

Mul'ata 18: iyya guddaa —2018-2030

**“Kuftee jirti, kufteetti, Baabilon
Guddittii!” »**

**“Yaa saba koo ishee keessaa
ba’aa...”**

Saamu'eel dhiheessa

**Daani'eel fi Mul'ata
naaf ibsi**

**Waaqayyo Mul'ata Isaa
Dhumaa Filattoota Isaatiif
Jiraachuu Ragaa Raajii**

**Hojii kana keessatti: Pirojektii Isaa
- Murtii Isaa**

Version: 23-09-2023 (7-7ffaa ⁻⁵⁹⁹⁴)

Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.

*“ Ulaayi gidduutti sagalee nama tokkoo nan dhaga’e;
jedhee iyyee, Gabri’eel mul’ata isaaf ibsi ” Daani’eel 8:16.*

Yaadannoo ibsaa haguuggii

Gubbaa hanga jalaatti: Ergaawan ergamoota sadan Mul’ata 14.

Kunis dhugaawan sadan macaafa Daani’eel irraa qulqullootaaf kan mul’ate qorumsa birraa bara 1843 fi kan Waxabajji 22, 1844 booda. Adveentistoonni deebi’ee dhufuu Kiristoos eegaa turan muuxannoo isaanii “ **iyya halkan walakkaa** ” ykn “ **halkan walakkaa** ” fakkeenyaa “ **durboota kurnan** ” Mat.25:1 irraa hanga 13tti caqasame waliin walqabsiisaniiru bakka beeksini “ **deebi’uu kan Misirroo** ” jedhu caqasameera.

- 1- **Mata dureen firdii** kan guddate Dan.8:13-14 fi mata duree ergaa *ergamaa isa jalqabaa* Mul.14:7: “ *Sa’atiin firdii isaa waan dhufeeef Waaqayyoon sodaadhaa, ulfina isaaf kennaa, isa raawwatees sagadaa.* ” *dachii, samii fi burqaa bishaanii!* »: gara Sanbataatti deebi’uun, tartiiba waaqummaa guyyaa torbaffaa dhugaa tokkicha, Sanbata Yihudoottaa fi guyyaa boqonnaa torban torbaniin, Waaqayyo abboommii isaa kurnan keessaa isa afrappaan barbaada.
- 2- **Balaaffannaa Roomaa phaaphaasii**, “ *gaanfa xiqqaa* ” fi “ *mootii adda addaa* ” Daani’eel 7:8-24 fi 8:10-23 hanga 25, kan ergaa *ergamaa lammaffaa* Apoo keessatti maqaa “ *Baabiloon guddittii* ” argate. 14:8: “ *Baabilon Guddittii kuftee jirti, kufteetti!* ”: irra caalaa, sababa Wiixata, “guyyaan aduu” duraanii Emperor Qosxanxinoos 1ffa isa Amajji 7, 321 hundeesse irraa dhaale. Garuu ibsi “ ni kufe ” jedhu kun ^{Waaqayyo} *akka* isaatti mul’achuu isaatiin abaaramaa ta’uu isaati bara 1843 booda, bara 1844tti, shaakala Sanbata gatame deebisun tajaajiltoota isaa Adveentistii biratti beeksise. “ *Kuftee jirti* ” jechuun: “ futamtee mo’amte.” Waaqni dhugaa akkasitti mooraa soba amantii irratti injifannoo isaa beeksisa.
- 3- **Mata duree murtii isa dhumaan** bakka “ *ibiddi du’a lammaffaa* ” finciltoota kiristaanaa rukutu. Kun fakkii Dan.7:9-10 irratti dhiyaatedha, mata dureen isaas Mul.20:10-15 keessatti kan guddate yoo ta’u, Mul.14:9-10 keessatti ergaa *ergamaa* sadaffaa mata dureedha : “ *Akkumas kan biraa immoo ergamaan sadaffaan sagalee guddaadhaan isaan duukaa* ”

*bu'ee: Namni bineensichaa fi fakkii isaa yoo sagadu, morma isaa irrattis ta'e harka isaa irrattis **mallattoo yoo argate**, wayinii dheekkamsa Waaqayyoo isa alaa dhangala'e ni dhuga xoofoo dheekkamsa isaa keessa makamee, ergamoota qulqullootaa fi Hoolicha duratti ibiddaa fi sobaan ni dararama ":* Asitti, Wiixata "**mallattoo bineensichaa**" wajjin adda baafama .

9-10 fi Mul'ata 14: 9-10 keessatti laccoofsi caqasoota xiyyeffannoo argatan walsimsiisuun isaanii wal fakkaatu hubadhu .

Ergamaan afraffaan : Apo.18 qofa keessatti kan mul'atu yoo ta'u, labsii dhumaa ergaawwan Adveentistii sadan duraanii kanneen ifa waaqummaa bara 1994 irraa eegalee isaan ibsuuf dhufe hundumaa irraa fayyadamo ta'anii fi hanga dhuma addunyaatti, jechuunis hanga birraa 2030 Gaheen hojiin kun taphachuu qabu kana. Ifni isa ibsuuf dhufe yakka walduraa duubaan mul'isa: kan amantii Kaatolikii, bara 538 irraa eegalee; kan amantii Pirootestaantii, bara 1843 irraa eegalee; fi dhaabbata Adveentistii ofisaa, bara 1994 irraa eegalee. Kufaatiin hafuuraa kun hundinuu sababa qaba ture, yeroo isaaniitti: ifa Hafuurri Qulqulluun Waaqayyoo Yesus Kiristoos keessatti yaada dhiheesse diduu. “*Yeroo dhumaatti*” kan Daan.11:40 irratti caqafame, Waldaan Kaatolikii abaarsa ishee keessatti gareewwan amantii Kiristaanas ta'e kan hin taane, tajaajila ishee fi aangoo isheef beekamtii kennan hunda walitti fiddi; kunis gamtaa isaa isa “ecumenical” jedhamu kan Pirootestaantii booda Adveentizimiin ofisaa bara 1995tti itti makame jalatti.

2 Qorontos 4:3-4

“...*Wangeelli keenya amma iyyuu yoo haguugame, warra badaniif haguugameera; warra hin amanne warra Waaqayyo bara kanaa sammuu isaanii jaamsee, akka isaan ulfina Wangeela ulfina Kiristoos isa fakkii Waaqayyoo ta'e hin argineef*. »

“**Dubbiin raajii yoo dogoggoraan hubatame, warra baduu qaban qofaaf akkasuma ta'a**”

Akkasumas, walumaa galatti mul'atawan barreeffama kana keessatti dhiyaatan, “*qulqullummaa qajeelchuuf*”, .
birraa bara 1843 irraa eegalee labsii uumaa fi seera baastuu Waaqayyo Daani'eel 8:14 hundeffame, akka “*Wangeela bara baraa*” isaatti, .

guutummaa lafaa irratti, dhiiraa fi dubartiin hundinuu, .

ayyaana Waaqayyoo argachuuf guutummaatti cuuphamuudhaan maqaa Yesus Kiristoosiin cuuphamuu qaba ,.

**Dilbata , boqonnaa Sanbataa guyyaa torbaffaa, Seera Uumamaa 2
keessatti Waaqayyoon qulqulla'e, fi abboommii isaa 10 Seera
Ba'uu 20 keessatti caqasaman ^{keessaa 4ffaa kabajuu qaba;} kana, ayyaana
isaa eeguuf jecha, .**

**waaqummaa Macaafa Qulqulluu keessatti tumame kabajuu qaba
, Seera Uumamaa 1:29 fi Lewwoota 11, (qulqullummaa qaamaa) .**

**akkasumas “ *dubbii raajii isaa tuffachuu* ” hin qabu , akka “
Hafuura Waaqayyoo hin dhaamsineef ” (1Tas.5:20).**

**Namni ulaagaalee kana hin guunne kamiyyuu “ *du'a lammaffaa* ”
Mul'ata 20 irratti ibsame akka rakkatu Waaqayyoon itti
murtaa'a.
Saamu'eel**

IBSA – ANA DAANI'EEL FI APOKALIIPS Fuula mata dureewwan uwifaman

Kutaa jalqabaa: Yaadannoowwan qophii

Lakkoofsa fuula sooftiweerii fayyadame ofumaan barbaacha fayyadama

Fuula mata duree

- 07 Dhiyeessii
- 12 Waaqayyoo fi uumama isaa
- 13 Hundeewwan Dhugaa Macaafa Qulqulluu
- 16 Hubachiisa bu'uura : Amajji 7, 321, guyyaa abaaramaa cubbuu
- 26 Dhugaa ba'umsa Waaqayyoo lafa irratti kennname
- 28 Hubachiisa : Wareegamummaa fi adabbii hin burjaajessinaa
- 29 Seera Uumamaa: gabaabduu raajii barbaachisaa ta'e
- 30 Amantii fi amanuu dhabuu
- 33 Nyaata Haala Qilleensaa Mijatu
- 37 Seenaa Amantii Dhugaa Mul'ate
- 39 Yaadannoowwan qophii macaafa Daani'eel

41. 41. Hundi isaa Daani'eel – KITAABA DAANI'EEL keessatti jalqaba

- 42 Daani'eel 1 - Daani'eel Baabiloon ga'uu isaa
- 45 Daani'eel 2 - *Siidaa* mul'ata mootii Nebukadnezaar
- 56 Daani'eel 3 - Hiriyoonni sadan *iddoo ibiddaa keessa jiran*
- 62 Daani'eel 4 - mootichi salphisee gara jijiirame

- 69 Daani'eel 5 - Murtii mootii Beelshaazar
 74 Daani'eel 6 - Daani'eel *boolla leencotaa keessa*
 79 Daani'eel 7 - *Kan bineensota afur fi gaanfa phaaphaasi xiqqoo*
 90 Daani'eel 8 - Eenyummaan Phaaphaasi mirkanaa'e – labsii waaqummaa
 Dan.8:14.
 103 Daani'eel 9 - Beeksisa yeroo tajaajila lafaa Iyyesuu Kiristoos.
 121 Daani'eel 10 - Labsii *balaa guddaa* - Mul'ata balaa
 127 Daani'eel 11 - Lola torban Sooriyaa.
 146 Daani'eel 12 - Ergama waliigalaa Adveentistii fakkii fi guyyaa.
 155 Seensa fakkeenya raajii
 158 Adveentizimii
 163 Ilaalcha Jalqabaa Apokilaapsii
 167 Mallattoolee Roomaa Raajii Keessatti
 173 Ifa Guyyaa Sanbataa
 176 Labsii Waaqayyoo Daani'eel 8:14
 179 Qophii Apokilaapsii
 183 Apokilaapsii Walumaagalatti
188 Kutaa lammaffaa: qorannoo bal'aa Apokilaapsii
 188 irratti **Mul'ata 1** : Seensa-Deebi'ee Kiristoos-Mata duree Adveentistii
 199 irratti **Mul'ata 2** : Walgahii Kiristoos jalqaba isaa irraa kaasee hanga
 bara 1843tti
 199 Bara 1ffaa : *Efesoon* - Bara 2ffaa : *Ismirna* - Bara 3ffaa : Pergamom - .
 Bara 4ffaa : *Tiyaatiraa*
 216 **Mul'ata 3** : Walgahii Kiristoos bara 1843 irraa eegalee - amantiin
 kiristaanaa ergamotootaa deebi'ee dhaabbate
 216 Piriimiyerliigii 5ffaa : *Sardis* - Piriimer 6ffaa : Filadelfiyaa - .
 223 Hiree Adveentizimii Mul'ata Jalqabaa Ellen G. White keessatti Mul'ate
 225 Bara 7ffaa : Laodiqee
 229 **Mul'ata 4** : firdii samii
 232 Hubachiisa : SEERA WAAQAYYOO raajii
 239 **Mul'ata 5** : Ilma Namaa
 244 **Mul'ata 6** : Taphattoota, adabbii waaqummaa fi mallattoolee bara bara
 kiristaanaa - Chaappaawwan 6 jalqabaa
 251 **Mul'ata 7** : Adveentizimii guyyaa torbaffaa "*chaappa Waaqayyoo*":
 Sanbataa fi dhoksaa "*chaappa torbaffaa*" tiin kan mallatteeffame.
 259 **Mul'ata 8** : "*xurumbaa*" afran jalqabaa .
 268 **Mul'ata 9** : 5ffaa fi 6ffaaan "*xurumbaa*".
 268 5ffaa "*xurumbaa*".
 276 "*xurumbaa*" 6ffaa .
 286 **Mul'ata 10** : "*kitaaba banaa xiqqoo*".
 291 Xumura kutaa jalqabaa Mul'ata
Kutaa lammaffaa: mata dureewwan qophaa'an
 292 **Mul'ata 11** : *bulchiinsa phaaphaasi - waaqa hin amanne sabaa* - "*xurumbaa*" 7ffaa .
 305 **Mul'ata 12** : karoora giddu galeessaa guddaa
 313 **Mul'ata 13** : obboloota sobaa amantii kiristaanaa

- 322 **Mul'ata 14** : Yeroo Adveentizimii Guyyaa Torbaffaa
 333 **Mul'ata 15** : Xumura yeroo yaali
 336 **Mul'ata 16** : *Dhiphina Torban Dhumaa Dheekkamsa Waaqayyoo*
 345 **Mul'ata 17** : sagaagaltuun haguuggii ishee irraa hiikamtee adda baafamtee
 jirti
 356 **Mul'ata 18** : sagaagaltuun adabbiis ishee ni argatti
 368 **Mul'ata 19** : *lola Armaagedoon* Yesus Kiristoos
 375 **Mul'ata 20** : *waggaa kumaa* bara kuma 7ffaa fi firdii isa dhumaa
 381 **Mul'ata 21** : *Yerusaalem Haaraa ulfina* argatte fakkeenya
 392 **Mul'ata 22** : Guyyaa Bara Baraa Dhuma Hin Qabne
Xalayaan nama ajjeesa hafuurri garuu jirenyea kenna
Yeroo lafaa Iyyesuus Kiristoos
Qulqullummaa fi qulqullummaa
424 Addaan ba'iinsa Seera Uumamaa – Seera Uumamaa 1 irraa hanga 22
 – .
 525 Raawwii abdii Abrahaam: Seera Uumamaa 23 hanga...
 528 Ba'uu fi Musee amanamaa – Macaafa Qulqullu irraa Walumaagalatti –
 Sa'atii Filannoo Dhumaa – Adveentizimii Guyyaa Torbaffaa: Addaan
 Ba'uu, Maqaa, Seenaa – Murtii Waaqayyoo Gurguddoo – Waaqummaa A
 irraa gara Z – Jal'ina barreeffamoota macaafa qulqullu – Hafuurri dhugaa
 deebisa.
547 Eebba isa dhuma
548 Waamicha Dhumaa

Hubachiisa: hiikkaan gara afaanota alagaatti sooftiweerii hiikkaa ofumaan fayyadamuun kan raawwatamu yoo ta'u, barreessaan barreeffamoota afaan Faransaayii, afaan sanadoota jalqabaa qofaaf itti gaafatamummaa qaba.

Daani'eel fi Mul'ata naaf ibsi

Dhiyyeessa

Mul.11:8 keessatti magaalaa guddoo ishee “ *Sodoomii fi Gibxii* ” jechuun fakkeenyaaan waan moggaaseef, biyya baay’ee jibbisii soo kana keessa dhaladheen jiraadha . Moodeelli hawaasaa isaa, kan rippabilikaanotaa, kan hinaafamu, ummatoota hedduu addunyaa guutuutti fakkeeffamee, babal’atee fi fudhatame; biyyi kun Faransaay, biyya mootii fi warraaqsa olaantummaa qabdu, Rippabilikoota shan sirnoota gibira kaffalan Waaqayyoon balaaleffatan yaalii goote. Boonsaan, gabatee mirga namoomaa isaa labsee agarsiisa, gabatee dirqama dhala namaa bifaa “abboommii kudhaniin” barreeffame, Waaqayyo uumaa ofii isaatiin, haala aariidhaan mormuudhaan. Erga ka’umsa isaa fi sirna mootummaa isaa isa jalqabaa irraa kaasee, ittisa diina isaa, amantii Kaatolikii Roomaa kan barsiisni isaa waan Waaqayyo “gaarii” jedhee waamu “hamaa” jedhee waamuu fi waan inni “hamaa” jedhee waamu “gaarii” jedhee waamuun hin dhiisne fudhateera ”. Kufaatii isaa isa hin hafne itti fufuun Warraaqsi ishee amantii Waaqayyoon hin amanne akka fudhattu isa taasise. Akkasitti, akka uumamaatti, qodaa lafaatti, Faransaay waldhabdee Waaqayyo isaa hundumaa danda’u, qodaa sibiilaa isa dhugaa ta’e isa mormu irratti bobba’ee jirti; bu’aan isaas tilmaamamuun kan danda’uu fi raajii kan dubbate ture; hiree “ *Sodoom* ” cubbuu wal fakkaatuun ishee duratti yakkamtee ni mudatti. Seenaan addunyaa waggoota 1700 darbanii fi sanaa ol dhiibbaa hamaa inni qabuun kan bocame yoo ta’u, keessumaa immoo aangoo sirna phaaphaasi Kaatolikii Roomaa, mootii isaa isa jalqabaa Kiloovis 1ffaa, mootii Firaankii isa jalqabaa irraa deeggarsa godheera · Inni Reims keessatti cuuphame, Muddee 25 bara 498. Guyyaan kun mallattoo ayyana ayyana masqlala Roomaan, haqa malee fi aariidhaan, guyyaa dhalootaa Yesus Kiristoos, Waaqa foon uffate, uumaa addunyaa fi waan jiraatu ykn jiru hunda; kan akkuma Yesus labse “ *soba seexanni abbaa isaa godhate* ” waan jibuuf maqaa “ *Waaqa dhugaa* ” jedhu sirritti himata.

Phaaphaasiin Roomaa kamiyyuu tajaajilaa Yesus Kiristoos ta’uu isaa dubbachuu seera qabeessa akka hin taane ragaa hin haalamne barbaaddaa? Kunoo, sirrii fi macaafa qulqulluu: Yesus Mat.23:9 irratti akkas jedheera: “ **Lafa irratti nama abbaa keessan hin jedhinaa; abbaan keessan inni samii keessa jiru tokko waan ta'eef.** »

Phaaphaasiin lafarratti maal jedhama? Namni hundinuu arguu danda’aa, “ *abbaa qulqulluu* ”, ykn illee, “ *abbaa baay’ee qulqulluu* ”. Luboonti Kaatolikii “ *abbootii* ” jedhamus ni waamamu . Ilaalchi fincilaan kun luboonti baay’een Waaqayyo fi cubbamaa gidduutti akka giddu-galeessitoota hin hafne jedhamanitti akka of kaa’an kan godhu yoo ta’u, Macaafni Qulqulluun immoo Waaqayyoon bilisaan Yesus Kiristoosiin seera qabeessa ta’e akka argatu isa barsiisa. Haala kanaan amantiin Kaatolikii dhala namaa daa’ima godhatee akka waan hin hafnee fi barbaachisaa ta’etti mul’ata. Araarsummaa kallattiin Yesus Kiristoos irraa garagaluun kun Waaqayyoon raajii keessatti ni balaaleffama, Dan.8:11-12 keessatti. Gaaffii-Deebii : Uumaan humna guddaa qabu Waaqayyo

namoota “ *of tuulummaa* ” *aarii* guddaa akkasii Daan.7:8 fi 8:25 keessatti balaaleffatameen isaaf hin ajajamne akka tajaajiltoota isaatti fudhachuu akka danda’u eenyutu amanuu danda’aa? Deebiin macaafa qulqulluu sammuu namaa daa’imummaa kanaaf kennu lakkofsa kana keessatti Er.17:5 irraa: “ *YaHWéH akkas jedha: Namni namatti amanamu , deggersa isaaf foon fudhatu , garaa isaa YaHWéH irraa garagalchu abaaramaa dha !* »

Seenaa amantii kutaa guddaa bara kiristaanaa baay’ee kan boce Faransaay waan taateef, Waaqayyo nama Faransaayi tokkoof gahee abaaramaa isaa akka mul’isu ergama kenne; kana, hiika dhokataa mul’ata raajii isaa kan seera macaafa qulqulluu cimaa ta’een icciitii ta’e ibsuudhaan.

Bara 1975tti beeksisa ergama raajii koo mul’ataan argadhe, hiikni isaa inni dhugaan isaa bara 1980 qofa hubadhe, erga cuuphaa koo booda. Amantii Kiristaanummaa Adveentistii Guyyaa Torbaffaatti cuuphamee, bara 2018 irraa eegalee, yeroo iyyobelii (yeroo 7 yeroo waggaa 7) kan birraa bara 2030tti ulfinaan deebi’ee xumuramuuf tajaajila irratti akkan kaa’ame beeka Waaqayyo Goftaa Hundumaa Danda’aa Yesuus Kiristoos.

Fayvina bara baraa argachuuf Waaqayyo ykn Yesus Kiristoos jiraachuu isaa beekuun gahaa miti .

Asitti nan yaadadha, Yesus gara samiitti deebi’uu isaa dura, jechoota caqasoota kanaa Mat.28:18 hanga 20tti duuka bu’oota isaatti dubbate: “Yesuus erga dhihaatee *akkanatti isaanitti dubbate: Samii irrattis aangoon hundinuu naaf kennameera, lafa irratti. Kanaaf dhaqaatii magaa abbaa fi Ilmaa fi Hafuura Oulqulluutiin cuuphaatii waan ani isin ajaje hundumaa akka eegan barsiisaa , saba hundumaa duuka buutota godhaa . Kunoo, ani hamma dhuma biyya lafaatti yeroo hundumaa isinii wajjin jira .* ” Hafuurri waaqummaa isaa ergamaa Pheexiroos keessatti labsii sirnaa fi kabajamaa kan biraa HoE 4:12 kana kakaase: “ *Fayyinni kan biraan hin jiru; sababni isas, samii jalatti maqaan kan biraan namoota biratti kenname hin jiru .* ”

Kanarraa kan ka’e hubadhaa, amantiin Waaqayyoo wajjin nu araarsu sababa duudhaa dhala namaatiin hambaa amantii irratti kan hundaa’e miti. Aarsaa fedhii araaraa Waaqayyo dhiyeessetti amanuun, karaa du’a namaa Yesus Kiristoosiin, qajeelummaa guutuu qulqullummaa waaqummaa isaa wajjin araara keenya argachuuf **karaa tokkicha**. Akkasumas, eenu iyyuu yoo taate, ka’umsi kee, amantiin kee dhaalte, saba kee, sanyii kee, halluu kee yookaan afaan kee, yookaan illee sadarkaa namoota biratti qabdu, Waaqayyoo wajjin araarri kee karaa Yesus Kiristoosii fi barsiisa isaa isa inni dubbatutti cichuu qofa dhufa duuka buutota isaatiif hanga dhuma biyya lafaatti; akka ragaan kun ragaa bahutti.

Ibsi “ **Abbaa, Ilmaa fi Hafuura Oulqulluu** ” jedhu, karoora fayyinaa isaa nama cubbamaa yakkamaa ta’eef dhiheesee keessatti, “ du’a *lammaffaa* ”tti kan itti murtaa’e, Waaqayyo tokkichi gahee walduraa duubaan taphate sadii agarsiisa. “Sadan tokkummaa” kun akka Muslimoonni amananitti Waaqolii sadii walitti qabamuu miti, kanaanis dogmaa Kiristaanummaa kanaa fi amantii isaa diduu isaaniif sababa ta’aa. Akka “ **Abbaa** ”tti, Waaqayyo hundaaf uumaa keenya; akka “ **Ilma** ”tti cubbuu warra filataman bakka isaaniitti araarsuuf qaama foonii ofii isaaf kenne; “ **Hafuura Oulqulluu** ” keessatti , Waaqayyo, Hafuurri Kiristoos isa du’aa ka’ee, “ **gulqullummaa isa malee namni tokkolle Gooftaa hin argine** ”

argachuudhaan, akka ergamaan Phaawuloos Ibr.12 irratti barsiisutti, namoota filataman isaa jijiiramaa isaanii keessatti akka milkaa'an gargaaruuf dhufa : 14; “**qulqullaa'uu**” jechuun, Waaqayyoof fi Waaqayyoon **adda baafamuudha**. Innisisa filatame fudhachuu isaa kan mirkaneessu fi hojii amantii isaa keessatti, jaalala Waaqayyoof qabuu fi dhugaa macaafa qulqulluu hafuuraan geggeeffamee fi mul'ate keessatti mul'ata.

abaarsa sadarkaa baay'ee ol'aanaa ummatoota lafaa, dhaabbilee amantii isaanii fi kanneen addunyaa kiristaanaa warra dhihaa irratti ulfaatu hubachuuf barbaachisaa dha , keessumaa, sababa ka'umsa Kiristaanummaa isaaniitiin; sababni isaas karaan Yesus Kiristoos hordofe daandii fayyinaa **adda ta'ee** fi **adda ta'e** pirojektti Waaqayyoo waan ta'eef; kanarraa kan ka'e amantiin Kiristiyaanaa haleella seexanaa fi jinniwwan irraa dhufu isa jalqabaa ta'ee itti fufee jira.

Bu'uuraan pirojektiin fayyisuu uumaa Waaqayyootiin qophaa'e salphaa fi loojikii dha. Garuu amantiin amala walxaxaa kan fudhatu warri isa barsiisan yaada amantii isaanii qajeelchuu qofa waan yaadaniifi, cubbuu hojjechuudhaan, yeroo baay'ee wallaalummaa irraa kan ka'e, yaadni kun kana booda ulaagaa Waaqayyoo wajjin kan wal hin simne ta'uu isaati. Kanarraa kan ka'e abaarsa isaatiin isaan rukutaa isaanis faayidaa isaaniif hiikanii arrabsoo waqa hin dhageenye.

Hojii kun badhaasa ogbarruu argachuuf kan yaadame miti; Waaqayyoo uumaatiif gaheen isaa warra filataman qormaata amantii jirenya bara baraa Yesus Kiristoosiin mo'atan akka argatan isaan dandeessisu keessa galchuu qofa. Achitti irra deddeebiin ni argatta, garuu kun akkaataa Waaqayyo barsiisa fakkiwwanii fi mallattoo adda addaatiin mul'isu sana hammering out gochuudhaan itti fayyadamudha. Irra deddeebiin baay'een kun dhugaa ta'uu isaaniif ragaa hundarra gaarii ta'ee fi dhugaawan fakkiwwan dhimmi ilaallataniif bakka guddaa akka kenne ragaa ba'a. Fakkeenyonni Yesus barsiise cimsuu fi irra deddeebi'uu kana ni mirkaneessu.

Hojii kana keessatti mul'ata uumaa guddaa Waaqayyo isa maqaa namaa Yesus nama Naazireetiin nu daawwate, inni maqaa “dibame”, yookaan “masihi” jedhu jalatti dhufe, akka afaan Ibrootaa “mashiah” Daan .9:25, yookaan “kiristoos”, barreffamoota kakuu haaraa kan Giriikii “christos” jedhu irraa. Isa keessatti Waaqayyo jirenya isaa isa guutummaatti qulqulluu ta'e akka aarsaa fedhii ofiitti dhiyeessuuf dhufe, sirna aarsaa bineensotaa dhufaattii isaa dura ture erga cubbuu jalqabaa Hewaan fi Addaam raawwataniin booda mirkaneessuuf. Jechi “ *dibame* ” jedhu nama dibata hafuura qulqulluu zayitii muka ejersaatiin fakkeeffame argate argisiisa. Mul'anni raajii Waaqayyo maqaa Iyyasuus Kiristoos tokkichaan kennee fi hojii araarsummaa isaatiin namoota filataman daandii gara jirenya bara baraatti geessu irratti qajeelcha. Sababni isaas fayyinni ayyaana qofaan filataman kiyyoo inni hin beekne keessa akka hin kufne hin dhorku. Kanaaf dhiyeessii ayyaana isaa xumuruuf, maqaa Yesus Kiristoosiin, Waaqayyo kiyyoowwan gurguddoo tajaajiltoota isaa warra dhumaay yeroo dhumaatiif, warra burjaaja'an akka xiinxalan, akka murteessan, fi sirriitti akka hubatan kan hayyaman jiraachuu isaanii **mul'isuuf** dhufu haala amantii kiristaanaa addunyaa maraa kan bara dhumaa fayyina lafaa kana keessatti mo'ate.

Facaasuun dura garuu hundee irraa buqqisuun gaariidha; sababni isaas uumamni Waaqayyoo uumaa barsiisa amantiiwan waaqa tokkicha gurguddoo lafa irratti babal'ataniin waan jallatuuf. Hundi isaanii waan walfakkaatu qabu, Waaqayyo tokkicha sana dirqisiisuun fe'anii akkasitti adda ba'uu isaanii fi hariiroo isa wajjin qabu kamiyyuu irraa dhugaa ba'uu isaaniiti. Bilisummaan mul'atu amantii kiristaanaatti maxxane haala yeroo yeroo sanaa qofa irraa kan ka'e yoo ta'u, garuuakkuma Waaqayyo jinniwwan bilisaan akka socho'an hayyameen, warra isaan hin hordofne irratti wal danda'uu dhabuun kun deebi'ee ni mul'ata. Waaqayyo osoo dirqiin socho'uu barbaade ta'ee, salphaatti, ija isaanii duratti of mul'isuun, uumamtoota isaa irraa fedha isaa hundaaf akka ajajaman argachuun isaaf gahaa ture. Yoo haala kanaan hin hojenne ta'e, filatamtoota filataman filachuun isaa, **qofa**, filannoo bilisaa isa jaallachuu ykn diduu irratti waan hundaa'eef; filannoo bilisaa kan inni uumamtoota isaa hundaaf kennu. Akkasumas danqaan yoo jiraate, kan amala uumamaa filatamoo qofa kan dhiibamanii fi hawwataman, uumama bilisaa dhuunfaa isaaniitiin, Waaqa jaalalaatiin. Jaalalli maqaan kun immoo akka gaariitti itti mijata, sababiin isaas, uumamtoota isaaf agarsiisa hojiitti hiikuun kan hin mormamne isa taasisu dhiyeessuudhaan; kunis, cubbuu yeroo wallalummaa fi dadhabina isaaniitti filataman isaa **qofaan** dhaalanii fi raawwatanaiif, nama Yesus Kiristoosiin, araarsuuf lubbuu isaa dhiyeessuudhaan . Xiyyeeffannoo ! Lafa irratti jechi jaalala kun bifa miiraa fi dadhabina isaa qofa qaba. Kan Waaqayyoo cimaa fi guutummaatti qajeelaa dha; kan garaagarummaa hunda kan fidu bifa qajeelfama miirrii guutummaatti to'atame waan qabuuf. Kanaaf amantiin dhugaan Waaqayyoon ragaasifame dhuunfaa isaa, yaada isaa fi seera bu'uraa isaa seera keessatti hundeffame bilisaan hordofuu irratti hundaa'a. Jireenyi lafaa hundi seera qaamaa, keemikaalaa, naamusaa, saayikii fi hafuuraa isaa irratti ijaarame. Akkuma yaadni seera harkisa lafaa jalaa miliqee akka badu gochuu sammuu namaa keessa hin seenne, hafuurri isaas kabajaa fi ajajamuu qofaan walsimsiisuun dagaaguu danda'a.seeraa fi seera bu'uraa Waaqayyo uumaan hundeesseef. Akkasumas jechoonni ergamaa Phaawulos 1Qor.10:31 irraa dubbate kun akkasitti guutummaatti qajeelota: “ ***Yoo nyaattan, yoo dhugdan, ykn wanta kan biraan yoo hojettan, hundumaa ulfina Waaqayyoof godhaa .*** ” Hojiirra oolmaan waamicha bilisaa kanaa kan danda'amu, Macaafa Qulqulluu keessatti, fi isa qofa, Waaqayyo yaada waaqummaa isaa dabarsee fi mul'isuu isaati. Akkasumas hojii “ ***qulqullummaa isa malee ,*** ” akka Ibr.12:14 jedhutti “ ***namni tokko illee Goftaa hin argu*** ” raawwachuu keessatti yaada isaa tilmaama keessa galchuun barbaachisaa dha. Yeroo tokko tokko yaadni isaa bifa ajaja yaalaa kan qabu yoo ta'u, garuu kan doktorri ispeeshaalistii ilmi namaa fayyaa isaatiif faayidaa isaaf jecha socho'aa jira jedhee itti fakkaatee ajajamuuf ariifatu kenne caalaa falmisiisaa miti.qaama ykn sammuu (illeen yoo dogoggore). Waaqayyo uumaan, hundumaa caalaa, ogeessa fayyaa lubbuuwwanii isa tokkicha fi dhugaa ta'ee fi bal'ina isaanii isa xiqqaa ta'een beekudha. Yeroo haalli mijataa ta'e hunda nama dhukkubsa garuu ni fayyisa. Garuu dhumarratti, jirenya samii fi lafaa isa jaallachuu fi kanaaf, isaaf ajajamuu akka hin dandeenye mirkaneesse hunda ni balleessa, ni balleessa.

Kanaaf amantii wal danda'uu dhabuun firii mul'isu amantii sobaa waaqa tokkicha ta'eedha. Amala Waaqayyoo waan jallisuuf badii fi cubbuu baay'ee cimaa ta'e kan uumu yoo ta'u, isa irratti duuluudhaan eebba isaa, ayyaana isaa fi fayyina isaa argachuuf balaadhaaf hin saaxilamu. Haa ta'u malee, Waaqayyo akka dha'ichaatti fayyadamee dhala namaa kan hin amanne ykn amanamaa hin taane adabuu fi ruktuuf itti fayyadama. Asirratti ragaa macaafa qulqulluu fi seenaa irrattin hirkata. Dhugumatti, barreffamoonni kakuu moofaa akka nu barsiisutti, amanamummaa dhabuu saba isaa, saba Israa'el jedhamu adabuuf, Waaqayyo saba "Filiixeem", ollaa isaa isa dhiyootti fayyadame. Bara keenyatti ummanni kun maqaa "Falisxiin" jedhuun gocha kana itti fufa. Booda, firdii isaa fi balaaleffannaa isaa isa dhuma Israa'el foon lafaa kana irratti mul'isuu yommuu barbaade, tajaajila mootii Kaldoottaa Nebukadnezaar waamame; kana yeroo sadii. Sadaffaa keessatti, bara – 586, sabni diigamee ummanni lubbuun hafe gara Baabilonitti ari'amee yeroo "waggaa 70" Erm.25:11 irratti raajii dubbatame. Boodarra iyyuu, Yesus Kiristoosiin masihii isaa ta'uu isaa beekuu diduu isaatiin, loltoota Roomaa Tiitoos isa dhaaltuu Mooticha Veespaasiyaaniin durfamuun ammas barbadaa'e. Bara kiristaanaa, bara 321tti ifatti cubbuutti deebi'ee kufee, amantiin kiristaanaa bara 538 irraa eegalee wal danda'uu dhabuu phaaphaasotaaf kennname. Amantiin Kaatolikii olaantummaa qabu kun immoo ummatoota Baha Giddu Galeessaa kanneen ^{jaarraa} 6ffaa sana keessa amantiidhaan Musliimaa ta'an waliin waldhabdee barbaade . Kiristaanummaan kaafiraa achitti mormituu sodaachisaa bara baraa argateera. Sababni isaas mormiin amantii mooraa lamaan akka utubaa, guutummaatti hanga dhuma addunyaatti wal mormuudha. Kan hin amannees ni boona, ulfina adda ta'uu barbaada; Waaqayyo irraa argachuu dhabuun ofii isaatiif madda godha, mormamuus hin fudhatu. Ibsi nama dhuunfaa kun amala, akkasumas walumaa galatti, miseensota walga'ii adda addaa keessa ta'anii fi amantii sobaa adda addaa keessatti walitti gurmaa'an. Wal danda'uu dhabuu balaaleffachuu jechuun Waaqayyo obsa qaba jechuu miti. Wal danda'uu dhabuu shaakala dhala namaa mooraa jinniwwanii irraa kaka'umsa argatedha. Jechi obsa jedhu yaada wal danda'uu dhabuu kan agarsiisu yoo ta'u jechi amantii dhugaa immoo akka qajeelfama macaafa qulqulluu "eeyyee, yookaan lakki" jedhutti fudhatama argachuu yookaan fudhatama dhabuu dha. Waaqayyo gama isaatiin hammeenyi ossoo hin obsin jiraachuu isaa ni deeggara; yeroo bilisummaa pirojktii isaa keessatti aangawoota filataman filachuuf karoorfameef ni deeggara. Kanaaf jechi wal danda'uu jedhu dhala namaa qofa kan ilaallatu yoo ta'u, jechi kun Edict of Nantes of Henry IV of Henry IV of April 13, 1598. Garuu yeroon ayyaanaa erga xumuramee booda hammeenyi fi warri kana godhan ni bada. Wal danda'uun bilisummaa amantii Waaqayyo jalqabarrraa kaasee namaaf kenne bakka bu'ee ture.

Menuun hojii kanaa ni ifooma; ragaan fuula guutuu keessatti dhiyaatee agarsiifama.

Waaqayyoo fi uumama isaa

Galmeen jechootaa hafuuraa dhiironni Laatiin Awurooppaatti itti fayyadaman ergaawan barbaachisoo Waaqayyo dabarsan dhoksa. Kanaaf, hundumaa dura, jecha Apokilaapsii jedhuun, gama kanaan, balaa guddaa namoonni sodaatan kan kaasudha. Ta'us jecha sodaachisaa kana duuba hiikni "Mul'ata" jedhu kan tajaajiltoota isaa Kiristoos keessatti fayyina isaaniif wantoota barbaachisoo ta'an mul'isu jira. Akka seera bu'uraa gammachuun tokko tokkoo warra kaan, kanneen mooraa faallaa ta'aniif balaa akka fidu ajajutti, ergaawan faallaa guutuu ta'an barsiisuudhaan baay'ee kan badhaadhanii fi yeroo baay'ee "Mul'ata" baay'ee qulqulluu ergamaa Yohaannisiif kenname keessatti yaada kan kennan dha.

Jechi bira, jechi "ergamaa" jedhu barumsa barbaachisaa ta'e dhoksa. Jechi Faransaayii kun kan dhufe Laatiin "angelus" mataa isaa irraa kan fudhatame Giriikii "aggelos" hiikni isaas: ergamaa. Hiikni kun gatii Waaqayyo uumamtoota isaa, gita isaa bilisa ta'anii fi wal madaala of danda'anii uumeef kenu nutti mul'isa. Jireenyi Waaqayyoon waan kennamuuf, walabummaan kun daangaa loojikii qaba. Garuu jechi "ergamaa" jedhu kun Waaqayyo gita isaa bilisa ta'an akka ergaa jiraataatti akka ilaalu nutti mul'isa. Akkasitti, uumamni tokkoon tokkoon isaa ergaa muuxannoo jireenyaa filannoo dhuunfaa fi ejjennoowwan Macaafni Qulqulluun "lubbuu" jedhee waamu uumuun mallatteeffame irraa ijaarame bakka bu'a. Tokkoon tokkoon uumama akka lubbuu lubbuu qabuutti adda. Sababni isaas, wanti gita samii jalqabaa Waaqayyo uume, warri akka aadaa isaaniitti "ergamoota" jennu, hin beekne, inni jireenyaa fi mirga jiraachuu isaaniif

kenne sun deebisee fudhachuu akka danda'udha. Bara baraan akka jiraataniif kan uumaman yoo ta'u, hiika jecha du'a jedhullee hin beekan turan. Waaqayyo jechi du'a jedhu maal jechuu akka ta'e isaanitti mul'isuudha, Waaqayyo dimenshinii lafaa keenya kan sanyii namaa ykn Addaam cubbuu iddoo dhaabaa Eeden booda gahee nama du'aa taphatu uume. Ergaan nuti bakka bu'u Waaqayyoon kan gammachiisu ulaagaa inni gaarii fi gaarii ta'e waliin kan walsimu yoo ta'e **qofa**. Ergaan kun ulaagaa hamaa fi hamaa isaa yoo guute, inni baatu gosa fincilaasisa du'a bara baraatti, badiisa dhuma fi balleessuu lubbuu isaa guutuutti murteessudha.

Hundeewan Dhugaa Macaafa Qulqulluu

Waaqayyo, jalqaba, ka'umsa sirna lafa keenyaa Museetti ibsuun gaarii fi sirrii ta'ee arge, akka ilmi namaa hundi waa'ee isaa beekuuf. Achitti agarsiisa, barsiisa hafuuraatiif dursa kennuudha. Gocha kana keessatti **bu'uraalee dhugaa isaa** kanneen tartiiba yeroo to'achuudhaan jalqaban nuuf dhiheessa . Waaqayyo Waaqa sirnaa fi walsimanna kabajamaa waan ta'eef. Ulaagaalee isaa wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu, gama gowwummaa fi walitti hin hidhamne sirna keenya ammaa kan nama cubbuutiin hundeesse ni arganna. Sababni isaas dhuguma cubbuu fi cubbuu duraan dursee waan hundumaa kan jijiiru waan ta'eef.

Garuu waan hundumaa dura hubachuun barbaachisaa dha, “ *jalqaba* ” Waaqayyo Macaafa Qulqulluu keessatti caqasee, fi jechi jalqabaa macaafa “Seera Uumamaa” jedhamu, “ka'umsa” ta'uu isaa, “ *jalqaba* ” jireenyaa kan ilaallatu osoo hin taane, qofa kan inni uumamuu isaa guutummaa dimenshinii lafaa keenyaa kan urjiilee koosmoos samii kan hammate hundi isaanii lafa mataa ishee booda guyyaa afrappaatti uumaman. Yaada kana yaada keessa galchuun sirni lafaa addaa kun, kan halkanii fi guyyaan wal hordofu kun, naannoo Waaqayyo fi filataman isaa amanamoo ta'anii fi mooraa diina seexanaa itti wal dura dhaabbatu ta'uuf kan uumame ta'uu isaa hubachuu dandeenya. Lolli gaarummaa waaqummaa hammeenya seexanaa, seenaa jireenyaa keessatti cubbamaa isa

jalqabaa irratti godhamu kun, sababa ta'uu isaa fi bu'uura mul'ata guutuu pirojektiin fayyina isaa isa addunyaa maraa fi baay'ee ta'eedha. Hojii kana keessatti, hiika jechoota dhokataa Yesus Kiristoos yeroo tajaajila isaa lafarratti dubbate tokko tokko ni argatta. Akkasitti pirojektiin guddaa Waaqa guddaa tokkicha, uumaa bifa jireenyaa fi wantootaa hundumaa sochiirra kaa'e keessatti hiika hangamii akka qaban ni argita. Asitti qaree barbaachisaa kana cufee gara dhimma tartiiba yeroo Abbaan Jirenyaa Ol'aanaa kanaan hundeesseetti nan deebi'a.

Cubbuu dura Addaamiifi Hewwaan jirenyi isaanii torban guyyoota torbaa walitti aansuun kan caaseffame ture. Akkaataa moodeela abboommii kurnan keessaa isa afraffaan (ykn Kurnan) isa **yaadachiisutti**, guyyaan torbaffaan guyyaa boqonnaaf Waaqayyo fi namaan qulqulla'eedha, har'as gochi kun maal akka raajii dubbatu beekuun, Waaqayyo maaliif akka qabatu hubachuu dandeenya gocha kana kabajaa. Pirojektiin guddaan agarsiisa jaalalaa fi haqaa isaa kan addunyaa maraa (fi baay'ee) raawwatamu raajii dubbata. Sagantaa kana keessatti guyyoota ja'an jalqabaa torban sanaa wajjin wal fakkessee, waggoota kuma torbaa kan pirojektiin guddaan agarsiisa jaalalaa fi obsa isaa jala ni kaa'ama. Akkasumasakkuma guyyaa torbaffaa, waggaa kuma torbaffaan qajeelummaa isaa isa guutuu ta'e hundeessuuf ni kennama. Sagantaa kana akkasitti gabaabsee akkas jechuu nan danda'a: guyyaa ja'a (kan waggaa kuma = waggaa kuma jahaa) fayyisuuf, inni torbaffaan (= waggaa kuma), fincilitoota lafaa fi samii irratti murteessuu fi balleessuuf. Pirojektiin fayyisuu kun guutummaatti aarsaa araaraa tola ooltummaa Waaqayyo uumaan godhe irratti kan hundaa'u ta'a, gama waaqummaa lafaatiin nama moggaafame, fedha waaqummaa isaatiin, Yesus Kiristoos hiika Giriikiitiin yookaan akka afaan Ibrootaatti, Yesus Masiihicha.

Cubbuu dura, tartiiba waaqummaa isa mudaa hin qabne isa jalqabaa keessatti, guyyaan guutuun kutaalee walqixa lama walduraa duubaan jiran irraa kan ijaarame dha; Halkan ji'aa sa'atii 12 booda ifa aduu sa'atii 12 kan hordofu yoo ta'u marsaan kun bara baraan irra deddeebi'a. Haala amma keessa jirru keessatti haalli kun waggaatti guyyaa lama qofa kan mul'atu yoo ta'u, yeroo wal-qixxummaa birraa fi birraa. Yeroon ammaa kun sababa garagalchuu siiqqee lafaatiin akka ta'e ni beekna, kanaaf garagalchi kun bu'aa cubbuu jalqabaa hiriyoonni gaa'elaa jalqabaa Addaamiifi Hewwaan raawwataniin akka mul'ate hubachuu dandeenya. Cubbuu dura, fedhii kana malee, sirna waaqummaa guutuu ture.

Warraaqsi lafaa guutuun naannoo aduutti gootu yuunitii waggaa agarsiisa. Museen dhugaa ba'uu isaa keessatti seenaa Ba'uu Ibrootaa Waaqayyo garbummaa Gibxii jalaa baase ni hima. Guyyaa ba'uu kanaas Waaqayyo Museedhaan, Ba'u.12:2 irratti akkas jedhe: “*Ji'i kun siif ji'a jalqabaa waggaa in ta'a; ji'a jalqabaa isiniif in ta'a.*” Cichaan akkasii kun barbaachisummaa Waaqayyo wanta sanaaf kenu ragaa ba'a. Kaalaandariin Ibirootaa ji'oota ji'aa kudha lamaa yeroo wajjin kan jijjiiram mu yoo ta'u, tartiiba aduu duuba, waggoota hedduudhaaf harkifanna kana kuufamee booda walsimsiisaa deebi'ee argachuuf ji'a kudha

sadii dabalataa dabaluun barbaachisaa ture. Warri Ibrootaa Gibxii keessaa bahan " *kan 14ffaa ji'a jalqabaa waggaa* " kan loojikiidhaan kan jalqabe birraa equinox irratti; maqaa kan hiikni isaa sirriitti "yeroo jalqabaa" jechuudha.

Ajajni Waaqayyo kenne kun, " *ji'i kun siif ji'a jalqabaa waggaa ta'a* ", waan salphaa miti, sababiin isaas namoota hanga dhuma addunyaatti fayyina isaa himatan hundaaf kan kenname waan ta'eef ; Israa'el Ibirootaa, Mul'ata waaqummaa kan fudhatte, pirojektii guddaa fayyina addunyaaa maraa sagantaa waaqummaa isaa isa duraa qofa ta'uudhaan. Yeroon ji'aa isaa yeroo aduu Kiristoos kan pirojektiin fayyisuu Waaqayyoo ifa isaa hundumaan ittiin mul'atu itti aanee ni argama.

Ulaagaawwan waaqummaa kana guutummaatti deebisanii dhaabuun lafa ilmaan namootaa finciltootaa fi hamoo ta'aniin guutamte irratti gonkumaa hin raawwatamu. Haa ta'u malee, ni danda'ama, hariiroo dhuunfaa Waaqayyoo wajjin qabnu keessatti, Hafuura uumaa humna guddaa qabu kan ijaan hin mul'anne kana kan jaalala hamma haqa guddisu. Akkasumas hariroon isa waliin jiru kamiyyuu barbaacha gatii **isaa** fi tokkoffaa, kan tartiiba yeroo **isaa irraa jalqabuu qaba**. Kun gocha amantii, baay'ee salphaa fi bu'aa addaa tokko malee; xiqqaa gama namaa keenyaan dhiyeessuuf. Akkasumas itti dhihaannaan keenya Isatti kan tolu ta'uu isaatiin hariroon jaalalaa uumama fi Uumaa isaa ni danda'ama. Samiin kan mo'amu hojii guddaa ykn dinqidhaan osoo hin taane, mallattoo xiyyeffannoo wal-faana, kan jaalala dhugaa ibsudha. Kun kan namni hundinuu hojii Yesus Kiristoos isa lubbuu isaa kenne, fedhii isaatiin, akka mallattoo waamichaatti, jaalallee isaa filatame qofa fayyisuuf kan argachuu danda'uudha.

Suuraa sirna waaqummaa dinqisiisa kana booda, gama nama gaddisiisu sirna namaa keenyaan haa ilaallu. Wal bira qabuun kun caalaatti kan barbaachisaa ta'eef, arrabsoo Waaqayyo karaa raajii isaa Daani'eel, isa Yesus sa'aatii isaa keessatti akkas ta'uu isaa mirkanesse, raajii dubbate hubachuuf nu dandeessisa. Arrabsoo kana keessaa Dan.7:25 irratti dubbifna: " *Inni yeroo fi seera jijjiiruuf ni qopheessa* ." Waaqayyo wantoota kana ilaachisee ulaagaa tokko qofa beeka; kanneen inni ofii isaati erga addunyan uumamee kaasee hundeessee booda Museetti mul'ise. Aarii akkasii raawwachuuuf eenyutu ija jabaate? Sirna olaantummaa qabu kan inni " *of tuulummaa* " fi " *milkaa'ina mala isaa* " itti maxxansu. Akkasumas " *mootii adda ta'e* " jedhamee kan ibsame, walnyaatinsi ulaagaalee kanaa humna amantii agarsiisa. Kana malees, " *qulqulloota ari'achuu* " jedhamee himatame , carraan hiiakkaa dhiphoo fi marsa sirna phaaphaasi Roomaa hundeeffame, **qofa** , erga bara 538 labsii sababa mootii Justinian^{1st}. Garuu Mul'anni Apokilaapsii jedhamu guyyaan kun 538 bu'aa fi dheerina hammeenya " *yeroo fi seera waaqaa*" irratti Amajjii 7, 321 irraa eegalee Mootii Roomaa Qosxanxinoos^{1ffaa irraa fide qofa ta'uu isaa ni mul'isa}. Yakki isaa yeroo baay'ee qorannoo kana keessatti ni yaadatama, sababiin isaas guyyaan hamaan kun abaarsa gara amantii kiristaanaa qulqulluu fi guutuu ta'e kan bara ergamootaatti hundeeffameetti fida. Yakka gooduun kun, in relay, Roomaa impaayera warra ormaa fi Roomaa phaaphaasi Roomaa Kaatolikii mul'ata raajii dhugaa ba'umsa Daani'eel barreesse keessatti ijaarameef furtuu guddaa dha. Sababni isaas mootiin waaqa tolfamaa boqonnaa guyyaa jalqabaa hundeesse, garuu sirna phaaphaasi

kiristaanaati kan amantiidhaan “ *jijjiirame* ”, bifa addaa fi namaa, abboommii Waaqayyoo kurnan keessaa isa fe’e.

Yaadannoo bu’uuraa: Amajjii 7, 321, guyyaa abaaramaa cubbuu

Akkasumas humnaan kan abaarame, sababiin isaas Amajjii 7, 321, guyyaa qulqulluu torbaffaa Sanbataa kan hafe, ajaja labsii mootummaa guyyaa qabuun, guyyaa jalqabaatiin ifatti bakka bu’e. Yeroo sanatti guyyaan jalqabaa kun warra waaqeffannaa waaqeffannaa Waaqa Aduu, SOL INVICTVS jechuunis ADDUU HIN MO’AMNE kan aarii guddaa qabdu, duraanuu yeroo Ba’uu warra Gibxiitiin wanta waaqeffannaa ta’e Ibroota , garuu akkasumas, Ameerikaa keessatti, Inkaa fi Azteek, fi hanga har’aatti Jaappaanota (biyya “biiftuu ba’aa”) tiin. Seexanni yeroo hundumaa qophii nyaataa wal fakkaatutti fayyadamee namoota gara kufaatiis isaa fi Waaqayyoon balaaleffamuu isaatti geggeessa. Gubbaa ta’uu isaanii fi sammuu foonii isaanii fayyadamuun jirenya hafuuraa fi barumsa seenaa darbee akka tuffatan isaan taasisa. Har’a Amajjii 8, 2021 yeroon yaadannoo kana barreessu,

oduun barbaachisummaa aarii kanaa dhugaa ba'a, lèse-majesté waaqummaa dhugaa, ammas yeroon waaqummaa hiika isaa guutuu qaba. Waaqayyoof yeroon waggaan irraa eegalee dhuma qorraatti, jechuunis kalaandarri Roomaa amma qabnu keessatti, Amajjii 20 irraa kaasee hanga Amajjii 20 itti aanutti xumurama. Akkasitti Amajjiin 7, 321 Waaqayyoof Amajjii 7, 320, i.e., birraa 321 dura guyyoota 13 akka ta'e mul'ata. Kana irraa kan ka'e, Waaqayyoof, bara 320 ture kan xumura isaa irratti mallatteeffame, gocha jibbisiiisoo qajeelaa fi seera waaqa qulqulluu. Akka bara Waaqayyootti bara 2020 wagga 17ffaa ('17: lakkofsa firdii) lakkofsa jaarraa erga bara 320. Kanaaf jalqaba bara 2020 irraa eegalee abaarsi waqaas marsaa aggaammii seenuun isaa nama hin ajaa'ibu bifa vaayirasii daddarbaa rifachuu uumeen, biyyoota dhihaa keessatti hawaasa dhiirotaa imaanaa fi amantiin isaanii guutummaatti saayinsii fi guddina isaa irratti kaa'ame. Rifachuun bu'aa qoricha ykn talaallii bu'a qabeessa ta'e dhiyeessuu dadhabuu saayintistoonni ammaa ogummaa teeknikaa olaanaa qabaatanis. Jaarraa 17 kanaaf gatii raajii kennuudhaan, ani homaa kalaquu koo miti, sababiin Isaas Waaqayyoof lakkofsi hiika hafuraa kan inni mul'isu fi ijaarsa raajii isaa keessatti itti fayyadamu qaba, akkasumas sirriitti Mul'ata keessatti boqonnaan 17 mata duree " . firdii ejituu bishaan baay'ee irra teesse " " Baabiloon guddittii " maqaa isaa yoo ta'u "bishaan gurguddaan " dhimmicha keessa jiru " Laga Efraaxis " Waaqayyo ergaa " xurumbaa ja'affaa " Mul.9:13, mallattoo Waraana Addunyaa Sadaffaa dhufu keessatti xiyyeffate yaada . Mallattoolee kana duuba Kaatolikii phaaphaasiif fi Awurooppaa Kiristaana amanamummaa hin qabne, madda fi galma aarii isaati. Qabsoon Waaqayyo fi namoota gidduu jiru reefuu jalqabameera; qodaa sibiilaa qodaa biyyee irratti, bu'an lola sanaa tilmaamamuu danda'a; wayya, raajii fi sagantaa qaba. Waaqayyo waggaan dhibba 17ffaa Amajjii 7, 320 (320, isaa fi warra filatamoo isaatiif; 321 addunyaa amantii sobaa ykn xuraa'aa) akkamitti kabajuuf ture ? Yeroo dheeraaf karaa waraana addunyaa seenuun akka ta'u nan amana ture, garuu waraana addunyaa kan bifa atoomikiitiin xumuramu, sababiin Isaas Waaqayyo raajii dubbateera, yeroo sadii, Dan.11:40 hanga 45, Hisqi'eel 38 fi 39, fi dhumarratti , Mul.9:13 hanga 21. Qabsoon Waaqayyo dhala namaa fincilitoota irratti jalqabe birraa bara 2020 irraa eegalee gosa tokko kan inni bara Musee Fara'oon Gibxii irratti bobbaase ; bu'an dhumaa immoo kanuma ta'a; diinni Waaqayyoo achitti lubbuu isaa ni dhaba, akkuma Fara'oon bara isaatti ilma isaa isa angafaa du'ee kan isaa dhabe argee. Amajjii 8, 2021 kana, hiikni kun akka hin raawwatamne nan hubadha, garuu gara ji'a tokkoof qophaa'ee ture, hafuraa waaqaatiin 321 Waaqayyoof 320 akka ta'ee fi kana irraa kan ka'e, inni qofaa osoo hin taane abaaruuf karoorfachuu isaa hubadheera guyyaa Amajjii 7, 2020, garuu waggaan guutuu guyyaan abaaramaa kun itti maxxane, akkasitti hojiirra oolcha, adabbii kanaaf, seera bu'uuraa Lak.14:34 irratti caqasame: "Akkuma guyyoota afurtama lafa qorachaa dabarsitan, *isin adabbii yakka keessanii wagga afurtama, guyyaa tokkoon tokkoon wagga tokkoof ni baata* ". "

Garuu ilaalcha kana irratti wanti tokko dabalammeera. Kaalaandarri keenya sobaa jalqaba waggaan qofa osoo hin taane, guyyaa dhaloota Iyyasuuus Kiristoos dogoggora qaba. Incorrectly, in the 5th century, monokseen Diyooniisios Xiqqoo isa du'a mootii Heroodis kan dhuguma bara - 4 kalaandarri isaa irratti raawwatame irratti kaa'e. Waggoota 4 kana irrattis " wagga lama " Heroodis

akka Mat.2:16 jedhutti Masiihicha isa ajjeesuu barbaade akka ta'etti tilmaame dabaluu qabna: “ Achiis *Heroodis akka inni gowwoomfamee ogeeyyiin , baay'ee aaree, ijoolle waggaa lamaa fi isaa gadi Beetaluheemiifi naannoo ishee hundumaa keessa jiran hunda akka ajjeesan erge , akka guyyaa ogeeyyiirraa of eeggannoodhaan gaafatetti*. Egaa, waggaa yommuu lakkaa'u, Waaqayyo guyyaa sobaa fi dogoggorsaa keenya isa barame irratti waggaa 6 dabalee dhalachuun Yesus kan raawwatame birraa bara sanaa – 6. Kanarraa kan ka'e barri 320 isaaf ture: 326 fi 17ffaa ^{secular} anniversary of our year 2020 isaaf bara 2026 yeroo dhugaa dhaloota Iyyasuus Kiristoos irraa kaasee ture. Lakkofsi 26 kun lakkofsa tetragram “YHWH”, afaan Ibrootaatiin “Yod, Hé, Wav, Hé”, kan Waaqayyo gaaffii Musee hordofee maqaa ofi moggaase: “Maqaan kee maali ? » ; kana, akka Ba'uu 3:14tti. Kanaaf Waaqayyo uumaan guddaan guyyaa abaarsa waaqummaa isaa isa hundumaa danda'uun mallatoefffame kana chaappaa mootii dhuunfaa isaatiin mallatoefffachuuf sababa tokko dabalataa qaba ture; kunis hanga dhuma addunyaatti. Dha'ichi dhukkuba daddarbaa bara kana 2026 yeroo waaqummaa keessatti mul'ate itti fufiinsa abaarsa kanaa kan waggoota dhuma jirenya pilaneetii lafaa irratti bifa adda addaa qabaatu reefu mirkaneessee jira. Waraanni Addunyaa Niwukilaraa Sadaffaan “ *dhuma* ” “ *bara saboota* ” Yesus Kiristoos Mat.24:14 irratti beeksise: “ *Misiraachoon mootummaa kun guutummaa addunyaatti ni lallabama, hundumaaf ragaa ta'a saboota . Sana booda **dhumni ni dhufa** .* ” “ *Xumura* ” kun xumura yeroo ayyaanaatiin ni jalqaba; dhiyeessiin fayyinaa ni xumurama. Qormaanni amantii kabaja Sanbata isaa qulqulluu irratti hundaa'e buufata “ *hoolotaa* ” kan “ *re'oota* ” Mat.25:32-33 irraa adda baasuun isaa hin oolu: “ *Sabooni hundinuu isa duratti ni walitti qabamu. Innis akkuma tikseen hoolota re'oota irraa adda baasu, isa tokko irraa adda ni baasa; hoolota gara mirga isaa, re'oota immoo gara bitaa isaa in kaa'a .* ” Labsiin seera Wiixata Roomaa dirqama taasisu dhumaratti qulqulloonni dhugaan filatamoo Yesus Kiristoos du'aan akka adabaman taasisa. Haalli kun jechoota Daan.12:7 kana ni raawwata: “ *Namichi quncee talbaa uffatee bishaan lagaa gubbaa dhaabatee ture; harka mirgaa fi harka bitaa isaa gara samiitti ol kaasee, yeroo, yeroo, walakkaa yeroo booda akka ta'u, wanti kun hundinuu gaafa humni **ummataa akka xumuramu isa bara baraan jiraatuun kakate qulqulluun guutummaatti ni caccaba** .* ” Ija namaatiin yoo ilaalle haalli isaanii abdii kutachiisaa fi duuti isaaniis dhihoo ta'a. Yeroo kana dha jechoonni Yesus Kiristoos Mat.24:22 irratti caqasaman kun: “ *Guyyoonni kun osoo hin gabaabfamin, namni tokkollee hin fayyu ture; garuu, warra filatamaniif jecha , **guyyoonni kun ni gabaabbamu*** .” Barri 6000 yeroo waaqummaa Ebla 3, 2036 dura ni xumurama, jechuunis Ebla 3, 2030 kan kalaandarii sobaa keenyaa kan dhufu guyyaa fannifamuu Yesus Kiristoos jalqaba birraa .bara booda guyyaa 14ffaa booda waggaa ²⁰⁰⁰ booda 30. “ ***Guyyoonni*** ” kun immoo “ *gabaabfamuu* ” ykn hir'achuu qabu . Kana jechuun guyyaan labsiin du'aa hojiirra oolu guyyaa kana dursa jechuudha. Sababni isaas haala hatattamaa Kiristoos *namoota filataman fayyisuuf kallattiin gidduu seenuuu isa gaafatudha* . Sana booda Waaqayyo ulaagaa “ *yeroo* ” uumama isaa isa lafa irraaf kenne ulfina kennuudhaaf dursa kennuu isaa tilmaama keessa galchuu qabna. Finciltoonni guyyoota dhuma guyyaa guyyaa jalqabaa birraa 2030 guyyoota muraasaan caalu akka filataniif kan kakaasu isa booda seenaa lafaa

waggoota 6000 cufa. Sana booda carraawwan lama of dhiyeessu: guyyaan hanga dhumaatti hin beekamne, yookaan Ebla 3, 2030 kan daangaa guddaa ta'uu danda'uu fi hafuuraan hiika qabu agarsiisu. Mee barbaachisummaan isaa garmalee ta'us, ^{guyyaan} 14ffaan waggaan fannifamuu Yesus Kiristoos xumura seenaa addunyaa waggoota 6000, baay'ee xiqaan ta'ee jalqaba bara kuma ^{7ffaa kabajuuf mijataa akka hin taane yaadi}. Kanaafidha filannoo koo fi amantii koo guyyaa birraa Amajjii 21, 2030, guyyaa yeroo raajii " *gabaabfame* " Ebla 3 ykn guyyaa gidduu galeessaa irratti kanan kaa'u. Uumama Waaqayyo uumeen kan mallatteeffame, birraan murteessaa kan ta'u yeroo seenaa dhala namaa waggaan 6000 lakkaa'uu barbaannu; kunis yeroo Addaamiifi Hewaan cubbuu hoijetan irraa kaasee kan danda'amu ta'a. Seenaa macaafa qulqulluu Seera Uumamaa keessatti guyyoonti birraa isa jalqabaa kana dura turan guyyoota bara baraa turan. Yeroon Waaqayyo lakkaa'e kan biyya cubbuu fi waggaan 6000 torban raajii jalqaba birraa isa jalqabaatiin kan jalqaban yoo ta'u, dhuma qorra isa dhumaatiin kan xumuramanidha. Lakkofsi gara waggaan 6000tti kan jalqabe birraa tokko ture. Sababa cubbuutiin lafti garagalchuu siiqee ishee 23° 26' ta'ee fi walduraa duubaan waqtilee jalqabuu danda'a. Ayyaanota Yihudootaa kakuu moofaa keessatti ayyaanni lama ol'aantummaa qaba: Sanbata torban torbanii fi Faasikaa. Ayyaanonni kun lamaan fakkeenyummaa lakkofsa "7, 14 fi 21" guyyoota "7ffaa · 14ffaa ^{fi} 21ffaa " ^{jalatti} kan kaa'aman yoo ta'u isaanis marsaa sadan karoora fayyina waaqayyoo bakka bu'u: Mata duree Sanbataa torban torbanii Mul.7 kan raajii dubbatu mindaa qulqulloota filatamoo, "7"; hojii furuu Yesus Kiristoos kan mala badhaasa kana itti dhiheessan ta'e 14 tiif. Hubadhaa ayyaana Faasikaa guyyaa 7 turu keessatti ^{guyyaan} 15ffaa fi 21ffaan Sanbata lama sochii dhabuu xuraa'aa ta'uu isaati. Akkasumas sadan "7" yookaan "21" dhuma waggoota 7000 jalqabaa fi gara bara baraatti seenuu uumamni waaqummaa haaraan lafa irratti haaromfame akka Mul.21tti agarsiisa; lakkofsi 21 kun kan agarsiisu fiixaan ba'iinsa (3) guutummaa (7) pirojektii jireenyaa isa galma Waaqayyo hawwu ture. Mul'ata 3 irratti, lakkofsi 7 fi 14 akkaataa wal duraa duubaan jalqaba fi xumura ^{dhaabbata} Adveentistii guyyaa torbaffaa agarsiisu ; asitti ammas marsaa lamaan dhimma qulqulla'e tokkoo. Akkasumas Mul.7 dhimma chaappaa filatamoo Adveentistii kan ilaalu yoo ta'u Mul.14 ergaa ergamotoa sadan ergama isaanii isa addunyaa maraa gabaabsee kan dhiyeessudha. Akkasitti, bara 30tti, xumurri waggoota 4000 birraa keessatti raawwatame, sababa fakkeenyaa qofaaf, Yesus birraa bara 30 kana Amajjii 21 booda guyyoota 14 booda fannifame, i.e., Waaqayyoof 36 . Karaa fakkeenyota kanaatiin Waaqayyo ni mirkaneessa, "7" Sanbataa fi "14" cubbuu warra filataman Yesus Kiristoosiin furuun addaan hin baane. Akkasitti, dhuma irratti, "7" Sanbataa yommuu haleelamu, Kiristoos Furee "14" ulfina isaaf kennuuf gargaarsa isaaf balali'a, "guyyaawwan" 14 ol'aanoon guyyoota lamaan addaan baasu "gabaabaa" ta'a. *ykn*, amantoota isaa isa dhuma filataman oolchuuf ukkaamfame.

Mat.24 irra deebi'ee dubbisuudhaan, ergaan Kiristoos, keessumaa, duuka buutota isaa dhuma addunyaa irratti, nu warra waggoota dhuma kana keessa jiraachaa jirruuf akka ta'e natti mul'ate. Lakkofsi 1-14 yeroo hanga yeroo " *dhuma* " tti kan uwvisudha. Yesus waa'ee waraana walduraa duubaan dhufu, mul'achuu raajota sobaa fi qabbanaa'uu hafuuraa isa dhuma raajii dubbata. Sana

booda, lakkooftsi 15 hanga 20, dachaa lama hojiirra oolchuudhaan, balleessuu Yerusaalem kan Roomaan bara 70 A.D. fi weerara dhuma saboonti Yihudoota ta'uu filatamoo Sanbata qulqulluu Waaqayyoo kabajan irratti raawwatan lamaan ilaallata. Kana booda, *lakk*. _ Hubadhaa ibsi kun " gonkumaas hin jiraatu " bara ergamootaaaf hojiirra oolmaa kan dhorku ta'uu isaa, sababiin isaas barsiisa Dan.12:1 tiin kan wal faallessu ta'a . Kana jechuun caqasoonni lamaan qormaata amantii isa dhuma lafa irraa keessatti galma ga'iinsa wal fakkaatuun kan walqabatan ta'uu isaati. Dan.12:1 irratti ibsichi wal fakkaata: " *Yeroo sanatti Mikaa'el, bulchi guddaan, inni ilmaan saba keetii ittisaa in ka'a; yeroo rakkinaas erga saboonti jiraatanii kaasee hanga yeroo sanaatti hin turre ta'a* . Yeroo sanatti warri namoota kee kitaabicha keessatti barreeffamanii argaman ni fayyu . " " *Dhiphinni* " baay'ee guddaa waan ta'uuf " *guyyooni* " akka lakkooftsa 22tti " *gabaabfamuu* " qaba.Lakkooftsi 23 ulaagaa amantii dhugaa isa ofumaan mul'achuu Kiristoos lafa irratti hin guddanne agarsiisa: " *Yoo ta'e jedhe, Kunoo, inni lafa onaa keessa jira, achitti hin deeminaa; kunoo, inni golee keessa jira, hin amaninaa .*" Bara dhuma wal fakkaatutti, hafuuraan " *dinqisiisoo* " isaa fi mul'ata isaa kan gowwoomsaa fi **sossobaa** Kiristoos sobaa baay'isuun lubbuuwwan barumsa gaarii hin taane jalatti kan galchu ta'a: " *Kiristoos sobaa fi raajonni sobduu ni ka'u; dinqii fi dinqii gurguddaa ni raawwatu, hamma gowwoomsuutti , yoo danda'ame, warra filataman illee* "; kunis *Mul* _ _ kan madaa billaa qabuu fi kan jiraate . Lakkooftsi 27 mul'ata humna guddaa fi injifannoo Kiristoos waaqummaa kan kaasu yoo ta'u lakkooftsi 28 immoo " *ayyaana* " erga inni gidduu seenee booda simbirroota adamsitootaaf dhihaatu raajii dubbata. Sababni isaas, fincilttooni hanga dhufaatii isaatti lubbuun hafan dhabamsiifamanii " *simbirroota samii* " akka Mul.

Asitti gabaabsee, hubannoo haaraa uumama waaqummaa kana guutuudha. Torban jalqabaa hundeessuun Waaqayyo tokkummaa guyyaa halkan dukkanaa fi guyyaa ifaan ijaarame sirreessa, aduun guyyaa 4ffaa irraa qofa ^{ibsiit}. Halkan sababa gara fuulduuraatti Hewaan fi Addaam ajajamuu diduu irraa kan ka'e cubbuu lafa irratti akka hundeffamu raajii dubbata. Hanga gocha cubbuu kanaatti uumamni lafaa amala **bara baraa agarsiisa**. Cubbuun raawwatame, wantootni ni jijiiramanii fi lakkooftsi wagga 6000 jalqabuu danda'a, sababiin isaas lafti siiqqee ishee irratti garagaltee seera bu'uuraa waqtiilee ni jalqaba. Uumamni lafaa Waaqayyo abaarame sana booda amala isaa **isa bara baraa** isa nuti beeknu fudhata. Waggoonni 6000 birraa jalqabaa cubbuudhaan mallatteeffame birraa bara 6001tti deebi'ee ulfina waaqummaa Iyyesuus Kiristoosiin xumurama. Dhufaatiin isaa inni dhuma " **guyyaa jalqabaa ji'a jalqabaa** " **wagga jalqabaa wagga kuma** ^{7ffaa} **irratti raawwatama**.

Kana jechuun, Amajjii 7, 2021, kan kalaandarii namaa sobaa keenyaa, reefu amantiidhaan daawwanna Phaaphaasiin Firaansis Kiristaanota Bahaa Iraaq keessatti warra muslimoota gara jabeeyyii ta'aniin ari'ataman irratti godhaniin kan mallatteeffame dha. Walgahii kana irratti Musliimota Waaqa tokko, kan Abrahaam akka qaban yaadachiise, akka " obboleessa " isaatti ilaale. Jechoonni warra dhihaa warra hin amanne gammachiisan kun Yesus Kiristoos isa dhiifama cubbuu filatamoo isaatiif lubbuu isaa aarsaa godhee kenneef aarii guddaa ta'uu isaanii gadi miti. Akkasumas hogganaan "Kiristaanota" Kaatolikii "faannoo

duraanii” naannoo isaanii keessa seenuun kun aarii Islaamtootaa cimsuu qofa danda'a. Kanaaf tarkaanfin nagaa phaaphaasii kun bu'aa dinqisiisaa Daan.11:40 irratti raajii dubbatame ni fida, “waldhabdee” Musliimaa “mootii kibbaa” Xaaliyaanii phaaphaasii fi michoota ishee Awurooppaa irratti raawwate cimsuu. Akkasumas ilaalcha kanaan, kufaatiin dinagdee Faransaayii fi biyyoota dhihaa hunduu madda Kiristaana ta'an hunda hoggantoota isaaniitiin, sababa vaayirasii Covid-19, madaallii humnaa jijiiruun dhumarraatti, “Waraana Addunyaa Sadaffaa” dhibame galmaan ga'uuf hayyama gara dhuma waggoota 9n darbanii ammallee nu dura jiranitti deebi'a. Xumura irratti, sababa Covid-19 fi guddina isaatiin weerara kana fiduudhaan Waaqayyo abaarsa seenaa dhala namaa waggoota kurnan darban lafa irratti amala ta'uuf karaa banuu isaa haa yaadannu.

Amajjii 7, 2021 garuu magaalota Faransaay hedduu keessatti baandaawan wal morkatan gidduutti fi aanga'oota poolisii irratti gocha jeequmsaa dargaggoonni raawwataniin kan mul'ate ture. Kunis daandii gara waldhabdee waliigalaa ta'etti geessu mirkaneessa; ejjennoon tokkoon tokkoon isaanii waan wal hin simneef kan hin araaramne ta'uu isaaniiti. Kun bu'aa waldhabdee aadaa lamaa kan walfaallaa ta'e: bilisummaa sekulaarii warra dhihaa hawaasa hoggantootaa fi kaapoos biyyoota kibbaa irratti, kana malees aadaa fi biyyaatiin Musliimoota. Balaan akka Covid-19, dawaa hin qabne burqisiisaa jira.

Sirna jibbiisoo dhala namaatiin seera qabeessa ta'e kana ilaaluu xumuruuf, hubachuu qabna: jijiirama wagga ji'a 12ffaa booda ^{kan} maqaa ^{ji'a 10ffaa} (Muddee) qabu, jalqaba qoraa; jijiirama guyyaa halkan walakkaa (halkan walakkaa); sa'atii sirrii fi idilee ta'e qofatu pozaatiivii ta'ee hafa. Akkasitti, sirni waaqummaa bareedaan sababa cubbuutiin badeera, tartiiba cubbuu kan dabareedhaan badu, yeroo uumaan ulfina qabeessa Waaqayyo mul'atu, herrega qulqulleessuuf, jechuunis dhuma waggoota kuma ja'a jalqabaa irratti, . birraa bara 2030 , namoota gowwoomfamaniif, ykn birraa 2036 dhaloota dhugaa Gooftaa fi Fayyisaa keenya Iyyasuus Kiristoos, filatamoo isaatiif.

Jeequmsi hundeeffame fi ilaalambe abaarsa waaqa dhala namaa irratti ulfaatu ragaa ba'a. Sababni isaas, erga lafti garagaltee as shallaggiin yeroo tasgabbii fi sirrii ta'uu isaa dhabee, sa'atiin halkanii fi guyyaa bara baraan walduraa duubaan dabaluu fi hir'achuu dha.

Tartiiba uumaan Waaqayyo karoora fayyina isaa itti qindeessu caalaatti dursa hafuuraa inni namaaf yaada dhiyeessu nuuf mul'isa. Inni jaalala isaa isa ol aanaa mul'isuu kan filate, jirenya isaa Yesus Kiristoos keessatti akka furiitti kennuudhaan, waggoota 4000f muuxannoo dhala namaa lafa irraa booda. Waaqayyo kana gochuudhaan, “Jalqaba, abboomamuu kee natti agarsiisi, ani jaalala koos sitti nan argisiisa” nuun jedha.

Lafa irratti dhiironni firii amala walfakkaataa wal horsiisuudhaan wal hordofu, haa ta'u malee dhaloonti yeroo dhumaan bara 2020 itti seenne adda ta'e tokko dhiheessa; waggoota 75f nagaa Awurooppaa keessatti erga turee booda, fi jijiirama saayinsii jeneetikii dhiheenya kanaa kan nama hin amansiifne booda, baay'ee loojikii ta'een, Awurooppaanoni fi bu'aan isaanii, USA, Awustiraaliyaa fi Israa'el irraa, rakkoo fayyaa hundaaf deebii kennuu akka danda'an amanan, hawaasni isaanii qulqullina isaa dabalaan dhufe. Haleellaa vaayirasii daddarbaa

osoo hin taane kan haaraa ta'e amala hoggantoota hawaasa guddataniiti. Sababni amala sodaa kanaa karaa boombii miidiyaatiin ummatoota lafaatiif saaxilamuu isaaniiti, miidiyaalee kana keessaas miidiyaaleen haaraan ykn marsariitiwwan hawaasummaa toora saree maraattee qunnamtii interneetii bilisaa ta'e irratti mul'atan, kan irratti nuti diffusers xiqqaa fi guddaan ifa ta'an argachuu. Dhalli namaa akkasitti daangaa darbe bilisummaa isaa kan akka abaarsaatti isa irratti kufeen kiyyootti galeera. USA fi Awurooppaa keessatti jeequmsi hawaasa sabaa fi sablammoottaa wal morka; achitti, abaarsa muuxannoo "*Baabel*" kan haaromfamudha; barumsa waaqummaa kan hin haalamne kan biraa kan hin baratamne, sababni isaas sanyii hiriyottan gaa'elaa tokkicha dirqama afaan tokko dubbachuu waan ta'eef, hanga muuxannoo balleessaa kanaatti, har'as argina, dhalli namaa afaanota dachaa fi loqoda Waaqayyo uumeen adda bahee guutummaa keessatti faca'ee jira dachee. Eeyyee, Waaqayyo guyyoota torba jalqabaa uumama booda uumamuu hin dhiifne; ammas waan baay'ee uume warra filatamoo isaa abaaruuf yeroo tokko immoo eebbisuuf, mannaa gammoojji keessatti, ilmaan Israa'eliif dhihaatu, fakkeenyta'a.

Haa ta'u malee, **bilisummaan** hundee isaa, kennaa dinqisiisaa Uumaa keenyarraa argannedha. Kaayyoo isaaf **bilisaan kutannoon keenya isa irratti** hundaa'a . Achittis, mirkanaa'u qaba, bilisummaan guutuu ta'e kun Waaqayyo karaa kamiinuu gidduu waan hin seenneef carraa jiraachuu kan agarsiisudha; jecha amantoonni baay'een tasumaa hin amanne. Isaanis dogoggora, sababiin isaas Waaqayyo uumama isaa keessatti qooda guddaa akka carraatti dhiisa, hundumaa duras, gahee filatamoo gidduutti kakaasuu, dinqisiifanna seera samii isaa isa mul'ate. Uumaan filatamtoota isaa adda baasee erga isaan geggeessuufi dhugaawwan isaa jirenya bara baraa samiitiif isaan qopheessu isaan barsiisuufi itti gaafatamummaa fudhata. Malformations fi monstrosities yeroo uumamtooni nاما dhalatan mul'atan gocha carraa adeemsaa walhormaata sanyii kanaa keessatti dogoggora jeneetikii kan bu'aa xiqqaa fi guddaan hamaa fidu mirkaneessa. Baay'inni sanyiwwanii sochii sansalata walhormaataa kan yeroo yeroon dogoggora walsimisiisaa maddisiisan irratti hundaa'a; kenis seera dhalootaa dabalatee ykn carraa jirenyaa irraa kan ka'e of danda'ee. Walumaagalatti, amantii koo carraa jirenya bilisaa irraa kanan qabu yoo ta'e, faallaa kanaatiin, badhaasaa fi soorata amantii kanaa, jaalala Waaqayyoo fi jalqabbii duraan fudhatamee fi inni na fayyisuu itti fufee jiruuf liqin qaba .

Seena uumama isaa isa lafa irraa keessatti guyyaan Waaqayyoon abaaramu torban keessatti dursa; hireen isaa barreeffameera: galmi isaa " *ifa dukkana irraa adda baasuu* " ta'a . Filannoo Waaqayyoo isa guyyaa torbaffaa qulqulleessu mormuuf kiristaana sobaatiin kan filatame, guyyaan jalqabaa kun Mul.13:15 keessatti " *mallattoo* " ta'ee " *mallattoo* " ta'u isaa guutummaatti raawwateera . Akkuma Wiixata jalqabaa Waaqayyoon abaaramu, Sanbanni guyyaa torbaffaa isaa biraa eebbfamee qulqullaa'a. Mormii kana hubachuuif immoo yaada Waaqayyoo hammachuu qabna, innis mallattoo qulqullaa'u isaa fi isaaf ta'a. Sanbanni guyyaa torbaffaa kan ilaallatu yoo ta'u lakkooftsi *torba kun*, "7", guutummaa kan agarsiisudha. Jecha guutummaa kana jalatti Waaqayyo yaada kaayyoo inni dimenshini lafaa keenya uume, jechuunis dambii cubbuu, balaaleffanna isaa, du'a isaa fi baduu isaa kaa'a. Karoora kana keessattis

wantootni kun guutummaatti kan raawwataman bara ^{kuma 7ffaa} Sanbata torban torbaniin raajii dubbatu keessatti. Kanaafidha **kaayyoon** kun **Waaqayyoof** karaa furuu jirenya filatamoo lafa irraa furuu fi qaamaan, Yesus Kiristoosiin, gatiidiraa hamaa kaffaluun galmaan ga'u caalaa barbaachisaa kan ta'e.

Kunoo sababni biraan Waaqayyo Lal.7:8 irratti akkas jedheef: “ *dhumni waan tokkoo jalqaba isaa irra in caala .*” Seera Uumamaa keessatti tartiiba “halkan-guyyaa” ykn “ *galgala-gana* ” jedhuun walduraa duubaan yaada waaqummaa kana mirkaneessa. Isa.14:12 irratti, mootii Baabiloon fakkeessee Waaqayyo seexanaan akkana jedhe: “ *Kunoo samii irraa kufteetta, urjii ganamaa , ilma barii! Ati lafatti gad darbatta yaa saboota mo'ataa !* » Ibsi Waaqayyo “ *urjii ganama* ” jedhee isa moggaase “aduu” sirna lafaa keenyaa wajjin akka isa wal bira qabuu argisiisa. Inni uumama isaa isa jalqabaa waan ta'eef haguuggii mootii Xiros jalatti, His.28:12 ulfina isaa isa jalqabaa akkas jechuudhaan dubbata: “ *Ilma namaa, mootii Xiros irratti boo'i! Ati akkana jetti: Goofaan Yaahiween akkas jedha: Ati chaappaa sana gara fiixaan ba'uutti kaa'atte, ogummaadhaan guutamtee, bareedinaan mudaa hin qabne turte .* » Mudaa kan hin qabne ta'uun kun baduu qaba ture, amala fincilaatiin bakka bu'ee diina, seexanaa fi mormituu akka ta'u isa taasise, Seexanni Waaqayyoon balaaleffame sababiin isaas lakkofsi 15 akkas jedhee labsa: “Ati karaa kee irratti mudaa hin qabne, guyyaa turte irraa kaasee hamma jal'inni isin gidduutti argamutti uumame .” Kanaaf, inni “ *urjii ganama* ” jedhamee fudhatame, namoota amanamoo hin taane “ *urjii ganama* ” uumama waaqummaa akka waaqummaatti akka kabajan dhiibe : “Aduu Hin Mo'amne” waaqeffannaa Roomaa kan addunyaan guutuun jechuun ni danda'ama Kiristaanummaan warra dhihaa waaqeffachuuf waaqeffatte irraa waaqa ta'e. Waaqayyo, uumamuu isaa dura illee, ergamaan inni jalqabaa kun akka isa irratti fincilu beeka turee fi kana ta'ee osoo jiruu akka isa uume. Akkasumas, Yesus du'uusaa guyyaa tokko dura ergamoota 12 keessaa tokko akka isa dabarsee kenuu kan beeksise si'a ta'u, Yihudaan illee kallattiidhaan akkas jedheera: “ *Waan gochuu qabdu hunda dafii raawwadhu!* ” ”. Kunis Waaqayyo uumamtooni isaa filannoo isaanii wajjin yommuu wal faallessullee akka hin ibsamne dhowwuu akka hin barbaanne hubachuuf nu dandeessisa. Yesus ergamoonni isaas fedhii isaanii kana yoo ta'e akka isa dhiisan afeereera. Uumamtoota isaaaf bilisummaa guutuu of ibsuu fi uumama isaanii mul'isuuf dhiisuudhaanidha amanamummaa isaanii agarsiisaniif filatamoo isaa filachuu fi dhumarraati diinota isaa samii fi lafaa hunda, warra hin malle fi warra dhimma hin qabne balleessuu danda'a.

Cubbuu jalqabaa

Guyyaan jalqabaa kan hafe bara kiristaanaa keenya keessatti iddo guddaa kan qabu yoo ta'u, “ **cubbuu** ” Amajjii 7, 321 irraa eegalee deebi'ee argame waan ta'eef mallattoo buufata mooraa Waaqayyoo qulqullaa'e irratti fincila seene ta'a. Garuu “ **cubbuun** ” kun “ **cubbuu** ” jalqabaa kan dhala nmaa dhaalaan du'aaf murteesse erga Addaamiifi Hewaan irraa kaasee akka dagannu nu gochuu hin qabu . Hafuuraan kan ibsame mata dureen kun barumsa barbaachisaa macaafa

Seera Uumamaa keessatti dhokate akkan argadhu na taasise. Sadarkaa ilaalchaatti kitaabni kun ka'umsa uumama boqonnaa 1, 2, 3. Hiikni fakkeenyaa lakkoofsota kanaa ammallee guutummaatti sirrii dha: 1 = yuunitii; 2 = mudaa kan hin qabne; 3 = guutuu ta'u. Kun ibsa argachuu qaba. Uma.1 uumama guyyoota 6 jalqabaa ni walqabiisa. Hiikni isaanii " *galgala ganama* " jedhu cubbuu fi abaarsa lafaa kan domeenii seexanaan ol'aantummaa qabu ta'u qofa booda hiika kan fudhatu yoo ta'u, kunis mata duree Uma.3 kan osoo hin taane ibsi " *galgala ganama* " jedhu hiika hin qabu ture sadarkaa lafaa irratti. Ibsa kennuudhaan boqonnaan 3 chaappaa mudaa hin qabne mul'ata waaqummaa kana irratti kaa'a. Akkasumas, Uma.2 keessatti, mata dureen Sanbata guyyaa torbaffaa yookaan, caalaatti sirriitti yoo dubbanne, Waaqayyoo fi namaa guyyaa torbaffaa irratti hafe, akkasumas hiika isaa kan fudhatu "cubbuu jalqabaa" Hewaan fi Addaamiin raawwatame booda qofa Uma.3 keessatti kunis sababa ta'uua isaaaf kenna. Akkasitti, kan wal faallessu, qajeelummaan isaa Uma.3 irratti kan kenname malee, Sanbanni qulqullaa'e mallattoo "2" isaa kan mudaa hin qabne ta'uua isaaaf malu. Kana hundumaa keessaa kan bahu lafti Waaqayyoon kan uumame seexanaa fi jinniwwan isaatiif akka dhiheessituuf akka firiin hamaan lubbuu isaanii qaama ta'ee ija Waaqayyoo, ergamootaa fi namoota hundumaa duratti mul'atuuf, akkasumas ergamoonni fi dhiironni gama isaanii filatu.

Xiinxalli kun hundeffamni guyyaa torbaffaa boqonnaa irratti qulqullaa'e abaarsa *lafaa* " *cubbuu* " Uma.3 keessatti hundeffame raajii akka ta'e akkan hubachiisu na taasisa, sababiin isaaas lafti mataan ishee Waaqayyoon abaaramtee jirti, kanaafis yeroo du'a irraa kaasee qofa waan ta'eef adeemsi isaaas isa rukutee, yeroon isaa waggaa kuma jahaa fi waggooni kumaa bara kuma torbaffaa hiika, ibsa, sababa qaba. Kana hubachuun sirrii dha: uumama lafaa dura, samii irratti, waldhabdeen sun duraanuu mooraa seexanaa buufata Waaqayyoo wajjin boolla godha garuu du'a Yesus Kiristoos qofatu filannoo dhuunfaa murtaa'aa ta'a; kan fincitoora yeroo sanaa kaasee uumama lafaa irratti du'uuf itti murtaa'an samii irraa ari'amuun mul'ata. Amma, samii irratti, Waaqayyo jirenyo ergamootaa " *galgala ganama* " wal jijiirraa irratti hin qindeessine , kunis samiin seera isaa isa bara baraa waan bakka bu'uuf; kan filatameef bara baraan mo'atee itti fufu. Daataa kanaan walqabatee: lafti cubbuu duraa hoo? Wal jijiirraa " *galgala-gana* " irraa kan hafe , seera isaa kan samii ti, jirenyi seera bara baraatiin kan mul'atu fakkaata; bineensota vegan, namoota vegan fi du'a malee kan mindaa cubbuu ta'u, guyyoonni guyyoota hordofu fi bara baraan turuu danda'a.

Garuu Uma.2 keessatti Waaqayyo tartiiba yeroo torbanii guyyaa torbaffaatti Waaqayyoo fi namaaf boqonnaa waliin xumuramu nuuf mul'isa. Jechi boqonnaa kun gocha "dhaabuu" jedhu irraa kan dhufe yoo ta'u, hojii Waaqayyo hojjete akkasumas hojjiwwan ilmaan namootaa hojjetan ilaallata. Hubachuu dandeessa, cubbuu dura Waaqayyos ta'e ilmi namaa dadhabbiin itti dhaga'amuu hin dandeenye. Qaamni Addaam dhukkubni, dadhabbiin, dhukkubbiiin gosa kamiiyyuu hin arganne. Amma, torban guyyoota torbaa wal hordofanii akka marsaa bara baraatti of hormaatan, " *galgala ganama* " walduraa duubaan garaagarummaa seera samii mootummaa Waaqayyoo wajjin kan mallatteessu ta'uua isaa malee. Kanaaf garaagarummaan kun sagantaa uumaa guddicha Waaqayyootiin qophaa'e raajiidhaan mul'isuuf kan yaadame ture. Akkuma

ayyaanni "Yom Kippur" ykn "Guyyaa Araarsummaa" Ibroota biratti waggaa waggaaan haaromfamee fi araara isaa du'a Yesus Kiristoosiin raawwatameen xumura cubbuu raajii dubbate, Sanbata torban torbaniin dhufaatii torbaffaa raajii dubbata mileniyeemii, yeroo Waaqayyo fi filattoonni isaa boqonnaa dhugaatti seenan sababiin isaas fincilttoonni du'anii hammeenyi waan mo'amuuf. Haa ta'u malee, filatamtoonni amma iyuu " *cubbuu* " kan isaan ilaallatu Kiristoosiin " *cubbuu* " fi cubbamoota irratti murteessuu waan qabaniif, isaan yeroo sanatti hirriba du'aa keessa rafan. Kanaafidha, akkuma guyyoota ja'an darbanii, inni torbaffaan mallattoo " *cubbuu* " kan guyyoota torban torban guutuu haguugee fi ilaallatu jalatti kan kaa'amu. Akkasumas jalqaba bara kuma saddeetffaa qofa, cubbamoonni " *ibidda du'a lammaffaa* " keessatti erga nyaatamaniin booda bara baraan " *cubbuu* " malee lafa haaromfame irratti kan jalqabu. Guyyoonni torban cubbuudhaan kan mallatteeffaman yoo ta'ee fi waggaa 7000 raajii yoo dubbatan, lakkoofsi waggoota 7000 kanaa hundeffama cubbuu Uma.3 irratti mul'ate irraa qofa jalqabuu danda'a. Akkasitti guyyoonni lafaa cubbuu hin qabne seera fi loojikii walduraa duubaan " *ganama galgalaa* " ykn " *ifa dukkanaa* " keessa waan hin jirreef yeroon kun " *cubbuu* " malee waan ta'eef, waggoota 7000 sagantaa fi raajii dubbatame keessa seenuu hin danda'u. for " *sin* " jedhu torban guyyoota torbaatiin.

Barumsi kun barbaachisummaa gocha kanaa kan Waaqayyo Phaaphaasummaa Roomaa Daan.7:25 irratti maxxansee mul'isa: " *yeroo fi seera jijiiruuf karoora ni tolcha* ". " *Yeroo* " Waaqayyo hundeesse jijiiruun amala raajii Sanbata torban torbaniin " seera " Waaqayyoo argachuun akka hin danda'amne fida . Kunis Roomaan erga Qosxanxinoos I · Amajjii 7, 321 irraa eegalee, boqonnaa torban torbaniin guyyaa torbaffaa osoo hin taane guyyaa jalqabaa ajajuudhaan hojjetteedha. Sirna Roomaa hordofuudhaan, cubbamaan sun " *cubbuu* " jalqabaa Addaamiifi Hewaan irraa dhaale irraa hin bilisa ta'u , garuu dabalataan " *cubbuu* " dabalataa fudhata , yeroo kana **fedhiidhaan**, kunis yakka Waaqayyoof qabu ni dabala .

Tartiiba yeroo " *galgala ganama* " yookaan " *ifa dukkanaa* " yaad-rimee Waaqayyo filate yoo ta'u filannoo kanaaf ajajamuun iccitii raajii Macaafa Qulqulluu argachuuf kan fayyadu fi hayyama kenna. Filannoo kana akka fudhatu wanti nama dirqisiisu hin jiru ragaan isaas dhalli namaa jijiirama guyyaa isaa halkan walakkaa, jechuunis aduun birraa erga lixxee sa'atii 6 booda mallatteessuu filachuu isaati; kan raajii warra ulfinaan deebi'uu Kiristoos, Misirroo fakkeenya durboota kurnan keessatti yeroon booda hirribaa ka'anii raajii dubbatu. Kanaaf ergaawwan dhokataan Waaqayyo kennu sammuu isaa bira darba. Garuu namoota isaa filataniif tartiiba yeroo waaqummaa raajii isaa hundumaa fi keessumaa kan Mul'ata jalqaba irratti Yesus " *alfaa fi omeegaa* ", " *jalqabaa yookaan jalqabaa fi dhuma* " jedhee of dhiheesee ibsa. Guyyaan jireenya keenya keessatti darbu tokkoon tokkoon karoora Waaqayyoo kan inni gabaabsee Uma.1, 2 fi 3 keessatti raajii erga " *halkan* " ykn " *dukkana* " guyyoota xuraa'aa ja'a Uma.1 keessatti dhiyaatan bakka bu'a, boqonnaan waaqummaa Uma.2 keessatti hundeffame immoo beeksisa " *ifa* " yeroo. Akka Dan.8:14tti, yeroon bara kiristaanaa bakka lamatti kan qoodame seera bu'uuraa kana irratti: yeroon " *dukkana* " hafuuraa bara 321 gidduutti, yeroo " *cubbuun* " Sanbata irratti

hundeffame, fi bara 1843 bakka a yeroon “ *ifa* ” filatamtootaaf guyyaa kana irraa eegalee hanga deebi’ee dhufuu Yesus Kiristoos birraa bara 2030tti kan jalqabu yoo ta’u, akkuma Uma.3, Waaqayyo uumaa hundumaa danda’u keessatti, filatamoo fi finciltoota, “ hoolaa fi re’oota gidduutti murteessuuf *dhufa* , ” akkuma “ *bofa, dubartii fi Addaam* ” gidduutti murteesse . Akkasumas, Mul’ata keessatti, mata dureewwan “ *Xalayaawwan Waldoota torbanii, kan chaappaawwan torbaa, fi kan xurumbaa torban* ” ja’a jalqabaatiif “ *dukkana* ” fi “ *ifa waaqummaa* ” sadarkaa torbaffaa fi isa dhuma tokkoon tokkoon mata dureewwan kanaa raajii dubbatu Baay’ee dhugaadha, bara 1991tti, Adveentizimii dhaabbataatiin, ifa Yesus bara 1982 irraa eegalee naaf kenne, “*ifa* ” isa dhuma kana ofiisaatiin diduu isaatiin, Xalaya “ *Laodiqee* ” Mul.3:17 irratti barreesse keessatti : “ *Sababni isaas: Ani sooreessa dha, ani duroomeera, homaa na hin barbaachisu, akkasumas akka ati gadhee, gadadoo, hiyyessa, jaamaa fi qullaa* ta’uu kee waan hin beekneef , . . . ” . Adveentistoonni ofiisaa caqasa 1 Pheexiroos 4:17 irratti kennname kana dagataniiru: “ *Yeroon kun yeroo firdiin mana Waaqayyo irratti itti jalqabu dha* . Amma yoo nurraa eegale dhumi warra wangeela Waaqayyoof hin ajajamne maal ta’u? » Dhaabbatichi bara 1863 irraa eegalee kan ture yoo ta’u, Yesus hundeffama isaa bara “ *Filadelfiyya* ”, bara 1873. Akka seera waaqummaatti “ *galgala ganama* ” ykn “ *dukkana ifaa* ”, bara dhuma fi torbaffaa maqaa “ *Laodiqeyaan kan fakkeeffame* ” yeroo “ *ifa* ” waaqummaa guddaa ta’uu qaba turee fi hojiin ammaa ragaa isaa ta’u, “ *ifni* ” guddaan dhuguma iccitiiwwan raajii dubbataman ibsuuf dhufeera, bara dhuma kana keessatti, baasii dhaabbata Adveentistii addunyaa ofiisaa irratti. Maqaan “ *Laodiqee* ” jedhu hiikni isaa “namoota murtii argatan ykn namoota firdii” waan ta’ef haala gaariin sirrii dha. Warri kan Gooftaa hin taane ykn kana booda kan hin taane deeggartoota “guyyaa Waaqayyoon abaarame”tti makamuun itti murtaa’u. “Wiixata” Roomaa isa haqaan balaaleffachuu isaa Waaqayyo wajjin hirmaachuu akka hin dandeenye of agarsiisuudhaan, Sanbanni kana booda akka yeroo eeb bifamaa cuuphaa isaaniitti barbaachisaa ta’ee isaanitti hin mul’atu. Ergaan Yesus Kiristoos tajaajiltuu isaa Ellen G. White’f kenne, kitaaba ishee “Early Writings” jedhu keessattis ta’e mul’ata ishee jalqabaa keessatti haala kana akkasitti hiike: “isaan ija dhaban, akkasumas galma, akkasumas Yesus... Isaan keessa liyan addunyaa hamaa ta’e kana booda gonkumaa isaan hin arginu.”

Seera Uumamaa 2 yeroo “ *ifa* ” raajii kan ibsu yoo ta’u boqonnaan Seera Uumamaa kun qulqulla’uu “ *guyyaa torbaffaa* ” irraa eegala. Lakkofsa 25 kanaan xumurama: “ *Namichi fi haati manaa isaa qullaa turan, hin qaanofne* .” Walitti dhufeenyi mata dureewwan kana lamaan gidduu jiru qullaa qaama isaanii argachuun bu’aa “ *cubbuu* ” isaan raawwatani fi Uma.3 keessatti irra deebi’amee kan ibsame akka ta’u kan agarsiisu ta’uu isaati, akkasitti akka sababa qullaa hafuuraa du’aa ta’ee mul’ata. Barsiisa kana kan “ *Laodiqee* ” wajjin wal bira qabnee yoo ilaallu, Sanbanni “ *cubbuu* ” wajjin kan wal qabate yoo ta’u kunis “ *qullaa* ” nama taasisa. Haala dhuma kana keessatti, kanaaf shaakala Sanbataa ayyaana Kiristoos eeguuf kana booda gahaa miti, sababiin isaas bara 1982 fi 1991 gidduutti aangawoota Adveentistii ofiisaatiif ifa raajii isaa guutuu dhiyeessuudhaan ulaagaan Yesus Kiristoos dabaleera kanaafis ni barbaada bara

shaakala Sanbata qulqulluu isaa wajjin filataman ayyaana isaaaf malu mul'ata isaa Daani'eel fi Mul'ata keessatti raajii ta'eef fedhii isaa, yeroo isaa, jirenya isaa fi lubbuu isaa guutuu kenuu; garuu guutummaa Macaafa Qulqulluu mul'ate isa "dhugaa ba'oota lama" isaa ta'e keessattis akka Mul. 11:3.

Dhugaa ba'umsa Waaqayyoo lafa irratti kennname

Akkuma barbaachisaa ta'etti, Waaqayyo bifa Iyyasuus Kiristoosiin dhala namaa daawwachuun isaa, daawwannaa isaa duraanii bara Musee akka dagannu nu gochuu hin qabu. Sababni isaas, Waaqayyo ka'umsa dimenshiniif lafaa kan itti mul'ise haala fagoo kana keessatti. Akkasumas akka mul'ata Waaqayyo kenneetti, seenaan Seera Uumamaa akkuma Mul'ata Yohaannis ergamaadhaaf mul'ateetti barbaachisaa dha. Jirenya lafaa qindeessuuf bifa Waaqayyo filate, uumamtoota bilisummaa guutuu isaaniif kenuu, jaalala isaaaf deebii kenuudhaan bara baraan isa waliin jiraachuu akka danda'aniif ykn didanii gara homaa du'aatti akka badan, akkaataa haalawwan dhiyeessii fayyaa isaa.

jaalala bilisa fakkaa isaa irraa bilisa ta'e irraa barbaaduuf akka "fakkii Waaqayyootti (Uma.1:26-27)" waan dhiyaateef , sababni isaas yeroo bara baraa darbe hundumaa kan kophummaa guutuu ture. Kunis hamma inni bu'aa bilisummaa uumamtoota lubbuu qabuuf kenuuuf deemu baachuuf qophaa'utti isa hin danda'amne ta'e. Uumamni Hewanee lafee cinaachaa Addaam tokko irraa, utuu inni hirriba du'aa keessa cuuphamee jiruu, uumamuu Waldaa isaa, Filatamaa filatamoo amanamoo ta'an irraa ijaarame, firii araara du'a isaaatiin Yesus Kiristoosiin sassaabame raajii dubbata; kun immoo gahee "gargaaraa" Waaqayyo dubartii isa biraa dhuftee fi maqaan ishee Hewanee "jirenya" jechuudhaan ibsu sirrii ta'a. Filatamaan bara baraan "ni jiraatti", lafa irrattis, pirojektiis ishee kan jaalala guutuu waliinii fi hin jeeqamne uumama bara baraa isaa keessatti hundeessuuf kaayyeffate galmaan ga'uuf "gargaarsa" ishee Waaqayyoof dhiyeessuuf waamicha qabdi .

Cubbuun ajajamuu diduu karaa Hewanee ykn karaa mallattoo "dubartii" warra ishee filatamanii cubbuu jalqabaa kana dhaaluun dhala namaa keessa seena. Akkasumas, akkuma Addaam, jaalala Hewanee irraa kan ka'e, Yesus Kiristoos keessatti, Waaqayyo nama ta'ee bakka Filatamaa isaa, adabbii du'aa cubbuu isheef malu, quoddachuu fi baachuuf. Kanaaf seenaan Seera Uumamaa dhugaa ba'umsa seenaa kan ka'umsa keenyaa fi haala isaanii mul'isu, akkasumas dhugaa ba'umsa raajii kan seera fayyisuu pirojektiis jaalala guddaa isa uumaa hundumaa danda'u mul'isu dha.

Guyyoota uumama ja'an jalqabaa Seera Uumamaa 1 keessatti caqafaman booda, guyyoota ja'a kan Waaqayyo filatamoo lafa irraa filachuuf waggoota kuma ja'a kan raajii dubbatan, Seera Uumamaa 2 keessatti, fakkii Sanbata bara baraa jalatti, guyyaan torbaffaan daangaa hin qabne simachuuf ni banama kanneen mirkanaa'anii fi filataman filataman.

Waaqayyo jalqabarrraa kaasee bu'aa pirojektiis isaa, maqaa namoota filatamoo isaa kanneen waggoota kuma jaha keessatti mul'atan ni beeka. Inni

humnaa fi aangoo hundumaa kan qabu yoo ta'u, ergamoota finciltootaa irratti murteessuu fi balleessuuf osoo dimension lafaa keenya hin uumiin. Garuu uumamtoota isaa, kan isa jaallatan fi kan inni jaallatu waan kabajuuf qofa, lafa kaayyoo kanaaf uumame irratti agarsiisa addunyaa maraa kan qopheesse.

Waaqayyo hundumaa caalaa, seera bu'uraa dhugaa ol kaasa. Akkuma Faar.51:6 irratti beeksifame, Yesus namoota filataman isaa ulaagaa dhugaa waaqummaa wajjin akka walsimuuf " *lammata dhalatan* " *yookaan "dhugaa irraa dhalatan"* *jedhee ibsa*. Akka Yohaannis 18:37tti, inni ofii isatii " *dhugaa dhugaa ba'uuf* " dhufee Mul . Olkaafamuu fi ulfina seera bu'uraa dhugaa kun seera bu'uraa sobaa wajjin **guutummaatti kan wal faallessu yoo ta'u, qajeeltoowwan lamaan bifaa dachaa qabu.** Qajeelfamni sobaa seenaa isaa keessatti jiraattota lafaa yeroo hunda sossobaa ture. Yeroo ammaa kana sobni seera jiraachuu ta'eera. Sammuu daldalaa keessatti jecha "bluff" jedhu jalatti fudhatama, garuu kanas ta'e sana firii seexanaa, " *abbaa sobaa* " akka Yohaannis 8:44tti. Sadarkaa amantiitti sobni ummatootaa fi iddoowan lafa irratti dhimmi ilaallatu irratti hundaa'uun bifaa sobaa amantii adda addaa dachaa ta'een mul'ata. Akkasumas amantiin kiristaanaa mataan isaa fakkii mudaa hin qabne "burjaajii" (= Baabel) ta'eera sababiin isaas sobaa isaa dukkanaa'aan baay'ee waan ta'eef.

Sobni karaa saayinsiitiin barsiifama. Sababni isaas, faallaa mala abbaa irree isatiin, yaadni saayinsii yaadota jijiirama tirannaal gosoota bineensotaa, akkasumas waggoota miliyoona fi biliyoonaan lakkaa'aman kan saayintistoonni isaa jiraachuu lafaa wajjin walqabatan ragaa dhugaa kennuu hin danda'u. Faallaa yaada saayinsii kanaa, dhugaa ba'umsi uumaa Waaqayyoo dhugaa ta'uu isatiif ragaa hedduu dhiyeessa, sababiin isaas seenaan lafaa gocha isaaif ragaa ba'a, kana keessaa lolaan bisaanii fakkeenyaa jalqabaa ta'a, kan ragaa bahu fosiilii galaanaa dirree fi fiijee gaarreen ol ka'oo lafarra jiran irratti illee. Ragaa uumamaa kana irratti kan dabalame ragaa seenaa dhala namaatiin hafe, jirenya Nohi, jirenya Abrahaam, Ibiroota garbummaa Gibxii jalaa bilisa bahuu fi dhalachuu saba Yihudoottaa, seenaa ishee kan ijaan argan lubbuun jiran.hanga bara bara dhuma addunyaa; akkasumas ergamoota Iyyasuu Kiristoos dinqii isaa, fannifamuu isaa fi du'aa ka'uu isaa kan argan ragaa ijaan argan ni jira; kana hamma sodaan du'aa isaan dhiisee, daandii wareegama, Gooftaa isaanii fi Moodeela isaanii Yesus Naazireet hordofan.

Jecha "wareegama" kana kaasuun asitti ibsa banuun qaba.

Hubachiisa: wareegama adabbii waliin hin burjaajessinaa

Wantoonni lamaan bifaa alaa tokko waan qabaniif salphaatti burjaaja'uu danda'u. Haa ta'u malee, tarkaanfin adabbii sun isa Waaqayyoo isa dhugaadhaan filatame irratti lakkaa'amuu fi faallaa kanaatiin mucaa seexanaa Waaqa baay'ee gowwoomsaa ta'eef wareegama jedhamee lakkaa'amuu waan danda'uuf burjaajiin kun bu'aa hamaa qaba. Kanaafuu, sirriitti ilaaluuf, xiinxala armaan gadii kan qajeelfama kana irraa eegaluu tilmaama keessa galchuu qabna; Jalqaba gaaffii: wareegamuun maali? Jechi kun jecha Giriikii "martus" jedhu irraa kan dhufe yoo ta'u hiikni isaas: dhugaa ba'aa jechuudha. Ragaan maali? Dhimma tokko irratti waan arge, dhaga'e ykn hubate amanamummaadhaan kan gabaasu ykn hin gabaasnedha. Dhimmi asitti nu hawwatu kan amantii yoo ta'u, warra Waaqayyoof dhugaa ba'an keessaa ragaa dhugaa fi sobaa ni jiru. Wanti mirkanaa'aa ta'e Waaqayyo garaagarummaa lamaan kana gidduu jiru kan uumu ta'uu isaati. Dhugaan isa biratti beekamee kan eebbisu sababni isaas gama isaatiin ragaan dhugaan kun dhugaa isaa mul'ate hunda "hojii" keessatti shaakaluudhaan amanamaa ta'uu isaa agarsiisuuf carraaqqii waan godhuuf hanga fudhatama dhugaan argatutti daandii kana irratti cicha.du'e. Duuti kun immoo wareegama dhugaa dha, sababiin isaas jireenyi du'aaf dhihaate ulaagaa qulqullummaa Waaqayyo yeroo isaatiif barbaadu wajjin kan walsimu ture. Jireenyi dhihaate walsimsiisaa kanaan yoo hin taane, wareegama miti, adabbii uumama lubbuu qabu tokko badiisa isaatiif seexanaatti kenname rukutudha, sababiin isaas inni eegumsaa fi eeba Waaqayyoo irraa hin fayyadu. Ulaagaa dhugaa Waaqayyo bara tokkoon tokkoon isaaf barbaadu wajjin walsimsiisuu irratti kan hundaa'e, adda baafamuun "wareegama" firdii waaqummaa raajii isaa keessatti mul'ate kan yeroo dhumaa irratti xiyyeffate beekumsa keenya irratti ni hundaa'a; kan kaayyoo fi mata duree hojii kanaa ta'e.

Dhugaan sammuu finxaaleyyii jijiiruuuf dandeettii akka hin qabne hubachuun barbaachisaadha; muuxannoon ergamaa uumame isa jalqabaa, erga fincila ka'ee kaasee Waaqayyo, Seexana jedhee moggaafame, kana mirkaneessa. Dhugaan seera bu'uuraa filataman uumamaan gara isaatti hawwataman, warri isa jaallataniifi Yesus Kiristoos keessatti Waaqayyoon cinaa loluuf qophaa'an, soba isa miidhudha.

Xumura irratti, Mul'anni Waaqummaa muuxannoowwanii fi dhugaa ba'umsa waggoota kuma jahaa haala gaarii fi hamaa ta'een jiraatan irratti tartiibaan ijaarameera. Yeroon wagga kuma jahaa gabaabaa fakkaachuu danda'a, garuu nama waggoota jirenya isaa qofaaf fedhii dhugaa kennuuf, dhugaa jiru keessatti yeroo dheeraa gahaa Waaqayyo jaarrea, fi caalaatti sirriitti waggoota kuma jaha ol akka dheeratu kan hayyamuudha, marsaa adda addaa bu'aa pirojekti isaa addunyaa irratti galmeesse. Yesus Kiristoos keessatti qofa Waaqayyo filatamoo bara dhumaa isaatiif, iccitii fi hojii isaa ilaalchisee, hubannoo ifa ta'e kan yeroo dhumaa kanaaf qabame kenna.

Seera Uumamaa: gabaabduu raajii barbaachisaa ta’e

Hubannoo kana keessatti seenaan Seera Uumamaa furtuuwwan bu’uuraa raajii macaafa qulqulluu Daani’el fi Mul’ata ni kenna; furtuuwwan kana malees hubannoonaan kun hin danda’amu. Wantoonni kun yeroo barbaachisaa ta’etti ni yaadatamu, yeroo qo’annoo raajii, garuu kana booda, jechoonni, “ *gadi fagoo, galaana, lafa, dubartii* ”, mul’ata isaa “Apocalypse” keessatti yaada addaa yaada waaqummaa akka baatu beekuu qabna. Isaanis sadarkaa sadii walitti aansuun uumama lafaa wajjin walitti hidhamaniiru. “ *Boolla* ” jechuun pilaaneetii lafaa guutummaatti bishaaniin haguugamtee jirenya tokko malee argisiisa. Sana booda, guyyaa lammaffaa, kan addaan ba’uu elementoota, “ *galaanni* ”, akka walfakkaataa fi mallattoo du’aa, guyyaa 5ffaa bineensota galaanaa qofaan kan guutamu ^{ta’aa}; naannoonaan isaa ilma namaa qilleensa hafuura baafachuudhaaf uumameef diinummaadha. “ *Lafti* ” “ *galaana* ” keessaa kan baate yoo ta’u, akkasumas guyyaa shanaffaa bineensonni fi dhumarratti, guyyaa ja’affaatti, “ *namichi bifa Waaqayyootiin uumame* ” fi “ *dubartii* ” kan uumamtu ni jiraata lafee cinaachaa namaa irratti. Dhiiraa fi dubartiin waliin ta’uun ijoolle lama ni ulfooftu. Inni jalqabaa “ *Abeel* ”, gosti isa hafuuraan filatame (*Abeel = Abbaan Waaqayyodha*) *inaaffaa irraa kan ka’e jaarsa isaa " Qaayin "* tiin ni ajjeefama , gosti nama foonii, qabeenya jaallatu (= argachuu) akkasitti hiree kan fakkeenyaa raajii dubbata filatamaa , Yesus Kiristoosii fi filatamoo isaa, kan rakkatanii fi wareegamtoota ta’anii kan du’an sababa “Qaayinoota”, Yihudoota, Kaatolikii fi Pirootestaantii, hundi isaanii “daldaltoota mana qulqullummaa”, kan hinaaffaa isaanii walduraa duubaan fi aggaammii seenaan lafaa keessatti agarsiifamee fi raawwatame . Kanaaf barumsi Hafuurri Waaqayyoo kenuu kan armaan gadiiti: “ *boolla* ” keessaa, **wal duraa duubaan**, “ *galaanaa fi lafti* ” mallattoo amantiwwan kiristaanaa sobaa kanneen gara badiisa lubbuutti geessan ni ba’u. Yaa’ii Filatamaa isaa moggaasuuf jecha “ *dubartii* ” jedhu isheef kenna, isheen yoo Waaqayyo isheetiif amanamtuu taate, “ *Haadha manaa* ”, fakkeenyaa fakkii “ *hoolaa* ” Kiristoos mataan isaa jecha “ *nama* » (*Adaam*) jedhu raajii ta’e isheef kenna). Yoo amanamummaa dhabde “ *dubartii* ” taatee hafti , garuu fakkii “ *sagaagaltuu* ” fudhatti. Wantoonni kun hundi qorannoo bal’aa hojji kana keessatti dhiyaate keessatti kan mirkanan’anii fi barbaachisummaan isaanii inni guddaan ni mul’ata. Salphaatti hubachuu dandeessu, bara 2020tti, taateewwan raajii Daani’el fi Mul’ata keessatti raajii dubbataman, irra caalaan isaanii, seenaan keessatti duraanuu raawwatamaniiru, akkasumas namoota biratti kan beekamanidha. Garuu gahee hafuuraa Waaqayyo isaaniif kenneef adda hin baafamne. Barreessitoonni seenaan dhugaawwan seenaan ni hubatu, garuu raajota Waaqayyoo qofatu hiikuu danda’aa.

Iimaana fi kufrii

Uumamaan ilmi namaa, ka'umsa isaa irraa, gosa amantootaa ti. Garuu amantiin amantii miti. Namni yeroo hundumaa jiraachuu Waaqayyo ykn waaqolii, hafuurota ol'aanoo kan tajaajiluu qabuu fi kan gammachiisuu qabu akka miidhaa dheekkamsa isaaniitiin ga'e hin mudanneetti amanee ture. Amantiin uumamaa kun jaarrraa hanga jaarrraa fi kumaatamaa hanga kumaatama hanga bara ammayyaatti kan babal'ate yoo ta'u, argannoon saayinsii sammuu nama warra dhihaa kan ergasii kan hin amanne fi kan hin amanne ta'e qabate. Jijiiramni kun irra caalaa namoota madda kiristaanaa qaban kan agarsiisu ta'uu hubadhu. Sababni isaas yeroo wal fakkaatutti, Bahaa, Baha Fagoo fi Afrikaatti amantiin hafuurota ijaan hin mul'anne hafeera. Kun kan ibsamu mul'annoo uumamaa ol ta'e kan namoonni sirnoota amantii kana raawwatan dhugaa ba'aniin. Afrikaa keessatti hafuronni ijaan hin mul'anne jiraachuu isaanii ragaan ifa ta'e kufrii dhorka. Garuu namoonni kun wanti hin beekne hafuronni humnaan isaan gidduutti mul'atan dhugaa jiru keessatti hafuurota jinniwwanii Waaqayyo uumaa jirenya hundumaatiin gatamanii, fi yeroo yaaliitti du'aaf kan itti murtaa'e ta'uu isaaniiti. Namoonni kun akka warra dhihaa kan hin amanne, kan hin amannes miti, garuu jinniwwan isaan sossobanii fi ol'aantummaa abbaa irree isaanii jalatti isaan qabatanii waan tajaajilaniif bu'aan isaanii tokko. Amantiin isaanii gosa waaqa tolfamaa waaqeffanna waaqa tolfamaa kan dhala namaa ka'umsa isaa irraa kaasee amala isaa ta'eedha; Hewaan miidhamtuu isaa isa jalqabaa ta'uu isheeti.

Biyya dhihaa keessatti, amantii dhabuun dhuguma bu'aa filannooti, sababiin isaas namoonni muraasni ka'umsa Kiristaanummaa isaanii kan hin beekne; akkasumas falmitoota bilisummaa rippabilikaanotaa keessa namoonni jechoota Macaafa Qulqulluu Qulqulluu irraa caqasan jiru, kanaanis jiraachuu isaa wallaaluu akka hin taane ragaa ba'u. Isaan dhugaa ulfina qabeessa inni Waaqayyoof dhugaa ba'u wallaalanii miti, ta'us, tilmaama keessa galchuu dhiisuu filatu. Gosa amantii dhabuu kanatu Hafurri amantii dhabuu kan waamu fi innis mormii fincila guutuu amantii dhugaati. Sababni isaas, ragaa jireenyi lafa guutuu fi keessumaa mul'annoo uumamaa ol ta'e ummatoota Afrikaa keessatti isaaf kenu tilmaama keessa yoo galche, namni kufrii isaa mirkaneessuuf carraa hin qabu. Kanaaf gochooni uumamaa ol ta'an jinniwwan raawwatan amantii dhabuu warra dhihaa ni balaaleffatu. Uumaan Waaqayyos jiraachuu isaatiif ragaa ni

kenna, taateewwan uumamni isa jala jiruun oomishaniin humnaan socho'a; kirkira lafaa, dho'iinsa volkaanoo, dambalii bishaan yaa'aa balleessituu, weerara lubbuu namaan galaafatu, garuu wantootni kun hundi amma ibsa saayinsii kan ka'umsa waaqummaa haguugee fi balleessu argatu. Ijaaf, diinni amantii guddaan kun, ibsi saayinsii sammuu namaan amansiisu fi lamaan isaanii iyuu filannoo isaa keessatti isa jajjabeessuun gara badiisa isaatti isa geessu dabalameera.

Waaqayyo uumamtoota isaa irraa maal eega? Isaan keessaa warra yaada jireenyaa **isaa raggaasisan**, jechuunis yaada isaa hammatan ni filata. Amantiin mala ta'a malee galma hin ta'u. Kanaafidha " *amantiin hojii malee* ", *kan baachuu qabu*, Yaaqoob 2:17 irratti " *du'eera* " kan jedhame . Sababni isaas amantiin dhugaa yoo jiraate amantiin sobaas ni jira. Sirrii fi dogoggorri garaagarummaa hundumaa kan fidu yoo ta'u, Waaqayyo ajajamuu diduu irraa adda baasuuf abboomamuu adda baasuuf rakkina hin qabu. Haala kamiinuu yoo ta'e, kaayyoon filannoo isaa adda waan ta'eef, akkasumas dhiyeessiin jirenyaa bara baraa inni kenuu karaa Yesus Kiristoos qofa waan ta'eef, yaadni isaa gara fuulduraa bara baraa tokkoon tokkoon uumamtoota isaa murteessu qofa ta'ee hafa. Kutaan lafaa filannoo filatamoo bara baraa kanaa ta'uu danda'u dhiyeessuuf qofa sirrii dha. Amantiin firii carraaqqii fi wareegama sodaachisaa osoo hin taane, haala uumamaa uumamni sun dhaloota isaa irraa argate fi hin argamne dha. Gaafa jiru garuu Waaqayyoon sooramuu qaba, yoo kana hin taane du'ee ni bada.

Amantiin dhugaan waan baay'ee hin argammedha. Sababni isaas faallaa gama gowwoomsaa amantii kiristaanaa ofiisaa, balballi samii akka isaaf banamuuf awwaala uumama tokkoo olitti fannoo kaa'uun qofti gahaa miti. Kanas kanin akeeku waan bira darbame waan fakkaatuuf, Yesus Mat.7:13-14 irratti akkas jedheera: " *Karra dhiphoo sanaan seeni. Karri bal'aa fi karaan gara badiisaatti geessu bal'aa waan ta'eef warri karaa ishee seenan baay'eedha* . *Garuu karri dhiphoo, karaan gara jirenyaaatti nama geessu dhiphoodha , kan argan immoo muraasa* . » Waaqayyo filatamuuf kan malu Daani'elii fi hiriyyoota isaa sadan fi mootota humna qaban shan qofa waan ta'eef, fakkeenyaa Yihudoonni gara Baabilonitti ari'amuu isaaniitiin Macaafa Qulqulluu keessatti caalaatti mirkanaa'eera; akkasumas Hisqi'eel isa bara kana keessa jiraatu. Achiis His.14:13-20 irratti dubbifna: " *Yaa ilma namaa, biyyi tokko amanamummaa dhabuudhaan yoo natti cubbuu hujete, ani immoo harka koo yoo itti diriirse, ulee buddeena yoon cabse, beela yoo itti erge it, osoon namaa fi bineensa irraa balleessee, isa keessaa namoonni sadan Nohi, Daani'eel fi Iyoob yoo jiraatan , qajeelummaa isaaniitiin lubbuu isaanii ni oolchu turan , jedha Gooftaan Yaahiwwee. Bineensonni bosonaa biyyattii uummata ishee irraa hir'isan keessa akka naanna'an yoo godhe, sababa bineensota kanaan gammoojjii namni tokkollee hin darbine ta'ee, namoonni sadan kun gidduu osoo jiranii lubbuun jiraadha! jedha Gooftaan Yaahiwwee, isaan ilmaan dhiiraas ta'e ijoollee durbaa hin oolchan turan, garuu isaan qofti ni fayyu , biyyichis gammoojjii taati. Yookiin yoon billaa biyya kana irratti fide, yoon jedhe: Billaan biyya keessa haa fiigu! Osoon namaa fi bineensa balleessee, namoonni sadan kun osoon jiraatanii lubbuun jiraadha! jedha Gooftaan Yaahiween, isaan ilmaan dhiiraas ta'e ijoollee durbaa hin fayyisan turan, garuu isaan qofti fayyu turan . Yookiin yoo ani dha'icha gara biyya kanaatti erge, dheekkamsa koo du'aatiin yoo itti*

dhangalaase, namootaa fi bineensonni ishee keessaa balleessuuf, Nohi, Daani’eel fi Iyoob keessa yoo jiraatan, ani lubbuun jira ! jedha Gooftaan Yaahiwween, qajeelummaa isaaniitiin lubbuu ofii isaanii fayyisuu malee ilmaan dhiiraas ta’e ijoollee durbaa hin fayyisan turan. » Akkasitti yeroo bishaan lolaa namoota saddeet dooniin eegamu keessaa fayyinaaf kan malu Nohi qofa akka argame ni baranna.

Yesus itti dabaluudhaan Mat.22:14 irratti akkas jedheera: “ *Baay’een waamamaniiru, muraasni garuu filatamaniiru.* » Sababni isaa salphaatti kan ibsamu ulaagaa ol’aanaa qulqullummaa Waaqayyo isa garaa keenya keessatti sadarkaa tokkoffaa qabaachuu barbaadu ykn homaa hin taane irraa barbaada. Bu’aan ulaagaa kanaa waa’ee addunyaa kanaa kan nama waan hundumaa ol kaa’u yaada namummaa (humanist thinking) kan mormudha. Yaaqoob ergamaan, “ *Yaa ejjattoota! Jaalalli biyya lafaa Waaqayyoon diinummaa akka ta’e hin beektuu ? Kanaaf inni michuu biyya lafaa ta’uu barbaadu diina Waaqayyo of godha .* » Yesus ammas Mat.10:37 irratti nutti hima: “ *Inni jaallatu abbaa isaa ykn haadha isaa na caalaa naaf hin malu, nama jaallatus ilma isaa ykn intala isaa na caalaa naaf hin malu .* ” Akkasumas, akkuma koo ulaagaa amantii Yesus Kiristoos gaafatu kanaaf deebii akka kenu hiriyyaa kee yoo affeerte, nama finxaaleyyii yoo si jedhe hin dinqisiifatin; Wanti na mudate kun, achiis Yesus qofa akka michuu koo isa dhugaatti akkan qabu hubadhe; isa, “ *isa Dhugaa* ” Mul.3:7. Akkasumas fundamentalist si jenna, sababiin isaas Waaqayyoof amanamaa ta’uu of agarsiifta, seera qabeessa, sababni isaas seera isaa isa hunda caalaa qulqulluu ta’e karaa ajajamuu keetiin waan jaallattuu fi kabajuuf. Kun, gartokkoon, gatii namaa Gooftaa Yesus gammachiisuuf kaffaluu qabnu ta’ a, kunis of kennuu keenyaa fi of kennuu keenya guutuu kan inni gaafatu baay’ee kan malu ta’ a.

Amantiin hamma guddina pirojektii isaa isa dinqisiisaa kana argannutti yaada dhoksaa isaa Waaqayyo irraa akka fudhannu nu dandeessisa. Akkasumas pirojektii waliigalaa isaa hubachuuf, inni filatame jirenyaa samii ergamootaa isa muuxannoo lafaa dura ture tilmaama keessa galchuu qaba. Sababni isaas hawaasa samii kana keessatti qoqqoodinsi uumamtootaa fi ergamoota gaarii Waaqayyoof amanamoo ta’ an filachuun akka lafa irratti ta’ u Kiristoos fannifametti ykn diduu isaa irratti hin raawwatamatne. Kunis sadarkaa addunyaatti fannifamuun Kiristoos cubbuu malee hafe Waaqayyoof **mala** sexanaa fi duuka buutota isaa balaaleffachuu akka ta’ ee fi lafa irratti amantiin Yesus Kiristoosittii karaa **Waaqayyo** jaalala isaaf itti dhaga’amu akka qabaatuuf filate kan bakka bu’u ta’uu isaa mirkaneessa filatamoo isa jaallataniifi isa dinqisiifatan. **Kaayyoon** agarsiisa kanaa guutummaatti of kennuu isaa uumamtoota finciltoota samii fi lafaa miira jiraachuu isaa hin qoodne seeraan du’ aaf murteessuu danda’uu ture. Akkasumas uumamtoota isaa lafaa keessaa warra yaada isaa hammatan, gocha isaa fi murtii isaa raggaasisan bara baraa isaa qoddachuuuf waan ga’aniif filata. Dhumarratti bilisummaan uumamtoota isaa samii fi lafaa hundaaf kennameen rakkoo uumame hookeera ta’ a, sababiin isaas osoo bilisummaan kun hin jiraatin jaalalli uumamtoota inni filataman gatii hin qabu, illee akka hin danda’ amne godha. Dhugumatti bilisummaa malee uumamni sun roobootii malee homaa miti, amala

ofumaan hojjetu. Garuu gatiin bilisummaa, dhumarratti, uumamtoota finciltoota samii fi lafaa dhabamsiisuu ta'a.

Amantiin waan salphaa: “ *Gooftaa Yesuusitti amanaa ni fayyita* ” irratti akka hin boqonne ragaan akkasitti kennama. Jechoonni macaafa qulqulluu kun gochi “amanuu” jedhu kan agarsiisu irratti kan hundaa'an yoo ta'u, innis seera waaqummaaf ajajamuu kan amala amantii dhugaa ta'e. Waaqayyoof galmi isaa uumamtoota jaalala irraa kan ka'e isaaf ajajaman argachuudha. Ergamoota samii keessaa tokko tokko argatee fi uumamtoota isaa lafa irraa keessaa tokko tokko filatee hanga dhuma yeroo ayyaanaatti tokko filachuu itti fufa.

Nyaata haala qilleensaa sirrii ta'eef

Akkuma qaamni namaa umrii isaa dheeressuuf soorata barbaadu, amantiin hafuura isaatiin oomishamus soorata hafuuraa isa barbaachisa. Ilmi namaa kamiyyuu agarsiisa jaalalaa Waaqayyo Yesus Kiristoosiin kenneef miira qabu kamiyyuu dabaree isaatiin waan tokko isaaf gochuuf fedhiin itti dhagahama. Garuu waan inni nurraa eegu yoo hin beekne akkamitti waan isa gammachiisu hojjechuu dandeenya? Soorata amantii keenyaa kan ta'u deebii gaaffii kanaati. Sababni isaas “ *amantii malee Waaqayyoon gammachiisuun hin danda'amu* ” akka Ibr.11:6. Garuu amantiin kun amma iyyuu kan inni irraa eegu wajjin walsimuun isaaf jiraataa fi gammachiisaa ta'uu qaba. Waaqayyo gooftaan inni hundumaa danda'u Xumura isaa fi Abbaa firdii isaati. Amantoonni kiristaanaa baay'een Waaqa samii wajjin hariiroo gaarii qabaachuu hawwu, garuu amantiin isaanii sirnaan waan hin sooramneef hariiroon kun kan hin danda'amne ta'ee hafa. Deebiin rakkoo kanaa Mat.24 fi 25 irratti nuuf kennemeera. Yesus barsiisa isaa guyyoota keenya isa dhumaa irratti kan xiyyeffatu yoo ta'u kunis yeroo inni lammaffaa mul'achuu isaa yeroo muraasa dura, yeroo kana, ulfina waaqummaa isaatiin. Fakkiwwan fakkeenyaa baay'isuudhaan ibsa: fakkeenyaa muka harbuu, Mat.24:32 hanga 34; fakkeenyaa hattuu halkanii, Mat.24:43 hanga 51; fakkeenyaa durboota kurnan, Mat.25:1 hanga 12; fakkeenyaa taalantii, Mat.25:13 hanga 30; fakkeenyaa hoolaa fi re'ee, Mat.25:31 hanga 46. Fakkeenyota kana keessaa “ *nyaanni* ” caqasuu yeroo lama mul'ata: fakkeenyaa hattuu halkanii fi kan hoolaa fi re'ee keessatti sababni isaas, osoo mul'ata, Yesus, “ *Ani beela'een ture, ati immoo waan nyaadhu naaf kennite* ,” yeroo jedhu waa'ee nyaata hafuuraa, isa

malee amantiin namaa du'a nutti dubbachaa jira. “ *Namni dubbii afaan Waaqayyoo keessaa ba'u hundumaan malee, buddeena qofaan hin jiraatu .* Mat.4:4”. Kaayyoon nyaata amantii “ *du'a lammaffaa* ” Mul 20, isa mirga bara bараан jiraachuu dhabuu nama taasisu irraa isa eeguudha.

Akka qaama calaqqisiisa kanaatti ilaalchaa fi xiyyeffannoo kee gara fakkeenya hattuu halkanii kanaatti qajeelchi:

Lakk.42: “ *Kanaaf guyyaa Gooftaan keessan akka dhufu waan hin beekneef dammaqaa .* ”

Mata dureen deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos ibsamee fi "eeguun" isaa dammaqiinsa hafuuraa kan kakaasu Yunaayitid Isteetis Ameerikaa Kaabaa keessatti, bara 1831 fi 1844 gidduutti.Innis "Adventism" jedhama, miseensonni sochii kanaa isaan -ofii isaanii kan muudaman namoota bara isaanii jiraniin jecha "Adventists" jedhuun; jecha Laatiin "adventus" jedhu irraa fudhatame hiikni isas: advent.

V.43: “ *Kana sirriitti beeki, abbaan manaa halkan sa'atii kamitti hattuun dhufuu akka qabu utuu beekee, dammaqee mana isaa akka cabsamu hin heyyamture .* ”

Caqasa kana keessatti “ *goothaan manaa* ” duuka bu'aa Yesus akka deebi'u eegaa jiru yoo ta'u, “ *hattuun* ” immoo Yesus mataa isaa kan argisiisudha. Yesus wal bira qabuu kanaan guyyaa itti deebi'e beekuun faayidaa akkamii akka qabu nutti argisiisa. Kanaaf akka argannu nu jajjabeessa, gorsa isaa dhaggeeffachuun keenyas hariiroo isa wajjin qabnu haala mijeessa.

V.44: “ *Kanaaf ilmi namaa sa'atii isin hin yaadnetti waan dhufuuf isinis qophaa'aa .* ”

Ani sirreesseen jira, keeyyata kana keessatti, yeroo gara fuula duraa gochoota sababni isas afaan Giriikii isa jalqabaa keessatti, gochimoonni kun yeroo ammaa keessa jiru. Dhugumayyuu, jechoonni kun Yesus duuka buutota yeroosaatti dhimma kanarratti gaaffii isa gaafataniif dubbateera. Gooftaan, yeroo dhumaatti, mata duree "Adveentistii" kana fayyadamee kiristaanota qormaata amantii raajii keessa galchuudhaan ni sakatta'a; kanaaf, yeroon darbaa deemuun, "Adventist" afur kan irraa eegamu walduraa duubaan ni qindeessa; yeroo hundumaa ifa haaraa hafuuraan kennameen qajeelaa kan ta'an, sadan jalqabaa barreffamoota raajii Daani'eel fi Mul'ata ilaalchisee.

Lakk.45: “ *Egaa hojjetaan amanamaa fi of eegganno qabu, inni gooftaan isaa saba isaa irratti kaa'ee, yeroo isaatti nyaata isaaniif kenuuf eenyu? >* ”

Murtii kee keessatti akka hin dogoggorre of eeggadhu, sababiin isas "nyaanni" caqasa kana keessatti dubbatame yeroo ammaa ija kee dura jira. Eeyyee, sanada ani maqaa "Dani'eel fi Mul'ata Ibsi" jedhu itti kenne kanatu amantii kee sooruuf barbaachisaa ta'e "nyaata" hafuuraa kana kan uumu, sababiin isas, Yesus Kiristoos irraa, gaaffiiwan ati seera qabeessa ta'een gaafachuu dandeessan hundaaf deebii kenna , fi deebii kana bira darbee, mul'ata hin eegamne, kan akka guyyaa dhugaa deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos kan hanga birraa bara 2030tti "Adveentistii" "eegaa" isa afrappaafi isa dhuma keessatti nutti kenuu.

Keeyyata kanaan akka dhuunfaatti waanan yaaddeef, deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos na ajaa'ibsiisuu waanan hin barbaanneef, barreffama kana, firii

amanamummaa koo Waaqa dhugaa fi of eegganno kooti jedheen dhiheessa. Yesus asitti karoora yeroo dhumaa isaa mul'isa. Yeroo kanaaf karoorfateera, “ nyaata ” kan amantii filatamoo isaa warra amanamummaadhaan deebi'uu isaa ulfina qabeessa eeggatan sooruuf mijatu. “ Nyaanni ” kun immoo raajiidha.

Lakk.46: “ *Garbichi gooftaan isaa yommuu dhufu, akkas gochaa kan argatu eebbifamaa dha!* »

Haalli ulfina qabeessa ta'ee deebi'uu isaa asitti mirkanaa'eera, innis kan “Adventist” isa afrappaan eegamudha. Hojjetaan dhimmi ilaallatu dhuguma dursee yaada Waaqayyoo mul'ate, murtii isaa amantii namootaa irratti beekuun baay'ee gammada. Garuu gammachuun kun warra ifa waaqummaa isa dhumaa kana fudhatanii dabaree isaaniitiin babal'isanii filatamtoota lafa irratti faffaca'anii wajjin qooddatan hunda ni bal'ata, ni ilaallata, hamma deebi'ee bu'a qabeessa ta'e Yesus Kiristoos.

Lakk.47: “ *Dhugaan isinitti hima, inni qabeenya isaa hundumaa irratti ni dhaaba.* »

Qabeenyi Gooftaa, hanga inni deebi'utti, gatiiwwan hafuuraa ni ilaallata. Hojjetaan immoo Yesus isa eegduu qabeenya hafuuraa isaa ta'a; kuufama addaa oraaklii isaa fi ifa isaa mul'ate. Barreffama kana guutuu erga dubbiftanii booda, mul'ata raajii macaafa qulqulluu isaaf maqaa “qabeenya” jedhu kennuu kootti akkan hin guddifne hubachuu ni dandeessu. Mul'ata “ *du'a lammaffaa* ” irraa eegu fi karaa jirenya bara baraa banuuf maqaa biraa akkamii kennuu danda'a ? Sababni isaas carraa shakkiin amantii fi fayyinaaf lubbuu namaa galaafatu akka badu taasisa.

Lakk.48: “ *Garuu garbicha hamaa ta'e, kan of keessaan: Gooftaan koo dhufuu irratti harkifata,* ”

Jireenyi Waaqayyo uume gosa lamaati. Wanti hundinuu faallaa isaa isa guutuu qaba. Waaqayyo immoo namootaaf karaa lama, karaa lama filannoo isaanii qajeelchuuf dhiheesse: *jireenyaa fi gaarii, du'aa fi hamaa; qamadii fi qamadii; hoolaa fi re'ee, ifaa fi dukkana* . Keeyyata kana keessatti, Hafuurri hojjetaa hamaa irratti xiyyeffata, garuu hojjetaa kanas ta'e sana, kunis amantii sobaa Waaqayyoon hin sooramnee fi hundumaa caalaa amantii kiristaanaa sobaa kan dhumarratti amantii Adveentistii mataa isaa bira ga'uu fi ilaallatu, yeroo keenya isa dhumaa kan agarsiisudha . Kana booda ifa Yesus Kiristoos irraa waan isa bara 1982 fi 1991 gidduutti isaaf dhiyaatee fi kan bara 1994f dhufaatii isaa beeksise waan dideef argachuu dhabuun, Adveentizimi kun firii hammeenyaa kan argamsiise yoo ta'u, kunis Adoolessa bara 1991tti balaqqeessa ergamaa Waaqayyootiin kan fide dha. Yesus yaada garaa dhokataa akka mul'isu hubadhu: “ *kan of keessatti jedhu* ”. Sababni isaas mul'achuun amala amantii alaa garmalee gowwoomsaa waan ta'eef; foormaalizimii amantii amantii jiraataa dhugaa hinaaffaa dhugaaf guutame bakka bu'a.

V.49: “... *yoo hiriyyoota isaa reebuu jalqabe, yoo machaa'an waliin nyaatee dhuge,* ”

Fakkiin hanga har'aatti xiqqoo kan eegamu yoo ta'u, raadiyaashiniin garuu, ifatti, yeroo nagaa, mormii fi lola kan ari'atama dhugaa dhufu ibsuu fi dursu ibsa; dhimma yeroo qofa. Bara 1995 irraa eegalee Adveentizimiin dhaabbataa “ *machaa'oota waliin nyaachuu fi dhuguu* ” hanga gamtaa

ekuumeenikii seenuudhaan Pirootestaantii fi Kaatolikii wajjin gamtaa umuutti jira. Sababni isaas Mul.17:2 irratti, amantii Kaatolikii " *Baabiloon Guddittii* ", fi amantii Pirootestaantii " *lafa* " jedhamtu irratti xiyyeefchachuun, Hafuurri akkas jedha: " *Mootonni lafaa ejjaaf kan of kennan ishee wajjin , wayinii halalummaa isaa irraas warri lafa irra jiraatan machaa'e*. "

Lakk.50: " ...gooftaan garbicha kanaa guyyaa inni hin eegne, sa'aatii inni hin beeknetti ni dhufa, "

Bu'aan ifa diduu ejjennoo Adveentistii sadaffaa ilaachisee, fi guyyaa bara 1994, dhumarratti bifa wallaluudhaan yeroo dhugaadhaan deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos, jechuunis ejjennoo Adveentistii aframmaan pirojektii waaqummaatiin mul'ata. Wallaalammaan kun bu'aa hariroon Yesus Kiristoosii wajjin jiru addaan cituu waan ta'eef, waan armaan gadii kana hubachuun dandeenyaa: Adveentistoonni haala gaddisiisaa kana keessa kaa'aman kana booda ija Waaqayyoo duratti yookaan, murtii isaatiin, "Adventists".

V.51: " ...inni isa cicciree, fakkeessitoota wajjin qooda isaa ni kenna : boo'ichi, ilkaan ni ciccita. »

Fakkiin kun dheekkamsa Waaqayyo tajaajiltoota sobaa isa dabarsan irratti fidu ibsa. Lakkoofsa kana keessatti jecha " *fakkeessitoota* " jedhu kan Hafuurri Kiristaanota sobaa ittiin moggaasu Dan.11:34 irratti nan hubadha, garuu haala yeroo raajichi irratti xiyyeeffate hubachuuf dubbisni bal'aan barbaachisaadha, kunis lakkofsa 33 fi 35 kan hammatedha: " *isaan keessaa ogeeyyiin namoota hedduu in barsiisu. Warri yeroodhaaf billaa fi abiddaaf, booji'amuu fi saamichaaf harka kennatan jiru. Yeroo isaan harka kennatanitti xiqqoo, baay'eenis ni gargaaramu fakkeessummaa irraa kan ka'e isaanitti makama . Ogeeyyiin tokko tokko ni kufu, akka isaan qulqullaa'aniif, akka qulqullaa'aniif, akka adii ta'aniif, **hanga yeroo dhumaatti** , hanga yeroon murtaa'etti waan hin dhufneef.* » Kanaaf " *garbichi hamaan* " dhugumatti isa Waaqayyo, Gooftaa isaa irraa eegamu gantee, " *hamma yeroo dhumaatti* ", mooraa " *fakkeessitootaa* "tti makama. Inni, yeroo sanaa kaasee, isaanii wajjin qooddata, dheekkamsa Waaqayyoo issa isaan rukutu hanga firdii isa dhumaa, bakka isaan itti badaniitti, " *haroo ibiddaa* " isa " *du'a lammaffaa* " murteessaadhaan kenu keessatti boba'u , akka Mul. 20tti: 15: " *Namni macaafa jireenyaa keessatti barreeffamee hin argamne haroo ibiddaatti darbatame* " "

Seenaa Amantii Dhugaa Mul'ate

Amantii dhugaa

Dhimma amantii dhugaa irratti wanti dubbatamu baay'eedha, garuu gama kanaan dursee yaada dhiheessaa jira kan dursa natti fakkaatu. Namni Waaqayyoo wajjin hariiroo uumuu barbaadu kamiyyuu yaadni inni jirenya lafaa fi samii irratti qabu sirna keenya lafa irratti hundeffame kan yaada boonsaa fi hamaa Waaqayyoon kakaafame irratti ijaarame irraa garmalee faallaa ta'uu isaa beekuu qaba.sexanaa ; diina isaa, fi kan warra isa dhugaa filataman. Yesus karaa amantii dhugaa adda baasuu dandeenyu nuuf kenneera: “ *Ija isaaniitiin isaan in beektu . Wayinii qoree irraa, moo harbuu qamadii irraa funaanna?* (Mat.7:16).” Bu'uura dubbii kanaa irratti, warri maqaa isaa himatan hundinuu kan hin dhiheessine, lallaafummaa isaa, gargaarsa isaa, of kennuu isaa, hafuura wareegama isaa, jaalala dhugaa qabuu fi hinaaffaa isaa abboommiiif ajajamuuf qabu ta'uu isaa mirkanaa'aa Waaqayyo, tajaajiltoota isaa ta'anii hin beekan, hin ta'us; kana 1Qor.13 kaarizimaa qulqullummaa dhugaa ibsuudhaan nu barsiisa; isa murtii

qajeelaa Waaqayyootiin barbaadamu: lakkofsa 6: “ *dhugaatti gammaddi malee, jal’inaatti hin gammaddu* ”.

Kan ari’atamaa fi kan ari’atamu Waaqayyoon akkasumaan akka murtaa’u akkamitti amanuu dandeenya? Yesus Kiristoos, fedhii isaatiin fannifamee fi inkiizishinii phaaphaasi Roomaa ykn Yohaannis Kaalviin, inni dhiiraa fi dubartoota hanga du’a isaaniitti dararamaa ture gidduu wal fakkeenyi maali? Garaagarummaa isaa arguu dhiisuuf jechoota barreeffamoota macaafa qulqullutiin kakaafaman tuffachuu qabna. Kun akkas ture, Macaafni Qulqulluun addunyaa guutuutti babal’achuu isaa dura, garuu lafa kanarra bakka hundumaatti waan argamuuf; sababonni maaltu dogoggora murtii ilma namaatiif sababa ta’uu danda’aa? Hin jiran. Kanaaf dheekkamsi waaqaa dhufu baay’ee guddaa fi to’annaan kan hin qabne ta’aa.

Waggoonni sadii fi walakkaa Yesus tajaajila isaa isa lafaa irratti itti dhama’e Wangeelota keessatti nuuf mul’ataniiru, akka nuti ulaagaa amantii dhugaa yaada Waaqayyotti beeknuuf; kan barbaachisaa ta’e qofa. Jireenyi isaa akka fakkeenyatti nuuf dhiyaateera; fakkeenyi nuti akka duuka buutota isaatti isaa biratti beekamuuf fakkeessuu qabnudha. Guddifachuun kun jirenya bara baraa inni yaada dhiheesesse ilaachisee yaada inni qabu akka qooddannu kan agarsiisudha. Ofittummaan achitti ari’ama, akkasumas of tuuluun nama balleessu fi nama balleessu. Jirenya bara baraa filatamtoota Yesus Kiristoos ofii isaatiin beekamtii argate qofaaf dhihaatu keessatti gara jabummaa fi jallinaaf bakki hin jiru. Amalli isaa nagaa warraaqsa ture, sababiin isas inni, Gooftaa fi Gooftaan, gatiiwwan boonsaa kanneen mul’atan balaaleffachuu isaatiif hiika qabatamaa kennuudhaaf, hamma miila duuka buutota isaa dhiquutti jilbeenfatee, garbicha hundumaa of godhe geggeessitoota. Namoota amantii Yihudootaa bara isaa; wantoota har’as namoota amantii Yihudootaa fi Kiristaanotaa ta’an. Mormii guutuu keessatti, ulaagaan Yesus Kiristoos keessatti mul’ate ulaagaa jirenya bara baraati.

Tajaajiltoota isaatiif mala ofii isaanii, diina isaanii, tajaajiltoota Waaqayyoo sobaa adda baasuu danda’an agarsiisuuudhaan, Yesus Kiristoos lubbuu isaanii oolchuuf tarkaanfii fudhate. Akkasumas waadaan inni hanga dhuma addunyatti, “ *gidduu* ” filatamoo isaa ta’uf gale, kan eegamu yoo ta’u, jirenya isaanii isa lafaa hunda keessatti isaan ibsuu fi eeguu of keessaa qaba. Ulaagaa guutuu amantii dhugaa Waaqayyo filatamoo isaa wajjin akka hafudha. Ifa isaa fi Hafuura Qulqulluu isaa irraa gonkumaa hin mulqaman. Waaqayyo yoo of duuba deebi’e immoo, inni filatame kana booda tokko waan hin taaneef; sadarkaan hafuuraa isaa firdii qajeelaa Waaqayyoo keessatti jijiirame. Sababni isas murtoon isaa amala namaa wajjin waan walmadaaluuf. Sadarkaa dhuunfaatti jijiiramni kallattii lamaan ni danda’ama; gaarii irraa gara hamaatti ykn hamaa irraa gara gaariitti. Garuu kun akkas miti, sadarkaa waloo gareewwan amantii fi dhaabbilee, kanneen gaarii irraa gara hamaatti jijiiraman qofa, yeroo jijiirama Waaqayyo hundeesse waliin wal hin madaqne. Yesus barsiisa isaa keessatti akkas jedhee nutti hima: “ *Mukti gaariin firii gadhee godhachuu hin danda’u, akkuma mukti hamaan ija gaarii godhachuu hin dandeenye* (Mat.7:18). ” Akkasitti amantiin Kaatolikii firii isaa isa jibbisiiisoo irraa kan ka’e “ *muka hamaa* ” akka ta’ee fi barumsa sobaa isaatiin akkasitti akka turu, yeroo deeggarsa moototaa irraa

mulqame illee.namoota ari'achuu akka dhaabu akka hubannu nuuf kenne. Akkasumas amantii Angilikaan Heenrii 83n ejja isaa fi yakka isaaf sababa ta'uuf uume irrattis kanuma; Waaqayyo sanyii isaa fi mootota isa booda dhufaniif gatii akkamii kennuu danda'a? Kun amantii Pirootestaantii Kaalviinistiis ni ta'a, sababiin isaas hundeessaan kun, Yohaannis Kaalviin, sodaatamaa ture, sababa maqaa gaarii amala isaa isa jabinaafi ajjeechaa baay'ee hanga du'aatti kan inni magaalaa isaa Jeeneevaa keessatti seera qabeessa taasisce irraa kan ka'e, of way very similar to shaakala Kaatolikii bara isaa, hanga isaan bira darbuutti. Pirootestaantiin kun Gooftaa mi'aawaa Iyyasuus Kiristoodiin gammachiisuun isaa hin oolu, karaa kamiinuu akka fakkeenya amantii dhugaatti fudhatamuu hin danda'u. Mul'ata isaa Daani'eliif kennname keessatti, Waaqayyo haaromsa Pirootestaantii tuffatee, sirna phaphaasi waggoota 1260 qofa irratti kan xiyyeefate, fi yeroo ergaawwan Adveentizimii Guyyaa Torbaffaa , dhugaawwan waaqummaa mul'atan baatee, bara 1844 irraa eegalee hundeffaman , hanga dhuma addunyaa, kan dhufutti, bara 2030tti.

Seena hamaa amantii sobaa hundi isaanii gama moodeela Waaqayyoo isa raggaasifame kan qaban ta'us, gonkumaa wal hin simne. Amantiin dhugaan yeroo hunda Hafuura Kiristoodiin soorama, amantiin sobaa hin sooramu. Amantiin dhugaa iccitii raajii Waaqayyoo macaafa qulqulluu ibsuu danda'a, amantiin sobaa hin danda'u. Hiikkaan raajii baay'een addunyaa kana irratti kan naanna'u yoo ta'u, tokkoon tokkoon isaanii isa dhuma caalaa kan fakkeessitoota ta'an. Isaan irraa adda ta'ee, hiikoonni koo kan argamu caqasoota Macaafa Qulqulluu irraa qofa; kanaaf ergaan sun sirrii, tasgabbaa'aa, walitti hidhamiinsa kan qabuu fi yaada Waaqayyoo isa gonkumaa irraa hin maqne waliin kan walsimu dha; Inni hundumaa danda'us ni eega.

Yaadannoo Qophii Macaafa Daani'eel

Maqaan Daani'eel jedhu Waaqayyo Abbaa Murtii kooti jechuudha. Beekumsi murtii Waaqayyoo bu'uura amantii isa ijoodha, sababiin isaas uumama gara fedha isaa isa mul'atee fi hubatameetti, yeroo hundumaa isa biratti eebbfamuuf haal-duree tokicha ta'etti abboomamuutti waan geessuuf. Waaqayyo jaalala uumamtoota isaa kanneen qabatamaa taasisuu fi amantii isaanii

isa ajajamuun agarsiisan barbaada. Kanaaf firdiin Waaqayyoo raajii isaa kan akka fakkeenya Yesus Kiristoositti fakkeenya fayyadamanii mul'ata. Murtiin Waaqayyoo jalqaba macaafa Daani'eliin kan mul'ate ta'us seenaa amantii kiristaanaa irratti murtii isaaf bu'uura ijoqofa kan kaa'u yoo ta'u kunis macaafa Mul'ata keessatti bal'inaan kan mul'atu ta'a.

Daani'eel keessatti Waaqayyo waan xiqqoo mul'isa, garuu xiqlaan baay'inaan kun barbaachisummaa qulqullinaa guddaa qaba, sababiin isaas bu'uura Mul'ata raajii waliigalaa waan ta'eef. Arkiteektonni gamoo qophiin iddo ijaarsaa hangam murteessaa fi murteessaa akka ta'e beeku. Raajii keessatti, kun gahee mul'ata raajichi Daani'eel argateef kennamedha. Dhugumatti, hiikni isaanii ifatti yeroo hubatamu, Waaqayyo galma lama **kan ta'e jiraachuu isaa mirkaneessuu fi warra filataman isaaf furtuu** ergaa Hafuuraan dabarsu **hubachuuf** kenuudhaan galmaan ga'a. "Wantoota muraasa" kana keessatti hunduu wal fakkaatu arganna: labsii walduraa duubaan impaayera addunyaa maraa ol'aantummaa qaban afur bara Daani'eel irraa eegalee (Dan.2, 7 fi 8); yeroon tajaajila Yesus Kiristoos lafa irraa itti raawwatame ofiisaa (Dan.9); labsii gantummaa kiristaanaa bara 321 (Dan.8), bulchiinsa phaaphaasii waggoota 1260 bara 538 fi 1798 gidduutti (Dan.7 fi 8); fi gamtaa "Adventist" (Dan. 8 fi 12) bara 1843 irraa eegalee (hanga bara 2030tti). Kana irrattis nan dabala, Dan.11 innis akkuma ilaallu bifaa fi jijjiirama Waraana Addunyaa niwukilaraa lafa irraa isa dhumaa kan ammallee Waaqayyo fayyisaa ulfina qabeessa ta'een deebi'uu isaa dura raawwatamuu qabu mul'isa.

Gooftaan Iyyasuus Kiristoos karaa dhokataa ta'een maqaa Daani'eel kakuu haaraadhaaf barbaachisummaa isaa yaadachuuf kaase. " *Kanaaf, wanti jibbisisaan badii, isa raajichi Daani'eel dubbate , iddo qulquluutti akka dhaabbate yommuu argitan, namni isa dubbisu haa of eeggatu!* (Mat.24:15) »

Yesus Daani'eel fayyadu yoo dhugaa ba'e, Daani'eel barsiisa waa'ee dhufaatii isaa isa duraa fi deebi'uu isaa ulfina qabeessa ta'e, kan isa dura ture hunda caalaa isa irraa waan fudhateeef. Dubbiin koo akka gaariitti akka hubatuuf, Kiristoos inni samii irraa dhufe kanaan dura maqaa " Mikaa'eel " ***jedhuun Daani'eliif of dhiheessee ture*** , Dan.10:13-21, 12:3 keessatti maqaan kun immoo Yesusiin kan fudhate ta'uu isaa beekuu qabda -Kiristoos Mul.12:7 keessatti. Maqaan " *Micaël* " kun bifaa Laatiin Kaatolikii Michel, maqaa beekamaa Mont Saint-Michel Biritoon Faransaayitti kennameen caalaatti beekama. Kitaabni Daani'eel ibsa lakkofsaa kan itti dabale yoo ta'u kunis bara dhufaatii isaa isa jalqabaa beekuu nu dandeessisa. Akkasumas maqaan " *Micaël* " jedhu hiikni isaa: Eenyu akka Waaqayyoo; akkasumas maqaan " *Yesus* " jedhu akkas jedhamee hiikama: YaHWéH ni fayyisa. Maqaan lamaan Waaqayyoo uumaa guddaa ilaallata, inni tokkoffaan maqaa samii, inni lammaffaan immoo maqaa lafaa qaba.

Mul'anni Fuulduraa akka tapha ijaarsa abbaa darbii hedduutti nuuf dhiyaateera. Jalqaba sinimaa irratti, kaartuunii keessatti bu'aa gargaarsa uumuuf, hojjettoonni fiilmii gabatee geejjibaa kan fakkiiwan isaanii adda addaa kan dibaman, yeroo tokko ol kaa'aman, sadarkaa hedduu irratti fakkii kennan fayyadamu turan. Raajii Waaqayyo qopheesees akkasuma.

Hundi isaa Daani'eel irraa eegala

KITAABA DAANI'EEL

Isin warri hojji kana dubbiftan, Waaqayyo inni daangaa hin qabne, dhokatee jiraatus, lubbuun jiraachuu isaa beeki. Ragaan “ *Daani’eel raajii* ” kun kan barreeffame kana isin amansiisuuf. Yesus jechoota duuka buutota isaatiif dubbate keessatti waan kaaseef chaappaa dhugaa ba’umsa kakuu moofaa fi haaraa qaba. Muuxannoon isaa gocha Waaqayyo gaarii fi qajeelaa kanaa mul’isa. Kitaabni kun immoo murtii Waaqayyo seenaa amantii waaqa tokkicha isaa, Yihudoota gamtaa jalqabaa keessatti, achiis Kiristaana, gamtaa isaa haaraa keessatti, dhiiga Yesus Kiristoos dhangalaase irratti ijaarame, Ebla 3, 30 isaa irratti akka argatu nu dandeessisa bara. “ *Daani’eel* ” caalaa eenyutu firdii Waaqayyoo mul’isuu danda’a? Maqaan isaa “Waaqayyo abbaa firdii kooti” jechuudha. Muuxannoowwan jiraataman kun oduu durii osoo hin taane, eeba waaqummaa moodeela amanamummaa isaatiif ragaadha. Waaqayyo namoota sadan balaadhaan isa fayyisu keessaa isa dhiheessa His.14:14-20 keessatti. Gosoонни sadan kan filatame kun “ *Nohi, Daani’eel fi Iyoob* ” dha. Ergaan Waaqayyoo ifatti nutti hima Yesus Kiristoos keessatti illee yoo fakkeenya kana hin fakkaanne balballi fayyinaa nutti cufamee akka turu. Ergaan kun akka barsiisa Iyyesuuus Kiristoositti, karaa dhiphoo, karaa dhiphoo ykn karra dhiphoo filatamtoonni samii seenuuif ittiin darbuu qaban mirkaneessa. Seenaan “ *Daani’eel* ” fi hiriyyoota isaa sadan akka fakkeenya amanamummaa Waaqayyo guyyoota rakkinaatti fayyisu ta’ee nuuf dhiyaateera.

Garuu seenaa jirenyaa Daani’eel kana keessattis, jijjiiramni mootota humna qaban sadii Waaqayyo seexanaa isaan waaqeffatan guutummaatti wallaalummaadhaan isaan butee butee milkaa’e jira. Waaqayyo mootota kana seenaa dhala namaa keessatti kaayyoo isaaaf dubbi himaan humna guddaa qaban, isa jalqabaa, garuu isa dhumaa godhe, sababiin isas namoonni fakkeenya ta’an kun ni bada, amantiin, gatiiawan, safuunis osoo addaan hin kutin gadi bu’aa. Waaqayyoof lubbuu butuun qabsoo dheeraa waan ta’eef dhimmi mootii “ *Nebukadnezaar* ” fakkeenya gosa isaa garmalee mul’isudha. Fakkeenya Yesus Kiristoos, “ *Tiksee Gaarii* ” kana kan tuuta isaa dhiisee hoolaa bade barbaaduuf ba’u mirkaneessa.

Daani’eel 1.

Dan 1:1 Mootummaa Yoyaakim mootii Yihudaa waggaa sadaffaatti, Nebukadnezaar mootiin Baabilon Yerusaalem irratti hiriiree ishee marse.

1a- Wagga sadaffaa mootii Yihudaa Yoyaakiim
Bulchiinsa Yoyaakiim waggaa 11 – 608 hanga – 597. ^{Waggaa 3ffaa} bara – 605.

1b- Nebukadnezaar

Kun hiika Baabiloon maqaa mootii Nebukadnezaar, "Naabuun ilma koo isa angafaa ni eega" jedhudha. Naabuun waaqa beekumsaa fi barreessuu warra Mesopotaamiyaa ti. Waaqayyo humni beekumsaa fi barreeffama irratti argamu kun akka isaaaf deebi'uuf akka yaadu duruu hubachuu dandeenya.

Dan 1:2 Gooftaan immoo Yoyaakim mootii Yihudaa fi mi'a mana Waaqayyoo keessaa gar tokko harka isaatti kenne. Nebukadnezaar meeshaalee sana gara biyya Shinaar, mana waaqa isaatti fuudhee mana qabeenya waaqa isaa keessa kaa'e.

2a- Gooftaan Yoyaakiim mootii Yihudaa harka isaatti kenne

Waaqayyo mootii Yihudootaa dhiisuun isaa sirrii dha. 2Sen.36:5: Yoyaakiim yeroo mootii ta'u umuriin isaa waggaa digdamii shan ture, Yerusaalem keessattis waggaa kudha tokko moote. Inni Waaqayyo Waaqayyo isaa duratti waan hamaa ta'e hojjete .

2b- Nebukadnezaar meeshaalee sana gara biyya Shinaar, gara mana waaqa isaatti fudhatee, mana kuusaa waaqa isaa keessa kaa'e.

Mootiin kun waaqa tolfamaa dha, Waaqa dhugaa Israa'el tajaajiltu hin beku garuu waaqa isaa kabajuuf of eeggata: Beel. Gara fuulduraatti erga jijiiramee boodas amanamummaa wal fakkaatuun Waaqa dhugaa Daani'el ni tajaajila.

Dan 1:3 Mootichi Aspenaz, angafa ajajoota isaa, ijoollee Israa'el warra mootii irraa dhalatan ykn maatii kabajamoo keessaa tokko tokko akka fidu ajaje.

Dan 1:4 ijoollee dhiiraa xixiqqoo mudaa qaamaa hin qabne, bifaa bareedduu, ogummaa, hubannoo fi barsiisa kan qaban, masaraa mootichaa keessatti tajaajiluu kan danda'anii fi qubee fi afaan Kaldoottaa kan barsiifaman .

4a- Mootiin Nebukadnezaar michuu fi beekaa ta'ee mul'ata, ijoollee Yihudootaa hawaasa isaa fi gatiwwan isaa keessatti milkaa'inaan akka makaman gargaaruu qofa barbaada.

Dan 1:5 Mootichi waggaa sadiif isaan guddisuuf yaadee guyyaa tokkoon tokkoon nyaata minjaala isaa fi wayinii inni dhugu irraa qooda isaaniif ramade, dhuma irrattis tajaajila warra mootii.

5a- Miirri gaariin mootichaa ifaadha. Waaqolii isaa irraa kaasee hanga nyaata isaatti waan ofii isaaaf dhiyeessu dargaggootaaf qooddata.

Dan 1:6 Isaan keessaa Daani'el, Hananiyaa, Mishaa'el fi Azaariyaa kan ijoollee Yihudaa turan.

6a- Dargaggoota Yihudoota gara Baabilonitti fudhataman hunda keessaa afur qofatu amanamummaa fakkeenyta'a agarsiisan. Dhugaaleen itti aanan Waaqayyoon kan qindaa'e garaagarummaa firii warra isa tajaajilii fi kan inni eebbisu fi warra isa hin tajaajille fi kan inni tuffatu irraa ba'an agarsiisuuf.

Dan 1:7 Angafni eegdotaas Daani'el Beelteshaazaar, Hananiyaa Shadraak, Mishaa'el Meshaa'el fi Azaariyaa Abed-Neegoo maqaa isaaniif kenne.

7a- Sammuu kan qooddatu dargaggoota Yihudoota maqaa waaqa tolfamaa mo'ataan fe'ame qabachuuf walii galan. Maqaa moggaasuun mallattoo olaantummaa fi seera bu'uuraa Waaqayyo dhugaa barsiisudha. Uma.2:19: *Waaqayyo gooftaan bineensa bosonaa hundumaa fi simbirroonni samii hundumaa lafa keessaa kan uume, uumamtoonni lubbuu qaban hundinuu maqaa nama akka moggaafaman ilaaluuf gara namaatti isaan fide ni kennaaf ture.*

7b- Daani'eel "Waaqayyo abbaa firdii kooti" jedhamee maqaan isaa Belteshaazar jedhamee moggaafame: "Beel ni eega". Beel seexanaa guutummaatti wallaalummaadhaan ummatoonni waaqeffanna waaqolii tolfamoo ta'an kun kan tajaajilanii fi kabajan, miidhamtoota hafuurota jinniwwanii akka ta'e ibsa.

Hananiyaa "Ayyaanni ykn YaHWéH irraa Kenname" "Shadraak "Aku irraa kaka'umsa argate" ta'a. Aku Baabilon keessatti waaqa ji'aa ture.

Mishaël "Qajeelummaan Waaqayyoo eenuy" jechuun Meschac "kan Aku" ta'a.

Azaariyaan "Gargaarsi ykn Gargaarsi YaHWéH dha" "Abed-Nego" "Tajaajila Nego" ta'a , achittis duruu, waaqa aduu warra Kaldoottaa.

Dan 1:8 *Daani'eel nyaata mootichaa fi wayinii mootichi dhuguun akka of hin xureessine murteessee, ajajaan angafa sanas akka inni of hin xureessine dirqisiisee kadhate.*

8a- Maqaa waaqa tolfamaa **qabaachuun** yeroo mo'amtu rakkoo hin fidu, garuu hamma Waaqayyoon salphinaatti of xureessuun gaafachuun baay'eedha. Amanamummaan dargaggooni kun *wayinii fi foon mootichaa irraa akka of quasatan isaan taasiseera*, sababiin isaas wantootni kun akka aadaa isaaniitti waaqolii warra ormaa Baabilon keessatti kabajamaniif waan dhiyaataniif. Dargaggummaan isaanii bilchina waan hin qabneef ammallee akka Phaawuloos, dhugaa ba'aa amanamaa Kiristoos isa waaqolii sobaa akka qilleensaatti ilaalu hin yaadan (Rom.14; 1Qor.8). Garuu warra amantiin dadhaban rifachiisuu sodaachuun akkuma isaanii socho'a. Yoo karaa faallaa ta'een hojjete, sababni isaa sirrii waan ta'eef, cubbuu hin raawwatu. Waaqayyo xurii beekumsaa fi qalbii hundaan fedhiidhaan raawwatamu ni balaaleffata; fakkeenya kana keessatti, waaqolii warra ormaa kabajuuf itti yaadanii filannoo.

Dan 1:9 *Waaqayyo Daani'eel isa angafa sana duratti tolaafi ayyaana in kenne.*

9a- Amantiin dargaggoota Waaqayyoon mufachiisuu sodaachuudhaan mul'ata; Isaan eebbisuu ni danda'a.

Dan 1:10 *Angafni ajajootaa Daani'eel, "Gooftaa koo mooticha isa waan nyaattuu fi dhugdu siif murteesse nan sodaadha; sababni isaas maaliif fuula kee kan dargaggoota umrii kee keessa jiran caalaa gadda arguu qaba? Mataa koo mootichaaf saaxila turtre.*

Dan 1:11 *Daani'eel immoo bulchaa isa angafaan Daani'eel, Haannaanaa, Misaa'elii fi Azaariyaa itti kenne sanaan;*

Dan 1:12 *Guyyoota kudhaniif tajaajiltoota kee qoradhu, kuduraalee akka nyaannu, bishaan akka dhugnu nuuf kenni;*

Dan 1:13 *Achiis fuula keenyaa fi fuula dargaggoota nyaata mootichaa nyaatan ilaalta, akka waan argiteetti garboota kee wajjin ni ilaalta.*

Dan 1:14 *Innis wanta isaan gaafatan isaaniif kenne, guyyaa kudhanis isaan qoreera.*

Dan 1:15 Dhuma guyyaa kudhaniin booda dargaggoota nyaata mootichaa nyaatan hunda caalaa bifa gaarii fi furdaa turan.

15a- “ Guyyoota kudhan ” muuxannoo Daani’el fi hiriyyoota isaa sadan, “ guyyoota kudhan ” waggoota raajii ari’atama ergaa bara “ Ismirnaa ” Apo 2:10 wajjin wal bira qabuu hafuuraa hundeessuun ni danda’ama . Dhugumatti, mudannoo lamaan keessatti Waaqayyo firii dhokataa warra isa biraa ta’uu ofiin jedhan mul’isa.

Dan 1:16 Bulchaan sun nyaataa fi wayinii isaanif qophaa’e fuudhee muduraa isaaniif kenne.

16a- Muuxannoon kun akkamitti Waaqayyo akka fedha isaa qulqulluutti tajaajiltoota isaa akka tola oolaniif sammuu namootaa irratti socho’uu akka danda’u agarsiisa. Sababni isaas balaan bulchaan mootichaa fudhate guddaa waan tureef Waaqayyo yaada Daani’el dhiheesee akka fudhatu gidduu seenuu qaba ture. Muuxannoon amantii milkaa’ina.

Dan 1:17 Waaqayyo dargaggoota arfan kanaaf beekumsa, hubanna qubee hundumaa fi ogummaa kenne; Daani’el immoo mul’ata fi abjuu hundumaa ibseera.

17a- Waaqayyo dargaggoota afran kanaaf beekumsa, sammuu qubee hundaan, ogummaa kenneef

Wanti hundinuu kennaa Gooftaati. Warri isa hin beekne beekaa fi ogeessa yookaan wallaala fi gowwaa ta’uu isaanii hangam akka isa irratti hirkatu hin beekan.

17 b- *Daani’el immoo mul’ata hundumaa fi abjuu hundumaa ibseera.*

Jalqaba amanamummaa isaa argisiisuuf, Daani’el Waaqayyo kennaa raajii isaaf kenneen kabaja argateera. Kun dhugaa ba’umsa inni bara isaa Yoseef amanamaa booji’ame warra Gibxiif kenne ture. Aarsaa Waaqayyoo keessaa Soloomoon ogummaas filateera; filannoo kanaafis Waaqayyo waan biraa hundumaa, ulfinaa fi qabeenya isaaf kenne. Daani’el dabaree isaatiin olka’iinsa Waaqayyo isaa isa amanamaan ijaarame kana ni arga.

Dan 1:18 Yeroo mootichi gara isaatti isaan fiduuf murteesetti, angafni ajajootaa Nebukadnezaritti isaan dhiheesee.

Dan 1:19 Mootichi isaan waliin haasa’e; dargaggoota kana hundumaa keessaas kan akka Daani’el, Haannaanaa, Misaa’el fi Azaariyaa hin turre. Kanaaf tajaajila mootichaaf galfamaniiru.

Dan 1:20 Wantoota ogummaa fi hubanna barbaadanii fi waa’ee mootichi isaan gaafate hundumaa ilaachisee, fal Faltootaa fi urjii lakkaa’oo mootummaa isaa hundumaa keessa jiran hundumaa caalaa dachaa kudhan akka caalan argate.

20a- Waaqayyo akkasitti “ garaagarummaa warra isa tajaajilanii fi warra isa hin tajaajille gidduu jiru ” agarsiisa , kunis Mal.3:18 irratti barreeffameera. Agarsiisni amanamummaa isaanii hanga dhuma addunyaatti filatamtoota jajjabeessuuf fakkeenya ta’ee waan tajaajiluuf, maqaan Daani’elii fi kan hiriyyoota isaa dhugaa ba’umsa Macaafa Qulqulluu Qulqulluu keessa ni seena.

Dan 1:21 Daani’el hanga wagga tokkoffaa mootii Qiirositti akkasuma ture.

Daani'eel 2.

Dan 2:1 Bara bulchiinsa Nebukadnezaar waggaa lammaffaatti Nebukadnezaar abjuu abjoote. Sammuun isaa boqonnaa dhabee rafuu dadhabe.

1a- Kanaaf, keessatti – 604. Waaqayyo hafuura mootichaan of mul'isa.

Dan 2:2 Mootichi abjuu isaa itti himuuf falfaltoota, urjii lakkaa'an, falfaltootaa fi Kaldoota waame. Isaanis dhufanii mooticha duratti of dhiheessan.

2a- Mootiin waaqeffannaa sana booda gara namoota itti amanameetti garagala, hanga sanatti, tokkoon tokkoon isaanii ogeessa damee isaanii ta'a.

Dan 2:3 Mootichi immoo, "Abjuu abjoodheera; sammuun koo ni jeeqama, abjuu kanas beekuu barbaada.

3a- Mootichi akka gaariittiakkana jedhe: Abjuu kana beekuu barbaada ; waa'ee hiika isaa hin dubbatu.

Dan 2:4 Kaldooni mooticha afaan Aramaayikiitiin deebisaniif, Yaa mootii, bara baraan jiraadhu! Waa'ee kanaa tajaajiltoota keetti himi, nutis ni ibsina.

Dan 2:5 Mootichis deebisee, Kaldootaan, "Wanti kun na jalaa miliqueera; Abjuu sanaa fi ibsa isaa yoo naaf hin beeksiftan ta'e, cicciramtu, manneen keessanis gara tuullaa balfaatti gadi bu'a.

Dan 2:6 Abjuu fi ibsa isaa yoo natti himtan garuu kennaa fi kennaa fi ulfina guddaa ana biraan ni argattu. Kanaaf abjuu fi ibsa isaa natti himi.

6a- Kennaawwan, kennaawwan, fi ulfina guddaa kana , Waaqayyo warra amanamoo ta'aniif filataman qopheessa.

Dan 2:7 Isaanis yeroo lammataaf deebisanii, mootichi abjuu sana garboota isaatti haa himu, nutis ni ibsina.

Dan 2:8 Mootichis deebisee, "Dubbiin sun akka na jalaa ba'e waan argiteef, yeroo argachuuuf akka yaaltu dhugumaan hubadha" jedheen.

8a- Mootichi waan takkaa gaafatamee hin beekne beektota isaa gaafatee galma hin gahu.

Dan 2:9 Kanaaf abjuu sana yoo natti hin beeksifne, dubbiin tokkichi hunduma keessan ni haguuga; sobaa fi soba natti himuuf qophaa'uu barbaadda, yeroon jijiiramu eegaa. Kanaaf abjuu sana natti himi, ibsa isaa naaf kennuu yoo dandeesse nan beeka.

9a- yeroon akka jijiiramu eegaa, sobaa fi soba natti himuuf qophaa'uu barbaadda

Seera bu'uuraa kana irratti hundaa'ee hanga dhuma addunyaatti namoonni sobaa arganii fi raajonni hundinuu kan durooman.

9b- Kanaaf abjuu natti himi, ibsa naaf kennuu yoo dandeesse nan beeka

Yeroo jalqabaatiif sababni loojikii kun yaada namaa keessatti of mul'isa. Charlatans maamiltoota isaanii naive fi garmalee gullible ta'aniif waanuma fedhe himuu danda'uun yeroo guddaa qabu. Gaaffiin mootichaa daangaa isaanii ifa godha.

Dan 2:10 *Kaldoonni mootichaan deebisanii, "Lafa kana irratti namni waan mootichi gaafatu dubbatu hin jiru; mootiin kamiyyuu guddaa fi humna guddaa qabaatus, falfalaa, urjii lakkaa'aa ykn Kaldoottaa kamirraayyuu waan akkasii gaafatee hin beeku.*

10a- Dubbiin isaanii dhugaadha, erga hanga sanatti Waaqayyo gidduu seenee haguuggii isaanii hiikuu hin turre, akka isaan Waaqayyo tokkicha ta'e, waaqummaan isaanii warra ormaa homaa akka hin taanee fi waaqolii tolfamoo harkaan ijaaramanii fi hafuurri namootaa kennname malee homaa akka hin taane hubataniif gara hafuurota jinniwwanii.

Dan 2:11 *Wanti mootichi gaafatu ulfaataadha; kan mooticha himuu danda'u hin jiru, waaqolii, kan manni jireenyaa isaanii namoota gidduu hin taane malee.*

11a- Beektonni asitti dhugaa hin haalamne ibsu. But by making these remarks, they admit to having no relationship with *the gods*, yeroo hundumaa, namoota gowwoomfamanii waaqolii dhokataa irraa deebii karaa isaanii arganna jedhanii yaadaniin mariisifamu. Qormaanni mootichi jalqabe haguuggii isaanii isaan hiiku. Kana galmaan ga'uufis ogummaa Waaqayyoo isa dhugaa tilmaamamuu hin dandeenyee fi daangaa hin qabne, kan duraanuu ol'aantummaadhaan Solomoon, gooftaa ogummaa waaqummaa kana keessatti mul'ate barbaada ture.

Dan 2:12 *Kana irratti mootichi aaree, baay'ee aare. Ogeeyyiin Baabilon hundi akka ajjeefaman ajaje.*

Dan 2:13 *Murtiin sun maxxanfamee, ogeeyyiin ajjeefaman, Daani'eel fi hiriyyoota isaa isaan balleessuuf barbaadaa turan.*

13a- Waaqayyo mootii Nebukadnezaar waliin ulfinaan kan isaan kaasu du'a dura tajaajiltoota ofii kaa'uudhaani. Tooftaan kun muuxannoo amantii Adveentistii isa dhumaan kan filataman guyyaa murtaa'e irratti du'a fincitooni labse eegaa jiran raajii dubbata. Garuu asitti ammas haalli jiru duubatti deebi'a, sababiin isas warri du'an fincitoota yeroo Kiristoos humna guddaa qabuu fi injifataan samii irratti mul'atee isaan irratti murteessuu fi balaaleffachuu wal ajjeesan sana ta'a.

Dan 2:14 *Achiis Daani'eel Aryook, ajajaa eegdota mootichaa isa ogeeyyiin Baabilon ajjeesuuf ba'etti ogummaa fi ogummaadhaan dubbate.*

Dan 2:15 *Innis deebisee Aryookiin ajajaa mootichaan, "Maaliif murtiin mootichaa akkas cimaa ta'e? Arjoc dhimma kana Daani'eliif ibse.*

Dan 2:16 *Daani'eel immoo gara mooticha dhaqee, ibsa mootichaaf akka kenu yeroo akka isaaq kenu isa kadhat.*

16a- Daani'eel akka uumama isaa fi muuxannoo amantii isaatiin socho'a. Kennaan raajii isaa Waaqayyo isa amanannaa isaa hundumaa itti kaa'uu barate irraa akka isaaq kenne ni beeka. Waan mootichi gaafatu barachuun, Waaqayyo deebii akka qabu ni beeka, garuu isatti beeksisuun fedha isaati?

Dan 2:17 *Daani'eel gara mana isaa dhaqee, waa'ee kanaa Hananiyaa, Mishaa'el fi Azaariyaa warra isaa wajjin jiranitti hime.*

17a- Dargaggoonni afran mana Daani'eel keessa jiraatu. “ *Warri wal fakkaataa walitti tuuta* ” jechuun walga’ii Waaqayyoo bakka bu’u. Duraanis Yesus Kiristoos dura “ *bakka lama ykn sadii maqaa kootin walitti qabaman, ani isaan gidduu jira* ” jedha Gooftaan. Jaalalli obbolummaa dargaggoota hafuura gamtaa bareedaa agarsiisan kana tokkoomsa.

Dan 2:18 *Daani'eel fi hiriyyoonni isaa ogeeyyii Baabiloon hafan wajjin akka hin badneef, Waaqa samii irraa araara akka kadhatan isaan dhaamsa.*

18a- Lubbuu isaanii irratti balaa cimaa akkasii yoo mudate, kadhannaan cimaa fi soomni qulqulluun meeshaa waraanaa filataman qofaadha. Isaanis waan beekaniif deebii Waaqa isaanii isa duraan dursee ragaa baay'ee akka isaan jaallatu isaaniif kenne irraa ni eeggatu. Dhuma addunyaa irrattis warri dhuma filataman labsii du’atiin xiyyeefataman haala wal fakkaatuun ni hojjetu.

Dan 2:19 *Achiis icciit sun halkan mul'ataan Daani'eliif mul'ate. Daani'eel immoo Waaqa samii ni eebbise.*

19a- Filatamaniin kan gaafataman Waaqayyo amanamaan achi jira, sababiin isaas Daani'eel fi hiriyyoota isaa sadan amanamummaa isaa ragaa ba’uuf qormaata qopheesse; mootummaa mootichaa keessatti sadarkaa olaanaatti ol guddisuuf jecha. Inni, muuxannoo booda muuxannoo, mootii inni geggessee dhumarraati jijiiru kanaaf akka hin hafne isaan taasisa. Jijiiramni kun firii amala amanamaa fi hin ceepha’amne dargaggoota Yihudoota afran ergama adda ta’eef Waaqayyon qulqullaanii ta’aa.

Dan 2:20 *Daani'eel deebisee, Maqaan Waaqayyoo bara baraa hanga bara baraatti haa eebbfamu! Ogummaa fi humni kan isaati.*

20a- Ragaan ogummaa isaa , muuxannoo kana keessatti, haala hin haalamneen waan agarsiifameef galata sirrii ta’e. *Humni* ishee Yoyaakiim Nebukadnezaritti kan geessu yoo ta’u, yaada ishee sammuu dhiirota piroektii ishee fayyaduu qaban irratti fe’ee.

Dan 2:21 *Inni yeroo fi haala jijiiru, mootota kuffisee kan dhaabu, ogeeyyiif ogummaa kan kenu, hubannaa qabaniif immoo beekumsa kan kenu isa dha.*

21a- Keeyyatni kun sababoota Waaqayyotti fi itti amanuu qaban hunda ifatti ibsa. Nebukadnezaar dhuma irratti wantoota kana guutummaatti yommuu hubatu jijiirama ni jijiira.

Dan 2:22 *Waan gad fagoo fi dhokate ni mul'isa, waan dukkana keessa jiru ni beeka, ifni immoo isa bira jiraata.*

22a- Sheyxannis waan gadi fagoo fi dhokate mul’isuu ni danda’aa, garuu ifni isa keessa hin jiru. Inni kana kan godhu namoota sossobee Waaqayyo isa dhugaa isa yeroo akkas godhu, erga Yesus Kiristoos cubbuu irratti injifatee kaasee, kiyyoo du’aa jinniwwan dukkan lafaa irratti murtaa’aniin kaa’an mul’isuuudhaan warra filatamoo isaa fayyisuuf socho’u irraa garagalchuuf kan godhudha fi du’aa.

Dan 2:23 *Waaqa abbootii koo, ogummaa fi humna naaf kennitee, waan si irraa kadhannes waan natti beeksisteetti, iccitii mootichaa akka nuuf ibsiteetti, ani siif ulfina, si galateeffadha.*

23a- Ogummaa fi humni Waaqayyo keessa ture, kadhanna Daani'eel keessa, Waaqayyos isaaf kenne. Muuxannoo kana keessatti seera bu’uraa Yesus barsiise raawwatamuu isaa argina: “ *kadhadhaa siif in kennama* ”. Garuu bu’aa kana argachuuf amanamummaan iyyataa qormaata hunda dandamachuu akka qabu

ifatti hubatama. Humni Daani'eel argate yaada mootichaa irratti kan socho'u bifa kan qabaatu yoo ta'u kunis ragaa ifa ta'e kan hin haalamne kan hamma sanatti isaa fi saba isAAF hin beekne jiraachuu Waaqa Daani'eel akka amanuuf isa dirqisiisu ta'a .

Dan 2:24 *Kana booda Daani'eel gara Aryook isa mootichi ogeeyyii Baabilon akka balleessu itti ajajetti dhaqe; dhaqee akkas jedhee itti dubbate: Beektota Baabiloon hin balleessin! Mooticha duratti na geessaa, ibsa mootichaaf nan kenna.*

24a- Jaalalli waaqaa kan dubbifame Daani'eel isa warra waaqa tolfamaa ogeeyyii ta'aniif jirenya argachuuf yaadu keessatti. Kun ammas amala Waaqayyoof gaarummaa fi gara laafina isaa dhugaa ba'uudha, haala sammuu gad of qabuu guutuu ta'een. Waaqayyo quufuu danda'a, hojjetaan isaa hojii amantii isaatiin ulfina isAAF kenna.

Dan 2:25 *Aryook Daani'eel dafee mooticha duratti dhiheessee akkas jedhee itti dubbate: Ani booji'amtoota Yihudaa keessaa nama mootichaaf ibsa kennu argadheera.*

25a- Waaqayyo mooticha dhiphina guddaa keessa galcha, deebii inni akkasitti hawwe argachuuf abdiin qofti dheekkamsa isaa battalumatti akka hir'atu taasisa.

Dan 2:26 *Mootichis deebisee, Daani'eel maqaan isaa Belteshaazar jedhamutti, Abjuu ani arge fi ibsa isaa natti argisiisuu dandeessaa?*

26a- Maqaan waaqa tolfamaa itti kennname homaa hin jijjiiru. Deebii eegamu kan isAAF kennu Daani'eel malee Belteshaazaar miti.

Dan 2:27 *Daani'eel fuula mooticha duratti deebisee, "Wanti mootichi gaafatu iccitii dha, ogeeyyiin, warri urjii lakkaa'an, warri falfalaa fi warri raajiin mootichatti mul'isuu hin dandeenyen.*

27a- Daani'eel ogeeyyii bakka bu'ee kadhata. Wanti mootichi isaan gaafate harka isaanii ol ture.

Dan 2:28 *Waaqni iccitii mul'isu, wanta dhuma baraatti ta'u Nebukadnezaar mootichatti kan beeksise garuu samii irra jira. Kun abjuu kee fi mul'ata seree kee irratti argitedha.*

28a- Jalqabni ibsichaa kun Nebukadnezaar xiyyeffannaa akka kennu ni taasisa, sababiin isaas dhimmi gara fuula duraa yeroo hundumaa namoota dhiphisaa fi dhiphisaa waan tureef, abdiin dhimma kana irratti deebii argachuuf jirus nama gammachiisaa fi jajjabeessaadha. Daani'eel xiyyeffannaa mootichaa gara Waaqa jiraataa ijaan hin mul'annetti kan qajeelchu si'a ta'u, kunis mooticha waaqolii foontan waaqeffateef kan nama ajaa'ibudha.

Dan 2:29 *Yaa mootii, seree kee irratti yaadni yeroo kana booda maal akka ta'u sitti dhufeera; inni iccitii ibsu immoo waan ta'u isinitti beeksiseera.*

Dan 2:30 *Iccitiin kun kan natti mul'ate yoo ta'e, ogummaan warra jiraatan hundumaa caalu waan na keessa jiruuf miti; garuu ibsi sun mootichaaf akka kennamuuf, yaada garaa keetii akka beektuuf.*

30a- ogummaan namoota lubbuu qaban hundumaa caalu na keessa jira jechuu miti; garuu ibsi sun mootichaaf akka kennamuuf

Hojiidhaan gad of deebisuu mudaan hin qabne. Daani'eel gara cinaatti tarkaanfatee, Waaqayyo ijaan hin mul'anne kun akka isAAF fedhii qabu mootichatti hima; Waaqayyo kun warra hanga sanatti tajaajile caalaa humna guddaa fi bu'a

qabeessa. Dhiibbaa jechoonni kun sammuu fi garaa isaa irratti geessisan mee yaadi.

30b- . *yaada garaa keetis beeki*

Amantii waaqa tolfamaa keessatti ulaagaan gaarii fi hamaa Waaqa dhugaa tuffatama. Mootonni gonkumaa hin gaafataman, sababni isaas humni isaanii guddaa waan ta'eef sodaatamuu fi sodaatamu. Waaqa dhugaa argachuun isaa Nebukadnezaar suuta suutaan mudaa amala isaa akka argatu ni taasisa; waan namni tokkollee ummata isaa biratti ija jabina hin qabu ture. Barumsi kunis nuuf kan kennamedha: *yaada garaa keenyaa beekuu kan dandeenyu* yoo Waaqayyo qalbii keenya keessatti socho'e qofa.

Dan 2:31 *Yaa mootii ilaaltee fakkii guddaa argite; siidaan kun guddaa ture, akkasumas ulfina addaa kan qabu ture; isheen si dura dhaabbathee, bifti ishees suukaneessaa ture.*

31a- *siidaan guddaa argite; siidaan kun guddaa ture, akkasumas ulfina addaa kan qabu ture*

Siidaan kun walduraa duubaan impaayera gurguddoo lafaa kanneen hanga ulfina Yesus Kiristoosiin deebi'utti wal-alan kan agarsiisu ta'a, kanarraa ka'uun mul'ata isaa isa *guddaa* . *Ulfinni* isaa kan bulchitoota walduraa duubaan qabeenya, ulfinaa fi kabaja namoonni kennan uwatifamaniiti.

31b- *fuula kee dura dhaabbathee, bifti ishees suukaneessaa ture.*

Fuulduurri siidaan raajii dubbate mooticha *fuuldura malee duuba* isaa miti. Gama suukaneessaan isaa du'a dhala namaa baay'ee fidu, waraanaa fi ari'atama seenaa dhala namaa hanga dhuma addunyaatti amala ta'u raajii; bulchitooni reeffa irra deemu.

Dan 2:32 *Mataan fakkii kanaa warqee qulqulluu ture; garaan isaa fi harki isaa meetii irraa hojjetame; garaan isaa fi qoma isaa sibiila diimaa irraa hojjetame;*

32a- *Mataan siidaan kanaa warqee qulqulluu irraa hojjetame*

Daani'eel lakkofsa 38 irratti ni mirkaneessa, *mataan warqee* mootii Nebukadnezaar mataa isaati. Mallatoon kun amala isaa kan ibsu sababni isaas jalqaba, Waaqayyo uumaa isa dhugaa jijiiree amantiidhaan kan tajaajilu waan ta'eef. Warqeen *mallattoo* amantii qulqulla'eedha 1 Phexros 1:7. Bulchiinsi isaa yeroo dheeraa seenaa amantii kan agarsiisu yoo ta'u, Macaafa Qulqulluu keessatti caqafamuu isaaf sababa ta'a. Kana malees, mataa *ijaarsa* walduraa duubaan bulchitoota lafaa ta'a. Raajiin kun kan jalqabu waggaa jalqabaa bulchiinsa isaa bara – 605.

32b- *garaan isaa fi harki isaa meetii irraa hojjetame*

Meetiin warqee caalaa gatii xiqqaa qaba. Ni jijiirama, warqeen osoo hin jijiiramne hafa. Duudhaaleen namoomaa ibsa siidaan kanaa gubbaa hanga jalaatti hordofuun gadi bu'uu argaa jirra. Bara – 539 irraa eegalee, impaayera Meedii fi Faarsi impaayera Kaldoottaa bakka bu'a.

32c- *garaan isaa fi qoma isaa sibiila diimaa irraa hojjetame*

Naasaanis meetii caalaa gatii xiqqaa qaba. Innis sibiila sibiila diimaa irratti hundaa'eedha. Haala suukaneessaan ta'een kan hammaatu yoo ta'u, yeroon darbaa deemuun bifaa isaa ni jijiira. Akkasumas meetii caalaa jabaadha, mataan isaa warqee kan qofti baay'ee malleable ta'ee hafu caalaa jabaadha. Walqunnamtiin saalaa wiirtuu fakkii Waaqayyo filate ta'us fakkii walhormaata

namaati. Impaayerri Giriikii, dhuguma waan ta'eef, dhuguma baay'ee kan baay'ee baay'ee ta'uu isaa ni mirkaneessa, dhala namaa aadaa isaa isa waqa tolfamaa kan hanga dhuma addunyaatti itti fufu ni kenna. Siidaaleen Giriikii naasaa baqfamee fi gatamee hojjetaman hanga dhumaatti namoonni ni dinqisiifatu. Qullaan qaamaa mul'atee safuu isaa jal'aan daangaa hin qabu; wantootni kun impaayera Giriikii mallattoo cubbuu kan jaarraa fi kumaatama keessa hanga deebi'ee dhufuu Kiristoositti kan turu taasisu. Dan.11:21 hanga 31tti mootiin Giriikii Anxoqos 4 Ephiphanes jedhamuun kan beekamu, "waggaa 7" – 175 fi – 168 gidduutti ummata Yihudootaa ari'ataa ture, akka fakkeenyaa ari'ataa phaaphaasiisa isaa inni dursee kan dhiyaatu seenaa raajii boqonnaa kanaa. Lakkofsi 32 kun walduraa duubaan impaayera gara impaayera Roomaatti geessan garee fi kakaase.

Dan 2:33 miilli isaa sibiila; miilli isaa gartokkoon sibiilaa gar tokkoon immoo suphee irraa hojjetame.

33a- *miila isaa, kan sibiilaa*

Akka impaayera raajii afrappaatti, kan Roomaa jabaachuu guddaa sibiilaan bakka bu'uun kan amala qabudha. Akkasumas sibiilli baay'ee beekamaa ta'ee fi oksaayidii ta'ee, dafqa godhatee fi balleessudha. Kunoo ammas hammaachuun isaa mirkanaa'ee dabala jira. Warri Roomaa mushrikoota; waaqolii diina mo'amanii fudhatu. Cubbuun Giriikii, babal'ina isaaniitiin, ummatoota impaayera isaa hundumaatti akkasitti ni babal'ata.

33b- *miila isaa, gartokkoon sibiilaa fi gartokkoon suphee*

Marsaa kana keessatti kutaan suphee tokko ol'aantummaa cimaa kana laaffisa. Ibsi isaa salphaa fi seenaa kan qabuudha. Bara 395tti Impaayera Roomaa diigamee booda *qubni miila siidaa kudhan mootummoota Kiristaanummaa walaba ta'an kudhan* hundeessuun ni raawwata garuu hundi isaanii hordoffii amantii Phaaphaasi Roomaa jalatti kan kaa'aman yoo ta'u inni bara 538 irraa eegalee Phaaphaasi ta'a. Mootota kurnan kun Daan.7:7 fi 24 keessatti caqafamaniiru.

Dan 2:34 Osoo ilaala jirtuu dhagaan tokko harka malee bu'ee miila sibiilaa fi suphee fakkichaa rukutee caccabse.

34a- Fakkiin dhagaa rukutu shaakala dhagaadhaan du'uu irraa kan kaka'edha. Kunis Israa'el durii keessatti cubbamoota yakkamoota ajjeefamuuf ulaagaa ture. Kanaaf dhagaan kun cubbamoota lafa irraa dhagaadhaan rukutuuf dhufa. Dha'ichi dheekkamsa Waaqayyoo inni dhumaa akka Mul.16:21tti dhagaa bokkaa ta'a. Fakkiin kun tarkaanfii Kiristoos yeroo ulfina qabeessa waaqummaatti deebi'u cubbamoota irratti raawwatu raajii dubbata. Zak.3:9 keessatti Hafuurri Kiristoosiif fakkii dhagaa, inni guddaa golee, isa Waaqayyo ijaarsa gamoo hafuuraa isaa ittiin jalqabu kenna: Kunoo, akka dhagaa ani Iyaasuu dura *kaa'etti, dhagaa tokko kana irratti ija torbatu jira; kunoo, ani ofii kootii waan achi keessatti bocame nan boca, jedha Waaqayyo gooftaan maccaa; yakka biyya kanaas guyyaa tokkotti nan balleessa.* Sana booda Zaq.4:7 keessatti dubbifna: *Yaa gaara guddaa, Zerubaabel duratti eenyu? Ni sirreessita. Dhagaa guddaa galata gidduutti ni kaa'a:* Ayyaana, ayyaana *isheef!* Bakka kanatti, lakkofsa 42 fi 47 irratti akkas jedhee dubbifna: *Innis akkas naan jedhe: Maal argita? Anis, nan ilaala, kunoo, shugguxiin hunduu warqee irraa hojjetame, gubbaan isaa vaazii kan qabuu fi ibsaa torba kan qabu, ibsaa gubbaa shugguxii sanaa irra jiruuf tuuboo torba kan qabu jira ; ... Warri*

guyyaa jalqaba dadhabaa tuffatan sadarkaa harka Zerubaabel keessa jiru yeroo argan ni gammadu. Torban kun ija Gooftaa, warra lafa guutuu keessa fiigan . Ergaa kana mirkaneessuuf, Mul.5:6 keessatti, fakkii kana ni arganna, kan iji dhagaa fi shugguxii torban hoolaa Waaqayyoo, innis, Yesus Kiristoosiin kan walqabate: Anis arge, gidduutti teessoo fi lubbu qabeeyyii afran fi jaarsolii gidduutti hoolaa akka waan ajjeefameetti achi ture. Gaanfa torbaa fi ija torba kan qabu yoo ta'u, isaanis hafuurota Waaqayyoo torba guutummaa lafaa keessa ergamaniiru. Murtiin ummatoota cubbamootaa Waaqayyoon qaamaan raawwatamu, harki namaa *kamiyyuu gidduu hin seenu*.

Dan 2:35 *Achiis sibiilli, suphee, sibiilaan, meetii fi warqueen walitti caccabee, akka citaa midhaan ganna keessaa ba'u in ta'e; qilleensi isaan fudhatee deeme, aarsaan isaaniis hin argamne. Dhagaan fakkii sana rukute garuu gaara guddaa ta'ee, guutummaa lafaa guute.*

35a- *Yeroo kana sibiilli, suphee, sibiilaan, meetii fi warqueen walitti caccabee, akka citaa yeroo gannaa midhaanii keessaa bahu ta'e; qilleensi isaan fudhatee deeme, aarsaan isaaniis hin argamne.*

Yeroo Kiristoos deebi'u sanyii ummatootaa warqee, meetii, sibiila diimaa, sibiilaa fi supheedhaan fakkeeffaman hundi isaanii cubbuu isaanii keessatti hafanii isa biraa balleessuuf kan malu yoo ta'u, fakkiin sun badiisa kana raajii dubbata.

35b- *Dhagaan fakkii sana rukute garuu gaara guddaa ta'ee, guutummaa dachii guute*

Mul'anni beeksisi kun guutummaatti kan raawwatamu firdii samii waggaan kumaa booda qofa akka ta'e, filatamtooni lafa haaromfame irratti kaa'amuu isaaniitiin, Mul 4, 20, 21 fi 22 irratti qofa akka ta'e ni mul'isa.

Dan 2:36 *Abjuun kun. Ibsa mooticha duratti ni kennina.*

36a- Mootichi dhumarratti waan abjoote dhaga'a. Deebiin akkasii kalaqamuu hin danda'u, sababni isaas isa gowwoomsuun waan hin danda'amneef. Kanaaf namni wantoota kana isaaf ibsu ofii isaatii mul'ata wal fakkaatu argateera. Akkasumas gaaffii mootichaaf deebii kan kennu fakkiwwan sana hiikuu fi hiika isaanii kennuu irratti dandeettii akka qabu of agarsiisuudhaani.

Dan 2:37 *Yaa mootii, ati mootii moototaati, waaqayyo samii aangoo, humna, humnaa fi ulfina siif kenneera;*

37a- Lakkoofsa kana baay'een dinqisiifadha, bakka Daani'eel mootii humna guddaa qabuutti haala al-kallattiin yeroo dubbatu, bara keenya jallaa fi manca'aa keessatti namni kamiyyuu gochuuf ija hin jabaatu. Haasaan al-kallatti arrabsoo miti, Daani'eel mootii Kaldootaaaf kabaja qaba. Tuinality jechuun bifaa caaslugaa namni adda baafamee jiruu fi qaama sadaffaa tokkoof of ibsu qofaadha. Akkasumas "akkuma mootichi guddaa ta'e, nama irraa gadi miti" akkuma taphatichi Molière bara isaatti jechuu danda'e. Akkasumas drift of unjustified vows bara isaa Louis 14 , boonsaa "mootii aduu" wajjin dhalate.

37b- *Yaa mootii ati mootii moototaati, Waaqni samii impaayera siif kenneef*

Kabaja caalaa, Daani'eel beekamtii samii isa inni hin beekne mootichaaf fida. Dhugaa dubbachuuf, Mootiin moototaa isa samii mootii moototaa isa lafarra jiru akka ijaare ragaa ba'a. Mootota irratti bulchuun maqaa impaayera ta'a.

Mallattoon impaayera kanaa " *baallee adurree* " yoo ta'u kunis Daan.7 keessatti impaayera jalqabaa ta'uu isaa kan ibsu ta'a.

37c- *humna* .

Mirga baay'ina irratti ol'aantummaa kan agarsiisu yoo ta'u, baay'inaan, i.e. baay'inaan kan madaalamudha.

Mataa garagalchee mootii humna guddaa qabu of tuuluun guutuu danda'a. Mootichi yeroo tokko tokko of tuulummaaf harka kennata Waaqayyo immoo qormaata salphina cimaa Dan.4 keessatti mul'atuun isa fayyisa. Humna isaa humna ofii isaatiin osoo hin taane, Waaqayyo dhugaa waan isaaf kenneef yaada jedhu fudhachuu qaba. Dan.7 keessatti humni kun fakkii fakkeenyaa Risaa *warra* Meedii fi Faarsi ni fudhata.

Aangoon argamu, yeroo tokko tokko, ofii isaanii fi jirenya isaanii keessatti duwwummaa itti dhaga'amuun, dhiironni of ajeesu. Aangoon gammachuu guddaa hin dhufne argachuuf akka faantaasii si taasisa. "Hundi haaraa, hunduu bareedaa" jedhma, garuu miirrii kun turuu hin danda'u. Jirenya ammayyaa keessatti artistoonni beekamoo fi dinqisiifamanii fi badhaadhina qaban milkaa'ina mul'ataa, kan nama hawwatuu fi ulfina qabeessa ta'e argatanillee of ajeesuudhaan xumuramu.

37d- *cimina*

Innis gocha, dhiibbaa danqaa jala jiru kan mormituu lola keessatti akka jilbeenfatu taasisu agarsiisa. Lolli kun garuu ofirratti gaggeeffamuu danda'a. Sana booda waa'ee cimina amala dubbanna. Ciminni qulqullinaa fi gahumsaan madaalama.

Akkasumas mallattoo isaa qaba: *leenci* akka Abboota Firdii 14:18tti: "*leenca caalaa jabaa, damma caalaa mi'aawaa*". Jabinni leencaa maashaalee isaa keessa jira; kan jilbaa fi cirracha isaa garuu keessattuu kan afaan isaa kan miidhamtoota isaa osoo hin nyaatin dura qabee ukkaamsu. Deebiin kun hiibboo Siimson Filisxeemotaaf dhiheesseef karaa biraatiin mul'achuun isaa bu'aa tarkaanfii humna gita hin qabne gama isaatiin isaan irratti raawwate ta'a.

37ffaa- *fi ulfina* .

Jechi kun yaada lafaa fi samii isaa keessatti hiika jijiira. Nebukadnezaar hanga muuxannoo kanaatti ulfina namaa argateera. Gammachuu ol'aantummaa fi hiree uumamtoota lafa irra jiran hunda murteessuu. Ulfina samii Yesus Kiristoos ofii isaa, Gooftaa fi Gooftaa, garbicha tajaajiltoota isaa gochuudhaan argatu argachuun isaaf hafe. Fayyina isaatiif, dhuma irratti ulfina kanaa fi haala samii isaa ni fudhata.

Dan 2:38 *Inni ilmaan namaa, bineensa bosonaa, simbirroota samii bakka isaan jiraatan hundumaatti harka keetti kenneera, hunduma isaanii irrattis akka bulchitu si godheera; mataa warqee.*

38a- Fakkiin kun Dan.4:9 keessatti Nebukadnezaar ibsuuf ni fayyadama.

38b- *ati mataa warqee*.

Jechoonni kun Waaqayyo filannoowwan Nebukadnezaar godhu dursee akka beeku argisiisu. Mallattoon kun, *mataa warqee*, gara fuulduraatti qulqulla'u isaa fi fayyina bara baraaf filatamuu isaa raajii dubbata. Warqeen fakkeenyaa amantii qulqulla'eeti akka 1 Pheexiroos 1:7tti: *akkasitti qormaanni amantii keessanii, warqee badu caalaa gatii guddaa kan qabu (innis garuu*

ibiddaan qorama), galata, ulfinaa fi ulfina akka argamsiisu, yeroo Yesus Kiristoos mul'atu . Warqeen , sibiilli malleable kun, fakkii mootii guddaa kanaa kan hojii uumaa Waaqayyootiin akka jijiiramu of hayyamuudha .

Dan 2:39 *Si booda mootummaan kan kee gadi ta'e ni ka'a; achiis mootummaan sadaffaan sibiila diimaa irraa hojjetamee lafa hundumaa ni bulcha;*

39a- Yeroo booda qulqullinni namaa ni gadi bu'a; meetiin garaa fi harki lama siidaa warqee mataa gadi. Akkuma Nebukadnezaar, Daariyoos inni Meedii ni jijiirama, Qiros 2 inni Faarsi akkasumas akka Esd.1:1 hanga 4tti, hundi isaaniis Daani'eel ni jaallatu; isaan boodas Daariyoos lammii Faarsi fi Artaakstaarxees 1 akka Esd.6 fi 7. Qormaata keessatti Waaqayyo Yihudootaa kan isaa gargaaruuf dhufuu isaa arguun ni gammadu.

39b- *achiis mootummaa sadaffaa, inni sibiila diimaa irraa hojjetamee fi lafa hundumaa irratti bulchu.*

Asitti haalli kun impaayera Giriikiitiif haalaan hammaataa deema. Naasiin, mallattoon isa bakka bu'u, xuraa'ummaa, cubbuu agarsiisa. Qorannoon Dan.10 fi 11 maaliif akka ta'e hubachuuf nu dandeessisa. Garuu duruu aadaan ummataa akka kalaqaa bilisummaa rippabilikaanotaa fi karaa irraa maquu isaa kan jallaa fi manca'aa ta'e hundumaa kan akka qajeelfamaatti daangaa hin qabne ta'ee gaaffii keessa jira, kanaafidha Waaqayyo Fak.29:18 irratti kan jedhu: Yeroo mul'anni hin *jirre , ummanni ofirraa hin qabne; Seera yoo eege gammachuu!*

Dan 2:40 *Mootummaan afrappaan akka sibiilaa jabaatu in jiraata; akkuma sibiilli waan hundumaa cabsee cabsu, akka sibiilli waan hundumaa caccabsee cabsee waan hundumaa cabsee cabsa.*

40a- Haalli mootummaa afrappaan kun kan Roomaa kan impaayera duraanii ol'aantummaa fi waaqummaa isaanii hunda fudhatu kanaan hammaata, kanaaf amala isaanii isa hamaa hunda kuufatee waan haaraa fida, naamusa sibiilaa jabina hin araaramne. Kunis biyyi kamiyyuu isa mormuu akka hin dandeenyetti bu'a qabeessa akka ta'u taasisa; hanga ammaatti impaayerri isaa gara dhihaatti Ingilizii irraa kaasee hanga Baabiloon gama bahaatiin ni babal'ata. Sibiilli dhuguma mallattoo isaati, billaa isaa qara lamaa, hidhannoo isaa fi gaachana isaa irraa, kanaaf yeroo haleelu, waraanni bifaa kaaraapaasii qabxii eebootiin rifeensa mataa, haleellaa tartiiba hin qabne irratti bu'a qabeessa sodaachisaa ta'e .fi diina isaa irraa faca'ee fudhata.

Dan 2:41 *Miilaa fi qubni harkaa, gartokkoon suphe dhoofuu, gar-tokkeen sibiila irraa akkuma argite, mootummaan kun ni qoodama; garuu sibiilli suphee waliin makame waan argiteef, wanti cimina sibiilaa isa keessa ni jiraata.*

41a- Daani'eel hin ibsu garuu fakkiin ni dubbata. *Miilli fi qubni miila* marsaa olaantummaa qabu kan impaayera Roomaa warra waaqeffanna sibiilaan fakkeeffame bakka bu'u bakka bu'a . Impaayerri Roomaa kun qoqqoodamuun mootummoota xixinnoo erga diigamee booda ijaaramaniif dirree waraanaa ta'a. Gamtaan sibiilaa fi suphee humna osoo hin taane, qoqqoodinsa fi dadhabina uuma. *Suphee suphe dhoofuu* dubbisna . Suphe dhooftuun Waaqayyo akka Er.18:6tti: *Yaa mana Israa'el akka suphe dhoofuu kanaatti sitti hojjechuu hin danda'uu? jedha Gooftaan. Kunoo, akkuma suphee harka nama suphe dhoofuu keessa jiru, isinis harka koo keessa jirtu yaa mana Israa'el!* Supheen kun qaama

nagaan dhala namaan kan Waaqayyo filatoota isaa irraa filatee meeshaa kabajaa isaan godhudha.

Dan 2:42 *Qubni miilaas gartokkoon sibiilaa, gartokkoon suphee akkuma ta'e, mootummaan kun gartokkoon jabaa gartokkoon immoo ni caccabaa ta'a.*

42a- Impaayerri Roomaa tokkummaa fi ol'aantummaa isaa bara 395 dhabus, *sibiilli* Roomaa hanga dhuma addunyaatti akka itti fufe ni hubata.Ibsi isaa sossoba amantii amantii Kaatolikii Roomaatiin ol'aantummaa deebisee jalqabuu isati . Kunis kan ta'eef deeggarsa hidhannoo Kiloovisii fi mootonni Baaizaantiin luba Roomaa naannoo bara 500. Isaan kabaja isaa fi aangoo phaaphaasi haaraa isaa ijaaran kan isa taasise, garuu ija namootaa qofaan, geggeessaa lafaa waldaa kiristaanaa bara 538 irraa eegalee.

Dan 2:43 *Sibiilli suphee wajjin makamee argiteetta, sababni isaas isaan gamtaa namootaatiin waan makamaniif; garuu akkuma sibiilli suphee wajjin hin makamne walitti hin ta'an.*

43a- Qubni *miila*, lakkofsaan *kudhan* , Daan.7:7 fi 24 keessatti *gaanfa kudhan* ta'a.Qaama , fi *miila* booda, saboota kiristaanaa dhihaa Awurooppaa yeroo dhumaa, jechuunis keenya bara. Gamtaa fakkeessummaa saboota Awurooppaa balaaleffachuuun, Waaqayyo waggoota 2,600 dura waligalteewwan ummatoota Awurooppaa har'aa tokkoomsan, siritti bu'uura "Waliigaltee Roomaa" irratti tokko ta'an, dadhabina isaanii mul'isee ture.

Dan 2:44 *Bara mootota kanaatti Waaqni samii mootummaa isa gonkumaa hin balleeffanne ni kaasa, bulchiinsa saba biraa jalattis hin darbu; mootummoota kana hundumaa cabsee ni balleessa, ofii isaatiis bara baraan ni jiraata.*

44a- *Bara mootota kanaa*

Wanti mirkanaa'eera, *qubni miila kurnan* deebi'uu Kiristoos ulfina qabeessa ta'ee wajjin kan walsimudha.

44b- *Waaqni samii mootummaa yoomiyyuu hin balleessine ni kaasa*

Filannoona warra filatamoo tajaajila isaa irraa kaasee, yeroo jalqabaaf gara lafaatti dhufuu isaa, cubbuu warra inni fayyisu araarsuuf maqaa Yesus Kiristoos jalatti raawwatama. Garuu waggoota kuma lama tajaajila kana booda turan keessatti filannoona kun gad of qabuu fi ari'atama mooraa seexanaa keessaa raawwatame. Akkasumas bara 1843 irraa eegalee warri Yesus fayyise lakkofsaan muraasa ta'uu isaanii qo'annoonaan Daan.8 fi 12 ni mirkaneessa.

Waggoonni 6000 yeroon filataman xumuramuutti, barri kuma 7ffaan sanbata bara baraa kan banu filatamtoota dhiiga Yesuus Kiristoosiin furamanii erga Addaamiifi Hewaan irraa kaasee qofaaf. Hundi isaanii sababii amanamummaa isaanitiin kan filataman ta'a sababiin isaaas Waaqayyo namootaa amanamoo fi ajajamoo of biraa fudhatee, seexanaa, ergamootaa isaa finciltootaa fi namootaa hin ajajamne guutummaatti lubbuu isaanii balleessuuf waan dabarsuufi.

44c- *fi kan ol'aantummaa ummata biraa jala hin darbine*

Sababni isaaas, olaantummaa fi walduraa duubaan ilmaan namootaa lafa irraa xumura waan godhuuf.

44d- *mootummoota kana hunda cabsee ni balleessa, ofii isaatiis bara baraan ni jiraata*

Hafuurri hiika jecha dhuma jedhuuf kennu ibsa; hiika guutuu. Dhala namaan hunda dhabamsiisuu ni jiraata. Akkasumas Mul.20 waan bara kuma 7ffaan

keessatti ta'u nuuf mul'isa . Akkasitti sagantaa Waaqayyo karoorfate ni arganna. Lafa diigamte irratti, seexanni hidhamee ni qabama, garee samii ykn lafaa tokko malee. Samii irrattis, waggaa 1000f, warri filataman warra jal'oota du'aniif ni murteessu. Dhuma waggoottan 1000 kanaatti jal'oonti murtii isa dhumaatif du'aa ka'u. Ibiddi isaan balleessu lafa Waaqayyo haaromsu teessoo isaa fi filataman isaa furamanii simachuuf ulfina kennuudhaan ni qulqulleessa. Kanaaf fakkiin mul'ataa gochoota walxaxaa ta'an kan Apokilaapsii Yesus Kiristoos mul'isu gabaabsee ibsa.

Dan 2:45 *Kana kan argisiisu dhagaa harka kamiinuu malee gaara keessaa bu'ee argitee sibiilli, sibiila diimaa, suphee, meetii fi 'warqee' caccabsee. Waaqni guddichi waan kana booda ta'uu qabu mootichatti beeksiseera. Abjuun dhugaadha, ibsi isaas mirkanaa'aadha.*

45a- Dhumarratti, dhufaatii isaa booda, Kiristoos *dhagaadhaan* fakkeeffamee , firdii samii *waggaa kuma tokkoo* fi murtii isa dhumaa raawwachuu isaatiin, lafa haaraa Waaqayyo deebisee dhaabe irratti, *gaarri guddaan* mul'ata keessatti labsame bifaa fi bakka ni qabaata isaaf.bara baraa.

Dan 2:46 *Nabukadnezaar mootichi fuula isaatiin jilbeenfatee Daani'eliin sagada, aarsaa fi ixaannis akka isaaf dhihaatu ajaje.*

46a- Ammallee nama ormaa ta'ee, mootichi akka uumama isaatti deebii kenna. Waan isa gaafate hunda Daani'eel irraa waan argateef, fuula isaa duratti jilbeenfatee waadaa gale kabaje. Daani'eel gocha waaqa tolfamaa waaqeffannaa isa irratti raawwatu hin mormu. Ammallee wal faallessuu fi gaaffii keessa galchuun dafeedha. Yeroon kan Waaqayyoo ta'e hojii isaa ni hojjeta.

Dan 2:47 *Mootichis Daani'eliin dubbatee, "Dhuguma Waaqayyo kee Waaqa waaqayyolii fi Gooftaa moototaa ti, iccitii kanas argachuu waan dandeesseef iccitii in mul'isa.*

47a- Kun tarkaanfii jalqabaa mootichi Nebukadnezaar gara jijiirama isaatti fudhate ture. Muuxannoo kana yoomiyuu dagachuu hin danda'u kunis Daani'eel Waaqa dhugaa wajjin hariiroo akka qabu, dhugaa dubbachuuf Waaqa *waaqolii fi Gooftaa moototaa wajjin hariiroo akka qabu akka amanuuf isa dirqisiisu* . Garuu gareen warra ormaa isa gargaaru jijiirama isaa ni harkisa. Dubbiin isaa bu'a qabeessummaa hojii raajii sanaaf ragaa ba'a. Humna Waaqayyoo dursee maaltu akka ta'u dubbachuuf qabu nama idilee dallaa ragaa dirqisiisaa inni filatame harka kennatee kan kufe immoo mormu irratti kaa'a.

Dan 2:48 *Mootichi Daani'eel kaase, kennaa badhaadhaa hedduu kenneef; guutummaa bulchiinsa Baabilon irratti ajaja isaaf kenne, ogeeyyii Baabilon hundumaa irrattis bulchaa olaanaa isa godhe.*

48a- 48a- . Nebukadnezaar akkuma Fara'oone isaa dura Yoseef irratti godhe Daani'eel irrattis hojjete. Yeroo beekaa ta'anii fi mata jabinaan cufamanii fi ugguraman osoo hin taane, geggeessitooni gurguddoon tajaajila hojjetaa amaloota gatii guddaa qaban akkamitti akka dinqisiifatan beeku. Isaanis ta'e sabni isaanii fayyadamtoota eebba waaqummaa warra filatamoo isaa irratti boqotuudha. Akkasitti ogummaan Waaqa dhugaa nama hundumaa fayyada.

Dan 2:49 *Daani'eel hojii bulchiinsa Baabiloon Shadraak, Meshaak fi Abed-Negoof akka dabarsee kennu mootichi gaafate. Daani'eel immoo mana mootichaa keessa ture.*

49a- Dargaggooni afran kun, ilaalcha addatti amanamummaa Waaqayyoof qabaniin, dargaggoota Yihudoota biroo isaan waliin gara Baabiloon dhufan irraa adda turan. Rakkoo kana booda, kan nama hundumaaf diraamaa ta'uu danda'u, fudhatama argachuun Waaqayyoo jiraataa ni mul'ata. Akkasitti Waaqayyo warra isa tajaajilani fi warra isa hin tajaajille gidduutti garaagarummaa akkamii akka godhu ni argina. Filattota isaa kanneen akka malu, ifatti, ija namoota hundumaa duratti of agarsiisan ol kaasa.

Daani'eel 3

Dan 3:1 Mootichi Nebukadnezaar fakkii warqee irraa hojjetame, olka'iinsi isaa dhundhuma jaatama, bal'inni isaas dhundhuma ja'a. Gammoojjii Duraa, bulchiinsa Baabilon keessatti dhaabe.

3a- Mootichi amansiisa ture garuu hanga ammaatti Waaqa jiraataa Daani'eliin hin jijjiiramne. Akkasumas megalomania ammallee amala isaati. Ga'eessonni naannoo isaa jiran akkuma sareen oduu durii keessatti argamu sangoota waliin gootu karaa kana irratti isa jajjabeessa, akka waqaatti isa waaqeffatu, isa kabaju . Akkasumas, mootichi waaqa tokko wajjin of wal bira qabuun xumura. Waaqoliin sobaa kaan bifaa siidaadhaan kan hin sochoonee fi kan qabbanaa'an yoo ta'u, inni mootichi lubbuun jiraachuu isaatiin duraanuu isaan caalaa waan ta'eef, amantii waaqolii tol famoo keessatti, dhangala'uun salphaadha jechuun qaba. Garuu warqueen kun siidaa kaasuun akkam gadhee ta'ee itti fayyadama! Mul'anni kanaan duraa ammallee firii akka hin godhanne beekamaadha. Tarii kabajni Waaqni waaqolii isatti argisiise illee of tuulummaa isaa eeguu fi illee akka guddatu gargaareera ta'a. Warqueen, mallattoo amantii qormaataan qulqullaa'e akka 1 Pheexiros 1:7tti, gosti amantii ol'aanaa kanaa hiriyoota Daani'eel sadan keessatti jiraachuu isaa mul'isuuf ni gargaara, muuxannoo haaraa boqonnaa kana keessatti irra deebi'amee ibsame keessatti. Kun barumsa Waaqayyo addatti filatamtoota

isaaf qormaata Adveentistii isa dhumaan yeroo labsiin du'aa Mul.13:15 irratti raajii dubbatame lubbuu isaanii fudhachuuf jedhutti dubbatudha.

Dan 3:2 *Mootichi Nebukadnezaar satraapoota, bulchitoota fi bulchitoota, abbootii firdii, abbootii qabeenyaa, abbootii seeraa, abbootii firdii fi abbootii murtii naannoo hundumaa gara eebba fakkii Nebukadnezaar mootichi kaase sanaatti akka dhufan waame.*

2a- Rakkina Daani'eel Daan.6 keessatti mudate irraa adda ta'ee, mudannoon kun shira namoota mooticha marsanii jiran irraa kan ka'e miti. Asirratti, kan mul'atu firii namummaa isaati.

Dan 3:3 *Achiis bulchitoonni, bulchitoonni fi bulchitoonni, abbootiin firdii angafoonni, warri qabeenyaa, abbootiin seeraa, abbootiin murtii fi abbootiin murtii naannoo sanaa hundinuu, fakkii mootichi Nebukadnezaar dhaabe sana qulqulleessuuf walitti qabaman . Isaanis fakkii Nebukadnezaar dhaabe dura dhaabbatan.*

Dan 3:4 *Labsichi tokko sagalee guddaadhaan, "Yaa saba, saboonni, namoota afaan hundumaas akkana isin ajajan!*

Dan 3:5 *Sagalee xurumbaa, ujummoo, gitara, sambuqee, faarfannaa, ujummoo fi meeshaalee muuziqaa gosa hundumaa yommuu dhageessan, sana booda kuftee siidaa warqee Nebukadnezaar mootichi dhaabe sana ni waaqeffattu.*

5a- *Yeroo sagalee xurumbaa dhageessanitti sagalee xurumbaatiin ni kennama , akkuma ^{deebi'ee} dhufuun Yesus Kiristoos* Mul.

5b- *ni sujuuda*

Sujuudaan bifa qaamaan kabajaa kennamuudha. Mul.13:16 keessatti Waaqayyo *harka* namootaa kan *mallattoo bineensichaa fudhatuun* fakkeessa , kunis guyyaa aduu waqaq tolfamaa Sanbata qulqulluu waaqummaa bakka bu'e shaakaluu fi kabajuu of keessaa qaba .

5c- *ni jaallattu*

Waaqeffannaan bifa sammuu kabaja kennuuudha. Mul.13:16 keessatti Waaqayyo *morma* nama *mallattoo bineensichaa fudhatee* fakkeessa .

Caqasni kun furtuuwwan mallattoolee kanaa kan Apokilaapsii Yesus Kiristoos keessatti caqasaman akka argannu nu dandeessisa. *Mormaa fi harki* namaa yaada isaa fi hojii isaa gabaabsee kan ibsu yoo ta'u filatamoo biratti, mallatoon kun *mallattoo bineensichaa* faallaa ta'ee *chaappaa Waaqayyoo argatu* , "Wiixata" amantii Kaatolikii Roomaa wajjin kan adda baafame, ergasii Pirootestaantota biratti fudhatama kan argate fi kan deeggarameedha gara gamtaa ekuumeenikaatti galuu isaanii.

Guutummaan gurmaa'insi safartuu kanaa kan mootichi Nebukadnezaar fe'ame qormaata amanamummaa Sanbata Waaqayyoo uumaa keessatti dhuma addunyaa irratti ni haaromfama. Sanbata hundumaa hojii diduun warra filataman seera namootaa mormuu isaaniiif ragaa ta'a. Wiixata immoo waaqeffannaal waloo fe'ame irratti hirmaachuu diduun isaanii finciltoota ofirraa baafamuu qaban ta'uu isaanii adda isaan baasa. Sana booda murtiin du'aa ni murtaa'a. Kanaaf adeemsichi wanta hiriyyoonni Daani'eel sadan isaan mudatan wajjin guutummaatti kan walsimu ta'a, ofii isaaniis amanamummaa isaanii duraan argisiisaniif Waaqayyoon guutummaatti eeb bifamaniiru.

Haa ta'u malee, dhuma addunyaa dura, barumsi kun kan dhiyaate, jalqaba, Yihudoota gamtaa durii kanneen rakkina walfakkaatu – 175 fi – 168 gidduutti isaan mudateef, mootii Giriikii Anxoqos 4 Ephiphanes jedhamuun beekamuun hanga du'aatti ari'atame. Akkasumas Dan.11 Yihudoonni amanamoon tokko tokko Waaqa isaanii isa dhugaa duratti wanta jibbisiisoo raawwachuurra ajjeefamuu akka filatan ragaa ni ba'a. Sababni isaas, bara sanatti Waaqayyo dinqidhaan isaan oolchuuf gidduu hin seenne, akkuma booda Kiristaanota Roomaan ajjeefamaniif godhe.

Dan 3:6 *Namni sagadee hin sagadne battaluma sanatti ibidda ibiddaatti in darbatama.*

6a- Hiriyoota Daani'eeltiif balaan isaa *ibidda ibiddaa dha*. Dorsiisni du'aa kun fakkii labsii du'aa isa dhumaati ti. Garuu muuxannoowwan jalqabaa fi kan dhumaati lamaan gidduu garaagarummaatu jira, sababiin isaas dhuma irratti, ibiddi ibiddaa adabbii murtii isa dhumaat weerartoota ari'attoota qulqulloota Waaqayyoo filatamoo ta'a.

Dan 3:7 *Saboонни hundinuu sagalee xurumbaa, ujummoo, gitara, sambuqee, faarfannaa, meeshaa muuziqaa hundumaa yommuu dhaga'an, saboonni hundinuu, saboonni fi namoonni afaan hundumaa dubbatan kufanii fakkii warqee Nebukadnezaar mootichi dhaabe sana waaqeffatan.*

7a- Amalli waliigalaa fi sagalee tokkoon ummata bal'aan seeraa fi sirna dhala namaatiif bitamuu jechuun ni danda'ama kun ammaliee yeroo qormaata amantii lafaa isa dhumaat amala isaanii raajiidha. Mootummaan addunyaa addunyaa isa dhumaat soda wal fakkaatuun ni ajajamama.

Dan 3:8 *Yeroo kanattis yeroo wal fakkaatutti, Kaldoonni tokko tokko dhufanii Yihudoota himatan.*

8a- Filattoonni Waaqayyoo galma dheekkamsa seexanaa lubbuu Waaqayyoo akka filatame isaatti hin beekne hunda irratti ol'aantummaa qabuudha. Lafa irratti jibbi seexanaa kun bifa hinaaffaa fi yeroo wal fakkaatutti jibba guddaa bifa qabata. Sana booda hammeenyaa dhalli namaa ittiin rakkatu hundaaf itti gaafatamu, hammeenyaa kana kan ibsu faallaa kanaa ta'us salphaatti bu'aa eegumsi isaanii Waaqayyoon argachuu dhabuu isaaniiti. Warri aanga'oota filataman jibban arrabsoo ummataa ajjeesuun ofirraa baasuu qabu akka ta'uuf shira xaxu.

Dan 3:9 *Isaanis deebisanii, Nebukadnezaar mootichaan, "Yaa mootii, bara baraan jiraadhu!"*

9a- Ergamtoonni sheyxanaa gara dirree seenu, shirri ifa ta'a.

Dan 3:10 *Namni sagalee xurumbaa, ujummoo, gitara, sambuqee, faarfannaa, ujummoo fi meeshalee gosa hundumaa dhaga'u hundinuu akka jilbeenfatee fakkii warqee sana sagaduuf abboommi kenniteetta, .*

10a- Mooticha dubbii ofii fi tartiiba aangoo mootii isaa kan ajajamuun barbaachisu yaadachiisu.

Dan 3:11 *namni sagadee hin sagadne ibidda ibiddaatti darbatama.*

11a- Dorsiisni du'aas ni yaadatama; kiyyoon qulqulloota filataman irratti cufama.

Dan 3:12 Yihudoonni bulchiinsa Baabiloon itti imaanaa itti kennite, Shadraak, Meeshaakiifi Abed-Neegoo, yaa mootii namoota siif hin ilaalle jiru; waaqolii kee hin tajaajilan, fakkii warqee ati dhaabde sanas hin sagadan.

12a- Dubbiin sun tilmaamamuu kan danda'u ture, iddoowwan ol'aanoon alagaa Yihudootaaf imaanaa kennamee, hinaaffaa gantummaa boba'e firii isaa jibba ajjeechaa mul'isuuf ture. Kanaaf, warri Waaqayyoo filataman haaloo ba'uu ummataatiin adda baafamanii balaaleffatamu.

Dan 3:13 Achiis Nebukadnezaar aarii fi aariidhaan Shadraak, Meshaakiifi Abed-Neegoo akka fidaman ajaje. Namoonni kun immoo mooticha duratti dhiyaatan.

13a- Namoonni sadan kun Nabukadnezaar irraa sadarkaa ol aanaa mootummaa isaa keessatti argachuu isaanii yaadadhu, sababni isaas namoota saba isaa caalaa ogeessa, qaroo ta'anii waan itti mul'ataniif. Kanaafidha haalli " aarii fi aarii " isaa yeroodhaaf amaloota addaa isaanii dagachuu isaa kan ibsu.

Dan 3:14 Nabukadnezaar deebisee, "Yaa Shadraak, Meeshaak fi Abed-Neego, waaqayyolii koo hin tajaajille, fakkii warqee ani ol ka'e sanas hin sagadne, itti yaadanii?

14a- Gaafii isaa: Itti yaaddee ajaja koo cabsitee jirtaa?

Dan 3:15 Amma qophaa'aa, sagalee xurumbaa, ujummoo, gitaraa, sambuqee, faarfanna, ujummoo fi meeshaalee gosa hundumaa yommuu dhageessan, sagaduudhaan fakkii isa ani hojjedheera; yoo isa hin waaqeffatin battaluma sanatti ibidda ibiddaa gidduutti darbatta. Waaqni harka koo jalaa si baasu eenyu?

15a- Akka tasaa namoonni kun hammam akka isa fayyadan hubatee, mootichi sirna impaayera isaa isa addunyaa maraaf bitamuun carraa haaraa isaaniif dhiyeessuuf qophaa'e.

Gaaffiin gaafatame Waaqayyoo dhugaa isa Nebukadnezaar dagate fakkaatu irraa deebii hin eegamne ni argata, sochii jirenya mootummaa isaatiin fudhatame. Kana malees, guyaa dhimmichi itti raawwatame wanti mirkaneessu hin jiru.

Dan 3:16 Shadraak, Meshaak fi Abednegoon mooticha Nebukadnezariin, dhimma kana irratti deebii siif hin barbaachisu jedhanii deebisanif.

16a- Dubbiin kun mootii bara isaa isa humna guddaa qabuuf dubbatame kun kan nama aarsu fi kabaja kan hin qabne fakkaate, garuu namoomni akkas jedhan kun namoota finciltoota miti. Faallaa kanaatiin, Waaqayyo jiraataa isa amanamoo ta'anii itti fufuuf cimsanii murteessaniif fakkeenya ta'u.

Dan 3:17 Kunoo, Waaqni keenya inni nuti tajaajillu ibidda ibiddaa jalaa nu baasuu danda'a, yaa mootii harka kee jalaas nu in baasa.

17a- Faallaa mootichaatti, warri amanamoon filataman ragaawwan Waaqayyo qormaata mul'ataa keessatti isaan waliin akka ta'e agarsiisuuf isaaniif kenne qabatanii turan. Muuxannoo dhuunfaa kana yaadannoo ulfina qabeessa saba isaanii warra Gibxii irraa bilisa ta'anii fi garbummaa isaanii wajjin walqabsiisuudhaan, Waaqa amanamaa kanaan, ija jabina hamma mooticha mormuutti dhiibu. Murtoon isaanii gatii du'a isaaniitiin yoo dhufellee waliigaladha. Garuu, Hafuurri gidduu seenummaa isaa akka raajii dubbatan isaan taasisa: harka kee jalaa nu oolcha, yaa mootii .

Dan 3:18 *Ta'uu baannaan, yaa mootii, waaqolii kee akka hin tajaajille, fakkii warqee ati dhaabde sanaas akka hin sagarre beeki.*

18a- Yoo gargaarsi Waaqayyoo hin dhufne immoo gantuu fi abshaalota ta'anii jiraachuurra akka filatamoo amanamoo ta'anii du'uu isaaniif wayya. Amanamummaan kun qormaata ari'ataa Giriikii bara – 168. Kana boodas bara kiristaanaa guutuu kiristaana dhugaa gidduutti hanga dhuma addunyaatti seera Waaqayyoo seera namoota hamoo wajjin wal hin burjaajessine gidduutti.

Dan 3:19 *Kanas Nebukadnezaar dheekkamsaan guutamee, fuula isaa garagalchee, fuula isaa gara Shadraak, Meshaak fi Abed-Negootti garagalche. Ammas dubbatee ibiddichi akka ho'ifamuu qabu caalaa dachaa torba akka ho'ifamu ajaje.*

19a- Mootiin kun bara jirenya isaa keessatti namni murtoo isaa mormu argee dhaga'ee akka hin beekne hubatamuu qaba; kunis dheekkamsa isaa fi jijiirama bifa fuula isaatiif sababa ta'a . Diyaabiloos namoota Waaqayyoon filataman akka ajjeesuuf isa geggeessuuf itti seena.

Dan 3:20 *Achiis loltoota ciccimoo waraana isaa keessaa tokko tokko Shadraak, Meshaakiifi Abed-Neegoo hidhuun gara ibidda ibiddaatti akka darbatan ajaje.*

Dan 3:21 *Jarri kun kophees isaanii, huuccu Isaanii, uffata Isaanii fi uffata Isaanii kan biraatiin hidhamanii ibidda ibiddaa gidduutti darbataman.*

21a- Meeshaaleen caqafaman kun hundi akkuma qaamni foon isaanii gubatan.

Dan 3:22 *Ajajni mootichaa cimaa waan tureef, ibiddi ibiddichi akka malee ho'aa waan tureef, abiddichi namoota Shadraak, Meshaakiifi Abed-Neegoo itti darbatan ajjeese.*

22a- Duuti namoota kanaa bu'a qabeessummaa du'aa ibiddi iddoor ibiddaa kanaa ragaa ba'a.

Dan 3:23 *Namoonni sadan Shadraak, Meshaak fi Abed-Neegoo ibidda ibiddaa gidduutti hidhamanii kufan.*

23a- Ajajni mootichaa ni raawwatama, garboota ofii illee ajjeesa.

Dan 3:24 *Achiis Nebukadnezaar mootichi sodaatee dafee ka'e. Innis deebisee gorsitoota Isaatiin, "Namoota hidhaman sadii ibidda keessa hin darbannee? Isaanis mooticha deebisaniif: Dhuguma yaa mootii!*

24a- Mootiin moototaa bara isaa ija isaa amanuu hin danda'u. Wanti inni arge yaada namaa ol ta'a. Gochi namoota sadii ibiddi iddoor ibiddaatti darbachuu dhugaa ta'uu isaa namoota naannoo isaa jiran gaafachuudhaan of tasgabeeessuun akka barbaachisu itti dhaga'ama. Isaan kun immoo waan kana isaaf mirkaneessu: *Yaa mootii, mirkanaa'aadha!*

Dan 3:25 *Innis deebisee, "Tole, namoota afur hidhaa malee, ibidda keessa deemaa jiranii, miidhaa tokko illee hin qabne nan arga; fakkiin isa afrappaas kan ilma waaqolii fakkaata.*

25a- Mul'ata amala afrappaan kan isa sodaachise mooticha qofa fakkaata. Amantiin fakkeenyummaa namoota sadan kanaa Waaqayyoon kabajamee deebii kenna. Ibidda kana keessatti mootichi dhiirota adda baasuu waan danda'uuf fakkii ifaa fi ibiddaa isaan waliin dhaabbate argu. Muuxannoon haaraan kun isa jalqabaa caala. Dhugaan Waaqa jiraataa amma iyuu isaaf mirkanaa'ee jira.

25b- *akkasumas fakkiin isa afrappaan kan ilma waaqolii fakkaata*

Bifti amala afrappaan kanaa kan namootaa irraa baay'ee adda waan ta'eef mootichi *ilma waaqolii wajjin adda isa godha*. Ibsichi kan nama gammachiisu dhugumatti kan namootaaaf ta'u, *Ilma Waaqayyoo fi Ilma nama*, Iyyasuus Kiristoos kallattiin gidduu seenuun waan ta'eef.

Dan 3:26 *Achiis Nebukadnezaar balbala ibiddaa ibiddaatti dhihaatee dubbatee, "Sadraak, Meshaak fi Abed-Neegoo, tajaajiltoota Waaqa isa hundumaa gararraa, kottaa kottaa! Shadraak, Meshaak fi Abed-Neegoon ibidda keessaa ba'an.*

26a- Ammas Nebukadnezaar mootii leenca isa caalaa cimaa ta'e fuulduratti gara hoolaatti of jijiira. Yaadachiisa kun dhugaa ba'umsa muuxannoo mul'ata duraa dammaqsa. Waaqni samii iyyannoo lammaffaa isaaf dhiheessa.

Dan 3:27 *Satraapoonni, bulchitoonni, bulchitoonni fi gorsitoonni mootichaa walitti qabaman; ibiddi qaama namoota kanaa irratti humna akka hin qabne, rifeensi mataa isaanii akka hin gubanne, paantiin jalaa isaanii akka hin miidhamne, akkasumas urgaan ibiddaa akka isaan hin tuqne argan.hin geenye.*

27a- Muuxannoo kana keessatti Waaqayyo waan hundumaa danda'uu isaa isa dhugaa nuufi Nebukadnezariif ragaa kenna. Seera lafaa jirenya dhala namaa hundaafi bineensota biyyee isaa fi dimenshinii isaa keessa jiraatan hunda haala mijeessan uume. Garuu innis ta'e ergamoonni seera lafaa kanaaf akka hin bitamne amma mirkaneessee jira. Uumaa seera addunyaa maraa, Waaqayyo isaan ol waan ta'eef, akka fedha isaatti, dhimmoota dinqisiisoo yeroo isaatti, Yesus Kiristoosiif ulfinaa fi maqaa gaarii fidan ajajuu danda'a.

Dan 3:28 *Nebukadnezaar immoo deebisee, "Waaqayyo Shadraak, Meshaak, Abed-Negoo inni ergamaa isaa ergee garboota isaa warra isatti amanaman, ajaja mootichaa cabsanii tajaajiluu fi waaqeffanna caalaa qaama isaanii dabarsee kenne, haa eebbifamu Waaqa isaanii malee waaqa kamiyyuu!*

28a- Aariin mootichaa badeera. Akka dhiiraatti miila isaa irra erga deebi'ee booda muuxannoo irraa baratee ajaja wanti sun akka deebi'ee hin taane dhorku kenna. Mudannoon hadhaa'aa waan ta'eef. Waaqayyo lubbuun jiraachuu, socho'aa fi humnaa fi humna guutuu ta'uu isaa warra Baabiloonitti agarsiiseera.

28b- *kan ergamaa isaa ergee gabroota isaa isatti amanaman bilisa baase, ajaja mootichaa cabsanii waaqa isaanii malee waaqa biraat tajaajiluu fi waaqeffachuurra qaama isaanii dabarsee kenne!*

Mootichi sadarkaa ifa ta'een amanamummaan dhiirota of tuuluun isaa maraataa ajjeesuu barbaade hammam dinqisiifamuu akka qabu hubata. Sababa aangoo isaatiin rakkina gowwummaa of tuulummaa isaatiin dhufe kan namoota qulqulluu balaadhaaf saaxiluu qofaan dogoggora akka raawwatu isa taasisu kana irraa fagaachuun akka danda'amu akka hubatu shakkii hin qabu.

Dan 3:29 *Amma ajajni koo kun: Namni saba, saba ykn afaan kamirraayyu waa'ee Waaqa Shadraak, Meeshaak fi Abed-Neegoo hamaa dubbatu hundinuu ni ciccirama, manni Isaas ni hir'ata tuullaa balfaa, sababni Isaas waaqni biraat akka isaa oolchu danda'u waan hin jirreef.*

29a- 29a-. Labsii kanaan Nebukadnezaar Mootichi namoota Waaqayyo filataniif eegumsa isaa godha.

Kanuma waliin, nama Waaqa Shadraak, Meshaak fi Abednegoo hamaa dubbatu kamiyyuu doorsisa, akkasumas ifa godha, inni ni ciccirama, manni Isaas gara tuullaa balfatti ni hir'ata, sababiin Isaas inni hin jiru waaqa biraat kan

akka isaa oolchu danda'u hin jiru. Sodaan kanaan yoo mudate, hanga mootichi Nebukadnezaar bulchaa jirutti, namoonni amanamoo Waaqayyoon filataman sababa dabaatiin rakkina akka hin qabaanne mirkanaa'aadha.

Dan 3:30 *Kana booda mootichi Shadraak, Meshaaq fi Abed-Neegoo naannoo Baabilon keessatti badhaadhina akka argatan godhe.*

30a- “Wanti gaariin xumuramu hundinuu gaarii dha” jedhee filatamtoota amanamoo Waaqayyo jiraataa, uumaa waan jiraataa fi jiruu hundaaf. Sababni isaas, warri inni filataman gara boodaatti ni ka’u, isaanis biyyoo warra du’anii, diinota isaanii duraanii, lafa deebi’ee ijaarame irra bara baraan ni deddeebi’u.

Qormaata isa dhumaan keessattis xumurri gammachiisaan kun ni argama. Akkasitti, qormaanni jalqabaa fi faayidaan inni dhumaan Waaqayyo jiraataan kallattiin gidduu seenuun filatamoo isaa isa Yesus Kiristoos, Fayyisaa keessatti fayyisuuf dhufu fayyadu irraa, maqaan isaa Yesus “YaHWéH fayyisa” jechuu waan ta’eeef.

Daani'eel 4

Dan 4:1 *Nebukadnezaar mootii saba hundumaa, saboota, afaanota hundumaa, warra lafa hundumaa keessa jiraatan hundaaf. Nagaan baay'inaan isiniif haa kennamu!*

1a- Sagalee fi bifatu mirkaneessa, mootiin dubbatu isa gara Waaqa Daani'eel jijjiiredha. Ibsi isaas barreeffamoota ergaawwan kakuu haaraa wajjin wal fakkaata. Inni nagaa dhiheessa, sababni isaas ofii isaatii amma nagaa qaba, garaa namaa isaa keessatti, Waaqa jaalala fi haqaa, isa dhugaa, isa tokkicha, isa adda ta’e wajjin.

Dan 4:2 *Mallattoo fi dinqii Waaqayyo inni ol aanaan narratti hojjete agarsiisuu koo gaarii natti fakkaate.*

2a- Mootichi amma akkuma Yesus namoota jaamaa fi naafa isa fayyiseen “*dhaqaatii mana qulqullummaa keessatti of mul’isaatii waan Waaqayyo isiniif godhe beeksisa*” jedhe socho’aa. Mootichis fedhii Waaqayyoon kakaafame sanaan lubbuu qaba. Sababni isaas jijjiirraan guyyaa guyyaan ni danda’ama, garuu Waaqayyo dhiibbaa mootii moototaa, mootii humna guddaa qabuu fi cimaa ta’e mudate hunda isaaniif hin kennu.

Dan 4:3 *Mallattoon isaa akkam guddaa dha! Ajaa'iwwan isaa akkam humna guddaa qabu! Bulchiinsi isaa bulchiinsa bara baraati, bulchiinsi isaas dhalootaa dhaloottatti kan itti fufudha.*

3a- Wantoota kana hubachuu fi mirkanaa'uun nagaa fi gammachuu dhugaa duraan as armaan gaditti argamu isaaf kenna. Mootichi waan hundumaa baratee hubate.

Dan 4:4 *Ani Nebukadnezaar mana koo keessa nagaadhaan, masaraa koo keessattis gammachuudhaan jiraadhe.*

4a- Callisee fi gammachuu? Eeyyee, garuu amma iyyuu Waaqayyoon dhugaadhaaf nama ormaa hin jijiiramne.

Dan 4:5 *Abjuun na sodaachise arge; yaadni siree koo irratti ari'amaa turee fi mul'anni sammuu koo sodaa guddaan na guute.*

5a- Mootiin Nebukadnezaar kun dhuguma akka hoolaa bade kan Waaqayyo Kiristoos keessatti gargaaruu fi balaa irraa oolchuu barbaaduuf dhufu ta'ee nuuf dhiyaateera. Sababni isaas, yeroo lafaa nagaa fi gammachuu qabu kana booda egeree mootichaa badiisaafi du'a bara baraa ta'a. Fayyina isaa isa bara baraatiif Waaqayyo isa jeequuf dhufa.

Dan 4:6 *Ogeeyyiin Baabiloon hundinuu akka natti dhiyaatan ajaje, isaanis ibsa abjuu sanaa naaf kennan.*

6a- Nebukadnezaar rakkoo yaadannoo cimaa akka qabu ifaadha. Maaliif dafee Daani'eel hin bilbille?

Dan 4:7 *Achiis fal faltoonni, warri urjii lakkaa'an, warri Kaldoottaa fi warri raajii ni dhufan. Abjuu sana itti hime, isaanis ibsa naaf hin kennine.*

7a- Wantoonni akkuma mul'ata jalqabaa ni ta'u, warri waaqa tolfamaa raajiiin mootii duraan lubbuu isaanii balaadhaaf saaxilee ture sanatti oduu durii himuu caalaa dandeettii dhabuu isaanii beekuu filatu.

Dan 4:8 *Dhuma irrattis Daani'eel maqaa waaqa kootiin Belteshaazar moggaafame , hafuura waaqa qulqullootaa of keessaa qaba. Abjuu sana itti hima:*
8a- Sababni dagachuu ni kennama. Beel amma iyyuu waaqa mootichaa ture. Asitti nan yaadadha Daariyoos inni Meedii, Qiros inni Faarsi, Daariyoos lammiiin Faarsi, Artaxarxes 1ffaa ' akka Esd.1, 6 fi 7tti, hundi isaanii yeroo isaaniitti Yihudoota filataman fi Waaqa isaanii isa tokkicha akka dinqisiifatan. Qiros isa Waaqayyo Isa.44:28 irratti waa'ee isaa raajii dubbate dablatee: *Ani waa'ee Qiros nan jedha: Inni tiksee koo ti, fedha koo hundumaas ni raawwata; waa'ee Yerusaalemakkana jedha: Haa ijaramtu! Waa'ee mana qulqullummaas: Haa hundeffamu!* - *Tiksee raajii dubbatame fedha raajii Waaqayyoisa ajajamuu isaaaf beeksise ni raawwata . Barreeffamni biraa kun jijiirama raajii dubbate kan mirkaneessudha: Isa.45:2: Gooftaan dibame isaatiin, Qirosiin , akkasumas lakkofsa 13 irratti akkas jedha: Qajeelummaa kootiin Qiros kan kaase ana dha, Karaa isaa hundumaas nan qajeelcha ; Inni mandara koo deebisee in ijaara, booji'amtoota koos bilisa in baasa, furii fi malaammaltummaa malee, jedha Waaqayyo gooftaa maccaa. Raawwiin karoora kanaas Esd.6:3 hanga 5 irratti mul'ata: Wagga tokkoffaa mootii Qiros keessa mootichi Qiros waa'ee mana Waaqayyoo Yerusaalemitti ajaja kana kenne: Manni sun deebi'ee haa ijaaramu, iddo aarsaa itti dhihaatu kan dhiyaatan, akkasumas bu'uura jabaa akka qabu. Olka'iinsi isaas dhundhuma jaatama, bal'inni isaa dhundhuma jaatama, tarree*

sadii dhagaa bocamee fi tarree tokko muka haaraa ta'a. **Baasii mana mootichaatiin kan kaffalamu ta'a**. Kana malees, meeshaaleen warqee fi meetii mana Waaqayyoo, kan Nebukadnezaar mana qulqullummaa Yerusaalem keessaa fuudhee gara Baabilonitti geessan, deebi'anii gara mana qulqullummaa Yerusaalemitti geeffamanii bakka turanitti ni kaa'amu kan Waaqayyoo. **Baasii mana mootichaatiin kan kaffalamu ta'a**. Waaqayyo ulfina inni Solomoon mootichaaf kenne isaaf kenna. Haa ta'u malee of eeggadhaa! Labsiin kun shallaggii Dan.9:25 irratti yaadame guyyaa dhufaati Masihichaa isa jalqabaa argachuuf akka itti fayyadamnu hin hayyamu; kan mootii Arxaarxees isa Faarsi ta'a. Qiros manni qulqullummaa akka deebi'ee ijaaramu kan godhe si'a ta'u, Artaakstaarxees garuu dallaa Yerusaalem irra deebi'ee akka ijaaramuu fi guutummaan sabni Yihudootaa gara biyya saba isaaniitti akka deebi'u hayyama kenneera.

Dan 4:9 *Beelteshaazaar, angafa falfalaa, hafuura waaqa qulqullootaa si keessa akka qabdu, iccitii tokkollee kan sitti hin ulfaanne, mul'ata ani abjuudhaan arge naaf kenni.*

9a- Mootiin eessa akka jiru hubachuu qabna. Sammuu isaa keessatti , nama waaqa tolfamaa ta'ee hafee Waaqa Daani'eel akka waaqa biraatti qofa beeka, abjuu ibsuu danda'uu isaa malee. Yaadni waaqa jijiiruun dirqama jedhu itti hin dhufne. Waaqni Daani'eel warra kaanii wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu waaqa biraat qofa ture.

Dan 4:10 *Kunniin mul'ata sammuu kooti yeroon ciisu. Anis ilaaleen, kunoo, mukti olka'aa guddaa ta'e tokko lafa gidduu jira ture.*

10a- Fakkiiwan Yesus namoota hafuuraa barsiisuu barbaaduuf barumsa isaa kennuuf itti fayyadamu keessatti mukti sun fakkii namaa ta'a, qaccee isa jilbeenfatee fi jilbeenfatu irraa kaasee hamma muka sedar humna guddaa qabuu fi ulfina qabeessa ta'e. Akkasumas namni firii mukaa mi'aawaa ta'e dinqisiifachuu akkuma danda'u, Waaqayyos firii uumamtoonni isaa ba'an, isa baay'ee namatti tolu irraa kaasee hanga isa xiqlaatti, jibbamaa fi jibbisiisoo illee ni dinqisiifata.

Dan 4:11 *Mukti kun immoo guddaa fi jabaa ta'ee, fixeen isaa hamma samiitti ga'ee, fixee lafaa hundumaa irraas mul'ateera.*

11a- Mul'ata siidaa keessatti mootiin Kaldootaa duraanuu akka fakkii humnaa, humnaa fi mootummaa Waaqa dhugaatiin isaaf kennameetti mukaan wal bira qabamee ture.

Dan 4:12 *Baalli isaa bareedaa ture, firii isaaas baay'ee ture; nama hundaaf nyaata baatee deema ture; bineensonni bosonaa gaaddisa isaa jalatti gaaddisa godhataniiru, uumamni lubbuu qabu hundinuu nyaata irraa harkisaa ture.*

12a- Mootiin humna guddaa qabu kun qabeenya fi nyaata qajeelfama isaa jalatti oomishame warra impaayera isaa hunda waliin qooddate.

12b- *simbirroonni samii damee ishee gidduutti mana isaanii godhatan, .*

Ibsichi irra deebi'amee kan Daan.2:38. Hiika jechaatti simbirroonni samii kun nagaa fi tasgabbii bulchiinsa isaa jalatti bulchu bakka bu'u. Miira hafuuraatiin ergamoota Waaqayyoo samii jechuu isaaniiti, garuu wabii tokkicha kana keessatti Lal.10:20 irraa kan ka'e Waaqayyo mataa isaati kan gaaffii keessa jiru, sababiin isas inni qofti yaada nama tokkoon tokkoon namaa qorata: *Mooticha hin abaarin, sammuu kee keessatti illee, sooreessa kutaa itti ciiftu keessatti hin abaarin;*

simbirroon samii sagalee kee waan fudhatuuf, bineensi baallee qabu dubbii kee ni maxxansa . Caqasoota irra caalaan isaanii keessatti simbirroonni samii sangoottaa fi simbirroota adamsitootaa kan kakaasu yoo ta'u, gosoota baallee qaban keessaa ol'aantummaa qabu. Simbirroonni bakka nyaanni isaanii baay'atu qubatu; kanaaf fakkiin sun badhaadhina fi quufa nyaataa mirkaneessa.

Dan 4:13 *Mul'ata hafuura koo isa ani utuu ciise argeen arge, kunoo, warra dammaqanii fi qulqulluu ta'an keessaa tokko samii irraa bu'e.*

13a- Dhugumatti ergamoonni samii hirriba hin barbaachisu, kanaaf hojii dhaabbataa keessa jiru. Warri *qulqullaanii* fi Waaqayyoon tajaajilan ergaa isaa tajaajiltoota isaa lafa irraatti geessuuf *samii irraa gad bu'u*.

Dan 4:14 *Innis humnaan iyyee akkas jedhe: Muka sana muraa, damee isaas muraa; baala isaa raasaa, firii isaas facaasaa; bineensonni isa jalaa, simbirroonni damee isaa keessaa haa baqatan!*

14a- Mul'anni kun mootichi mootummaa isaa fi ol'aantummaa isa irratti qabu akka dhabu beeksisa.

Dan 4:15 *Hidda isaa garuu bakka hiddi isaa lafa keessa jiru dhiisaatii, sansalata sibiila fi sibiila diimaatiin marga maasii keessaa hidhi. Bokkaa samii keessatti haa jiidhamu, akkuma bineensotaa marga lafaa qooda isaa haa ta'u.*

15a- *Garuu jirma lafa hiddi isaa jirutti dhiisi*

Mootichi mootummaa isaa keessa ni tura; hin ari'amu.

15b- *sansalata sibiila fi sibiila diimaatiin, marga dirree gidduutti isa hidhu*

Sansalatni sibiila ykn naasaa hin barbaachisu, sababiin isaas Waaqayyo uumamni isaa inni malleable ta'e salphaatti sababa isaa fi sammuu isaa gama hundaan, qaama, sammuu fi safuu isaa akka dhabu ni taasisa. Mootiin humna guddaa qabu sun bineensa bosonaa jedhee of fudhata. Kanaaf warri gurguddoon mootummaa isaa ol'aantummaa mootummaa isa irraa buqqisuuf ni dirqamu.

15c- *Bokkaa samiin haa jiidhamu, akkuma bineensotaa marga lafaa akka qooda isaatti haa qabaatu*

Namoonni ga'eessonni isaa akka re'ee ykn hoolaa marga lafa irraa nyaatu argan akkamitti akka rifatan tilmaamuun ni danda'ama. Mana jireenyaa haguugame ni dida, dirree keessa jiraachuu fi rafuu filata.

Dan 4:16 *Garaan isaa inni namaa isa irraa in fudhatama, garaan bineensaas ni kennama; yeroon torba immoo isa irra ni darba.*

Muuxannoo kana keessatti , Waaqayyo ammas ragaa hundumaa danda'uu isaa isa dhugaa kenna. Uumaa lubbuu uumamtoota isaa hundaa waan ta'eef, yeroo barbaadetti, ulfina isaatiif, nama beekaa taasisuu ykn faallaa kanaatiin afaan hin qabne gochuu danda'a. Ija isaaniitiin waan hin mul'anneef dhiironni balaa yeroo hunda isaanitti ulfaatu kana tuffatu. Garuu yeroo muraasa gidduu seenuun isaa dhugaadha, yeroo seenu immoo sababaa fi kaayyoo murtaa'eef ta'a.

Adabbiin ni madaalam. Mootii Nebukadnezaar irratti *yeroo torba , waggaa torba qofa* ni hojjeta . Turtii kana mooticha ofii isaatiin alatti waan biraa irratti fayyadamuun seera qabeessummaa hin qabu. Asittis, filannoo lakkoofsa "7" kana gochuudhaan, uumaan Waaqayyo gocha raawwatamuuf jiru sana "chaappaa mootii" isaatiin jalqaba irratti barreessa.

Dan 4:17 *Himni kun labsii warra dammaqniiti, murtoon kun ajaja qulqullootaati, warri jiraan akka beekaniif, inni ol aanaan mootummaa namootaa irratti akka*

bulchu, nama fedhettis akka kenu, akka inni namoota keessaa isa fokkisaa achitti kaasa.

17a- *Himni kun labsii warra ilaalanii ti*

Hafuurri amala addaa gidduu seenummaa waaqummaa kanaa kan inni gahee “*labsii*” warra *ilaalanif malu kenu jala* sarara . Namni mul’ata gowwoomsaa ta’us, yeroo hunda uumamtoota samiitiin akka ilaalamu baruu qaba. Waaqayyo fakkeenya kana hanga dhuma biyya lafaatti ilma namaatiif barumsa akka ta'u gochuu barbaada. *Warra ilaalan caqasuudhaan* , tokkummaa waloo guutuu ergamoota mooraa Waaqayyoo kan pirojektii isaa fi gocha isaa keessatti isaan walqabsiisu mul'isa.

17b- *warri jiraatan mootummaa namootaa irratti ol'aantummaa akka qabu, nama fedhetti akka kenu, akka beekaniif*

Waaqayyo waan hundumaa qajeelcha, waan hundumaas ni to’ata. Yeroo baay’ee, dhugaa dhokataa kana dagachuun, namni hiree isaa fi murtoo isaa irratti gooftaa ta’uu isaa ofitti amana. Hoggantoota isaa akka filatu itti fakkaata, garuu akka fedha gaarii fi murtii inni wantootaa fi uumama irratti qabuutti kan isaan aangoo irra kaa’u Waaqayyodha.

17c- *akkasumas achitti nama fokkisaa akka kaasu*

Jechi jedhu dhugaadha: “namoonni hooggantoota isaaniif malu qaba”. Ummanni nama fokkisaa geggeessaa ta’ee yeroo malu Waaqayyo irratti fe’aa.

Dan 4:18 *Abjuun ani mootichi Nebukadnezaar abjoodhe kana. Ogeeyyiin mootummaa koo hundinuu naaf kennuu waan hin dandeenyeeef, ati Belteshaazar ibsa kenni; ni dandeessa, sababiin isaas hafuura waaqolii qulqullootaa of keessaa qabda.*

18a- Nebukadnezaar guddina agarsiisaa jira, garuu ammallee hin jijjiiramne. Amma iyyuu Daani'eel *waaqolii qulqulluu* akka tajaajilu yaadateera . Tokkicha amantiin ammallee isa biratti hin hubatamne.

Dan 4:19 *Daani'eel inni maqaan isaa Belteshaazar jedhamu yeroo muraasaaf ni rifate, yaadni isaas isa dhiphise. Mootichis deebisee, “Belteshaazar, abjuu fi ibsi si hin rakkisne; Belteshaazar immoo deebisee: Yaa gooftaa koo abjuun sun diinota keetiif, ibsi isaas mormitoota keetiif haa ta'u!*

19a- Daani'eel abjuu hubatee wanti ta'uuf deemu mootichaaf baay’ee suukaneessaa waan ta'eef Daani'eel wanti sun diinota isaa irratti raawwatame arguu filata.

Dan 4:20 *Muka ati argite, guddachuu fi jabaate, fiixeen isaa hamma samiitti ga'ee fi lafa hundumaatti mul'atte;*

Dan 4:21 *Mukti baala isaa bareedduu fi firii isaa baay'ee ta'e, nyaata hundumaa kan baatu, bineensonni bosonaa jala gaaddisa, simbirroonni samii damee isaa giddiuutti mana isaanii godhatan, .*

21a- *baalli isaa bareedaa ture*

Bifa qaamaa fi uffata.

21b- *fi firii baay'ee*

Baay’ina badhaadhina.

21c- *kan nyaata hundaaf baatu*

Kan rizqii nyaataa ummata isaa hundaaf mirkaneesse.

21d- *kan jalatti bineensonni dirree gaaddisa godhatan*

Mootiin eegduu tajaajiltoota isaa.

21ffaa- *fi damee isaanii keessaa simbirroonni qilleensaa mana isaanii godhatan*

Bulchiinsa isaa jalatti sabni isaa nageenya guddaa keessa jiraata ture. Simbirroonni balali'anii balaa xiqqoo irratti muka sana dhiisanii deemu.

Dan 4:22 *Yaa mootii, kan guddaa fi jabaate, guddinni kee hamma samiitti kan guddate, kan ol guddate, bulchiinsi kee immoo hamma dhuma lafaatti kan babal'atu sidha .*

Dan 4:23 *Mootichi eegdota qulqulloota keessaa tokko samii irraa bu'ee, "Muka sana muraa, balleessi! garuu jirma isaa lafa hiddi isaa jirutti dhiisii, marga maasii gidduutti sansalata sibilaa fi sibiila diimaatiin hidhu; bokkaa samiin haa jiidhuu, qoodni isaas bineensota bosonaa wajjin haa ta'u, hamma yeroon torba isa irratti darbutti.*

Dan 4:24 *Ibsi kun yaa mootii, kun labsii isa hundumaa ol ta'ee isa gooftaa koo mooticha irratti raawwatamuudha.*

Dan 4:25 *Namoota keessaa si gatan, bineensota bosonaa wajjinis in jiraattu, akka re'ootaattis marga akka nyaattu siif kennu; Bokkaa samiin ni jiidhamta, yeroon torba immoo isin irra darba, hanga inni ol'aanaan mootummaa namootaa bulchuu fi nama fedhetti akka kennu beektutti.*

25a- *hangat ati olta'aan mootummaa namootaa bulchuu fi nama fedheef akka kennu beektutti.*

Daani'el Waaqayyoon "Isa Hunda Ol Aanaa" jedhee caqaseera. Akkasitti yaada mootichaa jiraachuu Waaqa tokkicha irratti qajeelcha; yaada mootichi hubachuuf rakkina guddaa qaba, sababa ka'umsa mushrik abbaa irraa gara ilmaatti dhaalan kana irraa kan ka'e.

Dan 4:26 *Ajajni jirma bakka hiddi mukaa jiru dhiisi jedhu, inni bulchu samii keessa akka jiru yommuu hubattu mootummaan kee si bira jiraata jechuudha.*

26a- *Kan bulchu samii keessa akka jiru yommuu hubatu, mootichi amansiisaa fi jijiirama waan ta'eef muuxannoon salphina ni dhaabata.*

Dan 4:27 *Kanaaf yaa mootii, gorsi koo si haa gammachiisu. Haqa shaakaluudhaan cubbuu kee, nama carraa hin qabneef gara laafina agarsiisuudhaan jal'ina kee xumura itti godhi, gammachuun kee itti fufuu danda'a.*

27a- Mootichi wantoota Daani'el caqasa kana keessatti tarreesse hojiitti hiikuun dhuguma ni jijiirama. Garuu amala kun of tuulummaaf kan kenname yoo ta'u, humni isaa kan hin mormamne akka muuxannoowwan kanaan dura mul'atan nu barsiisan kaappitaala fi yeroo baay'ee haqa akka hin qabne isa taasiseera.

Dan 4:28 *Wantoonni kun hundinuu mootii Nebukadnezaar irratti raawwataman .*

28a- Labsiin Daani'el kun hiika raajii kanaa kan biraa kan dhorku yoo ta'u, kunis bu'uura raajii Dhugaa Baatonni Yihowaa fi garee amantii biroo kamiyyuu kan seera Daani'el ibse kan cabsu akka hin hojenne kan balaaleffatu dha. Kana malees, qabiyyeen boqonnaa guutuu kanaa ragaa ni kenna. Sababni isaas seenaan kun raajii mukaa keessatti mootichi maaliif abaarsa akka rukutame nu barsiisa.

Dan 4:29 *Dhuma baatii kudha lamaa booda masaraa mootii Baabilon keessa utuu deemaa jiruu;*

29a- ji'a 12, ykn waggaa tokko ykn " yeroon " mul'ata fi galma ga'iinsa isaa giddutti darba.

Dan 4:30 *mootichis deebisee, Baabilon guddittii humna kootiin, ulfina ulfina kootiin mana jirenyaa mootii akka ta'uuf ijaare kun mitii?*

30a- Yeroon kun yeroo hiree mootichi callisuun gaarii ture. Garuu hubachuu kan dandeenyu Baabilon isaa dhuguma dinqii qulqulluu amma iyyuu "dinqiwwan addunyaa torban" keessaa tokko ta'ee tarreeffame waan turteef. Iddoowwan biqiltuu fannifaman magariisa, bishaan kuufamaa, addabaabayii bal'aa fi dallaa gama tokkoon tokkoon isaanii irratti iskuweer km 40 irratti kan babal'atan. Dallaa gubbaa isaa irratti taankiwwan lama dheerina dallaa sanaa guutuu irratti wal darbuu danda'an; daandii guddaa yeroo sanaa. Karra isaa keessaa tokko, Barliin keessatti irra deebi'amee kan ijaarame, giddu galeessa dallaa lamaa dhagaa enameled bifaa diimaa qabuu fi asxaan mootichaa irratti bocame irraa ijaarame keessa jira: leenca baallee adurree qabu kan Dan.7:4 eere. Waan itti boonu qaba ture. Waaqayyo garuu dubbii isaa keessatti of tuulummaa hin argu, of tuuluun garuu hunda caalaa dagachuu fi tuffii muuxannoowwan isaa duraanii argu. Dhugaadha, mootiin kun lafa kana irratti uumama of tuuluun qofti miti, garuu Waaqayyo ija isaa isa irratti kaa'eera, samii isaa irratti isa barbaada, isas ni qabaata. Kun ibsa argachuu qaba: Waaqayyo uumamtoota isaa irratti mul'ata bira darbee murteessa. Inni garaa isaanii fi sammuu isaanii qoratee, gonkumaa osoo hin dogoggordin, hoolota fayyinaaf malu ni beeka. Kunis akka cichee fi yeroo tokko tokko dinqii akka hojjetu isa taasisa garuu malli sun qulqullina bu'aa dhumaa argameen sirrii ta'a.

Dan 4:31 *Dubbichi afaan mootichaa keessa utuu jiruu sagaleen tokko samii irraa gad bu'e: Yaa mootii Nebukadnezaar, mootummaan sun akka si irraa fudhatamu dhaga'i.*

31a- Nebukadnezaar miidhamaa jaalala Waaqayyooti kiyyoo itti tolchee abjuu raajii isaatiin akeekkachiise. Murtiin samii irraa dhaga'amuu danda'a, garuu hammeenyi Waaqayyo isa irratti raawwatu lubbuu isaa baraaruun bara baraa waan godhuuf haa gammadnu.

Dan 4:32 *Namoota keessaa isin ari'u, bineensota bosonaa wajjin in jiraattu, akka re'ootaattis marga siif kennu; Yeroon torba immoo isin irra in darba, hamma ati hundumaa ol ta'e mootummaa namootaa akka bulchuu fi nama fedhetti akka kennu beektutti.*

32a- Wagga torbaaf, yeroo torbaaf , mootichi lucidity isaa dhabee sammun isaa bineensa qofa ta'uu isaa isa amansiisa.

Dan 4:33 *Yeroo wal fakkaatutti dubbichi Nebukadnezaar irratti raawwatame. Namoota keessaa ari'amee, akka re'ee marga nyaate, qaamni isaa bokcaa samiin jiidhe; hamma rifeensi ishee akka rifeensa sangootaatti, cimdiin ishee akka simbirrootaatti hamma guddatutti.*

33a- Mootichi wanti labsamee ture hundi akka ta'e ragaa ba'a mul'ata keessatti akka gaariitti isa irratti raawwatame. Mootiin jijjiirame ragaa isaa barreessuu keessatti muuxannoo salphina kana kaasa, waa'ee ofii isaa qaama sadaffatiin dubbata. Salphinni ammaliee duubatti akka tarkaanfatu isa dhiiba. Ibsi biraan ni danda'ama, innis dhugaa ba'umsi kun mootichaa fi Daani'eel obboleessa isaa haaraa Waaqayyo dhugaa keessa jiruun waliin kan barreeffame ta'uu isaati.

Dan 4:34 Yeroo murtaa'e booda ani Nebukadnezaar ija koo gara samiitti ol kaasee yaadni gara kootti deebi'e. Inni hundumaa ol ta'e eebbiseera, isa bara baraan jiraatu, bulchiinsi isaa bulchiinsa bara baraa, mootummaan isaa dhalootaa dhalootatti kan jiraatu nan galateeffadhee ulfina kenneera.

34a- Waaqayyo beekaa fi hundumaa danda'u jaalala hoolaa bade argata. Isheen tuuta isaatti makamtee jirti, ulfina isaatiif galata ishee baay'isti.

34b- bulchiinsi isaa bulchiinsa bara baraa, bulchiinsi isaa dhalootaa dhalootatti kan turu

Foormulaan kun mootummaa 5ffaa ilaaallata, yeroo kana, kan bara baraa, kan mul'ata *Ilma namaa Daan.7:14: Isaaf bulchiinsi, ulfinni fi mootummaan kennameef; saboonni, saboonni, namoonni afaan hundumaa dubbatanis isa tajaajilu turan. Bulchiinsi isaa bulchiinsa bara baraa kan hin darbine dha, mootummaan isaas yoomiyuu hin badu . Akkasumas mul'ata fakkichaa keessatti Dan.2 :44: Bara mootota kanaatti Waaqni samii mootummaa yoomiyuu hin balleeffanne ni kaasa, bulchiinsa saba biraa jala hin darbu; mootummoota kana hundumaa cabsee ni balleessa, ofii isaatii bara baraan ni jiraata .*

Dan 4:35 Warri lafa irra jiraatan hundinuu fuula isaa duratti homaa miti, inni loltoota samii fi warra lafa irra jiraataniif waan fedhe hojjeta, harka isaa kan dandamatu hin jiru isa: *Maal hojjechaa jirta?*

35a- Ulfinni Waaqayyoo jiraataaf haa ta'u! Sababni isaas yeroo kana mootichi waan hunda hubatee jijiirameera.

Dan 4:36 Yeroo sanatti sammuin natti deebi'e; ulfinni mootummaa koo, ulfinni koo fi ulfinni koo naaf deebi'e; gorsitoonni koo fi jaarsoliin koo ammas na gaafatan; *Mootummaa kootti deebi'ee, humni koos dabale.*

36a- Akkuma Iyoob isa qajeelaa fi qajeelaa Waaqayyo dhuma rakkina isaa irratti ilmaan, ijoolle durbaa fi sanyii itti kenne, mootichi amantaa warra gurguddoo isaa deebisee argatee ogeeyyi dhugaa Waaqayyo jiraataan ibse gidduutti bulchiinsa isaa amma ogummaa qabu deebisee jalqaba . Muuxannoon kun Waaqayyo mootummaa nama fedheef akka kenu mirkaneessa . Kaldoonni gurguddoon ammas mootii isaanii akka gaafatan kan kakaase isa ture.

Dan 4:37 Ani Nebukadnezaar Mootii samii isa hojiin isaa hunduu dhugaa, karaan isaas qajeelaa, warra of tuulummaadhaan deddeebi'an gad of deebisuu danda'u nan galateeffadha, ol kaasa, nan ulfinas nan kenna.

37a- Jechuu ni danda'a, jechuu danda'uuf waan kaffaleef.

Wanti hamaa ta'e irraa fagaachuuf ilkaan baasuun baay'ee nama dhukkubsuu danda'a; garuu qaamni rakkina sanaaf sababa ta'u danda'a. Bara baraa argachuuf qormaata cimaa ykn baay'ee cimaa keessa darbuun barbaachisaa ta'u danda'a; of tuuluun buqqisuun yeroo danda'amutti isaan qajeelcha. Yesus Kiristoos dandeettii inni qabu waan beekuuf, karaa gara Damaasqoo deemu irratti Phaawulos jaamaa akka ta'u godheera, kunis karaa hafuuraa jaamaa kan ta'e "kan obboloota isaa ari'atu" ija isaa deebisee erga argee booda, garuu hunda caalaa ija isaa arguudhaan dhugaa ba'aa amanamaa fi hinaaffaa isaa akka ta'u godheera hafuura.

Daani'eel 5.

Dan 5:1 Beelshaazaar mootichi namoota isaa kumaan lakkaa'amaniiif ayyaana guddaa kenne, isaan durattis wayinii dhuge.

1a- Mootiin Nebukadnezaar yeroo baay'ee dulloome nagaa Waaqayyootiin rafee ilmi isaa Naabonidoos isa bakka bu'e, bulchuu irraa duubatti waan ta'eef, ilmi isaa Belshaazaar bakka isaa akka moo'u godhe. Maqaa kana hiikni isaa "Beel mooticha ni eega", qormaata Waaqayyo fudhachuuuf yaade, isa Nebukadnezaar Daani'eliif kenne: Belteshazaar hiikni isaas "Beel ni eega" jedhu waliin hin burjaajessinaa. Ka'umsa maqaawwan kanaa irratti waaqeffannaa Beel ykn Bérial kan isa duubaan qindeessaan shirkii tokkicha ta'edha: Seexana, sheyxaana. Akkuma ilaallu, warri mootii jijiirame kana bakka bu'an daandii kana irratti isa hin hordofne.

Dan 5:2 Beelshaazaar wayinii dhandhamee, mi'a warqee fi meetii abbaan isaa Nebukadnezaar mana qulqullummaa Yerusaalem keessaa fudhate fidee dhufe, akkasitti mootichi fi abbootiin isaa, haadhotii manaa isaa fi saawan isaa, Isaan itti fayyadaman dhugaati dhuguu.

2a- Mootii waaqa tolfamaa kanaaf meeshaaleen warqee fi meetii kun boojuu Yihudoota irraa fudhatame qofa. Waaqa dhugaa Nebukadnezaar gara isaatti jijiirame tuffachuu waan filateef, Waaqayyo jiraataan kun gocha isaa hundumaa irratti murteessuu isaa tuffata. Wantoota tajaajila Waaqayyoo uumaa keessatti qulqullaan'ii fi qulqullaan'ii kana faayidaa bu'uuraa fi xuraa'aa ta'eef fayyadamuudhaan, dogoggora isa dhumaa umurii isaa gabaabaa keessatti raawwata. Bara isaatti, Nebukadnezaar waaqoliin saba isaa dhugaadhaan akka hin jirre waan hubateef, humna gocha Waaqayyo Yihudoottaa tilmaama keessa galchuu akka qabu beeka ture. Ummatooni mootii Baabiloon jala jiran hundinuu ragaa humna guddaa qabuun Mootii samii, keessumaa maatiin isaa dhihoo ta'eef deggeru dhaga'anii turan. Kanaaf Waaqayyo amma qajeelaa fi gara laafina kan hin qabne ta'uu isaa of agarsiisuuf sababa guutuu qaba.

Dan 5:3 Achiis mi'a warqee mana qulqullummaa mana Waaqayyoo Yerusaalem keessa jiru keessaa baafaman; mootichi fi abbootiin isaa, haadhotii manaa isaa fi saawan isaa dhuguuf itti fayyadamaa turan.

3a- Daani'eel ka'umsa meeshaalee kanaa kanneen buqqa'an irratti cichee dubbata mana qulqullummaa irraa, mana Waaqayyoo isa Yerusaalem keessa jiru irraa. Duraanis, Waaqni Yihudoottaa wantoota kana mana qulqullummaa isaa keessaa akka baafaman kan hayyame ta'uu isaa argee, mootiin dargaggeessi kun Waaqayyo dhugaan namoota hamaa isa tajaajilan akka adabuu fi akka malee akka adabamu hubachuu qaba ture. Waaqoliin warra ormaa waan akkasii hin hojjetan oficiants isaaniis namoota amantii isaanii fayyadaman gammachiisuuf qofa barbaadu.

Dan 5:4 Isaan wayinii dhugan, waaqolii warqee, meetii, sibiila diimaa, sibiilaa, mukaa fi dhagaa ni jajatu.

4a- Fayyadamni xuraa'aa yeroon isaa darbe, itti fayyadama waaqa tolfamaa, Waaqayyoof olka'iinsa jibbisiisaadha. Bal'inaan barbaachisaa ta'e, of eegganno dhabuu guddaa agarsiisuudhaan, mootichi hiriyyoota isaa wajjin affeerraa kan qopheessu yoo ta'u, magaalaan isaa immoo warra Meedii fi Faarsi warra ishee marsanii jiraniin balaadhaaf saaxilamti.

Dan 5:5 Yeroo sanatti qubni harka nama tokkoo ni mul'ate, isaanis faallaa shugguxii dhagaa liimsaa dallaa masaraa mootii irratti barreessan. Mootichi dhuma harka barreessaa jiru kana arge.

5a- Dinqiin bara Nebukadnezaar tuffatamee, dinqiin haaraan kun akka ilaallutti lubbuu warra yakkamtootaa balleessuuf malee, amantii jijiiruuf kan akeekedha. Himattoota hamaa du'a cubbamaa barbaadan fuuldurattis Iyyesuuus Kiristoos cubbuu dhoksaan raawwatan quba isaatiin cirracha keessatti ni barreessa.

Dan 5:6 Mootichi halluu isaa jijiire, yaadni isaas isa dhiphise; lafee dugdaa isaa laaffisee, jilbi isaas wal rukute.

6a- Dinqiin battalumatti bu'aa isaa ni argamsiisa. Machaa'ee jiraatus sammun isaa deebii kenna, ni sodaata.

Dan 5:7 Mootichi immoo warra urjii lakkaa'an, warra Kalootaa fi warra raajotaaf sagalee guddaadhaan iyye; mootichis deebisee ogeeyyii Baabiloniin, "Namni macaafa qulqulluu kana dubbisee ibsa isaa naaf kenne, uffata diimaa uffatee, morma isaa irrattis mudhii warqee irraa hojjetame ni uffatee, sadarkaa sadaffaa ni qabaata mootummaa mootummaa sanaa.

7a- Ammas Daani'eel tuffatama; dhugaa ba'umsi isaas walduraa duubaan moototaatiin tuffatame. Ammas, dhiphina garmalee keessatti, mootiin dargaggeessi kun nama ergaa dallaa irratti barreffame karaa uumamaa ol ta'een hiikuu akka danda'u mirkaneesseef kabaja olaanaa waadaa seena. Namni kana godhu mootummaa keessatti sadarkaa sadaffaa argata sababiin isaa Naabonidoosii fi Beelshaazaar sadarkaa tokkoffaa fi lammaffaa waan qabataniif.

Dan 5:8 Ogeeyyiin mootichaa hundinuu ni galan; garuu barreffama sana dubbisaniibsa mootichaaf kennuu hin dandeenye.

8a- Akkuma Nebukadnezaritti, kun ogeeyyii waaqa tolfamaadhaaf akka hin danda'amne hafeera.

Dan 5:9 Beelshaazaar mootichi baay'ee sodaate, halluu isaas jijiire, warri isaas ni rifatan.

Dan 5:10 Mootittiin immoo, dubbii mootichaa fi abbootiin isaa dubbateen galma affeerraa seentee akkas jettee dubbatte: Yaa mootii, bara baraan jiraadhu. Yaadni kee si hin rakkisu, fuulli kees halluu hin jijiiru!

Dan 5:11 Mootummaa kee keessa namni hafiura waaqa qulqullootaa of keessaa qabu jira; bara abbaa keetii immoo ifa, hubannaa fi ogummaan akka ogummaa waaqolii isa keessatti argame. Akkasumas, Nebukadnezaar mootichi, abbaan kee, mootiin, abbaan kee, warra falfalaa, warra urjii lakkaa'an, warra Kalootaa, warra raajota irratti geggeessaa isa godhe.

Dan 5:12 sababni isaas isa keessatti Daani'eel inni mootiin Beelteshaazaar moggaafame hafiura, beekumsaa fi hubannaa ol'aanaa, dandeettii abjuu hiikuu, hiibboo ibsuu fi gaaffilee rakkisoo hiikuu argateera. Kanaaf Daani'eel haa waamamu, innis ibsa ni kenna.

12a- Ragaan mootittii irraa kenname kun kan burjaajessu fi maatii mootii guutuu balaaleffata: kana ni beekna turre... garuu tilmaama keessa galchuu dhiisuu filanne.

Dan 5:13 Sana booda Daani'eel mooticha duratti dhiyaate. Mootichis deebisee Daani'eliin, "Ati Daani'eel booji'amtoota Yihudaa keessaa tokko kan abbaan koo mootichi Yihudaa keessaa fide kun?

Dan 5:14 Hafuurri waaqayyoo of keessaa akka qabdu, ifa, hubannaa fi ogummaan adda ta'e si keessa akka jiru waa'ee kee dhaga'eera.

Dan 5:15 Isaan ogeeyyi fi urjii lakka'an barreeffama kana dubbisanii ibsa isaa akka naaf kennan reefuu na duratti fidaniiru; garuu ibsa jechoota sanaa kennuu hin dandeenyee.

Dan 5:16 Ibsa kennuu fi gaaffii ulfaataa furuu akka dandeessu baradheera; amma, macaafa kana dubbistee ibsa isaa naaf kennuu yoo dandeesse, uffata diimaa uffatta, morma kee irratti mudhii warqee ni uffatta, mootummaa mootummaa keessattis sadarkaa sadaffaa ni qabaatta.

16a- Naabonidoos abbaa isaa fi ofii isaa booda sadarkaa sadaffaa.

Dan 5:17 Daani'eel fuula mooticha duratti deebisee, "Kenna kee eegi, kennaa kees nama biraaf kenni; kanas ta'e iyyuu barreeffama sana mootichaaf nan dubbisa, ibsa isaas nan kennaaaf.

17a- Daani'eel dulloomeera, kabajaafis ta'e meeshaa fi gatii meetii fi warqeendhaaf iddo hinnu, garuu carraan mootii dargaggeessa kana badii isaa, cubbuu isaa isa lubbuu isaaf kaffaluu qabu yaadachiisuuf hin hennu diduudhaan gocha gosa kanaaf garbicha Waaqayyooti.

Dan 5:18 Yaa mootii, Waaqayyo inni ol aanaan abbaa kee Nebukadnezariif aango, guddina, ulfinaa fi ulfina kenne;

18a- Bulchiinsi Nebukadnezaar hojii fi kennaa Waaqayyoo isa dhugaa ta'ee ture, akkasumas guddinni isaa inni dogoggoraan, humna ofii isaatiif , of tuulummaa irraa kan ka'e, waggoota torbaaf Waaqayyoon gowwaa ta'uu isaa dura .

Dan 5:19 Guddina inni isaaf kenne irraa kan ka'e saboонni, saboонni, namoonni afaan hundumaa dubbatan hundinuu sodaataniiru, fuula isaa duras ni raafaman. Mootichi warra barbaade ajjeesee, warra barbaadees akka jiraatan hayyame; kan barbaade kaase, kan barbaade gadi buuse.

19a- Mootichi warra barbaade ajjeese

Keessumaa, humni Waaqayyo kenne kun, saba Yihudootaa finciltoota ta'an akka adabuu fi bakka bu'oota isaanii hedduu akka du'u isa godheera.

19b- jirenya warra barbaade dhiisee deeme

Daani'eliifi Yihudoонни booji'aman faayidaa argataniiru.

19c- warra barbaade guddise

Daani'eliifi hiriyoyonnisaamamanamoo ta'an sadan Kalootaa ol kan kaafaman Nebukadnezaar Mootichaan ture.

19d- fi warra barbaade gadi buuse

Namoonni gurguddoon mootummaa isaa dargaggoota orma boojuu Yihudootaa irraa dhufaniin akka bulfaman hayyamuu qabu turan. Harka isaa isaa jabaadhaan boonsi saba Yihudootaa gad of deebisee ni balleeffame.

Dan 5:20 Garaan isaa ol ka'ee, hafuurri isaas of tuulummaatti yommuu jabaatu, teessoo mootii isaa irraa gad darbatamee ulfina isaa irraa mulqame;

20a- Muuxannoon mootii Nebukadnezaar of tuulummaa mootii phaaphaasi Daan.7:8 irratti kennname hubachuuf nu dandeessisa. Daani'eel humni guutuun

Waaqayyo nama fedhe hundaaf akka kenu mootichaaf agarsiisa, akka sagantaa isaatti. Garuu, gad of deebisuu Nebukadnezaar mootichaa yaadachuudhaan, humna hammam haa ta'u, mootiin lafaa humna daangaa hin qabne mootii samii irratti akka hundaa'u isa yaadachiisa.

Dan 5:21 *Inni ilmaan namootaa keessaa ari'amee, garaan isaa akka garaa bineensotaa in ta'e, bakki jirenyaa isas harroota bosonaa ta'e; akka re'ootaatti akka nyaatu marga kennaniif, qaamni isas bokkaa samiin jiidhee, hamma inni Waaqayyo ol'aanoon mootummaa namootaa bulchuu fi nama jaallatu hundaaf akka kenu hubatutti.*

21a- Ani hubadha, keeyyata kana qofa keessatti, “ *harree bosona* ” jedhamee caqasa . Harreen mallattoo mata jabummaa kan agarsiisudha: “ akka harree mata jabeessa”, keessummaa yoo “bosona” ta'ee fi mana keessatti hin hojjenne ta'e. Innis mallattoo hafuura namaa isa mudannoowwan jirenya isaa fi karaa mul'ata macaafa qulqulluu isaatiin barumsa Waaqayyo kenne dhaga'uu dide bakka bu'udha.

Dan 5:22 *Ati immoo Beelshaazaar ilma isaa, waan kana hundumaa beektullee garaa kee hin gad of deebisne.*

22a- Dhugaa dubbachuuf, muuxannoo “abbaan” isaa (akaakayyuun isaa) jiraate tilmaama keessa galchuudhaan akka “*harree bosonaatti*” kan amala qabu Belshaazaar ture.

Dan 5:23 *Gooftaa waaqaa duratti of ol kaafteetta; meeshaaleen mana isaa isin duratti dhiyaataniiru, isinis maanguddoorni keessan, haadhotii manaa keessanii fi saawwan keessan, wayinii dhugaatii itti dhugdan; waaqa meetii, warqee, sibiila diimaa, sibiilaa, mukaa fi dhagaa, warra hin argine, hin dhageenye, homaa hin beekne galateeefatteetta, Waaqayyo isa hafuura kee fi karaa kee hundumaa harka isaa keessa jiruuf hin ulfeessine.*

23a- Beelshaazaar tajaajila amantii mana qulqullummaa isaatiif mi'a warqee uumaa Waaqayyoof qulqulla'e xureesse. Garuu waaqolii sobaa warra ormaa faarsuuf itti fayyadamuudhaan, olka'iinsa jibbisiisoo galmaan **ga'eera** . Fakkiin kun kan Mul.17:4 qopheessa: *Dubartiin kun uffata diimaa fi diimaa uffatte, warqee fi dhagaa gati jabeessa fi luqqisiitiin faayamtee turte. Xoofoo warqee, jibbisiisoo fi xurii sagaagalummaa isheetiin guutame harka ishee keessaa qabdi turte* . Lakkoofsa 5 irratti maqaa “ *Baabiloon guddittii* ” jedhu argatti .

Dan 5:24 *Kanaaf inni dhuma harka isa barreeffama kana hordofu kana erge.*

24a- Dabareen isas, Beelshaazaar jiraachuu Waaqayyo jiraataa dhugaa kan amala namootaa irratti haala dinqisiisaa ta'een socho'uu fi deebii kenu yeroo booda arga.

Dan 5:25 *Barreeffamni barreeffame kun: minnow, minnow, tekel, oupharsin.*

25a- Hiikkaa: lakkaa'amee, lakkaa'amee, madaalamee fi quodame

Dan 5:26 *Ibsi jechoota kanaas kana. Lakkofsi isaa: Waaqayyo mootummaa kee lakkaa'ee, xumura itti godheera.*

26a- Inni jalqabaa “ *lakkaa'ame* ” jalqaba mootummaa, inni lammaffaan “ *lakkaa'ame* ”, xumura bulchiinsa kanaa irratti xiyyeffata.

Dan 5:27 *Madaalamee: Miizaana keessatti madaaltee, hir'attee argamte.*

27a- Miizaanni asitti mallattoo murtii waaqaati. Dhiironni tajaajila haqaa moggaasuuf fudhataniiru; haqaa baay'ee mudaa hin qabne. Garuu kan Waaqayyoo

mudaa kan hin qabnee fi fakkii madaallii dachaa irratti hundaa'uun gocha gaarii fi hamaa namni murtii argate raawwate ni madaala . Lafti gaariin kan hamaa caalaa salphaa yoo ta'e balaaleffannaan waaqummaa sirrii dha. Beelshaazaar mootichaas akkas ta'eera.

Dan 5:28 *Qoodama: Mootummaan kee ni qoodama, warra Meedii fi warra Faarsiif ni kennama.*

28a- Masaraa mootii isaa keessatti, mootii Daariyoosiin durfamu keessatti dhugaatii jibbiisoo irratti osoo bobba'ee jiruu, Meedonni yeroodhaaf karaa irraa maqfamanii fi goganii qarqara lagaa biratti Baabiloon seenan.

Dan 5:29 *Beelshaazaar achumaan ajaja kenne, Daani'elis uffata diimaa uffatanii, mudhii warqee morma isaa irratti kaa'anii, mootummaa mootummaa keessatti sadarkaa sadaffaa akka ta'u beeksise.*

Dan 5:30 *Halkanuma sana Beelshaazaar mootiin Kaldootaa ni ajjeefame.*

Dan 5:31 *Daariyoos inni Meedichi umriin isaa waggaajaatamaa fi lama ta'ee mootummaa sana qabate.*

31a- Ragaan dhugaa ijaan kan Daani'eel sirrii ta'e kun hayyoota seenaa gocha kana mootii Faarsi Qiilos 2 isa guddaa bara – 539tti kan walqabsiisan hin beekamu.

Daani'eel 6.

Barumsi boqonnaa 6 kanaa kan Daani'eel 3 wajjin wal fakkaata. Innis nuuf dhiheessa, yeroo kana, Daani'eel qormaata amanamummaa fakkeenyaa keessatti , warra Waaqayyo Yesus Kiristoosiin waamame hundumaaf fakkeessuufi baay'isuudhaaf. Yaadonni ni gargaara, garuu dubbisaa barumsa baradhaa. Mootichi *Daariyoos* bara isaatti akkuma Nebukadnezaar kan hojjete yoo ta'u, dabaree isaatiin, umuriin isaa *waggaa* 62 , ulfina Waaqa jiraataa Daani'eel ni himata; jijiirama Daani'el yeroo Waaqayyo leencota irraa isa eegu amanamummaa isaaf dhugaa ba'uudhaan *argate* . Jalqaba walitti dhufeenyia isaanii irraa kaasee Daani'eel isa amanamummaa fi amanamummaadhaan isa tajaajiluu fi isa adda baasee *a sammuu ol aanaa* .

Dan 6:1 *Daariyoos mootummicha guutummaa mootummaa keessa jiraatan dhibba tokkoo fi digdama mootummicha to'achuu isaaf gaarii ture.*

1a- Mootiin Daariyoos bulchiinsa mootummaa bulchitoota 120 bulchiinsa 120 irratti hundaa'aniif imaanaa kennuudhaan ogummaa isaa mul'isa.

Dan 6:2 *Abbootiin bulchitoonni kun akka isaanitti himaniif, mootichis miidhaa tokko illee akka isaan hin mudanneef, isaan keessaa Daani'eel, angafoota sadii isaan muude.*

2a- Daani'eel ammallee hoggantoota gurguddoo satraap to'atan keessaa tokko.

Dan 6:3 *Daani'eel hafuurri ol'aanaa waan isa keessa jiruuf, bulchitoota fi bulchitoota caalaa in ture; mootichis guutummaa mootummaa keessatti hundeessuuf yaade.*

3a- Daariyoos dabaree isaatiin Daani'eel sammuu isaa isa sammuu fi ogummaa qabuun ol'aantummaa isaa hubata. Karoorri inni hunda caalaa isa dhaabuuf qabus Daani'el irratti hinaaffaa fi jibba ni kaasa.

Dan 6:4 *Achiis bulchitoonni fi bulchitoonni dhimma mootummaa ilaachisee Daani'eel himachuuf carraa barbaadan. Garuu inni amanamaa waan ta'eef, badiis ta'e wanti hamaan tokkollee isa irratti hin mul'anneef, carraa tokkollee argachuu hin dandeenye.*

4a- Daani'eel bakka isa kaa'etti Waaqayyoon tajaajila, kanaaf of kennuu fi amanamummaa wal fakkaatuun mooticha tajaajila. Akkasitti kan *hin ceephanne ta'ee mul'ata* ; ulaagaa Qulqulloota "Adveentistii Guyyoota Dhumaa" biratti argamu akka Mul.14:5.

Dan 6:5 Namooni kun immoo, "Seera Waaqa isaa keessatti nama tokko yoo arganne malee, Daani'eel kana irratti carraa tokkollee hin argannu" jedhan.

5a- Sababoonni kun yaada mooraa seexanaa qormaata amantii isa dhuma lafa irraa kan mul'isu yoo ta'u, boqonnaan sanbataa guyyaa torbaffaa seera Waaqayyoo ajjeefamuu tajaajiltoota isaa amanamoo ta'an ni hayyama, sababiin isas isaan kabajuuf hayyama waan hin qabneef kan hafe guyyaa jalqabaa dirqama godhame, Wiixata seera amantii Roomatiin.

Dan 6:6 Achiis bulchitoonni kunniin fi bulchitoonni kunniin jeequmsaan gara mooticha dhufaniiakkana jedhanii itti dubbatan: Mootii Daariyoos, bara baraan jiraadhu!

6a- Galmeen jeequmsaa kun cimina lakkofsaa, dandeettii jeequmsa uumuu, kanaafis ol'aantummaa isaa cimsuu akka qabu mooticha yaadachiisuuuf kan akeekedha.

Dan 6:7 Abbootiin mootummaa, bulchitoonni, bulchitoonni, warri gorsitoonni, bulchitoonni hundinuu, guyyaa soddoma keessatti namni kamiyyuu yoo kadhate labsiin mootii dhorkaa cimaa ta'e akka ba'u yaadu waaqayyoos ta'e nama kamiifuu, si malee yaa mootii, boolla leencotaatti ni darbatama.

7a- Hanga sanatti mootichi Daariyoos namoota mootummaa isaa waaqa biraa caalaa waaqa tokko akka tajaajilan dirqisiisuu hin barbaanne. Shirkii keessatti bilisummaan amantii guutuudha. Isa amansiisuuuf immoo, warri shira xaxan, isa, mootii Daariyoos, akka waaqaatti kabajuun isa jajjabeessa. Asittis akkuma bulchitoota gurguddoo hundaatti of tuuluun dammaqee tartiiba kana akka raggaasisu isaa taasisa, garuu sammuu isaa keessaa hin dhufne.

Dan 6:8 Amma yaa mootii, akka seera warra Meedii fi Faarsi, isa hin jijiiramneetti, akka hin deebine, labsii sana mirkaneessi, labsii sanas barreessi.

8a- Labsiin kun nama dhuma guyyootaatti Wiixata Roomaa dirqama godhu haala dinqisiisaa ta'een raajii dubbata. Garuu amala hin jijiiramne seera warra Meedii fi Faarsi namoota dogoggora qabaniifi cubbamootaan hundeffame kun guutummaatti sirrii akka hin taane haa hubannu. Jijiiramuun kan Waaqayyoo isaa dhugaa fi jiraataa, Uumaa ti.

Dan 6:9 Kana booda Daariyoos mootichi labsii fi labsii sana barreesse.

9a- Tarkaanfiin kun barbaachisaa dha, sababiin isas ofii isatii labsii fi ittisa barreessee , seera hin jijiiramne warra Meedii fi Faarsi kabajamuu qaba.

Dan 6:10 Daani'eel labsichi akka barreeffame yommuu beekee, gara mana isaa isa foddaan kutaa ol aanaa gara Yerusaalemitti banaa ta'etti deebi'e; guyyaatti si'a sadiis jilbeenfatee kadhata, akkuma kanaan duraa Waaqa isas galateeffata ture.

10a- Daani'eel amala isaa hin jijiiru, akkasumas safartuu namaa kanaan dhiibbaa akka argatu hin hayyamu. Foddaasaa banuudhaan, amanamummaan inni Waaqa Hundumaa Danda'uuf qabu hunda biratti akka beekamu akka barbaadu argisiisa. Yeroo kanatti Daani'eel kallattii Yerusaalem bakka diigame illee, mana qulqullummaa Waaqayyootti garagale. Hafuuraaf Waaqayyo mana qulqullummaa qulqulluu mana isaa godhe kana keessatti yeroo dheeraaf of mul'isee ture.

Dan 6:11 Yeroo kana namoonni kun jeequmsa keessa seenanii, Daani'eel kadhachuu fi Waaqa isaa waamaa jiru argan.

11a- Warri shira xaxan gocha labsii mootichaaf ajajamuu diduu isaatiin akka isa qabuuf isa eegaa turan ; yeroo ammaa kana “flagrant delicto” ta’ee jira.

Dan 6:12 *Isaanis mooticha dura dhaabbatanii waa'ee ittisa mootichaa, "Guyyoota soddoma keessatti namni waqa kamiinuu yookiis kadhate, si malee, yaa mootii, namni tokko illee akka ta'u ittisaa hin barreessinee?" boolla leencotaan keessatti darbatame? Mootichi akkas jedhee deebiseef: Dubbichi mirkanaa'aadha, akka seera warra Meedii fi Faarsiitti, inni hin jijiiramne.*

12a- Mootichi labsii ofii isaa barreessee mallatteesse qofa mirkaneessuu danda'a.

Dan 6:13 *Isaanis ammas dubbatanii mootichaan, Daani'eel booji'amtoota Yihudaa keessaa tokko, yaa mootii, ittisa ati barreessites, guyyaatti si'a sadii kadhanna siif hin dhaggeeffanne.*

13a- Gochaan qabamee, gocha kadhanna isaa keessatti, Daani'eel ni balaaleffama. Mootichi Daani'eel amala amanamaa fi amanamummaa argisiiseef dinqisiifata. Guyyaatti yeroo hunda si'a sadii waan isa kadhatuuf ofii isaati fi Waaqa hinaaffaa fi amanamummaa guddaadhaan tajaajilu kana gidduutti walitti dhufeenyi ni taasisa . Kunis dhiphina fi rakkina murtiin Daani'eel isa fiduu fi jalqaba jijiirama isaa isa dhufu ibsa.

Dan 6:14 *Mootichis kana dhaga'ee baay'ee dhiphate; Daani'eel bilisa baasuuf garaa isaatti fudhate, hamma aduun lixxutti isa oolchuuf carraaqqii godhe.*

14a- Mootichi sana booda akka inni too'atame waan hubateef Daani'eel isa baay'ee dinqisiifatu fayyisuuf carraaqqii guddaa godha. Garuu carraaqqii isaa akkasumaan kan ta'u yoo ta'u mootichi gadda guddaadhaan sana hundumaa dura ni arga: *xalayaan ni ajjeesa, hafuurri garuu jirenya kenna* . Booda namootaaf ibsa kana kennuudhaan Waaqayyo daangaa kabaja seerotaaf qabu argisiisa. Jireenyi xalayaan barreeffamoota seeraa irratti qajeelfamuu hin danda'u. Waaqayyo murtii waaqummaa isaa keessatti xalayaan du'e seera isaa isa barreeffame tuffatee namoonni Waaqayyoon hin qabne akkasuma gochuuf ogummaa akka hin qabne bal'inaan tilmaama keessa galcha.

Dan 6:15 *Jarri kun garuu mooticha irratti cichanii, "Yaa mootii, seerri warra Meedii fi warra Faarsi dhorkaan ykn labsiin mootichi mirkaneesse hundinuu akka hin deebine akka ta'u beeki" jedhaniin.*

15a- Warri shira xaxan murtii mootiin Meedii fi Faarsi fudhatan kan hin deebine (haqa hin qabne) ta'uu isaa ni yaadatu. Inni mataan isaa aadaa dhaaluun kiyyootti galeera. Garuu Daani'eel irratti shira xaxame akka ta'e hubata.

Dan 6:16 *Achiis mootichi Daani'eel fidanii boolla leencotaatti akka darbatamu ajaje. Mootichis deebisee Daani'eliin, "Waaqayyo kee inni ati obsaan tajaajiltu si haa baasu!*

16a- Mootichi Daani'eel boolla leencotaatti akka darbatamu dirqisiisa, garuu Waaqayyo inni akkasitti amanamummaadhaan tajaajilu gidduu seenee isa fayyisu garaa guutuudhaan hawwa.

Dan 6:17 *Dhagaa fidanii banaa boolla sanaa irra kaa'an; mootichis Daani'eel ilaachisee wanti akka hin jijiiramneef, ringii isaa fi girgiddaa abbootii isaatiin cufe.*

17a- Asitti muuxannoon Daani'eel jiraate awwaalcha Kiristoosii wajjin walfakkeenya kan dhiyeessu yoo ta'u, balballi dhagaa geengoo isaas gidduu seenummaa namaa ittisuuf kan cufame ture.

Dan 6:18 *Achiis mootichi gara mana mootummaa isaa dhaqe; halkan soomana dabarsee, saartuu itti hin fidne, hirribas rafuu hin dandeenye.*

18a- Amalli mootichaa kun ikhlaasa isaaf ragaa baha. Wantoota kana gochuudhaan Waaqa Daani'el gammachiisuu fi fayyina isaa isa irraa argachuu akka barbaadu argisiisa. Kun jalqaba gara Waaqa tokkichatti jijiiramuu isaati.

Dan 6:19 *Mootichi bari'ee ka'ee ariitiidhaan gara boolla leencotaa deeme.*

19a- Qophii qulqullummaa itti aaneet halkan hirriba dhabee sababa sammuun isaa yaada du'a Daani'eel dhiphatee fi barii gara boolla leencotaatti ariifachuu kun gocha mootiin waaqa tolfamaa shaakalu osoo hin taane kan obboleessa obboleessa isaa jaallatuuti Waaqayyoo keessatti.

Dan 6:20 *Yeroo boolla sanatti dhihaatu sagalee gaddaan gara Daani'elitti waame. Mootichis deebisee Daani'eliin, Daani'eel, garbicha Waaqayyo isa jiraataa, Waaqa kee, inni ati obsaan tajaajiltu, leencota jalaa si baasuu danda'aa?*

20a- *Yommuu boolla sanatti dhiyaatu sagalee gaddaan Daani'elitti waame*
Mootichi abdii qaba garuu Daani'eliif waan hamaa sodaatee sodaataa. Haa ta'u malee abdiin isaa kan mul'isu bilbilee gaaffii ishee gaafachuu isaati.

20b- *Daani'eel, garbicha Waaqayyoo isa jiraataa, Waaqayyo kee inni obsaan tajaajiltu, leencota jalaa si baasuu danda'eeraa?*

Waaqa jiraataa ” jedhee moggaasuudhaan , Daariyoos jalqaba jijiirama isaa dhugaa ba'a. Haa ta'u malee gaaffiin isaa “ . leencota jalaa isin baasuu danda'eeraa ? » ammayyuu akka isa hin beekne nutti agarsiisa. Ta'uu baannaan silaa “ leencota jalaa isin baasuu barbaadee? ” ».

Dan 6:21 *Daani'eel immoo mootichaan, "Mootii, bara baraan jiraadhu!"*

21a- Afaan warra shira xaxanii keessatti, lakkofsa 6 irratti, ibsichi hiika xiqqoo qaba ture, kan Daani'eel keessatti garuu, jirenya bara baraa warra Waaqayyo filataniif qophaa'e argachuu raajii dubbateera.

Dan 6:22 *Waaqni koo ergamaa isaa ergee afaan leencotaa isa hin balleessine, isa duratti qulqulluu ta'ee waanan argameef, afaan isaanii cufe; yaa mootii, si duras wanta hamaa hin hojenne.*

22a- Muuxanno kana keessatti mootichi Daariyoos yaadni labsii mootii dhala namaa hin jijiiramne Waaqa Jiraataa dhugaa Daani'eel osoo hin dhokatin tajaajiluun hammam gowwaa, sirrii akka hin taanee fi fudhatama dhabuu akka ta'e hubata.

Dan 6:23 *Mootichi baay'ee gammadee, Daani'eel boolla keessaa akka baafamu ajaje. Daani'eel Waaqa isaatti waan amaneef boolla keessaa baafamee, madaan tokkollee isa irratti hin argamne.*

23a- *Yeroo kana mootichi baay'ee gammadee*

Deebiin gammachuu uumamaa fi ofumaan dhufu kun egeree Waaqayyo filate mul'isa sababiin isaas mootichi amma jiraachuu isaa fi humna isaa mirkanaa'aa waan qabuuf.

23b- *Daani'eel boolla keessaa baafamee, madaan tokkollee irratti hin argamne*

Akkuma uffata hiriyyoota Daani'el sadan iddoob garmalee ho'e sanatti darbatame hin gubanne.

23c- *Waaqa isaatti waan abdateef*

Amantaan kun kan mul'ate labsii mootii silaa Waaqayyoon kadhannaas isaa dhorku akka hin ajajamne murteessuu isaati; filannoo hin danda'amnee fi hin yaadamne moodeela amantii qulqulluu namaa kanaaf.

Dan 6:24 *Mootichi namoota Daani'el himatan, isaanis ijoollees isaanii fi haadhotii manaa isaanii fidanii boolla leencotaatti akka darbataman ajaje; osoo isaan jala boolla sanaa hin ga'in leenconni isaan qabatanii lafee isaanii hunda cabsan.*

24a- Waaqayyo haala hamaa karoorfate irratti garagalche. Bara mootota Faarsi dhufanitti, Yihudii Mordekaayi isa geggeessaan Hamaan bara mootittii Asteer saba isaa wajjin ajjeesuu barbaaduuf muuxanno ni haaromfama. Achittis, dhumarratti fannoo Mordekaayiif qophaa'e irratti kan fannifame Hamaan dha.

Dan 6:25 *Kana booda mootichi Daariyoos namoota hundumaaf, saba hundumaaf, warra lafa hundumaa keessa jiraatan hundumaaf, nagaan isiniif haa ta'u jedhee barreesse.*

25a- Barreeffamni haaraan mooticha irraa dhufe kun kan nama Waaqa jiraataan mo'ameeti. Amma garaa isaa keessatti nagaa guutuu waan qabuuf, ejjennoo olaantummaa qabutti fayyadamee namoota mootummaa isaa hundumaatti dubbata, dhugaa ba'umsa nagaa isaa isa Waaqayyo dhugaa irraa argate.

Dan 6:26 *Mootummaa koo hundumaa keessatti Waaqa Daani'el sodaaf fi sodaan akka jiraatu nan ajaja. Inni Waaqayyo jiraataa waan ta'eef, bara bараan in jiraata; mootummaan isaa yoomiyuu hin badu, bulchiinsi isaas hamma dhumaatti ni jiraata.*

26a- *Bal'ina mootummaa koo hunda keessatti akkas nan ajaja*

Mootiin ajaja malee nama tokkollee hin dirqisiisu.

26b- *Waaqa Daani'el sodaaf fi sodaadhaa*

Garuu muuxanno kanaan badhaadhina argate, barreessitoota shira haaraa Daani'el irratti kakaafame ofirraa deebisuuf sodaaf fi sodaan Waaqa Daani'el fe'a.

26c- *Inni Waaqa jiraataa waan ta'eef, bara bараan in jiraata*

Dhugaa ba'umsi kun laphee ummataa mootummaa keessatti akka fudhatamu abdata, kana gochuufis faarsee ol kaasa.

26d- *mootummaan isaa yoomiyuu hin badu, bulchiinsi isaas hanga dhumaatti ni tura*

Amalli bara bараа mootummaa 5ffaa^{siidaa} ammas labsameera.

Dan 6:27 *Inni nama fayyisuuf fi fayyisuuf, samii fi lafa irrattis mallattoo fi dinqii kan hojjetu dha. Daani'el humna leencotaa jalaa kan baase isa ture.*

27a- *Kan oolchu fi kan fayyisu isadha*

Mootichi waan ilaale dhugaa ba'a garuu bilisa bahuu fi fayyinni kun qaama foonii, jirenya Daani'el qofa ilaallata. Fedhii Waaqayyo cubbuu irraa bilisa baasuu fi fayyisuuf qabu hubachuuf dhufaatii Yesus Kiristoos eeguun nurra jiraata. Garuu mootichi Waaqayyo isa jiraataa gammachiisuuf of qulqulleessuun akka barbaachisuuumamaan akka itti dhaga'ame haa hubannu.

27b- *samii fi dachii irrattis mallattoo fi dinqii kan hojjetu*

Macaafni Daani'eel mallattoolee fi dinqiiwwan kana, gochoota uumamaa ol ta'an kan Waaqayyo raawwate dhugaa ba'a, garuu of eeggadhaa, seexanni fi jinniwwan isaas dinqiiwwan waaqummaa tokko tokko fakkeessuun ni danda'ama. Ka'umsa lamaan ta'uu danda'an gidduutti adda baasuuf ergaa dabarfamee irraa enyu akka fayyadamu hubachuun gahaadha. Waaqa uumaatiif abboomamuutti moo, abboomamuu diduutti nama geessa?

Dan 6:28 *Daani'eel bara Daariyoositti, bara Qiros nama Faarsiittis badhaadhina in argate.*

28a- Ni hubanna, Daani'eel gara biyya dhaloota saba isaatti hin deebi'u, garuu barumsi Waaqayyo Dan.9 keessatti isa barsiise hiree Waaqni isaa murteesse kana osoo hin rakkatin akka fudhatu isa taasiseera.

Daani'eel 7

Dan 7:1 : *Beelsazar mootii Baabiloon waggaat tokkoffaatti, Daani'el utuu ciisee jiruu abjuudhaan mul'ata arge. Sana booda abjuu sana barreesse, wantoota ijoo ta'anis ni odeessa.*

1a- *Bara jalqabaa Beelsazar mootii Baabiloon*

Kana jechuun bara – 605. Erga mul'ata Daan.2, waggoonni 50 darbaniiru. Du'a, mootiin guddaan Nebukadnezaar ilma ilma isaa Beelsazarin bakka bu'e.

Dan 7:2 : *Daani'eel, "Ani mul'ata halkanii kootiin ilaaleen, kunoo, qilleensi samii arfan galaana guddicha irratti dhoo'an" jedhee jalqabe.*

2a- . *qilleensi samii afran caccabee seene*

Isaan kun lola addunyaa maraa kan ol'aantummaa qaban humna isaanii kallattii qabxiilee kaardinaalii afran , gara Kaabaa, Kibbaa, Bahaa fi Dhihaatti akka dheeressan taasisanidha.

2b- . *galaana guddaa irratti*

Fakkiin kun dhala namaaf kan namatti tolu miti, sababiin isaas galaanni guddaan illee mallattoo du'aa waan ta'eef. Innis, pirojekti Waaqayyoo keessatti, naannoo namaaf qophaa'e bifaa isaatiin kan hojjetame miti, akka Uma.1. Naanno ishee lafa dha. Garuu dhalli namaa dhabeera, cubbuu jalqabaa irraa eegalee, karaa ajajamuu diduu isaatiin, fakkii waaqummaa isaa fi kana booda bineensota galaanaa qulqulluu fi nyaataa nyaatan kanneen kaka'umsa seexanaa jalatti wal nyaatan caalaa ija isaa isa qulqulluu fi qulqulluu keessa hin jiru.fi jinniwwan. Mul'ata kana keessatti galaanni tuuta dhala namaa maqaan isaa hin beekamne kan agarsiisudha.

Kana malees, naannoonaan raajichi uwifame ummatoota gama qarqara galaanaa isaanii Galaana Meditiraaniyaanii wajjin walqabataniin kan walqabatudha. Kanaaf galaanni gocha waraanaa injifannoo warra ol'aantummaa qaban keessatti gahee guddaa qaba.

Dan 7:3 *Bineensonni gurguddoon afur garaa* garaa galaana keessaa ba'an walirraa.

3a- *Bineensonni gurguddoon afur immoo galaana keessaa bahan*
Mul'ata haaraa keessatti barsiisa Daani'eel 2 irratti kennname arganna, achitti garuu bineensonni kutaa qaama *siidaa sanaa bakka bu'u*.

3b-1 *e s adda addaa walirraa*

Akkuma meeshaalee *siidaa Daan.2*.

Dan 7:4 *Inni duraa akka leencaa , baallee sangootaa qaba ture; Hanga baallee isaa irraa cicciramutti nan ilaala ture; lafa irraa ol kaafamee akka nama miila isaatiin akka dhaabbatu godhamee, garaan namaas kennameef.*

4a- *Kan jalqaba akka leencaa , baallee adurree qaba ture*

Asitti mataan warqee mootii Kaldootaa Daan.2 *leenca baallee adurree qabu ta'a* ; asxaa dhagaa Baabiloon bifaa diimaa qabu irratti bocame, boonsa mootii Nebukadnezaar Daan.4.

4b- *Anis ilaale, hamma baalleen isaa irraa cicciramutti*

Raajichi waggoota torba ykn yeroo torba mootichi Nebukadnezaar Waaqayyoon gowwaa itti taasise kan argisiisudha. Waggoota 7 (*yeroo torba*) salphina Daan.4:16 irratti raajii dubbatame kana keessatti *onneen nama isaa buqqa'ee*, onnee bineensaa bakka bu'e.

4c-. *lafa irraa ol kaafamee akka nama miila isaatiin akka dhaabbatu godhamee, garaan namaas kennameef.*

Gara uumaa Waaqayyootti jijiiramuun isaa asitti mirkanaa'eera. Muuxannoonaan isaa, Waaqayyoof namni nama ta'uu isaa hubachuuf kan nu dandeessisu yeroo garaan isaa fakkii kan Waaqayyoo baatu qofa. Inni foon uffachuu isaatiin Yesus Kiristoosiin fakkeenya waaqummaa mudaan hin qabne jaalalaa fi ajajamu ni mul'isa.

Dan 7:5 *Kunoo, bineensi inni lammaaan akka risaa , gama tokkoon dhaabbate; ilkaan isaa gidduutti lafee cinaachaa sadii afaan isaa keessaa qaba ture, isaanis akkana jedhaniin: Ka'i foon baay'ee nyaadhu.*

5a- *Kunoo, bineensi lammaaan akka risaa , gama tokkoon dhaabbate*

Mootii Kaldootaa booda, *saanduqni meetii fi harki* warra Meedii fi Faarsi *risaa ta'a* . Sirrummaa " *kan gama tokkoon dhaabbate* " ol'aantummaa Faarsi kan ol'aantummaa Meedii booda lammaaffaa mul'ate agarsiisa, garuu injifannoonaan isaa mootii Qiilos 2 Faarsiin argate kan warra Meedii caalaa humna baay'ee guddaa isaaaf kenne.

5b- *ilkaan isaa gidduutti lafee cinaachaa sadii afaan isaa keessa qaba ture, isaanis akkana jedhan: Ka'i foon baay'ee nyaadhu*

Warri Faarsi Meedii irratti ol'aantummaadhaan biyyoota sadii ni mo'u: Liidiyaa mootii sooreessa Kiroosiyos bara – 546, Baabiloon bara – 539, fi Gibxii bara – 525.

Dan 7:6 Kana booda ani ilaaleen, kan biraan akka **risaa**, akka simbirroo dugda isaa irratti baallee afur qaba; bineensi kun mataa afur kan qabu si'a ta'u, bulchiinsi isaaf kennameera.

6a- *Kana booda ilaaleen kunoo kan biraan akka risaa ture*

Idem, garaan fi qoma sibiila diimaa bulchitoota Giriikii *risaa baallee simbirroo afur qabu ta'a*; Tuqaaleen *risaa* Giriikii mallattoo **cubbuu isa** taasisa .

6b- *akka simbirroo dugda isaa irratti baallee afur qaba ture*

Baaloonni *simbirroo afran risaa* wajjin walqabatan saffisa garmalee mo'icha mootii isaa dargaggeessa Aleeksandar Guddicha (-336 fi -323 gidduutti) agarsiisuu fi mirkaneessa.

6c- *bineensi kun mataa afur qaba ture, bulchiinsi itti kenname*

Asitti, "mataa afur" garuu Dan.8 keessatti "gaanfa gurguddaa afur" kan ta'u bulchitoota Giriikii, bakka bu'ota Aleeksandar Guddicha: Seleucus, Tolemy, Lysimachus, fi Cassander.

Dan 7:7 Kana booda mul'ata halkanii kootiin ilaaleen, **bineensi afrffaan, sodaachisaa**, sodaachisaa fi baay'ee jabaa ta'e tokkotu jira; ilkaan sibiilaa gurguddaa qaba ture, nyaata, cabsee, waan hafe miila jala dhidhiita; bineensota kanaan duraa hundumaa irraa adda kan ture si'a ta'u, gaanfa kudhan qaba ture.

7a- *Kana booda, mul'ata halkanii koo keessatti ilaaleen, bineensi afrffaan, sodaachisaa, sodaachisaa fi jabaa adda ta'e tokkotu jira*

Asittis *miilli sibiilaa* Impaayera Roomaa bineensa *ilkaan sibiilaa fi gaanfa kudhan qabu ta'a*. Sababni isaas akka Mul.13:2tti, inni qofti ulaagaa impaayera 3n duraanii qabata: Cimina leencaa, caqasa kana keessatti bakka ibsametti mirkanaa'era: *cimaa adda ta'e*; humna *risaa*, fi saffisa *risaa dhaala cubbuu isaa* kan xurii isaatiin fakkeeffame waliin.

7b- *ilkaan sibiilaa gurguddaa qaba ture, nyaata, cabsee, waan hafe miila jala dhidhiita;*

Bal'inni kun ajjeechaa fi ajjeechaa mallattoo **sibiilaa Roomaatiin raawwatame** kan hanga dhuma addunyaatti itti fufu, ol'aantummaa phaaphaasiisaatii akka isaaf sababa ta'a.

7c- *bineensota kanaan duraa hundumaa irraa adda ture, gaanfa kudhanis qaba ture.*

Gaanfonni *kurnan* kun warra Firaankii, warra Loombaard, warra Alemanni, warra Anglo-Saxons, warra Visigoths, warra Burgundians, warra Suevi, warra Heruli, warra Vandals fi warra Ostrogoths bakka bu'u. Isaan kun mootummoota kiristaanaa *kurnan* bara 395 irraa eegalee erga kufaatii mootummaan Roomaa booda kan uumaman yoo ta'u, akka ibsa ergamichi Daani'eliif lakkofsa 24 irratti kenneetti.

Dan 7:8 Gaanfa sana ilaalee, kunoo, gaanfa xinnoo kan biraan isaan keessaa ba'ee, gaanfota jalqabaa keessaa sadii gaanfa sana dura buqqifamaniiru; kunoo, ija akka ija namaa, afaan of tuulummaadhaan dubbatu qabdi turtie.

8a- *Gaanfawan sana ilaaleen kunoo gaamfi xiqqaan biraa isaan keessaa ba'e*

Gaanfa xiqqaan kun gaanfa kurnan keessaa tokko keessaa kan bahu yoo ta'u, kunis Xaaliyaanii warra Ostrogoths bakka magaalaan Roomaa itti argamtuu

fi "mana qulqulluu phaaphaasii" kan jedhamu, Masaraa Lateran gaara Caelius irratti argamutti; Hiikni maqaa Laatiin: samii.

8b- *fi gaanfa jalqabaa sadii gaanfa kana fuulduratti ciccirame*

Gaanfiin *ciccirame* tartiiba yerootiin: *mootota sadan lakk*. - _ Sababni isaas bu'aa ibsi *gaanfa kana dura jiru hubachuu qabna* . Kana jechuun *Gaanfa* humna waraanaa dhuunfaa waan hin qabneef humna hidhannoo mootota isa sodaataniifi humna amantii isaa irraa fayyadamaa waan ta'eef akkasitti deeggaruun isaaf ajajamuu filatu jechuudha. Yaadni kun Dan.8:24 keessatti ni mirkanaa'a bakka itti dubbifnu: *humni isaa ni dabala, garuu humna ofii isaatiin miti lakkofsi* 25 immoo ni ibsa: *sababa badhaadhina isaa fi milkaa'ina mala isaa irraa kan ka'e of tuulummaa in qaba garaa* . **Akkasitti dhugaan** mirkanaa'uun kan argatu ergaawwan walfakkaatan boqonnaawwan adda addaa macaafa Daani'eel keessatti faca'anii fi bal'inaan guutummaa Macaafa Qulqulluu walitti qabuudhaan qofa akka ta'e agarsiifameera. Boqonnaawwan kitaabichaa addaan ba'anii, raajii fi ergaawwan isaa "chaappaa" kan godhan yoo ta'u, kanneen hunda caalaa haxxummaa fi barbaachisoo ta'an kan hin dhaqqabne ta'anii hafu.

8c- *kunoo immoo ija akka ija namaa qabdi turt*

Mul.9 keessatti Hafuurri ibsa isaa dursee jecha *akka* . Haala kanaan walfakkeenya bifaa kan dhugaa hin taane agarsiisa. Asittis akkasuma *nama Yesus Kiristoos* keessatti mudaa kan *hin qabne ta'uu isaatiin foon uffatee* wajjin wal fakkaachuu isaa hubachuu qabna , garuu inni fakkeessuu qofa qaba. Garuu kana caalaas jira, sababiin isaaas " *ijji* " fakkeenya ifa ta'uu raajotaa kan Yesus fakkeenya guutuu ta'eef. Akkasumas Hafuurri raajii fakkeessuu phaaphaasii kan dhuma irratti waajjira muummee isaa ofiisaa magaalaa Vaatikaan keessatti hundeessu agarsiisa, jechi hiikni isaaas: raajii dubbachuu, Laatiin "vaticinare" irraa. Dubbiin kun Mul.2:20 keessatti kan mirkanaa'u ta'a, yeroo Hafuurri waldaa Kaatolikii Roomaa kana Izaabel *kan* raajota YaHWéH akka ajjeefaman godhe, dubartii ormaa Baal waaqeffattu, mootii Ahaabiin heerumte waliin wal bira qabuudha. Phaaphaasiin raajonni Waaqayyoo dhugaa Kiristoos keessa jiran akka ulee inkiizishiniitti akka du'an waan godhuuf wal bira qabamee ilaaluun sirrii dha.

8d- *fi afaan, kan of tuulummaadhaan dubbate.*

Boqonnaa 7 kana keessatti, Ogeessi Fiilmii fi Daarektarri waaqa bara kiristaanaa addatti isa ilaallatu, yeroo xumura Impaayera Roomaa fi Kiristoos ulfina qabeessa Mikaa'el keessatti deebi'uu isaa gidduu jiru, maqaa isaa isa samii Ergamoota wajjin "zoom" ta'een dhiheessa. Dhufaatii *mootii of tuultuu, qulqulloota ari'atu beeksisa of the Most High , kan yeroo fi seera jijiiruuf* yaalu seera amantii waaqummaa irratti duuluu , abboommii kurnan garuu sirnoota waaqummaa biroos. Hafuurri adabbii isaa isa dhumaan beeksisa; inni " *ibiddaan ni boba'a dubbii of tuulummaa isaatiin .*" Kanaaf, mul'anni firdii samii bara kuma torbaffaa *jechoota of tuulummaa isaa erga kaafamanii booda battalumatti dhiyaata* . Ishee dura mootichi Nebukadnezaar *of tuulummaas* agarsiisee ture garuu barumsa salphina Waaqayyo isaaf kenne gad of deebisee fudhate.

Murtii Samii

Dan 7:9 Teessoowwan utuu dhaabbachaa jiranii nan ilaale. Durii Guyyootaas taa'e. Uffanni isaa akka qorra adii, rifeensi mataa isaa akka suufii qulqulluu ture; teessoon isaas akka abidda ibiddaa, girdgidaanis akka ibidda boba'u ture.

9a- Teessoowwan osoo kaa'amaniin ilaale

teessoo irra taa'anii, samii irratti akka Mul.4tti, waggoota kumaa Mul.20 keessatti caqasaman keessatti raawwatamu. Murtiin kun haal-duree **murtii isa dhumaqopheessa**, raawwiin isaas lakkofsa 11 irratti ibsameera.

9b- Kan bara durii immoo taa'e.

Innis Kiristoos waaqa ta'ee, Waaqa tokkicha uumaa ta'eedha. Gochi gochima taa'uu gocha dhaabbataa dhaabbachuu agarsiisa, fakkii boqonnaati. Samiin nagaa guutuu keessa jira. Lafa irrattis jal'oonti yeroo Kiristoos deebi'u ni balleeffamaniiru.

9c- Uffanni isaa akka qorra adii, rifeensi mataa isaas akka suufii qulqulluu ture

Adiin mallattoo qulqullummaa Waaqayyoo isa guutuu ta'e kan sadarkaa uffata isaa irratti uumama isaa guutuu ilaallatu, mallattoo hojii isaa fi rifeensa mataa isaa kan gonfoo ogummaa qulqulluu fi guutuu ta'e cubbuu hundumaa irraa bilisa ta'e *dha*.

Keeyyatni kun yaada Isa.1:18: *Kottaa haa kadhannu! jedha YaHWéH. Cubbuun keessan akka diimaa yoo ta'e, akka qorraatti in adii ta'a; yoo akka diimaa diimaa ta'an akka suufii ni ta'u.*

9d- teessoo isaa akka abidda ibiddaa, .

Teessoon bakka Abbaa Murtii guddaa, firdii yaada Waaqayyoo agarsiisa. Innis fakkii abidda ibiddaa isa ija Kiristoos haqaa ta'u jalatti kaa'ameera Mul.1:14 keessatti ibsa caqasa kanaa arganna. Ibiddi ni balleessa, kunis *murtii* kanaaf kaayyoo diinota Waaqayyoo fi filatamoo isaa balleessuuf kenna. Duraan du'aniiru waan ta'eef murtiin kun du'a lammaffaa kan ilaallatu yoo ta'u kunis murteessaadhaan warra itti murtaa'e rukutu.

9ffaa- fi girdgidaan akka ibidda boba'aa.

Teessoon ibidda boba'aa lafa irratti boba'u wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu girdgidaa qaba : Mul.20:14-15: duuti inni lammaffaan haroo ibiddaa . Kanaaf girdgidaan murtii kennname raawwachuuf abbootiin murtii samii irraa gara lafaatti akka socho'an kan agarsiisudha . Waaqayyo jiraataan, Abbaan Murtii guddaan ni socho'a yeroo lafti haaromfamuu fi qulqulla'u teessoo Mootii isaa achitti dhaabuuf deebi'ee ni socho'a akka Mul.21:2-3.

Dan 7:10 Lagni ibiddaa yaa'ee fuula isaa keessaa ba'e. Kuma kuma tokkotu isa tajaajilan, miliyoona kuma kudhan immoo fuula isaa dura dhaabbate. Abbootiin murtii taa'anii, kitaabonni ni banaman.

10a- Lagni ibiddaa yaa'ee fuula isaa irraa ba'e

Ibiddi qulqulleessituu inni samii irraa bu'ee lubbuu warra kufanii fi booda du'aa ka'an akka Mul.20:9: *Fuula lafaa irratti ol ba'anii, buufata qulqullootaa fi kanneen magaalaa jaallatamaa . Garuu ibiddi samii irraa bu'ee isaan nyaate .*

10b- Kuma kuma tokkotu isa tajaajilan

Kunis lubbuu miliyoona tokko, kan filatamtoota *lafa* irraa furaman.

10c- fi miliyoona kuma kudhaniin *fuula isaa dura dhaabbate*

Lubbuuwan lafaa biiliyoona kudhan Waaqayyo ***waamaman*** du'aa kaafamanii murtii waaqummaa haqaa du'a *lammaffaa akka rakkataniif isa fi abbootii murtii isaa duratti waamamu*, wanti Luqaas 19:27 irratti mirkanaa'e: *Kanneen hafan immoo, diinota koo, kan na hin barbaanne as fidaa isaan irratti mootii, fuula koo duratti* isaan ajjeesi . Haala kanaan hafuurri jechoota inni karaa Yesus Mat.22:14 irratti dubbate mirkaneessa: ***Baay'een waamamaniiru, garuu muraasni filataman*** . Kun keessumaa guyyoota dhuma keessatti akka Luqaas 18:8tti ni ta'a: ... *Garuu ilmi namaa yeroo dhufu lafa irratti amantii ni argataa?*

10d- *Abbootiin murtii taa'anii, kitaabonni ni banaman*

Manni murtii olaanaa ragaa murtii kana hayyamee fi himanna tokkoon tokkoon lubbuu itti murtaa'eef dhuunfaan madaqfame irratti hundaa'uun murtii ni kenna. *Kitaabonni* isaa jirenya uumama tokkoo kan of keessaa qaban yoo ta'u, Waaqayyo yaadannoo keessa kan kaa'ame, ergamoota amanamoo ta'an dhugaa ba'oota ta'anii, yeroo ammaa namoota Lafaa biratti kan hin mul'annedha.

Dan 7:11 *Achiis dubbi of tuulummaa gaanfichi dubbateen ilaale; osoon ilaalu bineensichi ni ajjeefame.*

11a- *Ergasii ani ilaale, sababa jecha of tuulummaa gaanfiin dubbatteef*

Akkuma jechoota " *sababa jechoonni of tuulummaa* " agarsiisu, caqasni kun hariiroo sababaa fi bu'aa firdii Waaqayyoo ibsu nutti agarsiisuu barbaada. Sababa malee hin murteessu.

11b- *osoon ilaalu bineensichi ajjeefame*

Bineensi *afrappaan* walduraa duubaan bakka bu'u, Roomaa Impaayera - mootummoota Awurooppaa kudhan - Roomaa Phaaphaasi, ibiddaan yoo barbadaa'e, sochii afaa in *of tuulummaa* Roomaa Phaaphaasi irraa kan ***ka'edha***; sochii hanga deebi'ee dhufuu Kiristoos itti fufu.

11c- *reeffi Isaas barbadaa'e , akka gubamuuf ibiddatti geeffame*

Murtiin yeroo tokkotti *gaanfa xiqqaa* fi *gaanfa siivilii kurnan* isa deggeranii fi cubbuu isaa keessatti hirmaatan akka Mul.18:4tti rukuta. *Haroon ibiddaa du'a lammaffaa* isaan nyaatee ni balleessa .

Dan 7:12 *Bineensonni kaanis aangoo isaanii irraa mulqaman, garuu hamma yeroo murtaa'etti umriin isaanii dheereffamee ture.*

12a- *Bineensonni kaan aangoo irraa mulqaman*

Asitti akkuma Mul.

12b- *garuu umriin dheerachuu hanga yeroo murtaa'etti isaanif kennameera*

Sirrummaa kun jechuun faayidaa impaayroota duraanii dhuma addunyaa irratti dhuma ol'aantummaa isaanii akka bineensa ^{Roomaa 4ffaa} bifa isaa isa dhuma mootummaa kiristaanaa addunyaa maraa jalatti yeroo deebi'uu isaa mudachuu dhabuu isaanii jechuudha.kan Yesus Kiristoos. Xumurri 4ffaa guutummaatti badiisa isaatiin kan beekamudha Kana booda lafti *bifa hin qabnee fi duwwaa ta'ee* hafti fakkii boolla Uma.1:2.

Iyyesuus Kiristoos ilma namaa

Dan 7:13 *Mul'ata halkaniin ilaaleen, kunoo, duumessa samii keessaa namni akka ilma namaa dhufe; innis gara Durii Guyyootaatti dhufe, isaanis itti dhiheessan.*

13a- *Mul'ata halkanii kootiin ilaaleen kunoo, duumessa samii irratti namni akka ilma namaa dhufe*

Mul'achuun ilma namaa kun hiika murtii amma tuqameef kennname irratti ifa godha. Firdiin kan Kiristoos ti. Bara Daani'elitti garuu Yesus amma iyyuu waan hin dhufneef, Waaqayyo yeroo jalqabaaf gara lafaatti namoota dhufutti tajaajila isaa isa lafa irraa maal akka raawwatu fakkeenyaan kaa'a.

13b- *gara bara durii dhufee, isatti dhiheessan.*

Erga du'ee booda, qajeelummaa isaa isa guutuu ta'e isa Waaqayyo isa mufateef aarsaa ta'ee aarsaa ta'e dhiheessuuf, dhiifama filatamoo isaa amanamoo, ofumaan adda baafamanii fi filataman argachuuf of ni kaasa. Suuraan dhiyaate kun seera bu'uuraa fayyina aarsaa Waaqayyo fedhiidhaan Kiristoositti dhiheessetti amanuudhaan argamu barsiisa. Waaqayyo birattis rogummaa isaa ni mirkaneessa.

Dan 7:14 *Isaanis aangoo, ulfinaa fi mootummaa isaaf kennan; saboonni, saboonni, namoonni afaan hundumaa dubbatanis isa tajaajilu turan. Bulchiinsi isaa bulchiinsa bara baraa kan hin darbine, mootummaan isaas yoomiyuu hin badu.*

14a- *Mootummaan, ulfinaa fi mootummaan isaaf kennan*

Daataan caqasa kanaa caqasoota Mat.28:18 hanga 20 kana keessatti gabaabfamee kan jiru yoo ta'u isaanis firdichi dhuguma kan Yesus Kiristoos ta'uu isaa mirkaneessa: *Yesus, erga itti dhiyaatee booda, akkas jedhee isaanitti dubbate: Aangoon hundinuu samii fi lafa irratti naaf kennameera . Kanaaf dhaqaatii maqaa Abbaa, kan Ilmaa fi kan Hafuura Qulqullutiin cuuphaatii, wanta ani isin abboome hundumaa akka eegan barsiisaa, saba hundumaa duuka buutota godhadhaa. Kunoo, hamma dhuma biyya lafaatti yeroo hundumaa isin wajjin jira .*

14b- *saboonni, saboonni, namoonni afaan hundumaas isa tajaajilan*

Jecha guutuudhaan yoo ilaalle, lafa haaraa irratti, kan durii bara kuma torbaffaa booda haaromfamee fi ulfina argate irratti ta'a. Garuu warri furaman yeroo jirenya isaanii keessatti isa ***tajaajilaniif*** fayyina tokkicha Yesus Kiristoosiin argateen *ummatoota, sabaa fi afaan hundumaa keessaa filatamaniiru .* Mul.10:11 fi 17:15 keessatti ibsi kun Awurooppaa kiristaana ta'ee fi addunyaa warra dhihaa agarsiisa. Garee kana keessatti filatamoo *miliyoona tokko* kan fayyan kanneen Waaqayyoon tajaajilan lakkofsa 10 irratti arganna .

14c- *bulchiinsi isaas yoomiyuu hin badu*

Bal'inaan Dan.2:44 irratti waa'ee isaa caqasame asitti mirkanaa'eera: *bulchiinsi isaa gonkumaa hin badu.*

Dan 7:15 *Ana Daani'eel, hafuurri koo natti raafame, mul'atni mataa kootiis na sodaachise.*

15a- *Ani Daani'eel hafuura dhiphaa of keessaa qaba ture*

Rakkoon Daani'eel qajeelaa dha, mul'anni qulqulloota Waaqayyoof balaa akka ta'e beeksisa.

15b- *mul'atawan mataa koo keessa jiranis na sodaachisan.*

Yeroo muraasa booda mul'anni inni Mikaa'el irratti qabu dhiibbaa wal fakkaatu isa irrattis ni qabaata, akka Dan.10:8tti: *Ani kophaa koo hafe, mul'ata guddaa kanas arge; humni koo na dadhabe, fuulli koo halluu jijiiree manca'ee, humna koo hunda dhabe.* Ibsa: *ilmi namaa fi Mikaa'el* nama waaqummaa tokkoo fi tokko . Sodaan amala bulchiinsa Roomaa ni ta'a, sababiin isaas ol'aantummaa

lamaan walduraa duubaan jiran kana keessatti, saba bulchitoota qulqulluu kan akka Nebukadnezaar, Daariyoos nama Meedii fi Qiros 2 Faarsi hin kennu.

Dan 7:16 Anis warra achi dhaabbatan keessaa tokkotti dhihaadhee waa'ee wantoota kana hundumaa dhugaa isa gaafadhe. Innis natti himee, ibsa naaf kenne:

16a- **Asirratti ibsi dabalataa ergamaan kenne jalqaba**

Dan 7:17 Bineensonni gurguddoon afran kun mootota afur lafa irraa ka'an;

17a- Hiikni kun hamma asitti Daan.7 keessatti, kan bineensotaatiin walduraa duubaan Daan.2 keessatti fakkii siidaadhaan mul'ate irratti akka hojjetu hubadhu .

Dan 7:18 Qulqulloonni isa hundumaa irra ol aanaa garuu mootummaa ni fudhatu, bara baraan hamma bara baraattis mootummaa in qabatu.

18a- Yaada walduraa duubaan afran irratti kenname. Ammas inni shanaffaan mootummaa bara baraa filatamoo Kiristoos **cubbuu** fi du'a irratti injifannoo isaa irratti ijaaru ilaallata.

Dan 7:19 Achiis ani waa'ee bineensa afraffaa isa kaan hundumaa irraa adda ta'ee fi baay'ee sodaachisaa, ilkaan sibiilaa fi mismaara sibiila diimaa qabu, isa nyaate, cabsee, waan hafe miila jala dhiitu, dhugaa beekuu nan hawwe;

19a- kan ilkaan sibiilaa qabu

Asitti arganna, ilkaan keessatti , sibiilli duraanuu mallattoo jabina Impaayera Roomaa miila siidaa Daan.2.

19b- fi mismaara **naasaa** .

Odeeffannoo dabalataa kana keessatti ergamichi ibsa: *fi mismaara naasaa* . **Hambaa cubbuu Giriikii** akkasitti meeshaa xuraa'aa kanaan mirkanaa'a, alayidii **garaa fi qoma** siidaa Daan keessatti impaayera Giriikii kan fakkeessutuure.2 .

19c- *kan nyaate, cabsee, kan hafe dhiite*

Nyaachuu , ykn wantoota mo'aman fayyadamuu, waan isaan guddisu – cabsuu , dirqisiisuu fi balleessuu – *dhiibuu* , tuffachuu fi ari'achuu – Kun gochoonni "Roomaa" lamaan wal duraa duubaan fi deeggartoonni isaanii siiviili fi amantii hanga deebi'anitti shaakalan kan Kiristoos. Mul.12:17 keessatti: Hafuurri "Adveentistoota" isa dhumaajecha "haftee" jedhuun moggaasa.

Dan 7:20 Gaanfa kurnan mataa isaa irra turan keessaa fi isa kaan keessaa ba'ee fi sadan dura bu'an keessaa gaanfa ija qabu sana keessaa afaan of tuulummaa dubbatu. *fi bifaa warra kaan caalaa guddaa ta'e qaba* .

20a- Keeyyatni kun lakkofsa 8 irratti bal'ina wal faallessu fida. Akkamitti "gaanfi xiqlaan" asitti fudhata **bifa warra kaan caalaa guddaa ta'e?** Kun hundi garaagarummaa isaa mootota gaanfa kurnan kanneen biroo irraati . Baayyee dadhaboo fi dadhaboodha ta'us, karaa amantii fi sodaa Waaqayyoo isa isheen lafa irratti bakka bu'a jetteetti, akka barbaaddetti isaan ol'aantummaa fi too'atti, kanneen hin baay'anne irraa kan hafe.

Dan 7:21 Gaanfi kun qulqulloota irratti yeroo lolu, isaan irrattis injifachuu isaa nan arge.

21a- Wal-faallaan itti fufa. Qulqullummaa ol aanaa of keessaa qaba jettee kan himtu yoo ta'u Waaqayyo qulqulloota isaa ari'achaa akka jirtu ishee hima. Ibsi tokko qofa egaa: akka hafuura baafattuutti soba. Milkaa'inni isaa kan soba

gowwoomsaa fi gaaga'ama guddaa ta'eedha , daandii Yesus Kiristoos hordofe baay'ee kan balleessudha.

Dan 7:22 *hanga inni durii bara dhufee qulqulloota isa hundumaa ol ta'eef mirga kennutti, yeroon qulqullooni mootummaa itti qabatanis ga'e.*

22a- Akka carraa ta'ee oduu gammachiisaa mirkanaa'eera. Gocha dukkanaa'aa Roomaa phaaphaasii fi deeggartoota siiviilii fi amantii ishee booda injifannoон дхуммаа Киристоосийн фараатын исааф нийт дхуфа.

Lakkoofsi 23 fi 24 tartiiba walduraa duubaan ibsu

Dan 7:23 *Akkana naan jedhe: Bineensi inni afraffaan mootummaa afraffaan lafa irra jiraatu, mootummoota hundumaa irraa adda ta'ee, guutummaa lafaa nyaatee, dhiitee caccabsee caccabsa.*

23a- Impaayera Roomaa waaqolii tolfamoo bifa impaayera isaatiin – 27 fi 395 гиддуутти.

Dan 7:24 *Gaanfonni kurnan mootota kudhan mootummaa kana keessaa ka'aniidha. Isaan booda kan biraan isa duraa irraa adda ta'e ni ka'a, mootota sadiis ni buusa.*

24a- Gaanfa kurnan kana mootummoota kiristaanaa kurnan naannoo dhiha Impaayera Roomaa diigamee fi caccabee туре irratti ijaaramanii wajjin adda баасуу кандаанын **sirrii** та'uu **kanaan**. Naannoo kun кан Awurooppaa keenya ammaa ти: EU (ykn EU).

Dan 7:25 *Inni hundumaa irratti dubbii in dubbata, qulqulloota isa hundumaa irraas ni cunqursa, yeroo fi seeras jijiiruuf abdii in qaba; qulqulloonis yeroodhaaf, yeroodhaaf, walakkaa yeroodhaaf harka isaatti in kennama.*

25a- *Inni ol-arraa irratti dubbii ni dubbata*

Waaqayyo caqasa kana keessatti cubbuu балалеффачуу исаа кан inni sirna phaaphaasii Roomaa fi luboota Roomaa isa dura turan kanneen hammeenyi raawwatame tuuta wallaalotaaf jaallatama, qajeelaa fi barsiifameef sababa ta'e irratti xiyyeffata. Hafuurri himannaа isa hunda caalaa cimaa ta'e irraa jalqabee тарресса: *jechoota isa hundumaa caalaa ol aanaa* ofii исаа irratti. Kan nama ajaa'ibu Phaaphaasonni Waaqayyoon tajaajiluu fi lafa irratti isa bakka bu'u jedhu. Garuu Waaqayyo fakkeessuu phaaphaasii kana karaa kamiinuu waan hin fudhanneef siritti fakkeessuu kanatu badii kan uumudha. Kanarrea кан ка'ес, wanti Roomaan waa'ee Waaqayyo sobaan barsiistu hundi qaamaan isa irratti dhiibbaa qaba.

25b- *qulqulloota isa hundumaa ol ta'e ni cunqursa*

Ari'atama qajeelaa hin taane *qulqulloota* лаккоофса 21 аситти yaadatamee mirkanaa'eera. Murtiin кан kennamu manneen murtii amantii maqaa "Holy Inquisition" jedhu qabataniin. Dararuun namoota qulqulluu yakka isaanii akka amananiif dirqisiisuuf kan ooludha.

25c- *yeroo fi seeras jijiiruuf abdii qaba*

Himannaan kun dubbisaan dhugaawan bu'uuraa waaqeffannaa Waaqayyo isa dhugaa, jiraataa fi tokkichaaf kenneme deebisee hundeessuuf carraa kenna.

Sirni bareedaan Waaqayyo hundeesse monoksota Roomaatiin jijiirame. Akka Seera Ba'uu 12:2 тti Waaqayyo yeroo Gibxii ba'an Ibrootaan akkana jedhe:

Ji'i kun isiniif ji'oota keessaa isa jalqabaa ta'a; ji'a jalqabaa waggaa siif ta'a .

Kun ajaja malee yaada salphaa miti. Akkasumas fayyinni akka Yesuus Kiristoositti Yihudoota irraa waan dhufuuf, erga Ba'uu jalqabee, uumamni fayyina seenu hundinuu maatii Waaqayyoo keessas seena, bakka sirni isaa moo'uu fi kabajamuu qabu. Kun barumsa fayyinnaa isa dhugaati, bara ergamootaa kaasee kan turedha. Kiristoos keessatti Israa'el Waaqayyoo gama hafuuraa fudhate, sirna isaa fi barumsa isaa kan hundeesse Israa'el isaa irraa gadi miti. Akka Rom.11:24tti, namni waaqa tolfamaa jijiirame hundee fi jirma Ibrootaa Abrahaam keessatti kan grafted ta'e malee faallaa kanaa miti. Inni Phaawuloosiin akeekkachiifameera amantii dhabuu Yihudoota fincilstoota kakuu moofaatiif du'a ta'ee fi kiristaanota fincilstoota kakuu haaraatiifis akkuma kana du'aaf nama saaxilu ta'a; kan kallattiin amantii Kaatolikii Roomaa ilaallatu, fi qo'annoona Daan.8 ni mirkaneessa, bara 1843 irraa eegalee, Kiristaanota Pirootestaantii.

Bu'aan isaa suukaneessaa fi diraamaa waan ta'eef himannaan waaqummaa caqasa kana keessatti dhiyaate bakka hundatti kan argamu jalqaba mul'ata raajii dheeraa qofa irra jirra . Yeroon Roomaan jijiirame kan ilaallatu:

1 – boqonnaa sanbataa ^{abboommii} Waaqayyoo 4ffaa. Guyyaan torbaffaan Amajjii 7, 321 irraa eegalee guyyaa jalqabatiin bakka bu'ee jira, Waaqayyo akka guyyaa addunyaa fi jalqaba torbanitti qabame. Kana malees, guyyaan jalqabaa kun kan fe'ame Emperor Roomaa Qosxanxinoos 1ffaan ^{yeroo} waaqeffannaa "aduu kabajamaa hin mo'amne", aduu warra waaqeffannaa waaqa tolfamaa, duraanuu Gibxii keessa jirtu, mallattoo cubbuu macaafa qulqulluu . Daani'eel 5 Waaqayyo aarii isa irratti raawwatame akkamitti akka adabu nutti agarsiise, namni akkasitti akeekkachiifama waan ta'eef yeroo Waaqayyo isa irratti murteesu akkuma mootii Beelsaazar irratti murteesee ajjeese waan isa eeggatu ni beeka. Sanbanni bu'uura biyya lafaa irraa kaasee Waaqayyoon qulqullaa'e amala lama kan qabu waa'ee yeroo fi seera waaqayyoo ta'uu isaa akkuma caqasni keenya kaasu.

2 – Jalqabni waggaa, kan jalqaba birraa keessa raawwatame, jechi yeroo jalqabaaf hiikni isaa, jalqaba qorraatti akka raawwatamu jijiirame.

3 – Akka Waaqayyo jedhutti jijiiramni guyyaa kan uumamu yeroo aduun lixxu, tartiiba halkan guyyaatiin malee halkan walakkaa miti, sababni isaaas sirba kan qabuu fi urjiilee inni akeeka kanaan uumeen kan mallatteeffamu waan ta'eef.

Jijiiramni seeraa dhimma Sanbataa caalaa baay'ee gad fagoodha. Roomaan meeshaalee warqee mana qulqullummaa hin xureessine, barreeffama jalqabaa jechoota Waaqayyo quba isaatiin gabatee dhagaa Museef kenne irratti barreesse jijiiruuf of hayyamte. Wantoota baay'ee qulqulluu ta'an sana tuquun, isa keessatti argaman, Waaqayyoon battalumatti du'aan rukutame.

25c- *qulqulloonis yeroo, yeroo, fi walakkaa yeroof harka isaatti ni kennamu*

Yeroon jechuun maal jechuudha ? Muuxannoon Nebukadnezaar mootichaa deebii nuuf kenna Dan.4:23: Namoota keessaa si ari'u, bineensota bosonaa wajjin in jiraatta, akka re'ootaatti marga akka nyaattu siif kennu; yeroon torba immoo isin irra in darba, hamma ati hundumaa irra ol aanaan mootummaa namootaa akka bulchu fi nama fedhetti akka kenu beektutti. Muuxannoo cimaa kana booda mootichi lakkofsa 34 irratti akkas jedheera: Yeroo murtaa'e booda, ani Nebukadnezaar ija koo gara samiitti ol kaasee, yaadni gara kootti deebi'e . Ani isa hundumaa ol ta'e eebbiseera, isa bara baraan jiraatu, bulchiinsi isaa

*bulchiinsa bara baraa, mootummaan isaas dhalootaa dhalootatti kan jiraatu nan galateeffadheera, ulfinas kenneera . Yeroon torban kun turtiin sun adeemsa jirenya isaa keessatti erga jalqabee fi xumuramee waggoota torba akka bakka bu'an hubachuu dandeenya . Kanaaf Waaqayyo yeroo jedhee kan waamu yeroo lafti warraaqsa aduu guutuu tokko xumuruuf fudhatuudha. Achirraa ergaawwan hedduun ni ba'u. Waaqayyo aduudhaan kan fakkeeffame yoo ta'u uumamni tokko yeroo of tuuluun ba'u, bakka isaa kaa'uuf Waaqayyo akkas jedha: "Naannoo waaqummaa kootti geengoo ta'ii eenu akkan ta'e baradhu" jedha. Nebukadnezaariif garagalchi torba barbaachisaa ta'us bu'a qabeessa. Barumsi kan biraan immoo yeroo bulchiinsa phaaphaasii akkasumas jecha " yeroo " jedhu caqasa kana keessatti raajii dubbatame ilaallata. Muuxannoo Nebukadnezaar wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu, Waaqayyo of tuulummaa kiristaanaa yeroo, yeroo fi walakkaa bara raajii ta'ee **gowwummaatti geessuun adaba.** Amajjii 7, 321 irraa eegalee gowwummaa keessatti of tuuluun fi wallaluun namoonni tartiiba abboommii Waaqayyoo tokko jijiire akka kabajan akka walii galan taasiseera; waan garbichi Kiristoos inni gad of deebisu ajajamu hin dandeenye, yoo kana hin taane Waaqayyo fayyisaa isaa irraa of kuta ture.*

Keeyyatni kun gatii dhugaa fi guyyoota jalqabaa fi xumura turtii raajii kanaa akka barbaannu nu geessa. Wagga 3 fi ji'a jaha akka bakka bu'u ni arganna. Dhugaa dubbachuuf, foormulaan kun Mul.12:14 keessatti deebi'ee mul'ata bakka foormulaa wajjin wal fakkaata guyyoota 1260 lakkofsa 6. Hojiirra oolmaan koodii His.4:5-6, guyyaa tokko wagga tokkoof, akka danda'amu ni taasisa kun dhuguma waggoota dheeraa fi suukaneessaa 1260, kan gidiraa fi du'aa akka ta'an hubachuuf.

Dan 7:26 *Yeroo sanatti firdiin ni dhufa, bulchiinsi isaas isa irraa in fudhatama, bara baraan ni badama, ni badama.*

2a- Fedhii sirrii ta'u kanaa ni calaqisiisa: murtii fi xumurri ol'aantummaa phaaphaasotaa yeroo tokkotti raawwatama. Kunis firdiin caqafame osoo Kiristoos deebi'uu isaa dura akka hin jalqabne mirkaneessa. Bara 2021tti Phaaphaasonni ammallee sochirra waan jiraniif murtiin Daani'eel keessatti caqasame bara 1844tti hin jalqabne obboloota Adveentistii.

Dan 7:27 *Mootummaan, bulchiinsi, guddinni mootummoota samii jala jiran hundumaa saba qulqulloota isa hundumaaf in kennama. Bulchiinsi isaa bulchiinsa bara baraa waan ta'ee, bulchitooni hundinuu isaaf ni tajaajilu, ni ajajamu.*

27a- Kanaaf firdiin erga ulfina Kiristoos deebi'ee fi warra filataman gara samiitti butamanii booda akka gaariitti hojiirra oola.

27b- *bulchitooni hundis ni tajaajilu, ni ajajamu*

bulchitoota sadan kitaaba kana keessatti dhiyaatan nutti agarsiisa: mootii Kaldoottaa Nebukadnezaar, mootii Meedii Daariyoos fi mootii Faarsi Qiilos 2.

Dan 7:28 *Dubbiin kunoo xumurame. Ani Daani'eel yaada kootiin garmalee na dhibe, halluu jijiire, jechoota kanas garaa koo keessa kaa'e.*

28a- Rakkoon Daani'eel ammallee sirrii dha, sababiin isaas sadarkaa kana irratti ragaaleen eenyummaa Roomaa phaaphaasii ammallee humna waan hin qabneef; eenyummaan isaa ammallee "yaada yaada" duraanuu baay'ee amansiisa ta'ee hafa, garuu hunduu wal fakkaata, "yaada" ta'ee jira. Garuu Daani'eel 7 gabatee

raajii torban kitaaba Daani'eel kana keessatti dhiyaatan keessaa isa lammaffaa qofa ta'a. Ammas, ergaawwan Daan.2 fi Daan.7 keessatti dhiyaatan walfakkaataa fi kan wal-dabalatan ta'uu isaanii hubachuu dandeenyeerra. Tokkoon tokkoon fuula haaraa elementoota dabalataa nuuf fida which will be superimposed on the studies already carried out , ergaa Waaqayyoo kan akkasitti caalaatti ifa ta'u cimsuu fi cimsa.

Yaadni “ *gaanfi xiqaan* ” boqonnaa 7 kanaa Roomaa phaaphaasii ta'uu isaa mirkanan u qaba. Dubbiin ni raawwatama. Garuu walduraa duubaan seenaa kana kan Roomaa ilaallatu kana dursinee haa yaadannu, “ *bineensa hamaa 4ffaa ilkaan sibiilaa qabu* ”. Innis Impaayera Roomaa kan agarsiisu yoo ta'u itti aansee “ *gaanfa kudhan* ” mootummoota Awurooppaa bilisaa fi walaba ta'an kanneen itti aanan, bara 538tti, “ *gaanfa xiqaan* ” Phaaphaasii jedhamee fudhatamu, “ *mootii adda addaa* ” kana, isa dura “ *gaanfa sadii ykn mootota sadii* ”, . warri Herules, warri Vaandaalotaa fi warri Ostrogoths lakkoofsa 8 fi 24 keessatti 493 fi 538 gidduutti gadi bu'aniiru.

Daani'eel 8.

Dan 8:1 *Bara mooticha Belteshaazar waggaasadaffaatti, ani Daani'eel, mul'ata ani kanaan dura argeen alatti, mul'ata tokko nan arge.*

1a- Yeroon darbe: waggaas 3. Daani'eel mul'ata haaraa argate. Isa kana keessatti bineensonni lama qofatu jira isaanis lakkoofsa 20 fi 21 irratti ifatti kan adda baafaman warra *Meedii fi Faarsi fi Giriikota* mul'ata kanaan duraa keessatti Impaayera 2ffaa fi 3ffaa walduraa duubaan raajii dubbatame turan. Yeroo booda, mul'atawan keessatti bineensonni sirna Ibrooktaa wajjin caalaatti kan walsimu

ta'a. Dan.8 korbeessa hoolaa fi re'ee dhiheessa ; bineensota aarsaa Guyyaa Araarsummaa sirna Yihudootaa keessatti dhihaatan. Akkasitti mallattoo cubbuu kan wal-irratti kaa'ame impaayera Giriikii keessatti hubachuu dandeenya: garaa fi qoma sibiila diimaa Daan.2, risaa Daan.7 fi re'ee Daan.8.

Dan 8:2 *Mul'ata kana yommun argu, naannoo Eelaam magaalaa guddoo Suushaan keessa akkan jiru natti fakkaate; yeroo mul'ata koottis naannoo laga Ulaayi ture.*

2a- Daani'eel naannoo laga Kaaroon kan bara isaa Ulaayi ture Faarsi keessa jira. Magaalaan *guddoo Faarsi* fi mallattoon *lagaa* saba tokkoo mul'ata Waaqayyo isaaniif kennuuf bakka teessuma lafaa itti wabii ta'e agarsiisa. Kanaaf ergaawwan raajii boqonnaa kana keessatti ragaa teessuma lafaa gatii guddaa qabu kan boqonnaa 2 fi 7 keessatti dhabame ni kennu.

Dan 8:3 *Ija koo ol kaasee ilaaleen, korbeessa hoolaa tokkos gaanfa qabu laga sana dura dhaabatee arge; gaanfonni kun olka'oo kan turan si'a ta'u, tokko isa kaan caalaa ol kan ka'e si'a ta'u, innis dhuma irratti ol ka'e.*

3a- Keeyyatni kun seenaa Faarsi kan fakkeessu *korbeessa hoolaa gaanfa isaa kanaan gabaabsee ibsa inni ol aanaan* isa bakka bu'a sababiin isaas jalqaba irratti michuu ishee Meediin ol'aantummaa waan qabuuf, isa ol ka'e isa dhumaa kan ol ka'e mootii Qiros 2 Faarsi, bara 539tti, kan bara Daani'eel isa dhumaa akka Dan.10:1. Garuu asitti, rakkoo guyyaa dhugaa ta'e tokkon akeeka, sababiin isaas barreessitooni seenaa dhugaa ba'umsa ijaan arge Daani'eel kan Daan.5:31 keessatti, Baabiloon mo'achuu isaa mootii Meedii Daariyoos isa Baabilon akka Daaniitti satraapoota 120tti qindeesseetti kan walqabsiisu guutummaatti tuffatu. 6: 1. 1. . Qiros aangootti kan dhufe erga Daariyoos du'ee booda, kanaaf bara 539 osoo hin taane xiqqoo booda, yookaan faallaa kanaatiin, mo'ichi Daariyoos guyyaa – 539 dura xiqqoo ta'uu danda'a ture.

3b- Keeyyata kana keessatti, bifa gaanfa xiqqaa fi guddaa agarsiisuuf itti fayyadamanii, haxxummaan waaqummaa tokko ni mul'ata. Kunis ibsi of eeggannoodhaan irraa fagaatame " *gaanfa xiqqoo* " jedhu addatti fi addatti eenyummaa Roomaa wajjin kan wal qabate ta'uu isaa mirkaneessa.

Dan 8:4 *Korbeessa hoolaa gaanfa isaatiin gara dhihaatti, gara kaabaa fi gara kibbaatti yeroo rukutu arge; bineensi isa mormuu hin dandeenye, miidhamtoota isaa kan baasus hin turre; waan barbaade hojjeteet, humna guddaa argate.*

4a- Fakkiin keeyyata kanaa marsaa walduraa duubaan mo'icha Faarsi gara impaayera, ol'aantummaa mootii moototaa isaan geessu agarsiisa.

Dhihaatti : Qiros 2 Kaldootaa fi Gibxii wajjin bara – 549 fi – 539 gidduutti gamtaa uume .

Kaabaan : Liidiyan mootii *Kirooesus* bara – 546tti mo'amte

Sa'aatii *walakkaa* : Qiros mootii Meedii Daariyoos bakka bu'uun Baabiloon kan injifate yoo ta'u – 539 booda mootiin Faarsi Kaambiis 2 bara – 525tti Gibxii ni mo'ata.

4b- *humna guddaa ta'e*

Inni *humna impaayera* kan Faarsi impaayera jalqabaa taasise galmaan gahe boqonnaa kana keessatti raajii dubbatame 8. Mul'ata Daan.2 fi Daan.7 keessatti ^{impaayera 2ffaa ture.} Aangoo kanaan Impaayera Faarsi hanga Galaana

Meditiraaniyaaniitti babal'ate Giriik haleelee Maraatoonii irratti bara – 490. Waraanni deebi'ee jalqabe.

Dan 8:5 *Yeroon sirriitti ilaalu, kunoo, re'een tokko gara dhihaa irraa dhufee, utuu isa hin tuqin, fuula isaatiin lafa hundumaa irra fiige; re'een kun ija isaa gidduutti gaanfa guddaa qaba ture.*

5a- Lakkoofsi 21 re'ee ifatti adda baasee ibsa: *Re'een mootii Jaawaan, Gaanfi guddaan ija isaa gidduu jiru mootii isa jalqabaati . Jaavaan, jechuun maqaa Giriik durii. Mootota Giriikii dadhaboo tuffachuu, Hafuurri mul'ata isaa mo'ataa guddaa Giriikii Aleeksaandar Guddicha irratti ijaara.*

5b- *kunoo, re'een tokko dhihaa irraa dhufe*

Agarsiisni teessuma lafaa ammallee ni kennama. Re'een kun akka bakka wabii teessuma lafaatti fudhatame Impaayera Faarsi waliin walqabatee warra dhihaa irraa dhufa.

5c- *fi lafa guutuu irra naanna'ee, osoo hin tuqin*

Ergaan kun baallee simbirroo afran risaa Dan.7:6 wajjin wal fakkaata. Saffisa garmalee mootii dargaggeessa Maqedooniyaa kanaa kan waggoota kudhaniin booda ol'aantummaa isaa hanga laga Indusitti dheeressu jala sarara.

5d- *re'een kun ija isaa gidduutti gaanfa guddaa qaba ture*

Enyummaan isaa lakkoofsa 21 irratti kennameera: *Gaanfi guddaan ija isaa gidduu jiru mootii isa jalqabaati. Mootiin kun Aleksaandeer Guddicha (– 543 – 523) dha. Hafuurri bifa Unicorn, bineensa sheekkoo ajaa'ibaa ta'e isaaaf kenna. Akkasitti yaada lalisaa hin dhunne hawaasa Giriikii kan oduu durii amantii irratti hojiirra oolu kalaqee fi hafuurri isaa hanga bara keenya gowwoomsaa Kiristaanummaa Dhihaatti jaarraa qaxxaamuree ture balaaleffata. Innis gama cubbuutiin kan mirkanaa'u fakkii re'ee , bineensa sirna qulqulluu waggaa "guyyaa araaraa" keessatti gahee cubbuu taphate. Fannifamuun Masihichaa Yesus fiixaan ba'iinsa waaqummaa isaatiin raawwate sirni kun isa booda dhaabbachuu qaba ture... humnaan, karaa balleessuu mana qulqullummaa fi saba Yihudootaa warra Roomaatiin bara 70.*

Dan 8:6 *Innis gara korbeessa hoolaa gaanfa qabu isa ani lagaa dura dhaabatee arge sanaa dhufee, dheekkamsa isaa hundumaan isa irratti fiige.*

6a- Aleeksaandar Guddichi warra Faarsi mootiin isaanii Daariyoos ta'e irratti haleellaa isaa jalqabe 3. Inni lammaffaan Issus irratti mo'amee, xiyya isaa, gaachana isaa fi uffata isaa akkasumas haadha manaa isaa fi dhaaltuu isaa dhiisee baqate, bara – 333 .Booda namoota gurguddoo isaa lamatu ajjeefama.

6b- *innis dheekkamsa isaa hundumaan itti fiige*

Aariin kun seenaa keessatti sirrii dha. Waljijiirraa kanaan kan durfame Daariyoosii fi Aleeksaandar gidduutti ture: “Aleksaandeer Daariyoosiin osoo wal hin argin dura, mootiin Faarsi kennaawan ejjennoo isaanii akka mootii fi daa'imaatti jala sararuuf yaadame itti erge – Aleeksaandar yeroo sanatti ammallee dargaggeessa ture.prince novice in the art of waraana (damee I, hidhaa 89). Daariyoos rasaasa, qaccee, furguggii fardaa fi saanduqa meetii warqueen guutame itti erga. Xalayaan qabeenya sana waliin jiru elementoota sana ni calaqqisa: kubbaan akka daa'ima ta'etti taphachuu akka itti fufuuf, furguggiin of to'achuu akka isa barsiisu, qacceen isa sirreessuu fi warqueen gibira warri Maqedooniyaa kaffaluu qaban bakka bu'a mootii Faarsi jedhamuun beekama.

Aleeksandar ergamtoonni sodaa qabaatanis mallatoo aarii tokkollee hin agarsiisu. Faallaa kanaatiin, Daariyoos finesse isaa kanaan baga gammaddan jedhanii isaan gaafata. Daariyoos, akka jedhutti, egeree ni beeka, erga Aleeksandar kubbaa kan addunyaa kana gara fuulduraatti injifachuu isaa bakka bu'u kenne, furguggiin jechuun hundinuu isaaaf bitamu jechuudha, qacceen warra isa dura dhaabbachuuf ija jabaatan adabuuf ta'a warqeen gibira inni namoota isaa jala jiran hundumaa irraa argatu argisiisa." Bal'ina raajii, Aleeksandar farda kan inni maqaa "Bucephalus" jedhu kenne qaba ture hiikni isas, durtii dabalataa wajjin, "mataa" jechuudha. Lola isaa hunda keessatti meeshaa waraanaa harkatti qabatee "mataa" waraana isaa ta'a. Akkasumas, "wagga kudhaniif" "mataa" biyya lafaa raajiidhaan haguugame bulchaa jiru ta'a. Maqaa gaarii qabaachuun isaa aadaa Giriikii fi **cubbuu** isaa maqaa balleessu ni guddisa.

Dan 8:7 *Korbeessa hoolaa sanatti dhihaatee isatti aaruun nan arge; korbeessa hoolaa sana rukutee gaanfa isaa lamaan cabse, korbeessa hoolaa sun isaa mormuuf humna utuu hin qabaatin; lafatti darbatee isaa dhidhiite, namni korbeessa hoolaa sana baraaru hin turre.*

7a- Lola Aleeksandar Guddichi jalqabe: bara – 333, Issus irratti, mooraa Faarsi injifatame.

Dan 8:8 *Re'een sun baay'ee jabaate; yommuu jabaatu garuu gaanfi isaa guddichi ni cabe. Gaanfa gurguddaan afur bakka isaa bu'uuf, gara qilleensa samii afranitti ol ka'an.*

8a- *gaanfi isaa guddaan ni cabe*

Bara 323, mootiin dargaggeessi (– 356 – 323) umrii isaa wagga 32tti dhaaltuu malee, Baabilonitti du'e.

8b- *Gaanfa gurguddaan afur bakka isaa bu'uuf ka'an, qilleensa samii afran keessatti.*

Bakka bu'oonti mootii du'e kanaa jeneraalota isaa turan: diyaadochi. Yeroo Aleeksandar du'u kudhan kan turan yoo ta'u waggoota 20f hamma dhuma wagga 20tti lubbuun hafan afur qofatu hafe. Tokkoon tokkoon isaanii biyya inni ol'aantummaa qabu keessatti sirna mootummaa hundeessan. Inni guddaan Seleucus Nicator jedhamuun kan beekamu yoo ta'u, inni mootummaa "Seleucid" kan mootummaa Sooriyaa irratti bulchaa ture hundeesse. Inni lamaffaan Tolemaios Lagos yoo ta'u, inni sirna mootummaa "Lagid" kan Gibxii irratti bulchaa ture hundeesse. Inni sadaffaan Kaasaandroos kan Giriik bulchu yoo ta'u, inni afraffaan immoo Lisimaakus (maqaa Laatiin) kan Tiraaks bulchudha.

Ergaan raajii teessuma lafaa irratti hundaa'e itti fufee jira. Qabxiileen kaardinaalii afran qilleensa samii afran eenyummaa biyyoota loltoota dhimmi ilaallatu mirkaneessa.

Deebi'uu Roomaa, gaanfa xiqqoo

Dan 8:9 *Isaan keessaa tokko keessaa gaanfi xinnoo , gara kibbaatti, gara bahaatti, gara lafa bareedduutti baay'ee guddate.*

9a- Gama keeyyata kanaa dheerina mootummaa tokko kan ibsu yoo ta'u kunis dabaree isaatiin impaayera olaantummaa qabu ta'a. Haa ta'u malee, barumsawwan darban keessattis ta'e seenaa addunyaa keessatti mootummaan Giriik isa itti aanu Roomaa dha. Adda baasuun kun caalaatti kan mirkanaa'u jecha

“gaanfa xiqqaa” jedhu yoo ta’u kunis yeroo kana, faallaa waan gaanfa Miidiyaa isa gabaabaa ta’eef godhame, ifatti caqasameera. Kun “gaanfi xiqqaan” kun, haala kana keessatti, Roomaa rippabilikaan guddachaa jirtu kan agarsiisu ta’uu isaa dubbachuuf nu dandeessisa. Sababni isaas, gara bahaatti gidduu seena, akka poolisoota addunyaatti, yeroo baayyee waldhabdee naannoo mormitoota gidduutti uumamu furuuf waan waamamuuf. Kun immoo sababni sirrii fakkii itti aanu sirrii ta’edha.

9b- *Isaan keessaa tokko irraa gaanfi xiqqaan tokko ni ba’e*

Duraan ol’aantummaa kan qabdu Giriik yoo ta’u, Roomaan naannoo bahaa Israa’el itti argamtu kana keessatti ol’aantummaa qabaachuu kan dhufte Giriik irraati; Giriik, gaanfa afran keessaa tokko.

9c- *kan gara kibbaatti, gara bahaatti, gara biyyoota baay’ee mimmiidhagootti baay’ee babal’atu.*

Guddinni Roomaa bakka teessuma lafaa isaa irraa **gara kibbaatti dурсе jalqaba**. Seenaan kana mirkaneessa, Roomaan Waraana Puuniik Kaartaajii, Tuunis ammaa, naannoo – 250 irratti seenuu.

gara bahaatti gaanfa afran keessaa tokko gidduu seenuuudhaan raawwatama : Giriik, naannoo – 200. Liigii Giriikii Aetoliaan achitti waamame liigii Achaean (Aetolia against Achaia) irratti akka isa deeggaruuf. Lafa Giriikii irra ga’ee waraanni Roomaa gonkumaa isa hin dhiisu turee fi guutummaan Giriik kolonii Roomaa ta’ a – 160 irraa.

Giriik irraa Roomaan babal’ina ishee itti fuftee Falasxiin fi Yihudaa miila kaa’udhaan – 63 bulchiinsa Roomaa waraana Jeneraal Pompey’n mo’ame ta’ a. Innis Yihudaa kana, kan Hafuurri ibsa bareedaa kanaan kan ibsu: **Biyyoota hunda caalaa bareedduu**, ibsa Dan.11:16 fi 42 keessatti caqasame, fi His.20:6 fi 15.

Yaadni (hypothesis) mirkanaa’eera, “gaanfi xiqqaan ” Roomaa dha

Yeroo kana, shakkiin kana booda hin hayyamamu, sirni phaaphaasi Daan.7 haguuggii hin baane, kanaaf, jaarraa hin barbaachifne darbuun, Hafuurri gara sa’atii gaddisiisaa yeroo, moototaan gatamee, Roomaan bifaa amantii jalatti ol’aantummaa ishee deebisee eegaltutti nu geessa Mul’ata kiristaanaa kan inni gochawwan mallattoolee lakkofsa 10 isa itti aanuun mul’atan itti madda. Kun gocha mootii “**adda addaa** ” Daan.7.

Roomaa impaayera sana booda Roomaan Phaaphaasi qulqulloota ari’ata

Keeyyata tokkicha kanaaf dubbisa lama walitti aansuun

Dan 8:10 *Isheen gara loltoota samiitti ol baatee, humni waraanaa sanaa fi urjilee tokko tokko gara lafaatti gadi biusuun miila jala isaan dhidhiite.*

10a- *Waraana samiitti ol kaate*

isheen ” jechuu isaatiin , Hafuurri eenyummaa Roomaa akka galmaatti eega, tartiiba yeroo dheerina isaa keessatti, bifaa mootummaa adda addaa booda kan inni Mul Mootiin Roomaa Oktaaviyaan kan Awugusxoos jedhamuun beekamu. Yesus Kiristoos hafuuraan kan dhalate bara isaa ture, qaama durba Maariyaam, haadha manaa dargaggeetti Yoseef keessatti; lamaan isaanii iyuu sababa hidda dhaloota Daawit keessaa ta’uu isaanii qofaaf kan filataman.

Erga du'ee booda, akkuma labse ofii isaatiin du'aa ka'ee booda, Yesus namoota addunyaa guutuu keessatti filataman gochuuf ergama oduu gamachisa fayyinaa (Wangeela) labsuu ergamoota isaa fi duuka buutota isaaf imaanaa kenne. Yeroo kanatti Roomaan garraamummaa fi nagaa Kiristaanummaa wajjin wal-qabate; isheen gahee foon qalaa, kan hoolaa qalame keessatti duuka buutota Kiristoos. Dhiiga wareegamtootaa baay'ee dhangala'eef gatii guddaa kan kaffale amantiin Kiristaanummaa addunyaa guutuu fi keessumaa magaalaa guddoo impaayera kanaa Roomaa keessatti babal'ate. Roomaa impaayera ari'achuun Kiristaanota irratti ka'a. Lakkofsa 10 kana keessatti gochoonni Roomaa lama wal-irra bu'u. Inni jalqabaa kan impaayera, inni lammaffaan immoo kan phaaphaasiit kan ilaallatudha.

Sirna impaayera keessatti gochoota isa caqasaman duraanuu walqabsiisuu dandeenyaa:

Gara waraana samiitti ol kaate : Kiristaanota waliin wal-dura dhaabbatte. Ibsa fakkeenyaa kana duuba, *samii hidhatee*, Kiristaana Filatame kan Yesus duraan amanamtoota isaa: *lammilee mootummaa samii*. Kana malees, Dan.12:3 *qulqulloota* dhugaa *urjiilee* wajjin wal bira qaba isaanis *sanyii* Abrahaam kan Uma.15:5. Dubbisa jalqabaa irratti, ilmaan dhiiraa fi ijoolee durbaa Waaqayyoo wareegamuuf ija jabinaan Roomaa waaqolii tolfamoo ta'eef duraanuu gocha of tuulummaa fi olka'iinsa hin malle fi sirrii hin taane ta'a. Dubbisa lammaffaa irratti, Phaaphaasiin Roomaa bara 538 irraa eegalee Phaaphaasi Filatamaa Yesus Kiristoos ta'ee akka bulchu himannaan isaas gocha of tuulummaa, fi caalaatti olka'iinsa kan hin malle fi sirrii hin taane dha.

Waraana kanaa fi urjiileen gartokkoon akka lafatti kufan goote, isaanis dhiitte : Uummata ishee dirree ishee keessa jiru yaada namma jeequuf isaan ari'attee ajeeste. Ari'attoonni baayyinaan Neroo, Doomitiyaanii fi Diyooqlaxyaas ari'ataa ofiisaa isa dhumaan bara 303 fi 313 gidduutti. Dubbifama jalqabaa irratti, yeroon diraamaa kun Apo.2 keessatti maqaa fakkeenyaa "kan Efeson" jedhuun kan uwatifame yoo ta'u, yeroo Yohaannis Mul'ata waaqummaa *isaa* "Apokilaapsii" fi "*Ismirna*". Dubbisa lammaffaa irratti, Roomaa phaaphaasiit wajjin kan walqabatu, gochoonni kun Apo.2 keessatti yeroowwan "*Pergamom*" i.e. gamtaa cabe ykn ejja fi "Thyatira" i.e. jibbisiisoo fi du'a jedhaman jalatti kaa'amaniiru. Jedhee, *isheen immoo isaan dhidhiittee*, Hafuurri Roomaa lamaan gocha dhiiga dheebote gosa wal fakkaatuun lakkaa'a. Gochimni *dhiitamee* fi ibsi isaa *miila jala dhidhiitame jedhu* Daan.7:19 keessatti Roomaa warra ormaa wajjin kan walqabatudha. Garuu gochi *tarkaanfachuu* hanga dhuma 2300 *galgala-gana* boqonnaa 14 boqonnaa 8 kana akka ibsa lakkofsa 13tti itti fufa: *Hanga yoom qulqullummaa fi waraanni ni dhidhiitama*? Gochi kun kan raawwatame bara bara kiristaanaa waan ta'eef Roomaa phaaphaasiit fi deeggarsa mootii isheetiin walqabsiisuu qabna; kan seenaan mirkaneessu. Kanas ta'e sana garaagarummaa barbaachisaa ta'e tokko haa hubannu. Roomaan waaqa tolfamaa jecha jechaatti qofa qulqulloota Yesus Kiristoos *lafatti akka kufan kan godhu* yoo ta'u, Roomaan phaaphaasiit immoo, karaa qajeelfama amantii sobaa isheetiin, karaa hafuuraa *lafatti akka kufan taasisa*, jecha jechaatti dabareedhaan isaan ari'achuun isaa dura.

Ari'atamni yeroo tokko tokko raawwatamu hanga dhufaatii Emperor Qosxanxinoos 1ffaatti ari'atama kiristaana irratti raawwatamu labsii Miilaan, magaalaa guddoo Roomaa isaa, bara 313tti xumura godhetti itti fufe, kunis yeroo yeroo " wagga ^{kudhan}" kan ta'e ari'atama kan amala bara " *Ismirnaa* " Mul.2:8. Karaa nagaa kanaan amantiin kiristaanaa homaa hin argatu, Waaqayyos waan baay'ee dhaba. Sababni isaas, danqaa ari'atamaa malee, waadaa warra hin jijiiramne amantii haaraa kanaaf qaban guutummaa impaayera sanaa keessatti fi keessumaa immoo Roomaa bakka dhiigni wareegamtootaa baay'ee dhangala'e keessatti baay'ee fi baay'achaa deema.

Kanaaf jalqaba dubbisa lammaffaa keeyyata kanaa kan walqabsiisuu dandeenyu yeroo kanatti. Kan Roomaan ajaja Emperor Qosxanxinoos kan bara 321tti reefuu labsii guyyaa boqonnaa torban torbaniin akka jijiiramnu ajaju ajajamuudhaan Kiristaana ta'u: Sanbanni guyyaa torbaffaa guyyaa jalqabaa torbaniin bakka bu'a; yeroo sanatti, waaqa " aduu kabajamtuu hin mo'amne " jedhu waaqeffachuuf waaqeffannaa waaqeffannaa waaqeffannaa waaqolii tolfamootiin kan of kenne ture . Gochi kun akkuma dhugaatti *keessaa hamaadha meeshaalee warqee mana qulqullummaa* , garuu yeroo kana, Waaqayyo deebii hin kenuu, sa'atiin murtii dhumaa gahaa ta'a. Guyyaa boqonnaa haaraa isaatiin, Roomaan barumsa kiristaanaa ishee guutummaa impaayera sanaa keessatti ni dheeresti, akkasumas aangoo naannoo ishee, luba Roomaa kabajaa fi deeggarsa ni argata, hanga olka'iinsa olaanaa maqaan phaaphaasiil labsiidhaan isaaf kennutti, bara 533 , Baaizaantiin mootii Jastiiniyaan ¹. Phaaphaasiin bulchaa ture inni jalqabaa Vigilius Roomaa keessatti teessoo phaaphaasiil isaa kan fudhate, Masaraa Laateraan gaara Kaaliyoos irratti ijaarame keessatti, hanga Ostrogoths diinummaa qaban ari'amaniitti ture. Guyyaan 538 fi dhufatiin phaaphaasiil jalqabaa gochoota lakkofsa 11 isa itti aanu keessatti ibsaman raawwatamuu isaanii agarsiisa. Garuu jalqaba bulchiinsa wagga guyyaa 1260 Phaaphaasonni fi waan isaan ilaallatu hundumaa fi kan Daan.7 keessatti mul'ateedha. Bulchiinsa itti fufiinsa qabu kan qulqulloonni, ammas, *miila jalaa dhidhiitaman* , yeroo kana garuu, ol'aantummaa amantii phaaphaasiil Roomaa fi deeggartoota siivilii isaa, mootota, fi olka'iinsa isaatiin... maqaa Kiristoosiin.

Gochoota addaa phaaphaasiil bara 538 hundeeffame

Dan 8:11 *Isheen gara ajajaa waraanaatti ol baatee, aarsaa-bara baraa isa irraa fuutee , iddo-bu'uura iddo qulqullu isaa diigde.*

11a- *Isheen gara mataa waraanaatti ol kaate*

Hogganaan waraanaa kun loojikii fi macaafa qulqulluudhaan Yesus Kiristoos dha, akka Efe.5:23tti: *abbaan manaa mataa haadha manaa waan ta'ee, akkuma Kiristoos mataa Waldaa* , kan qaama isaa ta'ee fi kan inni ta'e Fayyisaa. Gochimi " *isheen kaate* " jedhu akka gaariitti filatameera, sababiin isaas sirriitti, bara 538tti, Yesus samii irra kan jiru yoo ta'u, phaaphaasummaan lafa irra jira. Samiin harka ishee ol ta'us " *kaate* " jechuun dhiironni akka isheen lafa irratti bakka isaa bu'u akka amanan gochuudhaan. Samii irraa, Yesus kiyyoo seexanni isaaniif kaa'e irraa namoota irraa fagaachuuf carraan isaa xiqlaadha. Kana malees, ofii isaatii kiyyoo kanaa fi abaarsa isaa hundumaatti osoo isaan dabarsee maaliif akkas godha? Sababni isaas, Dan.7:25 keessatti, " *qulqulloonni*

yroodhaaf, yroodhaaf (yeroo 2) fi walakkaaf harka isaatti in kennamu"; isaanis Waaqayyo Kiristoosiin itti yaadanii kan kennamanidha, sababa *yeroo jijiiramee fi seera*. Seerri bara 321tti Qosxanxinoosiin Sanbata ilaachisee fooyya'e, beekamaadha, garuu hundumaa caalaa, *seera phaphaasi Roomaatiin jijiirame*, bara 538 booda bakka achitti, Sanbata qofa osoo hin taane kan miidhamuu fi haleelamu, garuu seera guutuu kan irra deebi'amee hoijetame Roomaa gosa.

11b- ***aarsaa-bara baraa isa irraa fudhate***

Barreffama Ibirootaa isa jalqabaa keessatti jechi aarsaa jedhu akka hin jirre nan akeeka. Kana jechuun, argamuun isaa haala gamtaa durii agarsiisa, garuu akkan amma agarsiisetti kun hin ta'u. Kakuu haaraa jalatti *aarsaa fi aarsaan dhaabbate*, duuti Kiristoos, *walakkeessa torban* Daan.9:27 irratti caqasame, sirnoota kana faayidaa kan hin qabne waan taasiseef. Haa ta'u malee, kakuu moofaa irraa wanti hafe: tajaajila angafa lubaa fi araarstuu cubbuu namoota akkasumas tajaajila samii Yesus erga du'aa ka'ee kaasee dhiiga isaatiin bitame qofa fayyaduudhaaf raawwate raajii dubbatan. Kiristoos gara samiitti deebi'e, maaltu isarraa fudhachuuf hafe? Hojiin lubummaa isaa cubbuu filatamoo isaaf dhiifama gochuuf akka araarstuu ta'ee gahee addaa isaati. Dhugumatti, bara 538 irraa eegalee, lafa irratti, Roomaa keessatti, geggeessaa Waldaa Kiristoos hundeessun tajaajila samii Yesus akkasumaan akka hin taanee fi faayidaa kan hin qabne taasiseera. Kana booda kadhannaan isa keessa hin darbu cubbymoonni cubbuu isaanii fi yakka Waaqayyoof qaban baatanii hafu. Ibr.7:23 xiinxala kana kan mirkaneessu: " *Inni garuu bara baraan waan jiraatuuf lubummaa kan hin dabarre qaba .*" Jijiiramni bulchaa lafaa firii jibbisiiisoo Kiristaanummaan kun Kiristoos malee baatu qajeelcha; firii Waaqayyo Daani'eliiif raajii dubbate. Kiristiyanonni abaarsa hamaa kanaan kan rukutaman maaliifi? Lakkoonfi 12 armaan gadii deebii ni kenna: *sababa cubbuutiin* .

Adda baasuun kan bara baraa kan reefuu raawwatame shallaggii yeroo 1290 fi 1335 guyyaa-waggaa fayyadamuu akka bu'uuraatti kan tajaajilu yoo ta'u kunis Dan.12:11 fi 12 keessatti kan yaadame ta'a; bu'urri hundeeffame guyyaa 538, yeroo lubummaan *bara baraa geggeessaa phaphaasi lafa irraa hatame ta'uu* isaati.

11c- . ***iddoo-sanas-bu'uura iddo qulqullu isaa kuffise***

Sababa haala kakuu haaraa irraa kan ka'e, hiika lamaan ta'uu danda'u jecha Ibrootaa "mecon" jedhu kan "bakka" jedhamee hiikame gidduutti hiikkaa isaa "bu'uura" akkuma seera qabeessaa fi haala bara kiristaanaa raajii irratti xiyyeffate wajjin haala gaariin kan walsimu ta'e qabadheera. *qulqullummaa* yeroo baay'ee irratti mari'atamu , kunis kan nama burjaajessudha. Haa ta'u malee, gocha gocha *mana qulqullummaa* irratti raawwatamu mallatteessu irratti hundaa'uun gowwoomfamuu dhiisuun ni danda'ama .

Asitti Dan.7:11: bu'urri isaa phaphaasummaadhaan *kuffifama* .

Dan.11:30 keessatti: mootii Giriikii Yihudoota ari'ateen *xuraa'eera Anxoqoos 4 Ephiphanes bara – 168.*

Dan.8:14 fi Dan.9:26 keessatti gaaffii *qulqullummaa*-osoo hin taane *qulqullummaati* . Jechi Ibirootaa "qodesh" jedhu hiikkaawwan baay'ee beekamoo ta'an hunda keessatti sirnaan dogoggoraan hiikameera. Garuu barreffamni

Ibirootaa inni jalqabaa dhugaa isa jalqabaa dhugaa ba'uuf osoo hin jijiiramne hafeera.

Jechi “ *iddoo qulqulluu* ” jedhu bakka Waaqayyo qaamaan dhaabbaatu qofa kan argisiisu ta'uu isaa beekuu qabda. Yesus du'aa ka'ee gara samiitti erga deebi'ee booda, kana booda *bakki qulqulluun lafarra* hin jiru . Kanaaf *bu'uura mana qulqullummaa isaa garagalchuun bu'uuraalee barsiisaa tajaajila* isaa isa samii ilaallatan kan haala fayyinaa hundumaa kan agarsiisu diiguu jechuudha. Dhugumatti, namni waamame erga cuuphamee booda, fudhatama Yesus Kiristoos isa hojii isaa irratti amantii isaa irratti murteessee maqaa aarsaa isaatiin cubbuu isaaaf dhiifama gochuuf walii galuu fi dhiisuu isaa irraa fayyadamuu danda'uu qaba. Cuuphaan jalqaba muuxannoo firdii haqaa Waaqayyoo jalatti jiraatame malee xumura isaa miti. Kana jechuun walitti dhufeenyi kallattiin filatamaa lafaa fi araarstuu isaa isa samii gidduu jiru yeroo addaan citu, kana booda fayyinni hin danda'amu, kakuun qulqulluunis ni diigama. Diraamaa hafuuraa suukaneessaa Amajjii 7, 321 fi bara 538 irraa eegalee tuuta namootaa gowwoomfamanii fi sossobaniin tuffatamee fi bara 538 lubummaan *bara baraa* Yesus Kiristoos faayidaa isaaaf jecha Phaaphaasiin irraa kaafameedha. *Bu'uura mana qulqullummaa ofii garagalchuunis ergamoota* 12 kanneen *bu'uura ykn bu'uura* Filatamaa bakka *bu'an*, *mana hafuuraa*, barumsa Kiristaanummaa sobaa kan cubbuu seera waaqummaa irratti qajeelchuu fi seera qabeessa taasisuu; waan ergamaan kamiyyuu hin hoijenne.

Dan 8:12 *Waraannis sababa cubbuutiin aarsaa bara baraa wajjin dabarfamee kennname; gaanfi dhugaa lafatti darbatee, hojii isaa keessatti milka'a'e.*

12a- *Waraanni wareegama bara baraaatiin bilisa ta'e*

Afaan fakkeenya ta'een ibsi kun hiika kan Dan.7:25 wajjin wal fakkaatu qaba: *waraanni ni bilisa ta'e* ... Asitti garuu Hafuurri kan *bara baraa wajjin dabalata*

12b - *sababa cubbuutiin*

Yookaan, akka 1 Yohaannis 3:4tti, sababa cabsuu seera Daan.7:25 keessatti *jijiirame* . Yohaannis akkas jedhee barreessee fi barreessees: *Namni cubbuu hojjete seera cabsa, cubbuun immoo seera cabsuudha* . Irra daddarbaan kun Amajjii 7, 321 irraa kan jalqabe yoo ta'u, inni tokkoffaa, Sanbata qulqulluu Waaqayyoo dhiisuu kan ilaallatudha; sanbata isadhaan *qulqullaa'e* , erga biyyi lafaa uumamtee kaasee, “ *guyyaa torbaffaa* ” adda ta'ee fi bara baraa.

12c- *gaanfi dhugaa lafatti darbate*

Dhugaan amma iyyuu jecha hafuuraati innis akka Faarfanna 119:142-151tti seera kan ibsudha: *Seerri kee dhugaadha...abboommiin kee hundinuu dhugaadha* .

12d- *fi carraaqqii isaa keessatti milka'a*

Hafuurri uumaa Waaqayyo dursee kan labse yoo ta'e, gowwoomsaa kana, seenaa namootaa hundumaa keessatti hanna hafuuraa isa guddaa ta'e kana bira darbuun keessan hin dinqisiifatinaa; garuu, bu'aa lubbuu nama Waaqayyoof dhabuu isaatiin isa hunda caalaa hamaa dha. Lakkofsi 24 akkas jechuun ni mirkaneessa: *Humni isaa ni dabala, garuu humna ofii isaatiin miti; badiisa nama hin amansiifne ni geessisa, hojii isaa ni milka'a* , warra humna qabaniifi ummata qulqullootaa ni balleessa.

Qulqulluuf qophaa'uu

Barumsa sirna amantii kakuu moofaatiin kennamu keessatti dhimmi qulqullummaaf qophaa'uu kun yeroo hundumaa mul'ata. Tokkoffaa, bara garbummaa fi gara Kana'aan seenuu gidduutti, namoota Waaqayyo gara lafa saba isaa Israa'el biyya abdachiifamtetti geessuuf deemu qulqulleessuuf Ayyaana Faasikaa kabajuun barbaachisaa ture. Dhugaa dubbachuuf, gara Kana'aan seenuun raawwatamuuf qorumsa qulqulleessuu fi qulqulla'u wagga 40 fudhate.

Akkasumas, Sanbata guyyaa torbaffaatti mallatteeffame ilaalcissee, aduun tokko irraa gara isa itti aanutti yeroon qophaa'uun barbaachisaa ture. Guyyoota ja'aaf sochiin addunyaa qaama dhiqachuu fi uffata jijiiruu kan gaafatu yoo ta'u, wantootni kun lubicha irrattis kan fe'aman yoo ta'u, inni lubbuu isaatiif balaa tokko malee bakka qulqulluu mana qulqullummaa seenee tajaajila sirna isaa achitti raawwachuu danda'a

Torban uumama guyyoota torbaa fi sa'atii 24 kan ta'u karoora fayyina Waaqayyoo waggoota kuma torbaa irratti fakkeenya ta'a. Guyyooni 6n jalqabaa waggoota kuma 6 jalqabaa Waaqayyo namoota filatamoo isaa filatu akka bakka bu'aniif. Akkasumas bara kuma 7ffaa^{fi} inni dhuma Sanbata guddaa Waaqayyo fi filattoonni isaa samii irratti walitti qabamanii boqonnaa dhugaa fi guutuu itti argatan ta'a. Cubbamoonni yeroodhaaf hundi isaanii du'uu isaanii; Seexana malee, inni yeroo "waggoota kumaa" Mul.20 irratti mul'ate kana keessatti lafa ummanni hin qabne irratti adda baafamee hafe. Filattoonni "samii" seenuu isaanii dura qulqulla'u fi qulqulla'u qabu. Qulqulleessuun aarsaa fedhii Kiristoos irratti amantii irratti hundaa'a, garuu qulqullinni kan argamu gargaarsa isaatiin erga cuuphamee booda sababni issas, qulqullinni ni lakkaa'ama, yookaan maqaa seera bu'uuraa amantiitiin dursee argama, garuu qulqullinni firii guutummaatti argamuudha lubbuu filatamtootaan karaa tumsa dhugaa Waaqa jiraataa Yesus Kiristoosiin qabuun. Innis cubbuu ofirraa ittisuuf jecha ofirratti, uumama isaa isa hamaa irratti lola godhuun argama.

Daani'eel 9:25 nu barsiisa, Yesus Kiristoos filatamtoonni isaa kana booda cubbuu akka hin hoijenne gochuuf fannoo irratti du'uuf dhufe, sababiin isaas **cubbuu xumuruuf dhufe**. Amma amma lakkoofsa 12 irratti argineerra, Kiristaanni Filatame sababa cubbuutiin abbaa irree phaaphaasiitti dabarfamee kennname. Kanaaf qulqullummaa isa *malee namni Waaqayyoon hin argine* akka Ibr.12:14 irratti barreffametti argachuuf barbaachisaa dha: *Hundaa wajjin nagaa hordofaa, qulqullummaas, isa malee namni tokkollee Gooftaa hin argu*.

Bara 2000 bara kiristaanaa du'a Yesus Kiristoos irraa kaasee hanga bara 2030tti deebi'uu isaatti hojiirra kan oole yoo ta'u, yeroon qophii fi qulqullaa'uu kun lakkoofsa 13 fi 14 kan itti aanu irratti ni mul'ata. Faallaa amantii jalqabaa Adveentistootaatiin, barri kun kan firdii Daani'eel 7 ibsu osoo hin taane kan qulqullaa'uu sababa hambaa cubbuu jaarraa hedduudhaaf turee fi barsiisa jibbisiisoo Roomaa phaaphaasitiin seera qabeessa ta'e irraa kan ka'e barbaachisaa ta'eedha. Hojiin Haaromsaa jaarraa 13ffaa irraa eegalee jalqabame qulqulleessuu fi qulqullummaa haqaa hundumaa keessatti Waaqayyo fayyisaa si'a sadii qulqulluu fi guutummaatti qulqulluu ta'een gaafate akka hin raawwanne nan ibsa.

Dan 8:13 *Qulqulluun tokko yeroo dubbatu nan dhaga'e; qulqulluun biraan immoo isa dubbateen, Mul'anni waa'ee ~~aarsaa bara baraa~~ fi waa'ee cubbuu hamaa hanga yoomitti raawwatama? Hamma yoomiitti iddoon qulqulluu fi waraanni ni dhidhiitama?*

13a- *Qulqulluun tokko yeroo dubbatu nan dhaga'e; qulqulluun biraan immoo isa dubbate sanaan jedhe*

Cubbuu Roomaa irraa dhaalan kan beekan *qulqulloota* dhugaa qofa . Ammas mul'ata mul'ata Daan.12 keessatti dhiyaate keessatti ni arganna.

13b- *Mul'anni sun hanga yoomiitti raawwatama?*

Qulqullooni guyyaa jibbisiisoowwan Roomaa xumuramu agarsiisu gaafatu.

13c- *~~aarsaa~~ bara baraa irratti*

bara baraa Kiristoosiin deebi'ee akka jalqabu agarsiisu gaafatu .

13d- *fi waa'ee cubbuu balleessuu ?*

Qulqullooni guyyaa Sanbata guyyaa torbaffaa deebi'uu isaa agarsiisu, irra daddarbaan isaa badiisa Roomaa fi kan waraanaatiin kan adabamu gaafatu; warra ishee irra daddarbaniif immoo adabbiin kun hanga dhuma addunyaatti ni tura.

13ffaa- *Hanga yoomiitti iddoon qulqulluu fi waraanni ni dhiitama?*

ari'atama phaaphaasii isaan irratti raawwatame, qulqulloota Waaqayyo filataman xumuramu agarsiisu gaafachaa jiru .

Dan 8:14 *Innis, Galgalaa fi ganama kuma lamaa fi dhibba sadii; sana booda iddoon qulqulluun ni qulqulla'a.*

14a- Bara 1991 irraa eegalee Waaqayyo caqasa haala gaarii hin taane hiikame kana irratti qo'anno koo qajeelcheera. Hiikni isaa inni dhugaan barreeffama Ibirootaa kunooti.

Innis akkana naan jedhe: Hanga galgala-ganamatti kuma lamaa fi dhibba sadii fi qajeelaa ta'ee qulqullinni ni ta'a.

Argitu, yeroon galgala-gana 2300 guyyaa bara kanaaf murtaa'u irraa eegalee filatamoo Waaqayyo filate **qulqulleessuu irratti kan xiyyeffate dha**. Haqni bara baraa cuuphaadhaan hanga yeroo sanaatti argame gaaffii keessa seena. Ulaagaa Waaqayyo qulqulluu yeroo sadii, akka Abbaa, Ilmaa fi Hafuura Qulqulluutti, filatamtoonni kana booda Sanbata irrattis ta'e seera biraan afaan Waaqayyoo irraa dhufu kamiyyuu irratti cubbuu akka hin hojenne barbaachisummaa isaaniitiin jijiiramee cimee jira. Daandiin fayyinaa *dhiphoon* Yesuus barsiise akkasitti deebi'ee argama. Akkasumas fakkeenyi filatamoo **Nohi, Daani'eel fi Iyoob keessatti dhiyaate** miliyoona filatamoo firdii isa dhumaa Daan.7:10 keessaa biliyoona kudhan kufaniif qajeelaa ta'a.

Dan 8:15 *Ani Daani'eel, mul'ata kana argee hubachuuf utuu barbaaduu, kunoo, namni bifaa namaa qabu tokko fuula koo dura dhaabatee ture.*

15a- Akka loojikiitti, Daani'eel hiika mul'ata sanaa hubachuuf barbaada kunis Dan.10:12 keessatti isa argamsiisa, Waaqayyo biraan fudhatama sirrii ta'e, garuu akka deebii Waaqayyo biraan Daan. 12:9 akkas agarsiisa: *Innis akkas jedhee deebiseef: Deemi, Daani'eel, jechoonni kun hamma yeroo dhumaatti dhoksaadhaan ni mallatteeffamu* .

Dan 8:16 *Ulaayi gidduutti sagalee nama tokkoo nan dhaga'e; jedhee iyye: Gabri'eel mul'ata isaaf ibsi.*

16a- Fakkiin Yesus Kiristoos walakkaa Ulaayitti argamu barumsa mul'ata Daan.12 keessatti kennname dursee tilmaama. Ergamaan Gabri'eel, tajaajilaa dhiyenyaa Kiristoos, jalqaba isaa irraa kaasee hiika mul'ata guutuu ibsuuf itti gaafatatumummaa qaba. Kanaaf odeeaffannoo dabalataa caqasoota itti aanan keessatti mul'atan of eeggannooodhaan haa hordofnu.

Dan 8:17 *Achiis bakka ani jirutti dhihaate; yeroo inni itti dhihaadhus sodaadhee, fuula kootiin kufe. Innis, yaa ilma namaa, mul'anni kun yeroo dhuma ta'u waan ilaallatuuf xiyyeffadhu naan jedhe.*

17a- Mul'anni uumamtoota samii yeroo hundumaa nama foonii irratti dhiibbaa kana ni fida. Garuuakkuma inni nu afeerutti xiyyeffannaa haa kenninu. Yeroon xumuraa barbaachisaa ta'e dhuma mul'ata guutuu irraa ni jalqaba.

Dan 8:18 *Utuma inni natti dubbatu, anis fuula kootti na'ee dhaabadhe. Innis na tuqee, bakkan jirutti akkan dhaabadhu na taasise.*

18a- Muuxannoo kana keessatti Waaqayyo abaarsa foonii isa qulqullummaa qaama samii ergamoota amanamoo wajjin wal hin gitu jala sarara.

Dan 8:19 *Achiis, "Dhuma dheekkamsa sanaa yeroon itti murtaa'e waan jiruuf, ani si barsiisa" naan jedhe .*

19a- Dhumni dheekkamsa Waaqayyoo ni dhufa, garuu dheekkamsi kun kan qajeelaa ta'u ajajamuu diduu kiristaanaatiin, hambaa barumsa phaaphaasi Roomaatiin. Kanaaf dheekkamsi waaqummaa raajii dubbatame kun dhuguma kan dhaabbatu erga ulfina Kiristoosiin deebi'uu dhala namaa guutummaatti balleessuu booda qofa waan ta'eef gartokkoon ni ta'a.

Dan 8:20 *Korbeessa hoolaa atti argite inni gaanfa qabu mootota warra Meedii fi warra Faarsi ti.*

20a- Waaqayyo namoota filataman isaaf qabxii wabii kennuudhaan seera bu'uuraa walduraa duubaan mallattoolee dhiyaatan akka hubataniif gaaffii dha. Meedii fi Faarsi haala seenaa jalqaba mul'atichaa kan agarsiisan. Dan.2 fi 7 keessatti sadarkaa lammaffaa irra turan.

Dan 8:21 *Re'een mootii Jaawaan, gaanfi guddaan ija isaa gidduu jiru mootii isa jalqabaati.*

21a- Dabareen Giriik walduraa duubaan lammaffadha; inni sadaffaan Dan.2 fi 7 keessatti.

21b- *Gaanfi guddaan ija isaa gidduu jiru mootii jalqabaati*
Akkuma ilaalle, nama guddaa Giriikii injifate, Aleeksandar Guddicha ilaallata. Gaanfa guddaa, fakkii amala isaa isa nama aarsu fi loltuu kan mootiin Daariyoos 3 salphisuun dogoggora ture, sababni isas mootummaa isaa fi lubbuu isaa waan isa baaseef. Gaanfa kana morma irra osoo hin taane ija gidduu kaa'uudhaan Hafuurri fedhii injifannoo isaa isa hin quufne du'a isaa qofti akka dhaabbatu agarsiisa. Garuu ijinis ifa raajii kan agarsiisu yoo ta'u, erga dhalatee kaasee hiree adda ta'e tokko nama ifa arguun itti labsamee jira, jirenyaa isaa guutuu hiree isaa raajii dubbatetti ni amana.

Dan 8:22 *Gaanfa afran gaanfa cabe kana bakka bu'uuf ka'an mootummoota afur saba kana keessaa ka'an, garii akkas hin jabaatan.*

22a- Mootummoota Giriikii afran kanneen jeneraalota afran Aleeksandar bakka bu'aniin hundeffaman, lola waggoota 20f kurnan jalqaba irratti turan gidduutti godhame booda lubbuun jiran arganna.

Dan 8:23 *Dhuma bulchiinsa isaaniitti, cubbamoонni yommuu dhuman, mootiin haxxee fi haxxee ta'e ni ka'a.*

23a- Yeroo gidduu galeessaa darbuun ergamaan kun bara kiristaanaa ol'aantummaa Roomaa phaaphaasi kaasa. Kana gochuudhaan kaayyoo ijoo mul'ata kennname agarsiisa. Garuu ibsi kun barsiisa biraa fida innis hima jalqabaa caqasa kanaa keessatti mul'ata: *Dhuma ol'aantummaa isaanii irratti, cubbamoонni yoom ni nyaataman.* Cubbamoонni nyaataman kanneen bara sirna phaaphaasi dursan kun eenyufa'i? Isaan kun Yihudoota saba fincilstoota Yesus Kiristoosiin Masiihii fi fayyisaa, bilisa baasu, eeyyee, garuu cubbuu raawwatame qofa fi warra inni qulqullina amantii isaaniitiin beeku qofa fayyadu didan. Isaan dhugaa dubbachuuf bara 70tti loltoota Roomaatiin, isaanis fi magaalaat isaanii Yerusaalemiin kan nyaataman yoo ta'u, kunis yeroo lammaffaaf badiisa Nebukadnezaar jalatti bara – 586. Gocha kanaan, gamtaan durii ergasii akka xumurame ragaa *kenne du'a* Iyyasuus Kiristoos bakka Yerusaalemitti golgaan addaan ba'uu mana qulqullummaa bakka lamatti ciccirame, gubbaa hanga jalaatti, akkasitti gochi sun Waaqayyo ofii isaatii akka dhufe agarsiisa.

23b- *mootiin of tuulummaa fi ogummaa qabu ni ka'a*

Kun ibsa Waaqayyoo waa'ee phaaphaasi akka Dan.7:8tti *of tuulummaa isaatiin fi asitti immoo of tuulummaa isaatiin kan amala qabu dha*. Innis itti dabaluudhaan *aartii qaba*. Artifiisni dhugaa haguuggachuu fi bifaa waan hin taane fudhachuu of keessaa qaba. Artifiisni kun ollaa ofii gowwomsuuf kan oolu yoo ta'u, Phaaphaasonni walduuraa duubaan kan hoijjetan kana.

Dan 8:24 *Humni isaa ni dabala malee humna ofii isaatiin miti; badiisa nama hin amansifne ni geessisa, hojii isaa ni milkaa'a, warra humna qabaniifi ummata qulquollootaa ni balleessa.*

24a- *Humni isaa ni dabala*

Dhugumatti, Dan.7:8 irratti “ *gaanfa xiqqoo* ” jedhamee kan ibsame, lakkooftsi 20 “ *warra kaan caalaa bifaa guddaa* ” akka ta'e ibsa.

24b- *garuu humna ofiitiin miti*

Asittis osoo deeggarsa hidhannoo moototaa hin argatin sirni phaaphaasi jiraachuu akka hin dandeenyse seenaan ni mirkaneessa. Deeggarsi jalqabaa Kiloovis mootii Firaank kan sirna Merovingian fi isa booda, kan sirna Carolingian fi dhumarraatti, kan sirna Capetian ta'uu isaatiin, deeggarsa mootummaa Faransaay yeroo muraasaaf hanqina qaba ture. Deeggarsi kun immoo gatii kaffalu akka qabu ni ilaalla. Kunis akka fakkeenyatti kan raawwatamu mootii Faransaay Luwiis 16, mootittii Marii-Antooneet, abbootii mana mootummaa moototaa fi abbootii amantaa Kaatolikii Roomaa irra caalaa itti gaafatamummaa qaban, giilootiin Faransaayitti magaalaat guddoo fi magaaloata naannootti kaa'ameen, warraaqsitoota Faransaay gidduutti 1793 fi 1794; bara lama “Shororkeessummaa” xalayaan dhiigaatiin barreffame yaadannoo dhala namaatiif. Mul.2:22 irratti adabbiin waaqummaa kun jechoota kanaan raajii ni dubbata: *Kunoo siree irra ishee nan gata, rakkina guddaas nan erga qaba warri ishee wajjin ejjan, hojii isaanii irraa yoo tawbatan malee. Ijoollee ishee nan ajjeesa*; walfoonni

hundinuus ani nama sammuu fi garaa qoratu ta'uu koo ni beeku, akka hojii keessaniitti tokkoon tokkoon isaaniif nan badhaasa.

24c- badiisa *nama hin amansiifne ni geessisa*

Lafa irratti eenyullee isaan lakkaa'uu hin danda'u, samii irratti garuu Waaqayyo laccoofsa isaanii sirrii waan beekuuf sa'atii adabbii firdii isa dhumaan irratti hundi isaanii, isa xiqqaa irraa kaasee hanga isa suukaneessaatti, barreessitoota isaaniitiin ni kaafama.

24d- *hojii isaa keessatti ni milkaa'a*

Akkamitti hin milkoofne, osoo Waaqayyo cubbuu sabni isaa fayyina Yesus Kiristoosiin injifate jedhan raawwatan adabuuf gahee kana isaaf kenne?

24ffa- *jabaa fi ummata qulqulloota ni balleessa*

Lafa irratti bakka bu'aa Waaqayyoo ta'anii of dabarsuudhaan, seensa isaanii gara samiitti kan cufu akka isaan ari'aman doorsisuun, phaaphaasiin bitamuu warra gurguddoo fi mootota lafa dhihaa, kana caalaas xixiqqoo, dureeyyii yookaan hiyyeyyii irraa argata , garuu hundi isaanii wallaalota, sababa dhugaa waaqummaatti amanuu dhabuu fi dhimmamuu dhabuu isaaniitiin.

Jalqaba bara Haaromsa Piitar Vaaldoo irraa eegalee bara 1170 irraa eegalee sirni phaaphaasi tajaajiltoota Waaqayyoo amanamoo, qulqulloota dhugaa yeroo hunda nagaa fi nagaa tokkicha, liigota Kaatolikii ajeesaa manneen murtiitiin deeggaraman irratti kakaasuun aariidhaan deebii kenne inquisition qulqullummaa isaa sobaa. Abbootiin murtii huccuu uffatan kanneen akkasitti qulqullootaa fi namoota biroo irratti dararaa hamaa ajajan, hundi isaanii Waaqayyoo fi Roomaa irratti gantummaadhaan himataman, hundi isaanii sa'atii firdii dhumaan qajeelaan raajii dubbatametti Waaqayyo dhugaa durattti dhiifama isaaniif itti gaafatamuu qabu.Dan.7 keessatti: 9 fi Mul.20:9 hanga 15.

Dan 8:25 *Sababa badhaadhina isaa fi milkaa'ina mala isaatiin of tuulummaa garaa isaa keessa ni qabaata, namoota nagaan jiraatan hedduu in balleessa, angafa bulchitootaa irrattis of in ol in qaba; garuu ni caccaba, carraaqqii harka kamiinuu malee.*

25a- *Sababa badhaadhina isaa fi milkaa'ina mala isaati*

Badhaadhinni kun badhaadhina isaa kan agarsiisu yoo ta'u kunis keeyyatichi *mala isaa wajjin kan walqabsiisudha* . Nuyi, dhugaa dubbachuuf, gowwoomsaa fayyadamuu qabna , yeroo xiqqaa fi dadhaboo taane sooreyyii, maallaqaa fi qabeenya gosa hundumaa kan Mul. 18:12 fi 13 tarreesse argachuuf.

25b- of *tuulummaa garaa isaa keessa ni qabaata*

Kun, barumsi muuxannoo mootii Nebukadnezaar Daan.4 fi kan caalaatti nama gaddisiisu, ilma ilma isaa Belshaazar Daan.5 keessatti kennname ta'us.

25c- *namoota nagaan jiraatan hedduu ni balleessa*

Amalli nagaa firii kiristaana dhugaati, garuu hanga bara 1843. Sababni isas guyyaa sana dura, fi irra caalaa, hanga xumura Warraaqsa Faransaayitti, dhuma waggaa 1260 bulchiinsa phaaphaasi irratti Daan.7:25 , amantii sobaa raajii dubbatameera gara jabummaa gara jabummaa haleelu ykn deebii kenuun kan amala qabu dha. Yeroo kana qofa lallaafummaa fi nageenyi garaagarummaa kan fidu. Seerri Yesuus kaa'e bara ergamootaa irraa kaasee hin jijjiiramne, inni filatame hoolaa aarsaa ta'uuf fudhatu malee gonkumaa nama foon qalaa miti.

25d- *inni immoo angafa angafoota irratti ni ka'a*

Sirrummaa kanaan kana booda shakkiin hin hayyamamu. Hogganaan , lakkoofsa 11 fi 12 irratti caqasame, dhuguma iyyasuus Kiristoos, Mootii moototaa fi Gooftaa gooftotaa kan ulfina deebi'uu isaatiin Mul.19:16 keessatti mul'atudha. Akkasumas lubummaan *bara baraa seera qabeessa ta'e phaaphaasi Roomaatiin* kan fudhatame isa irraa ture .

Dan 8:26 *Mul'anni galgalaa fi ganamaa inni dubbatame dhugaadha. Mul'ata kana gama keetiin dhoksa, yeroo fagoo wajjin waan wal qabatuuf.*

26a- *Mul'anni galgalaa fi ganama, gaaffii keessa jirus dhugaadha*

Ergamaan kun ka'umsa waaqummaa raajii "galgala-gana 2300" lakkoofsa 14. Kanaaf xiyyeffannoo harkisa, dhumarratti, iccitii kanaa isa qulqulloota filatamoo Yesus Kiristoosiin yeroon isaa yoom akka ta'u ibsamuu fi hubatamuu qabu hojjechuuf dhufe.

26b- *Gama keetiin mul'ata kana dhoksa, yeroo fagoo wajjin waan wal qabatuuf*

Dhugumayyuu, bara Daani'eliifi bara keenya gidduutti tilmaamaan jaarria 26 darbeera. Kanaaf *yeroo dhumaa* iccitiin kun ibsamuu qabu keessatti of arganna ; wanti sun ni raawwatama, garuu qorannoo Daan.9 dura miti kan shallaggii yaadame raawwachuuf furtuu barbaachisaa ta'e ni kenna.

Dan 8:27 *Ani Daani'eel guyyoota baay'ee dadhabee dhukkubsadheen ture; achiis ka'ee dhimma mootichaa irratti xiyyeffadheen ture. Mul'ata kanaan ajaa'ibsiifadhe, namni beekus hin jiru.*

27a- Bal'inni fayyaa Daani'eel ilaallatu kun waan dhuunfaa miti. Galgalaganama 2300 raajii dubbatame ilaachisee Waaqayyoo irraa odeeffannoo argachuun barbaachisaa ta'uu isaa nuuf hiika; sababiin isas akkuma dhukkubni du'aaf nama geessu, iccitii kana wallaluun Kiristiyano *dhumaa yeroo dhumaa jiraatan* du'a hafuuraa bara baraatti ni murteessa .

Daani'eel 9

Dan 9:1 *Daariyoos ilma Ahasweros, sanyii warra Meedii keessaa, mootummaa Kaldoottaa irratti mootii ta'e, wagga tokkoffaatti;*

1a- Akka ragaa ijaan arge Daani'eel, kanaaf kan hin haalamne, Daariyoos mootiin Daan.5:30 ilma Ahasweeros, sanyii warra Meedii ta'uu isaa ni baranna; mootiin Faarsi Qiiros 2 kanaaf ammallee bakka isaa hin buune. Waggaan bulchiinsa isaa inni jalqabaa kan Baabilon injifate, akkasitti Kaldoota irraa fudhate.

Dan 9:2 *wagga tokkoffaa bulchiinsa isaatti, ani Daani'eel, akka lakkoofsa waggoota Gooftaan Ermiyaas, Raajichaatti dubbateetti, diigama Yerusaalemitti waggooni torbaatama akka darban kitaabotaan arge.*

2a- Daani'eel barreeffamoota raajii Ermiyaas, raajii eereera. Inni fakkeenya bareedaa amantii fi wal amantaa kan tajaajiltoota Waaqayyoo ilaalcha isaa jalatti tokkoomsu nuuf kenna. Akkasitti jechoota 1Qor.14:32 kana mirkaneessa: *Hafuuronni raajotaa raajotaaf bitamu*. Daani'eel waggoota 70 waa'ee biyyaa ari'amu sabni Ibrootaa raajii dubbate keessaa harka caalu Baabilon keessa jiraate. Akkasumas dhimma gara Israa'elitti deebi'uus isaa kan akka inni jedhutti baay'ee dhiyoo ta'u qabu irrattis fedhii qaba. Waaqayyo irraa deebii argachuuf jecha kadhannaajaa ajaa'ibaa nuti qo'achuuf deemnu tokko dubbata.

Kadhanna fakkeenya amantii qulquulluu tokkoo

Barumsi jalqabaa boqonnaa 9 Daani'eel kanaa, Waaqayyo kutaa macaafa Daani'eel kana keessatti maaliif akka mul'atu akka barbaade hubachuudha.

Dan.8:23 keessatti karaa beeksisa raajii cubbamoota *fixamanii*, Yihudoonni saba Israa'el ammas bara 70tti warra Roomaatiin akka itti murtaa'anii fi ibiddaan akka balleessan mirkaneessa arganne, sababni isaas wantoota Daani'eel kan isaa keessatti himachuuf deemu hundumaa irraa kan ka'e kadhanna. Amma Israa'el kun Abrahaam irraa kaasee hanga ergamootaa fi duuka buutota Yesus Kiristoo 12tti, ofii isaa Yihudii ta'ee, Waaqa jiraataa wajjin gamtaa jalqabaa keessatti dhiyaate kun eenyu ture? Saamuda dhala namaa hundumaa qofa, sababni isaas erga Addaam irraa kaasee dhiironni halluu gogaa isaanii kan baayyee ifa irraa hanga baayyee dukkanaa'aa ta'e irraa kan hafe tokko turan. Garuu sanyii isaanii, gosti isaanii, wantootni jeneetikiidhaan abbaa fi haadha irraa gara ilmaan dhiiraa fi ijoolee durbaatti darban maal iyyuu yoo ta'e, amala sammuu isaanii wal fakkaata. Akka seera bu'uraa baala deezii ofirraa baasuu, "Ani si jaalladha, xiqqoo, baay'ee, quuqama, maraatummaa, tasumaa miti", dhiironni miira hamma kana gara Waaqayyoo jiraataa ummaa waan hundumaa yeroo inni argatutti baay'isu jiraachuu. Akkasumas, Abbaan Murtii guddichi warra isa irraa dhufne jedhan keessaa namoota amanamoo isa jaallatanii fi isaaf ajajaman, kaan isa jaallanna jedhan, garuu isaaf hin ajajamne, kaan amantii isaanii dhimma hin qabneen jiraatan, ammas kaan a hard and acerbic heart which makes them fanatics and in the extreme, isaan wal faallessuu fi illee xiqqaa ta'e ceephoo dhaabbachuu hin danda'an fi ajjeechaa mormituu hin danda'amne deeggaru. Amaloonni kun Yihudoota biratti kan argaman yoo ta'u, ammaliee namoota biratti guutummaa pilaaneetii lafaa fi amantiwwan hunda keessatti kan argaman yoo ta'u, isaan garuu walqixa hin taane.

Kadhannaan Daani'eel gaaffii sitti dhufu, amala kana keessaa isa kam keessatti of beekta? Kan nama Waaqayyoon jaallatuu fi isaaf abboomamu akka ragaa amanamummaa isaatti yoo hin taane, yaada amantii irratti qabdan gaaffii keessa galchaa; qalbii jijiirradhaatii akkuma Daani'eel godhutti firii gaabbii garaa qulquulluu fi dhugaa ta'e Waaqayyoof kenni.

Sababni lammaffaan kadhannaan kun boqonnaa 9 kana keessatti argamuuf sababni badiisa Israa'el isa dhuma, bara 70tti warra Roomaatiin, achitti kan ilaalamu fi guddate: dhufaatii jalqabaa Masihichaa lafa namootaa irratti . Masihiicha badiin isaa hojii isaa isa isaan balaaleffatu guutuu

ta'uu qofa ta'e kana erga didanii booda, geggeessitoonni amantii himannaa maqaa balleessii hunduu diigamee fi dhugaa jiruun wal faallessuun ummata isa irratti kakaasan. Kanaaf himannaa isaanii isa dhumaa dhugaa waaqaa irratti hundaa'anii, isa, nama, Ilma Waaqayyoo ta'uu koo himachuu isaanii himatan. Lubbuun abbootii amantii kanaa akka dhagaa boba'aa boba'aa yeroo dheekkamsa qajeelaa isaan nyaatu gurraacha ture. Garuu badii guddaan Yihudoottaa isa ajjeesuu isaanii osoo hin taane, du'aa ka'uu isaa waaqummaa booda isa beekuu dhabuu isaaniiti. Dinqii fi hojii gaarii ergamoonni isaa kudha lamaan raawwataman fuuldurattii akka Fara'oон bara isaatti of jabeessanii kanaaf ragaa ba'aniiru, diyaqaonii amanamaa Isxifaanos isa yeroo kana gara warra Roomaa osoo hin gargaaramin dhagaadhaan of rukutanii ajjeesuudhaan.

Sababni sadaffaan kadhannaan kanaa dhuma muuxannoo dheeraa Waaqayyoo wajjin walitti dhufeentyaan jiraatan irratti gahee ilaalcha gaddisiisaa isa dhumaa fudhachuu isaati ; ragaa, gosa ragaa gamtaan Yihudoottaa dhala namaa hafeef dhiise. Sababni isaas, gara Baabilonitti ari'amuu kana keessatti agarsiifni Waaqayyo qopheesse kan dhaabbatu waan ta'eef. Dhugaadha Yihudoonni gara biyyee saba isaaniitti akka deebi'an, akkasumas yeroodhaaf Waaqayyo akka kabajamuu fi ajajamu, garuu amanamummaan dafee akka badu, hamma lubbuun jiraachuun isaanii qormaata amantii isaanii isa dhumaa ta'ee kan qajeelu jalqaba irratti hundaa'e qofa ta'uu danda'a dhufaatii Masihichaa, sababni isaas, ilma Israa'el, Yihudoota keessaa Yihudii ta'uu qaba.

Sababni aframmaan kadhannaan kanaaf kan bu'uureffame, badiin ibsamee fi himatame hundinuu bara isaaniitti, Sadaasa 7, 321 Sanbata dhiisuu irraa kaasee hanga bara keenyaatti, Kiristaanotaan raawwatamee fi haaromfamuu isaa irratti hundaa'a . Dhaabbanni ofisaa inni dhumaa bara 1873 irraa eegalee fi dhuunfaadhaan bara 1844 irraa eegalee eebbifame abaarsa yeroo jalaa hin miliqne, erga Yesus bara 1994tti isa garaa kaasee booda.Qorannoob qoqonnaawwan dhumaa Daani'eel fi kitaaba Mul'ata guyyoota kanaa fi iccitiiwwan dhumaa ni ibsa .

Amma Daani'eel Waaqayyo isa hundumaa danda'utti yeroo dubbatu sirriitti haa dhaggeeffannu.

Dan 9:3 Ani gara kadhannaan fi kadhannaan, sooma, huuccuu gaddaa fi asheeta fudhadhee akkan deebi'uuffuula koo gara Waaqayyo gooftaatti nan kaa'e.

3a- Daani'eel amma dulloomeera, garuu amantiin isaa hin laaffisu, walitti dhufeenyi inni Waaqayyoo wajjin qabu ni eegama, soorama, ni eegama. Dhimma isaa irratti onneen isaa gadi fageentyaan garaa qulqulluu ta'uu isaatiin, soomni, huuccuun kiishaa fi asheeta hiika dhugaa qaba. Gochoonni kun cimina fedhii namni tokko Waaqayyo biratti dhaga'amuu fi kennuudhaaf qabu agarsiisu. Soomni gammachuu nyaataa wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu deebii Waaqayyoof olaantummaa kennname agarsiisa. Mala kanaan kana booda deebii kee malee jiraachuun hin barbaadu, hamma of ajjeesuutti osoo hin deemin Waaqayyotti himuu yaadni jedhu jira.

Dan 9:4 Ani Waaqayyo gooftaa koo kadhadheen itti himadhe: Gooftaa yaa Waaqayyo guddaa fi sodaachisaa, kakuu kee kan eegu, warra si jaallataniifi abboommii kee eeganiifis araara godhu.

4a- *Gooftaa, Waaqa guddaa fi sodaachisaa*

Israa'el Baabilon keessatti booji'amtee jirti Waaqayyo guddaa fi sodaachisaa ta'uun isaa baruuf kaffaltii kaffalteetti.

4b- *isin warri kakuu keessan eegdan, warra isin jaallatanii fi abboommii keessan eeggataniifis araara gootan!*

Daani'eel falmii isaa barreeffama abboommii Waaqayyoo kurnan keessaa isa lammaffaa irraa waan fudhateef Waaqayyoon akka beeku agarsiisa, kunis Kaatolikii carraa hin qabne jaarrraa dukkanaa keessatti hin beekne, sababiin isaas olaantummaadhaan, phaaphaasni kaka'umsa fudhatee kan isaa irraa buqqise version of the ten commandments, sababni isaas abboommiiin foon irratti xiyyeffate lakkofsa kudhan akka ta'uuf itti dabalameera; fakkeenya gaarii of tuulummaa fi gowwoomsaa boqonnaa darbe keessatti balaaleffatame.

Dan 9:5 *Cubbuu hojenne, jal'ina hojenne, jal'oota fi fincilitoota taane, abboommii kee fi firdii kee irraa garagalneerra.*

5a- Kana caalaa dhugaa fi ifa ta'uun hin dandeenyu sababiin isaas kunniiin badii Israa'el gara biyyaa ari'amuutti geessan waan ta'aniif, Daani'eel fi hiriyoonni isaa sadii badii gosa kanaan yakkamaa ta'uu dhabuu isaanii malee; kunis ba'aa yakka isaa of biraan baattee dhimma saba isaa akka hin deggerre isa hin dhorku.

Nutis bara 2021tti nuti kiristaanonne Waaqayyo isa akka labsii isaa Mal.3:6 irratti hin jijiiramne kana akka tajaajillu hubachuu qabna . *isin ijoolee Yaaqoob immoo hin balleessine* . "Hanga ammaatti hin dhugne" jechuun sirrii ta'a. Sababni isaas Miilkiyaas jechoota kana erga barreessee, Kiristoos mul'ateera, ijoolleen Yaaqoob isa gananii isa ajjeesan, akka jecha Daan.8:23 irratti raajii dubbatameetti, dhumarratti warra Roomatiin bara 70tti dhuman. Waaqayyo yoo hin jijiiramne immoo, kun jechuun kiristaanonne amanamoo hin taane abboommii isaa cabsan, hunda dura Sanbata qulqullaa'e, Ibrootaa fi Yihudoota sabaa bara isaanii caalaa daran rukutamu jechuudha.

Dan 9:6 *Garboonni kee raajota maqaa keetiin mootota keenyatti, bulchitoota keenyatti, abbootii keenyatti, akkasumas namoota biyya sanaa hundumaatti dubbatan hin dhaggeeffanne.*

6a- Dhugaadha, Ibrootaan wantoota kanaan yakkamaniiru, garuu waa'ee kiristaanota dhaabbata dhumaa inni hundeesse keessatti illee gocha wal fakkaatuun yakkamaa ta'an maal jechuu dandeenya?

Dan 9:7 *Yaa Gooftaa, qajeelummaan kee ti, kan keenyas guyyaa har'aa namoota Yihudaa fi jiraattota Yerusaalem, Israa'el hundumaaf, warra dhihoo jiranii fi warra fagoo jiranif salphina. biyyoota ati isaan ari'atte hunda keessatti sababa amanamummaa dhabuu isaan sitti yakkamaniif.*

7a- Adabbiin Israa'el suukaneessaa ture, du'a baay'ee waan tureef warra lubbuun hafan qofatu carraa gara Baabilonitti ari'amuu fi achi irraa biyyoota impaayera Kaldoottaa fi impaayera Faarsi isa bakka bu'e hunda keessatti faca'ee ture. Sabni Yihudoottaa biyyoota ormaa keessatti diigamee jira ammas akka waadaa isaatti Waaqayyo yeroo dhiyottti Yihudoottaa lafa saba isaanii, biyya abbootii isaanii irratti walitti fida. Waaqayyo jiraataan kun humnaa fi humnaa

akkamii qaba! Daani'eel kadhannaq isaa keessatti, namoonni kun gara biyya isaanii qulqulluutti deebi'uu isaanii dura, garuu yeroo Waaqayyo cinaa isaanii jiru qofa, qalbii diddiirrannaa agarsiisuu qaban hunda ibsa.

Daani'eel amanamummaa dhabuu Yihudootaa Waaqayyo adabame ni hima garuu sana booda kiristaanota akkasuma godhaniif adabbii akkamii? biyyaa ari'amu, moo du'a?

Dan 9:8 *Yaa Goftaa, nuti si irratti cubbuu hojenne, nuuf, mootota keenyaaf, bulchitoota keenyaaf, abbootii keenyattis salphina.*

8a- Jecha suukaneessaa, jechi "cubbuu" jedhu caqasameera. Cubbuu gidiraa guddaa akkasii fidu eenyutu xumura gochuu danda'a? Boqonnaan kun deebii ni kenna. Barumsi tokko barachuu fi yaadatamuu qaba: Israa'el filannoo fi amala mootota, geggeessitootaa fi abbootii ishee bulchaniin bu'aa ishee mudate. Egaa fakkeenyi geggeessitoota malaammaltootaaf ajajamuu diduun eebba Waaqayyo keessa akka turaniif jajjabeeffamuu danda'u kunooti. Kun filannoo Daani'eel fi hiriyyooni isaa sadan godhanii fi isaanis kanaaf eeb bifamaniiru.

Dan 9:9 *Waaqayyo goftaa keenya biratti araara fi dhiifamni haa ta'u, nuti isaaf hin ajajamne.*

10a- Haala cubbuu keessatti abdiin tokko qofatu hafa; dhiifama isaa akka kennu Waaqayyo gaarii fi gara laafessa irratti hirkadhu. Adeemsi isaa kan bara baraa dha, Yihudiin gamtaa durii fi Kiristaanni haaraan dhiifama wal fakkaatu qabu. Asittis Waaqayyo deebii gatii guddaa kaffaluu qabu qopheessaa jira.

Dan 9:10 *Nuyi seera isaa isa inni garboota isaa raajotaan nu dura kaa'e hordofuuf sagalee Waaqayyo goftaa keenyaaf hin ajajamne.*

10a- Kun bara 2021 keessa kiristaanotaaf illee ni mul'ata.

Dan 9:11 *Israa'eloonni hundinuu seera kee cabsaniiru, sagalee kees dhaga'uu irraa garagalaniiru. Ergasii abaarsi fi arrabni nutti dhangala'e, kunis seera Musee garbicha Waaqayyoo keessatti barreeffameera, sababiin isas Waaqayyo irratti cubbuu hojenne.*

11a- Seera Musee keessatti Waaqayyo dhuguma Israa'el akka hin ajajamne akeekkachiiseera. Garuu isa booda raajichi Hisqi'eel bara Daani'eel ture, Daani'eel booda waggaa 13 booda biyyaa ari'ame, jechuunis, mootiin Yoyaakiin obboleessa Yoyaakiim isa bakka bu'e, laga Kebar laga Tigris fi the Efraaxis. Achitti Waaqayyo hafuura isa kakaasee ergaawwan har'a Macaafa Qulqulluu keenya keessatti argannu akka barreessu isa godhe. Akkasumas Ezé.26 keessatti adabbii walduraa duubaan kan argannu yoo ta'u, fakkeenyi isaanii hafuuraan hojiirra oolaa kan argamu ta'us qofa ossoo hin taane, xurumbaa torban Apokilaapsii Mul.8 fi 9. Walfakkeenyi ajaa'ibsiisaa kun Waaqayyo dhuguma akka hin jijiiramne mirkaneessa. Cubbuun kakuu haaraa keessattiakkuma durii keessatti adabama.

Dan 9:12 *Dubbii nu irrattis ta'e bulchitoota keenya nu bulchan irratti dubbate raawwateera, balaa guddaa , akka samii hundumaa jalatti ta'ee hin beekne nutti fideera.isa Yerusaalem ga'e.*

12a- Waaqayyo hin laaffifne, beeksisa isaa eebbisuuf ykn abaaruuf of eegganno wal fakkaatuun raawwata, " *balan* " saba Daani'eel rukute kunis saboota wantoota kana baratan akeekkachiisuu kan yaadamedha. Garuu maal argina? Dhugaa ba'umsi Macaafa Qulqulluu keessatti barreeffame jiraatus, barumsi kun warra dubbisanillee tuffatamee jira. Ergaa kana yaadadhaa:

Waaqayyo Yihudootaaf isaan boodas, kiristaanotaaf, *balaawan gurguddoo biroo lama* kan macaafa Daani'eel isa hafe keessatti mul'atan qopheessaa jira.

Dan 9:13 *Seera Musee keessatti akkuma barreeffametti, balaan kun hundinuu nu mudateera; Waaqayyo gooftaa keenyas hin kadhanne, yakka keenya irraas hin deebine, dhugaa kees hin dhaggeeffanne.*

13a- Wantoota Waaqayyo Macaafa Qulqulluu keessatti barreessee ture tuffiin bara baraan kan jiraatudha, akkasumas, bara 2021 Kiristaanonnis badii kanaan yakkamaa waan ta'aniif Waaqayyo isaan mormuuf akka hin deemne ni amanu. Akkasumas jal'ina isaanii irraa hin deebi'an dhugaa macaafa qulqulluu caalaatti xiyyeffannaan kan hin kennineef garuu yeroo keenya isa dhumaatiif akkas barbaachisaa dha, dhugaan raajii isaa cimsee fi hubatamaa ta'ee mul'ateera, furtuuwwan hubannoo Macaafa Qulqulluu mataa isaa keessa waan jiraniif illee.

Dan 9:14 *Waaqayyo balaa kana eegee nutti fide; Waaqayyo gooftaan keenya waan inni hojjete hundumaatti qajeelaa dha, nuti garuu sagalee isaa hin ajajamne.*

14a- Kana caalaa maal jechuu danda'a? Dhugaa dubbachuuf ! Garuu balaan baay'ee guddaa ta'e Waaqayyoon dhala nmaa yeroo ammaatiif, akkasumas kaayyoo walfakkaataaf akka qophaa'e sirriitti beekaa. Innis ni dhufa, bara 2021 fi 2030 gidduutti, bifaa waraana niwukilaraa kan ergamni waaqummaa isaa akka Mul.9:15tti *namoota harka sadii keessaa tokko ajjeesuudha .*

Dan 9:15 *Ammas yaa Waaqayyo gooftaa keenya harka kee isa jabaatiin saba kee biyya Gibxii keessaa baaftee maqaa kee akka har'aatti goote, nuti cubbuu hojenne, jal'ina hojenne.*

15a- Daani'eel maaliif amanuu dhabuun Waaqayyoon akka balaaleffatamu nu yaadachiisa. Lafa irratti, jiraachuun ummanni Yihudootaa humna uumamaa ol ta'een, saba Ibirootaa Gibxii keessaa ba'uun irraa kan ka'e dhugaa adda ta'e kanaaf ragaa ba'a. Seenaan isaanii guutuun dhugaa dinqii kana irratti hundaa'a. Ba'uun kana arguuf carraa hin qabnu, garuu sanyii muuxannoo kanaa har'as nu gidduu akka jiran eenyullee haaluu hin danda'u. Akkasumas jiraachuu kana caalaatti fayyadamuuf Waaqayyo namoota kana yeroo Waraana Addunyaa Lammaffaa jibba Naaziitti dabarsee kenne. Xiyyeffannaan dhala nmaa akkasitti namoota lubbuun hafan kanneen bara 1948tti biyyee biyya isaanii durii bara 70 irraa eegalee bade irratti qubsuma isaanii argatanitti kan qajeelfamee ture. Waaqayyo jecha abbootii isaanii bulchaa Roomaa Phonxoos Philaaxositti waa'ee Yesusiin dubbatan mataa isaanii irratti kufe qofa , du'a isaa argachuuf jecha "dhiigni isaa nu irrattis ijollee keenya irrattis haa bu'u" jedheen caqasa. Waaqayyo xalayaan sanaaf deebii isaanii kenne. Garuu kiristaanoni waldoota amantii hundumaa barumsa waaqummaa kana qaaniidhaan tuffataniiru, hundi isaanii abaarsa isaanii waan qooddataniif maaliif akka ta'e hubachuu dandeenya. Yihudooni Masihicha ni didan, kiristaanoni garuu seera isaa tuffataniiru. Kanaaf Waaqayyo lamaan isaanii balaaleffachuun isaa guutummaatti qajeelaa dha.

Dan 9:16 *Gooftaa, akka araara kee isa guddaatti, dheekkamsi kee fi dheekkamsi kee magaalaa kee Yerusaalem irraa, gaara kee isa qulqulluu irraa haa deebi'u; sababni isaas, cubbuu keenyaa fi yakka abbootii keenyaatiin, Yerusaalem fi sabni kee warra naannoo keenya jiran hundaaf arrabsoo dha.*

16a- Daani'eel asitti falmii Museen Waaqayyoof dhiheesesse fudhata: namoonni adabbii saba isaa dhugaa ba'an maal jedhu? Waaqayyo ofii isaatii waa'ee Yihudootaa erga labsee booda rakkinicha ni beeka, karaa afaan Phaawuloos Rom.2:24 keessatti: *Maqaan Waaqayyoo sababii keessaniif sababii keessaniin warra ormoota biratti arrabsameera,akkuma barreeffameetti*. Inni barreeffama His.16:27 akeeka: *Kunoo harka koo isin irratti diriirseera, qooda isin muude hir'isee, fedha diinota keessaniif isin dabarsee, ijoollee durbaa Filisxeemonni, gocha yakka keessaniitti kan qaana'an*. Daani'el gara laafina isaatiin, waa'ee firdii Waaqayyo magaalaa isaa Yerusaalem irratti kenne ilaachisee, amma iyyuu waan baay'ee barachuu qaba. Garuu " *Yerusaalem fi sabni kee warra naannoo keenya jiran hundaaf arrabsoodha*" yeroo jedhu dogoggora hin qabu, sababiin isaas osoo adabbiin Israa'el warra waaqa tolfamaa sodaa fayya qabeessaa fi fedhii Waaqa dhugaa kana tajaajiluuf uume ta'ee adabbiin sun ni qabaata ture fedhii dhugaa qaba ture. garuu muuxannoon gaddisiisaa kun firii xinnoo kan argamsiise malee, kan xiqqaa miti, sababiin isaas, jijiirama mootii Nebukadnezaariifi Daariyoos mootii Meedii irraa kan qabnu waan ta'eef.

Dan 9:17 *Kanaaf yaa Waaqayyo keenya, kadhanna fi kadhanna garbicha keetii dhaga'i, Waaqayyoof jettee fuulli kee iddo qulqulluu kee isa diigame irratti haa ifu.*

17a- Wanti Daani'eel gaafatu ni kennama malee Waaqayyo waan isa jaallatuuf osoo hin taane, gara Israa'elitti deebi'uun kun fi deebi'ee ijaaramuun mana qulqullummaa pirojektti isaa keessa waan jiruuf qofa. Haa ta'u malee, Daani'eel manni qulqullummaa inni dhugaa dubbachuuf deebi'ee ijaaramu, bara 70tti deebi'ee warra Roomaatiin akka diigamu hin beeku. Kanaafidha odeeffannoob boqonnaa 9 kana keessatti argatu barbaachisummaa Yihudootaa isa amma iyyuu mana qulqullummaa dhagaa Yerusaalem keessatti ijaarameef kenu irraa kan isa fayyisu; manni qulqullummaa foon Kiristoos yeroo dhiyootti akkasumaan ni taasisa, sababa kanaafis bara 70tti deebi'ee waraana Roomaatiin ni diigama.

Dan 9:18 *Waaqa koo gurra kenni, dhaggeeffadhu! Ija keessan banadhaatii diigama keenya ilaala, magaalaa maqaan keessan irra waamame ilaala! Sababni isaas, kadhanna keenya qajeelummaa keenyaaf utuu hin ta'in, araara kee isa guddaa irraa kan ka'e dha.*

18a- Waaqayyo Yerusaalem bakka ulfina qabeessa ta'een qulqulla'e akka taatuuf filatee ture dhugaadha. Garuu bakki sun qulqulluu kan ta'u yeroo Waaqayyo achi dhaabbatu qofa, bara – 586 irraa eegalee immoo kana booda akkas hin turre. Faallaa kanaatiin immoo, diigamtooni Yerusaalem fi manni qulqullummaa ishee haqni isaa loogii akka hin qabne ragaa ba'aniiru. Barumsi kun namoonni Waaqayyoon dhugaa akka lubbuu qabu kan waaqolii tolfamoo waaqeffannaa waaqolii tolfamoo waaqeffannaa ergamoota hamaa mooraa seexanaa qofa wajjin walqabatan irraa adda ta'ee argu, murteessuu fi deebii kennutti ilaaluuf barbaachisaa ture. Namni amanamaan Waaqayyoon tajaajila namni amanamaa hin taane garuu Waaqayyoon fayyadamee warra naannoo isaa jiraniif seera qabeessummaa amantii ofiif kenna. Gara *laafina* Waaqayyoo kan Daani'eel iyyatu dhugaa waan ta'eef yeroo dhiyootti ragaa isa hunda caalaa bareedaa ta'e, Yesus Kiristoosiin ni kenna.

Dan 9:19 *Gooftaa, dhaggeeffadhu! Gooftaa dhiifama! Gooftaa xiyyeffannaa kenni! Hojjedhu hin tursiin, jaalala siif yaa waaqa koo! Maqaan kee magaalaa kee fi saba kee irrattis waamama.*

19a- Umuriin Daani'eel dulloomuun isaa cichuu isaa kan mirkaneessu sababiin isaas akkuma Musee, fedhiin dhuunfaa isaa inni jaallatamaan gara biyya isaa "qulquulluu"tti deebi'uu kana mudachuu danda'uudha. Manni qulquullummaa qulquulluu ammas Waaqayyoo fi Israa'eliif ulfina kan argamsiisu deebi'ee ijaaramuu isaa dhugaa ba'uu barbaada.

Dan 9:20 *Ta'us garuu dubbadhee, kadhadhee, cubbuu koo fi cubbuu saba koo Israa'el himadhee, gaara qulquulluu Waaqa kootiif kadhanna koo Waaqayyo gooftaa kootti nan dhiheesse;*

20a- Waaqayyo Daani'eel jaallachuun isaa nama hin ajaa'ibu, fakkeenyä gad of qabuu isa kan isa hawwatuu fi ulaagaa qulquullummaa inni gaafatu kan guutudha. Namni kamiyyuu hamma qaama foonii keessa jiraatutti dogoggora qaba Daani'eel immoo kanaan ala miti. Inni cubbuu isaa ni hima, akkuma hundi keenya gochuu qabnutti dadhabina garmalee isaa beekee. Garuu amala hafuuraa dhuunfaa isaa cubbuu namootaa haguuggachuu hin danda'u, sababiin isaas inni nama qofa, ofiisaati mudaa hin qabne. Furmaanni isaa Waaqayyo bira Yesus Kiristoosiin ni dhufa.

Dan 9:21 *Amma iyuu kadhataan dubbachaa utuu jiruu, namichi Gabri'eel inni kanaan dura mul'ataan arge yeroo aarsaa galgalaatti balali'ee gara kootti dhufe.*

21a- Yeroon Waaqayyo daawwanna Gabrieeliif filate kan aarsaa galgalaa, jechuunis kan aarsaa bara *baraa hoolaa kan galgalaa fi ganama* aarsaa tola ooltummaa gara fuulduraatti qaama Yesus Kiristoos isa guutummaatti qulquulluu fi qulquulluu ta'e raajii dubbatudha. Cubbuu tokkicha namoota isaa isa dhugaa tokkicha ta'aniif araarsuuf fannifamee ni du'a. Mul'ata armaan gaditti kennamu waliin walitti dhufeenyi, Daani'eliif, kanaaf hundeffameera.

Xumura kadhanna: Deebii Waaqayyoo

Dan 9:22 *Inni na barsiise, na waliinis haasa'e. Innisakkana naan jedhe: Daani'eel, amma hubannoo kee banuuf dhufe.*

22a- Jechi "sammuu kee bani" jedhu hanga yeroo sanaatti sammuun cufamee ture jechuudha. Ergamaan kun dhimma karoora fayyina Waaqayyoo isa hanga yeroo raajii Waaqayyoo isa filate wajjin wal arguu isaatti dhokatee ture irratti dubbata.

Dan 9:23 *Yommuu kadhachuu jalqabdu dubbiin ni ba'e, anis sitti himuuf dhufe; ati jaalatamaadha. Dubbichaaf xiyyeffannaa kenni, mul'atas hubadhu!*

23a- *Gaafa kadhachuu jalqabdu dubbiin ni ba'e*

Waaqni samii waan hundumaa qindeessee ture, yeroo walga'ii sa'aatii bara baraa fi ergamaan Gabrieel Kiristoosiin "sagaleedhaan" akka Yohaannis jalqaba Wangeela isaa irratti godhutti moggaasa: sagalichi foon *ta'e*. Ergamaan "Dubbicha" itti beeksisuuf dhufa kana jechuun dhufaatti Kiristoos Musee irraa raajii dubbate itti beeksisuuf dhufa akka Kes.18:15 hanga 19tti: *Gooftaan Waaqayyo keessan isin keessaa isin kaasa, 'obboloota kee keessaa raajii akka koo: isa dhaggeeffatta!* Akkasitti gaaffii isin guyyaa walga'ii Horeeb keessatti Waaqa gooftaa keessan irraa gaafatanif deebisa, kana booda sagalee Waaqayyo

gooftaa koo hin dhaga'in, kana booda ibidda guddaa kanas akkan hin argine, . akka hin duunetti. Gooftaanakkana naan jedhe: Wanti isaan dubbatan gaarii dha. Obboloota isaanii keessaa isaaniif nan kaasa raajii akka keetii , dubbiif koo afaan isaa keessa nan kaa'a, inni immoo waanan isa ajaju hunda isaanitti ni dubbata . Namni dubbiif koo maqaa kootiin dubbatu yoo hin dhaggeeffanne immoo nan gaafadha. Garuu raajiin jecha ani hin ajajne maqaa kootiin dubbachuuf ija jabina qabu, ykn maqaa waaqolii birootiin dubbatu, raajichi sun du'aan adabama.

Barreeffamni kun ulaagaalee waa'ee dhufaatii isaa raajii dubbataman hunda waan guuteef Masihi Yesuus diduu isaaniitiin yakka Yihudoonni qaban hubachuuf bu'uuraa dha. Namoota gidduutti fudhatamee fi nama dubbii waaqummaa dabarsu, Yesus ibsa kanaan kan walsimu yoo ta'u dinqiiwwan inni hojjete gocha waaqummaa ragaa ba'aniiru.

23b- *ati jaalatamaadha*

Waaqayyo Daani'el kan jaallatu maaliifi? Daani'eel waan isa jaallatuuf qofa. Jaalalli sababni Waaqayyo uumamtoota bilisaa fuuldura isaa jiraniif jirenya uume. Jaalala barbaachisummaa isaatu gatii baay'ee ol'aanaa uumamtoota isaa lafa irraa namoota ta'an tokko tokko irraa argachuuf kaffaluu akka qabu kan mirkaneessedha. Gatii du'a isaa isa kaffaluu qabuun immoo warri inni filatu hiriyyoota isaa bara baraa ta'u.

23c- *Dubbichaaf xiyyeeffanna kenni, mul'ata hubadhu!*

Jecha isa kami, dubbii ergamaa moo "Dubbii" waaqummaa Kiristoos keessatti dhokate? Wanti mirkanaa'e lamaan isaanii iyuu kan danda'amuu fi kan wal-dabalatan ta'uu isaaniiti sababiin isaas mul'anni sun "Dubbii" isa fooniin Yesus Kiristoosiin dhufu kan ilaallatu ta'a. Kanaaf ergaa sana hubachuun hunda caalaa barbaachisaa dha.

Raajii Torbee 70

Dan 9:24 *Sabni kee fi mandara kee qulqulluudhaaf, irra daddarbaa dhaabuuuf, cubbuu akka xumurtuuf, jal'inaaf araarsuuf, qajeelummaa bara baraa akka fiduuf, mul'ata fi raajii sana akka mallatteessu, akkasumas dibuuf torban torbaatamatu muudameera Qulqulluu Qulqullootaa.*

24a- *Torban torbaatama saba kee irraa fi magaala kee qulqulluu irraa addaan citeera*

Gochima Ibirootaa "hatac" jedhu hiika jalqabaatiin muruu ykn cicciruu jechuudha ; akkasumas fakkeenyaan qofa, "murteessuu ykn sirreessuuf." Hiika isa jalqabaa nan qabadha, sababiin isaas gocha Abrahaam isa aarsaadhaan gamtaa Waaqayyoo wajjin qabu qabatamaa taasisu kanaaf hiika kenna, Uma.15:10 keessatti: *Abraam bineensota kana hunda fudhatee gidduutti kutee, tokkoon tokkoon kutaa tokko tokkoon gara isaatti kaa'e inni kaan; garuu simbirroota sana hin goodne* . Sirni kun gamtaa Waaqayyoo fi hojjetaa isaa gidduu jiru kan argisiisu ture. Kanaafidha gochi "ciruu" kun hiika isaa guutuu kan fudhatu "torbaan tokkoof gamtaa namoota baay'ee wajjin godhame" lakkoofsa 27. Isaan kun "baay'een" Yihudoota sabaa ta'an kan faayidaa isaaniif, faayidaan amantii Kiristoos fannifame irratti ta'e dursee dhiyaateera. Fedhiin gocha muraa kanaa inni lammaffaan torban 70n wagga boqonnaa 9 kanaa "galgala-ganama 2300"

Daan.8:14 irratti kan murame ta'uu isaati. Akkasumas tartiiba yeroo kana irraa barumsi amantii kiristaanaa amantii Yihudootaa dura kaa'u ni mul'ata. Haala kanaan Waaqayyo nama hundumaa keessatti nama hundumaa keessatti fayyina isaaf malu amantuu hundumaaf akka furuutti akka furii ta'ee dhiyeessuuf Yesus Kiristoosiin lubbuu isaa akka kennu nu barsiisa. Yesus kakuu haaraa filatamtoota lafa guutuu wajjin gale cabsuuf yeroo dhiiga isaa dhangalaase kakuun moofaa baduu qaba ture .

Kitaabni Daani'eel jijiirama mootota Daani'eel bara Daani'eel turan nutti dhiyeessuun fayyina addunyaa maraa kana barsiisuuf kan akeekedha; Nebukadnezaar, Daariyoos nama Meedii fi Qiiros nama Faarsi.

Ergaan kun akekkachiisa cimaa ummata Yihudootaa fi magaalaa qulqulluu isaanii Yerusaalem, kan yeroon xumuraa torban 70 kennameef sodaachisaa dha. Asitti ammas koodii His.4:5-6 wagga tokkoof guyyaa tokko kenna yeroon isaa waggoota 490 hunda keessatti bakka bu'a. Daani'eel hiika doorsisa magaalaa isaa isa duraanuu diigamte irratti dhufu hubachuuf rakkachuu qaba.

24b- *irra daddarbaa dhaabuu fi cubbuu xumuruuf*

Mee yaadi, Daani'el dhiifama cubbuu isaa fi cubbuu saba isaatiif dhiifama argachuuf kadhannaadhaan Waaqayyoon yeroo waamu, wantoota kana dhaga'ee wanti sammuu isaa keessa darbaa ture yaadi. Maal akka ta'e dafee ni hubata. Nuti garuu ofuma keenyaan ulaagaa waaqummaa ibsame sirriitti hubanna. Waaqayyo namoota filatamoo isaa irraa akka fayyisu, kana booda cubbuu akka hin hoijenne, akka isaan seera isaa cabsuu isaaniitti xumura akka godhan akkasitti cubbuu akka xumura godhan akkaataa ergamaan Yohaannis 1 Yohaannis 3 irratti barreeffamuun argachuuh barbaada : 4: *Namni cubbuu hojjete seera cabsa, cubbuun immo seera cabsa* . Kaayyoon kun dhiirota kana booda cubbuu akka hin hoijenne amala isaanii isa hamaa loluu qabaniif kan dhiyaatedha.

24c- *jal'ina araarsuu fi haqa bara baraa fiduudha*

Yihudii Daani'eel , ergaan kun sirna "guyyaa araaraa" ayyana wagga waggaadhaan cubbuu buqqisuu karaa aarsaa re'ee itti kabajnu kaasa. Mallattoon cubbuu kan agarsiisu kun Dan.8 keessatti Giriik bakka bu'ee jiraachuun isaas raajii haala hafuuraa "guyyaa araaraa" kanaa keessa kaa'e. Garuu duuti re'ee cubbuu balleessuu kan danda'u yoo du'a horii wagga guutuu aarsaa ta'e kan biraa cubbuu balleessuu hin milkoofne? Deebiin rakkoo kanaa Ibr.10:3 hanga 7tti kennameera: *Garuu yaadannoo cubbuu wagga waggaan aarsaa kanaan haaromfama; sababiin isaas dhiigni re'ee fi re'ee cubbuu balleessun hin danda'amu* . Kanaaf Kiristoos gara biyya lafaatti seenee akkas jedhe: Aarsaa fi aarsaa hin barbaanne, *qaama ati naaf uumte malee* ; Aarsaa gubamu ykn aarsaa cubbuutif hin fudhanne. Achiisakkana jedheen: Kunoo, ani (macaafa macaafa inni waa'ee koo dubbatu keessatti) *hojjechuuf dhufa* , . *Yaa Waaqayyo, fedha kee* . Ibsi ergamaan Phaawuloos kenne baay'ee ifaafi loojikii dha. Waaqayyo ofii isaatiif, Yesus Kiristoos keessatti, hojji araaraa cubbuu ergamaan Gabri'eel Daani'eliif beeksise akka qabate hordofa. Garuu Yesus Kiristoos sirna "guyyaa araaraa" kana keessatti eessa ture? Qulqullummaa dhuunfaa isaa isa mudaan hin qabne, kan fakkeenyaa hoolaa Faasikaa Waaqayyoo isa cubbuu biyya lafaa irraa fudhatu isa godhe, cubbuu filatamoo isaa kan re'ee sirna araaraa fakkeeffame itti

gaafatamummaa fudhate. Hoolichi re'ee kunuunse sanaaf akka du'uuf re'ee sana dhoksee ture. Cubbuu filatamoo isaa, cubbuu inni itti gaafatamaa ta'eef araarsuuf fannoo irratti du'uu isaa fudhachuudhaan, Kiristoos keessatti Waaqayyo jaalala isaanitti qabuuf ragaa hunda caalaa bareedaa ta'e isaaniif kenneera.

24d- *fi haqa bara baraa fiduudha*

Kun bu'aa gammachiisaa du'a fayyisaa Masihiiti. Qajeelummaan namni, erga Addaam, oomishuuf hin dandeenye kun, karaa amantii isaanii agarsiisa jaalala waaqummaa kanaan, ayyaana qulqulluudhaan, qajeelummaan guutuu ta'e Yesus Kiristoos akka isaanitti lakkaa'amuuf, jalqaba irratti . , hanga lolaatti kan amantii cubbuu ni mo'a. Kuni immoo guutummaatti yeroo badu haqni Kiristoos ni kennama jedhama. Barataan akka Gooftaa isaa ta'a. Amantiin ergamoota Yesus kan ijaarame bu'uura barumsa kana irratti. Yeroo fi humnoonni dukkanaa osoo isaan hin jijiirin, akkasitti daandii dhiphoo Yesus Kiristoos barsiise bal'isuu. **Qajeelummaan** kun kan bara baraa kan **ta'u** warra amanamoo filataman, warra gaaffii qajeelaa Waaqayyoof abboomamuun dhaga'anii fi deebii kennan qofaaf.

24ffaa- *mul'ata fi raajii chaappessuuf*

Yookiin, mul'anni sun mul'achuu raajicha labsameen akka raawwatamuuf. Chaappaan gochichaa chaappaa Waaqayyoo kan akkasitti raajii fi raajii aangoo fi seera qabeessummaa waaqummaa guutuu fi hin mormamne of dhiheessuuf kan agarsiisudha. Hojiin raawwatamuuf jedhu chaappaa mootii waaqummaa isaatiin mallatteeffameera. Lakkofsi fakkeenyaa chaappaa kanaa "torba: 7" dha. Akkasumas guutummaa uumama Waaqayyoo ummaa fi kan hafuura isaa kan agarsiisudha. Bu'urri filannoo kanaa ijaarsa pirojektiis isaa waggoota kuma torbaa irratti kan ta'e yoo ta'u, kanaafidha yeroo akka wagga kuma torbaa torbanitti guyyoota torbaatti kan qoode. Raajiin torban 70 akkasitti lakkofsa (7), chaappaa Waaqayyoo jiraataa Mul.7 keessatti gahee kenna. Keeyyattonni itti aanan barbaachisummaa lakkofsa "7" kanaa ni mirkaneessu.

24f- *akkasumas Qulqulluu Qulqullootaa dibuuf*

Kunis dibata Hafuura Qulqulluu isa Yesus yeroo cuuphaa isaatti argatudha. Garuu hin dogoggornu, gugee samii irraa isatti buute galma tokko qofa qabdi ture, innis dhuguma Yesus Masihiicha labsame ta'u isaa Yohaannis amansiisuudha; samiin waa'ee isaa dhugaa ba'a. Lafa irratti Yesus yeroo hundumaa Kiristoos turee fi bifa gaaffilee filatamoo luboota gaafatamaniin, umurii isaa wagga 12tti mana sagadaa keessatti barsiisni isaa kanaaf ragaadha. Saba isaaf, isaan keessaa dhalatee guddateef, ergamni isaa inni ofiisaa cuuphaa isaa ji'a kufaatii bara 26 irraa eegalee jirenya isaa birraa bara 30. The title Holy of Holies designates Waaqayyo jiraataa bara Musee Ibiroota sodaachisaa ture bifa fooniin waan of keessaa qabuuf kabajaan. Garuu Qulqulluun Qulqullootaa inni jiraataan lafa irratti mallattoo qaamaa qaba ture; iddo qulqulluu ykn iddo qulqulluu mana qulqullummaa Yerusaalem keessa jiru. Innis mallattoo samii ture, dimension kun dhala namaaf kan hin dhaqqabne bakka Waaqayyo fi ergamoonni isaa dhaabbatanitti. Teessoo firdii waaqummaa fi bakka teessoo isaa, Waaqayyo akka Abbaa Murtiitti dhiifama cubbuu filatamoo filataman waggoota kuma 6 filannoo kanaaf kaa'ame keessatti mirkaneessuuf dhiiga Kiristoos eegaa ture. Kanaaf duuti Yesus "ayyaana araaraa" isa dhumaa raawwateera. Dhiifama argachuun aarsaan durii Waaqayyoon raggaasifame hundi isaanii mirkanaa'aniiru.

Dibamni Qulqulloota Qulqullootaa Guyyaa Araarsummaatti dhiiga re'ee ajjeefamee teessoo araaraa irratti facaasuun raawwatama ture, iddo aarsaa taabota gubbaa kaa'amme abboommii Waaqayyoo isa daangaa darbe of keessaa qabu. Gocha kanaaf, waggaatti al tokko, angafni lubni golgaa addaan ba'uu bira darbee, gara iddo hunda caalaa qulqulluu ta'etti akka seenu hayyamameera. Akkasitti Yesus erga du'aa ka'ee booda ol'aantummaa argachuuf jecha araara dhiiga isaa gara samiitti fide, haqummaa isaatiin filatamoo isaa oolchuuf seera qabeessummaa fi ergamoota hamoo fi geggeessaa isaanii Seexana seexanni dabalatee cubbamoota hin qalbii hin geddarre balaalefachuuf mirga qabu . Qulqulluun Qulqullootaa, akkasumas samii kan agarsiisu, dhiigni Yesus lafa irratti dhangalaase, Mikaa'el keessatti, seexanaa fi jinniwwan isaa samii keessaa akka baasu ni hayyama, kunis Mul.12:9 irratti mul'ateera. Kanaaf, dogoggori namoota amantii Yihudootaa amala raajii "guyyaa araaraa" wagga waggaadhaan raawwatamu hubachuu dhiisuu ture. Dhiigni bineensotaa ayyanaa kana irratti dhihaatu hiika bineensotaa kan biraa wagga keessatti dhangala'e mirkaneessuu akka danda'u dogoggoraan amanan. Namni bifa Waaqayyootiin tolfaame; bineensa lubbuun lafaatiin oomishame, akkamitti walqixxummaa gatii gosoota lamaan kanaaf sababa ta'uu dandeenya?

Waaqayyo ta'uu isaatiin Iyyesuus Kiristoos mataan isaa akka Hafuura Qulqulluutti zayita dibataa turee fi gara samiitti ol ba'uu keessatti dibata seera qabeessummaa isaa lafa irratti injifate of biraa fida.

Furtuu shallaggi

Dan 9:25 *Kanaaf beekaa, hubadhaa! Yeroo dubbiin Yerusaalem akka deebitee ijaaramtu Dibamtootaaf, Geggeessaaf, torban torbaa fi torbaatama fi torban lama dura labse irraa eegalee, iddoowanii fi boolli ni deebi'ee ni deebi'a, garuu yeroo rakkisaa keessatti.*

25a- *Kana egaa beeki, hubadhu!*

xiyyeffannoo hafuuraa fi sammuu guddaa barbaadu irratti waan xiyyeffatuuf xiyyeffannaadhaaf afeeruun isaa sirrii dha ; sababni isaas shallaggiin godhamuu qaba.

25b- *Yerusaalem akka deebitee ijaaramtu yeroo sagalichi labse irraa kaasee gara Dibamtootaaf, gara Geggeessaatti*

Kutaan keeyyatichaa kun qofti kaayyoo mul'annichaa gabaabsee waan ibsuuf iddo guddaa qaba. **Waaqayyo saba isaa warra Masiihii isaanii eegaa jiraniif bara kam keessatti akka isaanitti of dhiheessu akka beekan mala kenna**. Yeroon Yerusaalem akka deebitee ijaaramtu yeroo labse kun akka turtii waggoota 490 raajii dubbatameetti murtaa'uu qaba. Labsii irra deebi'anii ijaaruu kanaaf, macaafa Izraa keessatti, labsii sadii ta'uu danda'an kan mootota Faarsi sadii tiin wal duraa duubaan ajajaman arganna: Qiros, Daariyoosii fi Artaakshaas. Labsiin bara dhumaan bara – 458 hundeffame, waggoota 490 bara 26 bara keenyaa keessatti fiixee akka gahu kan hayyamu ta'uun isaa ni mul'ata. Kanaaf labsiin Artaxarxees kun yeroo barreeffame tilmaama keessa galchuun kan qabamu ta'a: birraa akka Esd.7:9: ji'a jalqabaa guyyaa jalqabaatti Baabiloon ba'ee, *Yerusaalem ga'e ji'a shanaffaa guyyaa jalqabaa, harki gaariin Waaqayyo isaa isa irratti ta'ee* . Barri labsii mootichaa Izraa.7:7 keessatti kennameera: *Ilmaan*

Israa'el hedduun, lubootaa fi Lewwoota, faarfattoota, balbala eegdonnii fi Neetiinii, akkasumas waggaa torbaffaa mootii Arxaarxes bara torbaffaatti gara Yerusaalem dhufan .

Deemsi labsichaa burqaa waan ta'eef , Hafuurri raajii isaaf xiyyeffata, Faasikaa burqaa Iyyasuus Kiristoos fannifamee itti du'e. Shallaggiin gara kaayyoo kanaatti nu geessa.

25c- *torban torbaa fi torban jaatamaa fi lama dura iddoowwanii fi boolli ni deebi'a, garuu yeroo rakkisaa keessatti.*

Jalqaba irratti torban 70 qabna. Ergamaan torban 69 kaasa; 7 + 62. Torban 7n jalqabaa yeroo Yerusaalem fi mana qulqullummaa deebisanii ittiin xumuramu, yeroo hin taane keessatti sababiin isaas Yihudooni rakkina dhaabbataa Araboota naannoo biyyaa ari'amuu isaaniitiin bilisa ta'anii hafan qubachuuf dhufan jalatti hojjetu. Keeyyatni kun Neh.4:17 irraa haala jiru akka gaariitti ibsa: *Warri dallaa ijaaran, akkasumas warri ba'aa baatanii ykn fe'an harka tokkoon hojetanii harka kaaniin meeshaa waraanaa qabatanii turan* . Kun bal'inaan kan ibsame yoo ta'u, inni guddaan garuu ^{torban} 70ffaa lakkaa'ame keessatti argama .

Torbee ^{70ffaa}

Dan 9:26 *Torban jaatamaa fi lama booda Dibame tokko ni murama, inni ~~bakka bu'aa~~, homaa isaaf hin qabu. Sabni bulchaa dhufuu magaalattii fi ~~iddoo qulqulluu ni balleessuu~~, dhumni isaaniis akka bishaan badiisaa ni dhufa; Gaaga'amni kun hanga xumura waraanni akka turu murtaa'eera.*

26a- *Torban jaatamii lama booda Dibame tokko ni murama*

Torban 62 kun torban 7n durfama , kana jechuun ergaan dhugaa "torban 69 booda" *dibame tokko ni murama* , garuu dibame kamiyyuu qofa osoo hin taane, inni akkasitti labsame dibata waaqummaa ofii isaa of keessaa qaba. Foormulaa "*a dibame*" , Waaqayyo saba Yihudootaa nama idilee fakkaatu, danqaa waaqummaa irraa fagaatee wajjin wal arguuf qopheessa. Akka fakkeenya isaa waa'ee midhaan wayiniitiin, Ilmi Namaa, ilmi Gooftaa maasii wayinii, ergamtoota isaa warra isa dursanii fi issaan miidhan erga ergee booda, warra wayinii misoomsaniiif of dhiheessa. Akka ilaalcha namaatti Yesus *nama dibamtoota* kaan duukaa of dhiheessu qofaadha .

Ergamaan sun "*booda*" jedhe waliigalatti torban 69 akkasitti ^{70ffaa agarsiisa}. Akkasitti tarkaanfii tarkaanfiin daataa ergamaa gara Ayyana Faasikaa birraa bara 30 kan ^{torban 70ffaa kana walakkeessa} waggaa guyyaa-waggaatti argamutti nu qajelcha .

26b- *isa bakka bu'us hin-qabaatu*

Hiikni kun caalaatti seeraan ala akkuma barreessaan isaa, L.Segond, hiikni jecha jechaatti akka ta'e margina irratti ibsutti: ***nobody for him*** . Anaaf immoo hiikni jecha jechaatti guutummaatti naaf mijata sababiin isaas dhuguma sa'atii fannifamuu isaa irratti maaltu akka ta'e waan dubbatuuf. Ergamoonni mataan isaanii Yesus Masiihii isa eegamu ta'uu isaa amanuu akka dhiisan Macaafni Qulqulluun ragaa ba'a sababiin isaas akkuma namoota Yihudootaa kaanii masihii loltuu warra Roomaa biyya keessaa gatuu eegaa turan.

26c- *Umanni geggeessaa dhufuu magaalattii fi qulqullummaa ~~iddoo qulqulluu ni balleessa~~*

Kun deebii Waaqayyo amantii dhabuu saba Yihudootaa ilaalameef kenne ta'a: *namni isaaf hin jiru* . Aariin Waaqayyoo irratti ka'u Yerusaalem balleessuu fi *qulqullummaa sobaa isheetiin kan kaffalamu ta'a* ; sababni isaas bara 30 irraa eegalee biyyee Yihudootaa irratti *qulqullinni* hin jiru ; iddoon qulquluun kana booda tokko ta'uu dhabuu. Gocha kanaaf Waaqayyo warra Roomaa fayyadame, warra karaa isaanii geggeessitoonni amantii Yihudootaa Masihiichi akka fannifaman godhan, ija jabina dhabuu fi ofii isaanii gochuu dadhabuu isaanii, osoo isaan beekanii, isaan malee, diyaaqon Isxifaanos dhagaadhaan rukutanii "waggaan sadii fi ji'a jaha " booda.

26d- *dhumni isaas akka lolaa ni dhufa*

Kanaaf bara 70tti ture, waggoota hedduudhaaf goolama Roomaa booda, Yerusaalem harka isaaniitti kuftee, jibba diigumsatiin kan guutamte, xiiqii waaqaatiin kan socho'e,akkuma labsametti, magaalattii fi qulqullummaa kana booda hin jirre, hanga achitti *rifachuudhaan* balleessan kana booda akka Yesus du'uu isaa dura Mat.24:2 irratti labse *dhagaa tokko isa kaan irratti hin hafne* : *Inni garuu akkana jedheen: Kana hundumaa ni argitaa? Dhuguma isiniin jedha, asitti dhagaan tokko kan biraa irratti hin hafu kan hin diigamne* .

26ffaa - gaaga'amni hanga xumura ^{waraanichaatti} akka turu murtaa'eera

Mat.24:6 irratti Yesus akkas jedheera: *Waa'ee waraanaa fi oduu waraanaa ni dhageessa: akka hin rakkanne of eeggadhaa, wanti kun ta'uu qaba. Garuu sun ammallee xumura hin ta'u.* Warra Roomaa booda bara kiristaanaa waggoota kuma lamaa guutuu waraanni itti fufee kan ture yoo ta'u, yeroon nagaa dheeraan erga Waraanni Addunyaa Lammaffaa xumuramee as arganne adda ta'us Waaqayyoon sagantaa qaba. Dhalli namaa akkasitti gatii du'aa kaffaluu isaa dura firii jal'ina isaa hanga dhuma faantaasii isaatti oomishuuf ni danda'a.

Haa ta'u malee, waa'ee warra Roomaa yommuu dubbannu, wal-duraa duubaan Phaaphaasii isaanii hojii warra waaqeffanna " *balleessaa ykn diigamtuu* " *fi achittis hamma dhuma waraanni filatamoo Kiristoos Waaqayyoo irratti geggeeffame akka dheeressu dagachuu hin qabnu*.

Dan 9:27 *Torban tokkoof* namoota hedduu wajjin kakuu cimaa ni seena , walakkaa *torbaniif* aarsaa fi aarsaa midhaanii ni dhaabsisa; Baala jibbisiisoo diigamuu fi hamma balleessuu (ykn guutummaatti balleessuu) irrattis [ni jiraata] , [akka] waan murtaa'ettis, [lafa] lafa onaa keessatti ni caccaba .

27a- *Torban tokkoof* namoota hedduu waliin tumsa cimaa ni taasisa

Hafuurri kakuu haaraa akka hundeeffamu raajii dubbata ; bu'uura fayyina hanga dhuma biyya lafaatti dhihaatu waan ta'uuf *jabaa* dha . Jecha baay'ee jedhu jalatti Waaqayyo lammilee Yihudootaa, ergamotoa isaa fi *duuka* buutota Yihudootaa isaa jalqabaa kanneen **waggaan torban** dhuma sabni Yihudootaa Masihi fannifame akka ofiisaatti fudhachuuf ykn diduudhaaf kennname keessatti kakuu isaa seenan irratti xiyyeefata. Lakkoofsa 24 irratti Waaqayyoo fi cubbamoota Yihudootaa qalbii diddiirratan giddutti kan " *murame* " kakuu kana . Kufaatti waggaan 33 keessatti, dhuma torban darbe kanaa gocha haqa hin qabnee fi jibbisiisoo kan biraa kanaan kan bakka bu'u Isxifaanos diyaaqon haaraa dhagaadhaan rukutamuun ni mul'ata. Dogoggorri isaa Yihudootatti dhugaa dhaga'uu hin dandeenye himuu qofa ture, Yesus garuu dubbii isaa afaan isaa keessa kaa'e. Yesus duuka bu'aan kaayyoo isaa ajjeefamuu isaa argee,

araarsummaa isaa akka biyyaatti sirnaan diduu isaa galmeesse. Kufaatii bara 33 irraa eegalee finciltoonni Yihudootaa dheekkamsa Roomaa kan bara 70tti Yerusaalem irratti bilookii tokko irraa duwwaa ta'e boba'aa turan.

27b- *walakkaa torbanii if immoo aarsaa fi aarsaa akka dhaabbatu ni taasisa*

Yeroon walakkeessa ykn *walakkaa torbanii kun* birraa 30 raajii torban 70 irratti xiyyeffatedha. Yeroon kun yeroo gochoonni lakkofsa 24 irratti caqafaman hundi itti raawwatamanidha: **Dhuma cubbuu, araarri isaa, dhufaatii raajii haqa isaa isa bara baraa hundeessuun mul'ata raawwatee fi dibamuu Kiristoos isa du'aa ka'ee gara samiitti ol ba'u Injifannoo fi Hundumaa danda'u**. Duuti araaraa Masihichaa asitti kan caqafame gama bu'aa inni of keessaa qabu jalatti: aarsaa *beeyladaa fi aarsaan* mana qulqullummaa Yihudootaa keessatti galgalaa fi ganama godhamu murteessaa ta'ee dhaabuu, garuu ganama irraa kaasee hanga galgalaatti , cubbuu namootaa. Duuti Yesus Kiristoos mallattoolee bineensotaa kakuu moofaa keessatti isa dursanii fakkeessanii turan akka dullooman taasisa, kunis jijiirama barbaachisaa aarsaa isaatiin fide dha. Ciccituun golgaa mana qulqullummaa kan Waaqayyo yeroo Yesus du'utti raawwatu sirni amantii lafaa murteessaa ta'ee akka dhaabbatu kan mirkaneessu yoo ta'u, diigamuun mana qulqullummaa, bara 70tti, mirkaneessa kana cimsa. Dabareen isaas, ayyaanonni Yihudootaa wagga waggaadhaan kabajaman, hundi isaanii dhufaatii isaa raajii kan ta'an, baduu qabu turan; garuu haala kamiinuu, shaakala Sanbata torban torbaniin du'a kana keessatti hiika isaa isa dhugaa argatu: boqonnaa samii bara kuma torbaffaa isa, injifannoo isaatiin, Yesus Kiristoos Waaqayyoo fi filatamoo isaa isa dhugaa warra inni mudaa hin qabne isaa itti lakkaa'uuf argatu raajii dubbata haqa bara baraa lakkofsa 24 irratti caqasame.

Jalqabni " *torban* " guyyoota-waggoota kanaa ji'a kufaatii bara 26tti cuuphaa Yesus isa Yohaannis cuuphaa cuuphame waliin ta'a.

27c- *Baala jibbisiisoo diigamaa irrattis [ni jiraatu]*

Dhiifama, garuu kutaan keeyyatichaa kun dogoggoraan waan hiikameef L.Segond version keessatti haala gaarii hin taaneen hiikame. Mul'ata Apokilaapsii Yohaannis keessatti kennname tilmaama keessa galchuun, hiika koo barreffama Ibrootaa kan hiikoonni biroo mirkaneessan nan dhiheessa. Gaaleen " *baallee irratti* " jedhu, mallattoo amala samii fi bulchiinsa, itti gaafatatumummaa amantii kallattiin Roomaa phaaphaasiirratti kan xiyyeffate, isheen Daan.8:10-11 keessatti " *ka'a* ", fi michoota amantii ishee bara dhumaa irratti xiyyeffate agarsiisa. *Baaloonni adurree* olka'iinsa olaanaa maqaa mootummaa agarsiisa , fakkeenyaaaf *leenca baallee adurree qabu* kan mootii Nebukadnezaar ilaallatu, yookaan kan Waaqayyoo ofii isaatii, kan baallee *adurree* saba isaa Ibiroota garbummaa Gibxii irraa bilisa baase. Impaayeroonti hundi mallattoo adurree kana fudhataniiru , dabalatee, bara 1806, Naapooliyoon 1ffaa ' kunis Apo.8:13, sana booda mootota Prussian fi Jarmaniin mirkanaa'e, inni dhumaa abbaa irree A.Hitler ture. Garuu ergasii USA akkasumas adurree impaayera kana magariisa maallaqa biyyalessaa ishee: doolaaraa irratti qabdi.

Dhimma duraa dhiisee Hafuurri diina jaallatu: Roomaa irratti xiyyeffachuuuf deebi'a. Ergama lafa irraa Yesus Kiristoos booda, taphataan jibbisiisoo lafa diigamuun dhumaa fidan irratti xiyyeffate dhuguma Roomaa kan marsaan impaayera waaqeffanna ishee reefuu Yerusaalem balleesse 70 lakkofsa

26. Akkasumas gochi "*jibbisiiuso diigamuu*" raawwachuu ni ta'a hanga dhuma addunyaatti yeroon itti fufa. Jibbisiisowwan , dachaan, kanaaf kan walqabatan, hundumaa dura, Roomaa Impaayera kan amantoota filataman ummata Roomaa dhiiga dheebote keessummeessuuf "waltajjii" dinqisiisaa ta'een du'aaf isaan ari'a, wantootni bara 313. Garuu kan biraajibbisiisaan itti aaneedhufu yoo ta'u, shaakala Sanbata guyyaa torbaffaa, Amajjii 7, 321, xumura gochuu of keessaa qaba; gochi kun amma iyyuu Impaayera Roomaa fi geggeessaa impaayera isaa Qosxanxinoos ^{1ffaan irraa kan} maddedha . Isa waliin Impaayerri Roomaa ol'aantummaa mootota Baaizaantiin jala galte. Bara 538tti dabaree isaatiin mootichi Jastiiniyaan 1ffaan teessoo Roomaa isaa irratti sirna phaaphaasii Vigilius 1ffaa hundeessuun *jibbisiiuso* kan biraajibbisiisaan ^{raawwate}, *jibbisiiisoowwan* hanga dhuma addunyaatti dheerachuun kun yeroo sanatti seera phaaphaasii marsaa kanaan kan Waaqayyo qabu ta'uu qaba erga Daan.7 irraa eegalee balaaleffame. Maqaan "gaanfa xiqqaa" jedhu marsaa olaantummaa Roomaa lamaan Daan.7 fi Daan.8 keessatti akka agarsiisu ni yaadanna. Waaqayyo marsaa lamaan walduraa duubaan kana keessatti itti fufiinsa hojji jibbisiisoo tokkoo qofa arga.

Qo'annoona boqonnaawwan darbanii gosoota jibbisiisoo adda addaa caqasni kun isa irratti lakkaa'u adda baasuuf nu dandeessiseera.

27d- *fi hanga dhabamsiifamuu* (ykn *guutummaatti balleessuu*) *fi inni ni caccabu* , [akka] waan labsameetti, [lafa] lafa onaa keessatti .

"*Isheen ni caccabdi* [akka] waan murtaa'etti" fi Dan.7:9-10 fi Dan.8:25 keessatti mul'ateera: *Sababa badhaadhina isaa fi milkaa'ina haxxummaa isaatiin, garaa isaa keessatti of tuulummaa ni qabaata, baay'ee ni hojjeta namoonni nagaan jiraatan ni badu, inni immoo angafa angafoota irratti ni ka'a; garuu ni caccaba, carraaqqii harka kamiiuu malee.*

Barreeffamni afaan Ibrootaa yaada waaqayyoo kana hiika yeroo ammaa irraa adda ta'e dhiheessa.

Nuance kun pirojektii Waaqayyo komachuu namootaa pilaaneetii Lafaa isaan irra jiraatan irratti kaa'u irratti hundaa'a; waan Mul.20 nu barsiisu. Mee amantiin kiristaanaa sobaa pirojektii waaqummaa kana kan tuffatu ta'uu isaa haa hubannu, kunis namoota lafa irraa balleessuu kan of keessaa qabu ta'a, yeroo ulfina qabeessa ta'ee deebi'u Kiristoos. Mul'ata 20 irratti mul'ata kennname tuffachuun mootummaan Kiristoos lafa irratti akka hundeffamu akkasumaan eegu. Haa ta'u malee, guutummaatti balleessuun fuula isaa asitti fi Mul.20 keessatti karoorfameera. Kiristoos injifataa waaqummaa isaa hundumaan ulfinaan deebi'uun isaa jalqaba seenaa ishee Seera Uumamaa 1 irratti ibsame irraa kaasee mul'ata jeequmsaa ishee gara lafaatti ni deebisa.Rikirri lafaa gurguddaan ni raasaa maqaa boolla jedhu jalatti gara haala jeequmsaa " bifa hin qabneetti deebi'a fi duwwaa ", "tohu wa bohu", jalqaba. Namni lubbuun jiru tokkollee isheerra hin hafu, garuu hanga sa'atii du'a isaatti wagga kuma tokkoof mana hidhaa seexanaa ishee irratti adda baafame ta'a.

Sadarkaa qorannichaa kana irratti, jalqaba irratti " torban 70ffa " kan reefuu qoratame ilaachisee odeeffannoo dabalataa kennuu qaba. Guyyoota-waggoota raajii keessatti raawwatamuun isaa raawwii jecha jechaatti argamuun walqabatee jira. Sababni isaas galata dhugaa ba'umsa kalaandarrii Yihudoottaa, qindaa'ina torban

Faasikaa bara 30. Giddu-galli isaa guyyaa Roobii guyyaa Sanbata darbee darbee Faasikaa Yihudootaa kan bara sanatti Kamisa kufetiin qajeelaa ta'e ture. Akkasitti adeemsa Faasikaa kanaa kan Yesus itti du'e guutummaatti deebifnee ijhaaruu dandeenyaa. Kibxata galgala kan hidhame, Halkan irratti murtii kan kennname, Yesus Roobii ganama sa'aatii 9tti fannifame. Yeroon isaas sa'aatii 3 p.m. Sa'aatii 6 p.m. dura Yoseef inni Arimaatiyya reefa isaa awwaala keessa kaa'ee dhagaa isa cufe sana garagalche. Sanbanni Faasikaa Kamisaa darba. Jimaata ganama dubartoonni Waaqayyoon sodaatan mi'eessituwwan guyyaa qopheessanii reefa Yesus mi'eessuuf bitatu. Jimaata galgala sa'aatii 6 p.m. Sanbanni torban ni jalqaba, halkan tokko, guyyaan boqonnaa Waaqayyoon qulqullaa'een darba. Akkasumas Dilbata galgala sa'aatii 6 p.m., guyyaan jalqabaa torban addunyaa ni jalqaba. Halkan darbee ifa barii jalqabaa irratti dubartoonni nama dhagaa sana garagalchu argachuuf abdachuun gara awwaalchaa deemu. Dhagaan sun garagalfamee awwaalli banamee argatu. Awwaalicha seenuun Maariyaam Magdalaa fi Maariyaam haadha Yesuus ergamaa taa'ee arguun Yesus du'aa ka'u isaa itti hime, ergamaan sun dhaqanii obboloota isaa ergamotootaa isaa akka akeekkachiisan itti hime. Maariyaam Magdalaan iddo biqiltuu sana keessa osoo turtuu nama uffata adii uffatee nama biqiltuu kunuunsu jettee fudhatte argite;jijjiirraa kana keessatti Yesusiin beekti. Asitti immoo, ibsa baay'ee barbaachisaa ta'e kan amantii baay'ee bal'aa ta'e balleessu, Yesus Maariyaamiin akkas jedha: “*Ani amma iyyuu gara Abbaa kootti hin deebine*”. Hattuun fanno irra turee fi Yesus mataan isaa guyyaa fannifamuu isaaniitti jannata mootummaa Waaqayyoo hin seenne, erga guyyaa 3 guutuu booda amma iyyuu gara samiitti hin deebine. Kanaaf maqaa Gooftaatiin, warri isarrraa waan dubbatan hin qabne haa callisan jechuu danda'aa! Gaaf tokko qoosaa ykn qaanii akka hin rakkanneef.

Wanti lammaffaan guyyaa sanatti fayyadamuudha – 458 inni jalqaba jalqaba torban 70 waggaa guyyaa saba Yihudootaa Waaqayyo mallattoo eenyummaa gurguddoo lama kenneef murtaa'e agarsiisa: Sanbataa fi dhaqna qabaa foonii. Akka Rom.11tti, warri waaqa tolfamaa gara kakuu haaraatti jijjiiraman hundee fi jirma Ibirootaa fi Yihudootaatti kan grafted ta'u. Garuu bu'urri kakuu haaraa Yihudoota qulqulluu waan ta'eef Yesus yaada kana yaadachuuf Yohaannis 4:22 irratti kaa'eera: *Waan hin beekne waaqeffatta; fayyinni Yihudoota irraa waan dhufuuf, waan beeknu waaqeffanna*. Har'a ergaan kun barbaachisummaa jiraataa kan fudhatu yoo ta'u, Yesus bara hundumaa keessatti warra ormaa sobaan jijjiiramanifi waan dubbateef. Seexanni akka gaariitti isaan balleessuuf Yihudootaa fi gamtaa isaanii akka jibban isaan dhiibe; kunis abboommii Waaqayyoo fi Sanbata isaa isa qulqulluu irraa isaan garagalche. Kanaaf dogoggora kana sirreessinee **kakuu haaraa eenyummaa Yihudootaa wajjin ilaaluu qabna**. Ergamooni fi duuka buutonni Yihudoota haaraa jijjiiraman kun “*baay'ee*” warra Yesusiin *gamtaa cimaa godhatan*, Dan.9:27 keessatti, garuu bu'urri isaanii Yihudoota ta'e hafeera, isaanis jalqaba yeroo “*torban 70*”. kan Waaqayyo sabni Yihudootaaf kennnamee ulaagaa kakuu haaraa dhiiga namaa Yesus Kiristoosiin fedhiidhaan dhangalaase irratti hundaa'e akka fudhatan ykn akka didan. Sababoota kana irraa hir'isuun guyyaan – 458 jalqaba “galgala-gana 2300” Dan.8:14 ta'a.

Dhuma yeroo dheeraa raajii kanaa, waggaa 2300 irratti, akka Dan.8:13tti wantootni sadii dhaabbachuu qabu turan.

- 1- lubummaa bara baraa
- 2- cubbuu nama balleessu
- 3- ari'atama qulqullummaa fi waraana.

Wantoonni sadan adda baafamaniiru:

- 1- lubummaa lafa irraa bara baraan kan phaaphaasii
- 2- guyyaa jalqabaa kan hafe maqaa moggaafame: Wiixata.
- 3- Ari'atama qulqullummaa fi qulqulloota kiristaanaa, lammii mootummaa samii.

Jijiiramni kun kan kaayyeffate:

- 1- Lubummaa isaa isa qulqulluu bara baraa isa samii gara Yesus Kiristoositti deebisi.
- 2- Boqonnaa sanbataa guyyaa 7ffaa dabalatee seera waaqummaa guutuu deebisuu .
- 3- Ari'atamni qulqullummaa fi qulqulloota kiristaanaa akka xumuramu ilaala.

Shallaggiin “2300 galgala-ganama” guyyaa – 458 irraa eegalee yaadame, xumurri yeroo kanaa birraa bara 1843tti xumurama: $2300 - 458 = 1842 +1$. Shallaggiin kana keessatti waggoota guutuu 1842 qabna isaan kana irratti +1 dabaluudhaan birraa jalqaba bara 1843 bakka raajiin dubbatame “2300 galgala-gana” xumuramutti ibsuu qabna. Guyyaan kun jalqaba gidduu seenummaa Waaqayyoo isa akkasitti qulqulloota isaa dhugaa soba amantii Kaatolikii phaaphaasii Roomaa irraa waggoota 1260f dhaale irraa bilisa baasuu barbaadu deebi’uu isaa agarsiisa. Akkasitti, USA bakka Pirootestaantoonni baqannaa argatan keessatti dammaqiinsa hafuuraa uumuuf kaka’umsa fudhachuun, Hafuurri Wiliyaam Miilar keessatti fedhii raajii Daani’eel 8:14 fi guyyoonni yaadaman lama walduraa duubaan deebi’uu Yesus Kiristoos beeksisu , kan jalqabaatiif birraa bara 1843, inni lammaffaan kufaatii bara 1844. Isaaf iddo qulqulluu qulqulleessuun Yesus lafa qulqulleessuuf deebi’uu jechuudha. Guyyoota beellamame irratti mufannaa lama booda, Hafuurri qormaata amantii lamaan keessatti hirmaateef warra baay’ee ciccimoo ta’aniif mallattoo kenna. Mul’anni samii Onkoloolessa 23, 1844 ganama qulqulloota keessaa tokkoon dirree qaxxaamuraa tureen argame. Samiin baname, Yesus Kiristoos angafa Lubaa ta’ee mana qulqullummaa samii keessatti tajaajila yeroo raawwatu agarsiisutti. Mul’ata keessatti iddo qulqulluu irraa gara iddo hunda caalaa qulqulluuti darbe. Akkasitti waggoota 1260f dukkana keessa erga turee booda, Yesus Kiristoos amantoota isaa qorumsa lamaan walitti aansuun adda baafamani wajjin deebi’ee walitti dhufeenyä uume.

- 1- **Deebi’ee jalqabuu kan bara baraa**. Kanaaf Waaqayyo lubummaa isaa isa bara baraa isa samii Onkoloolessa 23, 1844 ifatti deebisee kan to’ate mul’ata kanaan.
- 2- **Deebi’uu Sanbataa** . Ji’uma sanatti, Qulqulloota keessaa kan biraan Sanbata guyyaa torbaffaa kabajuu jalqabe, daawwannaan Aadde Raachel Ooks isheen barruulee waldaa ishee irraa barruu tokko itti kennite hordofee: "Cuuphaa guyyaa torbaffaa." Tokkoon tokkoon, yeroon darbaa

deemuun qulqulloonni qormaata lamaan filatamanis Sanbata guyyaa torbaffaa fudhatan. Akkasitti Waaqayyo cubbuu hamaa Roomaan warra ormaa hundeesse, garuu Roomaan phaaphaasii maqaa ishee "Wiixata" jedhuun seera qabeessa taasiseef xumura itti godhe.

3- **Ari'atama dhaabuu**. Dhimmi sadaffaan qulqullummaa fi Kiristaanota waggoota 1260f ari'ataman kan ilaallatu ture. Achittis ammas bara 1843 fi 1844tti addunyaa warra dhihaa raajii kanaan ilaallatu hundatti nagaan amantii bulchaa ture. Kunis kan ta'eef warraaqsi Faransaay namoota miidhaa amantii raawwatameef itti gaafatamummaa qaban giilootiin isheetiin callistee waan turteef. Akkasitti waggoota dhiigaan dhangala'an dhumaa adabbii *ejjatoota* amantii akka Apo.2:22-23tti booda, dhuma waggaa 1260 bara 538 jalqabame irratti, guyyaan sirna phaaphaasii hundeffamuudhaan kan *bara baraa buqqisuu wajjin wal qabate*, . i.e. bara 1798tti nagaan amantii ni bulcha. Akkasumas bilisummaan qalbii hundeffame qulqulloonni akka filannoo isaaniitti Waaqayyoon akka tajaajilaniifi Waaqayyo akka dabalu beekuun isaanii ni hayyama. Bara 1843tti ... *qulqullummaa* fi *waraanni qulqullootaa* , lammileen mootummaa samii Iyyesuus Kiristoosiin filataman kun, kana booda ari'atama hin qaban,akkuma raajiin Daani'eel 8:13-14 labse.

Muuxannoon kun hundinuu kan qindaa'ee fi kan qajeelfamee Waaqayyo isa hundumaa danda'uun yoo ta'u inni guutummaatti mul'achuu dhabuun sammuu namootaa akka isaan karoora isaa, sagantaa isaa guutuu, hanga dhuma addunyatti yeroo filannoon filatamoo isaa xumuramutti akka raawwataniif qajeelcha. Kana hundumaa keessaa kan buhu namni Sanbataa fi ifa isaa kabajuu akka hin filanne, wantoota kan isaa ta'an kana kan isaaaf kenuu akka mallattoo fudhatama isaa fi jaalala dhugaa isaaaf qabutti akka Ezee barsiisutti..20:12 -20: *Sanbata koos ani gooftaa isaan qulqulleessu ta'uu koo akka beekaniif, ana fi isaan gidduutti mallattoo akka ta'u isaaniif kenneera...Sanbata koo qulqulla'a, ana fi isin giddiuttis mallattoo tokko akka ta'aniif ani Waaqayyo gooftaa keessan ta'uun isaa ni beekama* . Sababni isaas kan hoolaa isaa bade barbaadaa jiru isa waan ta'eef, namni filatame kamiyyuu waamicha akka hin hafne haa mirkaneessinu.

Dan.8 keessatti, deebii addaa Waaqayyo lakkofsa 14 irratti gaaffii *lakk* . Kun lubummaa isaa isa *bara baraa samii, sanbata* isaa isa qulqulla'a hundeffama addunyaa irraa kaasee guyyaa uumama Addaam booda, fi *qulqulloota isaa* , warra amanamoo filataman ture.

Muuxannoowwan Daani'eel 8:13-14 irratti raajii dubbataman bara 1843 yeroo labsiin Waaqayyo hojiirra oole fi kufaatii bara 1844 giddiutti raawwatamaniiru, lamaan isaanii iyuu guyyoota sanatti deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos eegamuu irratti kan hundaa'an waan ta'eef, yaada dhufaatii Yesus Kiristoos, warri yeroo muuxanno kanaa hirmaattoota hordoftoota ejjennoo kanaa ta'aniif maqaa "Adventist" jedhu kennaniiru, jecha Laatiin "adventus" jedhu irraa kan dhufe yoo ta'u, hiikni isaas sirriitti "dhufaatii" jechuudha. Muuxanno "Adveentistii" kana macaafa Daani'eel kana boqonnaa 12 irratti ni arganna, bakka hafuurri barbaachisummaa "kakuu" isa dhumaan sirnaan ibsame kanaa jala sararu.

Daani'eel 10

Dan 10:1 Qiiros mootii Faarsi waggaa sadafkaatti dubbiin Daani'eel maqaan isaa Belteshaazar jedhamutti mul'ate. Jechi kun, inni dhugaa ta'e, balaa guddaa beeksisa. Jecha kana dhaggeeffatee, mul'ata sanas ni hubate.

1a- Qiiros mootii Faarsi waggaa sadafkaatti dubbiin tokko Daani'eel isa Belteshazaar jedhamutti mul'ate

Qiiros 2 erga bara – 539. Guyyaan mul'ata kanaaf – 536.

- 1b- *Jechi kun, dhugaa ta'e, bala guddaa beeksisa.*
Jechi kun, bala guddaa, duguuggaa sanyii guddaa labsa.
- 1c- *Jecha kana dhaggeeffatee, mul'ata hubate.*
Daani'eel hiika isaa yoo hubate nutis ni hubanna.

Dan 10:2 *Yeroo sanatti ani Daani'eel torban sadiif gaddan ture.*

Gaddi dhuunfaa Daani'eel irratti dhiibbaa geessisu kun , ajjeechaa yeroo balaan guddaan labsame sun raawwatamu raawwatamu kun akka awwaalchaa ta'uu isaa mirkaneessa.

Dan 10:3 *Hanga torban sadan xumuramutti mi'aawaa tokkollee hin nyaanne, foonis ta'e wayiniin afaan kootti hin seenne, of hin dibne.*

Qophiin Daani'eel qulqullummaa dabalataa barbaadu kun haala dinqisiisaa ergamaan sun Dan.11:30 keessatti raajii dubbatu raajii dubbata.

Dan 10:4 *Ji'a tokkoffaa guyyaa digdamii afrappaatti laga guddaa Hiddeqel bira ture.*

Hiddékel maqaa Tiger jedhu afaan Faransaayiin qaba. Kun *laga Mesopotaamiyaa kan Efraaxii waliin bishaan obaase kan* sababa of tuulummaa mootii Nebukadnezaar adabameen magaalaa Kaldootaa *Baabiloon qaxxaamuree bishaan obaasedha*. Daani'eel hubachuu hin dandeenye, garuu ibsi kun anaaf kan yaadame ture. Sababni isaas, ibsi dhugaa Daani'eel 12 bakka Lagni **Tigris gahee "sareen"** lubbuu namaan nyaatu akka taphatu kanan beeksise bara 1991 qofa ture . Qormaanni amantii tokko qaxxaamuraa balaa ta'een mul'ata. Warra filataman qofatu irra ce'ee Yesuus Kiristoosiin imala isaanii itti fufuu danda'a. Innis ammas, fakkii Ibirootaan Galaana Diimaa qaxxaamuruu irraa waraabame, cubbamoota Gibxiif qaxxaamuruu hin danda'amnee fi lubbuu namaan galaafatudha. Garuu inni Daani'eel 12 kaasu "Adventists" warra dhumaan filataman kan ergamni isaanii hanga deebi'ee dhufuu Kiristoos itti fufu filata. Isaan keessaa inni dhumaan **bala guddaa isa dhumaan ni mudata** , bifa isaa isa garmalee kan fayyinnaa fi haaloo ba'uu humna qabuu fi ulfina qabeessa ta'e keessatti gidduu seenummaa Kiristoos barbaadu.

Balaan jalqabaa Daani'eliif labsame Dan.11:30 keessatti caqafameera. Innis ummata Yihudootaa bara durii kan ilaallatu yoo ta'u, garuu *balaan walfakkaataan kan biraa* fakkii walfakkaatuun Mul.1 keessatti ni labsama. Kunis kan raawwatamu Waraana Addunyaa Sadaffaa kan *dhiironni harka sadii keessaa tokko itti ajjeefaman booda* . Akkasumas waldhabdeen kun Mul.9:13 hanga 21tti fakkeenyaaan kan dhiyaate yoo ta'u, garuu macaafa Daani'eel kana keessatti dhuma boqonnaa 11 laccoofsa 40 hanga 45 irratti afaan ifa ta'een guddateera.Akka wal duraa duubaan, boqonnaa kana keessatti arganna 11, bala guddaa Yihudootaa, sana booda Dan.12:1 keessatti, bala guddaa kan irratti xiyyeffatee filatamoo amantii kiristaanaa fi Yihudoota amanamoo bara dhumaan gara Kiristoositti jijiiraman Balaan kun achitti jechoota "yeroo rakkina" kan jedhu yoo ta'u, xiyyeffannaan inni guddaan sanbata Waaqayyoon qulqulla'e shaakaluu ta'a.

Walmadaalchisuu mul'ata lamaan balaawwan tilmaamaman

1- Ijoollee saba Daani'eel kakuu moofaa: Dan.10:5-6.

2- Ijoollee saba Daani'eel kakuu haaraa: Mul.1:13-14.

Fedhii balaawwan lamaan kanaaf kennuu qabnu guutummaatti hubachuuf, yeroon wal hordofanis, inni jalqabaa fakkeenya isa lammaffaa raajii dubbatu, innis deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos , amanamaa isa dhumaa irratti kan xiyyeeffate ta'uu isaa hubachuu qabna ijoollee Waaqayyoo fakkeenya Daani'eelii fi hiriyoota isaa sadan. Nagaa waggoota kurnan lamaan darbaniif, waraana atoomikaa suukaneessaa fi hamaa balleessaa ta'een booda, guyyaan boqonnaa Wiixata Roomaa mootummaa addunyaa maraa namoota balaa sana irraa hafan qindaa'een ni fe'ama. Achiis ammas duutiakkuma bara Daani'el, Haannaanaas, Mishaa'el fi Azaariyaa lubbuu namoota amanamoo filataman balaadhaaf saaxiluudhaaf ni dhufa; akkasumasakkuma bara "Maccabees" bara -168, kan balaan **bogonaa** Daani'eel kana keessatti labse irratti xiyyeeffate; dhumarratti immoo Adveentistoonni dhumaa bara 2029tti hanga Sanbata guyyaa torbaffaatti amanamoo ta'anii hafan.

Garuu rakkina isa dhumaa kana dura bulchiinsi phaaphaasi dheeraan waggoota 1260 ture, duraanuu uumamtoonni hedduun maqaa Waaqayyootiin akka du'an taasiseera.

Walumaagalatti, ergaa mul'ata kanaan Daani'eliif kenname hubachuun hiika isa inni Yohaannisiif Mul.1:13 hanga 16tti kenne hubachuuf nu dandeessisa.

Dan 10:5 *Ija koo ol kaasee ilaaleen, kunoo, namni uffata quncee talbaa uffatee fi mudhii isaa irratti girdoo warqee Ufaaz irraa dhufe tokkotu jira.*

5a- *namni quncee talbaa uffate tokkotu ture*

Hojjin haqaa quncee talbaatiin fakkeeffame karaa ilma namaatiin Waaqayyo ni raawwatama. Fakkii ibsame keessatti Waaqayyo mul'ata mootii Giriikii Anxoqoos 4 Ehiphanes jedhamuun beekamu fudhata. Inni yeroo bulchiinsa isaa - 175 fi - 164 gidduutti Yihudoota ari'ataa ta'a.

5b- *mudhii isaa irratti girdoo warqee Ufaaz kan qabu*

Tiruu irratti kan kaa'ame, girgiddaan dhugaa dirqisiifame agarsiisa. Kana malees, warqeen inni irraa hojjetame Ufaaz irraa kan dhufe yoo ta'u, Erm.10:9 keessatti itti fayyadama waaqa tolfamaa waaqolii tolfamoo waaqeffannaa isaa irratti kan xiyyeeffatedha.

Dan 10:6 *Qaamni isaa akka kirisolaayitii, fuulli isaa akka balaqqeessaa, iiji isaa akka abidda ibiddaa, harki isaa fi miilli isaa akka sibiila diimaa, sagaleen isaas akka sagalee sagalee namoota baay'ee in ta'e.*

6a- *Qaamni isaa akka kirisolaayitii ture*

Waaqayyo barreessaa mul'ataati garuu dhufaatii waaqa warra ormaa ni beeksisa kanarraa ka'un gama uumamoa ol ta'e ulfina qabeessa kana.

6b- *fuulli isaa akka balaqqeessaa ibse*

Enyummaan Giriikii Waaqa kanaa mirkanaa'eera. Kunis Zewus, waaqa Giriikii kan mootii Anxoqoos 4. Balaqqeessaan mallattoo waaqa Olompikii Zewus; waaqa waaqolii Olompikii sheekkoo Giriikii

6c- *iji isaa akka abidda ibiddaa ture*

Waan ilaalee hin raggaasifne ni balleessa; iji isaa Yihudoota irratti in ilaala akka Dan.11:30: ... warra kakuu qulqulluu dhiisan ni ilaala. Balaan sababa malee hin dhufu, gantummaan ummata xureessa.

6d- *harki fi miilli isaa naasaa polished fakkaata ture*

Ajjeechaan Waaqayyoon ergamu akkuma miidhamtoota isaa cubbamaa ta'a. Gochi inni diigumsaa harkaa fi miila isaa sibiila diimaatiin fakkeeffame mallattoo cubbuu Giriikii siidaa Daan.2.

6ffaa- *sagaleen isaas akka sagalee tuuta namootaa ture*

Mootiin Giriikii kophaa isaa hin socho'u. Ajaja isaaaf ajajamuuf loltoota akka isaa warra waaqa tolfamaa ta'an baay'ee duubaa fi fuuldura isaa ni qabaata.

Fiikee fi fiikee beeksisa raajii kanaa kan ga'u sa'atii Daan itti raawwatamutti 11:31: *Loltoonni ajaja isaatiin ni mul'atu; iddo qulqulluu, masaraa ni xureessuu, aarsaa bара bараа ni xumura , jibbisiisoo nama balleessu ni dhaabu. Amanamummaa macaafa qulqullutiif jecha aarsaa jedhu kan barreeffama Irootaa keessatti hin barreeffamne qaxxaamuree ture, sababiin isaas Waaqayyo kakuu moofaa fi haaraa keessatti gahee adda addaa lama walduraa duubaan "bara bараа" waan qopheesseef.* Durii keessatti hoolaa tokko galgalaa fi ganama akka aarsaa gubamutti dhiheessuu of keessa qaba. Asoosama gabaabaa keessatti araarsummaa samii Iyyasuus Kiristoos kan argisiisu kadhannaa filatamtootaaf kadhachuuf aarsaa isaa kan yaadatudha. Haala Dan.11:31 kana keessatti, kan kakuu moofaa, mootiin Giriikii aarsaa bara bараа seera Musee xumura ni godha . Akkasitti, hiika tajaajila araarsummaa bara bараа luba lafaa yookaan kan angafa lubaa samii: Yesus Kiristoos kan murteessu haala yeroo inni itti ka'e qofa. Kanaaf kan **bara bараа** tajaajila namaa wajjin yookaan, sadarkaa lammaffaa fi murteessaadhaan, tajaajila waaqummaa samii Yesus Kiristoosiin walqabatee jira.

Dan 10:7 *Ani Daani'eel kophaa koo mul'ata sana arge, namoonni ana wajjin turanis hin argine, garuu baay'ee sodaatan, baqatanii dhokatan.*

7- Sodaan waloo kun fakkii laafaa galma ga'iinsa mul'ataa qofaadha. Sababni isaas, guyyaa ajjeechaan tilmaamame sanatti, namni qajeelaan garaa lafaa keessa yoo ta'eliee, baqatee dhokachuun gaarii ta'a.

Dan 10:8 *Ani kophaa koo hafee mul'ata guddaa kana arge; humni koo na dadhabe, fiulli koo halluu jijiiree manca'ee, humna koo hunda dhabe.*

8a- Daani'eel miira isaatiin bu'aa badii dhufuuf jiru raajii dubbachuu itti fufeera.

Dan 10:9 *Sagalee dubbii isaa nan dhaga'e; sagalee dubbii isaa dhaga'us, fiula koo gadi qabadhee lafatti nan kufe.*

9a- Guyyaa rakkinaa sagalee mooticha ari'atu sun bu'aa sodaachisaa wal fakkaatu ni fida; jilbi walitti bu'ee miilli ni jilbeenfata, reeffa lafa irratti kufe baachuu hin danda'u.

Dan 10:10 *Kunoo harki tokko na tuqee jilba koo fi harka koo na raase.*

10a- Akka carraa isaaaf Daani'eel dhufaatii *balaa guddaa kana saba isaatti labsuuf itti gaafatamummaa kan qabu raajii qofa* waan ta'eef ofii isaatii dheekkamsa haqaa Waaqayyootiin kan xiyyeffate miti.

Dan 10:11 *Innisakkana naan jedhe, Daani'eel, yaa jaalatamaadha, dubbii ani sitti dubbadhutti xiyyeffadhu, bakka jirtuttis dhaabbadhu; amma gara keessaniitti ergameef.* Yeroo inni akkas natti dubbate, ani raafamee dhaabadhe.

11a- *Daani'eel yaa nama jaallatamaa, dubbii ani sitti dubbadhu xiyyeffannaa kenni, bakka jirtuttis dhaabbaadhu*

Jaalatamaan Waaqayyoo tokko sababii gidduu seensaa samii isaa sodaatu hin qabu. Dheekkamsi Waaqayyoo cubbamoota finciltoota hamoo fi gara jabeeyyii gara jabeeyyii ta'an irratti. Daani'eel faallaa namoota kanaati. Mallattoo garaagarummaa hiree isa dhuma irratti warra filataman irratti kufu waan ta'eef dhaabbatee turuu qaba. Biyyee du'a lafaa keessa ciisanii illee dammaqanii miila isaanii irra deebi'anii ni kaa'amu. Jal'oonni ni ciisu, jal'onnis firdiin dhumaara bara baraan akka badu ni dammaqfamu. Ergamaan "bakka ati jirtutti" ibsa. Inni immoo eessa jira? Uumama qarqara laga "Hiddekel" irratti, afaan Faransaayiin, Efraaxis, kan Awurooppaa Kiristaanummaa kan gamtaa haaraa Mul'ata keessatti kan agarsiisu ta'a. Barumsi inni jalqabaa namni bakka fedhetti Waaqayyo wal arguu fi achitti Isa biratti eebbfamuu akka danda'udha. Barumsi kun loogii waaqa tolfamaa waaqeffannaa namoota baay'eedhaaf, Waaqayyo waldoota, gamoo qulqulluu, mana qulqullummaa, iddo aarsaa qofa keessatti qunnamuu danda'a, garuu asitti, sun tokkollee hin jiru jedhu ni kuffisa. Bara isaatti, Yesus barumsa kana akkas jedhee haaromsa Yohaannis 4:21 hanga 24tti: *Dubartii, Yesus na amanaa, yeroon gaara kana irrattis ta'e Yerusaalemitti Abbaa waaqeffattu dhufaa jira . Waan hin beekne ni waaqeffatta; fayyinni Yihudoota irraa waan dhufuuf, waan beeknu waaqeffanna. Garuu sa'aatiin waaqeffattooni dhugaa hafuuraa fi dhugaadhaan Abbaa itti waaqeffatan dhufaa jira, ammas dhufeera; sababni isaas waaqeffattoota Abbaan barbaadu isaan kana waan ta'eef. Waaqayyo Hafuura waan ta'eef warri isa waaqeffatan hafuuraa fi dhugaadhaan waaqeffachuu qabu.*

Barumsi lammafaan caalaatti haxxeedha, laga Hiddekel irratti kan hundaa'e waan ta'eef Hafuurri hubannoo kitaaba isaa tajaajiltoota amanamoo warra dhuma muuxannoo isaanii fi qormaata filannoo isaanii ittiin raawwatamu fakkii kan agarsiisu qofaaf banuuf karoorfateera balaa laga Hiddékel qaxxaamuruu afaan Faransaayiin, Tigree, akkuma bineensa maqaa kanaa, akkasumas qormaata amantii keessatti, lubbuu namootaa nyaate.

11b- *amma gara keessaniitti ergameef. Yeroo inni akkas natti dubbate, ani raafamee dhaabadhe.*

Wal arguum kun kana booda mul'ata miti;gara marii, waljijiirraa uumamtoota Waaqayyoo lama gidduutti, tokko samii irraa kan dhufu, inni kaan ammallee lafa irraa ta'etti jijiirrama.

Dan 10:12 Innisakkana naan jedhe: Daani'eel hin sodaatin; sababiin isaas guyyaa jalqabaa garaa kee hubachuuf, Waaqayyo kee durattis of gad of deebisuuf kaa'attee kaasee dubbiin kee dhaga'ameera, dubbii keetiin kanan dhufus .

Keeyyata kana guutuu irratti waan tokko qofan qaba. Yaadannoo kee yoo dhabde yoo xiqlaate caqasa kana yaadadhu isa akkamitti Waaqayyo uumaa keenya gammachiisuu akka dandeenyu nutti himu.

Keeyyatichi fakkeenya gosa isaati; tartiiba loojikii kan sababni tokkoon tokkoon isaa Waaqayyoo wajjin bu'aa isaa akka qabu irratti hundaa'e: dheebuun hubannoo gad of deebisuuh dhugaa wajjin kan deemu dhaga'amee raawwatama.

Asirratti mul'anni dheeraan hanga xumura Macaafa Daani'eel, kan boqonnaa 12tti hin xumuramne jalqaba .

Dan 10:13 fi Bulchaan mootummaa Faarsi guyyaa digdamii tokko na morme; garuu, kunoo, Mikaa'el inni geggeessitoota gurguddoo keessaa tokko na gargaare, ani immoo mootota Faarsi wajjin achitti hafe.

13a- *fi Hogganaan mootummaa Faarsi guyyaa digdamii tokko na morme*

Ergamaan Gabri'eel Qiiros 2 mootii Faarsi gargaaraa fi ergamni inni Waaqayyoof qabu murtoo isaa irratti dhiibbaa gochuu kan of keessaa qabu yoo ta'u, gochi fudhatame pirojektiis isaa guddaa akka hin mormine. Fakkeenyi kufaatii ergamaa kanaa uumamtoonni Waaqayyoo dhuguma bilisa ta'anii fi of danda'anii akka hafan waan ta'eef filannoo fi hojii isaanii hundumaaf itti gaafatatummaa akka qaban mirkaneessa.

13b- *garuu kunoo Mikaa'el inni geggeessitoota gurguddoo keessaa tokko na gargaaruuf dhufe*

Fakkeenyi mul'ate kunis yoo barbaachisummaan dhugaa ta'e "hoggantoota gurguddoo keessaa tokko, Mikaa'el ", murtee sana dirqisiisuuf gidduu seenuuun akka danda'amu nu barsiisa. Mikaa'el hiikni isaa: "Eenu akka Waaqayyoo" jechuu waan ta'eef gargaarsi ol'aanaan kun gargaarsa waaqaati. Yesuus Kiristoosiin foon uffachuuf gara lafaa kan dhufu isadha. Samii irratti ergamootaaaf bakka bu'ummaa hafuura Waaqayyoo isaan waliin ture. Haala kana keessatti ibsi "hoggantoota gurguddoo keessaa tokko" jedhu seera qabeessa ta'ee nu ajaa'ibsiisuu danda'a. Tole, kun kan nama ajaa'ibu miti, sababni isaas gad of deebisuun, garraamummaan, qoodamuu fi jaalalli Yesuus lafa irratti agarsiisu, duraanuu jirenya isaa isa samii keessatti ergamoota isaa amanamoo wajjin hojiitti hiikamee ture. Seeronni samii kan inni yeroo tajaajila isaa lafaa irratti agarsiisedha. Lafa irrattis garbicha tajaajiltoota isaa ta'e. Samii irrattis ergamoota gurguddoo biroo wajjin wal qixa akka of godhe ni baranna.

13c- *ani immoo mootota Faarsi wajjin achitti hafe*

Kanaaf ol'aantummaa mootummaa mootota Faarsi hanga ol'aantummaa Giriikii yeroo muraasaaf itti fufa.

Dan 10:14 Amma gara fuulduraatti saba kee maal akka ta'u sitti argisiisuuf dhufe; sababiin isaas mul'anni sun ammaliee yeroowwan sana ilaallata.

14a- Hanga dhuma biyya lafaatti sabni Daani'eel ni yaadda'a, durii keessatti akkuma kakuu haaraatti, sababni isaas sabni isaa Israa'el kan Waaqayyo cubbuu Gibxii irraa , cubbuu Addaam Yesuus Kiristoosiin raawwatee fi kan cubbuu irraa oolche waan ta'eef Kiristaanummaa dhiiga Yesusiin qulqulla'a'e keessatti Roomaan hundeesse.

Kaayyoon mul'ata ergamaan gara Daani'eelli fide saba isaa balaawwan dhufuuf jiran akeekkachiisuudha. Daani'eel wanti isatti mul'ate kana booda dhuunfaa isaa akka hin ilaallanne dursee hubachuu danda'a, garuu barnoonni kun gara fuulduraatti tajaajiltoota saba isaatiif kanaafis namoota Waaqayyo itti dubbatee fi karaa isaanii itti murteesse hundaaf bu'aa akka argamsiisu mirkanaa'aa dha isa.

Dan 10:15 Dubbi kana utuu natti dubbatu, gara lafaa ilaaleen callise.

15a- Yohaannis ammallee sammuu isaa keessatti mul'ata hamaa balaa sanaa waan qabuuf waan dhaga'u dhaga'uu irratti xiyyeffachuuf yaala, kana booda isa itti dubbatu ilaaluuf mataa ol qabatee ilaaluuf ija hin jabaatu.

Dan 10:16 *Kunoo, tokko ilmaan namma fakkaatee funyaan koo tuqe. Anis afaan koo banee dubbadhee, isa fuuldura koo dhaabbate sanaanakkana jedheen: Gooftaa koo, mul'anni sun sodaa na guuteera, humna hundumaas dhabeera.*

1a- *Kunoo immoo bifa ilmaan namma kan qabu tokko funyaan koo tuqe*

Mul'anni suukaneessaan sun fakkii asoosama dhugaa hin taane sammuu Daani'eel keessatti uumame ta'us, faallaa kanaatiin ergamaan bifa namma nama lafaa wajjin wal fakkaatuun of dhiheessa. Tokkoffaa, innillee bifa Waaqayyootiin uumame, garuu qaama samii seera lafa irraa bilisa ta'een. Uumamni isaa kan samii tokkoon tokkoon isaanii keessatti dandeettii sochii qabaachuudhaan dimenshini lamaan akka argatu isa taasisa. Innis funyaan Daani'eel isa tuqaan kun itti dhaga'amu tuqa.

Dan 10:17 *Garbichi gooftaa koo akkamitti gooftaa kootti dubbachuu danda'a? Amma humni koo na dadhabaa jira, kana booda hafuura hin qabu.*

17a- Ilma namma qulqulluu lafaatiif haalli baay'ee adda, seerri lafaa fe'amee sodaan humna isaa fi afuura isaa akka dhabu taasiseera.

Dan 10:18 *Achiis namni bifa namma qabu ammas na tuqee na jabeesse.*

18a- Ergamaan sun cimina lallaafaadhaan Daani'eel tasgabbeessuudhaan humna isaaaf deebisuu danda'a.

Dan 10:19 *Innis, "Yaa jaallatamaa, hin sodaatin nagaan siif haa ta'u" naan jedhe. hamilee hamilee ! Utuu inni natti dubbatu humna argadheen, gooftaan koo haa dubbatu, ati na jabeessiteetta jedheen.*

19a- Ergaa nagaa! Kan Yesus duuka buutota isaatti dubbatu wajjin wal fakkaata! Sammuu sodaate tasgabbeessuu kan fakkaatu hin jiru. Jechoonni hamilee, ija jabina, hafuura isaa akka qabatuu fi humna isaa akka deebifatu isa gargaaru.

Dan 10:20 *Innis maaliif akkan gara kee dhufe beektaa? Amma bulchaa Faarsi loluuf nan deebi'a; yommuun deemu, kunoo, bulchaan Jaavaan ni dhufa.*

20a- *Amma hoogganaa Faarsi loluuf deebi'a*

Hogganaan Faarsi kun Qiros 2 Guddicha Waaqayyo akka dibameetti ilaaludha; kenis murtoo isaa kallattii isaatti qajeelchuuf isa irratti qabsaa'uu akka hin qabne isa hin dhowwine.

20b- *yeroon deemus, kunoo, bulchaan Jaavaan ni dhufa*

Ergamaan sun Qiros 2 irraa yeroo bahu, haleellaan geggeessaa Giriikii yeroo sanaa irraa dhufu, diinummaa ol'aantummaa Faarsi fi Giriikii lamaan gidduutti guddachaa dhufe ni bana.

Dan 10:21 *Ani garuu waan macaafa dhugaa keessatti barreeffame isinitti nan beeksisa. Isaan kana irratti namni na gargaaru hin jiru, Mikaa'el, hogganaa keessan malee.*

21a- Mul'anni Daani'eel argatu kun macaafa dhugaa jedhama. Har'a bara 2021 keessa, hubannaan isaa guutummaatti hafuura hin duune Mikaa'el geggeessaa keenyaan, Daani'eliif kakuu moofaa keessatti anaaf, kakuu haaraa keessatti, erga Yesus Kiristoosiin kennamee waan ta'eef, raawwii isaa mirkaneessuu nan danda'a

maqaa kana himata jinniwwan ammallee socho'an hanga Ulfinaan deebi'utti murteessuuf.

Daani'eel 11

Xiyyeeffannoo ! Boqonnaan jijiiramus, mariin ergamaa fi Daani'el gidduutti godhamu boqonnaa 10 isa dhumaaj wajjin walitti fufinsaan itti fufeera .

Dan 11:1 Anis waggaaj jalqabaa Daariyoos nama Meediitti isa gargaaruu fi deggeruuf isa wajjin ture.

1a- Waaqayyoon bara baraan akka jiraatuuf kan uume ergamaan Daani'eel wajjin dubbatu, Daariyos mootii Miidiyya kan umurii isaa waggaaj 62tti Baabilon booji'ee fi ammallee Daan.6tti moote akka gargaare fi akka deggere itti hima. Mootiin kun Daani'elii fi Waaqa isaa ni jaallate garuu, kiyyootti galfamee, leencotaaf dabarsee lubbuu isaa balaadhaaf saaxilee ture. Kanaaf afaan leencotaa cufee lubbuu isaa baraaruuf kan gidduu seene isa ture. Kanaafis Daariyoos mootiin kun Waaqa dhugaa tokkicha, uumaa waan jiru hundumaa, kan jiraatu fi kan akka isaa akka hin jirre hubachuuf kan gargaare isa ture.

Dan 11:2 Amma dhugaa isin beeksisa. Kunoo, amma iyyuu mootonni sadii Faarsi keessa ni jiraatu. Inni afrappaan qabeenya warra kaan hunda caalaa ni walitti qaba; yeroo badhaadhummaa isaatiin humna qabu immoo mootummaa Jaavaan irratti hundumaa in kaasa.

2a- *Amma dhugaa isin beeksisa*

Dhugaan kan beekamu Waaqa Dhugaa qofaan yoo ta'u maqaa Waaqayyo namoota isaa isa dhumaaj Kiristoos keessatti filataman waliin hariroo isaa keessatti of kenuu akka Mul.3:14tti. Dhugaan seera waaqaa, sirna isaa fi abboommii isaa qofa miti. Akkasumas wanta Waaqayyo yeroo isaatti of eeggannoondhaan karoorfatee fi akka raawwatamuuf godhu hunda hammateera. Guyyaa jireenya keenyaa hunda qofa argachaa jirra, qaama sagantaa guddaa kanaa kan hanga dhuma jireenya keenyaa fi walumaa galatti, hanga xumura pirojektii qusannaa isa dhumaaj kan filatamtoonni bara baraan akka argatan arguuf tarkaanfannu.waada gale.

2b- *Kunoo amma iyyuu mootonni sadii Faarsi keessa ni jiraatu*

1ffaa Qiiros booda 2: Kaambiisees 2 (- 528 – 521) ilma isaa Bardiya kan Giriikotaan maqaa ijoollee Smerdis jedhamuun moggaafame qala.

2ffaa : Smerdis sobaa, mage Gaumâta dhuunfate maqaa Smerdis ^{yeroo} gabaabaa qofaaf bulcha.

3ffaa : Daariyoos 1ffaa ^{Faarsi} (- 521 – 486) ilma Hiistaap .

2c- *Inni afrappaan warra kaan hunda caalaa qabeenya baay'ee walitti qaba*

4ffaa : Zaarxees 1ffaa (– 486 – 465). Isa booda qofa, Artaxarxes 1ffaan mootii fi booji’amtota Yihudootaa hunda **waggaa torbaffaa**, birraa keessa – 458 akka Esd.7:7-9tti booji’amtota Yihudootaa hunda ni bilisa baasa.

2d- *yeroo badhaadhummaa isaatiin humna qabu immoo mootummaa Jaavaan irratti waan hundumaa ni kaasa*

Zaarxees 1ffaan Gibxii fincilte ukkaamsee tasgabbeesse sana booda Giriik irratti waraana bane, Atika weeraree Ateenaas balleesse. Garuu Salamis irratti bara – 480. Giriik naannoo ishee irratti ol'aantummaa ni qabatti. Mootiin Faarsis Eeshiyaa keessa hafe, kanas ta'e sana haleellaa banuun fedhii Giriik mo'achuuf qabu mirkaneesse.

Dan 11:3 Mootiin jabaan humna guddaadhaan bulcha, waan fedhes ni hojjeta.

3a- Naannoo isaa irratti mo'amee, mootiin Faarsi adamfame Zaarxees I dhumarratti , namoota gurguddoo isaa lamaatiin aijefamee du'a. Dargaggeessa gowwoomsaan itti quose tokkoon injifate. Giriik mootii ishee ta'ee filatte, Aleeksandar Guddichi, dargaggeessa lammii Maqedooniyaa umuriin isaa waggaa 20 (bara – 356tti dhalate, bara – 336 bulche, – bara – 323tti du'e). Raajichi akka hundeessaa impaayera 3ffaa siidaa Daan.2, bineensa sadaffaa Daan.7 fi bineensa lammaffaa Daan.8 ta'uu isaa eereera.

Dan 11:4 *Yommuu ol kaafamus mootummaan isaa caccabee gara qilleensi samii afranitti in quodama; kan sanyii isaa hin ta'u, akka duraaniis humna hin qabaatu, sababiin isaas ni ciccirama, isaan malees gara namoota birootti ni darba.*

4a- Achitti arganna, hiikni sirrii gaanfa guddaa cabee re'ee Giriikii irratti kennname Dan.8:8 fi ibsa isaa lakkofsa 22: *Gaanfa afran gaanfa cabe kana bakka bu'uuf ka'an, kun mootummoata afur kan ka'anidha saba kana irraa, garuu kan humna hamma kanaa hin qabaanne .*

Gaanfonni gurguddoon afran ” maal akka bakka bu'an nan yaadadha .

Gaanfa 1ffaa : sirna mootummaa Giriikii Seleucid kan Sooriyaa keessatti Seleucus 1st Nicator tiin hundeffame .

2ffaa : mootummaa Giriikii Lagid kan Gibxii keessatti Toleemii I Leegoosiin hundeffame .

3ffaa : sirna mootummaa Giriikii kan Trace keessatti Lysimachus tiin hundeffame .

Gaanfa 4ffaa : sirna mootummaa Giriikii kan Maqedooniyaa keessatti Kaasaandraan hundeffame

Dan 11:5 *Mootiin kibbaa ni jabaata. Garuu geggeessitoota isaa keessaa tokko isa caalaa ni jabaata, ni ol'aantummaas ni qabaata; bulchiinsi isaa humna guddaa qabaata.*

5a- *Mootiin kibbaa ni jabaata*

Tolemy I Soter Lagos –383 –285 mootii Gibxii ykn “ *mootii kibbaa* ”.

5b- *Hoggantoota isaa keessaa tokko garuu isa caala, ol'aantummaas ni qabaata; bulchiinsi isaa humna guddaa qabaata.*

Seleucus 1st Nicator –312–281 mootii Sooriyaa ykn “ *mootii kaabaa* ”.

Dan 11:6 *Waggoota muraasa booda gamtaa ni ijaaru, intalli mootii kibbaas gara mootii kaabaa dhuftee wal-danda'uu ni dhufti. Isheen garuu humna harka ishee hin qabattu, innis innis ta'e harka ishee hin mormu; warra ishee fidanii, abbaa ishee fi isa yeroo sanatti deggersa ishee ture waliin ni deemti.*

- 6a- Raajiin kun bara bulchiinsa Anxoqos 1ffaa (-281-261), isa lammaffaa “*mootii kaabaa*” kan “**Lola Sooriyaa**” (-274-271) **isa jalqabaa** “*mootii kibbaa*” Toleemiyaa 2 Filadelphus irratti jalqabe ni darba (- 282 -286) irratti kan argamudha. Sana booda “**Waraanni Sooriyaa**” **2ffaan** (- 260 - 253) **kan warra Gibxii** “*mootii kaabaa*” haaraa Anxoqos 2 Tewoos (- 261 - 246) mormu dhufa.
- 6b- *Waggoota muraasa booda michuu ta'u, intalli mootii kibbaas gara mootii kaabaa dhuftee waldanda'uu deebifti.*

Amalli scabrous ni jalqaba. Berenice fuudhuuf, Anxoqos 2 haadha manaa isaa seera qabeessa Laodiqee jedhamtu hiike. Abbaan intala isaa waliin deemee mana mucaa abbaa warraa isaa bira taa'a.

6c- . *Isheen garuu humna harka ishee hin qabattu, innis innis ta'e harka ishee hin mormu; warra ishee fidanii, abbaa ishee fi isa yeroo sanatti deggersa ishee ture waliin ni deemti.*

Garuu du'uu isaa dura, Anxoqos 2 Berénice dhaala irraa dhabde. Laodiqiyaan haaloo baatee abbaa ishee fi intala ishee xiqqoo (*harka* = mucaa) waliin akka ajeefamtu gooti. *Hubachiisa* : Mul.3:16 keessatti, Yesus haadha manaa isaa Adveentistii ofisaa fakkeenyaan Laodiqeeya jedhamtu hiikuuf deema; kana caalaas erga Anxoqos 2 “Theos” jedhee of waama, Waaqayyo. Ingiliziitti mootiin Heenrii 8 kana caalaa hojjete, aangoo amantii Roomaa irraa adda bahee hiikee, waldaa Angilikaan isaa uume, haadhotii manaa isaa torban tokko tokkoon akka du'an godhe. Sana booda “**Waraana Sooriyaa**” (-246-241) ^{3ffaan} dhufa .

Dan 11:7 *Biqiltuu hundee isaa keessaa bakka isaa ni ka'a; gara waraanaatti ni dhufa, masaraawwan mootii kaabaa keessa ni seena, akka fedhetti ni buqqisa, humna of godha.*

- 7a- *Biqiltuu hundee isaa irraa ka'e bakka isaa ni ka'a*
Toleem 3 Evergetes -246-222 obboleessa Berenice.

7b- *gara waraanaatti ni dhufa, masaraawwan mootii kaabaa ni seena*
Seleucus 2 Kaaliniikoos -246-226

7c- *akka fedhetti ni gata, humna of godha*

Ol'aantummaan kan mootii kibbaati. Ol'aantummaan Gibxii kun Giriikota Seleucid irraa adda ta'ee Yihudootaaf mijataa dha. Bulchitoota wal morman lamaan gidduutti naannoon Israa'el kan mooraa waraanaa lamaan weerara isaanii keessatti ykn duubatti deebi'uu isaanii keessatti qaxxaamuruu qaban akka jiru hatattamaan hubachuu qabna.

Dan 11:8 *Inni waaqolii isaanii fi fakkiiwwan isaanii isa baqfame, akkasumas meeshaalee isaanii gatii guddaa qaban meetii fi warqee irraa fudhatee gara Gibxiitti in fudhata. Sana booda waggoota muraasaaf mootii kaabaa irraa fagaata.*

8a- Beekamtii kennuudhaaf, warri Gibxii maqaa isaa, Tolemy 3, maqaa “Evergetes” ykn tola ooltuu jedhu ni dabalu.

Dan 11:9 *Innis mootummaa mootii kibbaa irratti in dhagee gara biyya isaatti in deebi'a.*

9a- Deebiin Seleucus 2 hanga jalqaba “Waraana Sooriyaa” **4ffaa** (-219-217) kan Anxoqos 3 Tolemy 4 Philopator waliin wal morkatetti hin milkoofne .

Dan 11:10 Ilmaan isaa ba'anii loltoota baay'ee ni sassaabu; isaan keessaa tokko fuulduratti ni ba'a, akka sulula bishaanii ni babal'ata, ni dhangala'a, achiis ni deebi'a; isaanis diinummaa gara masaraa mootii kibbaatti ni dhiibu.

10a- Anxoqos 3 Meegas (-223 -187) Toleemiyaa 4 Filopator (-222-205) irratti. Maqaan maqaa ijoolle itti dabalamen haala qoosaa saba Lagid mul'isu, sababiin isaas Philopator jechuun afaan Giriikiitiin, jaalala abbaa jechuudha; abbaa Toleemiin ajjeese... Ammas haleellaan Seleucid hin milkoofne. Ol'aantummaan mooraa fokkisa keessa ni hafa.

Dan 11:11 Mootiin kibba ni dheekkama, bahee mootii kaabaa ni duula; namoota baay'ee ni kaasa, loltoonni mootii kaabaas harka isaatti ni kennama.

11a- Injifannoon Seleucid caccabsuun kun Yihudoota warra Gibxii waan gaarii isaan ilaaliiniif filataniif waan gaarii dha.

Dan 11:12 Tuutni kun in boona, garaan mootichaas in ol in qaba; kumaatama ni buusa, garuu hin injifatu.

12a- Haalli kun kan jijiiramu "Waraana Sooriyaa" **5ffaa (-202-200) kan Anxoqos 3 Toleemiyaa** 5 Ephiphanes (-205 -181) waliin wal-qunnamsiisu.

Dan 11:13 Mootiin kaabaa deebi'ee dhufee tuuta warra duraa caalaa in walitti qaba; yeroo muraasa booda, waggoota muraasa booda, waraana guddaa fi qabeenya guddaa qabatee ni ka'a.

13a- Kan nama dhibu, Yihudootaaf, Giriikonni Seleucid gara naannoo isaaniitti deebi'anii Gibxiitti duulaniiru.

Dan 11:14 Yeroo sanatti namoonni baay'een mootii kibbaa irratti in ka'u, saba kee keessaa namoonni gara jabeeyyi ta'an mul'ata sana raawwachuuuf ni fincili, isaanis ni kufa.

14a- Mootiin haaraan kibba Gibxii Toleemiyaa 5 Ephiphanes - ykn Illustrious (-205-181) umuriin isaa wagga shanii haleellaa Anxoqos 3 mormitootaan deeggaram ee rakkina keessa galche. Garuu Yihudooni mootii Gibxii warra Seleucids loluudhaan deggeru. Isaan ... dha, injifachuu fi ajjeesuu qofa osoo hin taane, reefuu Giriikota Seleucid Sooriyaa umurii guutuu diina du'aa godhaniiru.

Fincilli Yihudoottaa caqasa kana keessatti mul'ate Yihudooni buufata Gibxii filachuu isaaniitiin sirrii dha; kanaaf mooraa Seleucid kan haala sana irratti ol'aantummaa deebisee argate diinummaa qabu. Garuu, Waaqayyo saba isaa warra Gibxii wajjin gamtaa akka hin uumamne hin akekkachiifnee? "Gibxii, qaccee harka nama irra hirkatee bocu" akka Isa.36:6 jedhutti: "Kunoo, Gibxii keessa kaa'atteetta, qaccee cabee harka keessa seenee bocu kana deggertee fudhatteetta nama isatti hirkate hundumaa keessaa: kun Fara'oon mootii Gibxii warra isatti amanaman hundumaaf." Akekkachiisni kun saba Yihudoottaa biratti waan tuffatamee fi hariiroon isaan Waaqayyoo wajjin qaban hammaataa ta'e fakkaata; adabbiin itti dhihaatee rukuta. Anxookiyaas 3 diinummaa isaaniif gatii guddaa akka kaffalan isaan taasisa.

Hubadhaa : fincilli Yihudoottaa kun jibba Sooriyaa ummata Yihudoottaa irratti qaban qopheessuu fi ijaaruu isaatiin "mul'ata galmaan ga'uuf" kan akeekedha. Akkasitti **balaan guddaan** Dan.10:1 irratti labsame isaan rukutuuf ni dhufa.

Dan 11:15 Mootiin kaabaas bahee, teeraroota in ijaara, magaalota ciccimoos ni qabata. Waraanni kibbaa fi elite mootichaa hin mormu, humna ittiin morman ni dhaba.

15a- Ol'aantummaan dhaabbataadhaan gama jijiireera, mooraa Seleucid keessa jira. Fuuldura isaatti mootiin Gibxii waggaan shan qofa.

Dan 11:16 Namni isa faallaa deeme wanta fedhe in godha, namni isa hin mormu; waan harka isaa jala dhufu hunda dhabamsisaa biyya bareedduu keessa ni dhaabata.

16a- Anxoqos 3 ammallee Gibxii mo'uu dadhabee dheebuun mo'achuu isaa akka aarsu isa taasisa, sabni Yihudootaa dhukkubbii isaa ta'a. Inni dheekkamsa isaa isa caalu saba Yihudootaa wareegame kan jecha " *lafa hunda caalaa bareedduu* " jedhuun eerame irratti duwwaa godha akkuma Dan.8:9.

Dan 11:17 Humnoota mootummaa isaa hundumaa wajjin akka dhufu, mootii kibbaa wajjinis nagaa buusuuf yaada ni dhiheessa; badiisa isaa fiduuf yaadamee intala isaa haadha manaa isaaf ni kenna; garuu kun hin ta'u, hin milkaa'us.

17a- Waraanni waan hin milkoofneef Anxoqos 3 daandii gamtaa mooraa Lagiid waliin yaalti. Jijjiiramni tarsiimoo kun sababa qaba: Roomaan eegduu Gibxii taate. Kanaaf intala isaa Kiliyoophaattraa maqaa kana keessa ishee jalqabaa, Toleemiyaa wajjin gaa'ela godhachuudhaan garaagarummaa jiru furuuf yaala 5. Gaa'elli ni raawwatama, garuu hiriyooni gaa'elaa kun walabummaa isaanii mooraa Selukiid irraa eeguu barbaadu. Karoorri Anxookiyaas 3 Gibxii qabachuuf qabu ammas fashalaa'e.

Dan 11:18 Inni ija isaa odolawwan irratti in kaa'a, baay'ee isaaniis ni fudhata; hoogganaan tokko garuu arrabsoo hawwachuu barbaade sana xumura itti godha, akka isarratti kufe ni taasisa.

18a- Biyyoota Eeshiyaa keessa jiran ni mo'ata garuu dhumarratti karaa isaa irratti waraana Roomaa argata, asitti akka Dan.9:26 irratti jecha " *geggeessaa* " jedhuun kan moggaafame; kunis kan ta'eef Roomaan ammallee rippabiliika waraana ishee hojii maashaa tasgabbeessuu irratti qajeelfama Legates aangoo senatorii fi ummata, plebs bakka bu'uun ergitu waan taateef. Gara bulchiinsa impaayeraatti ce'uun gosa jaarmiyaa waraanaa kana hin jijiiru. Hogganaan kun Luusiyoos Iskiipiyoo jedhama kan Afrikaa jedhamuun beekama. Mootiin Anxookiyaos balaa isa waliin wal-qunnamsiisuu fudhatee bara 189 lola Maagneeshiyaa irratti mo'amee Roomaaaf beenyaa waraanaa ta'ee liqaa guddaa talent 15,000 akka kaffalu balaaleffate. Kana malees, ilmi isaa inni quxisuun, gara fuulduraatti Anxoqos 4 Ephiphanes, ari'ataa Yihudootaa kan lakkofsa 31 irratti " *balaa* " Daan.10:1 irratti raajii dubbatame raawwatuu, warra Roomaatiin booji'ameera.

Dan 11:19 Sana booda gara iddoowwan ciccimoo biyya isaa ni dhaqa; ni gufata, ni kufa, kana boodas hin argamu.

19a- Abjuun injifannoo du'a mootichaatiin xumurame, ilma isaa angafaa Seleucus 4 (-187-175) tiin bakka bu'e.

Dan 11:20 Namni bakka isaa bu'e, nama gaafatu gara kutaa mootummaa isaa hunda caalaa bareedaa ta'etti in galcha, garuu guyyoota muraasa booda in caccabsa malee dheekkamsa ykn waraanaan mitti.

20a- Liqaa warra Roomaa irraa qabu xumuruuf jecha mootichi tajaajilaa isaa Heliodorus gara Yerusaalemitti ergee qabeenya mana qulqullummaa akka qabatu yoo ta'u, garuu miidhamaa mul'ata suukaneessaa mana qulqullummaa keessatti argeen pirojktii sodaachisaa kana dhiisa. Kan gaafatu kun Heliodorus isa sana booda Seleucus 4 isa ergama isaa gara Yerusaalemitti isa himate ni ajjeesa. Akekni sun tarkaanfii fudhachuuf kan malu yoo ta'u, Waaqayyo xuraa'ummaa mana qulqullummaa isaa isa qulqulluu kanaaf du'a geggeessaa isaa isa, ajjeefame, *aariidhaanis ta'e waraanaan hin duune akka kaffalu isa godhe* .

Anxoqos 4 nama mul'ata balaa guddaa sana keessatti fakkeeffame

Dan 11:21 *Namni tuffatame bakka isaa in bu'a, utuu ulfina mootii hin uffatin; nagaa gidduutti ni mul'ata, shiraan mootummaa ni qabata.*

21a- Kun Anxoqos ilma quxisuu Anxoqos 3. Warra Roomaa booji'amee fi jirenya booji'amee, bu'aa amala isaa keessatti oomishame tilmaamuun ni danda'ama. Mootii waan ta'eef, jirenya fudhachuuf haaloo ba'uu qaba ture. Kana malees, warra Roomaa wajjin turuun isaa isaan wajjin hubannoo murtaa'e akka qabaatan godheera. Teessoo Sooriyaa irra gahuun isaa shira irratti kan hundaa'e yoo ta'u, sababiin isaas ilmi biraa, Dimeexiroos, inni umuriin isaa guddaa ta'e, isa caalaa dursa qaba ture. Dimeexiroos mootii Maqedooniyaa, diina warra Roomaa kan ta'e Persewos wajjin waliigaltee akka uume arguun, warri lammaffaan michuu isaanii Anxoqoosiin tole jedhanii teessoo irra kaa'an.

Dan 11:22 *Loltoonni akka sulula kakuutti dhangala'an akka bulchaa kakuu tokkootti isa duratti in liqimfamu, in balleeffamu.*

22a- *Loltoonni akka sululaatti babal'atan isa duratti bishaan keessa lixanii, ni diigamu*

Diinummaan deebi'ee kan jalqabu "Waraana Sooriyaa" **6ffaa (-170-168)** .

Yeroo kana warri Roomaa Anxookiyaas 4 waraana abbaan isaa mooraa fokkisaa Gibxii irratti akka deebi'ee jalqabu hayyaman. Mallattoo cubbuu ishee akkasitti maltee hin beektu, Giriikii haala kana keessatti dhugaadha. Kanaa mannaaakkuma Waaqayyo yeroo sanatti godhe dhugaa jirutti murteessuu. Kaampii Laagiid keessatti Toleem 6 obboleettii isaa Kiliyoophaatraa wajjin wal qunnamtii saalaa raawwate 2. Obboleessi isaanii quxisuun Toleem 8 Fiiskoon jedhamuun beekamu isaan waliin wal qabata. Sana booda Waaqayyo Anxoqos waraana isaanii akka caccabsu maaliif akka hayyame hubachuu dandeenya.

22b- *akkasuma hoogganaa gamtaa.*

Menelaus, tumsaan warra Seleucids, ejjennoo angafa lubaa seera qabeessa Oniyas hawwee, Andronicus akka ajjeefamu godhee bakka isaa bu'a. Kun amma iyyuu Israa'el Waaqayyooti? Diraamaa kana keessatti Waaqayyo gochoota Roomaan jaarrraa hedduudhaaf raawwattu yaadachuu jalqaba. Dhugumatti, Roomaan Impaayera Masiihicha ni ajjeesti Roomaan Phaaphaasii immooakkuma Meneelaas bakka isaa bu'uuf Oniyaas ajjeese, lubummaa isaa isa bara baraa ni hawwiti, ni fudhata.

Dan 11:23 *Erga isatti makamee boodas gowwoomsaa ni fayyadama; inni ni ka'a, namoota muraasaan ol'aantummaa ni qabaata.*

23a- Anxoqos nama hundumaa wajjin gamtaa ni godha, yoo dantaa isaaf ta'e diiguuf qophaa'a. Amalli kun qofti fakkii seenaa mootota Faransaayii fi Awurooppaa ti; gamtaa godhame, gamtaan cabe, waraanni dhiigaan dhangala'e yeroo gabaabaa nagaa gidduutti uumame.

Garuu keeyyatni kun itti fufee jira, dubbisa dachaatiin, sketch sirna phaaphaasiin kan qulqulloota waggaa 120f ari'atu nuuf kennuudhaaf. Sababni isaas mootiin Giriikii fi phaaphaasiin baay'ee wal fakkaata: *gowwoomsaa fi mala lamaan isaanii keessatti*.

Dan 11:24 *Inni nagaadhaan gara iddoowwan lalisaa naannoo sanaa in seena; wanta abbootiin isaas ta'e abbootiin isaa hin hojenne ni raawwata; boojuu, boojuu fi qabeenya ni qooda; inni pirojektoota masaraawwan irratti ni ijaara, kenis yeroo murtaa'eef.*

24a- Liqin guddaan warra Roomaa irraa kaffalamuu qaba. Kanaaf ammoo Anxookiyaas 4 bulchiinsa isaa fi kanaaf saba Yihudootaa inni irratti ol'aantummaa qabu irratti gibira kaffala. Bakka hin facaaafne fudhatee ummatoota gabroomfaman ol'aantummaa isaa jala galan qabeenya isaanii irraa mulqa. Kaayyoo Gibxii hookkoodhaan ykn jal'inaan injifachuuf qabu hin dhiisne. Akkasumas loltoota isaatiin dinqisiifamuu fi deeggarsa isaanii argachuuf, boojuu loltoota isaa wajjin qoodata, waaqolii Giriikii isaas baay'ee kabaja, isaan keessaa inni guddaan: Zewus Olompikii, waaqa waaqolii sheekkoo Giriikii.

Dubbisa dachaa keessatti sirni phaaphaasiin Roomaa akkasuma ni hojjeta. Uumamaan dadhabaa waan ta'eef, isaanis ta'e humnoota hidhannoo isaaniitiin beekamtii fi deeggarsa argachuuf namoota gurguddoo mootummoottaa sossobee badhaadhessuu qaba.

Dan 11:25 *Waraana guddaa dursee humna isaa fi xiiqii isaa mootii kibbaa irratti in fayyadama. Mootiin kibbaas waraana baay'ee fi baay'ee humna guddaa qabu waliin waraana irratti ni bobba'a; garuu hin mormu, sababni isaas karoorri hamaan isa irratti karoorfama.*

25a- Bara – 170tti Anxoqos 4 Pelusium butee magaalaa guddoo ishee Aleeksandiriyyaa irraa kan hafe Gibxii hunda qabate.

Dan 11:26 *Warri minjaala isaa irraa nyaatan isa in balleessu; loltoonni isaa akka burqaa bishaanii ni babal'atu, warri du'anis baay'inaan ni kufa.*

26a- Toleem 6 sana booda adeera isaa Anxoqoos waliin marii irratti bobba'a 4. Innis mooraa Seleucid tti makama. Garuu warra Gibxii biratti fudhatama dhabee, bakka bu'e, Aleeksandiriyyaa keessatti, obboleessa isaa Toleemiin 8, kanaaf maatii isaa warra nyaata minjaala isaa irraa nyaataniin gante . Waraanni itti fufee warri du'an baay'inaan ni kufa .

Dan 11:27 *Mootonni lamaan garaa isaanii keessatti hamaa in barbaadu, minjaala tokko irrattis soba in dubbatu. Garuu kun hin milkaa'u, sababiin isaas dhumni hanga yeroon murtaa'etti hin dhufu.*

27a- Ammas shirri Anxookiyaa 4 ni fashalaa'a. Walitti dhufeenyi inni ilma obboleessa isaa Toleemiyaa 6 isa itti makame waliin qabu gowwoomsaa irratti kan hundaa'edha.

27b- *Garuu kun hin milkaa'u, sababiin isaas dhumni yeroo murtaa'e qofatti waan dhufuuf.*

kaayyoo maalii dubbachaa jira? Dhugaa dubbachuuf, *xumura hedduu* fi tokkoffaa, xumura waraanni Anxoqos 3 fi ilmaan obboleessa isaa fi ilma obboleessa isaa warra Gibxii gidduutti godhame yaada kenna . Xumurri *kun* dhihaateera. *Xumurri* biroon yeroo bulchiinsa phaaphaasii waggaa 1260 Daan.12:6 fi 7 fi yeroo *xumura* boqonnaa ammaa lakkofsa 40 kan ilaallatu yoo ta'u kunis raawwii Waraana Addunyaa Sadaffaa kan haala dubbii qopheessu kan ilaalu ta'a balaa **guddaa addunyaa maraa isa** dhumaan.

Garuu caqasa kana keessatti ibsi kun “*yeroo dhumaan* ” lakkofsa 40 irratti caqasame waliin kallattiin walitti dhufeenyen hin qabu akkuma argannee agarsiifnu. Caasaan boqonnaa kanaa bifaan ogummaadhaan gowwoomsaa dha.

Dan 11:28 *Badhaadhina guddaa qabatee gara biyya isaatti in deebi'a; gamtaa qulquulluu sanaaf garaa isaa keessatti diinummaa ni qabaata, irratti ni socho'a, ergasii gara biyya isaatti ni deebi'a.*

28a- *Qabeenya guddaa qabatee gara biyya isaatti deebi'a*

Qabeenya warra Gibxii irraa fudhatameef itti gaafatamummaa kan qabu Anxookiyaas 4, Toleemiyaa 6 isa walakkaa Gibxii mo'atte irratti mootii godhee kaa'e dhiisee gara Anxokiyatti deebi'a. Garuu walakkaan injifannoon kun mootii quufa hin qabne ni aarsa.

28b- Aariin mootichi mudate Yihudoota dheekkamsa isaa irratti xiyyeffate. Akkasumas, mana isaanii daawwachuduhaan aarii kana keessaa muraasa isaanitti ni baasa, garuu hin tasgabbootu.

Dan 11:29 *Yeroo murtaa'etti deebi'ee gara kibbaatti in deema; garuu yeroo dhumaan kana wanti akka duraanii hin ta'u.*

29a- Bara balaa guddaa seena jirra.

Bara – 168tti, Anxoqos ilmaan obboleessa isaa ammas akka isa irratti araaramanii bare, Toleem 6 obboleessa isaa Toleemiyaa wajjin nagaa buuseera 8. Lafti Gibxii mo'ame gara mooraa Gibxiitti deebi'e. Kanaaf ammas duula ilmaan obboleessa isaa irratti banuuf ka'a, diddaa hunda cabsuuf murteessee, garuu...

Dan 11:30 *Doonii Kiitim isa irratti in dhufu; abdii kutatee duubatti deebi'a. Sana booda gamtaa qulquulluu irratti aariidhaan sochii malee hin hafu; yeroo deebi'u warra kakuu qulquulluu dhiisan ni ilaala.*

30a- *Doonii Kittim isa irratti ni tarkaanfatu*

Hafuurri akkasitti doonii Roomaa odola ammaa Qophros irratti hundaa'uun ni moggaasa. Achirraa ummatoota Galaana Meditiraaniyaanii fi ummatoota qarqara galaanaa Eeshiyaa to'atu. Abbaan isaa Anxoqos 3 erga veto Roomaa isa mudatee booda. Salphina isa aarsutu isa mudata. Bakka bu'aan Roomaa Popilius Laenas naannoo miila isaa lafa irratti geengoo kaasuun Roomaa loluuf ykn isheef ajajamuuf yoo murteesse malee akka hin dhiisne qajeelfama kenna. Anxoqos, inni duraan jirenya booji'amme ture, barumsa abbaa isaaf kennname waan barateef, Gibxii guutummaatti eegumsa Roomaa jalatti galfamte mo'achuu isaa dhiisuu qaba. Haala dheekkamsa dhoo'aa kana keessatti Yihudooni du'aniiru jedhanii amanuun akka gammadan fi akka ayyaaneffatan ni bara. Inni ammallee baay'ee lubbuun jiraachuu isaa karaa ulfaataa ta'een haala suukaneessaa ta'een ni baratu.

Dan 11:31 *Loltoonni ajaja isaatiin ni dhufu; iddo qulqulluu, masaraa ni xureessuu, aarsaa-bara baraa ni xumura , jibbisiisoo nama diiguuf (ykn balleessu) ni dhaabu.*

31a- Keeyyatni kun dhugaawwan seenaa apokrifa 1Maq.1:43-44-45 keessatti dubbataman ni mirkaneessa: *Ergasii mootichi Anxooks hunduu saba tokko akka ta'aniif, akkasumas tokkoon tokkoon issaanii seera addaa issaanii akka dhiisaniif mootummaa isaa hundumaaf barreesse. Saboonti hundinuu ajaja mooticha Anxooks kanaaf tole kan kennan yoo ta'u, Israa'el keessatti baay'een garbummaa kanaaf tole jedhanii, waaqa tolfamaadhaaf aarsaa godhanii, Sanbata cabsaniiru (xureessan).* Ibsa kana keessatti qorumsa Daani'elii fi hiriyyoonti isaa sadan Baabilon keessatti mudatan arganna. Waaqayyo immoo 1 Maccaabees keessatti, ibsa balaa guddaa isa dhumaa nuti warri Kiristoosiin jiraannu ulfina Yesus Kiristoosiin deebi'uu keenya dura nu mudachuu qabnu nuuf dhiheessa. Bara keenyaa fi kan Yihudoota Maccaabii gidduutti balaan guddaan kan biraan qulqullooni Iyyasuus Kiristoos waggaa 120f akka du'an taasiseera.

31b- iddo qulqulluu, masaraa ni xureessuu, aarsaa-bara baraa ni xumura , jibbisiisoo nama diiguuf (ykn balleessu) ni dhaabu.

Gochoonni kun ragaa seenaa barreessaan seenaa Yihudoottaa fi Roomaa Jooseefis galmeesse kana keessatti ni mirkanaa'u. Barbaachisummaan wantichaa isa sirii waan ta'eef dhugaa ba'umsa kana haa ilaallu kan seera Wiixataa guyyoota dhumaa sirna addunyaa maraa warra Waraana Addunyaa Sadaffaa irraa hafan ijaraameen labsamee wajjin wal fakkaatu bal'inaan argannu.

1Maq.1:41 hanga 64tti kan jalqabaa kunooti:

1Ma 1:41 Mootichi mootummaa isaa keessa jiran hundi saba tokko akka ta'an ajaja kenne ;

1Ma 1:42 namni hundinuu aadaa isaa ganuu qaba ture. Warri waaqa tolfamaa hundi ajaja mootichaaf bitaman

1Ma 1:43 Israa'el keessatti iyyuu namoonni baay'een waaqeffannaa isaa ni simatu turan, waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ni dhiyeessu, Sanbatas ni xureessan.

1Ma 1:44 Mootichi ajaja isaa gara Yerusaalemitti fi magaalota Yihudaatti ergamtoota ergee achitti ajaja isaa akka geessan, kana booda aadaa ormaa biyya sanaa hordofuun barbaachisaa ta'e.

1Ma 1:45 aarsaa gubamaa Mana Qulqullummaa, aarsaa fi aarsaa dhugaatii dhaabuuf. Sanbataa fi ayyaandonni xuraa'u qabu turan, .

1Ma 1:46 Iddoo Qulqullummaa fi wanta qulqulluu hundumaa xureessuu, .

1Ma 1:47 iddo aarsaa fi iddo waaqeffannaa fi mana qulqullummaa waaqolii tolfamoodhaaf ol kaasuu, allaattii fi horii xuraa'aa qala.

1Ma 1:48 Ilmaan isaanii dhaqna hin qabaatin dhiisanii akkasitti xuraa'ummaa fi xuraa'ummaa gosa hundumaa of jibbisiisu turan.

1Ma 1:49 Jecha tokkoon Seera irraanfachuu fi kabaja isaa hundumaa tuffachuu qabna ture:

1Ma 1:50 Namni ajaja mooticha hin ajajamne ajjeefamuu qaba.

1Ma 1:51 Akkasitti xalayaan mooticha guutummaa mootummaa isaa keessatti ergame; namoota hundumaa irratti ilaaltoota ol aanaa muudee, magaaloni Yihudaa hundi aarsaa akka dhiheessan ajaje.

1Ma 1:52 Namoonni Seericha dhiisan hundinuu, namoonni baay'een ajajaman; biyya sanatti hamaa hojjetan, .

1Ma 1:53 Israa'el akka baqatan dirqisiise.

1Ma 1:54 Ji'a Kisleew guyyaa kudha shanaffaatti, waggaa 145tti, mootichi iddo aarsaa aarsaa gubamu irratti, iddo aarsaa jibbisiisoo ta'e ni dhaabe, magaalota Yihudaa ollaa jiran keessattis iddo aarsaa ni kaasan.

1Ma 1:55 Balbala manaa fi addabaabayii irratti ixaana ni gubatu, .

1Ma 1:56 Kitaabonni seeraa yommuu argaman cicciramanii ibiddatti darbataman;

1Ma 1:57 Kitaabni kakuu nama tokko keessatti yoo argame, yookaan seera Waaqayyoo yoo ajajame, akka labsii mootichaatti isa ajjeesu turan.

1Ma 1:58 Israa'eloota ji'a ji'aan magaalota isaanii keessatti sarbama seeraan qabaman adaban, .

1Ma 1:59 ji'a ji'aan guyyaa 25tti aarsaan bakka aarsaa aarsaa gubamu iddo aarsaa olka'aa irratti ni dhihaata ture.

1Ma 1:60 Akka seera kanaatti dubartoota ijoollie isaanii dhaqna qabatanii ajjeesan;

1Ma 1:61 daa'imman isaanii morma isaaniitti fannifamanii; firoonni isaanii fi warri dhaqna qabaa raawwatanis ajjeefamaniiru.

1Ma 1:62 Kun hundinuu ta'us, Israa'el keessatti baay'een isaanii amanamoo ta'anii kan itti fufan yoo ta'u, nyaata xuraa'aa akka hin nyaanne ija jabaatanii turan.

1Ma 1:63 Nyaata Kakuu Qulqulluu faallessuun of xureessuu irra du'uu filatu, dhugaa dubbachuu ajjeefamaniiru.

1Ma 1:64 Israa'eliif qormaata guddaa ture.

bara baraa akka dhaabbatu kan mirkaneessan lakkoofsa 45 hanga 47 fi xuraa'ummaa mana qulqullummaa kan dhugaa ba'an lakkoofsa 54 haa hubannu : mootichis iddo aarsaa aarsaa gubamu irratti Jibbisiisoo Badiisaa dhaabe.

Ka'umsa hammeenya kanaa, gantummaa Israa'el kun : *1Ma 1:11 Yeroo sana ture dhaloonni namoota karaa irraa maqan Israa'el keessatti namoota hedduu duubatti fide:* "Saboota naannoo keenya jiran waliin gamtaa haa taasifnu," jedhan, "Erga isaan irraa adda baane , balaan hedduun mulateera nuuf ." Balaan duruu bu'aa Waaqayyoof amanamummaa dhabuu isaanii waan ta'eef ilaalcha fincilaanisaaniitiin balaa kana caalu ofirratti fiduuf turan.

Balaan dhiigaan guutame kana keessatti, ol'aantummaa Giriikii mallatoo cubbuu bakka hundatti argamu isaa *sibiila diimaa siidaa* Daan.2 keessatti akka gaariitti qajeelche; *risaa tuqaa qabu* kan Daan.7; akkasumas *re'ee urgooftuu* Daan.8. Garuu ammallee bal'inaan tokko hubatamuu qaba. Namni itti gaafatamaa ergama adabbii Anxookiyaas 4 gara Yerusaalemitti bara – 168tti erge Apollonius jedhama, maqaan Giriikii kun kan hiikni isaa afaan Faransaayiin "Balleesituu" jedhu Apo.9:11 keessatti akka balaaleffamuuf Hafuuraan filatama, itti fayyadama diigumsaa kan Macaafa Qulqulluu Kiristaanummaa sobaa, kan guyyoota dhumaap Pirootestaantii; yookaan, warra *balaa isa dhumaa isa dhumaa qindeessan* . Apolonius loltoota 22,000 waliin gara Yerusaalem dhufee guyyaa Sanbataa, yeroo fincila ummataa dinqisiisaa ta'etti, daawwattoota Yihudootaa hunda ajjeese. Dantaa xuraa'aa kanaan Sanbataa xureessanii, Waaqayyos akka ajjeefaman godhe.

Aariin isaas hin hir'atu sababiin isaas dhugaa dhiigaan guutame kana duuba Yihudoota Helenizimii ta'uun ajajameera. Geerontes nama Ateenaa, bakka bu'aan mootii, akkuma Samaariyaa Yerusaalem keessatti waaqeffannaa fi safuu Helenisummaa akka ta'u namoota hundumaaf fe'e . Yeroo sanatti manni qulqullummaa Yerusaalem kan Olompikii Zewusiif , kan Tulluu Geeriizim immoo Zewusiin keessummeessituudhaaf kan kennname ture. Akkasitti Waaqayyo mana qulqullummaa ofii isaatii, Yerusaalem irraa fi guutummaa saba sanaa irraa eegumsa isaa akka ofirraa deebisu argina. Magaalaan qulqulluun aariidhaan kan guutamte si'a ta'u, tokkoon tokkoon isaanii isa dhumaa caalaa jibbisiiioso dha. Garuu kan hojiirra oole fedha Waaqayyoo qofa ture, akeekkachiisa gara Baabilonitti ari'amuun bakka bu'e booda boqonnaan naamusaa fi amantii guddaa ture.

Dan 11:32 *Gantoota kakuu sana arrabsoodhaan ni gowwoomsa. Warri namoota Waaqa isaanii beekan garuu jabaatanii socho'u, .*

32a- *Gantoota gamtaa faarfannaadhaan ni sossoba*

Qulqulleessuun kun adabbiin waaqaa malu fi qajeelaa akka ture mirkaneessa. Bakka qulqulluutti xureessuun waanuma barame ta'ee ture.

32b- *Warri namoota Waaqa isaanii beekan garuu jabinaan ni hojjatu, .*

Balaa kana keessatti amantoonni garaa qulqulluu fi malu amanamummaa isaaniitiin adda of baasuun Waaqayyoo uumaa fi seera isaa qulqulluu kabajuu dhiisuu irra wareegamtoota ta'anii du'uu filatan.

Ammas, dubbisa lammaffaa irratti, muuxannoon dhiigaa guyyoota qabatamaa 1090 kun haala bulchiinsa phaaphaasii waggaan guyyaa 1260 kan bifa adda addaatiin wal duraa duubaan raajii Daan.7:25, 12:7 fi Mul.12:6- 14; 11:2-3; 13:5 irratti.

Taateewan yeroo ammaa haala durii keessatti of duuba deebi'anii ilaaluu

Waan ta'aa jiru sirriitti hubachuuf suuraa nama kaameraa kaameraa isatiini fiilmii hojjechaa jiruu mul'ata inni itti dhiyeenyaan hordofaa ture tokkon kaasa. Yeroo kanatti olka'iinsa argachaa osoo jiruu xiqqeessa dirree ilaalamme daran bal'achaa deema. Akka seenaa amantii irratti yeroo hojiirra oolu ilaalchi Hafuuraa seenaa amantii Kiristaanummaa guutuu, jalqaba isaa isa xiqqaa irraa kaasee, sa'atii gidiraa isaa, yeroo wareegamtootaa, hanga xumura ulfina qabeessa deebi'uu Fayyisaa irraa eegamuun mallatteeffamutti akka to'atu.

Dan 11:33 *isaan keessaa ogeeyyiin namoota baay'ee in barsiisu. Warri yeroodhaaf billaa fi abiddaaf, booji'amuu fi saamichaaf harka kennatan jiru.*

33a- *isaan keessaa ogeeyyiin immoo tuuta ni barsiisu*

Ergamoota Yesus Kiristoos, akkasumas Phaawuloos nama Tarsees isa ergaawan kakuu haaraa 14 irraa liqji qabnu. Qajeelfamni amantii haaraan kun maqaa "Wangeela" ykn, Oduu Gammachiisaa fayyina ayyana waaqaatiin filatamtootaaf dhihaatu qaba. Haala kanaan Hafuurri yeroon gara fuulduraatti nu ceesisa galmi haaraan qoratame amantii kiristaanaa ta'a.

33b- *Warri yeroodhaaf billaa fi abiddaaf, booji'amuu fi saamichaaf harka kennatan jiru.*

Yeroo tokkoof jedhe Hafuurri karaa ergamaa yeroo kanas waggoota dheeraa 1260 raajii dubbatame garuu mootota Roomaa tokko tokko jalatti

Caligula, Nero, Domitian fi Diocletian kiristaana ta'uun akka wareegamaatti du'uu jechuudha. Mul.13:10 irratti Hafuurri yeroo warra Phaaphaasiin Roomaa itti gaafatan yaadata, akkas jedha: *Namni booji'amuu yoo geessan booji'ama; namni billaadhaan yoo ajjeese, billaadhaan ajjeefamuu qaba. Kun obsaa fi amantii qulqullootaati.*

Dan 11:34 *Yeroo isaan dadhaban xiqqoo gargaaru, baay'een immoo fakkeessummaa isaaniitti makamu.*

34a- 34a-. Dhugumatti yeroo gara jabeessa ol'aantummaa phaaphaasii kana keessatti gargaarsi fakkeessitoota keeyyata kanaa kan mul'ate. Adda baasuun isaanii gatiiwwanii fi ajaja Yesus Kiristoos barsiise tuffachuu isaanii irratti kan hundaa'e yoo ta'u, haala kana keessatti bara xiyyeffannoo ta'e kanaaf, billaadhaan ajjeesuu dhorkuu irratti kan hundaa'edha. Seenaa irra deebitee ilaaluudhaan, sana booda sochiin bal'aan Pirootestaantii jaarraa 15ffaa irraa kaasee hanga bara keenyaatti ture Abbaa Murtii qajeelaa Yesus Kiristoosiin fakkeessummaa akka ta'etti akka murtaa'e hubachuu dandeessa. Kanaaf bara 1843 irraa eegalee guutummaatti dhiisuun isaanii hubachuu fi fudhachuun salphaa ta'a.

Dan 11:35 *Ogeeyyiin tokko tokko hanga yeroo dhumaatti qulqulla'anii, qulqulla'anii, adii akka ta'aniif ni kufu.*

35a- *Ogeeyyiin tokko tokko ni kufu, akka isaan qulqulla'anii, akka qulqulla'anii, akka adii ta'aniif, hanga bara dhumaatti*

Dubbii kana irraa yoo murteessine, ulaagaan jirenya kiristaanaa qormataa fi filannoodha, dandeettii ari'atama hamma dhuma biyya lafaatti obsuu fi rakkachuudha. Haala kanaan namni ammayyaa nagaa fi wal danda'uu barate kana booda homaa hin hubatu. Ergaawwan kana keessatti jirenya isaa hin beeku. Kanaafidha dhimma kana irratti ibsi Mul.7 fi 9:5-10 irratti kan kennamu. Yeroon dheeraan nagaa amantii waggoota dhugaa 150 ykn "ji'oota raajii shan" Waaqayyoon sagantaa qaba ture, garuu bara 1995 irraa eegalee yeroon kun xumuramee waraanni amantii deebi'ee jalqabeera. Islaamummaan Faransaayii fi bakka biroo guutuu addunyaa keessatti ajjeesa; akkasumas gochi isaas hamma guutummaa lafaa qabsiisutti cimsuuf kan yaadamedha.

35b- *yeroo murtaa'e qofa waan ga'uuf*

Dhumni kun kan biyya lafaa ta'a maleekaan akka nutti hima mallattoon nagaas ta'e waraanaa kam iyyuu dhufaa jiru akka argu hin hayyamu. Innis waan tokko irratti hundaa'a: " *yeroo Waaqayyo mallatteesse* ", dhuma waggoota 6000 filatamoo lafa irraa filachuuf kennname. Akkasumas yeroo kana irraa waggaa kudhan hin guunne waan ta'eef Waaqayyo guyyaa isaa beekuuf ayyaana nuuf kenne: Amajjii 20 birraa kan Ebla 3, 2030 dursu, jechuunis wagga 2000 booda du'a araaraa Kiristoos. Namoota filate baraaruuf fi finciltoota ajjeesaa isaan ajjeesuuf yaadan balleessuuf humna guddaa fi mo'ataa ta'ee ni mul'ata.

Sirni phaaphaasii Kaatolikii Roomaa "Kiristaana": Seenaa amantii addunyaa warra dhihaa kan ari'atu guddaa.

Moodeelli Anxookiyaa 4 gara isaatti nu geggeessuu qaba. Gosti farra gosa isaa qopheessee jira wal bira qabamee ilaaluu kana maal jechuu dandeenyaa?

Mirkanaa'aa dha sadarkaa ajaa'ibaatiin, ari'atamaan Giriikii guyyoota dhugaa 1090f socho'eera, garuu phaaphaasiin waggoota dhugaa 1260tti siqu ni dheekkama, kanaanis moodeelota seenaa hunda ni caala.

Dan 11:36 *Mootichi waan barbaade ni raawwata; of ol in ol qaba, waaqa hundumaa ni of jaja, Waaqa waaqolii irrattis waan nama hin amansiifne ni dubbata; wanti murtaa'e ni raawwatama waan ta'eef, hamma dheekkamsi sun xumuramutti ni badhaadha.*

36a- Jechoonni keeyyata kanaa wal-xaxaa ta'anii kan hafan yoo ta'u, amma iyyuu mootii Giriikii fi mootii phaaphaasii Roomaa wajjin walsimsiisuun ni danda'ama. Caasaan raajii mul'isu dubbistoota gubbaa irraa of eeggannoodhaan dhokfamuu qaba. Kanas ta'e sana, ibsi xiqqaan tokko galma phaaphaasii agarsiisa; innis siritti: *wanti murtaa'e ni raawwatama waan ta'eef*. Caqasni kun kan deebisa Dan.9:26: *Torban jaatamaa fi lama booda Dibame tokko ni cita, ofii isaatiif homaa hin qabaatu. Sabni bulchaa dhufuu magaalattii fi iddo-qulqulluu ni balleessu, dhumni isaaniis akka bishaan badiisaa ni dhufa; Badiisni (ykn diigamuun) hanga xumura waraanni akka turu murtaa'eera.*

Dan 11:37 *Waaqolii abbootii isaa, waaqa dubartootatti gammadu hin kabaju; hundumaa caalaa of ulfina waan ta'eef, waaqa kam iyyuu hin ilaalu.*

37a- *Waaqolii abbootii isaa hin kabaju*

Kunoo, bal'ina xiqqoo sammuu keenya qulqulleessitu. Mootiin dubbii isaatiin kan xiyyeffate Anxoqoos 4 kan waaqolii abbootii isaatiif kabaja qabuu fi isaan keessaa isa guddaa, Zewus waaqa waaqolii Olympus kan inni mana qulqullummaa Yihudoottaa Yerusaalemitti dhiheesse ta'u akka hin dandeenyne asitti ragaa sirnaa qabna. Akkasitti mootiin irratti xiyyeffate dhuguma sirna phaaphaasii Roomaa bara kiristaanaa ta'u isaa ragaa hin haalamne arganna. Kanaaf amma booda jechoonni mul'atan hundinuu *mootii Daan.7* irraa adda ta'ee fi Dan.8 irraa *gara jabeessa fi haxxummaa qabu kana ilaallata*; Itti dabaluudhaanis, mootii Daan.9:27 *kan balleessu ykn nama balleessu kana*. "Waltajjiwwan rookkeettii" hundi *mataa ni deeggaru kan nama phaaphaasii, xiqqaa fi of tuultuu olaantummaa ol'aantummaa irra kaa'ame*.

Roomaan Phaaphaasii waaqolii abbootii ishee kabajtee turtee? Akka ofiisaatti lakki, sababiin Isaas gara Kiristaanummaatti jijiiramuun ishee maqaa waaqolii Roomaa warra waaqolii tol famoo ta'an akka dhiiftu ishee taasiseera. Haa ta'u malee, bifaafi akkaataa waaqeffannaa isaanii qabattee tute: fakkiwwan bocaman, bocaman ykn bocaman kan waaqeffattooni ishee fuulduratti jilbeenfatanii fi jilbeenfatanii kadhatan. Amala Waaqayyo seera isaa hundumaa keessatti balaaleffate kana eeguuf, Macaafa Qulqulluu namoota du'a idilee biratti akka hin dhaqqabne gootee abboommii Waaqayyoo jiraataa kurnan keessaa isa lammaffaa buqqiste sababni Isaas gocha kana waan dhorkuu fi adabbii warra isa cabsitootaaf karoorfame waan mul'isuuf. Adabbii irra gahe eenyutu dhoksuu barbaada yoo sheyxanni hin taane? Kanaaf namummaan sirna phaaphaasii saanduqa hiika caqasa kana keessatti yaadame keessa seena.

37b- *waaqummaa dubartoota gammachiisuufis*

Hafuurri Waaqayyoo dhimma jal'aa kana kan kaasu amantii Roomaa waaqolii tol famoo phaaphaasiin gatame yaaduudhaani. Sababni Isaas, gatiwwan

qulqullummaa argisiisuuf hambaa saalqunnamtii ifatti argatte dugda garagalteef. Waaqni yaadame kun Priapus, phallus dhiiraa kan abbootii waldaa waaqeffannaa Roomaatiin akka waaqummaatti kabajame dha. Amma iyyuu dhaala cubbuu Giriikii ture. Akkasumas hambaa saalqunnamtii kana cabsuuf qulqullummaa foonii fi hafuura garmalee falmiti.

Dan 11:38 *Haa ta'u malee inni waaqa masaraawwan dhaabbannaa isaa irratti ni kabaja; waaqa abbootiin isaa hin beekne kanaaf warqee fi meetii, dhagaa gati jabeessa fi meeshaalee gatii guddaa qabaniin kabaja ni kenna.*

38a- *Haa ta'u malee waaqa masaraa dhaabbannaa isaa irratti ni kabaja*

Waaqni haaraan warra ormaa ni dhalata: *waaqa masaraawwan*. Pedestal isaa sammuu namaa keessa kan jiru yoo ta'u olka'iinsi isaas hamma yaada uumame olka'aa dha.

Roomaan warra waaqolii tolfaamoo ta'an mana qulqullummaa warra ormaa qilleensa hundaaf banaa ta'e ijaarte; magaalota gurguddoo utubaadhaan deeggaraman gahaa turan. Garuu amantii Kiristaanummaatti makamuudhaan Roomaan moodeela Yihudoottaa diigame bakka buusuuf kaayyeffatteetti. Yihudoonni mana qulqullummaa cufame bifa humna qabuun kan ulfinaa fi kabaja isaaniif kenu qabu turan. Kanaaf Roomaan isa fakkeesee dabaree isaatiin waldoota Roomaa kanneen masaraa dallaa qaban fakkaatanii ni ijaarti, sababiin isaas tasgabbii dhabuun waan bulchuufi Gooftotni dureeyyii ta'an mana isaanii ni jabeessa. Roomis akkasuma gooti. Manneen amantaa ishee hanga bara kaatediraalotaatti akkaataa cimaa ta'een ijaarte, achittis, wanti hundi jijiirame. Fooqiiwwan geengoo ta'an xiyya gara samiitti akeeku ta'u, kunis, ol ka'aa fi ol ka'aa. Fuulli alaa bifa lace fudhatu, isaanis foddaa halluu hundaan kan badhaadhan yoo ta'u kunis ifa iridescent kan keessaa fiduudhaan namoota ayyaaneffatan, hordoftootaa fi daawwattoota dinqisiifatu.

38b- *waaqa abbootiin isaa hin beekne kanaaf warqee fi meetii, dhagaa gati jabeessa fi meeshaalee gatii guddaa qabaniin kabaja ni kenna.*

Caalaatti hawwataa akka ta'aniif, dallaan keessaa *warqee, meetii, luqqisii gatii guddaa qabu, meeshaalee qaaliin faayamanii jiru* : sagaagaltuun Baabilon guiddittii Mul.17:5 maamiltoota ishee hawwachuu fi hawwachuuf akkamitti akka of mul'istu beekti.

Waaqni dhugaan guddinni kun waan isa hin fayyadneef sossobamuuf of hin hayyamu. Raajii isaa keessatti Roomaa phaaphaasiif ishee waliin hariiroo xiqqoollee qabaatee **hin beekne** kana ni balaaleffata . Isaaf walfoonni isaa Roomaa ykn Gootik waaqolii tolfaamoo caalaa qofa kan tajaajilan namoota hafuuraa isa irraa garagalchu sossobuu qofaaf: waaqni haaraan ni dhalata: waaqa masaraawwanii fi inni tuuta Waaqayyoon dallaa ishee seenee arganne jedhanii amanan sossoba sillasee olka'aa walmadaaluu hin dandeenye jalatti.

Dan 11:39 *Iddoowwan dallaa qaban irratti kan socho'u waaqa ormaa wajjin ta'ee-waaqa ormaa waliin dallaawwan masaraa irrattis hojjeteet warra isa beekan kabajaan ni guuta, baay'ee irratti akka ol'aantummaa qabaatan ni taasisa, lafa ni qooda isaaniif badhaasa argachuuf.*

39a- *Innis waaqa ormaa wajjin dallaawwan masaraawwanii irratti hojjete*

Waaqayyoof, waaqa sochii qabu tokko qofatu isa fuuldura jira, innis kan *orma isaaf ta'e* : innis seexana, Seexana isa Yesus Kiristoos ergamoota isaa fi duuka buutota isaa irratti akeekkachiiisedha. Barreeffama Ibirootaa keessatti gaaffii "faallaa gochuu" osoo hin taane "gochuu" ti. Ergaan wal fakkaataan Mul.13:3 keessattis ni dubbifama, bif: ...*jawween humna isaa, teessoo isaa, aangoo guddaa isaaf kenne*. Jawwee *inni* Mul.12:9 keessatti seexanaa ta'e garuu yeroo wal fakkaatutti Roomaa impaayera akka Mul.12:3.

Kana malees, gara amantii kiristaanaatti jijiiramuudhaan, aangoon Roomaa jalqaba irratti Waaqa Yihudootaa, kan Ibiroota sanyii Abrahaam waan ta'eef Waaqayyo isa orma isaaf ta'e fudhate.

39b- . warra isa beekanis kabajaan ni guuta

Kabajni kun kan amantiiti. Phaaphaasiin mootota lafa irratti bakka bu'aa Waaqayyoo ta'uu isaa beekaniif, chaappaa aangoo waaqummaa aangoo mataa isaaniitiif fida. Mootonni dhugaadhaan mootii kan ta'an yeroo waldaan *masaraa* waaqeefannaa ishee tokko keessatti isaan qulqulleessite qofa , Faransaayitti, Saint-Denis fi Reims keessatti.

39c- baay'ee irratti akka ol'aantummaa qabaatan ni taasisa

Phaaphaasiin maqaa impaayera kan mootii suzerain mootota vassal biroo irratti ol'aantummaa qabu agarsiisu badhaasa. Kanneen baay'ee beekamoo ta'an: Chaarlimaagin, Chaarlis 5ffaa, Naapooliyoon I 'Hitler.

39d- badhaasa godhatee lafa isaaniif ni qooda.

kun akka himannaas Isaatti mootota lafaatiif akka gaariitti mijata ture. Sababni Isaas, keessummaa lafa mo'ame ykn argame ilaachisee garaagarummaa Isaanii waan fureef. Akkasitti bara 1494tti, Aleeksandar 6 Boorgiyaa, Phaaphaasota keessaa Isa hamaa, nama ajjeesaa aangoo irra jiru, Ispeeniifi Poorchugaal gidduutti naannoo Ameerikaa Kibbaa durii kaasee irra deebi'amee argameef maqaa fi qabachuu isaa qooddachuuuf jecha sarara meridiyaanii akka sirreessuuuf geggeeffame.

Waraana Addunyaa Sadaffaa ykn ^{xurumbaa 6ffaa} Mul.9 .

Dhala namaa baay'ina ummata isaa keessaa harka sadii hir'isuun walabummaa biyyaalessaa xumura gochuun, sirna addunyaa maraa kan balaa guddaa Isa dhumaa Apo.1 keessatti labsame hundeessu qopheessa. Taphattoota aggaammii qaban keessaa Islaamummaan biyyoota Muslimaa keessa jira, kanaaf dhimma kana irratti ilaalcha macaafa qulqulluu isiniif dhiheessa.

Gahee Islaamummaa

Islaamummaan kan jiru Waaqayyo waan Isa barbaachisuuf. Fayyisuuf osoo hin taane, gaheen kun ayyaana Yesus Kiristoos fide **gofa irratti kan hundaa'e voo ta'u, diinota isaa rukutuu, ajjeesuu, ajjeesuu irratti hundaa'a.** Duraanis kakuu moofaa keessatti, amanamummaa dhabuu Israa'el adabuuf, Waaqayyo saba "Filisxeemota"tti gargaarama ture. Seena keessatti, amanamummaa dhabuu kiristaanaa adabuuf, Muslimootaaf iyyata. Ka'umsi Muslimootaa fi Arabootaa Ismaa'el ilma Abrahaam fi Agar, garbicha Masrii Saaraa haadha manaa Isaati. Yeroo sanatti immoo Ismaa'el Yisihaaq ilma seera qabeessa ta'e wajjin wal falmaa ture. Kun hamma kana waan ta'eef walii galtee Waaqayyootiin gaaffii

Saaraatiin Aggaarii fi Ismaa'el Abrahaamiin buufata keessaa ari'aman. Waaqayyo immoo namoota ari'amanii fi sanyii isaanii obbolaa walakkaa ta'an sanyii Abrahaam irratti ilaalcha diinummaa qabaatan kunuunsa ture; inni jalqabaa Yihudii; inni lammataa, Yesus Kiristoos keessatti, Kiristaana. Waaqayyo waa'ee Ismaa'elii fi sanyii isaa Arabaa Uma.16:12 irratti akkasitti raajii dubbate kunooti: “*Inni akka harree bosonaatti in ta'a; harki isaa hundumaa irratti in ta'a, harki hundumaas isa irratti in in ta'a; obboloota isaa hundumaa duras in jiraata .*” Waaqayyo yaada isaa fi murtoo inni wantoota irratti qabu beeksisu barbaada. Filattooni Kiristoos karoora Waaqayyoo isa ummatootaa fi humnoota lafaa akka fedha isaa isa ol aanaatti fayyadamu kana beekuu fi qooddachuu qabu. Nabi Muhaammad, hundeessaa Islaamaa, dhuma jaarraa 6ffaa ^{erga} Phaaphaasi Kaatolikii Roomaa hundeffamee booda bara 538. Islaamummaan amantii Kaatolikii waaqa tolfamaa fi kiristaanota walumaa galatti yeroo abaarsa Waaqayyootiin rukutaman irratti duuluun mul'ate . Kunis Amajii 7, 321 irraa eegalee, erga Emperor Qosxanxinoos 1ffaan guyyaa isaa isa jalqabaa “aduu hin mo'amneef” (Sol Invictvs), Wiixata keenya ammaa kanaaf kennameef fayyaduudhaaf boqonnaan Sanbata guyyaa torbaffaa akka gatamu taasissee as ture Akkuma Kiristiyaanota yeroo har'aa hedduu, Qosxanxinoos dogoggoraan Kiristiyaanotaa fi Yihudoota gidduutti boqonnaa akka argatu mallatteessu barbaade. Kiristaanonni bara isaa Sanbata qulqulluu Waaqayyoo kabajuun Yihudoota ta'uun isaanii qeeqeera. Murtiin sirrii hin taane mootii waaqa tolfamaa irraa dhufu kun adabbii “*xurumbaa torbaa* ” Mul'ata 8 fi 9 irratti mul'atuun, balaa fi balaawwan walduraa duubaan addaan hin cinne kan raawwataman, hanga dhumaatti kan kaffalamee fi itti fufa. Adabbiin dhuma bifa abdii kutannaa hamaa ta'een ni dhufa, yeroo Yesus Kiristoos warra filatamoo isaa lafa irraa buqqisuuf mul'atu. Garuu mata dureen amma ilaalam, kan “Waraana Addunyaa Sadaffaa” mataan isaa, adabbiawan waaqummaa raajii dubbataman kana keessaa isa ja'affaan Islaamummaan qooda fudhattoota barbaachisaa ta'e. Waaqayyos waa'ee Ismaa'el raajii dubbateera, Uma.17:20 irratti akkas jedheera: “*Ismaa'el yoo ta'e, ani si dhaga'eera. Kunoo, ani isa nan eebvisa, isa nan godha, baay'ee isa nan baay'isa; inni bulchitoota kudha lama ni dhalcha, ani immoo saba guddaa isa nan godha .*” Qo'anno Daan.11:40 irra deebi'ee jalqabuuf qaree kana nan cufa.

Dan 11:40 *Bara dhumaatti mootiin kibbaa isa in rukuta . Mootiin kaabaas akka obomboleettii gaarii, farda fardeen, bidiruu baay'eedhaan isa irratti in naanna'a ; lafa keessa seenee akka bishaan yaa'aa babal'atee lola'a.*

40a- *Yeroo xumuraa*

Yeroon kun dhugumatti dhuma seenaa dhala namaati; dhuma bara saboota lafaa ammaa. Yesuus yeroo kana beeksise, Mat.24:24 irratti akkas jedheera: *Misiraachoon mootummaa kun saba hundumaaf ragaa ta'ee guutummaa addunyaaatti ni lallabama. Sana booda dhumni ni dhufa.*

40b- *mootiin kibbaa ni rukuta*

Asitti haxxummaa waaqummaa guddaa tajaajiltooni isaa waan ilmaan namootaa biroo irraa dhokatee hafe akka hubatan kan taasisu dinqisiifachuu qabna. Mul'ataan, garuu bifa qofaan, waldhabdeen mootota Seleuci fi mootota

Lagid gidduu jiru caqasa kana keessatti deebi'ee kan jalqabee fi kan itti fufe fakkaata, kunis kana caalaa dogoggora ta'uun hin danda'u. Sababni isaas, dhugaa jiru keessatti, haala kana lakkofsa 34 hanga 36tti dhiifnee yeroon xumura waldhabdeen haaraan kun bara kiristaanaa sirna Kaatolikii phaaphaasi fi Pirootestaantii addunyaa maraa kan gara gamtaa ekuumeenikii isaa seene ilaallata. Jijiiramni haala dubbi kun gahee hojii irra deebiin raabsuu nu gaafata.

Gahee “ *isa* ” keessatti: Awurooppaa Kaatolikii phaaphaasi fi amantiwwan kiristaanaa ishee michuu ta'an.

Gahee “ *mootii kibbaa* ” keessatti: Islaamummaa mo'ataa kan humnaan nama jijiiruu qabu ykn garbummaatti galchuu qabu, akka gocha hundeessaan isaa Mohammadiin hoogganamutti.

Mee asitti filannoo gocha: *walitti bu'uu* ; afaan Ilbrootaatiin “nagaa” jechuun gaanfa ofiitiin rukutuu jechuudha. Akka maqaa maqaatti, nama aarii guddaa qabuu fi yeroo baay'ee rukutu agarsiisa. Gochi kun Islaamummaa Arabaa erga xumura Waraana Addunyaa Lammaffaa irraa eegalee osoo addaan hin kutin addunyaa warra dhihaa irratti weeraraa ture waliin haala gaariin wal sima. Gochimoonni ta'uun danda'an “ *loluu, loluu, walitti bu'uu* ” baay'ee dhiyeenya agarsiisu, kanarraa ka'uun yaadni ollaa biyyolessaa ykn naannoo magaalotaa fi daandii jedhu. Carraan lamaan Islaamummaa kan mirkaneessu yoo ta'u, sababa fedhii amantii warra Awurooppaatiin Awurooppaa keessatti haala gaariin hundeffame. Bara 1948 Yihudooni gara Falasxiin erga deebi'anii as qabsoon cimaa dhufeera. Rakkoon Falasxiinotaa ummatoota Musliimaa koloneeffattoota Kiristaanota warra dhihaa waliin wal morkateera. Akkasumas, bara 2021tti haleellaan Islaamummaa baay'achaa dhufee ummatoota Awurooppaa gidduutti tasgabbii dhabuu uumuutti jira, jalqabaa fi hunda dura Faransaay, kan duraan koloneeffataa ummatoota Kaaba Afrikaa fi Afrikaa turte. Walitti bu'iinsi biyyalessaa kana caalu ni uumaa? Tarii, garuu osoo haalli keessoo hamma walitti bu'iinsa gara jabinaa garee gareen dachee magaalaa guddittii mataa ishee irratti uumuutti hin hammaatin dura miti. Guyyaa sanatti Faransaay haala waraana biyya keessaa keessa galti; dhugaa jiru yoo ilaalle, lola amantii dhugaa ta'e: Islaamummaa Kiristaanummaa irratti ykn Waaqayyo malee warra hin amanne irratti.

40c- *Mootiin kaabaas akka obomboleettii , gaarii fi abbootii fardaa, akkasumas doonii baay'eedhaan isa irratti ni naanna'a*

His.38:1 keessatti *mootiin kaabaan kun Maagoog, bulchaa Roosh* (Raashiyaa) *kan Mesheek* (Moskoo) *fi Tuubal* (Tobolsk) jedhama lakkofsa 9 irrattis ni dubbifna: *Ol ni deemta, akka a obomboleettii , ati akka duumessa lafa uwwisuuf taata, atii fi gareewwan kee hundumaa, akkasumas ummatoota hedduu si wajjin.*

Gahee hojii irra deebiin quoduun: Gahee “ *mootii kaabaa* ” keessatti, Raashiyaa Ortodoksii fi *ummatoota ishee* Musliimaa michuu ta'an . Asittis filannoo gocha “ *tourera sur him* ” jechuun qilleensa irraa haleellaa tasa guddaa tasa akka raawwatamu agarsiisa. Magaalaan guddoon Raashiyaa Moskoo, dhugaa dubbachuuf magaalaa guddoo Awurooppaa Biraaselsii fi Paaris, mataa eeboo waraanaa ishee irraa fageenya gaarii qabdi. Badhaadhinni Awurooppaa hoggantoota ishee jaamsee, hamma dandeettii waraanaa Raashiyaa humna guddaa

qabdu xiqqeessuutti. Weerara isaatiin xiyyaraa fi taankii kumaatamaan lakkaa'aman daandii lafaa fi doonii waraanaa galaanaa fi galaana jalaa hedduu irratti ni furguggifama. Akkasumas adabbiin sun humnaan akka ibsamuuf, hoggantoonni Awurooppaa kun Raashiyaa fi hoggantoota ishee Vladimir Zhirinovsky isa ibiddaa irraa kaasee hanga "Tsar" ishee haaraa ammaa, Vladimir Putin (Vladimir: prince of the world in Russian) salphisuu hin dhiisne.

Taphattooni erga adda baafamanii booda, "mootonni" sadan dhimmi ilaallatu bifa "Waraana Sooriyaa" 7ffaa kan Israa'el biyyooleessa haaraan keessatti hirmaattu ta'een wal dura dhaabbatu; kan keeyyatni itti aanu ni mirkaneessu. Garuu yeroodhaaf "mootiin" (isa) Raashiyaa haleelamte Awurooppaa Waliigaltee Roomiti.

40d- *gara lafaatti ni tarkaanfata, akka sululaatti ni babal'ata, ni dhangala'a.*

Olaantummaan waraanaa ishee guddaan Raashiyaa Awurooppaa weerartee bal'ina naannoo ishee guutuu akka dhuunfattu isa dandeessisa. Isa fulduratti loltooni Faransaay wal hin gitu; ni caccabsanii diigamu.

Dan 11:41 *Inni gara biyya bareedduuti in seena, baay'een ni kufu; Edoom, Mo'aab fi angafoonni warra Amoon garuu harka isaa jalaa in baasu.*

41a- *Biyya hunda caalaa bareeddu ni seena, baay'een ni harka kennatu*

Babal'inni Raashiyaa gara kibba ishee bakka Israa'el jirtutti raawwatamaa jira, michuu biyyoota dhihaa kan dabaree isaatiin loltoota Raashiyatiin weeraramte; Yihudooni amma iyyuu ni du'u.

41b- *garuu Edoom, Mo'aab, fi angafni ilmaan Amoon harka isaa jalaa ni ba'u*

Kun bu'aa gamtaa waraanaa maqaawan Joordaan ammayyaa bakka bu'an kana gama Raashiyatiin kaa'uudha. Bara 2021tti Raashiyaa duraanuu michuu ofiisaa Siiriyaan kan isheen hidhattee fi eegdu taateetti.

Dan 11:42 *Biyyi Gibxis hin baatu.*

42a- Raajii sana mirkaneessuuf qindeessaan siyaasaa kun kan dhufe bara 1979 irraa eegalee qofa. Sababni isaas bara sana USA keessatti Kaamp Deeviid keessatti Pirezidaantiin Masrii Anwaar El Saadat MM Israa'el Menachem Begin waliin ifatti tumsa uumuun isaanii ni yaadatama. Filannoon tarsiimoo fi siyaasaa yeroo sana godhame kaayyoo warra ciccimoo guyyaa sanaa hammachuu ture sababiin isaas Israa'el USA humnaan waan deeggaramteef. Hafuurri Waaqayyoo jalqabbi fi balaa irraa "miliquf" yaaluun kan itti lakkaa'u miira kanaan. Garuu yeroon darbaa deemuun taphichi harka jijiira, Israa'elii fi Masriin, bara 2021 irraa eegalee, USA gatamuutti dhiyaatu. Raashiyaa seera ishee naannoo Sooriyaa irratti fe'a.

Dan 11:43 *Qabeenya warqee fi meetii fi wantoota gati jabeessa Gibxii hundumaa in qabata; warri Liibiyaa fi Habashoonni isa duukaa deemu.*

43a- *Qabeenya warqee fi meetii, akkasumas wantoota gati jabeeyyii Gibxii hundumaa irratti abbaa ta'a*

Galii kaffaltii kaffaltii sulula Suweez fayyadamuuf kaffalameen Masriin baayyee badhaate. Garuu qabeenyi kun yeroo nagaa qofa gaarii ta'a sababiin isaas yeroo waraanaa karaan daldalaan nama hin qabne ta'a. Masriin karaa turizimii badhaate. Namoonni golee lafaa afran irraa piraamidoota ishee, muuziyeemota ishee awwaalota Gibxii durii kaasee lafa jala dhokatanii turan itti fufiinsaan argamuudhaan badhaadhanii xiinxaluuf dhufu. Awwaalota kana keessatti kan

mootii dargaggeessa Tuutaankhaamuun meeshaalee warqee jabaa gatii hin beekamneen hojjetaman mul'ise. Kanaaf Raashiyaan Masrii keessatti waan fedhii boojuu waraanaa ishee guutu ni argatti.

Dhuma Sanbata Guraandhala 22, 2022 irratti hafuurri falmii naaf fide **falmii tokko malee kan mirkaneessu**, hiika ani Daani'eel 11. Lakkofsa 42 fi 43 lamaan keessatti barbaachisummaa ifa ta'e haa hubannu koodii hin qabne, maqaa "Gibxii" jedhu irraa kan haala kanaan biyya "mootii kibbaa" jedhamtu irraa adda ta'e. Haa ta'u malee, lakkofsa 5 hanga 32tti, "Gibxii" lagid kan Toleemyaa haguuggii fuulaa godhateera garuu "mootii kibbaa" jedhamee adda baafameera. **Jijiiramni haala seenaa akkasitti mirkanaa'ee fi mirkanaa'uu kan hin mormamne ta'a**. Haala durii irraa eegalee, seenaan Daani'eel 11 "yeroo dhuma" addunyaatiin xumurama, isa keessatti "Gibxii", michuu mooraa kiristaanaa fi agnostic warra dhihaa bara 1979 irraa eegalee, target.of the new "mootii kibbaa" jechuun Islaamummaa waraanaa, fi keessattuu kan "mootii kaabaa" haaraa, Ortodoksii Raashiyaan.

43b- warri Liibiyaa fi Habashoonni isa duukaa deemu

Hiiktuun jechoota "Puutii fi Kuush" raajicha kan "Liibiyaa" jedhuuf, biyyoota Musliimaa kaaba Sahaaraatti argaman, biyyoota qarqara galaanaa qarqara Afrikaa fi Itiyoophiyaadhaaf, gurraacha Afrikaaf, biyyoota gara kibbaatti argaman hundi kan Sahaaraa. Isaan keessaas lakkofsi guddaan Islaamummaa fudhatanii fudhatan; dhimma Ivory Coast irratti, hirmaannah Pirezidaantii Faransaay Nikolaas Sarkoozii, kan jeequmsa Liibiyaa irraas liqii qabna.

Akkasitti, Raashiyaan rukutamtee, "Gibxii" adamsa bineensota nama nyaatan hundaa ta'a, saroonni Muslimaa, obboloonni ishee, irra bu'anii, reeffa ishee qulqulleessuu fi boojuu ammallee hafe irraa qooda isaanii fudhachuuf, erga Raashiyaan bocamee booda.

Liibiyaa fi Itoophiya " ifatti caqasuudhaan , Hafuurri kun michoota amantii Afrikaa "mootii kibbaa" kan Arabiyaa wajjin adda baafamuu qaban, bakka nabi Mohaammad bara 632tti mul'ate, akka babal'isuuf, Makkaa irraa kaasee, amantii isaa haaraa Islaamummaa jedhamu moggaasa. Turkii humna guddaa qabduun kan deeggaramuudha, isheen haala dhuma kana keessatti, gara waadaa amantii Musliimaa hundee, mo'ataa fi haaloo ba'uutti deebite, erga salphina ishee yeroodhaaf gatiawan sekulaarii warra dhihaatiif bitamuu ishee booda. Garuu biyyoonni Musliimaa biroo, "kibba" keessatti hin argamne, kan akka Iraan, Paakistaan, Indooneezhiyaan, "mootii kibbaa"tti makamuun ummatoota dhihaa gatii naamusaa ummatoota Musliimaa hundaan jibbaman qaban loluu danda'u. Jibbiin kun dhugaadhaan kan Waaqa dhugaa Iyyesuus Kiristoos kiristaana warra dhihaatiin tuffatamu qofaadha. Akkasitti karaa Islaamaa fi Ortodoksii, Yihudootaa, Kaatolikii, Ortodoksii, Pirootestaantii, fi illee Adveentistii addunyaa warra dhihaa keessatti amanamummaa dhabuu adabeessa; amantiin waaqa tokkicha hunda isa irratti yakkamaa ta'e.

Dan 11:44 *Oduun bahaa fi kaabaa dhufee isa sodaachisa, inni immoo dheekkamsa guddaadhaan namoota hedduu balleessuuf in balleessuuf in ba'a.*

44a- Oduu bahaa fi kaabaa isa sodaachisuuf ni dhufa

Qabxiileen kaardinali lamaan kun "bahaa fi kaabaa" biyya Raashiyaan qofa ilaallata, Awurooppaa phaaphaasii irraa yookaan Israa'el irraa kaafamuu isaa

irratti hundaa'uun, sababiin isaas raajichi lakkofsa 40 fi 41 irratti akka wal duraa duubaan Raashiyaan haleelameetti isaan ibsa. Kana jechuun sodaan caqasame naannoo Raashiyaan irraa kan dhufe yoo ta'u, garuu maaltu mo'ataa akkasii sodaachisuu danda'a? Biyya isaa maaltu mudatee hangana sodaachise? Deebiin isaa kitaaba Daani'eel keessa osoo hin taane, Mul'ata 9 keessatti kan argamu yoo ta'u, amantii Pirootestaantii kan ciminni isaa addunyaa USA keessa jiru mul'isuu fi irratti xiyyeefate. Jiraachuu USA kana tilmaama keessa galchuun icciin ni ifa ta'a. Bara 1917 yeroo Raashiyaan finciltuu sirna sooshaalistii fi komunistii ishee fudhatte irraa eegalee qaawwi jiru USA kaappitaalistii impaayeraalistii irraa yeroo dheeraaf adda isa taasiseera. Namni dhuunfaa yoo komunistii ta'e baasii ollaa isaatiin of duroomsuu hin danda'u; kanaafidha filannoona lamaan kan hin araaramne. Asheeta nagaa jalatti ibiddi jibbaa aarsee akka ibsamu kadhata. Dorgommii fi balaa niwukilaraa qofatu isa hamaa ittisuu danda'e. Madaallii Shororkeessummaa Niwukilaraa ture. Qofa, meeshaa niwukilaraa osoo hin fayyadamin, Raashiyaan Awurooppaa, Israa'elii fi Masrii ni fudhatti. Madaallii jeeqamiaa waan jiruuf USAn gowwoomfamuu fi doorsifamuun itti dhagahama, kanaaf, lakkofsa du'a ishee hir'isuuf jecha, waraana keessa seenti, dursitee cimsitee rukutti. Raashiyaan niwukilaraa balleessuun waraana Raashiyaan naannoolee qabame keessatti faca'anii jiran biratti sodaa ni uuma.

44b- *akkumas dheekkamsa guddaadhaan namoota baay'ee balleessuuf fi balleessuuf ni ba'a.*

Hanga yeroo sanaatti Raashiyaan hafuura mo'achuu fi boojuu fudhachuu keessa jirti, garuu akka tasaa haalli sammuu ishee ni jijiirama, waraanni Raashiyaan kana booda biyya itti deebi'u hin qabaatu abdii kutannaan ishee fedhii "balleessuu fi tuuta hedduu balleessuu"; innis "namoota ajeefaman keessaa isa sadaffaa" kan ta'u xurumbaa ^{6ffaa} Mul.9. Kanaaf saboonni meeshaa niwukilaraa hidhatan hundinuu diina dhuunfaa isaanii ta'uu danda'an irratti akka itti fayyadaman dhugaa jiruun ni dirqisiifamu.

Dan 11:45 *Inni dunkaana mana mootummaa isaa galaana gidduutti, gara gaara ulfina qabeessaa fi qulqulluutti ni dhaaba; sana booda dhuma irra ni ga'a, nama isa gargaaru tokko malee.*

45a- *Dunkaana masaraa isaa galaana gidduutti, gara gaara ulfina qabeessaa fi qulqulluutti ni dhaaba*

Dunkaana galaana gidduu, sababni isaas masaraawan ishee kana booda lafa irra waan hin jirreef. Haalli abdii kutannaal loltoota Raashiyaan Hafuura hiree kanaaf isaan murteesse ifatti ibsa. Ibidda mormitoota isaanii jalatti gara biyya Israa'elitti deebi'anii dhiibaman. Nama hundumaan kan jibbaman si'a ta'u, deggersa ykn gara laafina tokko illee irraa kan hin fayyadaman si'a ta'u, lafa Yihudootaa irrattis ni dhabamsiifaman. Raashiyaan akkasitti falmii guddaa Waaqayyo isheef sababa ta'e ni kaffalti, erga gamtaa durii keessatti, yeroo gara Baabilonitti ari'amtuutti, diinota hafuuraa Israa'el deeggartee kaasee. Isheen namoota Xiiros magaalaa fedhii waaqa tol famaa keessa jiraattutti fardeen gurgurte. His.27:13-14 ni mirkaneessa, Waaqayyo Xiirosiin akkana jedhe: *Jaavaan, Tuubal (Tobolsk) fi Meshech (Moscow) isin waliin daldalan; garboota fi meeshaalee sibiila diimaa meeshaa keessaniif kennaniiru*. Warri mana Togarmaa (Armenia) gabaa keessaniif farda, yaabbataa fi gaalota dhiyeessaa

turan. Akkasumas Yihudoota isaanis ittiin daldalaniif gufuu daldalaa ture: His.27:17: Yihudaa fi biyyi Israa'el isin waliin daldalan; qamadii Minnith, pastry, damma, zayitaa fi balsam, meeshaa keessaniif jijiirraa kennaniiru. Kanaaf Tiiros baasii isaaniitiin of badhaadhe. Booda His.28:12 irratti mata duree “ *mootii Xiiros* ” jedhu jalatti Waaqayyo kallattiidhaan Seexanaatti dubbata. Qananii fi qabeenya magaalota gurguddoo warra waaqeffannaa waaqolii tolfamoo ta'an keessatti kuufame kan waaqolii ormaa dachaa dahoo godhachuun isa tajaajilu, osoo hin beekin, garuu yeroo hundumaa fi bakka hundumaatti bifaa waaqeffannaa Waaqayyo akka jibbisisootti ilaalutti kan fayyadame isa akka ta'e ni hubanna. Inni ulfaatina mufannaa kuufame garaa isaa irratti baata, akkasumas, dheerina jaarraa fi kumaatama seenaa dhala namaa irratti. Mufachuun kun aarii isaa kan gartokkoon duwwaa ta'e bifaa walhabdee idil-addunyaa suukaneessaa isa yeroo dhiyoo kanaa kanaan sababa ta'a.

Garuu aariin waaqa tiraafikaa daldalaa bara durii irratti qabu kun haala idil-addunyaa guutummaatti dinagdee gabaa irratti ijaarame keessatti Waaqayyo tiraafikaa idil-addunyaa yeroo ammaa ilaachisee maal yaaduu akka danda'u hubachuuf nu afeera. Diigamuun masaraawwan Giddugala Daldala Addunyaa Niiw Yoorkitti Adoolessa 11, 2001 deebii natti fakkaata. Caalaatti erga, Mul. Dhuma Daan.11 irratti, diina USA dhalootaan qabdu Raashiyaan ni diigamti. Kanaaf kun namoota walhabdee idil-addunyaa irraa hafan hunda irratti aangoo guutuu isaaniif kenna. Warra mo'amaniif wayyoo! Lafa irratti bakka jiru hundatti jilbeenfatee seera mo'ataa jalatti buluu qaba, lubbuun hafee.

Daani'eel 12

Dan 12:1 *Yeroo sanatti Mikaa'el in ka'a, yaa bulcha guddaa, kan ijoolle saba keetii tiks; yeroo rakkinaas erga saboonni jiraatanii hanga yeroo sanaatti hin turre ta'a. Yeroo sanatti warri saba kee kitaabicha keessatti barreeffamee argaman ni fayyu.*

1a- *Yeroo sanatti Mikaa'el ni ka'a, .*

*Yeroon kun kan dhuma biyya lafaa yeroo dubbii isa dhuma qabaatudha, Yesus Kiristoos ulfinaa fi humna waaqummaa isaa kan yeroo dheeraaf amantiwwan wal dorgomaniin wal dorgomaa tureen deebi'a. Mul.1:7 keessatti dubbifna: Kunoo, inni duumessa wajjin dhufa. Warri isa bocanis ijji hundinuu ni arga; gosootni biyya lafaa hundis sababa isaatiin ni gaddan. Eeyyee. Ameen! Yaada kana barachuu qabna , sababni isaas tokkoon tokkoon gahee isaatiif Waaqayyo maqaa adda addaa ofiif kenneera, kanaafidha Daani'eel fi **Mul** seexanaa fi jinniwwan irratti aangoo qabaachuu. Maqaan isaa Iyyesuus Kiristoos kan bakka bu'u filatamtoota lafa irraa kan inni maqaa kanaan fayyisuuf dhufe qofaaf.*

1b- *geggeessaa guddaa, .*

*Hogganaan guddaan kun kanaaf YaHWéH Mikaa'el Iyyasuus Kiristoos yoo ta'u isa irraa kan ta'e amala isaa kan ta'e, sirni phaaphaasii faayidaa isaatiif kan fudhate, ergamni isaa akka araarstuu samii **bara baraa** hanga bara 1843tti, kun bara 538 irraa eegalee, jalqaba bara sirna phaaphaasii fi dhaabbii isaa magaalaa Roomaa keessatti, Masaraa Laateraan gaara Qaaliyos irratti argamutti. Dhimmi kun Daani'eel 8 keessatti kan uwatifame ture.*

1c- *ittisaa ilmaan saba keetii;*

Ittisaan tokko yeroo haleellaan jiru gidduu seena. Kunis sa'aatii dhumaajirenya lafaa warra filatamoo amanamoo ta'anii itti fufanii, finciltoota isa dhumaatiin illee du'aaf itti murtaa'eef ni ta'a. Asitti, moodeelota seenaa Daani'eel keessatti yaadaman hunda haala gaddisiisaa isa dhuma keessatti waan raawwatamaniif argachuu dandeenya. In this last **great calamity**, nuti deebifnee jiraanna gidduu seensaa dinqisiisaa Dan.3 keessatti irra deebi'amme dubbatame, *iddoo ibiddaa* fi amala isaa lubbuu qaban afran, Dan.5 keessatti, qabamuu *Baabiloon guddittii* Waaqayyo, Dan.6 keessatti, leenconni *miidhaa* kan hin qabne godhan garuu akkasumas xumura **balaa guddaa** isa Yihudoota bara – 168, Kislev 15, jechuunis Mudde 18, guyyaa Sanbataatti rukuteen dursee fakkeeffame.

1d- *yeroo dhiphinaas ta'a, kan akka erga saboonni jiraatanii hanga yeroo sanaatti hin turre.*

Ibsa kana irraa yoo ilaalle, balaan guddaan inni dhuma kan Yihudoota Giriikotaan gurmaa'an ni caala. Dhugumatti, Giriikoni Yihudoota daandii irratti ykn mana isaanii keessatti argatan qofa rukutan. Dhuma addunyaa irratti wantootni baay'ee adda kan ta'an yoo ta'u, teknooloojiin ammayyaa namoota lafarra jiraatan guutummaatti to'achuu kan dandeessisudha. Kanaaf tooftaa namaa adda baasuutti fayyadamuun nama kamiyyuu bakka kamiyyuu, bakka dhokatee jiru kamiyyuu argachuu dandeenya. Kanaafuu tarreewan namoota ajaja labsame morman sirriti hundeessuun ni danda'ama. Haala dhuma kana keessatti warra filataman dhabamsiisuun namummaan ni danda'ama. Bilisummaa isaanii irratti amantii fi abdiin kan guutaman ta'us, namoonni filataman sa'aatii dhukkubsataa ta'e ni mudatu; warra ammaliee bilisa ta'aniif, waan hunda irraa mulqamaniif, warri kaan mana hidhaa finciltootaa keessa ta'anii aijjeefamuu isaanii eegaa jiraniif. Dhiphinni onnee qondaaltota filatamoo yoo hin aijjeefamne haala hamaa irra gahu keessatti ni moo'a.

1e- *Yeroo sanatti warri namoota kee kitaabicha keessatti barreeffamanii argaman ni fayyu.*

Kitaaba jirenyaati, sababni isaas kompiitara malee Waaqayyo uumamtoota Addaamiifi Hewaan fi sanyii isaanii maddisiisan hunda tarreessee ture. Dhuma jirenya nama tokkoon tokkoo irratti, hiree dhuma Waaqayyo isa tarree lama qabate murteesse: kan filatamoo fi kan kufanii, akkaataa daandii lamaan dhala namaaf dhiyataniin Kes.30:19-20 : *nan waama samii fi dachii har'a isin irratti dhugaa ba'uuf: Jirenyaa fi du'a, eebbaa fi abaarsa isin dura kaa'eera. Atii fi sanyiin kee akka jiraattaniif jirenya filadhu, . Waaqayyo gooftaa keessan jaallachu, sagalee isaaf abboomamuu fi isaatti maxxanuu: jirenyi keessanii fi dheerachuu bara keessanii kana irratti waan hundaa'uuf... Akka filannoo inni hamaatif ta'etti hireen xumura Phaaphaasi Roomaa isa dhuma, . ibiddaan gubate , Dan.7:9-10 keessatti nuuf mul'ateera; kunis sababa of tuulummaa Waaqa waaqoliitti dubbate akka Dan.11 :36.*

Mul.20:5 keessatti deebi'ee dhufuun Kiristoos du'aa ka'uu warra du'anii Kiristoos keessatti kan waamame, du'aa ka'uu isa jalqabaa wajjin kan walqabatu yoo ta'u : *Du'aa ka'uu isa duraa irratti kan hirmaatan eebbifamaa fi qulqulla'oofha , duuti inni lammaffaan isaan irratti humna waan hin qabneef.*

Dan 12:2 Warri biyyoo lafaa keessa rafan baay'een isaanii ni dammaqsu, kaan gara jirenya bara baraatti, kaan immoo arrabsoo fi salphina bara baraatti in ka'u.

2a- Warri biyyoo lafaa keessa rafan hedduun ni dammaqsu, gariin gara jirenya bara baraatti, .

Mee jalqaba akka hubannutti, akka idileetti, namoonni du'an akka amantiiwwan kiristaanaa sobaa ykn warra ormaa barsiisanifi amananitti jannata ajaa'ibaa ykn si'oolii gubaa jiru keessatti osoo hin taane biyyee lafaa keessa akka gaariitti akka hin rafne. Qulqullinni kun haala dhugaa warra du'anii akka Lab.9:5-6-10 keessatti barsiifametti deebisa: Warra achi jiraatan hundaaf abdiin jira; sareen lubbuun jirullee leenca du'e caala. Warri lubbuun jiran, dhugaa dubbachuuuf, akka du'an beeku; warri du'an garuu homaa hin beekan, yaadannoo isaanii waan dagatameef kana booda kaffaltiin isaaniif hin jiru. Jaalalli isaanii, jibbi isaanii, inaaffaa isaaniis duruu badeera; kana booda wanta aduu jalatti raawwatamu kamyuu keessatti qooda tokkollee hin qabaatan Waan harki kee humna keetiin wal qabatu argate hunda raawwadhu; sababni isaas, bakka ati deemtu keessatti hojiin, yaadni, beekumsi, ogummaanis hin jiru. (Jirenya warra du'anii kan biyyee **dachii ta'e**).

Du'a booda yaadni hin jiru sababni isaas yaadni sammuu namaa keessa jiraata, yeroo inni lubbuun jiruu fi dhiiga dha'anna onnee isaatiin ergamuun sooramu qofa. Dhiigni kunis mataan isaa hafuura baafannaa sombaatiin qulqullaau qaba. Waaqayyo waan biraa dubbatee hin beeku, erga Addaamiin cubbamaa ta'een abboomamuu diduudhaan, Uma.3:19 irratti: *Dafqa fuula keetiin buddeena ni nyaatta, hamma gara lafa irraa fudhatamtetti deebitutti; ati biyyee waan taateef, gara biyyoottis ni deebita* . Haala warri du'anii homaa ta'uu kana mirkaneessuuf Faar.30:9 keessatti akkas jedhu dubbisna: *Dhiiga koo dhangalaasuudhaan, boollatti akkan gadi bu'u gochuudhaan maal argatta? Biyyeen si faarsee? Amanamummaa kee ni dubbataa?* Lakki, akka Far.115:17tti waan hin danda'amneef: *Gootaa kan kabaju warra du'anii miti, warra bakka callisaatti gad bu'an keessaa tokkollee miti.* Garuu kun Waaqayyo jirenya duraan ture deebisee uumuu akka hin dandeenye hin dhorku humna uumaa kanatu Waaqayyo malee ergamaa ykn nama akka hin taane isa godhu.

waggaa kumaa bara kuma torbaffaatiin akka addaan ba'an nutti hima . Jalqaba waggoota kumaa kana irratti jirenyi dhala namaa hundi fuula lafa irraa yoo badu , warri kufanii firdii isaanii qulqullootaa fi Iyyasuus Kiristoos mootummaa isaa isa samii keessatti raawwatameen booda qofa du'aa ka'u. Ergaa xurumbaa ^{7ffaa} irratti maxxane kanaan , Mul.11:18 akkas jedhee mirkaneessa: *Saboonni ni dheekkaman; dheekkamsi kees ga'eera , yeroon itti warra du'an irratti firdii itti kennitu ga'eera , garboota kee raajota, qulqullootaa fi warra maqaa kee sodaataniif, xiqqaa fi guddaa, badhaasa itti kennitu, . akkasumas warra lafa balleessan balleessuuf* . Lakkoofsa kana keessatti, firdiin warra du'anii Waaqayyo akka du'aa kaasu taasisa, tokkoffaa, warra du'an amanamoo ta'an filataman akka isaan jal'oota haala du'aa keessatti qabaman irratti murteessuuf.

2b- warri kaan immoo arrabsoodhaaf, salphina bara baraaf.

Bara baraan kan warra jiran qofa ta'a. Firdii Dhumaa irratti erga isaan dhumaa badanii booda , *arrabsoo fi salphinni* warra kufanii yaadannoo bara baraa filatamoo, ergamootaa fi Waaqayyoo qofa keessatti hafa.

Dan 12:3 *Warri hubatan akka ifa samii ni ifu, warri namoota baay'ee qajeelummaa barsiisan immoo bara baraan akka urjii in ifu.*

3a- *Warri sammuu qaban akka ulfina samii ni ifu*

Sammuun nama bineensota irra ol kaasa. Dandeettii sababeeffachuu, dhugaa jiru ilaaluun ykn hir'ina salphaadhaan xumura irra ga'uu isaatiin mul'ata. Ilmaan namootaa bilisummaa Waaqayyo isaaniif kenu keessatti osoo finciluu baatee, sammuun dhala namaa hunda gara beekamtii wal fakkaatuun jiraachuu Waaqayyoo fi seera isaatti geessu ture. Sababni isaas, Musee irraa eegalee Waaqayyo namootaaf mul'achuu isaa keessatti taateewwan baay'ee barbaachisoo ta'an barreffamaan akka galmaa'an godheera. Karaan sababeeffannaa hordofuu qabnu kunooti. Amantiin waaqa tokkoo seenaa saba Ibrootaa keessatti mul'ateera. Kanaaf dhugaa ba'umsi isaa fi barreffamoonni isaa barreffamoota Waaqa adda ta'e kanaa wajjin walqabatan hunda caalaa dursa qaba. Sabni Waaqayyoo lolamuu akka qabu ta'uun isaa waanuma idilee ta'ee hafeera, garuu macaafa qulqulluun lolamuu qaba jechuun hojii seexanaa ta'a. Amantiin Yesus Kiristoos hundeesse madda isaa fi wabiwwan isaa macaafa Ibrootaa kakuu moofaa irraa kan fudhatu yoo ta'u, kunis seera qabeessummaa isaaf kenna. Garuu barumsi Kaatolikii Roomaa qajeelfama kana hin kabaju, kanaaffidha innis ta'e Qur'aanni Islaamaa Waaqa jiraataa, uumaa waan jiruu fi jiru hundumaa ta'u isaa dubbachuu kan hin dandeenye. Yesus seera bu'uuraa kana kan mirkaneesse Yohaannis 4:22 irratti *fayyinni Yihudoota irraa akka dhufu* yaadachuudhaan : *Waan hin beekne waaqeffatta; fayyinni Yihudoota irraa waan dhufuuf waan beeknu waaqeffanna*.

Garee filatamoo isa jalqabaa kana keessatti, Waaqayyo namoota beekumsa addaa malee fayyan sababii amanamummaa isaanii Addaamiifi Hewaan irraa kaasee lubbuu isaanii balaadhaaf saaxiluudhaan mul'ateef ni moggaasa; kunis hanga bara 1843. Hojiin isaanii sammuu isaanii fi seera waaqaa fudhachuu isaanii kan abboomamuu isaaniitiin mul'ate ragaa waan ta'eef fayyaniiru. Garee kana keessatti Pirootestaantoonni baay'ee amanamoo fi **nagaa ta'an** obsa Waaqayyoo isa guyyaa sana irraa eegalee shaakala Sanbata qulqulluu isaa qofa dirqama godhe irraa hanga birraa bara 1843tti fayyadamoo turan. Mul.2:24-25 ala kana ni mirkaneessa: *Siifi warra Tiyaatiraa keessa jiran hundumaaf, warra barumsa kana hin fudhanne , akkasumas gad fageenya seexanaa, akka isaan jedhanitti hin beekne , isiniin jedha: Ani nan beeka ba'aa biraan ofirratti hin kaa'in; hamman dhufutti waan qabdu qofa qabadhu.*

3b- *warri tuuta qajeelummaa barsiisan immoo bara baraan akka urjii ni ifu*

Gareen lammataa kun kan adda baafame qulqullummaa sadarkaa ol aanaa bara 1843 irraa eegalee lafa irratti bakka bu'u irraa kan ka'e yoo ta'u, qormaata amantiitiin kan filatame, jalqaba irratti abdii deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos irratti kan hundaa'e, wal duraa duubaan birraa bara 1843 fi kan ji'a kufaatii bara 1844, Waaqayyoon qulqulla'uun isaa Sanbata deebisuu isaatiin ofiisaa ta'e kunis jaarraa dheeraaf dukkana, dagachuu fi tuffii isaa booda ammas shaakale.

Garee lamatti qoodamuu kana keessatti , wanti adda isaan godhu haala isaan gara haqa Waaqayyootti, sadarkaa isaan gara abboommii isaa kudhanii fi fayyaa isaa kan biroo fi sirnoota birooti. Barreeffama isaa isa jalqabaa Bau.20:5-6 keessatti, abboommiin lammafaan Roomaan haqe, Waaqayyo abboommii isaaaf ajajamuuf barbaachisummaa akkamii akka kennu ifatti kan mul'isu yoo ta'u karaa lamaan fi hiree dhumaal wal faallessu lamaan yaadata: ... Ani nama hinaaffaa *qaba Waaqayyo kan jal'ina abbootii ijoollee irratti hanga dhaloota sadaffaa fi afraffaatti warra na jibbanii fi abboommii koo cabsan irratti adabadhaa, warra na jaallatanii fi abboommii koo eeganiifis hanga dhaloota kuma tokkootti araarami* .

Keeyyata kana keessatti Hafuurri sababa urjiileen *uumama* keenya lafa irraa keessa jiraniif ifa godha. Isaan sababni jiraachuuf kan qaban fakkeenyaa namoota lafa irraa filataman Waaqayyoon filataniif tajaajiluuf qofa ture; ergaa isaaniis kan mul'isu Uma.1:17 dha: *Waaqayyo lafaaf ifa akka kennuuf bal'ina samii keessa isaan kaa'e. Sana booda Waaqayyo isaan fayyadamee baay'ina sanyii isaa Abrahaamitti agarsiisa Uma.15:5: Urjiilee samii yoo lakkaa'uu dandeesse lakkaa'i; sanyii keessan kan akkasii ta'a.*

Haa ta'u malee, sadarkaan *urjiilee hafuuraa kanaa hojiiwwan amanticha furamee raawwatu irratti hundaa'uun jijjiiramuu danda'a*. Karaa ajajamuu diduu isaatiin hafuuraan kufuudhaan, *urjiin ni kufa , samii irraa ni kufa* . Fakkiin kun kufaatii amantii Pirootestaantii bara 1843, mallattoo samii dhugaadhaan bara 1833tti labsame, *chaappaa 6ffaa Mul.6 :13 irratti fakkeessuuf ni kakaasa* : *urjiileen samii immoo lafa irratti kufanii, akka yeroo 'a mukti harbuu qilleensa hamaadhaan raafame harbuu isaa magariisa gata*. Ammas Mul.12:4 keessatti: *Funyaan isaa urjii samii keessaa harka sadii harkisee lafatti darbate*. Ergaan kun kan Dan.8:10 haaromsa: *Gara waraana samiitti ol kaatee, waraana sana keessaa gartokkee fi urjiilee gara lafaatti gadi buusee, isaanis dhiitte* . Hafuurri kun sirna phaphaasi Roomaa kan ta'e kufaatii hafuuraa amantoota furamanii harka sadii keessaa tokko akka ta'e ibsa; namoota gowwoomfamanii fayyina Kiristoositti akkasumaan amananii haqa isaa gaafatan.

Dan 12:4 *Ati Daani'eel dubbii kana dhoksitee hamma yeroo dhumaatti macaaficha chaappaa godhi. Baay'een yeroo sana ni dubbisu, beekumsi ni dabala.*

4a- ***Yeroon dhuma*** kun marsaa walduraa duubaan hedduu beeka garuu kan jalqabe, akka ofiisaatti, birraa bara 1843, hojiirra oolmaa seenuuu labsii waaqaa dursee Daan.8:14: Hanga galgala-ganama 2300 *fi qulqullinni ni ta'a haqa qabeessa ta'e* . Bara 1994tti, barri xumuraa inni lammafaan dhaabbata Adveentistii addunyaa maraa balaaleffamuudhaan kan beekamu ture. Bara 1843 irraa eegalee kitaabni Daani'eel dubbifamaa kan ture yoo ta'u, hojii kana dura siritti hiikamee hin beeku kan ani amma bara 2021 fi kana bara 2020 *irraa eegalee dhugaa yeroo dhuma dhuma* kan xumuramu deebi'uu dhugaa Yesus Kiristoos, beekamaa fi eegamu, birraa bara 2030. Dhalli namaa hundinuu du'a du'aatiin erga rukutamee bara kana 2020 Waaqayyoon akka gaariitti mallatteeffamee akka jiru ni argina the Covid-19 Virus which appeared in China in 2019, but in Papal Catholic Europe, only since 2020. Bara 2021tti

vaayirasoonni jijiiramanii dhala namaa yakkamaa fi finciltoota rukutuu itti fufaniiru.

Qormaata Amantii Adveentistii Fakkeenyaa

Dan 12:5 Ani Daani'eel yommuu ilaalu, namoonni lama kan biraan tokko gama laga sanaa, inni kaan immoo gama laga sanaa dhaabbachuu isaanii arge.

5a- Yaadadhaa! Daani'eel qarqara laga "Hiddekel", Tigree, nama nyaatu kana jira. Haa ta'u malee laga kana gama lamaaniin nama lamatu jira, kana jechuun tokko qaxxaamuruu kan danda'e yoo ta'u inni kaan immoo kana gochuuf qophaa'aa jira. Duraanis Dan.8:13 keessatti qulqulloota lama gidduutti mariin ta'eera.

Dan 12:6 Isaan keessaa tokko namicha quncee talbaa uffatee bishaan laga sanaa olitti dhaabate sanaan, "Dhuma dingisiisni kun yoom ta'a?"

. . . yeroo raajiin faayidaa qabaachuu isaa itti dhaabu. Gaaffiin kan gaafatamu Kiristoos *nama quncee talbaa uffatee laga sana gubbaa dhaabatee namootaan qaxxaamuruu isaa ilaalu kanaan bakka bu'e*. Waaqayyo fakkii qaxxaamuraa Galaana Diimaa kan Ibroota fayyise garuu diinota isaanii warra Gibxii bishaaniin liqimse fayyadama.

Dan 12:7 Namichi quncee talbaa uffatee bishaan laga sanaa olitti dhaabbachuu nan dhaga'e; harka mirgaa fi harka bitaa isaa gara samiitti ol kaasee, yeroo, yeroo, walakkaa yeroo booda akka ta'u, wanti kun hundinuu gaafa humni ummataa akka xumuramu isa bara baraan jiraatuun kakate qulqulluun guutummaatti ni caccaba.

7a- *Namicha quncee talbaa uffatee bishaan lagaa olitti dhaabate sanaas nan dhaga'e; harka isaa mirgaa, harka isaa bitaas gara samiitti ol kaase, .*

Iyyasuus Kiristoos bakka Giddu-galeessa ta'etti labsii kabajamaa kennuuf harka mirgaa eebba isaa fi harka bitaa isaa isa adabbii gara samiitti ol kaasa.

7b- *yeroo, yeroo fi walakkaa yeroo booda akka ta'u isa bara baraan jiraatuun kakate*

Yeroo bulchiinsa phaaphaasii raajii ta'e caqasuudhaan, Kiristoos murtii isaa kan yeroo darbe waldaan isaa ajaja sirna phaaphaasii fi abaarsa weerara barbaroota isa duraatiin akka rakkattu balaaleffate agarsiisa, yaadata ; kunis sababa Sadaasa 7, 321 irraa eegalee Sanbata gatamuu irraa kan ka'e. Amantoonni yeroo qormaata Adveentistii akkasitti akeekkachiifamu. Garuu sababni lammaffaan Waaqayyo bulchiinsa phaaphaasii kana akka kaasu isa taasisa; kun guyyaa jalqaba isaati, bara 538 Dh.K.D. Guyyaan kun 538 lakkofsa 11 fi 12 irratti yeroo raajii haaraa nuuf dhiyeessuun shallaggii raajii nuuf dhiheessuuf bu'uura ta'ee waan tajaajiluuf filannoon murteessaadha.

7c- *akkasumas wanti kun hundi humni saba qulqulluu guutumatti caccabee akka xumuramu*

Himni gabaabaan kun yeroo kana yeroo dhugaa dhumaa akka gaariitti gabaabsee ibsa: isa dhuma balaa ***guddaa isa dhumaa*** irratti , filatamtoonni qarqara dhabamsiisuu, fuula lafaa irraa hundee irraa buqqa'uuf of argatu; sirritti hubata: ***guutummaatti cabe*** .

Dan 12:8 Ani dhaga'eera, garuu hin hubanne; anisakkana jedheen: Gooftaa koo, bu'aan wantoota kanaa maal ta'a?

8a- Daani'eel hiyyeessa! Hubannoona kitaaba isaa ammas warra bara 2021 jiraataniif iccitii yoo ta'e, akkam akkamisa bira darbee, fayyina ofii isaatiif hubannoona kun faayidaa kan hin qabne ture!

Dan 12:9 Innis, Yaa Daani'eel dhaqi, dubbiin kun hamma bara dhumaatti iccitiidhaan ni mallattaafama" jedhe.

9a- Deebiin ergamaa Daani'eel beela'ee ni dhiisa garuu raajiin yeroo dhuma bara kiristaanaaf qabame yeroon booda raawwatamuu isaa mirkaneessa.

Dan 12:10 Baay'een ni qulqullaa'u, ni adii, ni qulqullaa'u; jal'oonne hamaa ni hojjatu, jal'oonne tokko illee hin hubatu, warri hubanna qaban garuu ni hubatu.

10a- Baay'een ni qulqullaa'u, ni adii, ni qulqullaa'u

Asitti caqasa sirrii jecha Dan.11:35tti dhihoo ta'e irra deebi'uudhaan, ergamaan kun eenyummaa phaaphaasi **mootii** of tuultuu fi abbaa irree kan waaqolii hundumaa fi illee **Waaqa** dhugaa tokkicha illee ol of ol kaasu mirkaneessa , lakkofsa 36 irratti.

10b- jal'oonne hamaa ni hojjatu jal'oonne tokko illee hin hubatu, .

Ergamaan kun seera bu'uuraa hanga dhuma addunyaa itti fufu kaasa, dheerachuun hammeenyaa raajii Daani'eel keessatti " sibiila " cubbuu Girikii fi " sibiilli " humna Roomaa hanga deebi'ee dhufutti dheerachuu isaatiin fakkeeffameera . Jal'oonne dachaa lama hubachuu irraa ni dhorkamu: tokkoffaa dantaa dhuunfaa isaaniitiin, lammaffaa immoo humna gowwoomsaa Waaqayyoon kennameen soba akka amanan isaan dandeessisu akka 2Tas.2:11-12: Akkasumas Waaqayyo **humna isaaniif erga kan burjaajii**, . akka isaan sobatti amananiif , warri dhugaatti hin amanne, garuu jal'inaatti gammadan hundinuu akka itti murtaa'aniif .

10c- garuu warri hubanno qaban ni hubatu.

Fakkeenyi kun sammuu hafuuraa kennaa addaa Waaqayyo kenne ta'uu isaa kan mirkaneessu ta'us, sammuu bu'uuraa namoota idilee hundaaf kenname akka gaariitti fayyadamuudhaan kan durfamudha . Sababni isas, ulaagaa kana keessattilee ilmaan namootaa barnootaa fi dippiloomaa isaa sammuu wajjin walwaraanu . Kanaafuu garaagarummaa kana nan yaadadha: qajeelfamni daataa gara yaadanloo namaatti akka galfamu kan hayyamu yoo ta'u garuu sammuu qofatu fayyadama gaarii fi ogummaadhaan kan hayyamudha.

Dan 12:11 Yeroo ~~aarsaan~~ yeroo hundumaa itti dhaabbatu, bakki jibbisiisaan itti dhaabbatu irraa eegalee guyyaa kuma tokko dhibba lamaa fi sagaltama in ta'a.

11a- Bara ~~aarsaan~~ bara baraa itti dhaabbatu irraa eegalee

Amma iyyuu isin yaadachiisuun qaba, garuu jechi " ~~aarsaa~~" jedhu barreeffama Ibirootaa isa jalqabaa keessatti hin argamu. Akkasumas sirrummaan kun murteessaadha sababiin isas **bara baraan kun lubummaa samii** Yesus Kiristoos kan ilaallatudha. Phaaphaasiin araarsummaa isaa lafa irratti deebisee horsiisuudhaan, cubbuu filatamoo isaatiif araarstuu ta'ee gahee isaa Yesus Kiristoos irraa ni kaasa.

Tajaajilli lafaa walfakkaatu kan dhuunfatame kun bara 538tti jalqaba; guyyaa Vigilius I ' phaaphaasiin jalqabaa mata dureedhaan, Roomaa, Masaraa Lateran, gaara Caelius (samii) irratti qubate.

11b- *fi bakka diigamuun jibbisiisaan itti hundeffamu*
Phaaphaasi Roomaa Daan.9:27 irratti caqasame jalqaba : *baala irrattis ni jiraata jibbisiisoo diigamuu, hamma badiisaatti, innis [akka] wanta murtaa'etti, [lafa] lafa onaa keessatti ni balleeffama*.

Keeyyata kana keessatti, guyyaa 538 irratti kan xiyyeffate, Hafuurri Roomaa phaaphaasi qofa irratti kan xiyyeffate yoo ta'u, kunis jecha "jibbisiisoo" jedhu tokkicha ta'u ibsa. Kun Dan.9:27 keessatti akkas hin turre, bakka marsaan Roomaa lamaan, kan warra ormaa fi sana booda phaaphaasi, hirmaatan.

Mee fedhii fi barbaachisummaa garee ta'uu lakkofsa kana keessatti wantoota lama haa hubannu: " *butamuu warra bara baraa* " gara Kiristoositti Dan.8:11 fi " *baala* " phaaphaasi kan " *diigamuun jibbisiisoo* " Daan. . 9:27 irratti. Gochoota lamaan kana guyyaa tokko 538 fi qaama tokko waliin walqabsiisuudhaan, Hafuurri barreessaan gocha badaa kanaa dhuguma phaaphaasi Roomaa ta'u isaa mirkaneessaa fi mirkaneessa.

Dan.11:31 keessatti, gochi mootii Giriikii Anxookiyaas 4 irratti kan walqabate, Waaqayyo " *jibbisiisoo diigamuu* " jedhee kan waamu fakkeenyaa addaa nuuf dhiheesse . Phaaphaasiin ni baay'isa, garuu waggoota dheeraa dhiigaan guutaman 1260f.

11c- *guyyaa kuma tokkoo fi dhibba lamaa fi sagaltama ni jiraata.*

Yeroon raajii caqasame kan yeroo dhuma ilaallatu akka hin sobamneef, yuunitiin raajii Daani'eel hundumaa keessatti lakkofsa dura kaa'ameera: guyyoota 1290 ; guyyoota 1335 (keeyyata itti aanu); Dan.8:14: **galgala-ganama 2300** ; akkasumas duraanuu Dan.9:24: torban 70.

Shallaggii baayyee salphaa raawwachuu qabnu qofa qabna: 538 + 1290 = 1828.

bakka maatiin mootii Ingilizii jiranitti gaggeeffame irratti kan xiyyeffate waan ta'eef amala waliigalaa kennuudha.

Dan 12:12 *Inni hanga guyyaa kuma tokkoo fi dhibba sadii fi soddomii shanitti eegee dhufu eebbfamaa dha.*

12a- Hiika turtii raajii lamaan kanaa kan nuuf kenu keeyyata kana qofa. Mata dureen isaa deebi'ee dhufuu Kiristoos eeguudha, garuu eeggachuu addaa kan ta'ee fi yaada lakkofsa Macaafni Qulqulluun kenne irratti hundaa'eedha. Shallaggiin haaraan barbaachisaadha: 538 + 1335 = 1873. Ergamaan kun guyyoota lama kanneen akkaataa wal duraa duubaan qormaata amantii Adveentistii bara 1828 fi 1873 gidduutti raawwatame kan agarsiisan nuuf dhiheessa.Haala kanaan xiyyeffannaan keenya guyyoota 1843 fi 1844 irratti kan qajeelche yoo ta'u isaanis sirriitti sababa lama walduraa duubaan eegamu Yesus Kiristoos ulfina qabeessa gara USAatti deebi'uu isaati, kanaaf gara biyyoota Pirootestaantii.

Fakkii qaxxaamuraa laga "Tiger" irratti, sareen lubbuu nammaa nyaatu guyyoota 1843-1844 kanneen Pirootestaantiin mormame jirenya hafuuraa irraa gara du'a hafuuraatti akka darbu taasisan kana. Gama biraatiin immoo, namni qormaata kana darbe, qaxxaamuraa balaa kana keessaa lubbuudhaan Waaqayyoon eebbfamee ba'a. Waaqayyo irraa eebba addaa argata: " *Inni* bara 1873 ga'u eebbfamaa dha! »

Dan 12:13 *Atis gara dhuma keetti deemi; ni boqotta, dhuma guyyootaattis dhaala keetiif ni dhaabbatta.*

13a- Daani'eel du'aa ka'uu isa jalqabaa booda du'aa ka'u booda, hiika wantoota inni nuuf dabarsee hundumaa ni argata. Garuu Adveentistii lubbuun jiruuf, barsiisni isaa amma iyyuu mul'ata Apokilaapsii Yohaannis keessatti argamuun ni dabalama.

Kitaabni Daani'el qabeenya guddaa qabu akka gaariitti dhoksee jira. Guyyoonni dhumaan kun gara seera sodaa fi tasgabbii dhabuu seenaa dhala namaa hundumaa keessatti lafa irra tureetti waan deebi'aniif barumsa jajjabinaa Gooftaan warra filatamoo isaa guyyoota dhumaatiif dubbatu achitti hubanneerra. Ammas garuu isa dhumaan, qondaaltonni filataman adda baafamanii balaa finciltotta Waraana Addunyaa Sadaffaa Dan.11:40-45 fi Mul.9:13 irratti labsame irraa hafan mudatuuf itti gaafatamummaa ni fudhatu. Hisqi'eel 14 fakkeenya amantii sadarkaa isaa eeggate ni dhiheessa: Nohi, Daani'eel fi Iyoob. Akkuma Nohi doonii Waaqayyoof amanamummaa keenya ijaaruudhaan yaa'a yaada addunyaa kanaa jalaa miliquu fi mormuu qabna. Akkuma Daani'eel ulaagaa amantiin sobaa kaa'e diduudhaan akka qondaaltota filatamootti dirqama keenya ba'uuf cimnee itti fufuu qabna. Akkasumas akkuma Iyoob, yeroo Waaqayyo hayyamu hundumaatti gidiraa qaamaa fi sammuudhaan fudhachuu qabna, Iyoob irratti faayidaa qabaachuu qabna: muuxannoo isaa irraan, Waaqayyo qormaata kana maaliif akka hayyamu baranne.

Kitaabni Daani'el jireenya samii ijaan hin mul'anne caalaatti akka hubannuufis nu dandeessiseera. Kunis, amala Gabri'eel jedhamu kana argachuudhaan, maqaa hiikni isas "nama fuula Waaqayyoo arge" jechuudha. Ergamoota barbaachisoo karoora fayyina waaqummaa hundumaa keessatti argama. Akkasumas, mootummaa Waaqayyoo isa samii keessatti, inni fi ergamoonni gaariin hundinuu yeroo foon uffachuu isaa isa lafa irraa, jechuunis, waggaa 35tti, argama Mikaa'el, ibsa ergamootaa Waaqayyoo irraa mulqamuu isaanii hubachuu qabna. Jaalala guddaa qooduun, Micaël aangoo isas qooddata, "geggeessitoota gurguddoo keessaa tokko" qofa ta'uuf walii galeera . Gabri'eel garuu "Geggeessaa saba keetii" jedhee Daani'eel isa filataman keessaa filatamettis dhiheesse . Akkasumas Dan.9 waan Yesus filatamoo amanamoo ta'an fayyisuuf raawwachuuf dhufu hundumaa baay'ee ifatti nuuf mul'isa. Pirojektiin fayyina waqa akkasitti ifatti labsama, sana booda Ebla 3, 30 fannifamuu Yesus Kiristoosiin raawwatama.

Kitaabni Daani'el amantiin nama guddaa qofaan akka mul'atu nutti argisiiseera. Akkasumas akka Waaqayyo jedhutti muacaan waggaa kudha sadiiffaa isaa yeroo seenu nama guddaa akka ta'u. Kanaaf amantiawan sobaa hunda keessatti firii hadhaa'aa cuuphaa daa'immanii fi dhaala dhaloota amantiitiin ba'e qofa arguu dandeenya. Yesuus Maarqos 16:16 irratti akkas jedheera: *Namni amanee cuuphame ni fayya; namni hin amanne ni faradama* . Kanaaf kun cuuphaa dura amantiin argamuu fi mul'achuu qaba jechuudha. Erga cuuphamtee booda Waaqayyo ishee qoreera. Akkasumas, luqqisii biraa Daani'eel keessatti mul'ate, jechoonni Yesus Mat.7:13 irraa dubbate kun mirkanaa'aniiru: *Karra dhiphoo sanaan seeni. Karri bal'aa, karaan gara badiisaatti geessu bal'aa waan ta'eef karaa sana kan darban immoo baay'eedha* ; akkasumas Mat.22:14 keessatti: *Baay'een waamamaniiru, muraasni garuu filatamaniiru* ; akka Dan.7:9tti, *biliyoona kudhan miliyoona tokko qofaaf Waaqayyoof itti gaafatame*

kan filatamoo furamanii fayyan, sababiin isaas isaan dhuguma Waaqayyoon uumaa akka gaariitti tajaajilaniiru , Kiristoosiin hafuura qulqulluudhaan.

Boqonnaan 12 reefu bu'uura caasaa kitaaba Apokilaapsii kaa'ee jira guyyoota 538, 1798, 1828, 1843-1844 dhokatanii fi yaada kennaman garuu qoodinsa yeroo Apokilaapsii keessatti bu'uura ta'an yaadachuudhaan, fi 1873. Guyyaan biraa, 1994, ni jiraata balaa garii fi gammachuu kaanif ijaaramuu.

Seensa fakkeenya raajii

Fakkeenya macaafa qulqulluu hundumaa keessatti, Hafuurri qaamolee lafaa kanneen ulaagaaleen isaanii murtaa'an qaamolee maqaa hin qabne kanneen ulaagaa waliigalaa dhiyeessan fakkeenya ta'uu danda'an fayyadama. Kanaaf mallattoon itti fayyadame tokkoon tokkoon isaa gama hundaan qoratamuu qaba, barumsa Waaqayyo dhokse irraa baasuuf. Fakkeenyaaf jecha " *galaana* " jedhu fudhadhaa. Akka Uma.1:20tti Waaqayyo bineensota gosa hundumaa, lakkoofsa hin qabnee fi maqaan isaanii hin beekamneen uummata itti godhe. Nama qilleensa keessaa hafuura baafachuu isaatiin jiraatuuf naannoon ishee lubbuu namaa galaafata. Akkasitti namaaf mallattoo du'aa ta'a, innis, siritti, soogidda isaa kan dachee sterile godhus sodaachuu danda'a. Ifatti, mallattoon kun dhala namaatiif mijataa akka hin taanee fi, hiika du'aa irraa kan ka'e, Waaqayyo maqaa isaa taankii wudu'u aa Ibirootaa isa bishaan cuuphaa dursee fakkeessuuf ni kenna. Amma cuuphaa jechuun bishaan keessa cuuphamuu, bishaaniin liqimfamee du'uun deebi'anii Yesus Kiristoosiin jiraachuu jechuudha. Dulloomaan qajeelaa hin taane qajeelummaa Kiristoos baatee deebi'ee ka'a. Achitti ni argina, badhaadhina qaama tokkoo kan uumama waaqummaa: *galaana* . Barumsa kana jalatti, hiika Waaqayyo caqasa kanaaf kenne Daani'eel 7:2-3 irraa caalaatti ni hubanna: "... *kunoo, qilleensi samii afran galaana guddaa irratti dho'an*. *Bineensoni gurguddoон afur immoo walirraa adda ta'anii galaana keessaa ba'an*. " *Qilleensi samii afran* " lola addunyaa maraa kan ummatoota injifatan gara aangoo olaantummaatti fidan akka yaada kennan beeki . Asitti, " *galaanni guddaan* " tuuta namaa ummatoota waqaq tolfamaa kan Waaqayyoon kabajuu dhiisanii, ija isaa duratti bineensota " *galaana* " wajjin walqixa ta'an argisiisa. Ibsa, " *qilleensa samii afur* ", " *afur* " jedhu keessatti qabxiilee kaardinalii 4 kallattii Kaabaa, Kibbaa, Bahaa fi Dhihaa bakka bu'a. " *Qilleensi samii* " bifa samii irratti jijiirama fida, duumessa afuufu, obomboleettii fiduu fi rooba fida; duumessa gara cinaatti dhiibuun, ifa aduu ni jajjabeessa. Akkasumas, waraanni jijiirama siyaasaa hawaasaa guddaa fida, jeequmsa guddaa kan ummata injifannoo haaraa Waaqayyo filateef ol'aantummaa kenu, garuu osoo isaan hin eebbfamin. " *Bineensa* " jedhamee waan moggaafameef , eeba namoota dhugaatiif dhihaachuuf yaadame argachuuf mirga hin qabu; filattooni isaa amanamoo ta'an kanneen Addaamiifi Hewaan irraa eegalee ifa waqqummaa keessa deeman, kunis hanga dhuma addunyaatti. Akkasumas qondaaltonni ishee filataman eenyufa'i? Namoonni bifa Waaqayyootiin erga uumamee kaasee akka Uma.1:26tti fakkii isaa kan ittiin beeku. Garaagarummaa kana hubadhaa: namni *Waaqayyo bifa isaatiin kan tolfame ykn kan umamee yoo ta'u* , bineensi naannoo isaa, kan galaanaa, kan lafaa, ykn kan samii *_tartiiba* Waaqayyo kenneen kan oomishame dha. Filannoongocha garaagarummaa sadarkaa agarsiisa.

lafa " jedhu haa fudhannu . Akka Uma.1:9-10tti maqaan " *lafa* " *kun lafa goggogaa* " *galaana* " keessaa ba'eef kennemeera ; fakkii Waaqayyo Mul.13 keessatti itti fayyadamu, amantii Pirootestaantii amantii Kaatolikii keessaa ba'e fakkeessuuf. Garuu gama biraa " *lafa* " haa ilaallu. Namaaf yeroo sooru mijataa dha, bifa gammoojji goggogaa yoo qabatu garuu hin mijatu. Kanaaf namaaf

eebba ta'uuf samii irraa bishaan gaarii baasuu irratti hundaa'a. Bishaan kun lageen isa qaxxaamuran irraas dhufuu danda'a; kanaafidha dubbiin Waaqayyoo mataan isaa Macaafa Qulqulluu keessatti " *burqaa bishaan jiraataa* " *wajjin kan wal bir aqabame*. *Maalummaa* " *lafaa* " kan murteessu " *bishaan* " kun jiraachuu fi dhabamuu isaati , akkasumas karaa hafuuraa, qulqullina amantii namaa bishaan %75 irraa ijaaраме.

Akka fakkeenyä sadaffaatti urjiilee samii keessa jiran haa fudhannu. Tokkoffaa, " *aduu* ", gama gaariin, ni ibsa; akka Uma.1:16tti, ibsaa " *guyyaa* " ti, biqiltoota namni nyaata isaa irraa tolchu ho'isuu fi guddina isaanii ni jajjabeessa. Gama hamaa ta'een ammoo ho'a garmalee ykn rooba dhabuu irraa kan ka'e midhaan ni guba. Gaaliiliyon sirrii ture, giddugala uumama keenya keessa waan jiruuf pilaaneetonni sirna isaa keessa jiran hundi naannoo isaatti naanna'u. Hunda caalaa immoo isa guddaadha, Macaafni Qulqulluun Uma.1:16 irratti " *isa guddaa* " jedhee isa waama, isa ho'aa fi gatii madaalawaa miti. Ulaagaaleen kun hundinuu fakkii Waaqayyoo isa mudaan hin qabne isa amaloonni kun hundinuu keessatti argaman isa taasisa. Namni kamiyuu Waaqayyoona argee jiraachuu hin danda'u, akkuma miila isaa " *aduu* " irra kaa'uu hin danda'u; urjii dhiiraa tokkicha, warri kaan hundinuu pilaaneetota ykn urjiilee dubartoota ta'an. Isa booda, " *ji'i* ", " *xiqqaan* ": akka Uma.1:16tti, ifa halkanii, kan dukkana inni dursudha. " *Ji'i* " kanaaf ergaa gadhee qofa qaba. Urjiin kun hunda caalaa nutti dhihoo ta'us, iccitii gama isaa isa dhokataa ta'e yeroo dheeraaf eegee jira. Ofii isaatiin hin ifu garuu akkuma pilaaneetota biroo hundaatti, marsaa tarkaanfataa ta'een, ifa laafaa " *aduu* " irraa argatu nutti deebisee erga. Ulaagaalee kana hundaan, " *ji'i* " mallattoo mudaan hin qabne kan bakka bu'uuf, tokkoffaa, amantii Yihudoottaa, lammaffaa, amantii kiristaanaa sobaa kan phaaphaasi Roomaa Kaatolikii, bara 538 irraa kaasee hanga har'aatti, fi Luteraanii Pirootestaantii, Kaalviinistii fi Angilikaan, . erga bara 1843. Samii keessas jiru, " *urjiileen* " isaanis akka Uma.1:14-15-17tti gahee lama kan isaan " *aduu fi ji'a* " wajjin qooddatan qabu. Innis " *yeroo, guyyoota fi waggoota mallatteessu* ", fi kan " *lafa ibsuu* ". Irra caalaan isaanii yeroo dukkanaa, halkan qofa ibsu. Innis mallattoo gaarii tajaajiltoota Waaqayyoo, warra dhugaa, hanga raajiin sun kufaatii isaanif maddisiisutti bakka bu'uudha; kunis jijiirama sadarkaa hafuuraa isaanii kan agarsiisudha. Kunis ergaa Waaqayyo kufaatii kiristaanaa miidhamaa soba Roomaa Daan.8:10 fi Mul.12:4; akkasumas kufaatii Pirootestaantii addunyaa maraa Mul.6:13 fi 8:12 keessatti. Adda baafamee, " *urjiin* " Phaaphaasi Roomaa Kaatolikii Mul.8:10-11, amantii Pirootestaantii Mul.9:1; akkasumas gonfoo lakkofsa 12, Yaa'ii Filatamaa injifate, Mul.12:1 keessatti walitti qabame. Dan.12:3 akka fakkeenyäatti " *warra namoota baay'ee qajeelummaa barsiisan* ", jechuunis " *warra lafa ibsan* " ifa Waaqayyo kenneen isaan moggaasa.

Mallattoowwan shanan kun raajii Apokilaapsii keessatti gahee guddaa ni taphatu. Kanaafuu ergaawan dhokataa ulaagaalee mallattoolee dhiyaataniin qabaman argachuu shaakaluu dandeessa. Garuu tokko tokko argachuun rakkisaa ta'a, kanaaf Waaqayyo mataan isaa furtuu iccitii sanaa agarsiisa, caqasoota Macaafa Qulqulluu keessatti, kan akka jechoota "mataa fi funyaan" kan hubatamuu danda'u hiika Waaqayyo Isa.9 irratti isaanif kenne qofaan: 14, bakka itti dubbifnu: " *abbaan murtii ykn jaarsi mataa, raajiiin soba barsiisu funyaan* ."

Garuu lakkooftsi 13 walfaana yaada dhiheessa, kanaaf hiika wal fakkaatu qaba, “*damee meexxii fi qaccee*”; “*qaccee*” kan Mul.11:1 keessatti phaaphaasii Roomaa bakka bu’u.

Akkasumas hiikni fakkeenyaa fakkiwwanii fi lakkooftsota ni jira. Akka seera bu’uuraatti tartiiba olka’aa ta’een qabna:

Lakkooftsa “1” tiif: adda ta’uu (waaqummaa ykn dijitalaa).

Lakkooftsa “2” jedhuuf: mudaa hin qabne.

Lakkooftsa “3” tiif: fiixaan ba’iinsa.

Lakkooftsa “4” tiif: waliigalaa ta’uu (qabxii kaardinaalii 4).

Lakkooftsa “5” tiif: dhiira (nama dhiiraa ykn dubartii).

Lakkooftsa “6” tiif: ergamaa samii (uumama samii ykn ergamaa).

Lakkooftsa “7” tiif: guutummaa. (Akkasumas: chaappaa Waaqa uumaa)

Fakkii kana olitti walnyaatinsa ida’ama dijiitota bu’uraa torban jalqabaa qabna; fakkeenyota: 8 =6+2; 9 =6+3 ta’ee; 10 =7+3 ta’ee; 11 =6+5 fi 7+4; 12 =7+5 fi 6+6; 13 =7+6 ta’aa. Filannoon kun mata dureewwan boqonnaawwan Mul’ata kana keessatti ilaalamaniin walqabatee hiika hafuuraa qabu. Macaafa Daani’eel keessatti ergaawwan raajii bara kiristaanaa Masiihichaa ilaachissee boqonnaa 2, 7, 8, 9, 11 fi 12 keessatti arganna.

Kitaaba Mul’ata Ergamaa Yohaannisiif mul’ate keessatti, koodii fakkeenyaa lakkooftsa boqonnaa garmalee mul’isa. Barri kiristaanaa kutaa seenaa gurguddoo lamatti qoodama.

Inni jalqabaa, lakkooftsa "2" irratti kan maxxane, yeroo harka caalu barumsa "guutuu dhabuu" amantii kiristaanaa kan 538 irraa eegalee phaaphaasii Kaatolikii Roomaatiin bakka bu'e, dhaaltuu seera amantii Amajjii 7, 321 irraa eegalee mootii Roomaa warra ormaa Qosxanxinoosiin hundeffame kan uwuisudha ^{AN}. Boqonnaan 2ffaan yeroo bara 94 fi 1843 gidduu ture hunda kan hammatedha.

Kutaan lammaffaan lakkooftsa "3"n bakka bu'e, bara 1843 irraa eegalee, yeroo "Adveentistii" kan ilaallatu yoo ta'u, yeroo Waaqayyo akkaataa sagantaa labsii waaqummaa Daan.8:14 irratti caqasameen raajii dubbateen "guutuu" barumsa ergamootaa deebi'ee akka deebi'u gaafatu. Mudaa kan hin qabne ta'uun kun hanga deebi'ee dhufuu Kiristoos birraa bara 2030tti eegamutti suutaan ni argama.

Lakkooftsa 7 olitti lakkooftsi 8, 2+6, yeroo mudaa hin qabne (2) hojiiwwan seexanaa (6) kaasa. Lakkooftsi 9, 3+6, yeroo guutuu ta'uu (3) fi hojiiwwan diyaabiloos walqixa (6) agarsiisa. Lakkooftsi 10, 3+7, yeroo fiixaan ba'iinsa (3), guutummaa (7) hojii waaqummaaf raajii dubbata.

Lakkooftsi "11" ykn, irra caalaa, 5+6, yeroo waaqa hin amanne Faransaay kan namni (5) seexanaa wajjin walqabatu (6) irratti xiyyeffata.

Lakkooftsi "12", i.e. 5+7, walqabsiisa namni (5) Waaqa uumaa wajjin qabu mul’isa (7 = guutummaa fi chaappaa mootii isaa).

Lakkooftsi "13" ykn 7+6, guutummaa (7) amantii kiristaanaa seexanaa wajjin walqabate agarsiisa (6); phaaphaasii jalqaba (*galaana*) fi Pirootestaantii (*lafa*) guyyoota dhumaa keessatti.

Lakkoofsi “14” ykn 7+7, hojii Adveentistii fi ergaawwan isaa kan addunyaa maraa (*Wangeela bara baraa*) ilaallata.

Lakkoofsi “15”, i.e. 5+5+5 ykn 3x5, yeroo dhala namaa (3) guutuu ta’uu (5) kaasa. Innis isa dhuma yeroo ayyaanaa kan agarsiisudha. “*Qamadii*” hafuuraa sassaabamee mana kuusaa samii keessatti kuufamuuf bilchaateera. Qophiin filatamtootaa sadarkaa Waaqayyo barbaadu irra waan ga’aniif xumurama.

Lakkoofsi “16” Mul’ata keessatti kan ilaallatu yoo ta’u, yeroo Waaqayyo “*dheekkamsa isaa isa dhuma torban*” diinota amantii isaa, Kiristaanummaa amanamaa hin taane irratti boqonnaa 13 irratti dhangalaasudha.

Lakkoofsi “17” hiika isaa kan fudhate, akkuma isa duraa, mata duree Waaqayyo raajii isaa keessatti itti kenne irraati: Mul’ata 17 keessatti, fakkeenya “firdii ejjituu gudditti” *Waaqayyoon*. Macaafa Qulqulluu keessatti, itti fayyadamni jalqabaa lakkofsa fakkeenya kanaa torban Faasikaa kan ilaallatu yoo ta’u kunis ji’ a jalqabaa waggaa guyyaa 10ffaa irraa eegalee guyyaa 17ffaatti xumurama. Sadarkaa guyyoota du’a “*hoolaa Waaqayyo*” Yesus Kiristoositti hanga qubeetiin kan raawwatame, Ayyaanni Faasikaa “*torban 70*” waggoota Daan.9:24 hanga 27 keessaa ^{70ffaa} keessatti guyyaa-waggootaatti raajii dubbatama. Kanaaf raajiin ^{torban} 70ffaa lakkofsa 27 yeroo waggaa torban guyyaa 26 fi 33 gidduu jiru kan hammate yoo ta’u, galmi raajichi agarsiisu Ayyaana Faasikaa kan birraa, “*gidduu*” waggoota torban torban raajii kana keessatti argamudha Daan.9:27 keessatti caqasame.

“Adventists” dhugaa isa dhumaatiif, lakkofsi 17 jaarraa 17 shaakala Wiixata Roomaa ilaallata, cubbuu Amajjii 7, 321 hundeffame. Guyyaan waggaa dhuma jaarraa 17 kanaa, Amajjii 7, 2021 “yeroo dhuma” jechuun Daan.11:40 irratti raajii dubbateera. “*Yeroon*” kun raawwii adabbii akeekkachiisa isa dhuma kanaaf kan mijatu yoo ta’u kunis Waraana Addunyaa Sadaffaa kan agarsiisu “xurumbaa ja’affaa” Mul.9:13 hanga 21 irratti mul’atuun Waaqayyoon raajii dubbateera. Gaaga’ama dinagdee Covid -19 vaayirasiiin bara 2020 (Amajjii 20, 2020 hanga Amajjii 20, 2021) kan jalqaba adabbii waaqaa ta’ee agarsiisa.

Mata dureen boqonnaa “18” adabbii “*Baabiloon Gudditti*” ti.

Boqonnaan “19” haala ulfina Yesus Kiristoosiin deebi’uu fi finciltoota namootaa wajjin wal dura dhaabbachuu isaa irratti xiyyeffata.

Boqonnaan “20” bara kuma torbaffaa, lafa duwwaa kan seexanni booji’amee fi samii irratti, bakka filattooni jireenyaa fi hojii finciltoota du’an hamoo Waaqayyoon gataman irratti murteessuuf itti ce’an kan kaasudha.

Boqonnaan “21” fakkeenyummaa 3x7, jechuunis fiixaan ba’iinsa (3) qulqullummaa waaqummaa (7) filatamoo isaa keessatti deebi’ee dhalate lafa irraa furamee argata.

Akkasitti raajichi akka mata duree isaatti kan fudhatu filatamoo Adveentizimii Mul.

Boqonnaan “22” yeroo, lafa haaromfamee fi haaromfamee irratti, Waaqayyo teessoo isaa fi filatamtoota mootummaa isaa isa bara baraa irraa kaa’u eebbisa.

Adveentizimii

Egaa ilmaan fi ijoolle durbaa Waaqayyoo kun eenyu? Akkasumas kallattiin jechuu dandeenya, sababni isaas barreffamni kun ragaa barbaadamu hunda ni kenna, Mul'anni waaqummaa kun Waaqayyo Kiristaanota "Adventist" tti kan dhiyaatedha. Jaallachuus jibbitus fedhiin Waaqayyoo olaantummaa qaba, birraa bara 1843 irraa eegalee, yeroo labsiin Daani'eel 8:14 irratti raajii dubbatame hojiirra oole, ulaagaan "Adveentistii guyyaa torbaffaa" karaa addaa kan amma iyuu Waaqayyoon wal qunnamsiisu ta'ee jira akkasumas tajaajiltoota isaa namoota ta'an. Garuu of eeggadhaa ! Norm kun yeroo hunda jijiiramaa kan jiru yoo ta'u, jijiirama kana diduu isaatiin, fedhii Waaqayyootiin, bakka bu'ummaan dhaabbataa isaa isa ofisaa bara 1994 irraa eegalee Yesus Kiristoosiin akka olka'u taasisseera. Adventism maali? Jechi kun jecha Laatiin "adventus" jedhu irraa kan dhufe yoo ta'u hiikni isaas: dhufatii. Kan Yesus Kiristoos, ulfina Abbaa keessatti deebi'uu isaa isa dhumaa guddaa ta'eef, birraa bara 1843, ji'a kufaatii bara 1844 fi ji'a kufaatii bara 1994tti eegama ture. Ejjennoowwan sobaa kun pirojekti Waaqayyoo keessatti kan tumaman, kanas ta'e sana, ciminaan kan fudhataman turan bu'aa.bu'aa hafuuraa gaddisiisaa warra beeksisa raajii kanaa fi ejjennoo isaanii tuffataniif, sababni isaas isaan gurmaa'anii, olaantummaadhaan, uumaa guddaa Waaqayyoon waan ta'aniif. Akkasitti, namni barreffama kana keessatti ibsaa Yesus Kiristoos yaada dhiheesee beeku kamiyyuu, akka bu'aa kallattiitti, "Adventist", "kan guyyaa torbaffaa" ta'a, namoota biratti yoo hin taane, Waaqayyoof kun ni ta'a; kunis,akkuma guyyaa tokkoffaa boqonnaa amantii dhiisee, guyyaa torbaffaa isa hafe, Sanbata jedhamtu, Waaqayyon erga uumamtee addunyaan qulqullaa'e shaakaluudhaaf. Kan Waaqayyoo ta'uun ulaagaalee waaqummaa wal-dabalatan kan agarsiisudha; Sanbata wajjin, Adveentistiin filatame qaamni isaa fooniis qabeenya Waaqayyoo ta'uu isaa hubachuu qaba, akkasumas akka kanaatti, akka qabeenya waaqummaa gatii guddaa qabuutti, bakka qulqulluu fooniitti sooruu fi kunuunsuu qaba. Waaqayyo namaaf, Uma.1:29 irratti, nyaata isaa isa gaarii ta'e waan ajajeef: "*Waaqayyo akkana jedhe: Kunoo, ani baala sanyii godhatu hundumaa, isa fuula lafa hundumaa irra jiruu fi muka isa keessa jiru hundumaa siif nan kenna firii mukaa fi sanyii godhachuu: kun nyaata keessan in ta'a .*"

Yaadni Adveentistii pirojekti kiristaanaa Waaqayyo mul'ise irraa adda hin bahu. Deebi'ee dhufuun Yesus Kiristoos caqasoota macaafa qulqulluu hedduu keessatti caqasameera: Far.50:3: "***Inni dhufa yaa Waaqayyo keenya , callisee hin hafu; fuuldura isaa ibiddi nama nyaatu, naannoo isaatti obomboleettii hamaatu jira***"; Faar.96:13: "...*Gooftaa duratti! Inni dhufa, lafa irratti*

murteessuuf waan dhufuuf ; *inni biyya lafaa qajeelummaadhaan, saba irrattis akka amanamummaa isaatti ni farada.* » ; Isa.35:4: “ *Warra garaan isaanii dhiphateetti: Jajjabeessaa, hin sodaatinaa; kunoo Waaqayyo kee, haaloo ni dhufa, adaba Waaqayyoo; Inni ofii isaatti dhufee isin fayyisa* ”; Hos.6:3: “ *Kottaa beekna, Waaqayyoon beekuu haa barbaannu; dhufaatiin isaas akkuma barii mirkanaa'aadha. Inni akka bokcaa , akka bokcaa arfaasaa lafa bishaan obaasu nuuf in dhufa* ”; macaafa kakuu haaraa keessatti dubbisna: Mat.21:40: “ *Gooftaan maasii wayinii yommuu dhufu , kireeffattoota kana maal godha?* » ; 24:50: “ ... *goothaan garbicha kanaa guyyaa inni hin eegne, sa'aatii inni hin beeknetti in dhufa,* ”; 25:31: “ *Ilmi namaa ulfina isaatiin , ergamoota hundumaa wajjin yommuu dhufu, teessoo ulfina isaa irra ni taa'a.* » ; Iya.7:27: “ *Haa ta'u malee, inni kun eessaa akka dhufe ni beekna; Kiristoos garuu, gaafa dhufu , namni eessaa akka dhufe hin beeku.* » ; 7:31: “ *Namoota baay'een isatti amananii, “ Kiristoos yommuu dhufu , hojji humnaa isa kana hojjete caalaa ni hojjetaa?* » ; Ibr.10:37: “ *Yeroo muraasa booda, inni dhufu ni dhufa , innis hin tursiisu .* ” Dhugaa ba'umsa Yesus isa dhumaa: Yohaannis 14:3: “ *Yoon dhagee iddo isiniif qopheessu , deebi'ee nan dhufa, gara kootti isin nan fudhadha , bakka ani jirutti isin achitti akka argamtaniif .* Dhuga ba'umsa ergamootaa: HoE.1:11: “ *Isaanis, “Namoota Galiilaa, maaliif gara samii ilaalu dhiistu? Iyyesuus inni isin keessaa gara samiitti ol fudhatame kun akkuma gara samiitti yeroo deemu argitan ni dhufa.* ”.” Pirojektiin Adveentistii Masihichaa kan mul’atu: Isa.61:1-2: “ *Hafuurri Gooftaa, YaHWéH, ana irra jira, YaHWéH hiyyeeyyiif misiraachoo akkan fiduuf na dibe; Namoota garaan isaanii cabe akkan fayyisu, warra booji'amtootaaf bilisummaa akkan labsuuf, warra hidhamtootaaf immoo bilisa ba'uu akkan labsuuf na ergeera; to proclaim a year of favor of YaHWéH, ...* ” Asitti, mana sagadaa Naazireet keessatti barreeffama kana dubbisee, Yesus dubbisa isaa dhiisee kitaabicha cufe, sababiin isaas kan hafe, waa'ee “ *guyyaa haaloo bahuun* ” kan raawwatamu waggoota 2003 booda qofa ture, ulfina qabeessa waaqummaadhaan deebi'uu isaatiif: “ *fi guyyaa Waaqa keenya irraa haaloo ba'uu ; warra rakkatan hundumaa jajjabeessuuf;* »

Adveentizimiin har'a fuula dachaa qaba, fi tokkoffaa, gama dhaabbata ofiisaa kan bara 1991tti dide, ibsaa isa dhumaa Yesus isaaf dhiheesse, karaa meeshaa namaa gad of qabuu ani ta'e. Bal'inni bakka barbaachisaa ta'etti barreeffama kana keessatti ni mul'ata. Gareen Adveentistii mormitoota hedduun lafa irratti faca'anii jiru. Ifni kun akka dursa kennuutti isaaniif kan dhiyaatedha. Isheen “ifa guddaa” obboleettiin hafuuraa keenya hangafti, Ellen White, ummata Adveentistii gara isaatti geggeessuu barbaaddedha. Hojii ishee akka “ifa xiqqoo” gara “guddaa” geessutti dhiheessite. Ergaa ummata duratti dhiheessite isa dhumaa irrattis, harka lamaan Macaafa Qulqulluu Qulqulluu ol qabattee, “Obboloota koo, kitaaba kana isiniif gorsa” jettee labsiteetti. Hawwiin isaa amma raawwatameera; Daani'eel fi Mul'anni guutummaatti kan hiikaman seera macaafa qulqulluu cimsee fayyadamuudhaani. Walsimsiisuun guutuu ta'e ogummaa Waaqayyoo isa guddaa mul'isa. Dubbisaa, eenu iyuu yoo taate, dogoggora kan darbee akka hin hojenne si dhaama, karoora waaqummaa wajjin kan walmadaalu sidha, sababiin isaas inni hundumaa danda'u ilaalcha kee wajjin wal hin madaqu . Ifa diduun

cubbuu du'aa qoricha tokko malee; dhiigni Iyyesuus Kiristoos dhangalaase hin haguugu. Qaree barbaachisaa kana cufee gara “ *balaa* ” labsameetti nan deebi'a.

Seenaa Apokilaapsiitti dhiyaachuu koo dura, akka waliigalaatti, raajiiwwan Waaqayyoon kaka'umsa argatan, beekumsi isaanii ykn tuffiin isaanii jirenyaa bara baraa ykn du'a dhaabbataa waan fiduuf, maaliif nuuf, ilmaan namootaatiif, hamma guddaa murteessaa akka ta'an isiniif ibsuu qaba. Sababni isaas akka armaan gadiitti: ilmi namaas tasgabbii waan jaallatuuf akka kanaan jijiirama ni sodaata. Kanarraa kan ka'e tasgabbii kana tiksee amantii isaa gara duudhaatti jijiira, waan gama haaraatiin of dhiyeessu hunda gata. Akkasitti, badiisa isaaniif, Yihudoonni gamtaa waaqummaa durii dursanii kan socho'an yoo ta'u, Yesus Mul 2:8 fi 3:9 irratti “ *mana sagadaa Seexanaa* ” *jedhee balaaleffachuu irraa duubatti hin jedhu*. Duudhaa abbootiitti cichuudhaan, karaa kanaan hariiroo Waaqayyo wajjin qaban eeguu akka danda'an amanu turan. Garuu haala kana keessatti maaltu ta'a? Namni kana booda yeroo itti dubbatu Waaqayyoon hin dhaggeeffatu, garuu Waaqayyoon akka inni dubbatu akka dhaggeeffatu gaafata. Haala kana keessatti Waaqayyo kana booda herrega isaa hin argatu, kana caalaas erga, ofii isaatii amala isaa fi murtii isaa kan bara baraan akkuma jirutti hafe keessatti akka hin jijiiramne dhugaa yoo ta'e, pirojektiin isaa yeroo hunda guddachaa kan jiruu fi yeroo hunda jijiiramaa jira. Yaada kana mirkaneessuuf keeyyatni tokko gahaadha: “ *Daandiin nama qajeelaa akka ifa ibsu, ifaan isaa hamma walakkeessa guyyaatti dabala deema.* (Fak 4:18). ” “ *Karaan* ” caqasa kanaa “ *karaa* ” Yesus Kiristoos keessatti qaama ta'ee wajjin wal qixa. Kun dhugaan amantii Kiristoositti qabus yeroon akka guddatu kan mirkaneessu, akka filannoo Waaqayyootti, akka karoora isatti. Kaadhimamaa bara baraaf kaadhimamtoonni jechoota Yesus hiika isaaniif malu kennuu qabu yeroo inni akkas jedhee isaanitti hime: “ *Nama hojii koo hanga dhumaatti eegu nan kenna...* (Mul.2:26) ”. Namoonni baay'een wanta jalqabarrraa kaasee hanga dhumaatti baratte qabachuun gahaadha jedhanii yaadu; kunis duraanuu dogoggora Yihudoota sabaa fi barumsa Yesus fakkeenya isaa waa'ee taalaantii ture. Kun garuu amantiin dhugaan Hafuura Waaqayyo isa jiraataa isa ijoollee isaaf nyaata yeroo hundumaa fi yeroo hundumaa afaan isaa keessaa buhu kana kennuudhaaf kunuunsa godhu wajjin walitti dhufeenya dhaabbataa ta'uu isaa dagachuudha. Dubbiin Waaqayyo barreffamoota qulqulluu Macaafa Qulqulluu qofa irratti kan daangeffame miti, isa booda, dhaabbataadhaan hafa, “Logos” jiraataan, Dubbiin yeroodhaaf foon ta'e, Kiristoos hafuura qulqulluudhaan socho'ee warra isa qaban waliin marii isaa itti fufuuf. lubbuu isaanii guutuun isa jaalladhaa, isa barbaadaa. Ani akka dhuunfaatti gumaacha ifa haaraa kan ani warra hamma koo jaallataniif qoodu kana irraa fayyadamaa waanan ta'eef wantoota kanaaf ragaa bahuu nan danda'a. Haaromsi samii irraa argannu pirojekti isaa mul'ate irratti hubannoo keenya yeroo hunda kan fooyyessuu fi hiika yeroon isaa darbe yeroo dulloome akkamitti akka murteessinee fi dhiisuu akka dandeenyu beekuu qabna. Macaafni Qulqulluun kana akka goonu nu afeera: “ *Waan hundumaa qoradhu; wanta gaarii ta'etti jabeessitee qabadhu;* (1Tas.5:21). ”

Murtiin Waaqayyoo itti fufiinsaan jijjiirama tarkaanfataa ifa hafuuraan geggeeffamee fi namoota filatamoo kuusaa dubbii isaatiif mul'ateef madaqfama. Haala kanaan, kabajni cimaan duudhaa kasaaraa fida, sababiin isaas ilmi namaa jijjiirama sagantaa qusannaa suuta suutaan hanga dhuma addunyaatti mul'atutti akka hin madaqne waan dhorkuuf. Ibsi tokko jira inni gatii isaa guutuu kan fudhatu damee amantii keessatti, innis: dhugaa yeroo ammaa yookaan dhugaa ammaa. Yaada kana caalaatti hubachuuf yeroo darbe ilaaluu qabna, bara ergamootaatti barumsa amantii guutuu ta'e qabna turre. Booda, yeroo raajii dubbatame dukkana garmalee keessa, barumsi ergamootaa kan "Roomaa" lamaan bakka bu'e; kan impaayeraa fi kan phaaphaasi, marsaa lamaan pirojekti waaqummaa tokkoo kan seexanaadhaaf qophaa'e. Kanaaf, hojiin haaromsaa maqaa isaa qajeelcha, sababni isaas barumsa sobaa buqqisuu fi sanyii gaarii barumsa ergamootaa bade deebisee dhaabuu waan of keessaa qabuuf. Obsa guddaadhaan Waaqayyo yeroo, yeroo baay'ee, ifni isaa guutummaatti akka xumuramuuf kenne. Waaqolii warra ormaa kanneen deebii hin kennine irraa adda ta'ee, waan hin jirreef, Waaqayyo uumaan bara baraan jiraata, akkasumas akka jiru agarsiisa, deebii isaa fi gocha isaa isa hin fakkeessineen; kan nama dhibu, adabbii cimaa dahoo godhatee. Kan uumama ajaju, kan balaqqeessaa, balaqqeessaa fi balaqqeessa qajeelchu, kan volkaanoo dammaqsee dhala namaa yakkamaa irratti ibidda akka dhangalaasu kan godhu, kan kirkira lafaa fiduu fi dambalii bishaanii diigumsaa fidu, sammuu qondaaltota isaa filataman keessattis kan xuxxuquuf dhufus, . adeemsa pirojekti isaa, waan hojjechuuf qophaa'aa jiru, akkuma dursee beeksise, yeroo dheeraa dura. “ *Waaqayyo gooftaan iccitii isaa hanga tajaajiltoota isaa raajotaaf ibsutti homaa hin godhu* ,” akka Amos 3:7.

Ilaalcha jalqabaa Apokilaapsii

Yohaannis ergamaan Gooftaa Iyyasuus Kiristoos dhiheessi isaa keessatti fakkiwwan Waaqayyo mul'ataan isaaf kenu fi ergaawwan inni dhaga'u nuuf ibsa. Mul'ataan, garuu bifa qofaan, Mul'anni, hiikni Giriikii "apocalupsis", homaa hin mul'isu, sababiin isaas gama dhoksaa isaa kan amantoota baay'ee dubbisaniif hin hubatamne qabateera. Iccitiin abdii isaan kutachiisa, iccitii mul'ate tuffachuutti gadi bu'u.

Waaqayyo kana sababa malee hin godhu. Haala kanaan hojjechuudhaan Mul'anni isaa hangam qulqulluu akka ta'ee fi akka kanaatti filatamoo isaa qofaaf kan yaadame nu barsiisa. Kunis bakka dhimmicha irratti ifa ta'uun sirrii ta'etti, warri filataman isaa warra akkas jedhaman osoo hin taane, addatti warra ofii isaati akka tajaajiltoota isaatti beeku, sababni isaas isaan adda ba'anii mul'atu, amantoota sobaa, amanamummaa fi ajajamuu isaaniitiin .

“ Mul'ata Yesus Kiristoos, isa Waaqayyo waan dafee ta'uu qabu tajaajiltoota isaatti akka agarsiisuuf kenne , isa inni ergamaa isaa, garbicha isaa Yohaannis isa dubbii Waaqayyoo fi dhugaa ba'umsa Yesus Kristoos dhugaa ba'etti erguudhaan beeksise , waan arge hunda. (Mul.1:1-2).”

Egaa inni Yohaannis 14:6 irratti “ *Karaa, dhugaan, jireenyis ana; karaa koo malee namni gara Abbaa hin dhufu* ”, dhufa, karaa Apokilaapsii isaa, Mul'ata isaatiin, tajaajiltoota isaatiif daandii dhugaa isa jirenya bara baraa maqaa isaatiin dhihaatee fi yaada dhihaate akka argatan isaan dandeessisu agarsiisuuf. Kanaaf, warra inni fudhachuuuf malu jedhee murteesse qofatu argata. Yesus tajaajila isaa isa lafaatiin fakkeenya amantii dhugaa maal akka ta'e qabatamaan erga agarsiissee booda, namoota isaa fi aarsaa araaraa fedhii isaatiin kan malu ta'an, karaa fakkeenya inni isaan dura irra deeme kanaaf dhuguma of kennuu isaaniitiin, beekamtii ni kenna. Tajaajila Waaqayyoof guutummaatti of kennuu isaa ulaagaa yaadame dha. Gooftaan Philaaxosiin: “ ...Ani dhugaa dhugaa ba'uuf gara biyya

lafaa dhufeera... (Yohaannis 18:37),” yoo jedhe, addunyaadhuma kana keessatti, warri filataman isaas akkasumma gochuu qabu.

Iccitiin hundi ibsa isaa qaba, garuu argachuuf furtuuwwan iccitii sana bananii fi cufan fayyadamuu qabda. Garuu wayyoo warra gubbaa irraa beekuu barbaadaniif, furtuun guddaan Waaqayyo ofii isaati, qaamaan. Yeroo boqonnaa isaa fi akka murtii isaa isa dogoggora hin qabnee fi guutummaatti haqa qabeessa ta’etti sammuu namaa ni bana ykn ni cufa. Gufuun jalqabaa kun kitaaba mul’ate akka hin hubatamne kan godhu yoo ta’u, Macaafni Qulqulluun Qulqulluun walumaa galatti, yeroo dubbisa amantoota sobduu jala galfamu, walitti qabama barruulee alibii amantii ta’aa. Akkasumas amantoonni sobaa kun baay’ee baay’eedha, kanaafidha, lafa irratti, Yesus akeekkachiisa isaa waa’ee Kiristoos sobaa hanga dhuma addunyaatti mul’ataniif baay’isee ture, akka Mat.24:5-11-24 fi Mat. .7:21 hanga 23, bakka inni himanna Sobaa warra isaaf iyyan irraa akeekkachiisa.

Kanaaf Apokilaapsii seenaa amantii dhugaa Iyyasuus Kiristoos Abbaa fi Hafuura Qulqulluudhaan beekamtii argate Abbaa, Waaqa tokkicha uumaa irraa dhufuudha. Amantiin dhugaan kun namoota filatamoo ta’an warra jaarrea dukkanaa’oo keessatti yeroo burjaajii amantii garmalee keessa darban ulaagaa guuta. Haalli kun mallattoo urjii Waaqayyo warra filatamoo ta’an kan inni beekutti, yeroodhaaf illee ta’u, sababni isaas akkuma isaanii, akka Uma.1:15tti, isaan dukkana keessatti ifu, “*lafa ibsuuf*.” »

Furtuu Mul’ataa inni lammaffaan macaafa Daani’eel raajii keessatti dhokatee jira, macaafa kakuu moofaa keessaa tokko, innis “ dhugaa ba’oota lama ” Waaqayyoo Mul.11:3; inni lammataa immoo Mul’ata fi macaafota kakuu haaraa dha. Yesus yeroo lafarra tajaajila isaatti xiyyeffannaa duuka buutota isaa gara raajii Daani’eel kan dhugaa ba’umsi isaa kitaabota seenaa “Toora” qulqulluu Yihudootaa keessatti ramadame kanaatti harkiseera.

Mul’anni Waaqummaa bifaa utubaawwan hafuuraa lama qaba. Macaafni Daani’eel fi kan Apokilaapsii Yohaannisiif kenname akkuma utubaa lamaa magaalaa guddoo mul’ata waaqa samii baachuu wal-irratti kan hundaa’anii fi kan wal-dabalatan ta’uun isaanii baay’ee dhugaadha.

Kanaaf Mul’anni seenaa amantii dhugaa Waaqayyo caqasa kana keessatti akkas jedhee ibsudha: “ *Kan dubbisee fi warri dubbii raajii dhaga'an, wanta achi keessatti barreeffame kan eeganis eebbifamaa dha! Yeroon sun dhi'aatee waan jiruuf* (Mul.1:3).”

Gochimi “dubbisi” jedhu Waaqayyoof hiika sirrii kan qabu yoo ta’u kunis dhugaa ergaa dubbifame hubachuu wajjin kan walqabatudha. Yaadni kun Isa.29:11-12 keessatti ibsameera: “ *Mul’anni hundinuu akka dubbii macaafa chaappaa qabuu fi nama dubbisuu beekutti, “Kana dubbisi! Eenyu immoo akkas jedhee deebisa: Ani hin danda'u, sababiin isaas chaappaa waan ta'eef; ykn akka kitaaba namni tokko nama dubbisuu hin beekneef kennu: Kana dubbisi! Eenyu immoo akkas jedhee deebisa: Ani dubbisuu hin beeku .”* Walmadaalchisuun kanaan Hafuurri ergaawwan waaqummaa warra “ afaanii fi funyaaniin isa kabaju, garuu garaan isaanii isa irraa fagaateef ” koodii godhame hubachuun akka hin

danda'amne mirkaneessa, akka Isa.29:13tti: “ *Gooftaan akkas jedhe: Yeroo kana namoonni natti dhihaatu, Afaan isaanii fi funyaan isaaniitiin na kabaju; garuu garaan isaa narraa fagaateera , sodaan inni narraa qabus ajaja duudhaa namaqofa* ”.”

Furtuu sadaffaan isa jalqabaatti makama. Akkasumas Waaqayyo isa filatamoo isaa keessaa olaantummaadhaan filatu, isa inni obboloota isaa fi obboleettota isaa Yesus Kiristoosiin ibsuuf raajii sana “dubbisuuf” isa dandeessisu keessatti argama. Sababni isaas Phaawuloos 1Qor.12:28-29 irratti yaadateera: “ *Waaqayyo waldaa keessatti jalqaba ergamoota, lammaffaa raajota, sadaffaa barsiisota, achiis warra kennaa dinqii qaban, achiis warra kennaa fayyisuu qaban, warra gargaaruu, kan bulchuu, kan afaan adda addaa dubbachuu. Hundi isaanii ergamootaa? Hundi isaanii raajotadhaa? Hundi isaanii doktorootadhaa?* ”.”

Tartiiba Waaqayyoon geggeeffamu keessatti namni murtoo dhuunfaa namaatiin akka raajiitti hin improvise. Wanti hundinuuakkuma Yesus fakkeenya sana keessatti barsiisetti ta'aa jira, waltajii fuulduraa irratti sadarkaa tokkoffaa fudhachuuf ariifachuu hin qabnu, garuu faallaa kanaa kutaa duuba taa'uu qabna, eeguu qabna, yoo sun barbaachisaa ta'e.ta'uu qabna , Waaqayyo gara tarree fuulduraatti akka deemnu akka nu afeere. Hojii isaa keessatti gahee addaa tokkollee hin hawwine, hiika ergaawan ajaa'ibaa Mul'ata keessatti dubbise kanaa hubachuuuf fedhii guddaa qofa qaba ture. Hiika isaa osoon hin hubatin, mul'ataan kan na waame immoo Waaqayyo ture. Kanaafuu hojiwwan ani dhiyeessu amala adda ta'een ifa ta'uun isaanii hin dinqisiifatinaa; firii ergama dhugaa ergamootaati.

Kanaaf iccitii isaa koodii keessatti mul'ate hubachuu dadhabuun yeroodhaaf tartiiba Waaqayyo hundesseen waanuma jiruu fi kan eegamudha. Wallaalummaan badii hin uumu, hanga bu'aa ifa kenname diduu hin taaneetti. Waan inni karaa raajota hojii kanaaf ajajuun mul'isu diduu yoo ta'e, murtiin waaqummaa battalumatti: hariiroo, eegumsaa fi abdii addaan cituu dha. Akkasitti, raajiin ergamaa tokko, Yohaannis, Waaqayyo irraa mul'ata koodii argate, yeroo dhumaatti, raajiin ergamaa kan biraan har'a mul'ata Daani'eel fi Mul'ata decoded ta'e isiniif dhiheessa, wabii eebba waaqummaa hundumaa karaa ifa isaanii isa ol'aanaa isiniif dhiheessa. Decoding kanaaf, madda tokko qofa: Macaafa Qulqulluu, Macaafa Qulqulluu malee homaa miti, garuu guutummaa Macaafa Qulqulluu, ifa Hafuura Qulqulluu jalatti. Xiyyeeffannaan Waaqayyoo fi jaalalli isaa uumamtoota namaa salphaa ta'an, akka ijoolle ajajamoo ta'anii fi yeroo dhumaatti baay'ee hin argamne irratti kan xiyyeeffate dha. Yaada waaqummaa hubachuun kan danda'amu walta'iinsa dhiyeenyaa fi cimaa Waaqayyoo fi hojjetaa isaa gidduu jiru qofaan. Dhugaan hatamuu hin danda'u; isheef mala. Warra jaallataniif akka madda waaqummaatti, firii, hundee Gooftaa jaallatamaa fi waaqeffamaa ta'etti fudhatama.

Ijaarsi guutuun Mul'ata guddaa kitaabota Daani'eel fi Mul'ataan haala waldabalaatiin fide guddaa fi gowwoomsaa walxaxaa dha. Sababni isaas, dhugaa jiru keessatti Waaqayyo yeroo baay'ee dhimmoota tokko tokko gama fi bal'ina addaa addaa fi wal-dabalataa jalatti eereera. Sadarkaa ogummaa ani har'a

dhimmicha irratti qabuun, seenaan amantii mul'ate dhugumatti gabaabsuuf baay'ee salphaadha.

Ammallee furtuun afraffaan hafeera: ofii keenya. Filatamuu qabna, sababiin isaas lubbuun keenya fi namummaan keenya guutuun Waaqayyoo wajjin, yaada isaa hundumaa kan gaarii fi hamaa wajjin quoddachuu qaba. Namni tokko kan isaa yoo hin taane qabxii tokkoon ykn kan biraa irratti barumsa isaa mormuun isaa mirkanaa'aadha. Mul'anni ulfina qabeessa ta'e sammuu qulqullaa'e warra filataman keessatti qofa ifa ta'ee mul'ata. Dhugaan jiru akkas daldaluun hin danda'amu, mari'achuun hin danda'amu,akkuma jirutti fudhatamuu ykn dhiisuu qaba. Akkuma Yesus barsiise, wanti hundinuu "eeyyee" ykn "lakki" jechuun murtaa'a. Wanti namni itti dabale immoo Jamarraa dhufa.

Amma iyyuu ulaagaan bu'uuraa Waaqayyo irraa barbaadu tokko jira: gad of deebisuu guutuu. Hojii tokkotti of tuuluun seera qabeessa ta'us of tuuluun gonkumaa hin ta'u: "*Waaqayyo warra of tuulu ni morma warra gad of deebisaniif garuu ayyaana ni kenna* (Yaq.4:6)." Of tuuluun hundee hamaa kufaatii seexanni bu'aa hamaa ofii isaatiif fi uumamtoota Waaqayyoo isa samii fi lafaa hundumaaf fide waan ta'eef, uumamni of tuuluun Kiristoos keessatti filannoo argachuun hin danda'amu.

Gad of deebisuun, gad of deebisuun dhugaan, dadhabina namummaa keenya beekuu fi dubbii Kiristoos amanuu kan of keessaa qabu yoo ta'u: "*ana malee homaa gochuu hin dandeessan* (Yohaannis 15:5)" nuun jedhu. Kana keessatti "*homaa*" hin argamu, adda durummaan, hiika ergaawwan raajii isaa koodii ta'an hubachuuf carraan. Maaliif akka ta'e sitti himee ibsa siif kenna. Gooftaan ogummaa isaatiin, ogummaa waaqummaa isaatiin, raajii isaatiin elementoota waggoota kurnaniin adda baafamanii Daani'eel kakaase. Raajiwwan kana hunda boqonnaadhaan addaan baafamanii wal bira qabamee ilaaluuf yaada na kakaasuu isaa dura namni na dura kana godhe hin turre. Sababni isaas, himannaan Waaqayyo dhiyeessu sirrii fi ifa kan argatu tooftaa kanaan qofa. Iccitiin ifaa walnyaatinsa barreeffamoota raajii hundumaa irratti, qo'annoowalfakkaatoo daataa boqonnaawwan isaa adda addaa irraa, hunda caalaa immoo hiika hafuuraa mallattoolee qunnaman guutummaa Macaafa Qulqulluu keessatti barbaaduu irratti hundaa'a. Hanga malan kun itti fayyadannuti, macaafni Daani'eel, isa malee raajiin Mul'ataa guutummaatti hubatamuu kan hin dandeenye ta'ee hafe, himannaan waaqummaa caqafame namoota isaan ilaallatu baay'ee hin yaaddessine. Haala kana jijjiiruuf jecha Hafuurri Qulqulluu Yesus Kiristoos waan hanga sanatti dukkanaa'ee ture akkan ifa godhu na kakaase. Akkasitti adda baasuun dheekkamsa waaqaa ijoo afran haala hin mormamneen mul'ata. Waaqayyo aangoo biraan kan sagalee isaa isa barreeffame malee hin beeku, kan balaaleffatuu fi himatus isa kana, mata duree "*dhugaa baatota isaa lama*" jedhu jalatti akka Mul. 11:3tti, cubbamoota lafaa fi samii. Mee amma seenaa raajii mul'ate kana gabaabinaan haa ilaallu.

Kutaa tokkoffaa: seenaa Israa'el biyyaa ari'amu erga – 605

Daani'eel Baabilon ga'e (-605) Dan.1

Mul'ata Daani'eel bulchitoota walduraa duubaan dhufan ilaachisee arge

- 1-Impaayera Kaldootaa: Dan.2:32-37-38; 7:4 irratti.
 2-Impaayera Meedii fi Faarsi: Dan.2:32-39; 7:5; 8:20 irratti.
 3-Impaayera Giriikii: Dan.2:32-39; 7:6; 8:21; 11:3-4-21 irraa kan fudhatame.
 4-Impaayera Roomaa: Dan.2:33-40; 7:7; 8:9; 9:26; 11:18-30 irratti kan argamu.
 5-Mootummaa Awurooppaa: Dan.2:33; 7:7-20-24 irratti.
 6-Sirni phaaphaasii: Dan.7:8; 8:10 irratti; 9:27; 11:36 irratti.

Kutaa Lammaffaa : Daani'eel + Mul'ata

Raajii waa'ee dhufaatii jalqabaa Masihichaa Yihudootaan fudhatama dhabe: Daani'eel 9.

Ari'atama Yihudoota irratti mootii Giriikii Anxoqos IV Ephiphanes (-168): *balaa guddaa beeksisuu* : Dan.10:1. Raawwii isaa: Dan.11:31. Ari'atama Roomaa (70): Dan.9:26.

Kaldoota, Meedii fi Faarsi, Giriikota booda, ol'aantummaa Roomaa, impaayera, sana booda phaaphaasii, bara 538 irraa eegalee Roomaa keessatti amantiin kiristaanaa diina isaa isa du'aa marsaa impaayera fi phaaphaasii lamaan walitti aansuun wal argu: Dan.2 :40 hanga 43tti; 7:7-8-19 hanga 26; 8:9-12; 11:36-40 irratti; 12:7; Mul.2; 8:8-11; 11:2; 12:3 hanga 6-13 hanga 16; 13:1-10; 14:8 irratti.

Bara 1170 (Pierre Valdo) irraa eegalee, hojii Haaromsaa hanga deebi'ee dhufuu Kiristoos: Apo.2:19-20-24 hanga 29; 3:1 hanga 3; 9:1-12; 13:11 hanga 18tti.

Bara 1789 fi 1798 gidduutti tarkaanfii adabbii warraaqsa Faransaay Waaqayyoon hin amanne: Mul.2:22; 8:12; 11:7-13 irraa kan fudhatame.

Impaayera Naapooliyoont 1ffaa : Apo.8:13.

Bara 1843 irraa eegalee qormaata amantii Adveentistii fi bu'aa isaa: Daani'eel 8:14; 12:11-12; Mul.3. Kufatii amantii Pirootestaantii aadaa: Mul.3:1 hanga 3; adabbiin isaa: Mul.9:1 hanga 12 (^{5ffaa} *xurumbaa*). Qajeelchitoota Adveentistii Eebbfamoo: Mul.3:4-6.

Bara 1873 irraa eegalee, eeba ofiisaa dhaabbata Adveentistii guyyaa torbaffaa addunyaa maraa: Daani'eel 12:12; Mul.3:7; chaappaa *Waaqayyoo* : Mul.7; ergama isaa isa addunyaa maraa ykn ergaawan ergamoota sadan irraa: Mul.14:7 hanga 13.

Bara 1994 irraa eegalee, qormaata amantii raajii jalatti, amantiin Adveentistii dhaabbataa kufe: Mul.3:14 hanga 19. Bu'aan isaa: mooraa Pirootestaantii bara 1844 irraa eegalee fudhatama dhabeetti makame: Mul.9:5-10. Adabbiin isaa: Mul.14:10 (*innis ni dhuga* ...).

Bara 2021 fi 2029 gidduutti Waraana Addunyaa Sadaffaa: Daani'eel 11:40 hanga 45; Mul.9:13 hanga 19 (^{6ffaa} *xurumbaa*).

Bara 2029tti, xumura yeroon ayyaana waloo fi dhuunfaa: Apo.15.

Qormaata amantii addunyaa maraa: seera Wiixataa kan fe'ame: Mul.12:17; 13:11-18; 17:12-14; dha'icha dhumaal torban: Mul.16.

Birraa bara 2030, “*Armaagedoon*”: labsii du’aa fi ulfinaan deebi’uu Kiristoos: Daani’eel 2:34-35-44-45; 12:1; Mul.13:15; 16:16 irratti. *Xurumbaa torbaffaa* : Mul.1:7; 11:15-19; 19:11 hanga 19. *Dha’icha isa dhumaa torbaffaa* : Mul.16:17. *Sassaabuu* ykn butamuu warra filataman: Mul.14:14 hanga 16. *Waan* ykn adabbii barsiisota amantii sobaa: Mul.14:17 hanga 20; 16:19; 17; 18; 19:20-21 irraa kan fudhatame.

waggaa kuma tokkoof lafa diddaa irratti sansalataan hidhamee jira : Mul.20:1 hanga 3. Samii irratti, warri filataman warra kufaniif murteessu: Daani’eel 7 : 9; Mul.4; 11:18; 20:4-6 irraa kan fudhatame.

Naannoo bara 3030, Murtii Dhumaa: ulfina filatamoo: Apo.21. *Duuti lammataa* lafarratti: Daani’el 7:11; 20:7 hanga 15. Lafa haaromfame irratti: Mul.22; Dan.2:35-44; 7:22-27 irraa kan fudhatame.

Mallattoolee Roomaa Raajii keessatti

Raajiiwwan keessaa wanti hin beekamne qaama tokko ilaallatus mallattoolee adda addaa fayyadamuu irratti kan hundaa’edha. Kanaaf wal-irraa baasuu dhiisanii, wal-dabalatu ta’u. Kunis Waaqayyo gama dhoksaar barreeffamootaa akka qabatuu fi sketch keessatti, gama adda addaa dhimma xiyyeefannoo ta’e akka ijaaru isa dandeessisa. Galma isaa isa guddaa: Roomaa wajjinis akkasuma.

Dan.2 keessatti, mul’ata siidaa kanaa keessatti, mallattoo “*miila sibiilaa*” jedhu kan qabu impaayera afrappaadha. “*Sibiilli*” amala isaa isa gara jabeessa ta’ee fi dhaadannoo isaa kan Laatiin “DVRA LEX SED LEX” jedhu kan calaqqisiisu yoo ta’u, akkas jedhamee kan hiikame: “seerri cimaadha, garuu seerri seeradha”. Kana malees, “*miilli sibiilaa*” mul’achuu leejiyonaroota Roomaa qaama isaanii irratti, mataa isaanii irratti, garba isaanii irratti, harka isaanii irratti

fi miila isaanii irratti, miila isaaniitiin utubaa dheeraa, qindaa'aa fi naamusa qabuun tarkaanfatanii mul'achuu isaanii *yaadachiis* .

Dan.7 keessatti Roomaan, marsaa waaqeffannaa ishee lamaan, kan rippabilikaanotaa fi kan impaayera, ammallee impaayera afrappaadha " *bineensa suukaneessaa ilkaan sibiilaa qabu* " jedhamee ibsameedha. Sibiilli *ilkaan* ishee *miila sibiilaa Daan* waliin ishee wal qunnamsiisa.2 . Akkasumas " *gaanfa kudhan* " kan qabu yoo ta'u isaanis mootummoota Awurooppaa walaba ta'an kudhan kan bakka bu'an yoo ta'u kunis kufaatii Impaayera Roomaa booda kan uumamudha. Kun barsiisa Dan.7:24 keessatti kennamedha.

Dan.7:8 mul'achuu " *gaanfa* " kudha tokkoffaa kan raajii keessatti, galma guddaa dheekkamsa waaqayyoo hundumaa ta'u ibsa. Maqaa " *gaanfa xiqqoo* " *jedhu argata garuu, kan wal faallessu, Dan.7:20* " *warra kaan caalaa bifä guddaa* " jedhu itti kenna . Ibsichi Daan.8:23-24 irratti kan kennamu ta'a, " *mootiin ofitti amanamummaa fi ogummaa qabu kun... hojii isaa ni milkaa'a; jajjaboo fi saba qulqullootaa ni balleessa* ." Kun gochoota Waaqayyo ol'aantummaa Roomaa isa lammaffaa kanaaf kan walqabsiisu qofaadha, kunis bara 538 irraa eegalee kan raawwatame, sirna phaaphaasi kan amantii Kaatolikii Roomaa karaa aangoo mootummaa Jastiiniyaan¹ . Himata Waaqayyo haala faffaca'een, guutummaa raajii keessatti, sirna abbaa irree fi abbaa irree, garuu amantii, kan phaaphaasiin Roomaa bakka bu'u kana irratti dhiyeessu hunda hubachuu qabna. Dan.7:24 " *isa jalqabaa irraa adda* " yoo jedhe , sirriitti humni isaa amantii waan ta'eef akkasumas amantii warra humna qaban warra isa sodaataniifi dhiibbaa Waaqayyoo wajjin qabu sodaatan irratti kan hundaa'e ta'uu isaati; kan Dan.8:25 " *milkaa 'ina haxxummaa isaa* " jedhutti kan ibsu. Tokko tokko mootii Daani'eel 7 mootii Daani'eel 8 waliin walqabsiisuun koo waan hin baratamne ta'ee itti mul'achuu danda'a.Kanaaf walitti hidhamiinsi kun sirrii ta'uu isaa agarsiisuu qaba.

" jedhamuun kan moggaafame fi impaayera Giriikii kan fakkeeffame " *re'ee* " kan impaayera Roomaa dura jiruun. Bara 323tti, mo'ataan guddaan Giriikii Aleeksandar Guddichi du'e, " *gaanfi guddaan re'ee ni cabe* ". Garuu dhaaltuu malee impaayerri isaa jeneraalota isaa gidduutti qoodama. Waraanni waggoota 20 gidduu isaaniitti geggeeffame booda mootummoonni 4 qofatu hafe " *gaanfa afur bakka isaa bu'uuf gara qilleensa samii afranitti ol ka'e* ". Gaanfonni afran kun, Gibxii, Sooriyyaa, Giriikii fi Tiraakii dha. Boqonnaa 8 kana keessatti, Hafuurri dhaloota impaayera afrappa kanaa nuuf dhiheessa, jalqaba irratti, magaalaa dhihaa qofa, jalqaba moototaa, achiis erga - 510. Sirna rippabilikaanotaa ishee keessatti Roomaan suuta suutaan ummatoota jijiiruun aangoo kan argatte kan gargaarsa isaa gara kolonii Roomaa keessatti iyyate. Akkasitti, *lakk* . " *gaanfa afran keessaa tokko* ". Akkuman amma jedhe, waldhabdee liigota Giriikii lama, liigii Achaean fi liigii Aetolia gidduutti uumame furuuf kan waamame – 214 yoo ta'u, bu'aan isas Giriikiif, walabummaa ishee dhabuu, fi garbummaa koloneeffataa warra Roomaa bara – 146. Lakkooni 9 injifannoo walduraa duubaan magaalaa xiqqoo Xaaliyaanii kana impaayera afrappaan raajiiwan kanaan duraa keessatti " *sibiilaan* " fakkeeffame kan taasisu kaasa . Bakki teessuma lafaa sababeeffannaa kanaa kan Xaaliyaanii bakka Roomaan argamtudha. Dhaloonni hundeessitoota isaa Romulus fi Remus lukkuu dubaraa

silaa harma isaan hoosistu agarsiisa. Afaan Laatiin jechi Louve jedhu "lupa" yoo ta'u hiikni isaas lukkuu dubartii garuu sagaagaltuu jechuudha. Akkasitti magaalaan kun uumamuu ishee irraa kaasee hiree raajii dachaa ta'eef Waaqayyoon mallatteeffamte. Akka lukkuu hoolota Yesus keessatti ishee ni arganna, innis Mul.17 keessatti sagaagaltuu wajjin ishee wal bira qaba. Sana booda, babal'inni isaa gara " *kibba* " isaatti, Kibba Xaaliyaanii (- 496 hanga - 272) mo'achuudhaan raawwatame, sana booda lola Kaartaajii, Tuuniz ammaa, irratti bara 264 Dh.K.D. irraa eegalee injifannoodhaan ba'e. Marsaan itti aanu gara " *baha* " isaatti akkuma amma ilaalle Giriik keessa seenuu isaati. Achittidha " *gaanfa afran keessaa tokko irraa ka'ee* " mootummaa Giriikii caccabee Aleeksandar Guddicha irraa dhaale jedhamee kan ibsame. Humna guddaa kan qabdu, bara – 63tti, Roomaan dhumarratti argamuun ishee fi humna koloneeffataa ishee Yihudaa irratti fe'uun ishee hafuurri " *biyya hunda caalaa bareedduu* " jedhee waamu sababni isaas erga uumamee kaasee erga sabni isaa Gibxii ba'ee booda hojii ishee waan ta'eef. Ibsi kun His.20:6-15 keessatti irra deebi'amee ibsameera. Sirrummaa seenaa: ammas, Roomaan obboleessa isaa Aristoobulus irratti akka loltu Hirkaanosiin waamame. Injifannoон Roomaa sadan ibsaman, bifa teessuma lafaatiin kan " *korbeessa hoolaa* " Meedoo-Faarsi boqonnaa tokkoo wajjin wal fakkaatuun, ragaa seenaa wajjin kan walsimu dha. Kanaaf galmi Waaqayyo kaa'e galma ga'a: ibsi " *gaanfa xiqqoo* " Dan.7:8 fi Dan.8:9 kan ilaallatu, wabiwwan lamaan keessatti, eenyummaa Roomaa. Dubbiin kan agarsiifamee fi kan hin mormamnedha. Mirkanaa'ina kana irratti Hafuurri Waaqummaa barsiisa isaa fi himanna isaa sirna amantii phaaphaasi kana irratti dhiyaate xumuruu ni danda'a, inni qilleensa samii hunda of irratti xiyyeeffate. Walduraa duubaan Roomaa phaaphaasiirraa gara Roomaa impaayeraatti Daan.7 keessatti agarsiifamee waan jiruuf, asitti, Daan.8 keessatti, Hafuurri jaarraa isaan adda bahan darba, lakkofsa 10 irraas, ammas qaama phaaphaasi , diina du'aa jaallatu irratti xiyyeeffata; sababa malees miti. Sababni isaas amantii kiristaanaa lammilee mootummaa samii Iyyesuu Kiristoosiin walitti qabaman: " *gara waraana samii ka'e* " kan dhaqqabu waan ta'eef. Wanti kun bara 538tti labsii mootummaa Jastiiniyaan 1ffaa kan ^{Vigilius} I aango amantii fi teessoo phaaphaasi Vaatikaan dhiheesseen ^{raawwatame} . Garuu humna kanaan hidhatee qulqulloota Waaqayyoo, kan inni maqaa amantii kiristaanaatiin ari'atu irratti socho'a, akkuma warri seenaa isa booda dhufan gara waggoota 1260 (bara 538 fi 1789-1793 gidduutti) godhan. Sirrummaa seenaa sirrii ta'u yeroo kanaa mirkaneessa, labsichi bara 533 akka barreffame beekee.Waggaan 1260 kanaaf xumurame, shallaggii kana keessatti, bara 1793, bara warraaqsa "Shororkeessummaa" keessatti, waldaan Roomaa haqamuun labsame. " *Urjiilee tokko tokko lafatti kuftee dhidhiitte* ." Fakkiin kun Mul.12:4 irratti ni fudhatama: " *Funyaan isaa urjii samii keessaa harka sadii harkisee lafatti darbate* ". Furtuun Macaafa Qulqulluu keessatti kennemeera. *Urjiilee ilaachisee* , isaanis Uma.1:15: " *Waaqayyo lafaaf ifa akka kennuuf bal'ina samii keessa isaan kaa'e* "; Uma.15:5 irratti sanyii Abrahaam wajjin wal bira qabamaniiru: " *Gara samii ilaalaal urjiilee lakkaa'aa* , *yoo lakkaa'uu dandeessan; sanyii keessan akkas ta'a* "; Dan.12:3 keessatti: " *warri namoota baay'ee qajeelummaa barsiisan bara baraan akka urjii in ibsan* ". Jechi " funyaan " jedhu Apokilaapsii Yesus Kiristoos keessatti bakka guddaa ni

qabaata, sababiin isaas " *raajii soba barsiisu* " kan agarsiisuu fi kan agarsiisu waan ta'eef, akkuma Isaayaas 9:14 nuuf mul'isu, kanaanis hubannoo keenya ergaa koodii waaqummaa bana. Kanaaf sirni phaaphaasii Roomaa, jaarraawwan ol'aantummaa isaa fi ka'umsa isaa irraa kaasee, akka murtii qulqulluu fi qajeelaa Waaqayyo mul'iseetti, raajota sobduutiin kan hoogganamu dha.

Dan.8:11 keessatti, Waaqayyo Phaaphaasummaan Yesus Kiristoos isa tokkicha " *Angafa bulchitootaa* " irratti ka'uu isaa himata, akkuma lakkoofsa 25 irratti ifa ta'u, akkasumas " *Mootii moototaa fi Gooftaa gooftotaa* " jedhamee caqasame, Mul. 17:14; 19:16 irratti. Akkas jechuudhaan dubbifna: " *Isheen gara ajajaa waraanaatti ol baatee, isa bara baraa isa irraa fudhattee, bu'uura iddo qulqulluu isaa garagalchite* ." Hiikni kun hiikkaawwan yeroo ammaa irraa adda ta'us, barreffama Ibiroota isa jalqabaa cimsee kabajuudhaaf bu'aa qaba. Bifa kanaanis ergaan Waaqayyoo walsimanna fi sirrii ta'uu fudhata. Jechi " *bara baraa* " jedhu asitti "aarsaa" kan ilaallatu miti, sababiin isaas jechi kun barreffama Ibroottaa keessatti waan hin barreffamneef, argamuun isaa seeraan ala waan ta'eef sirrii miti; kana malees, hiika raajii sanaa ni jallisa. Dhugumatti, raajichi bara kiristaanaa kan akka Dan.9:26tti *aarsaa fi aarsaan* itti haqame irratti xiyyeffata. Jechi " *bara baraa* " kun qabeenya addaa Yesus Kiristoos kan ilaallatu yoo ta'u innis lubummaa isaati, humna isaa akka araarstuutti filatamoo isaa qofaaf kan inni adda baasee filatu fayyadu. Haa ta'u malee, mootummaan phaaphaasii himanna kana qabachuudhaan warra abaaramaa eebbisee warra Waaqayyoon eebbfaman kanneen sobaan amantii sobaan himatu abaarsa, fakkeenya amantii waaqummaa ta'ee of kaa'a; himanna Waaqayyo mul'ata raajii isaa keessatti guutummaatti morme kan isa himatu, Dan.7:25 keessatti, " *yeroo fi seera jijiiruuf karoora uume* ". Kanaaf, amantiin amantii hojii sirna phaaphaasii guutuu keessatti waan argamuuf, murtii amantii kamiyyuu baachuu ykn kennuudhaaf akka hin malle taasifama. Kanaaf kan *bara baraa* akka barsiisa Ibr.7:24, " *lubummaa hin dabarre* " Yesus Kiristoosiin kan walsimuu dha. Kanaafidha phaaphaasiin humnaa fi aangoo isaa Waaqayyo biraa Yesus Kiristoosiin dabarfamee himachuu kan hin dandeenye; kanaaf bu'aa hanni akkasii fidu hunda waliin, isaa fi namoota inni sossobaniif, seeraan ala qofa isa hatuu danda'a. Bu'aan kun Dan.7:11 keessatti mul'ateera. Murtii isa dhuma irratti " *du'a lammaffaa, lubbuun haroo ibiddaa fi salfariitti darbatame* ", kan inni yeroo dheeraaf moototaa fi namoota hundumaa, akka isaan isa tajaajilanii fi sodaataniif of doorsise ni rakkata. " jedheen *yeroo sanatti ilaale sababa jechoota of tuulummaa gaanfichi dubbachaa tureen, yeroon ilaalu bineensichi ajjeefamee, reefi isaas ni balleeffame, akka gubamuuf ibiddatti kennameera* ." Dabareen isaas Mul'anni Apokilaapsii murtii haqaa Waaqayyo dhugaa isa aarii fi mufate kana ni mirkaneessa, Mul.17:16; 18:8; 19:20 irratti. Himannaan sirna phaaphaasii irratti dhiyaate kan hafuuraa waan ta'eef, " *fi bu'uura mana qulqullummaa isaa kuffisee* " jedhee hiikuu filadhe . Dhugumayyuu, jechi Ibirootaa "mecon" jedhu akkas jedhamee hiikamuu danda'a: *iddoo* ykn *bu'uura* . Akkasumas haala ka'e keessatti dhuguma *bu'uura* mana qulqullummaa hafuuraa isa garagalfameedha. Jechi kun " *bu'uura* " kan ilaallatu, akka Efe.2:20-21tti, Yesus Kiristoos ofii isaatii, " *dhagaa guddaa golee* ", garuu, guutummaa hundee ergamootaa gamoo hafuuraa wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu, jechuunis, qabeenya " *qulqulluu* " kan Yesuus

Kiristoos, Waaqayyo isa irratti ijaare. Kanaaf hambaan Qulqulluu Pheexiroos jedhame Waaqayyo offii isaatiin kan wal faallessudha. Phaaphaasiidhaaf hambaan Pheexiroos itti fufiinsa hojii warra isa ajjeesan kanneen Gooftaa waaqummaa isaa booda isa fannisan qofaadha. Sirni inkiizishinii isaa amanamummaadhaan moodeela warra ormaa isa jalqabaa sana deebissee horsiiseera. “ *Yeroo fi seera* ” Waaqayyo hundeesse erga jijiiree booda, sirni wal danda’uu hin qabnee fi gara jabeessa ta’e kun, kan mataan phaaphaasii tokko tokko ajeestoota, yakkamtoota maqaa gaarii qaban, akka Aleeksaandar 6ffaa Borgia fi ilma isaa Qeesaar, nama ajjeesaa fi Kaardinaal, uumama seexanaa isa murteessaa ta’uu isaa ragaa ba’a dhaabbata phaaphaasii Kaatolikii Roomaa. Duguuggaan guddaan namoota nagaa irratti raawwatame abbaa taayitaa amantii kanaan, dirqiin amantii jijiiruun, adabbi du’aa jalatti kan gadhiifame yoo ta’u, ajajni amantii waraana fanno Muslimoota lafa Israa’el dhuunfatan irratti kan geggeeffame yoo ta’u; biyya Waaqayyoon abaarame bara 70 irraa eegalee, bakka warri Roomaa “ *magaalattii fi qulqullummaa* ” balleessuuf dhufan , akka waan labsameetti, Dan.9:26 keessatti, bu’aa Masihicha Yihudootaan ganuu irraa kan ka’e . “ *Bu’urri mana qulqullummaa isaa* ” dhugaa barsiisa ergamoonni karaa macaafa kakuu haaraatiin dhaloota dhufuuf dabarsan argatan hunda ilaallata; inni lammaffaan “ *dhugaa ba’oota lama* ” Waaqayyoo , akka Mul.11:3. Ragaa callisee kana irraa Phaaphaasiin maqaa gootota amantii macaafa qulqulluu hordoftoota isaa baay’inaan akka waaqeffamanii fi tajaajilan godhu qofa qabateera. Dhugaan akka Roomaa jedhutti, gartokkoon isaa, “missal” isaa (qajeelcha gara misaatti) keessatti galmaa’eera, kunis “ *dhugaa ba’oota lamaan* ” Waaqayyoo bakka bu’a; barreeffamoota kakuu moofaa fi kakuu haaraa walitti dhufanii Macaafa Qulqulluu Qulqulluu kan ishee hordoftoota ishee amanamoo ajjeesuudhaan irratti qabsaa’e.

Daan.8 lakkofsi 12 Waaqayyo mataan isaa maaliif amantii jibbisiiisoo fi jibbisiiisoo kana uumuuf akka dirqame nutti mul’isa. “ *Waraanni sababa cubbuutiin warra bara baraa wajjin dabarfamee kennname* .” Akkasitti gochoonni suukaneessaa fi jibbisiiisoo sirna kanaa kan turan, fedhii Waaqayyootiin, “ *cubbuu* ” adabuuf jecha innis akka 1 Yohaannis 3:4tti, seera cabsuudha. Akkasumas gocha duraanuu Roomaa wajjin kan walqabatu ta’us marsaa impaayera waaqeffannaa ishee keessatti, sababiin isaas cubbuun akkas cimaan, kan adabbi akkasii malu, qabxiilee garmalee miira namaa kakaasan lama irratti Waaqayyoon tuqeera: ulfina isaa akka uumaa Waaqayyoo fi Kiristoos keessatti Injifannoo isaa. Sirni phaaphaasii bara 538tti hundeeffamuun isaa adabbi lammaffaa, Waaqayyoon kan raawwatame, fi mallattoo akeekkachiisaa “ *xurumbaa lammaffaa* ” jedhamuun raajii akka ta’e Mul 8:7-8 irratti ni ilaalla. Adabbiin biraa isa dursa, weerara barbaroota Awurooppaa kan amanamummaa malee Kiristaana ta’een raawwatame. Gochoonni kun bara 395 fi 476 gidduutti kan babal’atan yoo ta’u, sababni adabbiin itti kennname ammaliee bara 395 dura argama.Akkasitti, guyyaan Amajjii 7, 321 mirkanaa’eera, isa keessatti, mootiin Roomaa warra waaqeffannaa warra ormaa, Qosxanxinoos 1ffaa, kan nagaa ^{ittiin} dhihaate kiristaanoni impaayera sanaa, shaakala Sanbataa kan inni guyyaa jalqabaa isa hafeen bakka buuse akka dhiisu labsii ajaje. Amma, guyyaan jalqabaa kun waaqeffannaa waaqa tolfamaa aduu waaqa hin mo’amneef kan kennname ture. Waaqayyo akka tasaa aarii dachaa ta’e: Sanbata isaa dhabuu, yaadannoo hojii isaa

akka uumaa fi injifannoo isa dhumaa diinota isaa hundumaa irratti argate, garuu immoo, bakka isaa, dheerina kabaja waaqeffannaa guyyaa jalqabaa, yeroo sanatti kennname sadarkaa duuka buutota Yesus Kiristoos. Barbaachisummaa badii sanaa namoonni muraasni ni hubatu, sababni isaaas Waaqayyo uumaa jireenyaa qofa osoo hin taane, uumaa fi qindeessaa yeroo ta'uu isaa hubachuu qabna, kaayyoo kanaaf qofa urjii samii kan uume. Guyyaa afrappaatti aduun guyyoota mallatteeffachuuf, ji'i halkan mallatteeffachuuf, ammas aduun ammas urjiileen waggoota mallatteeessuf mul'atti. Torban garuu urjiidhaan kan mallatteeffamu miti, murtoo olaantummaa Waaqayyoo uumaa qofa irratti kan hundaa'edha. Kanaaf mallattoo aangoo isaa bakka bu'a Waaqayyos ni ilaala.

Sanbata irratti Ifa

Gurmaa'insi keessoo torbee kanaas ibsa fedha waaqummaa isaa waan ta'eef Waaqayyo barreffama abboommii isaa isa arfaffaa keessatti yeroo isaa eeggatee kana ni yaadata: “ *Guyyaa boqonnaa qulqullaa'uuf yaadadhaa. Hojii kee hundumaa hojjechuuf guyyaa ja'a qabda, inni torbaffaan garuu guyyaa Waaqayyo gooftaa keetii ti, guyyaa sanatti ati, haati manaa kee, ijoollee kee, horiin kee, ormis guyyaa sanatti hojii tokkollee hin hojjetin Waaqayyo samii, dachii, galaana, wanta isaan keessa jiru hundumaa guyyaa ja'a keessatti waan uume, karra keessan keessa jira; kanaaf guyyaa torbaffaa eebbisee qulquelleesse* ”.

ja'aa fi torba ” qofa ; jechi sanbata jedhu illee hin kaafamne. Akkasumas bifa “ *torbaffaa* ” isaatiin , lakkofsa tartiiba, Seera Baasaan Uumaa ejjennoo *torbaffaan* kun guyyaa hojiin itti baay'atu . Cichaan kun maaliif? Yoo barbaachisaa ta'e ilaalcha abboommii kana irratti qabdu akka jijiirtu sababa siif kenna. Waaqayyo tartiiba yeroo addunyaa hundee irraa kaasee hundeesse haaromsuu barbaade. Akkasumas yoo hamma kana cichee torban sun fakkii yeroo guutuu pirojekti qusannaa isaatiin waan ijaarameef: waggaa 7000 ykn caalaatti sirriitti yoo dubbanne, waggaa 6000 + 1000. Karoora fayyinaa isaa waan jalliseef, dhagaa Horeeb dachaa lama rukutee, Museen Kana'aan lafaa akka hin seenne dhorkame. Kun barumsa Waaqayyo waa'ee ajajamuu diduu isaa kennuu barbaade ture. Bara 1843-44 irraa eegalee boqonnaan guyyaa jalqabaa bu'aa wal fakkaatu kan baatu yoo ta'u, yeroo kana garuu gara Kana'aan samii, badhaasa amantii filatamoo du'a araaraa Yesus Kiristoosiin dhihaatetti akka hin seenne dhorka. Murtiin waaqummaa kun finciltoota irratti kufa, sababni isaas, akkuma gocha Musee, guyyaan jalqabaa kan hafe karoora Waaqayyo saganteessee wajjin kan wal hin simne waan ta'eef. Maqaan bu'aa guddaa malee jijiiramuu danda'a, garuu amala lakkofsotaa jijiiramuu dhabuu isaaniiti. Uumaa Waaqayyoo isa uumama isaa to'atuuf, guddinni yeroo tarkaanfataa torban guyyoota torba walitti aansuun raawwatama. Kan hin jijiiramne guyyaan jalqabaa guyyaa jalqabaa ta'ee kan hafu yoo ta'u “ *torbaffaan* ” immoo “ *torbaffaa* ” ta'ee hafa . Guyyaan tokkoon tokkoon isaa gatii Waaqayyo jalqabarrraa kaasee isaaf kenne bara baraani qabata. Akkasumas Seera Uumamaa nu barsiisa, boqonnaa 2 irratti, guyyaan torbaffaan hiree addaa akka ta'e: “ *qulqulla'eera* ” jechuunis adda baafameera. Hanga ammaatti dhalli namaa sababa dhugaa gatii addaa kanaa tuffateera, har'a garuu maqaa isaatiin ibsa Waaqayyoo nan kenna. Ifa isaatiin, filannoo Waaqayyoo ifa ta'ee fi qajeelaa ta'eera: guyyaan torbaffaan pirojekti waaqummaa addunyaa waggaa kuma torbaffaa waggoota aduu 7000, kanneen keessaa "waggooni kuma" dhumaan Apo.20 irratti caqasaman, filatamoo Yesus- Kiristoos ni argu gammachu fi argama Goftaa isaanii jaallatamaa keessa seenu. Badhaasni kun immoo galata Yesus cubbuu fi du'a irratti injifachuu isaatiin kan argame ta'a. Sanbanni qulqulla'e kana booda yaadannoo uumama uumama lafaa keenyaa Waaqayyon qofa osoo hin taane, torban torbaniin gara mootummaa samii seenuuf tarkaanfii kan agarsiisu yoo ta'u, akka Yohaannis.14:2-3 jedhutti, Yesus “ iddo qopheessu ” jedhee filatamtoota isaa jaallatamaaf. Guyyaa torbaffaa qulqulluu kana, yeroo inni dhuma torban keenyaa, yeroo aduun lixxu,

dhuma guyyaa 6ffaatti, isa jaallachuu fi isa kabajuuf sababni baay'ee bareedaa ta'e ^{kunooti}.

Ammaa booda jechoota abboommii aframmaan kanaa yeroo dubbiftan ykn dhageessan, jecha barreeffamichaa duuba dhaga'uu qabdu, Waaqayyo ilmaan namaatti akkas jechuu isaa: "Isin hojii amantii warra filataman oomishuuf waggaa 6000 qabda, sababiin isaas qabda yeroo kana irraa kaasee dhuma irra gahe, yeroon **waggaa 1000** bara **kuma torbaffaa kana booda** kan keessan hin ta'u; filatamtoota koo warra bara bara samii kootti galaniif qofa itti fufa, karaa amantii dhugaa Yesus Kiristoosiin beekamtii argateen."

Sanbanni akkasitti mallattoo fakkeenyaa fi raajii jirenya bara baraa warra lafa irraa furamaniif kan qabame ta'ee mul'ata. Akkasumas, Yesus fakkeenyaa isaa Mat.13:45-46 irratti caqasame "*luusii gatii guddaa qabuun*" akkas jechuudhaan ibseera : "*Mootummaan samii amma iyuu akka daldalaa luqqisii mimmihagoo barbaaduu ti. Luuzii gatii guddaa qabu argate ; dhaqee waan qabu hundumaa gurguree ishee bite .*" Keeyyatni kun ibsa faallaa lama argachuu danda'a. Jechi "*mootummaa samii*" jedhu hojii fayyisu Waaqayyo kan argisiisudha. Pirojektii isaa fakkeessuun, Yesus Kiristoos "*luqqisii*" "*daldalaa*" luqqisii , isa hunda caalaa bareedduu, isa hunda caalaa mudaa hin qabnee fi kanaaf, kana irraa kan ka'e, isa gatii guddaa argatu barbaaduu wajjin of wal bira qaba. *Luusii baay'ee hin argamne , kanaafis gatii guddaa qabu* kana argachuuf , Yesus gatii du'a isaa isa suukaneessaa ta'een samii fi ulfina isaa dhiisee lafa irratti, luqqisii hafuuraa kana bara baraan qabeenya isaa akka ta'aniif deebisee bite. Garuu faallaa kanaatiin, *daldalaan* isa filatamaa kan dheebotu waan guutuu ta'eef, fiixaan ba'iinsa waaqummaa isa badhaasa amantii dhugaa ta'uuf. Asittis badhaasa waamicha samii kana mo'achuuf, waaqeffannaa isa gammachiisu Waaqayyo uumaatiif kennuudhaaf of kennuudhaaf gatiiwan lafa irraa gatii hin qabnee fi haqa hin qabne dhiisee deema. Version kana keessatti, *luqqisii gatii guddaa qabu jirenya* bara baraa Yesus Kiristoos filatamoo isaaf birraa bara 2030tti dhiheesseedha.

, *luqqisii gatii guddaa qabu* kun bara dhumaa Adveentizimii qofa kan ilaallatu ta'uu danda'a; isa bakka bu'oonti isaa dhumaa hanga dhugaadhaan deebi'ee dhufutti Yesus Kiristoos jiraatan. Kanaafidha *luqqisii gatii guddaa qabu* kun Sanbata, deebi'ee dhufuu Kiristoosii fi qulqullummaa filatamtoota dhumaa walitti kan fidu. Mudaa kan hin qabne barsiisaa bara dhumaa kana keessatti argamu qulqullootaaf fakkii luqqisii *kenna* . Muuxannoon addaa isaan bara baraan lubbuun seenuu isaanii fakkii *luqqisii kana mirkaneessa* . Akkasumas Sanbata guyyaa torbaffaa isa isaan bara kuma torbaffaa raajii dubbachuu beekanitti maxxanuun isaanii Sanbataa fi bara kuma torbaffaaf fakkii faaya gatii guddaa qabu adda ta'ee fi "*luqqisii gatii guddaa qabu*" malee wanti wal madaaluu hin dandeenye *kenna* . Yaadni kun Mul.21:21 irratti ni mul'ata: "**Karrawwan kudha lamaan luqqisii kudha lama turan ; balballi tokkoon tokkoon isaa bif a tokkoture**. Addabaabayiin magaalattii wargee qulqulluu, akka geejjibaa iftoomina *qabuu ture* ." Keeyyatni kun adda ta'uu ulaagaa qulqullummaa Waaqayyo barbaadu, fi yeroo wal fakkaatutti, badhaasa addaa jirenya bara baraa argachuu isaanii gara Sanbata bara kuma torbaffaatti galuu isaaniitiin karaa fakkeenyaa "karra " kanneen qormaata amantii Adveentistii agarsiisan cimsee *ibsa* . Warri

dhumaa furaman warra isaan dura turan caalaa hin caalan. Fakkii isaanii kan *luqqisii kan dhagaa gati jabeessa murame* kan bakka bu'u kan qajeelu dhugaa barsiisaa Waaqayyo isaanitti beeksise qofa . Waaqayyo namootaaf gonkumaa adda hin godhu garuu, yeroo ilaallatu irratti hundaa'uun, ulaagaa qulqullummaa fayyina argachuuf barbaachisu irratti adda ta'uuf mirga qaba. Barri kiristaanaa qoratame irra caalaa yeroo cubbuun deebi'uun isaatiin mallatteeffame kan ilaallatu yoo ta'u, erga sirni phaaphaasii Roomaa hundeeffamee as amantiidhaan sirna qabeessa ta'e, jechuunis bara 538 irraa eegalee. Akkasumas, jalqabni Haaromsaa gara laafina fi araara isaatiin, fi irra daddarbaatiin kan haguugame dha kan Sanbataa labsiin Daan.8:14 hojirra ooluu isaa dura, birraa bara 1843 irraa eegalee hin lakkaa'amne. In subtle allusion, the purchase of the pearl is proposed by Jesus in Mul.3:18: " I advises you to . " *Warqee ibiddaan qorame ana irraa bitadhu , akka badhaadhamtuuf, uffata adiis akka uffattuuf, salphinni qulla kee akka hin mul'anneef, akka argituttis qoricha ija kee dibuuf .* " Wantoonni kun, kan Yesus warra isaan hin qabneef dhiyeessu, elementoota isa filatameef fuula isaa isa fakkeenyaa "*luqqisii*" ta'e ijaa fi firdii Gooftaa Yesus Kiristoos keessatti kennuuumu. "*Luusii*" *Isa irraa "bitamuu"* qaba malee bilisaan hin argamu. Gatiin isaas kan of ganuudha, bu'uura falmii amantiti. Tartiiba wal-duraa duubaan, Yesus amantii qormaataan qoramee isa filatameef qabeenya hafuuraa isaa kennu gurguruuf yaada dhiheessa; qajeelummaa isaa isa qulqulluu fi xuri hin qabne kan qulla hafuuraa cubbamaa dhiifama argate sanaa haguugee; gargaarsa Hafuura Qulqulluu isa ijaa fi sammuu nama cubbamaa kan banu pirojktii Waaqayyo Caaffata Qulqullaa'oo Macaafa Qulqulluu isaa keessatti mul'ise.

Bara bara kiristaanaa wagga 6000tti Waaqayyo filattoonni isaa inni dhumaa guddina guyyaa torbaffaa isaa isa qulqulluu ykn Sanbata boqonnnaa isaaf qulqullaa'e akka argatan gochuuf hanga xumura marsaa lafaa kanaatti eege. Filattoonni hiika isaa hubatan amma akka kennaa Yesus Kiristoositti jaallachuu fi kabajuuf sababa guutuu qabu. Warra hin jaallannee fi itti lolan yoo ta'e, jibbuuf sababa guutuu qabu, ni qabaatus, sababiin isaas dhuma jiraachuu bineensotaa isaanii lafa irraa waan ta'uuf.

Labsii Daani'eel 8:14

Dan.8:12 itti fufee, “ *gaanfi dhugaa gadi darbate, hojii isaa in milkaa'e .* ” “ *Dhugaan* ” akka Faar.119:142 jedhutti “ *seera .* ” Garuu akkasumas faallaa guutuu “ *soba* ” kan akka Isa.9:14tti “ *raajii sobaa* ” phaaphaasii jecha “ *funyaan* ” jedhu kan kallattiin Mul.12:4 keessatti isa himachiisun amala isaati. Dhugaa dubbachuuf “ *soba* ” amantii ishee bakka isaa dhaabuuf dhugaa lafatti darbatti . “ *Hojiin* isaa ” “ *milkaa'uu* ” qofa danda'a, Waaqayyo ofii isaatii mul'ata isaa amanamummaa dhabuu kiristaanaa Amajjii 7, 321 irraa eegalee raawwatame akka adabuuf waan taasiseef.

Lakkoofsi 13 fi 14 hanga dhuma addunyaatti iddoor guddaa qabaata. Lakkoofsa 13 irratti qulqulloonni saamichi “ *cubbuu bara baraa* ” fi “ *cubbuu balleessu* ” hanga yoomitti akka turu ni gaafatu ; wantoota amma adda baasne. Garuu “ *cubbuu hamaa* ” kana irratti xiqqoo haa ilaallu . Gaaga'amni gaaffii keessa jiru kan lubbuu ykn lubbuu namaati. Dhumarratti, dhala namaa kan diigame guutuun, “ *waggoota kuma* ” bara kuma torbaffaa keessatti, pilaaneetii lafaa bifaa ishee jalqabaatiin “ *bifa hin qabnee fi duwwaa* ” kan isheef gatii ta'u ni dhiisa, Apo.9:2-11, 11: 7, 17:8 fi 20:1-3, maqaa “ *gadi fagoo* ” Uma.1:2.

“ *Qulqulloonni* ” “ *Kiristaan* ” “ *qulqullummaa fi humni* ” hanga yoomitti ni *dhiitama?* ” ” Mul'ata kana keessatti, “ *qulqulloonni* ” kun akka tajaajiltoota Waaqayyoo amanamoo ta'anii kan amala qaban, akka Daani'eel, isa Dan.10:12 keessatti akka fakkeenyatti kan kennameef, fedhii seera qabeessa “ *to hubachuu* » pirojektii waaqummaa. Isaan mata dureewwan sadan caqafamaniif, deebii tokkicha lakkoofta 14 irratti kennname argatu.

Akka sirreffama fi fooyya'iinsa Waaqayyo barreffama Ibirootaa isaa jalqabaa irraa akkan godhu na geggesseetti, deebiin kennname: “ *Hanga ganamaatti, kuma lamaa fi dhibba sadii, qulqullummaan qajeelaa in ta'a .* ” Kana booda hin jiru, barreffamni duudhaa hin beekamne: “ *Hanga galgalaa fi ganama kuma lamaa fi dhibba sadii fi iddoon qulqulluun ni qulqulla'a* ” . Kana booda gaaffii *qulqullummaa* osoo hin taane *qulqullummaati* ; kana malees, gochi “ *qulqulla'e* ” jedhu “ *qajeelaa* ” jechuun bakka bu'a ” , fi jijiiramni sadaffaan ibsa “ *galgala ganama* ” jedhu kan ilaallatu yoo ta'u innis dhuguma barreffama Ibirootaa keessatti tokkicha dha. Haala kanaan Waaqayyo warra galgala fi ganama addaan baafna jedhanii lakkoofta waliigalaa lamatti hiruun jijiiruuf yaalan irraa qajeelummaa hunda ni balleessa. Haalli isaa yuunitii shallaggii “ *galgala ganama* ” kan guyyaa sa'aatii 24 ibsu Uma.1 keessatti dhiyeessuu of keessaa qaba. Kana booda qofa Hafuurri lakkoofta yuunitii kanaa mul'isa: “2300”. Lakkoofsi

waliigalaa guyyoota raajii caqasaman akkasitti eegumsa argateera. Gochimi “*qajeelaa*” jedhu akka hundee isaatti, afaan Ibrootaatiin, jecha “haqa” “tsedek” jedhu qaba. Kanaaf hiikni ani yaada dhiyeessu mataan isaa sirrii dha. Sana booda, jecha Ibirootaa “qodesh” jedhu ilaachisee dogongorri tokko jecha kana “*mana qulquulluu*” jedhee kan hiiku yoo ta’u kunis afaan Ibrootaatiin “miqdash” dha. Jechi “*mana qulqullummaa*” jedhu Daani’eel 8 lakkofsa 11 irratti akka gaariitti kan hiikame yoo ta’u, lakkofsa 13 fi 14 irratti garuu bakka hin qabu bakka hafuurri jecha “qodesh” jedhu fayyadamee “*qulqullummaa*” jedhamee hiikamuu *qaba*.

Cubbuun balleessu ” addatti Sanbata dhiisuu irratti kan xiyyeffate ta’uu isaa yeroo beeknu , mataan isaa meeshaa **qulqullummaa** waaqummaa addaa , jechi “*qulqullummaa*” kun hiika ergaa raajii baay’ee ibsa. Waaqayyo dhuma “*galgalaa fi ganama 2300* ” *caqasame irratti, kabajni* “*guyyaa torbaffaa* ” isaa isa dhugaa isa hafeef akka gaafatamu, nama qulqullummaa fi “*haqa bara bara* ” Yesusiin argate jedhu hundumaa irraa akka gaafatamu beeksisa.Kiristoos. Xumurri “*cubbuu hamaa* ” waaqeffannaamantii Wiixata, guyyaa aduu duraan ture, kan Qosxanxinoos I ’ mootii warra ormaa ta’een hundeeffame dhiisuu kan dabalatudha. Waaqayyo akkasitti, dabaree isaatiin, seera barsiisaa fayyinaa bara ergamotoottaa mo’ate deebisee hundeessa. Jechi “*qulqullummaa*” kun qofti dhugaa barumsoota hundee amantii kiristaanaa hunda kan hammatedha. Akka fakkeenyaa fi ka’umsa isaatti barsiisa Yihudootaaf kenname qabaachuudhaan, amantiin kiristaanaa haaraa qofa fida, aarsaa horii bakka bu’uu, dhiiga Yesus Kiristoos teessoo araaraa irratti dhoksee holqa lafa jalaa miila isaa jala Golgotaa , akka it pleased our Savior to reveal and show, to his servant Ron Wyatt, in 1982. Argannoon dhimmoota jechi “*qulqullummaa*” jedhu ilaallatu tarkaanfataa fi yeroo jireenyaa keessatti kan babal’atu yoo ta’u, bara 2018 irraa eegalee garuu yeroon kun lakkaa’amee fi daangeffamee, har’ a bara 2020tti gama hundaan deebisuuf wagga 9 qofatu hafe.

Daani’eel 8:14 labsii lubbuu namaa ajjeesuudha, sababni Isaas firdii Waaqayyoo jijiiruun kiristaanota Wiixata Kaatolikii Roomaa shaakalan hundaaf dhiyeessii fayyina Kiristoos dhabuu fida. Kanaaf hafuurri duudhaa dhaalamee namoota baay’ee Waaqayyoon balaaleffamuu isaanii kan hin beekne du’a bara baraa ni fida. Asirrattidha agarsiisni jaalala dhugaa Waaqayyo “*garaagarummaa* ” akka mallatteessu kan hayyamu, hiree “*warra isa tajaajilaniifi warra isa hin tajaajille* (Mal.3:18)” irratti dhiibbaa geessisu ilaachisee.

Hafuuronni finciltoonni tokko tokko yaada jijiirama Waaqayyoo Isa ofii isaatii: “*Ani hin jijiiramu* ” jedhee labsu, Mal.3:6 keessatti ta’uu danda’u mormuu barbaadu. Jijiiramni bara 1843-44tti raawwatame seera jalqabaa yeroo dheeraaf jallatee fi jijiirame deebisee hundeessuun qofa akka ta'e hubachuu qabna . Kanaafidha eebbi filatamoo Haaromsaa, hojiin isaanii mudaa hin qabne ta’us kan lakkaa’amu, amala addaa kan dhiyeessu, gama barumsa isaatiin akka fakkeenyaa amantii dhugaatti dhiyaachuu kan hin dandeeny. Murtiin addaa kun warra haaromsitoota jalqabaatiif baay’ee adda waan ta’ef Waaqayyo Isa kaase Mul.2:24 keessatti mul’isa bakka inni Pirootestaantootatti, bara 1843 dura, “Ani ba’aa biraa isin irra hin kaa’u, waan isin hanga qabattan qofa. ”*Ani dhufa* .”

Labsiin Daan.8:14 kun hojiirra ooluu isaa wajjin kan walqabate “ wayoo ” baay’ee “ guddaa ” waan ta’eef Waaqayyo Mul.8:13 irratti “ rakkina guddaa ” sadii beeksisuudhaan mallattoo agarsiisa . Bu’aa hamaa akkasii kanaanis guyyaa hojiirra ooluu isaa beekuun hatattamaa dha. Kun sirriitti yaaddoo “ qulqulloota ” Dan.8:13 ture. Yeroon isaa amma akka raajii “ guyyoota 2300 ”, ykn waggoota aduu dhugaa 2300 ta’ee mul’ateera, akka koodii Hisqi’eel, raajii yeroo Daani’eel (Hisq.4:5-6) kennameetti. Boqonnaan 8 kun, mata dureen isaa “ cubbuu ” Roomaa xumura gochuu kan of keessaa qabu , wantoota inni hin qabne Dan.9 keessatti ni argata, achittis, gaaffii “ cubbuu xumuruu ” ta’a , yeroo kana garuu, . gara “ cubbuu jalqabaa ” isa jirenya bara baraa akka dhaban taasise, erga Addaamiifi Hewaan. Hojiin kun tajaajila lafa irraa Masihi Yesuus fi jirenya isaa isa mudaan hin qabne fedhiidhaan aarsaa gochuu irratti kan hundaa’u ta’a, cubbuu filatamoo isaatiif furuu keessatti, isaan qofas nan ibsa. Yeroon dhufaatii isaa namoota gidduutti bara raajii keessatti raajiidhaan murtaa’u. Ergaan kun namoota Yihudoottaa Waaqayyoo wajjin gamtaa waan qabniif dursa kennaniif kan ilaallatudha. Inni saba Yihudoottaa, “ cubbuu xumuruuf ”, yeroo “ torban torbaatama ” kan waggoota guyyaa dhugaa 490 bakka bu’u kenna. Garuu mala guyyaa ittiin jalqaba shallaggii sanaas agarsiisa. “ Dubbiin Yerusaalem akka ijaaramtu erga beeksissee kaasee, hanga dibamtoonni... (7 + 62 = 69 torban) jiru . ” Moottonni Faarsi sadii hayyama kana kan kennan yoo ta’u, garuu inni sadaffaan, Artaxarxees I , ^{qofatu} guutummaatti akka Izraa 7:7tti raawwate. Labsiin mootii isaa kan labsame Dhalootta Kiristoos dura birraa bara 458 keessa ture. The term of 69 weeks places the beginning of the ministry of Jesus Christ in the year 26. Keessumaa kan xiyyeffate “ waggoota torban ” isa dhumaan hojii Yesus, isa du’aa araaraa isaatiin, bu’uura kakuu haaraa hundeesse , kan Hafuurri Daan.9 lakkofsa 27 irratti dhiheessa, “ torban ” kun guyyoota-waggoota “ gidduutti ” kan, du’aa fedhii isaatiin, “ aarsaa fi aarsaa akka dhaabbatu taasisa ”; wantoota hanga Yesus Kiristoositti dhihaatan, aarsaa cubbuutiif. Garuu duuti isaa waan hundumaa caalaa “ cubbuu xumuruuf ” dhufa. Ergaa kana akkamitti hubachuu qabna? Waaqayyo agarsiisa jaalala isaa kan garaa filatamoo isaa kan jaalala fi beekamtii deebi’uudhaan gargaarsa isaatiin cubbuu irratti lolan booji’u dhiyeessa. 1 Yohaannis 3:6 akkas jedhee mirkaneessa, “ Namni isa keessa jiraatu cubbuu hin hojjetu; namni cubbuu hojjete isa hin argine, isas hin beekne . ” Ergaa isaas caqasoota biroo hedduudhaan cimsa.

Sadarkaa barsiisaatti gamtaan haaraan Yesus Kiristoosiin ijaarame isa durii qofa bakka bu’u. Akkasitti, kakuun lamaan bu’uura raajii tokko kan Daan.9:25 irratti mul’ate irratti boqotu. Kanaaf guyyaan – 458 torban 70 saba Yihudoottaa murtaa’an shallaguuf akka bu’uuraatti tajaajiluu danda’u, garuu kan waggoota guyyaa qabatamaa 2300 Dan.8:14 kan amantii kiristaanaa ilaallataniif. Galata sirritti guyyaa murtaa’u kanaan, bara 30f du’aa Masihiichaa fi bara 1843f labsii Daan.8:14 hojiirra oolchuuf akka seenu hundeessuun ni danda’ama. Ergaawwan lamaan “ cubbuu xumuruu ” warra isaan tuffachuu irratti echanii, tokko akkuma isa kaanii, hanga du’aa isaan rukututti, ykn dhuma yeroon ayyaana waloo fi dhuunfaa isa dursee dhufu booda bu’aa du’aa bara baraatiin dhufu ulfina qabeessa ta’ee deebi’ee dhufuu Yesus Kristoos. Hanga qabxii dhumaan kanaatti jirenyi jijjiirraa garaa qulqulluu kan sadarkaa filatamoo argachuuf hayyamu hayyama.

Qophii Apokilaapsii

Barreeffamni kitaabichaa guutummaatti Waaqayyoon kan raawwatamedha. Jechoota kan filatu isa waan ta'eef Mul.22:18-19 keessatti, hiiktotaa fi barreessitoota seenaa jalqabaa, dhalootaa dhalootatti, jijjiiramni xiqqaan jechoota irratti mul'atu dhiibbaa akka isaan geessisu akeekkachiisa .fayyina dhabuun gatii ni qabaata. Egaa asitti hojii baay'ee addaa qulqullummaa baay'ee ol'aanaa qabu qabna. "Puzzle" guddaa tokkoo kan yoo xiqqoollee kan jalqabaa fooyya'e walgaahiin isaa xumuramuu hin dandeenyee wajjin wal bira qabuu nan danda'a. Kanaaf hojiin sun waqaq irraa guddaa waan ta'eef akka uumama isatti wanti Waaqayyo achi keessatti jedhu hundi dhugaadha, garuu xumura pirojektii fayyisuu isatiif dhugaadha; sababni isas raajii kana "hojjetoota" isatiif, caalaatti sirriitti yoo dubbanne, " *garboota isaa* ", kan dhuma addunyaatiif dubbata. Raajichi kan hiikamuu danda'u yeroo qaamoleen raajii dubbataman raawwatamuuf ykn irra caalaan isaanii raawwatamuuf jedhan qofa.

Dheerinni yeroo waliigala pirojektiin fayyina waaqummaa itti turuu qabu yeroo hundumaa dhiirota biratti tuffatamee jira. Haala kanaan, yeroo hundumaa, hojjetaan Waaqayyo dhuma biyya lafaa dhugaa ba'uuf abdii qabaachuu kan danda'u yoo ta'u, Phaawuloos kanas jecha isatiin dhugaa ba'a: " *Obbolota koo, yeroon isaa gabaabaa dha ; kana booda warri haadha manaa qaban akka waan hin qabneetti, warri boo'an akka hin boonyeetti, warri gammadan akka hin gammadneetti, warri bitatanii akka waan hin qabneetti, warri biyya lafaa akka hin qabneetti fayyadaman akka ta'aniif bocni addunyaa kanaa ni darba* (1Qor.7:29 hanga 31)."

Nuyi, Phaawuloos caalaa, yeroo Waaqayyo filatamoo bara baraa filachuu isaa xumuruuf deemu kana keessatti of argachuu qabna. Har'as gorsi inni hafuuraan geggeeffame filatamoo dhugaa bara keenya isa dhumaatiin hojjirra ooluu qaba. Biyyi lafaa ni darba, jireenyi bara baraa warra filataman qofatu itti fufa. Akkasumas, jechi Waaqayyo Kiristoos keessatti, " *Dafee nan dhufa* ", Mul.1:3 irratti, dhugaa, guutummaatti qajeelaa fi yeroo dhumaan kan keenya ta'e kanaaf kan madaqe dha; erga deebi'ee wagga sagal booda, yeroo barreeffamni kun barreessu.

Kaayyoon Roomaa " *yeroo fi seera waqaqaa jijiiruu*" akka ta'e Dan.7:25 irratti argineerra. Hubannoona iccitiiwwan Apokilaapsii Yesus Kiristoos, ergamaa

Yohaannis odola Phaamos irratti hidhameef kennname, bu'uuraan beekumsa yeroo dhugaa Waaqayyo hundeesse irratti hundaa'a. Kanaaf dhimmi yeroo Apokilaapsii hubachuuf bu'uuraa dha, Waaqayyo yaada yeroo kana irratti kan caaseffatu. Kanaaf kitaabni kun amala dhoksa miidhaa hin qabne kan qaamolee himatamanii fi balaaleffatamaniin osoo hin balleessin jaarraa 20 bara keenyaa akka qaxxaamuru isa dandeessisu akka qabatuuf sirrii ta'uu dhabuu daataa kanaa irratti ni taphata. Yeroon jijiirame, keessumaa immoo lakkofsi Roomaan guyyaa sobaa dhalachuu Yesusiin wal qabatee hundeessite, filatamtoonni raajii Waaqayyoo yeroo hiikan akka gowwoomfaman hin hayyamne; kunis Waaqayyo raajii isaa keessatti, turtii jalqabaa fi dhumiisaanii gocha seenaa salphaatti adda baafamuu danda'uu fi ogeeyyi seenaatiin guyyaa itti murtaa'e irratti kan hundaa'e waan dhiyeessuuf.

Garuu Apokilaapsii keessatti yaadni yeroo barbaachisaa dha, sababiin isaaas caasaan kitaabichaa guutuun isa irratti hundaa'a. Akkasitti, kanarrraa kan ka'e, hubannoos isaa hiikkaa sirrii Sanbata Waaqayyo gaafate fi deebisee bara 1844 irratti hundaa'e. Tajaajilli koo bara 1980 eegale, barbaachisummaa gahee raajii Sanbata, kan hafe guddaa raajii dubbatu mul'isuuf kan kaayeffate ture bara kuma torbaffaa, kan Waaqayyoo fi filatamoo isaa, mata duree Mul.20. Akka lakkofsa 2Phe.3:8tti, " guyyaan tokko akka waggaa kumaati, wagga kumaan immoo akka guyyaa tokkooti ", walitti dhufeenyi fakkii guyyoota torba uumama Uma.1 fi 2 irratti mul'atee fi torban gidduutti hundeeffame waggaa kumaa yeroo waliigalaa pirojektii waaqummaa, qofti hubannoo ani walga'ii caasaa kitaabichaa akka danda'amu taasiseera. Beekumsa kanaan raajiin sun ifa ta'ee, luqqisi luqqisiidhaan, iccitii isaa hunda mul'isa.

Kanaaf, raajiin jirenya fi bu'a qabeessummaa kan argatu ergaan sun seenaa bara kiristaanaa keessatti guyyaa tokko waliin walqabsiisuu yoo danda'ame qofa. Hafurri qulqulluun Waaqayyoo Yesus Kiristoos keessatti akkan hubadhu naaf hayyame kana. Akkasumas, " kitaaba xiqqa, banaa " kana haa labsu, raawwii karoora waaqummaa Mul.5:5 fi 10:2 irratti labsame mirkaneessuu.

Gama ijaarsa isaatiin mul'anni Apokilaapsii yeroo bara kiristaanaa dhuma bara ergamootaa, naannoo bara 94 fi dhuma bara kumaa torbaffaa gidduutti kan hammate yoo ta'u kunis deebi'uu isa dhuma Yesus Kiristoos bara 2030tti kan itti aalu ta'a. Kanaaf Daani'eel waliin qooddata boqonnaa 2, 7, 8, 9, 11 fi 12 ilaalcha waliigalaa bara kiristaanaa. Kiristaanotaaf, barumsi inni guddaan qo'anno kitala kanaa irraa argamu guyyaa murteessaa birraa bara 1843 kan Daan.8:14n hundeeffame yoo ta'u, garuu kufaatii bara 1844 kan qormaanni amantii itti xumurame dha. Ammas ji'a kufaatii bara 1844 irraa eegalee ture Waaqayyo bu'uura amantii Adveentistii guyyaa torbaffaa kan kaa'e. Guyyooni lamaan kun baay'ee barbaachisoo waan ta'aniif Waaqayyo mul'ata Mul'ata isaa caaseffachuuf itti fayyadama. Gatii guyyoota dhiyoo lamaan kanaa guutummaatti hubachuuf, bara 1843 jalqaba qormaata amantii jecha raajii wajjin walqabsiisuu qabna. Miidhaamtoonni hafurraa jalqabaa guyyaa kana kan kufan beeksisa Adveentistii jalqabaa Wiliyaam Miilar tuffiidhaan diduu isaaniitiin. Garuu yeroon qormaataa carraa lammaffaa isaaniif kan kenu beeksisa isaa isa lammaffaa waa'ee deebi'ee dhufuu Yesus Onkoloolessa 22, 1844. Waxabajii 23 qormaanni ni xumurama

firdiin Waaqayyoo akkasitti bocamee mul'achuu ni danda'a. Qormaanni waloo dhumeera, garuu jijiirraan dhuunfaa ammallee ni danda'ama. Kana malees, dhugaa dubbachuuf, Adveentistoonni hundi isaanii boqonnaa Wiixata Roomaa ammallee akka cubbuutti adda hin baafamne kabaju. Sanbanni immoo suuta suutaan Adveentistoota dhuunfaan fudhatama, gaheen isaa guddaan Adveentistoota hundaan osoo hin dhugoomsin. Sababni kun xumura amantii Pirootestaantii sobaa, guyyaa birraa 1843 fi jalqaba Adveentizimii Waaqayyoon eebbfame, guyyaa birraa Waxabajji 23, 1844. Duraanis, Ibroota biratti, birraa fi Birraa walitti hidhamaniiru ayyaanota mata dureewwan dabalataa walfaallaa ta'an kabajan uumuudhaan; haqni bara baraa "hoolaa" "ajjeefamee" kan "Fasikaa" birraa, gama tokkoon, fi xumura cubbuu "re'ee" "guyyaa araaraa" cubbuu, kan birraa, kan bakka biraatiif ajjeefame . Ayyaanonni amantii lamaan kun raawwii isaanii kan argatan Ayyaana Faasikaa bara 30 Masihiin Yesus lubbuu isaa itti kenne keessatti. Birraan bara 1843 fi Waxabajji 22, 1844 galmi qormaata amantii "cubbuu xumuruu" waan ta'eef akka Dan.7:24; kan guyyaa jalqabaa boqonnaa torban torbaniin shaakala jibbisiso ta'e kan uumu yoo ta'u, Waaqayyo torbaffaaf kan inni illee itti fayyadama kanaaf qulqulleesse, dhuma torban jalqabaa uumama lafaa irraa kaasee kan murteesse; bara 2021tti wagga 5991 nu dura ture.

Akkumas guyyaa labsii Daani'eel 8:14 kan guyyaa birraa 1843 ibsu deggeruu dandeenya.Filannoo kana mirkaneessuuf, yeroon kun hariiroo hanga sanatti Waaqayyoo fi uumamtoota isaa gidduutti hundeffame hunda akka kutu ilaaluu qabna; Waaqayyo kan fudhate, guyyaa kana irraa eegalee, filannoo dhuma beeksisa Adveentistii lama walitti aansuun irratti ijaarame. Birraa bara 1843 irraa eegalee guyyaan sanbata yeroon isaa ga'ee ture, garuu Waaqayyo warra qormaata mo'ataniif hanga ji'a kufaatii bara 1844tti kennuuf hin turre, akka mallattoo eebbfamaa fi qulqullaa'aa kan isaa ta'uu isaaniitti, akkaataa barsiisa macaafa qulqulluu kan His.20:12-20,akkuma kanaan dura ilaalle.

Hoolaa Waaqayyoo ", akkasitti gatii guddaa kaffale malee, gargaarsi waaqaa hundi, ifni mul'ate hundinuu akka hin danda'amne, kanaaf, lubbuun namaa kamiyuu ta'uu akka hin dandeenye nu yaadachiisuuf kan akeekedha quusatame. Ifni raajii isaaakkuma fedha isaatiin fannifamuu isaa isa filatame fayyisa. Aarsaa isaa irratti amanuun akka Dan.7:24tti "haqa bara baraa" isaa nutti lakkaa'a , garuu Mul'anni isaa daandii keenya ibsee kiyyoo hafuuraa seexanni kaa'e nutti agarsiisa, hiree isaa isa suukaneessaa akka qooddannu nu taasisa. Haala kana keessatti fayyinni bifaa qabatamaa qaba.

Fakkeenyi kiyyowwan xixiqqoo kanaa kunooti. Macaafni Qulqulluun siritti kan ilaalamuu fi akka Dubbii Waaqayyoo isa barreeffameetti ilaalamia. Haa ta'u malee, jechoonni kun namoota haala yeroo isaanii keessa cuuphamaniin barreeffamaniiru. Haa ta'u malee, Waaqayyo yoo hin jijiiramne, diinni isaa seexanni, seexanni, carraa ta'ee tooftaa fi amala isaa warra Waaqayyoon filataman irratti qabu, yeroon jijiira. Kanaafidha seexanni akka fakkii "jawwee" lola isaa isa ifatti ari'atu, bara isaatti, garuu yeroo sanaaf qofa, Yohaannis 1Yohaannis 4:1 hanga 3tti akkas jedhee labsuu kan danda'e: "Jaallatamtoota, hafuura hundumaatti hin amaninaa; raajonni sobduu baay'een gara biyya lafaatti waan ba'aniif, hafuurota Waaqayyoo ta'uu fi dhiisuu isaanii qoradhu. Hafuura Waaqayyoo kana keessatti beekaa: hafuurri Yesus Kiristoos fooniin akka dhufe

*himatu hundinuu kan Waaqayyooti; hafuurri Yesus hin himne hundinuu kan Waaqayyoo miti, kan mormituu Kiristoos isa dhufaatii isaa dhageessanii fi amma biyya lafaa irra jiruu dha. » Yohaannis jecha isaa keessatti “ fooniin koottu ” jechuun Kiristoosiin dhugaa ba’umsa ijaan argate irraa adda baasuuf qofa ibsa. Garuu mirkaneessuun isaa " hafuurri Yesus Kiristoos fooniin akka dhufe himatu hundi kan Waaqayyooti " erga amantiin kiristaanaa Amajjii 7, 321 irraa eegalee gantummaa fi cubbuutti kufee, shaakala Sanbata dhugaa guyyaa torbaffaa dhugaa qulqullaa'e dhiisuudhaan gatii isaa dhabeera Waaqayyoon. Shaakala cubbuu, hanga bara 1843tti, gatii " Yesus Kiristoos fooniin akka dhufu himachuu " hir'isee guyyaadhuma sana irraa eegalee gatii hundumaa irraa mulqeera; diinonni Yesus Kiristoos isa dhumaa akkuma Mat.7:21 hanga 23tti beeksise “ **maqaa** ” isaa fayyadamu jedhu : “ *Namni, Gooftaa, Gooftaa, naan jedhu hundinuu gara mootummaa samiitti hin seenu, kan raawwatu gofa malee fedha Abbaa koo isa samii irra jiruu. Baay'een guyyaa sanatti, Gooftaa, Gooftaa, nuti maqaa keetiin raajii hin dubbanne ? Maqaa keetiin jinniwwan hin baafne ? Nuti immoo maqaa keetiin dinqii hedduu hin hojenne ? Sana booda ifatti isaan nan jedha: Ani matumaa isin hin beeku, yaa warra jal'ina hojettan ana irraa fagaadhaa .* ” “ **Gonkumaa hin beekamne** ”! Kanaaf “ *dinqiwwan* ” kun kan raawwataman seexanaa fi jinniwwan isaati.*

Apokilaapsii gabaabumatti

Seensa boqonnaa 1, jalqaba Mul'ata isaa isa ulfina qabeessa keessatti, Hafuurri menu ayyaanichaa qophaa'e nuuf dhiheessa. Achitti mata duree beeksisa ulfina qabeessa deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos, kan duraanuu bara 1843 fi 1844tti qindaa'e, amantii addunyaa maraa fi irra caalaa Ameerikaa Pirootestaantii qoruuf arganna; mata dureen kun bakka hundatti argama: lakkooftsa 3, *Yeroon waan dhihaateef* ; lakkooftsa 7, *kunoo duumessa waliin dhufa...* ; lakk . . . Hafuuraan geejjibamee, Yohaannis guyyaa Yesus ulfina qabeessa ta'een deebi'e, Guyyaa *Gooftaa* , " guyyaa guddaa fi sodaachisaa " akka Mal.4:5tti of arga, *duuba isaas qaba* , seenaa darbe bara kiristaanaa mallattoo maqaa torba magaalota torba *Eeshiyaa* (Turkii ammaa) irraa liqeeffaman jalatti dhiyaate. Sana booda akkuma Daani'eel mata dureewwan sadan *xalayaa, chaappaa fi xurumbaa* bara kiristaanaa guutuu walfaana ni uwvisu, garuu tokkoon tokkoon isaanii boqonnaa lamatti qoodamaniiru. Qorannoobal'aan qoqqoodinsi kun guyyaa murteessaa bara 1843 Daan.8:14 keessatti hundeeffame irratti akka raawwatamu ni mul'isa. Tokkoon tokkoon mata duree keessatti, ergaawwan ulaagaalee hafuuraa Daani'eel keessatti hundeeffamaniin madaqan, barawwan xiyyeeffannoo qabaniif, yeroo uwwifame keessaa yeroo 7 mallatteessu; 7, lakkooftsa **qulqullaauu waaqummaa kan akka "chaappaa"** isaatti tajaajiluu fi kan mata duree Mul.7 ta'u.

Ibsi inni dhufu gonkumaa bu'a qabeessa hin taane sababiin isaas yaadni yeroo hiika maqaa "waldoota torba" boqonnaa jalqabaa keessatti caqasame qofaan waan mul'atuuf. Mata duree xalayaawwanii, kan Mul 2 fi 3 keessatti, bifa keessatti sirrii ta'uu hin argannu: "ergamaan jalqabaa, ergamaan lammaffaa...kkf. » ; akkuma " *chaappaawan, xurumbaawanii fi dha'icha dheekkamsa Waaqayyoo isa dhoomaa torban* ." Haala kanaan namoonni tokko tokko ergaawwan sun, dhugumas ta'e jecha jechaatti, Kiristaanota magaalota

Kaappaadooqiyaa durii, Turkii har'aa kana keessa jiraataniif akka ta'e amanuu danda'aniiru. Tartiiba raajichi maqaa magaalota kana itti dhiheessee tartiiba yerooodhaan tartiiba dhugaawwan seenaa amantii bara kiristaanaa guutuu itti raawwataman hordofa. Akkasumas akka mul'ataawwan macaafni Daani'eel duraan argameetti, Waaqayyo amala inni bara tokkoon tokkoon isaatiif kennu hiika maqaa magaalaa isaatiin kan ibsu. Tartiiba walduraa duubaan tartiiba mul'ate akka armaan gadiitti hiikama:

1- *Efesoona* : hiikni: launch (kan Yaa'ii ykn mana qulqullummaa Waaqayyoo).

2- *Ismiirnaa* : hiikni: miirra (urgaa namatti toluu fi warra du'an Waaqayyoof mi'eessuu; ari'atama Roomaa warra amanamoo filatamoo irratti bara 303 fi 313 gidduutti).

3- *Pergamon* : hiikni: ejja (erga Sanbata Amajii 7, 321 gatamee. Bara 538tti sirni phaaphaasii hundeeffame amantiidhaan guyyaa jalqabaa isa hafe Wiixata moggaafame).

4- *Tiyaatiraa* : hiikni: jibbisiso fi gidiraa du'aa (yeroo Haaromsa Pirootestaantii kan ifatti uumama seexanaa amantii Kaatolikii balaaleffate agarsiisa; yeroo waa'ee jaarraa 16ffaa yeroo ^{galata} maxxansaa makaanikaalaatiin, faca'iinsi Macaafa Qulqulluu kan jaallatamu ture).

5- *Sardis* : hiika dachaa fi faallaa: dhagaa raafamaa fi gatii guddaa qabu. (Waaqayyo qormaata amantii bara 1843-1844 dabarsee firdii mul'isa: hiikni raafama amantii Pirootestaantii gatame ilaallata: "Ati duutteetta", dhagaan gati jabeessaan immoo mo'attoota qorumsa filataman kan argisiisudha: "isaan waliin ni deemu anaaf uffata adii uffachuun waan isaan maluuf".)

6- *Filadelfiyaa* : hiikni: Jaalala obbolummaa (dhagaan gati jabeessa *Sardis* bara 1863 irraa eegalee dhaabbata Adveentistii guyyaa torbaffaa keessatti walitti qabamaa ture; ergaan kan badhaafamu bara 1873 kan Daan.12:12 ibse. Yeroo kanatti eebbifamtuudha, isheen haa ta'u malee balaa *gonfoo ofii "fudhatamuu"*) akka hin qabne akeekkachiise.

7- *Laodiqee* : hiikni: namoonni murteessan: "qorras ta'e ho'aa malee ho'aa" (kan "gonfoo isaa fudhatame" *Filadelfiyaadha* : "Ati gammachuu hin qabdu, gaddisiisaa, hiyyeettii, jaamaa, qulla"). Dhaabbatichi akkas hin tilmaamne ture ni qoratama, ni qoratama, bara 1980 fi 1994 gidduutti, qormaata amantii isa qajeelchitoota isaa bara 1844 eeba waaqummaa isaanii argate wajjin wal fakkaatuun: bara 1994tti dhaabbatichi ni kufe, garuu ergaan sun itti fufe Adveentistoota faffaca'anii fi Waaqayyo adda baasee filatu jaalala isaanii ifa raajii isaa isa mul'ateef, akkasumas amala garraamii fi bitamuu isa duuka buutota dhugaa Yesus Kiristoos bara hundumaa keessatti amala ta'een).

"Itti fufiinsa" yeroo lafaa kan ulfina qabeessa deebi'uu Kiristoos Waaqayyootiin xumurame keessatti, Apo.4 mallattoo "teessoo 24" tiin fakkeessa, mul'ata firdii samii (samii irratti) Waaqayyo filatamoo isaa walitti fiduudhaan akka 'jal'oota du'aatti murteessu.' Mul.20 wajjin wal simuun boqonnaan kun "waggoota kuma" bara kuma torbaffaa kan hammatudha. Ifa: maaliif teessoo 24, fi 12 miti? Sababa bara kiristaanaa bakka lamatti qoodamee guyyoota 1843-1844 jalqaba fi xumura qormaata amantii yeroo sanaa irratti.

Sana booda, akka cinaatti barbaachisaa ta'etti, Mul.5 barbaachisummaa macaafa raajii hubachuu ni ibsa; kan danda'amu injifannoo Gooftaa fi Fayyisaan keenya waaqa ta'e Iyyasuus Kiristoosiin argate qofaan ta'a.

Yeroon bara kiristaanaa ammas Mul.6 fi 7 irratti ilaalcha mata duree haaraa jalatti ni qoratama; kan "chaappaawan torbaa" ta'e. Jahan jalqabaa taphattoota ijoo waltajjii irratti fi mallattoolee yeroo kutaaLEE lamaan qoqqoodinsa bara kiristaanaa amala ta'an ni dhiyeessu: hanga bara 1844tti, Apo.6; akkasumas bara 1844 irraa eegalee, Apo.7.

Sana booda mata dureen "*xurumbaa*" kan agarsiisu adabbii akeekkachiisaa Mul 8 fi 9 ja'a jalqabaa, fi adabbii murtaa'aa, "*xurumbaa torbaffaa*", yeroo hundumaa adda baafamee, Mul 11:15 19 irratti.

Apo.9 duuba, Apo.10 yeroo dhuma addunyaa irratti kan xiyyeffate yoo ta'u, haala hafuuraa diinota gurguddoo Yesus Kiristoos lamaan isa jedhaman kaasa: amantii Kaatolikii fi amantii Pirootestaantii, Adveentizimii ofisaa ergasii kufeen walitti makame 1994. Boqonnaan 10 kutaa jalqabaa mul'ata kitaabichaa cufa. Garuu mata dureewan ijoo barbaachisoo ta'an boqonnaawwan itti aanan keessatti ilaalamanii ni guddatu.

Akkasitti Apo.11 ilaalcha waliigalaa bara kiristaanaa deebisee kan jalqabu yoo ta'u, irra caalaa, gahee barbaachisaa Warraaqsa Faransaay, kan waaqa hin amanne biyyolessaa hundeeffame Waaqayyoon itti fayyadamu, maqaa fakkeenyaa "bineensa gadi fagoo irraa ka'u" jedhuun, gara humna sirna Kaatolikii "bineensa galaana keessaa ka'u" balleessuu, Mul.13:1 keessatti. Nagaan amantii addunyaa maraa, Apo.7 keessatti kan caqafame, akkasitti ni argama, bara 1844tti ni hubatama. Achiis, *sirna warraaqsa kana* akka fakkii Waraana Addunyaa Sadaffaa dhihoo jirutti fudhachuun ykn "*xurumbaa 6ffaa*" Apo.9:13, *kan* dhugaa ta'e "*wayyoo lammaffaa*" karaa beeksisa Mul.8:13, mata dureen dhumaa "*xurumbaa torbaffaa*", kan ulfina Yesus Kristoosiin deebi'uu isaatiin raawwatame dhiyaateera.

Mul.12 keessatti Hafuurri ilaalcha waliigalaa kan biraa bara kiristaanaa nuuf dhiheessa. Keessattuu haala seexanaa fi deeggartoota ergamoota isaa irratti odeeaffannoo isaa xumura. Fannoo irratti injifannoo erga argateen booda, maqaa samii *Mikaa'eel* duraan Daan.10:13, 12:1 irratti caqasameen, maqaa inni Yesuusiin foon ta'uu isaa dura samii irratti baatee ture, Gooftaan keenya samii isaan irraa akka qulqulleesse nu barsiisa argamuun hamaa ta'uu isaanii fi bara baraan dimenshiniwwan samii Waaqayyo uume argachuu akka dhaban. Oduu gammachiisaa tokko tokko kunooti! Injifannoont Yesus obboloota keenya samii qorumsaa fi yaada jinniwwan jalaa bilisa ba'aniif bu'aa samii gammachiisaa fideera. Isaan, erga ari'amanii as, dimenshinii keenya isa lafaa, bakka isaan diinota Waaqayyo isa lafa irraa wajjin ajjeefaman, bara 2030tti deebi'uu ulfina qabeessa Kiristoos Waaqayyo irratti daangeffamanii jiru. Haala waliigalaa kana keessatti, Hafuurri walduraa duubaan "*jawwee*" fi "*bofa*" kan fakkeessu, akkaataa walduraa duubaan, tooftaalee lamaan lola seexanaa: waraana banaa, kan Roomaa impaayera ykn phaaphaasiibalaaleffamte, fi sossobbi amantii gowwoomsaa Roomaa Phaaphaasiin Vaatikaan, haguuggii kan hin qabne, kan namaa jechuun ni danda'ama. Fakkiwwan dhokataa muuxannoo warra Ibrooktaa irraa liqeeffaman keessatti, "*lafti afaan ishee banatti*" weerara phaaphaasiib

liigota Kaatolikii liqimsuuf. Akkuma amma ilaalle hojiin kun warraaqsitoota waaqa hin amanne Faransaayiin kan raawwatamu ta'a. Garuu loltoota Pirootestaantii kan Kiristaanummaa sobaa gara jabeessa, waraana jaallatu irraas ni jalqaba. Ilaalchi waliigalaa “ *sanyii dubartii hafe* ” jedhu kaasuun xumurama . Hafuurri sana booda qulqulloota dhugaa yeroo dhumaatiif hiika isaa kenna: “ *Kun obsa qulqulloota abboommii Waaqayyoo eeganii fi dhugaa ba'umsa Yesuus qabataniidha* ”. Hafuurri jechoota kanaan warra akkuma koo Mul'ata raajii isaatti maxxananii fi eenyullee akka butu hin hayyamne, hanga dhumaatti, luuzii samiin kenne walitti qaban ni moggaasa.

Boqonnaan 13 diinota amantii gara jabeeyyi lamaan amantii Kiristaanummaa baatanii deeman ni dhiheessa. Akka kanaan, isaan fakkeessa, “ *bineensota* ” lamaatiin isaan keessaa inni lammafaan isa jalqabaa irraa kan ba'e akka walitti dhufeentya jechoota “ *galaana fi lafa* ” seenaa Seera Uumamaa irraa isaan ibsu boqonnaa kana keessatti 13. Inni jalqabaa kanaan dura hojjete 1844 fi inni lammafaan bara dhumaan bara lafaa qofa keessatti kan mul'atu yoo ta'u, kanaanis yeroon ayyaana namaaf dhihaate xumuramu isaa agarsiisa. “ *Bineensonni* ” lamaan kun , isa jalqabaatiif, Kaatolikii, waldaa haadha, isa lammaffaaf immoo waldoota Haaromsa Pirootestaantii ishee irraa dhufan, ijoollee durbaa isheeti.

Bara 1844 irraa eegalee bara kiristaanaa kutaa lammafaa qofa kan uwvisu, Mul , fi Pirootestaantii kan Wiixata isaa kabaju balaaleffachuu isaa kan inni akka " *mallattoo* " aangoo namaan fi seexanaa Roomaa impaayera fi phaaphaasi lamaanitti moggaase. Yeroon ergama qophii yeroo xumuramu, wal duraa duubaan, butamuu qulqulloota filatamoo " *midhaan* " fakkeessanii, fi balleessuu barsiisota finciltoutaa fi warra hin amanne hundumaa, gochoota " *vintage* " fakkeessanii, lafti ammas ni taati " *boolla* " guyyaa uumama isa jalqabaa, jirenya lafa irraa bifa hundumaa irraa mulqame. Inni garuu " *waggaa kuma tokkoof* " jiraata, jiraataa filannoo, Seexana, seexanni ofii isaatii, firdii isa dhumaan irratti badiisa isaa eegaa akkasumas finciltouta biroo hundumaa namootaa fi ergamoota.

Mul.15 yeroo xumura yaalii irratti xiyyeffata.

Mul'anni 16 " *dha'icha dheekkamsa Waaqayyoo torban dhumaan* " kan yeroo qormataa xumuramee booda, finciltouta hin amanne isa dhumaan kanneen caalaatti gara jabeeyyi ta'an, hamma du'a warra qajeelota ilaalan labsuutti rukutu mul'isa Sanbata waaqummaa dha'icha torbaffaa dura.

Mul.17 guutummaan guutuutti "ejjituu guddittii" " *Baabilon Guddittii* " jedhamtu adda baasuuf kan kennamedha. Jechoota kanaan Hafuurri " *magaalaa guddittii* " impaayera fi phaaphaasi, Roomaa kan ibsu. Murtiin Waaqayyo ishee irratti kenne akkasitti ifatti mul'ateera. Boqonnaan kunis gara fuulduraatti firdii fi badiisa ibiddaan ishee beeksisa, sababiin isaas Hoolichi fi filattoonni isaa amanamoo ta'an ishee ni mo'u.

Mul'anni 18 yeroo " *midhaan* " ykn adabbii " *Baabilon Guddittii* " irratti xiyyeffata.

Mul.

Mul.20 yeroo waggoota kumaa bara kuma torbaffaa baay'ee adda ta'een mudate irratti xiyyeffata, samii keessatti filatamtootaan, akkasumas lafa duwwaa

irratti, Seexanaan adda baafamee. Dhuma waggoota kumaa irratti Waaqayyo firdii isa dhumaa ni qindeessa: ibidda lafa irraa samii fi lafa jalaa finciloota namaa fi ergamoota samii hundumaa balleessuu.

Apo.21 ulfina Yaa'ii walga'ii filatamtoota dhiiga Yesuus Kiristoosiin furamaniin ijaarame agarsiisa. Mudaa kan hin qabne ta'uun warra filataman, wanta lafti namootaaf baay'ee gatii guddaa qabu: warqee, meetii, luqqisii fi dhagaa gati jabeessa ta'e waliin wal bira qabuun kan mul'atudha.

Apo.22 fakkiidhaan gara Eden badeetti deebi'uu, kan argamee fi bara baraan lafa cubbuu irratti kaa'ame kan haaronfamee fi jijiiramee teessoo addunyaa maraa Waaqayyoo guddaa tokkicha, uumaa, seera baastuu fi furtuu uumama cubbuun isaa hundumaa irratti ol'aantummaa qabu ta'uuf kaasa kan lafa irraa furuu isaa wajjin.

Kitaaba Mul'ataa ilaachisee ilaalchi waliigala saffisaa kun kan xumuramu yoo ta'u, qorannoona isaa bal'inaan wanta amma dubbatame kan mirkaneessu fi kan cimsu ta'a.

Ibsa hafuuraa ol'aanaa kana kan sababeffanna dhokataa sammuu Waaqayyoo mul'isu kana nan itti dabala. Ergaawwan hin shakkamne Macaafni Qulqulluun akka nu ibsu akeekkachiisa dhokataadhaan dabarsa. Ijaarsa Apokilaapsii keessatti, adeemsa wal fakkaatu kan inni ijaarsa mul'ata isaa Daani'eliif kennameef itti fayyadame hordofuudhaan, Waaqayyo "hin jijiiramne" akka ta'ee fi "bara baraan akkasuma" akka ta'u mirkaneessa . Akkasumas, Apokilaapsii keessatti mala wal fakkaatuun mata dureewwan sadii kanneen "xalayaawwan gara Yaa'ootaatti", "chaappaawwan" fi "xurumbaa" ta'an walfakteessuun argadheera. Akka Apo.5tti, bakka Apokilaapsii kitaaba "chaappa torba" tiin cufameen fakkeeffameetti, "chaappa torbaffaa" banamuu qofatu ragaa boqonnaa 8 hanga 22 keessatti mirkaneessu, hiikaa fi shakkii argachuuf hayyama kan ka'e qo'anno boqonnaa 1 hanga 6. Boqonnaan 7 kanaaf iccitiiwan mul'atan hubachuuf furtuudha. Akkasumas hin dinqisiifatinaa, sababni isaas mata dureen isaa sirriitti Sanbata, innis qulqullummaa dhugaa fi sobaa gidduu garaagarummaa hundumaa bara 1843 irraa eegalee taasisseera.Kanaaf Apo.7 keessatti dhugaa guddaa kan amantii Pirootestaantii birraa bara 1843tti riddled ta'e arganna.The Apokilaapsi barsiisa bu'uuraa Daani'eliif mul'ate kana qofa mirkaneessa. Garuu, Adveentizimii, kan guyyaa sanatti akka mo'ataa ta'ee mul'ateef, Apokilaapsii bara 1994f ni mul'isa, qormaata dabareedhaan isa shaakala. Ifni haaraan kun, ammas, " ammas ", " garaagarummaa warra Waaqayyoon tajaajilanii fi warra isa hin tajaajille gidduu jiru ", ykn kana caalaa ni taasisa.

Kutaa lammaffaa: qorannoo bal'aa Apokilaapsii

Mul'ata 1: Seensa – Deebi'ee dhufuu Kiristoos – . mata duree Adveentistii jedhu qaba

Dhiveessiin kun

*I : “ Mul'ata Yesus Kiristoos, Waaqayyo **garboota–isaatti** waan **dafee ta'uu qabu** akka agarsiisuuif kenne , ergamaa isaa gara hojjetaa isaa Yohaannisitti erguudhaan,... ” .*

Yohaannis ergamaan Yesus jaallate, kuusaa Mul'ata waaqummaa kanaa isa maqaa Yesus Kiristoosiin Abbaa irraa argatudha. Yohaannis, afaan Ibrootaatiin "Yohan", hiikni isaa: Waaqayyo kenne; akkasumas maqaa koo isa jalqabaati. Yesus: " *Kan qabuuf ni kennama* " hin jennee ? Ergaan kun " *Waaqayyo* " Abbaan " *kan kenne* " waan ta'eef qabiyyee daangaa hin qabne qaba. Sababni isaas, Yesus Kiristoos erga du'aa ka'ee asitti amaloota waaqummaa isaa deebisee kan jalqabe

yoo ta'u, akka Abbaa samii tokkootti, samii irraa, tajaajiltoota isaa ykn caalaatti sirriitti yoo dubbanne “ *garboota* ” isaa fayyadu socho'uu kan danda'u ta'uu isaati. “Dura akeekkachiifamuun dursee hidhameedha” akkuma jedhamu. Waaqayyo yaada kana qaba innis ni mirkaneessa, mul'ata waa'ee gara fuula duraa tajaajiltoota isaaaf dubbachuudhaan. Ergaan kun bara 94 Dh.K.D akka kennamee fi amma bara 2020-2021, yeroo sanadni kun barreeffame keessa akka jirru yeroo beeknu jechi “ maaltu dafee ta'uu qaba ” jedhu kan nama ajaa'ibu ta'uu **danda'a**. Garuu ergaawwan isaa argachuudhaan kun “ **daftee** » hiika jecha jechaatti fudhata, sababiin isaas fudhattoonni isaanii ulfina qabeessa deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos wajjin yeroo ta'u. Mata dureen kun Mul'ata bakka hundatti argamu keessatti ni ta'a, sababiin isaas Mul'anni "Adventists" Waaqayyoon filataman isa dhumaatiif kan dhiyaate yoo ta'u, amantiidhaan kan agarsiifame qormaata dhumaa daataa Mul.9:1-12 irratti ijaarame keessatti, innis mata duree kan ilaallatu “ *xurumbaa shanaffaa* ”. Boqonnaa kana keessatti lakkofsi 5 fi 10 yeroo raajii “ *ji'a shan* ” hanga kootti dogoggoraan hiikame caqaseera. Qo'annoo ani dhimma kana irratti godhe keessatti, yeroon kun guyyaa haaraa deebi'ee dhufuu Yesus bara 1994, bara dhugaa 2000 dhaloota Kiristoos dhugaa labsuuf yaadame murteesse. Qormaanni amantii kun, yeroo dhumaatiif, Adveentizimii ofiisa, kan lallaafaa fi sirna qabeessa ta'e, fi warra Waaqayyo Apokilaapsii isaa keessatti diina isaa ta'uu isaanii mul'ise waliin waliigaltee uumuuf qophaa'aa ture qoreera. Bara 2018 irraa eegalee guyyaa deebi'ee deebi'uu Yesus Kiristoos dhugaa kanan beku yoo ta'u, raajii Daani'eel fi Mul'ata irraa daataa kamiyyuu irratti kan hundaa'e miti, yeroon isaa lakkofsaan ibsame hundi yeroo murtaa'etti gahee shaakala isaanii raawwachuudhaan raawwatameera. Dhugaan deebi'ee dhufuu Yesus seenaa Seera Uumamaa irraa hubachuun ni danda'ama, guyyoonni torban torban keenyaa fakkii waggoota 7,000 karoora guutummaa Waaqayyo qopheesse irratti kan ijaaraman ta'uu isaanii amanuudhaan, cubbuu fi cubbamoota dhabamsiisuuf, gara bara baraattis kan isaa fiduuf filatamoo jaallatamoo waggoota 6000 jalqabaa keessatti filataman. Akkuma pirooppoorshinii mana qulqullummaa ykn dunkaana Ibrootaa, yeroon wagga 6000 wagga 2000 keessaa harka sadii keessaa sadii irraa kan ijaarame dha. Jalqabni sadaffaa isa dhumaa, Ebla 3, 30, du'a araaraa fayyisaa keenya Iyyasuus Kiristoosiin kan mallatteeffame ture. Kaalaandariin Yihudoottaa guyyaa kana mirkaneessa. Kanaaf deebi'uun isaa birraa bara 2030, waggoota 2000 booda akka ta'u murtaa'eera. Deebi'uun Kiristoos nu dura akka jiru beekun, akkasitti dhihoo, jechi “ **dafee** ” **jedhu** » kan dubbii Yesuu guutummaatti qajeelaa dha. Akkasitti, jaarraa hedduuf beekamaa fi dubbifamee kan ture ta'us, kitaabni Mul'ataa cufamee, qabbanaa'ee, chaappaa ta'ee, hanga yeroo dhumaatti, kunis dhaloota keenya ilaallatutti hafeera.

Lakkofsa 2: “... *inni dubbii Waaqayyo fi dhugaa ba'umsa Yesus Kristoos, waan arge hundumaa dhugaa ba'e* .”

Yohaannis mul'ata isaa Waaqayyo biraa akka argate dhugaa ba'a. Mul'ata inni dhugaa ba'umsa Yesus Kiristoos kan Mul.19:10 “ *hafuura raajii* ” jedhee ibsu . Ergaan kun fakkiiwwan “ *argame* ” fi jechoota dhaga'aman irratti hundaa'a. Yohaannis Hafuura Waaqayyoo isa mata dureewwan gurguddoo seenaa amantii bara kiristaanaa fakkiidhaan itti mul'isuudhaan haalawwan lafa irraa ciccirame; diinota isaatiif deebi'ee ulfinaa fi sodaachisaa ta'een ni xumurama.

Lakkoofsa 3: “ *Dubbii raajii dubbifamee dhaga’ee, wanta achi keessatti barreeffames kan eegu eebbfamaa dha! Yeroon isaa dhihoo waan ta’eeef.*”

Kutaa naaf malu, “ *isa dubbisu* ” jechoota raajii sanaaf gammachuu ofi kootiif fudhadha, sababiin isaas Gooftaan gocha dubbisa jedhu hiika loojikii sirrii ta’e waan kennuuf. Isa.29:11-12 irratti ibsa kenna: “ *Mul’anni hundinuu akka dubbii macaafa chaappaa qabuu fi nama dubbisuu beekuuf kennameetti isiniif kenna: Kana dubbisi! Eenyu immoo akkas jedhee deebisa: Ani hin danda’u, sababiin isaas chaappaa waan ta’eeef; ykn akka kitaaba namni tokko nama dubbisuu hin beekneef kennu: Kana dubbisi! Eenyu immoo akkas jedhee deebisa: Ani dubbisuu hin beeku .*” Lakkoofsi 13, kan itti aanu, sababa dandeettii dhabuu kanaa mul’isa: “ *Gooftaanakkana jedhe: Sabni kun yommuu gara kootti dhihaatan, afaan isaanii fi funyaan isaaniitiin na kabaju; garuu garaan isaa ana irraa fagaateera, sodaan inni anaaf qabus seera duudhaa dhala namaa qofa .*” Jechi “ *chaappaa* ” ykn chaappaa jedhu gama Apokilaapsii kan ibsu yoo ta’u, sababni isaas chaappaa waan ta’eeef kan hin dubbifamnedha. Kanaaf guutummaatti banuufi hiikuuf ani, Yohaannis yeroo dhumaan kan biraa, Waaqayyoon kan waamame; kunis akka filattoonni isaa dhugaan hundinuu, dhugaawwan jechootaa fi fakkiiwan raajii sanaa keessatti mul’atan “ *dhaga’ani eeggatan* ”. Gochimoonni kun “hubachuu fi hojiitti hiikuu” jechuudha. Keeyyata kana keessatti, Waaqayyo namoota filataman isaa, obboleessa isaanii Kiristoos keessa jiran keessaa tokko irraa, “ *isa dubbisu* ”, ifa iccitii raajii ibsu akka argatan akeekkachiisa, akka isaan dabaree isaaniitiin gammadanii barsiisa isaa kaa’aniif hojiitti hiikuuf. Akkuma bara Yesuus amantiin, amanamummaa fi gad of deebisuun kanaaf barbaachisaa ta’aa. Waaqayyo mala kanaan namoota garmalee of tuulanii barsiifaman shaakala, ofirraa buqqisa. Kanaaf, warra filatamaniin akkas jedha: “Nama, hiikkaa fi dabarsaa ofisaa xinnoo kana dagadhaa, Barreessaa dhugaa: Waaqa hundumaa danda’u Yesus Kiristoos ilaala.”

Lakkoofsa 4: “ *Yohaannis waldoota torban warra Eeshiyaa keessa jiraniif: Ayyaanaa fi nagaan isiniif haa ta’u, isa jiru, isa ture, isa dhufuuf jiruu fi hafuurota torban teessoo isaa dura jiran irraa, ...*”

Yaa’ii torba ” jedhamee kaasuun shakkamaadha, sababiin isaas *Yaa’iin* qubee guddaa A qabu, tokko, bara baraan waan ta’eeef. Kanaaf “ *Walgahii Torba* ” jechuun dirqama *Walgahii* Jesus Kiristoos tokkummaa qabu bara mallattoo fi walduraa duubaan torba keessatti argisiisa. Wanti sun ni mirkanaa’aa Waaqayyo bara kiristaanaa yeroo addaa 7tti akka goodu duruu beekna. Maqaan lakkofsa 11 irratti dhiyaate kan magaalota Eeshiyaa Xiqqoo, Anaatooliyaa durii keessa jiran kan Turkii har’aa irraa gara dhihaatti argamtu waan ta’eeef, waa’ee Eeshiyaa eeruun faayidaa kan qabuu fi sirrii dha. Hafuurri daangaa Awurooppaa fi jalqaba ardi Eeshiyaa duraanuu mirkaneessa. Garuu jechi *Eeshiyaa* jedhu akkuma jecha Anaatooliyaa jedhu ergaa hafurraa dhoksa. Isaanis: **aduu baatee** afaan Akaadiyaa fi Giriikiitiin, akkasitti immoo buufata Waaqayyoo kan Yesus Kiristoos daawwate, “ *aduu ba’aa* ” jedhu yaada dhiyeessu, Luqaas 1:78-79 irratti: “ *Galata garaacha araara Waaqayyo keenyaa, in by safuu isaa aduun baatee ol irraa nu daawwate, warra dukkanaa fi gaaddidduu du’aa keessa taa’aniif ifa kennuudhaaf, tarkaanfi keenya karaa nagaa irratti qajeelchuuf.* » Innis “ *aduu qajeelummaa* ” Mal.4:2: “ Isin warra maqaa koo sodaataniif garuu **aduu**

qajeelummaa in baatee , fayyinnis baallee isaa jala in ta'a; baatee akka re'ee horii irraa ni utaalta." Foormulaan nagaa xalayaa Kiristaanonnee bara Yohaannis wal jijiiranii wajjin kan wal simudha. Haa ta'u malee, Waaqayyo ibsa haaraa, hanga ammaatti hin beekamneen kan moggaafame: "isa jiru, isa turee fi isa dhufu irraa". Ibsi kun, afaan Giriikii isa jalqabaa fi hiika biroo keessatti, hiika maqaa Waaqayyoo isa Ibrootaa: "YaHWéH" qofa calaqqisiisa. Innis gocha "ta'uu" jedhu kan nama sadaffaa tokkicha keessatti yeroo mudaan hin qabne afaan Ibrootaa keessatti kan walqabatedha. Yeroon mudaan hin qabne jedhame kun kan raawwatame kan yeroon dheeratu ibsa, sababiin isas yeroon ammaa walqabsiisa Ibrootaa keessatti waan hin jirreef. "fi eenyutu dhufa", mata duree deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos, Adveentizimii caalaatti mirkaneessa. Amantiin kiristaanaa warra ormaatiif banamuun isaa akkasitti mirkanaa'a; isaaniif Waaqayyo maqaa isaa madaqsa. Sana booda, wanti haaraan biraa Hafuura Qulqulluu kan agarsiisu mul'ata: "Hafuurota torban teessoo isaa dura jiran". Caqasni kun Mul.5:6 irratti ni mul'ata. Lakkoofsi 7 qulqullummaa agarsiisa, haala kana keessatti, kan Hafuura waaqummaa uumamtoota isaa keessatti dhangala'e, kanaaf, "teessoo isaa duratti". Mul.5:6 keessatti, "hoolaan qalame" fakkeenyota kanaan kan walqabate yoo ta'u, raajichi akkasitti humna hundumaa kan Yesus Kiristoos waaqummaa isaa mirkaneessa. "Hafuuronni Waaqayyoo torban" kan fakkeeffaman "shugguxii damee torba qabu" dinkaana Ibrootaa isa karoora fayyina Waaqayyoo raajii dubbatu. Kanaaf sagantaansaa ifatti ibsameera. Addaam, wagga 4000, fi du'a isaatiin Yesus cubbuu filatamoo Ebla 3, 30 erga aarsaa godhee, akkasitti golgaa cubbuu cicciree waggoota kuma ja'a sagantaa baafaman keessaa kuma lamaan dhumaan keessatti furamanif gara samiitti karaa bana sababni isas, filatamtoota filataman, hamma dhuma addunyaatti, saboota lafa guutuu gidduutti faffaca'aniiru.

Lakkoofsa 5: "...yesuus Kiristoos irraas, dhugaa ba'aa amanamaa, angafa warra du'anii fi bulchaa mootota lafaa! Isa nu jaallatu, isa dhiiga isaatiin cubbuu keenya jalaa nu baasef.

Maqaan "Yesus Kiristoos" jedhu tajaajila lafarraa Waaqayyo lafarratti raawwachuuf dhufee wajjin kan wal qabate dha. Keeyyatni kun hojiiwan inni ayyaana fayyina argachuuf raawwate kan inni filatamoo isaa qofaaf dhiyeessu nu yaadachiisa. Yesus Waaqayyoo fi gatiwwan isaatiif *amanamummaa* guutuu qabaachuu isaatiin, ergamoota isaa fi duuka buutota isaa yeroo hundumaa, kan keenya dabalatee, fakkeenyaa fakkeessuuf yaada dhihaate ture. Duuti isas du'a bineensa jalqaba ajjeefamee qulla Addaamiifi Hewwaan cubbuu isaanii booda qulla uffachuuf ajjeefamee raajii dubbatame. Kanaaf karaa isaa dhuguma "angafa warra du'anii" ture. Garuu inni akkasumas, barbaachisummaa waaqummaa isaa irraa kan ka'e, du'a isaa qofti bu'a qabeessummaa fi humna seexanaa, cubbuu fi cubbamoota balaaleffachuu qaba ture. Seenaan amanti keessatti "angafa" hunda caalaa "angafa" ta'ee hafeera. Du'a isaa yaaduudhaan ture, cubbuu filatamoo isaa furuuf barbaachisaa ta'e, Waaqayyo saba isaa warra Ibroota garbummaa jalaa "baasuuf" namoota "angafa" namootaa fi bineensota Gibxii finciltuu, fakkii cubbuu ta'e hundumaa ajjeese, . duruu mallattoo fi fakkii "cubbuu" ta'e. Akka "angafa" ta'etti, mirga dhalootaa hafurraa kan isaati. Yesus "bulchaa mootota lafaa" ta'ee of dhiheessuudhaan tajaajilaa warra isa furamanii

ta'a. “ *Mootonni lafaa* ” warra dhiiga isaatiin furamanii mootummaa isaa seenanidha; lafa haaromfamte ni dhaalu. Sadarkaa gad of deebisuu, gara laafina, hiriyummaa, obbolummaa fi jaalala uumamtoota samii ulaagaa waaqummaa jirenya samitiif amanamoo ta'anii hafan argachuun waan nama ajaa'ibudha. Lafa irratti, Yesus “ *Gooftaa fi Gooftaa* ” ta'u isaa mirkaneessee, miila ergamoota isaa dhiqe . Samii irratti bara baraan “ *mootii* ” “ *mootota* ” ishee ta'a . Garuu “ *mootonni* ” tajaajiltoota obboloota isaaniis ni ta'u. Akkasumas, maqaa “ *mootii* ” ofiif kenuudhaan , Yesus sadarkaa seexanaa, mormituu isaa fi dorgomaa mo'ame, isa inni “ *mootii biyya lafaa* ” jedhee waamu irra of kaa'a. Waaqayyo Yesus keessatti foon uffachuu isaa kan kakaase fuula fuulatti “ *bulchitoota* ” lamaan ; hireen addunyaa fi kan uumamtoota ishee humna mo'ataa guddaa Yesuus Mikaa'el YaHWéH irratti hundaa'a. Garuu Yesus injifannoo isaa gartokkoon isaa waaqummaa isaa qofa irraa kan ka'e, sababiin isas inni seexanni haala walqixa ta'een, qaama foonii keenyaan wal fakkaatuun, lola Addaam isa jalqabaatiin mo'ame wagga 4000 booda. Haalli sammuu isaa fi warra filate baraaaruuf injifachuuf kutannoos isaa kophaa isaa injifannoo isaaf kenne. “ *hoolaan* ” abboomamaa ta'e tokko “ *lukkuuwwan* ” *fooniifi* hafuura nyaatan, gargaarsa Waaqayyoo amanamaa fi dhugaatiin mo'uu akka danda'u argisiisuudhaan warra filatamaniif karaa bane .

Lakkoofsa 6: “ *Inni mootummaa abbaa isaatiif luboota nu godhe, ulfinni fi humni isaa bara baraan haa ta'u! Ameen!* »

Yaa'ii filatamtootaa maal akka ta'e kan ibsu Yohaannis dha. Yesus Kiristoos keessatti Israa'el durii bifaa hafuuraa sirna kakuu moofaa keessatti raajii dubbatameen itti fufteetti. “ *Mootii moototaa fi Gooftaa gooftotaa* ” tajaajiluudhaan , warri dhugaan filataman mootummaa isaa keessatti hirmaatu, isa wajjinis lammii mootummaa samii ta'u. Akkasumas, “ *luboota* ” hafuuraa ti, sababiin isas mana qulqullummaa qaama isaanii isa tajaajila isaatiif qulqullummaadhaan of dhiheessuudhaan Waaqayyoon tajaajilu keessatti raawwatu. Akkasumas kadhanna Waaqayyoof godhaniin, urgoftuu iddo aarsaa ixaana mana qulqullummaa Yerusaalem isa durii irratti dhihaate dabarsu. Yesusii fi Abbaa gidduutti gargar bahuun nama dogoggorsa, garuu yaada kiristaanoni sobaa baay'een dhimma kana irratti qabaniin kan walsimudha. Kunis hanga baasii Abbaatiin Ilma “ *kabajna* ” jechuutti. Kun Amajjii 7, 321 irraa eegalee badii yookaan cubbuu amantii kiristaanaa ture.Baay'eedhaaf boqonnaan Sanbataa sirna Yihudoota kakuu moofaa, bara Abbaa qofa ilaallatudha. Abbaa fi Yesus nama tokko qofa waan ta'aniif, dheekkamsa Yesus isa isaan kabaju jedhanii yaadan ni rakkatu. Uumama waaqummaa isaatiin akka Abbaatti, Yesus qabata, bara baraaf, “ *ulfinnaa fi humna, bara baraan! Ameen!* » “ *Ameen* ” jechuun: dhugaadha! Dhugaa dubbachuu !

Mata duree Adveentistii

Lakkoofsa 7: “ *Kunoo, inni duumessa wajjin dhufa. Warri isa bocanis ijji hundinuu ni arga; gosoonti biyya lafaa hundis sababa isaatiin ni gaddan. Eeyyee. Ameen!* »

Yesus ulfinaa fi humna isaa kan argisiisu sirriitti, yeroo deebi'udha. Akka HoE . “ warra isa bocan ” pirojektii isaa isa dhugaa mormuudhaan. Sababni isas ibsi kun dhala namaa yeroo dhufaatii isaa qofa ilaallata. Hojjettoonni isaa du'aan yommuu doorsifaman ykn ajjeefaman, Yesus hiree isaanii kan qooddatu sababni isas isaan wajjin adda waan ta'eef: “ Mootiin immoo deebisa isaaniif in kenna: “Ani dhugaan isinitti hima, yeroo isin warra warra xixinnoo ta'an keessaa tokkotti waan kana gootan obbolota koo isin naaf tolchitan. (Mat.25:40).” Yihudoonni fi loltoonni Roomaa isa fannisan ergaa kana keessatti hin hammamataman. Hafuurri Waaqayyoo gocha kana namoota hojii fayyina isaa gufachiisan fi ofii isaaniitiifis ta'e namoota biroof dhiyeessii ayyaanaa fi fayyina bara baraa isaa fashaleessan hundaaf lakkaa'a. Yesus “ gosoota lafaa ” caqasuuudhaan , Kiristiyaanota sobaa gosootni Israa'el kakuu haaraatti karaa isaanii babal'ifamuu qabu jedhaman irratti xiyyeeffata. Filattoota isaa isa dhugaa ajjeesuuf qophaa'aa akka turan yeroo deebi'u yoo hubatan, diina Waaqayyoo isa isaan oolchuuf ture ta'uu isaanii of argachuudhaan, sababa sirrii itti boo'an ni qabaatu. Bal'inni sagantaa guyyoota dhuma boqonnaawwan kitaaba Mul'ata jedhu keessatti faca'ee ni mul'ata. Garuu akkas jechuu nan danda'a Mul.6:15-16 haala dubbii kanaan ibsa: " Mootonni lafaa, warri gurguddoon, ajajoota waraanaa, sooreyyiin, warri jajjaboon, garboonni fi warri bilisa ta'an hundinuu keessa dhokatan." holqa fi dhagaa gaaraa keessatti. Isaanis gaarreen fi dhagaadhaan, "Nuttu kufaa, fuula isa teessoo irra taa'ee fi dheekkamsa Hoolichaa jalaa nu dhoksaa! ".

Lakkoofsa 8: “ Ani alfaa fi omeegaa dha, jedha Waaqayyo gooftaan inni jiru, inni ture, inni dhufus, inni hundumaa danda'u. »

Kan akkasitti of ibsu Yesus mi'aawaa ulfina waaqummaa isaa samii irratti argate, inni “ Hundumaa Danda'aa ” dha. Lakkoofsa kana kan Mul.22:13-16 wajjin walqabsiisuun gahaadha ragaa qabaachuudhaaf: “ Ani alfaa fi omeegaa, isa jalqabaa fi isa dhuma, jalqabaa fi dhuma... /... Ani, Yesus, ani qaba Wantoota kana Manneen Kiristaanaa keessatti akka siif ragaa ba'uuf ergamaa koo erge. Ani hundee fi sanyii Daawit, urjii ganama ifaa .” Akkuma lakk. Garuu maqaan Waaqayyoo kan of moggaasu isa ta'uu isaa ykn namoonni maqaa isaaaf moggaasuu isaanii irratti hundaa'uun akka jijiiramu nan ibsa: “Ani” bifa “YaHWéH” jedhuun “Inni dha” ta'a.

Hubachiisa bara 2022tti dabalam: Jechi “ alfaa fi omeegaa ” jedhu guutummaa mul'ata Waaqayyo Macaafa Qulqulluu isaa keessatti dhiheesse gabaabsee kan ibsu yoo ta'u, Seera Uumamaa 1 irraa kaasee hanga Mul'ata 22. Haa ta'u malee bara 2018 irraa eegalee hiikni raajii wagga “kuma jaha” kan kennname guyyoota ja'a torban gatii isaa guyyoota dhugaa ja'a ta'uu isaa osoo gaaffii keessa hin galchin mirkanaa'e, yeroo sanatti Waaqayyo lafaa fi jirenya isheen deggeruu qabu uume. Garuu, hiika raajii isaanii qabachuudhaan, guyyoota ja'an ykn waggoonni “6000” kun birraa bara 2030f deebi'uun injifannoo dhuma Yesus Kiristosii fi butamuu qulqulloota isaa amanamoo ta'an ibsuun akka danda'amu taasiseera. Karaa jecha “ alpha and omega ” jedhuun, Yesus Qulqulloota isaaaf Guyyoota Dhumaatiif furtuu yeroo dhugaa dhufaatii isaa islammaffaa akka argatan isaan dandeessisu kenna. Garuu waggoota 6000 kana akkamitti akka fayyadamnu hubachuuf hanga birraa 2018 eeguu qabna turre,

akkasumas Guraandhala 28, 2022, jechoota kanaan walqabsiisuuf: “alpha and omega”, “the beginning and the end ”.

Lakkoofsa 9: “*Ani Yohaannis obboleessi kee inni rakkina, mootummaa fi jabina Yesusiin siif hirmaatu, sababii dubbii Waaqayyoo fi dhugaa ba’umsa Yesusiin odola Phaamos jedhamtu irra ture.* »

Garbicha dhugaa Yesus Kiristoosiif, wantootni sadan kun walitti hidhamaniiru: qooda rakkina, qooda mootummaa, fi qooda obsa Yesus. Yohaannis haala mul’ata waaqummaa isaa itti argate dhugaa ba’ a. Warri Roomaa kan hin balleessine fakkaatu waan argataniif, dhumarratti dhugaa ba’umsa isaa namoota qofa irratti daangeessuuf jecha, odola Paatmos irratti baqattee isa adda baasan. Jirenya isaa guutuu Yesus Kiristoosiin ulfina kennuuf jecha jecha Waaqayyoof dhugaa ba’uu hin dhiisne. Garuu Yohaannis gara Phaxmos kan geeffame, tasgabbiidhaan, dhugaa ba’umsa Yesus isa Mul’ata ta’ e, isa achitti Waaqayyo biraan fudhachuu akka ta’ es hubachuu dandeenyaa.

Barreessitoonni raajii lamaan Daani’el fi Mul’ata lamaan dinqidhaan Waaqayyoon eegumsa akka argatan dabarsinee haa hubannu; Daani’el ilkaan leencotaa jalaa baraaramuu fi Yohaannis qamadii zayita bullaa’een guutame keessaa osoo hin miidhamiin gadhiifamuu isaa. Muuxannoon isaanii barumsa tokko nu barsiisa: Waaqayyo namoota caalaatti ulfina isaaf kennan fi gama fakkeenya inni addatti jajjabeessuu barbaadu tokko dhiheessan karaa humna qabuu fi uumamaan ol ta’een eeguudhaan tajaajiltoota isaa gidduutti jijiirama fida. Tajaajilli raajii akkasitti 1Qor.12:31 keessatti “*karaa caalaa gaarii*” jedhamee ibsameera. Garuu rajonni fi rajonni jiru. Rajonni hundinuu mul’ata ykn raajii Waaqayyo biraan akka fudhatan hin waamaman. Filattoonni hundinuu garuu raajii akka dubbatan, jechuunis gara fayyinaatti akka isaan geessuuf dhugaawwan Gooftaa ollaa isaaniitti dhugaa ba’ an gorfamaniiru.

Ilaalcha Yohaannis bara Adveentistii

Lakkoofsa 10: “*Guyyaa Gooftaa hafuuraan ture, duuba kootti sagalee guddaa akka sagalee xurumbaa dhaga’ e,*”

Jechi “*guyyaa Gooftaa*” jedhu hiika gaddisiisaa ta’ e ni fayyada. Hiika Macaafa Qulqulluu isaa keessatti J. N. Darby jecha “*Wiixata*” jedhutti hiikuu irraa duubatti hin jedhu, Waaqayyo akka “*mallattoo*” goge “*bineensicha*” kan seexanni geggeeffamu Mul.13:16; kun kallattiin “*chaappaa*” mootii isaa, boqonnaa qulqulla’e guyyaa torbaffaa isaa mormuudhaan. Jechi “*Wiixata*” jedhu “*guyyaa Gooftaa*” jechuudha, garuu rakkoon kan dhufu guyyaa jalqabaa torbanii boqonnaaf kennuu isaa irraati, kunis Waaqayyo ajajee hin beeku, gama isaatiin, haala bara baraa, qulqulla’eef kana guyyaa torbaffaatti fayyadamuu. Kanaafuu “*guyyaan Gooftaa*” caqasa kana keessatti caqasame dhuguma maal jechuudha ? Garuu deebiin isaa duraan dursee lakkofsa 7 irratti “*Kunoo duumessa waliin dhufa*” jedhamee kennameera . » Kunoo “*guyyaa Gooftaa*” Waaqayyo irratti xiyyeefatedha: “*Kunoo, guyyaan YaHWéH osoo hin dhufin, guyyaa guddaa fi sodaachisaa sana Eliyas raajii siif nan erga . (Mal.3:5)*” jedhu ; isa Adveentizimii fi “eeganno” isaa sadan kan Yesus deebi’ ee dhufuu uume, bu’aa gaarii fi hamaa qormaata sadan kanaan fide hundumaa wajjin dursee kan

raawwatame, bara 1843, 1844, fi 1994. Akkasitti bara 94 keessa jiraachaa, Yohaannis geejjiba Hafuura jalqaba bara kuma torbaffaa, bakka Yesus ulfina waaqummaa isaatiin deebi'u. Kanaafuu maal “ *duuba* ” qaba ? Guutummaan seenaa darbe bara kiristaanaa; erga Yesus du'ee waggaa 2000 amantii Kiristaanaa; Waggoota 2000 keessa Yesus filatamoo isaa gidduu dhaabatee, hafuura qulqulluudhaan, akkuma ofii isaati seexanaa, cubbuu fi du'a injifate, hamaa akka mo'atan isaan gargaaraa ture. “ *Sagaleen guddaan* ” “ *duuba* ” dhaga'amu kan Yesus isa akka “ *xurumbaa* ” gidduu seenee, warra filatamoo isaa akeekkachiisuufi maalummaa kiyyoo amantii seexanaa isaan “torban” hundumaa keessatti jirenya isaanii keessatti isaan mudatu isaanitti mul'isuudha ” barawwan keeyyatni armaan gadii maqaa itti moggaasu.

Lakkoofsa 11: “ *Innis, 'Wanta argitan, macaafa keessatti barreessi, gara waldoota torbanitti, gara Efesonitti, gara Ismirnaatti, gara Pergamoos, gara Tiyaatiraa, gara Saardiis, gara Filadelfiya fi gara Loodiqeeyaatti ergi jedhe.* ”.”

Bifti barreeffamichaa mul'atu akka warra dubbatanitti kan dhiyeessu fakkaata, jecha jechaatti, magaalota Eeshiyaa bara Yohaannis maqaa moggaafaman; tokkoon tokkoon isaanii ergaa mataa isaanii qabu. Garuu kun bifa gowwoomsaa hiika dhugaa Yesus ergaawwan isaaf kenu dhoksuuf yaadame qofature. Guutummaa Macaafa Qulqulluu keessatti, maqaawwan sirrii namootaa waamaman hundee isaanii keessatti hiika dhokataa kan qaban yoo ta'u, kunis afaan Ibrootaa, Kalrootaa ykn Giriikii irraa kan fudhatamedha. Qajeelfamni kun maqaa Giriikii magaalota torban kanaa irrattis ni hojjeta. Tokkoon tokkoon maqaa amala bara inni bakka bu'u mul'isa. Akkasumas tartiiba maqaaleen kun itti dhiyaatan tartiiba yeroon itti tarkaanfatu Waaqayyo saganteessee wajjin walsima. Qo'annoo Mul 2 fi 3 keessatti tartiiba maqaawwan kanaa kan kabajamee fi mirkanan'e keessatti hiikni maqaawwan torban kanaa, kan jalqabaa fi isa dhuma garuu "Efesoona fi Laodiqee" qofa isaaniif mullisu ni argina , . itti fayyadama Hafuurri isaan irraa godhu. Hiikni isaas, akkaataa wal duraa duubaan, "namoota furguggisuu" fi "namoota murtii argatan," " *alfaa fi omeegaa, jalqabaa fi dhuma* , " bara ayyaana kiristaanaa arganna . Yesus lakkoofsa 8 irratti, hiika kana jalatti of beeksisuun isaa nama hin ajaa'ibu: “ *Ani alfaa fi omeegaa dha* ”. Akkasitti argama isaa garboota isaa amanamoo ta'an biratti galmeessa, bara Kiristiyanaa guutuu keessatti.

Lakkoofsa 12: “ *Sagalee akkamii akka natti dubbatu beekuuf garagalee. Yeroon garagalee, shugguxii warqee torba , .*

Gochi “ *garagalchuu* ” Yohaannis ofii isaati gara yeroo Yesus ulfinaan deebi'etti geejjibamee waan tureef bara kiristaanaa guutuu akka ilaalu isa taasisa. Sirrummaa “ *duuba* ” booda, asitti “ *garagalee* ”, ammas, “ *fi, erga garagalee booda* ” qabna; hafuurri ilaalcha gara isa darbee kana irratti cimsee cicha, akka nuti loojikii isaatiin hordofnuuf. Kana booda immoo Jiin maal argiti? “ *Shugguxii warqee torba* ”. Kunoo ammas wanti akka “ *Yaa'ii torba* ” shakkamaadha. Sababni isaas moodeela “ *shugguxii* ” dinkaana Ibirootaa keessatti kan argame yoo ta'u damee torba kan qabu yoo ta'u isaanis duraanuu, walitti, qulqulla'u hafuura Waaqayyoo fi ifa isaa kan agarsiisan. Tajaajilli kun akkuma “ *torban Walgahii* ”, “ *shugguxiin torba* ” qulqulla'u ifa Waaqayyoo kan agarsiisu yoo ta'u, garuu yeroo torba keessatti bara kiristaanaa guutuu keessatti

mallatteeffameera. Shugguxiin filatamtoota bara tokkoo bakka bu'a, zayita hafuura Waaqayyoo isa irratti hirkatee ifa isaatiin filatamoota ibsu fudhata.

Balaa guddaa labsuu

Lakkoofsa 13: “ *Iddoowan ibsaa torban sana gidduutti* , tokko akka ilma namaa, uffata dheeraa uffatee, harma isaa irrattis girdoo warqee qabate. »

Asirratti ibsi fakkeenyaa Gooftaa Iyyasuus Kiristoos jalqaba. Mul'anni kun abdii Yesus: Luqaas 17:21: “ *Namni tokko illee: Inni as jira, yookaan: Inni achi jira hin jedhu. Kunoo, mootummaan Waaqayyoo isin gidduu jira .* » ; Mat.28:20: “ *Wanta ani si ajaje hundumaa akka eegan isaan barsiisi. Kunoo, ani yeroo hundumaa hamma dhuma biyya lafaatti si wajjin jira .* ”. Mul'anni kun kan Daani'eel 10 lakkofsi 1 akka beeksisa “ *balaa guddaa* ” saba ishee Yihudootaatti dhiheessee wajjin baay'ee wal fakkaata . Kan Mul'ata 1 kanaafis “ *balaa guddaa* ” labsa, yeroo kana garuu, Yaa'ii Kiristaanaatiif. Walbira qabamuun mul'ata lamaan baay'ee kan nama ijaarudha, sababiin isaas bal'inni haala seenaa baay'ee adda ta'e lamaan tokkoon tokkoon isaaniif kan madaqedha. Ibsi fakkeenyaa kan dhiyaatu Yesus Kiristoosiin haala ulfina qabeessa isa dhumaan deebi'uu isaa ilaachisee. “ *Balaan* ” lamaan kun kan wal fakkaatu, dhuma gamtaa lamaan Waaqayyo walduraa duubaan hundeesse irratti kan uumaman ta'uu isaati . Mee amma mul'ata lamaan wal bira qabnee haa ilaallu: “ ... *ilmi namaa* ” caqasa kana keessatti Daani'eel keessatti “ *nama* ” ture, sababiin isaas Waaqayyo ammallee Yesus keessatti foon hin uumne. Faallaa kanaatiin, “ *ilma namaa* ” keessatti, “ *ilma namaa* ” isa Yesus Wangeelota keessatti waa'ee isaa yeroo dubbatu yeroo hunda maqaa isaa moggaasu arganna . Waaqayyo ibsa kana irratti baay'ee kan ciche yoo ta'e, dandeettii namoota fayyisuu isaa seera qabeessa waan ta'eef. Inni asitti “ *uffata dheeraa uffatee* ,” “ *quncee talbaa uffatee* ” Daani'eel keessatti. Furtuu hiika *uffata dheeraa kanaa* Mul.7:13-14 keessatti kennameera. Warra wareegamtoota amantaa dhugaa ta'anii du'aniin baatama: “ *Jaarsoliin tokko immoo deebisee naan jedhe: Warri uffata adii uffatan eenyu, eessaa dhufan? Anis akkana jedheen: Gooftaa koo ati beekta. Innis akkana naan jedhe: Isaan kun warra rakkina guddaa keessaa dhufanidha; uffata isaanii dhiqataniiru, dhiiga hoolaatiinis adii godhaniiru .* ”. Yesus “ *sabbata warqee garaa isaa irratti* ” ykn, garaa isaa irratti, garuu “ *mudhii isaa irratti* ”, mallattoo humnaa, Daani'eel keessatti uffatee jira. Akkasumas “ *girgiddaan warqee* ” akka Efe.6:14 jedhutti **dhugaa kan argisiisudha:** “ *Kanaaf dhaabbadhaa, dhugaan mudhii keessanitti hidhadhaa ; uffanna garaa qajeelaa uffadhaa ;* ”. Akkuma Yesus dhugaan kan kabajamu warra isa jaallatan qofaadha.

Lakkoofsa 14: “ *Mataan isaa fi rifeensi isaa akka suufii adii, akka qorra adii ture; iji isaa akka abidda ibiddaa ture;* »

Adiin, mallattoo qulqullummaa guutuu ta'e, Waaqa Yesus Kiristoos isa, kana irraa kan ka'e, sodaachisaa cubbuu qabu kan agarsiisudha. Haa ta'u malee, beeksisni “ *balaa guddaa* ” cubbamoota adabuu qofa qabaachuu danda'a. Sababni kun balaa lamaan kan ilaallatu waan ta'eef, asitti fi Daani'eel keessatti, Waaqayyo, Abbaa Murtii guddaa, isa “ *iji isaa akka abidda ibiddaa ta'e* ” arganna

. Ilaalchi isaa cubbuu yookaan cubbamaa ni nyaata, garuu inni Yesus filatame cubbuu dhiisuu filata, Yihudii sobaa fi finciltuu kiristaana sobaa firdiin Yesus Kiristoos dhuma irratti isa nyaatu irraa adda. Akkasumas yaadni dhuma “ *balaa* ” kanaa diinota seenaa isaa kan argisiisu yoo ta’u, hundi isaanii boqonnaawwan kitaaba kanaa keessattis ta’e kan Daani’el keessatti adda baafamaniiru. Apo.13 gama “ *bineensota* ” lamaa maqaa isaanii “ *galaana fi lafa* ” jedhamuun adda baafamanii kan amantii *Kaatolikii fi amantii Pirootestaantii* isa irraa dhufu kan agarsiisu jalatti nuuf dhiheessa , akkuma maqaan isaanii akka Uma.1:9- 10 tti . Yeroo inni deebi’u bineensonni michuu ta’an lamaan tokko ta’u, Sanbata isaa fi amantoota isaa loluuf tokko ta’u. Diinonni isaa ni sodaatu, akka Mul.6:16tti, hin dhaabbatan.

Lakkoofsa 15: “ *Miilli isaa akka sibiila diimaa boba’u, akka waan ibiddaa keessatti gubatuutti; sagaleen isaas akka sagalee bishaan baay’ee in ta’e.* »

Miilli Yesus akkuma qaama isaa isa hafe qulqulluu ta’us, bifaa kanaan garuu dhiiga cubbamoota finciltootaa tarkaanfachuduhaan xuraa’aa. Akkuma Dan.2:32, “ *naasaa* ”, sibiilli alayidii xuraa’aa, cubbuu agarsiisa. Mul.10:2 irratti akkas dubbifna: “ *Kitaaba xiqqaa banaa harka isaa qaba ture. Miila isaa mirgaa galaana irra , miila isaa bitaa immoo lafa irra kaa’e ;* ”. Mul.14:17 hanga 20tti gocha kanaaf maqaa “ *midhaan wayinii* ” jedhu kenna; mata duree Isaayaas 63 keessatti guddate.“ *Bishaan baay’een* ” kan agarsiisu, *Mul* . maqaa kan waldaa Kaatolikii Roomaa phaaphaasiib. Gamtaan sa’atii kudha tokkoffaa kun Sanbata Waaqayyoon qulqullaa’e mormuuf isaan tokkoomsa. Hanga namoota isaa amanamoo ta’an ajjeesuuf murteessuutti ni deemu. Kanaaf mallattoo dheekkamsa isaa isa qajelaa ni hubanna. Mul’ata kana keessatti, Yesus “ *sagalee* ” waaqummaa dhuunfaa isaa tokkichi kan ummatoota lafaa hundumaa walitti qabamanii caalaa humna akka qabu namoota filataman argisiisa .

Lakkoofsa 16: “ *Harka isaa mirgaa urjii torba qaba ture. Afaan isaa keessaa billaa qara fi qara lama qabu tokkotu ba’e; fuulli isaas akka aduu yeroo humna isheetiin ibsitu ture.* »

Mallattoon “ *urjiilee torbaa* ” “ *harka isaa mirgaatiin* ” qabame ol’aantummaa dhaabbataa isaa isa qofti eeba Waaqayyoo kennuu danda’u yaadachiisa; akkasitti yeroo baay’ee fi baay’inaan diinota ishee kaafirootaan dogoggoraan himatama. *Urjiin* mallattoo ergamaa amantiiti erga akkuma *urjii* Uma.1:15, gaheen isaa “ *lafa ibsuu* ”, dhimma isaa keessatti, haqaa waaqummaa. Guyyaa deebi’ee dhufutti, Yesus namoota isaa filatamoo bara hundumaa irraa maqaa Yaa’ii torbaniin fakkeeffaman irraa du’aa kaasa (deebisee ni jiraachisa, yookaan erga guutummaati yeroodhaaf balleessuu booda deebisee kaasa). Haala ulfina qabeessa kana keessatti, isaa fi filatamoo amanamoo ta’aniif, akka “ *Dubbii Waaqayyoo* ” kan mallattoon isaa “ *billaa qara lamaa qara qabu* ” Ibr.4:12 keessatti caqafame ta’ee of dhiheessa. Sa’attiin kun sa’atii *billaan kun jireenyaa* fi du’it kennudha, akka amantii jecha waaqummaa Macaafa Qulqulluu keessatti barreeffame kana keessatti mul’atutti Mul.11:3 ” dhugaa *ba’oota lamaan* ” Waaqayyoo ta’uu isaa fakkeessee. Ilma namaa keessatti bifaa fuula qofatu isaan adda baasee akka adda baafaman kan hayyamu; kanaaf elementii adda baasuu par excellence ti. Mul’ata kana keessattis Waaqayyo fuula isaa haala xiyyeeffannoo ta’ef madaqsa. Daani’el keessatti, mul’ata keessatti, Waaqayyo fuula isaa ”

balaqqeessa", fakkeenya waaqa Giriikii Zewus kan agarsiisu, sababni isaas diinni raajii sanaa saba Giriikii Seleucid mootii Anxoqos IV ta'a, inni raajii bara – 168 In mul'ata Apokilaapsii, fuulli Yesus bifa diina isaa isa yeroo kana " *aduu yeroo humna isheetiin ibsitu* " ta'e fudhata. Dhugaadha, yaaliin inni dhumaan kun, nama Sanbata qulqulluu waaqummaa ilaalu kamiyyuu lafa irraa buqqisuuf, "guyyaa aduu hin mo'amne" kan Amajii 7, 321, mootichaan hundeeffame kabajuuf deggeruun lola fincilitootaa isa ol aanaa ta'a Qosxanxinoos 1er. Mooraa fincilitootaa kun humna waaqummaa isaa hundumaan " *aduu haqaa waaqummaa* " fuulduura isaa ni argata , kanas, guyyaa jalqabaa birraa bara 2030.

Lakkoofsa 17: " *Yommuun isa argu akka waan du'eetti miila isaa duratti kufe. Innisakkana jedhee harka mirgaa narra kaa'e: Hin sodaatin!* »

Yohaannis haala kanaan deebii kennuudhaan hiree namoota yeroo deebi'u isa qunnaman qofa tilmaamaa jira. Daani'el amala wal fakkaatu kan qabu si'a ta'u, haala lamaan keessattis Yesus tajaajilaa isaa isa amanamaa garbicha isaa tasgabbeesee jabeessa. " *Harki isaa mirgaa* " eebba isaa kan mirkaneessu amanamummaa isaa keessattis akka fincilitoota mooraa isa kaanii irraa adda ta'ee, inni filatame Waaqayyo isa jaalala irraa kan ka'e isa fayyisuuf dhufu sababa itti sodaatu hin qabu. Jechi " *hin sodaatinaa* " jedhu haala dhumaan bara 1843 *irraa* eegalee ergaa Adveentistii kanaan ergamaa isa *jalqabaa Mul firdiin dhufeera; isa samii, lafa, galaana, burqaa bishaanii uume duratti sagadi.* » ; jechuunis Waaqa uumaa.

Lakkoofsa 18: " *Ani isa duraa, isa boodaa, isa jiraataa dha. Du'een ture; kunoo, ani bara baraan jiraadha. Furtuu du'aa fi si'ool qaba.* »

Dhugumatti Jechoota kanaan kan of ibsu Yesus, seexanaa, cubbuu fi du'a irratti mo'eedha. Jechi isaa " *isa duraa fi isa dhumaan* " jedhu ergaa jalqabaa fi dhuma yeroo raajiin uwatifame kan mirkaneessu yoo ta'u, yeroo wal fakkaatutti garuu, Yesus waaqummaa isaa isa lubbuu namaaf kenuu isa jalqabaa irraa kaasee hanga isa dhumaan uumama isaa ni mirkaneessa.nama. Inni " *furtuu du'aa qabate* " eenyu akka jiraatu fi eenyu akka du'u murteessuuf aangoo qaba. Sa'atiin deebi'u isaa qulqulloonni isaa " *du'aa ka'uu isa jalqabaa* " kan " *du'a Kiristoosiin eebbifamaniif* " akka Mul.20:6tti qophaa'e keessatti du'aa ka'aniidha. Oduu durii duudhaa kiristaana sobaa hambaa Giriikii fi Roomaa hunda haa baasnu, akkasumas " *awwaalli warra du'anii* " salphaatti biyyee lafaa kan warra du'an gara biyyeetti jijiirame walitti qabe ta'uu isaa haa hubannu, akkuma Uma .3:19: " *Dafqa fuula keetiin buddeena ni nyaatta; ati biyyoo waan taateef, gara biyyoottis ni deebita.* " " Hafteen kun lammata faayidaa tokkollee hin qabaatan, sababiin isaas Uumaan isaanii namummaa isaanii hundumaan yaadannoo waaqummaa isaa keessatti bocamee, qaama samii *hin mancaane* (1Qor.15:42) kan ergamotoota Waaqayyoof amanamummaadhaan hafanii wajjin wal fakkaatuun du'aa isaan kaasa: " *Gaafa du'aa ka'uutti namoonni akka ergamotoota Waaqayyo samii keessa jiranii in ta'u malee, hin fuudhan, hin fuudhanis.* Mat.22:30".

Ergaan raajii waa'ee egeree mirkanaa'eera

Lakkoofsa 19: " *Egaa wanta argitan, kan jiranii fi kan isaan booda ta'an barreessi,* "

Hiika kana keessatti Yesus uwvisa raajii yeroo addunyaa bara kiristaanaa kan ulfinaan deebi'uu isaatiin xumuramu mirkaneessa. Yeroon ergamootaa jecha "isa isin argitan" jedhu ilaallata akkasumas Waaqayyo akkasitti Yohaannis tajaajila ergamootaa ijaan arge isa dhugaa ta'ee moggaasa. "Jaalala isa jalqabaa" isa Filatamaa Mul.2:4 irratti caqasame dhugaa ba'eera. "... warra ta'an" kan ilaallatu xumura yeroo ergamootaa kanaa kan Yohaannis lubbuun jiruu fi sochii irra jiru. "... , fi kanneen isaan booda dhufan" taateewwan amantii hanga yeroo deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos, fi sanaa ol, hanga dhuma wagga kuma torbaffaatti raawwataman agarsiisa.

Lakkoofsa 20: " icciti urjii torbaa harka mirgaa kootiin argitan, akkasumas ibsitoota warqee torba. Urjiileen torban ergamoota Waldoota torbaa yoo ta'an, iddoon ibsaa torban immoo Manneen Kiristaanaa torbaniiti. ".

"Ergamoonni Yaa'ii torbanii" bara torban kana hunda keessaa filatamoodha. Sababni isaas jechi "ergamaa", jecha Giriikii "aggelos" jedhu irraa, ergamaa kan jedhu yoo ta'u, ergamoota samii kan agarsiisu yoo jechi "samii" jedhu ifa godhe qofa. Akkasuma "shugguxii torba" fi "Yaa'ii torba" yaada koo keessatti shakkaman asitti walitti fidaniiru. Kanaaf hafuurri hiika koo mirkaneessa: "shugguxiin torba" bara torban maqaa "Yaa'ii torban" jedhamuun moggaafaman keessatti ifa Waaqayyoo qulqullaa'uu bakka bu'u .

Mul'ata 2: Walga'ii Kiristoos **eegalamuu isaa irraa kaasee hanga bara 1843tti**

Mata duree *xalayaa* keessatti , Mul'ata 2 keessatti ergaawwan afur yeroo bara 94 fi 1843 gidduu jiru irratti xiyyeeffatan arganna, Mul'ata 3 keessatti immoo ergaawwan sadii yeroo bara 1843-44 hanga 2030tti uwvisan arganna.Maqaaawwan ilaachisee sirritti kan mul'isu kana fedhiidhaan haa hubannu kan *qubee* jalqabaa fi isa dhuma : “Efesoon fi Laodiqee” kan ta'an, akkaataa wal duraa duubaan: namoota darbachuu, fi firdii itti kennan; jalqaba fi xumura bara ayyaana kiristaanaa. Mul.2 keessatti, dhuma boqonnichaa irratti, Hafuurri jalqaba “mata duree Adveentistii deebi’ee dhufuu Kiristoos” kan guyyaa 1828 Daan.12:11 keessatti dursee hundeffame irratti xiyyeeffate kaasa. Akkasumas, yeroo walduraa duubaan, jalqabni boqonnaa 3 Mul'ataa guyyaa 1843 jalqaba qormaata amantii Adveentistii ta'ee wajjin seera qabeessa ta'ee walqabsiisuu ni danda'ama. Ergaan madaqfame tokko amantii Pirootestaantii mirkanaa'e qoqqobbii kaa'uuf dhufa: “Ati duutetta”. Ibsitoonni kun ergaawwan guyyoota Daani'eel keessatti hundeffamanii wajjin walitti dhufeentya qabaachuu isaanii mirkaneessuuf barbaachisoo turan. Garuu mul'anni Mul'ata waa'ee jalqaba bara kiristaanaa mul'ata Daani'eel hin guddifne fida. Xalayaaleen ykn ergaawwan Yesus bara keenya guutuu tajaajiltoota isaaaf barreesse, hubannoo dogoggoraa amantii sobaa fi dogoggoraa kan amantoota Kiristiyaanaa baay'ee ilaallatu ni balleessu. Achitti Yesus isa dhugaa gaaffii seera qabeessaa fi yeroo hundumaa arrabsoo isaa isa sirrii ta'e waliin arganna. *Qubeewwan* afran Mul.2, wal duraa duubaan, bara afur bara 94 fi 1843 gidduutti argaman irratti xiyyeeffata.

Yeroo 1ffaa : Efesoon

Bara 94, eeba Yaa'ii Kiristoos irratti ragaa isa dhuma

Lakkofsa 1: “*Ergamaa waldaa Efesonitti barreessi* : Inni urjii torba harka mirgaatiin qabate, inni iddo ibsaa warqee torba gidduu deemu akkas jedha: ”

Maqaat *Efesoon* , isa jalqabaa irraa, hiikkaa Giriikii "Efesis" hiikni isas furguggisuu, Waaqayyo yeroo Yaa'iin Kiristoos eebbfame irraa eegalee, yeroo mootii Roomaa Doomiyaan (81-96) tajaajiltoota isaa wajjin dubbata). Hafuurri akkasitti yeroo Yohaannis mul'ata inni nuuf ibsu Waaqayyo irraa argatu irratti xiyyeeffata. Inni ergamaa isa dhuma dinqidhaan lubbuun hafe yoo ta'u kophaa isaa Eeba Yaa'ii Iyyasuus Kiristoos isa dhuma ijaan arge bakka bu'a. Waaqayyo humna waaqummaa isaa ni yaadata; isa tokkicha “*harka mirgaatiin qabate* ”, mallattoo eeba isaa, jirenya filatamoo isaa, “*urjiilee* ”, hojii isaanii irratti murteessu, firii amantii isaaniiti. Dhimma isaa irratti hundaa'uun ni eebisa ykn ni abaarsa. Waaqayyo “*ni deema* ”, yeroo pirojekti isaa keessatti jirenya filatamoo isaa fi taateewwan addunyaar kan inni qindeessu ykn lolu waliin,

dhalootaa dhalootatti akka tarkaanfatu hubadhu: "waan ani ajaje hunda akka eegan barsiisi. " *isiniif. Kunoo, ani yeroo hundumaa hamma dhuma biyya lafaatti si wajjin jira.* Mat.28:20." Hanga dhuma biyya lafaatti, filattoonni isaa hojiwwan inni dursanii isaaniif qopheesse raawwachuu qabu: " *Nuyi hojii gaarii Waaqayyoof dursee qopheeseeef Kiristoos Yesuusitti uumamnee hojii isaa ti isaan shaakalu.* Efe.2:10." Akkasumas haalawan addaa bara torban tokkoon tokkoon isaanii keessatti barbaadamuu walsimsiisuu qabu. Barumsi " *Efesoona* " keessatti kennname bara torbaniif seera qabeessa waan ta'eef; " *urjiilee torba harka mirgaatiin qabamee* " kufanii lafatti kufuu danda'a, kanneen Kiristaanota fincilstoota ilaallatan. Yaada " *shugguxiin* " yeroo ibsu qofa faayidaa qaba, ibsuuf immoo zayitiin guutamuu qaba, mallattoo Hafuura waaqummaa.

Lakkoofsa 2: " *Hojii kee, dadhabbiif kee fi cimina kee nan beeka. Namoota hamaa dandamachuu akka hin dandeenyne nan beeka; warra ergamoota oftin jedhanii fi warra hin taane akka qoramtee fi akka qoratte sobduu argate;* »

Xiyyeffannoo ! Yeroon walqabsiisa gocha garmalee barbaachisaa dha, sababiin isaas yeroo xiyyeffannoo bara ergamootaa murteessa. Keeyyata kana keessatti gochi yeroo ammaa keessatti walitti makame bara 94 kan agarsiisu yoo ta'u kanneen yeroo darbe keessa jiran ammoo yeroo ari'atama mootiin Roomaa Neeroon, bara 65 fi 68 gidduutti raawwatame waliin kan walqabatudha.

Bara 94tti, kiristaanoni dhugaa amma iyyuu hin tuqamnee fi hin jallanne ni jaallatu, akkasumas warra " *hamaa* " warra ormaa fi keessumaa isaan gidduutti, warra Roomaa yeroo sanaa warra olaantummaa qaban ni jibbu. Kanaafis sababni ni jira, kunis ergamaan Yohaannis akkuma dhugaa Jesus Kiristoosiin barsiise durii hedduun lubbuun jiraachuu isaati. " *Sobdoonni* " akkasitti salphaatti haguuggii isaanii ni hiikamu. Sababni isaas, bara hundumaatti, marga hin jijiiramne qamadii wajjin makamuuf yaalu, sababiin isaas sodaan Waaqayyoo amma iyyuu guddaa waan ta'eef, ergaan fayyinaas nama sossobaa fi nama hawwata. Yaada sobaa barumsa keessa galchu. Garuu qormaata jaalala dhugaa keessatti kufanii filatamtoota dhugaa ifa ta'aniin haguuggii isaanii ni hiikamu. Akkasumas, bara ergamootaa darbe ilaalchissee, " *qoramteetta* ", Hafurri akkamitti qormaanni du'aa haguuggii gowwoomsaa kiristaana sobaa, " *sobdoota* " dhugaa caqasa kana keessatti xiyyeffate, 65 fi 68 gidduutti, yeroo Neeroon Filata Kiristoos bineensota bosonaa Koloseum isaa keessa jiraniif dabarsee kenne, jiraattota Roomaaf daawwannaat dhiigaan guutame dhiyeessuuf. Garuu mee haa hubannu, Yesus hinaaffaa bara darbee kana kaasa.

Lakkoofsa 3: " *obsa qabaattee, maqaa kootiif jettee dhiphattee, akka hin dadhabne.* " »

Asittis yeroowwan walqabsiisa gochimaa xiyyeffannoo kennaa!

Ragaan ciminaa ammallee yoo eegame, kan gidiraa kana booda hin jiru. Waaqayyo immoo fudhatama gidiraa gara wagga 30 dura, bara 65 fi 68 gidduutti, yeroo Roomaan dhiiga dheebote, Neeroon, Kiristaanota du'aaf dabarsee, akka daawwannaatti dhihaate, saba isaa jallaa fi manca'aa ta'eef, mul'atee fi kabaja guddaa argate yaadachuuf dirqama qaba. Yeroo kana qofa ture kan mooraa Filatamaa " *maqaa* " isaatiin " *rakkate* " malee " *hin dadhabne* " .

Lakkoofsa 4: " *Wanti ani sirratti qabu garuu jaalala kee isa jalqabaa dhiisteetta.* " »

Balaan yaadame ifaafi mirkanaa'aa ta'a. Yeroo kanatti Kiristiyaanonni amanamoo ta'us, hinaaffaan Neeroon jalatti mul'ate laafaa ykn kana booda hin turre; waan Yesus " jaalala kee isa jalqabaa dhabuu " jedhee waamu, akkasitti bara 94, jiraachuu jaalalli lammaffaa, isa jalqabaa irraa baay'ee gadi ta'e yaada dhiheessa.

Lakkoofsa 5: " *Kanaaf eessaa akka kufte yaadadhu, qalpii jijiirradhus hojii kee isa duraa hojjedhu; yoo hin taane, ani gara kee dhufee, yoo ati qalpii diddiirratte malee, iddoor ibsaa kee nan kaasa.* »

Kabaja kennuu qofti ykn dhugaa salphaatti beekuun fayyina hin argamsiisu. Waaqayyo warra inni fayyisu irraa hiriyyaa isaa isa bara baraa akka ta'uuf caalaatti gaafata. Jirenya bara baraatti amanuun jirenya isa jalqabaa gatii hir'isuu agarsiisa. Ergaan Yesus akka Mat.16:24 hanga 26tti bara baraan tokko ta'ee jira: " *Yesus bartoota isaatiin: Namni ana duukaa dhufuu barbaadu yoo jiraate of haa ganu, fannoo isaatiif itti gaafatamummaa haa fudhatu, haa ta'u na hordofaa. Sababni isaas namni lubbuu isaa baraaruu barbaadu ni dhaba, namni lubbuu isaa anaaf jedhee dhabe garuu ni argata. Namni tokko immoo lubbuu isaa yoo dhabe, biyya lafaa hundumaa argachuun maal fayyada? Yookiin, namni lubbuu isaatiif maal kenna?* » Hafuura isaa balleessuuf doorsisuun, " *shugguxii* " tiin kan fakkeeffame, Waaqayyoof amantiin dhugaa asxaa salphaa lubbuu tokko irratti maxxane ta'uu irraa akka fagaate agarsiisa. Bara Efesoon, shugguxiin fakkeenyaa hafuura Waaqayyoo Bahaa, Yerusaalem bakka amantiin kiristaanaa itti dhalate fi waloota Phaawuloos Giriikii fi Turkii har'aa keessatti uume keessatti ture. Giddu-galli amantii kun yeroo dhiyotti gara biyyoota dhihaa fi irra caalaa gara Room Xaaliyaaniitti kan geeffamu ta'uu ibsameera.

Lakkoofsa 6: " *Isin garuu hojii warra Niqolaayitaa, hojii anis jibbu, akka jibbitan kana qabdu.* »

Xalayaan kana keessatti, warri Roomaa fakkeenyaa kan moggaafaman yoo ta'u, maqaa " *jal'oota* " : " *warra Nikolaayitaan* ", hiikni isaas, namoota mo'atan ykn namoota Injifannoo, ol'aantummaa yeroo sanaa. Afaan Giriikiitiin jechi " *Nike* " jedhu maqaa injifannoo nama ta'eedha. Maarree " *hojiin warra Niqolaa* " Waaqayyo fi namoota filataman isaa biratti maaltu jibbama? Paganism fi walsimsiisaa amantii. Keessummoota waaqolii waaqolii tolfamoo ta'aniif kan kabajan si'a ta'u, isaan keessaa guddaan guyyaa torbanii isaaniif kennname qabu. Kaalaandarri keenya ammaa, kan guyyoota torban torbanitti maqaa urjiilee torban, pilaaneetota ykn urjii, sirna aduu keenyaa ramadu, hambaa kallattiin amantii Roomaa ti. Akkasumas waaqeffannaan guyyaa jalqabaa " *aduu hin mo'amneef* " kan kennname yeroon, bara 321 irraa eegalee, uumaa Waaqayyo " *hojii* " amantii warra Roomaa akka jibuuf sababa addaa ni kenna.

Lakkoofsa 7: " *Namni gurra qabu waan hafuurri walootaan dubbatu haa dhaga'u: Nama mo'eef muka jirenyaa isa jannata Waaqayyoo keessa jiru irraa nan nyaadha.* »

Ergaawwan lama caqasa kana keessatti yeroo injifannoo lafaa, " *isa mo'u* , " fi yeroo samii badhaasa isaa kaasu.

Foormulaan kun ergaa isa dhumaan Yesus bara torban raajichi irratti xiyyeffate keessaa tokkotti tajaajiltoota isaatiif dubbatedha. Hafuurri haala addaa bara tokkoon tokkoon isaa wajjin walsimsiisa. Kan Efesoon jalqaba yeroo raajiin

uvwxyzame waan ta'eef Waaqayyo fayyina bara baraa bifa jalqaba seenaa lafaatiin itti dhiheessa. Fakkiin Yesus achitti isa *muka jirenyaa* iddo dhaabaa lafaa isa Waaqayyo nama qulqulluu fi qulqulluu achi kaa'uuf uume jalatti ka'e. Apo.22 gammachuu filatamoo mo'attoota lafa haaraa irratti argachuuf Eden haaromfame kana deebisanii dhaabuu kana raajii dubbata. Foormulaan yeroo hundumaa dhiyaatu gama jirenya bara baraa Yesus Kiristoos filatamoo isaa qofaaf dhiheesse ilaallata.

Yeroo 2ffaa : Ismirna

Bara 303 fi 313 gidduutti, ari'atama "impeera" Roomaa isa dhumaa

Lakkoofsa 8: “ *Ergamaa gumii Ismirnaatti barreessi : Inni duraa fi inni boodaa, inni du'ee lubbuun jiru akkas jedha:* ”

Maqaa " *Smyrna* " jedhu kan qubee lammaffaa, jecha Giriikii "smurna" jedhu irraa kan hiikame hiikni isaas " *myrrh* ", Waaqayyo yeroo ari'atama hamaa mootii Roomaa Diyooqlisiyaan durfamu irratti xiyyeffata. “ *Miir* ” urgooftuu miila Yesus du'uu isaa yeroo muraasa dura kan miidhagsee fi yeroo dhalatu ogeeyyii Bahaa irraa dhufaniin akka aarsaa ta'ee itti fidaniidha. Yesus rakkina kana keessatti hinaaffaa amantii dhugaa kana booda bara 94tti hin arganne argateera. Warri maqaa isaatiin du'uuf walii galan Yesus du'a akka mo'ate, akkasumas lubbuudhaan deebi'ee akkuma isaa du'aa kaasuu akka danda'u beekuu qabu .ofii isaatiif hojjete. Raajiin kun Kiristiyaanota Yesus ofii isaatii bakka bu'aa “ *jalqabaa* ” ta'e qofaaf kan dubbatamedha. Nama isaa jirenya tajaajiltoota isaa wajjin walsimsiisuudhaan, Kiristaana “ *isa dhumaa* ” ta'anis bakka bu'a.

Lakkoofsa 9: “ *Ani rakkina kee fi hiyyummaa kee (atis sooreessa ta'us), arrabsoo warra Yihudoota ofiin jedhan, utuu hin taane, mana sagadaa Seexanaa ta'an nan beeka.* »

Kiristaanoni warra Roomaatiin ari'atamaa kan turan yoo ta'u, qabeenya isaanii irraa mulqamaniiru, yeroo baay'ee immoo ajjeefamaniiru. Garuu hiyyummaan qaamaa fi foonii kun ulaagaa amantii firdii Waaqayyootiin hafuuraan akka badhaadhan isaan taasisa. Gama biraatiin, murtii isaa hin dhoksu, jechoota baay'ee ifa ta'aniin, gatii inni amantii Yihudoottaa isa ulaagaa fayyina waaqummaa dideef kenu mul'isa, Yesus Kiristoosiin beekamtii kennuu dhabuudhaan, akkuma Masiihichi Caaffata Qulqulla'oodhaan raajii dubbate. Waaqayyoon kan gataman Yihudooni seexanaa fi jinniwwan isaatiin fudhatamuun Waaqayyoo fi filatamoo isaa dhugaadhaaf “ *mana sagadaa Seexanaa* ” ta'u.

Lakkoofsa 10: “ *Waan dhiphattu hin sodaatin. Kunoo, seexanni isin keessaa tokko tokko mana hidhaatti in darbata, akka isin qoramtuuf, guyyaa kudhan immoo rakkinni isin mudata. Hanga du'aatti amanamaa ta'i, anis gonfoo jirenyaa siif nan kenna.* »

Keeyyata kana keessatti, seexanni Diyooqlixiyaas jedhama, mootiin Roomaa gara jabeessa kanaa fi “tetraarchs” isaa wajjin walqabatan Kiristaanota isaan balleessuu barbaadan irratti jibba cimaa qabu turan. Ari'atamni ykn “ *rakkinni* ” *labsame* ” guyyaa kudhaniif ” ykn “ *waggaa kudhan* ” qabatamaan bara 303 fi 313 gidduutti itti fufe. Isaan keessaa tokko tokkoof “ *hamma du'aatti*

amanamoo " akka wareegamtoota ol'aanaa eebbifamanitti, Yesus " gonfoo jireenyaa " ni kenna. ; jireenyi bara baraa mallattoo injifannoo isaaniiti.

Lakkoofsa 11: “ *Namni gurra qabu, wanta hafuurri waldootaan dubbatu haa dhaga'u, inni mo'u du'a lammaffaa hin argatu. »*

Mata dureen ergaa dhuma yeroo: du'a. Yeroo kana, Hafuurri fayyina kan kakaasu warri Waaqayyoof du'a wareegama isa jalqabaa hin fudhanne, osoo miliqoo hin dandeenye, “du'a lammaffaa” “ haroo ibiddaa ” firdii isa dhuma rakkachuu *akka qaban nu yaadachiisa* . “ *Du'a lammataa* ” kan filataman bara bараан jirenyaa bara baraa waan seenaniif hin tuqne.

Yeroo 3ffaa : Pergamom

Bara 538tti mootummaan phaaphaasii Roomaa keessatti hundeffame

Lakkoofsa 12: “ *Ergamaa waldaa Pergamoositti barreessi : Inni billaa qara lama qabu akkana jedha: ”*

maqaa *Pergamos jedhuun* yeroo *ejja hafuuraa ni kaasa* . Maqaa *Pergamom jedhamu keessatti* , hundeen Giriikii lama, “pérao, fi gamos”, “gaa’ela cabsuu” jedhamee hiikama. Sa’aatii hiree jalqaba balaa *ummatoota* kiristaanaa hanga dhuma addunyaatti rukutudha. Bara 313 irratti xiyyeffachuudhaan, barri duraa aangoo argachuu fi bulchiinsa waaqeffannaa mootii Qosxanxinoos 1ffaa , ilma tetraarch Qosxanxinoos Kilooros, fi injifate Maxentius yaada dhiheesse. Labsii mootummaa Amajjii 7, 321, boqonnaa torban torbaniin Sanbata qulqulluu guyyaa waaqummaa torbaffaa, Dilbata keenya ammaa dhiisee, guyyaa jalqabaa kan kennname filate, yeroo sanatti, waaqeffannaa waaqa aduu, “Sol Invictus” , Aduu Hin Mo’amne. Kiristaanoni isaaf ajajamuudhaan “*ejja hafuuraa*” raawwatan, kunis bara 538 irraa eegalee seera ofiisaa phaaphaasii Roomaa bara *Pergamoon wajjin kan walqabatu ta'a* . Kiristaanoni amanamoo hin taane Vigilius , geggeessaa amantii haaraa Emperor Justinian I hundeffame hordofu. Namni shira xaxu kun hariiroo isaa Tiyoodooraa, sagaagaltuu mootichaan heerumte wajjin qabutti fayyadamee, ejjennoo phaaphaasii humna amantii isaa isa haaraa addunyaa maraa, jechuunis Kaatolikiitiin guddate kana argate. Akkasitti, maqaa *Pergamom jedhuun* , Waaqayyo gocha “Wiixata” ni balaaleffata, maqaa haaraa fi sababa *ejja hafuuraa* , isa jalatti “guyyaan aduu” duraanii Qosxanxinoos irraa dhaale waldaa kiristaanaa Roomaatiin kabajamuu itti fufeera. Innis Yesus Kiristoos ta’uu isaa himachuun, mata duree mataa phaaphaasii isaatiin, “bakka bu’aa Ilma Waaqayyoo” (Bakka bu’aa ykn bakka bu’aa Ilma Waaqayyoo), afaan Laatiin “VICARIVS FILII DEI”, baay’ina qubee kan “ 666 ” ta’e; lakkoofsa isa Mul.13:18 qaama amantii “ *bineensicha* ” jedhu waliin walsimu. Kanaaf barri *Pergamos jedhamu* kun bulchiinsa phaaphaasii wal danda’uu dhabuu fi dhuunfachuu irraa kan jalqabu yoo ta’u innis Yesus Kiristoos, Waaqa hundumaa danda’u foon uffatee, maqaa isaa Mataa Yaa’ii ta’uu isaa kan buqqisudha, akka Dan.8:11; Efe.5:23: “ *Abbaan manaas mataa haadha manaati,akkuma Kiristoos mataa waldaa ishee qaama isaa ta'ee fi fayyisaa ishee ta'e.* ” Garuu of eggadhaa ! Gochi kun kan kakaafame Waaqayyo ofii isaati. Dhugaa jiru yoo ilaalle amantii Kiristaanaa akka ofisaatti amanamaa hin taane kan ofirraa baasee sirna phaaphaasiitiif dabarsee kenne isa ture. Of *tuulummaa* sirna kanaa, Dan.8:23 keessatti kan balaaleffame, hanga “ *yeroo fi seera jijiiruuf* ” Waaqayyo

hundeesse, qaamaan, akka Dan.7:25tti, kaka'umsa akka fudhatu gochuutti ga'a. Kana malees, nama kamiyyuu hafuuraan "abbaa" akka hin jenne akeekkachiisa kenne tuffachuudhaan, maqaa "Abbaa Qulqulluu" jedhuun akka waaqeffamu of taasisa, kanaanis Waaqayyo uumaa, seera baastuu ol of ol kaasa, gaaf tokko bu'aa argata: "*Lafa irratti nama abbaa keessan hin jedhinaa; Abbaan keessan inni samii keessa jiru tokko waan ta'eef.* (Mat.23:9)." Mootin namaa kun sirnichi fi daangaa darbuun isaa hanga guyyaa murtii isa guddaa, isa cimaa fi haqa qabeessa, isa dhugaa "Abbaa Qulqulluu Waaqa irraa" saganteffameetti itti fufee kan itti fufu namoota itti aanan qaba.

Kanaaf Emperor Justinian I sirna amantii Waaqayyo "ejja" jedhee isa ilaalu kana hundeesse. Kanaaf barbaachisummaan aarii sanaa mallatteeffamee seenaa keessatti bocamuu qaba. Bara 535 fi 536, bara bulchiinsa isaa, dho'iinsa volkaanoo gurguddaa lama kan qilleensa dukkaneessuu fi bara 541tti weerara dha'icha lubbuu namaa galaafatu kan hanga bara 767tti hin duune, haleellaa ol'aanaa olka'aa ta'een, bara 592 hubanneerra Abaarsi waaqummaa ni danda'a bifa kana caalaa suukaneessaa ta'e kan hin fudhanne yoo ta'u, dhimma kana ilaachisee bal'inaan keeyyata itti aanu keessatti ni kennama.

Lakkoofsa 13: "Bakka ati jiraattu nan beeka, teessoo Seexanaa akka jiru nan beeka. Maqaa koo ni yaadattu, bara Antiphas, dhugaa ba'aa koo isa amanamaa, isa isin gidduutti ajjeefame, bakka Seexanni mana jirenyaa isaa jirutti illee amantii koo hin ganne. »

Raajichi "teessoo" fi bakka inni itti argamu cimsee kan ibsu beekamtii isaa fi ulfina cubbamoони har'as itti kennan irraa kan ka'e dha. Ammas "Room" dha kan ol'aantummaa isaa deebisee eegal, yeroo kana, gama amantii sobaa Kiristaanummaa fi guutummaatti waqa tolfamaa kana jalatti. Namni "bakka bu'aa" (ykn bakka bu'aa) kooti jedhu, phaaphaasi, Waaqayyo dhuunfaan akka isaaaf dubbatu illee hin godhu. Namni raajii kana fudhate nama filatame malee nama kufe miti, akkasumas nama sirna warra ormaa ulfina kenu dhuunfata. Bakki olka'aan amantii Kaatolikii Roomaa kun teessoo phaaphaasi isaa Roomaa keessatti qaba, Masaraa Laateraan kan arjummaadhaan Qosxanxinoos 1ffaan Phaaphaasi Roomaaf ^{dhiheesse}. Masaraan Laateraan kun gaara Qaaliius irratti kan argamu yoo ta'u, kunis "tulluuwwan Roomaa torban" keessaa tokko kan ta'ee fi kibba baha magaalatti keessatti kan argamudha; Maqaan Qaalii isaa: samii. Tulluu kun torban keessaa isa dheeraa fi guddaa dha, bal'inaan. Naannoo Waldaa Lateraan, kan har'as bakka bu'u, phaaphaasi fi abbootii amantaa isheef, waldaa Kaatolikii addunyaa irratti iddo guddaa qabdu, olka'iinsa meetira 47 waan ga'uuf, obelisk guddaa Roomaa bakka 13 jiranitti jiru dhaabbatee jira. Lafa meetira 7 jalatti kan argamee fi bakka sadiitti kan caccabe yoo ta'u, bara 1588 Phaaphaasi Siikstaas 5ffaan kan hundeffame yoo ta'u, yeroo walfakkaatutti bara raajii itti aanu kan Tiyaatiraa jedhamu keessatti ol'aantummaa Mootummaa Vaatikaan *qindeesse*. Mallattoon waaqeffannaadu Gibxii kun barreeffama guddaa stele irratti kan qabu yoo ta'u kunis kan isa baatu yoo ta'u kunis dhiyeessii Qosxanxinoos kan yaadachiisudha. Dhugaa jiru yoo ilaalle, erga abbaan isaa du'ee booda, hawwii abbaan isaa gara Qosxanxinoos fiduu barbaade gartokkoon guutuuf, kan fide ilma isaa Qosxanxinoos 2ffaa ture. Ulfina Qosxanxinoos 1ffaaf of kennuu kun ilma Qosxanxinoos caalaa fedhii Waaqayyoo irraa kan maddedha .

Sababni isaas, guutummaan obelisk pedestal isaa olka'aa wajjin walitti dhufeenya raajii dubbatame mirkaneessa, kunis Qosxanxinoos 1ffaa aangoo siiviilii isa hafe "guyyaa aduu" kaa'u taasisa · akkasumas phaaphaasichi, yeroo sanatti luba salphaa Waldaa Kiristaanaa Roomaa, . aangoo amantii, kan fe'u, amantiidhaan, guyyaa warra ormaa kana maqaa "Wiixata" ykn, guyyaa Gooftaa jedhuun. Gubbaa obeliskii kanaa irratti mallattoolee mul'isan afur kanneen tartiiba olka'aa kanaan wal hordofan jiru: leenconni 4 fiixee isaa irratti taa'anii, gara qabxiilee kaardinaalii afranitti kan qajeelan, isaan gubaatti gaarreen afur balaqqeessa aduutiin marfamanii jiru, kana olitti immoo walitti qabamanii Kiristaana tokko ol'aantummaa qaba qaxxaamuruu. Mallatoon leencotaa qabxiilee kaardinaalii afranitti kan qajeelfamee, humna addunyaa maraatiin mootii kan argisiisudha; kan mirkaneessu, ibsi isaa Dan.7 fi 8 irratti mul'ateera Mul.17:18 waa'ee Roomaa akkas jechuu isaa ni mirkaneessa: “*Dubartiin ati argite sun mandara guddittii mootota lafaa irratti mootii qabdi.* » Kana malees, kaartuushiin Gibxii obeliskii irratti bocame “hawwii xuraa'aa mootiin tokko Amonitti dubbatu” waaqa aduu kaasa. Wantoonni kun hundinuu maalummaa dhugaa amantii kiristaanaa kan Roomaa keessatti ol'aantummaa qabu erga Qosxanxinoos I · bara 313 irraa eegalee, guyyaa injifannoo isaa mul'isu. Obelisk kun, fi mallattoolee inni qabu, “*milkaa'ina*” hojjetaa seexanaa Dan.8:25 irratti raajii dubbatame dhugaa ba'a, inni karaa Qosxanxinoos I · amantii kiristaanaa bifa sincretism amantii Waaqayyo cimsee balaaleffame kennuu irratti milkaa'e Yesuus Kiristoos keessatti. Ergaa mallattoolee kanaa gabaabsee nan ibsa: “*fannoo*”: amantii Kiristaanummaa; “*balaa aduu*”: waaqeffannaaduu; “*gaarreen*”: humna lafaa; “*leenca afur*”: mootummaa fi humna addunyaa maraa; “*obelisk*”: Gibxii haa ta'u, cubbuu, erga fincila Fara'oon ba'uu, fi cubbuu waaqeffannaaduu waaqeffannaaduu waaqa aduu Amoon ta'eef. Waaqayyo ulaagaalee kana amantii Kaatolikii Roomaa Qosxanxinoos ^{1ffaan guddisee akka ta'e ibsa}. Mallattoolee kana irrattis, karaa kaartuushii Gibxii, murtii isaa waadaa amantii luboonti Roomaa irratti dabalee, isaan lamaan xuraa'oo jedhee kan ilaalu; isaan duraanuu obboloota amantii magaalattiitiin “*phaaphaasii*” jedhamanii waamamu. Walqabsiisni amantii Kiristaanummaa waaqeffannaaduu duraan Qosxanxinoos ofii isaatiin shaakalamee fi kabajamee wajjin, ka'umsa abaarsa suukaneessaa dhalli namaa kaffalu, itti fufinsaan, hanga dhuma addunyatti. *Teesson Lateraan* kun mootota Roomaa wajjin dorgommii hin qabu, sababiin isaas erga Qosxanxinoos I · kana booda Roomaa keessa hin jiraatan, garuu Baha impaayera sanaa, Qosxanxinoos keessa jiraatu. Akkasitti, mul'ata raajii Jesus Kiristoos Yohaannisif kenne tuffachuudhaan, ilmaan namootaa baay'ee ta'an gowwoomsaa amantii isa guddaa yeroo hundumaa ta'etti kufaa jiru. Garuu wallaaluun isaanii cubbuu waan ta'eef dhugaa waan hin jaallanneefi akkasitti, Waaqayyo ofii isaatiin, sobaa fi sobdoota gosa hundumaaf kennamaniiru. Barumsa dhabuun ummataa bara *Pergamoon* milkaa'ina sirna phaaphaasii mootota Roomaa yeroo sanaa walduraa duubaan dhufaniin fe'amee fi deggerame ibsa. Kan qondaaltonni dhugaadhaan filataman tokko tokko aangoo seeraan alaa haaraa kana diduu fi diduu hin dhorkine; kunis Jesus tajaajiltoota isaa isa dhugaa ta'uu isaanii akka beeku isa taasisa. Bakki warra filatamoo Roomaa erga godhamee booda, hafuurri tajaajiltoota 538 kanneen Wiixata kabujuu isaanii maqaa Yesusiin amantii eegan keessatti achitti akka argate

hubadhu. Haa ta'u malee, bakka Roomaa kana keessatti wareegamtoonni dhumaa yookaan "dhuga-baatoonni amanamoo" bara Neeroo qofa kan mul'atan, bara 65-68 fi kan Diyooqlixiyaas bara 303 fi 313 gidduutti. Targeting the city of Rome , the Spirit recalls the fidelity of " *AntiphaaS* " " *dhugaa ba'aa amanamaa* " isaa bara darbee. Maqaan Giriikii kun hiikni isaa: hundumaa irratti. Ergamaa Phaawuloos, magaalaa wareegama ta'ee du'e kana keessatti Wangeela Yesus Kiristoos isa jalqabaa labsaa, mataa irraa murame, bara 65, mootii Neeroon jalatti kan agarsiisu fakkaata. Waaqayyo akkasitti maqaa sobaa fi dogoggorsaa "bakka bu'aa Ilma Waaqayyoo" Phaaphaasota jedhu morma. Bakka bu'aan dhugaa Phaawulos amanamaa ture malee Vigilius isa amanamaa hin taane, akkasumas namoota isa bakka bu'an kamiyyuu miti.

Uumaan hundumaa danda'u Waaqayyo yeroowwan barbaachisoo seenaa amantii bara kiristaanaa uumama keessatti boceera; yeroo abaarsi sun amala cimaa kan ummata kiristaanaa irratti bu'aa hamaa geessisu qabatu. Duraanis Yesus Kiristoos yeroo tajaajila isaa lafa irraatti, ergamotoa isaa kudha lamaan ajaa'ibsiifamanii fi ajaa'ibsiifaman Haroo Galiilaa irratti obomboleettii akka to'atu ragaa kenneera; obomboleettii inni battalumatti tasgabbeesse, ajaja isaatiin. Bara keenyatti, yeroon 533 fi 538 gidduu jiru amala addatti abaaramaa kana qabate, sababiin isaas Waaqayyo sirna phaaphaasii Emperor Justinian I tiin hundeessuun Kiristaanota labsii Emperor Constantine 1st , boqonnaa dirqama godhe labse adabuu ^{barbaade} on the "day of the Unconquered Sun" of the first day of the week, since March 7, 321. Yeroo inni abaarame kana keessatti Waaqayyo volkaanoo lama kanneen hemisfeera Kaaba pilaaneetii kanaa ukkaamsan akka dammaqsan taasissee fi aarsaa irratti Hemisfeera kibbaas hanga Antaarktikaatti. Ji'oota muraasa addaan ba'anii, naannoo ikuwaatorii keessatti antipoodota walii isaanii irratti kan argaman, babal'inni dukkanaa baay'ee bu'a qabeessaa fi baay'ee nama ajjeesu ture. Dafqi toonii biliyoonaan lakkaa'amu gara qilleensaatti babal'atee, ilmaan namootaa ifaafi midhaan nyaataa barame dhabsiiseera. Aduun olka'iinsa ishee irratti ifa ji'a guutuu ofii isaatii guutummaatti bade wajjin wal fakkaatu dhiyeessite. Barreessitoonni seenaa ragaa kana akka hubatanitti waraanni Jastiiniyaan walakkeessa ji'a July keessa obomboleettii qorraatiin kan ka'e Roomaa Ostrogoths irraa deebisee fudhate. Volkaanoon jalqabaa maqaan isaa "Krakatoa" jedhamu Indooneezhiyaa keessatti kan argamu yoo ta'u, Onkoloolessa bara 535tti dammaqee guddina hin yaadamneen naannoo gaarreen gara naannoo galaanaa km 50 ol ta'etti jijiira. Akkasumas inni lammaffaan, maqaan isaa "Ilopango" jedhu Ameerikaa Giddugaleessaa keessatti kan argamu yoo ta'u, Fulbaana bara 536 dhooh.

Lakkoofsa 14: " *Achitti garuu namoota barumsa Bala'aamitti kan qabatanii fi ijoollee Israa'el duratti gufannaan akka kaa'u Balaaq waan isaan waaqolii tolfamoodhaaf aarsaa ta'e nyaatanii fi saalqunnamtii raawwachuu isaanii barsiise waan qabaniif, ani waan isin irratti qabu waanan qabduuf.* »

Hafuurri haala hafuuraa Roomaa keessatti hundeffame ibsa. Bara 538 irraa eegalee, qondaaltonni amanamoon filatamoo yeroo sanaa, aangoo amantii Waaqayyo rajaajicha " *Bala'am* " wajjin wal bira qabuun hundeffamuu isaa arganii jiru . Namichi kun Waaqayyoon tajaajilaa ture garuu sossoba bu'aa fi qabeenya lafaatiin akka sossobamu of hayyame; wantoota sirna phaaphaasii

Roomaatiin qooddatan hunda. Kana malees, “ *Bala'am* ” *Israa'el kufaatii kan fide* “ *Balaaq* ” mala inni ittiin gadi buusu danda'u mul'isuudhaan : gaa'ela Yihudootaa fi warra waaqa tolfamoo gidduutti raawwatamu akka fudhatu dhiibuun gahaa ture; wantoota Waaqayyo cimsee balaaleffate. “ *Balaam* ” wajjin wal bira qabuun Waaqayyo sketch sirna phaaphaasii nuuf kenna. Inni filatame sana booda hiika gochoota Waaqayyo ofii isaati seexanaa fi hiriyota isaa samii fi lafaa akka raawwatan godhu ni hubata. Abaarsi waldaa kiristaanaa "guyyaa aduu hin mo'amne" kan warra ormaa fudhachuu irratti hundaa'a, kunis bara 321 irraa eegalee Kiristaanota amanamoo hin taaneen kabajama. Akkasumas sirni phaaphaasii akkuma “ *Balaam* ”, gara kufaatii isaaniitti ni hojjeta, abaarsa waaqummaa isaaniis ni cimsa. “ *Foon waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'e* ” fakkii qofaadha “guyyaa aduu” warra waaqa tolfamaa wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu. Roomaan amantii kiristaanaa keessatti waaqeffanna waaqa tolfamaa fida. Garuu wanti hubachuu qabdan isaan uumama tokko kan qabaniifi firdii Waaqayyoo jalatti bu'aa hamaa wal fakkaatu kan baatan ta'uu isaaniiti.... Keessattuu abaarsi “ *Bala'am* ” bara kiristaanaatiin fide hanga dhuma addunyaatti kan itti fufu yoo ta'u, ulfina Iyyasuus Kiristoosiin deebi'uu isaatiin kan mallatteeffamu waan ta'eef. Amanamummaa dhabuun Kiristaanotaas kan warra Ibrootaa Waaqayyo abboommii isaa kurnan akka hubatan erga godhee booda “ *eijaaf* ” of kennanii wajjin wal bira qabamee ilaalamu. Bara 321 fi 538 gidduutti Kiristiyaanoni amanamoo hin taane akkuma isaanii socho'aniiru. Tarkaanfin kunis hanga har'aatti itti fufee jira.

Lakkoofsa 15: “ *Kanas ta'e iyyuu, namoota barumsa warra Niqoolitti qabataniis ni qabdu.* »

Ergaa kana keessatti maqaan “ *Niqooloota Efesoon* ” keessatti caqasame xalayaan kana keessatti deebi'ee mul'ateera. Garuu “ *hojiawan* ” isaan ilaallatu *Efesoon keessatti* “ *barumsa* ” asitti ta'u. Roomaan tokko tokko dhugaa dubbachuuf, *Efesoon irraa eegalee*, Kiristaanota ta'aniiru, sana booda bara 321 irraa eegalee Kiristaanota amanamoo hin taane, kunis, karaa amantii ofiisaa bara 538 irraa eegalee, “ *barumsa* ” Kaatolikii Roomaa kabajuudhaan.

Lakkoofsa 16: “ *Kanaaf qalpii diddiirrachaa; yoo hin taane dafee gara keessan nan dhufa, billaa afaan kootiin isaan nan lola.* »

Lola ” “Dubbii isaatiin”, “ *billaa afaan isaatiin* ” geggeeffamu kaasuun , Hafuurri ergaa afrappaan dhufuuf haala dubbii qopheessa. Innis kan ^{jaarraa} 16ffaai ta'a , Macaafni Qulqulluun, jechi isaa qulqulluun barreeffame, “ *dhugaa ba'oota isaa lama* ” akka Mul.

Lakkoofsa 17: “ *Namni gurra qabu waan hafuurri waldootaan jedhu haa dhaga'u: Nama mo'eefani mannaa dhokataa nan kenna, dhagaa adiis nan kenna; dhagaa kana irrattis maqaan haaraan kan barreeffame yoo ta'u, maqaa kana kan fudhatu malee eenyullee hin beeku.* »

Akkuma yeroo hundumaa Hafuurri gama jirenya bara baraa kaasa. Asirrattis bifa raajiidhaan Ibiroota beela'aniif gammoojji gogaa, gogaa fi goggogaa keessatti kennameen nuuf dhiheessa. Waaqayyo sana booda humna uumaa isaatiin namoota filataman eeguu fi umurii dheeressuu akka danda'u barsiise; isa filatamtoota isaa warra furamaniif jirenya bara baraa kennuudhaan raawwatu. Kun ammoo fiixee pirojektii qusannaa isaa guutuu ta'a.

Yeroo sana keessaa inni filatame jirenya bara baraa kan Hafuurri fakkiidhaan ibsu akka badhaasaatti ni qabaataa. “ *Mannaa* ” fakkiin nyaata samii mootummaa samii keessatti dhokatee jira, Waaqayyo ofii isaatii oomisha isati. Fakkeenya durii keessatti mannaa iddo hunda caalaa qulqulluu ta’e keessa ture innis duraanuu samii Waaqayyo teessoo isaa irratti olaantummaadhaan bulchu kan agarsiisu ture. Gocha Roomaa keessatti “ *dhagaa cilee adiin* ” sagalee “ eeyyee ” kan agarsiisu yoo ta’u, inni gurraachaan “ *lakki* ” kan agarsiisu ture. “ *Dhagaan adiin* ” qulqullummaa jirenya nama filatamaa isa bara baraa ta’es argisiisa. Jireenyi isaa bara baraa eeyyee waaqummaa yoo ta’u kunis simannaa quuqama fi guddaa Waaqayyo biraa kan calaqqisiisudha. Inni filatame qaama samii keessatti waan du’aa ka’uuf, haalli isaa haaraan “ *maqaa haaraa* ” wajjin wal bira qabamee ilaalamta. Akkasumas uumamni samii kun, warra filatamanifiif, bara baraan dhoksaa fi dhuunfaa dha: “ *namni tokkollee hin beeku* ”. Kanaaf maal akka ta’e baruuf uumama kana dhaalnee keessa seenuu qabna.

Bara 4ffaa : Tiyaatiraa

Bara 1500 fi 1800 gidduutti lola amantii

Lakkofsa 18: “ *Ergamaa waldaa Tiyaatiraatiif barreessi : Ilmi Waaqayyoo, iji isaa akka abidda ibiddaa, miilli isaas akka sibiila diimaa gubatu akkas jedha:* ”

Xalayaan afrffaan maqaa “ *Tiyaatiraa* ” jedhuun yeroo amantiin Kiristiyaanaa liigii Kaatolikii fi Pirootestaantii waldhabdee dhiigaan guutame isaaniitiin daawwanna jibbisiisoo ta’e dhiyeessan kaasa. Garuu ergaan kun taajjabbi guddaa qaba. Maqaa *Tiyaatiraa jedhamu keessatti*, hundeen Giriikii lama “thuao, téiro” jechuun “jibbisiisoo fi gidiraa wajjin du’u fiduuf” hiika. Jechi Giriikii hiika jibbisiisoo kanaaf sababa ta’u, galmeec jechootaa Giriikii Bailly keessatti, allaattii yookaan bofa bosonaa yeroo ho’u keessa jiran agarsiisa. Asitti immoo qulqulinni barbaachisaadha. ^{Jaarraa} 16ffaatti Pirootestaantoonni aangoo sirna phaaphaasi Roomaa morman dammaquun isaanii ni yaadatama. Akkasumas, aangoo yeroo isaa cimsuuf jecha Phaaphaasiin Phaaphaasiin Siikstaas 5ffaan bakka bu’u Mootummaa Vaatikaan kan aangoo amantii isatiin walqabatee seera qabeessummaa siiviiliisaaf kennu hundeesse. Kanaafidha, ^{jaarraa} 16ffaatti irraa eegalee, sirmi phaaphaasi waajjira muummee isaa, kan duraan Masaraa Laateraan keessatti argamu, gara qabeenya isaa Vaatikaan, kan duraanuu mootummaa phaaphaasi walaba ta’e hundeessetti kan dabarsee. Garuu jijjiirraan kun gowwoomsaa qofa, sababni isaas kan Mootummaa Vaatikaan irraa dhufe jedhu ammaliee Masaraa Laateraan keessa taa’u; sababni isaas achitti, Lateran keessatti, Phaaphaasonni ergamtoota biyyoota alaa isa daawwatan kan simatan. Kanaaf, bara 1587tti, obelisk suphamee Hagayya 3, 1588 irraa eegalee naannoo Masaraa Lateran reerected lafa meetira 7 jalatti fi bakka saditti argame. Mootummaan Vaatikaan Roomaan ala, tulluu Vaatikaan irratti, qarqara dhiha Tiber kan magaalattii Kaabaa hanga Kibbaatti daangessu. Karoora magaalaa Vaatikaan kanaa yeroo ilaallu, boca mataa allaattii, gurra gara kaabaa, funyaan gara kibba dhihaatti argamu argachuun koo baay’ee na dinqisiise. Ergaan Giriikii “thuao” akkasitti Waaqayyo isa qindeessaa wantoota kanaa ta’een dachaa lama mirkanaa’ee fi qajeelaa ta’u. Amantiin Kaatolikii *Pergamoone irraa dhaalte*

jibbisiisoowwan isaa olka'iinsa irra ga'a. Namoota Macaafa Qulqulluun ibsaman, dhumarratti galata maashinii maxxansaa babal'isan, cubbuu isaa fi miidhaa isaa balaaleffatan irratti jibbaa fi gara jabummaadhaan deebii hamaa kenniti. Kan caalu ammoo hanga sanatti, eegduu Caaffata Qulqullaao kan monoksota isheetiin mana qulqullummaa fi mana amantii keessatti baay'istee ture, Macaafa Qulqulluu jal'ina ishee balaaleffatu ari'atte. Akkasumas humna mootota jaamaa fi ofitti gammadaniitiin warra balaaleffatan ajjeesti; warra fedhii isaa raawwatan kanneen ajajamoo ta'an. Ibsa Yesus caqasee jalatti of dhiheesee, " *nama ija akka abidda ibiddaa qabu kan miilli isaa akka sibiila abiddaa* ", tarkaanfii adabbii isaa diinota amantii isaa kan inni gara lafaatti deebi'u balleessu irratti mul'isa. Kunniin sirriitti ilaalchi kiristaanaa lamaan haala seenaa bara *Tiyaatiraa* kana keessatti "billaadhaan" fi qawwee dhukaasaa hanga du'aatti wal lolan. " *Miilli isaa* " sana booda " *galaanaa fi lafa irratti* " mallattoo amantii Kaatolikii fi amantii Pirootestaantii Mul.10:5 fi Mul.13:1-11 irratti ni boqota. Kaatolikii fi Pirootestaantiin, lamaan isaanii iyyuu cubbamoota (cubbuu = *sibiila diimaa*), *kan hin qalbii jijiirre*, " *sibiila gubaa* " jedhamee kan ibsamu yoo ta'u kunis dheekkamsa firdii Waaqa Yesus Kiristoos kan harkisudha. Mul _ _ raajii guutuu. Firaandoos 1ffaa irraa kaasee ^{hanga} Luwiis 15ffaatti waraanni amantii wal hordofee ture. Akkasumas Waaqayyo abaarsa ummata Faransaay akkamitti akka mul'isu hubachuu qabna, erga Kiloovis mootii jalqabaa warra Firaankii ta'ee kaasee hidhannoodhaan deeggarsa phaaphaasii. Waaqayyo abaarsi kun olka'iinsa isaa ibsuuf, dargaggeessa Luwiis 14ffaa, umuriin isaa wagga "shan" ta'e teessoo Faransaay irra kaa'e. Caqasni Macaafa Qulqulluu kun Lal.10:16 irraa, ergaa isaa akkas jechuudhaan ibsa: " *Biyya mootiin ishee mucaa ta'ee fi bulchitooni ishee ganama nyaatan!* » Luwiis 14ffaan baasii guddaa Masaraa Versaayiliif baasee fi waraana gatii guddaa baasudhaan Faransaay balleesse. Faransaay hiyyummaa keessa galte dhiisee kan isa bakka bu'e Luwiis 15ffaan bilisummaa hiriyayaa isaa kan saalqunnamtii addaan hin baane Kaardinaal Dubois waliin qooddatu qofaaf jiraate. Amala jibbisiisoo, Luwiis Waaqayyo nama lallaafaa fi nagaa qabu irratti xiyyeefachuudhaan aarii kana irratti xiyyeefachuudhaan, sirna mootummaa dhalootaan argamu ruktuuf yaada isaa mul'ise, amantaa jaamaa erga Kiloovis irraa kaasee haqa malee fakkeessa amantii phaaphaasii irratti kaa'eef.

Lakkofsa 19: " *Hojii kee, jaalala kee, amantii kee, tajaajila kee amanamummaa kee, jabina kee fi hojii kee isa boodaa caalaa nan beeka.* »

Jechoota kana, Waaqayyo tajaajiltoota isaaf " *hamma du'aatti amanamoo ta'aniif* ", bifa Gooftaa isaaniitti aarsaa gochuuf of dhiyeessu; " *hojiin* " isaanii Waaqayyo biratti fudhatama kan argatu " *jaalala* " dhugaa fayyisaa isaaniif qaban waan dhugaa ba'aniif. " *Amantiin* " isaanii " *tajaajila amanamummaa* " wajjin waan deemtuuf qajelaa ta'a . Jechi " *dhaabbataa* ", asitti caqasame, barbaachisummaa seenaa dinqisiisaa qaba. Magaalaa Aigues-mortes keessatti "Masaraa Konstans" keessatti ture kan Marii Durand waggoota dheeraa fi qormataa 40f booji'amummaa ishee jiraatte, akka fakkeenya amantiitti. Kiristaanoni biroo hedduun dhugaa ba'umsa wal fakkaatu kan kennan si'a ta'u, yeroo baay'ee seenaa biratti osoo hin beekin hafaniiru. Kunis yeroon darbaa deemuun lakkofsi wareegamtootaa dabalaan waan dhufeef. Hojiwwan yeroo dhiyootti hojjetaman yeroo bulchiinsa (1643 hanga 1715) mootii Luwiis ilaallata

Gahee mul'isuu maqaa “jawwee” kan “seexanaa” jedhu fi tarkaanfii ifatti aggaammii Roomaa mootii fi Roomaa phaaphaasii Mul.12:9-4-13-16 keessatti ifatti hubadhu. Kan “mootii aduu” jedhee of waamu, falmii amantii Kaatolikii, kan ittisaa “guyyaa aduu” Qosxanxinoos Iffaa irraa kaasee dhaalamee ture sadarkaa olaanaatti fide. Haa ta'u malee, Waaqayyo isa irratti ragaa ba'uuf, yeroo bulchiinsa isaa dheeraa guutuu dukkana keessa lixee, ho'aa fi ifa guutuu aduu dhugaa isa dhowwuun nyaata ummata Faransaayii irratti bu'aa hamaa isa geessise.

Lakkoofsa 20: “Wanti ani si irratti qabu garuu, dubartiin Iizaabel raajii ofiin jettu, tajaajiltoota koo akka saalqunnamtii raawwachuu fi foon waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'e akka nyaatan akka barsiistu, sossobdee akka gootu gochuu kee ti. »

Bara 1170 tti Waaqayyo Piyeer Vaudès Macaafni Qulqulluun gara afaan Pirooveensaaliitti akka hiikamu godheera. Sanbata dhugaa kabajuu fi vegetarianism fudhachuu dabalatee barumsa dhugaa ergamootaa guutuu ta'e irra deebi'ee kan argate Kiristaana isa jalqabaati. Maqaa Piyeer Vaaldoor jedhuun kan beekamu yoo ta'u, ka'umsa warra “Vaudois” kanneen Xaaliyaanii Alpine Piedmont keessa qubataniidha. Hojiin Haaromsaa isaan bakka bu'an Phaaphaasiin mormuun ergaan sun ni bade. Hanga Waaqayyo guutummaa Awurooppaa weerara ajjeechaa Moongoolitti kan kenne yoo ta'u, itti aansee weerara dha'icha hamaa Moongooliin dhufe kan bara 1348 irraa eegalee, ummata ishee keessaa harka sadii fi walakkaa jechuun ni danda'ama balleesse. Ergaan keeyyata kanaa, “*ati dubartii Iizaabel dhifta...*”, arrabsoo haaromsitoota hojii Piyeer Vaaldoorhaaf barbaachisummaa isaf malu hin kennine, sababiin isaas inni mudaa hin qabne waan ta'eef. Bara 1170 fi 1517 gidduutti barumsa mudaa hin qabne dhugaa fayyina kiristaanaa tuffatanii Haaromsi isaanii dhuma bara kanaa irratti fudhatame gartokkee fi baay'ee guutuu kan hin taane dha.

Hubachiisa : fiixaan ba'iinsa barsiisaa Piyeer Vaaldoor hubatee fi hojiirra oolche isa keessatti Waaqayyo sagantaa Haaromsaa guutuu kan raawwatamuu qabu akka dhiheesee agarsiisa. Dhugaa dubbachuuf wantootni sadarkaa lamatti kan raawwataman yoo ta'u, ulaagaan Sanbataa hanga bara 1843-1844tti kan hin jalqabne yoo ta'u, akkaataa yeroo labsii Daan.8:14.

Iizaabel ” suukaneessaa raajota Waaqayyoo ajjeestee dhiiga qulqulluu dhangalaastee wajjin wal bira qaba. Koppiin kun moodeela waliin kan walsimu yoo ta'u, hojii keessatti yeroo dheeraa turuu isaatiinis miidhaa qaba. Waaqayyo “*raajii dubartii* ” ishee moggaasuun maqaa iddo haaraa “teessoo” isaa irratti xiyyeffata: Vaatikaan, hiikni isaas afaan Faransaayii fi Laatiin duriitiin, “vaticinare”: raajii dubbachuudha. Seenaan waa'ee iddo kanaa garmalee mul'isa. Jalqaba irratti, bakki kun kan beekamu manni qulqullummaa Roomaa waaqa “*bofa* ” *Iskulaapiyosiif* kennname jiraachuu isaati . Mallattoon kun Mul.12:9-14-15 keessatti seexanaa fi sirna phaaphaasii ni agarsiisa. Mootiin Neeroon naannoo fiigicha gaarii konkolaataa isaa achitti kan kaa'e si'a ta'u, “Siimoon falfalaa” bakka awwaalchaa achi jiru keessatti awwaalame. Innis, fakkaata, reefa isaa, kan akka kan Ergamaa Pheexiroos Roomaatti fannifamee kabajamu ture. Asittis baasilikaan Qosxanxinoos dhiheesee ulfina Kiristaanummaa kabaje. Naanno sun jalqaba irratti margaa ture. Sobni akkasitti ijaarame maqaa haaraa baasilikaa Vaatikaan kanaa kan jaarraa 15ffaa keessatti guddatee fi faayame ' maqaa

dogoggoraa "Baasilikaa Qulqulluu Pheexiroos Roomaa" jedhu kan fudhatu ta'a. Kabajni kun, qabatamaan **falfalaa** fi " bofa " *Aesculapius jedhamuuf* kennname , maqaa "**falfala**" Hafuurri sirna amantii Kaatolikii Roomaa Mul.18:23 irratti kan kenne yoo ta'u, Mul.18:23 keessatti macaafa qulqulluu Darby version akkas jedhee nutti himu ni *qajeelcha kan ibsaa kana booda isin keessa hin ifu; kana booda sagalee misirroo fi haadha manaa isin keessatti hin dhaga'amu; daldaltoonni kee lafa kana irratti warra gurguddoo turan; sababni isaas falfala keetiin saboonttu hundinuu karaa irraa maqaniiru.* » Sirriitti, hojiin baasiilikaa "Saint-Pierre de Rome" kana irratti hojjetame xumuramuun isaa, kan maallaqa guddaa barbaadu, prelate Tetzl "indulgences" isaa akka gurguru ni taasisa. Dhiifama cubbuu maallaqaan gurgurame argee, barsiisaan monoksummaa Maartiin Luuter maalummaa dhugaa waldaa Kaatolikii Roomaa isaa argate. Akkasitti bara 1517tti barruulee qorannoo isaa beekamoo 95 balbala waldaa Jarmanii Augsburg irratti agarsiisuudhaan amala seexanaa fi dogoggora isaa tokko tokko balaaleffate. Akkasitti hojii Haaromsa Waaqayyo Piyeer Vaaldoof yaada dhiheesee bara 1170 irraa eegalee sirnaan taasise.

Tajaajiltoota isaa yeroo sanaa haaromfamanii, miidhamtoota nagaa dhugaa, aangoo gadhiisan, kallattiin yeroo dubbatu, Hafuurri *Iizaabel tajaajiltoota isaa akka barsiistuu fi sossobdu waan hayyameef isaan ceepha'a*. Arrabsoo kana keessatti mudaan barsiisaa jalqaba haaromsaa kanaa hunda dubbisuu dandeenyaa. Isheen "tajaajiltoota" ishee, kan Yesus "barsiifti, sossobdi" kunis waldaa kiristaanaa ishee taasissa. Garuu barsiisni isaa kan bara *Pergamoon* kan himannaan "haala" fi fakkii "foon waaqolii tolfaamootaaf aarsaa ta'an" jechuun duruu balaalefftaniiru. Mul'ata gowwoomsaa ta'us, caqasa kana keessatti qaamni barbaachisaan "dubartii Iizaabel" osoo hin taane Kiristaana Pirootestaantii ofii isati. Jalqabarraa kaasee "ati dubartii Iizaabel dhiifta..." jedhee itti himuudhaan Hafuurri dogoggora Pirootestaantoonni jalqabaa qooddatan yaada kenna. Sana booda amala badii kanaa mul'isa: waaqeffannaa waaqa tolfaamaa waaqa tolfaamaa. Kana gochuudhaan, maalummaa "ba'aa" ammaliee isa irratti hin fe'amne, yeroo sanatti, garuu bara 1843 irraa eegalee gaafatu mul'isa. Ergaa kana keessattis, Waaqayyo uumaan "Wiixata" Roomaa kan shaakala isaa irratti xiyyeefte ija isaa duratti hojii waaqa tolfaamaa waaqeffannaa waaqa tolfaamaa kan waaqummaa aduu sobaa seenaa dhala namaa keessatti waaqa tolfaamaa isa durii kabajudha. Bara 1843 irraa eegalee "Wiixata" ykn hariiroo Yesus Kiristoos isa tokkicha fayyisaa cubbamoota lafaa wajjin qabu dhiisuu qaba ture.

Lakkoofsa 21: "Ishiin gaabbii akka galtu, ejja ishii irraas akka hin qalbifneef yeroo isheef kenneera. »

Yeroon kun Daan.7:25 irraa eegalee kan mul'ate yoo ta'u, Apokilaapsii keessatti boqonnaa 11,12, fi 13 keessatti bifaa sadiin mirkanaa'eera. Ibsi kunniin: "yeroo yeroo fi walakkaa yeroo ; 1260 days, or 42 months" which all designate the intolerant papal reign in action between 538 and 1798. Dhugaan karaa Macaafa Qulqulluu babal'isuun fi lallabni haaromsitoota dhugaatiin amantiin Kaatolikii gaabbii galuufi kan ofii dhiisuuf carraa isa dhumaan dhiyeesse cubbuu. Isheen homaa hin goone, maqaa humna gaaffii isheettiin ergamtoota nagaa Waaqayyo jiraataa ari'atte, dararaas. Akkasitti, hojii fincilaan saba Yihudootaa fakkeenya Yesus raawwii lammaffaa kennuudhaan irra deebi'ee horsiise: fakkeenya warra

wayinii misoomsanii warra jalqaba Waaqayyo biraa ergame ajjeesanii, achiis, yeroo inni isaanitti of dhiyeessu, ilma Gooftaa maasii wayinii dhaala isaa hatuuf.

Lakkoofsa 22: “ *Kunoo, ani siree irra ishee nan darbadha, warra ishee wajjin ejjatan irrattis rakkina guddaa nan erga hojii isaaniitti yoo hin geddaramin.* »

sagaagaltuu ” “ *siree irra gatamtee* ” ishee ilaala , kunis “ *dubartii Iizaabel* ” mata duree kanaa “ *ejjituu Baabilon guddittii* ” Mul.17:1 wajjin walqabsiisuuf nu dandeessisa . “ *Rakkinni guddaan* ” jedhamee tilmaamame labsiin macaafa qulqulluu kufaa ta’ee booda ni dhufa. Ergaan walfakkaataan kun “ *rakkinni guddaan* ” kun “ *bineensa gadi fagoo keessaa ol ba’u* ” wajjin adda baafamuu isaa Mul.11:7 keessatti ni mirkaneessa. Innis hojii Waaqayyoo “ *dhugaa ba’oota lamaa* ” booda ka'a isaanis barreeffamoota kakuu waaqummaa moofaa fi haaraa Macaafa Qulqulluu Qulqulluudha. “ *Eija* ” hafuuraa mirkanaa’ee maqaan kan moggaafame yoo ta’u “ *warri* ” Waaqayyo “ *Iizaabel* ” waliin raawwate jedhee himate mootota Faransaayii fi mootota moototaati. Luboota Kaatolikii waliin, warri moototaa dheekkamsa warraaqsaa waqa hin qabne biyyoolessaa kan ibsa dheekkamsa Waaqa hundumaa danda'u Iyyasuus Kiristoos qofa ture irratti xiyyeffannaa guddaa ta’u. Isaan gaabbii waan hin galleef, yeroo Waaqayyo bara 1793 fi 1798 giddutti xumura bulchiinsa phaaphaasiitiif muude sanatti dheekkamsi dachaa isaan mudate.

Jechi “ *rakkina* ” jedhu akka Rom.2:19tti bu’aa abaarsa waaqummaa agarsiisa: “ *Rakkinni fi dhiphinni lubbuu nama Isa hamaa hojjete hundumaa irratti , jalqaba Yihudii irratti, achiis Giriikii irratti!* ” ” Garuu “ *rakkina* ” cubbuu mootummaa Kaatolikii fi michuu ishee Waldaa Kaatolikii Roomaa kan adabu Mul.17:5 irratti, maqaa “ *Baabiloon the guddaa* ”, jechuun, loojikiidhaan, “ *rakkina guddaa* ” dha.

Lakkoofsa 23: “ *Ijoolle ishee du’aan nan ajjeesa; waldoonni hundinuus ani nama sammuu fi garaa qoratu ta’uu koo ni beeku, akka hojii keessaniitti tokkoon tokkoon isaaniif nan badhaasa.* »

“ *Du’ a du’uu* ” jechuun ibsa Hafuurri “shororkeessummaa” lamaan sirna warraaqsaa bara 1793 fi 1794 kaasuuf itti fayyadamudha.Ibsa kanaan, yaada du’aa hafuuraa salphaa ta’e kamiyyuu kan Pirootestaantoota in ilaallatu ni kuffisa 1843 ergaa ergamaa yeroo sanaa “ *Sardes* ” jedhamuuf kennname Mul.3:1 keessatti. Dhalli nama hojii dhiigaa akkasii maashinii ajjeechaatiin raawwatamu, kan Doktar Luwiisiin kalaqame, garuu Doktar Giilootiin kan maqaan isaa meeshaa mataa isaa, yeroo sanaa kaasee waamame: gilootiiniin jedhamee waamame dinqisiifame beekee hin beeku. Sana booda murtiin gabaabduu ajaja du’aa baay’ee kan kenu si’ a ta’u, seera bu’uraa abbootii murtii fi himatamtoota guyyaa duraa du’aan ruktu dabalameera. Akka seera bu’uraa kanaatti dhalli nama waan baduu qabu fakkaata ture kanaafis Waaqayyo sirna warraaqsaa dhabamsiisaa kana “ *boolla* ” jedhee kan waame. *Dhumarratti*, akka Uma.1:2 jedhutti, guyyaa jalqabaa Uumamaa irraa eegalee lafa, “ *boolla* ” bifa jireenyaa *tokko malee godha ture* . Garuu, samii irratti, yeroo firdii samii filatamtoonni walitti qabaman raawwatan qofa “ *Waldoonni (ykn Walgahiin)* ” ta’an, filatamoo bara torbanii, dhugaawwan seenaa kana hiika Waaqayyo isaaniif kenneen kan argatan . Haqni Waaqayyoo mudaa kan hin qabne dha; warri sobaan murteessan

qajeelummaa isaatiin, “ akka “ hojii ” ofii isaaniitti ” rukutaman. Namoota haqa malee akka du'an kan godhan si'a ta'u, dabaree isaaniis haqa Waaqayyoo isa mudaa hin qabneen du'aan rukutaman: “ tokkoon tokkoon keessaniif akka hojii keessaniitti nan deebisa .”

Lakkoofsa 24: “ *Isin fi warra Tiyaatiraa warra hafan hundumaaf, warra barumsa kana hin fudhanne, akkasumas gad fageenya Seexanaa akka isaan jedhanii waamanitti hin beekne, isiniin jedha, ani ba'aa biraa isin irratti hin kaa'u; »*

Warri amantii Kaatolikii balaaleffachuu fi sirna amantii isaaf maqaa " *gadi fageenya Seexanaa* " jedhu kennan haaromsitoota naannoo bara 1200 irraa eegalee hanga warraaqsa Faransaay bara 1789tti mul'atan qofa ta'uu danda'u. Amala isaanii maal iyyuu yoo ta'e, barumsi isaanii dhugaa qulqulluu barsiisu irraa baay'ee fagaatee ture hafuurri ergamootaa fi duuka buutota Yesus Kiristoosiin. Faayidaa isaaniif wantoota gaarii sadii qofa hubanna: aarsaa Yesus qofatti amanuu, amananna Macaafa Qulqulluu qofaaf kenname, fi kennaa nama isaanii fi jirenya isaanii; qabxiileen barumsa biroo hundinuu amantii Kaatolikii irraa kan dhaalamanii waan ta'aniif gaaffii keessa kan galan turan. Akkasitti sadarkaa barumsa dhugaa amantii kiristaanaa irratti mudaa kan hin qabne ta'us, haaromsitooni filataman aarsaa jiraataa ta'een lubbuu isaanii Waaqayyoof dhihaate akkamitti akka dabarsan beekuu fi bara 1844, guyyaa labsiin bara Dan. 8:14, Waaqayyo yeroodhaaf tajaajila isaanii raggaasiseera. Kanas baay'ee ifatti kan ibsu yeroo inni: “ *Ba'aa kan biraa sitti hin kaa'u .*” Haalli murtii waaqummaa adda ta'e jechoota kana keessatti ifatti mul'ata.

Lakkoofsa 25: “ *Waan qabdu qofa hamman dhufutti qabadhu. »*

Sababonni Waaqayyo amantii Pirootestaantii mudaa hin qabne akka eebbisu hayyaman hanga Yesus Kiristoos deebi'ee dhufutti filatamootaan kunuunfamuu fi shaakaluu qabu.

Lakkoofsa 26: “ *Nama mo'ee hojii koo hamma dhumaatti eegu, saboota irratti aangoo nan kenna. »*

Keeyyatni kun yeroo Haaromsaa kana irraa kaasee hanga deebi'ee dhufuu Kiristostti maaltu fayyina akka badu kan mul'isudha. Filattoonni hojiawan Yesuus Kiristoosiin qophaa'anii fi mul'isan hanga dhuma biyya lafaatti walitti fufiinsaan eeguu qabu. Kan waamame gaaffii Waaqayyoo haaraa diduudhaan ni kufa. Haa ta'u malee, hamma yeroo ulfinaan dhufutti ifa isaa suuta suutaan dabaluuf akeeka isaa dhoksee hin beeku. “ *Daandiin nama qajeelaa akka ifa ibsu ti, ibsi isaa hamma walakkeessa guyyaa sanaatti dabala deema* (Fak.4:18)”; caqasni Macaafa Qulqulluu kun kana mirkaneessa. Kanaafis bu'uura pirojektii isaa keessa jira, bara 1844 irraa eegalee, ulaagaaleen waaqummaa guyyoota jecha raajii macaafa qulqulluu isaa isa adda ta'een karoorfamee fi raajii dubbatame irratti ni mul'ata. Inni filatame Waaqayyo biraa “saboota irratti aangoo” kan argatu, abbaa firdii samii qofaan.

Lakk . »

Ibsi kun mirga murtii du'aa kan agarsiisudha. Filattoonni murtii isaanii warra jal'oota firdii isa dhumaatiif hundeeffaman irratti, “ *waggaa kuma* ” Sanbata guddaa bara kuma torbaffaa keessatti, Yesus Kiristoosiin akka hirmaatan sirrii dha.

Lakkoofsa 28: “ *Urjii ganamaas nan kennaaf.* »

Waaqayyo ifa waaqummaa isaa guutuu kan lafa keenya ammaa irratti kan aduutiin fakkeeffame isaaf ni kenna. Yesuus garuu, “Ifti ana” jedhe. Akkasitti ifa jirenya samii labsa, bakka Waaqayyo mataan isaa madda ifa ta’ee fi kana booda urjii samii akka aduu keenyaa irratti hin hirkanne.

Lakkoofsa 29: “ *Namni gurra qabu, wanta hafuurri waldootaan dubbatu haa dhaga’u!* »

Ijaarsi Apokilaapsii akka masaraa dabaree torba irraa ijaaramee ti, inni torbaffaan yeroo Waaqayyoon wal arguu ta’aa. Ijaarsa kana keessatti boqonnaan 2 fi 3 bu’uura bu’uuraa bara kiristaanaa guutuu bara 94 fi 2030 gidduutti kan uumu yoo ta’u, mata dureewwan Apokilaapsii keessatti caqafaman hundi bu’uura bu’uuraa kana keessatti bakka isaanii argatu. Garuu bu’uura kana keessatti kutaaleen jalqabaa gahee sadarkaa kan gara kutaa ol aanaatti geessu qofa taphatu. Barbaachisummaan mul’ata kanaa sadarkaa 3ffaa *Pergamom jedhamu irratti mul’ata*. Barbaachisummaan kun sadarkaa 4ffaa *Tiyaatiraa jedhamu irratti* daran cimee jira. Amantiin kiristaanaa kan burjaaja’uu fi dogoggorsu bara kana keessa dha. Murtiin Waaqayyo haala hafuuraa bara kanaa irratti kennu hanga dhuma biyya lafaatti bu’aa ni qabaata. Kanaafidha, hubannoo murtii kana irratti qabdan jabeessuuf, ergaa Waaqayyo bara bulchiinsa Luwiis 14ffaatti Pirootestaantoota isaa filatamaniif barreesse kana gabaabsee kanin dhiyeessu.

Guduunfaa : Bara Haaromsaatti amala kiristaanaa dachaa ture. Qulqullooni dhugaa ari’ataman, garuu yeroo hunda nagaa, fi namoota amantii fi siyaasa burjaajessan, of hidhanno fi rukuttaa rukuttaa waraana Kaatolikii mootii irratti deebisan arganna. Daani’eel 11:34 irratti Hafuurri “fakkeessitoota” jedhee isaan moggaaseera. Kiristaana ta’uun waan hundumaan Yesusiin fakkeessuun, ajaja isaaf ajajamuu fi dhoowwoota isaaf bitamuu akka ta’e kan hubatan muraasni; itti fayyadamni meeshaa waraanaa issaan keessaa tokko yoo ta’u, kun barumsa isaa isa dhumaan yeroo hidhametti kenne ture. Arrabsoon Yesus kan sirrii ta’e, hambaa Kaatolikii shaakaluu itti fufuudhaan, Pirootestaantoonni mataan isaanii, fakkeenya isaaniitiin, barsiisaa fi sossobuu kan Iizaabel Kaatolikii ta’e guddisuu isaaniiti. Amantummaan isaanii inni mudaa hin qabne murtii Waaqayyoo isa diinota isaa duratti isa salphisan irratti maqaa isaanii balleessa. Marsaan kun jalqaba Haaromsaa irratti murtii adda ta’e akka kennu isa taasise; kanas akkas jechuudhaan cimsee ibsu: “ *Ani ba’aa biraat sitti hin kaa’u, hamman dhufutti waan qabdu qofa eegi .* ” Garuu mudaan barsiisaa jalqaba kana irratti seera qabeessa waan ta’eef Waaqayyo tajaajila warra ari’atamaa fi du’a maqaa isaatiin fudhatani ni fudhata. Issaan kana caalaa kennuu hin dandeeny, isa guddaa kennuudhaan: jirenya isaanii. Waaqayyo hafuura aarsaa kana kan inni “ *hojii isa duraa caalaa baay’ee ta’e* (lakk. 19)” jedhee moggaase jala sarara. Amantiin waaqa tolfamaa amantii Kaatolikii Roomaa *foon waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta’ee wajjin wal bira qabamee ilaalameera* . Gowwoomsaa Roomaa balaaleffachuuun kan jalqabe hojiwwan guutummaatti ifa ta’an kan Piyeer Vaaldoo (Vaudés) kan bara 1170 irraa eegalee Macaafa Qulqulluu afaan Laatiin irraa kan hafe, Piroovensaaliin barreesseen ture. Beekumsi fi hubannooin inni waa’ee waan Waaqayyoo barbaadu haala nama ajaa’ibuun guutuu waan ta’eef isa booda amantiin Pirootestaantii hammaate. Hafuura Yohaannis Kaalviin jalatti

amantiin Pirootestaantii illee jabaatee fakkii mormituu isaa Kaatolikii fudhate. Akkasumas ibsi "Waraana Amantii" jedhu Waaqayyoof jibbisiiisoo ta'uu isaa ragaa ba'a, sababiin isaas filattoonni Yesus Kiristoos, warri dhugaa, rukuttaa isaanitti raawwatame hin deebisan. Haaloo bahuun isaanii Gooftaa ofii isaa irraa ni dhufa. Of hidhachuudhaan, Pirootestaantoonni dhaadannoo isaanii "sola scriptura", "Caffata Qulqulla'oo qofa" jedhu, Macaafa Qulqulluu jeequmsa isaanii dhorku tuffii agarsiisan. Yesus duuka buutota isaa isaan rukututti "qooda isa kaanii" garagalchuu akka qaban barsiisuudhaan naannoo kana irratti baay'ee fagoo deeme.

Yeroon ari'atamni Kaatolikii tajaajiltoonni amanamoo Yesus akka du'an taasise kun Apokilaapsii keessatti dachaa sadii jala sararamee jira, asitti yeroo kana keessatti *Tiyaatiraa*, *garuu*^{5ffaa} keessattis *chaappaa* boqonnaa 6 fi ^{3ffaa} keessatti *xurumbaa* boqonnaa 8. Asirratti lakkofsa 22 irratti Yesus tajaajiltoota isaa wareegaman jajjabeessa, du'a isaanii ykn gidiraa Roomaa fi tajaajiltoota mootii ishee irra ga'e haaloo ba'uuf akka yaadu isaanitti beeksisa. Jechi ijoo maqaa *Pergamom* jedhu keessatti *dhokate ifatti mul'ata*, *amantiin* Kaatolikii Waaqayyoon ejja raawwachuun yakkamaa dha, warri ittiin raawwatanis, mootonni Kaatolikii, liigii isaanii fi kabajamoonni sobaa isaanii ni kaffalu, giiloottiin warraaqsiteeta Faransaay jalatti, . dhiiga haqa malee dhangala'e. Mul.2:22-23: "*Kunoo, ani sreee irra ishee nan darbadha, warra ishee wajjin ejjan irrattis rakkina guddaa nan erga*, *hojii* isaaniitti yoo hin geddaramin malee. *Ijoolee ishee nan ajjeesa*; *waldoonni hundinuus ani nama sammuu fi garaa sakatta'u ta'uu koo ni beeku*, akka *hojii keessaniitti tokkoon tokkoon keessaniif nan badhaasa* ." Garuu of eeggadhaa ! Sababni isaas bara 1843 booda "*warri ishee wajjin ejja raawwatanis*" **Pirootestaantii** ta'a , kanaaf Waaqayyo "waraana addunyaa sadaffaa" niwukilaraa wajjin ni qopheessa, adabbii haaraa ejja Kaatolikii, Ortodoksii, Angiliikaan, Pirootestaantii fi kanneen biroo.Adventist. Walumaagalatti Hafuurri^{5ffaa} keessatti akkas jedha *chaappaa* : Mul 6:9 hanga 11: "*Chaappaa shanaffaa yommuu banu, lubbuu warra sababa dubbii Waaqayyo fi dhugaa ba'umsa isaaniittiin ajjeefamanii iddo aarsaa jalatti arge. Isaanis sagalee guddaadhaan iyyan: Yaa Gooftaa qulqulluu fi dhugaa, warra lafa irra jiraatan irratti murtii kennuu, dhiiga keenya haaloo ba'uu irrattis hanga yoomiitti harkifta? Tokkoon tokkoon isaaniif uffata adiin ni kennama ture; akkasumas hamma lakkofsi tajaajiltoota isaanii wajjin hoijetaniifi obboloonni isaanii akka isaanii ajjeefamanii xumuramutti, yeroo dheeraadhaaf boqonnaa akka qabaatan itti himame.* ":"

^{chaappaa} 5ffaa irraa argame kun sammuu ifa hin taaneef burjaajessu fi dogoggora ta'uu danda'a. Wanti ifa haa ta'u, fakkiin kun yaada dhoksaan Waaqayyo nuuf mul'isa, sababiin isaas akka Lal.9:5-6-10tti warri du'an Kiristoos keessatti haala *yaadannoo isaanii dagatame keessa rafu*, *kana booda waan hundumaa keessatti qooda tokkollee hin fudhatu*. *waan aduu jalatti hoijetamu*. Macaafni Qulqulluun du'a isa jalqabaa hiika guutummaa uumama sanaa balleessuu kenna; namni du'e akka waan jiraatee hin beekneetti garaagarummaa jiraachuu isaatiin jiraachuu isaa guutuun yaada Waaqayyo keessatti bocamee hafa. Kanaaf Waaqayyo ergaa jajjabina kana isaan jajjabeessuuf kan inni dubbatu tajaajiltoota isaa jiraatanitti dha. Akka waadaa isaatti hirriba du'aa booda yeroon

dammaqiinsa isaaniif muudame akka jiru isaan yaadachiisa, yeroo isaan karaa isaa du'aa ka'an. Sana booda, ilaalchaa fi firdii Waaqayyoo Yesus Kiristoos jalatti, warra isaanii warra walqixa du'aa ka'an, garuu dhuma *waggoota kumaa* irratti murteessuuf carraa ni argatu . Ergaa *Tiyaatiraa keessatti , duuti warra Iizaabel Kaatolikii* wajjin ejja raawwataniif labsame raawwii dachaa qabaata. Lafa irratti, hojiin warraaqsitootaa marsaa jalqabaa ta'us, isa booda garuu, ni dhufa, yeroo isaa fi marsaa lammaffaa keessatti, du'a *lammataa* firdii isa dhuma, sa'atii yeroo " *Yaa'i hunda* " kaafiroota kiristaanaa ykn amantoonni bara hundumaa kan Bara kiristaanaa firdiin haqaa Waaqayyoo *ejja hafuuraa irratti hojiirra ooluu isaa ni argu* .

Fakkii fakkeenyaa isaatiin, ^{4ffaan} *xurumbaa* boqonnaa 8 gocha " *rakkina guddaa* " ejja phaaphaasi fi warra moototaa isa deeggaran adabuuf sagantaa baafame mirkaneessa. *Aduun* , ifni waqaqaa, *ji'i* , amantiin Kaatolikii dukkanaa'an, fi *urjiileen* , ummanni amantii, ari'atama warraaqsa Faransaay bara 1793 fi 1794tti Waaqayyoon hin amanne warraaqsa amantii hin qabneen harka *sadii keessaa harka sadii ykn gartokkoon rukutamu* .

Xumura ergaa Pirootestaantoota nagaa ta'aniif ergame irratti, Hafuurri itti fayyadama meeshaa waraanaa balaaleffachuu isaa kan mirkaneessu, inni filatame haaloo akka ba'u murtii isa dhuma yeroo firdii samii bara kuma torbaffaa qophaa'eef qofa akka ta'e yaadachuudhaani. Kanaaf ofii isaatii haaloo ba'uuf aangoo hin qabu, firdii samii kana dura bakka inni sana booda warra isa ari'atan irratti murteessu, Yesus Kiristoosiin, fi murtii murtii du'aa isaanii irratti hirmaatu. " *Akkuma mi'a suphee cabsutti ulee sibiilaatiin isaan in bulcha* ." Kaayyoon murtii kanaa yeroo gidiraa yakkamtooni murtii isa dhuma du'a lammataaf itti murtaa'an murteessuu ta'a. Lakkofsi 29 akkas jedha: *urjii ganama* . " *Urjii ganamaas nan kenna* ." Ibsi kun aduu, fakkii ifa waqaqaa kan agarsiisudha. Injifataan bara baraan ifa waqaatti ni seena. Garuu haala bara baraa kana dura jechi kun qubee shanaffaa isa dhufu qopheessa. *Urjiin ganamaa* 2 Pheexiroos 1:19-20-21 irratti caqasameera: " *Dubbii raajii , isa akka ibsaa iddo dukkanaa ibsutti, hamma guyyaan bari'ee urjiin ganamaa garaa keessan keessatti ni ba'a; raajiin Caaffata Qulqullaa'oo kamiyyuu meeshaa hiika dhuunfaa ta'uu akka hin dandeenye dursitee of beekuudhaan, sababiin Isaas fedhii namaatiin raajiin tokko kan fidame osoo hin taane, namoonni Waaqayyo irraa kan dubbatan Hafuura Qulqulluun kan socho'udha* . Keeyyatni kun barbaachisummaa jecha raajii jala sarara sababiin Isaas haalli bara dhufuu labsii waqaqayyoo Dan.8:14 keessatti raajii dubbatame hojiirra oolchuudhaan haala hafuuraatiin kan hundaa'u ta'a. " *Hanga sa'aatii 2300 p.m.tti qulqullinni ni mirkanaa'a* ." Garuu yeroo sanatti, caqasni kun hiikkaa keessatti qofa kan beekamu ture: " *Hanga 2300 galgalaa fi ganamatti fi iddoon qulqulluun ni qulqullaa'a* ." Hiika kana keessattillee ergaan Waaqayyoo tokko ture, garuu sirrii kan hin taane, bifaa kanaan dhuma biyya lafaa karaa ulfina Gooftaa fi Fayyisaa keenya Iyyasuus Kiristoosiin deebi'uu isaa beeksisuutti hiikamuu danda'a. Waaqayyo Pirootestaantii Ameerikaa Wiliyaam Miilar fayyadamee qormaata amantii Adveentistii lamaan birraa bara 1843 fi ji'a kufaatii bara 1844 raawwachuu. Akkuma Daani'eel 12:11-12 nu barsiisu, guyyoota kana lamaan gidduutti, bara 1843, labsiin Waaqayyoo Pirootestaantoota kufan irraa ni ba'a haqaa fayyisuu Yesus Kiristoos dhiheesesse; sababni Isaas kana booda ulaagaa

qulqullummaa haaraa Waaqayyo irraa barbaadu hin guunne. Haqni Yesus bara baraa dha, garuu filatamoo dhugaa Yesus ofii isaatii filate qofa fayyada, kanas, yeroo hundumaa fi hanga dhuma biyya lafaatti.

Tiyaatiraa fi Sardis gidduutti , guyyaa jalqabaa birraa bara 1843, labsiin Dan.8:14 hojiirra kan oolu yoo ta'u, bu'aa isaas ergaawwan Hafuurri Kiristaanota guyyaa sanaaf erge keessatti ni arganna.

Mul'ata 3: Yaa'ii bara 1843 – 1843 irraa eegalee. amantiin kiristaanaa ergamaa deebi'ee argame

Bara 5ffaa : Sardis

**Murtii Yesus Kiristoos qormaata Adveentistii birraa 1843 fi
Waxabajjii 22, 1844 booda kenne**

Lakkoofsa 1: “ *Ergamaa waldaa Saardiitiif barreessi : Inni hafuura Waaqayyoo torbaa fi urjii torba qabuakkana jedha: Ani hojii kee nan beeka. Akka ati lubbuun jirtutti akka yaadamtu nan beeka, ati immoo akka duute. »* »

“ *Sardis* ”, mata duree xalayaa shanaffaa, amala Kiristaanummaa Pirootestaantii lama ni fida, faallaa kan ta'an: warra kufaniif, warra Yesus akkas jedhee labsu: “ Ati akka lubbuun jirtutti *ilaalamta, ati immoo du'aa jirta* ”; akkasumas filatamtootaaf, lakkooofsa 4 irratti: “ *isaan waan malaniif uffata adii uffachuun anaa wajjin in adeemu* .” Akkuma qabiyyee ergaawwan isaa lamaan, maqaan “ *Sardis* ” jedhu hiika dachaa kan hiikni isaa guutummaatti faallaa ta'e qaba. Yaadota ijoo hundee Giriikii kanaa qabadheera: dhagaa raafamuu fi gatii guddaa qabu, du'aa fi jirenyaa. Grimacing fi convulsive kolfa sardonic ibsa; afaan Giriikiitiin, sardoniyoon funyoo gubbaa kiyyoo adamsaa ti; sardiin qurxummii dha; faallaa kanaatiin immoo sardoo fi sardooniksiin dhagaa gati jabeessa dha; sardonyx gosa chalcedony bunni itti makame ta'uun isaati. Jalqaba xalayaa kanaa irratti Yesus “ *nama hafuurota Waaqayyoo torbaa fi urjii torba qabu* ” jechuunis qulqulla'uun hafuuraa fi firdii tajaajiltoota isaa bara torbaa irratti ta'e jedhee of dhiheessa. Akkuma Dan.12 irratti laga ajjeechaa, qormaata amantii Adveentistii olitti dhaabbatee asitti murtii isaa kenna. Mee walbaruu kan nama tokkoo kan agarsiisu miira walootiin tokko ta'uun isaa haa hubannu. Guutummaan seera Pirootestaantii ilaallata. Yesus ergaa *Tiyaatiraa* keessatti kan ibsame Pirootestaantii ala ta'e xumura . “ *Ba'aan* ” haaraan (akkuma amantoonni finciliooni hubatanitti) amma fe'amee gaafatamee jira. Shaakala Wiixata Roomaa dhiisee Sanbata Dilbataa bakka bu'uu qaba. Labsiin Dan.8:14 kun haala Amajjii 7 , 321 irraa eegalee Emperor Qosxanxinoos ^{1ffaan hundeeffame duubatti deebisa.} Bara 1833tti, bara 1844 dura waggoota 11 dura, urjiilee dhukaasaa walitti fufiinsaan roobee, halkan walakkaa hanga sa'aatii 5 a.m.tti kan turuu fi guutummaa Yunaayitid Isteetis keessatti mul'atuun, Waaqayyo kufaattii guddaa Kiristiyaanota Pirootestaantii fakkeenyaan argisiisee fi raajii dubbatee ture. Hiika kana si amansiisuuf Waaqayyo Abrahaamitti urjiilee samii argisiisee, “ *Sanyii kees akkasuma ta'a* .” Kanaaf kufaatiin urjiilee bara 1833 kufaattii guddaa sanyii Abrahaam kanaa raajii ture. Mallattoon samii kun mata duree *chaappaa 6ffaa*

Mul.6:13 keessatti caqasameera. Yesus akkas jedhe: “ *Jiraattee duute jedhamiteetta* ”. Kanaaf inni inni dubbatu Waaqayyoon bakka bu’uu isaatiin maqaa gaarii qaba, bal’inni kun immoo Pirootestaantii isa Haaromsa isaatti amanuudhaan Waaqayyoo wajjin akka araarfame yaadu wajjin walsima. Murtiin waaqayyo ni kufa: “ *Hojii kee nan beeka* ”, “ *ati immoo duutetta* ”. Firdiin kun kan dhufu Waaqayyo ofii isaatii Abbaa Murtii guddaa irraati. Pirootestaantiin murtii kana tuffachuu ni danda’a, garuu bu’aa isaa jalaa miliquu hin danda’u. Bara 1843tti labsiin Daani’eel 8:14 hojiirra kan oole yoo ta’u, Kiristaanni kamiyyuu seera Waaqa jiraataa wallaluun hin eegamu. Wallalummaan kun tuffii jecha raajii macaafa qulqulluu isa ergamaan Pheeexiroos 2 Phex.1:19-20 irratti xiyyeffannaa keenya guutuu akka kenniu nu gorsu irraa kan ka’edha: “ Nuti immoo *dubbii raajii caalaatti mirkanaa’aa qabna, isa isin gaarii hojettan akka ibsaa iddo dukkanaa ibsutti, hamma guyaan bari’uu fi urjiin ganamaa garaa keessan keessaa ba’utti xiyyeffannaa kennuu; raajiin Caaffata Qulqulla’oo kamiyyuu meeshaa hiikkaa dhuunfaa ta’uu akka hin dandeenyne hunda dura of beekuudhaan.* » Barreeffamoota Macaafa Qulqulluu kakuu haaraa hundumaa gidduutti osoo hin hubatamiin darbuun, caqastoonni kun, keessumaa bara 1843 irraa eegalee, garaagarummaa jirenyaa fi du’u gidduu jiru ni godhu.

Lakkoofsa 2: “ *Dammaqaa, warra du’uuf jiran hafan jabeessaa; Waaqayyo koo duratti hojii kee guutuu hin arganne .* »

Ulaagaa qulqullummaa haaraa yoo hin guunne, “ *warri hafan* ” Pirootestaantii “ *ni du’u* ”. Sababni isaas, Waaqayyo sababa lamaaf isa balaaleffata. Inni jalqabaa gocha Wiixata Roomaa kan balaaleffame labsiin Daan.8:14 hojiirra ooluu isaatiin; inni lammaffaan jecha raajiitiif fedhii dhabuudha, sababiin isaas barumsa Waaqayyo karaa muuxannoo Adveentistii kenne tilmaama keessa galchuu dhiisun, sanyiwwan Pirootestaantii yakka abbootii isaanii irraa dhaalan ni baatu. Qabxiilee lamaan irratti Yesus, “ *Hojii kee Waaqayyo koo duratti guutuu ta’ee hin arganne* ” jedheera. “ *Waaqa koo duratti* ” jechuu isaatiin , Yesus Pirootestaantota seera abboommii kurnan quba Waaqayyootiin barreeffame yaadachiisa, Abbaa isaan Ilma isaan fayyisa jedhamee yaadamu fayyaduudhaan tuffatan. Amantiin isaa inni guutummaatti ajajamuun, kan inni akka fakkeenyaatti kenne, amantii Pirootestaantii, dhaaltuu cubbuu Kaatolikii hedduu, hundumaa dura, boqonnaa torban torbaniin guyyaa jalqabaa dabalatee, wajjin waan wal fakkaatu hin qabu. Balballi fayyinaa bara baraan cufama seera amantii waloo Pirootestaantii irratti, “ *urjiileen* ” “ *chaappaa ja’affaan* ” ni kufa.

Lakkoofsa 3: “ *Kanaaf akkamitti akka fudhattan, akkamitti akka dhageessan yaadadhaa, eegaa, qalbii garaa garaa jijiirradhhaa. Yoo isin hin ilaalle akka hattuutti nan dhufa, sa’atii meeqa akkan isin irra dhufu hin beektu.* »

Gochimni kun, “ *yaadadhу* ” hojiwwan durii irratti xiinxala qeqaa kan agarsiisudha. Garuu hojii ofii qeequuf kan gad of deebisu warra dhugaan filataman qofa. Kana malees, ajajni “ *yaadadhу* ” kun jalqaba abboommii afraffaa irratti “ *yaadadhу* ” *kan jedhu kan guyyaa torbaffaa boqonnaa qulqulla’e ajaju kaasa*. Asittis, dachaa lama, Pirootestaantiin ofiisaa simannaa ergaawwan raajii Wiliyaam Miilar birraa bara 1843 fi ji’ a kufaatii bara 1844 eegale, garuu barreeffama abboommii Waaqayyoo 10 keessaa 4ffaa irrattis akka irra deebi’ee

ilaalu ^{affeeraameera} that he has been transgressing into mortal sin since 1843. Bu'aan inni guddaan Yesus Kiristoosiin addaan cituu isaa akkas jedhamee bocame: " *Yoo hin dammagne akka hattuutti nan dhufa, sa'aatii kamitti akkan dhufus hin beektu ati.* » Bara 2018 irraa eegalee ergaan kun akkamitti dhugaa jiraataa akka ta'e ilaalla. Dammaqiinsa malee, gaabbii fi firii gaabbii malee, amantiin Pirootestaantii dhugaadhaan du'eera.

Lakkoofsa 4: " *Saardii keessatti namoota uffata isaanii hin xureessine tokko tokko qabda; isaanis [uffata] adii uffachuuun anaa wajjin in adeemu, sababiin isaas isaan kan malu.* »

Qulqullummaan haaraan ni mul'ata. Ergaa kana keessatti Yesus " *dhiironni muraasni* " jiraachuu isaanii dhugaa ba'uutti gammadeera , akka bal'inaan Ellen.G.White isaan keessaa turetti, namoota 50 qofatu fudhatama Waaqayyoo argate. " *Dhiironni muraasni* " kun dhiirotaa fi dubartoota fudhatama argataniifi eebbfaman, dhuunfaadhaan, ragaa amantii isaaniitiif akkaataa Gooftaan eegamuun moggaasu. Yesus akkas jedheera: " *Haa ta'u iyyuu malee, namoota uffata isaanii hin xureessine tokko tokko Saardiis keessa qabda; isaanis [uffata] adii uffachuuun anaa wajjin in adeemu, isaanis kan malu waan ta'eef.* " Ulfina Yesus Kiristoos ofii isaatii beekamtii kenne eenyutu falmuu danda'a? Qormaata amantii bara 1843 fi 1844 injifataniif, Yesus jireenya bara baraa fi beekamtii lafaa guutuu kan ergaa *Filadelfiyaa irraa dhufu keessatti bifa ofiisaa kan fudhatu waadaa galeera* . Xuraa'ummaan " *uffata* " amala bilisaa ilma namaatiin kan walqabatudha. " *Uffanni* " qajeelummaa Yesus Kiristoosiin lakkaa'ame ta'u isatiin, haala kana keessatti " *adii* ", xuraa'ummaan isaa qajeelummaa kana dhabuu mooraa aadaa Pirootestaantii agarsiisa. Asitti garuu faallaa kanaatiin xuraa'ummaan jiraachuu dhabuun akka Dan.9:24tti " *qajeelummaa bara baraa* " Yesus Kiristoos itti fufuu isaa agarsiisa . Yeroo dhiyootti, beekumsii fi shaakala Sanbataa qulqullummaa dhugaa, firii fi mallattoo haqaa Yesus Kiristoos kennameef isaaniiif ni kenna. Filannoon murteessaa fi ogummaa qabu kun yeroo dhiyootti qulqullummaa fi ulfina samii " *uffata adii* " lakkoofsa 5 kan dhufuu fakkeeffame keessatti bara baraan isaan taasisa. Hafuurri " *mudaa kan hin qabne* " isaan labsa: " *afaan isaanii keessattis sobni tokkollee hin argamne, isaan mudaa kan hin qabne waan ta'aniif* (Mul.14:5)". Isaan ni argatu, " *nagaa hundumaa wajjin fi qulqullummaa, isa malee foon kamiyyuu Gooftaa hin argu* ", akka Phaawuloos jedhutti, Ibr.12:14. Qabatamaan, " *uffata adiin* " kun bifa cubbuu buqqisuu kan shaakala Wiixata Roomaa ta'e ni qabaatu. Sababni isas isaan amanamummaadhaan yeroo lama, bakka isatti, akka mallattoo fudhatama isatiif isa eeggataniif, Chaappaan Waaqayyoo Sanbata isa filatamoo Gooftaa qajeelummaa isaa eegan adii gochuuf dhufuu isaaniiif kennama. Akkasitti 'qulqulleessuu mana qulqullummaa,' bifa Daani'eel 8:14 yeroo sanatti itti hiikame raawwatame. Ilaalcha kana jalatti, Onkoloolessa 23, 1844 irraa eegalee, Yesus mul'ata samiitiin mo'attoota filatamtootaaf fakkii iddo qulqulluu irraa gara iddo qulqulluu lafaa isa hunda caalaa qulqulluu ta'etti darbuu isaa kenne. Akkasitti fakkeenyaa yaadate, yeroo fannoo irratti du'u, cubbuun filatamoo isaa araarfame, akkasitti " *guyyaa araaraa* ", afaan Ibrootaa " *Yom kippur* " raawwate. Taatee kun duraan waan raawwatameef, mul'ata keessatti gochaa haaromsuun galma ga'iinsa haqaa bara baraa isa jalqabaa du'a Yesusiin argame gaaffii keessa

galchuuf qofa kan yaadame ture. Kunis jecha jechaatti kan raawwatame namoota kufanii Sardis kan amantiin isaanii agarsiise Waaqayyo uumaadhaaf hin quubsine. Sababa lamaaf Waaqayyo dhugaa raajii labsameef jaalala dhabuudhaan, akkasumas labsiin Daani'eel 8:14 hojiirra ooluu isaatiin bara 1843 irraa eegalee yeroon isaa darbe irra daddarbaa Sanbataa irraa kan ka'e isaan diduu danda'a.

Lakkoofsa 5: “ *Inni injifate uffata adii in uffata; Maqaa isaa macaafa jireenyaa keessaa hin haqu, garuu maqaa isaa Abbaa koo fi ergamoota isaa duratti nan himadha.* »

Filattoonni Yesus Kiristoosiin furaman uumama abboomamaa, jirenyaa isaa fi bara baraa isaa uumaa, Waaqayyoo gaarii, ogeessa fi qajeelaa irraa liqii akka qabu kan beeku dha. Kun iccitii injifannoo isaati. Isa waliin falmuu hin danda'u, sababni isas waan dubbatee fi hojjatu hunda raggaasisa. Akkasumas inni mataan isaa gammachuu Fayyisaa isaa isa beekee maqaa isaatiin isa waamu, erga hundeffama biyya lafaa dursee beekuu isaatiin isa arge irraa kaasee. Keeyyatni kun akkamitti himannaan sobaa namoonni amantaa sobaa dubbatan warra kana dubbataniif illee akkasumaan akka hin taanee fi dogoggora akka ta'e argisiisa. Dubbiin dhumaa kan Yesus Kiristoos isa hundumaan: “ *Hojii kee nan beeka* ” jedhu ta'a. Akka hojiiwan kanaatti, hoolota isaa qooda, mirga isaatiin, *hoolota isaa*, bitaa isaatiin immoo, *re'oota finciltootaa fi lukkuu sassaabdota ibidda du'a lammaffaa firdii isa dhumaatiif murtaa'an kaa'a*.

Lakkoofsa 6: “ *Namni gurra qabu, wanta hafuurri waldootaan dubbatu haa dhaga'u!* »

Namni hundinuu jecha raajii hafuuraa jecha jechaatti dhaga'uu yoo danda'e, faallaa kanaatiin, hiika isaanii hubachuu kan danda'u filatamoo isaa, kan inni kakaasu fi barsiisu qofa. Hafuurri dhugaawan sirrii ta'an agarsiisa, yeroo seenaa keessatti raawwataman, kanaaf inni filatame seenaa amantii fi addunyaa irratti fedhii qabaachuu qaba, akkasumas Macaafa Qulqulluu guutuu seenaa dhugaa ba'umsaa, galateeffannaa fi raajii irraa ijaarame keessatti.

Hubachiisa: Lakkoofsa 3 irratti Yesus Kiristoos Pirootestaantii kufe sanaan akkas jedheera: “ *Kanaafakkamitti akka fudhattan, akkamitti akka dhageessan yaadadhaa, eegaa, qalbii jijiirradhaa. Yoo isin hin dammagne akka hattuutti nan dhufu, yeroo kam akkan sitti dhufu **hin beektu***.” Faallaa kanaatiin dhaaltota injifattootaaf birraa bara 2018 irraa eegalee ergaan kun gara: “Yoo ilaaltan akka hattuutti hin dhufu, sa'atii meeqatti akkan isin **bira** dhufu ni beektu” jedhutti jijiirameera. Akkasumas Gooftaan waadaa isaa eegeera, erga har'a bara 2020, filataman isaa beekumsa guyyaa deebi'uu isaa dhugaa mul'ate birraa bara 2030. Garuu, amantiin Pirootestaantii sirrii ta'uun kana tuffachuudhaan, kan eegame, qofa, karaa Yesus, . filatameef. Sababni isas amala inni tajaajiltoota hamoo irratti qabu irraa adda ta'ee “ *Gooftaan garboota isaa raajota osoo hin akeekkachiisiin homaa hin godhu* ” Amo.3:7.

Bara 6ffaa : Filadelfiyaa

Adventism ergama waliigalaa keessa seena

Bara 1843 fi 1873 gidduutti, Sanbata waaqummaa Dilbata, guyyaa torbaffaa dhugaa Waaqayyoon muudame, qajeelchitoota Adveentizimii guyyaa torbaffaa bifa dhaabbata amantii Kiristaanummaa Ameerikaa ofisaa bara 1863

irraa eegalee: " the Seventh- guyyaa Waldaa Adveentistii. Akkaataa barsiisa Daan.12:12 keessatti qophaa'een ergaan Yesus filatamoo isaa boqonnaa Sanbataatiin qulqullaa'aniif, guyyaa bara 1873. Kanuma waliin, filatamtoonni kunniin eebba Daan.12 irraa fayyadamoo ta'u :12: " *Hanga guyyaa 1335tti kan eegu eebbfamaa dha! ".*"

Istaandardiin haaraan bara 1843 irraa eegalee hundeffame bara 1873tti addunyaa maraaf kan tajaajilu ta'e

Lakkoofsa 7: " *Ergamaa waldaa Filadelfiyaatti barreessi : Qulqulluun, Inni Dhugaan, furtuu Daawit kan qabu, kan banu namni hin cufne, kan cufu namni hin cufne.'ni banaa :* »

Maqaa " *Filadelfiyaa* " jedhuun, Yesus Filatamaa isaa agarsiisa. Innis, " *Kanaan namoonni hundinuu isin duuka bu'oota koo ta'uu keessan in beeku, yoo wal jaallattan.* Yohaannis13:35" Kunis dhimma *Filadelfiyaa* kan hundeen ishee Giriikii hiikni isaa: jaalala obbolummaa jechuudha. Filattota isa qindeessan filateera, amantii isaanii qormaata keessa galchuudhaan, mo'attoota kanaafis jaalalli isaa ni dhangala'a. Ergaa kana keessatti akkas jedhee of dhiheessa: " *Qulqulluun, Inni Dhugaan, kana jedha .*" *Qulqulluu* , sababni isas yeroo qulqullummaa Sanbataa fi kan filatamootaa labsii Dan.8:14 kan birraa bara 1843 irraa eegalee hojiirra ooleen barbaadamu waan ta'eef.Dhugaa , sababni isas sa'aatii raajii *kana* keessatti, . seerri dhugaa ni deebi'a; Waaqayyo qulqullummaa abboommii isaa 4ffaa Amajjii 7, 321 irraa eegalee kiristaanonne dhidhiitame irra deebi'ee arga.Irra deebi'ee akkas jedha: " *isa furtuu Daawit qabu* ". Isaan kun furtuu qulqulluu Pheexiroos Roomaa qaba jedhee himatame miti. " *Furtuun Daawit* " kan " *ilmu Daawit* ", Yesus, ofii isaatii, qaamaan ti. Isa malee namni biraa fayyina bara baraa kennuu hin danda'u, sababiin isas furtuu kana bifaa fannoo isatiin " *garba isaa irra* " baattee argate , akka Isa.22:22tti: " *Furtuu manaa garba isaa irra nan kaa'a kan Daawit: yommuu banamu namni hin cufu; yommuu cufamu namni hin banu .*" Furtuu fannoo gidiraa isaa kan ibsu kun, raawwii keeyyata kanaa keessatti, asitti dubbisna: " *kan bane, namni hin cufne, kan cufu, namni hin banu .*" Balballi fayyinaa Adveentizimii guyyaa torbaffaa ijaaruuf banaa ta'ee hordoftoota amantii Wiixata Roomaa birraa bara 1843 irraa eegalee cufamee jira.Dhugaawan barsiisa dhiyaataniif akka bitaman waliigalanii amantii isaaniitiin dubbi isaa raajiidhaan, Hafuura kan Yesus qulqulloota bara *Filadelfiyaatti akkas jedheera* : " *Hojii keessan nan beeka. Kunoo, ati humna xinnoo waan qabduuf, dubbi koos waan eegdeef, maqaa koos waan hin ganneef, ani balbala banaa namni tokko illee cufuu hin dandeenye si dura kaa'eera.* " Gareen amantii xiqaan kun, akka ofisaatti, bara 1863 irraa eegalee Ameerikaa qofa ture.Garuu bara 1873tti, yeroo konfiraansii waliigalaa Battle Creek keessatti gaggeeffame, Hafuurri balbala ergamaa addunyaa maraa kan hanga deebi'uu dhugaa Yesus.Kiristoositti itti fufuu qabu itti bane. Eenyullee hin dhorku Waaqayyos ni eega. Wanti gaariin Yesus qulqulloota dhugaa biratti arge hundi sababoota amantiin Pirootestaantii bara 1843tti itti kufes kan ibsu ta'uu isaa hubachuu qabna.Ergaan kun sirriitti faallaa isa Yesus lakkoofsa 3 irratti warra kuftee Sardis irratti dubbate, *sababni* isas hojiwwan xiyyeeffannoo argatan mataan isaanii duubatti deebi'aniiru.

Gosoota 12 Mul.7 Guddachaa

Lakkoofsa 8: “ *Hojii kee nan beeka. Kunoo, ati humna xinnoo waan qabduuf, dubbii koos waan eegdeef, maqaa koos waan hin ganneef, ani balbala banaa namni tokko illee cufuu hin dandeenye si dura kaa'eera.* »

Yeroo sana keessaa inni filatame hojii isaa isa Yesus akka haqaatti itti maxxanse irratti murtii gaarii argata. “ *Humna xiqlaan* ” isaa dhaloota garee kanaa kan mirkaneessu “ *namoota muraasa* ” lakkooofsa 4. Bara 1873tti, Yesus gara deebi’uu isaatti guddina isaanii Adveentistootaaf mallattoo balbala samii banaa kan birraa bara 2030, i.e. waggaa 157 keessatti. Ergaa itti aanu, isa gara Loodiqiyaatti ergame keessatti, Yesus balbala kana dura ni dhaabata, kanaanis deebi’ee dhufuu isaa dhihoo akka ta’e argisiisa: “ *Kunoo, ani balbala dura dhaabah, nan rukuta. Namni sagalee koo dhaga'ee balbala yoo bane, ani gara isaa seenee isaa wajjin nan nyaadha, inni immoo anaa wajjin nan nyaadha.* Mul.3:20 »

Amantii kiristaanaa argachuun Yihudootaaf hayyamame

Lakkoofsa 9: “ *Kunoo, warra mana sagadaa Seexanaa keessaa warra soba malee Yihudoota miti, Yihudoota miti jedhan keessaa isiniif nan kenna; kunoo, ani isaan dhufanii miila kee duratti akka sagadan nan godha, akkan si jaalladhes nan beeka.* »

Yihudoonni dhugaan akka sanyii fi foonitti garee Adveentistii keessa seenuu isaanii caqasudhaan, caqasni kun boqonnaa Sanbataa deebi’ee akka argamu mirkaneessa; Wiixata kana booda jijiirama isaaniif gufuu miti. Sababni isaas, bara 321 irraa eegalee dhiisuun isaas Yihudoonni garaa qulqulluu ta’an amantii Kiristiyaanaa akka hin fudhanne gochuudhaan bu’aa argamsiiseera. Murtiin inni Yihudoota sanyii irratti kenne yaada dhuunfaa Phaawulos isa dhugaa ba’aa amanamaa ta’e miti; kan Yesus Kiristoos ture kan Mul’ata kana keessatti, duraanuu Mul.2:9 keessatti, ergaa tajaajiltoota isaa Yihudootaan maqaa balleessanii fi warra Roomaa bara Ismirnaatiin ari’atamaniif ergame *keessatti*. Mee Yihudoonni sanyii ayyana Waaqayyoo irraa fayyadamuuf ulaagaa Adveentistii keessatti fayyina kiristaanaa beekuu akka qaban haa hubannu. Adveentizimiin Yuunivarsaal qofti ifa waaqummaa kan inni bara 1873 irraa eegalee **kuufama ofiisaa addaa ta'e qabata.Garuu** of eeggadhaa! Ifni kun, barumsi isaa fi ergaawan isaa qabeenya Yesus Kiristoos qofa; namni kamiyyuu fi dhaabbati kamiyyuu fayyina isaanii balaadhaaf osoo hin saaxilin jijiirama isaa diduu hin danda’u. Lakkoofsa kana keessatti isa dhumaal irratti Yesus “ *akkan si jaalladhe* ” jedha. Kana jechuun yeroo eebbaa kana booda, kana booda ishee jaallachuu dhiisuu danda’aa jechuu danda’aa? Eeyyee, kunis hiika ergaa “ *Laodiqee* ” jedhamee waamameef ta’a.

Abboommii Waaqayyoo fi amantii Yesuus

Lakk . »

Jechi obsa jedhu haala eeggachuu Adveentistii Daani’eel 12:12 irratti caqafame mirkaneessa: “ *Inni eegu, hamma guyyaa kuma tokkoo fi dhibba sadii fi soddomii shanitti dhufus eebbifamaa dha!* ”.” Qormaanni amantii “ *jiraattota lafaa*

”, warra “ *lafa beekamtuu* ” keessa jiraatan kan ilaallatu yoo ta’u, kunis Yesus Kiristoos, Waaqa uumaatiin beekamtii argate. Fedhii namaa qorachuu fi hafuura fincilaan mooraa “ecumenical” kan Giriikii “oikomènè” tiin “ *lafa beekamaa* ” caqasa kanaa ibsuuf dhufa.

Abdiin kun Yesusiin kan hidhu haal-duree dhaabbatichi qulqullina amantii jalqabaa akka eegu qofa. Ergaan Adveentistii hanga yeroo qormaata amantii addunyaa maraa isa dhumaan caqasa kana keessatti raajii dubbatameetti itti fufuu yoo ta’e, bifa dhaabbataatiin ta’uun dirqama miti. Sababni isaas doorsisni ergaa kana keessatti lakkoofsa 11 isa itti aanu keessatti kan uwifame yoo ta’u, hanga sanatti guutummaatti gaarii fi Waaqayyoon kan eebbfame. Abdiin Yesuus sanyii isaa kan bara 2030 lubbuun hafe ilaallata. Yeroo sanatti filataman dhugaa bara 1873 “ *Gooftaa keessatti* ” akka Mul. 14:13: “ *Sagaleen samii irraa akkas jedhu dhaga'e: Barreessaa : Kana booda warri du'an Gooftaa keessatti du'an eebbfamoodha! Eeyyee, hojiin isaanii isaan duukaa waan jiruuf, dadhabbiisaanii irraa akka boqotaniif, jedha Hafuurri.* » Kanaaf kun eeba lammaffaa Yesus Kiristoos Filatamaa fakkeenyummaa qabu kanaaf kennedha. Garuu wanti Yesus eebbisu amala hojiidhaan mul’atudha. Dhaaltonni “ *Filadelfiyaa* ” amanamummaadhaan ni baay’isu, bara 2030tti, hojiwwan ishee, amantii ishee, dhugaawwan Waaqayyo samii bifa haaraa inni isaaniif kenneen kenne fudhachuu isaa; sababni isaas hanga dhuma yeroo hubannoontarooraa waqqummaa guutuu ta’utti jijjiirama guddaa keessa darbu.

Abdii Adveentistii Yesus Kiristoosii fi Akeekkachiisa Isaa

Lakkoofsa 11: “ *Dafee nan dhufa . Wanta qabdu qabadhu, akka namni gonfoo kee hin fudhanne.* »

Ergaan “ *Dafee nan dhufa* ” jedhu gosa Adveentistii ti. Yesus akkasitti himannaamii kan biraa kamiyyuu dhiisuu isaa mirkaneessa. Ulfinaan deebi’uu isaa eeguun hanga dhuma addunyaatti ni jiraata, ulaagaalee ijoo filatamoo isaa dhugaa adda baasan keessaa isa tokko. Ergaan hafe garuu balaa guddaa fida: “ *Gonfoo kee namni akka hin fudhanne waan qabdu ofirraa qabadhu.* » Diinota isaa malee eenyutu gonfoo isaa fudhachuu danda'a? Kanaaf sanyiwwan isaa jalqaba adda baasuu qabu, kanas waan hin gooneef, miidhamtoota hafuura namummaa isaaniitiin, bara 1966 irraa eegalee isaan waliin tumsa uumuuf.

Lakkoofsa 12: “ *Nama mo'e, mana qulqullummaa Waaqayyo koo keessatti utubaa nan godha, inni yoomiyyuu hin ba'u; Maqaa Waaqa kootii, maqaa mandara Waaqa kootii, Yerusaalem haaraan Waaqa koo irraa samii irraa bu'ee fi maqaa koo haaraa irratti nan barreessa.* »

Jechoota eeba isaa isa dhumaan mo’attootaaf of kenne keessatti Yesus fakkiwwan fayyina argaman hunda walitti fida. “ *Mana qulqullummaa Waaqa koo keessatti utubaa* ” jechuun : Yaa’ii koo, Filatamaa keessatti dhugaa koo baachuuf deeggarsa jabaa jechuudha. “ ...hin bahus caalaatti ”: fayyinni isaa bara baraan ni ta’a. “ ...; Maqaa Waaqayyo koo isa irratti nan barreessa ”: Fakkii amala Waaqayyoo Eden keessatti bade isa keessatti nan boca. “ ...fi maqaa magaalaa Waaqa koo ”: ulfina Filatamanii Mul.21 keessatti ibsame keessatti ni hirmaata. “ ... Yerusaalem haaraa Waaqa koo irraa samii irraa bu'u, ”: “

Yerusaalem haaraan ” maqaa walitti qabama filatamoo ulfina qabeessa ta’aniif fi guutummaatti samii akka ergamoota Waaqayyoo samii ta’aniif dha. Mul. Fuula Waaqayyoo isa teessoo isaa achitti dhaabu duratti bara bараn jiraachuuf gara lafa haaromfametti gadi buuti. “... *fi maqaa koo haaraa* ”: Yesus jijiirama maqaa isaa uumama lafaa irraa gara uumama samiitti darbuu isaa wajjin walqabsiisa. Inni filatamaan fayye, lubbuun hafee ykn du’aa ka’ee, muuxannoo wal fakkaatu jiraatee qaama samii, ulfina qabeessa, kan hin balleessinee fi bara baraa ni argata.

Keeyyata kana keessatti, cimina Waaqayyoo wajjin wal bira qabuun isaa Yesus mataan isaa gama waaqummaa isaatiin filatamtoota biratti argamuun isaa sirrii ta’aa.

Lakkoofsa 13: “ *Namni gurra qabu, wanta hafuurri wal dootaan dubbatu haa dhaga’u!* »

Inni filatame barumsa hubate, garuu kan hubachuu danda'u isa qofa. Ergaan kun isa qofaaf kan qophaa'e ta'uun isaa dhugaadha. Ergaan kun hiikkaa fi hubannoон iccitiwwan mul'atan Waaqayyo isa tajaajiltoota isaa qoree filatu qofa irratti kan hundaa'u ta'uu isaa mirkaneessa.

Adveentismiin yeroo dhumaa ofiisaa barumsa hin baranne fi Yesusiin hin murtoofne, ergaa eegamuu Adveentistii

“ *Dafee nan* dhufa . Gonfoo kee namni akka hin fudhanne waan qabdu qabadhu .” Wayyoo, Adveentizimii ofiisaa yeroo sanaatiif, dhumi ammallee fagoodha, dadhabbiin yeroo wajjin, wagga 150 booda, amantiin kana booda akka durii hin ta'u. Akeekkachiisni Yesus qajeelaa ture garuu hin hubatamne, hin hubatamnes. Akkasumas bara 1994tti, dhaabbati Adveentistii dhugumatti " gonfoo " isaa ni dhaba, "ifa guddaa" isa dhuma Ellen G. White, ergamtuu Yesus Kiristoos kitaaba ishee "First Writings" boqonnaa "Ma first vision" jedhu keessatti raajii dubbate diduudhaan. , fuula 14 fi 15 irratti: Barreffamni armaan gadii fuula kana keessaa kan fudhatamedha. Waa'ee isaa dabalataan hiree hojii Adveentistii raajii akka dubbatuu fi barsiisa Yaa'ii sadan Mul'ata 3: 1843-44 *Sardis* , 1873 *Filadelfiyaa* , 1994 *Laodiqee* irratti dhiyaate hunda of keessatti akka gabaabsu nan ibsa .

Hiree Adveentizimii mul'ata jalqabaa Ellen G. White keessatti mul'ateera

“Waaqeffanna maatii irratti yeroon kadhadhu hafuurri qulqulluun narra boqote, addunyaa dukkanaa kana caalaas waanan ol ka'u natti fakkaata ture. Obboloota koo Adveentistii addunyaa kanarra hafan arguuf garagalee ture, garuu argachuu hin dandeenye. Sana booda sagalee tokko akkas naan jedhe: “Irra deebi’ee ilaali, garuu xiqqoo ol ka’i.” Ol jedheen ilaale, daandii cirrachaa fi dhiphoo, addunyaa kana irraa fagoo ta'e arge. Kunis bakka Adveentistoonni gara magaalaa qulqulluutti tarkaanfatanidha. Isaan duubaan, jalqaba karaa sanaa irratti, ifni ifaa tokkotu ture, innis ergamaan sun iyya halkaa akka ta'e natti hime. Ifni kun miilli isaanii akka hin gufanneef dheerina daandii sanaa guutuu

ibseera. Yesus isaan qajeelchuuf mataa isaanii dura adeeme; hanga isa ilaalanittis nagaa turan.

Garuu utuu baay'ee hin turin gariin isaanii dadhabanii magaalattiin ammallee baay'ee akka fagaattee fi dafanii achi ga'uuf akka yaadan dubbatan. Sana booda Yesus harka isaa mirgaa ulfina qabeessa kan ifa Adveentistoota irratti babal'ate irraa maddu ol kaasuun isaan jajjabeesse. Isaanis: "Haleluya! » Isaan keessaa gariin garuu Waaqayyo miti kan isaan geggeesse jedhanii ifa kana didan. Ifni isaan duuba jiru dhumarratti ni dhaame, dukkana gadi fagoo keessa of argatan. Gufatanii galma fi Yesus lamaan isaanii iyyuu dhaban, achiis karaa irraa kufanii addunyaa hamaa isa gadiitti lixan. ".

Seenaan mul'ata jalqabaa kanaa kan Waaqayyo dargaggeettii Ellen Gould-Harmon'f kenne raajii koodii qabuu fi akkuma kan Daani'eel ykn Mul'ata gatii guddaa qabu kan uumudha. Garuu irraa fayyadamuuf siritti hiikuu qabna. Kanaaf ibsa nan kenna.

Jechi "iyya halkan walakkaa" jedhu beeksisa dhufaatii misirroo "fakkeenya durboota kurnan" Mat.25:1 hanga 13. Qormaata deebi'ee dhufuu Kiristoos birraa bara 1843 eeguu fi kan Birraan 1844 bu'aa jalqabaa fi lammaffaa ta'e; walitti, ejjennoowwan lamaan kun "ifa jalqabaa" seenaa garee "Adveentistoota Guyyaa Torbaffaa" yeroon tarkaanfachaa turan, daandii ykn daandii Yesus Kiristoosiin eebbise irratti "duuba" kaa'ame bakka bu'u. Qajeelchitoota Adveentistiif, bara 1844 guyyaa dhuma addunyaa fi guyyaa macaafa qulqulluu isa dhuma jechi raajii filatamoo yeroo sanaaf yaada dhiyeessu danda'u bakka bu'a. Guyyaa dhuma kana waan darbaniif, deebi'ee dhufuu Yesus akka dhihaate yaadanii eegaa turan. Garuu yeroon darbee Yesus ammallee hin deebine; mul'anni sun akkas jechuudhaan maal akka kakaasu: "magaalattiin baay'ee fagoo akka jirtuu fi dafanii achi ga'uuf akka yaadan argan"; jechuunis bara 1844 ykn guyyaa sana booda yeroo muraasa booda. Akkasumas, abdii kutannaan isaan mo'ate hanga naannoo bara 1980 yeroon bakka sanatti seene, ifa haaraa fi ulfina qabeessa kana kan **Adveentistii isa sadaffaa irraa eegamu ijaaru argadhe**. Yeroo kana deebi'uun Yesus **Fall 1994 tti qophaa'eera**. Dhugaadha, labsiin ergaa kanaa maaykirookoosmii Adveentizimii addunyaa maraa kan Faransaayitti Valence-sur-Rhône keessatti argamu qofa ilaallata. Filannoont Waaqayyo magaalaa xiqqoo Kibba-Baha Faransaayitti argamtu kanaaf godhe ibsa isaa qaba. Phaaphaasiin Piyoos 6ffaan bara 1799tti mana hidhaa keessatti kan du'e achitti ture, kunis dhugaa Mul.13:3 irratti raajii dubbatame raawwate. Kana malees, Vaaleenshiyaa magaalaa Waaqayyo waldaa Adveentistii isaa isa jalqabaa lafa Faransaayitti itti hundeesse ture. Kanaaf achitti ifa isaa isa dhuma ulfina qabeessa waaqummaa kan fide yoo ta'u dhuma bara 2020tti, mul'ata isaa isa haaraa fi gatii guddaa qabu kan ani barreffama kana keessatti dhiyeessu yeroo hundumaa fi amanamummaadhaan isa irraa argachuu koo nan mirkaneessa. Maaykirookoosmiin Adveentistii Valentinian mul'ata obboleetti keenya Ellen keessatti kutaa ifa ulfina qabeessa isa dhuma ilaallatu raawwachuuf akka waltajjii addunyaa maraatti tajaajileera. Mul'anni kun murtii Yesus muuxannoo Vaaleenshiyaa keessa jiraatan irratti kennu nuuf mul'isa, kunis raawwii sadaffaa fakkeenya durboota kurnan. Yesus Adveentistii dhugaa amala ifa dhiyaate irratti qabuun ni beeka. Adveentistiin dhugaan gammachuu isaa "Haleluya!" » ;

hafuuraan eebbfamee, mi'a isaa zayitiin guute. Faallaa kanaatiin, Adveentistoonni sobaa "ifa kana safartuudhaan ni didu." Ifa waaqummaa diduun kun isaaniif lubbuu namaa galaafata, sababiin isas Waaqayyo ergaawan hafuuraan geggeeffaman, isaaniif yaadame, ergamaa isaa irratti deebii hamaa kana irraa isaan akekkachiiseera; isaanis mi'a duwwaa zayita "ifa" ibsaa sanaa irraa mulqaman ta'u. Bu'aan hin oolle ni labsama: "ifaan isaan duuba ture dhumaratti ni dhaama"; bu'ura bu'uraa Adveentizimii ni haalu. Yesus seera bu'uraasaa hojiirra oolcheera: "*Nama qabuuf, kan qabuuf in kennama, baay'innis ni qabaata, isa hin qabne irraa garuu wanti inni qabu ni fudhatama.* Mat.25:29." "...dhuma irratti galma fi Yesusiin ija isaanii dhabanii turan", ergaawan Adveentistii deebi'ee dhufuu Kiristoos labsan yookaan, galma sochii Adveentistii maqaa "Adventist" jedhu keessatti galmaa'e haaluu isaaniif miira hin qaban ta'u; "sana booda karaa irraa kufanii addunyaa hamaa jala ciisu keessa liyan", bara 1995tti gamtaa fi ikuumeenizimii Pirootestaantii akka ofisaatti of kennan. Akkasitti Yesusiin, fi seensa samii isa galma amantii Adveentistii ture dhaban. Akka Dan.11:29, "*fakkeessitoonni*", fi "*machaa'an*", akkuma Yesus Mat.24:50 irratti beeksise; wantoota jalqaba hojii irratti agarsiifaman.

Har'a jechoonni raajii kun raawwatamaniiru. Isaan kan raawwataman bara 1844 gidduutti, guyyaa ifa jalqabaa "isaan duubaan argamu", fi bara 1994, guyyaa ifa raajii guddaa waldaan Adveentistii jalqabaa Faransaayitti hundeffame, magaalaa Valence-sur-Rhône keessatti, kan Waaqayyo agarsiisa issaaf itti fayyadame. Har'a Adveentizimiin ofisaatii diinota dhugaa, Pirootestaantii fi Kaatolikii wajjin "dukkana gadi fagoo" ikuumeenizimii keessa jira.

Bara 7ffaa : Laodiqee

Xumura Adveentizimii dhaabbataa – ejjennoo Adveentistii sadaffaa diduu.

Lakkoofsa 14: "*Ergamaa waldaa Laa'odiqeetti barreessi : Ameen, dhugaa ba'aan amanamaa fi dhugaa, jalqaba uumama Waaqayyo akkas jedha:*"

Laodiqueyaan maqaa bara torbaffaa fi isa dhumaat; kan xumura eeba Adveentizimii dhaabbilee. Maqaan kun hundee Giriikii lama "laos, dikéia" kan qabu yoo ta'u hiikni isas: "namoota murtii argatan" jechuudha. Ana dura Adveentistoonni: "namoota firdii" jedhanii hiikan, garuu dhaabbatichi murtiin kun akka isa irraa eegaluu hin beeku ture, akkuma 1 Pheexiroos 4:17 barsiisutti: "Yeroon kun yeroo firdiin mana kan irraa eegaludha. " *Waaqa. Amma yoo nurraa eegale dhumni warra wangeela Waaqayyoof hin ajajamne maal ta'a?* » Yesus akkas jedhee of beeksisa: "*Ameen dhugaa ba'aan amanamaa fi dhugaa, jalqaba uumama Waaqayyo akkas jedha:*" Jechi Ameen jedhu afaan Ibrootaatiin: dhugaadhaan jechuudha. Akka dhugaa ba'umsa Ergamaa Yohaannisitti, Yesus yeroo baay'ee (yeroo 25) itti fayyadame, yeroo lama irra deebi'ee, jalqaba irratti, ibsa isaa dura. Garuu shaakala amantii aadaa keessatti jecha mallattoo addaan kutuu xumura kadhanna ykn hima irratti ta'eera. Sana booda yeroo baay'ee miira "akkasumas haa ta'u" jedhu amantii Kaatolikii irraa dhaaleen hiikama. Hafuurri

immoo yaada kana “ *dhugaadhaan* ” fayyadamee jecha *Ameen jedhu* hiika dachaa isaa isa guutummaatti qajeelaa ta’e kenna. *Laodiqee* sa’atii Yesus raajiiwwan bara dhumaatiif qophaa’an guutummaatti ibsuuf ifa guddaa itti dhiheessedha. Hojiin ati dubbisaa jirtu kanaaf ragaadha. Wanti Yesusii fi dhaabbata Adveentistii ofiisaa gidduutti addaan cituu fidu ifa isaa diduu dha. Filannoo loojikii fi qajeelaa ta’een, Waaqayyo, bara 1980 fi 1994 gidduutti, Adveentizimii qormaata amantii fakkeenya ta’e kan, kanarraa kan ka’e, Pirootestaantota dhabuu fi eebba qajeelchitoota Adveentistii qaba ture. Qormaanni sun duraanuu amantii deebi’ee dhufuu Yesus birraa bara 1843f labsame irratti kan hundaa’e ture, achiis ji’a kufaatii bara 1844. Dabareen koo, bara 1983 irraa eegalee, beeksisa deebi’ee dhufuu Yesus bara 1994, kan itti fayyadame quoduu jalqabe “ *ji'a shan* ” ergaa “ *xurumbaa shanaffaa* ” Mul.9:5-10 keessatti caqasameera. Mata duree kana abaarsa Pirootestaantii bara 1844tti walqabsiisuudhaan, yeroon “ *ji'a shan* ” caqafame, i.e. waggoota dhugaa 150, gara bara 1994tti geesseera. Dhuma yeroo kanaa agarsiisuuf deebi’ee dhufuu Yesus Kiristoos qofa arguu, fi gartokkoon Waaqayyoon jaamsuu bal’ina barreffamichaa irratti, dhugaa waaqaa jedhee fudhadhe falmeera. Dhaabbatichi akeekkachiisa ofiisaa erga kennamee booda Adoolessa 1991tti hojii irraa ari’amuu koo labse; kana, beeksisa koo mirkaneessuu fi haaluuf waggoota sadii osoo hafee jiruu. Booda, naannoo bara 1996tti qofa hikni dhugaa muuxannoo kanaa naaf ifa ta’e. Jechoonni Yesus ergaa “ *Laodiqiyaa* ” erge keessatti dubbate reefuu raawwatamaniiru, amma immoo hiika sirrii qabataniiru. Bara 1991tti Adveentistoonni ho’aan akka bara 1873 dhugaa jaallatan kana booda dhugaa hin jaallatan. Addunyaan ammayyaas sossobanii garaa isaanii mo’achuudhaan isaan dadhabsiiseera. Akkuma bara “ *Efesoon* ”, Adveentizimiin ofisaa “ *jaalala isa jalqabaa* ” dhabeera. Yesus immoo “ *shugguxii ishee fi gonfoo ishee irraa fudhata* ” sababiin isaas isheen illee, kana booda kana hin malu. Dhugaawwan kana ilaachisee ergaan sun ifa ta’ee ifa ta’aa. Jechi “ *Ameen* ” jedhu gaaffii dhugaa guutuu fi xumura hariiroo eebbfamaa mirkaneessa. Kan “ *ragaa amanamaa fi dhugaa* ” jechuun Filatamaa amanamaa hin taanee fi sobduu ni gana. “ *Qajeelfamni uumama Waaqayyoo* ”, kanaaf uumaan, sammuu warra hin malle walitti qabamee cufuu fi dhuunfaan kan filatamoo isaa dhugaawwan seenaa Seera Uumamaa keessatti qabamee fi dhokatee jiruuf banuuf dhufa. Kanuma waliin, “ *seera bu'uuraa uumama Waaqayyoo* ” kaasuun . kan inni jecha “ *Ameen* ” jedhu waliin walqabsiisu, hafuurri deebi’ee dhufuu isa dhuma Yesus Kiristoos baay’ee dhihoo ta’e mirkaneessa: “ *dafee* ”. Haa ta’u malee, bara 1994 fi 2030, guyyaa dhuma dhala namaa lafa irratti itti xumurame gidduutti ammaliee waggooni 36 ni darbu.

Lukkuu du’aa

Lakkoofsa 15: “ *Hojii kee nan beeka. Akka ati qorras akka hin ho'ine nan beeka. Qorqorroo ykn ho'aa haa ta'u!* »

Teessoon al-seerummaa dhaabbatichaaf kan dhiyaatudha. Kun firii amantiwwan abbaa irraa gara ilmaa fi intalaatti dhaalan yoo ta’u, amantiin aadaa, foormalistii, idilee fi waan haaraa kamiyyuu kan sodaatu ta’aa; haala Yesus kana booda ifa haaraa baay’ee isheef quoduuuf qabutti ishee eebbisuu hin dandeenye.

Lakk . »

Ilaalchi kun kan hundeffame Yesusiin Adoolessa bara 1991, yeroo raajiin ergaa isaa baatee ture dhaabbata ofiisaatiin buqqifame. Birraa bara 1994tti akkuma Yesus beeksisse ni garaa kaafama. Kanaaf ofishee ragaa kan kennite, bara 1995tti, gamtaa ekuumeenikii Waldaan Kaatolikii qindeesse keessa seenuudhaan, achitti Pirootestaantoota finciloottaa makamte, amma abaarsa isaanii waan quoddatuuf.

Fakkeessaa gowwoomsaa hambaa hafuuraa irratti hundaa'

Lakkoofsa 17: “ *Ani sooreessa dha, badhaadhaadha, homaa na hin barbaachifne waan jettaniif, gadadoo, gadadoo, hiyyeessa, jaamaa fi qullaa ta'uu keessan waan hin beekneef,* ”

“... *sooreessa* ”, kan Adveentistii Filatame bara 1873 ture, mul’atni baay’een Ellen G. Whitef kenname immoo caalaatti hafuuraan ishee badhaadhesse. Garuu sadarkaa raajiitiin, hiikoonni yeroo sanaa dafanii yeroon isaanii darbe, akkuma Jeems Waayit, abbaan warraa ergamaa Gooftaa, siritti yaade. Yesus Kiristoos inni Waaqayyo jiraataa ta’e, raajiiwwan isaa raawwii dhumaa mudaa hin qabnee fi mudaa hin qabne akka qabaataniif qopheesesse. Kanaafidha yeroon darbuun, jijiirama guddaa addunyaa irratti fiduun, hiika argamee fi barsiifamu irratti gaaffii dhaabbataa kaa’uu kan mirkaneessu. Eebbi Gooftaa kan eegamedha; Yesus akkas jedheera: “ *hamma dhumaatti hojii koo kan eegu .* ” Haa ta'u malee, bara 1991, guyyaan inni ifa sana dide, dhumni isaa ammallee fagoo ture. Kanaaf ifa haaraa Gooftaan yaada inni dhiyeessu kamiyyuu karaa inni ofii isatii filateen xiyyeffanna kenuu qabdi turte. Faallaa dhaabbatichaa fi haala Yesus itti argee itti murteessu gidduu garaagarummaa akkamii qaba! Jechoota caqasaman hundumaa keessaa jechi “ *qullaa* ” jedhu dhaabbata tokkoof isa hamaa dha, sababiin isas Yesus haqa isaa isa bara baraa isa keessaa baase jechuudha, afaan isaa keessa jira, murtii du’aa fi du’ a lammaffaa firdii isa dhuma ; akka waan 2Qor.5:3 irratti barreeffameetti: “ *Nuti mana keenya isa samii uffachuu barbaadna, qullaa uffanee utuu hin argamne .* »

Gorsa dhugaa ba'aa amanamaa fi dhugaa

Lakk _ ija, akka argitutti. »

Argannoo bara 1991 hordofuun dhaabbatichi ammallee karaa isaa sirreessuu fi firii gaabbii hin dhufne oomishuuf waggaa sadii qaba ture. Faallaa kanaatiin immoo, walitti dhufeenyi inni Pirootestaantoota kufanii wajjin qabu hamma gamtaa ofisaa bara 1995 maxxanfame taasisuutti cimee jira. Yesus daldalaa amantii dhugaa, “warqee ibiddaan qorame ” qormaata sanaa isa adda ta’e ta’ee of *dhiheessa* . Ragaan waldaa balaaleffachuu isaa kan mul’atu “ *uffata adii* ” kan qajeelchitooni ishee “ *malu* ” turan Mul.3:4 keessatti dhabamuu isati. Walbira qabamee ilaalamu kanaan, Yesus, bara 1994 dura, Adveentistoota “ *Laodicee* ” warra guyyoota 1843 fi 1844 dura turaniin wal fakkaatuun Adveentistoota akka isaan eegu akka dhiheesse agarsiisa; muuxannoowwan sadan irratti amantii qoruuf jecha, akkuma ergaa bara 1844tti Adveentistoota “ *Sardis* ” tti ergame keessatti barsiifame. Ilaalcha fincilaan cufameen dhaabbatichi Yesus maaliin akka isa ceepha’u hubachuu hin dandeenye; isheen “ *jaamtuu ,* ” akkuma Fariisota tajaajila Yesus lafarratti godhe. Kanaaf fakkeenya Mat.13:45-46 kan

fakkii ulaagaa jirenya bara baraa Waaqayyo irraa barbaadu kaa'u irraa " *luqqisii gatii guddaa qabu* " bitachuuf affeerraa Kiristoos hubachuu hin dandeenye.kan mul'ate lakkoofsa 18 Mul.3 kana keessatti .

Waamicha gara laafina

Lakkoofsa 19: " *Hamma ani jaalladhu nan ceepha'a, nan adabas. Kanaaf hinaaffaa qabaadhaa, qalbii jijiirradhha.* »

Adabbiin isaa warra Yesus hanga garaa kaa'utti jaallatuuf . Waamichi godhame, waamicha gaabbii, hin dhaggeeffatamne. Jaalalli immoo kan dhaalamuu miti, kabajaan kan argamudha. Dhaabbatichi erga jabaatee booda, Yesus kaadhimamaa waamicha samii kanaaf iyyannoo dhuunfaa jalqabe:

Iyyata addunyaa maraa

Lakkoofsa 20: " *Kunoo, ani balbala dura dhaabadhee nan rukuta. Namni sagalee koo dhaga'ee balbala yoo bane, ani gara isaa seenee isaa wajjin nan nyaadha, inni immoo anaa wajjin nan nyaadha .*"

Mul'ata keessatti jechi " *karra* " jedhu Mul.3:8, asitti Mul.3:20, Mul.4:1 fi Mul.21:21 keessatti mul'ata. Mul.3:8 *balballi akka* banamuu fi akka cufamu nu yaadachiisa . Akkasitti mallattoo qormaata amantii Kiristoositti, haqa isaa fi ayyaana isaaf banaa ykn itti cufamu ta'u.

Lakkoofsa 20 kana keessatti jechi " *karra* " jedhu hiika adda addaa garuu kan wal-dabalatu sadii qaba. Yesusiin ofii isaatii akkas jedhee akeeka: " *Balballi ani . Yohaannis 10:9*"; *balballi samii* Mul 4:1 irratti baname: " *Samii irratti balballi tokko baname.* » ; akkasumas *balbala* garaa namaa isa Yesus jaalala isaaf ragaa kennuuf jecha isa filatame garaa isaa akka isaaf banu affeeruuf itti rurrukutaa dhufu.

Uumamni isaa dhugaa isaa isa mul'ateef garaa isaa banuun isaa fi uumaa isaa isa waaqummaa gidduutti walitti dhufeenyi walitti dhiyeenyaak akka danda'amuuf gahaadha. Irbaata galgala, yeroo halkan ga'u hojii guyyaa xumuruuf ni qoodama . *Dhalli namaa yeroo dhiyootti halkan gosa kanaa " kan kana booda eenyullee hojjechuu hin dandeenyetti* seena . (Yohaannis 9:4)." Xumurri yeroo ayyaanaa filanno amantii isa dhumaan ilmaan namootaa, dhiiraa fi dubartoota walqixa itti gaafatamummaa fi ciminaan kan wal-dabalatan sadarkaa foonitti bara baraan ni qabbaneessa.

Ergaa *Filadelfiyaa wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu*, inni filatame bara *Laodiqee* , deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos keessa jira. Kan " *balbala banaa samii irratti* " jedhu akka itti fufiinsa ergaa kanaa Mul.4:1 irratti ni banama.

Gorsa hafuuraa isa dhumaan

Nama dhuunfaa mo'ateef, Yesus akkas jedhee labsa:

Lakkoofsa 21: " *Namni injifate, akkuma ani mo'ee abbaa koo wajjin teessoo isaa irra taa'e, teessoo koo irra na wajjin taa'a.* »

Akkasitti sochii firdii samii kan ergaa kana hordofee fi mata duree Mul.4 ta'u beeksisa. Garuu waadaan kun nama dhugaadhaan filatame qofaaf waadaa isa galcha.

Lakkoofsa 22: “ *Namni gurra qabu, waan hafuurri waldootaan dubbatu haa dhaga'u!* ”

Mata dureen “ *xalayaa* ” jedhu kufaati dhaabbilee haaraa kanaan xumurama. Inni dhumaa, sababni isaas ammaa booda ifni nama kaka’umsa argateen, achiis garee xiqaadhaan ni baatama. Innis dhuunfaan nama irraa gara namaatti fi karaa interneetii kan Yesus ofii isaatii filatamoo isaa gara madda babal’ina dhugaawwan isaa isa haaraa, akkuma nama waaqummaa isaa qulqulluu ta’etti geggeessuudhaan kan qajeelchu ta’a. Haala kanaan bakka inni lafa irra jiru hundatti: “ *Namni gurra qabu waan hafuurri walga'iidhaan jedhu haa dhaga'u!* ”

»

Mata dureen armaan gadii kun akka haala dubbii isaatti bara kumaa samii firdii jal’ootaa qulqullootaan raawwatamu ni qabaata. Guutummaan dhimmichi barsiisa Mul 4, 11, fi 20 keessatti faffaca’e irratti kan hundaa’edha. Garuu Mul 4 haala samii gocha kanaa kan tartiiba yerootiin bara dhumaa Filatamotoa lafaa hordofu ifatti mirkaneessa.

Mul’ata 4: Murtii Samii

Lakkoofsa 1: “ *Kana booda ilaaleen, kunoo, balballi samii irratti baname . Sagaleen jalqabaa ani dhaga'e, akka sagalee xurumbaa , kan natti dubbate, akkas jedhe: As ol ba'i, waan aakhira ta'u sitti agarsiisa .*

” *Sagaleen jalqabaa ani dhaga'e, akka sagalee xurumbaa ,* ” jechuun hafuurri ergaa bara “ *Laodiqee* ” kanaa kan inni Yohaannisiin itti geejjibsiise Mul. 1:10 irratti ibsa: “ *I was in the spirit on guyyaa Gooftaa, duuba kootti sagalee guddaa akka sagalee xurumbaa dhaga'e .* ” Kanaaf *Laodiqee* bara dhumni isaa “ *guyyaa Gooftaa* ”, kan ulfina guddaadhaan deebi’uu isaati.

Jecha isaatiin, Hafuurri yaada mata dureen kun ergaa *Laodiqee wajjin walduraa duubaan akka jiru cimsee ni deeggara* . Ifa gochuun kun barbaachisaa dha, sababiin isaas dhaabbatichi mormitoota isaaf doktiriini murtii samii mirkaneessuu gonkumaa waan hin dandeenyeef. Har'a, kanaaf ragaa nan dhiheessa, hiikkaa sirrii guyyoota ergaawwan *Mul.2* fi 3. *Laodiqee* fi *Mul.4* gidduutti, “ *xurumbaa torbaffaa* ” *Mul.11* , Yesus wajjin seexanaa fi namoota fincitoota irraa “ *mootummaa biyya lafaa irratti aangoo isaanii* ” lafa irraa fudhate. “ *Midhaan* ” *Mul. Yeroo* sanatti “ *inni mo'e ulee sibiilaatiin saboota ni bulcha* ” akkuma *Mul.2:27* irratti labsame. Warri ari’attoonni akkuma koo hiree isaaniif qabame mirkanaa’oo ta’anii amala isaanii akka fooyyessan shakkii hin qabu. Garuu sirriitti fedhii cimaa akeekkachiisa kamiyyuu tuffachuu isaaniitu gara gocha hamaa isaan geessuu fi akkasitti qopheessaa jiru, ofii isaaniitiif, adabbii hamaa haala lafaa amma jiru keessatti deebi’ee dhalachuu hin dandeenye. Mee kana booda gara barreeffama boqonnaa kanaatti haa deebinu 4. “ *Sagaleen jalqabaa ani dhaga'e, akka sagalee xurumbaa, kan natti dubbate, akkana jedhe: As ol ba'i, waan aakhiratti ta'uu qabu sitti agarsiisa* ” . Yohaannis *Mul.1*

lakkoofsa 10 eeruun isaa ni yaadatama: " *Guyyaa Gooftaa hafuuraan ture, sagalee guddaa akka sagalee xurumbaa duuba kootiin dhaga'e .*" Mata dureen Kiristoos ulfinaan deebi'uu isaa kun duraanuu lakkoofsa 7 irratti kan caqafame yoo ta'u: " *Kunoo, inni duumessa wajjin dhufa. Warri isa bocanis ijji hundinuu ni arga; gosootni biyya lafaa hundis sababa isaatiin ni gaddan. Eeyyee. Ameen!* » Walitti dhufeenyi barreeffamoota sadan kanaa yaada dhihaate haala ulfina qabeessa isa dhumaan guyyaa deebi'ee dhufuu Gooftaa Yesus, akkasumas *Mikaa'eel jedhamee* kan waamame eebbifamtoota isaa filatamoo fi ergamoota isaa amanamoo ta'aniin mirkaneessa. Sagaleen Yesus xurumbaa wajjin yoo wal bira qabame ,akkuma meeshaa waraanaa sagalee guddaa qabu kanaa, mataa waraana ergamoota isaa isa samii irratti, Yesus loltoota isaa lola jalqabuuf waan dhageessiseef. Kana malees, akkuma *xurumbaa*, *sagaleen isaa* akkuma ofii isaati cubbuu fi du'a injifate mo'achuuf isaan qopheessuuf akka isaan akekkachiisan akekkachiisuu hin dhiisne . Jecha " *xurumbaa* " kana kaasuun , Yesus Mul'ata isaa hundumaa keessaa mata duree dhoksa fi barbaachisaa ta'e nutti agarsiisa. Akkasumas tajaajiltoota isaa warra dhumaatiif mata dureen kun qormaata dhabamsiisaa dhoksee akka ture dhugaadha. Asitti Mul.4:1 keessatti mul'anni ibsame guutuu miti sababiin isas namoota filatamoo isaa du'a irraa oolchuuf dhufu qofa irratti xiyyeffata. Amalli namoota jal'oota haala wal fakkaatu kana keessatti mul'atu Mul.6:16 irratti jechoota mul'isan kanaan ni ibsama: " *Isaanis gaarreen fi dhagaadhaan, "Nuttu kufaa, fuula isa irra taa'u jalaa nu dhoksi"* jedhan teessoo , fi *dheekkamsa hoolaa duratti; guyyaan dheekkamsa isaa inni guddaan ga'eera, eenyutu dhaabbachuu danda'a?* » Gaaffii kanaaf kan dhaabbate, fakkaata, deebii malee, Waaqayyo boqonnaa 7 keessatti kan warra mormuu danda'an hordofu ni dhiheessa: filatamoo chaappaa qaban lakkoofsa 144,000, baay'ina iskuweer 12, yookaan 144. Garuu inni filatamoo lubbuun hafan qofa yeroo deebi'uu Kiristoos achitti socho'i. Amma, haala Mul. Akkasumas, Yesus Yohaannisiin: " *As ol ba'i!* " ", Hafuurri karaa fakkii kanaatiin, gara mootummaa Waaqayyoo isa samii ol ba'uu warra filatamoo hundumaa dhiiga Yesus Kiristoosiin furaman qofa tilmaama." Gara samiitti ol bahuun kun dhuma uumama namaa lafa irraa kan agarsiisudha, filatamooni ergamoota Waaqayyoo amanamoo wajjin wal fakkaatuun du'aa ka'u, akkaataa barsiisa Yesus Mat.22:30. Foon fi abaarsi isaa dhumeera, gaabbii malee dhiisu. Seenaa dhala namaa keessatti yeroon kun baay'ee hawwataa waan ta'eef Yesus Daani'eel irraa eegalee mul'ata isaa keessatti itti fufinsaan yaadata. Akkuma lafaa, sababa namaatiin abaaramaa, filataman dhugaan bilisa ba'uu isaanii hawwu. Lakkoofsi 2 Mul.1:10 irraa kan waraabame fakkaata; dhugaa dubbachuu, Hafuurri walitti dhufeenyi lamaan isaanii caalaatti cimsee mirkaneessa isaanis seenaa pirojektii Waaqayyoo keessatti taatee tokko kan agarsiisan, deebi'ee dhufuu isaa " *guyyaa guddaa* " Mul.16:16 irratti raajii dubbate.

Lakkoofsa 2: " *Achumaan hafuuraan ture. Kunoo, samii irratti teessoo tokkotu ture, teessoo sana irras tokko taa'ee ture* "

Akkuma muuxannoo Yohaannis, ka'uun filatamoo gara " *samiitti* " " *hafuuraan isaan gammachiisa* " isaanis gara dimenshini samii kan bara baraan namoota biratti dhaqqabamaa hin taaneetti pirojekteeffamaniiru, sababiin isas Waaqayyo achitti moo'a inni immoo mul'ata.

Lakkoofsa 3: “ *Inni taa'e dhagaa yaasperii fi saardoniksii fakkaata; teessoo sanas bokcaa akka emeraaldiitti marfamee ture .* ”

Achitti teessoo Waaqayyoo, isa Waaqayyo uumaan tokkicha ulfinaan irra taa'u fuulduratti of argatu. Ulfinni samii ibsamuu hin dandeenye kun kanas ta'e sana dhagaa gati jabeessa namoonni itti miira qabaniin ibsama. “ *Dhagoonni yaaspeer* ” gama fi halluu baay'ee adda ta'e kan qaban si'a ta'u, kanaanis baay'ina uumama waaqummaa fakkeessaniiru. Halluun diimaa kan qabu yoo ta'u, “ *sardoine* ” isa fakkaata. “ *Bokcaa* ” taatee uumamaa yeroo hunda dhiirota ajaa'ibsiisu yoo ta'u, ammas ka'umsa isaa yaadachuu qabna. Innis mallatloo kakuu Waaqayyo dhala namaa lammata bishaan badiisaaj wajjin akka hin balleessine waadaa itti gale ture, akka Uma.9:9 hanga 17. Akkasumas, yeroo hundumaa roobni aduu wajjin wal argu, fakkii Waaqayyoo fakkeenya ta'e, . bokcaa, uumamtoota isaa lafa irraa tasgabbeessuu fakkaata. Garuu lolaa bishaanii kakaasuun Phexros “ *lolaa ibiddaa fi salfarii* ” karoora waaqayyoo keessa akka jiru yaadata (2Phex.3:7). Sirriitti, “ *lolaa ibiddaa* ” isa balleessu kana ilaalcha keessa galchuun, Waaqayyo, samii isaa irratti, murtii warra jal'ootaaf, firtoonni isaanii warra furamanii fi Yesus, Furee isaanii ta'u, kan qindeessudha.

Lakkoofsa 4: “ *Naannoo teessoo sanaatti teessoo digdamii afur arge , teessoo kana irras jaarsoliin digdamii afur , uffata adii uffatan, mataa isaanii irrattis gonfoo wargee irraa tolfame ni taa'u .* ”

Asitti egaa, *jaarsolii 24n kan fakkeeffame* , bara raajii lamaan keessaan kan furaman akkaataa seera bu'uuraa armaan gadiitiin mul'atan: bara 94 fi 1843 giddutti, hundee ergamoota 12; bara 1843 fi 2030 giddutti, Israa'el hafuuraa “Adveentistii” kan “ *gosoota 12* ” “ *chaappaa Waaqayyoo* ” tiin kan mallatteeffame , Sanbata guyyaa 7ffaa · Apo.7 keessatti. Qindaa'inni kun ni mirkanaa'a, Mul.21 keessatti, ibsa “ *Yerusaalem Haaraa samii irraa bu'u* ” lafa haaronfame irra qubachuuf; “ *gosootni 12* ” bifa “ *luqqisii* ” 12n “ *balbala 12* ” tiin bakka bu'u . Mata dureen firdii Mul . *warra achi taa'aniifis aangoon murtii kenne* . Lubbuu warra sababa dhugaa ba'umsa Yesuus fi sababa dubbii Waaqayyootiin mataan muramee fi warra bineensichaas ta'e fakkii isaa hin sagadamne, morma isaanii irrattis ta'e mallatloo isaanii hin fudhanne arge harka. Jiraatani, Kiristoosiin wagga kuma tokkoof moote .” Bulchiinsi warra filataman mootummaa abbootii murtiiti. Garuu eenyutti murteessina? Mul.11:18 deebii nuuf kenna: “ *Saboonni ni dheekkaman; dheekkamsi kees ga'eera, yeroon itti warra du'an irratti firdii itti kennitu , garboota kee raajota, qulqulloota, warra maqaa kee sodaatanifi, xixiqqaa fi guddaa, badhaasa itti kennitu, warra lafa balleessan immoo balleessuu .* ” Keeyata kana keessatti, Hafuurri walduraa duubaan mata dureewwan sadii yeroo dhumaatiif mul'atan yaadata: “xurumbaa ja'affaan ” “ *saboota aarii qabaniif* ”, yeroon “ *dha'icha dhuma torban* ” “ *dheekkamsi keessan dhufeera* ”, fi firdii samii “ *wagga kuma* ” sababni isaas, “ *yeroon warra du'an irratti murteessan ga'eera* ”. Xumurri keeyyatichaa sagantaa isa dhumaan kan firdii isa dhumaan haroo *ibiddaa fi shimbirroo* isa jal'oota balleessuun raawwatamu kaa'a. Hundu isaanii isa lammaffaa irratti ni hirmaatu *du'aa ka'uu yaada dhiheesse* , dhuma “ *wagga kuma* ” irratti, akka Mul. 20:5tti: “ *Warri du'an hafan hanga waggooni kumaan xumuramutti hin deebi'an* ”. Hafuurri waa'ee jal'ootaaf hiika isaa nuuf kenna: “ *warra lafa balleessan* ”. Gocha kana

duuba “ *cubbuu balleessu ykn balleessu* ” Dan.8:13; cubbuu du'aa fi lafa baduu fidu ; kan Waaqayyo bara 538 fi 1798 giddutti sirna gara jabeessa Phaaphaasii Roomaatiif amantii Kiristiyanaa akka kenuu kan geggesse; which delivers a third of men to nuclear fire after or in 2021. Amajjii 7, 321 irraa eegalee, irra darbuun Sanbata qulqulluu guyyaa torbaffaa isa dhugaa bu'aa suukaneessaa fi gaddisiisaa hamma kana akka fidu namni tilmaamu hin jiru ture. Jaarsoliin 24 sadarkaa labsii Daani'eel 8:14 qofa irratti adda baafamaniiru, sababiin isaas dhiiga Yesus Kiristoosiin fayyuu isaanii wal fakkaatu waan qabaniif. Kanaafidha, kan malu ta'ee argame, akka Mul.3:5tti, hundi isaanii “ *uffata adii* ”, fi “ *gonfoo jireenyaa* ” lola amantii irratti injifattootaaf abdachiifame kan uffatan, Mul.2:10 keessatti. “ *Warqueen* ” *gonfoo* amantii qormaataan qulqulla'a'e kan agarsiisu akka 1Phex.1:7.

Boqonnaa 4 kana keessatti jechi “ *taa'ee* ” jedhu yeroo 3 mul'ateera. Lakkofsi 3 mallattoo mudaan kan hin qabne ta'uu isaatiin, Hafuurri mata duree firdii bara kuma torbaffaa kana mallattoo boqonnaa warra mo'attoota mudaan hin qabne jala kaa'a,akkuma barreeffameetti: “ Hanga ani diinota kee miila kee godhutti harka mirgaa koo *taa'i* ” Faar.110:1 fi Mat.22:44. Innis ta'e warri taa'an **boqonnaa** irra jiru fakkii kanaanis, Hafuurri akka gaariitti dhiheessa, bara kuma torbaffaa,akkuma Sanbata guddaan ykn boqonnaan raajii dubbatame, erga uumamee kaasee, boqonnaa qulqulla'a'e guyyaa torbaffaa torban keenyaatiin.

Lakkofsa 5: “ *Teessoo keessaa balaqqeessaan, sagaleewwanii fi qilleensi ni ba'u. Teessoo duratti ibsaan ibiddaa torba, isaanis hafuurota Waaqayyoo torban in gubatu .* ”

Mul'attoonni “ *teessoo irraa ba'an* ” kallattiin Waaqayyo uumaa ofiisaatii wajjin kan walqabatan dha. **Akka** Bau.19:16tti, taateewan kun duraanuu, sodaa saba Ibirootaa keessatti, Waaqayyo gaara Siinaa irratti argamuu isaa mallatteessu turan. Kanaaf yaadni kun gocha firdii warra jal'oota du'an kana keessatti gahee abboommiiwwan Waaqayyoo kurnan taphatan yaadachiisa. Yaadachiisa kun akkasumas uumamtoota isaa yeroo darbe du'a hin oolle balaadhaaf saaxilamuun kan hin mul'anne, Waaqayyo inni uumama isaa hin jijiirre, filatamotootaa isaa furamanii du'aa ka'anii fi ulfina argataniin balaa malee akka mul'atu kan kakaasudha. **Xiyyeeffannoo ! Himni gabaabaan amma hiikame kun caasaa kitaaba** **Mul'ata keessatti mallattoo guddaa ta'a.** Yeroo hundumaa yeroo mul'atu dubbisaan raajiin kun haala jalqaba firdii bara kuma torbaffaa kan kaasu ta'uu isaa hubachuu qaba kunis kallattii fi **mul'ataan gidduu seenummaa** **Waaqayyoo Mikaa'el, Yesus Kiristoos keessatti kan mallatteeffamu ta'a.** Karaa kanaan, caasaan kitaabichaa guutuu mata dureewan adda addaa ibsa ijoo kanaan adda baafaman jalatti ilaalcha waliigalaa walduraa duubaan bara kiristaanaa nuuf dhiyeessa: “*balaqqeessaan , sagaleewwan, fi qilleensi ni turan* ”. Mul.8:5 keessatti “ *kirkirri lafaa* ” furtuu irratti dabalamii ni arganna . Mata duree araarsummaa samii bara baraa Yesus Kiristoos mata duree *xurumbaa irraa adda ni baasa* . Sana booda Mul.11:19 keessatti “ *bokkaa cimaan* ” furtuu irratti ni dabalamii. Ibsichi Mul.16:21 keessatti kan mul'atu yoo ta'u “ *bokkaan guddaan* ” kun mata duree *dha'icha Waaqayyoo torban dhumaan keessaa torbaffaa cufa* . Akkasuma, “ *kirkirri lafaa* ” Mul.16:18

keessatti, “ *kirkira lafaa guddaa* ” ta’ a. Furtuun kun barsiisa kitaaba Mul’ataa bulchuu barachuu fi seera bu’uraa caasaa isaa hubachuuf bu’uraa dha.

teessoo duratti ” kan kaa’aman “ *ibsaa ibiddaa torba gubatan* ” akka ta’ an hubanna . Isaanis “ *hafuurota Waaqayyoo torban* ” kan argisiisan dha. Lakkofsi “ ***torba*** » qulqullummaa agarsiisa, asitti, kan Hafuura Waaqayyoo. Waaqayyo uumama isaa hundumaa kan to’atu hafuura isaa isa jirenya hundumaa of keessaa qabuudha; isaan keessa jira, “ *teessoo isaa duras* ” isaan kaa’ a , sababni isas bilisa isaan uume, faallaa isaa. Fakkiin “ *ibsaa gubaa torba* ” qulqulla’uu ifa waaqaa kan argisiisudha; ifni isaa inni mudaa hin qabnee fi cimaan dukkanni uumamuu danda’u hunda ni dhabamsiisa. Jirenya bara baraa warra furamanii keessatti dukkanni bakki hin jiru.

Lakkofsa 6: “ *Teessoo duratti galaanni feesbuukii akka kiristaala in jira. Teessoo walakkaa fi naannoo teessoo sanaa, fuula duraa fi duubaan lubbu qabeeyyii afur ijaan guutaman jiru .* ”

Hafuurri afaan fakkeenyummaa isaatiin nutti dubbata. Maaltu “ *dura teessoo* ” jechuun uumamtoota samii isaa kanneen gargaaran garuu firdii irratti hin hirmaanne argisiisa. Lakkofsi isaanii baay’inaan, isaan kun bifa galaana *qulqullinni* amala isaa baay’ee qulqulluu waan ta’ef *kiristaala wajjin wal bira qaba* . Kun amala bu’uraa uumamtoota samii fi lafaa uumaa Waaqayyoof amanamoo ta’anii hafaniidha. Sana booda Hafuurri mallattoo biraan kan Waaqayyoo ilaallatu waama, *teessoo* gidduu , fi uumamtoota isaa samii addunyaalee biroo irraa, fi dimensions biroo irraa, *naannoo teessoo* ; *naannoo* uumamtoota ilaalcha Waaqayyoo teessoo irra taa’ee jala faffaca’an *agarsiisa* . Jechi “ *lubbu qabeeyyii afur* ” jedhu sadarkaa lubbu qabeeyyii addunyaa maraa agarsiisa. Baay’inni *ijaa* jecha baay’ina jedhuun kan qajeelu yoo ta’u, ejjennoo isaanii “ *fuulduraa fi duubaa* ” immoo wantoota hedduu kan argisiisudha. Tokkoffaa, *lubbu qabeeyyii kanaaf* ilaalcha kallattii hedduu, kallattii hedduu qabu kenna . Garuu caalaatti hafuuraan, ibsi “ *duraa fi duuba* ” jedhu seera waaqummaa quba Waaqayyootiin gaara Siinaa irratti, fuula afran gabatee dhagaa lamaan irratti bocame argisiisa. Hafuurri jirenya addunyaa maraa seera addunyaa maraa wajjin wal bira qaba. Lamaanuu hojii Waaqayyoo dhagaa irratti, foon irratti ykn hafuura irratti, ulaagaa jirenya mudaa hin qabne gammachuu uumamtoota isaa isa hubatanii fi isa jaallataniif boce dha. Ijji baay’een kun waan lafa kanarratti ta’aa jiru quuqamaafi gara laafinaan ilaalu, hordofus. 1Qor.4:9 irratti Phaawuloos *akkas jechuudhaan labsa*: “ *Waaqayyo nuyi ergamoota, namoota keessaa warra gad aanaa ta’an, karaa tokkoon du’af akka adabamnu godheera, erga nuyi biyya lafaatti daawwanna taanee, akka ergamootaafi namootaaf .* ” Keeyyata kana keessatti jechi “ *addunyaa* ” jedhu afaan Giriikii “cosmos” dha. Koosmoosii kanatu ani akka addunyaalee diimeshini hedduutti ibsu. Lafa irratti filatamtootaa fi lola isaanii kan hordofan daawwattoota ijaan hin mul’anne kan jaalala waaqummaa Yesus Kiristoosiin mul’ise sanaan isaan jaallatan. Gammachuu isaanitti gammadanii warra boo’an waliin boo’u sababni isas lolli sun baay’ee cimaa fi dhiphina waan ta’ef. Garuu koosmoosiin kun addunyaa hin amanne akka ummata Roomaa, daawwattoota ajjeechaa kiristaana amanamoo dirree isaanii irrattis ni ibsa.

Mul'atni 5 gareewwan daawwattoota samii sadan kana nuuf dhiheessa: *lubbu qabeeyyii afran, ergamoonni, fi jaarsoliin*, hundi isaanii injifatanii, ilaalcha jaalalaa uumaa guddaa Waaqayyoo jalatti bara bараan tokko ta'aniiru.

Walitti hidhamiinsi “*baay'ina ijaa*” seera waaqayyoo wajjin walqabsiisu maqaa “*dhugaa ba'umsa*” Waaqayyo seera isaa kan abboommii kurnan kenu keessa jira. Seerri kun ayyaana “Guyyaa Araarsummaa” irraa kan hafe “bakka hunda caalaa qulqulluu” Waaqayyoof qofa kan qabamee fi namootaaf dhorkamee akka ture ni yaadanna. Seerri Waaqayyo bira akka “*dhugaa ba'umsaatti*” kan hafe yoo ta'u, “*gabateewwan isaa lamaan*” *fakkeenya* “*dhugaa ba'oota lama*” Mul 11:3 irratti caqasameef hiika lammaffaa ni kenna . » Barumsa kana keessatti “*baay'inni ijaa*” ragaa ba'oонни ijaan hin mul'anne baay'inaan taateewwan lafaa irratti argan jiraachuu isaanii mul'isa. Yaada waaqummaa keessatti jechi dhugaa ba'aa jedhu amanamummaa jecha jedhu irraa adda hin bahu. Jechi Giriikii “martus” jedhu “wareegamaa” jedhamee hiikame, amanamummaan Waaqayyo gaafatu daangaa waan hin qabneef, guutummaatti ibsa. Yoo xiqqaate immoo, “dhugaan” Yesus seera waaqayyoo abboommii isaa kurnan Waaqayyo isa wajjin wal bira qabuu fi isa irratti murteessu kabajuu qaba.

SEERA WAAQAYYOO raajii dubbata

Asitti, qaree nan bana, ifa waaqummaa birraa bara 2018 argate kaasuuf. Innis seera abboommii Waaqayyoo kurnan ilaallata. Hafuurri barbaachisummaa ibsa armaan gadii akkan hubadhu na taasise: “*Museen gabatee dhuga-ba'umsa lamaan harkatti qabate gaara irraa deebi'ee gadi bu'e; gabateewwan gama lamaan, gama tokkoon gama biraatiin barreeffamaniiru. Gabateewwan hojii Waaqayyoo, barreeffamni immoo barreeffama Waaqayyoo, gabatee irratti bocame ture* (Bau.32:15-16).” Jalqaba irratti namni tokko illee ibsa kana tilmaama keessa galchee kan hin beekne ta'uu isaatiin gabateewwan seeraa jalqabaa fuula isaanii afran irratti, jechuunis “fuulduraa fi duubaan” akka “ija lubbu *qabeeyyii afran*” kan keeyyata kanaan duraa qoratame. Ibsi cimsee caqasame kun sababa Hafuurri akkan argadhu naaf hayyame qaba ture. Barreeffamni guutuun jalqaba irratti walqixa raabsamee fi madaalawaa ta'ee cinaacha afran gabatee dhagaa lamaan irratti ture. Fuulli isa jalqabaa abboommii isa jalqabaa fi walakkaan isa lammaffaa agarsiisa ture; dugda isaa kutaa lammaffaa isa lammaffaa fi guutummaa isa sadaffaa qaba ture. Minjaala lammaffaa irratti, fuulduraan abboommii afrappaan guutummaatti argisiisa ture; gama duubaa isaas abboommiiwan ja'a dhumaan qaba ture. Qindaa'ina kana keessatti, gama lamaan mul'atan abboommii isa jalqabaa fi inni lammaffaan, walakkaadhaan, inni afrappaan immoo boqonnaa qulqulla'e guyyaa torbaffaa ilaallatu nuuf dhiyeessu. Wantoota kana ilaaluun abboommiiwan sadan kana kan calaqqisiisu yoo ta'u isaanis mallattoo qulqullummaa kan ta'an bara 1843, yeroo Sanbanni deebi'ee Waaqayyoon barbaadame. Guyyaa kana Pirootestaantoonni Wiixata Roomaa dhaalamaniin miidhaman. Bu'aan filannoo Adveentistii fi filannoo Pirootestaantii akkasitti dugda gabatee lamaan irratti ni mul'ata. Sanbataaf kabaja osoo hin qabaatin, bara 1843 irraa eegalee, abboommiin

sadaffaan illee kan darbe ta'ee mul'ata: " *Maqaan Waaqayyoo akkasumaan fudhatama* ", jecha jechaatti " *sobaan* ", warra qajeelummaa Kiristoos malee ykn erga 'mo'aniiru. Akkasitti balleessaa Yihudoonni kan Waaqayyoo ta'uu isaanii himannaa isaanii Mul. 3:9 irratti Yesus Kiristoosiin soba ta'ee mul'ate raawwatan haaromsu: " *warra mana sagadaa Seexanaa, warra Yihudoota ofiin jedhan, warra hin taane, garuu kan soban.*" Bara 1843tti, Pirootestaantota dhaaltota Kaatolikii ta'aniif akkas ture. Garuu abboommii sadaffaa dura kutaa lammaffaa isa lammaffaa firdii Waaqayyo kaampii wal morman gurguddoo lamaan irratti dabarsu mul'isa. Dhaaltota amantii Kaatolikii Roomaa Pirootestaantiitiif Waaqayyo akkas jedha: " *Ani Waaqayyo hinaaffaa, warra na jibban dhaloota sadaffaa fi afrappaatti ijoollee irratti balleessaa abbootii adabuudha,* "; kan isa dhibu, Adveentizimiin ofiisaa " vomited " bara 1994 hiree isaanii ni qooddata; garuu faallaa kanaatiin, qulqulloota bara 1843 hanga bara 2030tti Sanbata isaa qulqulluu fi ifa raajii isaa eeganiifis akkas jedha: " *warra na jaallataniifi abboommii koo eeganif hanga dhaloota kumaatti araarama* ". Lakkofsi " *kuma* " caqasame haala dhokataa ta'een " *waggaa kuma* " bara kuma torbaffaa Mul.20 kan kaasu yoo ta'u kunis badhaasa mo'attoota filatamoo bara baraatti seenanii ta'a. Barumsi biraan ni mul'ata. Gargaarsa Hafuura Qulqulluu Yesus Kiristoos irraa mulqamuun, kanarrraa kan ka'e, Pirootestaantoonni fi Adveentistoonni bara 1843 fi 1994tti wal duraa duubaan Waaqayyoon gadhiisan, abboommiiwwan ja'an dhumaa gabatee 2 duuba irratti barreeffaman, kan fuulduaraa dabalatee, kabajuu hin danda'an boqonnaa waaqummaa guyyaa torbaffaaf kan kennname. Gama biraatiin, namoonni boqonnaa kana ilaalan abboommiiwwan dirqama namni ollaa isaa nama ta'eef qabu ilaallatan kanaaf ajajamuuf gargaarsa Iyyasuus Kiristoos ni argatu. Hojiin Waaqayyoo hanga gabatee seeraa Museetti dabarsee kennutti yeroo dhumaatti, bara 2018tti akkuma hin eegamnetti hiika, gahee fi itti fayyadama aaja'ibsiisaa fudhatu. Ergaan deebisanii dhaabuu Sanbataa immoo Waaqa Hundumaa Danda'u Iyyasuus Kiristoosiin kan jabeeffamu fi mirkanaa'a.

Kunoo amma bifa abboommiiwwan kurnan itti mul'atan.

Gabatee 1 – Fuuldura: ajaja yaalaa

Waaqayyo of dhiheessa

" *Ani Waaqayyo gooftaa keessan isa biyya Gibxii keessaa, mana garbummaa keessaa isin baase.*" (Filtamtoonni cubbuu irraa baraaramanii fi dhiiga araaraa Iyyasuus Kiristoos dhangalaaseen fayyan hundinuu hammatamaniiru; *manni garbummaa cubbuu dha; firii sexanaa fakkeessame*).

1ffa : Cubbuu Kaatolikii bara 538 irraa eegalee · Pirootestaantii bara 1843 irraa eegalee, fi Adveentistii bara 1994 irraa eegalee).

" *Ana dura waaga biraan hin qabaatin.*"

2ffa : kutaa ^{1ffa}: Cubbuu Kaatolikii bara 538 irraa eegalee.

" *Wantoota samii gubbaa jiranii fi lafa jala jiranii fi bishaan lafa jala jiran keessaa fakkii bocame tokko illee ofii keessaniif hin tolchin. Isaanif hin sagadiin, isaaniif hin tajaajiliin;* "."

Gabatee 1 – Duuba: Bu'aa isaa

Abboommii 2ffa : kutaa ^{2ffa}.

“... ani YaHWéH, Waaqa keessan, Waaqa hinaaffaadhaan, hamma dhaloota *sadaffaa fi afraffaatti warra na jibbanitti*, (**Kaatolikii bara 538 irraa eegalee; Pirootestaantota bara 1843 irraa eegalee; Adveentistoota bara 1994 irraa eegalee ijoolle irratti jal’ina abbootii adabuudha) **akkasumas warra na jaallatanii fi abboommii koo eeganiif dhaloota kuma tokkoof araara kan argisiisu . (Adveentistoota guyyaa torbaffaa, bara 1843 irraa eegalee; isa dhuma, bara 1994 irraa eegalee).****

3ffaa : bara 538 irraa eegalee Kaatolikii, bara 1843 irraa eegalee Pirootestaantota, bara 1994 irraa eegalee immoo Adveentistii cabseera)

“ *Maqaa Waaqayyo gooftaa keessanii sobaan hin fudhatinaa; sababiin isaas YaHWéH nama maqaa isaa sobaan fudhate osoo hin adabamin isa hin dhiisu . »*

Gabatee 2 – Fuuldura: ajaja yaalaa

4ffaa : bara 321 irraa eegalee Yaa’ii Kiristaanaatiin irra daddarbuun isaa “ *cubbuu balleessu* ” Dan.8:13 : bara 538 irraa eegalee amantii Kaatolikiitiin, bara 1843 irraa eegalee immoo amantii Pirootestaantiin irra darbeera.Garuu bara 1843 fi 1873 irraa eegalee amantii Adveentistii guyyaa torbaffatiin kabaja argateera.

“ *Guyyaa Sanbataa qulqullaa uuf yaadadhu. Guyyaa jaha hojjedhu, hojji kee hunda hojjedhu. Guyyaan torbaffaan garuu sanbata Waaqayyo gooftaa keessanii ti, ati, ilmi kee, intalli kee, dhiirri kee, garbitti kee, horiin kee, ormi balbala kee keessa jirus hin hojjetin. Waaqayyo guyyaa ja'a keessatti samii, lafa, galaana, fi waan isaan keessa jiru hundumaa uume, guyyaa torbaffaattis ni boqote ; »*

Gabatee 2: Duubatti deebi’uu: bu’aa : Abboommiiwwan ja’an dhumaakun bara 321 irraa eegalee amantii Kiristaanaatiin kan cabsanidha; bara 538 irraa eegalee amantii Kaatolikiitiin; amantii Pirootestaantiin, bara 1843 irraa eegalee, akkasumas amantii Adveentistii “ *garaa kaafame* ” bara 1994. Garuu amantii Adveentistii guyyaa torbaffaa Hafuura Qulqulluu Yesus Kiristoosiin eebbfame keessatti, bara 1843 fi 1873 irraa eegalee kabajamaniiru; kanneen “kanneen dhuma” bara 1994 hanga 2030tti turan.

Abboommii 5ffaa –

“ *Biyya Waaqayyo gooftaan keessan isiniif kenu keessatti umriin keessan akka dheeratuuf abbaa keessanii fi haadha keessaniif ulfina kenni. »*

Abboommii 6ffaa –

“ ~~Hin-ajjeesin-~~. Ajjeechaa hin raawwatin .” (kan gosa ajjeechaa yakka jallaa ykn maqaa amantii sobaatiin)

Abboommii 7ffaa –

“ *Ejja hin raawwatin. »*

Abboommii 8ffaa –

“ *Hin hatinaa. »*

Abboommii 9ffaa –

“ *Ollaa kee irratti ragaa sobaa hin baasiin . »*

Abboommii 10ffaa –

“ Mana nama ollaa keetii hin hawwin; haadha manaa ollaa kee, garbicha isaa, garbittii isaa, re'ee isaa, harree isaa, wanta kan nama ollaa keetii hin kajelin. »

Qabxii ol'aanaa fi baay'ee barbaachisaa ta'e kana asitti nan cufa.

Lakkoofsa 7: *“ Uumamni lubbuu qabu inni duraa akka leenca, uumamni inni lammafaan akka re'ee ti, uumamni inni sadaffaan fuula namaa qaba, uumamni afrappaan immoo akka adurree balali'u ti. ”*

Mee achumaan haa jennu, kunniin mallattoo qofa. Ergaan walfakkaataan His.1:6 irratti garaagarummaa ibsa irratti dhiyaateera. Bineensonni walfakkaatan afur kan jiran yoo ta'u, tokkoon tokkoon isaanii fuula adda addaa afur qabu. Asitti, ammallee bineensota afur qabna, garuu tokkoon tokkoon isaanii fuula tokko qofa qabu, bineensota afran keessatti adda adda. Kanaaf bineensonni kun dhugaa miti, garuu ergaan fakkeenyaa isaanii ol'aanaadha. Tokkoon tokkoon isaanii ulaagaa jirenya bara baraa addunyaa maraa kan dhiyeessu yoo ta'u kunis akkuma ilaalle Waaqayyo ofii isaatii fi uumamtoota addunyaa maraa diimeessoota hedduu qaban kan ilaallatudha. Inni mudaan kan hin qabne waqqummaa isaatiin foon uffate, ulaagaaleen jirenya addunyaa maraa afran kun, Yesus Kiristoos yoo ta'u, akka Fir.14:18tti mootummaa fi humni *leencaa* isa keessatti argama ; hafuura aarsaa fi tajaajila *re'ee* ; fakkii namaa kan Waaqayyoo; fi bulchiinsa olka'iinsa samii isa ol aanaa *adurree balali'u*. Ulaagaaleen afran kun jirenya samii bara baraa guutuu keessatti argamu. Isaanis milkaa'ina pirojekti waaqummaa hafuurota fincilitoataan lolame kan ibsu seera (norm) uumu. Akkasumas, Yesus tajaajila lafarraa yeroo itti fufee jirutti ergamootaa fi duuka buutotasaatiif fakkeenyaa mudaan hin qabne dhiheessee ture; hamma miila duuka buutota isaa dhiqachuutti deemuun, qaama isaa dararaa fannoof dabarsee kennuu isaa dura, bakka isaaniitti, akka “ *re'ee* ” , cubbuu filatamoo isaa hundumaaf araarsuuf. Akkasumas, namni hundinuu of haa qoratu, seera jirenya bara baraa kana dhiisuun uumama isaa, hawwii isaa fi fedhii isaa wajjin kan walsimu ta'u isaa haa beeku. Kun ulaagaa dhiyeessii fayyinnaa fudhatamuu ykn fudhatama dhabuudha.

Lakkoofsa 8: *“ Lubbu qabeeyyii afran tokkoon tokkoon isaanii baallee ja'a qabu, naannoo isaanii fi keessa isaaniis ijaan guutamaniiru. Halkanii fi guyyaa: Qulqullu, quqlqullu, quqlqullu dha Waaqayyo Goofaan, inni hundumaa danda'u, inni ture, jiruu fi dhufiuuf jirus jechuu isaanii hin dhiisan! »*

Firdii samii ilaachisee, mul'anni kun seera bu'uuraa uumamtoota Waaqayyoof amanamoo ta'anii itti fufaniin samii fi lafa irratti yeroo hundumaa hojiirra oolan kan argisiisudha.

Qaamonni samii uumamtoota addunyaa biroo irraa dhufan seera dimenshiniif lafaa jala waan hin jirreef socho'uuf baallee hin barbaachisu. Hafuurri garuu mallattoolee lafaa namni hubachuu danda'u fudhata. “ *baallee ja'a* ” isaaniif walqabsiisudhaan , gatii fakkeenyaa lakkoofsa 6 kan lakkoofsa amala samii fi kan ergamootaa ta'u nuuf mul'isa. Innis addunyaalee cubbuu malee hafanii fi ergamoota Seexanni ergamaan fincilaajalqaba uumame ilaallata. Waaqayyo lakkoofsa "torba" akka "chaappaa" mootii dhuunfaa isaatti ofii isaatiif

erga ramadee booda, lakkooftsi 6 akka "chaappaa", yookaan haala seexanaa keessatti, "mallattoo", dhuunfaa isaa ta'ee fudhatamuu danda'a, garuu kana qooddata lakkooftsa 6 addunyaaleen qulqulluu ta'anii hafanii fi ergamoota Waaqayyo uume hunda, gaarii fi hamaa wajjin. Ergamaa jalatti namni lakkooftsi isaa "5" ta'u dhufa, kunis miira isaa 5, quba harka isaa 5 fi quba miila isaa 5n qajeela. Armaan gaditti lakkooftsi 4 amala waliigalaa qabxiilee kaardinalii 4, Kaaba, Kibba, Bahaa fi Dhihaatiin ibsame dhufa. Armaan gaditti lakkooftsi 3 mudaa kan hin qabne, achiis 2 kan mudaa hin qabne, 1 immoo tokkummaa ykn tokkummaa guutuu ta'e dhufa. Ijji lubbu qabeeyyii afran "*naannoo fi keessa*," kana malees "*duraa fi duuba*." Ka'umsi isaa isa keessa waan ta'eef ilaalcha jirenya addunyaa maraa diimeessoota hedduu qabu samii kanaa kan Hafurri waaqummaa guutummaatti qoratu jalaat miliqkuu hin danda'u. Barumsi kun faayidaa kan qabuuf, lafa har'aa irratti, sababa cubbuu fi hammeenyaa cubbamootaatiin, isaan "*keessa*" eegun, namni yaada dhoksaa fi jal'ina isaa namoota biroo irraa dhoksuu danda'a. projects directed against his neighbor. Jirenya samii keessatti wanti akkasii hin danda'amu. Jirenyi samii akka kiristaalaatti iftoomina kan qabu erga hammeenyi isa keessaa ari'amee, seexanaa fi ergamoota isaa hamoo wajjin, akka Mul.12:9tti, Yesus cubbuu fi du'a irratti injifatee booda. Labsiin qulqullummaa Waaqayyoo fiixaan ba'iinsa isaatiin (yeroo 3: *qulqulluu*) jiraattota addunyaa qulqulluu kanaan raawwatama. Labsiin kun garuu jechaan kan raawwatamu miti; innis fiixaan ba'iinsa qulqullummaa dhuunfaa fi waloo isaaniiti kan hojji dhaabbataa keessatti fiixaan ba'iinsa qulqullummaa Waaqa isaan uume labsu. Waaqayyo uumama isaa fi maqaa isaa bifa Mul. 1:8 irratti caqasameen mul'isa: "*Ani alfaa fi omeegaa dha, jedha Waaqayyo Gooftaan inni jiru, inni ture, inni dhufus, inni hundumaa danda'u* ." Ibsi "*eenyutu jira, eenyutu ture, kan dhufus*" jedhu uumama Waaqayyo uumaa isa bara baraa guutummaatti ibsa. Maqaa inni "YAHWÉH" jedhee ofiif moggaasee waamuu diduudhaan, namoonni "Gooftaa" jedhanii isa waamu. Waaqayyo maqaan isa hin barbaachifne dhugaadha, sababiin isaas adda ta'ee fi dorgomaa waaqummaa waan hin qabneef waaqolii biroo kan hin jirre irraa adda isa baasuuf maqaa isa hin barbaachisu. Waaqayyo kanas ta'e sana gaaffii Musee isa jaallatuu fi isa jaallatuuf deebii kennuuf walii gale. Kanaaf maqaa "YAHWÉH" jedhu kan gocha "ta'uu" jedhuun hiikamu ofiif kenne, kan nama sadaffaa tokkicha Ibiroota mudaa hin qabne keessatti kan walqabate. Yeroon "mudaa hin qabne" kun galma ga'iinsa yeroon dheeratu agarsiisa, kanaaf, yeroo egeree keenya caalaa guddaa ta'e, bifa "inni jiru, isa ture, fi kan ta'u" hiika mudaa kan hin qabne Ibirootaa kanaa haala gaariin hiika. Foormulaan "*inni jiru, kan ture, fi kan dhufu*" jedhu kanaaf karraa Waaqayyo maqaa isaa isa Ibrootaa "YAHWÉH" itti hiikudha, yeroo inni afaanota warra dhihaatti, yookaan afaan Ibrootaatiin alatti kan biraatti madaqsuu qaba. Kutaan "fi kan dhufu" jedhu marsaa Adveentistii isa dhumaa amantii kiristaanaa kan agarsiisu yoo ta'u, karoora Waaqayyoo keessatti labsii Dan.8:14 bara 1843 irraa eegalee hundeffame. Kanaaf foon Adveentistoota filataman keessatti labsiin qulqullummaa dachaa sadii kan Waaqayyoo ni raawwatama. Waaqummaa Yesus Kiristoos yeroo baay'ee falmisiisaa kan ture ta'us, kan hin mormammedha. Macaafni Qulqulluun waa'ee kanaa Ibr.1:8 irratti akkas jedha: "*Inni garuu ilmichaan, "Yaa Waaqayyo, teessoo kee bara baraa*

*dha; uleen mootummaa keetii ulee haqummaati; ". ." Filiphooisa Yesusiin Abbaa akka isaatti argisiisu gaafateef immoo Yesus akkas jedhee deebisa: " Ani yeroo dheeraadhaaf si wajjin ture, ati immoo ana hin beektu, Filiphoois! **Kan na arge Abbaa argeera** ; akkamitti jetta: Abbaa nutti agarsiisi? (Yohaannis 14:9)."*

Lakkoofsa 9-10-11: " *Warri jiraataan nama teessoo irra taa'uuf, isa bara baraan jiraatuuf ulfina, ulfina, galata yommuu kennan, jaarsoliin digdamii afur nama teessoo irra taa'u duratti kufanii sagadan-isa bara baraa fi bara baraan jiraatu duratti sagadanii gonfoo isaanii teessoo fuulduratti darbataniiakkana jedhanii gonfoo isaanii teessoo duratti darbatan: Ati gooftaa keenyaa fi Waaqa keenya ulfinaa fi ulfinaa fi humna fudhachuuf kan maludha; ati waan hundumaa uumte, isaanis kan jiranii fi kan uumaman fedha keetiin ."*

Boqonnaan 4ffaan mul'ata ulfina Waaqayyoo uumaa agarsiisuun xumurama. Mul'anni kun kan agarsiisu ulaagaan waaqummaa, " *Waaqayyoon sodaadhaa, ulfina isaaf kennaa ...*", ergaa ergamaa isa jalqabaa Mul. hundumaa caalaa garuu filatamtoota yeroo ulfina Yesus Kiristoosiin deebi'u lubbuun hafan; sababni isaas Mul'anni Apokilaapsii yeroo Waaqayyo filatetti, birraa bara 2018 irraa eegalee kan qophaa'ee fi guutummaatti kan ibsame isaan qofa waan ta'eef. Warri furamanii akkasitti waaqeffannaa fi galata, galata isaanii hundumaa gara Yesus Kiristoositti qaban, bifaa ittiin, kan Inni hundumaa danda'u cubbuu fi du'a, mindaa isaa irraa isaan oolchuuf isaan daawwate. Dhalli namaa kan hin amanne waan arge qofa amana, akkuma ergamaa Toomaas, Waaqayyo waan hin mul'anneef, dadhabina isaa isa garmalee kan akka fedha waaqummaa isaatti meeshaa taphaa inni too'atu qofa isa taasisu tuffachuuun itti murtaa'a. Yoo xiqaate sababa, kan ishee hin mirkaneessine, Waaqayyoon hin beekne, sababa Seexanni hin qabne qabdi, erga Waaqayyoon beekee isa irratti qabsoo seenuuuf filate; amanuun rakkisaadha, garuu dhugaadha, akkasumas ergamoota hamoo isa duukaa bu'an ilaallata. Kan nama ajaa'ibu, firiiwan filannoo bilisaa dachaa adda addaa fi illee faallaa ta'an bilisummaa dhugaa fi guutuu Waaqayyo uumamtoota isaa isa samii fi lafaatiif kenne ragaa ba'u.

Mul'ata 5: Ilma Namaa

Philaaxos Yesusiin namoota sanaaf yommuu dhiheesse, " *Kunoo Namicha .*" Waaqayyo ofii isaattii dhufee bifaa foonii qabaachuu qaba ture, " *Namni* " akka garaa isaa fi fedhii isaatti akka mul'atuuf. Duuti namoota lamaan jalqabaa rukutee ture, sababa cubbuu Waaqayyoof ajajamuu diduu irraa kan ka'e. Akka mallattoo haala qaanii haaraa isaaniitti Waaqayyo qullaa qaama isaanii kan mallattoo alaa

qullaa hafuuraa keessaa isaanii qofa akka argatan isaan taasisee ture. Jalqaba kana irraa eegalee labsii furtuu isaanii kan jalqabaa uffata gogaa beeyladaa irraa hojjetame isaaniif kennuudhaan ture. Akkasitti seenaa dhala namaa keessatti bineensi jalqabaa aijeefame, sababa fakkeenyummaatiin korbeessa hoolaa xiqqaa ykn hoolaa ture jennee yaaduu dandeensa. Wagga 4,000 booda Hoolichi Waaqayyoo inni cubbuu biyya lafaa irraa fuudhu, dhala namaa keessaa filatamoo furuuf jirenya isaa seeraan mudaan hin qabne dhiyeessuuf dhufe. Kanaaf fayyinni Waaqayyo ayyaana qulqulluudhaan dhihaate kun guutummaati du'a Yesus isa filattooni isaa haqa isaa isa mudaan hin qabne irraa akka fayyadaman kan hayyamu irratti hundaa'a; yeroo wal fakkaatutti duuti isaa cubbuu isaanii isa fedhiidhaan akka baatu of godheef araara. Ergasii as Yesus Kiristoos maqaa cubbamaa tokko guutummaa lafa keenya keessatti fayyisuu danda'u qofa ta'eera, fayyinni isaas Addaamiiifi Hewaan irraa eegalee hojiirra oola.

Sababa kana hundaaf boqonnaan 5ffaan kun fakkii " *Nama* " jala kaa'ame kun isaaaf kan kennamedha. Yesus du'a araaraa isaatiin namoota filataman fayyisuu qofa osoo hin taane, imala jirenya lafaa isaanii hundumaa keessatti isaan eeguun isaan fayyisa. Kanaafis balaa hafuuraa seexanni karaa isaanii irra kaa'e kan isaan akekkachiisu. Tooftaan isaa hin jijiiramne: akkuma bara ergamootaa, Yesus fakkeenzaan isaanitti dubbateera, kanaaf biyyi lafaa ni dhaga'a malee hin hubattu; kunis qondaaltota isaa filataman kanneen akkuma ergamootaa ibsa isaa kallattiin isa irraa argataniif hin ta'u. Mul'anni isaa "Apocalypse" maqaa Giriikii hin hiikamne kana jalatti, fakkeenzaa guddaa addunyaan hubachuu hin qabne kana jalatti hafeera. Warra filatameef garuu dhugumatti raajii kun "**Mul'ata**" isati.

Lakkoofsa 1: " *Achiis isa teessoo irra taa'ee jiruu isa mirgaatti kitaaba keessaa fi alaa barreeffamee fi chaappaa torbaan mallatteeffame arge .*"

Teessoo irra Waaqayyo dhaabbatee harka mirgaa isaa keessatti, kanaaf eeba isaa jalatti, kitaaba " *keessaa fi alaa* " jedhamee barreeffame qaba. Wanti " *keessa* " jedhamee barreeffame ergaa hiikame kan filatamotoa isaatiif kan qabame yoo ta'u, cufamee hafee fi namoota addunyaa, diina Waaqayyootiin dogoggoraan hubatame dha. Wanti " *ala* " jedhamee barreeffame barreeffama icciitii ta'eedha, kan mul'atu garuu baay'ina namaatiif kan hin hubatamnedha. Macaafni Mul'ataa " *chaappaawan torba* " jedhuun chaappaan irratti barreeffameera. Ifa kana keessatti Waaqayyo akka nutti himu, " *chaappaa torbaffaa* " qofatu guutummaati akka banamu kan hayyamu ta'u isati. Hanga chaappaan itti cufu hafutti kitaabichi banamu hin danda'u. Kanaaf guutummaan macaafichaa yeroo Waaqayyo mata duree " *chaappaa torbaffaa* " jedhuuf kaa'e irratti kan hundaa'u ta'a. Mul.7 keessatti mata duree " *chaappaa Waaqa jiraataa* " jedhu jalatti ni caqafama , bakka guyyaa torbaffaa isa hafe, Sanbata qulqulluu isaa ibsuudhaan, deebi'ee dhaabuun isaa guyyaa 1843 wajjin kan maxxanu ta'a kanaafis yeroo ta'a banamu " *chaappaa torbaffaa* " kan fidu, gara peedaagoojii kitaabichaa, mata duree " *xurumbaa torbaa* ", akkas barbaachisaa nuuf, warra isaa filataniif.

Lakkoofsa 2: " *Ergamaan jabaa tokko sagalee guddaadhaan, "Macaafa sana banee chaappaa isaa cabsuuf enyutu malu? "*

Mul'anni kun montage raajii keessatti qareedha. Macaafni Mul'ataa kan banamu samii, haala boqonnaa 4 isa darbee miti. Filattooni osoo kiyyoo

seexanaatiif saaxilamanii osoo jiranii, deebi'ee dhufuu Iyyasuus Kiristoos dura isaan barbaachisa. Humni mooraa Waaqayyoo keessa jira, ergamaan humna guddaa qabu immoo ergamaa YaHWéH, Waaqayyo bifaa ergamaa isaatiin Mikaa'el. Kitaabni chaappaa qabu chaappaa isaa cabsee banuuf ulfina baay'ee ol'aanaa waan barbaaduuf garmalee barbaachisaa fi qulqulluu dha.

Lakkoofsa 3: “ *Samii irrattis, lafa irrattis, lafa jalaas namni macaafa sana banee ilaaluu hin dandeenyeye.* »

Kitaabni kun Waaqayyo ofii isaatii kan barreesse yoo ta'u, uumamtoota isaa samii ykn lafa irraa kamiinuu banamuun hin danda'u.

Lakkoofsa 4: “ *Kitaabicha banuufis ta'e ilaaluuf kan malu waan hin argamneef baay'een boo'e.* »

Yohaannis akkuma keenya uumama lafaa yoo ta'u imimmaan isaaas mufannaa dhala namaa kiyyoo seexanni kaa'e mudate ibsa. “Mul'ata malee eenyutu fayyuu danda'a?” ”.” Akkasitti qabiyyee isaa wallaaluu sadarkaa gaddisiisaa olaanaa, fi bu'aa isaa isa du'aa: du'a dachaa mul'isa.

Lakkoofsa 5: “ *Maanguddoota keessaa tokko immoo, “Hin boo'iin; kunoo, leenci gosa Yihudaa, hundeen Daawit, maraa kitaabaa sanaa fi chaappaawwan isaa torban banuuf injifateera.* »

“ *Jaarsoliin* ” Yesusiin lafa irraa fure maqaa Yesus Kiristoos lubbu qabeeyyii hundumaa irra ol kaasuuf haala gaarii irra jiru. Isaan bulchiinsa inni ofii isaatii Abbaa fi uumamtoota samii irraa akka argate labse Mat.28:18 irratti isaa keessatti ni hubatu: “ *Yesus dhufee akkas jedhee isaanitti dubbate: Aangoon samii irrattis anaafis ta'e lafa irrattis kennemeera.* ” Waaqayyo Yesusiin foon uffachuu isaa irratti xiyyeffachuudhaan ture, Yaaqoob inni ilmaan isaa irratti raajii dubbatee waa'ee Yihudaa: “ *Yihudaan leenca dha. Ajjeechaa irraa deebiteetta ilma koo! Jilba isaa jilbeenfata, akka leencaa, Akka leenca dubaraa: eenyutu isa kaasa? Hanga Shiiloo dhuftee saboонни isaaf ajajamaniif uleen mootummaa Yihudaa irraa, uleen olaantummaas miilla isaa gidduu hin bahu. Harree isaa muka wayiniitti, ilmoo harree isaaas muka wayinii isa hunda caalutti ni hidha; Uffata isaa daadhii wayinii, uffata isaaas dhiiga wayiniin ni dhiqa. Ijji isaa wayiniin diimate, ilkaan isaaas aannaniin adii ta'eera* (Uma.49:8 hanga 12). ” *Dhiigni wayinii* mata duree “ *midhaan* ” Mul.14:17 hanga 20tti labsame ta'a, kunis Isaayaas 63 keessatti raajii dubbatameera. “ *Hidda Daawit* ” *ilaalchisee*, Isa.11:1 hanga 5tti dubbisna : “ *Sana booda dameen jirma Ise keessaa ni ba'a, hidda isaa irraas biqiltuun ni dhalata. Hafuurri Gooftaa isa irratti ni boqota: Hafuurri ogummaa fi hubannoo, hafuurri gorsaa fi humna, Hafuurri beekumsaa fi sodaa Gooftaa. Inni sodaa Gooftaa ni hafuura baafata; Bifaan hin murteessu, Dhaga'een hin murteessu. Inni garuu hiyyeeyyii haqaan ni farada, hiyyeeyyii biyya lafaa irrattis haqaan ni farada; Dubbii isaatiin akka uleetti lafa ni rukuta, afuura funyaan isaatiinis jal'oota ni ajjeesa. Qajeelummaan hidhaa cinaacha isaa, amanamummaan immoo girdoo mudhii isaa in ta'a .* ” Injifannoont Yesus cubbuu fi du'a, mindaa isaa, macaafa Mul'ata banuuf mirga seera qabeessaa fi seera qabeessa ta'e isaaaf kenna, akka filataman isaa kiyyoo amantii du'aa inni kaa'u, seexanaan, sirnaan kaa'u irraa akeekkachiifamuu fi eegumsa argatu warra hin amanne sossobuuf. Kanaaf macaafni kun yeroo labsiin Daani'eel 8:14 hojiirra oolutti, jechuunis guyyaa jalqabaa birraa bara 1843tti guutummaatti ni banana;

hubannoonaan isaa inni mudaan hin qabne yeroon irra deebi'amee ilaalamuu kan barbaadu yoo ta'ellee, hanga bara 2018tti.

Lakkoofsa 6: “ *Teessoo fi lubbu qabeeyyii afran gidduutti, jaarsolii gidduuttis hoolaa akka ajjeefameetti achi jiru arge. Gaanfa torbaa fi ija torba kan qabu yoo ta'u, isaanis hafuurota Waaqayyoo torba guutummaa lafaa keessa ergamaniiru.* »

Argama hoolaa " teessoo walakkaa " hubachuu qabna, sababiin Isaas inni qulqullummaa bifaa hedduu qabuun Waaqayyo waan ta'eef, yeroo tokkotti, Waaqa uumaa adda ta'e, ergamaa guddaa Mikaa'eel, Yesus Kiristoos Hoolaa Waaqayyoo, fi Qulqulluu ta'uu Isaati Hafuura ykn “ *hafuurota Waaqayyoo torba gara lafa guutuutti ergaman .* ” “ *Gaanfoon torba* ” Isaa qulqullummaa humna isaa fi “ *ija isaa torba* ”, qulqullummaa ilaalcha isaa, kan yaadaa fi gocha uumamtoota isaa gadi fageenyaan qoratu kan agarsiisudha.

Lakkoofsa 7: “ *Innis dhufee macaafa sana harka mirgaa isa teessoo irra taa'ee irraa fudhate.* »

Mul'anni **kun jechoota Mul** . . . Ergaan kun qabiyyeen **Mul'ataa** Waaqayyo, Abbaa ofii Isaatiin waan kenneef daangaa kan hin qabne akka ta'u nutti himuuf kan akeekedha; kunis ishee irra kaa'uudhaan, eebba isaa hunda “ *harka mirgaa* ” Isaatiin kan argisiifame.

Lakkoofsa 8: “ *Inni macaafa sana erga fudhatee booda, uumamtooni lubbuu qaban afran fi jaarsoliin digdamii afur, tokkoon tokkoon isaaniiixaana fi qaruuraa warqee kan kadhannaqulqullootaa qabatanii hoolicha duratti kufan.* »

Keeyata kana irraa, furtuu fakkeenyaa kana haa eegnu: “ *xoofoo warqee urgooftuudhaan guutaman, isaanis kadhannaqulqullootaa* ”. Uumamtooni samii fi lafa irraa amanamummaa Isaaniitiin filataman hundinuu Isa waaqeffachuu “ *hoolaa* ” Yesus Kiristoositti sujuudu. “ *Harpoonni* ” walsimisiisa addunyaa maraa faaruu fi waaqeffannaa waloo argisiisu .

Lakkoofsa 9: “ *Isaanis faarfanna haaraa faarfatan, Macaa kitaabaa sana fuudhui fi chaappaawwan isaa banuun ni mala; sababni Isaas ajjeefamteetta, dhiiga keetiinis namoota gosa, afaan, saba hundumaa fi saba hundumaa keessaa Waaqayyoof furteetta;* »

“ *Faarfanna haaraan* ” kun cubbuu irraa bilisa ta'uu fi, yeroodhaaf, dhabamuun warra fincila kakaasan kabaja. Sababni Isaas firdii isa dhumaabooda qofa bara baraan ni badu. Warri Yesus Kiristoos fure ka'umsa hundumaa irraa, halluu hundumaa fi sanyii namaa hundumaa irraa, “ *gosa hundumaa irraa, afaan hundumaa irraa, saba hundumaa irraa, saba hundumaa irraa* ”; which proves that the saving project is only proposed in the name of Jesus Christ, in accordance with what HoE.4:11-12 labsee: “ *Yesus dhagaa isin warri ijaartan gattanii dha, inni immoo isa golee keessaa isa guddaa ta'e dha . Kan bira keessatti fayyinni hin jiru; sababni Isaas maqaan bira samii jalatti namoota biratti kennname hin jiru, isa ittiin fayyuu qabnu.* ”. Kanaaf amantiwwan biroo **hundinuu** gowwoomsaa fakkeessaa seeraan alaa fi seexanaa ti. Amantiin Kiristiyanaa inni dhugaan amantiwwan sobaa irraa adda ta'ee, karaa lojikiidhaan walitti dhufeenyaa qabuun Waaqayyoon kan qindaa'e dha. Waaqayyo nama kamiif iyuu orma akka hin taane barreeffameera; gaaffiin isaa uumamtoota isaa hundaaf tokko, fayyinni inni dhiheesees gatii inni ofii Isaatii kaffaluuf dhufe qaba ture.

Furmaata kanaaf rakkatee, namoota wareegama isaa irraa fayyadamoo ta'uu malu jedhee itti murteesse qofa fayyisa.

Lakkoofsa 10: “ *Waaqa keenyaaf mootummaa fi luboota isaan goote, isaanis lafa irratti in mootu .* ”

Mootummaan samii Yesus lallabe bifaa qabateera. Fudhachuu “ *mirga abbaa murtii* ”, warri filataman akka Mul.20:4tti mootota wajjin wal bira qabamu. “ *Luboонни* ” hojii kakuu moofaa isaanii keessatti, bineensota fakkeenyta ta'an cubbuudhaaf miidhaman dhiyeessu turan. “ *Waggoota kuma* ” firdii samii keessatti, filatamtoonnis, firdii isaaniitiin, miidhamtoota dhuma aarsaa guddaa addunyaa maraa ni qopheessu, innis, yeroo tokkotti, uumamtoota samii fi lafa irraa kufan hundumaa ni balleessa. Ibiddi “ *haroo ibiddaa du'a lammaffaa* ” guyyaa firdii isaan dhabamsiisa. Badiisa kana booda qofa, Waaqayyoon haaromfame, lafti haaromfamte filatamtoota furamanii kan fudhattu. Yeroo sana qofa Yesus Kiristoos, *Mootii moototaa fi Gooftaa gooftotaa Mul* .

Lakkoofsa 11: “ *Aniilaaleen sagalee ergamoota baay'ee naannoo teessoo sanaa, uumamtoota lubbuu qabaniifi jaarsolii nan dhaga'e, lakkoofsi isaaniis kumaatamaa fi kuma kumaatamaa ture.* ”

Keeyyatni kun, tokko ta'ee, gareewwan daawwattoota sadan lola hafuraa lafa irraa dhugaa ba'an nuuf dhiheessa. Hafurri yeroo kana ergamoota akka garee addaa lakkoofsi isaanii baay'ee ol'aanaa ta'etti ifatti eereera: “ *kumaatamaan lakkaa'aman fi kumaatamaan lakkaa'aman* ”. Ergamoonni Gooftaa yeroo ammaa loltoota dhiyoo, tajaajila furtoota isaa, warra lafa irraa filataman, kan isaan eegu, eegu fi maqaa isaatiin barsiisan keessa kaa'amaniidha. Toora duraa irratti, Waaqayyoof dhugaa ba'oonni jalqabaa kun seenaa dhuunfaa fi waloo jirenya lafa irratti galmeessaniiru.

Lakk . »

Ergamoonni tajaajila geggeessaa isaanii Mikaa'el isa humna waaqummaa isaa hunda ofirraa mulqee Nama mudaa hin qabne ta'ee dhuma tajaajila isaa irratti, akka aarsaa tola ooltummaatti, cubbuu araarsuuf jecha gargaaran.committed by its elected qondaaltota. Xumura dhiyeessii ayyaana isaa irratti, filataman du'aa ka'anii gara bara bara abdachiifameetti seenan, ergamoonni amaloota inni Mikaa'el keessatti qabu hundumaa gara Kiristoos Waaqayyo isaa waaqummaatti deebisu: “ humna, qabeenya, ogummaa, humna , kabaja, *ulfina , fi faaruu.* »

Lakkoofsa 13: “ *Uumama samii keessa, lafarra, lafa jala, galaana keessa, waan achi keessa jiru hundumaas, 'Nama teessoo irra taa'uuf, hoolaadhaafis haa ta'u galata, ulfina, ulfina, humna, bara baraan!* »

Uumamtoonni Waaqayyoo sagalee tokkoon. Hundu isaanii agarsiisa jaalala isaa kennaa nama isaa Yesus Kiristoosiin mul'ate ni jaallatu turan. Pirojektiin Waaqayyo qopheesse milkaa'ina ulfina qabeessa. Filannoona isaa uumamtoota jaalala qabeeyyii ta'an raawwatama. Caqasni kun bifaa ergaa ergamaa isaa jalqabaa Mul . *isa samii, dachii, galaana, burqaa bishaanii uume duratti sagadi .* ” Filannoona dhumaara 1843 irraa eegalee godhame hubannoo keeyyata kanaa irratti kan hundaa'edha. Warri filataman immoo amantaa kiristaanaa keessatti shaakala boqonnaa guyyaa torbaffaa ergamootaa fi duuka buutonni Yesuus Amajjii 7 bara 321 irraa eegalee hanga gatamutti shaakala ture deebisuudhaan dhaga'anii deebii kennan garaa isatti dhihoo. Bu'aan isas mul'ata ulfina samii

kan uumamtoonni isaa hundinuu ergaa ergamaa isa jalqabaa *Mul , ulfinaa fi humna, bara baraan!* ." Jechoonni jechoota ergamoonni lakkooftsa darbe 13 irratti caqasan irra deebi'anii akka dubbatan hubadhu. Yesus erga du'aa ka'ee kaasee jirenyaa isaa isa samii deebisee argateera: " *humna isaa, qabeenya isaa, fi ogummaa isaa* " waaqummaa isaa. Lafa irratti diinonni isaa warra dhumaa " *galata, ulfina, ulfinaa fi humna* " isa akka Waaqa uumaa ta'ee isaaf malu isa didan. " *Humna isaa* " waamuun , dhumarratti hunda isaanii injifatee miila isaa jalatti caccabse. Akkasumas, jaalala fi galataan kan guutaman, waliin ta'uun, uumamtoonni isaa qulqulluu fi qulqulluun seera qabeessa ta'ee namoota ulfina isaa jala jiran isaaf deebisu.

Lakkoofsa 14: " *Lubbu qabeeyyii afran immoo, "Ameen! Jaarsoliin immoo gara fuulduraatti dhufanii sagadan ."*"

Jiraattonni addunyaalee qulqulluu ta'an, "Dhugumatti! Dhugaadha ! » Filattoonni lafa irraa jaalala olka'aa ta'een furamaniis Waaqayyo uumaa isaanii isa hundumaa danda'u isa Yesus Kiristoosiin foon uffachuuf dhufe duratti sujuuda.

Mul'ata 6: Taphattoota, adabbii waaqummaa fi mallattoolee bara bara kiristaanaa

Barumsa Mul.5 irratti kenneme nan yaadadha: kitaabichi banamuu kan danda'u yeroo " *chaappaan torbaffaan* " baafame qofa. Baniinsa kana gochuuf, inni Kiristoos filate shaakala Sanbata guyyaa torbaffaa **guutummaatti**

raggaasisuu qaba; akkasumas filannoo hafuuraa kun isa ga'umsa qaba, Waaqayyo isa isa raggaasisu irraa ogummaa isaa fi hubannoo hafuuraa fi raajii isaa akka argatu taasisa. Akkasitti, barreeffamichi mataan isaa osoo hin ibsin, inni filatame “*chaappaa Waaqayyoo*” Mul.7:2 irratti caqasame, “*chaappaa torbaffaa*” wajjin adda ni baasa, innis amma iyuu macaafa Mul’ata cufa, innis ni walqabiisa, kanneeniin lama “*chaappaa*”, guyya torbaffaan Waaqayyoon boqonnaa irratti qulqulla'e. Amantiin ifaafi dukkana gidduu garaagarummaa uuma. Akkasitti, nama Sanbata qulqulla'e hin raggaasifneef, raajichi kitaaba cufame, hermetic ta'ee hafa. Inni dhimmoota ifa ta'an tokko tokko sirriitti beekuu danda'a, garuu mul'atawan barbaachisoo fi cicimoo jirenyaa fi du'a gidduu garaagarummaa fidan hin hubatu. Barbaachisummaan “*chaappaa torbaffaa*” Mul 8:1-2 irratti kan mul'atu yoo ta'u hafurri mata duree “*xurumbaa torbaa*” banuuf gahee isaaf kenna. Amma sirriitti ergaawwan “*xurumbaa torban*” kanaa keessatti pirojektiin Waaqayyoo ifa ta'a. Sababni isaas mata dureen *xurumbaa* Mul.8 fi 9, wal fakkaataadhaan, dhugaawwan mata duree “*xalayaa*” Mul.2 fi 3 keessatti raajii dubbataman xumuruuf waan dhufuuf; fi “*chaappaawwan*”, Mul.6 fi 7. Tooftaa waaqummaa kan inni mul'ata raajii isaa Daani'eliif kennname ijaaruuf itti fayyadame wajjin wal fakkaata. Shaakala Sanbata qulqulla'e fudhachuu kootiin fi filannoo olaantummaa isatiin aangoo kanaaf ga'umsa waanan argadheef, Hafurri “*chaappaa torbaffaa*” hiikuudhaan macaafa Mul’ata isaa naaf bane. Mee amma eenyummaa “*chaappaa*” isaa haa argannu.

Lakkoofsa 1: “*Hoolichi chaappaawwan torban keessaa tokko yommuu banu ilaaleen, uumamtoota lubbuu qaban afran keessaa tokko akka sagalee qilleensaatiin, 'Kottu!'* »

“*Jiraataan*” inni jalqabaa kun akka Fir.14:18tti mootummaa fi humna “*leenca*” Mul.4:7 agarsiisa. *Sagaleen qilleensaa* kun kan waaqummaa fi *teessoo* Waaqayyoo irraa kan dhufu Mul.4:5. Kanaaf kan dubbatu Waaqa hundumaa danda'uudha. Tokkoon tokkoon “*chaappaa*” banuun ergaa mul'ata sanaa akkan argu fi akkan hubadhu Waaqayyo biraan naaf waamicha naaf godhamuudha. Yesus akka isa duukaa bu'u isa jajjabeessuuf, kanaan dura Filiphosiin: “*Kottu ilaali*” jedhee ture.

Lakkoofsa 2: “*Ani ilaaleen, fardi adiin tokko ni mul'ate. Kan yaabbate bowwaa qaba ture; gonfoon isaaf kennnamee, injifanno fi injifachuuf ka'e.*”

Adiin qulqullina *isaa isa* mudaan hin qabne agarsiisa; fardichi fakkii namoota filatamoo kan inni geggeessuu fi barsiisu akka Yaaqoob 3:3tti: “*akka isaan nuuf ajajamaniif bitaa afaan fardeen keessa yoo galchine, qaama isaanii guutuus ni bulchina*”; “*xiyyaan*” isaa xiyyawwan dubbii waaqummaa isaa kan argisiisudha; “*gonfoo*” isaa “*gonfoo jirenyaa*” wareegamuun isaa fedhii isatiin fudhatama argate dha; injifannoona isas erga vis-à-vis isaa jalqabaa uumamee asitti murteessaa ture; ibsi kun kan Waaqa Hundumaa Danda'u Iyyasuus Kiristoos akka ta'e hin shakkisiisu. Injifannoona isaa inni dhumaan mirkanaa'aadha sababiin isas inni duraanuu, Golgotaan irratti, seexanaa, cubbuu fi du'a injifateera. Zakkaariyas 10:3-4 fakkiwwan kana akkas jechuun mirkaneessa, “*Aariin koo tiksitoota irratti ni boba'a, re'ootas nan adaba; sababni isas, Waaqayyo gooftaan maccaa hoolota isaa, mana Yihudaa ni daawwata, lola irrattis farda ulfina isaa isaan in godha; isaa irraa kofoon, isaa*

irraa mismaara, isa irraa bowwaan waraanaa ni dhufa ; isa biraag geggeessitoonni hundinuu walitti ni dhufu. » Injifannoont Kiristoos waaqummaa kan labsame “ *qulqullaa’uu guyyaa torbaffaa* ” torban keenyaan, uumama biyya lafaa irraa kaasee; Sanbata, bara kumaa “ *torbaffaa* ” isa hafe, Mul.20:4-6-7 keessatti “ *waggaa kuma* ” jedhamee waamame, isa keessa, karaa injifannoosisaatiin, Yesus warra filatamoo isaa bara bараan fida. Hundeeffama addunyaa lafaa irraa kaasee Sanbata hundeeffamuun isaa ibsa kana mirkaneessa: “ *akka injifataatti jalqabe* ”. Sanbanni mallattoo raajii injifanno waaqummaa fi namaan kanaa cubbuu fi seexanaa irratti kan labsu yoo ta'u akka kanaattis Waaqayyo sagantaa isaa guutuu “ *qulqulluu* ” yookaan, waan kan isaa ta'ee fi seexanaa akka butu kan bu'uureffatu isa *irratti* .

Lakkoofsa 3: “ *Chaappaa isa lammaffaa yommuu banu, uumama lubbuu qabu isa lammaffaa, “Kottu” jechuu isaa nan dhaga’e.*

“ *Uumama lubbuu qabu lammaffaa* ” jechuun “ *re’ee* ” aarsaa Mul.4:7 agarsiisa . Hafurri aarsaa Yesus Kiristoosii fi duuka buutota isaa warra dhugaa jiraachise isaanis akkas jedhee labse: “ *Namni ana duukaa bu’uu yoo barbaade, of ganeefannoo isaa fudhatee fannoo isaa haa fudhatu. duukaa bu’aa .* ”

Lakkoofsa 4: “ *Fardi kan biraan diimate ba’e. Inni isa irra taa’e, namoonni qoonqoo akka wal ajjeesaniif, lafa irraa nagaa fudhachuuf humna argate; billaan guddaan tokkos isaaf kennname .* ”

“ *Diimaan* ”, ykn “ *diimaan ibiddaa* ”, cubbuu Badiisaa Guddicha isa Seexana ta’een jajjabeeffame agarsiisa, fakkii “ *Abbaadon Apollyon* ” Mul.9:11; “ *ibidda* ” meeshaa fi mallattoo badiisaa ta’uu isaati. Akkasumas mooraa isaa hamaa ergamotootaa hamaa kufanii fi humnoota lafaa sossobanii fi too’ataman irraa ijaarame ni geggeessa. Inni uumama Waaqayyo bira “ *humna lafa irraa nagaa fudhachuuf* ” argatu qofaadha , namoonni akka wal ajjeesaniif .” Gochi kun Roomaa, “ *sagaagaltuu Baabiloon guddittii* ” Mul . Kanaaf, “ *Balleesituu* ” Kiristiyanoata amanamoo akkasumas miidhamtoonni isaa adda baafameera. “ *Billaan* ” inni argatu adabbii waaqummaa suukaneessaa afran His.14:21-22 irratti caqasaman keessaa issa jalqabaa agarsiisa: “ *Eeyyee,akkana jedha Gooftaan, YaHWéH: Ani Yerusaalem irratti adabbi koo afran suukaneessaa , 'billaa, beela , bineensota bosonaa fi dha'icha, namaa fi bineensota balleessuuf, kanas ta'e sana hafteen kan miliqu, kan keessaa ba'u, ilmaan dhiiraa fi dubaraa...’.* ”

Lakkoofsa 5: “ *Chaappaa isa sadaffaa yommuu banu, uumamni lubbuu qabu inni sadaffaan, “Kottu! Anis ilaaleen, kunoo, fardi gurraacha tokkotu mul’ate. Kan yaabbate immoo miizaana harkatti qabate .* ”

“ *Uumama lubbuu qabu sadaffaan* ” “ *nama* ” bifa Waaqayyootiin kan uumame Mul.4:7. Namfakkiin kun asoosama yoo ta'u, garuu akka His.14:20tti cubbuudhaaf adabbii waaqummaa isa lammaffaa ta'a. Nyaata dhiirotaa faallaa ta’een socho’uudhaan, yeroo kana waa’ee *beela* . Bara keenyatti jecha jechaattis ta'e hafuuraan ni fe’ama. Hojjirra oolmaa lamaan keessatti bu’aa du’aa qaba, garuu miira hafuuraa ifa waaqummaa dhabuu isaatiin, bu’aan isaa kallattiin du’aa “ *du’aa lammaffaa* ” warra kufanif qabame, firdii isa dhumaa irratti. Ergaan farda sadaffaa kanaa akka armaan gadiitti gabaabfamee ibsama: namni kana booda bifa Waaqayyoo osoo hin taane, kan bineensotaa waan ta'eef, waan isa jiraachisu:

soorata foonii fi soorata hafuuraa isaa isa dhowwadha. Miizaanni mallattoo haqaati, asitti kan Waaqayyoo isa hojii amantii kiristaanaa irratti murteessudha.

Lakkoofsa 6: “ *Uumama lubbu qabeeyyii afran gidduutti sagalee tokko, Qamadii safartuu tokko diinaariyoo, safartuu safartuu barbaree safartuu dinaariyoo tokkoof; garuu zayitii fi wayinii irratti miidhaa hin geessinaa .*”

Sagaleen kun kan Kiristoos amanamummaa dhabuu amantoota sobaatiin tuffatamee fi mufateedha. Gatii wal fakkaatuun qamadii barbaree caalaa xiqqaa ta'e argina . Aarsaa arjummaa barbaree kana duuba ergaan sadarkaa hafuuraa baay'ee ol'aanaa ta'e dhokatee jira. Dhugumatti, Lak.5:15 irratti, seerri rakkoo *hinaaffaa* abbaan manaa haadha manaa isaa irratti itti dhaga'amu furuuf “ *barbaree* ” dhiheessa . Kanaaf bal'inaan, guutummaatti, adeemsa lakkooftsa 12 hanga 31 keessatti ibsame kana dubbisi yoo hubachuu barbaadde. Ifa isaatiin, Waaqayyo ofii isaatii, *Misirroon* Yesus Kiristoos Yaa'ii, *misirroon isaa , asitti “ hinaaffaa shakkii ”* jedhee komii akka dhiyeessu hubadheera ; kunis kan mirkanaa'u “ *bishaan hadhaa'aa* ” “ *xurumbaa sadaffaa* ” keessatti Mul.8:11 keessatti caqasame. Hojimaata Lakkooftsa 5 keessatti dubartittiin bishaan dafqa qabu dhuguu qabdi turte, bu'aa tokko malee, yoo qulqulluu ta'e garuu, yoo yakkamaa ta'e hadhaa'uudhaan abaarsa ni rukutamti. *Ejja Haadha* manaa Mul.2:12 (maqaa Pergamom jedhuun haguugame : *gaa'ela cabsuu*) fi Mul.2:22 *keessatti balaaleffameera, akkasitti immoo walitti dhufeeny chaappaa 3ffaa* fi *xurumbaa 3ffaa gidduutti* hundeffameen ammas ni mirkanaa'a . - Duraanis, Daani'eel keessatti, malan walfakkaataan Daani'eel 8 eenyummaa Roomaa “ *gaanfa xiqqaa* ” Daan.7 akka “ *yaada yaadaatti* ” dhiyaate akka “ *mirkaneessu* ” taasisseera. Walfakkeenyi Daani'eel 2, 7 fi 8 kun haaromsa eenyummaa Roomaa mirkaneessuuf na dandeessise ture; kunis erga Adveentizimiin jiraatee yeroo jalqabaatiif. As Mul'ata keessatti wantootni akkasuma fakkaatu. Ilaalcha waliigalaa bara kiristaanaa walfakkaataa mata dureewwan gurguddoo sadan, xalayaa, chaappaa fi xurumbaa nan agarsiisa. Mul'ata keessattis mata dureen “ *xurumbaa* ” gahee Daani'eel 8 macaafa Daani'eliif kennname raawwateera. Qaamonni lamaan kun ragaa issaan malee raajiin sun “ *shakkii* ” isa ani qo'anno Daani'eel keessatti “ *yaada yaada* ” jedhee waamu qofa dhiyeessa . Akkasitti, jechoonni kun, “ *shakkii hinaaffaa* ” Lakk.5:14 irratti mul'atan, Waaqayyoo fi Yaa'ii Mul.1 irraa kaasee hanga Mul.6; achiis “ *chaappaa torbaffaa* ” Sanbata guyyaa torbaffaa, mata duree Mul.7 waliin adda baasuun macaafa banamuu isaatiin , “ *shakkii ejja* ” Yaa'ichi mata duree “ *xurumbaa* ” fi boqonnaa 10 hanga 22 kan isa itti aanu. Hafuurri akkasitti, boqonnaa 7 keessatti, gahee buufata gumurukaa, bakka hayyamni seenuuf argamuu qabu kenna. Mul'ata keessatti aangoon sun Yesus Kiristoos, Waaqa hundumaa danda'uu fi Hafuura Qulqulluu, ofii isaati. Balballi seesaa isaaf banaadha jedha, inni “ *sagalee koo dhaga'a* ” kan yeroon balbala isaa (balbala onnee rukutu) *naaf banu , kan na waliin sups godhu, ani immoo isa waliin sups* ” jedha Apo .3:20 irratti. “ *Wayinii fi zayitiin* ” mallattoo dhiiga Yesus Kiristoosii fi Hafuurri Waaqayyoo dhangalaaseedha. Dabalataanis, lamaan isaanii madaa fayyisuuf kan ooludha. Ajajni “ *miidhaa isaan hin godhinaa* ” jedhu kennname Waaqayyo ni adaba, garuu amma iyyuu araara isaa wal makaadhaan akkas godha. Kun “ *dha'icha torba isa dhumaan* ” “ *dheekkamsa* ” isaa guyyoota dhumaan lafa irraa akka Mul .

Lakkoofsa 7: “ *Chaappaa afraffaa yommuu banu, sagalee uumama afraffaan, “Kottu! »*

“ *Jireenyi afraffaan* ” “*adurree* ” olka’iinsa samii ol’aanaa dha. Inni mul’achuu adabbii Waaqayyoo isa arfaffaa: du’a labsa.

Lakkoofsa 8: “ *Ani ilaalee, fardi bifaa diimaa qabu tokkotu mul’ate. Kan yaabbate Du'a jedhama, Hades isa waliin ture. Namoota billaadhaan, beelaan, du'aan, akkasumas bineensa bosonaa lafa irraan akka balleessan, aangoon lafa afurtama irratti isaaniif kennamee ture .* ”

Beeksisni kun mirkanaa’eera, dhugumatti “ *du’ a* ” dha, garuu miira du’aa adabbii haalaatiin murtaa’een. Duuti cubbuu jalqabaa irraa kaasee dhala namaa hunda ni miidha, asitti garuu “ *lafa keessaa afurtama* ” qofatu rukutama, “ *billaa, beela, du’ a* ” sababa dhukkuba weeraraa, fi “ *bineensonni bosonaa* ” bineensotaa fi namaa. “ *Kutaan lafaa* ” kun amanamummaa dhabuun Awurooppaa Kiristaanotaa fi saboota humna guddaa qaban naannoo ^{jaarraa} 16ffaa keessa ishee keessaa ba’an : ardiilee Ameerikaa lamaan fi Awustiraaliyaa irratti xiyyeffata.

Lakkoofsa 9: “ *Chaappaa shanaffaa yommuu banu, lubbuu warra dubbii Waaqayyoo fi dhugaa ba’umsa isaaniif ajjeefamanii iddo aarsaa jala arge .* ”

Isaan kun miidhamtoota gocha “bestial” maqaa amantii kiristaanaa sobaatiin raawwatamuudha. Innis sirna Kaatolikii phaaphaasii Roomaatiin kan barsiifamu yoo ta’u, duraanuu Mul.2:20 keessatti kan fakkeeffame, *dubartii Iizaabel* kan Hafurri gocha tajaajiltoota ishee *barsiisuu* ykn jecha jechaatti: “ *garbootaa ishee* ” itti lakkaa’eedha. Isaanis “ *jala iddo aarsaa* ”, kanaaf fanno Kiristoos isa “ *haqa bara baraa* ” isaa irraa akka fayyadaman isaan dandeessisu jalatti (Dan.9:24 ilaali). Akkuma Mul.13:10 argisiisu, warri filataman wareegamtoota malee gonkumaa kan nama ajjeesan, ilma namaas kan ajjeesan miti. Filattoonni caqasa kana keessatti ilaallatu, Yesusiin beekamtii argate, du’a keessattilee akka wareegamtootaatti isa fakkeessaniiru: “ *dubbii Waaqayyoo fi dhugaa ba’umsa isaan kennaniif* ”; sababni isaas amantiin dhugaan sochii kan qabu malee gonkumaa asxaa salphaa sobaan nama tasgabbeessu miti. “ *Dhugaa ba’umsi* ” isaanii sirriitti ulfina Waaqayyoof jecha lubbuu isaanii kennuu kan of keessaa qabu ture.

Lakk . »

Fakkiin kun isin hin gowwoomsin, akkuma dhiigni Abeel obboleessa isaa Qaayiniin ajjeese akka Uma.4:10tti, dhiiga isaanii isa lafa irratti dhangala’e qofatu gurra Waaqayyootti haaloo ba’ . *Maal gootan? Sagaleen dhiiga obboleessa keetii lafa irraa gara natti iyye.* ”. Haalli dhugaa warra du’anii Lal.9:5-6-10 keessatti mul’ateera. Henok, Musee, Eliyaasii fi qulqulloota yeroo du’a Yesus Kiristoos du’aa ka’an irraa kan hafe, warri kaan “ *yaadni isaanii fi yaadanno isaanii waan badeef, kana booda wanta aduu jalatti raawwatamu hundumaa hin hirmaatan .* ” “ *Si’ool keessa ogummaan, hubannaan, beekumsi hin jiru. yaadannoisaanii waan dagatameef .* ” Isaan kun ulaagaalee Waaqayyo du’a ilaachisee kaka’umsa argatedha. Amantoonni sobaan miidhamtoota barumsa sobaa waaqa tolfamaa falaasama Giriikii Pilaatoo kan yaadni du’a irratti qabu amantii kiristaanaa Waaqa dhugaatti amanamaa ta’e keessatti bakka hin qabne irraa dhaalamaniidha. Mee waan kan isaa ta’ee fi Waaqayyoof kan isaa ta’e haa

deebifnu: dhugaa waa'ee waan hundumaa, akkasumas loojikii haa taanu, sababiin isaas duuti faallaa jireenyaa guutuudha malee bifa jiraachuu haaraa miti.

Lakkoofsa 11: “ *Tokkoon tokkoon isaaniif uffata adiin ni kenne; akkasumas hamma lakkooftsi tajaajiltoota isaanii wajjin hojjetaniifi obboloonni isaanii akka isaanii ajjeefamanii xumuramutti, yeroo dheeraadhaaf boqonnaa akka qabaatan itti himame .* ”

“ *Uffanni adiin* ” mallattoo qulqullummaa wareegamtootaa kan Yesus jalqaba Mul.1:13 keessatti uffatedha. “ *Uffanni adiin* ” fakkii haqaa isaa kan yeroo ari’atama amantiitti itti murtaa’eedha. Yeroon wareegamtootaa bara Yesus irraa kaasee hanga bara 1798. Dhuma bara kanaatti akka Mul.11:7tti, “ *bineensi boolla keessaa ka'u* ”, mallattoo Warraaqsa Faransaayii fi shororkeessummaa isaa warra Waaqayyoon hin amanne bara 1793 fi 1794, ari’atama mootummaa fi phaaphaasi Kaatolikii, ofii isaanii “ *bineensa galaana keessaa ka'u* ” jedhamee kan moggaafaman Apo.13:1 irratti xumura ni taasisa. Duguuggaa warraaqsa booda nageenyi amantii addunyaa kiristaanaa keessatti ni hundeffama. Ammas akkas dubbifna: “ *Hanga lakkooftsi tajaajiltoota isaanii fi obboloonni isaanii warra akka isaanii ajjeefaman guutuu ta'utti yeroo muraasaaf akka tasgabbaa'an itti himame.* ” Warri Kiristoos keessatti du’an hafan hanga deebi’ee ulfina isa dhumaanisaatti itti fufu. Ergaan “ *chaappaa shanaffaa* ” kanaa Pirootestaantoota inkiizishinii phaaphaasi Kaatolikii bara “ *Tiyaatiraa* ” tureen ari’atamaa turan jennee yoo fudhanne, yeroon namoota filataman itti ajjeesan sababa tarkaanfii warraaqsa Faransaay yeroo dhiyootti, bara 1789 fi 1798, humna weeraraa tumsa phaaphaasi fi mootummaa Faransaay balleesse. Kanaaf “ *chaappaan ja'affaan* ” kan banamu sirna warraaqsa Faransaay isa Mul 2:22 fi 7:14 “ *rakkina guddaa* ” jedhanii waamu kana ilaallata . Mudaa doktiriinii isa amala isaa ta’e keessattis amantiin Pirootestaantii wal danda’uu dhabuu sirna warraaqsa Waaqayyoon hin amanne irraas miidhamaa ta’a. Lakkoofsi namoota ajjeeffamuu qaban kan gahu gocha isaati.

Lakkoofsa 12: “ *Chaappaa ja'affaa yommuu banu nan ilaale; kirkirri lafaa guddaan ni ka'e, aduum akka huuccuu gaddaa gurraacha'e, ji'i guutuun akka dhiigaa ta'e .* ”

“ *Kirkirri lafaa* ” akka mallattoo yeroo “ *chaappaa 6ffaa* ” tti kenne ‘ tarkaanfii Dilbata Adoolessa 1,¹⁷⁵⁵ naannoo sa’atii 10 a.m. Giddu-galli teessuma lafaa ishee magaalaa Liisboon kan Kaatolikii olaanaa qabduu fi walfoonni Kaatolikii 120 keessa turan ture. Kanaaf Waaqayyo “ *kirkirri lafaa* ” kun bifa hafuuraatiin raajii akka dubbate dheekkamsa isaa irratti xiyyeffate argisiiseera . Tarkaanfiin raajii dubbatame kun bara 1789 fincila ummanni Faransaay sirna mootummaa isaanii irratti kaasuun raawwatama; Waaqayyo ishee fi michuu ishee phaaphaasi Kaatolikii Roomaa erga balaaleffatee booda, lamaan isaanii iyyuu bara 1793 fi 1794tti rukutaman; guyyoota “Shororkeessummaa warraaqsa lama” jedhaman. Mul.11:13 keessatti tarkaanfiin warraaqsa Faransaay “ *kirkira lafaa* ” wajjin wal bira qabamee ilaalam . Gochoonni caqasaman guyyaa isaa adda baasuu danda’uudhaan raajiin sun caalaatti sirii ta'a. “... *aduun akka kiisha rifeensa fardaa gurraacha'e* ”, Caamsaa 19, 1780, taatee Ameerikaa Kaabaa keessatti mudate kun maqaa “guyyaa dukkanaa” jedhu argate. Guyyaa ifa aduu tokkollee hin qabne ture kunis tarkaanfii warraaqsa Faransaay Waaqayyoon hin

amanne ifa jecha Waaqayyoo barreeffamaa asitti "aduu" tiin fakkeeffame irratti raawwate raajii ture ; Macaafni Qulqulluun auto-da-fé keessatti gubate. " *Ji'i guutuun akka dhiigaa ta'e* ", dhuma guyyaa dukkanaa'aa kanaa irratti duumessi furdaan halluu diimaa mul'atuun ji'a mul'ise. Waaqayyo karaa fakkii kanaatiin hiree mooraa dukkanaa phaaphaasii-mootiidhaaf qabame, bara 1793 fi 1794 gidduutti mirkaneesse.Dhiigni isaanii cirracha qara qabu kan warraaqsaan giilootiiniin baay'inaan ni dhangala'a.

Hubachiisa : Mul.8:12 keessatti " *aduu harka sadii, ji'a harka sadii, urjii harka sadii* " rukutuun ergaan " *xurumbaa afrappaan* " miidhamtoonni warraaqsaan ta'uu isaanii mirkaneessa warra dhugaa filatamoo fi kufanii Waaqayyoon Yesus Kiristosiuun gatamanii ta'u. Kunis hiika ergaa " *chaappa shanaffaa* " amma argine kanaa ni mirkaneessa. Gocha waaqa hin qabneen ajjeechaan dhumaan filatamoo amanamoo ta'an kan raawwatamu ta'a.

Lakkoofsa 13: " *Urjiileen samii akka yeroo muka harbuu qilleensi cimaan raafame harbuu isaa isa magariisa gatuutti lafa irratti ni bu'an.* »

Mallattoon yeroo sadaffaan kun, yeroo kana kan samii, jecha jechaatti kan raawwatame Adoolessa 13, 1833, guutummaa Yunaayitid Isteetis keessatti halkan walakkaa fi sa'atii 5 a.m. Garuu akkuma mallattoo kanaan duraa taatee hafuuraa guddina hin yaadamne labse. Lakkoofsa urjiilee kanaa kanneen halkan walakkaa irraa kaasee hanga sa'atii 5 a.m.ti bal'ina samii guutuu irratti boca gaaddidduutiin kufan eenyutu lakkaa'a ture? Kun fakkii Waaqayyo nuuf kennu kufaatii amantoota Pirootestaantii bara 1843, yeroo isaan labsii Dan.8:14 hojiirra ooleen miidhamaa turan. Bara 1828 fi 1873 gidduutti, gochi laga "Tigree" (Dan.10:4), maqaa bineensa nama ajjeesu, akkasitti Dan.12:5 hanga 12. Keeyyata kana keessatti fakkiiwan "muka harbuu" amanamummaa saba Waaqayyoo, amanamummaan kun fakkii " *harbuu magariisa* " lafa irratti darbatameen gaaffii keessa galuu malee. Akkasumas, amantiin Pirootestaantii Waaqayyoon kan fudhatame of eeggannoo fi haala yeroottin yoo ta'u, tuffin ergaa raajii Wiliyaam Miilar fi deebisanii dhaabuu Sanbataa diduun garuu bara 1843tti kufaatii isaa fide.Diddaa kanaan ture " *harbuun* " kan hafe " *magariisa* ", ifa Waaqayyoo fudhachuun bilchaachuu diduu, ni du'a. Isheen sadarkaa kana keessa ni turti, ayyaana Gooftaa irraa kuftee hanga yeroo ulfina qabeessa ta'een deebi'uu ishee, bara 2030. Garuu of eeggadhaa, ibsaa isa dhumaan diduu isaatiin, bara 1994 irraa eegalee, Adveentizimii ofiisaa ta'eera, "innis" , . " *harbuu magariisa* " yeroo lama du'uuf murtaa'e.

Lakkoofsa 14: " *Samiin akka macaafa marameetti ni ba'e; gaarreen fi odolawwan hundis bakka isaanii irraa ni socho'an.* »

Kirkirri lafaa kun yeroo kana kan addunyaa maraati. Sa'atii ulfina qabeessa ta'ee mul'atutti Waaqayyo lafaa fi wantoota isheen namaan fi bineensota keessa jiran hunda ni raasa. Gochi kun kan raawwatamu yeroo " *dha'icha dheekkamsa Waaqayyo isa dhumaan torban keessaa torbaffaa* ", akka Mul.16:18tti. Innis warra dhugaadhaan filatamaniif sa'atii du'aa ka'uu isaanii, " *isa jalqabaa* ", kan " *eubbifamoo* " ta'a, akka Mul.20:6.

Lakkoofsa 15: " *Mootonni lafaa, warri gurguddaan, warri loltootaa, warri dureeyyii, warri jajjaboon, warri garboonni fi warri bilisa ta'an hundinuu, holqa keessaa fi dhagaa gaarreen keessa dhokatan.* »

Uumaan Waaqayyo ulfinaa fi humna isaa hundumaan yommuu mul'atu humni namaa kamiyyuu dhaabbachuu hin danda'u, gaaddisni kamiyyuu dheekkamsa isaa isa qajeelaa irraa diinota isaa eeguu hin danda'u. Caqasni kun akkas jedha: Haqni Waaqayyoo gosoota yakkamtoota dhala namaa hunda shororkeessa.

Lakkoofsa 16: “*Isaanis gaarreen fi dhagaadhaan, Nutti kufaa, fiula isa teessoo irra taa'ee fi dheekkamsa Hoolichaa jalaa nu dhoksaa;* »

Teessoo waaqummaa irra kan taa'u hoolaa ofii isaati, sa'atii kanatti garuu kana booda hoolaa aijjeefame sana miti kan isaanitti of dhiyeessu, “ Mootii moototaa fi Gooftaa gooftotaa ” kan dhufu diinota isaa bara dhumaa caccabsee.

Lakkoofsa 17: “*Guyyaan dheekkamsa isaa inni guddaan ga'eera, eenyutu dhaabbachuu danda'a?* »

Qormaanni jiru dhuguma “*jiraachuu* ”, jechuunis gidduu seenummaa abbaa seerummaa Waaqayyoo booda lubbuun jiraachuudha.

Warri sa'atii suukaneessaa kana keessatti “*lubbuun jiraachuu* ” danda'an warra du'uuf turan, akkaataa karoora labsii Wiixataa Mul dachii. Shororkeessummaa warra isaan aijeesuuf turan, keeyyata darbe keessatti mul'ate, ibsameera. Kanaaf warri guyyaa ulfina Yesus Kiristoos deebi'uu danda'an mata duree Mul.7 ta'a, Waaqayyo pirojektii isaa isa isaan ilaallatu keessaa kutaa tokko nuuf mul'isa.

Mul'ata 7: Adveentizimii Guyyaa Torbaffaa chaappaa Waaqayyootiin kan mallatteeffame: Sanbata

Lakkoofsa 1: “ *Kana booda ergamoonni afur golee lafaa arfan keessa dhaabbatanii arge; Qilleensi lafaa irrattis ta'e galaana irrattis ta'e muka kamiyyuu irratti akka hin bubbifne, qilleensi lafaa afran duubatti deebisan.* »

“ *Ergamoonni afran* ” kun ergamoota Waaqayyoo samii gocha addunyaa maraa kan “ *golee lafaa afran* ” fakkeeffame irratti bobba’aniidha. “ *Qilleensi afran* ” waraana addunyaa maraa, waldhabdee argisiisu; akkasitti “ *ni to’atamu* ”, ni dhorkamu, ni ugguramu, kunis nagaa amantii addunyaa maraa fida. Mallattoon “ *Galaan* ” amantii Kaatolikii fi mallattoon “ *lafti* ” amantii Haaromsaa nagaa waliin jiru. Nagaan kun immoo “ *muka* ”, fakkii namaa akka nama dhuunfaattis ni ilaallata. Seenaan akka nu barsiisutti nagaan kun kan fe’ame aangoo phaaphaasi bar 1793 fi 1799 gidduutti, guyyaa Phaaphaasiin Piyoos 6ffaan mana hidhaa Citadel Valence-sur- Rhône, bakka ani itti dhaladhee fi jiraadhu keessatti hidhamee du’e, laafaa ta’uu isaatiin ture. Gochi kun “ *bineensa gadi fagoo keessaa ol ba’u* ” Mul.11:7 irratti kan walqabatedha . Mul.8:12 keessattis “ *xurumbaa 4ffaa* ” jedhama . Ishee booda, Faransaayitti, sirni impaayera Naapooliyoon 1ffaa Apo.8:13 irratti “ *adurree* ” jedhamuun ^{fakkeeffame}, amantii Kaatolikii Konkordaatiin deebisanii dhaabe irratti aangoo isaa ni eega.

Lakkoofsa 2: “ *Ergamaan kan biraan immoo chaappaa Waaqayyo isa jiraataa qabatee gara aduu baateetti ol ba’uu isaa nan arge; ergamoota afran lafaa fi galaana miidhuuf kennameef sagalee guddaadhaan iyye, akkas jedhe :* ”

“ *Aduun baatee* ” Waaqayyo tuuta isaa isa lafa irraa Yesus Kiristoosiin Luqaas 1:78 irratti daawwachuu isaa argisiisa. “ *Chaappaan Waaqa jiraataa* ” mooraa samii Yesus Kiristoos keessatti mul’ata. “ *Sagalee guddaa* ” aangoo isaa mirkaneessudhaan, ergamaan sun humnoota ergamoota jinniwwanii addunyaa maraa warra Waaqayyo irraa hayyama argataniif “ *miidhaa akka geessisan* ”, “ *lafa* ” fi “ *galaanni* ” akka ta’u , Pirootestaantiidhaaf ajaja kenna amantii fi gara amantii Kaatolikii Roomaa. Hiikoonni hafuuraa kunniin hojiirra oolmaa jecha jechaatti kan “ *lafa, galaanaa fi mukkeen* ” uumama keenyaa ilaallatu hin dhorkan ; kan yeroo “ *xurumbaa ja’affaan* ” Mul.9:13 hanga 21tti meeshaa niwukilaraa fayyadamuudhaan irraa fagaachuun rakkisaa ta’a.

Lakkoofsa 3: “ *Hanga morma garboota Waaqayyoo keenyaa cufnutti, lafa irrattis, galaana irrattis, muka irrattis miidhaa hin godhinaa.* »

Bal’inni kun jalqaba gocha chaappaa filatamtootaa birraa bara 1843 irraa kaasee hanga kufaatii bara 1844tti kaa’uuf nu dandeessisa.Waxabajji 22, 1844 booda ture, kan Adveentistiin jalqabaa, Kaapteen Joozeef Bates, guddifachaa, . dhuunfaan , boqonnaa Sanbataa guyyaa torbaffaa. Yeroo dhiyootti, suuta suutaan, obboloota isaa fi obboleettota isaa Adveentistii yeroo sanaa hundaan fakkeeffama ture. Chaappaan kun Onkololeessa 22, 1844 booda kan jalqabe yoo ta’u, “ *ji’oota shanan* ” Mul.9:5-10 irratti raajii dubbatameef itti fufa ; “ *ji’ a shan* ” ykn waggoota dhugaa 150 akkaataa seera waggaan guyyaa His.4:5-6. Waggoonni 150 kun nagaa amantiif raajii dubbatame. Nagaan hundeffame ergaan “Adveentistii Guyyaa Torbaffaa” har’ a biyyoota dhihaa hundumaa fi bakka danda’ametti bakka bu’ee labsamuu fi guddina addunyaa maraaf kan fayyadu ture. Ergamni Adveentistii kan addunyaa maraa yoo ta’u, akka kanaattis Waaqayyo qofa irratti kan hundaa’edha. Kanaaf waadaa kiristaanaa biroo irraa waan argatu hin

qabneef, eebbifamuuf, kaka'umsa Yesus Kiristoos, Angafa mataa isaa isa samii, isa hubannoo dubbisa " Macaafa Qulqulluu" kenu qofa irratti hirkatuu qaba; Macaafa Qulqulluu, dubbii Waaqayyoo isa barreeffame kan " *dhugaa baatota isaa lama* " bakka bu'u Mul.11:3. Bara 1844 kan jalqabe yeroon nagaa Waaqayyo wabii ta'e Kufaatii bara 1994tti akka xumuramu qo'annoon Mul.9 akka agarsiisutti.

Yaadannoo barbaachisaa "chaappaa Waaqavvoo" ilaalchisee:

Sanbata qofti ga'ee inni "chaappaa Waaqayyoo" ta'u isaa mirkaneessuuf gahaa miti . Chaappaan hojiwwan Yesus qulqulloota isaatiif qopheesseen kan deemu ta'u agarsiisa: jaalala dhugaa **fi dhugaa raajii** , fi dhugaa ba'umsa firii 1Qor.13 keessatti dhiyaate. Ulaagaalee kana osoo hin guutin Sanbata kan eegan hedduun yeroo shaakala isaatiif doorsisni du'aa mul'atu ni dhiisu. Sanbanni kan dhaalamuu miti, kan filatameef kan kenu Waaqayyodha, akka mallattoo **kan isaa ta'u isaati** . Akka His.20:12-20tti: " *Aniis ani Waaqayyo isa isaan qulqulleessu ta'u koo akka beekaniif, sanbata koos ana fi isaan gidduutti mallattoo akka ta'u isaaniif kenneera.../...Sanbata koo qulqulleessaa, isaanis akka a ani Waaqayyo gooftaa keessan ta'uun koo akka beekamu ana fi isin gidduutti mallatteessi .*" . Wanta amma dubbatame kana osoo hin mormin, mirkaneessuuf malee, 2Xim.2:19 irratti akkas jennee dubbisna: " Haa ta'u iyyuu malee, bu'urri Waaqayyoo inni jabaan jechoota **chaappaa** isaa ta'an kanaan dhaabbatee in jiraata : *Gooftaan warra kan isaanii ta'an ni beeka isaaf* ; akkasumas: *Namni maqaa Gooftaa waamu, jallina irraa haa fagaatu.* »

Lakkoofsa 4: " *Gosoota Israa'el hundumaa keessaa namoota kuma dhibbaa fi afurtamii afur lakkoofsi namoota mallattaa'an nan dhaga'e:* "

Ergamaan Phaawuloos Rom.11 irratti, karaa fakkii, warri waaqa tolfamaa jijiiraman hundee abbaa warraa Abrahaam isa Yihudooni itti himatan irratti akka hidhaman agarsiiseera. Amantiidhaan kan fayyan akkuma isaa, warri waaqa tolfamaa jijiiraman kunniin dheerina hafuuraa gosoota Israa'el 12 ti. Israa'el foonii, kan mallatoon isaa dhaqna qabaa ture, kuftee, seexanaatti dabarfamee, Masiihii Yesuus diduu isheetiif. Amantiin kiristaanaa Amajjii 7, 321 irraa eegalee gantummaatti kan kufe Israa'el hafuuraa guyyaa sanaa kaasee kufteedha. Asitti, Waaqayyo Israa'el hafuuraa dhugaa bara 1843 irraa eegalee inni eebbfame nuuf dhiheessa. Innis ergama addunyaa maraa Adveentizimii guyyaa torbaffaa kan baatudha. Ammas, lakkoofsi, " 144,000 ", caqasame, ibsi isaaf malu. Jecha jechaatti fudhatamuu hin danda'u, sababiin isas sanyii Abrahaam " *urjiilee samii* " wajjin wal bira qabnee yoo ilaalle, lakkoofsi kun baay'ee xiqqaa fakkaata. Waaqa Uumaatiif lakkoofsi hamma qabee dubbata. Yeroo sanadha jechi " *lakkoofsa* " jedhu caqasa kana keessatti akka baay'ina lakkoofsaatti hiikamuu akka hin qabne, garuu akka koodii hafuuraa amala amantii Waaqayyo eebbissee adda baasu (kan inni qulqulleessu) agarsiisutti hiikamuu akka qabu hubachuu qabna. Akkasitti " 144,000 " akka armaan gadiitti ibsama: $144 = 12 \times 12$, fi $12 = 7$, lakkoofsa Waaqayyoo + 5, baay'ina namaa = gamtaa Waaqayyoo fi nama gidduu jiru. Kiyuubii lakkoofsa kanaa mallattoo mudaan hin qabnee fi iskuweerii isaa, kan fuula isaati. Pirooppoorshiniwwan kun kan Yerusaalem haaraa Mul.21:16 keessatti seera hafuuraatiin ibsame ta'a. Jechi " *kuma* " jedhu kan itti aanu tuuta lakkoofsa hin qabne kan agarsiisudha. Dhugaa dubbachuuf " 144,000 " jechuun

namoota furamanii mudaan hin qabne baay'ee ta'anii fi Waaqayyoo wajjin kakuu galan jechuudha. Gosoota Israa'el ilaachisee eruun kun nu ajaa'ibuu hin qabu sababiin isaas Waaqayyo gamtaan namootaa wajjin qabu walduraa duubaan fashalaa'us pirojektii isaa hin dhiisne. Moodeelli Yihudoottaa erga Gibxii keessaa ba'anii kaasee dhiyaate sababa malee gara Kiristoositti hin babal'anne. Akkasumas dhugaa kiristaanaa fi kabaja abboommii isaa hundumaaf, kan Sanbataa dabalatee, fi safuu, fayyaa fi seera isaa kan biroo deebi'ee argamuun, Waaqayyo, Adveentizimii amanamaa mormituu guyyoota dhuma keessatti, fakkeenyi Israa'el kan isaa wajjin kan walsimu ta'uu isaa ni arga yaadaan. Mee itti dabaluun barreffama abboommii^{4ffaa keessatti}, Waaqayyo waa'ee Sanbataa Filattoota isaatiif akkas jedha: “ *Hojii kee hundumaa hojjechuuf guyyaa ja'a qabda ... 7ffaan garuu guyyaa YaHWéH* ”, Waaqa keetii^{ti}. Guyyooni sa'aatii 24 6 walitti dabalamani sa'aatii 144 ta'uun ni mul'ata. Kanaaf, namoonni 144,000 chaappaa godhaman, seera Waaqayyoo kana amanamoo ta'anii kan ilaalan ta'uu isaanii hubachuu dandeenya. Jireenyi isaanii guyyoota ja'a hojii isaaniif hayyamameef kabaja kanaan addaan citee jira. Garuu^{guyyaa} 7ffaan meeshaa boqonaa qulqullaa'e abboommii kanaa kabaju. Amalli hafuuraa Israa'el “ Adventist ” kanaa lakkofsa 5 hanga 8 kan itti aanu keessatti ni mul'ata. Maqaan abbootii warraa Ibirootaa caqasame warra Israa'el foonii qindeessan miti. Warri Waaqayyo isaan filate qajeelummaa ka'umsa isaanii keessatti ergaa dhokataa baachuuf qofa achi jiru. Akkuma maqaa “ *walga'i torbaa* ” kan “ *gosoota kudha lamaa* ” ergaa dachaa qabatanii deemu. Inni salphaan hiikkaa isaaniitiin mul'ata. Garuu inni dureeyyii fi walxaxaa ta'e labsii haati tokkoon tokkoon isaanii yeroo isheen mucaa isaaniif maqaa moggaasuuf sababa ta'u kennite irratti hundaa'a.

Lakkofsa 5: “ *gosa Yihudaa keessaa kuma kudha lama kan mallatteeffaman; gosa Ruuben keessaa kuma kudha lama; gosa Gaad keessaa kuma kudha lama;* »

Tokkoon tokkoon maqaatiif, lakkofsi “ *kuma kudha lama kan mallatteeffame* ” jedhu: namoota baay'ee Waaqayyoo wajjin michuu ta'an kan Sanbataan mallatteeffame jechuudha.

Yihudaa : Galanni YaHWéH haa ta'u; jechoota haadha Uma.29:35: “ *YaHWéH nan galateeffadha* ”.

Ruben : Ilma tokko ilaala; jechoota haadha Uma.29:32 irraa: “ *YaHWéH salphina koo argeera* ”

Gad : Gammachuu; jechoota haadha Uma.30:11 irraa: “ *Gammachuu akkamii!* »

Lakkofsa 6: “ *gosa Asher keessaa kuma kudha lama; gosa Naftaal keessaa kuma kudha lama; gosa Minaasee keessaa kuma kudha lama;* »

Tokkoon tokkoon maqaatiif, lakkofsi “ *kuma kudha lama kan mallatteeffame* ” jedhu: namoota baay'ee Waaqayyoo wajjin michuu ta'an kan Sanbataan mallatteeffame jechuudha.

Asher : Gammachuu: jechoota haadha Uma.30:13 irraa: “ *Akkam gammadeera!* »

Naftaal : Qabsaa'aa: jechoota haadha Uma.30:8 irraa: “ *Obboleettii koo irratti waaqummaadhaan wal'aansoo qabadhee injifadhe* .”

Minaasee : Dagachuu: jechoota abbaa Uma.41:51 irraa: “ *Waaqayyo gadda koo hundumaa akkan dagadhu na godheera* ”.

Lakkoofsa 7: “ *gosa Simi'oon keessaa kuma kudha lama; gosa Leewwii keessaa kuma kudha lama; gosa Isaakaar keessaa kuma kudha lama;* » Tokkoon tokkoon maqaaf, lakkoofsi “ *kuma kudha lama kan mallatteeffame* ” jedhu: namoota baay’ee Waaqayyoo wajjin michuu ta’an kan Sanbataan mallatteeffame jechuudha.

Simi'oon : Dhaga’i: jechoota haadha Uma.29:33 irraa: “ *YaHWéH akkan hin jaallatamne dhaga'e* ”.

Lewwi : Attached: maternal words from Uma.29:34: “ *Yeroo kanaaf abbaan manaa koo natti maxxana* .”

Isaakar : Mindaa: jecha haadha Uma.30:18 irraa: “ *Waaqayyo mindaa koo naaf kenneera* ”.

Lakkoofsa 8: “ *gosa Zabuloon keessaa kuma kudha lama; gosa Yoseef keessaa kuma kudha lama; gosa Biniyaam keessaa kuma kudha lama kan mallatteeffame.* »

Tokkoon tokkoon maqaatiif, lakkoofsi “ *kuma kudha lama kan mallatteeffame* ” jedhu: namoota baay’ee Waaqayyoo wajjin michuu ta’an kan Sanbataan mallatteeffame jechuudha.

Zaabiloon : Jirenya: jecha haadha Uma.30:20: “ *Yeroo kana abbaan manaa koo na waliin jiraata* ”.

Yooseef : Inni ni buqqisa (ykn itti dabale): jechoota haadha Uma.30:23-24 irraa: “ *Waaqayyo arrabsoo koo na buqqiseera... / (... YaHWéH ilma biraan naaf haa dabalu)* ”

Biniyaam : Ilma mirgaa: jechoota haadha fi abbaa Uma.35:18 irraa: “ *Du'aa waan jirtuuf hafuura dhiisuuf osoo jettu maqaa Ben-oni* (Ilma gadda koo) jettee moggaafte garuu abbaan *Biniyaam* (Ilma Mirgaa) jedhee isa waame .

Maqaaleen 12 kun, fi jechoonni haadha fi abbaa, muuxannoo walga’iin Adveentistii isa dhumaa Waaqayyo filate jiraate ibsu; “ *misirroon Misirroo ishee Kiristoosiif qopheessite* ” Mul.19:7. Maqaa dhumaa dhiyaate, kan “ *Biniyaam* ” jalatti, Waaqayyo haala dhumaa Filatamaa isaa, namoota finciltootaan du’aan doorsifame raajii dubbata. Jijiiramni maqaa abbaan Israa’el fe’e, Waaqayyo warra filataman fayyaduudhaaf gidduu seenuun isaa raajii dubbata. Ulfinaan deebi’uun isaa haala jiru duubatti deebisa. Warri du’uuf turan ulfina argatanii gara samiitti ol fudhatamuun Yesus Kiristoosiin, Waaqa uumaa hundumaa danda’uu fi ulfina qabeessa ta’etti makamu. Ibsi “ *Ilmaan mirgaa* ” jedhu hiika raajii guutuu qaba: mirgi Filatamaa, yookaan Israa’el hafuuraa isa dhumaa, fi ilmaan isaa, filatamoo furamanii kanneen isa qindeessan ture. Akkasumas, isaan kun hoolota gara mirga Gooftaa kaa’amaniidha (Mat.25:33).

Lakkoofsa 9: “ *Kana booddee ilaaleen, kunoo, saba hundumaa, gosa hundumaa, saba hundumaa fi afaan hundumaa keessaa tuuta baay’ee kan namni lakkaa’uu hin dandeenye in jiru. Uffata adii uffatanii, damee meexxii harkatti qabatanii teessoo fi Hoolicha dura dhaabbatan.* »

“ *Tuutni guddaan, kan namni tokkollee lakkaa’uu hin dandeenye* ” kun, “ *lakkoofsi* ” “144,000” fi “12,000” caqasoota darban keessatti caqasaman kan hafuuraan koodii ta’uu isaanii mirkaneessa . Kana malees, sanyii Abrahaam

ilaalchisee ibsa: " namni isaan lakkaa'uu hin dandeenye " jedhuun kan ibsudha; " urjiitwan samii " Waaqayyo: " sanyii kee akkas ta'u " jedhee itti agarsiise . Ka'umsi isaanii dachaa dha, saba hundumaa irraa, gosa hundumaa irraa, ummata hundumaa irraa, fi afaan hundumaa irraa, akkasumas bara hundumaa irraa. Haa ta'u malee, mata dureen boqonnaa kanaa keessumaa ergaa Adveentistii isa haaraa kan Waaqayyo kenne addunya maraa irratti xiyyeffata. Isaan " uffata adii " kan uffatan wareegamtoota ta'anii du'uuf waan qophaa'aniif, labsii finciltoota dhumaatiin akka Mul.13:15tti labsamaniin du'aan itti murtaa'u. " Harka " harka isaaniitti qabaman, mooraa cubbamootaa irratti injifannoo isaanii argisiisa.

Lakkoofsa 10: " Isaanis sagalee guddaadhaan, "Fayyinni kan Waaqa keenya isa teessoo irra taa'ee fi kan Hoolichaa ti" jedhanii iyyan. »

Gochi kun haala ulfina Yesus Kiristoos deebi'uun kan kakaasu yoo ta'u, ibsa deebii mooraa finciltootaa Mul.6:15-16 keessatti ibsamee wajjin wal fakkaata. Asitti yaadni qondaaltonni filatamoo fayyan dubbatan kan finciltootaa faallaa ta'uun isaati. Isaan sodaachisuu irraa fagaatee deebi'uun Kiristoos isaan gammachiisa, isaan tasgabbeessee isaan fayyisa. Gaaffii finciltoonni gaafatan " Eenyuutu lubbuun jiraachuu danda'a? " » deebii isaa asitti argata: Adveentistoota ergama Waaqayyo hanga dhuma addunyaatti imaanaa isaaniif kenne lubbuu isaanii balaadhaaf saaxilee, yoo barbaachisaa ta'e, amanamoo ta'anii hafan. Amanamummaan kun kan hundaa'e Sanbata qulqulluu Waaqayyoon hundeffama biyya lafaa irraa kaasee qulqulla'e kabajuu irratti maxxanuu isaanii irratti, akkasumas jaalala isaanii dubbii raajii isaatiif mul'ate irratti. Sanbanni boqonnaa guddaa bara kuma torbaffaa isa Yesus Kiristoosiin booda injifatanii jirenyaa bara baraa maqaa isaatiin abdachiifame argachuudhaan itti seenuu akka danda'an amma waan beekaniif kun caalaatti ta'a.

Lakk . isaanis fuula isaaniitiin teessoo duratti, Waaqayyo duratti sagadanii , .

Mul'anni nuuf dhiyaate boqonnaa Waaqayyo isa samii guddaatti seenuu kan kakaasudha. Fakkiitwan boqonnaa 4 fi 5 irraa kanneen mata duree kana ilaalan arganna.

Lakkoofsa 12: " jedhee: Ameen! Galanni, ulfinni, ogummaan, galata, ulfinni, humni, humni, bara baraan Waaqa keenyaaf haa ta'u. Ameen! »

Xumura bareedaa muuxannoo fayyina lafaa kanaan gammadanii ergamoonni gammachuu fi galata isaanii gara Waaqa gaarummaa isa Uumaa keenya, kan isaanii, kan keenya, isa cubbuu warra filatamoo lafa irraa furuu keessatti dursa fudhateef qaban ibsu , dadhabina foon namaa keessatti foon uffachuu, du'a hamaa haqni isaa gaafate akka rakkatu dhufuu isaati. Ija hin mul'anne baay'een kun karoora fayyina kanaa marsaa hundumaa hordofanii agarsiisa jaalala Waaqayyo isa ol aanaa ta'e dinqisiifatan. Jechi isaan dubbatan inni jalqabaa " Ameen! " Dhugaa dubbachuuf ! Dhugaadha ! Waaqayyo Waaqa dhugaa, isa Dhugaa waan ta'eef. Jechi lammaffaan " kan galata " akkasumas maqaa jalqabaa gosoota 12: " Yihudaa " = Galata. Jechi sadaffaan " kan ulfina " Waaqayyos ulfina isaaf siritti dhimma qaba sababiin isaas Apo.14:7 irratti isa gaafachuuf, mata duree uumaa adda ta'e Waaqayyo jedhuun, warra bara 1843 irraa eegalee fayyina isaa himatan irraa ni yaadata. Jechi afraffaan " ogummaa "

dha . . Qorannoон barreeffama kanaa qondaaltota isaa filataman hundaan akka argamu gochuuf kan akeekedha. Ogummaan waaqaa kun yaada keenyaa ol ta'a. Haxxummaan, tapha sammuu, wanti hundinuu bifa waaqaatiin achi jira. Shanaffaan “ galata ” dhufa. Innis bifa amantii galateeffanna jechaa fi hojii qulqulluudhaan raawwatamuudha . Jahaffaa irratti “ kabaja ” dhufa. Kanatu finciltoonni baay'ee Waaqayyoon mufachiisan. Fedha isaa isa mul'ate mormuudhaan tuffiidhaan isa ilaalan. Faallaa kanaatiin, qondaaltonni filataman, hamma danda'anitti, kabaja seera qabeessa ta'een isaaf malu isaaf kennan. Torbaffaa fi saddeettaffaa keessatti “ humnaa fi humni ” dhufa. Wantoonni hidhan lamaan kun warra gabroomfataa lafaa gadi buusuuf, fincilitoota of tuultoota osoo isaan ammayyuu lafa bulchaa jiranii caccabsuuf barbaachisoo turan. Osoo humnaa fi humni kun hin jiraatin , warri dhuma filataman akkuma wareegamtoota hedduu bara kiristaanaa ni du'u turan.

Lakkoofsa 13: “ *Jaarsoli keessaa tokko immoo, “Warri uffata adii uffatan kun eenyu, eessaa dhufan? »*

Gaaffiin gaafatame kun adda ta'uu mallattoo “ *uffata adii* ” uffata “ *adii* ” Mul.3:4 fi “ *quncee talbaa gaarii* ” kan agarsiisu, Mul.19:8 keessatti, “ . hojiin qajeelaa qulqullootaa ” kan bara dhuma “ *misirroo qophaa'e* ” ta'uu, Adveentizimii bara dhuma amanamaa gara samiitti butamuu isaaf qophaa'e.

Lakkoofsa 14: “ *Anisakkana jedheen: Yaa gooftaa koo, ati beekta. Innisakkana naan jedhe: Isaan kun warra rakkina guddaa keessaa dhufanidha; uffataisaanii dhiqataniiru, dhiiga hoolaatiinis adii godhaniiru. »*

“ *Uffata adii* ” jaarsoliin tokko tokko uffatamu, Jiin, dhugaa dubbachuuf, deebii isaan keessaa tokko irraa argachuuf abdachuu danda'a. Deebiin eegamu immoo: “ *Isaan warra rakkina guddaa keessaa dhufan* ”, jechuunis warra filataman, miidhamtoota fi wareegamtoota lola amantii fi waaqa hin amanne akka “ *chaappaa 5ffaa* ” nuuf mul'ateetti dhufa. Mul.6:9 hanga 11tti: “ *Tokkoon tokkoon isaaniif uffata adii ni kenname; akkasumas hamma lakkoofsi tajaajiltoota isaanii wajjin hojjetaniifi obboloonni isaanii akka isaanii ajjeefamanii xumuramutti, yeroo dheeraadhaaf boqonnaa akka qabaatan itti himame.* ” Mul.2:22 keessatti “ *rakkinni guddaan* ” qalma sirna warraaqsa Faransaay kan Waaqayyoon hin amanne bara 1793 fi 1794 gidduutti raawwatame agarsiisa.Mirkaneessuudhaaf, Mul.11:13 keessatti: “... kana keessatti dhiironni kuma torba ajjeefaman kirkira lafaa ”; “ *Torba* ” kan amantii, “ *kuma* ” immoo baay'ina. Warraaqsi Faransaay akka kirkira lafaa tajaajiltoota Waaqayyoos ajjeesuudha. Garuu “ *rakkinni guddaan* ” kun bu'aa ba'iinsa kanaa isa jalqabaa qofa ture. Bifa isaa inni lammaffaan kan raawwatamu “ *xurumbaa 6ffaa* ” Mul.9, gulaallii Mul.11 keessatti haxxummaan dhugaa kana ni mul'isa. Yeroo Waraana Addunyaa Sadaffaa kan “ *xurumbaa 6ffaa* ” fakkeenyaa fi mirkaneessu kiristaanoni amanamoo hin taane hedduun ni ajjeefamu . Garuu bara 1843 irraa eegalee Waaqayyo warra filatamoo qulqulleessu filatee warri dhuma adda baasu ija isaa duratti baay'ee gatii guddaa waan qabaniif balleessuu hin danda'an. Seenaa fayyina lafaa isa dhumaatiif isaan qopheessa; ragaa amanamummaa isaan Sanbata isaa guyyaa torbaffaatti amanamoo ta'uudhaan isaaf kennan, yeroo mooraa fincilitootaan du'aan doorsifamanitillee. Qormaanni dhuma karoora Waaqayyo kun ergaa ” *Filadelfiyaa* ” tti darbe Mul.3:10 fi Mul.13:15 (labsii

du'aa) keessatti mul'ateera. Waaqayyoof, niyyaan tarkaanfii kan malu yoo ta'u, hamma, qormaata irratti yoo kaa'ame, balaa du'aa fudhatanitti, garee wareegamtootaa wajjin isa biratti kan makaman yoo ta'u, akkasitti "uffata adii" wareegamtoota dhugaa ta'uu isaaniitiin kan walqabatu *ta'a*. Isaan du'a jalaa kan ba'an sababa gidduu seensaa fayyisuu Yesus Kiristoosiin qofa. Qormaata isa dhumaa kana keessatti, " *rakkina guddaa* " isa lammaffaa booda , dhugaa ba'umsa amanamummaa isaaniitiin, dabaree isaaniitiin, " *uffata isaanii dhiqatu, dhiiga hoolaa keessattis ni adii* " hamma dhumaatti amanamoo ta'anii hafu. du'a isa waliin ni doorsifama. Xumura qormaata amantii isa dhumaa kanaa irratti lakkofsi namoota akkasitti wareegamtoota ta'anii du'uu qaban guutuu ta'ee " *boqonnaan* " du'aa *qulqulloota* " *chaappaa shanaffaa* " wareegaman du'aa ka'uu isaaniitiin xumurama. Bara 1843 irraa eegalee fi keessumaa bara 1994 irraa eegalee hojiin qulqullummaa Waaqayyo fudhate faayidaa kan hin qabne isa taasisa, du'a filatamoo dhugaa hanga sa'atii deebi'ee dhufutti lubbuun jiraachuu fi amanamaa ta'ee turee fi dhuma yeroon ayyaanaa isa dura jiru ammas caalaatti isa taasisa faayidaa kan hinqabne.

Lakkoofsa 15: " *Kanaafis isaan teessoo Waaqayyoo dura jiru, halkanii guyyaas mana qulqullummaa isaa keessatti isa tajaajilu. Teessoo irra taa'u dinkaana isaa isaan irra ni dhaabata;* »

Waaqayyoof gosti filatamoo kun addatti elite ol'aanaa akka bakka bu'u ni hubanna. Kabaja addaa ni kennaaf. Keeyyata kana keessatti Hafuurri yeroo walqabsiisa lama, kan ammaa fi kan dhufu fayyadama. Gochimoonni yeroo ammaa " *isaan* " fi " *isa tajaajilu* " keessatti walitti hidhaman qaama foon isaanii isa mana qulqullummaa Waaqayyoo isa isaan keessa jiraatu keessatti itti fufinsa amala isaanii mul'isu. Akkasumas gochi kun erga Yesuus Kiristoosiin butamanii booda samii irratti itti fufa. Yeroo gara fuulduraatti Waaqayyo amanamummaa isaaniif deebii isaa kenna: " *Inni teessoo irra jiru dinkaana isaa isaan irratti in dhaabata* " bara baraan.

Lakk . »

Jechoonni kun Adveentistoota dhuma irratti filatamaniif " *beela'aniiru* " nyaata irraa mulqamaniiru, " *dheebo'aniiru* " sababni isaa warra isaan dararaa fi eegdota mana hidhaatiin bishaan waan dhabaniif jechuudha. " *Ibiddi aduu* , " inni " *ho'i* " isaa dha'icha Waaqayyoo torban isa dhumaa keessaa isa afraffaatti jabaatee, isaan gubee rakkina isaan geessiseera. Garuu ibidda ibiddaa inkiizishinii phaaphaasii, gosa " *ho'a* " isa biraatiiniis wareegamtoonni " *chaappaa shanaffaa* " kan nyaataman ykn dararamaa turan. Jechi " *ho'a* " jedhu ibidda meeshaa waraanaa barame fi atoomikaa haala *xurumbaa ja'affaa keessatti fayyadamanii wajjinis wal qabata* . Warri waldhabdee isa dhumaa kana irraa hafan ibidda keessa darbanii ta'a. Wantoonni kun jirenya bara baraa, isa filatamoo qofatu seenu keessatti lammata hin ta'an.

Lakkoofsa 17: " *Hoolichi teessoo gidduu jiru isaan soorata, gara burqaa bishaan jirenyaaattis isaan in geessa, Waaqayyos imimmaan hundumaa ija isaanii irraa in haxaa'a.* »

" *Hoolichi* " dhugaa dubbachuuf, akkasumas, Tiksee Gaarii isa hoolota isaa jaallatamoo tiksudha. Waaqummaa isaa ammas asitti kan mirkanaa'e ejjennoo " *teessoo gidduu* " qabuun. Humni waaqummaa isaa warra filatamoo isaa " *gara*

burqaa bishaan jirenyatti ” geessa, fakkii fakkeenyaa jirenya bara baraa. Akkasumas haala dhuma, yeroo deebi'u, warri inni dhuma filataman imimmaan keessa jiraatan irratti xiyyeefchuuun, “ *imimmaan hunda ija isaanii irraa haxaa'a* ”. Garuu imimmaan akkasumas seenaa bara kiristaanaa keessatti, yeroo baay'ee hanga hafuura dhumaatti, namoota filatamoo isaa hundaaf kutaa hamaa fi ari'atamaa ture.

Hubachiisa : Bara keenya 2020, kan amantiin dhugaan waan bade fakkaatu keessatti mul'atni dogoggoraal mul'atu jiraatus, Waaqayyo jijiirama fi fayyina “baay'ina” ka'umsa sanyii, gosaa fi afaa lafaa hundumaa irraa dhufu raajii dubbata. Akka Mul. 9:5-10tti, yeroon hubannoo fi nagaa amantii addunyaa maraa waggoota “150” qofaaf kan inni saganteeffame ta'uu isaa beekuun qondaaltota isaa filatamaniif mirga dhugaa kan kennudha.(ykn raajii *shan ji'oota*) bara 1844 fi 1994 gidduutti.Ulaagaa adda ta'e kan filatamoo dhugaa kun hafuurri ergaa isaa Mul.17:8 keessatti caqaseera: “ *Bineensi ati argite sun ture, ammas hin jiru . Isheen boolla keessaa ol baatee, gara badiisaatis deemuu qabdi. Warri lafa irra jiraatan, warri maqaan isaanii macaafa jirenyaa keessatti hundeffama biyya lafaa irraa kaasee hin barreeffamne, bineensicha yeroo argan ni dingisiifatu , sababiin isaas inni ture, ammas hin jiru. , akkasumas deebi'ee akka mul'atu.* » **Warri dhugaan filataman** wanti Waaqayyo dubbii raajii isaatiin isaanitti labse akka raawwatamu yommuu argan **hin dingisiifatan** .

Mul'ata 8: Xurumbaa afran jalqabaa

Adabbiwwan Waaqayyoo afran jalqabaa

Lakkoofsa 1: “ *Chaappaa torbaffaa yommuu banu, gara walakkaa sa'aatiidhaaf samii irratti callisee ture.* »

Banuun “ *chaappaa torbaffaa* ” garmalee barbaachisaa dha, sababiin isaas akka Mul.5:1tti kitaaba Mul'ata “ *chaappaa torbaan chaappaan* ” guutummaatti akka banamu hayyama. Callisni banaa kana mallatteessu gocha sanaaf kabaja addaa kenna. Haqa lama qaba. Inni jalqabaa yaada ciccituu hariiroo samii fi lafa gidduu jiru, kan sababa Sanbata gatamuu Sadaasa 7, 321. Inni lammaffaan akka armaan gadiitti ibsameera: amantiidhaan, “*chaappaa torbaffaa*” kana “ *.chaappaa Waaqayyo jiraataa* ” boqonnaa 7 kan agarsiisu, akka yaada kiyyaatti, Sanbata qulqulluu Waaqayyo hundee addunyaa irraa kaasee qulqulla'e. Abboommii isaa kurnan keessaa isa afraffaan mata duree akka ta'u gochuudhaan barbaachisummaa isaa yaadateera. Achittis ragaa Waaqayyoo isa Uumaa keenya isa ol aanaa ta'eef barbaachisummaa garmalee akka qabu mul'isu argadhe. Garuu duraanuu seenaa Seera Uumamaa keessatti, guyyaan torbaffaan boqonnaa 2 keessatti adda addaan akka dhiyaate hubadheera. Guyyooni ja'an jalqabaa boqonnaa 1. Kana malees, guyyaan torbaffaan akkuma warra duraa, foormulaa “ *ture galgalaa fi ganama* ”. Addaan kun gahee raajii pirojekti fayyisuu Waaqayyoo wagga kuma torbaffaa keessatti qabuun sirrii dha. Mallattoo bara baraa filatamoo dhiiga Yesus Kiristoosiin furamanii jala kan kaa'ame, barri kuma torbaffaan mataan isaa akka guyyaa dhuma hin qabneetti. Wantoota kana mirkaneessuuf, Macaafa Qulqulluu Afaan Ibrootaa, Tawraat keessatti dhiheessuu isaa keessatti, barreffamni abboommii afraffaan warra kaan irraa adda bahee

mallattoo yeroo kabajaan callisuu gaafatu dursee jira. Mallattoon kun qabee “Pé” Afaan Irootaa irraa kan dhufe yoo ta’u akkasitti adda baafamee barreeffamicha keessatti boqonnaa mallatteessu, maqaa “pétuhot” jedhu fudhata. Kanaaf boqonnaan sanbataa guyyaa torbaffaa karaa adda ta’een Waaqayyoon mallatteeffachuuq qajeelummaa hundumaa qaba. Birraa bara 1843 irraa eegalee amantiin aadaa Pirootestaantii, dhaaltuu “Wiihata” Kaatolikii akka dhaban taasiseera. Akkasumas rakkina wal fakkaatu irraa eegalee, garuu Birraa bara 1844tti, ammas mallattoo kan Waaqayyo ta’era kan His.20:12-20 akkas jedhee isaaaf kenne: “Ani immoo Sanbata koo akka mallattoo anaa fi isaan gidduutti isaaniif kenneera, sanaaf isaanis ani YaHWéH isa isaan qulqulleessu ta’uu koo beekuu danda’u.../...Sanbata koo qulqulleessi, isaanis anaa fi isin gidduutti mallattoo akka ta’aniif ani YaHWéH, Waaqa keessan ta’uu koo ittiin beekamu. » Inni filatame sun sana booda iccitii Waaqayyo keessa seenee sagantaa sirrii piroektii isaa isa mul’ate argachuun kan danda’u karaa isaa qofa.

Kana jechuun boqonnaa 8 keessatti Waaqayyo ergaa abaarsa tartiiba kaasa. Kunis dhugaa Sanbataa gama abaarsa dhiisuun isaa, Amajjii 7, 321 irraa eegalee kiristaanotaan, bara kiristaanaa guutuu sansalataan uume jalatti akkan ilaalu na taasisa. Kanas caqasni dhufu mata duree Sanbataa “xurumbaa torba” wajjin walqabiisiudhaan kan mirkaneessudha, mallattoo “adabbii waqa torba” kan amanamummaa dhabuu kiristaanaa Amajjii 7, 321 rukutu.

Lakkoofsa 2: “*Ergamoonni torban Waaqayyo dura dhaabbatanii arge, xurumbaa torba isaaniif kennname.* »

xurumbaa torbaa jedhuuf kenu hubachuudha. Bifa mala itti kennameen mata dureen kun sammuu isa filatame guutummaatti bana. Sababni isaa himanna “cubuu” Dan.8:12 irratti Caqasame Yaa’ii Kiristiyanaa irratti, Waaqayyoon ragaa ni kenna. Dhugumayyu, cubbuun kun utuu hin jiraatin, “adabbiawan torban” kun Waaqayyoon hin raawwatamu ture. Kana malees, ifa Lewwoota 26 irraa kan ka’e adabbiawan kun abboommii isaa jibbuun qajeeloo ta’u. Kakuu moofaa keessatti Waaqayyo duraan dursee seera bu’uura wal fakkaatu fudhatee ture, jal’ina Israa’el foon amanamaa hin taanee fi manca’ee adabuuuf. Waaqayyo uumaa fi seera baasaan kan hin jijiiramne, kanaaf ragaa bareedaa nuuf kenna. Kakuun lamaan isaanii iyyuu ajajamuu fi amanamummaa kan barbaadamu wal fakkaatuun kan bitamu dha.

Mata duree “*xurumbaa*” jedhu argachuun balaaleffannaa walduraa duubaan amantiawan kiristaanaa hunda agarsiisuu ni dandeessisa: Kaatolikii, Ortodoksi, Pirootestaantii bara 1843 irraa eegalee, garuu Adveentistoota bara 1994 irraa eegalee. Akkasumas adabbii addunyaa maraa “*xurumbaa ja’affaa*” kan ni mul’isa yeroon yaaliin osoo hin xumuramin walitti rukutuu. Haala kanaan barbaachisummaa isaa madaaluu dandeensa. “*xurumbaa torbaffaan*” deebi’ee dhufuu Kiristoosiin kan walqabate, gocha Waaqayyo kallattiin, akka Sanbataatti, boqonnaa 11 keessatti addaan ni ilaalamu, sana booda boqonnaa 18 fi 19 keessatti bal’inaan ni guddata.

Jaarraa 17n darban keessatti bara 321 irraa eegalee, yookaan caalaatti sirriitti yoo dubbanne waggoota 1709 irraa eegalee, waggooni 1522 abaarsa irra darbiinsa Sanbataa irraa kan ka’e hanga deebi’ee akka deebi’u bara 1843tti labsii Daan.8:14 keessatti beellamameetti kan mallatteeffamanidha. Akkasumas guyyaa

deebi'ee dhaabbate sanaa kaasee hanga bara 2030tti Yesus Kiristoos deebi'ee dhufutti, Sanbanni eebba isaa waggoota 187 qofaaf dhiyeesse. Kanaaf Sanbanni yeroo dheeraaf namoota amanamoo ta'an filataman irratti gaarummaa caalaa namoota amanamoo hin taane irratti miidhaa fideera. Abaarsi ni mo'ata kanaaf mata dureen kun boqonnaa 8 abaarsa waaqummaa kan dhiyeessu kana keessatti bakka qaba.

Lakkoofsa 3: “ *Ergamaan kan biraan immoo ixaanaa warqee qabate dhufee iddo aarsaa irra dhaabatee; isaanis kadhannaq ulqulloota hundumaa wajjin iddo aarsaa warqee teessoo fuuldura jiru irratti akka dhi'eessuuf ixaana baay'ee isaaf kennan. »*

Daani'eel 8:13 irratti " *cubbuu nama balleessu* " erga caqasanii booda ulqulloonni mul'ataa " *bara baraa* " kan " *lubummaa* samii " *kan hin dabarre* " *Yesus Kiristoos* ilaallatu kaasaniiru , akka Ibr.7:23. Lafa irratti bara 538 irraa eegalee sirni phaaphaasii akka Dan.8:11tti fudhatee jira. Bara 1843tti Yesus Kiristoosiin araaramuuuf deebi'ee akka deebi'u gaafata ture. Kun kaayyoo mata duree nuti lakkofsa 3 kana keessatti dubbannu isa samii banee fi Yesus Kiristoos gahee fakkeenyaa akka angafa lubaa samii araarstuu cubbuu filatamoo isaatiif, isaan qofaaf nutti agarsiisuudha. Yaada keessa galchaa, lafa irratti, bara 538 fi 1843 gidduutti, mul'anni kun fi gaheen kun sochii phaaphaasota Kaatolikii Roomaa yeroon wal-ilan, Waaqayyoon mirga abbaa biyyummaa isaa isa seera qabeessa ta'e itti fufinsaan mufachiisuun kan fakkeessee fi dhuunfatame.

Boqonnaa 8 kana keessatti waan dhiyaateef akkasumas yeroo wal fakkaatutti Sanbata gatamuu wajjin waan dhaabbateef mata dureen araarsummaa Iyyesuis Kiristoos kun gama abaarsa kadhannaan kiristaanaaf godhamu kun dhaabbachuu jalattis nuuf dhiyaateera tuuta namoota of wallaalanii miidhaman "guyyaa aduu" Roomaa warra waaqa tolfamaa ture; kun, illee fi keessumaa, erga maqaa jijjiiraa gowwoomsaa fi sossobaa: "Wiixata": Guyyaa Gooftaa. Eeyyee, garuu gooftaa kam irraa? Wayyoo! Kan armaan gadii.

Lakkoofsa 4: “ *Aarri ixaana kadhannaq ulqullootaa wajjin harka ergamaa Waaqayyo duratti ol ba'e. »*

“ *Urgooftuwwan* ” “ *kadhannaq ulqullootaa* ” wajjin dhufan urgoftuu gammachiisaa aarsaa Yesus Kiristoos argisiisu. Kadhannaan warra filataman firdii waaqummaa isaa biratti fudhatama akka qabaatu kan godhu jaalala fi amanamummaa isaa agarsiisuu isaati. Keeyyata kana keessatti barbaachisummaa walqabsiisa jechoota “ *aarri* ” fi “ *kadhannaq ulqullootaa* ” hubachuu qabna. Bal'inni kun Mul.9:2 keessatti kadhannaan kiristaana Pirootestaantii sobaa ibsuuf ni fayyadama, erga haalli haaraan bara 1843 hundeffamee kaasee.

Wanti Waaqayyo caqasa kana keessatti kaasu haala yeroo ergamootaa fi guyyaa abaaramaa Amajjii 7, 321. Sanbata gatamuu isaa dura Yesus kadhanna filatamoo fudhatee maqaa isaatiin isaaniif kadhate. Innis fakkii barsiisaa kan agarsiisu hariroon dhaabbataa Waaqayyoo fi filatamoo isaa gidduu jiru akka eegamu kan agarsiisudha. Akkas ta'a hanga isaan nama isaatiif amanamummaa fi barsiisa dhugaa isaaaf ragaa bahanitti, hanga bara 321. Bara 1843tti lubummaan Yesus ulqulloota Adveentistii filataman fayyaduudhaaf sochii eebbifamaa isaa hunda deebisee ni *jalqaba* . Haata'u malee, bara 321 fi 1843 gidduutti, warri

haaromsaa dhiifama isaa irraa fayyadamoo ta'aniiru, kunis kan bara *Tiyaatiraa turan*.

Lakkoofsa 5: “*Ergamaan sun ixaana sana fuudhee iddo aarsaa keessaa ibiddaan guutee lafa irratti darbate. Sagaleen, qilleensi, balaqqeessaa fi kirkirri lafaa ni dhaga'ame.* »

Gochi ibsame jeequmsa mul'ata. Innis kan Yesus Kiristoos dhuma tajaajila araarsummaa isaa irratti yeroon xumura yeroon ayyaanaa ga'eedha. Gaheen "iddoon aarsaa" xumurama, "ibiddi", fakkii du'a araaraa Yesus Kiristoos, "lafa irratti darbatama", warra xiqqeessanii ilaalan irraa adabbii gaafata, tokko tokkoof immoo tuffatama. Dhumni addunyaa kallattiin gidduu seenuu Waaqayyootiin mallatteeffame asitti foormulaa furtuu Mul.4:5 fi Bau.19:16 keessatti mul'atuun kan ka'edha. Ilaalchi waliigalaa bara kiristaanaa dhufaatii Yesus Kiristoos "Adventist" kanaan xumurama.

Akkuma Sanbataatti, mata dureen araarsummaa samii Yesus Kiristoos gama abaarsa firdii isaa jalatti bara 321 fi 1843 gidduutti dhiyaateera. Qulqullooni waa'ee isaa Hafuura gaaffii keessa galchan, Dan.8:13, sababa gaarii qaban yeroo lubummaan "bara baraa" Yesus Kiristoosiin itti fudhatamu beekuu barbaaduudhaan.

Hubachiisa : Hiikkaa kanaan duraa gaaffii keessa osoo hin galchin ibsi lammataa hiika qaba. Hiikkaa lammaffaa kana keessatti, xumurri mata duree araarsummaa Yesus Kiristoos guyyaa Amajjii 7, 321, yeroo sanbata Kiristaanoni dhiisuu Waaqayyo dheekkamsa kan warra dhihaatiin araara ta'u keessa akka seenu isa taasise waliin walqabsiisuu ni danda'ama Kiristaanummaan, karaa "xurumbaa torba" kan lakkoofsa 6 isa itti aanu irraa dhufaniin. Ibsi dachaa kun caalaatti sirrii dha sababiin isaas Sanbata dhiisuu hanga dhuma addunyaatti bu'aa waan qabuuf, bara 2030, bara ulfina qabeessa mul'atuun deebi'uu isaatiin, Yesus Kiristoos bara baraan sirna phaaphaasi Roomaa fi Ameerikaa isa dhuma irraa itti buqqisu Deeggarsa Pirootestaantii, isa tajaajiluu fi bakka bu'uu jedhu sobaa isaanii. Yesus sana booda maqaa "Mataa" Waldaa Phaaphaasiin dhuunfatte jedhu deebisee ni jalqaba. Dhugumatti, akka warra amanamoo filataman irraa adda ta'ee, kiristaanoni kaafiroota kufan labsii Dan.8:14 fi bu'aa isaa hanga dhuma biyya lafaatti ni tuffatu; kunis akka barsiisa Mul.6:15-16tti Yesus yeroo deebi'u sodaa isaaniif qajeelaa ta'a. Bara 2030 dura "xurumbaa" ja'an jalqabaa bara 321 fi 2029 gidduutti raawwatamu. "xurumbaa ja'affaan", adabbii akeekkachiisaa isa dhuma dhabamsiisaa isa dhuma dura, Waaqayyo kiristaana finciltoota baay'ee hamaadhaan adaba. Adabbii ja'affaa kana booda qormaata amantii addunyaa isa dhumaatiif haalawan ni qindeessa haala kana keessattis ifni mul'ate labsamee namoota lubbuun hafan hundaaf ni beekama. Filattooni fi kufan sana booda filannoo bilisaa isaanitiin, balaa du'aa fuulduratti gara hiree isaanii isa dhuma kan ta'u: filatamtootaaf jirenyaa bara baraa, du'a murtaa'aa fi guutuu ta'etti kan tarkaanfatan dhugaa agarsiifame fulduratti dha warra kufaniif.

Lakkoofsa 6: “*Ergamoonni torba warri xurumbaa torba qaban immoo dhageessisuuf qophaa'an.* »

Caqasa kana irraa, Hafuurri bara kiristaanaa ilaalchisee ilaalcha waliigalaa haaraa nuuf dhiheessa, akka mata duree isaatti "xurumbaa torba" jechuunis "adabbii torba walduraa duubaan" kan bara kiristaanaa mara Amajjii 7, 321, bara

“*cubbuun*” itti raabsamee ture. sirnaafi **siiviiliin** hundeffame. Seensa Mul’ata 1 keessatti “*sagaleen*” Kiristoos mataan isaa duraanuu sagalee “*xurumbaa*” wajjin wal bira qabamee akka jiru nan yaadadha. Meeshaan Israa’el keessatti namoota akekkachiisuuf itti fayyadaman kun hiika guutuu mul’ata Apokilaapsii of keessaa qaba. Akekkachiisni kun kiyyoo diinni kaa’e akekkachiisa.

Lakkoofsa 7: “*Inni jalqabaa ni bilbile. Bokkaa fi ibiddi dhiigaan makamee lafa irratti darbatame; lafti harka sadii keessaa tokko ni gubate, mukkeen harka sadii keessaa tokkos ni gubate, baalli magariisaa hundinuu ni gubate.* »

Adabbii jalqabaa : bara 321 fi 538 gidduutti, weerara adda addaa Impaayera Roomaa irratti ummatoota “barbarian” jedhamaniin raawwatame. Keessattuu namoota “Huun” kan hogganaan isaanii Attilaan, siritti, “dha’icha Waaqayyoo” jedhee dubbate nan yaadadha. Dha’icha kutaa Awurooppaa ibiddaan gube; kaaba Gaul, kaaba Xaaliyaanii fi Paanooniyyaa (Krooshiyaa fi dhiha Haangaarii). Dhaadannoo isaas, Yaa akkam beekamaadha! “Iddoo fardi koo darbu margi deebi’ee hin biqilu.” Gochi isaa lakkoofsa 7 kana keessatti haala gaariin gabaafamee jira; wanti hir’ate hin jiru, wanti hundi achi jira. “*Bokkaa*” mallattoo gaaga’ama midhaanii yoo ta’u “*ibidda*” ammoo mallattoo balleessuu meeshaalee fayyadamanii ti. Akkasumas, “*dhiigni lafa irratti dhangala’e*” mallattoo lubbuu namootaa humnaan ajjeefamuu akka ta’e beekamaadha. Gochimni “*darbatame*” jedhu dheekkamsa uumaa, seera kenu fi fayyisaa Waaqayyo isa “*ibidda iddo aarsaa irraa darbatee*” booda gocha kakaasuu fi qajeelchu lakkooftsa 5 irratti agarsiisa.

Kanuma wajjin, Lew.26:14 hanga 17 irratti akkas jennee dubbifna: “*Isin garuu yoo na hin dhageeffatin, abboommii kana hundumaas yoo hin raawwanne, seera koo yoo tuffatte, lubbuun keessanis firdii koo yoo jibbite, akkasitti ati abboommii koo hundumaa hin raawwattu, kakuu koos hin cabsitu, sana booda ani kana sitti nan godha. Soda, nyaata fi ho’aa qaamaa ija kee akka laamsha’u, lubbuun kee akka dhiphatu sitti nan erga; sanyii kee immoo akkasumaan ni facaafta, diinonni kee ni nyaatu. Fuula koo sitti nan kaa’a, ati immoo diinota kee duratti ni mo’amta; warri si jibban si bulchu, ati immoo osoo hin ari’amin ni baqatta.* »

Lakkoofsa 8: “*Inni lammaffaan ni bilbile. Wanti akka gaara guddaa ibiddaan gubatu galaanatti darbatame; galaannis harka sadii keessaa tokko dhiiga ta’e , .*

Adabbii Lammaffaa : Furtuu fakkiwwan kanaa Er.51:24-25 irratti argama: “*Baabiloonii fi jiraattota Kaldiyaa hundumaaf hammeenya isaan Tsiyon irratti raawwatan hundumaaf nan deebisa, jedha YaHWÉH. Yaa gaara badiisaa kunoo, ani sitti nan morma, jedha Yaahiwween, ati kan guutummaa lafaa balleessite! Harka koo sitti diriirsa, dhagaa irraa si gad buusa, gaara ibiddaa si godha.* » Hafuurri sirna phaaphaasii Roomaa maqaa fakkeenyaa isaa “*Baabiloon*” jedhuun kan kaasu lakkooftsa 8 kana keessatti yoo ta’u kunis bifa “*Baabiloon the guddaa*” jedhu Mul.14:8, 17:5 fi 18:2 keessatti. “Ibiddi” dhuunfaa ishee irratti maxxanuudhaan, hamma isa deebi’ee dhufuu Kiristoosii fi firdii isa dhumaa ishee nyaatu, hamma isa isheen warra ishee raggaasisanii fi ishee deeggaran jibbaan bobeessuuf itti fayyadamt: mootota Awurooppaa fi ummatoota isaanii Kaatolikii

.. Asitti akkuma Daani'eel keessatti " *galaanni* " dhala namaan kan haguuggii raajii ilaallatu bakka bu'a; namummaa ummatoota maqaan isaanii hin ibsamne kanneen bu'uuraan jijiirama kiristaanaa mul'atullee waaqa tolfamoo ta'anii hafan. Sirni phaaphaasii bara 538 hundeffamee bu'aan inni jalqabaa humna waraanaa hidhatee namoota jijiiruuf jecha haleeluu ture. Jechi " *gaara* " jedhu rakkina teessuma lafaa cimaa ta'e argisiisa. Sirna phaaphaasii kan diina Waaqayyoo ta'us fedha waaqummaa isaatiin kan kaka'u ibsuun isa sirrii dha; kunis jirenya amantii Kiristaanota amanamoo hin taane jabeessuuf bu'aan isaa ari'atamaa, gidiraa fi du'a isaan giddutti fi ummatoota alaa amantii adda addaa qaban giddutti. Amantiin dirqamaa Sanbata qulqulluu Waaqayyoo irra daddarbuu irraa kan ka'e waan haaraa dha. Duguuggaa hin barbaachifne kan dirqiin jijiirraa Chaarlemyaaniin raawwatee fi ajaja waraana fannoo ummatoota Musliimaa irratti xiyyeefafe, kan Phaaphaasii Urbaan 2ffaan jalqabame irraa liqii qabna; wanti hundinuu " *xurumbaa lammaffaa* " kana keessatti raajii dubbatame.

Lakkoofsa 9: " *Uumamtoota galaana keessa jiran keessaa harka sadii keessaa tokko ni du'u, dooniiwan harka sadii keessaa tokkos ni badan .* "

Bu'aan isaas kan addunyaa maraa fi hanga dhuma addunyaatti kan turudha. Jechoonni " *galaana* " fi " *dooniiwan* " jedhan walitti bu'iinsa Muslimoota Galaana Meditiraaniyaanii waliin uumamu keessatti hiika isaanii ni argatu, garuu ummatoota Afrikaa fi Ameerikaa Kibbaa waliinis amantiin Kaatolikii mo'ataa fe'ame ajjeechaa suukaneessaa uummataa dhalootaan jiraatan irratti kan uumu ta'a.

Kanuma waliin Lew.26:18 hanga 20 irratti akkas jedhu dubbifna: " *Kana ta'us, yoo na hin dhaggeeffatin, cubbuu keessaniif dachaa torba dabalataan isin adaba. Of tuuluun humna keetii nan cabsa, samii kee akka sibiila , dachii kee immoo akka sibiila diimaa nan godha . Humni kee akkasumaan dhuma, lafti kee oomisha ishee hin argamsiisu, mukkeen lafaas ija isaanii hin kennan.* » Keeyata kana keessatti Waaqayyo jabeessuu amantii kan bara kiristaanaa keessatti Roomaan amantii waaqa tolfamaa irraa gara phaaphaasiitti darbuu isheetiin raawwatamu labsa. Mee fedhii jijiirama kana sababeeffachuun, ol'aantummaa Roomaa "Kaappitoolii" dhiisee masaraa Laateraan kan siritti "Caelius" irratti argamu, jechuunis samii irratti phaaphaasii dhaabuu isaa haa hubannu. Sirni phaaphaasii gara jabeessa ta'e kun jabeessuu amantii raajii dubbatame mirkaneessa. Firiin amantii kiristaanaa ni jijiirama. Garraamummaan Kiristoos aggaammii fi gara jabummaan bakka bu'a; akkasumas dhugaadhaaf amanamummaan gara amanamummaa dhabuu fi hinaaffaa soba amantiitti jijiirama.

Lakkoofsa 10: " *Inni sadaffaan ni bilbile. Urjiin guddaan akka ibiddaa boba'u samii irraa ni bu'e; laggeen harka sadii keessaa harka sadii fi burqaa bishaanii irrattis ni bu'e.* »

Adabbii sadaffaa : Hammeenyi maddisiifamu gara dhuma bara giddu galeessaatti cimee sadarkaa olaanaa irra ga'a. Guddinni maxxansaa makaanikaalaatiin argame, Macaafni Qulqulluun akka maxxanfamu fayyadeera. Dubbisuun qondaaltonni filataman dhugaa inni barsiisu ni argatu. Akkasitti gahee " *dhugaa ba'oota lamaa* " Waaqayyo Mul . » Amantiin Kaatolikii amantii amantii mataa isaa kan jaallatu yoo ta'u, maqaa qulqullootaa namoota isa jala jiran akka

waaqeffatan godhu sirrii ta'e mirkaneessuu Macaafa Qulqulluu qofa irratti hirkata. Sababni isaas Macaafa Qulqulluu qabachuun ittiin kan balaaleffatamuu fi kan qabate dararaa fi du'aaf kan saaxilu waan ta'eef. Fakkii caqasa kana keessatti kennameef qajeelummaa kan godhu dhugaa macaafa qulqulluu argachuudha: “*Urjiin guddaan akka ibiddaa boba'us samii irraa bu'e*.” Ibiddi amma iyyuu fakkii Roomaa yeroo kana “*urjii guddaa ibiddaa*” akka “*gaara guddaa gubaa jiruun*” fakkeeffame irratti maxxaneera. Jechi “*urjii jedhu amantiidhaan lafa ibsu*” jechuu isaa mul’isa akka Uma.1:15; kunis maqaa Yesus Kiristoosiin, isa isheen fakkii “*torch*” isa dhugaa ta’uu isaa kan himtu, ifa baatee kan inni Apo.21:23 irratti wal bira qabame. Ammallee akkuma yeroo jalqabde “*guddaa*” dha, garuu ibiddi ishee ari’atu haala “*gubaa*” irraa gara “*gubachuu*”tti ce’eera. Ibsi isaa salphaadha, Macaafa Qulqulluun kan balaaleffatamuudha, aariin ishee daran kan caalu namoota Waaqayyoon filataman ifatti mormuuf waan dirqamtuuf. Kunis akka Mul.12:15-16tti tooftaa haxxummaa fi gowwoomsaa “*bosa*” *irraa gara* “*jawwee*” ifatti ari’atutti akka ce’u isa dirqisiisa. Mormitooni ishee warra nagaa fi ajajamoo Waaqayyo filataman qofa osoo hin taane, fuula isaa duras kan jiruu fi hunda caalaa, Pirootestaantii sobaa, kan amantii caalaa siyaasaa, ajaja Yesus Kiristoos kenne tuffatee meeshaa waraanaa waan fudhatuuf, inni ajeesee fi duguuggaa sanyii hanga mooraa Kaatolikii. “*Laggeen keessaa sadaffaan*” jechuunis kutaa uummata Awurooppaa Kiristiyaanaa ta'e, akkuma “*maddoota bishaanii*” weerara Kaatolikiitiin rakkate. Fakkeenyi burqaawwan bishaanii kanaa Waaqayyo mataa isaati akka Er.2:13tti: “*Sabni koo cubbuu dachaa hojjeteera: Ana isa burqaa bishaan jiraataa ta'e, boolla bishaanii, boolla caccabaa ofii isaaniif qotuuf dhiisaniiru, . kanneen bishaan hin qabanne.*” Dachaan, caqasa kana keessatti, Hafuurri “*burqaa bishaanii*” jechuun filatamoo bifa Waaqayyootiin uumaman ibsa. Yoh. » Ibsi kun akkasumas shaakala cuuphaa ijoollee dhaloota isaanii irraa kaasee, osoo hin mari’atin, maqaa amantii kan argatan kan dhimma amantii hin filatamne tokkoof mata duree isaan taasisu agarsiisa. Akkuma guddachaa deeman naamusni amantii isaanii waan isaan gaafatuuf gaaf tokko meeshaa waraanaa qabatanii mormitoota ni ajeesu. Macaafni Qulqulluun seera bu’uraa kana kan balaaleffatu: “*Namni amanee cuuphamu in fayya, kan hin amanne garuu ni faradama* (Maarqos 16:16).”

Lakkoofsa 11: “*Maqaan urjii kanaa Raammo jedhama; bishaan sana keessaa harki sadaffaan gara mukaatti jijiiramee, namoonni baay'een bishaanicha hadhaa'aniiru.*”

Bishaan qulqulluu fi dheebuu dhaamsu isa Macaafa Qulqulluu, jecha Waaqayyoo isa baroeffame kan agarsiisu mormuudhaan, barsiisni Kaatolikii “*wormwood*”, dhugaatii hadhaa’aa, summii qabuu fi illee nama ajeesu wajjin wal bira qabamee ilaalam; bu’aan inni dhumaan barsiisa kanaa ibidda “*du'a lammaffaa firdii isa dhumaan*” waan ta’uuif kun sirrii dha. Kutaan tokko, “*harka sadii*” namootaa, barsiisa Kaatolikii ykn sobaan Pirootestaantii argateen jijiirama. “*Bishaan*” namootaa fi barsiisa macaafa qulqulluu dha. ^{Jaarraa} 16ffa keessa , gareewwan Pirootestaantii hidhannoo qaban Macaafa Qulqulluu fi barumsa isaa karaa sirrii hin taaneen kan itti fayyadaman si'a ta'u, fakkii caqasa kanaatti dhiironni namootaan fi barsiisa amantii sobaatiin ajjeefamaniiru. Kunis dhiirotaa fi barumsi amantii hadhaa’aa waan ta'eef. ”*Bishaan hadhaa'eera*”

jedhee labsuun Waaqayyo himanna " *shakkii hinaaffaa* " *kan erga Mul.6:6 chaappa 3ffaa* irratti furmaata hin arganneef deebii kenna . Inni ni mirkaneessa, yeroo jechi isaa inni barreeffamaan akkas gochuuf dhufutti, himanna ejja Amajjii 7, 321 irraa eegalee Yaa'ii irratti fidu kan yeroo ejja ofiisaa amantiidhaan Pergamom jedhamee moggaafame Apo.2:12 for 538 dura ture.

Kanuma waliin, Lew.26:21-22 irratti akkas jedhu dubbifna: " *Yoo na mormite, yoo na hin dhaggeeffanne, akka cubbuu keetii dachaa torba si rukuta. Bineensota bosonaa, ijoolleee kee si saaman, horii kee balleessan, muraasas si xiqqesse sitti nan erga; karaan keessanis nama hin hafu.* » Qo'annoo wal-fakkaataa Lew.26 fi *xurumbaa 3ffaa* *Mul'ata jalqaba* bara Haaromsaa irratti firdii Waaqayyo itti baatu mul'isa. Filattooni ishee dhugaan nagaa fi aangoo gadhiisanii, du'a ykn booji'amuu akka wareegamtoota dhugaatti fudhachuun hafu. Garuu fakkeenya isaanii isa ol aanaa irraa kan hafe, " *bineensota* " gara jabeeyyi, yeroo baay'ee, of tuulummaa dhuunfaa irraa kan ka'e, fi gara jabummaa bineensota bosonaa foon nyaataniin namoota ajjeesan qofa arga. Yaadni kun *Mul.13:1* fi 11 keessatti bifaa ni qabaata. Yeroo, seera rakkinaatti , Filatamaan " *gara gammoojjiitti* " (= qormaata) *Mul.12:6 - 12* keessatti geggeeffamu fiixee dha. 14 barreeffama macaafa qulqulluu " *dhugaa ba'oota lama* " *Waaqayyoo wajjin Mul.11:3* irraa. Bulchiinsi wal danda'uu dhabuu Phaaphaasummaa waggoota 1260f raajii dubbatame ni xumurama.

Lakkoofsa 12: " *Inni afraffen ni bilbile. Aduu keessaa harka sadii keessaa tokko, ji'aa harka sadii keessaa tokko, urjii keessaa harka sadii keessaa tokko ni rukutame, harka sadii keessaa tokko ni dukkanaa'e, guyyaanis ifa isaa harka sadii keessaa harka sadii dhabe, halkanis akkasuma.* »

Adabbii afraffen: Hafuurri asitti " *rakkina guddaa* " *Mul.2:22* keessatti labsame fakkeessa. Fakkeenyota keessatti, bu'aa isaa nuuf mul'isa: gartokkoon, " *aduu* ", mallattoo ifa Waaqayyoo, ni rukutama. Akkasumas, gartokkoon, " *ji'a* ", mallattoo mooraa amantii dukkanaa kan ilaallatu, bara 1793, fakkeessitoota Kaatolikii fi Pirootestaantii, akkasumas rukutame. Mallattoo " *urjiilee* " jedhu jalatti, kutaan Kiristaanota *lafa ibsuuf waamaman* tokko dhuunfaanis ni rukutama. Egaa eenyetu akkasitti ifa amantii kiristaanaa dhugaa fi sobaa rukutuu danda'a? Deebii: ilaalchi Waaqayyoon hin amanne ifa guddaa yeroo sanaa jedhamee fudhatama. Ifni isaa warra kaan hunda ni dukkaneessa. Barreessitoota dhimma kana irratti kitaabota barreessan, ofii isaanii kan akka Voltaire fi Montesquieu, kabaja guddaa kan qabaniifi "enlightenments" jedhamanii waamamu. Haa ta'u malee, ifni kun, jalqaba, lubbuu namaa sansalataan kan balleessu yoo ta'u, yaa'a dhiigaa dhangalaasa. Mataa mootii Luwiis 16ffaa fi kan haadha warraa isaa Maarii-Antooneet booda, kanneen hojii Kaatolikii fi Pirootestaantii dabaree isaaniitiin gilootiin warraaqxotaa jalatti kufan. Gochi haqaa waaqaa kun Waaqayyoon hin amanne haqa hin mirkaneessu; garuu dhumnii mala sana qajeelcha, Waaqayyos abbootii irree kuffisuu kan danda'u abbaa irree olaanaa, humna guddaa fi cimaa ta'een mormuudhaan qofa. " *Humnaa fi humni* " kan Gooftaa *Mul.7:12* irratti.

Kanuma waliin Lew.26:23 hanga 25 irratti akkas jedhu dubbifna: " *Adabbiin kun yoo isin hin sirreessine, yoo na mormitan, anis isin morma, cubbuu keessaniif dachaa torba dabalataan isin rukuta. Ani billaa sitti nan fida, innis*

kakuu koo haaloo ba'a ; Magaalota keessan keessatti yommuu walitti qabamtan, ani dha'icha isin gidduutti nan erga, harka diinaattis ni kennamtu. " " Billaan gamtaa koo haaloo ba'u " dhugumatti gahee Waaqayyo sirna waaqa hin qabne biyyooleessa Faransaay mataa yakkamaa ejja hafuuraa isa irratti raawwatame itti dabarsee kennedha. Akkuma dha'icha keeyyatichaa sirni Waaqayyoon hin amanne kun qajeelfama ajjeechaa jumlaa akka warri kaleessaa ajjeesan boruu miidhamtoota ta'an jalqabe. Akka qajeelfama kanaatti sirni si'oolii kun dhala namaa hunda du'aan liqimsuu waan malu fakkaata ture. Kanaafidha Waaqayyo maqaa " boolla ", " bineensa boolla keessaa ka'u ", Mul. Sababni isaas Uma.1:2 keessatti maqaan kun lafa jirenya hin qabne, bifaa hin qabne, jeequmsaa fi yeroo dheeraa keessatti, badiisa sirnaa mootummaan Waaqayyoon hin amanne raawwatu kan walhormaatu kan agarsiisudha. Akka fakkeenyatti, hiree Kaatolikii fi mootii Vendée warraaqxota pirojektiin isaanii lafa duwwaa fi namni hin jiraanne gochuu tureen maqaa "Venge" jedhamuun moggaafame arganna.

Lakkoofsa 13: " Anis ilaalee, sangri samii gidduutti balali'uu dhaga'e, sagalee guddadhaan, "Waayyoo, wayyoo, warri lafa irra jiraataniif wayyoo, sagalee xurumbaa ergamoota sadan kan biraatiin! kan bilbilamu! »

Warraaqsi Faransaay bu'aa ajjeechaa isaa kan oomishes ta'us galma Waaqayyo hawwe galmaan ga'eera. Irree amantii xumura kan godhe si'a ta'u, sana booda wal danda'uun ni mo'ate. Yeroon kun yeroo, akka Mul.13:3tti, "bineensi galaanaa "Kaatolikii" hamma du'aatti madaa'e garuu fayye" sababa aangoo cimaa "adurree" Naapooliyoona, caqasa kana keessatti dhiyaate, kan isa deebisanii dhaabe karaa Konkordaatii isaatiin. "... adurree walakkaa samii balali'u" kan agarsiisu ol'aantummaa Emperor Napoleon I kan agarsiisudha. Ummatoota Awurooppaa hunda irratti ol'aantummaa isaa babal'isee Raashiyaa irratti kufe. Filannoon kun yeroo taateewwanii irratti sirrii ta'uu guddaa nuuf dhiyeessa, yeroon 1800 hanga 1814 akkasitti yaadameera. Bu'aan guddaan bulchiinsa kanaa ulaagaa cimaa ta'e kan akkasitti guyyaa murteessaa Daani'eel 8:14, 1843. Sirni barbaachisaan kun seenaa biyya Faransaay keessatti, Waaqayyoof, beeksisa suukaneessaa kan baatu ta'a, erga isa booda amantiin kiristaanaa addunyaa maraa yeroo Waaqayyoon gurguddaa sadiin itti rukutamu ni seena " balaa ". Yeroo sadii irra deddeebi'amee yoo ilaalamu, waa'ee fiixaan ba'iinsa " balaa " ti; kunis bara 1843 seenuudhaan, akkuma Mul.3:2 barsiisutti, Waaqayyo Kiristaanonne, fayyina Yesus Kiristoos jedhan, dhuma irratti Haaromsa bara 1170 irraa eegalee jalqabame akka xumuran barbaada, guyyaa Piyeer Vaaldoo guutummaatti dhugaa macaafa qulqulluu deebissee, isaanis " mudaa hin qabne hojii "; mudaa kan hin qabne ta'uun kun Mul.3:2 fi labsii Daani'eel 8:14 keessatti kan barbaadamu ta'uu isaati. Bu'aan hojiirra oolmaa isaa bifaa " balaa " gurguddoo sadiitiin asitti kan mul'atu yoo ta'u, isaanis amma addaan baanee qoranna. Yeroon nagaa amantii kana, haala wal faallessuun, " balaa " guddaa kan godhu, hambaa waaqa hin qabne biyyooleessa Faransaay kan hamma dhuma addunyaaatti sammuu namoota warra dhihaa keessa seenee fi kan seenu ta'uu isaa irra deebi'ee akeekuun barbaada. Kun haaromsa Waaqayyo bara 1843 irraa eegalee barbaadu raawwachuuf isaan hin gargaaru.Garuu duraanuu, " chaappaan ja'affaan " Mul.6:13 " rakkina " kana keessaa isa jalqabaa fakkii " urjii kufanii " wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu agarsiisee ture. harbuu magariisa ", kanaaf

bilchina hafuuraa guutuu Waaqayyo gaafate bara 1843 irraa fudhachuu dhabuudhaan. Akkasumas mallattoon samii akeekkachiisa Waaqayyoo Adoolessa 13, 1833 yeroo beeksisa sadan gurguddoon yaadame cinatti kennameera “ *balaa* ” keeyyata qoratame.

Hafurri mul’ata isaa keessatti namoota sadan gurguddoon irratti xiyyeefatan ibsuuf jecha “ *jiraattota lafaa* ” jedhu kaasa jedhee raajii dubbate “ *balaa* ” . Waaqayyo irraa addaan ba’anii fi amanuu dhabuu fi cubbuu isaaniitiin adda ba’uu isaanii, Hafurri “ *lafa* ” wajjin isaan walqabsiisa. Faallaa kanaatiin, Yesus namoota amanamoo ta’an warra isa dhugaa ta’an jecha “ *lammiwwan mootummaa samii* ” jedhuun kan ibsudha; biyyi isaanii “ *lafa* ” osoo hin taane “ *samii* ” Yesus akka Yohaannis 14:2-3 jedhutti “ *iddoo isaaniif qopheesse* ” dha. Egaa yeroo hundumaa jechi “ *jiraattota lafaa* ” kun Apokilaapsii keessatti caqasame, dhala namaa finciltoota Yesus Kiristoosiin Waaqayyoo irraa adda ba’an agarsiisuuf.

**Mul’ata 9: xurumbaa ^{5ffaa} fi ^{6ffaa}
“ tokkoffaa ” fi “ rakkina guddaa lammaffaa ” .**

**Xurumbaa 5ffaa : “ rakkina guddaa ^{isa jalqabaa} ” .
Pirootestaantotaaf (1843) fi Adveentistootaaf (1994) .**

Hubachiisa : Dubbisa jalqabaa irratti mata dureen “ *xurumbaa 5ffaa* ” kun firdii Waaqayyo amantiiwan Pirootestaantii birraa bara 1843 irraa eegalee salphinaatti kufan irratti fidu fakkii fakkeenyatiin dhiheessa. Garuu barsiisa dabalataa fida kan beeksisa raajii kennameef mirkaneessa obboleettii *keenya* Adveentistii Guyyaa Torbaffaa, Aadde Ellen Gould White, kan Yesus ergamtuu isaa godhee filate. Hojiin raajii inni hojjete keessumaa yeroo qormaata amantii isa dhumaanisa dhumaan ibseera; tilmaamni isaa ergaa kana keessatti ni mirkanaa'a. Garuu wanti obboleettiin keenya hin beekne, eegumsi Adveentistii sadaffaan waldaa Adveentistii guyyaa torbaffaa mataa ishee qoruuf Waaqayyoon karoorfame ta'uunisaati. Eggannoos sadaffaan kun guddina ummataa lamaan darbanii akka hin fudhanne beekamaadha, garuu guddinni dhugaawwan haaraa mul'atan kan itti maxxanan dadhabina mul'atu kanaaf beenyaa kaffala. Kanaafidha, bara 1983 fi 1991 gidduutti, Faransaay, Valence-sur-Rhône keessatti, fi Moorisiyyaa irratti, erga ibsaa raajii isaa isa dhumaan didee booda, barsiisni Adveentizimii dhaabbataa ofisaa " kan garaa kaafame " Fayyisaa *lubbuudhaan* bara 1994, a date constructed by the use of the prophetic " *five months* " of verse 5 and 10 of this chapter 9. Kanaafidha, dubbisa lammaffaa keessatti, murtiin fakkii Gooftaan gama adda addaa amantii Pirootestaantii irratti baate kun kan ilaallatu dhaabbataa Adveentizimiin guyyaa torbaffaa gara gantummaatti kufe, dabaree isaatiin, ifa raajii waaqummaa diduudhaan; kun, akekkachiisni Ellen G. Whiten boqonnaa "ifa ganuu" kitaaba ishee barsiisota Adveentistii "Tajaajila Wangeelaa" jedhu keessatti kennite ta'us. Bara 1995tti, gamtaan ofisaa Adveentizimii Pirootestaantii wajjin godhame murtii qajeelaa Waaqayyo raajii dubbate mirkanesse. Kufaatiin lamaan sababni tokko akka ta'e hubadhu: jecha raajii Waaqayyo dhiheesseeif diduu fi tuffii, hojjetaa hojji kanaaf filate tokkoon.

" *Balaa* " sa'atii hammeenyaa kan kakaasee fi kaka'umsi isaa diina Yesuus fi qulqulloota isaa filatamoo ta'e Seexana ta'eedha. Hafuurri duuka bu'aan Yesus Kiristoos tokko seexanaatti akka kennamuuf yeroo isa bira gatamu maal akka ta'u fakkiidhaan nuuf mul'isa; kan sana booda " *balaa* " dhugaa guddaa ta'e uumu .

Lakkoofsa 1: " *Inni shanaffaan ni bilbilame. Urjii samii irraa gara lafaatti kufe arge. Furtuun boolla boollaa isaaf kenname , .*

" *Shanaffaan* ", garuu akekkachiisni guddaan filatamoo Kiristoos bara 1844 irraa eegalee adda baafamaniif kan kennamedha. " *Urjiin samii irraa kufe* " " *urjii Absinthe* " boqonnaa darbe irraa kan " *hin kufne* ", " *irratti achi lafa* ", garuu " *irratti ICHA lageen Fi ICHA maddoota irraa arganne kan bishaanii* ". Innis kan bara " *Sardiis* " kan Yesus " *urjiilee torban harka isaatti qabate* " jedhee yaadatudha. " *Hojii isaa* " " *mudaa hin qabne* " jedhamee labsameef, Yesus " *urjii* " ergamaa Pirootestaantii lafatti darbate.

Rakkoon Adveentistii birraa bara 1843tti xumura deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos eegamuun jalqaba irratti mul'ate. Deebi'uu kanaaf eeggachuun lammaffaa Onkoloolessa 22, 1844 xumurame. Waaqayyo injifattootaaf beekumsaa fi shaakala Sanbata qulqulluu isaa kan kenne dhuma qormaata lammaffaa kanaa irratti qofa ture. Sanbanni kun itti aansee gahee " *chaappaa Waaqayyoo* " kan boqonnaa 9 kana lakkoofsa 4 irratti caqasame fudhate. Chaappaan tajaajiltoota isaa kanaaf kan jalqabe xumura qormaata lammaffaa booda, ji'a kufaatii bara 1844.

Yaadni isaas akka kan itti aanu: ibsi " *kan kufe* " jedhu guyyaa birraa 1843, jecha labsii Dan.8:14 fi xumura dhaddacha Adveentistii isa jalqabaa irratti kan xiyyeffate yoo ta'u, kan birraa bara 1844 kan jalqaba chaappaa kan agarsiisu faallaadha mo'attoota filatamoo fi kan mata duree " *xurumbaa 5ffaa* " kanaa, kan Waaqayyoof kaayyoon isaa kufaatii amantii Pirootestaantii fi kan Adveentizimii kan bara 1994 booda isa waliin tumsa taasisu mul'isuu ta'e, xumura " *ji'oota shanan* " *raajii* dubbatame lakkoofsa 5 fi 10. Akkasitti, " *ji'oonti shanan* " mata duree kanaa ji'a kufaatii bara 1844tti kan jalqaban yoo ta'u, haala jalqaba chaappaa, mata duree ijoo keessatti, amantiin Pirootestaantii " *kufee ture* " guyyaa kana dura, *irraa* birraa 1843. Sana booda akkamitti mul'anni waqa dhugaawwan seenaa raawwataman sirriitti akka kabaju ni argina. Guyyooni lamaan 1843 fi 1844 tokkoon tokkoon isaanii gahee addaa qaban.

Yesus kan seexanaaf dabarsee dhiisee, amantiin Pirootestaantii " *boolla bishaanii* " ykn " *gadi fageenya Seexanaa* " Kaatolikii kan Haaromsitoonni ofii isaanii yeroo Haaromsa Mul'ata 2:24 irratti balaaleffatan keessa kufe. Haala dhokataa ta'een, " *lafa irratti* " akka kufe dubbachuudhaan , Hafuurri eenyummaa amantii Pirootestaantii jecha " *lafa* " *jedhuun fakkeeffamee kan mirkaneessu yoo ta'u kunis amantii Kaatolikii* " *galaana* " jedhamu keessaa ba'uus isaa kan yaadatu Mul.13 fi 10:2 keessatti. Ergaa " *Filadelfiyyaa* " *jedhu keessatti* , Yesus " *balbaloota* " banaa ykn cufaman dhiheessa. Asitti furtuun tokko mallattoo " *boolla* " dhabamu jirenyaa akka argatan waan isaan dandeessisuuf daandii baay'ee adda ta'e isaaniif bana . Sa'atiin kun, isaaniif " *ifni dukkana* " fi " *dukkanni ifa ta'a* " *dha* . Qajeeltoowwan yaada falaasama rippabilikaanotaa akka hambaa isaaniitti fudhachuun, qulqullummaa dhugaa amantii dhiiga Yesus Kiristoosiin qulqulla'e ijaan hin mul'atu. Mee siritti " *isaaf kennname* " haa hubannu. Akkasitti akka hojii isaatti tokkoon tokkoon namaaf kan kenuu Yesus Kiristoos Abbaa Murtii waaqummaati. Innis furtuu eegduu waan ta'eef; " *furtuu Daawit* " warra eebbifamaniif bara 1873 fi 1994tti, akka Mul.3:7tti, akkasumas " *furtuu boolla gadi fagoo* " warra kufaniif bara 1843 fi 1994.

Lakkoofsa 2: " *Isheen boolla gadi fagoo sana ni bante. Boolla bishaanii keessaa aarri akka aarri iddo ibiddaa guddaa tokkootti ni ba'e; aduu fi qilleensis aarri boolla bishaanii keessaa ba'een dukkanaa'e.* »

Amantiin Pirootestaantii gooftaa fi hiree ni jijiira, hojniisaas ni jijiirama. Akkasitti hiree hin hinaafamne kan " *ibidda* " " *du'a lammaffaa* " isa Mul. Fakkii " *haroo ibiddaa fi salfarii* " *fudhachuun* " *ibiddi* " firdii isa dhumaan kun " *iddoo ibiddaa guddaa* " ta'a kan warra abboommii Waaqayyoo cabsan erga gaara Siinaa irratti labsamanii kaasee akka Bau.19:18: " *Gooftaan ibidda gidduutti achi waan bu'eef, tulluu Siinaa hunduu aarri keessa ture; aarri kun akka aarri ibiddaa keessaa ba'ee* , gaarri guutuun akka malee raafame. » Hafuurri sana booda tooftaa sinimaatoogiraafii "flashback" jedhamu fayyadama, flashback, kunis hojiwwan osoo lubbuun jiranii uumaman mul'isa, warri kufan seexanaa tajaajilan. Jechi " *aarri* " jedhu asitti hiika lama qaba: isa ibidda " *iddoo ibiddaa guddaa* " *isa Mul. halkanis guyyas boqonnaa hin qaban, warri bineensichaa fi fakkii isaa waaqeffatan, akkasumas kan mallattoo maqaa isaa* " fudhatu, garuu kan " *kadhannaqulqullootaa* " akka Mul.5:8, asitti, warra qulqulloota sobaa. Sababni isaas, sochiin amantii baay'inaan kadhannaadhaan mul'atu, jechoota Yesus bara

1843tti *Saardis*, keessatti itti dubbate kana sirrii ta'uu isaati : “ *Akka lubbuun jirtutti ilaalamta; ati immoo duutteetta .* ” Du'a, fi yeroo lama du'uu, du'a yaadame “ *du'a lammaffaa* ” “ *firdii isa dhuma* ” waan ta'eef. Hojiin amantaa kun Waaqayyoo fi filatamoo isaa kan ibsu malee nama hunda gowwoomsa. Gowwoomsaan bal'aan kun akkuma addunyaan ammayyaa jedhutti “ *soba* ” dha. Akkasumas dhuguma yaada machaa'uu Hafuurri karaa fakkii “ *aarri* ” kan “ *qilleensa* ” keessatti babal'atee hamma “ *aduu* ” dukkaneessuutti yaada dhiyeessudha. Inni lammaffaan mallattoo ifa waaqummaa isa dhugaa yoo ta'e, inni “ *qilleensa* ” naannoo seexanaa kan eegame, Efe 2:2 keessatti “ *bulchaa humna qilleensaa* ” jedhamee kan waamamu fi Yesus “ *bulchaa* ” *jedhee kan waamu agarsiisa kan biyya lafaa kanaa* ” jedhu Yohaannis 12:31 fi 16:11 irratti. Addunya kana irratti kaayyoon odeeffannoo dogoggoraa dhugaa dhoksaa ta'ee turuu qabu dhoksuudha. Sadarkaa amantii irrattis kanuma: dhugaan isa filatame qofaaf. Gareewwan Pirootestaantii baay'achuun isaanii dhugaa dubbachuuuf bu'a qabeessummaa amantii Adveentistii guyyaa torbaffaa haguugee jira; kunis hanga bara 1995 yeroo “ *balaa guddaa* ” isheef tarree isaaniitti ishee simatanitti. Haala hafurraa haaraa kana keessatti, isaan miidhamtoota *du'a lammaffaa kan* fuula lafaa gara *iddoo ibiddaa ibiddaatti jijiiru ta'u* . Ergaan sun nama sodaachisaa waan ta'eef Waaqayyo maaliif akka hin dhiheessine ifatti hubachuu dandeenya. Hiree akkamii akka jalaa bahan akka hubataniif warra filatamaniif qofa kan qabamedha.

Lakkoofsa 3: “ *Awwaannisni aarri ba'ee lafa irratti faca'e; humni immoo akka humna qamalee lafaa isaaniif kennname.* »

Kadhannaan “ *aarri* ” tiin fakkeeffamu afaanii fi sammuu Pirootestaantoota kufanii irraa kan dhufu, kanaaf dhiiraa fi dubartoonni baay'ina isaanii irraa kan ka'e “ *awwaannisni* ” *fakkeeffaman*. Dhugaa dubbachuuuf uumamtoota namaan baay'ee kan bara 1843tti kufanii fi ani isin yaadachiisa, bara 1833, waggaan kudhan dura, Gooftaan baay'ina kanaa “ *kufaatii urjiilee* ” halkan Adoolessa 13 raawwatameen yaada kenneera, 1833 halkan walakkaa fi sa'atii 5 a.m. gidduutti akka ragaan seenaa namoota ijaan argan ibsutti. Ammas, ibsi “ *lafa irratti* ” jedhu hiika dachaa dheerina lafaa fi eenyummata Pirootestaantii qaba. “ *Awwaannisni* ” balleessaa fi gaaga'ama eenyutu jaallata? Qotee bulaa miti, Waaqayyos amantoota isa dabarsanii fi mormituu wajjin hojjetan midhaan isaa warra filataman balleessuuf hin dinqisiifatu, kanaaf mallattoon kun isaan irratti hojii irra oola. Sana booda, Hisqi'eel 2, boqonnaa gabaabaa keeyyata 10 qabu kana keessatti, “ *finciltoota* ” *Yihudoottaa Waaqayyo* “ *qoree, qoree fi qoree* ” *jedhee waamu ibsuuf jecha* “ *fincila* ” *jedhu yeroo 6 caqasameera* . Asitti, jechi “ *scorpion* ” jedhu kun fincilstoota Pirootestaantii ilaallata. Lakkoofsa 3 irratti, humna isaa kan akeekkachiisu mallattoo dhokataa baay'ee barbaachisaa ta'e tokkotti fayyadamuu qopheessa. Humni “ *scorpions* ” *miidhamtoota isaanii citaa* “ *funyaan* ” isaaniittiin lubbuu namaan balleessuudha. Akkasumas jechi “ *funyaan* ” kun yaada waaqayyoo Isaayaas 9:14 irratti mul'ate keessatti hiika bu'uraa qaba: “ *raajiin soba barsiisu funyaan dha* ”. Bineensonni “ *funyaan* ” isaaniitti fayyadamuu balali'aa fi ilbiisota paraasitii biroo isaan aarsan ari'anii fi rukutuuf. Asirratti fakkii “ *raajii dubartii Iizaabel* ” sobaa arganna . kan yeroo isaa Waaqayyoo fi tajaajiltoota isaa warra amanamoo hin taane gowwoomfaman

adabuu fi gidiraa fiduudhaan dabarsu. Cubbuu arrabsuuf fedhiidhaan reebuu shaakalanis qaama barsiisa amantii Kaatolikii ti. Mul.11:1 keessatti hafuurri wal bira qabamee ilaalamuu kana kan mirkaneessu jecha " *qaccee* " jedhu fayyadamuu furtuun Isaayaas 9:14 jecha " *funyaan* " jedhu waliin hiika wal fakkaatu kenna. Fakkiin waldaa phaaphaasi kun, bara 1844 irraa eegalee, amantoota Pirootestaantii kufanii fi Waaqayyoof raajota ta'anii fi soba barsiisan, yookaan raajota sobaa irratti ni hojjeta. Jechi yaadame " *funyaan* " jedhu lakkoofsa 10 irratti ifatti ni caqasa.

Ijaarsa Adveentistii 3ffaa eegamuu
(veroo kana, guyyaa torbaffaa irraa eegalee)

Lakkoofsa 4: " *Warra chaappaa Waaqayyoo morma isaanii irratti hin qabne qofa malee, marga lafaa, wanta magariisaa, muka kamiyyuu akka hin miidhan itti himame .* »

" *Awwaannisni* " kun magariisa hin nyaatu, garuu namoota " *chaappaa Waaqayyoo* " hin eegamne irratti miidhaa geessisu. " *Chaappaa Waaqayyoo* " caqasuun kun haala yeroo Mul.7 keessatti duraan uwatifame mirkaneessa. Kanaaf ergaawwan walfakkaataadha, boqonnaa 7 waa'ee warra filatamtoota chaappaa fi boqonnaa 9, warra kufanii gatamanii ilaallata. Akka Mat.24:24tti filatamaa dhugaa sossobuun akka hin danda'amne isin yaadachiisa. Kanaaf raajonni sobduu wal gowwoomsu.

Siritti, " *chaappaan Waaqayyoo morma irratti* ", jalqaba chaappaa tajaajiltoota Waaqayyoo Adveentistii filataman agarsiisa, Onkoloolessa 23, 1844. Bal'inni isaa caqasa raajii " *ji'a shan* " *bara* keeyyata itti aanu ; turtii waggoota dhugaa 150 kan guyyaa kana irratti hundaa'u ta'a.

Lakkoofsa 5: " *Ji'a shan akka isaan dhiphisan malee akka isaan ajjeesan utuu hin ta'in ; gidiraan isaan fidaniis akkuma gidiraa qoonqoo nama ciniinuu fidu ture.* »

Ergaan Waaqayyoo gochoota yeroo adda addaatti raawwataman bifa isaatiin walitti fida; kan burjaajessu fi hiikkaa fakkii rakkisaa taasisu. Garuu tooftaan kun hubatamee fudhatamuu isaatiin ergaan baay'ee ifa ta'a. Lakkoofsi 5 kun bu'uura beksisa koo deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos bara 1994. Achitti " *ji'a shanan* " raajii gatii guddaa qabu kan bara 1844 irraa eegalee guyyaa 1994 hundeessuun akka danda'amne taasisa. Haa ta'u malee, piroektii sana raawwachuuuf kan Waaqayyoo, deebi'uu ulfina qabeessa Yesus Kiristoos guyyaa kana waliin walqabsiisuun guutummaatti narra ture. Akkasitti, barreeffamicha keessatti sirrii ta'uu abdii kana akka hin danda'amne godhuun gartokkoon jaamsee, kallattii Uumaan koo hawwe irratti cichee ture. Dhugumatti, barreeffamichi akkas jechuun ibsa: " *akka isaan ajjeesaniif osoo hin taane, ji'a shan akka isaan gidirsuuf kennameef* ". Ibsi " *lakki isaan ajjeesuuf* " jedhu mata duree " *5ffaan uwatifame keessatti xurumbaa* ", waraana ajjeechaa hamaa, yeroo " *xurumbaa* "; yeroo waggoota dhugaa 150. Garuu bara isaatti, Wiliyaam Miilar gocha Waaqayyo hawwu

raawwachuuuf gartokkoon isaa duraanuu jaamaa ture; dogoggora abdii deebi'ee dhufuu Kiristoos kufaatii bara 1844f nu dandeessisu argachuu; dogoggora sobaa, shallaggiin jalqabaa birraa bara 1843 hundeesse har'a shallaggii keenya isa haaraa keessatti waan mirkanaa'eef. Fedhii fi humni Waaqayyoo olaantummaa waan ta'eef akka carraa ta'ee filatamoo isaatiif homaa fi eenyullee pirojektii isaa gufachiisuu hin danda'u. Dhugaan jiru garuu dogongorri beeksisa kun Adveentizimiin ofisaa akka agarsiisuu taasiseera, bara 1991tti, ilaalcha tuffii abdii deebi'uu Yesus Kiristoos bara 1994f labsame. And the worst for Adventists is of having been deprived of the last prophetic light which guutummaatti, boqonnaa 34 kitaabota Daani'elii fi Mul'ata ibsa, akkuma namni hundinuu barreffama kana dubbisuudhaan har'a ragaa argachuu danda'u. Kana gochuudhaan, ibsaa haaraa biroo Waaqayyo birraa bara 2018 irraa eegalee waa'ee seera isaa fi waa'ee deebi'uu Kiristoos isa deebi'ee dhufu, amma beekna, birraa bara 2030 naaf kenne irraas mulqamu; kunis bu'uura haaraa ijaarsa raajii Daani'eel fi Mul'ata irraa adda baafame irratti. Bara 1982 fi 1991 gidduutti anaaf *ji'oonni shanan sun* sochii raajota sobaa kan hanga deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos itti fufuu qabuun walqabatee ture. Sababa kanaan kan amane, kana malees kan sirrii ta'e, daangeffama yeroo uggura "*ajjeechaa*" irratti kaa'amne hin argine. Yeroo sanattis guyyaan 1994 bara 2000 dhaloota dhugaa Yesus Kiristoos bakka bu'a ture. Itti dabaluudhaanis, namni na dura sababa dogoggora koo adda baasee hin turre; kunis akkaataa fedha Waaqayyootiin galma ga'iinsa tokko kan mirkaneessudha. Mee amma xiyyeffannoo keenya gara qulqulleessuutti haa deebinu "*ji'a shan isaan gidirsuuf malee*". "*gidiraan*" *gaaffii keessa jiru* "*ji'a shan*" raajii dubbatame keessatti midhamtoota biratti waan hin rakkanneef foormulaan kun garmalee nama dogoggorsa . "*Gidiraan*" Hafuurri akeeku firdii isa dhumaan irratti warra kufan irratti ni raawwatama, bakka inni gubachuu "*haroo ibiddaa*", adabbii "*du'a lammaffaa*" irraa kan ka'e ta'a. "*gidiraan*" kun ergaa ergamaa sadaffaa Mul.14:10-11 keessatti kan labsame yoo ta'u kunis caqasni duraa "*aarri*" "*gidiraa isaanii*" caqasuudhaan kan kaase; ergaa ergama Adveentistoomi ergama isaanii isa addunyaa maraa keessaa tokko waan ta'eef sirriitti beekan. Kufaatii Adveentizimii ofisaa kanaa dursee beekee, Hafuurri ergaa kana keessatti karraa dhokataa ta'een akkas jedha "*innillee wayinii dheekkamsa Waaqayyoo xoofoo dheekkamsa isaa keessatti osoo hin makamin dhangala'e ni dhuga , ibiddaa fi dibataan immoo fuulduratti ni dararama ergamotoa qulqullootaa fi hoolicha duratti* ." Qulqullinni kun "*innillee*" kan irratti xiyyeffate, wal duraa duubaan, amantii Pirootestaantii, sana booda Adveentizimii kaafira ofisaa bara 1994tti Yesus Kiristoos ofii isaatiin fudhatama dhabe. Guyyaa kana irraa eegalee abaarsa isaa mirkaneessuuf "*fincilaan*" haaraan kun gamtaa ekuumeenikii kan Kaatolikii fi Pirootestaantoota duraanuu Waaqayyo irraa addaan citan walitti fidutti makameera. Garuu osoo Adveentizimii ofisaa hin kufin dura, foormulaan "*innillee*" jedhu Pirootestaantoota kufaniif hojiirra oola ture, sababiin isas bara 1844tti waan kufaniif, amma hiree Kaatolikii, Ortodoksii fi Yihudoota sobaa ni qooddatu. Dhugaa dubbachuuuf, "*innillee*" namoota Kaatolikii hin taane hundumaa kan Waldaa Kaatolikii Roomaa kabaju ilaallata, gamtaa ekuumeenikii ishee keessa seenuuudhaan, akkasumas seera Qosxanxinoos 1ffaakabajuudhaan : Wiixata isaa fi

dhaloota isaa "guyyaa aduu", (Ayyaana Qillee irratti Muddee 25). Hafuurri bifa tokkicha " isas " filachuudhaan, dacha isaa "isaanis" osoo hin taane, filannoo amantii filannoo dhuunfaa ta'uu isaa nu yaadachiisa, kunis Waaqayyoon, nama dhuunfaa , . fi miti, hawaasa ; akka " *Nohi, Daani'eel fi Iyoob warra ilmaan dhiiraa fi ijoollee durbaa hin fayyine* " akka His.14:18.

Gidiraawan du'a lammaffaa firdii isa dhumaan

Lakkoofsa 6: " *Bara sanatti namoonni du'a ni barbaadu, hin argan; du'u ni hawwu, duutis isaan jalaa baqa.* »

Yaadonni baay'ee loojikii ta'een yaa'u. Reefu " *gidiraa du'a lammaffaa* " kan kaase booda, Hafuurri lakkooftsa 6 kana keessatti, waa'ee guyyoota hojiirra oolmaa isaa, kan dhuma waggaan ^{kuma 7ffaa irratti dhufu}, jecha " *guyyoota sanatti* " jedhuun kan xiyyeffate raajii dubbata. Sana booda adabbii dhumaan garmalee sodaachisaa ta'e kanaa adda ta'e nuuf mul'isa. " *Namoonni du'a ni barbaadu, garuu hin argatan; du'u ni hawwu, duutis isaan jalaa baqa.* " Wanti ilmi namaan hin beekne qaamni du'aa ka'uu jal'ootaa amala qaama foonii yeroo ammaa irraa baay'ee adda ta'e akka qabaatudha. Adabbii isaanii isa dhumaatiif, uumaan Waaqayyo jirenya isaanii hamma atoomiin isaanii isa dhumaan balleessutti haala dammaqinaan itti fufuu akka danda'u gochuudhaan irra deebi'ee ni uuma. Kana malees, murtii balleessaa dhuunfaa isaanii irratti murtaa'e irratti hundaa'uun, dheerinni yeroo gidiraa tokkoon tokkoon nama dhuunfaatiif dhuunfaan kan madaqfamu ta'a. Maarqos 9:47-48 jechoota kanaan mirkaneeessa: "... *gara si'oolitti darbatamuu, bakka raammoon isaanii hin duune, ibiddis hin dhaamne.* » Akkasumas amantiin Pirootestaantii Waldaa Kaatolikii wajjin barumsa amantii sobaa hedduu kan qoodatu ta'uun isaa hubatamuu qaba, Wiixata, guyyaa jalqabaa boqonnaaf kennname malees, lubbuun hin duune amanuun jiraachuu isaa, kunis Pirootestaantoonni akka amanan taasisa jiraachuu si'ool kan Kaatolikii barsiisu. Akkasitti, doorsisni Kaatolikii si'ool bakka, bara baraan, abaaramtoonni ibiddaan itti dararaman, doorsisni mootota biyyoota kiristaanaa hunda itti galche, dhugaa xiqqoo qaba ture, garuu hundumaa caalaa soba baay'ee qaba ture. Sababni isaas, tokkoffaa, si'ooliin Waaqayyo qopheesee dhuma " *waggaan kuma* " firdii samii warra jal'oota qulqullootaan itti kennamu qofa irratti boca qaba. Lammaffaa immoo, gidiraan sun yeroo dheeraa ta'us, haala lafaa amma jiruun wal bira qabamee yoo ilaalamu bara baraa hin ta'u. Namoota duuti isaan jalaa baqatu argan keessaa, hordoftoonni fi falmitoonni ciccimoon dogmaa Giriikii warra ormaa kan lubbuun hin duune jedhu ni argamu. Akkasitti Waaqayyo osoo lubbuun isaanii dhuguma hin duune ta'ee hiree isaanii maal akka ta'u tilmaamuuf muuxannoo isaaniiif ni dhiheessa. Hunda caalaa garuu waqaeffattoota "guyyaa aduu hin mo'amne" waaqummaa isaanii wajjin wal qunnamu; lafti ofii isheetii kan isaan baatte, walitti makamuu maagmaa ibiddaa fi salfariitiin "aduu" taatee.

Mul'ata gowwoomsaa nama ajjeesu

Lakkoofsa 7: " *Awwaannisni kun akka fardeen lolaaf qophaa'anii turan; Mataa isaanii irratti gonfoo akka warqee, fuulli isaaniis akka fuula namaa ture.* »

Mallattoolee isaatiin lakkooftsi 7 karoora gochaa mooraa Pirootestaantii kufe agarsiisa. Gareen amantii (*fardeen*) " *lola* " hafuuraaf kan walitti qabaman

yoo ta'u kunis dhuma yeroo ayyaanaa qofa kan raawwatamu ta'us galmi dhumaa achi jira. Lolli kun Mul 16:16 irratti maqaa " *Armaagedoon* " jedhu argateera . Sana booda Hafuurri dhugaa wantootaa wajjin wal bira qabamee ilaalamuu isaa irratti cichuu isaa hubachuun sirrii dha; kan inni godhu itti fayyadama jecha " *akka* " jedhu baay'isuun. Kun karaa inni himanna Sobaa namoota amantii dhimmi ilaallatu haaluudha. Wanti hundinuu mul'ata gowwoomsaa qofa: " *gonfoo* " nama amantii mo'eef waadaa galame, amantiin (*warqee*) mataan isaa kan amantii dhugaa wajjin " *walfakkeenya* " qofa qabu . " *Fuulli* " amantoota sobaa kanaa wanti isaan hafe bifaa namaa qofa waan ta'eef ofii isaanii gowwoomsaa dha. Murtii kana kan ibsu hidhaa fi qalbii qorata. Yaada dhoksa ilma namaa beekee mul'ata dhugaa isaa namoota filate waliin qooddata.

Lakkoofsa 8: " *Rifeensa akka rifeensa dubartootaa, ilkaan isaaniis akka ilkaan leencaa ture.* »

Akka 1Qor.11:15, 16 tti. rifeensi dubartootaa akka golgaa tajaajila. Akkasumas gaheen golgaa fuula, eenyummaa nama haguugamee dhoksuudha. Lakkoofsi 8 kun karaa mallattoo isaatiin mul'achuu dogoggoraan gareewan amantii kiristaanaa balaaleffata. Kanaaf bifaa alaa (*rifeensa*) waldoota (*dubartoota* , Efe.5:23-32) qabu , garuu hafuurri isaanii gara jabummaa (*ilkaan*) " *leencotaa* " ni jiraata. Fuulli isaanii maaliif bifaa namaa qofa akka qabu caalaatti hubanna. Yesus leencota wajjin wal bira qabuun isaa sababa malee miti. Kanaaf haala sammuu ummata Roomaa kan Kiristiyanota jalqabaa dirree isaanii irratti leenconni akka nyaatan godhan yaadachiisa. Akkasumas wal bira qabuun kun sirrii dha sababiin isaas dhuma addunyaa irratti, isaan ammas filatamoob dhugaa isa dhumaa Yesus Kiristoos ajjeesuu waan barbaadaniif.

Lakkoofsa 9: " *Gabatee harma sibiilaa kan ta'e, sagaleen baallee isaaniis akka sagalee gaarii fardeen baay'ee lolaaffiigan ture.* »

Keeyyatni kun fakkeessummaa panoply loltuu dhugaa Yesus Kiristoos isa " *hambaa* " *haqaa uffate irratti xiyyeffata* (Efe.6:14), garuu asitti, *haqni* kun akka " *sibiilaa* " duraanuu mallattoo impaayera Roomaa keessatti jabaadha Daani'eel. " *Awwaannisni* " yeroo sochii taasisan " *baallee isaanii* " waliin sagalee dhageessisu . Kanaaf wal bira qabamni dhufu gocha ilaallata. Qulqullinni armaan gadii kun Roomaa fiigichi gaarii ishee " *fardeen hedduu* " wajjin wal'aansoo qabu warra Roomaa naannoo isaanii irratti gammachiise wajjin walitti dhufeenya akka jiru mirkaneessa. Fakkii kana irratti " *fardeen baay'een* " *jechuun: gareewan amantii hedduun* " *gaarii* " Roomaa harkisuu walitti qabaman , aangoo Roomaa ulfina kennuu; Roomaa kan geggeessitoota amantii biroo karaa sossobaa isheetiin akka isaan jilbeenfachiiftu akkamitti akka too'attu beektu. Akkasitti Hafuurri gocha mooraa fincilitootaa gabaabsee ibsa. Akkasumas walga'iin Roomaa fayyadu kun " *lola Armaagedoon* " isa dhumaa mormitoota Wiixataa, warra amanamoo Sanbata Waaqayyoon qulqulla'an irratti, fi osoo hin beekin, Kiristoos, Eegduu Ittisaa isaanii irratti xiyyeffateef isaan qopheessa.

Lakk . »

Keeyyatni kun golgaa lakkoofsa 3, bakka jechi " *funyaan* " jedhu mata duree " *humna qamalee* " jedhu jalatti yaadame kaasa . Hiikni isaa nama Isaayaas 9:14 keessatti hin barbaanneef ifa ta'u baatus ifatti caqasameera. Kun dhimma koo miti, kanaaf furtuu barbaachisaa kana nan yaadadha: " *raajin soba barsiisu*

funyaan dha ”. Ergaa koodii ta’e jechoota kanaan qulqulleessa: gareewwan kun raajota sobaa (*funyaan*) fi finciltoota (scorpions) fi *arraba sobaa (cittoo) qaban, raajota sobaa* (*funyaan*) kana keessattis *humni namoota irratti miidhaa geessisuu* yookaan, to isaan sossobuu fi Wiixata Roomaa waggaa 150 (*ji’ a shan*) nagaa amantii Waaqayyoon wabii ta’eef akka kabajan amansiisuu; kunis “ *darara du’ a lammaffaa* ” murtii isa dhuma ^{waggaa kuma 7ffaa irratti} dhuma haala hin sirreeffamneen isaan saaxilu . Yeroon akkan yaadutti namoonni baay’een barbaachisummaa guyyaa boqonnaa hin argu! Ergaa decoded revealed kana yoo amanan yaada isaanii ni jijiiru turan.

Lakk . »

Caalaatti sirriitti yoo ilaalle, himannaan Waaqayyoo olka’iinsa isaa irra ga’a: gareewwan amantii kun akka mootiitti, Seexana, “ *ergamaa boolla* ”. kan “ *waggaa kuma tokkoof* ” lafa badaa keessatti hidhaman akka Mul.20:3. Jechi “ *gad fagoo* ” jedhu Uma.1:2 keessatti mallattoo jireenyaa xiqqoo osoo hin qabatin dura lafa agarsiisa. Jechi kun akkasitti lafti lafa onaa taate, bifa jirenyi hundinuu ulfina qabeessa deebi’ee dhufuu Kiristoosiin haxaa’ame argisiisa. Haala kana keessa “ *waggaa kuma tokkoof* ” ni jiraatti , jiraataan ishee ergamaa Seexanni ishee irratti hidhame qofa ta’ a. Kan Waaqayyo Mul 12 irratti “ *jawwee* ,” fi *bofa* , *seexanaa jedhee waame fi Seexana* ”, asitti maqaa Balleessaa jedhu argateera, hiikni jechoota “ *Ibirootaa fi Giriikii , Abaadooniifi Apooliyoon* ” jedhu. Hafuurri karaa dhokataa ta’een ergamaan kun akkamitti hojii Waaqayyoo isa lolaa jiru balleessuuf akka deemu nutti hima. “ *Afaan Ibrootaa fi Giriikii* ” . afaanota barreeffama macaafa qulqulluu isa jalqabaati. Akkasitti, erga amantiin Pirootestaantii kufee, bara 1844, jalqaba mata duree kanaa “ ^{5ffaa} *xurumba* ,” jechuun seexanni fedhii beekamaa Macaafa Qulqulluu Qulqulluudhaaf qabuun ishee deebisee kenne. Garuu jalqaba ulfina qabeessa Haaromsaa irraa faallaa ta’ee, amma karoora Waaqayyoo balleessuuf itti fayyadama. Seexanni amantii Haaromfame kufe wajjin hojii irra oolcha, yeroo kana milkaa’inaan, waan inni Kiristoos ofii isaatii akka kufu gochuuf akkasumaan yaale, sa’atii qormaata mormii isaa irratti.

Lakkoofsa 12: “ *Rakkinni inni duraa darbeera. Kana booda balaan lama dabalataa kunooti* . »

Asitti xumurama, lakkoofsa 12 irratti, mata dureen baay’ee adda ta’e kun kan “ ^{5ffaa} *xurumba* .” Yeroon kun dhalli namaa bara 1994 kalaandarii isaa barame akka seene agarsiisa. Hanga sanatti nageenyi amantii amantiwwan waaqa tokkicha ta’an hunda gidduutti itti fufee ture. Namni kaka’umsa hafuuraa amantiif of kennuudhaaf ajjeefame hin jiru. Kanaaf lakkoofsa 5 irratti dhorkaan ajjeechaa akkuma Waaqayyo labse kabajamee fi raawwatame.

Garuu Hagayya 3, 1994, haleellaan amantii Musliimaa inni jalqabaa GIAn qondaaltota Faransaay shan naannoo imbaasii Faransaay Aljeers jirutti ajjeese, itti aansee jala bultii ayyaana kiristaanaa Mudde 24, 1994 irratti haleellaan xiyyaara Faransaay irratti raawwatameen lubbuu namaan galaafate lammii Faransaay tokko dabalatee namoota sadii Aljeers keessatti argamu. Ganna itti aanutti gareewwan Islaamummaa hidhatee GIA Aljeeriyya RER magaalaa guddoo Faransaay Paaris irratti haleellaa lubbuu namaan galaafate. Akkasumas bara 1996tti Aljeeriyya magaalaa Tibhirine keessatti luboonni Kaatolikii Faransaay 7 mataa irraa

muramaniiru. Kanaaf dhugaa ba'umsi kun “ *ji'a shanan* ” raajiin dubbatame darbuu isaaf ragaa ta'a. Kanaaf waraanni amantii deebi'ee jalqabuu fi hanga dhuma addunyaa Kiristoos ulfina argate deebi'ee dhufutti itti fufuu danda'a.

Xurumbaa ^{6ffaa} : Guddaa lammaffaa “ *balaa* ” .

Adabbi Jahaffaa Qulqullummaa Kiristaanummaa Sobaa

Hundaa

Waraana Addunyaa Sadaffaa

Lakkoofsa 13: “ *Inni ja'affaan ni bilbile. Gaanfa arfan iddo aarsaa warqee isa fuula Waaqayyoo dura jiru irraa sagalee tokkon dhaga'e* .

Adabbiin akeekkachiisaa ja'affaan kun “ *wayyoo* ” *guddaa* “ *lammaffaa* ” kan Mul 8:13 irratti labsame ta'a. Innis xumura yeroo ayyaana waloo fi dhuunfaa kan dursu yoo ta'u akkasitti bara 2021 fi 2029 gidduutti kan raawwatamu ta'a. Lakkoofsa 13 kanaan, seensa mata duree “ ^{6ffaa} *xurumbaa* ” waraanni deebi'uu fi hayyama “ *ajjeesuu* ” ni mirkaneessa . Mata dureen haaraan kun gareewwan amantii warra “ ^{5ffaa} *xurumbaa* » duraanii. Mallattoowwan itti fayyadaman walfakkaataadha. Akkasumas wantootni akkasitti ibsamuu danda'u: ummatoota “ ^{5ffaa} *trumpet* ” “ *ajjeesuu dhiisuu* ” amaleeffataniiru , hanga adabbi du'aa dhorkuutti, Awurooppaa fi USA keessatti kutaalee tokko tokko keessatti. Daldalli idil-addunyaa faayidaan akka hojjetu mala argatan, kunis isaan badhaadhesseera. Kanaaf kana booda deeggartoota waraanaa osoo hin taane, aarsaa kamiinuu ittistoota nagaa ta'u. Kanaaf waraanni ummatoota kiristaanaa gidduutti taasifamu kan ala ta'e fakkaata, garuu kan nama dhibu amantiin waqa tokkicha sadaffaan nagaa baay'ee xiqlaadha, kan miila lama irra deemu Islaamummaadha: kan shororkeessitoota socho'anii fi kan hordoftoota biroo gocha ajjeechaa isaaniif harka rukutan. Kanaaf namni haasofsiisu kun abdii nagaa waaraa akka hin danda'amne kan godhu yoo ta'u, uumaan Waaqayyo walitti bu'iinsi qaroominaa fi amantiwwanii bu'aa du'aa guddaa akka geessisu hayyama isaa “ *sagalee dhageessisuun* ” *gahaa ta'a* . Lafa hafe irrattis tokkoon tokkoon ummataa diina aadaa isaa, qoqqoodinsa seexanaa fi jinniwwan isaatiin guutummaa pilaaneetii ilaachisee qophaa'e ni qabaata.

Haa ta'u malee asitti, raajiin kun naannoo murtaa'e tokko irratti kan xiyyeefate yoo ta'u, kunis Kiristaanummaa warra dhihaa kan hin amanammedha.

Adabbiin dhuma, “ *dha'icha dhuma torban* ” kan deebi'ee dhufuu Kiristoos dura dhufu dura, maqaa “ ^{6ffaa} *xurumbaa* .” Duraanis, gara bal'ina mata duree sanaatti osoo hin seenin dura, mata dureen kun dhuguma “ *balaa guddaa* ” “ *adurree* ” impaayera Naapooliyoon Apo.8:13 keessatti labse keessaa isa lammaffaa akka ta'e ni beekna. Haa ta'u malee, montage yaada kanaan madaqfame keessatti, raajiin Apo.11 maqaa kana “ *wayyoo lammaffaa* ” Warraaqsa Faransaay “ *bineensa boolla keessaa ka'u* ” jedhameef kenna.

Akkasumas mata duree “^{4ffaa} xurumbaa” Mul.8 ti. Kanaaf Hafuurri taateewwan ilaallatu gidduutti walitti dhufeenyi cimaan akka jiru nuuf yaada “^{4ffaa} fi ^{6ffaa} xurumbaa.” Walitti dhufeenyi kun maal akka ta’ e ni arganna.

Yeroo “^{6ffaa} xurumbaa” sagalee, sagalee Kiristoos, iddo aarsaa ixaana duratti araarsaan tartiiba ibsa. (Akka fakkii dinkaana lafaa isa gara fuulduuraatti ga’ee samii akka araarstuu kadhanna filatamtootaaf qabu raajii dubbateetti).

Awurooppaan Dhihaa dheekkamsa Yesus Kiristoosiin irratti xiyyeefata

Lakkoofsa 14: “Ergamaa ja’affaa isa xurumbaa qabate sanaan, “Ergamotoa afran laga guddaa Efraaxis keessatti hidhaman hiikkadhu!»

Yesus Kiristoos akkas jedhee labseera: “Ergamotoa afran hiikaa kanneen laga guddaa Efraaxis irratti hidhaman”: humnoota jinniwwanii addunyaa maraa kan Awurooppaa giddu galeessa godhate kan maqaa Efraaxis jedhuun fakkeeffaman gadhiisa; Awurooppaa Dhihaa fi dheerina ishee Ameerikaa fi Awustiraaliyaa bakka isaan bara 1844 irraa eegalee qabamanitti, akka Mul.7:2; Isaan kun ergamotoa afran lafaa fi galaana akka miidhuuf kennamedha . Furtuuwan hiikkaa salphaa fi loojikii dha. “Efraaxis” laga Baabilon durii Daani’el jallisii godheedha. Mul.17 keessatti, “ejjiituun” “Baabilon guddittii” jedhamtu “bishaan baay’ee irra,” fakkeenya “ummatootaa, sabaa fi afaanota .” “Baabiloon ” Roomaa kan agarsiisu yoo ta’u, ummatoota dhimmi ilaallatu ummatoota Awurooppaati. Kiristoos Waaqayyo Awurooppaa akka dheekkamsa ajjeechaa isaa isa ijootti moggaasuudhaan, warra isa dabarsan adabuu fi gidiraa fannoo isaa isa dhukkubsataa, isa lakkofsi duraa amma yaadate irratti, isa lakkofsi duraa amma yaadachiise, jecha “iddoo aarsaa” jedhu caqasuuudhaan xiyyeefannaa hamma kana xiqqaa kennuuf yaada qaba ”, kan sirna fakkeenya kakuu moofaa keessatti raajii dubbate.

Hafuurri Awurooppaa irratti xiyyeefachuudhaan haaloo ba’uu isaa biyyoota yakka isaanii gara isaatti xiyyeefatan lama irratti qajeelcha. Innis waa’ ee amantii Kaatolikii, waldaa haadha, fi intala hangafaa, akkuma isheen Faransaay jettu kan jaarraa hedduuf baay’ee isa deeggarte, erga jalqaba isheetii kaasee, Kilovis, mootii 1ffaa warra Firaankii.

Walitti hidhamiinsi jalqabaa kan “^{4ffaa} xurumbaa” mul’ata, Faransaay, ummata warraaqsaan kan sanyii amantii dhabuu isaa saboota kiristaanaa lafaa hunda gidduutti facaase, barreffamoota falaasoonni ishee, warra waaqa hin amanne bilisaan yaadan babal’isuudhaan. Garuu Warraaqsi Faransaay kan balleessuu fi callisuu qabus Roomaa Phaaphaasii ti. Qorannoон xurumbaa adabbii akeekkachiisaa Ibrootaaf dhiyaate wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu Lewwoota 26 irratti isa afrappaan gahee “billaa” waaqummaa kan “kakuu isaa haaloo ba’u” kenna. Yeroo kana, “^{6ffaa} xurumbaa”, Yesus ummatoota yakkamtoota lamaan fi michoota isaanii warra Awurooppaa rukutuun ofii isaatii gamtaa isaa haaloo ba’u. Sababni isaas akka Apo.11tti, waaqayyoon hin amanne Faransaay “gammadee” namoota naannoo sana jiran “gammachuu” keessa liqimsee ture : “kennaa waliif ni ergu ” Apo.11:10 irratti dubbisna. Dabareen isaas Kiristoos waaqummaa kennaa isaa isaaniif ni fida: boombii barame fi atoomikaa; hunduu dursee vaayirasii daddarbaa lubbuu namaa galaafatu dhuma

bara 2019 Awurooppaatti mul'ateera. Kennaawan beekamoo ta'an keessaa Siidaa Bilisummaa Faransaay magaalaa Niwu Yoorki USAatti dhiheessuu isheeti. Moodeelli kun baayyee ajaa'iba waan tureef Faransaay hordofuun biyyoonni Awurooppaa biroon rippabiliika ta'an. Bara 1917tti Raashiyaan qalma wal fakkaatuun moodeela kana irra deebitee ni raawwatti.

Waraana niwukilaraa addunyaa

Lakk . »

Akka Mul.7:2tti " *lafaa fi galaana miidhuuf* " kan qophaa'e , " *ergamoonni afran namoota harka sadii keessaa tokko akka ajjeesaniif hiikamaniiru* " gochi kunis kan karoorfamee fi yeroo dheeraaf kan eegamaa ture, akkuma the bal'inaan kana agarsiisu: " *eenyu sa'aatii, guyyaa, ji'aa fi waggaaf qophaa'aniiru* ". Amma, adabbiin kun yoom irraa eegalee barbaachisaa ta'e? Amajjii 7, 321 irraa eegalee, guyyaan guyyaa aduu Qosxanxinoos 1ffaan murteesse fudhachuun ^{raawwatame} . Akka Mul.17tti, mata dureen isaas " *firdii ejjituu Baabilon Guddittii* ", lakkooftsi 17 firdii waaqaa kan argisiisudha. Sadaasa 7, 321 irraa eegalee baay'ina jaarraatiin hojjirra kan oole lakkooftsi kun Amajjii 7, 2021 bu'aa 17; guyyaa kana irraa eegalee waggoonni 9n dhumaan abaarsa waaqaa galmaan ga'uuf kan " *6ffaa xurumbaa* " kan Mul.9:13.

nama sadaffaa " kan jedhu kaafamuu isaa haa hubannu, kunis akkuma suukaneessaa ta'e, waldhabdeen addunyaa sadaffaa diigaa kun amala akekkachiisaa gartokkee (*sadaffaa*) akka qabatu nu yaadachiisa; kanaaf amantii jijiiruu fi qondaaltota filataman hojii Adveentistii Yesus Kiristoosiin qajeelfamuuf guutummaatti akka of kennan geggeessuu keessatti faayidaa qaba. Badiisni kun kan dhufu, dhala namaa isa "waggoota dhugaa 150" nagaa amantii irraa fayyadamaa ta'e, " *ji'a shanan* " " *xurumbaa shanaffaa* " tiin raajii ta'e adabuu fi gaabbiif affeerooruf dhufa.

Hiika adabbi kanaa guutummaatti hubachuuf, bara 1914 booda waraana addunyaa keessatti isa sadaffaa ta'e, wal fakkeesnee yeroo sadaffaa Yihudooni gara Baabilonitti ari'amuu wajjin wal bira qabnee ilaaluu qabna. Gidduu seensaa waraanaa isa dhumaan kana keessatti, bara – 586, mootiin Nebukadnezaar mootummaa Yihudaa, saba Israa'el keessaa haftee isa dhumaan balleesse; Yerusaalem fi manni qulqullummaa ishee qulqulluun diigamaniiru. Diigamni Waraanni Addunyaa Sadaffaan hafe gamtaan Kiristaanotaa hamma gamtaa Yihudootaa saba Ibrootaa ganuu isaaf ragaa ta'a. Akkasitti, agarsiisa kana booda, warri hin amanne ykn amantii irraa hafan qormaata amantii addunyaa maraa isa dhumaan kan amantoota amantii waaqa tokkicha hundaaf carraa fayyina isa dhumaan kenu ni saaxilamu; garuu Waaqayyo Uumaan dhugaa tokko qofa barsiisa innis Yesus Kiristoosii fi Sanbata isaa qulqulluu Sanbata, guyyaa torbaffaa isa dhugaa tokkicha ilaallatu.

Qalamni waraana addunyaa maraa kanaaf labsame gama biraa " *balaa lammaffaa* " kan warraaqsa Faransaay Waaqayyoon hin amanne kan " *xurumbaa afrappaan* " wajjin walqabsiisu kan uumudha . Faransaay fi keessattuu magaalaan guddoo ishee Paaris qaxxaamuraa Waaqa Hundumaa Danda'u keessa jirti. Mul.11:8 keessatti maqaa " *Sodoomii fi Gibxii* " jedhu itti lakka'a , maqaa diinota durii fakkeenyaaf karaa hin dagatamneen Waaqayyoon, tokko ibidda samii

irraa, inni kaan humna jaamsuudhaan balleessan. Kunis haala suukaneessaa fi murtaa'aa ta'een ishee irratti akka socho'u hubachuuf nu dandeessisa. Amantiin dhugaa baduu keessatti itti gaafatamummaa keenya guddaa hubachuu qabna. Sirni rippabilikaanotaa amantii erga jibbee booda harka abbaa irree Naapooliyoon 1ffaa^{kan} amantiin ulfina dhuunfaa isaatiif foolii faayidaa qabu qofa ta'etti kufe. Amantiin Kaatolikii lubbuun jiraachuu isaa kan argate Konkordaatii isa seera bu'uraa dhugaa waaqummaa kan balleessu ture hundeessuun isaa boonsaa fi carraa argachuu isaati.

Sirrummaa dimogiraafii: qabsaa'ota miliyoona dhibba lama

Lakkoofsa 16: “ *Lakkoofsi warra fardaa loltoota kumaatama kuma lama ture, baay'ina isaanii nan dhaga'e.* »

Lakkoofsi 16 lakkoofsa loltoota waldhabdee irratti hirmaatan ilaachisee ibsa barbaachisaa nuuf kenna: “ *kumaatamaan lakkaa'aman lama* ” ykn loltoota miliyoona dhibba lama. Hanga bara 2021 yeroon sanada kana barreessaa jirutti waraanni waldhabdee isaa keessatti lakkoofsa kana gahe hin jiru. Haa ta'u malee har'a baay'inni ummataa addunyaa biliyoona torbaa fi walakkaa ta'uu isaatiin raajiin sun raawwatamuu danda'a. **Sirrummaa keeyyatni kun kenne hiika waldhabdee kana gocha darbeef sababa ta'e hunda ni balaaleffata .**

Waraana ilaalchaa

Lakk . Mataan fardeen akka mataa leencotaa ture; afaan isaanii keessaa ibiddi, aarri, dibaan ni ba'e. »

Lakkoofsa 17 kana keessatti, baay'ina murtii waaqummaa, mallattoolee “ *xurumbaa^{5ffaa}* ” : gareewwan (*fardeen*) fi warra isaan ajajan (*warra farda*) arganna. Haqni isaanii (*breastplate*) gocha ibiddaan gubachu qofa, ibidda akkamii! Ibidda niwukilaraa ibidda maagmaa lafa jalaa wajjin wal madaalu. Hafuurri amala Hyacinth *kan* irra deddeebi'uun ibsa dhuma caqasichaa irratti *tamboo xuuxuu keessatti walsimu isaanitti lakkaa'a* . Kun duraanuu kadhannaa qulqullootaa mata duree darbe keessatti kan agarsiisu yoo ta'u, amala urgoostuu isaati kan yaadachuu qabnu, achittis, kaasun isaa maal jechuu akka ta'e hubanna. Biqiltuun kun summii kan qabu, gogaa kan nama aarsu yoo ta'u, urgaan isaas mataa dhukkubbii kan kennudha. Tuutni ulaagaa kun kan kadhannaa loltoota dhimmicha keessa jiran ibsa. Kadhannaan kana keessaa tokkollee Waaqayyo uumaa bira hin argatu; garaa kaasaa isa godhanii jibba guddaa isa kakaasu. Waldhabdee bu'uraa amantii fi ilaalchaa kana keessatti amantiwwan qofti akka hirmaatan, guutummaatti irraa kan citan, garuu kanas ta'e sana irra caalaa waaqa tokko kan qaban ta'uun isaa hubatamuu qaba: amantii Yihudootaa, Kaatolikii, Pirootestaantii, Ortodoksii, Islaamummaa. Mallatoon furtuu haaraan Isaayaas 9:14 irraa asitti caqasameera: " *mataan abbaa murtii ykn jaarsaadha* ." Kanaaf gareewwan wal dura dhaabbatan mataa isaanii irratti abbootiin murtii har'a "pirezidaantii" jedhaman rippabilikoota keessatti argamu. Pirezidaantonni kunniin immoo humna “ *leenga* ”, mootii bineensotaa fi mootii Bosonaatiin kan badhaafamaniidha. Hiikni humnaa Abboota firdii 14:18 irratti kennameera. Ergaa isaa keessatti, Hafuurri “ *afaan* ” isaanii irraa waan ta'eef, mataa biyyaa baay'ee humna qaban, abbaa irree fi amantiidhaan of kennaniin fageenya irraa balali'u

waadaa waraanaa raajii dubbata. kadhannaanisaanii jecha " *aarri* " jedhuun fakkeeffame gadi dhiisaa. " *Afaan* " isaanii irraas ajajni " *ibiddaan* " balleessuu , kadhannaan " *aarri* ", *fi tuuta hedduu balleessuu, boombii niwukilaraa " salfariin* " fakkeeffame akka fayyadaman ajajuudhaan dhufa. Hafuurri barbaachisummaa humna niwukilaraa kanaa kan nama tokkicha harka jiru ibsuu akka barbaadu ifaadha. Seenaa lafaa keessatti humni diigaa akkasii murtoo nama tokkoo irratti hirkatee hin beeku. Wanti sun dhuguma nama ajaa'ibsiisaa fi cimsuu kan qabuudha. Garuu, nu warra gosa jaarmiyaa siyaasaa kana keessa jiraannuuf, guddinni kun kana booda nu hin rifachiisulle. Hundi keenya miidhamtoota maraatummaa waloo gosa tokkooti.

Lakkoofsa 18: " *Namoota harka sadii keessaa harka sadii dha'icha sadan kanaan, ibiddaan, aarriin, akkasumas dibata afaan isaanii keessaa ba'een ajjeefaman.* »

Lakkoofsi 18 dhugaa kana caqasa darbe irraa cimsee kan ibsu " *ibiddi , aarri fi salfarri* " dha'icha Waaqayyo fedhe akka ta'an ibseera; kan caqasichi ajaja namoota harka sadii keessaa harka sadii ajjeesuuf kennname Kiristoos haaloo ba'eef kennuudhaan mirkaneesse.

Humna niwukilaraa mataa saboota

Lakkoofsa 19: " *Humni fardeen afaan isaanii fi funyaan isaanii keessa ture; funyaan isaanii akka bofa mataa qabanii, isaan waliin immoo hamaa hojjetuturan.* »

Lakkoofsi 19 amala ilaalcha amantii waldhabdee kanaa akkas jechuun mirkaneessa: Sababni isaas humni garee loltootaa (fardeen) dubbii isaanii (afaan isaanii) fi raajota isaanii sobaa (*funyaan*) bifaan gowwoomsitoota (*bofa*) dhiibbaa kan qaban turan keessa waan tureef mataa biyyaa irratti, abbootii murtii (*mataa*) karaa isaan (loltooni) miidhaa geessisan. Qajeelfamni akkasitti ibsame gurmaa'ina ummatootaa har'a yeroo dhumaatti olaantummaa qabuun sirriitti walsima.

Waraana Addunyaa Sadaffaa kana kan dhufaa jiru mata duree " *xurumbaa* " ykn adabbii akekkachiisaa cufuun baay'ee barbaachisaa waan ta'eef Waaqayyo jalqaba Yihudoota kakuu moofaa, wal duraa duubaan Dan.11:40-45 fi Hisqi'eel 38 fi 39, achiis, kiristaanota kakuu haaraatti beeksise kakuu, kitaaba kana keessatti Mul'ata akka " *xurumbaa ja'affaatti* ", akka akekkachiisa waaqummaa isa dhumaaya yeroon ayyaanaa osoo hin xumuramin. Kanaafuu barnoota dabalataa badhaadhaa kana asitti haa argannu.

Daani'eel 11:40-45

Ibsi, " *yeroo dhumaaya* " jedhu, waldhabdee sabootaa isa dhumaaya kana qorachuuf nu geessa, raajii Dan.11:40 hanga 45 keessatti mul'atee fi guddate.Achitti marsaa ijoo gurmaa'ina isaa arganna. Jalqaba irratti, baay'inaan naanwoo Awurooppaa Dhihaa irratti kan kaa'ame, Islaamummaan aggaammii " *mootii kibbaa* " jedhamu ummata Awurooppaa baay'inaan Kaatolikii ta'e waliin wal dhabe; amantiin Kaatolikii Phaaphaasii Roomaa dhimma raajiin irratti xiyyeffate ta'uu isaa Daan.11:36 irraa eegalee. Hogganaan phaaphaasii Roomaa hanga ammaatti ibsame jecha " *isa* " jedhu jalatti dhiyaateera; maqaa " *mootii* "

jedhu keessatti, "mootii kibbaa", Islaamummaa kan "isa irratti waldhabu" tiin haleelama . Filannoongocha "walitti bu'uu" jedhu sirrii fi murteessaa dha, sababni isaas warra naannoo tokkorra jiran qofatu "waldhabu" waan ta'eef. Yeroo kana dha kan eebba dhiyaatetti fayyadamee, haalli kun Awurooppaa Dhihaa guutummaatti jeequmsaa fi rifachuutti waan galchee booda, "mootiin kaabaa" (ykn kaabaa) "akka obomboleettii" rakkinaan adamsa kana irratti "naanna'a", qabachuuf fi dhuunfata. "Doonii hedduu", "taankii" fi loltoota "farda" caalaa homaa hin taane fayyadama fi kaaba keessa jiraatu, kaaba Awurooppaa Dhihaa keessa osoo hin taane, kaaba ardi Awurooppaa-Eeshiyaa keessa jiraata. Akkasumas caalaatti sirriitti gara kaaba Israa'el kan lakkofsi 41 "biyyoota hunda caalaa bareedduu" jechuun yaada kennu. Raashiyaan dhimmi ilaallatu ummata "abbootii fardaa" (warra Koosaakii), horsiisee fi dhiyeessitoota fardeen diinota seenaa Israa'eliiti. Yeroo kana, daataa kana hunda irratti hundaa'uun, "mootii kaabaa" kana Raashiyaan Ortodoksii humna guddaa qabdu, mormituu amantii bahaa Roomaa phaaphaasi warra dhihaa erga qoqqoodinsa amantii Kiristaanummaa ofiisaa bara 1054 irraa eegalee adda baasuun salphaa ta'a.

Reefu taphattoota waraana addunyaa sadaffaa keessaa tokko tokko arganneerra. Garuu Awurooppaan michoota humna guddaa qaban kanneen sababa dorgommii diinagdee erga vaayirasiin, covid-19 coronavirus dhufee balaa guddaa ta'e irraa kan ka'e hamma tokko tuffatan qabdi. Dhiiga malee dinagdeen jiraachuu isaf qabsaa'aa jira, tokkoon tokkoon ummanni gara keessaatti garagalaa jira. Haa ta'u malee, yeroo waldhabdeen kun Awurooppaatti jalqabu, michuu Ameerikaa yeroo ishee tarkaanfii fudhachuuf ni eeggata.

Awurooppaatti loltooni Raashiyaan mormii xiqlatu isaan mudata. Tokkoon tokkoon ummatoonni Awurooppaa kaabaa dhuunfataman. Faransaay qofti diddaa waraanaa laafaa kan kaa'atte yoo ta'u, waraanni Raashiyaan kutaa kaaba biyyattii keessatti duubatti deebi'e. Kutaan kibbaa Islaamummaa duraanuu naannoo kana keessatti baay'inaan hundeffame waliin rakkoo guddaa mudachaa jira. Waliigaltee dantaa waloo gosa tokkoo qabsaa'ota Musliimaa fi Raashiyaan walitti hidha. Lamaanuu saamichaaf araada kan qaban yoo ta'u Faransaay biyya badhaate, dinagdeen illee manca'eedha. Araboonti hambaa aadaatiin saamtota.

Gama Israa'eliin haalli jiru balaa guddaadha, biyyattiin qabamtee jirti. Ummatoonni Arabaa Muslimaa ishee marsan ni hafan: Edoom, Mo'aab, ijoollee Amoon: Yordaanos ammayyaa.

Guyyaa bara 1979 Masriin mooraa Arabaa keessaa baatee Israa'el waliin tumsa uumuu dura wanti raawwatamuun hin dandeenye, filannooyeroo sanatti godhame, deeggarsa cimaa USAn, gara miidhaa isheetti jijiirame; warri Raashiyaan qabamtee jirti. Akkasumas "hin miliqxu" jechuun ibsuudhaan , Hafurri filannooyaraa 1979 godhame carraa ta'u isaa mul'isa. Yeroo sanatti warra ciccimoo ta'an cinaa dhaabbachuun, balaa ishee irra ga'e jalaa akka miliqxu amante. Akkasumas balaan ishee guddaadha, qabeenya ishee Raashiyaan dhuunfataniin mulqamti. Akka waan sun gahaa hin taaneettis Liibiyaa fi Habashoonnis Raashiyaan duukaa saamaajiru.

Marsaan niwukilaraa waldhabdee addunyaa

Lakkoofsi 44 haala wantootaa irratti jijiirama guddaa agarsiisa. Loltoonni Raashiyaa Awurooppaa Dhihaa, Israa'elii fi Masrii yeroo dhuunfatan " *oduu* " naannoo Raashiyaa ofii isaanii ilaallatan sodaataniiru . Hafuurri " *baha* " kan caqase dhuunfachuu Awurooppaa Dhihaa eeruun garuu " *kaaba* " dhuunfachuu Israa'el eeruun; Raashiyaaan isa jalqabaa " *baha* " fi *isa lammaffaa* " *gara kaaba* " ta'uu isheeti. Oduun kun hammaataa waan ta'eef maratummaa ajjeechaa kakaasa. USAAn lola kana kan seentu asitti, dhukaasa niwukilaraadhaan lafa Raashiyaa balleessuu filatte. Sana booda marsaan niwukilaraa waldhabdee kanaa jalqabe. Mushroomni lubbuu namaa galaafatu bakka hedduutti ka'a, balleessuufi " *dhabamsiisuuf*. " *tuuta* " jirenyaa namaa fi bineensotaa. Gocha kana keessatti akka labsii " *xurumbaa 6ffaa* " jedhutti " *dhiironni harka sadii keessaa tokko ni ajjeefamu* " . Gara " *gaarreen* " Israa'elitti deebi'anii dhiibaman , loltoonni Raashiyaa " *mootii kaabaa* " gargaarsa xiqqoo osoo hin argatin dhabamsiifaman: " *osoo namni isa gargaaruuf hin dhufne* ".

Hisqi'eel 38 fi 39

Hisqi'eel 38 fi 39 illee waldhabdee seenaa keessatti isa dhumaa kana karaa mataa isaaniitiin kaasu. Bal'inni hawwataa ta'e kan akka sirrii ta'uu kanaa kan Waaqayyo mootii Raashiyaa isa harkisee waldhabdee sana keessatti isa bobbaasuuf " *jilba keessa buckle kaa'uuf* " akka qabu mul'isu jira. Fakkiin kun carraa qorumsaa saba isaa wajjin duroomuuf, isa inni mormuu hin dandeenye agarsiisa.

Raajii dheeraa kana keessatti Hafuurri maqaa akka wabiitti nuuf kenna: *Goog, Maagoog, Roosh* (Raashiyaa), *Meshech* (Moscow), *Tubal* (Tobolsk). Yaadni bara dhumaa saboota haleelaman ilaalchisee bal'inaan kan mirkaneessudha: " *Isin ni jettu: Ani lafa banaa irratti nan ol ba'a, namoota callisanii fi mana jirenyaa isaaniitti nagaa ta'an irra nan dhufa* , . *hundumtuu mana jirenyaa dallaa hin qabne*, *balbala fi balbala hin qabne* (His.38:11)." Magaaloni ammayyaa dhuguma guutummaatti *banaadha* . Humnoonni faallaa ta'anis haala nama gaddisiisuun wal hin qixxaarne. Hafuurri asitti afaan " *mootii kaabaa* " Daani'eel keessa kaa'a , yeroo kana gochi " *nan dhufa* " jedhu kan akka gocha fi fakkii " *akka obomboleettii ni naanna'a* " kan Daan .11:40, bakka baay'ee fagoo ta'e irraa. Raajii Hisqi'eel kana keessatti waa'ee biyyoota dhimmicha keessa jiran icciin hin jiru; Raashiyaa fi Israa'el ifatti adda baafamaniiru. Iccitichi Daan.11:36 hanga 45 qofa kan ture bakka Phaaphaasii Roomaa fi naannoo Awurooppaa ishee ilaallatutti. Akkasumas maqaa " *mootii kaabaa* " jedhu Raashiyaa ishee Awurooppaa Kaatolikii phaaphaasii irratti duuluuf kennuudhaan Waaqayyo mul'ata isaa Hisqi'eliif kennname agarsiisaa jira. Sababni isaas, waanan isin yaadachiisuuf, irra caalaa teessuma lafaa Israa'el waliin walqabateedha Raashiyaa " *kaaba* " keessatti *argamti* . Dhugaa dubbachuu, ejjennoo Phaaphaasii Kaatolikii Roomaa Awurooppaa Dhihaa irraa gara " *bahaatti* " dha . Kanaaf ejjennoo loltoonni Raashiyaa Awurooppaa phaaphaasii isaan qabatanii fi ol'aantummaa qaban kana keessatti qaban mirkaneessuuf, Hafuurri dhufatii oduu gadhee " *bahaa* " irraa kan argatu. " *Isa fi loltoota isaa irratti ibiddaa fi dimbii nan roobsa* (His.38:22)" ; " *Maagoogitti ibidda nan erga* , " jechuun His.39:6 irratti dubbisna. Kunoo egaa sababni oduu

gadhee isa “ *mootii kaabaa* ” Daan.11:44 aarsu. Akkuma Daani’eel, weerartuun Raashiyaa gaarreen Israa’el irratti goleedhaan ni balleeffama: “ *Atii fi loltoonni kee hundi gaarreen Israa’el irratti in kuftu* (His.39:4)”. Garuu iccitiin kun eenyummaa USA ka’umsa gocha kanaa haguugee jira. His.39:9 keessatti bal’ina baay’ee hawwataa ta’e tokkon arga. Barreeffamichi meeshaa waraanaa waldhabdee addunyaa suukaneessaa kana keessatti fayyadaman gubuudhaan “ *waggaa torba* ” *ibidda qabsisuu akka danda’amu kaasa*. Mukti kana booda meeshaa waraanaa ammayyaatiif meeshaa jallisii ta’uu baatus, “ *waggoonni torba* ” caqasaman cimina waraana kanaa fi baay’ina meeshaa waraanaa calaqqisiisu. Amajjii 7, 2021 hanga deebi’ee dhufuu Kiristoos wagga sagal qofatu hafe; waggoota 9n dhumaa abaarsa Waaqayyoo kan yeroo sanatti waldhabdeen idil-addunyaa inni dhumaa itti raawwatamu; waraana lubbuu fi qabeenya haala suukaneessaa ta’een balleessu. Akka lakkofsa 12 rratti reeffa Raashiyaa “ *ji’ a torba* ” ni awwaalama .

Haqa waaqummaa suukaneessaa fi hin araaramne

Reeffi baay’een ni jiraata Waaqayyos Hisqi’eel 9 irratti yaada bineensummaa duguuggaa isa inni qindeessu nuuf dhiheessa. Sababni isaas waraanni addunyaa sadaffaan bara 2021 fi 2029 gidduutti eegamu farra fakkeenya lola 3ffaa Nebukadnezariin durfamu Israa’el durii irratti bara – 586. Kunoo waan uumaan guddaan Waaqayyo ajaje, saba isaatiin mufachiisee fi tuffatame His.9 irratti: 1 hanga 11tti:

“*His.9:1 Achiis sagalee guddaadhaan gurra kootti iyye: Yaa warra magaalattii adabuu qabdan, tokkoon tokkoon isaanii meeshaa badiisaa harka isaaniitti qabattanii kottaa!*

His.9:2 *Kunoo, namoonni ja'a tokkoon tokkoon isaanii meeshaa badiisaa harkatti qabatanii karaa karra olka'aa isa kaabaatiin dhufan. Isaan keessaa namichi quncee talbaa uffatee, sabbata barreeffamaa mi'a isaa keessaa baatee ture tokkotu ture. Isaanis dhufanii iddo aarsaa sibiila diimaa sanaa bira dhaabbatan.*

His.9:3 *Ulfinni Waaqa Israa’el kiuub isa irra ture keessaa ka'ee gara balbala mana sanaa in dhaqe; namicha quncee talbaa uffatee fi sabbata barreeffamaa baatee ture sanas waame.*

His.9:4 *Waaqayyo immoo, "Magaalattii gidduu, Yerusaalem gidduutti darbi, namoota waan jibbisiisoo achitti raawwataman hundumaatiin afuufaniifi boo'an morma isaanii irratti mallattoo kaa'i" jedheen.*

His.9:5 *Innis dhaga'ee warra kaanitti, "Isa duukaa gara magaalattii keessa darbaa, rukutaa; iji kee gara laafina malee haa ta'u, gara laafina hin qabaatin!*

His.9:6 *Maanguddoota, dargaggoota, durboota, ijoolle fi dubartoota ajjeesaa, balleessaa; garuu nama mallattoo isa irratti qabutti hin dhiyaatinaa; iddo qulqulluu koo irraas jalqabi! Manguddoota mana fuuldura turaniin jalqaban.*

His.9:7 *Innis, "Mana xureessaa, mooraa ajjeefamanii guutaa; Ba'aa!... Magaalatti bahanii rukutan.*

His.9:8 *Yeroo isaan rukutan, ani ammas hafee, fuula kootti kufee, "Ay! WAAQAYYO gooftaa, dheekkamsa kee Yerusaalem irratti dhangalaasuudhaan Israa'el irraa kan hafe hundumaa ni balleessitaa?*

His.9:9 *Innis akkan naan jedhe, Yakki mana Israa'el fi Yihudaa baay'ee guddaadha, baay'ee guddaadha; biyyichi ajjeechaan guutamtee jirti, magaalattiin jalinaan guutamtee jirti, "Waaqayyo biyyicha dhiisee jira, Waaqayyo homaa hin argu" jedhaniiru.*

His.9:10 *Anis hin mararfadhu, hin mararfadhus; Hojii isaanii mataa isaanii irratti nan fida.*

His.9:11 *Kunoo, namichi quncee talbaa uffatee, qodaa barreeffamaa hidhaa isaa keessa kaa'ee, deebii kana kenne: Ani akkuma ati na abboomte raawwadheera. »*

Namni sababa amantaan ajjeefamu hundi amantaa wareegama miti. There are in this category many fanatics ready to give their lives , ta'uu danda'a, amantii isaanii, garuu ilaalcha siyaasaa ykn kan biraan kamiifuu. Wareegamaan amantii dhugaan, jalqaba, fi addatti, Yesus Kiristoos keessa jira. Sana booda, dirqamatti, filatamaa jireenyi isaa aarsaadhaan dhihaatu Waaqayyo uumaa qofa kan gammachiisu yoo ta'e, du'a isaa jirenya yeroo isaatiif ulaagaalee inni mul'ateef kan walsimu yoo ta'e.

Mee amma haa argannu, mata duree “^{6ffaa} xurumbaa” haala naamusaa bara waraana booda ture kaasuun.

Gaabbiidhabuu warra lubbuun hafan

Faallaa waan namoonni baay'een yaadaniifi sodaataniin, akkuma barbadeessaa ta'etti, meeshaan niwukilaraa dhala namaa hin balleessu; sababni isas “*lubbuun hafan*” erga walhabdeen sun xumuramee booda ni hafu. Waraana ilaachisee Yesus Mat.24:6 irratti akkas jedheera: “*Waa'ee waraanaa fi oduu waraanaa ni dhageessa; Garuu sun ammaliee xumura hin ta'u.* » Dhala namaa balleessuun immoo gocha uumaa Waaqayyo erga ulfina qabeessa ta'een qaama Yesuus Kiristoosiin deebi'ee booda raawwateen ta'a. Sababni isas, warri lubbuun hafan qormataa amantii isa dhumaa keessa darbuu qabu. Bara 1945, guyyaa meeshaan atoomikaa jalqaba itti fayyadame irraa eegalee, dhohinsi kuma lamaa ol humnoota lafaa isaan qabaniin qorannoof raawwatame raawwatameera; dhugaadha, walduuraa duubaan, yeroo dheeraa wagga 75 fi lafti guddaa dha, daangeffamtus, rukuttaa dhalli namaa irra gahu dandamattee deggerti. Waraana niwukilaraa dhufu keessatti faallaa kanaatiin yeroo gabaabaa keessatti dhohinsi hedduun kan raawwatamu yoo ta'u, faca'iinsi raadiyoo'aktiviitiin itti fufinsa jirenyaa lafa irratti akka hin danda'amne taasisa. Kiristoos waaqummaa deebi'uu isaatin gidiraa dhala namaa fincilitootaa du'aa jiruuf xumura ni godha.

Lakkoofsa 20: “*Namoonni dha'icha kanaan hin ajjeefamne hafan, jinniwwan, waaqolii tolfamoo warqee, meetii, sibiila diimaa, dhagaa fi muka irraa hojjetaman, warra arguu hin dandeenyee fi muka irraa hojjetaman akka hin waaqeffamneef, hojii harka isaanii irraa hin gaddanne dhaga'aa, hin deeminaa;* »

Lakkoofsa 20 irratti hafuurri ummatoota lubbuun hafan akka jabaatan raajii dubbata. “*Namoonni kaanis dha'icha kanaan hin ajjeefamne hojii harka isaaniitti hin qalbii diddiirranne .*” “*Wayyoo lammaffaan*” yeroo impaayeraatti labsame

dhuguma “ *dha’icha* ” waaqummaa kan uumudha, garuu “ *torban dhumaa* ” kan cubbamoota yakkamtoota irratti kufu dursa, xumura yeroon ayyaanaa Mul 15 booda. Ammas asitti “ *dha’ichi* ” kun hundinuu weerara Roomaa tartiiba yeroo Waaqa Uumaa Hundumaa Danda’aan uume irratti raawwatame akka adaban nu yaadachiisuun barbaachisaadha .

“... *isaan jinniwwan, waaqolii tolfamoo warqee, meetii, sibiila diimaa, dhagaa fi muka irraa hojjetaman kanneen arguu, dhaga’uu fi hin deemne sagaduu hin dhiisne.* ”

Lakkoofsa kana keessatti Hafuurri fakkiiwwan amantii Kaatolikii kanneen gama hordoftoota amantii waqa tolfamaa waaqeffannaa kanaatiin meeshaalee waaqeffannaa ta’an irratti xiyyeeffata. Fakkiiwwan kun, jalqaba, “Durbee Maariyaam” kan bakka bu’an yoo ta’u, ishee duubaan immoo, baay’inaan, qulqulloota maqaan isaanii hin ibsamne xiqqaa fi guddaan, sababiin isaas nama hundaaf qulqulleettii jaallatu filachuuf bilisummaa guddaa waan dhiiseef. Gabaa guddaan kun sa’atii 24 banaadha. Paadiin harka jalaa hundaaf, akkaataa fi guddina hundaan ni dhiheessina. Akkasumas gosti shaakala kanaa keessummaa nama fanno Golgotaa irratti rakkate ni aarsa; akkasumas, haaloo ba’uun isaa hamaa ta’a. Ammas, bara 2030, bara 2019 irraa eegalee, humna guddaa fi ulfina qabeessa ta’ee deebi’uu isaa bara 2018tti qondaaltota isaa filataniif erga beeksisee booda, cubbamoota lafaa vaayirasii daddarbaa lubbuu namaa galaafatuun rukute. Kun mallattoo aarii isaa dhufuuf jiruuf baayyee xiqqaa qofa, garuu inni duraanuu bu’a qabeessummaa gama isaatiin qaba, sababiin isaas seenaa warra dhihaa isa jalqabaa keessatti dursee kan hin argamne diigama dinagdee isa irraa liqii qabna. Kiristaana. Gaafa diigaman immoo saboonni wal lolu, sana booda wal lolu, wal lolu.

Arrabsoon Waaqayyo dubbate caalaatti qajeelaa kan ta’eef, mul’achuu Yesus Kiristoos keessatti, Waaqayyo dhugaan fooniin, namoota gidduutti dhufee achitti akka isaan keessaa tokkootti, “argee, dhaga’ee , gabaas ”, waaqa tolfamaa bocame ykn bocame *irraa* adda kan kana gochuu hin dandeenyne.

Lakkoofsa 21: “ *Isaan ajjeechaa isaaniitti, falfala isaaniitti, ejja isaaniitti, hanna isaaniittis hin qalbii geddaratan.* »

Lakkoofsa 21 wajjin mata dureen sun ni cufama. “ *Ajjeechaa isaanii* ” kaasuun , Hafuurri seera Wiixataa du’aa kan agarsiisu yoo ta’u kunis dhumarraatti du’a namoota amanamoo Sanbata qulqulluu Waaqayyoon qulqullaa’an kan barbaadu ta’a. “ *their enchantments* ” caqasuuudhaan , Inni ummata bal’aa Kaatolikii warra “ *Wiixata* ” isaa qajeechaniin kabajaman irratti xiyyeeffata, guyyaa sobaa Gooftaa fi “guyyaa aduu” warra ormaa dhugaa ta’e kana. Hafuurri “ *of tuulummaa isaanii* ” yaadachuudhaan amantii Pirootestaantii akka dhaaltuu “ *ejja* ” Kaatolikii “ *raajii dubartii Iizaabel* ” sobaa Mul 2:20 irratti akeeka. Akkasumas “ *hanna isaanii* ” jedhanii lakkaa’uudhaan , hanna hafurraa raawwatame, jalqaba, Yesus Kiristoos, ofii isaa irratti, kan akka Dan.8:11tti, mootiin phaaphaasiil lubummaa fi maqaa isaa isa seera qabeessa “kan bara baraa” fudhate *yaada* dhiheessa “ *Mataa Yaa’ii* ” irraa qajeelelaa ta’e, Efe.5:23 irraa; garuu, tartiiba isaa “ *yeroo fi seera isaa* ”, akka Dan.7:25. Hiikoonni hafurraa ol’aaanaa ta’an kun hojiirra oolmaa jecha jechaatti idilee hin hambisan, garuu firdii Waaqayyoo fi bu’aa isaa barreessitootaa yakkamtootaa irratti isaan irra fagoo ta’u.

Mul'ata 10: kitaaba banaa xiqqoo

Deebi'ee Kiristoos fi adabbii finciltootaa

Kitaaba banaa xiqqoo fi bu'aa isaa

Deebi'ee dhufuu Kiristoos dhuma Adveentistii afrappaatti eegaa

Lakkoofsa 1: “Ergamaan jabaa kan biraan duumessatti marfamee samii irraa bu'uu arge; mataa isaa olitti bokkaa, fuulli isas akka aduu, miilli isas akka utubaa ibiddaa ture. »

Boqonnaan 10 haala hafuuraa hanga ammaatti hundeffame salphaatti mirkaneessa. Kiristoos gama Waaqa gamtaa waaqummaa qulqulluu jalatti, fakkii “bokkaa” bishaan badiisaa booda Nohiifi sanyii isaatiif kennname jalatti mul’ata. Jireenya lafaa kana booda bishaan boollaatiin akka hin balleessine abdii Waaqayyo gale kan argisiisu ture. Waaqayyo abdii kenne ni eega, garuu afaan Pheexiroosiin lafti amma “ibiddaaf akka qabamte” beeksiseera; lolaa ibiddaa. Wanti sun murtii isa dhumaan bara kuma torbaffaa qofaaf raawwatama. Ibiddi garuu lubbuu namaa balleessuun hin xumurre, sababiin isas meeshaa waraanaa Waaqayyo duraanuu magaalota gammoojji Sodoomii fi Gomoraa irratti itti fayyadame waan ta'eef. Boqonnaa ammaa kana keessatti Hafuurri taateewwan “6ffaa” hordofan gabaabinaan ibsa xurumbaa.” Boqonnaan kun fakkii ulfina qabeessa deebi'ee dhufuu Kiristoos haaloo ba'uutiin banama.

Raajiin Guutumaan guututti Chaappeffamee

Lakkoofsa 2: “ *Kitaaba xinnoo banaa harka isaa keessaa qaba ture . Miila isaa mirgaa galaana irra, miilli isaa bitaa immoo lafa irra kaa'e;* »

Jalqaba macaafichaa irraa kaasee, akka Mul . Gaheen mallattoolee caalaatti ifa ta'a: “ *fuulli isaa akka aduu ture* ” *diinota isaa, warri “ aduu ”* waaqeffatan maal ta'u ? Deebii: tarkaanfii isaa, wayyoo isaaniif! Sababni isaas “ *milli isaa akka utubaa ibiddaati* ”. Lakkoofsi Macaafa Qulqulluu kun, egaa, ni raawwatama: “ *Hanga ani diinota kee miilla kee godhutti gara mirga koo taa'i* (Faar.110:1; Mat.22:44)”. Yakki isaanii kan dabale, Yesus deebi'uu isaa dura, bara 1844 irraa eegalee, “ *chaappaa torbaffaa* ” kan amma iyyuu Mul.5:1 hanga 7tti cufamee qabate hiikuudhaan “ *macaafa xinnoo* ” *Mul'ataa bane.Bara 1844 fi 2030 gidduutti* . bara haala dubbii boqonnaa 10 kana keessatti ibsame, hubannoo fi hiikni Sanbataa gara ifa guutuutti guddateera. Akkasumas, dhiironni bara kanaa yeroo isa kabajuu dhiisuu filatan sababa malee. “ *Kitaabni xiqqaan* ” sana booda Hafuura Qulqulluu Kiristoosiin “ *banamee* ” *warri aduu waaqeffatan homaa itti hin qaban turan.* Lakkoofsa 2 irratti hireen isaanii fakkeenyaaan ibsameera. Hiika mallattoolee “ *galaanaa fi lafa* ” *caqasa kana keessatti argaman hubachuuf*, Mul . Inni jalqabaa “ *bineensi, galaana irraa ka'u* ”, sirna namummaa hin qabne, kanaaf bineensa, kan gamtaa humnoota siiviili fi amantii, bifa seenaa isaanii isa jalqabaa kan sirna moototaa fi Phaaphaasii Kaatolikii Roomaatiin kan agarsiisudha. Mootummoonni kun “ *gaanfa kudhan* ” mallattoo Roomaa Daan.7 keessatti “ *gaanfa xiqqaa* ” fi Mul.12, 13 fi 17 “ *mataa torban* ” tiin kan walqabate dha. “ *Bineensi* ” kun , akka murtii gatiwwan waaqummaatti, mallattoolee Daani'eel 7 irratti caqasaman agarsiisa: impaayera mootummaa Roomaa dura turan, tartiiba faallaa kan Dan.7 irraa: risaa, risaa, *leenca* . “ *Bineensichi* ” kanaaf mataan isaa bineensa Roomaa kan Daan.7:7. Garuu *asitti* , Mul . _ _ Hafuurri immoo “ *arrabsoo* ” isa irratti lakkaa'a, jechunis soba amantii. “ *gaanfa kudhan* ” irratti “ *gonfoon* ” jiraachuun isaa yeroo “ *gaanfa kurnan* ” Dan.7:24 gara bulchuutti dhufe agarsiisa. Kanaaf yeroo “ *gaanfi xiqqaan* ” ykn “ *mootiin adda addaa* ” mataan isaa itti socho'us ta'a. “ *Bineensichi* ” adda baafamee, itti fufiinsi egeree isaa beeksisa. “ *yeroo, yeroo (yeroo 2) fi walakkaa yeroo* ” bilisaan ni sochooti . Ibsi kun Daan.7:25 fi Mul.12:14 keessatti waggoota raajii 3 fi walakkaa, yookaan waggoota dhugaa 1260 agarsiisa; bifa “ *guyyaa 1260* ”-waggaatiin arganna ykn raajii “ *ji'oota 42* ” Mul.11:2-3, 12:6 fi Mul.13:5 keessatti. Garuu boqonnaa 13 kana lakkofsa 3 irratti, Hafuurri akka isheen rukutamtee fi “ *akka waan madaa'ee du'aatti* ”, sirriitti waaqa hin amanne Faransaayiin bara 1789 fi 1798 gidduutti akka ta'e beeksisa. And thanks to the Concordat of Napoleon I , “ *her mortal wound will be fayye* .” Haala kanaan warri dhugaa waaqa hin jaalanne soba lubbuu fi qaama ajjeesu kabajuu itti fufuu ni danda'u.

Dhuma guyyoota sanaa irratti fakkiin “ *bineensa galaana keessaa ol ba'e* ” isa jalqabaa ni mul'ata. Bineensi haaraan kun yeroo kana “ *lafa irraa ka'uu* ” isaati . Fakkii Seera Uumamaa irratti hirkatee, bakka “ *lafti* ” “ *galaana* ” keessaa baatu , karaa dhokataa ta'en, Hafuurri “ *bineensi* ” inni lammaffaan kun isa jalqabaa keessaa akka ba'e nutti hima, akkasitti Waldaa Kaatolikii haaromfame jedhamtu ibsa; hiika sirrii amantii Haaromsa Pirootestaantii. Bara 2021tti humna

waraanaa guddaa pilaaneetii lafaa irratti argamu kan bakka bu'u yoo ta'u, bara 1944-45tti Jaappaanii fi Naazii Jarmanii irratti erga injifattee as aangoo qabateera. Kun beekamaadha USA, jalqaba irra caalaa Pirootestaantii, garuu baay'inaan Kaatolikii har'a, sababa godaansa cimaa Hispaniik simatame irraa kan ka'e. Hafuurri "*fuula isaa duratti waaqeffannaa bineensichaa isa jalqabaa*" akka godhe himachuudhaan hambaa isaa kan Wiixata Roomaa ni balaaleffata. Kun kan agarsiisu maqaan amantii dogoggorsaa ta'uu isaati. Amantiin Pirootestaantii ammayyaa hambaa Roomaa kanaan baay'ee kan maxxane waan ta'eef, hanga seera dirqamaa labsuutti kan ga'u yoo ta'u, boqonnaan Wiixataa adabbii qoqqobbii jalatti dirqama akka ta'u taasisa: jalqaba irratti daldalaa ugurruu, dhumarratti immoo murtii du'aa. Wiixata akka "*mallattoo*" aangoo "*bineensi*" *Roomaa*, "*bineensi*" isa jalqabaa ta'ee moggaafameera. Akkasumas lakkofsi "*666*" walitti qabama qabee mata duree "*VICARIVS FILII DEI*" jedhu waliin argamedha, waan Hafuurri "*lakkofsa bineensichaa*" jedhee waamudha. Herrega hojjedhu, lakkofsi achi jira:

VICIVILIIDI jedhamuun beekama

$$5 + 1 + 100 + 1 + 5 = 112 + 1 + 50 + 1 + 1 = 53 + 500 + 1 = 501 \text{ ta'a}$$

$$112 + 53 + 501 = 666 \text{ ta'a}$$

Ifa barbaachisaa ta'e: Mallatoon kan fudhatamu "*harka irratti*" ykn "*morma irratti*" hamma "*harka*" hojji, gocha, fi "*morma*" fedhii dhuunfaa uumama tokkoon tokkoon isaa irraa bilisa ta'e kan agarsiisutti qofa filannoo akka His.3:8 nutti himutti: "*Morma isaanii akka mormituuf morma kee nan jabeessa*".

bakkeewwan miillaa" Yesus Kiristoos, Abbaa Murtii Waaqummaa Qajeelaa gara fuulduraa ifatti adda baafamaniiru. Akkasumas haala dhokataa ta'een, dursa kennuu "*miila mirgaa*" ykn "*miila bitaa*" agarsiisuudhaan, Hafuurri eenu akka caalaatti yakkamaa ta'etti akka ilaalu agarsiisa. "*Miilli mirgaa*" gubaa jiru amantii Kaatolikii phaaphaasi Roomaa kan Waaqayyo *dhiigni* "*warra lafa irratti ajjeefaman hundumaa*" dhangala'uu isaaf sababa ta'uu isaati, akka Mul.18:24. Kanaaf aariif dursi kennuum isaa ni mala. Sana booda, wal qixa yakkamaa, dabaree isaatiin isa fakkeessuun, "*fakkii*" "*bineensa*" Kaatolikii isa jalqabaa uumuudhaan, amantiin Pirootestaantii, "*lafa*" jedhame, ibidda "*miila bitaa*" Yesus- Kiristoos isa akkasitti dhiiga qulqulloota filataman isa dhumaa kan gidduu seensaa fayyisuu isaa malee dhangala'uuf ture haaloo ba'a.

Lakkofsa 3: "*Akka leenci boo'utti sagalee guddaadhaan iyye. Yeroo inni iyyu, qilleensi torban sagalee isaanii dhageessisan.*"

Iccitiin lakkofsa 4 hanga 7tti dhokate ykn chaappaan, "*sagalee qilleensa torbaan*" labsame amma mul'ateera. "*Sagaleen*" Waaqayyo akkasitti sagalee "*qilleensaa*" lakkofsa "*torba*" kan qulqulla'u isaa argisiisu wajjin wal bira qabamee ilaalamta. Sagaleen kun ergaa yeroo dheeraaf dhiirotaan dhokatee fi tuffatamee ture labsa. Barri kun bara ulfina Gootaan keenya isa waaqummaa fi ol aanaa ta'e Iyyasuus Kiristoos itti deebi'uudha. Guyyaan kun qondaaltota ishee filatamaniif kan ibsame bara 2018; Kun birraa bara 2030 yoo ta'u, erga du'a araaraa Yesus Ebla 3, 30, waggoota 6000 Waaqayyo filatamoo filachuuf sagantaa baase keessaa waggoota 2000 keessaa sadaffaan itti xumurama.

Lakkoofsa 4: “ *Qilleensi torba sagalee isaanii yommuu dhageessisan, ani barreessuudhaaf nan dhage; sagalee samii irraa, “Wanta qilleensi torba dubbatan chaappaa godhha malee hin barreessiin” jedhu dhaga’e.* »

Mul'ata kana keessatti Waaqayyo galma lama qaba. Inni jalqabaa, namoonni inni filataman Waaqayyo dhuguma yeroo dhuma biyya lafaatiif akka murteesse beekuu qabu; sagantaa waggoota 6000 guyyoota xuraa'oo torban keenya ja'an raajii dubbatame irratti amantii keenya irratti waan hundaa'eef dhuguma dhokataa miti. Kaayyoon inni lammafaan hanga yeroo mataan isaa hubannoof karaa banutti guyyaa kana barbaaduu abdii kutachiisuudha. Kun kan raawwatame, tokkoon tokkoon qormaata Adveentistii sadan filatamoo haqaa bara baraa Yesus Kiristoos dhiheesse irraa fayyadamuu malu ta'anii argaman qorachuu fi filachuuf faayidaa qaban, bara 1843, 1844 fi 1994.

Lakkoofsa 5: “ *Ergamaan inni ani galaanaa fi lafa irra dhaabatee arge, harka isaa mirgaa gara samiitti ol qabee,* ”

Ilaalcha Abbaa Murtii mo'ataa guddaa kanaan, miilli isaa diinota isaa irra kaa'ee, Yesus Kiristoos kakaa cimaa waaqummaadhaan isa hidhu ni boca.

Lakkoofsa 6: “ *Nama bara baraa bara baraan jiraatu, isa samii fi wantoota ishee keessa jiran, lafaa fi wantoota ishee keessa jiran, galaana fi wantoota ishee keessa jiran uume, ‘yeroo dabalataa akka ta'u' kakate , ’.* ”

Kakaan Iyyesuuus Kiristoos maqaa Waaqayyoo uumaatiin kan raawwatame yoo ta'u, filatamtoota isaa warra tartiiba ergamaa isa jalqabaa kabajaniif kan dhiyaate Mul.14:7; kunis, ajajamuu isaaniitiin, “ *sodaa* ” Waaqayyoof qaban agarsiisuudhaan, abboommii isaa isa afraffaan gocha uumaa isaa ulfina kennu eeguudhaan. Dubbiin “ *kana booda yeroon hin jiraatu* ” jedhu sagantaa isaa keessatti Waaqayyo ejjennoo Adveentistii waa'ee hin baafne sadan bara 1843, 1844, fi 1994 karoorfachuu isaa mirkaneessa. Akkuman kanaan dura ibse, ejjennoowwan gatii hin qabne kun amantoota kiristaanaa calaluu keessatti faayidaa qaban turan. Sababni isaas, osoo waa'ee hin baafne ta'anii osoo jiranii bu'aan isaanii warra isaan mudataniif, diraamaa fi hafuuraan kan du'an yookaan, warra filatamaniif, sababoota eebba isaanii fi Waaqayyoon qulqullaa'uu isaaniiif kan ta'e ture.

Beeksisa balaa guddaa 3ffaa Mul.8:13 keessatti raajii dubbatame.

Lakkoofsa 7: “ *Bara sagalee ergamaa torbaffaatti garuu, yeroo inni (xurumbaa) dhageessisu, icciitii Waaqayyoo ni raawwatama ture, akkuma inni tajaajiltoota isaa rajotaaf beeksise.* »

Yeroon guyyoota raajii ijaaruu dhumeera. Kanneen daataa raajiidhaan hundeeffaman gahee isaanii raawwataniiru, walduraa duubaan, amantii Pirootestaantii bara 1843-44, fi kan Adveentistii bara 1994. Kanaaf kana booda guyyooni sobaa, kana booda ejjennoo sobaa hin jiraatan ; oduun, bara 2018 irraa eegalee jalqabame, gaarii ta'a, filatamtooni immoo, fayyina isaaniiif, sagalee “ *xurumbaa torbaffaa* ” kan gidduu seenummaa Kiristoos Haqaa waaqummaa agarsiisu ni dhaga'u; yeroo akka Mul.11:15tti: “ *mootummaan biyya lafaa Goftaa keenyaa fi Kiristoos isaatifiif dabarfamee* ”, kanaafis seexanaa irraa fudhatame.

Bu'aa fi yeroo tajaajila raajii

Lakkoofsa 8: “*Sagaleen ani samii irraa dhaga'es ammas natti dubbatee, “Deemi, macaafa xinnoo sana harka ergamaa isa galaanaa fi lafa irra dhaabbatu sanaatti banadhu” naan jedhe.* »

Lakkoofsi 8 hanga 11 muuxannoo ergama hojjetaa raajii koodii ta'e afaan ifa ta'een dhiyeessuuf itti gaafatamummaa qabu agarsiisa.

Lakkoofsa 9: “*Anis macaafa xinnoo sana akka naaf kennu itti himee gara ergamaa sanaa dhage. Innisakkana naan jedhe: Fudhadhu, liqimsi; keessa keetti ni hadhaa'a, afaan kee keessatti garuu akka damma mi'aawaa ta'a.* ”.”

Dursa yoo dhufne, “*dhukkubbiin garaachaa*” gidiraa fi rakkina ifa yaadame gama Kiristiyaanota finciltootaatiin diduutiin dhufu baay'ee gaarii agarsiisa. Gidiraan kun qormata amantii isa dhuma, yeroo seera Wiixataa, lubbuun namoota filataman du'aan balaadhaaf saaxilamutti olka'iinsa isaanii ni ga'a. Sababni isaas hanga dhumaatti ifni fi kuufamni isaa seexanaa fi jinniwwan isaa isa samii fi lafa irraa, michoota dammaqaa yookaan hin dammaqne kan “Balleesituu”, “Abaddon yookaan Apollyon” Mul.9:11 kanaan ni lola. “*Mi'aa... damma*” akkasumas gammachuu iccitii Waaqayyoo hubachuu isa inni filatamoo isaa dhugaa dhugaa dheebotan waliin qooddatu haala gaariin fakkeessa. Omishni biraa lafarra jiru kamiyyuu akka isaa mi'aa uumamaan mi'aawaa ta'e hin walitti qabu. Akka idileetti ilmi namaa mi'aa mi'aawaa isa isaanitti tolu kana dinqisiifatee barbaada. Akkasumas, inni filatame Kiristoos Waaqayyo keessatti mi'aa hariiroo jaalalaa fi nagaa akkasumas qajeelfama isaa barbaada.

mi'aa damma” kennuudhaan , Hafuurri Waaqayyoo “*manna samii*” *isa* “*dhandhamaa damma*” qabuu fi warra Ibroota sooru, gammoojjii keessatti, yeroo Biyya abdachiiifamte kana seenuu isaanii wagga 40 dura warra Kana'aan irraa fudhatame. Akkuma Ibroota tokko “*manna*” kana osoo hin nyaatin lubbuun jiraachuu hin dandeenye , bara 1994 irraa eegalee, dhuma “*ji'oota shanan*” Mul.9:5-10 irratti raajii dubbatame, amantiin Adveentistii kan jiraatu hafuura raajii isa dhuma kana irraa of sooruudhaan qofa “*. nyaata*” (Mat.24:45) “*yeroo sirrii* dhufaatii ulfina qabeessaaf qophaa'e” Yesus Kiristoos. Barsiisa Waaqni dhugaa naaf kennu kana ganama Sanbata kana qofa sa'atii 4ffaa Guraandhala 16, 2021 (Waaqayyoof garuu bara 2026) dhugoomsuuf naaf kennu kun ^{silaa} nama gaaf tokko waa'ee qo'anno raajii na gaafate deebisuuf bu'aa qaba ture “*. Maaltu keessa naaf jira?”* » Deebiin Yesus gabaabaa fi salphaadha: jirenyaa hafuuraa du'a hafuuraa jalaa miliqoof. Hafuurri fakkii “*keekii*” *kan hin fudhanne yoo ta'e*, “*mi'aa damma*” qofa yoo hin fudhanne, jirenyi foonii Ibrootaa nyaata “*manna*” *kana ilaallata waan tureef*. Mul'ata ilaalcissee nyaanni hafuura warra filataman qofaaf. Garuu, wal bira qabamee ilaalamu kana keessatti, jirenyaa hafuuraa eeguuf haal-duree ta'ee akka barbaachisaa, kan hin hafnee fi Waaqayyo jiraataan kan gaafatu ta'ee mul'ata. Ulaagaan kun immoo hiika qaba, sababiin isaas Waaqayyo nyaata kana tajaajiltoota isaa bara dhumaatiin akka tuffatamuu fi tuffatamuu hin qopheessine. Innis erga aarsaa Yesus Kiristoos booda qaama hunda caalaa qulqulla'ee fi bifaa isa dhuma fi raawwii dhuma Irbaata Qulqulluu ta'e kan uumudha”; Yesus namoota filataman nyaataaf, qaama isaa fi qajeelfama raajii isaaaf kennu isaa.

Lakkoofsa 10: “ *Macaafa xinnoo sana harka ergamaa sanaa fuudhee liqimse; afaan koo keessatti akka damma mi’aaawaa ture, garuu yeroon liqimse keessa koo hadhaa’aan guutame.* »

Muuxannoo jiraate keessatti, hojjetaan kophummaa keessatti argate, ifa nama hawwatu Yesus raajii dubbate fi inni dhugumatti, jalqaba, “ *mi’aa damma* ”, gammachuu gammachiisaa mi’aa damma wajjin wal madaalu argate. Garuu qorri miseensota Adveentistii fi barsiisonni ani dhiyeessu barbaade agarsiisan qaama koo keessatti dhukkubbii garaa dhugaa ta’e kan dhukkuba garaachaa jedhamu uume. Kanaaf raawwii hafuuraa fi jechaatti wantoota kanaa dhugaa ba’a.

Haa ta’u malee, ibsi biraan bara dhumaa ifni raajii itti ibsu ilaallata. Yeroo nagaa jalqaba, garuu yeroo waraanaa fi shororkeessummaa ajjeechaa keessatti xumurama. Dan.12:1 “ *yeroo rakkinaa, kan saboonni jalqabani hanga yeroo kanaatti hin turre* ” jedhee raajii dubbateera ; kunis “ *dhukkubbii garaachaa* ” fiduuf gahaadha . Keessumattuu Lam.1:20 irratti akkas jedhu erga dubbisnuuf: “ *Yaa Yaahiwwee, dhiphina koo ilaali! Keessi koo boba’aa jira, garaan koo keessa kootti mufateera, sababni isaas fincila waanan tureef. Alaa billaan badiisa isaa geessiseera, du'a keessa.* » Erm.4:19 keessattis: “ **Garaa koo ! Keessi koo :** Garaa koo keessaa nan rakkadha, onneen koo ni dha'a, callisuu hin danda'u; lubbuu koo, sagalee xurumbaa, iyya waraanaa ni dhageessa . » Hadhaa’ummaan “ *keessaa* ” ergama Adveentistii isa dhumaa fi isa raajii Ermiyaasitti imaanaa kennname gidduutti wal bira qabamee ilaalamta. Muuxannoo lamaan keessatti qondaaltonni filataman diinummaa naannoo bulchitoota finciltoota bara isaanii keessa turan keessatti hojjetu. Ermiyaas fi Adveentistoonni dhugaan dhumaa cubbuu geggeessitooni siiviili fi amantii bara isaanii raawwatan balaaleffatu kana gochuudhaanis dheekkamsi yakkamtootaa isaan irratti garagalfama, hanga dhuma addunyaa ulfina Yesus Kristoosiin deebi’uu isaatiin mallatteeffamutti , . “ *Mootii moototaa fi Goftaa gooftotaa* ” kan Mul.19:16.

Xumura kutaa jalqabaa Mul’ata

Kutaa jalqabaa kana keessatti seensa fi mata dureewwan walfakkaatoo sadan, Xalayaawwan ergamotoa Waldoota torbaniif barreeffaman, chaappaawwan ykn mallattoowwan yeroo torba, fi xurumbaa ykn adabbii akekkachiisaa ja’ aarii Waaqayyootiin kakaasan arganne.

Lakkoofsa 11: “ *Isaanis, “Waa’ee saboota baay’ee, waa’ee saboota baay’ee, waa’ee afaanota baay’ee fi waa’ee mootota baay’ee raajii dubbachuu qabda” naan jedhan.* »

Lakkoofsi 11 guutummaa uwvisa 2000 isa dhumaa wagga 6000 sagantaa Waaqayyoo qophaa’e mirkaneessa. Yeroo Yesus Kiristoos ulfinaan deebi’ee dhufu ga’udhaan, raajii kaasuun ilaalcha waliigalaa bara Kiristiyaanaa boqonnaa 11 irratti mata duree adda ta’e jalatti deebi’ee ni jalqaba: “*Waa’ee saboota baay’ee, saba , afaaniifi mootota baay’ee irra deebitee raajii dubbachuu gabda .* ”

Mul'ata kutaa lammaffaa banuun

Kutaa lammaffaa kana keessatti, ilaalcha waliigalaa walfakkaatoo bara kiristaanaa keessatti, Hafuurri taateewwan barbaachisoo duraan kutaa kitaabichaa keessatti caqafaman irratti xiyyeefata, garuu asitti, kutaa lammaffaa keessatti, murtii isaa karaa caalaatti guddate nuuf mul'isa tokkoon tokkoon mata dureewwan kanaa. Asittis, boqonnaan tokkoon tokkoon mallattoolee fi fakkiwwan adda addaa garuu yeroo hunda wal-dabalatan ni fayyadama. Raajichi dhimmoota xiyyeeffannoo argatan kan adda baasu barsiisa kana hunda gareedhaan walitti qabuudha. Macaafa Daani'eel irraa eegalee, seera bu'uuraa boqonnaawwan raajii wajjin wal fakkeessuu kun akkuma argitutti Hafuura Mul'atuun hojiirra ooleera.

Mul'ata 11, 12 fi 13

Boqonnaawwan sadan kun yeroo bara kiristaanaa walfaana kan uwvisan yoo ta'u, taateewwan adda addaa irratti ifa kan kennan yoo ta'u, garuu yeroo hundumaa baay'ee wal-dabalatanii kan hafan. Mata dureewwan sana gabaabsee, achiis bal'inaan nan ibsa.

Mul'ata 11

Bulchiinsa Phaaphaasii – Waaqa hin qabne biyoyolessaa – Xurumbaa torbaffaa

Lakkoofsa 1 hanga 2: Bulchiinsa waggaa 1260 raajii sobaa phaaphaasii Kaatolikii: Ari'ataa.

Lakkoofsa 3 hanga 6: bara bulchiinsa wal danda'uu dhabuu fi ari'atamaa kana keessatti " *dhugaa baatonni lamaan* " Waaqayyoo, macaafa qulqulluu kakuu lamaan, ni dhiphatu, ni ari'atama, " *bineensicha* ", tumsa amantii Roomaa mootota Awurooppaa Dhihaa wajjin michuu ta'e .

Lakkoofsi 7 hanga 13 akka mata duree isaaniitti " *bineensi boolla keessaa ka'u* " ykn, "Warraaqsa Faransaay" fi waaqa hin amanne saba isaa kan seenaa dhala nammaa keessatti yeroo jalqabaaf mul'atu qaba.

Lakkoofsi 15 hanga 19 mata duree isaaniitti guddina gartokkee " *xurumbaa torbaffaa* " ni qabaatu.

Gahee bulchiinsa phaaphaasii

Lakkoofsa 1: " *Isaanis, "Ka'i, mana qulqullummaa Waaqayyoo, iddo aarsaa fi warra achi keessa sagadan safaraa"* jedhanii qaccee akka ulee naaf kennan. »

Yeroon xiyyeffatame yeroo adabbii jecha " *ulee* " jedhuun mul'atudha. Adabbiin sirrii dha " *sababa cubbuutiin* " bara 321 irraa eegalee siviiliidhaan deebi'ee bara 538 irraa eegalee immoo amantiidhaan.Guyyaa lammaffaa kana irraa eegalee cubbuun kan fe'ame sirna phaaphaasii asitti " *qaccee* " kan " *raajii sobaa soba barsiisu* " Isa .9:13-14 irratti. Ergaan kun kan Daan.8:12 fakkeessa: " *waraanni sababa cubbuutiin kan bara baraa wajjin kennname* ", kan keessatti, " *waraanni* " Waldaa Kiristaanaa, " *kan bara baraa* ", lubummaa Yesus kan fudhatame kan sirna phaaphaasii, fi " *cubbuu* ", Sanbata dhiisuu bara 321. Kun ergaa yeroo baay'ee gama adda addaa fi mallattoo adda addaatiin irra deddeebi'amee irra deddeebi'uu qofa. Gahee adabbii Waaqayyo sirna phaaphaasii Roomaa hundeessuuf kenne ni mirkaneessa. Gochimi " *safara* " jedhu "murtii" jechuudha. Kanaaf adabbiin bu'aa firdii Waaqayyo " *mana qulqullummaa* " *irratti kenneeti kan Waaqayyoo* ", Walgahii waloo Kiristoos, " *altar* " mallattoo fannoo aarsaa isaa, fi " *warra achitti waaqeffatan* " jechuunis, kiristaanota fayyina isaa himatan.

Lakkoofsa 2: " *Mooraa mana qulqullummaa isa alaa garuu dhiisi ala, hin madaalin; sababni isaas sabootaaf kennameera, isaanis ji'a afurtamii lamaaf mandara qulqulleettii miila jala ni dhiitu.* »

Caqasa kana keessatti jechi barbaachisaan " *ala* ." Inni qofti amantii gubbaa Kaatolikii Roomaa kan ilaallatu fakkii bulchiinsa isaa waggaa guyyaa 1260 kan asitti " *ji'a 42* " jedhamee dhiyaate agarsiisa. " *Magaalaan qulqulluun* " fakkiin filatamoo dhugaa " *saboota* " sirna abbaa irree phaaphaasii wajjin michuu

ta'aniin ykn mootota mootummoota Awurooppaa "kanneen" Kaatolikii "Iizaabel" Kaatolikii wajjin ejja raawwatan bara bulchiinsa ishee yeroo dheeraa wal danda'uu dhabuu bara 1260tti miila jalatti ni dhiitama real years between 538 and 1798. Keeyyata kana keessatti Waaqayyo fakkeenyaa mana qulqullummaa Ibrootaa: dinkaana Musee fi mana qulqullummaa Solomoniin ijaarame irratti hirkatee garaagarummaa amantii dhugaa fi sobaa gidduu jiru mallatteessa. Haala lamaan keessatti, "mana murtii, mana qulqullummaa ala" irratti, sirna amantii foonii: iddo aarsaa aarsaa fi bishaan wuduua ni arganna. Qulqullummaan hafuuraa dhugaan mana qulqullummaa keessa ni argama: iddo qulqulluu bakka jirutti: shugguxii ibsaa torba qabu, minjaala buddeena agarsiisaa 12, fi iddo aarsaaixaana golgaa fuuldura kaa'ame isa iddo hunda caalaa qulqulluu dhoksu, fakkii samii bakka Waaqayyo teessoo mootii isaa irra taa'a. Iklaasa kaadhimamaa fayyina kiristaanaa Waaqayyoo qofatu beeka, lafa irrattis, dhalli namaa amantii fuula "alaa" kan amantiin Kaatolikii Roomaa seenaa amantii kiristaanaa bara keenyaa keessatti jalqaba bakka bu'uun gowwoomfama.

Macaafni Qulqulluun, sagalee Waaqayyoo, ari'atama

Lakkoofsa 3: "Dhugaa baatota koo lamaan, uffata gaddaa uffachuun, guyyaa kuma dhibba lamaa fi jaatamamaaf humna raajii nan kenna. »

Bara bulchiinsa dheeraa asitti bif "guyyoota 1260" tiin mirkanaa'e kana keessatti, Macaafni Qulqulluun "dhugaa ba'oota lamaan" tiin fakkeeffame hanga bara Haaromsaatti yeroo inni illee liigiiwan Kaatolikii phaaphasota billaadhaan deggeraniif mijatoo ta'aniin ari'atamutti gartokkoon ni tuffatama. Fakkiin "huccuu gaddaa uffatee" jedhu haala rakkina Macaafni Qulqulluun hanga bara 1798tti dandamatu agarsiisa. Sababni isaas dhuma bara kanaa irratti waaqeffannaan Faransaay Waaqayyoon hin amanne bakka namoonni baay'een itti baay'atanitti ni guba, akkasumas balleessuuf yaaluun guutummaatti akka badu taasisa.

Lakkoofsa 4: "Isaan kun mukkeen ejersaa lamaan fi ibsitoonni lamaan Goftaa lafaa dura dhaabbataniidha. »

"Mukkeen ejersaa lamaa fi shugguxiin lama" kun mallattoo gamtaa lamaan walduraa duubaan Waaqayyo karoora fayyina isaa keessatti qindeesseedha. Bara amantii lama walitti aansuun Hafuura isaa kan hambaan isaa Macaafa Qulqulluun fi barreeffamoota isaa kan gamtaa lamaan ta'e baattee deemu. Pirojektiin gamtaa lamaan Zak.4:11 hanga 14tti, "muka ejersaa lama mirgaa fi bitaa shugguxii irratti kaa'amaniin" raajii dubbatameera. Duraanis, "dhugaa ba'oota lamaan" lakkoofsa 3 dura, Waaqayyo dhugaa ba'umsa Zakaariyas keessatti waa'ee isaanii akkas jedheera: "Ilmaan zayitii lamaan Goftaa lafa hundumaa dura dhaabbataniidha. » Fakkeenyaa kana keessatti "zayitiin" Hafuura waaqummaa agarsiisa. "Ibiddaan" Yesus Kiristoos qaama namaa keessatti qulqullummaa isaatiin ifa hafuuraa fidee (= 7) fi beekumsa isaa namoota gidduutti akka babal'isu raajii dubbata, akkuma shugguxiin fakkeenyaa zayita ". torba" vaazii.

Hubachiisa: "Shugguxiin" ibsaa "torba" qabu giddugaleessa vaazii gidduu irratti argama; kun, akkuma walakteessa torbanii kan taasisu, torban Faasikaa ^{guyyaa 4ffa}, guyyaa itti, du'a araaraa isaatiin, Yesus Kiristoos "aarsaa fi

aarsaa " akka dhaabu godhe, sirna amantii Ibirootaa, akkaataa karoorri waaqaa Dan.9:27 keessatti raajii dubbatame. Kanaaf " *shugguxiin* " ibsa torba qabus ergaa raajii qaba ture.

Lakkoofsa 5: " *Namni isaan miidhuu yoo barbaade, ibiddi afaan isaanii keessaa ba'ee diinota isaanii in nyaata; namni isaan miidhuu barbaade immoo haala kanaan ajjeefamuu qaba.* »

Asittis akkuma Mul. Gocha inni ofii isaa qofaaf kuufamedha. Hammeenyi afaan uumaa Waaqayyoo keessaa ni baha. Waaqayyo Macaafa Qulqulluu isa nuti " *dubbii Waaqayyoo* " jennee waamnu waliin of adda baasee, namni isa miidhe kallattiin akka isa rukutuuf.

Lakkoofsa 6: " *Bara raajii isaaniitti roobni akka hin roobneef samii cufuudhaaf humna qabu; bishaan gara dhiigaatti jijiiruuf, yeroo fedhanittis dha'icha gosa hundumaatiin lafa rukutuuf humna qabu.* »

Hafuurri dhugaawwan Macaafa Qulqulluu keessatti gabaafaman caqasa. Bara isaatti raajichi Eliyas dubbii isaatiin alatti bokkaan akka hin roobne Waaqayyo biraa argateera; isa durattt Museen humna bishaan gara dhiigaatti jijiiruuf fi lafa dha'icha 10n rukutu Waaqayyo biraa argate. Dhugaa ba'umsi macaafa qulqulluu kun caalaatti barbaachisaa kan ta'an guyyoota dhuma keessatti tuffin sagalee Waaqayyoo issa barreeffamee fi hafuuraan barreeffame dha'icha gosa wal fakkaatuun waan adabamuuf, akka Mul.16.

Waaqa hin amanne biyyooleessa Warraaqsa Faransaay

Ifa dukkanaa'aa

Lakkoofsa 7: " *Dhuga ba'uu isaanii yommuu xumuran bineensi gad fagoo keessaa ba'e isaan irratti in lola, isaan in mo'ee isaan in ajjeesa.* »

Hafuurri asitti nutti mul'isa, waan barbaachisaa hubatamuu qabnu; guyyaan 1793 xumura dhugaa ba'umsa macaafa qulqulluu agarsiisa, garuu eenyuuf? Diinota isaa yeroo sanaa kanneen Macaafa Qulqulluu dhimma amantii deggeruu irratti aangoo waaqummaa isaa diduudhaan ari'ataniif; jechuunis mootota, aristokraatota moototaa, sirna phaaphaasii Kaatolikii Roomaa fi abbootii amantaa isaa hunda. Guyyaa kana Waaqayyo amantoota sobaa Pirootestaantii qabatamaan duraanuu barsiisa isaa tilmaama keessa hin galchines ni balaaleffata. Dan.11:34 irratti, Waaqayyo murtii isaa keessatti " *fakkeessummaa* " isaanitti lakkaa'a: " *Yeroo isaan kufan xiqqoo gargaarsa in argatu, baay'een immoo fakkeessummaa isaaniitti makamu* . » Innis kutaa jalqabaa dhugaa ba'umsa Macaafa Qulqulluu qofaadha kan xumurame, sababiin isas bara 1843tti gaheen isaa filatamtoota raajii Adveentistii akka argatan affeeluudhaan barbaachisummaa murteessaa ta'e deebisee ni eegala. Faransaayitti amantiin waaqa hin qabne sabaa hundeessuun Macaafa Qulqulluu irratti xiyyeffatee akka badu gochuuf ni yaala. "Giilootiin isaa" dhiigaan baay'inaan fayyadamuun isaa " *bineensa* " haaraa isa , yeroo kana, " *boolla keessaa ka'uu* " ture. Jecha Uumama 1:2 irratti seenaa uumama irraa liqeeffame kanaan, Waaqayyo Uumaan isaa osoo hin jiraatin jireenyi kamiyyuu lafa irratti akka hin guddanne hafuurri nu yaadachiisa. " *Boollaan* " mallattoo lafti jiraataa irraa mulqamteedha, yeroo " *bifa hin qabnee fi duwwaa* " taate. Akkasitti " *jalqaba* " ture , akka Uma.1:2tti, deebi'ee akkas ta'a " *waggaa kuma tokkoof* ", dhuma biyya lafaa irratti, erga ulfina qabeessa ta'ee

deebi'uu Yesus Kiristoos booda, innis mata duree isa kana booda boqonnaa kana keessatti 11. Jeequmsa jalqabaa wajjin wal bir aqabamee ilaaluun kun sirna rippabilikaanotaa jeequmsa siyaasaa fi jeequmsa guddaa keessatti dhalateef haala gaariin kan maludha. Sababni isaas dhiironni finciltootaa akkamitti akka tokko ta'anii balleessuu beeku garuu bifaa deebi'anii ijaaruuf kennamuu qabu irratti baay'ee wal qoodu. Dhugaa ba'umsi kun sana booda agarsiisa firii dhalli namaa guutummaatti Waaqayyoo irraa yeroo addaan citu ba'uu danda'u dhiyeessa; tarkaanfii faayidaa qabu irraa mulqame.

boolla " jedhee moggaasuun Hafuurri uumaa Waaqayyoos haala dubbii fi haala uumama jalqabaa lafa keenyaa yaada kenna. Akkasitti, guyyaa jalqabaa uumama kanaa irratti xiyyeffachuun, yeroo sanatti Waaqayyo ammallee ifa urjii kamiyyuu lafaaf waan hin kennineef, lafti " *dukkana* " guutuutti lixxe nutti agarsiisa . Yaadni kun immoo hafuuraan " *bineensa boolla keessaa ka'u* " kana " *chaappa atraffaan* " Mul.6:12 " *aduun akka huccuu gaddaa gurraacha* " jedhamee ibsame waliin walqabsiisa. Walitti dhufeenyi kunis " *xurumbaa 4ffaa* " Mul 8:12 kan ibsame " *rukuttaa sadaffaa, kan aduu, kan sadaffaa ji'aa, kan sadaffaa urjii* " jedhu waliin kan ta'edha. Karaa fakkiiwwan kanaatiin Hafuurri amala addatti " *dukkanaa'aa* " ta'e itti kenna. Haa ta'u malee, gama kanaa fi haala " **dukkanaa'aa** " kana keessattidha **Faransaay namoota bilisaa yaada isheef maqaa** " *ibsamuu* " jedhu kennuudhaan kan ulfeessitu . Sana booda jecha Yesus Kiristoos Mat.6:23 irratti caqasame ni yaadanna: " *iji kee yoo hamaa ta'e garuu qaamni kee hundi dukkana keessa in jiraata. Egaa ifni isin keessa jiru dukkana yoo ta'e, dukkanni sun akkam guddaa ta'a!* » Akkasitti yaadni bilisaa dukkanaa'an hafuura amantii irratti waraana seenee hafuurri **bilisummaa haaraan** kun yeroon babal'atee addunyaa warra dhihaa irratti ni babal'ata... Kiristaana jedhama fi dhiibbaa hamaa isaa hanga dhuma addunyaatti ni eega . Warraaqsa Faransaayiin "dukkanni" cubbuu wajjin bara baraan qubate. Sababni isaas, isa waliin kitaabonni falaasoonni yaada bilisaa barreessan ni mul'atu; kunis "cubbuu" kan Giriik amala ta'e raajii Daani'eel 2-7-8 wajjin walqabsiisa. Kitaabonni haaraan kun Macaafa Qulqulluu wajjin dorgomanii isa ukkaamsuuf ni milkaa'u, hamma guddaa. Kanaaf " *waraanni* " *balaaleffatamu hunda caalaa kan ilaalcha (ideological) dha*. Warraaqsa boodaa fi Waraana Addunyaa Lammaffaa booda dukkanni kun gama namummaa olaanaa walfaallaa ta'ee fi akkasitti wal danda'uu dhabuu jalqabaa wajjin kan cabsu ni fudhata, garuu " *waraanni* " ilaalchaa itti fufa. Ilmaan namootaa warra dhihaa " *bilisummaa* " kanaaf waan hunda wareeguuf qophii ta'u. Dhugaa dubbachuuf, saba isaanii, nageenya isaanii aarsaa godhanii, du'a Waaqayyo karoorfate jalaa hin ba'an.

Lakkoofsa 8: " *Reeffi isaaniis addabaabayii magaalaa guddittii, isheen karaa hafuuraatiin Sodoomii fi Gibxi jedhamtu, bakka Gooftaan isaanii itti fannifame keessatti in ta'a.* »

" *Reefoonni* " caqasaman kan " *ragoota lamaa* " *kanneen jalqaba irratti haleellaa raawwatanis* " *addabaabayii* " " *magaalaa* " wal fakkaataa keessatti ajjeefamaniidha . " *Magaalaan* " kun Paaris yoo taatu, " *bakki* " caqasame, walduraa duubaan, "bakka Luwiis XIV", "bakka Luwiis XV", "bakka Warraaqsa" jedhamee waamame, akkasumas "bakka de la Konkoordii" ammaa kan agarsiisudha. Waaqayyoon hin amanne bifaa amantii kamiinuu tola tokkollee hin

godhu. Miidhaamtoonni giilootiiniin rukutaman sirriitti amantii isaaniif reebamu. Akkasumas akkuma ergaan “Xurumbaa 4ffaa” barsiisutti, kan xiyyeeffatan ifa dhugaa (aduu), walitti qabama sobaa (ji'a), fi ergamaa amantii dhuunfaa kamiyyuu (urjii) dha. Kana malees, bifa amantii manca'aa ta'e tokko tokko seera waaqa hin qabne olaantummaa qabu kan eegu ta'uu isaatiin fudhatama argatu. Kanaaf luboonni tokko tokko qoosaadhaan maqaa “defrocked” jedhu argatu. Hafuurri magaalaa guddoo Faransaay kan taate Paaris “Sodoom” fi “Gibxii” wajjin wal bira qaba. Firiin bilisummaa jalqabaa garmalee saalqunnamtii kan walga'iin hawaasummaa fi maatii aadaa diigamuun kan walqabate ture. Wal bira qabuun kun yeroon darbaa deemuun bu'aa gaddisiisaa qabaata. Hafuurri magaalaan kun hiree “Sodoom” fi kan “Gibxii” kan Waaqayyoof mallattoo cubbuu fi fincila isa irratti mul'atu ta'e akka ishee mudatu nutti hima. Walitti dhufeenyi armaan olitti hundeffame “cubbuu” falaasama “Giriikii” Daani'eel 2-7-8 irratti balaaleffatamee wajjin asitti mirkanaa'eera. Cubbuu Giriikii irratti maqaa balleessii waaqummaa kana guutummaatti hubachuuf, jechoota falaasamaatti fayyadamuun Wangeela jiraattota Ateenaatti dhiheessuuf yaaluun, ergamaan Phaawuloos fashalaa'ee bakka sana irraa ari'amuu isaa tilmaama keessa haa ilaallu. Kanaafidha yaadni falaasama bara baraan diina Waaqayyoo uumaa ta'ee kan hafu. Yeroo fi hanga xumura isheetti magaalaan "Paaris" jedhamtu kun maqaawan lamaan kana, mallattoo cubbuu saalaa fi amantii wajjin wal bira qabamee ilaaluun ishee sirrii ta'uu isaa ni eegdi, akkasumas gochoota kanaan dhugaa ba'a. Maqaa isaa "Paris" duuba hambaan "Parisii" kan jiru yoo ta'u, jecha ka'umsi isaa Seeltik "warra qodaa" jechuudha, maqaa raajii ajaa'ibaati. Bara Roomaa iddoon kun iddo cimaa waaqeffattootaa warra ormaa Isis, waaqayyittii warra Gibxii, sirriitti, garuu, waltajjii fi fakkii ciniinsuu Paaris, ilma mootii Troy, Priam dulloomaa ture. Barreessaan ejja bareedduu Heeleenaa, haadha warraa mootii Giriikii Menelaus waliin raawwate, waraana Giriik waliin taasifamuuf itti gaafatatummaa ni qabaata. Giriikonni marfamuu erga hin milkoofne booda, farda mukaa guddaa qarqara galaanaa irratti dhiisanii of duuba deebi'an. Warri Tirooyaan waaqa Giriikii waan ta'eef, farda sana gara magaalattiitti fidan. Halkan walakkaa wayinii fi ayyaanni yommuu xumuramu loltoonni Giriikii fardeen keessaa ba'anii loltoota Giriikii callisanii deebi'aniif karra banan; jiraattonni magaalatti hundinuu, mooticha irraa kaasee hamma isa gadi aanaatti ajjeefaman. Tarkaanfiin Trojan kun guyyoota dhumaan keessatti Paaris akka dhabdu taasisa sababiin isas, barumsa kana tuffachuudhaan, diina ishee naannoo isaa irratti koloneeffate kaa'uudhaan dogoggora isaa irra deebi'ee waan raawwatuuf. Maqaa Paaris jedhu osoo hin fudhatiin dura magaalattiin “Lutèce” jedhamti turte hiikni isas “marga urgoftuu” jechuudha; sagantaa hiree isaa gaddisiisaa guutuu. Sirna rippabilikaanotaa fudhachuudhaan Faransaay ifatti sirna cubbuu addunyaa warra dhihaa keessatti isa jalqabaa waan taateef “Gibxii” wajjin wal bira qabamee ilaaluun sirrii dha. Hiikkaan kun Mul.17:3 irratti halluu “diimaa” “bineensichaa”, fakkii gamtaa moototaa fi rippabilikaanotaa bara dhumaan, fakkeenya Faransaay irratti ijaarameen ni mirkanaa'a. Hafuurri: “bakka Gooftaan isaanii fannifame illee” jechuu isaatiin amantii kiristaanaa kan Faransaay Waaqayyoon hin amanne diduu fi saba Yihudootaa Masihi Iyyasuus Kiristoos diduu gidduutti wal bira qabamee ilaalam; sababni isas haalli lamaan wal

fakkaataa fi bu'aa wal fakkaatu fi firii wal fakkaatu kan Waaqayyoon sodaachuu fi jal'ina ni baasu. Wal bira qabuun kun caqasoota itti aanan keessattis itti fufa.

Gibxii " jedhee waamuun , Waaqayyo Faransaay Fara'oон wajjin wal bira qaba, moodeela addaa mormii namaa fedha isaa mormu. Ejjennoo fincilaan kana hanga diigamutti ni eega. Yoomiyuu gama isaatiin gaabbiin tokkollee hin jiraatu. " *Hamaa gaarii fi gaarii hamaa* " jettee waamtee, cubbuu hamaa Waaqayyo arrabse ni raawwatti; kanas "ifaa", yaada "dukkanaa'aa" "mirga namummaa isaa" hundeessan, warra mirga Waaqayyoo morman waamuun. Akkasumas ummatoota baay'eedhaan, moodeelli isaa ni fakkeeffama, illee, bara 1917, Raashiyaa humna guddaa qabdu kan yeroo " xurumbaa ja'affaa " dho'iinsa atoomikaatiin isa balleessu, kunis maqaan isaa " *Parisii* " afaan Seeltikiin raajii ture afaan, hiikni isaas "warra qodaa keessa jiran" jechuudha. Kanaaf qormaata hamma ishee balleessutti ishee balleessu keessatti Waaqayyoon arguu dadhabdee hanga dhuma isheetti ni hafti. Sababni isaas ishee irratti xiyyeeffatee waan jiruuf hanga isheen hin jirretti ishee hin gadhiisu.

Lakkoofsa 9: " *Guyyaa sadii fi walakkaaf namoonni saboota, gosoota, afaanii fi saboota keessaa reeffa isaanii in argan, reeffa isaaniis awwaala keessa akka kaa'amu hin hayyaman.* »

Faransaayitti ummanni bara 1789 Warraaqsa keessa kan seene yoo ta'u, bara 1793tti mootii isaanii yeroo sana mootittii isaanii ajjeesan, lamaan isaanii iyuu addabaabayii guddaa giddu galeessa magaalattii wal duraa duubaan "Place Louis XV", "Place de la Revolution" , fi yeroo ammaa kana "place de la Concorde" jedhama. " *Guyyaa sadii fi walakkaa* " yeroo tarkaanfii diigumsaa sanaaf walqabsiisuudhaan, Hafuurri kun Lola Valmy kan bara 1792tti, warraaqsiteenno waraana mootii mootummoota Awurooppaa kanneen Oostiriyaan dabalatee Faransaay Rippabilikaan haleelan, mana isaaniitti wal qunnamanii fi injifatan kan hammate fakkaata kan maatii ka'umsa mootittii Maarii Antooneet. Ka'umsa jibba kanaa hubachuuf waggoota 1,260f miidhaa gosa hundumaa gamtaa phaaphaasi fi mootiitiin raawwatame ummata Faransaay kan itti fayyadadamame, haala hamaadhaan, ari'atamaa fi guutummaatti manca'e aarsee akka xumurame yaada keessa galchuu qabna. Bulchiinsa lamaan dhuma Luwiis Xiyyeeffannoo ! Rippabilikni Faransaayiif eebba miti, hin taatus. Hanga dhuma isheetti, bifa shanaffaa isheettiin, abaarsa Waaqayyoo baattee ofii isheetti dogoggora kufaatii ishee fidu ni raawwatti. Sirni dhiiga dheebote kun, ka'umsa isaa irraa kaasee, biyya "mirga namoomaa" fi namummaa kan dhumaratti yakkamaa ittisuu fi, karaa jal'ina isaatiin, miidhamaa kan mufachiisu ta'a. Diinota isaa illee simatee naannoo isaa irratti ni kaa'a, hamma hamaa ta'etti, fakkeenya beekamaa magaalaa Troy kan farda mukaa Giriikoni dhiisan seensisuun beekamtu fakkeessa, akkuma kanaan dura mul'ate.

Lakkoofsa 10: " *Raajonni kun lamaan jiraattota lafaa waan dhiphisaniif, warri lafa irra jiraatan sababii isaaniitiin ni gammadu, ni gammadu, kennaa waliif ni ergu.* »

Keeyyata kana keessatti Hafuurri yeroo akkuma gaangrene ykn kaansarii hammeenyi falaasama Faransaay akka dha'icha saboota warra dhihaa biroo keessatti babal'atee babal'atu irratti xiyyeeffata. "Mallattoo yeroo" " *chaappaa 6ffaa* " jedhuun *mallatteessa*; isa " *aduun akka saanii rifeensa fardaa itti gurraacha'u*

”: ifa Macaafa Qulqulluu kitaabota falaasama namoota bilisaan yaadaniin liqimfamee ni bada.

Dubbisa hafuuraa keessatti, “*lammilee mootummaa samii* ” isa filatamoo Yesus ibsu irraa adda ta’ee, “*jiraattonni lafaa* ” Pirootestaantoota Ameerikaa fi walumaa galatti, ilmaan namootaa Waaqayyoo fi dhugaa isaa irratti finciltoota ta’an agarsiisu. Ummanni mootummoota Awurooppaa fi kana caalaa Ameerikaa gara Faransaayitti ilaalu. Achitti, ummanni tokko sirna mootummaa isaa fi amantii kiristaanaa Kaatolikii kan namoota Macaafa Qulqulluu dubbisan, “*dhugaa ba’oota lamaan* ”, “*dararaa* ” “si’ool” isaatiin doorsisu ni caccabsa; “*dararaa* ” dhugaa kan ta’e garuu murtii isa dhumaq qofaaf kan qabame, namoota amantii sobaa ofii isaanii gowwoomsaan doorsisa gosa kana fayyadaman balleessuuf, akka Mul. 14:10-11. Lammileen biyya alaas, Faransaayiin alatti miidhaa wal fakkaatuun miidhaman, jalqabbii kana irraa fayyadamoo ta’uu abdachaa jiru. Kun, caalaatti, deeggarsa Faransaay Luwiis 16ffaan, addunyaa irratti, waggoota muraasa dura, Yunaayitid Isteetis Ameerikaa Kaabaa haaraan walabummaa isaanii waan argatteef, ol’aantummaa Ingilizii irraa bilisa waan ta’eef. Bilisummaan sochiirra waan jiruuf yeroo dhiyootti namoota hedduu ni injifata. Akka mallattoo hiriymmaa kanaatti “*kennaa waliif ergu* ”. Kennaawwan kana keessaa tokko kennaa Faransaay Ameerikaanotaaf kennite “Siidaa Bilisummaa” kan bara 1886 odola faallaa Niw Yoorkitti dhaabame ture. Ameerikaanoonni sochii kana kan deebisan fakkii bara 1889 kan dhaabame Paaris keessatti odola walakkeessa Seine naannoo Masaraa Eiffel jedhamutti argamu irratti argamuuf dhiyeessuudhaani. Waaqayyo gosa kennaa kana irratti kan xiyyeffatu yoo ta’u kunis qoodamuu fi waljijiirraa abaarsa **bilisummaa garmalee** kan seera hafuuraa isaa tuffachuu kan kaayyeffate ta’e mul’isa.

Lakkoofsa 11: “*Guyyoota sadii fi walakkaa booda hafuurri jireenyaa Waaqayyo biraan dhufu isaan keessa seenee, isaanis miila isaaniitiin dhaabbatan; warra isaan argan irrattis sodaan guddaan ni dhufe.* »

Ebla 20, 1792 Faransaay Oostiriyaan doorsiftee mootii ishee Luwiis 16ffa Hagayya 10, 1792 aangoo irraa buqqifte. Warraaqsitoonni Adoolessa 20, 1792 Vaalmii irratti injifanno argatan. Mootiin Luwiis 16ffaan Guraandhala 21, 1793 giiloottiniin rukutame. Abbaan irree Roobespierre fi hiriyyoonni isaa dabareedhaan July 28, 1794 giillotined. “Convention” “Directory” tiin Onkololeessa 25, 1795 bakka bu’e. “Terrors” lamaan bara 1793 fi 1794 walitti dhufanii wagga tokko qofa ture. Ebla 20, 1792 fi Waxabajji 25, 1795 gidduutti, yeroon “*guyyoota sadii fi walakkaa* ” raajii dubbatame ykn “sadii fi walakkaa” waggoota dhugaa kana sirriitti nan arga. Garuu yeroon sun ergaa hafuuraas qaba jedheen yaada. Yeroon kun walakkaa torban kan bakka bu’u yoo ta’u, kunis tajaajila lafa irraa Yesus Kiristoos kan sirritti “*guyyoota raajii sadii fi walakkaa* ” turee fi du’a Masiihicha Yesus Kiristoosiin xumurame kan agarsiisu ta’uu danda’aa. Hafuurri gocha isaa kan Macaafa Qulqulluu, “*dhugaa baatota isaa lama* ” wajjin wal bira qaba, isaanis Paaris keessatti Place de la Revolution irratti osoo hin gubamin dura socho’anii fi barsiisaniiru. Wal bira qabamee yoo ilaalamu, Macaafni Qulqulluun, amantiin kun, Yesus Kiristoos isa, isa keessatti, deebi’ee fannifamee fi “*bocame* ” akka Mul. Lolaan dhiiga dhangala’e kun ummata Faransaay sodaachisee xumurame. Akkasumas, hogganaa isaa kan Konveenshiniit

Dhiigaa, Maximilien Robespierre fi hiriyyoota isaa Couthon fi Saint-Just erga ajjeesee booda, ajjeechaan gabaabduu fi sirnaan raawwatame ni dhaabbate. Hafuurri Waaqayyoo dheebuu hafurraa namootaa dammaqsee shaakala amantii ammas seera qabeessa ta'e, hunda caalaa immoo bilisa ta'e. "Sodaa Waaqayyoo" fayya qabeessa ta'e deebi'ee mul'atee fedhiin Macaafa Qulqulluu deebi'ee mul'ateera garuu hanga dhuma addunyaatti kitaabota falaasama yaada bilisaa kan moodeela Giriikii isaanii adda duree ta'aniin barreeffamaniin lolamee dorgoma.madda hundumaa bifa adda addaa isaa.

Lakkoofsa 12: “ *Sagaleen samii irraa, “As ol ba’aa! Isaanis duumessa keessa gara samiitti ol ba’an; diinonni isaaniis isaan argan. »*
dhugaa ba’oota lama ” macaafa qulqulluu irratti ni hojjeta .

Yesusiin wal bira qabamee ilaalamuun itti fufa, sababiin isaas inni filattoonni isaa (Eeliyas raajicha booda) ija isaanii dura gara samiitti ol ba’uu kan argan isa ture. Garuu, dabaree isaaniitiin, warri inni yeroo dhuma filate haala wal fakkaatuun ni hojjetu. Diinonni isaaniis duumessa Yesus gara isaatti isaan harkisu keessatti gara samiitti ol ba’uu isaanii ni argatu. Deeggarsi Waaqayyo kaayyoo isaatiif kenu kanuma, Yesus Kiristoosiif, filatamoo isaatiif, akkasumas haala Warraaqsa Faransaayii kana keessatti, Macaafa Qulqulluu bara 1798 booda.Dhuma raajii dubbatame “guyyoota 1260” -waggaa , in 1799, Phaaphaasiin Piyoos 6ffaan Valence-sur-Rhône keessatti hidhamee du'e, kanaanis, bara 1843-44 fi 1994 giddutti, yeroo dheeraa nagaan waggoota 150 bifa “ji’ a shaniin” Apo.9 : 5 -10 keessatti raajii dubbatame akka *danda’amu* taasiseera . Duuti Luwiis 16ffaa, dhaabbachuun sirni mootummaa, fi duuti Phaaphaasiid hidhamaa tokkoo amantii wal danda’uu dhabuu ” *bineensa galaana keessaa ka'u* ” Mul.13:1-3 irratti dha’icha du’aa geessisa. Konkoordaan Daayirektarii madaa ishee fayyisa garuu kana booda deeggarsa mootii diigame irraa hin fayyadamt, kana booda hanga yeroo dhumaatti yeroo wal danda’uu dhabuun Pirootestaantii maqaa ”*bineensa lafa irraa ka'u* ” Apo keessatti mul’atutti hin *ari’attu* 13:11.

Lakkoofsa 13: “ *Sa’atii sanatti kirkirri lafaa guddaan ni ta’ee, kurnaffaan magaalattii ni kufe; kirkira lafaa kanaan namoonni kuma torba kan ajjeefaman yoo ta’u, warri hafan immoo sodaatanii Waaqa samiif ulfina kennan. »*

Bara kana keessatti (*sa’atii kana*) raawwatame, bifa hafuuraatiin, “ *kirkirri lafaa* ” duraan dursee raajii kan dubbatame raawwii kan Lisbon bara 1755tti, mata duree “ *chaappaa ja’affaa* ” Apo.6:12 irratti kan ilaallatu. Akka Hafuura Waaqayyootti, magaalaan Paaris baay’ina ummata ishee keessaa “ *kurnaffaa* ” *dhabde*. Garuu hiikni biraa akka Daan.7:24 fi Mul.13:1tti, kutaa kurnaffaa ” *gaanfa kudhan* ” yookaan mootummoota kiristaanaa dhihaa Kaatolikii phaaphaasiid Roomaa jala jiran ilaallachuu danda'a. Faransaay, Roomaan akka ”intala hangafaa” Waldaa Kaatolikii Roomaatti kan ilaaltu, amantii Waaqayyoon hin amanne keessa kuftee, deeggarsa ishee dhabdee, hanga aangoo ishee balleessuutti deemte. ^{Xurumba} 4ffaan isa mul’ise, “ *kutaan sadafkaan aduu ni rukutama* ”; ergaan “ *kirkira lafaa kanaan namoonni kuma torba ajjeefaman* ” jedhu akkas jechuudhaan dubbii kana mirkaneessa: “ *dhiironni* ” amantii (*torba:* qulqullummaa amantii yeroo sanaa), kirkira lafaa siyaasaa hawaasaa kana keessatti tuuta (*kuma*) *ta’an ajjeefamaniiru*.

Lakkoofsa 14: “ *Rakkinni inni lammafaan darbeera. Kunoo, wayyoon sadaffaan dafee dhufa ”. ”*

Akkasitti, dhangala’aan dhiigaa cimaan sodaa Waaqayyoo deebisee kan “ kaase yoo ta’u, “Shororkeessummaan” ni dhaabbate, impaayera Naapooliyoon I , “ adurree ” “ *xurumbaa* ” sadan dhumaa labsu , “ *balaa guddaa* ” *sadii jiraattotaaf.* » kan lafaa. Beeksisni kun Warraaqsa Faransaay bara 1789 hanga 1798tti geggeeffame hordofee akka ta’e yoo ilaalle, “ *balaan lammafaan* ” lakkoofsa 14 irratti itti himame kallattiin isa ilaallachuu hin danda’u. Garuu Hafuuraaf, bifa haaraan Warraaqsi Faransaay ulfina Yesus Kiristoosiin deebi’uu isaa dura akka mul’atu karaa itti nutti himuudha. Haa ta’u malee, akka Mul.8:13tti “ *wayyoo lammafaa* ” mata duree ^{6ffaa} ilaachisee ifatti kan ilaallatudha *xurumbaa* Mul.9:13 kan, sirritti, “ *namoota harka sadii keessaa tokko ajjeesu* ” Yesus Kiristoos diinota isaanii warra du’an, fincilitoota isa dhumaa dhabamsiisuudhaan murtii haqa malee tajaajiltoota isaa qulqulluu amanamoo ta’an haaloo ba’uuf osoo hin deebi’iin dura. Akkuma qalma Warraaqsitoota Faransaayiin uumame, Waaqayyo qalma Waraana Addunyaa Sadaffaa, yeroo kana niwukilaraa, kan lakkoofsa jiraattota lafaa baay’ee hir’isu, osoo hin dhabamsiisin dura akka qindeessu hubachuu dandeenya.complete which will restore it to its jalqaba “ *boola* ” mul’achuu, gidduu seensaa diigumsaa isa dhumaa Yesus Kiristoos booda.

Hiikni dachaa “ *wayyoo lammafaa* ” jedhu sababa hafuuraatiin *xurumbaa afrappaan* isa ja’affaa wajjin walqabsiisa . Caasaan Mul’ataa yeroo bara kiristaanaa bakka lamatti addaan baasa. Tokkoffaa keessatti “ *balaan* ” yakkamtoota bara 1844 dura adabaman kan adabsiisu yoo ta’u, isa lammafaa keessatti ammoo bara 1844 booda, dhuma addunyaa dura adabame. Amma, gochoonni adabbii lamaan hiika Waaqayyo adabbii isaa isa afrappaaf Lewwoota 26:25 irratti kenne qooddatu: “ *Ani billaa kakuu koo haaloo ba’u nan erga* . ” Adabbiin inni jalqabaa namoota ergaa Haaromsaa, hojii Yesus filatamoo isaatiif qopheesse hin fudhanne irratti, inni lammafaan immoo warra gaaffii Waaqayyo Haaromsa kana xumuruuf dhiheesseef deebii hin kennine irratti at from 1843. The revealed light by kan Waaqayyo ijaaru Haaromsi dhaabbataa kun hanga sa’atii yeroon ayyaanaa itti xumuramutti ni dhiyataa.

Wantootaa fi gocha Waaqayyo dhiirota Warraaqsa Faransaay bara 1789 hanga 1795tti godhameef maxxanse fudhachuudhaan, kanneen dhiirota warra dhihaa bara dhumaatiif walqabsiisuu danda’u arganna. Tuffii wal fakkaatu, Waaqayyoon sodaachuu dhabuu fi jibba seera amanti fi warra isaan barsiisan wal fakkaatu arganna; amala yeroo kana guddina addaa saayinsii fi teeknooloojii irraa maddu. Waggoota nagaan keessatti amantiin Waaqayyoon hin amanne fi amantiin sobaa addunyaa warra dhihaa dhuunfataniiru. Kanaaf Waaqayyo sababa gaarii nuuf dhiheessuuf qaba, mata duree kanaaf, dubbisa dachaa; amala “ *lubbuun hafanii* ” bara warraaqsa fi yeroo saayinsii guyyoota dhumaa dhala namaa gidduu garaagarummaa guddaa taasisuudha. Ifa ta’uuf, akka Mul. 11:11 hanga 13tti, “ *warri lubbuun hafan* ” dubbisa jalqabaa kan “ *xurumbaa afrappaan* ” “ *ilaallatan* ” *qalbii geddaratan* ”, “ *warri lubbuun hafan* ” isa lammafaa kan “ *xurumbaa ja’affaa* ” ilaallatu immoo “ *qalbii geddaratan miti* ,” akka Mul.9:20-21tti.

Inni sadaffaan “ wayyoo guddaa ” (cubbamootaaf): Ulfinaan deebi’uu Kiristoos Haqaa

Lakkoofsa 15: “ *Ergamaan torbaffaan sagalee dhageessise. Sagaleen guddaan samii irratti, “Mootummaan biyya lafaa Gooftaa keenyaa fi Kiristoos isaatiif kennameera; inni immoo bara bara baraan ni moo'a. »*

Mata dureen dhumaan boqonnaa kanaa isa “ *xurumbaa torbaffaa* ” kan agarsiisu, isin yaadachiisa, yeroo uumaan ijaan hin mul’anne Waaqayyo ija diinota isaa duratti of mul’isu Apo.1:7 mirkaneessuudhaan: “ *Kunoo, inni waliin dhufa duumessi fi iji hunduu ni argu; warra isa bocan illee.* ” “ *Warri isa bocan* ”, kan Yesusiin bocan, warra dhumaan dabalatee bara kiristaanaa hundumaa irraa diinota isaati. Isaanis isa waraan, duuka buutota isaa amanamoo ari’achaa turan, waa’ee isaaniis akkas jedhee labse: “ *Wantoota kana obboloota koo warra xixinnoo kana keessaa tokko irratti hamma goote, anaafis goote* (Mat.25:40). ” Samii irraa sagalee guddaa dhageessisuun saganticha kabajama. Isaan kun warra jiraattota samii duraan dursanii yaada isaanii ibsanii seexanni fi jinniwwan isaa samii irraa ari’amuu Kiristoos injifataa, “ *Mikaa’el* ” jedhamee waamame Mul filataman, dabaree isaaniitiin Jesus Kiristoosiin bilisa ba’anii injifatan. Seenaan cubbuu lafaa cubbamoota afaan Kiristoos waaqaatiin balleeffaman dhabuu irraa kan ka’e ni dhaabata. Seexanni, “ *bulchaa biyya lafaa kanaa* ” akka Yesus jedhutti, addunyaa cubbamaa Waaqayyon balleesse sana dhaba. Inni waggaan kuma biraaf lafa duwwaa irratti osoo nama tokkollee hin miidhin ni tura, cubbamoota Waaqayyo kaayyoo kanaaf du’aa kaasu kanneen biroo hundumaa wajjin firdii isa dhumaan irratti guutummaatti dhabamsiisuu isaa eegaa.

Gammachuu Samii Guddaa kan filatamoo dhiiga Yesuus Kiristoosiin furaman

Lakkoofsa 16: “ *Jaarsoliin digdamii afran teessoo isaanii irra Waaqayyo dura taa’anis, fuula isaaniitti jilbeenfatani Waaqayyon sagadan ,* ” .

Filattoonni mootummaa Waaqayyoo isa samii seenaniiru, fuula Waaqayyoo duratti teessoo irra taa’anii, akka Mul.20:4tti jal’oota irratti ni moo’u ykn ni murteessu. Keeyyatni kun haala jalqaba samii warra furamanii Mul.4 keessatti kaasa. Caqasni kun bifa waaqeffannaan Waaqayyoo inni dhugaan qabaachuu qabu dhiheessa. Sujuuduun, jilbeenfachuun, fuula gadi qabuun bifa Waaqayyo seera qabeessa godheedha.

Lakkoofsa 17: “ *Akkana jedhee: Yaa Waaqayyo gooftaa hundumaa danda’u, kan jiruu fi kan ture, humna kee isa guddaa dhuunfattee mootummaa kee waan qabaatteef si galateeffanna.* ”

Warri furamanii galata isaanii haaromsuun Yesus Kiristoositti, “ *Waaqa hundumaa danda’u isa jiruu fi ture* ” “ isa dhufe ”, akkuma Mul.1:4 beeksise duratti sujuuda. “ *Humna kee isa guddaa* ” isa filatamtoota kee oolchuuf dhiistee du’a keetiin gatii cubbuu isaanii tajaajila “ *hoolaa* ” kee keessatti aarsaa goote qabatteetta; “ *Hoolaa Waaqayyoo isa cubbuu biyya lafaa irraa fuudhu* ” Ati “ *mootummaa kee dhuunfatteetta* ”; yaadni yaadame dhugumatti bakka Hafuurri Yohaannis fudhate Mul.1:10; seenaan Walgahii Kiristoos lafa irratti kan darbeedha. Sadarkaa kanatti “ *yaa’iin torba* ” qondaaltota filataman duuba jiru. Bulchiinsi Yesus, meeshaan abdii amantii warra filataman, dhugaa ta’eera.

Lakkoofsa 18: “ Saboonti ni dheekkaman; dheekkamsi kees ga’eera, yeroon itti warra du’an irratti firdii itti kennitu, garboota kee raajota, qulqullootaa fi warra maqaa kee sodaataniif, xiqqaa fi guddaa, badhaasa itti kennitu, warra lafa balleessan immoo balleessuu ga’eera. »

Lakkoofsa 18 kana keessatti waa’ee tartiiba taateewwan raajii dubbataman odeeffannoo baay’ee faayidaa qabu arganna. 6ffaa - xurumbaa ajjeefame . dhiironni harka sadii keessaa tokko, “ Saboonti ni aaran ”, ija keenya duratti, bara 2020-2021tti, sababoota aarii kanaa argaa jirra: Covid-19 fi badiisa diinagdee fide, weerara Islaamaa, fi hatattamaan , haleellaa Raashiyyaa michoota isaa waliin. Waldhabdee suukaneessaa fi diigumsaa kana booda " bineensi lafaa " jechuunis gamtaa Pirootestaantii fi Kaatolikii namoota Ameerikaa fi Awurooppaa lubbuun hafan erga labsamee booda Waaqayyo " dha’icha dheekkamsa isaa isa dhumaatordan " itti dhangalaase. Mul.16 keessatti ibsame. Yeroo torbaffaatti Yesus namoota filataman fayyisuu fi warra kufan balleessuuf mul’ate. Sana booda sagantaa “ wagga kuma ” bara kuma torbaffaaf qophaa’e dhufa. Samii irratti, akka Mul.4:1tti, firdiin warra jal’ootaa ni raawwata: “ yeroon warra du’an itti murteessan ga’eera ”. Qulqulloonni mindaa isaanii argatu: jirenya bara baraa Yesus Kiristoos warra filatamoo isaaf waadaa gale. Dhumarratti urjii ganamaa fi gonfoo filatamtoota lola amantii irratti injifannoo argataniif waadaa galame argatu: “ garboota kee raajota badhaasuuf ”. Waaqayyo asitti barbaachisummaa raajii bara hundumaaf (Akka 2 Phex.1:19) fi caalaatti bara dhumaayaadata. “Qulqulloonni fi warri maqaa kee sodaatan ” ergaa ergamoota sadan Mul.14:7 hanga 13; kana keessaa inni jalqabaa ogummaa isa sodaachuu, isaaf ajajamuu fi abboommii isaa mormuu dhiisuu of keessaa qabu yaadata, “ Waaqayyoonaan sodaadhaa, ulfina Isaas kennaa ”, gama Waaqayyo uumaa isaatiin, “ sa’atiin firdii isaa waan ga’eef, . isa samii , galaana, dachii, burqaa bishaanii uume sagadaa .”

Lakk . Balaqqeessaan, sagaleen, qilleensi, kirkirri lafaa fi bokkaa guddaan ni roobu. »

Mata dureewwan kitaaba Mul’ata kana keessatti ka’an hundinuu gara yeroo seenaa kanaa kan deebi’uu ulfina guddaa Gooftaa keenya waaqummaa Yesus Kiristoositti walitti dhufu. Keeyyatni kun haala mata dureewwan armaan gadii itti raawwatamanii fi xumuraman irratti xiyyeefata:

Mul.1: Adveentistii: 1.1.

Lakkoofsa 4: “ Yohaannis waldoota torba warra Eeshiyyaa keessa jiraniif: Ayyaanaa fi nagaan isiniif haa ta’u, isa jiru, isa ture, isa dhufuuf jiruu fi hafuurota torban teessoo isaa dura jiran irraa, »

Lakkoofsa 7: “ Kunoo, inni duumessa wajjin dhufa . Warri isa bocanis iiji hundinuu ni arga; gosootni biyya lafaa hundis sababa isaatiin ni gaddan. Eeyyee. Ameen! »

Lakkoofsa 8: “ Ani alfaa fi omeegaa dha, jedha Waaqayyo gooftaan, inni jiru, inni ture, inni dhufus , inni hundumaa danda’u. »

Lakkoofsa 10: “ Guyyaa Gooftaa hafuuraan ture , duuba kootti sagalee guddaa akka sagalee xurumbaa dhaga’e, ”

Apo.3: Yaa’ii torbaffaa: xumura bara “ Laodiqee ” (= namoota murtii argatan).

Mul.6:17: Guyyaan guddaan dheekkamsa Waaqayyoo namoota finciltoota irratti “ **guyyaan dheekkamsa isaa guddaan waan dhufeef**, eenyutu dhaabbachuu danda'a? »

Apo.13: “ *bineensi lafa irraa ka'u* ” (tumsa Pirootestaantii fi Kaatolikii) fi seera Wiixataa isaa; lakk . »

Apo.14: Mata dureewwan lamaan “ **midhaan** ” (dhuma addunyaa fi butamuu filatamoo) fi “ **wayinii** ” (ajjeechaa tiksitoota sobaa hordoftoota isaanii sossobanii fi gowwoomfamaniin raawwatamu).

Mul.16: Lakkoofsa 16: “ **guyyaa waraanaa guddaa Armaagedoon** ”.

Lakkoofsa 19 kana keessatti, foormulaa ijoo gidduu seenummaa Waaqayyoo kallattiifi mul'atu arganna, “ *balaqqeessaan, sagaleen, qilleensi, kirkirri lafaas ni ture* ”, duraan Mul.4:5 fi 8 :5 keessatti caqasame. Asitti garuu Hafuurri “ *fi bokkaa ulfaataa* ” jedhee itti dabaleera; “ *bokkaa* ” mata dureen “ **dha'icha torba dhumaa** ” Mul.16:21 keessatti torbaffaa ittiin xumuramu.

Kanaaf yaadni dubbii deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos mata duree Adveentistii isa dhumaan yeroo kana fida , birraa bara 2030, fayyina dhugaa filatamtootaaf dhihaate, dhiiga Yesus Kiristoosiin dhangala'een argame. Sa'atii inni finciltoota warra filatamoo isaa kanneen Wiixata Roomaa didanii fi Sanbata Waaqayyo qulqulleeffameef amanamummaa isaanii eggatan ajjeesuuf qophaa'aa jiran waliin sa'atii waldhabdee isaa torban jalqabaa addunyaa uumuu isaa irraa kaaseedha. “ *Chaappaan ja'affaan* ” Mul 6 amala fi mufannaa finciltoota Gooftaan gocha itti yaadee duguuggaa sanyii filatamoo isaa eebbifamaa fi jaallatamoo irratti raawwateen qabame agarsiisa. Dhimmi waliigaltee dhabuu lakkoofta kana keessatti ka'eera 19. Innis seera waaqummaa “ *taabota dhugaa ba'umsaa* ” keessatti bakka qulqulluu godoo qulqulla'aa fi “ *mana qulqullummaa* ” afaan Ibrootaa keessatti eegame ilaallata. Taabotni kun kabajaa fi qulqullummaa isaa baay'ee ol'aanaa kan qabu gabatee seera quba Waaqayyoo ofii isaatiin bocame, qaamaan, fuula Musee, hojjetaa isaa amanamaa jirutti waan of keessaa qabuuf qofa. Macaafni Qulqulluun yeroo Yesus Kiristoos deebi'ee dhufutti sodaa finciltootaa maal akka ta'e hubachuuf nu dandeessisa. Sababni isaas, Faarfannaa 50 lakkoofti 1 hanga 6 kan labsu kana:

“ *Faarfannaa Asaaf. Waaqayyo, Waaqayyo, YaHWéH, ni dubbata, lafas ni waama, aduun baatee hanga lixuutti. Tsiyoon irraa, bareedina guutuu, Waaqayyo ni ibsa. Inni dhufa yaa Waaqa keenya callisee hin hafu; fuuldura isaa ibiddi nama nyaatu, naannoo isaatti obomboleetti hamaatu jira . Inni saba isaa irratti murteessuuf gara samii gubbaatti, gara lafaattis iyye : Warra aarsaadhaan kakuu anaa wajjin galan natti walitti qabaa! -Samiin immoo **gajeelummaa isaa ni labsa**, abbaa firdii kan ta'e Waaqayyo waan ta'eef. »*

Haala sodaachisaa keessatti, finciltooni barreeffamni abboommii Waaqayyoo kurnan keessaa isa afraffaan samii irratti qubee ibiddatiin agarsiifame ni argatu. Gocha waaqummaa kanaanis Waaqayyo isa jalqabaa fi “ *du'a lammaffaa* ” akka isaan murteesse ni beeku.

Keeyyatni dhumaa kun mata duree “ *xurumbaa torbaffaa* ” Waaqayyo seera isaa Kiristaanummaa sobaa fincilaatiin mormeef barbaachisummaa akka kenuu kan mul’isu fi kan mirkaneessudha. Seerri Waaqaa mormii seeraa fi ayyaana jedhame sababeeffachuun xiqqeesssee jira. Dogoggorri kun jechoota ergamaan Phaawulos ergaawan isaa keessatti dubbate dogoggoraan dubbisuu irraa kan maddedha. Egaa kunoo ibsa ifaafi salphaa ta’e kennuudhaan shakkii sana nan balleessa. Rom.6 keessatti Phaawuloos warra “ *seera jala jiran* ” warra “ *ayyaana jala jiran* ” wajjin wal bira qaba sababa haala yeroo isaa yeroo kakuun haaraan jalqabu qofaaf. Foormulaa “ *seera jalatti* ” jedhuun, Yihudoota kakuu moofaa kanneen kakuu haaraa haqa guutuu ta’e Iyyasuus Kiristoos irratti hundaa’uun didan agarsiisa. Akkasumas filatamtoota gamtaa haaraa kana keessa seenan foormulaa “ *seera waliin* ” jedhuun moggaasa. Sababni isaas, bu’aa ayyaanaan fidu kana, maqaa isaa Iyyasuus Kiristoos, Hafuura Qulqulluudhaan, nama filatame gargaaree, seera waaqa qulqulluu akka jaallatuu fi akka ajajamu isa barsiisa. Isaaf ajajamuudhaan, inni sana booda “ *seera wajjin* ” fi “ *ayyaana jala* ” *ta’uu isaatiin, inni “ seera jala ” illee hin jiru* . Phaawuloos waa’ee seera waaqummaa “ *qulqulluudha , abboommichis qajeelaa fi gaarii dha* ” jedhee akka dubbate ammas nan yaadadha; waanan Yesus Kiristoosiin isaaf quodou. Phaawuloos cubbuu kan adabsiisu, dubbistoota isaa kana booda Kiristoos keessa osoo jiranii cubbuu akka hin qabne amansiisuuf kan barbaadu yoo ta’u, fincitooni ammayyaa barreeffamoota isaa fayyadamuun Yesus Kiristoos isa isaan akka ta’e himatan “ *tajaajila cubbuu* ” hundeeffame gochuudhaan isa mormu Amajjii 7, 321. Phaawuloos Gal.2:17 irratti akkas jedhee labsee osoo jiruu: “ *Nuti garuu karaa Kiristoosiin qajeelota ta’uu osoo barbaannu, ofti keenyas cubbamoota utuu argamnee, Kiristoos tajaajilaa cubbuu ta’aa ? Fagoo irraa !* » Mee barbaachisummaa sirrii ta’uu haa hubannu, “ *irraa fagaatee* ” , kan yaada amantii amantii fincilaat kiristaanaa ammayyaa sobaa kan balaaleffatu yoo ta’u, kunis Amajjii 7, 321 irraa eegalee, guyyaa “ *cubbuun* ” Roomaa aangoo mootii Roomaa warra ormaa, Qosxanxinoos¹.

Haala “ *xurumbaa torbaffaa* ” kana keessatti waggoonni kuma ja’ a jalqabaa Waaqayyo filatamoo lafa irraa filachuuf ramade, pirojektii waliigalaa waggoota kuma torbaa isaa keessatti xumurama. Bara kuma torbaffaan, yookaan “ *waggoonni kuma* ” Mul.20, sana booda banana, firdii samii fincitootaaf filatamtoota Yesus Kiristoosiin furamaniin kan kenname, mata duree Mul.4.

Mul'ata 12: Karoora Giddugaleessaa Guddaa

**Dubartiin – Weerartuu Roomaa – Dubartii gammoojiji keessa jirtu – Qaaqa:
lola samii – Dubartii gammoojiji keessa jirtu – Haaromsa – Waaqa hin
amanne-
Hafteen Adveentistii**

Dubartii injifattuu, misirroo Kiristoos, Hoolaa Waaqayyoo

Lakkoofsa 1: “ *Mallattoon guddaan samii irratti mul'ate: dubartii aduudhaan marfamte, ji'i miila ishee jalatti, gonfoo urjii kudha lamaa mataa ishee irra kaa'atte.* »

Asittis, fakkiwwan ykn mul'atawwan hedduu keessatti mata dureewwan hedduun wal hordofu. Gabatee jalqabaa Yaa'ii Filatamaa kan injifannoo Yesus Kiristoos, Mataa isaa tokkicha irraa fayyadamu agarsiisa, akka Efe.5:23. Mallattoo “ *dubartii* ” jalatti, “ *Misirroon* ” Kiristoos “ *aduu qajeelummaa* ” Mal.4:2 keessatti raajii dubbatameen marfamtee jirti. Hojiirra oolmaa dachaa keessatti, “ *ji'a* ” mallattoon dukkanaa “ *miila isaa jala* ” dha. Diinonni kun seenaa fi tartiiba yerootiin, Yihudoota kakuu moofaa, fi Kiristaanota kufanii, Kaatolikii, Ortodoksii, Pirootestaantii fi Adveentistii, kan haaraa dha. Mataa isaa irratti, “ *gonfoo urjii kudha lamaa* ” Waaqayyoo wajjin gamtaa uumuu keessatti injifannoo isaa kan agarsiisudha, 7, nama wajjin, 5, hiikni lakkoofsa 12.

Dubartii ari'atamaa turte injifannoo dhuma dura

Lakkoofsa 2: “ *.Isheen ulfa waan turteef, ciniinsuu fi dhukkubbii dahumsaa keessa waan turteef iyyite.* »

Lakkoofsa 2 irratti “ *dhukkubbiiin dhalootaa* ” ari'atama lafaa bara ulfina samii dura ture kan kakaasudha. Fakkii kana Yesus Yohaannis 16:21-22 irratti fayyadameera: “ *Dubartiin yommuu deesse sa'aatiin ishee waan ga'eef ni gadditi; garuu yeroo mucaa deesse, kana booda gidiraa sana hin yaadattu, sababni isaas gammachuu dhiirri biyya lafaatti dhalachuu isheetiin qabdu irraa kan ka'e. Kanaaf isinis amma gadda keessa jirtu; garuu deebi'ee si arga, garaan kees ni gammada, namni gammachuu kee si irraa hin fudhatu.* »

Dubartoota ari'atu kan warra ormaa: Roomaa, magaalaa guddittii impaayera

Lakkoofsa 3: “ *Mallattoon kan biraan immoo samii irratti ni mul’ate; kunoo, jawwee diimaa guddaa mataa torbaa fi gaanfa kudhan, mataa isaa irrattis gonfoo torba kan qabu ture.* »

Lakkoofsi 3 nama isa ari’atu adda baasee ibsa: seexanni, beekamaadha, garuu inni karaa humnoota lafaa foonii warra filatamoo ari’ataniin, akka fedha isaatti socho’ a. Gocha isaa keessatti tooftaa lama walduraa duubaan fayyadama; kan “ *jawwee* ” fi kan “ *bofa* ” . Inni jalqabaa, kan “ *jawwee* ”, haleellaa ifa ta’e kan Roomaa impaayera warra ormaa qacaratuudha. Akkasitti mallattoolee duraan Dan.7:7 keessatti mul’atan bakka Roomaan bifaa bineensa hamaa afraffaan “ *gaanfa kudhan* ” qabuun mul’atte arganna. Haalli waaqeffannaa warra ormaa kan mirkanaa’ u “ *diadems* ” kan asitti “ *mataa torba* ” *irratti kaa’aman jiraachuu* isaaniti , mallatto magaalaa Roomaa akka Apo.17. Sirrummaa kun xiyyeefannoo keenya guutuu qaba, sababiin isaas, yeroo fakkiin kun dhiyaatu hundumaatti, bakka “ *tiaras* ”, haala seenaa raajii dubbatameen nuuf agarsiisa.

Kan amantii dubartoota ari’atu: Roomaa Kaatolikii Phaaphaasi

Lakkoofsa 4: “ *Funyaan isaa urjii samii keessaa harka sadii harkisee lafatti darbate. Jawween sun yeroo isheen deesse mucaa ishee nyaachuuf jecha, dubartii da’uuf jettu sana dura dhaabbate.* »

ulee ” jedhuun, ” magaalaa qulqulluu ji'a 42f miila jala akka dhidhiittu ” *fudhata* .

Daani’eel keessatti, “ *gaanfa kurnan* ” *mootummaa Roomaa* “ *gaanfa xiqqoo* ” phaaphaasiitiin bakka bu’uu qaba ture (bara 538 hanga 1798tti). Walduraa duubaan kun asitti Mul.12, lakkoofsa 4 irratti mirkanaa’ eera.

Jechi “ *funyaan* ” jedhu kan soba “ *raajii dubartii Iizaabel* ” kan Mul.2:20, walduraa duubaan amantii phaaphaasi soba Kiristaanummaa Roomaa kana agarsiisa. Himannaan Dan.8:10 irratti caqasame asitti haaronfameera. Miidhamtooni malaafi sossobiin isaa, “ *bofa* ” Seera Uumamaatiif kan malu, mallatto “ *urjii samii* ” ykn, mata duree “ *lammiiwan mootummaa samii* ” jedhu jalatti kan Yesus duuka buutota isaatiif ibsu jalatti miila jala dhiitamu. . “ *Qaamni sadaffaan gara kufaatti isaatti harkifama* .” Inni sadaffaan hiika jechaa jechaatti utuu hin ta’in, akkuma raajii keessatti bakka hundumaatti, akka kutaa barbaachisaa lakkoofsa waliigalaa kiristaanota qoramaniitti. Miidhaamtooni hamma kana harka sadii jecha jechaatti illee caalu danda’u.

Lakkoofsa 5: “ *Ilma ulee sibiilaatiin saba hundumaa bulchu deesse. Mucaan ishee immoo gara Waaqayyoo fi gara teessoo isaatti ol fudhatame.* »

Hojiiirra oolmaa dachaa ta’een, raajiin kun akkamitti seexanni dhaloota isaa irraa kaasee hanga du’ a injifannootti dhimma Masihichaaf falme yaadata. Garuu injifannoon kun kan angafaa isa booda filatoonni isaa hundi itti milkaa’ an, hamma injifannoon dhumaa argamutti lola wal fakkaatu itti fufuuf. Yeroo sanatti, qaama samii fudhachuun, isa waliin ni qooddatu, firdii isaa warra jal’ootaa fi achitti waliin, ” ulee sibiilaatiin *saboota ni tiks* ” kunis murtii ” dararaa warra du’ a *lammaffaa* ” firdii isa dhumaa. Muuxannoon Kiristoosii fi kan filatamoo isaa gara muuxanno waloo tokkootti walitti makamu, fakkiin “ *mucaa gara Waaqayyoo fi gara teessoo isaatti ol fudhatame* ”, kanaaf gara samiitti, kan lafa irraa “ *bilisamuu* ” warra filataman ti.kan bara 2030tti, Kiristoos haaloo ba’u

deebi'ee dhufutti raawwatama. Isaan “ *dhukkubbii da'umsa* .” Mucaan mallatloo jijiirama kiristaanaa dhugaa milkaa'aa fi injifannoo ti .

Lakkoofsa 6: “ *Dubartittiin immoo guyyaa kuma tokkoo fi dhibba lamaa fi jaatamaaf achitti akka soorattuuf gara lafa onaatti baqatte.* »

Yaa'in ari'atamaa jiru nagaa fi hidhannoo hiikkate, meeshaan isaa Macaafa Qulqulluu, sagalee Waaqayyoo, billaa hafuuraa qofa, weerartoota isaa dura qofa baqachuu danda'a. Lakkoofsi 6 yeroo bulchiinsa phaaphaasi ari'atamaa raajii “ *guyyoota 1260* ”, yookaan waggoota dhugaa 1260 akka seera His.4:5-6tti yaadata. Yeroon kun amantii kiristaanaatiif yeroo qormata dhukkubsataa jecha “ *gammoojjii* ” jedhu kaasuun yaadame bakka inni “Waaqayyoon geggeeffamu” dha. Akkasitti rakkina “ *dhugaa baatota lamaa* ” Mul. Dan.8:12 keessatti himi waaqummaa kun akkasitti bocame: “ *waraanni sababa cubbuutiin warra bara baraa wajjin dabarfamee kennname* ”; cubbuu Amajjii 7, 321 irraa eegalee guyyaa boqonnaa sanbataa kabajuu dhiisuudhaan raawwatame.

Baniinsa qaree: lola samii

Lakkoofsa 7: “ *Samii irrattis waraanni ni ta'e. Mikaa'eliifi ergamoonnisaajawwee sanaan wal lolan. Jawwee fi ergamooni isaas in lolan , .*

Butamuun qulqullootaa labsame ibsa Hafuurri akka qaree keessatti nuuf dhiyeessu malu. Kunis kan danda'amu sababa injifannoo Iyyesuus Kiristoos cubbuu fi du'a irratti injifate irraa kan ka'e ta'a. Injifannoон kun kan mirkanne a'erga du'aa ka'ee booda yoo ta'u, hafuurri garuu jiraattota samii kanneen jinniwwanii fi ofii isaatii seexana waliin garba dhiqatan hanga yeroo kanaatti bu'aa inni qabu asitti nutti mul'isa.

Baayyee barbaachisaa : waldhabdeen samii ija namaatiin osoo hin mul'atin hafe kun hiika jechoota dhokataa Yesus yeroo lafa irra ture dubbate irratti ifa kenna. Yohaannis 14:1-3 irratti Yesus, “ *Garaan keessan hin rifatin. Waaqayyootti amani, nattis amanaa. Mana Abbaa koo keessa manneen mootummaa baay'eetu jira. Osoo hin taane silaa isinitti hima ture. Bakka isiniif qopheessa . Yeroon dhaqee iddoo isiniif qopheessus, bakka ani jirutti isinis akka argamtaniif deebi'ee dhufee gara kootti isin nan fudhadha.* » Hiikni “ qophii ” “ iddoo ” kanaaf kennname keeyyata itti aanu keessatti ni mul'ata.

Lakkoofsa 8: “ *Isaan garuu jabaa hin turre, bakki isaaniis samii irratti hin argamne.* »

Lolli samii kun lola keenya isa lafa irraa wajjin waan wal fakkaatu hin qabu; battalumatti du'a hin fidu, mooraaleen wal morkatan lamaan wal hin qixxaatan. Waaqni uumaa guddaa gama gad of qabuu fi obbolummaadhaan ergamaa guddaa “ *Mikaa'el* ” jedhuun of dhiyeessu hundi isaa Waaqa hundumaa danda'u isa uumamtoonni isaa hundinuu fuuldura isaaf sujuudanii fi ajajamuu qabanidha. Seexanaa fi jinniwwan isaa uumamtoota finciltoota sana, kan dirqisiifamuu qofaan ajajaman, dhumarratti, isaan mormuu hin dandeenyee fi ajajamuuf dirqamu, yeroo Waaqayyo guddaa humna isaa isa hundumaatiin samii keessaa isaan ari'u. Yesus yeroo lafarra tajaajilaa turetti ergamoota hamoo isa abboomamaniin sodaatamee dhuguma “ *Ilma Waaqayyoo* ” pirojektii waaqayyoo ta'uu isaa dhugaa ba'ee , kanaanis isa moggaaseera.

Keeyyata kana keessatti Hafuurri akkas jechuun ibsa: “ *bakki isaanii kana booda samii irratti hin argamne* ”. “ *Bakki* ” *finciltoonni samii mootummaa Waaqayyoo keessatti qabate kun mootummaan samii kun* “ *qulqullaa'ee* ” fi “ *qophaa'ee* ” filatamtoota Kiristoos guyyaa dhufaatii isaa fincilstoota lafa irraa lola isa dhumaan fudhachuu bilisa ta'uu qaba ture ulfina keessatti. Yeroo sanadha, warra filataman isaa wajjin fudhatee, “ *bakka inni jiru hundumaatti yeroo hundumaa isa wajjin ni ta'u* ” ykn, samii qulqullaa'e keessatti akkasitti “ *qophaa'e* ” isaan simachuuf. Kutaan lafaa sana booda gosa gosa jechi “ *gadi fagoo* ” jedhu raajii ta'a erga Uma.1:2. Ifa lola kanaa keessatti pirojektiin fayyisuu waqa ifa ta'ee tokkoon tokkoon jechi ijoo karoora isaa hiika isaa mul'isa. Kun caqasoota Ibr.9:23 irratti caqasaman kun: “ *Kanaaf barbaachisaa ture, fakkiiwwan wantootni samii keessa jiran aarsaawan kana caalaa caalmaadhaan yoo ta'an , wanti samii keessa jiru akkasitti qulqullaa'uu qabu turan .* » Kanaaf, “ *aarsaan caalaatti caalu* ” barbaachisaa ta'e, kan fedhiidhaan du'a Masihi Yesus jedhamu, cubbuu filatamoo isaaf araarsuuf kan dhihaate, garuu hunda caalaa, uumamtoota isaatiif fi ofii isaatiif mirga seera qabeessa ta'e balaaleffachuu argachuuf kan dhihaate ture fincilstoota samii fi lafa irraa du'aaf. Haala kanaan dha “ *manni qulqullaa'aan* Waaqayyoo isa samii “ *qulqullaa'e* ”, jalqaba achiis, Kiristoos injifataa deebi'ee dhufuun, dabaree lafaa kan inni “ *iddoo miila isaa* ” jedhee moggaase ta'a malee akka “ ” isaatti hin ta'u. iddo qulqulluu” Isa.66:1-2 irratti: “ *Waaqayyo akkana jedha: Samiin teessoo koo ti, laftis iddo miilla koo ti . Mana akkamii naaf ijaaruu dandeessa, bakka akkamii akkan jiraadhu naaf kennita? Wantoonni kun hundinuu harki koo uume, hunduus uumamaniiru jedha Yaahiween. Inni ani isa ani ilaalu isa kana: gara isa rakkatee fi hafuuraan dadhabeetti, isa dubbii koo sodaatutti.* » ; ykn akka His.9:4 jedhutti “ *warra jibbiisioso irraa kan ka'e hafuura baafatanii fi boo'an* ” raawwataman irratti.

Lakkoofsa 9: “ *Jawween guddaan, bofti durii, inni seexanni, Seexana jedhame, inni guutummaa biyya lafaa gowwoomsu, gara lafaatti darbatame, ergamoонни isaas isa wajjin gataman.* »

Qulqullina hafuuraa Kiristoos injifataan fudhate irraa jalqaba kan fayyadaman uumamtoonni samii turan. Seexanaa fi jinniwwan ergamoota isaa waggoota kuma lamaaf lafa irratti “ *gataman* ” *samii irraa ari'e*. Seexanni akkasitti “ *yeroo* ” dhuunfaa isaa fi jinniwwan isaa qulqulloota filatamoo fi dhugaa waaqummaa irratti socho'uuf hafe ni beeka.

Hubachiisa : Yesus amala Waaqayyoo dhala namaaf mul'isuu qofa osoo hin taane, amala sodaachisaa kana kan dhiheesee seexanni kakuun moofaa waa'ee isaa xiqqoo dubbate, tuffatamuun isaa ni danda'ama jechuun ni danda'ama. Erga Yesus seexanaa irratti injifatee as jinniwwan amma namoota lafarra jiranii fi guutummaa dimenshini lafaa keenya kan pilaaneetotaa fi urjiilee samii of keessatti hammate keessatti haala hin mul'anneen jiraatan irraa kan ka'e lola kaampii lamaan gidduu jiru cimaa dhufeera. Dimshaashumatti lafaan ala ta'an kanneen qofa.

Asitti hubachuun sirrii pirojekti fayyina waliigala sagantaa Waaqayyo qopheesse mirga addaa filatamoo isaatiif kennname ta'uu isaa isin yaadachiisuu qaba. Sababni isaas amantiin sobaa hiikkaa pirojekti isaa irratti yeroo hunda dogoggora ta'uu isaatiin beekamtii argata. Kun kan agarsiifame erga Yihudoonni

Masihichaaf kennan Caaffata Qulqullaa'oo keessatti gahee bilisa ba'iinsa foonii fiduuf raajii dubbataniiru, Waaqayyo garuu bilisummaa hafuraa qofa karoorfateeture; kan cubbuu. Akkasuma har'as amantiin kiristaanaa sobaa deebi'ee dhufuu Iyyasuus Kiristoos, hundeffama mootummaa isaa fi aangoo isaa lafa irratti eeggata; wantoota Waaqayyo sagantaa isaa keessa hin kaa'in akka Mul'anni raajii isaa nu barsiisutti. Faallaa kanaatiin, dhufaatiin isaa ulfina qabeessa ta'e, dhuma jirenya isaanii isa cubbuu isaanii fi yakka isaanii hundumaa isa irratti baatee ta'ee hafa, kan agarsiisu ta'a.

Inni Kiristoos inni filatame jirenyi bilisaa samii irraa akka jalqabee fi erga qaree lafaa jaalala isaa fi haqa isaa guutummaatti mul'isuuf barbaachisaa ta'ee booda uumamtoota isaa samii irrattis ta'e lafa irratti amanamoo ta'anii hafan umurii akka dheeressu ni beeka, . bara baraan bifaa samii isaatiin. Finciltoonni samii fi lafaa yeroo sanatti murtii argataniiru, balleeffamanii fi dhabamsiifamanii ta'a.

Mootummaan waaqaa bilisa ba'eera

Lakkoofsa 10: “ *Sagaleen guddaan samii irratti, “Amma fayyinni, humni, mootummaan Waaqayyo keenyaa, aangoon Kiristoos isaa dhufeera; obboloota keenya himataan halkanii fi guyyaa Waaqayyo keenya duratti isaan himachaa ture gadi darbatameera. »*

“ *Amma* ” kun guyyaa Ebla 7, 30, torban guyyaa jalqabaa Roobii, Ebla 3, kan fannoo fudhachuudhaan, Yesus seexanaa, cubbuu fi du'a injifate irratti xiyyeefata. Torban keessaa guyyaa jalqabaa sanatti Maariyaamitti akkas jedhee labse: “ *Na hin tuqin; Hanga ammaatti gara Abbaa kootti hin ol baane .* ” Injifannoos isaa ammallee samii irratti ofisaa ta'uu qaba ture sana booda humna waaqummaa isaa hundumaatiin, maqaa ergamaa isaa “ *Mikaa'el* ” jedhu jalatti deebi'ee argame, seexanaa fi jinniwwan isaa samii irraa ari'e. Caqasa “ *obboloota keenya himate, halkanii fi guyyaa Waaqayyo keenya duratti isaan himate* ” jedhu hubachuu qabna. Obbolummaa guddaa addunyaa maraa mooraa Waaqayyoo kan mooraa fincilitoontaa diduu isaa filatamoo lafaa wajjin qooddatu nuuf mul'isa. “ *Obboloonni* ” kun eenyufa'i ? Warri samii jiranii fi kanneen lafarraa jiran, kan akka Iyoob isa “ himannaan ” isaa bu'uura kan hin qabne ta'uu isaa mirkaneessuuf gartokkoon isaa seexanaaf kennname.

Lakk . »

Fakkeenyi caqasa kana keessatti ibsame ergaa bara “ *Ismirna* ” keessatti kan argamu yoo ta'u, ergaan kun ulaagaa amanti Yesus Kiristoos bara raajii dubbatame hundumaaf hanga ulfina qabeessa ta'ee deebi'uu isaatti barbaadamu agarsiisa.

Injifannoos “ *Mikaa'el* ”, maqaan waaqummaa samii fayyisaa keenya Iyyasuus Kiristoos, labsii isaa isa kabajamaa Mat.28:18 hanga 20tti dubbate qajeelaa ta'a: “ *Yesus dhufee akkasitti isaanitti dubbate: Aangoon hundinuu samii irratti naaf kennameera lafa irratti. Kanaaf dhaqaati maqaa Abbaa, kan Ilmaa fi kan Hafuura Qulqulluutiin cuuphaatii, wanta ani isin abboome hundumaa akka eegan barsiisaa, saba hundumaa duuka buutota godhadhaa. Kunoo, ani yeroo hundumaa hamma dhuma biyya lafaatti si wajjin jira. »*

Akkasitti, bu'uura kakuu isaa isa jalqabaa irratti, Waaqayyo seenaa ka'umsa dimenshinii lafaa keenyaa Museef mul'ise, garuu nu warra guyyoota dhumaa dhala namma jiraachaa jirru qofaaf hubannoo pirojekti fayyina waliigalaa isaa kan mul'isu, by muuxannoo cubbuu lafaa kan waggoota kuma jaha turu qaree cufuu. Kanaaf Waaqayyoon warra amanamoo ta'an warra samii fi warra lafa irraa filataman hundumaa irraa bara baraan walitti dhufuu irraa eegamu ni quoddanna. Kanaaf dabaree keenyaan xiyyeffannoo keenya samii fi jiraattota ishee irratti xiyyeffachuun mirga filatamaa dha. Isaanis gama isaaniitiin hiree warra filatamoo fi seenaa keenya isa lafa irraa, Uumama irraa kaasee hanga dhuma addunyaatti, akkuma 1Qor.4:9 irratti barreeffame: “ Waaqayyoof natti *fakkaata, nuti ergamoota, namoota keessaa warra dhumaa, addunyaaf, ergamootaaf, namootaaf daawwanna erga taanee, karaa tokkoon du'aaf akka adabamnu godheera . »*

Haalli lafaa hammaattee jirti

Lakkoofsa 12: “ *Kanaaf, yaa samii, warri samii keessa jiraattan, gammadaa! Lafaa fi galaanni wayyoo ! Seexanni yeroo xiqqoo akka qabu waan beekuuf dheekkamsa guddaadhaan gara keessanitti gad bu'eera. »*

“ *Warri samii keessa jiraatan* ” warra jalqaba injifannoo Kiristoositti “ *gammadan* ” dha. Garuu faallaan gammachuun kanaa “ *jiraattota lafaa* ” “ *balaan* ” cimsuu isaati . Sababni isaas seexanni murtiin du'aa dhiifamaatiin akka itti murtaa'e, akkasumas karoora fayyinaa isaa faallaa ta'ee socho'uuf “ *yeroo xiqqoo* ” *akka qabu waan beekuuf*. Gochoonni waggoota 2000f mooraa jinniwwanii lafa irratti hidhamaniin raawwataman hundi isaanii Yesus Kiristoos Mul'ata ykn Apokilaapsii isaa keessatti mul'ataniiru. Mata dureen hojii kanaa kan ani isiniif barreessaa jiru kana. Akkasumas bara 2018 irraa eegalee filattooni Iyyasuus Kiristoos beekumsa dhuma yeroo seexanni hojii sossobaa isaaf kennname kana quoddataniiru; birraa bara 2030tti Gooftaa isaanii waaqummaa ulfina qabeessa ta'een deebi'uudhaan ni xumurama. Qabxiin mata duree kanaa lakkoofsa 12 wajjin xumurama.

Lola samii keessaa qaree cufuu

Mata duree dubartii konkolaataa oofuu deebisee jalqabuu gammoojjii keessatti

Lakkoofsa 13: “ *Jawween sun lafatti darbatamuu isaa yommuu argu, dubartii mucaa dhiiraa deesse sana ari'e. »*

Qabxiin kun Hafuurri mata duree bulchiinsa phaaphaasiitii lakkoofsa 6 irraa akka fudhatu isa dandeessisa.Jechi “ *jawwee* ” jedhu caqasa kana keessatti amma iyyuu seexanaa, Seexana, ofii isaa agarsiisa. Garuu lola inni “ *dubartii* ” irratti godhu tarkaanfii Roomaatiin, wal duraa duubaan, impaayera, achiis phaaphaasiitii raawwatama.

Lakkoofsa 14: “ *Baalleen adurree guddichaa lamaan isheen gara lafa onaatti akka balali'uuf, gara iddo ishee, yeroodhaaf, yeroodhaaf, yeroo walakkaaf, bakka isheen soorattutti, fagootti, isheen fuula bofaa. »*

Lakkoofsa 14 kana keessatti, yeroo bulchiinsa phaaphaasii bifa "waggaa sadii fi walakkaa", "yeroo, yeroo fi walakkaa", duraan Dan.7:25 keessatti fayyadame agarsiisuudhaan ergaa sana deebisee jalqaba. Irra deebiin jalqabuu kana keessatti, tartiiba taateewwanii tartiiba yeroottin ibsi haaraan ni mul'ata. Bal'inni tokko hubatamuu qaba: "jawween" lakkoofsa 4 akkuma "jawween" lakkoofsa 3 "funyaan" bakka bu'u "bofa" n bakka bu'eera. Jechoonni "bofaa fi funyaan" jedhan jijiirama tooftaa sochii qabu kan Waaqayyo, "adurree guddaan", seexanaa fi jinniwwan isaa keessatti kakaasu nutti mul'isu. Erga weerarri ifa ta'e "jawwee" booda malaafi soba amantii "bofa" hordofa kunis bulchiinsa phaaphaasii waggoota 1260 raajii dubbatameen raawwatama. "Bofa" caqasuun isaa, Waaqayyo haala cubbuu jalqabaa wajjin wal bira qabamee ilaalamuu akka nuuf yaadu nu dandeessisa. Akkuma Hewan "bofa" seexanni ittiin dubbateen sossobamte; "dubartiin", "misirroon" Kiristoos, qormata jechoota sobaa seexanni karaa "afaan" ergamtoota isaa kan Phaaphaasii Roomaa Kaatolikii isheef dhiheesseef saaxilamti.

Lakkoofsa 15: "Bofti immoo dubartii sana duukaa akka lagaatti afaan isaa keessaa bishaan erge. »

Lakkoofsi 15 ari'atama Kaatolikii amantiin Kiristiyanaa amanamaa hin taane irra ga'u agarsiisa; akka "bishaan lagaa" waan harka isaa ga'u hunda "fudhatee" deemu. "Afaan" Phaaphaasii Kaatolikii Roomaa mormitoota amantii isaanii irratti liigii Kaatolikii finxaaleyyii fi gara jabeessa ta'e jalqabe. Raawwiin gocha kanaa inni guutuun korporeeshinii "jawwee" Luwiis 14ffaan Luwiis Le Teeliyer gorfame uumuudha. Qaamni waraanaa kun, mormii nagaa Pirootestaantii ari'achuuf kan uumame, filatamoo dadhaboo fi garraamii Kiristoos hunda gara dogmaa isaatti "leenjisuuuf" kaayyeffate, gara amantii Kaatolikii jijiiramuu ykn booji'amuutti geeffamuu ykn gara du'aatti erga miidhaa fi dararaa suukaneessaa booda akka filataniif dirqisiisuudhaan .

Lakkoofsa 16: "Lafti dubartii sana gargaarte, laftis afaan ishee bantee laga jawween afaan isaa keessaa baase liqimsite. »

Hafuurri caqasa tokkicha kanaaf hiika lama kan wal-irratti kaa'ame nuuf dhiheessa. "Dubartiin" fi "lafti" asitti qaamolee adda ta'an lama ta'uu isaanii, akkasumas "lafti" amantii Pirootestaantii ykn lafa jecha jechaatti, biyyee pilaaneetii keenyaa agarsiisuu akka danda'u hubadhu. Kun lakkoofsa kanaaf hiika lama kan kenuu yoo ta'u isaanis Mul'ata waaqummaa keessatti tartiiba yeroottin wal hordofu.

Iffaa : Pirootestaantii bineensummaa sobaa : Tartiiba yeroottin, tokkoffaa, "dubartiin" ibsa fakkii Pirootestaantoota nagaa Haaromsaa kanneen "afaan isaanii" ofisaa (kan Maartiin Luuter bara 1517) cubbuu Kaatolikii balaaleffate waliin walsima; kan maqaa isaanii qajeelche: "Pirootestaantii" warra jal'ina amantii Kaatolikii Waaqayyoon cubbuu hojjetee tajaajiltoota isaa dhugaa ajjeesu morman haa ta'u. Qaamni fakkeessummaa Pirootestaantii jecha "lafa" jedhuun fakkeeffame kan biraanis amantii Kaatolikii balaaleffachuuf "afaan" isaa kan bane ta'us, meeshaa waraanaa fudhatee rukuttaa cimaan isaa qabsaa'ota liigota Kaatolikii keessaa kutaa guddaa "liqimseera." Jechi "lafa" jedhu asitti kan agarsiisu "Huguenots" beekamoo, loltoota Pirootestaantii Cévennes, fi kanneen cimina waraanaa akka La Rochelle yeroo "waraana amantiiwwanii"

Waaqayyo garee namoota lamaan kanaan hin tajaajilamnees ta'e hin kabajamne.mormuu loltoota.

Ergaa 2ffaa : billaa haaloo ba'uu kan saba Faransaay Waaqayyoon hin amanne . Dubbisa lammaffaa irratti, fi tartiiba yerootiin, lakkooftsi 16 kun akkamitti Warraaqsi Faransaay weerara phaaphaasii mootota Kaatolikii guutummaatti akka liqimsu mul'isa. Kunis ergaan ijoo keeyyata kanaati. Innis isa Waaqayyo gahee " ^{4ffaa} xurumbaa " kan Mul.8:12, fi " bineensi boolla keessaa ka'u " kan Mul.11:7, Lew.26:25 wajjin wal fakkeessanii, akka " billaa , gamtaa **koo haaloo ba'uuf dhufa jedha** " jedhu cubbamoota Kaatolikii finciltootaan gante. Fakkiin kun adabbii finciltuu " *Qoraahi* " Lakk.16:32 irratti: " *Lafti afaan ishee bantee , isaanis, manneen isaaniis, namoota Qoora hundumaa fi qabeenya isaanii hundumaa wajjin liqimsite .*" Mul'ata waaqummaa fi galma ga'iinsa seenaa wajjin haala gaariin kan walsimu, fakkiin wal bira qabamee ilaalamu kun finciltoonni haala lamaan keessatti seera waqaqa diduu isaanii yaadata.

Diina Dhumaa Draagoon : Haftee Dubartootaa Adveentistii

Lakkooftsa 17: " *Jawween sun dubartii sanatti dheekkamee, warra sanyii ishee irraa hafan, warra abboommii Waaqayyoo eeganii fi dhugaa ba'umsa Yesus qaban irratti loluuf deeme .* »

Callisee waggoota 150 sochii Pirootestaantotaa abaarsa waqaatiin rukutaman, mata duree " *xurumbaa 5ffaa* ", Hafuurri lola isa dhuma lafa irraa kan seexanni fi jala bultoota isaa samii fi lafaa kaasa, akkasumas targets of jibba waloo isaanii. Targetwwan dhuma kun Filattoota, sanyii dhuma fi dhaaltota qajeelchitoota Adveentistii bara 1873 kan qormaanni dhuma kun akka Mul.3:10tti itti labsame ta'a. Qajeelchitoota ergama isaanii xumuran, eeba waqaummaa isaanii wal fakkaatu baatanii. Isaan hojji Yesus imaanaa isaaniif kenne cimsanii fi amanamummaadhaan deggeruu qabu: karaa kamiinuu " *mallattoo bineensichaa* " Wiixata Roomaa kabajuu diduu, amanamummaadhaan, fi baasii maal iyyuu yoo ta'e, shaakala boqonnaa sanbataa, yeroo Dilbata, torban keessaa guyyaa torbaffaa dhugaa, yeroo uumaa guddaa fi hunda danda'u Waaqayyoon qindaa'ee fi hundeffame. Dhugaa kanatu ibsa kana keessatti kan mul'atu " *haftee sanyii dubartii* " caqasa kana keessatti: " *warra abboommii Waaqayyoo eegan* ", kudhan malee sagal miti; " *fi warra dhugaa ba'umsa Yesus qabatanii jiraatan* ", sababni isas eenyullee akka isaan irraa fudhatu waan hin hayyamneef; " *jawwee* ", " *bofa* "s miti. Akkasumas " *dhugaa ba'umsi Yesus* " kun kan baay'ee gatii guddaa qabudha, sababiin isas, akka *Mul* . Dhugaa ba'umsa raajii kanatu akka Mat.24:24 barsiisutti " *Diyaabiloos warra dhugaa filatamoo gowwomsuun* " akka hin danda'amne kan godhudha: " *Kiristoos sobaa, raajonni sobduus ni ka'u; dinqii fi dinqii gurguddaa ni raawwatu, hamma sossoba, osoo danda'ame, filatamoo illee .* " "

Seexanaaf injifannoo guutuu jechuun ni danda'ama...guutuu ta'e

Lakkooftsa 18: " *Innis cirracha galaanaa irra dhaabatee ture .* "

Keeyyatni dhuma kun seexanni injifataa kufaatii isaa fi balaleffanna isaa isa du'aa keessatti, **dhaabbilee amantii kiristaanaa** inni ol'aantummaa qabuu fi aangoo isaa jalatti qabate hunda of bira fiduuf milkaa'e nutti agarsiisa.

Isa.10:22 irratti Waaqayyo akkas jedhee labsa: “ *Yaa Israa’el, sabni kee akka cirracha galaanaa yoo ta’ellee, hafan tokko qofatu deebi’; badiisni furmaata argata, haqni akka dhangala’u taasisa.* » Akkasitti, akka raajii kanaatti, dhuma addunyaa irratti, Adveentistoonni mormitoota ta'an qofa, kanneen " *haftee dubartii* ", " *Filatamaa, Misirroo Kiristoos* ", fi *hafuuraan "Israa’el"* Waaqayyoo ta'an qofatu gara kanaa miliqu ol'aantummaa seexanaa. Maqaa "Adventist" jedhu jalatti Hafuurri fayyina filatamoo dhumaara 1843 irraa eegalee filatamaniif ulaagaa amantii akka ibsu nan yaadadha; bara 2020tti amala amantii ta'us, kana booda dhaabbata Waaqayyo bara 1994tti murteesse, balaaleffate fi dide (" *garaa kaasaa* ") miti.

Mul’ata 13: Obboloota sobaa amantii kiristaanaa

Bineensa galaanaa – Bineensa lafaa

Lakkoofsi 13 namoota amantaa sobaa waaqa tolfamaa waaqefftaniif yaada fi biyyoota tokkoon tokkoon namaa irratti hundaa'uun carraa ykn carraa baddaa bakka bu'a. Asitti, Waaqayyo Mul’ata isaa isa ulfina qabeessa keessatti, lakkooftsa 1 hanga 7 fi walitti makamuu isaanii adda addaa irratti hundaa'uun koodii lakkooftsa mataa isaa nuuf mul’isa. Lakkoofsi 13 kan argamu lakkooftsa "6", lakkooftsa ergamaa Seexanaa, fi lakkooftsa "7", lakkooftsa Waaqayyoo fi kanaaf amantii seera qabeessa kan Waaqayyoo uumaadhaaf Yesus Kiristoosiin kennname itti dabalamuun argama. Akkasitti boqonnaa kana keessatti "obboloota sobaa amantii Kiristiyanaa" garuu diina du'aa dhugaa warra dhugaadhaan filataman ni arganna. " *Tarsh* " kun " *midhaan gaarii* " gidduutti dhokatee mul’ata amantii dogoggorsaa boqonnaan kun haguuggii isaa baasu jalatti.

Bineensi jalqabaa : kan galaana keessaa ka'u
Lola Jalqabaa Bofa Jawwee '
Lakk _ _ _ _ maqaa arrabsoo .

Akkuma qo'annoos *Mul*. Inni jalqabaa, “*kan galaana irraa ka'u*”, akkuma Dan.7:2, amantii Kaatolikii fi bulchiinsa isaa isa ari’atamaa kan raajii “*ji'oota 42*”, yookaan waggoota dhugaa 1260 ilaallata. Mallattoolee impaayera isa dura jiran Daan.7 keessatti fudhachuun, bulchiinsa “*gaanfa xiqqaa*” kan “*gaanfa kurnan*” mootummaa isaanii erga fudhatanii booda mul’achuu qabu akka Dan.7:24tti arganna. “*Tiaraas*” “*gaanfa kudhan*” irratti kaa’aman haala seenaa kana kan irratti xiyyeffate ta’uu agarsiisa. Asitti, Roomaan phaaphaasi “*mataa torba*” kan fakkeeffamte yoo ta’u kunis keessumaa miira lamaatiin kan amala ishee ta’edha. Inni baay’ee jecha jechaatti kan “*tulluu torba*” kan Roomaan akka Mul.17:9tti irratti ijaramtedha. Inni kaan, caalaatti hafuuraa, dursa qaba; ibsi “*mataa torba*” jedhu qulqullummaa abbaa murtii agarsiisa: “*torba*” lakkofsa qulqullaau yoo ta'u, “*mataa*” immoo abbaa murtii ykn jaarsa agarsiisa Isa.9:14. Abbaan murtii olaanaa kun bifa mootummaa walaba ta'e, kan siiviili fi kan amantii, kan mataan isaa phaaphaasi ta'e waan qabuuf Roomaa phaaphaasiitiin kan walqabatudha. Hafuurri akkas jechuun ibsa: “*mataa isaa irrattis maqaa arrabsoo*”. Jechi “*arrabsoo*” jedhu tokkicha keessa waan jiruuf: “*maqaa sobaa*” jennee hiikuu qabna, akka hiika jecha “*arrabsoo*” jedhutti. Yesus Kiristoos “*soba*” kan jedhu sirna phaaphaasi Roomaatiin akka ta'e dubbata. Kanaaf maqaa “*abbaa sobaa*” jedhu kan inni ittiin seexana, Seexana offi isaatii Yohaannis 8:44 irratti moggaase isaaf kenna: “*Ati abbaa kee seexanaa ti , fedhii abbaa keetii raawwachuu barbaadda. Jalqaba irraa kaasee nama ajjeesaa ture, dhugaan isa keessa waan hin jirreef dhugaa keessa hin dhaabbatu. Soba yommuu dubbatu garaa ofii irraa dubbata; sababni isaas sobduu fi abbaa sobaa .*”

Lakkofsa 2: “*Bineensi ani arge sun akka risaa ture ; miilli isaa akka risaa , afaan isaas akka afaan leencaa ture . Jawween humna isaa, teessoo isaa fi aangoo guddaa isaaaf kenne. »*

“*Bineensi afrappaan*” Daan.7:7 “*suukaneessaa, suukaneessaa, fi humna addaa*” jedhe asitti ibsa caalaatti sirrii ta'e argata. Dhugaa dubbachuuf inni qofti ulaagaa impaayera sadan kanneen impaayera Kaldootaa irraa eegalee isa dura turan dhiyeessa. Inni sochii “*risaa*”, humna olka’aa “*risaa*” fi humna foon nyaachuu gara jabeessa “*leenca*” qaba. Mul.12:3 keessatti “*jawween*” lakkofsa 3, bakka “*gonfoo*” “*mataa torba*” irratti argamutti Roomaa marsaa mootummaa waaqeffannaa ishee keessatti kiristaanota jalqabaa ari’achaa ture bakka bu'a. Akkasitti, akkuma “*gaanfi xiqqaan*” Dan.7:8-24 kan Daan.8:9 bakka bu'u, asitti phaaphaasummaan aangoo isaa impaayera Roomaa irraa argata; kan seenaan labsii impaayera sababa Jastiiniyaan 1ffaa ^{bara} 533 (barreeffama) fi 538 (iyaya) tiin mirkaneessa. Garuu of eeggadhaa ! “*Jawween*” *Mul . _ _* Waaqayyo qaamolee lamaan “*abbaa sobaa*” maaliif akka godhe caqasa darbe keessatti ni hubanna.

Hubachiisa: Sadarkaa waraanaatti, Roomaan phaaphaasi humnaa fi humna bifa impaayera ishee qabattee jirti, sababiin isaas waraanni mootii Awurooppaa isa tajaajiluu fi murtoo ishee waan quubsuuf. Akkuma Dan.8:23 hanga 25 barsiisutti, humni isaa “*milkaa'ina malawwan isaa*” kan lafa irratti Waaqayyoon bakka bu'a jechuu of keessaa qabu, akkasumas akka kanaatti, jireenya bara baraa yaadame sana banuun ykn cufuu danda’uu irratti hundaa'a.in

the Wangeela Kiristoos: “ *Dhuma bulchiinsa isaaniitti, cubbamoonti yommuu dhuman, mootiin gara jabeessa fi ogummaa qabu ni ka'a . Humni isaa ni dabala, garuu humna ofii isaatiin miti ; badiisa nama hin amansiifne ni geessisa, hojii isaa ni milkaa'a , warra humna qabaniifi ummata qulqullootaa ni balleessa. Sababa badhaadhina isaa fi milkaa'ina mala isaatiif , of tuulummaa garaa isaa keessa ni qabaata, namoota nagaan jiraatan hedduu ni balleessa, angafa bulchitootaa irrattis ni ka'a; garuu ni caccaba, carraaqpii harka kamiinuu malee.* »

Dhuma bara 1260mootaatti, Waaqayyoon hin amanne Warraaqsa Faransaay aangoo abbaa irree bara 538 irraa eegalee hundeeffame xumura itti godhe .

Lakkoofsa 3: “ *Mataa isaa keessaa tokko akka waan madaa'ee du'etti arge; madaan isaa inni du'aa garuu ni fayye. Lafti hundinuu bineensicha duubaan ajaa'ibsiifatte.* »

Seenaan isaa guutuu keessatti gonkumaa gaabbii kan hin qabne, abbaan murtii phaaphaasi aangoo ari'atamaa isaa dhiisuu kan qabu karaa danqaa ta'eedha. Kun kan raawwatamu bara 1792 irraa eegalee yeroo sirni mootummaa, deeggarsa hidhannoo isaa, amantii Faransaayiin waaqa hin qabneen kuffifamee mataa irraa murame. Akkuma Mul.2:22 irratti beeksifame, namni Waaqayyoon hin amanne kun “ *rakkinni guddaan* ” humna amantii Roomaa “ *dubartii Iizaabel* ” balleessuu kan barbaadu yoo ta'u, xiyyeffannaan isas “ *warra ishee wajjin ejjan* ”; mootota, moototaa fi luboota Kaatolikii. Akkasitti “ *akka waan madaa'ee du'etti* ” ta'uu qabdi. Garuu sababa carraatiin Emperor Napoleon I bara 1801 maqaa Konkordaatii isatiin deebisee hundeesse. Lamma booda kallattiin hin ari'attu. Garuu humni sossobaa isaa amantoota Kaatolikii baay'ee ta'aniif itti fufa, isaan hundinuu soba isaa fi fakkeessuu isaa hanga ulfina Yesus Kiristoosiin deebi'utti ni amanu: “ *Lafti guutuun bineensicha hordofte* ”, jechi *lafa kun immoo*, hiika lamaatiin, pilaaneetii ilaallata, garuu amantii Pirootestaantii Haaromfame isa irraa dhufes ilaallata. Gamtaan ekuumeenikii (= lafa irraa, afaan Giriikiitiin) ergasii godhame beeksisa kana mirkaneessa. Hafuurri ergaa kana afaan ifa ta'een ibsuu utuu barbaadee akkas dubbifna turre: “ amantiin Pirootestaantii guutuun kan hordofe amantii Kaatolikii obsa hin qabne ». Dubbiin kun kan mirkanaa'u qo'annoo “ *bineensa* ” isa lammaffaa yeroo kana “ *lafa irraa ol ba'u* ” boqonnaa 13 kana lakkoofta 11 irratti.

Lakkoofsa 4: “ *Jawween bineensichaaf aangoo waan kenneef sagada turan; jedhanii bineensicha waaqeffatan, “Eenyu akka bineensichaa, eenyutu isalolu?”* »

iyuu malee Seexanas *kan moggaasu* , akka Mul . kunis kan “ *humna isaa bineensichaaf kenne* ” waan ta'eef, bu'aa fi wallaalummaa guutuudhaan. Haala kanaan, “ *milkaa'inni dhaabbatichaa* ” Phaaphaasi Daan.8:24 irratti raajii dubbatame seenaan mirkanaa'a. Humna amantii isheetiin mootota ol bulchiti, haala guutuu ta'een, yeroo dheeraaf osoo hin mormiin. Lafaa fi ulfina warra ishee tajaajilan badhaasuudhaaf maqaadhaan ramadti, akkuma Dan.11:39 irratti dubbisuu dandeenyu: “ *Iddoowwan dallaa irratti hojjetan waaqa ormaa biratti in*

hojjeta; warra isa beekanis ulfina ni guuta, namoota baay'ee irratti akka bulchan isaan godha, lafa isaaniif badhaasa isaaniif ni qooda." Wanti kun jecha jechaatti karaa beekamaa ta'een kan raawwatame yeroo Phaaphaasiin Aleeksandar 6ffaa Boorgiyaa (ajjeesaa maqaa gaarii qabu) bara 1494tti lafa kana quoduun Poorchugaal, bakka baha Biraazil fi Hindii guddatte, akkasumas Ispeeniif ramadame, kanneen haaraa argaman kanneen hafan hunda lafa. Hafurri cimsee dubbata. **Inni Yesus Kiristoos filatame amantiin Kaatolikii seexanaa ta'uu isaa, akkasumas gochi isaa inni aggaammii ykn namummaa hunduu Seexana, mormituu Waaqayyoo fi filatamootaan kan qajeelfamu ta'uu isaa guutummaatti amanuu qaba.** Daan.8:25 irratti " *milkaa'ina dhaabbilee isaa fi milkaa'ina haxxummaa isaa* " jedhee raajii waan dubbateef cimsi kun sirrii dha. Aangoon amantii ishee mootota, humna guddaa qabaniifi ummatoota Kiristaanota Awurooppaatiin beekamtii argate, amantaa irratti hundaa'e kabaja isheef kenna, kanaaf dhugaa jiru keessatti garmalee dadhaboodha. Garuu Waaqayyo fi seexanni tarkaanfii adabbiidhaaf yeroo walitti makaman, tuuti, tuutni namaa ajajamuudhaan daandii sobaa hordofamee fi hunda caalaa, fe'ame hordofu. Lafa irratti aangoon aangoo waama, sababiin isaas namoonni humna akka qaban itti dhaga'amuu waan jaallataniif, damee kana keessattis siri phaaphaasi Waaqayyoon bakka bu'a jedhu gosa kanaa gosa kanaati. Akkuma Mul.6 irratti mata dureen gaaffii: " *Eenyu akka bineensicha, eenyutu isa loluu danda'a?* " ." Boqonnaan 11 fi 12 deebii kennaniiru: Waaqayyo Kiristoos keessa kan bara 1793 warraaqsa Faransaay amantii hin qabne kan dhiigaan liqimsu kan uumu. Garuu hanga " *billaa haaloo ba'u* " (gaheen ^{adabbi} 4ffaa Lew.26:25 keessatti kennname) kun mul'atutti , Pirootestaantoonni hidhatan reefuu isa lolaa turan, osoo haa ta'u malee isa injifachuu hin dandeenye. Dhiironni, Pirootestaantoonni, Faransaayii fi Jarmanii, fi Angilikaanonni, hundi isaanii akka ishee ciccimoo ta'an, ^{jaarraa} 16ffaa irraa eegalee ishee lolu , rukuttaa du'aa ishee deebisun, sababni isaas amantiin isaanii hundumaa caalaa, siyaasaa waan ta'eef.

Lakkoofsa 5: " *Afaan of tuulummaa fi arrabsoo dubbatu isaaf kennname; akkasumas ji'a afurtamii lamaaf aangoo akka hojjetu kennameef.* »

gaanfa xiqqaa " Phaaphaasi Roomaa ilaallatan kan " *gaanfa kudhan* " mootummoota Awurooppaa booda ka'u wajjin wal fakkaatu. Asitti " *of tuulummaa* " isaa arganna garuu asitti Hafurri " *arrabsoo* " ykn fakkeessa sobaa fi soba amantii kan " *milkaa'inni isaa* " irratti ijaarame itti dabale. Waaqayyo bulchiinsa isaa " *1260* " waggoota qabatamaa bifaa raajii macaafa qulqulluu " *ji'a afurtamii lama* " tiin dhiyaate mirkaneessa, akka koodii " *guyyaa tokko waggaa tokkoof* " His.4:5-6.

Lakkoofsa 6: " *Waaqayyoon arrabsuuf, maqaa isaa, dinkaana isaa fi warra samii keessa jiraatan arrabsuuf afaan ishee bante .* »

Asirratti hiika waloo dhalli namaa jecha " *arrabsoo* " ykn arrabsoo jedhuuf kenu irratti xiyyeffachuu qaba. Yaadni kun kan dogoggorsu sababni isaas soba moggaasuun, " *arrabsoo* " tasumaa gama arrabsoo waan hin fudhanneef, kanneen Waaqayyo Roomaa phaaphaasi irratti lakkaa'u yoo ilaalle, faallaa kanaatiin qulqullummaa sobaa fi gowwoomsaa mul'achuu qabu.

Afaan phaaphaasi " *Waaqayyoon arrabsa* "; kunis eenyummaa isaa kan mirkaneessu Dan.11:36 irratti akkas jennee dubbifnu: " *Mootiin waan fedhe in*

raawwata; of ol in ol qaba, waaqa hundumaa caalaa ni of jaja, Waaqa waaqolii irrattis waan nama hin amansiifne ni dubbata ; wanti murtaa'e ni raawwatama waan ta'eef, hamma dheekkamsi sun xumuramutti ni badhaadha. » Hafuurri sirna phaaphaasii irratti soba, ykn “ arrabsoo ”, kan barumsa amantii isaa hundumaa amala ta'e ni lakkaa'a; “ Waaqayyo irratti, maqaa isaa arrabsuuf ,” maqaa Waaqayyoo akkasumaan fudhattee, amala isaa jallisti, gocha seexanaa ajjeechaa isaa isa irratti lakkaa'a; “ dinkaana isaa ”, jechuunis mana qulqullummaa hafuuraa isaa kan Yaa'ii isaa, Filattoota isaa ta'e; “ fi warra samii keessa jiraatanis ”, sababni isaas samii fi jiraattota ishee karaa gowwoomsaa isaatiin dhiheessa, dogmaa isaa keessatti, si'oolii samii, hambaa Giriikota lafa, jannataa fi qulqulleessituu jalatti isaan kaa'an kaasa. “ Jiraattonni samii ”, qulqulluu fi qulqulluu, moodeelli hammeenyaa fi gara jabummaa mooraa jinniwwan lafaatiin namoota keessatti kaka'e haqa malee isaaniif madda ta'uu isaatiin rakkatu, ni aaru.

Lakkoofsa 7: “ *Qulqulloota irratti akka lolu, akka isaan mo'us kennameef. Gosa, saba, afaanii fi saba hundumaa irrattis aangoon isaaf kenname. »*

Caqasni kun ergaa Dan.7:21: “ *Gaanfi kun qulqulloota irratti yeroo lolu, isaan irrattis mo'uu isaa nan arge .* ” Amantiin Kaatolikii Roomaa ummatoota Awurooppaa hunda irratti kan fe'ame si'a ta'u, akka dhugaatti, “ *gosoota, ummatoota, afaanotaafi saboota* ” siviliidhaan walaba ta'an irraa kan ijaarame waan ta'eef, amantiin Kaatolikii Roomaa dhuguma xiyyeeffanna argateera. “ *Aangoon isheen gosa, saba, arraba, fi saba hundumaa irratti qabdu* ” fakkii ishee akka “ *sagaagaltuu Baabilon guddittii* ” ta'uu ishee mirkaneessa, Mul 17:1 irraa kan isheen “ *bishaan baay'ee irra teessee* ” ishee dhiyeessu; “ *bishaan* ” kan fakkeenyaa “ *ummatoota, tuuta, sabaa fi afaanota* ” akka Mul.17:15. We can note, with interest, the absence of the word “ tribe ” in this chapter 17. Sababni isaas haala dhumaa bara xiyyeeffanno ta'ee fi Kiristaanummaa Awurooppaa fi Dhihaa ilaallatu kan bifaa gosaa bifaa biyyooleessa adda addaatiin bakka bu'eedha.

Gama biraatiin, haala jalqaba hundeeffama sirna phaaphaasii keessatti, ummanni Awurooppaa bu'uuraan “ *gosoota* ” akka Roomaa Gaal keessatti gurmaa'anii, tokkummaa addaan ba'anii fi “ *afaanota* ” fi loqoda adda addaatiin kan qoodaman turan. Tartiiba yerootiin, Awurooppaan “ *gosoota* ”, achiis “ *ummatoota* ” mootota jala jiraniin, fi dhumarratti, ^{jaarraa 18ffaa wajjin ,} “ *saboota* ” rippabilikaanotaa , kan akka Yunaayitid Isteetis Ameerikaa Kaabaa. kanneen bu'aa isaa barbaachisaa ta'e uumuun jiraatte. Heerri mootummaa “ *ummataa* ” sirna phaaphaasii Roomaa jalatti bitamuu qaba, sababiin isaas aangoo mootota Awurooppaa Kiristaanummaa kan beekuu fi hundeessu isa waan ta'eef, erga Kiloovis mootii Firaankii ^{1ffaa}.

Lakkoofsa 8: “ *Warri lafa irra jiraatan hundinuu isa maqaan isaa hundee addunyaa irraa kaasee macaafa jireenyaa hoolaa ajjeefamee keessatti hin barreeffamne sana in sagadu. »*

Yeroo dhumaatti, bakka mallattoon “ *lafti* ” jedhu amantii Pirootestaantii agarsiisutti, ergaan kun hiika sirrii qaba: Pirootestaantoonni hundi amantii Kaatolikii ni waaqeffatu; hunduu,—filatamtoota hafuurri karaa dhokataadhaan hiika kana kenu malee: “ *warra maqaan isaanii hundeeffama biyya lafaa irraa kaasee macaafa jireenyaa Hoolicha ajjeefamee keessatti hin-barreeffamne .* »

Asirrattis isin yaadachiisa, bakka bu'oонни ishee filataman “ *lammii mootummaa samii* ” faallaa finciltoota “ *jiraattota lafaa* ” ta'an. Dhugaan beeksisa raajii Hafuura Waaqayyootiin bocame kanaa dhugaa ta'a. Sababni isaa jalqaba Haaromsaa irraa eegalee, dhimma Piyeer Vaaladoo bara 1170 irraa kan hafe, Pirootestaantoonni amantii Kaatolikii "Wiixata" isaa kan mootii warra ormaa Qosxanxinoos 1 irraa Amajjii 7, 321 irraa eegalee dhaale kabajuudhaan waaqeffataniiru. Himannaan kun mata ^{duree} qopheessa lammaffaan “ *bineensa* ” lakkofsa 11 irratti dhiyaate.

Lakkoofsa 9: “ *Namni gurra qabaate haa dhaga'u!* ” »

Inni “ *gurra* ” hubannoo Waaqayyoon bane qabu ergaa Hafuurri dhiheesee ni hubata.

Adabbii billaa haaloo ba'uu kan saba Faransaay waaqa hin qabneen raawwatame beeksisuu

Lakkoofsa 10: “ *Namni booji'ame yoo jiraate booji'ama; namni billaadhaan yoo ajjeese, billaadhaan ajjeefamuu qaba. Kun ciminaa fi amantii qulquollootaati.* »

Yesus Kiristoos yeroo hundumaa namoota filataman irraa nagaadhaan abboomamuu isaa ni yaadata. Akkuma wareegamtoota jalqabaa, qondaaltonni mootummaa gara jabeessa phaaphaasii filataman hiree Waaqayyo isaaniif qopheesse fudhachuu qabu. Garuu haqni isaa yeroo isaa eeggatee kan adabsiisu maal akka ta'u, ajaja amantii moototaa fi phaaphaasii akkasumas abbootii amantaa isaanii ni beeksisa. Qondaaltota filataman booji'amtoota “ *geggeessanii* ” ofii isaanii gara mana hidhaa warraaqxota Faransaay ni deemu. Akkasumas warra filatamoo Yesus jaallate “ *billaadhaan ajjeesanii* ” ofii isaaniitii “ *billaa* ” Waaqayyoo isa haaloo ba'uu fi gaheen isaanii giilootiin warraaqxota Faransaay wal fakkaatuun raawwatamuun ni ajjeefamu. Waaqayyo fedhii haaloo ba'uu *dhiiga* wareegamtootaa *Mul warra lafa irra jiraatan irratti murteessuuf, dhiiga keenyaaf haaloo ba'uuf?* ” ” Akkasumas giilootiin warraaqsaa “ *ijoollee Kaatolikii du'aan ni rukuta* ” sirma mootii fi abbootii amantaa Phaaphaasii Roomaa akkuma Mul.2:22 irratti labsame. Garuu miidhamtoota ishee keessaas Pirootestaantoota fakkeessitoota amantii yaada siyaasaa siiviili waliin burjaajessuun, “ *billaa* ” harkatti qabatanii, yaada dhuunfaa isaanii fi hambaa amantii fi qabeenya isaanii falman ni arganna. Amalli kun kan Joon Kaalviin fi kan tumsitoota isaa hamaa fi dhiigaan guutaman Jeeneevaatti ture. Gochoota bara 1793 fi 1794tti raawwataman kan kaasu raajiin kun haala nagaa amantii dheeraa waggoota “150” raajii “ji'oota shanan” Mul.9:5-10 raajii *ta'eef hundeffame keessa nu fida*. Garuu bara 1994 booda, dhuma yeroo kanaa, bara 1995 irraa eegalee, mirgi sababa amantiitiin “*ajjeesuu* ” deebi'ee hundeffame. Diinni ta'uu danda'u sana booda ifatti amantii Islaamaa ta'a hanga dheerina waraanaa isaa kan bara 2021 fi 2029 gidduutti “Waraana Addunyaa Sadaffaa”tti *geessu* boqonnaa kana keessatti 13.

**Bineensi inni lammaffaan: isa lafa irraa ka'u
Dhaabbata Dhumaa Kan Jawwee-Hoolaa**

Lakkoofsa 11: “Achiis bineensi kan biraanfa lama akka hoolaa qabuu fi akka jawwee dubbatu lafa keessaa ol ba’ee arge. »

Jecha “lafa” jedhu adda baasuuf furtuun Uma.1:9-10 irratti argama: “Waaqayyo, Bishaan samii jala jiru bakka tokkotti haa walitti qabamu, lafti goggogaas haa mul’atu” jedhe. Akkas ta’e. Waaqayyo lafa goggogaa lafa jedhee waame, tuuta bishaaniis galaana jedhee waame. Waaqayyo gaarii ta’uu isaa arge. »

Kanaaf, akkuma “lafti” goggogaa uumama lafaa isa lammaffaatti “galaana” keessaa baate, “bineensi” inni lammaffaan kun isa jalqabaa keessaa ba’e. “Bineensi” inni jalqabaa amantii Kaatolikii kan agarsiisu kun, inni lammaffaan, isa keessaa ba’u, amantii Pirootestaantii, jechuunis waldaa Haaromfame ilaallata. Mul’anni ajaa’ibsiisaa kun garuu kana booda nu ajaa’ibsiisuu hin qabu, sababiin isaas qo’annoon boqonnaawwan darbanii, haala wal-dabalateen, sadarkaa hafuuraa Waaqayyo murtii waaqummaa isaatiin amantii Pirootestaantii kanaaf kennu kan yeroo booda “Thyatira”, hin taane Haaromsa fudhatame xumuruuf walii hin galu. Ta’us xumurri kun labsii Dan.8:14 tiin kan barbaadame yoo ta’u, kanaafis ergaa Waaqayyoo Mul.3:1: “Jiraattee jirta jedham; ati immoo duutteetta.” Duuti hafuuraa kun harka seexanaa isa kaka’umsa isaatiin “lola Armaagedoon” isaaf ishee qopheessutti ishee darbata, Mul. Sa’aatii qormaata amantii isa dhumaan kana keessatti, ergaa yeroo sanatti tajaajiltoota ishee Adveentistii yeroo sanatti Filadelfiyaatti ergame keessatti raajii dubbatame, isheen kaka’umsa wal danda’uu dhabuu kan ishee, “bineensa lafa irraa ka’u” ishee taasisu fudhatti. Isheen “gaanfa lama” kan lakkofsi 12 itti aanu sirrii ta’ee fi adda baasu qabdi. Gamtaa ekuumeenikii keessatti tokko ta’aniif, amantiin Pirootestaantii fi Kaatolikii guyyaa boqonnaa Waaqayyo qulqullaa’e torban keessaa guyyaa torbaffaa isa dhugaa irratti lola godhan irratti tokko ta’aniiru; sanbata ykn sanbata Yihudoottaa, garuu kan Addaam, Nohi, Musee fi Iyyasuus Kiristoos yeroo tajaajila isaa fi barsiisa isaa lafa irratti gaaffii keessa hin galchine sababni isaas himannaan irra daddarbaa Sanbataa Yihudoottaa finciltootaan Yesus irratti dhiyaate bu’ura kan hin qabne waan ta’ef fi haqa kan hin qabne ta’uu isaati. Itti yaadee guyyaa Sanbata dinqii raawwachuduudhaan, kaka’umsi isaa yaada dhugaa Waaqayyo boqonnaa Sanbataa irra deebi’ee ibsuu ture. Amantiiwan lamaan kun, fayyina “hoolaa cubbuu biyya lafaa irraa fudhatu” argate jedhan, ulaagaa ibsa isaaniitiin, fakkii “hoolaa akka jawwee dubbatu” argachuun isaaniif malu. Sababni isaas, eegdota Sanbata hanga du’aatti murteessan irratti wal danda’uu dhabuu leellisuun, dhuguma waraana ifa ta’e, tooftaa “jawwee”, kan deebi’ee mul’atudha.

Lakkoofsa 12: “Isheen aboo bineensa isa jalqabaa hundumaa fuula ishee duratti argitee, lafaa fi jiraattota ishee bineensa isa jalqabaa isa madaan isaa isa du’aa fayye sana akka sagadan goote. »

Relay gosa tokkoo argaa jirra, amantiin Kaatolikii kana booda ol’aantummaa hin qabu, garuu aangoo isaa duraanii amantii Pirootestaantiiif kennameera. Kunis, sababni isaas amantiin Pirootestaantii kun akka ofisaatti kan biyya lafa kanarra humna guddaa qabdu: Yunaayitid Isteetis Ameerikaa Kaabaa ykn USA. Amantii Pirootestaantii Awurooppaa fi Ameerikaa walitti makamuun duraanuu galma ga’eera, dhaabbata Adveentistii dabalatee illee.kan guyyaa

torbaffaa, erga bara 1995. “*Baabel*” haaraan lafaa godaantota amantii adda addaa qaban simachuudhaan waan ijaaramaniif gara wal makaa amantiitti dirqisiifamu. Namoonni wantoota kana akka idileetti yoo argan, sababa sammuu isaanii isa gubbaa fi dantaa amantii isaanii irraa kan ka’e, gama isaatiin, Waaqayyo uumaan inni hin jijiiramne, yaada isaas hin jijiiru, akkasumas abboomamuu diduu kana kan tuffatu barumsa seenaa isaa Macaafa Qulqulluu keessatti ragaa ba’e kana ni adaba . Dabareen ittisuudhaan, Wiixata Roomaa guyyaa jalqabaa, guyyaa boqonnaa Qosxanxinoos I , Pirootestaantii “*bineensi*” inni lammaffaan “*bineensa* Kaatolikii *isa jalqabaa godhe*” waaqeffannaa, innis sadarkaa amantii ofisaa ta’uu isaa beekee maqaa isaaf kenne “*Wiixata*” kan nama dogoggorsu. Hafuurri kun gamtaan yeroo dhiyootti Pirootestaantii fi Kaatolikii gidduutti uumame kun kan danda’ame “*madaan du’aa*” “*bineensi boolla keessaa ol ba’u*” “*fayyee*” waan ta’eef akka ta’e nu yaadachiisa. Bineensi inni lammaffaan carraa fayyuu kana waan hin arganneef deebisee isa waama. Innis dhufaatii ulfina qabeessa Yesus Kiristoosiin ni bada.

Lakk . »

Ameerikaan Pirootestaantii bara 1945 Jaappaan irratti injifannoo erga galmeessitee as humna niwukilaraa jalqabaa lafarra taate. Teeknooloojiin isaa baay’ee ol’anaa ta’e yeroo hunda kan fakkeeffamu ta’us gonkumaa wal hin gitu; yeroo hunda dorgomtoota ykn mormitoota isaa tarkaanfii tokko dursa. Dursaan kun kan mirkanan’u haala “Waraana Addunyaa Sadaffaa” keessatti akka Dan.11:44tti, diina ishee, Raashiyaa, biyya “mootii kaabaa” raajii kana keessatti kan balleessu ta’a. Yeroo sanatti kabajni isaa guddaa ta’a, warri waldhabdee kana irraa hafan, ajaa’ibsiifamanii fi dinqisiifachaa lubbuu isaanii imaanaa itti kennanii, jirenya dhala namaa hunda irratti aangoo inni qabu ni hubatu. “*Ibiddi samii irraa*” kan Waaqayyoo qofa ture, garuu bara 1945 irraa eegalee Amerikaan qabattee to’attee jirti. Injifannoo ishee fi kabaja amma qabdu hunda kan waraana niwukilaraa dhufu irratti injifannoo isheetiin daran guddatu irraa liqii qabdi.

Lakkoofsa 14: “*Warra lafa irra jiraatanis bineensicha madaa’e sanaaf fakkii akka tolchan itti himtee, warra lafa irra jiraatan mallattoowwan fuula bineensichaa duratti akka hoijjetan itti kennameen gowwoomsite fi kan jiraate.* »

Prodigies ” teeknikaa raawwataman lakkoofsa hin qaban. “*Jiraattonni lafaa*” kalaqa ishee hunda kan jirenyaa fi yaada isaamii xuuxu irratti hirkataa ta’aniiru. Hanga Amerikaan meeshaalee lubbuu isaanii dhuunfatan kana akka warra qoricha sammuu namaa hadoochu dhuunfatan akka of mulqan hin gaafannetti, “*ummanni lafaa*” “*garee baay’ee xiqqa*”, “*haftee dubartii*” irratti wal danda’uu dhabuu amantii seera qabeessa gochuuf qophiidha ” jedhu kan Mul.12:17. “...*fakkii bineensichaa tolchuu*” jechuun gocha amantii Kaatolikii waraabuu fi aangoo Pirootestaantii jalatti baay’isuu kan dabalatudha. Gara gara jabina sammuutti deebi’uun kun gocha lama irratti kan hundaa’u ta’a. “*Namoonni lubbuun hafan* ” gocha waraanaa suukaneessaa ta’e irraa kan hafan ta’a, Waaqayyos itti fufiinsaan fi suuta suutaan “*dha’icha dheekkamsa isaa isa dhumaa torba*”, Mul.16 irratti ibsameen isaan rukuta.

Labsii du’aa Wiixataa

Lakkoofsa 15: “ *Fakkiin bineensichaa akka jiraachisu, fakkiin bineensichaa akka dubbatu, warri fakkii bineensichaaf sagaduu hin barbaanne immoo akka ajjeefaman isaaf kennname.* »

Karoorri seexanaa, Waaqayyoon kakaafame, bifaa qabaatee ni raawwatama. Hafuurri bifaa safartuu garmalee isa “dha’icha torban isa dhuma” keessaa isa ja’affaatti fudhatamu mul’isa. Labsii ofisaa finciltoota lafa kanarra lubbuun hafan hundaan fudhataniin, guyyaa jalqaba birraa fi Ebla 3, 2030 gidduutti, Adveentistoonni guyyaa torbaffaa guyyaa Sanbata eegan kanneen dhuma hafan akka ajjeefaman murtaa’aa. Akka loojikii ta’ee, guyyaan kun bara ulfina Yesus Kiristoos itti deebi’u agarsiisa. Birraan bara kanaa bara 2030 dirqamatti yeroo inni pirojektiin balaa finciltootaa namoota filatamoo isaa “guyyoota gabaabsee ” “ dhiphina guddaa ” isaanii (Mat.24: ” (Mat.24) : 22).

Lakkoofsa 16: “ *Xiqqaa fi guddaa, dureeyyii fi hiyyeyyii, bilisa ta’anii fi garboonni hundinuu harka mirgaa ykn morma isaanii irratti mallattoo akka argatan goote.* ”

Tarkaanfiin fudhatame kun namoota bara sana irraa hafan kaampii lamatti qooda. Kan finciltootaa ” *mallattoo* ” aangoo dhala namaa kan ”Wiixata” Kaatolikii, ”guyyaa aduu hin mo’amne” durii kan waaqeffattoota isaa keessaa tokkoon, mootii Roomaa Qosxanxinoos 1ffaan, Amajjii 7, 321 irraa eegalee fe’ameen adda baafama · “ *Mallattoon* ” “ *harka irratti* ,” kan fudhatamu ”*hojii*” namaan kan Yesus murteessee fi balaaleffatu waan ta’ee. Akkasumas ” *morma irratti* ” kan fudhatamu yoo ta’u kunis fedhii dhuunfaa uumama namaan hundumaa kan itti gaafatamummaan isaa akkasitti murtii haqaa Waaqayyoo uumaa jalatti guutummaati bobba’e kan agarsiisudha. Hiikkaa fakkeenyummaa ” *harka* ” fi ” *morma* ” kana Macaafa Qulqulluu irraa mirkaneessuuf, Keeyyatni kun Kes.6:8 irraa kan jiru yoo ta’u, Waaqayyo waa’ee abboommii isaa akkas jedhe: “ *Harka kee irratti mallattoo akka ta’etti isaan hidhu , akkasumas ija kee gidduutti akka fuula duraa ta’u .* »

Haaloo ba’iinsa kanaan duraa

Lakkoofsa 17: “ *akkasumas namni tokko mallattoo, maqaa bineensichaa ykn lakkofsa maqaa isaa osoo hin qabaatin bitachu ykn gurguruu akka hin dandeenye.* »

Jecha ” *nama* ” kana duuba mooraa qulqulloota Adveentistii Sanbata Waaqayyoon qulqulleeffameef amanamoo ta’anii hafan jira. Sababni isaas ” *mallattoo* ” kabajuu diduudhaan , Wiixata, guyyaa warra ormaa isa jalqabaa isa hafe, cinaatti kaa’amu. Jalqaba irratti tarkaanfiawan Ameerikaan mormitoota isaan morman irratti fudhatan keessatti ”*boycott*” beekamaa ta’ee miidhamtoota turan. Mirga daldalaa qabaachuuf, namni tokko ” *mallattoo* ”, Wiixata, kan Pirootestaantota ilaallatu, ” *maqaa bineensichaa* ”, ”*bakka bu’aa Ilma Waaqayyoo*”, kan Kaatolikii ilaallatu, ykn ” *lakkofsa isaa kabajuu qaba maqaa* ”, ykn lakkofsa 666.

Lakkoofsa 18: “ *Kun ogummaadha. Namni hubanna qabu lakkofsa bineensichaa haa shallaga. Lakkofsi nama tokkoo ti, lakkofsi isaas dhibba jahaa fi jaatamii ja’a.* »

Ergaa Hafuura Waaqayyoo hubachuuf ogummaan namaan gahaan miti. Innis akkuma Soloomoon ogummaan isaa kan namoota hundumaa caaluu fi guutummaa lafa beekamtu keessatti maqaa isaa horate isa irraa dhaalamuu qaba. Lakkoofsi Arabaa fudhatamuu isaa dura, Ibroota, Giriikii fi Roomaa biratti qubeewwan qubee isaaniis gatii ciphers waan qabaniif, gatii qubeewwan jecha tokko uumuun itti dabalamuu lakkoofsa isaa murteessa. Akka keeyyatni ibsutti “calcaa” dhaan arganna. “... *lakkoofsi maqaa isaa* ” “ 666 ”, jechuunis *lakkoofsa* gatii lakkoofsa qubeewwan Roomaa maqaa isaa Laatiin “VICARIVS FILII DEI” keessatti argaman itti dabaluudhaan argamu; waan qo’annoo boqonnaa 10. Maqaan kun mataan isaa “ *arrabsoo* ” yookaan “ *soba* ” isa guddaa kan ta’e himannaa isaa keessaa isa guddaa ta’a, sababiin isaas karaa kamiinuu Yesus “bakka bu’aa” ofii isaatiif hin kennine, hiikni jecha “vicar” jedhu.

Mul’ata 14: Yeroo Adveentizimii Guyyaa Torbaffaa

Ergaawwan ergamoota sadan – midhaan sassaabuu – wayinii

Kun boqonnaa yeroo bara 1843 fi 2030 gidduu jiru irratti xiyyeeffatedha. Bara 1843tti, itti fayyadamni addaa raajii Dan.8:14 “Adveentistoonni” deebi’ee dhufuu Yesus Kiristoos birraa guyyaa sanaaf murtaa’e akka eegan isaan

taasisseera. Kun jalqaba qormaata amantii walduraa duubaan kan fedhiin hafuura raajii, jechuunis, “ *dhugaa ba’umsa Yesus* ” akka Mul Kiristoos maqaa amantii dachaa jalatti. “ **Hojiiwwan** ” agarsiifaman qofti filannoo ni hayyamu ykn hin hayyamne. Hojiwwan kun filannoowwan lama ta’uu danda’an keessatti gabaabfamuu danda’u: ifa argamee fi gaaffii waaqummaa isaa fudhachuu ykn diduu.

Bara 1844tti, kufaatii bara 1844f ejjennoo haaraa erga kaa’amee booda, Yesus filatamoo isaa gara ergama hojii Haaromsaa xumuruutti ni geggeessa, kunis shaakala Sanbata Waaqayyoon qulqulla’e erga addunyaan uumamee kaasee deebisanii dhaabuu irraa eegala . Kun dhimma “ *qulqullummaa* ” isa hunda caalaa barbaachisaa ta’eedha innis “ *qajeelaa* ” bara 1844 irraa eegalee, yeroo irra daddarbaan kun tajaajiltoota isaa biratti dhiyaate. Hiikkaan Daan.8:14 kun, hanga tajaajila kootti kan hiikame: “ *ganama galgala kuma lamaa fi dhibba sadii fi manni qulqulluun ni qulqulla'a* ”, dhugaadhaan, akkaataa barreeffama Ibiroota isa jalqabaatiin: “ *galgala kuma lamaa fi dhibba sadii ganama fi qulqullinni qajeelaa ni ta'a* ”. Namni kamiyyuu irra daddarbaan Sanbata waqqummaa bara 321 irraa eegalee dhugaa barsiisaa bara ergamotoaatti Waaqayyo hundeesse dhiisuu biroo hedduu wajjin akka ta’e argachuu danda’a. Waggoota 1260f bulchiinsa sobaa, amantii diigumsaa hordofanii booda, phaaphaasiin barumsa Pirootestaantii keessatti soba hedduu Waaqa dhugaatiif hin danda’amne dhiise. Kanaafidha, boqonnaa 14 kana keessatti, Hafuurri mata dureewwan gurguddoo sadii kan dhiyeessu yoo ta’u isaanis, wal duraa duubaan: ergama Adveentistii yookaan ergaa “ *ergamotoa sadan* ”; “ *midhaan* ” dhuma biyya lafaa, filatamtoota addaan baasuu fi butamuu; “ *midhaan wayinii* ” kan wayinii dheekkamsaa, adabbii isa dhumaa tiksitoota sobaa, barsiisota amantii sobaa Kiristaanummaa.

Bara 1844 irraa eegalee filatamtoota dheekkamsa waqqummaa irraa eeguuf kan barsiifame, qormaanni dhumaa yeroo dhuma garmalee dhala namaaf kennameef fedhii waqa mul’atee fi gaaffii fincila dhala namaa gantummaatti kufe hunda caalaa waliigala gidduutti of dhaabuuf kennameef kan qabame dha. Garuu, filannoon godhame namoota bara 1844 irraa eegalee du'an hundaaf bu'aa qaba.Warra ifa ta'anii fi amanamoo ta'an qofatu “ *Gooftaa keessatti du'u* ” akka barsiisa lakkoofsa 13 bakka isaan “ *eebbifamoo* ” jechuunis fayyadamtoota ayyaana Kiristoos, eeba isaa hundumaa ergaa ergamaa “ *Filadelfiyyaa* ”tti ergame keessatti duraan mirkanaa’ee wajjin kan isaan ilaallatu, sababiin isas “Adventist” cuuphamuu gahaa miti, Waaqayyo biratti, akka filatamaatti.

Bal’inni gatamanii argamuun kan hafe yoo ta’e, gama biraatiin qabxiileen barbaachisoo ta’an bifa “ergaa ergamotoa sadan” lakkoofsa 7 hanga 11. Ergaawwan kun wal hordofu Hafuuraan jala sararamanii gabaabfaman bu’aa walduraa duubaan dhufu.

Asitti nan yaadadha, yaadannoo fuula 2 hojii kanaa irratti erga barreeffame booda, ergaawwan sadan kun ergaawwan sadii duraan macaafa Daani’eel keessatti fakkiwwan fakkeenyaa mul’atan Daan.7 fi 8. Yaadachiisa isaanii, Mul’ata boqonnaa 14 kana keessatti , barbaachisummaa garmalee Waaqayyo isaanif kenuu jala sararee mirkaneessa.

Adveentistoonni furamanii injifatan

Lakkoofsa 1: “ *Ani ilaalee, kunoo, Hoolichi gaara Tsiyon irra dhaabbatee, [namoota] kuma dhibbaa fi afurtamii afur, maqaan isaa fi maqaan abbaa isaa morma isaanii irratti barreffame, isa wajjin dhaabbate.* »

“ *Tulluu Tsiyon* ” jechuun iddo Israa’el keessatti Yerusaalem itti ijaramte argisiisa. Innis abdii fayyinna fi bifaa fayyinni kun dhuma qorumsa amantii lafaa fi samii irratti akka qabaatu kan agarsiisudha. Pirojektiin kun guutummaatti kan raawwatamu haaromsa waan hundumaa irratti, waa’ee *lafaa fi samii* akka Mul.21:1. “ *[Namoonni] 144,000* ” kan ta’an filatamoo Kiristoos bara 1843 fi 2030 gidduutti filataman kan agarsiisu yoo ta’u, isaanis Kiristaanota Adveentistii Yesus Kiristoosiin kan qoramanii, kan mirkanaa’anii fi kan mirkanaa’an yoo ta’u, murtiin isaanii waloo fi dhuunfaan kan hoijetu dha. Murtiin waloo dhaabbaticha kan murteessu yoo ta’u murtiin dhuunfaa tokkoon tokkoon uumama ilaallata. “ *[Namoonni] 144,000* ” jedhaman, warra Yesus Kiristoos hordoftoota amantii Adveentistii keessaa filataman bakka bu’u. Lakkoofsi kun cimsee fakkeenya kan ta’ee fi lakkoofsi qabatamaan warra filataman iccitii Waaqayyoon beekuu fi eegudha. Sababni isaan filataman hiika fakkii yaadame irraa hubachuu dandeenya. “ *Morma isaanii irratti* ”, mallattoo fedha isaanii fi yaada isaanii, “ *maqaa hoolaa* ”, Yesuus, fi “ *kan Abbaa isaa* ”, Waaqa gamtaa durii keessatti mul’ate, barreffamaniiru. Kana jechuun fakkii Waaqayyo isa uumaan Waaqayyo cubbuu dura nama jalqabaaf kenne, yeroo inni isa tolchee jireenya isaaf kenne arganii baay’isaniiru; fakkiin kun immoo kan amala isaati. Isaanis firii Waaqayyo Yesus Kiristoosiin cubbuu namoota isaa warra amanamoo tokkicha filataman furuudhaan argachuu barbaade uumu. Morma filatamoo irratti, yookaan, hafuura isaaniitiin, yaadni isaanii fi fedhiin isaanii kan argamu, chaappaan Waaqayyo Mul.7:3 yookaan, Sanbata abboommii afraffaa Kurnaffaa fi amala addaan hin baane ta’ee mul’ata kan hoolaa Iyyasuus Kiristoosii fi kan mul’achuu isaa kakuu moofaa keessatti akka Abbaa, Waaqayyo uumaa. Akkasitti amantiin kiristaanaa dhugaan akka hordoftoonni Wiixata Roomaa jedhanitti seera amantii Ilmaa fi Abbaatti maxxane hin mormu, yoo jechaan yoo ta’uu baate, yoo xiqqaate gochaan.

Lakkoofsa 2: “ *Sagaleen akka sagalee bishaan baay’ee, akka sagalee qilleensaa guddaa samii irraan dhaga’e; sagaleen ani dhaga’es akka warra sirba dhageessisanii harpoota isaanii irratti taphatanitti ture.* »

Taatotni wal faallessan keeyyata kana keessatti caqafaman qabatamaan wal-dabalatu. “ *Bishaan gurguddaan* ” uumamtoota lubbuu qaban baay’ee kan agarsiisu yoo ta’u, yeroo of ibsan bifaa “ *qilleensa guddaa* ” kan qabanidha. Faallaa kanaatiin, karaa fakkii “ *harp* ”, Waaqayyo walsimsiisaa guutuu ta’e kan uumamtoota isaa mo’atan tokkoomsu mul’isa.

Lakkoofsa 3: “ *Teessoo duratti, uumamtoota lubbu qabeeyyii arfan fi jaarsolii durattis faarfanna haaraa faarfatan. Kuma dhibbaa fi afurtamii afur lafa irraa furaman malee namni faarfanna sana barachuu hin dandeenye.* »

Waaqayyo asitti qulqullummaa baay’ee ol’aanaa amantii “Adventist” bara 1843-44 irraa eegalee hundeeffame mirkaneessa, jala sarara. Bakka bu’oonni ishee filataman gareewwan mallattoo ta’an biroo irraa adda; “ *teessoo, lubbu qabeeyyii arfan fi jaarsolii* ”; inni lammaffaan immoo namoota muuxannoo lafarra jiraatan irraa furaman hunda kan agarsiisudha. Garuu Mul’anni

waaqummaa Mul'ata jedhamu amantii kiristaanaa waggaan kuma lamaa kan labsiin Dan.8:14 marsaa lamatti walduraa duubaan addaan ba'u qofa irratti xiyyeeffata. Hanga bara 1843-44tti, filatamtooni " 24 " Mul.4:4 keessatti caqasaman keessaa " jaarsolii " 12n fakkeeffamaniiru. " Jaarsoliin " 12 kanneen biroon " chaappaa " Adveentistii " gosoota 12 " Mul.7:3-8 keessatti bara 1843-44tti.

Lakkoofsa 4: " *Isaan kun durboota waan ta'aniif, dubartootaan of hin xureessine; hoolaan bakka inni deemu hundatti duukaa bu'u. Isaan namoota keessaa furamanii, Waaqayyoo fi Hoolichaaffirii jalqabaa ta'anii;* »

Jechoonni caqasa kanaa miira hafuuraa qofaan kan hoijetamanidha; jechi " *dubartoota* " jedhu waldoota kiristaanaa ka'umsa isaanii irraa kaasee gantummaatti kufan kan agarsiisu, kan akka amantii Kaatolikii Roomaa, ykn bara 1843-44 irraa eegalee, amantii Pirootestaantii, fi bara 1994 irraa eegalee, amantii dhaabbata Adveentistii. " *Xuraa'ummaan* " caqafame cubbuu seera waaqa cabsuu irraa maddu fi " *mindaan isaa du'a* " ta'e irratti xiyyeeffata, akka Rom.6:23. Innis shaakala cubbuu isa Yesus Kiristoos qulqulleesse irraa isaan baraaruuf, fakkeenyä " *[namoota] 144,000* " irraa kan hafe. " *Durbummaan* " isaaniis kan hafuuraa waan ta'eef umamtoota " *qulqulluu* " dhiiga Yesus Kiristoos bakka isaanii bu'ee dhangalaaseen haqni isaanii adii ta'e jedhee isaan moggaasa. Dhaaltota cubbuu fi xuraa'ummaa isaa, akkuma sanyii Addaamiifi Hewwaan hundumaa, amantiin isaanii Yesus Kiristoosiin beekamtii argate guutummaatti " *isaan qulqulleesse* ". Garuu amantiin kun Yesus Kiristoosiin bu'a qabeessa ta'ee akka beekamuuf, qulquillinni kun " ***hojii*** " isaanii keessatti dhugaa fi qabatamaa ta'uu qaba. Kanaaf kun cubbuu kiristaana sobaa yookaan Yihudoota yookaan, bal'inaan amantiawan waaqa tokkoo irraa dhaalan dhiisuu kan agarsiisudha. Akkasumas mul'ata raajii isaa keessatti, Waaqayyo keessumaa tartiiba yeroo inni torban jalqabaa lafaa fi sirna samii ishee uumuu isaa irraa kaasee hundeesse kabajuu dhabuu irratti xiyyeeffata.

Fakkii " *sirba haaraa sirbuu* " duuba muuxannoo addaa kan " *[namoota] 144,000* " chaappaa godhaman qofaan mudate jira. Mallattoo cubbuu kan ta'e Gibxii keessaa ba'uu ulfina qabeessa ta'e " *faarfanna Musee* " booda , " *faarfannaan* " filatamtoota " *144,000* " labsii Daan.8:14 waan ajajamaniif cubbuu jalaa bilisa ba'uu isaanii kan kabaju yoo ta'u, isaan keessattis tumsa waan godhaniif qulqullummaa bara 1843-44 irraa eegalee Waaqayyoon barbaadame, illee gaafatame. Guyyaa kana mul'anni samii qulqulla'u cubbuu fanno Golgotaan irratti du'a Yesus Kiristoosiin raawwatame yaadachiisa ture. Ergaan kun arrabsoo fi barsiisa Waaqayyo gosa amantii Pirootestaantii dhaaltuu Wiixata Roomaa fi cubbuu sobaa isaa kan biroo tokko tokkoof dhiheesee ture. Gosa sirna Ibirootaa keessatti " *cubbuu qulqulleessuun* " kun ayyaana amantii yeroo birraa keessa dhiigni re'ee ajjefamee teessoo araaraa bakka hin dhaqqabne kana kaa'ame irratti bakka hunda caalaa qulqulluu ta'etti fidamee bara hafeef dhorkamee ture waggaayeroo wagga. Dhiigni re'ee kanaa, fakkii cubbuu fakkeenyä ta'e, adabbiisa isaa malu bakka isaaniitti kaasuuf jecha, ofii isaatii cubbuu filatamoo isaa baadhataa ta'e dhiiga Yesus Kiristoos raajii dubbate; Yesus mataan isaa cubbuu ta'eera. Sirna kana keessatti re'een cubbuu bakka bu'a malee Kiristoos isa baatu miti. Caqasni kun yeroo inni: "bakka inni deemu hundumaatti hoolaa sana duukaa bu'u . " Mul'ata Waxabajjii 23, 1844 keessatti mul'ata kana

yaadachuudhaan, Hafuurri Kiristoos dhaaltota isaa filataman kanneen of wallaalaniibarrii soba barsiisa, cubbuu hojjechuu dhorkuu yaadachiiseera. Akkasitti, bara 1844 irraa eegalee, **cubbuun ka'umsa fedhiidhaan** raawwatame, innis haala **Wiixata Roomaa ta'e, hariiroo Waaqayyoo wajjin akka hin danda'amne taasisa**, cubbuun gatame immoo dheerina hariiroo kanaa kan hayyamu yoo ta'u kunis isa filatamaa ilaallatu gara guutummaa qulqullummaa isaa karaa dhugaa waaqummaa mul'ate simachuu, hubachuu fi hojiitti hiikuu.

“ *Waaqayyoofis Hoolichaaf firii jalqabaa* ” jedhamanii waan ilaalamaniif, Waaqayyo filatamoo lafarraa filachuu isaatiin isa hunda caalu kan argate ta'u. Sirna Ibrootaa keessatti “ *firiwwan jalqabaa* ” “ *qulqulluu* ” jedhamanii labsaman . Aarsaan firiwwan jalqabaa bineensotaa ykn kuduraa kanaa Waaqayyoof kan qabaman isa kabajuuf akkasumas galata dhala namaa gaarummaa fi guddina isaaf qabu mallatteessudhaaf ture. Sababni biraa, dhugaa dubbachuuf “ *firii jalqabaa qulqulluu* ”, ifa waaqummaa guutummaatti isaanitti mul'ate fudhachuu isaaniiti sababiin isasas yeroo dhumaa ifni mul'ate olka'iinsa isaa, olka'iinsa hafuuraa isaa irra ga'u keessa waan jiraataniif.

Lakkoofsa 5: “ *isaan mudaan kan hin qabne waan ta'aniif soba afaan isaanii keessatti hin argamne.* »

Inni dhugaan filatame, inni dhugaa irraa dhalatee haaraa dhalate, “ *soba* ” gammachuu tokkollee itti hin arganne qofa **jibbuu danda'a**. Sobni bu'aa miidhaa geessisu qofa waan fiduuf namoota gaarii akka rakkatan waan godhuuf jibbiisaadha. Kan “ *soba* ” amane sana booda dhukkubbii mufannaa, hadhaa'ummaa gowwoomfamuu ni mudata. Namni Kiristoos filate kamiyyuu namoota akka isaa sossobuu fi gowwoomsuutti gammaduu hin danda'u. Gama biraatiin dhugaan nama tasgabbeessa, obboloota dhugaa wajjin hariiroo gaarii ijaara, hundumaa caalaa garuu Waaqayyo uumaa fi furtuu fayyina keenyaa isa maqaa isaa “ *Waaqa dhugaa* ” jedhee himatuu fi ol kaasu *wajjin* . Kanaaf, kana booda cubbuu barsiisa shaakaluu dhiisanii, dhugaa mul'ateef abboomamuudhaan, filataman Waaqa dhugaa ofii isaatiin “ *kan hin ceepha'amne* ” *jedhamee murtaa'a*.

Ergaa ergamaa isa jalqabaa

Lakkoofsa 6: “ *Wangeela bara baraa qabaatee, warra lafa irra jiraataniif, saba hundumaatti, gosa hundumaatti, afaan hundumaatti, saba hundumaattis akka lallabuuf, walakkeessa samii keessa balali'ee arge.* »

“ *Ergamaan biraa* ” ykn ergamaan kan biraan ifa waaqummaa guutuu kan “ *walakkaa samii* ” ykn olka'iinsa aduutiin fakkeeffame labsa. Ifni kun “ *Wangeela* ” ykn “ *misiraachoo* ” fayyina Yesus Kiristoos fide wajjin kan wal qabate dha. Ergaan isaa dhugaa waan ta'eef yeroo wajjin garaagarummaa waan hin qabneef “ *bara baraa* ” jedhama . Haala kanaan Waaqayyo isa ergamotoa Yesus Kiristoosiin barsiifamee wajjin akka walsimu mirkaneessa. Gara dhugaatti deebi'uun kun kan dhufe bara 1843 irraa eegalee erga jallinnaa hedduu amantii Kaatolikii Roomaa irraa dhaalan booda ture. Labsichi ergaa Daani'eel 12:12 irratti dhiyaate kan eeba waaqummaa hojii Adveentistii mul'isu wajjin wal fakkeessanii addunyaa maraati. “ *Wangeelli bara baraa* ” asitti kan caqafame gama firii amantii dhugaa jalatti, ulaagaa waaqummaa labsii Daani'eel 8:14

mul'ate hordofee. Fedhiin jecha raajii firii seera qabeessa kan seera “ *wangeela bara baraa* ”.

Lakkoofsa 7: “ *Sagalee guddaadhaan, Waaqayyoon sodaadhaa, sa'aatiin murtii isaa waan ga'eef, ulfina isaaf kenna; isa samii, dachii, galaana, burqaa bishaanii uume sagadaa.* »

Lakkoofsa 7 irratti ergamaan inni jalqabaa irra daddarbaa Sanbataa kan ulfina, kurmaana waaqummaa keessatti, ulfina Waaqayyoo ummaa ni balaaleffata. Akkasitti Onkoloolessa bara 1844 irraa eegalee akka deebi'u gaafate, garuu irra daddarbaa isaa birraa bara 1843 irraa eegalee Pirootestaantoota irratti komate.

Ergaa ergamaa lammaffaa irraa

Lakkoofsa 8: “ *Ergamaan lammataa immoo duukaa bu'ee, Baabilon guddittii kufteetti, saboota hundumaa wayinii dheekkamsa halalummaa isheetiin dhugdeetti* ” jedheen. »

Lakkoofsa 8 irratti ergamaan inni lammaffaan yakka guddaa Waldaa Kaatolikii phaaphaasi Roomaa kan namoota sossobdee fi gowwomsite mul'isa, maqaa warra ormaa “ guyyaa aduu ” Qosxanxinoos 1ffa maqaa “ guyyaa Gooftaa ” hiika montage ^{Latin} which ka'umsa “ Wiixata ” isati: dies dominica. Yeroo lama irra deddeebi'amee kan ibsame, “ *Baabilon Guddittii kuftee jirti, kufteetti* , ” jedhu, isheefi warra ishee dhaalaniif yeroon obsa waaqummaa murteessaan akka xumurame mirkaneessa. Dhuunfaan, jijiirramni ni danda'ama, garuu gatii firii oomishuuf, ykn “ **hojii** ” qalbii diddiirrannaa qofaan.

Yaadachiisa: “ *kufeera* ” jechuun: akkuma magaalaan harka diina isheetti kuftutti Waaqa **dhugaatiin** fudhatamee injifatama . Inni bara 1843 booda, bara 1844 fi 1873 giddutti, tajaajiltoota isaa amanamoo Adveentistii Guyyaa Torbaffaatiif, “ *iccitii* ” kan Mul.17:5 keessatti amala isaa ta'e kaasa, ibsa. Sossoobiin **soba isaa** bu'a qabeessummaa dhaba.

Lakkoofsa 8 irratti murtiin ergaawan darban keessatti kenname mirkanaa'ee jira, akeekkachiisa hamaa wajjin. Filannoong guyyaa boqonnaa dammaqaa fi **fedhiidhaan kan Qosxanxinoos Iffaan** ^{para} 321, bara 1844 irraa eegalee hundeesse, finciltoota isa qajeelchan, balaaleffanna waqqummaa dararaa *du'a lammaffaa* firdii isa dhuma irraa akka hin dabarre taasisa. Himata isaa Wiixata irratti fakkeessuuf Waaqayyo maqaa “ *mallattoo* ” maqaa *gaarii hin qabne kan* “ *chaappaa* ” waqqummaa ofii isaa mormu jalatti dhoksa . Mallatoon aangoo dhala namaa kun tartiiba yeroo isaa gaaffii keessa galchu, aarii guddaa Isaan adabamu malu umma. Adabbiin labsame immoo, dhugaa dubbachuuf, suukaneessaa ta'a: “ *ibiddaa fi shimbirroon ni dararama* ” kunis finciltoota ni balleessa, garuu yeroo murtii isa dhuma qofa.

Ergaa ergamaa sadaffaa irraa

Lakkoofsa 9: “ *Ergamaan sadaffaan immoo isaan duukaa bu'ee, sagalee guddaadhaan, Namni bineensichaa fi fakkii isaaf sagade, morma isaa irrattis ta'e harka isaa irrattis mallattoo yoo fudhate,* »

Ergaan sadaffaan kun kanneen duraa lamaan waliin wal-dabalataa fi wal-duraa duubaan ta'uun isaa foormulaa " *isaan hordofan* " jedhuun ibsama. " *Sagaleen guddaan* " aangoo waaqummaa baay'ee ol'aanaa nama isa labsu sanaa mirkaneessa.

Balaan kun fincilstoota dhala namaa bulchiinsa " bineensa *lafa irraa ka'u* " deggeranii fi raggaasisanii fi karaa ajajamuu isaaniitiin, Wiixata, " *mallattoo* " aangoo isaa, Mul : 16 innis, yeroo ammaa, guutummaa ummata Kiristaana.

Mormii kallattiin " *mallattoo* " kanaa " *chaappaa Waaqayyoo* " jechuunis Wiixata guyyaa tokkoffaa irraa kaasee hanga Sanbata guyyaa torbaffaatti, lamaan isaanii " *fuuldura* ", teessoo kan ni ta'a, akka Mul.7:3 fi 13:16. Hubadhaa " *chaappaan Waaqayyoo* " Mul.7:3 Mul.14:1: " *maqaa Hoolichaa fi kan Abbaa isaa* " ta'a. Simannaa " *harka irra* " jedhu caqasoota kanaan kan qulqulla'e Kes.6:4 hanga 9:

" *Yaa Israa'el dhaggeeffadhu! YaHWéH, Waaqni keenya, YaHWéH tokkicha . Yaahiwwee Waaqayyo kee garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan, humna kee guutuudhaan in jaalladhu . Abboommii har'a siif kennu kun garaa kee keessa ni jiraata . Ijoollee keessan keessatti ni horata, yeroo mana keessan keessa jirtan, yeroo imala deemtan, yeroo ciistanii fi yeroo ka'an waa'ee isaanii ni dubbattu. *Harka kee irratti akka mallattootti* isaan hidhu , *ija kee gidduutti akka fuula duraa in ta'u* . Utubaa mana keessanii fi balbala keessan irrattis ni barreessi. » " *Harki* " gocha, shaakala, fi " *fuuldura* ", fedhii yaada agarsiisa. Keeyyata kana keessatti Hafuurri akkas jedha: " *Waaqayyo gooftaa kee garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan, humna kee guutuudhaan in jaalladhu* " jedha; waan Yesus Mat.22:37 irratti caqasee fi " *abboommii isa jalqabaa fi isa guddaa* " jedhee dhiheesee . Kanaaf filatamtoonni " *chaappaa Waaqayyoo* " qaban ulaagaalee sadan kana guutuu qabu: " *Waaqayyoon garaa guutuudhaan jaallachuu* "; boqonnaa Sanbataa guyyaa torbaffaa isaa isa qulqulla'e shaakaluudhaan kabajuuf; akkasumas " *maqaa Hoolaa* " Yesus Kiristoos " *fi kan Abbaa isaa* " YaHWéH sammuu isaa keessatti qabaachuu. " *fi maqaa Abbaa isaa* " ibsuudhaan , Hafuurri abboommii Waaqayyoo kurnan fi seera fi sirna kakku moofaa keessatti qulqullummaa filatamoo guddisan ajajamuun barbaachisaa ta'u isaa mirkaneessa. Bara isaattiliee ergamaan Yohaannis 1Yohaannis 5:3-4 irratti wantoota kana mirkaneessee ture:*

" *Abboommii isaa eeguun jaalalli Waaqayyoo kana. Abboommii isaaas gaddisiisaa miti, sababiin isaaas wanti Waaqayyo irraa dhalate hundinuu biyya lafaa in mo'a; injifanno addunyaa irratti injifatu immoo amantii keenya.* »

Lakkoofsa 10: " *wayinii dheekkamsa Waaqayyoo, xoofoo dheekkamsa isaatti makaa tokko malee dhangala'e irraas in dhuga, ergamoota qulqullootaa fi hoolicha duratti ibiddaa fi dibataan in dararama.* »

mallattoo bineensichaa " fudhatan qajeelummaa Yesus Kiristoos utuu himanii cubbuu namaa waan kabajaniif dheekkamsi Waaqayyoo bal'inaan qajeelaa ta'a. Mul.6:15-17 keessatti, Hafuurri bu'aa wal-dura dhaabbanna Isaanii isa dhumaan dheekkamsa qajeelaa badiisaa Yesus Kiristoosiin fakkeessee ture.

Hubachiisa baay'ee barbaachisaa ta'e: Dheekkamsa waaqaa kana caalaati hubachuuf, Sanbata qulqulluu tuffachuun maaliif dheekkamsa Waaqayyoo akka malee akka kakaasu hubachuu qabna. Cubbuun xiqaan ni jira,

garuu Macaafni Qulqulluun cubbuu Hafuura Qulqulluu irratti raawwatame irraa nu akeekkachiisa, kana booda dhiifama Waaqayyoo argachuuf aarsaan akka hin jirre nutti hima. Bara ergamootaatti fakkeenyi gosa cubbuu kanaa nuuf kennname Kiristaana garagalfameen Kiristoosiin diduu qofa ture. Garuu kun fakkeenya qofa, sababni isaas dhugaa jiru keessatti Hafuura Qulqulluu irratti arrabsuun dhugaa ba'umsa Hafuura Waaqayyootiin kennname haaluu fi diduu of keessaa qaba. Ilmaan namaa amansiisuu fi barsiisuuf Hafuurri macaafa qulqulluu Macaafa Qulqulluu kakaase. Kanaaf namni dhugaa ba'umsa Hafuuraan Macaafa Qulqulluu keessatti kenne morme duraanuu hafuura Waaqayyoo irratti arrabssoo raawwata. Waaqayyo namoota gara Macaafa Qulqulluu fi barreeffamoota issatti waamaman geggeessuu caalaa fedha isaa beeksisuu caalaa gochuu danda'aa? Fedha isaa, yaada isaa fi murtii abbaa biyyummaa isaa caalaatti ifatti ibsuu danda'aa? ^{Jaarraa} 16ffaa keessa, Macaafa Qulqulluu tuffiin inni waraana irratti bane kun obsa Waaqayyo amantii Kaatolikii Roomaatiif qabu xumura murteessaa ta'e argisiiseera; barumsa inni gonkumaa hin beekneef obsa isaa xumuruu issati. Achiis, bara 1843 tti, tuffiin jecha rajaatiif godhame, amantii Pirootestaantii bifa dachaa ta'e hundumaan, dhaaltota Wiixata Roomaa, jechuunis "mallattoo bineensichaa." Dhumarrattis, dabaree issatiin, Adveentizimiin mul'ata raajii isa dhumaa Yesus karaa hojjetaa isaa isa gad of deebisu isa ani foon uffesseen itti dhiheesee diduudhaan Hafuura Qulqulluu irratti arrabssoo raawwate; arrabssoo kan bara 1995 irraa eegalee ilaaltoota Wiixata waliin tumsa isaaniitiin mirkanaa'ee fi guddate. Hafuura irratti arrabsuun yeroo hundumaa deebii haqaa isa malu Waaqayyo irraa argata; murtii haqa qabeessa murtii isa jalqabaa fi "du'a lammaffaa" lakkoofsa kana keessatti mirkanaa'ee 10.

Lakkoofsa 11: "Aarri dhiphina isaaniis bara baraan ol in ba'a; warri bineensichaa fi fakkii isaa waageeffatan, akkasumas nama mallattoo maqaa isaa argate halkanis guyyaa boqonnaa hin qaban. »

"Aarri" yeroo firdii isa dhumaa qofa ta'a, sa'aatii finciltonni kufan "ibiddaa fi dibata keessatti itti dararaman" "haroo ibiddaa" Mul. 19:20 fi 20:14; kunis, dhuma wagga kuma torbaffaa irratti. Garuu reefuu yeroo suukaneessaa kana dura sa'aatiin ulfina qabeessa ta'ee deebi'uul Yesus Kiristoos hiree isaanii isa dhumaa ni mirkaneessa. Ergaan caqasa kanaa mata duree "boqonnaa" jedhu tuqa. Filattoonni gama isaaniitiin yeroo boqonnaa Waaqayyoon qulqulla'eef xiyyeeffanna kan kennan yoo ta'u, warri kufan garuu gama biraatiin yaaddoo wal fakkaatu hin qaban, sababiin isaas labsii waaqummaaf barbaachisummaa fi cimina isaaniif malu waan hin kennineef. Kanaaf, tuffii isaaniif deebii kennudhaan, sa'aatii adabbii isaanii isa dhumaa irratti, Waaqayyo boqonnaa tokkollee isaaniif hin kenuu, gidiraa isaanii salphisuuf.

Lakkoofsa 12: "Kun obsa qulqullootaa, warra abboommii Waaqayyoo fi amantii Yesuus eeganii ti. »

Jechoonni "obsa ykn obsa" jedhan qulqulloota dhugaa Masihi waaqummaa Yesuus bara 1843-44 hanga ulfinaan deebi'utti amala isaaniiti. Keeyata kana keessatti, "maqaan Abbaa" lakkoofsa 1 irraa "abboommii Waaqayyoo" ta'ee, "maqaan Hoolichaa" "amantii Yesuus" jedhamee bakka buufameera. Tartiiba dursa kennunis ni jijiirama. Lakkoofsa kana keessatti Hafuurri jalqaba "abboommii Waaqayyoo", lammaffaa immoo "amantii Yesuus

" caqaseera; innis seenaa fi sadarkaa gatii irratti tartiiba Waaqayyo pirojektii fayyina isaa keessatti raggaasise dha. Lakkoofsi 1 dursa kenneera " *maqaa hoolaa* " jedhu filatamtoota " *144,000* " amantii Kiristiyaanaa waliin walqabsiisuuf.

Lakkoofsa 13: " *Sagaleen samii irraa, Kana barreessi: Warri du'an gooftaa keessatti du'an eebbfamaa dha! Eeyye, hojiin isaanii isaan duukaa waan jiruuf, dadhabbiisaanii irraa akka boqotaniif, jedha Hafuurri .* »

Ibsi " *amma booda* " jedhu baay'ee barbaachisaa waan ta'eef ibsi bal'aan kennamuu qaba. Sababni isaas guyyaa birraa bara 1843 fi kan ji'a kufaatii bara 1844 irratti kan xiyyeefate yoo ta'u, kunis, akkaataa wal duraa duubaan labsiin Daani'eel 8:14 hojiirra oolu, fi qormaanni Adveentistii lamaan Wiliyaam Miilar qopheesesse xumurama.

Yeroo booda, Adveentizimiin dhaabbilee ofiisaa hiika gaaleen kun " *amma* " jedhu ijaan dhabee jira. Qajeelchitoota hundeessitoota amantii Adveentistii qofatu bu'aa Waaqayyo Sanbata bara 1843 irraa eegalee barbaadu hubate.Shaakala guyyaa torbaffaa kana fudhachuuf, Wiixata hanga sanatti shaakalame Waaqayyoon abaaramaa akka ta'e akka hubatan geggeeffamaniiru. Isaan booda Adveentizimiin dhaalamee aadaa fi sirna qabeessa ta'ee, hordoftootaa fi barsiisota harka caaluuf Wiixataa fi Sanbata sadarkaa walqixxummaa irratti haala haqa hin qabneen kaa'ame. Miira qulqulluu fi qulqullummaa dhugaa dhabuun kun jecha raajii fi ergaa Adveentistii sadaffaa bara 1983 fi 1994 gidduutti dabarseef fedhii dhabuu fide.Tuffiin kun Faransaayitti Adveentizimii keessatti waan mul'ateef, dhaabbata addunyaan Adveentistii waliin tumsa seene gosa ecumenical bara 1995tti, abaarsa guddaa isaaf. Lakkoofsa 10 irratti doorsisni " *dararaa* " dabaree ishee ilaallata, yaada jecha " *innillee ni dhuga* " jedhu kennuudhaan; bara 1994 irraa eegalee, Adveentizimiin dhaabbataa, amantii Pirootestaantii booda, bara 1843 irraa eegalee murteessaa fi balaaleffachaa ture.

Akkuma caqasni kun ibsutti, labsiin Daani'eel 8:14 Kiristaanoni Pirootestaantii bara 1843 garee Adveentistii dabalatee mooraa lamatti akka gargar ba'an taasisa, fayyadamtoonni eeba akkas jedhamee labsame: "Amma booda warri du'an Gooftaatti du'an eebbfamoo dha ! ". Yesus " *Laodiqee* " keessatti " *garaa kaasuuf* " akka jiru beeksisuun isaa , dhaabbati Adveentistii, ergamaa Kiristoos ofiisaa bara 1991, guyyaa ifaan ifatti diduu, " *qullaa* " jedhame kana booda faayidaa argachuun akka hin dandeenye dubbachuu hin barbaachisu gammachuun kana irraa.

Yeroo sassaabbi

Lakkoofsa 14: " *Ani ilaalee, kunoo, duumessa adii tokkotu jira, duumessa sanarras namni akka ilma namaa mataa isaa irratti gonfoo warqee, harka isaa keessattis qodaa qara qabu tokko qabatee taa'ee jira.* »

Ibsi kun Yesus Kiristoosiin yeroo ulfina qabeessa ta'ee deebi'etti kan kaasudha. " *Duumessi adiin* " haala itti ba'uu fi gara samiitti ol ba'uu isaa waggoota kuma lama dura mudate yaadata. " *Duumessi adiin* " qulqullummaa isaa kan agarsiisu yoo ta'u, " *gonfoon warqee* " isaa amantii injifannoo isaa kan agarsiisu yoo ta'u, " *qoochoo qara qabu* " immoo " *dubbii muraa* " Waaqayyo Ibr.4:12 irraa, " *harka isaatiin* " hojiirra oole fakkeessa.

Lakk . sa'aatiin midhaan sassaabuu waan ga'eef, midhaan lafaa bilchaateera. »

Gama "midhaan" jalatti, akkuma fakkeenya isaa keessatti, Yesus kana keessatti, yeroon "qamadii fi citaa" murteessaan adda baasuu akka dhufu yaadata. Karaa Mul'ata isaatiin dhimma kana kan mooraa lamaan addaan baasu kana akka argannu nu taasisa: Sanbata warra filatamoo fi Wiixata warra kufanii, sababiin isas maqaa amantii kana duuba waaqeffanna fi aangoo waaqeffanna aduu waaqa tolfamaa dhokatee jira. Akkasumas jijiiramni yeroo dhala namaa jiraatus, Waaqayyo dhuguma isaf maal akka ta'e isa ilaaluu itti fufeera. Yaadni namoota garaa garaa murtii isaa irratti dhiibbaa hin geessisu; tartiiba yeroo isaatiin guyyaan jalqabaa xuraa'aa dha, karaa kamiinuu qulqullummaa waaqummaa fudhachuu hin danda'u. Kunis tartiiba yeroo isaatiin guyyaa torbaffaa qulqulla'ee wajjin qofa kan walqabatu yoo ta'u, jalqaba yeroo lafa irraa bara baraa irraa kaasee kan bocame dha; kunis waggoota aduu 6000f turuu danda'a.

Lakk . Lafti sunis ni sassaabame. »

Hafuurri gara fuulduraatti "sassaaba lafaa" akka raawwatamu mirkaneessa. Kiristoos Fayyisaa fi Haaloo ba'aan ni eega, akkaataa beeksisa isaa fakkeenyaan, ergamoota isaf, Mat.13:30 hanga 43. "midhaan" irra caalaa qulqulloota filatamoo hafan gara samiitti butamuu ilaallata Waaqayyo Uumaaf amanamaa.

Yeroo sassaabbii (fi haaloo bahuu) .

Lakkoofsa 17: "Ergamaan kan biraan immoo qodaa qara qabu qabate mana qulqullummaa isa samii keessaa ba'e. »

"Ergamaan" duraanii ergama filatamtootaaf mijatu yoo qabaate, faallaa kanaatiin, "ergamaan bira" kun ergama adabbii finciltoota kufan irratti xiyyeffate qaba. "Siiqqueen" inni lammafaan kun akkasumas "dubbii Waaqayyoo qara qabu" fedha isaatiin hojiitti hiikame kan argisiisudha, garuu harka isaatiin miti sababiin isas, midhaan sassaabuu irraa adda ta'ee, midhaan wayiniidhaaf, ibsi "harka isaa keessa" jedhu waan hin jirreef. Kanaaf tarkaanfiin adabbii ergamtoota fedha waaqaa raawwataniif imaanaa ni kennama; dhugaa dubbachuuf, miidhamtoota sossobbiin isaa.

Lakkoofsa 18: "Ergamaan ibidda irratti aangoo qabu kan biraan immoo iddo aarsaa keessaa bahee, isa qara qara qabutti sagalee guddaadhaan, "Qarxaan kee isa qara qabu dha'ii, wayinii wayinii lafaa; wayiniin lafaa bilchaateera. »

Sana booda, filatamtooni gara samiitti erga butamanii booda, yeroon "wayinii sassaabamu" dhufa. Isa.63:1 hanga 6tti Hafuurri gocha jecha fakkeenya kanaan xiyyeffate guddisa. Macaafa Qulqulluu keessatti dhangala'aan wayinii diimaan dhiiga namaa wajjin wal bira qabamee ilaalamta. Irbataa Qulqulluu keessatti Yesus fayyadamuun isaa yaada kana ni mirkaneessa. Garuu "wayinii" "dheekkamsa Waaqayyoo" wajjin kan walqabatu yoo ta'u, dhiigni Kiristoos fedhiidhaan dhangala'e gantummaa isaanii baay'ee waan hin malleef, warra tajaajiltoota isaa fakkeessanii haala hin malle hoijetan ni ilaallata. Sababni isas, Yesus namoota pirojektii fayyisuu isaa hamma cubbuu inni lubbuu isaa kennee fi

gidiraa baateef qajeelaa ta'ee akka mul'atu godheen akka inni shaakala isaa akka dhaabatu itti dhaga'amuu danda'a. Kanaaf namoonni fedhiidhaan seera isaa cabsan deebii isaaq kennuu qabu. Maraatummaa jaamaa isaanii keessatti, hanga filatamoo isaanii isa dhugaa ajjeesuu barbaaduutti ni ga'u, lafa irraa buqqisuuf jecha, shaakala Sanbata guyyaa torbaffaa qulqulla'ee fi Waaqayyoon bara 1843-44 irraa eegalee barbaadame. Filattooni diinota amantii isaanii irratti humna akka fayyadaman hayyama Waaqayyoo hin qaban turan; Waaqayyo gocha kana ofii isaa qofaaf qofa kaa'ee ture. "Haaloo bahuun kan kooti, haaloo ba'uun kan kooti," jechuun qondaaltota isaa filatamanitti labse, yeroon haaloo kana hojiirra oolchuuf ga'eera.

Boqonnaa 14 kana keessatti lakkofsi 17 hanga 20 mata duree "midhaan" jedhu kana kaasa. Wayiniin cubbuu kan ta'e maalummaa isaa isa dhugaa hojii isaaniiitiin guutummaatti waan argisiiseef bilchaate jedhamee labsama. Dhiigni isaanii akka dhangala'aa wayinii gara qaruuraatti yaa'a, yeroo miila warra wayinii sassaabani dhiitan.

Lakkofsa 19: "Ergamaan sun qodaa isaa lafatti gadi darbate. Innis muka wayinii lafa irraa walitti qabee, midhaan wayinii gara iddo wayinii guddaa dheekkamsa Waaqayyootti darbate. »

Tarkaanfiin kun beeksisa mul'ata kanaan ifa ta'e kanaan mirkanaa'a. Waaqayyo adabbii of tuulummaa Kaatolikii fi Pirootestaantii mirkanaa'ee raajii dubbata. Bu'aa dheekkamsa Waaqayyootiin kan isaan mudatu si'a ta'u, kunis qodaa wayinii midhaan sassaabame miilla warra caccabsitootaatiin itti caccabsamudha.

Lakkofsa 20: "Idoo wayinii itti qara'anis magaalattii keessaa ba'e; dhiigni immoo qodaa sana keessaa hanga to'annaa fardeenatti, fageenya istaadiyeemii kuma tokkoo fi dhibba jahaa ni ba'e. »

Isa.63:3 akkas jechuudhaan ibseera: "Ani kophaa koo qoochoo wayinii dhidhiita ture; namni na waliin hin turre... ". Mul'ata 16:19 irratti adabbii Baabiloon magaalaa guddittii raawwata. Xoofoo sana dheekkamsa waqaatiin guuttee jirti amma hamma xuraa'aatti dhuguu qabdi. "Qaruuraa wayinii magaalattii alatti dhidhiitame" jechuunis bakka filatamoo duraan gara samiitti ol fudhataman osoo hin jiraatin. Yerusaalemitti namoota du'aan itti murtaa'e akka hin xureessineef dallaa magaala qulqulleetti alatti ajjeechaan raawwatama ture. Kun fannifamu Yesus Kiristoos kan yaadachiisu, karaa ergaa kanaatiin, gatii warra du'a ofii isaa xiqqeessaniif kaffaluu qabu. Yeroon diinonni isaa dabareedhaan dhiiga isaanii dhangalaasanii cubbuu hedduu isaaniif araarsa godhan ga'eera. "Dhiigni immoo qodaa keessaa gara citaa fardeen sanaatti ba'e ." Namoonni aariin itti dhaqqabu barsiisota amantii Kiristiyanaa yoo ta'an, Waaqayyo fakkii "bit" kan abbootiin fardaa "afaan fardeen keessa," isaan qajeelchuuf kaa'aniin isaan waama. Fakkiin kun Yaaqoob 3:3 irratti kan yaadame yoo ta'u, mata dureen isas sirritti: barsiisota amantii dha. Yaaqoob jalqaba boqonnaa 3 irratti akkas jechuudhaan ifatti ibseera: "Yaa obboloota koo, isin keessaa baay'een barsiisuu hin jalqabiin, caalaatti akka nutti firdii cimaan nutti murtaa'u beektu ." Gochi "midhaan" akeekkachiisa ogummaa qabu kanaaf sababa ta'a. "hangaa fardeen ciccitaa" ibsuudhaan, Hafuurri akka yaada dhiheessa, jalqaba, abbootii amantaa Kaatolikii Roomaa "Baabiloon Guddittii",

garuu *barsiisota* Pirootestaantii kanneen, bara 1843 irraa eegalee, itti fayyadama "balleessaa" godhanitti akka babal'atu Macaafa Qulqulluu qulqulluu akka himannaa hafuurri Mul.9:11 irratti dhiheessetti. Asitti *hojiirra oolmaa akeekkachiisa* Mul.

Ergaa " *bal'ina istaadiyeemii kuma tokkoo fi dhibba jahaa ol* " jedhuuf, ergaa kanaan duraa wajjin walitti fufinsaan, adabbiin kun ^{jaarraa} 16ffaa irraa eegalee amantii Haaromsaa kan lakkofsi 1600 akeekutti babal'ata. Yeroon kun yeroo Maartiin Luuter himannaa amantii Kaatolikii irratti dhiyaate bara 1517tti sirnaan itti kennedha. Garuu ^{jaarraa} 16ffaa kana keessattis barumsi Pirootestaanti " *Kiristoos sobaa* " fi *Kiristaanota sobaa* kan uumame yoo ta'u kunis jeequmsaa fi billaa Yesus Kiristoosiin dhorke seera qabeessa taasiseera . Apokilaapsiin furtuu mataa isaa hiikkaa kan dhiyeessu yoo ta'u ^{jaarraa} 16ffaan kun Mul 2:18 hanga 29tti maqaa fakkeenyaa bara " *Tiyaatiraa* " jedhuun kan moggaafame dha. Jechi " *istaadiyeemii* " jedhu sochii amantii isaanii, fiigicha badhaasni isaanii balaa irra jiru gonfoo injifanno nama injifateef waadaa galame irratti hirmaachuu isaanii mul'isa. Kun barsiisa Phaawuloos 1Qor.9:24 irratti: " *Warri istaadiyeemii keessatti fiigan hundinuu akka fiigu, garuu namni tokko badhaasa akka argatu hin beektanii? Akka injifattutti fiigi* ." Kanaaf badhaasni waamicha samii karaa kamiinuu qofa hin mo'amu; amanamummaa fi ajajamuu irratti cichuun lola amantii keessatti injifachuuf karaa tokkicha. Filp.3:14 irratti " *Badhaasa waamicha Waaqayyoo Kiristoos Yesuusiin gara galmaatti nan dhiiba* ." Yeroo " *midhaan* " jechi Yesus kun ni mirkanaa'a: " *Baay'een waamamaniiru, filataman garuu muraasni* (Mat.22:14)".

Mul'ata 15: Xumura qormaataa

“ *Sassaabuu fi wayinii* ” osoo hin raawwatamin dura yeroon sodaachisaa, xumura yeroon ayyaanaa dhufa. Filannoon namaa dhagaa yeroo keessatti kan bocame, filannoowwan kana duubatti deebisuun hin dandeenye. Yeroo sanatti, dhiyeessiin fayyina Kiristoos keessatti ni xumurama. Kun mata duree boqonnaa 15 baayee gabaabaa kanaa kan Apokilaapsii Yesus Kiristoos ti. Xumurri yeroo ayyaanaa boqonnaa 8 fi 9 “ *xurumbaa* ” *ja'a jalqabaa booda, akkasumas “ dhiphina Waaqayyoo torban isa dhumaa ”* boqonnaa 16 dura kan ta'u yoo ta'u, filannoo isa dhumaa karaa Waaqayyo namaaf kenna. Aangoor aangoo “ *bineensi lafa irraa ol ba'u* ” Mul . Filannoon jireenyaa fi gaarii, du'aa fi hamaa gidduu jiru akkas ifa ta'ee hin beeku. Namni eenyuun baay'ee sodaata? Waaqayyo moo nama? Kun kan kennname haala jiruuti. Garuu akkas jechuu nan danda'a: Namni eenyuun baay'ee jaallata? Waaqayyo moo nama? Filattooni haala lamaan keessatti deebii ni kennu: Waaqayyo, karaa mul'ata raajiiisaatiin bal'ina xumura pirojektii isaa beekee. Jireenyi bara baraa yeroo sanatti baay'ee dhihoo ta'a, isaan bira ga'uu danda'a.

Lakkoofsa 1: “ *Achiis samii irratti mallatoo guddaa fi dinqisiisaa kan biraa arge: ergamoonni torba dha'icha dhumaa torba qabatanii turan, isaan keessatti dheekkamsi Waaqayyoo raawwatameera.* »

dha'icha dhumaa torban ” kan amantoota sobaa guyyaa Wiixata Roomaa filachuu isaaniitiin rukutu dhiheessa . Mata dureen boqonnaa kanaa, xumura yeroo qormaataa, yeroo “ *dhiphina dheekkamsa Waaqayyoo isa dhumaa torban* ” bana.

Lakkoofsa 2: “ *Ani akka galaana feesbuukii ibiddaan makamee fi warri bineensicha, fakkii isaa fi lakkofsi maqaa isaa injifatan galaana feesbuukii irra dhaabbatanii, kan qaban arge harpoota Waaqayyoo.* »

Gooftaan tajaajiltoota isaa, warra filatamoo ta'an jajjabeessuuf, sana booda fakkiwwan adda addaa kutaalee raajii biroo irraa fudhatamaniin injifannoo isaanii dhiyoo ta'e kan kakaasu mul'ata dhiheessa. “ *Galaana feesbuukii irratti, ibiddaan makamee, ni dhaabbatu ,* ” sababiin isas qormaata amantii ari'ataman (*ibiddaan makaman*) keessa darbanii injifannoodhaan ba'aniiru. “ *Galaanni geejjibaa* ” qulqullummaa saba filatamoo agarsiisa, akkuma Mul.4:1.

Lakkoofsa 3: “ *Faarfanna Musee garbicha Waaqayyoo fi faarfanna hoolichaas akkana jedhanii faarfatan: Yaa Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'u hojiin kee guddaa fi dinqisiisaa dha; Karaan kee qajeelaa fi dhugaadha, Mootii Saboota!* »

“ *Faarfannaan Musee* ” Israa'el biyya Gibxii keessaa ulfina qabeessa ta'een ba'uu ishee kabaje, isheen biyyaa fi fakkeenya cubbuu fakkeenya ta'e. Waggoota 40 booda gara Kana'aan lafaa seenuun filatatoonni dhumaa gara Kana'aan samii seenuu isaanii kan argisiisu ture. Dabareen isas, cubbuu warra filataman araarsuuf lubbuu isaa erga kennee booda, Yesus, “ *hoolaa* ”, ulfina isaa fi humna waaqummaa isaa isa samiittiin gara samiitti ol ba'e. Dhugaa baatonni amanamoon dhumaa Yesuus, hundi isaanii amantii fi hojidhaan Adveentistii,

dabaree isaaniitiin gara samiitti ol ba'uu yeroo Yesus isaan fayyisuuf deebi'u ni argatu. “ *Hojii isaa guddaa fi dinqisiifamuu qabu* ” ol kaasuudhaan, filatamtoonni Waaqayyoo uumaa isa gatiiwwan isaa Yesus Kiristoos keessatti foon uffatee: “ *haqaa* ” isaa isa mudaa hin qabnee fi “ *dhugaa isaa* ” ulfina kennu. Jecha “ *dhugaa* ” jedhu kaasuu haala gochichaa dhuma bara “ *Laodiquee* ” *isa inni* “ *Ameen fi Dhugaa* ” jedhee of dhiheessee wajjin walqabsiisa. Sana booda sa'aatii “ *bilisummaa* ” kan xumura yeroon “ *dubartii deesse* ” kan Mul.12:2 agarsiisudha. “ *Mucaan* ” bifa qulqullummaa amala samii Yesus Kiristoos keessatti fi karaa Yesuus Kiristoosiin mul'atuun gara biyya lafaatti fidama. Filattoonni haala “ *hundumaa danda'u* ” isaatiif Waaqayyoon galateeffachuu kan danda'an humna waaqummaa kana irraa kan ka'e fayyinnaa fi bilisa ba'uu isaaniiti. Yesus Kiristoos saboota lafa irra jiran hundumaa keessaa warra isa furamanii walitti qabee filatee, dhugumatti “ *Mootii saboota* ” dha. Warri isa mormanii fi aanga'oонни isaa filataman kana booda hin jiran.

Lakkoofsa 4: “ *Yaa Goftaa eenyutu hin sodaatu, maqaa kees hin ulfina? Ati gofti qulqulluu waan taateef. Firdiin kee waan mul'ateef, saboonti hundinuu dhufanii siif sagadu.* »

Salphaatti yoo ilaalle, kun hiikni isaa: Yaa Waaqayyo Uumaa si sodaachuu didee, Sanbata kee isa qulqulluu guyyaa torbaffaa kabajuu diduudhaan ulfina kee isa sirrii si gowwomsuuf kan ija jabaatu eenu? Ati **gofti qulqulluu waan taateef** kophaa kee guyyaa torbaffaa kee fi warra ati kenniteef qulqulloofte, akka mallatoo fudhatama isaanii fi kan qulqullummaa keetii ta'uu isaaniiti. Dhugumatti, “ *sodaa isaa* ” kakaasuun, *Hafuurri ergaa* “ *ergamaa* ” isa jalqabaa Mul . *isa samii fi dachii, galaana fi burqaa bishaanii uume sagadaa (sagadi)* .” Karoora Waaqayyoo keessatti, saboonti finciltoonni diigaman kaayyoo lamaaf du'aa ka'u: kan Waaqayyoo duratti of gad of deebisuu fi ulfina isaaf kennuu, fi kan adabbii isaa isa dhuma Isa dhuma Isa murteessaa ta'een isaan balleessu, "haroo ibiddaa. " *fi salfarii* " firdii Isa dhuma, ergaa “ *ergamaa sadaffaa* ” Mul.14:10 keessatti labsame. Wantoonni kun osoo hin raawwatamin dura, filatamtoonni yeroo firdii waaqummaa keessa darbuu qabu kunis gocha “ *dha'icha torba* ” caqasa jalqabaa keessatti labsameen mul'ata.

Lakkoofsa 5: “ *Kana booda ani ilaaleen, manni qulqullummaa godoo dhuga-baasummaa samii irratti baname.* »

Banamuun “ *mana qulqullummaa* ” samii kun araarsummaan Yesus Kiristoos akka dhaabbatu agarsiisa, sababiin Isaas yeroon waamicha fayyinnaa xumuramaa jira. “ *Dhugaa ba'umsi* ” jechuun abboommiiwwan Waaqayyoo kurnan kanneen taabota qulqulluu keessa kaa'aman agarsiisa. Haala kanaan yeroo kana irraa eegalee kan filatamee fi kan bade addaan bahuun dhuma ta'a. Lafa irratti, finciltoonni reefuu murteessan, labsii seeraatiin, dirqama torban torbaniin boqonnaa guyyaa jalqabaa kabajuu kan siivilii fi amantiidhaan mirkanaa'e, wal duraa duubaan, mootota Roomaa, Qosxanxinoos 1ffaa fi Jastiiniyaan I warra Vigilius I the ^{godhan} phaaphaasi jalqabaa, mataa yeroo amantii kiristaanaa addunyaa maraa, jechuunis, Kaatolikii, bara 538. Labsiin du'aa inni dhuma Mul .

Lakkoofsa 6: “ *Ergamoonni torban dha'icha torban isaan mudate, uffata quncee talbaa qulqulluu fi ifaa uffatanii, harma isaaniittis girdoo warqee qabatanii mana qulqullummaa keessaa ba'an.* »

Fakkeenyummaa raajii keessatti, “ *ergamoonni torban* ” Yesus Kiristoos qofa ykn “ *ergamoonni torba* ” isa wajjin wal fakkaatu buufata isaatiif amanamoo ta’an argisiisu . “ *Quncee talbaa gaarii, qulqulluu, ifaa* ” Mul.19:8 irratti “ *hojii qajeelaa qulqullootaa* ” fakkeessa . “ *Sabbata warqee garaa irratti marfame* ”, kanaaf olka’iinsa garaa irratti, jaalala dhugaa duraan fakkii Kiristoos Mul.1:13 irratti dhiyaateen caqasame kaasa. Waaqni dhugaa mooraa sobaa adabuuf qophaa’aa jira. Yaadachiisa kanaan Hafuurri “ *balaa guddaa* ” kan bifaa isaa fuula isaatiin mul’ate “ *aduuun yeroo humna isheetiin ibsitu* ” wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu yaada kenna. Sa’atiin waldhabdee dhuma Yesus Kiristoosii fi fincilitoota waaqeffannaa aduu waaqeffatan gidduutti raawwatamu ga’eera.

Lakkoofsa 7: “ *Uumama lubbu qabeeyyi afran keessaa tokko dheekkamsa Waaqayyoo isa bara baraan jiraatuun guutame saanii warqee torba ergamoota torban sanaaf kenne.* »

Yesus mataan isaa fakkeenya “ *lubbu qabeeyyi afran* ” Mul.4. Innis, “ *Waaqa bara baraan jiraatu* ” “ *aarsee* ”. Waaqummaan isaa akkasitti gahee hunda isaaf maddisiisa: Uumaa, Furee, Araarsisaa, fi dhaabbataadhaan, Abbaa firdii, sana booda araarsummaa isaa xumuruun, inni Waaqayyo haqaa ta’ee mormitoota isaa fincilitoota rukutee du’aan adabsiisu ta’a, sababiin isaas isaan raawwataniiru “ *the xoofoo* ” isaa qajeelaa “ *dheekkamsa* ” isaa . “ *Xoofoo* ” amma guutee jira, aariin kun bifaa adabbii “ *torban dhuma* ” kan ararri Waaqayyoo kana booda bakka isaa hin qabne ni qabaata.

Lakkoofsa 8: “ *Ulfina Waaqayyoo fi humna isaatiinis manni qulqullummaa aarri in guutame; hamma dha’ichi ergamoota torban sanaa raawwatamutti namni tokko illee mana qulqullummaa seenuu hin danda’u ture.* »

Mata duree ayyaana dhaabuu kana ibsuuf hafuurri caqasa kana keessatti fakkii “ *manni qulqullummaa sababa* ” argamuun aarri guutame” dhiheessa “ *kan Waaqayyoo* ” akkasumas akkas jechuun ibsa: “ *hamma dhiphinni ergamoota torban sanaa raawwatamutti namni tokkollee mana qulqullummaa seenuu hin dandeenye* ”. Akkasitti Waaqayyo namoota filatamoo ta’an, yeroo “ *dhiphina dhuma torban* ” dheekkamsa isatti lafarra akka hafan akeekkachiisa. Warri dhuma filataman muuxannoo Ibroota yeroo “ *dfa’icha kurnan* ” Gibxii finciltuu rukute irra deebi’anii ni jiraatu. Dha’ichi isaaniif osoo hin taane, fincilitootaaf, dheekkamsa waaqaa irratti xiyyeefataniif . Garuu “ *manni qulqullummaa* ” seenuuun isaanii akkasitti mirkanaa’eera, carraan ni kennama, dhuma “ *dfa’icha torban dhuma* ” irraa.

Mul'ata 16: Dha'icha Torban Dhumaa kan dheekkamsa Waaqayyoo

dheekkamsi Waaqayyoo ” ittiin ibsamu “ *dha'ichawwan dhumaa torban* ” kana dhangala’uu isaanii dhiheessa .

Qo’annoon boqonnaa guutuu kana ni mirkaneessa, garuu kaayyoon “ *dheekkamsa Waaqayyoo* ” warra *adabbi* “ *xurumbaa* ” ja’an jalqabaatiin rukutamaniin wal fakkaata ta’uun isaa hubatamuu qaba . Hafuurri akkasitti adabbiin “ *dha'icha dhumaa torban* ” fi kan “ *xurumbaa torba* ” cubbuu tokko akka adabu mul’isa: irra daddarba boqonnaa sanbataa “ *guyyaa torbaffaa qulqullaa’e* ” Waaqayyoon hundeffama biyya lafaa irraa kaasee.

Asitti qaree banaa jira, yeroon booda. Garaagarummaa kan amala “ *xurumbaa* ” fi “ *dha'icha ykn dha'icha* ” waaqummaa hubadhu. “ *Xurumbaa* ” hunduu ajjeechaa namaa kan namootaan raawwatamu garuu Waaqayyoon ajajame yoo ta’u, inni shanaffaan uumama hafuuraa kan qabu dha. “ *Dha'icha* ” gocha namatti hin tolle karaa uumamaa uumama isaa lubbuu qabuun kallattiin Waaqayyo fe’eedha. Mul’anni 16 “ *dha'icha dhuma torban* ” nuuf dhiheessa innis , karaa dhokataa ta’een, “ *dha'icha* ” biroo namoonni irra ga’e dhuma yeroon ayyaanaa isa, hafuuraan, kutaa lamatti adda baasu, “ *yeroo kan dhuma* ” kan jedhu Dan.11:40 irratti caqasameera. Tokkoffaa keessatti dhumnii kun kan bara sabootaa yoo ta’u, isa lammaffaa keessatti ammoo kan bara mootummaa addunyaa waliigalaa to’annoo fi kaka’umsa USA jalatti gurmaa’eedha. Fooya’iinsa kana keessatti, Sanbata Muddee 18, 2021 gaggeeffame keessatti, ibsa kana mirkaneessuu nan danda’aa, jalqaba bara 2020 irraa eegalee dhala namaa hundi sababa vaayirasii daddarbaa, Covid-Coronavirus.19, jalqaba mul’ate Chaayinaa keessatti. Haala waliijiirraa fi beekumsa giloobaalistii keessatti, bu’aa dhugaa isaa sammuudhaan guddisuudhaan, rifachuudhaan, hoggantoonni ummataa guddinaa fi guddina itti fufiinsa qabu dinagdee Awurooppaa Dhihaa fi Ameerikaa guutuu dhaabaniiru. Haqa malee, akka weerara dhukkubaatti kan ilaalamani, warri dhihaa gaaf tokko du’aa ni mo’aa jedhanii yaadan, ni mufataniiru, ni jeeqamaniiru. Rifachuudhaan, warri Waaqa hin qabne amantii haaraa bakka isaa bu’uuf qaamaa fi lubbuu dabarsaniiru: saayinsii yaalaa hunda danda’u. Akkasumas biyyi gowwoomsaa, kan lafa kanarraa dureeyyii ta’an, carraa argattetti fayyadamtee dhiirota booji’amanii fi garboota qorannoo isaanii, talaallii isaanii, qoricha isaanii fi murtoo dhaabbata isaanii taasisan. Kanuma waliin, Faransaayitti qajeelfama dhageenya, yoo xiqlaate jechuudhaaf kan wal faallessu, kanas akka armaan gadiitti gabaabsee ibsa: "man a jireenyaa qilleensa keessa galchuu fi haguuggii ittisaa sa'atii dheeraaf uffachuun gaariidha, isa duuba namni uffate ni ukkaamsa." “Yaada waliigalaa” hoggantoota targaggoota Faransaayii fi biyyoota fakkeessanii hojjetan biroo calaqqisiisi. Biyyi amala diigumsaa kana dursaa turte jalqaba Israa’el akka turte fedhiidhaan hubanna; biyya jalqabaa Waaqayyoon abaarte, seenaa amantii keessatti. Haguuggii fuulaa uffachuun,

jalqaba yeroo hin argamne dhorkaa ture, sana booda dirqama ta'e, dhukkuba sirna hargansuu irratti dhiibbaa geessisu irraa of eeguuf. Abaarsi Waaqayyoo firii hin eegamne, garuu kan balleessu baay'ee bu'a qabeessa ta'e ni argamsiisa. Bara 2021 fi jalqaba “ *xurumbaa ja'affaan* ”, Waraanni Addunyaa 3ffaa gidduutti, “ *dha'ichi Waaqayyoo* ” kan biroon dhala namaa yakkamaa ta'e lafa irratti bakka adda addaatti, fi keessumaa immoo warra dhihaa keessatti akka rukutu nan amana. ruin ; “ *dha'icha* ” kan akka “ *beela* ” fi weerara addunyaa maraa dhugaa kan biroo, kan duraanuu dha'icha fi koleeraa jedhamuun beekaman. Waaqayyo gosa adabbii kana His.14:21 keessatti himata: “ *Eeyyee,akkana jedha Gooftaan, YaHWéH: Ani Yerusaalem irratti adabbii koo suukaneessaa afran, billaa, beela, bineensa bosonaa fi dha'icha, namoota balleessuuf fi bineensota* . Hubadhaa tarreen kun guutuu akka hin taane, sababiin isaas bara ammayyaa keessatti adabbiin waqaqa bifa dachaa qaba: Kaansarii, AIDS, Chikungunya, Alzheimer's... fi kkf... Akkasumas sodaan sababa ho'ina addunyaatiin mul'achuu isaa nan hubadha. Dhalli namaa baay'een yaada bubblee baala'aa jiruu fi lolaa kanaan dhufuu danda'u yaaduun ni sodaata, ni rifata. Ammas, firii abaarsa waqaqa sammuu namaa rukutee dallaa addaan bahuu fi jibbaa ijaaru. Haala xumura ayyaana boodaa kan “ *dheephina dheekkamsa Waaqayyoo torban dhumaa* ” amala ta'e kana keessatti qo'anno irra deebi'ee jalqabuuf qaree kana nan cufa .

Sababni biraa filannoo galmootaaf sababa ta'a. “ *Dha'ichawwan dhuma torban* ” dhuma addunyaatti uumama balleessuu raawwatu. Waaqayyoo Uumaatiif yeroon hojiin isaa itti badu ga'eera. Kanaaf adeemsa uumaa hordofa, garuu uumuu dhiisee balleessa. “ *Dha'icha torbaffaa isa dhuma* ” wajjin , lafa irratti, jireenyi namaa ni dhaama, isa dhiisee, lafti ammas ” *boolla* ” ta'ee haala jeequumsaatiin, jiraataa tokkicha, Seexana, barreessaa cubuu wajjin; lafti diigamte sun hanga murtii isa dhuma inni fi finciloontti kaan hundinuu itti badaanitti “ *wagga kuma tokkoof* ” mana hidhaa isaa ta'a akka Mul.20.

Lakkoofsa 1: “ *Sagaleen guddaan mana qulqullummaa keessaa ergamotoa torban sanaan, “Dhaqaatii saanii dheekkamsa Waaqayyoo torban sana lafa irratti dhangalaasaa” jedhu nan dhaga'e.* »

“ *Sagaleen guddaan mana qulqullummaa irraa dhufe* ” kun kan uumaa Waaqayyo mirga isaa isa hunda caalaa seera qabeessa ta'een mufateedha. Akka Waaqa uumaatti aangoon isaa amala ol aanaa waan qabuuf guyyaa boqonmaa isa kaayyoo kanaaf “ *qulqulleesse* ” kabajuudhaan waaqeffamu fi ulfina argachuuf qabu mormuun haqaas ta'e ogummaa miti. Waaqayyo ogummaa isaa isa guddaa fi waaqummaatiin, namni mirgaa fi aangoo isaa mormu kamiyyuu “ *du'a lammaffaa* ” keessatti gatti aarii Waaqayyoo isa hundumaa danda'u irratti kaasun isaa dura iccitii isaa isa hunda caalaa barbaachisaa ta'e akka tuffatu mirkaneessee jira .

Lakkoofsa 2: “ *Inni duraa dhagee saanii isaa lafa irratti dhangalaase. Namoota mallattoo bineensichaa qabaniifi fakkii isaa waaqeffatan sanas madaan hamaa fi dhukkubsataa ta'e ni rukute.* »

Humna olaantummaa fi aangoo dursaa fincila isa dhuma ta'uun isatiin, haala kana keessatti xiyyeffannaan dursaa ” *lafa* ” mallattoo amantii Pirootestaantii kufee ti.

Dha'ichi inni jalqabaa “ *madaa hamaa* ” yoo ta'uun kunis qaama finciloota guyyaa boqonmaa dhiironni fe'eef ajajamuu filataniif gidiraa qaamaa fida. Target

kan ta'an Kaatolikii fi Pirootestaantoota waldhabdee niwukilaraa irraa hafan kanneen filannoo guyyaa jalqabaa kanaan, Wiixata Roomaa, “ *the mallattoo bineensichaa* .”

Lakkoofsa 3: “ *Inni lammafaan saanii isaa galaana keessatti dhangalaase, akka dhiiga nama du'ee in ta'e; lubbu qabeeyyiin hundinuu, wanti galaana keessa jiru hundinuu ni du'an.* ”

“ *Lammafaan* ” “ *galaana* ” rukuta innis gara “ *dhiigaatti* ” jijiire , akkuma bara Musee laga Naayilii Gibxii; “ *galaana* ”, mallattoo amantii Kaatolikii Roomaa, kan Galaana Meditiraaniyaanii irratti xiyyeeffate. Yeroo sanatti Waaqayyo lubbuu bineensotaa “ *galaana* ” keessa jiran hunda haxaa'a . Adeemsa uumaa faallaa ta'een bobbaasa, dhumarraatti, “ *lafti* ” ammas “ *bifa kan hin qabnee fi duwwaa* ” ta'a; gara haala “ *boolla* ” isa jalqabaatti ni deebi'a .

Lakkoofsa 4: “ *Inni sadaffaan saanii isaa lagaa fi burqaa bishaanii keessatti dhangalaase. Isaanis dhiiga ta'an.* »

“ *Sadaffaan* ” “ *bishaan* ” haaraa “ *lageen fi burqaawwan* ” rukuta kunis akka tasaa dabaree isaatiin “ *dhiiga* ” ta'a. Dheebuu balleessuuf bishaan dabalataa. “*Dhiiga* ” filatamtoota dhangalaasuuf qophaa'aa waan turaniif adabbiin cimaa fi kan maludha. Adabbiin kun isa jalqabaa Waaqayyo karaa ulee Musee warra Gibxii, “*dhiiga dhuganii* ” warra Ibroota garbummaa hamaa baay'een itti du'an keessatti akka bineensotaatti ilaalaman irratti fide ture.

Lakkoofsa 5: “ *Ergamaan bishaanichaas, 'Ati, kan jirtuu fi kan turte qajeelaa dha; firdii kana waan raawwatteef, qulqulluudha.* »

Duraanis hubadhu, caqasa kana keessatti, jechootni “ *qajeelaa* ” fi “ *qulqulluu* ” kanneen barreeffama labsii Dan.8:14 hiikkaa koo isa sirrii ta'e mirkaneessan: “ *2300 galgala ganama qulqullinni ni qajeelaa* ”; “ *qulqullummaa* ” kan Waaqayyo qulqulla'ee ilaalu hundumaa kan hammate. Haala isa dhumaan kana keessatti, haleellaan Sanbata isaa “ *qulqulla'e* ” irratti raawwatame murtii Waaqayyoo isa “*bishaan* ” akka dhuguuf gara “ *dhiigaatti jijiiru* ” siritti malu. Jechi “ *bishaan* ” jedhu fakkeenyaa fi dachaa lama tuutaa namootaa fi barsiisa amantii kan argisiisudha. Roomaa Phaaphaasiitiin kan jal'ifaman, Mul.8:11 keessatti lamaan isaanii gara “ *wormwood* ” tti jijiiramaniiru . “ *ati qajeelaa dha... murtii kana waan raawwatteef* ” jechuudhaan ergamaan safartuu haqaa dhugaa guutuu ta'e isa Waaqayyo qofti raawwachuu danda'u irraa barbaadamu qajeelcha. Haala dhokataadhaan, fi baay'ee siritti, Hafuurri bifa “ *fi eenu akka dhufu* ” maqaa Waaqayyoo keessaa akka badu taasisa , sababiin isaas inni dhufeera; mul'achuun isaas isaa fi warra isa furaniif, osoo hin dagatin, addunyaalee qulqulluu ta'anii fi ergamoota qulqulloota isaaf amanamoo ta'anii hafan kennaa dhaabbataa bana.

Lakkoofsa 6: “ *Isaan dhiiga qulqullootaa fi raajotaa dhangalaasaniiru, ati immoo dhiiga isaaniif kennitee dhugde, isaan in malu.* »

Finciltoonni filatamtoota fayyina isaanii gidduu seenummaa Yesus qofaan liqii qaban ajjeesuuf qophaa'oo waan ta'aniif, Waaqayyo yakka isaan raawwachuuuf turanis isaanitti lakkaa'a. Kanaaf sababoota wal fakkaataniif akka warra Gibxii warra Ba'uutti ilaalamta. Waaqayyo, “ *Isaan malu* ” kan jedhu kun

Yeroo lammataati . Marsaa dhumaa kana keessatti, akka weerartuu filatamoo Adveentistii, ergamaa Sardis irraa dhufe kan Yesus akkas jedhee ture arganna: “*Ati lubbuun jirta jedhamee yaadama, ati immoo duute* ” jedhee ture. Garuu yeroo wal fakkaatutti, waa’ee qondaaltota filataman bara 1843-1844 akkas jedhe: “*isaan na waliin ni deemu, uffata adii uffachuun, sababiin isaas isaan waan malaniif* ”. Haala kanaan, tokkoon tokkoon namaa akka hojii amantii isaaniitti ulfina isaanitti dhufu qaba: “*uffata adii* ” warra amanamoo ta’aniif, “*dhiiga* ” warra kufaniif, fincilootta amanamoo hin taaneef dhuguuf.

Lakkoofsa 7: “*Ergamaan biraai immoo, Yaa Waaqayyo gooftaa hundumaa danda’u, firdiin kee dhugaa fi qajeelaa dha* ” jechuu isaa iddo aarsaa irraa nan dhaga’e. »

Sagaleen kun inni “*iddoo aarsaa* ” irraa dhufu, mallattoo fannoo, kan Kiristoos fannifamee fi murtii kana raggasisuuf sababa addaa qaba. Warri yeroo kanatti adabu fayyina isaa himachuuf ija jabaatanii, cubbuu fokkisaa tokko qajeelchanii, ajaja namaa ajajamuu filachuudhaan; kun akekkachiisni Caaffata Qulqulla’oo ta’us: Isa.29:13 keessatti “*Gooftaan akkana jedhe: Sabni kun yommuu natti dhihaatu, afaan isaanii fi funyaan isaaniitiin na kabaju; garuu garaan isaa na irraa fagaateera, sodaan inni narraa qabus seera duudhhaan namaan qofa* . Mat.15:19: “*Abboommii namootaa ta’e barsiisuudhaan akkasumaan na kabaju* .»

Lakkoofsa 8: “*Inni afrappaan qaruuraa isaa aduutti dhangalaase. Namoota ibiddaan akka gubatu itti kennname;* »

Inni afrappaan “*aduu irratti* ” kan hojjetu yoo ta’u, yeroo biraan caalaa akka ho’u taasisa. Foon finciloottaa ho’u cimaa kanaan “*ni gubama* ”. Waaqayyo irra daddarbaa “*qulqullummaa* ” erga adabee booda, ammaa waaqeffannaa waaqa tolfamaa “*guyyaa aduu* ” Qosxanxinoos ^{1ffaa irraa dhaale ni adaba} . “*Aduun* ” namoonni baay’een osoo hin beekin kabaju yeroo ammaa gogaa finciloottaa “*gubuu* ” jalqabdi . Waaqayyo waaqa tolfamaa waaqa tolfamaa waaqeffatan irratti garagalcha. Kun fiixee “*balaa guddaa* ” Mul.1 irratti labsameeti. Yeroo namni “*aduu* ” ajaje itti fayyadamee waaqeffattoota isaa adabuuf itti fayyadamu.

Lakkoofsa 9: “*Namoonni sun ho’u guddaadhaan in gubatan, maqaa Waaqayyoo isa dha’icha kana irratti aangoo qabu arrabsan, ulfina isaaf kennuudhaafis yaada garaa garaa hin geddaranne.* »

Sadarkaa jabina isaan irra gahanitti finciloonti badii isaanii irraa hin gaabban akkasumas Waaqayyoo duratti of hin salphisan, garuu “*maqaa isaa* ” “*arrabsuun* ” isaa arrabsu. Duraanis uumama isaanii keessatti amala amala ture, kunis amantoota gubbaa irraa kan argamu biratti; dhugaa isaa beekuu fi callisa tuffii isaa faayidaa isaanii hiikuu hin barbaadan. Yeroo rakkoon uumamu immoo “*maqaa* ” isaa abaaaru . “*Gaabbi galuu* ” dadhabuun “*namoota lubbuun hafan* ” haala “*xurumba ja’affaa* ” Mul.9:20-21 mirkaneessa. Warri finciloonti hin amanne namoota amantii qabaatanis ta’uu baatus uumaa hundumaa danda’u Waaqayyotti hin amannedha. Ijji isaanii isaanii kiyyoo du’aa ta’e.

Lakkoofsa 10: “ *Inni shanaffaan qaruuraa isaa teessoo bineensichaa irratti dhangalaase. Mootummaan isaas dukkanaan uwwifame; namoonnis dhukkubbiidhaan arraba isaanii ciniinaniiru ,* .

“ *Shanaffaan* ” akka galma addaa isaatti fudhata, “ *teessoo bineensichaa* ” jechuunis naannoo Roomaa Vaatikaan itti argamtu, mootummaa amantii xiqqaa Phaaphaasiibakka Baasilikaan Qulqulluu Pheexiroos dhaabbate. Haa ta’u malee akkuma ilaalle “ *teessoon* ” Phaaphaasiibakka inni dhugaan Roomaa durii keessatti, gaara Qaeliyoos irratti waldaa haadha waldoota addunyaa maraa, Baasilikaan Qulqulluu Yohaannis Laateraan keessatti argama. Waaqayyo “ *dukkana* ” inky kan nama argu hunda haala nama jaamaa keessa galchu keessatti isa liqimsa. Bu’aan isaa haala suukaneessaa ta’een kan nama dhukkubsu ta’us, soba amantii mata duree ifa Waaqa tokkicha jedhu jalatti fi maqaa Yesus Kiristoosiin dhiyaate kanaaf garuu guutummaatti kan malu fi qajeelaa dha. “ *Gaabbiin* ” kana booda hin danda’amu, garuu Waaqayyo sammuu namoota jiraatan irratti xiyyeeffatanii akka jabaatan cimsee dubbata.

Lakkoofsa 11: “ *Isaanis dhiphina isaanii fi boba’uu isaaniitiin Waaqa samii ni arrabsan, hojii isaaniittis hin gaddanne. »*

Keeyyatni kun dha’ichi itti dabalamee akka hin dhaabbanne hubachuuf nu dandeessisa. Garuu “ *gaabbiin* ” dhabuu fi itti fufinsa “ *arrabsoo* ” irratti cichuudhaan , hafuurri aarii fi jal’inni finciltootaa akka dabalu qofa akka hubannu nu kenna. Galma Waaqayyo barbaadetu hanga daangaatti isaan dhiibu, akka isaan du’a filatamoo labsan.

Lakkoofsa 12: “ *Inni ja’affaan saanii isaa laga guddaa Efraaxis irratti dhangalaase. Bishaan isaas karaan mootota Bahaa dhufanii akka qophaa’uuf ni goge. »*

Inni “ *ja’affaan* ” Awurooppaa irratti kan xiyyeeffate yoo ta’u, maqaa fakkeenyaa “ *Laga Efraaxis* ” jedhamuun kan moggaafame yoo ta’u kunis , ifa fakkii Mul Roomaa. “ *Bishaan isaa goguun* ” ummata isaa kan dhihoo jiru balleessuu agarsiisuu danda’aa, garuu kun ta’uuf ammalliee dafeedha. Dhugaa dubbachuuf, mootiin Meedii Daariyoos “ *Baabiloon* ” *Kaldoottaa kan qabate* “ *Laga Efraaxis* ” gartokkoon gogsuu isaatiin waan ta’ef, wanti sun yaadachiisa seenaa ti . Kanaaf ergaan hafurraa labsii guutummaatti mo’amuu dhihoo kan ta’e “ *Baabiloon* ” Kaatolikii Roomaa kan ammalliee deeggartootaa fi ittisoota qabattee jirtu, garuu yeroo gabaabaaf. “ *Baabiloon guddittii* ” yeroo kana dhuguma “ *ni kufti* ”, Waaqayyo isa hundumaa danda’u Iyyasuus Kiristoosiin mo’amtii.

Mariin hafuurota qulqulluu sadan

Lakkoofsa 13: “ *Hafuurota xuraa’oon sadii, akka saree, afaan jawwee keessaa, afaan bineensichaa, afaan raajii sobaa keessaa ba’anii arge. »*

Lakkoofsi 13 hanga 16 qophii “ *lola Armaagedoon* ” kan agarsiisu murtoo warra sanbataa finciltoota Waaqayyoon uumaatiif amanamoo ta’an kanneen araarama tokko malee amanamoo ta’an ajjeesuu kan agarsiisudha. Jalqaba irratti, karaa hafurraa, seexanni, nama Yesus Kiristoos fakkeessee, finciltoonni filannoo isaanii Wiixata sirrii ta’uu isaa amansiisuu mul’ate. Kanaaf lubbuu qabsaa’ota diddaa amanamoo Sanbata kabajan akka fudhatan isaan jajjabeessa. Kanaaf sadan

seexanaa lola tokko keessatti, seexanaa, amantii Kaatolikii fi amantii Pirootestaantii, jechuunis, “ *jawwee, bineensa fi raajii sobaa* ” walitti fida. Asirratti “ *lola* ” Mul.9:7-9 irratti caqafame raawwatama. “ *Afaan* ” jechuun kaasuun marii afaaniin waljijiiruun warra dhugaan filataman akka ajjeefamuu labsii labsuutti geessu mirkaneessa; waan isaan tuffatan ykn guutummaatti dorgoman. “ *Saroonni* ” shakkii tokko malee, Waaqayyoof, bineensota akka qulqulluutti ramadaman, garuu ergaa kana keessatti, Hafuurri utaalcha guddaa bineensi kun gochuu danda’u akeeka. “ *Bineensi* ” Awurooppaa fi “ *raajii sobaa* ” Ameerikaa gidduutti Galaanni Atlaantiik bal’aan kan jiru yoo ta’u wal arguun lamaan isaanii utaalcha guddaa gochuu kan of keessaa qabudha. Ingilizii fi Ameerikaa biratti Faranjoonni akka “ *saree* ” fi “ *saree nyaatu* ” jedhamanii kaartaa ta’u. Xuraa’oon adda Faransaayii yoo ta’u, yeroon darbaa deemuun gatiwwan naamusaa ishee kan kufe yoo ta’u, Warraaqsa ishee bara 1789 bilisummaa hunda caalaa kaa’e irraa kaasee. Hafuurri xuraa’aan sadan kana jiraachisu kan bilisummaa “ *Waaqayyoos ta’e Gooftaa* ” hin barbaannedha. Hundi isaanii fedha fi aangoo Waaqayyo mormaniiru, kanaaf dhimma kana irratti tokko ta’aniiru. Waan wal fakkaataniif walitti dhufu.

Lakkoofsa 14: “ *Isaan hafuurota jinniwwanii, dinqii kan hojjetan, gara mootota biyya lafaa hundumaatti kan dhufan, lola guyyaa guddaa Waaqayyo isa hundumaa danda’u sanaaf walitti qabuuf kan dhufanidha.* »

Erga abaarsa labsii Dan.8:14 booda hafuurri jinniwwanii biyya Ingilizii fi USA keessatti milkaa’ina guddaadhaan of mul’ateera. Yeroo sanatti hafuuraan faashinii kan ture si’ a ta’u, dhiironni gosa hariroo kana hafuurota ijaan hin mul’anne, garuu sochii qaban wajjin qaban ni baratan. Amantii Pirootestaantii keessatti gareewwan amantii hedduun Yesusii fi ergamoota isaa wajjin hariroo akka qaban amanuudhaan jinniwwan wajjin hariroo qabaatu. Jinniwwan Kiristaanota Waaqayyoon gatamanii gowwoomsuun baay’ee salphaa ta’ee itti mul’ata, ammas salphaatti walitti qabamanii akka ajjeesan amansiisuu ni danda’u, hanga isa dhumaa, Kiristaanota Waaqayyoon sodaatan fi Yihudoota Sanbata kabajan. Safartuun garmalee garee lamaan du’a sodaachisaa ta’e kun eebba Yesus Kiristoos keessatti isaan tokkoomsa. Waaqayyoof, walga’iin kun finciltoota “ *lola guyyaa guddaa Waaqayyo isa hundumaa danda’uuf* ” walitti fiduuf kan yaadamedha. Walga’iin kun finciltootaaf akeeka ajjeechaa harka warra soba amantaa isaaniitiin sossobamee fi gowwoomfameen du’aan akka isaan ga’u kan isaan godhu kennuufi. Sababni guddaan lola irratti bobba’eef, sirriitti, filannoo guyyaa boqonaa ture, akkasumas karaa dhokataa ta’een, Hafuurri guyyooni yaadaman walqixa akka hin taane akeeka. Sababni isaas, wanti Sanbata qulqullaa’e ilaallatu akka uumama isaatti “ *guyyaa guddaa Waaqayyo isa hundumaa danda’u* ” irraa homaa gadi miti . Guyyooni wal hin qixxaatan humnoonni faallaanis wal hin qixxaatan. Akkuma seexanaa fi jinniwwan isaa samii irraa ari’e, Iyyasuus Kiristoos, humna guddaa qabu “ *Mikaa’el* ” keessatti, injifanno isaa diinota isaa irratti fe’ a.

Lakkoofsa 15: “ *Kunoo, ani akka hattuutti nan dhufa. Inni qullaa akka hin deemneef, salphinni isaas akka hin mul’anne kan ilaalu, uffata isaa uffatee kan eegu eeb bifamaadha!* »

Mooraan warra Sanbata waaqummaa eegdota irratti lolu kan Kiristaanota sobaa amanamoo hin taane kanneen amantii Pirootestaantii dabalatee kan Yesus ittiin jedhe, Mul . *Yoo hin dammagne akka hattuutti nan dhufa, sa'atii meeqa akkan sitti dhufu hin beektu* ." Faallaa kanaatiin, Hafuurri filatamoo Adveentistii ifa raajii isaa guutuu irraa fayyadamoo ta'anif bara dhumaa " *Laodiqee* ":" *Eebbisamaa kan ilaalu, fi uffata isaa eegu* ", fi dhaabbata Adveentistii bara 1994 irraa eegalee garaa kaafame eeruun, inni akkasumas akkas jedha: " *qullaa akka hin deemneef, salphina isaa akka hin argineef!*" ." "Qullaa" jettee labsamtee haftee, deebi'ee dhufuu Kiristoos, akka 2Qor.5:2-3: "Kanaaf dinkaana kana keessatti boo'icha, isa samii keenya uffachuu barbaadna. " *mana, yoo xiiggaate uffata uffannee **qullaa utuu hin taane voo argamne*** ."

Lakkoofsa 16: " *Isaan gara iddo afaan Ibrootaatiin Armaagedoon jedhamutti isaan walitti qaban.* »

"Walgahiin" gaaffii keessa jiru bakka teessuma lafaa kan ilaallatu miti, sababiin isas "walga'ii" hafurraa pirojektii isaa isa du'aa keessatti mooraan diinota Waaqayyoo walitti fidu waan ta'eef. Kana malees, jechi "har" jedhu gaara jechuu waan ta'eef dhuguma gammoojiin Megidoo Israa'el keessa akka jiru malee gaarri maqaa sanaa akka hin jirre ni mul'ata.

Maqaan " *Armaagedoon* " hiikni isaa: "gaara gatii guddaa qabu", maqaa kan agarsiisu, Yesus Kiristoosiif, Yaa'ii isaa, Filatamaa isaa isa filatamoo isaa hundumaa walitti fidu. Akkasumas lakkoofsi 14 lola " *Armaagedoon* " waa'ee maal akka ta'e ifatti jechuun ni danda'ama; finciltootaaf, xiyyeefannaan Sanbata waaqummaa fi warra isa kabajuudha; Waaqayyoof garuu xiyyeefannaan diinota warra amanamoo filatamaniti.

"Gaarri gatii guddaa qabu" kun, yeroo wal fakkaatutti, "gaara Siinaa" Waaqayyo Gibxii keessaa ba'ee booda yeroo jalqabaatiif seera isaa Israa'eliif labse argisiisa. Sababni isas, galma finciltootaa sanbata guyyaa torbaffaa abboommii isaa isa aframmaan qulqulla'ee fi namoota amanamoo ta'an isa eegu waan ta'eef. Waaqayyoof, amala "gatii guddaa qabu" "gaara" kanaa falmii kan hin qabnedha, sababiin isas seenaa dhala namaa hundumaa keessatti wal gitu waan hin qabneef. Waaqayyo waaqeffanna waaqa tolfamaa ilmaan namootaa irraa eeguuf, namoonni bakka inni dhugaa ta'e akka tuffatan heyyame. Sobaan duudhhaa keessatti Kibba peninsula Gibxii keessatti kan argamu, dhugaadhaan, gara Kaaba-Baha " *Miidiyaan* ", bakka " *Yetro* " abbaan " *Zephora* ", haadha manaa Musee, jiraate, it is at say in Kaaba Sa'uudii Arabiyaa har'aa. Jiraattonni ishee gaara Siinaa isa dhugaa maqaa "al Lawz" jedhu kan kennan yoo ta'u hiikni isas "Seera"; maqaa qajeelaa kan seenaa macaafa qulqulluu Musee barreesse deggeruuf ragaa ba'u. Garuu finciltoonni Kiristoos isa ulfina qabeessaa fi waaqa ta'e isa mo'ataa ta'ee wajjin kan wal qunnaman " *iddoo* " teessuma lafaa kana irratti miti . Sababni isas jechi " *iddoo* " kun dogoggorsaa fi dhugaa jiru keessatti gama addunyaa maraa waan fudhatuuf, filatamtoonni, yeroo kanatti, amma iyyuu guutummaa lafaa irratti faca'anii waan jiraniif. Filatamtoonni lubbuun jiranii fi warri du'aa ka'an ergamoota gaarii Yesus Kiristoosiin duumessa samii irratti Yesusiin akka makamaniif "walitti qabamu".

Lakkoofsa 17: " *Inni torbaffaan qodaa isaa qilleensa keessa dhangalaase. Mana qulqullummaa keessaa, teessoo irraa sagalee guddaan: Dhumameera!* »

Mallattoo “ *dha’icha torbaffaa qilleensa irratti dhangala’e* ” jalatti, finciltoonni karoora yakkaa isaanii osoo hin raawwatin, Yesus Kiristoos, inni dhugaan, humna hundumaa kan qabuu fi ulfina kan qabu, ulfina samii fakkeessaa hin qabneen, ergamoota kumaatamaan lakkaa’aman waliin ta’ee mul’ata. **Yeroo “ xurumbaa torbaffaa ”** akka Mul.11:15tti, Yesus Kiristoos, Waaqayyo inni hundumaa danda’u, mootummaa biyya lafaa seexanaa irraa fudhatu arganna. Efe.2:2 irratti Phaawulos Seexana “ *abbaa humna qilleensaa* ” jedhee waama . “ *Qilleensi* ” qaama qooddatu dhala namaa lafa irraa hundumaa kan inni hanga ulfina Yesus Kiristoosiin deebi’utti irratti ol’aantummaa qabuudha. Yeroon dhufaatii isaa ulfina qabeessa humni waaqummaa isaa ol’aantummaa fi aangoo ilma namaa irratti kana seexanaa irraa fudhatee xumura itti godhudha.

Obsa Waaqayyoo inni waggoota 6000f eegaa ture yeroo inni: “Raawwatame! » achiis gatii inni “guyyaa torbaffaa qulqullaa’ee” kennu kan yeroo bilisummaan uumamtoota isaa warra amanamoo hin taaneef hafe akka dhaabbatu raajii dubbatu hubadhu. Uumamtoonni finciltoonni waan badaniif isa mufachiisuu, isa aarsuu, isa tuffachuu fi ulfina isaa salphisuu ni dhiisu. Dan.12:1 keessatti Hafuurri dhufaattii ulfina qabeessa kana raajii dubbateera “ **Mikaa’el** ”, maqaa ergamaa samii Yesus Kiristoositti: “ Yeroo sanatti **Mikaa’el** in ka’ , geggeessaa guddaa, ittisaa ijoollee saba keetii; yeroo rakkinaas erga saboonni jiraatanii hanga yeroo sanaatti hin turre ta’ . Yeroo sanatti warri saba kee kitaabicha keessatti barreeffamee argaman ni fayyu . ” Waaqayyo hubannoo pirojektiif fayyina isaa hin mijeessuu sababni isaas Macaafni Qulqulluun Masiihicha ibsuuf maqaa “Yesus” jedhu waan hin kaasneef akkasumas maqaa fakkeenyaa kan waaqummaa isaa dhokate mul’isu kennaaf: “Amaanu’ee” (Waaqayyo nu waliin) Isa.7 : 14 : “ Kanaaf Gooftaan ofii isaatii mallattoo siif kenna, kunoo intalli ulfooftee ilma in deesse, maqaa isaas Amaanu’ee in moggaifti ” ; “ **Abbaa Bara Baraa** ” Isa.9:5 irratti: “ Mucaan nuuf dhalateera, ilmi nuuf kennameera, bulchiinsi garba isaa irra in ta’ ; inni Ajaa’ibaa, Gorsaa, Waaqa Jabaa, **Abbaa Bara Baraa** , Abbootii Nagaa jedhama . ”

Lakkoofsa 18: "Balaqqeessaan, sagaleen, qilxuun, kirkirri lafaa guddaan erga namni lafa irra jiraatee hin beekne, raafamni guddaan akkas ni ta'e. »

Asitti gaalee caqasa wabii ijoo Mul.4:5 irraa Mul.8:5 keessatti haaromfame arganna. Waaqayyo mul'achuu dhabuu isaa keessaa ba'eera, amantoonni amanamoo hin taanee fi hin amanne, garuu akkasumas, Adveentistoonni amanamoo filataman, uumaa Waaqayyoo Yesus Kiristoos ulfina deebi'ee dhufuu isaatiin arguu danda'u. Mul 6 fi 7 haala suukaneessaa fi ulfina qabeessa kana keessatti amala faallaa mooraa lamaan nutti mul'ise.

Akkasumas kirkira lafaa humna guddaa qabu kan mudate yoo ta'u, du'aa ka'uu isa jalqabaa warra Kiristoosiin filataman, akka Mul. Wantoonni akkuma 1Tas.4:15-17 irratti raajii dubbatametti ta'aa jiru: “ Nuti akka dubbi
Waaqayyootti isinitti himna : Nuti warri lubbuun jirru, dhufaattii Gooftaatiifis hafne, hin deemnu warra du'an dura. Gooftaan ofii isaatii ajaja, sagalee ergamaa guddaa fi xurumbaa Waaqayyoottiin samii irraa ni bu'a, warri du'an Kiristoos keessatti dursanii ni ka'u. Sana booda nuti warri lubbuun jirru fi hafne isaan waliin duumessa keessa ol qabamnee gilleensa irratti Gooftaa wajjin wal arguuf ni taasifna, akkasitti yeroo hundumaa Gooftaa wajjin ni jirra .” Keeyyata kanatti

fayyadamee yaada ergamootaa haala “ warra *du'anii* ” calaqqisiisuuf: “ *nuti warri jiraan, dhufaatii Gooftaaf hafne, fuulduratti hin deemnu warra du'an* ” Phaawulosii fi warri bara isaa akka kiristaana sobaa har'aa filataman “ *du'an* ” fuula Kiristoos keessa akka jiran hin yaadne , sababiin isaas calaqqisiisni isaa faallaa kanaatiin, hundinuu filataman “ *jiraatan* ” “ *du'an* ” dura samii akka seenan akka yaadan agarsiisa.

Lakkoofsa 19: “ *Magaalattiin guddichi bakka sadiitti qoodamtee, magaalonni saboota ni kufte, Waaqayyos xoofoo wayinii dheekkamsa isaa isa hamaa isheef kennuudhaaf Baabilon guddittii yaadate.* »

“ *Kutaan sadan* ” “ *jawwee, bineensichaa fi raajii sobaa* ” boqonnaa kana lakkooofsa 13 irratti walitti qabame ilaallata . Hiikni lammataa immoo barreffama Zak.11:8 irraa fudhatame kana irratti hundaa'a: “ *Paastaroota sadan ji'a tokko keessatti nan balleessa; lubbuun koo isaaniif obsa dhabde, lubbuun isaaniis na jibbite* .” Haala kana keessatti “ *paastaroonni sadan* ” qaamolee sadan saba Israa'el: mootii, abbootii amantaa fi raajota bakka bu'u. Haala dhumaa tilmaama keessa galchuun, kan amantiin Pirootestaantii fi amantiin Kaatolikii walitti hidhamanii fi tokko ta'an, “ *kutaaleen sadan* ” kan adda baafaman: “ *jawwee* ” = seexanaa; “ *bineensicha* ” = ummatoota Kaatolikii fi Pirootestaantii sossobaman; “ *raajii sobaa* ” = abbootii amantaa Kaatolikii fi Pirootestaantii.

Mooraam mo'ame keessatti hubannoona gaariin ni dhaabata, “ *magaalattiin guddichi bakka sadiitti qoodamte* ”; miidhamtoota gowwoomfamanii fi sossobaman giddutti, kaampii bineensichaa fi raajii sobaa, jibbaa fi aariin sossoba gowwoomsitoota fayyina dhabuu isaaniif itti gaafatamummaa qaban irratti haaloo ba'uu kakaasa. Yeroo sanadha mata dureen “ *midhaan* ” qabxiilee dhiigaan guutaman kanneen galmi isaanii inni guddaan, loojikii fi haqaa hundumaa keessatti, barsiisota amantii ta'aniin kan raawwatamu. Akeekkachiisni Yaaqoob 3:1 irraa argame kun sana booda hiika isaa guutuu qaba: “ *Obboloota koo, isin keessaa baay'een barsiisuu hin jalqabiin, caalaatti akka nutti firdiin itti murtaa'u beektu* ”. Yeroo “ *dha'icha* ” kana keessatti gochi kun caqasa kanaan kan ka'udha: “ *Waaqayyo immoo xoofoo wayinii dheekkamsa isaa isa hamaa akka isheef kennuuf Baabiloon Guddittii yaadate* ”. Apo.18 guutummaatti adabbii namootta amantii Waaqayyoon hin sodaanne kana kaasuuf kan oolu ta'a.

Lakkoofsa 20: “ *Odolawan hundinuu ni baqatan, gaarreen garuu hin argamne.* »

Keeyyatni kun jijiirama lafaa kan, raafama guddaa keessa galtee, gama jeequmsa addunyaa maraa, duraanuu “ *bifa kan hin qabne* ” fi yeroo dhiyootti “ *duwwaa* ” yookaan “ *duwwaa* ” kan fudhattu gabaabsee ibsa. Innis bu'aa, bu'aa, “ *cubbuu desolator* ” kan Daani'eel 8:13 irratti balaaleffatamee fi adabbiin isaa inni dhumaan Dan.9:27 irratti raajii dubbatame.

Lakkoofsa 21: “ *Bokkaan guddaan, bokkaan isaa kilaantii tokko ulfaatu , samii irraa namootta irratti ni bu'e; dha'ichis baay'ee guddaa waan ta'eef, namoonni dha'icha bokkaa isa mudateef Waaqayyoon arrabsan .* »

Hojiin isaanii hamaan yoo raawwatame, jiraattonni lafaa dabaree isaaniitiin dha'icha jalaa miliquun isaanii hin danda'amneen ni haxaa'amu: dhagaan “ *bokkaa* ” *isaan* irratti ni bu'a. Hafuurri ulfaatina “ *talent tokko* ”, i.e., 44.8 kg isaanitti lakkaa'a. Garuu jechi “ *dandeettii* ” kun caalaatti deebii hafuuraa

“fakkeenya dandeettii ” *irratti hundaa'eedha* . Haala kanaan, warra kufaniif gahee warra “ *dandeettii* ” jechuunis kennaa, Waaqayyo fakkeenya keessatti isaaniif kenne firii hin fidne ni lakkaa'a. Amalli badaan kun immoo dhumarratti lubbuu isaanii isaan kaffalchiisa, inni jalqabaa, inni lammaffaan immoo warra dhugaadhaan filataman qofaaf dhaqqabamaa ture. Hanga afuura jirenyaa isaanii isa dhuma “ *Waaqa* ” samii isaan adabsiisu “ *arrabsuu* ” (arrabsuu) itti fufu.

“Fakkeenyi dandeettii ” yeroo sanatti jechaattii jechaatti raawwatamee ta'a. Waaqayyo tokkoon tokkoon namaaf ni kenna, akka ragaa hojii amantii isaatti; Kiristyaanota amanamoo hin taaneef du'a kan kenu si'a ta'u, akkuma isaan yaadanii fi itti murteessan gara jabeessa fi gara jabeessa ta'ee of mul'isa. Warra amanamoo ta'aniif immoo akka amantii isaan jaalala isaa isa mudaa hin qabnee fi amanamummaa Yesus Kiristoositti isaaniif guddifame irratti kaa'anitti jirenya bara baraa ni kenna; kun hundinuu akka seera bu'uuraa Yesus Mat.8:13 irratti caqaseetti: “ *akka amantii keessaniitti isiniif haa ta'u* ”.

Dha'icha isa dhuma kana booda lafti lafa onaa taatee, jirenya dhala namaa gosa hundumaa irraa mulqamti. Akkasitti amala “ *boolla* ” Uma.1:2 argata

Boqonnaa 17: Sagaagaltuun haguuggii ishee irraa hiikamtee adda baafamti

Lakkoofsa 1: “ *Ergamoto torban saanii torban sana qabatanii turan keessaa tokko dhufee, “Kottu, firdii ejituu guddittii bishaan baay'ee irra teessee sitti nan argisiisa” naan jedhe. »*

Keeyata jalqabaa kana irraa Hafuurri galma boqonnaa 17 kanaa agarsiisa: “ *firdii* ” “ *sagaagaltuu guddittii* ” . kan “ *bishaan baay'ee irra taa'ee* ” yookaan, kan ol'aantummaa qabu, akka lakkoofsa 15tti, “ *ummatoota, tuuta, saboota fi afaanota* ” kan, mallattoo “ *Efraaxis* ” jalatti, duraanuu Awurooppaa fi dheerina pilaaneetii ishee amantii Kiristaanaa “ . *xurumbaa ja'affaa* ” kan Mul.9:14: USA, Ameerikaa Kibbaa, Afrikaa fi Awustiraaliyaa. Hojiin firdii haala ” *dha'icha dhuma torban* ”, yookaan “ *qaruuraa torba* ” ” *ergamoto torban* ” boqonnaa 16 duraa keessatti dhangala'anii wajjin walqabatee jira.

“ *Firdiin* ” gaaffii keessa jiru kan Waaqayyo isa hundumaa danda'u kan uumamni samii fi lafa irra jiru hundi itti gaafatamuu qabuu fi itti gaafatamu fide dha; Kun boqonnaan kun barbaachisaa ta'uu isaa kan argisiisudha. Ergaa ^{ergamaa} _{3ffaa} boqonnaa 14 keessatti adda baasuun kun jirenya bara baraa ykn du'a akka fidu argineerra. Kanaaf yaadni “ *firdii* ” kanaa kan “ *bineensa lafa irraa ka'u* ” boqonnaa 13 irratti ibsameedha.

Akeekkachiisni seenaa fi raajii jiraatus, dabaree isaatiin, amantiin Pirootestaantii bara 1843, fi amantiin Adveentistii ofisaa bara 1994, fayyina Yesus Kiristoos dhiheesseef akka hin malle Waaqayyo biratti murtaa'ee kufe. Murtii kana mirkaneessuuf, lamaan isaanii iyyuu gamtaa ekuumeenikii amantiin Kaatolikii Roomaatiin yaada dhiheesetti kan seenan si'a ta'u, qajeelchitoonni gareewwan lamaan immoo uumama seexanaa ta'uu isaa balaaleffataniru. Dogoggora kana akka hin raawwanneef, inni filatame eenyummaa diina Yesus Kiristoos isa guddaa: Roomaa, seenaa warra ormaa fi phaaphaasii hundumaa keessatti guutummaatti amanuu qaba. Yakki amantii Pirootestaantii fi Adveentistii caalaatti kan caalu sababni isaas qajeelchitoonni amantii lamaanuu amala seexanaa amantii Kaatolikii Roomaa kana waan balaaleffatanii fi barsiisaniiru. Jijjiiramni garaa lamaan isaanii gocha gantummaa Yesus Kiristoos isa tokkicha Fayyisaa fi Abbaa Murtii guddaa irratti raawwatamu ta'a. Kun kan danda'ame akkamitti? Amantiiwwan lamaan nagaa lafaa fi wal hubannoo gaarii namoota gidduu jiru qofaaf bakka guddaa kennan; akkasumas amantiin Kaatolikii kana booda ari'atamaa erga baatee booda, isaaniif, kan irra deddeebi'amee ykn kana caalaa gaarii ta'e, hamma waliigaltee uumuu fi waliin gamtaa uumuutti kan walqabatu ta'a. Yaadni mul'atee fi murtiin Waaqayyoo inni qajeelaan akkasitti tuffatamee miila jala dhiitama. Dogoggori Waaqayyo bu'uuraan namoota gidduutti nagaa akka barbaadu amanuu ture, sababiin isaas dhugaadhaan, badii nama isaa irratti, seera isaa irratti, fi seera bu'uuraa isaa isa gaarii seera isaa keessatti mul'ate irratti raawwatamu ni balaaleffata. Dhugaan jiru caalaatti cimaa kan ta'eef, Yesus Mat.10:34 hanga 36 irratti akkas jechuudhaan dhimma kana irratti yaada isaa baay'ee ifa ta'ee ibseera: " *Ani lafa irratti nagaa fiduuf akkan dhufe hin yaadinaa; Nagaa fiduuf hin dhufne, billaa malee. Ani dhiiraa fi abbaa isaa gidduutti, intala tokkoo fi haadha ishee gidduutti, intala haadha manaa fi haadha warraa ishee gidduutti qoqqoodinsa kaa'uufan dhufe; diinonni namaas warra mana isaa ta'u .*" Adveentizimiin ofisaa gama isaatiin Hafuura Waaqayyoo isa bara 1843 fi 1873 gidduutti Sanbata guyyaa torbaffaa deebisanii dhaabuu isaatiin Wiixata Roomaa isa erga Amajjii hundeffamee *kaasee* "mallattoo bineensichaa" jedhee itti agarsiise hin dhageenye 7, 321. Ergamni Adveentizimii dhaabbataa yeroon darbaa deemuun murtiin isaa Wiixata Roomaa irratti michuu fi obbolummaa waan ta'eef, kan Waaqayyoo isa yeroo hunda akkasuma ta'ee hafu irraa adda ta'ee, Wiixata Kiristaanummaa waaqeffannaaduu irraa dhaale sababa guddaa dheekkamsa isaa waan ta'eef . Murtiin barbaachisaa ta'e kan Waaqayyoo qofa yoo ta'u Mul'anni raajii isaa firdii isaa wajjin nu walqabsiisuuf kan akeekedha. Kanarraa kan ka'e nagaan aarii seera qabeessa Waaqa jiraataa haguuggachuu hin qabu. Akkasumasakkuma inni murteessutti murteessuu fi akkaataa ilaalcha waaqummaa isaatiin sirnoota siiviiliykn amantii adda baasuu qabna. Bu'aa mala kanaan " *bineensicha* " fi gocha isaa, yeroo nagaa gowwoomsaa illee ni argina.

Lakkoofsa 2: " *Mootonni biyya lafaa ishee wajjin ejja raawwataniiru, warri biyya lafaa keessa jiraattonnis daadhii ejja isheetiin machaa'aniiru. »*

Keeyyata kana keessatti, gocha " *dubartii Iizaabel* " kan Yesus Kiristoos tajaajiltoota isaa " *wayinii halalummaa (ykn xuraa'ummaa)* " *hafuuraa akka dhugan godhe* *Mul.2:20;* wantoota *Mul.18:3* keessatti mirkanaa'an. Gochoonni

kun “ *ejjituu* ” “ *urjii wormwood* ” Mul.8:10-11; wormwood wayinii summii isaa kan Hafuurri barsiisa amantii Kaatolikii Roomaa isaa wajjin wal bira qabuu ta’uu isaati.

Keeyyata kana keessatti arrabsoon Waaqayyo amantii Kaatolikii irratti godhu yeroo nagaa keenyattillee sirrii ta’ a sababiin isaas badiin ceepha’ e aangoo waaqummaa isaa irratti waan duuluuf. Barreeffamoonni Macaafa Qulqulluu Qulqulluu kanneen “ *ragaa lama* ” isaa ta’ an, barsiisa amantii sobaa amantii Roomaa kanaa mormuun ragaa ba’ u. Garuu barsiisni sobaa isaa warra sossobamaniif bu’ aa hamaa akka fidu dhugaadha: du’ a bara baraa; kunis tarkaanfii haaloo ba’ uu isaanii kan “ *midhaan* ” Mul.14:18 hanga 20tti haqa ta’ a.

Lakkoofsa 3: “ *Inni hafuuraan gara lafa onaatti na fudhate. Dubartii mataa torbaa fi gaanfa kudhan qabdu, bineensa diimaa maqaa arrabsoodhaan guutamte tokko irra teessee arge.* »

“ ... *gammoojjii keessatti* ”, mallattoo qormaata amantii garuu haala qilleensaa hafuuraa “ *goggogaa* ” haala “ *bara dhumaa* (Dan.11:40) ” keenyaa, yeroo kana, qormaata amantii isa dhumaa warra lafaa seenaa, Hafuurri haala hafuuraa isa haala dhumaa kana keessatti olaantummaa qabu fakkeessa. “ *Dubartiin bineensa diimaa irratti ol'aantummaa qabdi* ”. Fakkii kana irratti Roomaan “ *bineensa lafa irraa ka’ u* ” kan Pirootestaantii USA moggaasu yeroo isaan Kaatolikii “ *mallattoo bineensichaa akka waaqeffatan* ” taasisanitti guyyaa boqonnaa ishee Emperor Qosxanxinoos ^I irraa dhaalte fe’ uudhaan ol'aantummaa qabdi. Haala dhumaa kana keessatti, kana booda gonfoo hin jiru, “ *mataa torba* ” Roomaa amantii irrattis ta’ e, mallattoo “ *gaanfa kudhan* ” irrattis, haala kana keessatti, ol'aantummaa siiviili ummatoota Kiristaana Awurooppaa fi addunyaa isheen too’attu. Garuu walqabsiisni kun hundinuu halluu cubbuu: “ *diimaa* ” .

irratti akkas dubbifna: “ *Mataa isaa keessaa tokko akka waan madaa’ee du’etti arge; madaan isaa inni du’aa garuu ni fayye. Lafti hundinuu bineensicha duubaan in sodaatte* ”. Fayyinni kun sababa Konkordaatiit Naapooliyoon ^I irraa akka ta’ e ni beekna. Yeroo kana irraa eegalee phaaphaasiin Kaatolikii Roomaa kana booda hin ari’atu, haa ta’ u malee, barbaachisummaa isaa haa hubannu, Waaqayyo “ *bineensa* ” jedhee waamuu isaa itti fufeera : “ *Lafti hundinuu bineensicha duuba dingisiifannaa keessa ture* ”. Kunis ibsa armaan olitti kenname ni mirkaneessa. Diinni Waaqayyoo cubbuun isheen seera isaa irratti raawwatte waan hin dhaabbanneef, yeroo nagaa akkuma yeroo waraanaa diina isaa ta’ ee hafa. Kanaaf diinni Waaqayyoos kan filatamoo amanamoo yeroo nagaa ykn waraanaa ti.

Lakkoofsa 4: “ *Dubartiin sun uffata diimaa fi diimaa uffatte, warqee fi dhagaa gati jabeessa fi luqqisiitiin faayamtee turte. Xoofoo warqee, jibbisiiisoo fi xurii sagaagalummaa isheetiin guutame harka ishee keessaa qabdi turte.* »

Asittis ibsi dhiyaate dogoggora barumsa hafuuraa irratti xiyyeffata. Waaqayyo sirna amantii isaa ni balaaleffata; mass ishee fi Iqaarsitii ishee jibbisiiisoo fi hunda dura mi’aa qananii fi qabeenya ishee gara araarama mootonni, abbootii fi dureeyyi lafaa hundi barbaadanitti ishee geessu. “ *Sagaagaltuun* ” “ *maamiltoota* ” ishee ykn jaalalleewan ishee quubsuu qabdi.

Halluun “ *diimaa* ” kun ka’ umsi isaa “ *sagaagaltuu* ” ofii ishee irraati: “ *diimaa fi diimaa* ”. Jechi “ *dubartii* ” jedhu “ *waldaa* ”, walga’ ii amantii agarsiisa,

akka Efe.5:23tti garuu, “ *magaalaa guddittii mootota lafaa irratti mootummaa qabdu* ”, akkuma boqonnaa kana lakkooftsi 18 barsiisu 17. In gabaabsinee yoo ilaalle, halluu uffata “*kaardinaalotaa fi phaaphaasota*” Vaatikaan Roomaa adda baasuu dandeenyaa. Waaqayyo namoota qulqulluu Kaatolikii kan argisiisu yoo ta’u, qodaa “ *warqee* ” kan wayiniin alkoolii dhiiga Yesus Kiristoos bakka bu’ a jedhamee yaadamutti fayyadama . Garuu Gooftaan maal yaada? Inni akkas nuun jedha: dhiiga isaa isa furuu dhiisee “ *jibbisiisoo fi xuraa’ummaa sagaagalummaa isaa* ” qofa arga. Dan.11:38 keessatti “ *warqueen* ” akka faaya waldoota isaa kan hafuurri “ *waqa masaraa* ” jedhee lakkaa’u ta’ee caqafameera.

Lakkoofsa 5: “ Morma ishee irratti maqaan, *iccitiin* barreeffameera : *Baabilon guddittii, haadha ejjatootaa fi jibbisiisoo lafaa.* »

“ *iccitiin* ” caqasa kana keessatti caqasame “ *iccitii* ” warra Hafuurri Iyyasuus Kiristoos hin ibsine qofaaf; akkasumas, kan nama dhibu, baay’inaan kan argamanidha. Sababni isaas, “ *milkaa’inni fi milkaa’inni haxxummaa* ” sirna phaaphaasi Daan.8:24-25 irraa eegalee labsame hanga sa’atii murtii isaa, dhuma addunyaatti ni mirkanaa’ a. Waaqayyoof, “ *icciti jal’ina* ” isa bara ergamootaatti seexanni labsamee fi duraan hojiirra ooleera, akka 2Tas.2:7tti: “ *Iccitiin jal’inaa reefuu hojjechaa jira; kan ammallee isa duubatti deebisee jiru sun badee ta’uu qaba .* ” “ *Iccitiin* ” maqaa “ *Baabiloon* ” jedhu mataa isaa wajjin kan wal qabate yoo ta’u, magaalaan durii maqaa sanaan moggaafame kana booda waan hin jirreef hiika qaba. Garuu Pheexiroos duraanuu hafuuraan maqaa kana Roomeef kenneera, 1 Pheexiroos 5:13 keessatti fi kan nama dhibu tuuta gowwoomfamaniif, siritti Macaafni Qulqulluun dhiheesee kanaaf xiyyeffannaan kan kenu warra filataman qofa. Hiika dachaa jecha " *lafa* " jedhu kan asittis kan ibsu, ajajamuu *Pirootestaantii irraa of eeggadhaa, sababni isaas hamma amantiin Kaatolikii tokko ta'e, amantiin Pirootestaantii dachaadha, akka "sagaagaltotta"* , ijoollie durbaa Kaatolikii isaanii ” jedhamee moggaafamuuf. *haadha* ” . Shamarran “ *jibbisiisoo* ” “ *haadha* ” isaanii qooddatu. Akkasumas “ *jibbisiisoo* ” kana keessaa inni guddaan Wiixata, “ *mallattoo* ” aangoo amantii isaa isa irratti maxxane dha.

Hiikni jecha jechaatti jecha " *lafa* " jedhus sirrii dha sababiin isaas wal danda’uu dhabuun amantii Kaatolikii weerara amantii gurguddoo idil-addunyaa kakaasaa waan ta’ee. Mootota ummatoota lafaa gara ajajamuu isheetti akka jijiiran kakaasuudhaan amantii kiristaanaa xureessitee jibbamte. Garuu erga humna isaa dhabee booda “ *jibbisiisaan* ” isaa warra Waaqayyo abaru eebbisuu fi warra inni eebbisu abaaruudhaan itti fufe. Uumamni ishee waqa tolfamaa kan mul’atu Muslimoota “ obboleessa ” amantiin isaa Iyyasuus Kiristoosiin raajota xixiqqoo keessaa tokko ta’ee kan dhiyeessu yeroo isheen waamtudha.

Lakkoofsa 6: “ *Dubartiin sun dhiiga qulqullootaa fi dhiiga dhuga-baatoota Yesuusiin machaa’ee arge. Akkasumas, ishee argee, ajaa’ibsiifannaan guddaan qabame.* »

Caqasni kun Daan.7:21 irraa caqasa tokko fudhata, asitti “ *qulqullooni* ” isheen loltuu fi ol’aantummaa qabdu, dhuguma “ *dhugaa ba’oota Yesus* ” akka ta’an ibseera. Kun iccitii “ *Baabiloon Guddittii* ” jedhu irratti baay’ee ifa godha. Amantiin Roomaa hamma machaa’utti “ *dhiiga* ” warra filataman ni dhuga. Waldaan Kiristiyaanaa, akkuma Roomaa phaaphaasi ammayyaa, “ *sagaagaltuu* ”

“ *dhiiga dhugaa baatonni Yesus dhangala’een machaa’e* ” kana ta’uu ishee eenyutu shakka? Qondaaltota filataman, garuu isaan qofa. Sababni isaas, hafuurri raajiidhaan karoora ajjeechaa diina isaanii isaan beeksiseera. Gara uumama isaa isa hamaa fi gara jabeessatti deebi’uun kun bu’aa mul’ataa dhuma bara ayyaanaa ta’aa. Garuu hammeenyi kun hundumaa caalaa, karaa caalaatti nama ajaa’ibuun, maalummaa amantii Pirootestaantii olaantummaa qabu bara dhuma addunyaa kanaa ta’aa. Hafuurri “*qulqulloota* ” fi “*dhugaa ba’oota Yesus* ” addaan caqasa. “*Qulqullooni* ” jalqabaa ari’atama rippabilikaanota Roomaa fi mootii warra waaqolii tolfamoo ta’an irra ga’aniiru; “*Dhugaa baatonni Yesus* ” kan rukutaman Roomaa waqaolii tolfamoo impaayera fi phaaphaasi. Ejjiun magaalaa dha: Roomaa; “*magaalaa guddittii mootota lafaa irratti mootummaa qabdu* ” erga Israa’el dhuftee, Yihudaa keessatti bara – 63, akka Dan.8:9: “*biyyoota hunda caalaa bareedduu* ”. Seenaan fayyinnaa qormaata amantii “*dhugaa baatonni Yesus* ” mul’atanii ibsa kana qajeelchuuf socho’aniin ni xumurama; akkasitti Waaqayyo du’a karoorfame irraa isaan oolchuuf gidduu seenuuf sababa gaarii ni kenuu. Bara isaatti, Yohaannis “*iccitii* ” magaalaa Roomaa ilaallatu dinqisiifachuuf sababa gaarii qaba ture . Inni ishee kan beeku gama ishee gara jabeessa fi gara laafina hin qabne kan impaayera waqa tolfamaa kan odola Paatmos irratti gara hidhaa isa erge qofaan ture. Kanaaf mallattoon amantii kan akka “*xoofoo warqee* ” “*sagaagaltuun* ” qabate isa ajaa’ibsiisuu danda’aa.

Lakkoofsa 7: “*Ergamaan sunakkana naan jedhe: Ati maaliif dinqisiifatta? Iccitii dubartii fi bineensa ishee baatu isa mataa torbaa fi gaanfa kudhan qabu sitti hima.* »

“*Iccitiin* ” bara baraan akka turuuf kan yaadame miti, lakkoofsa 7 irraa eegalees, Hafuurri bal’inaan kan Yohaannisiifi ofii keenyaa “*iccitii* ” kaasuun magaalaa Roomaa, fi gahee isheen fakkii keessatti qabdu ifatti adda baasuuf nu dandeessisu ni kenna lakkoofsa 3 kan mallattoon isaa, ammas, caqasame.

“*Dubartiin* ” uumama amantii Roomaa phaaphaasi, “*haadha manaa Hoolichaa* ”, Yesus Kiristoos ta’uu ishee kan agarsiisudha. Waaqayyo garuu “*sagaagaltuu* ” jedhee ishee waamuun dubbii kana ni haale .

“*Bineensi isa baatu* ” sirnootaa fi ummatoota himannaamantii isaa beekanii fi seera qabeessa taasisan bakka bu’aa. Ka’umsi seenaa isaanii kan qaban “*gaanfa kudhan* ” mootummoota Awurooppaa keessatti erga ol'aantummaa Roomaa impaayera jalaa bilisa ta'anii booda akka fakkii Dan.7:24 irratti kennameetti. Isaanis Roomaa impaayera “*bineensa afrappaan* ” bakka bu’u. Akkasumas naannoowwan dhimmi ilaallatu kun hanga dhumaatti akkasuma. Daangaan ni socho’aa, sirnoonni ni jijiirama, sirna mootummaa irraa gara riphaabiliikaatti ce’u, garuu seera Kiristaanummaa phaaphaasi Roomaa sobaa hammaataaf isaan tokkoomsa. During the 20th century, gamtaan kun kan Roomaa jala jiru Gamtaa Awurooppaa “Waliigaltee Roomaa” Amajjii 25, 1957 fi 2004 keessatti hundeeffameen qabatamaa ta’ee.

Lakkoofsa 8: “*Bineensi ati argite sun ture, ammas hin jiru. Isheen boolla keessaa ol baatee, gara badiisaattis deemuu qabdi. Warri lafa irra jiraatan, warri biyya lafaa hundeeffamee kaasee maqaan isaanii macaafa jireenyaa keessatti hin barreeffamne, bineensicha yeroo argan ni dinqisiifatu, sababiin isaas inni ture, ammas hin jiru. , akkasumas deebi’ee akka mul’atu.* »

“ *Bineensi ati argite sun ture ammas hin jiru .* ” Hiika: Wal danda'uu dhabuun amantii Kiristaanummaa bara 538 irraa eegalee ture, kana boodas hin jiru, bara 1798 irraa eegalee. Hafuurri yeroo bulchiinsa phaaphaasi obsa hin qabneef bifa adda addaatiin raajii dubbatame yaada kenna. 7:25 irraa eegalee: “ *yeroo, yeroo , fi walakkaa dha'annaa; ji'oota 42; guyyaa 1260 .* ” Wal danda'uu dhabuun isaa gocha “ *bineensi gadi fagoo keessaa ka'u* ”, kan Warraaqsa Faransaayii fi waaqa hin amanne saba isaa kan *agarsiisu* Mul seexanaa, “ *Balleesituu* ”, lubbuu namaa balleessuu fi pilaaneetii lafaa namummaa irraa kan hir'isu, akkasumas Mul.9:11 “ *ergamaa boolla* ” jedhee kan waamu. Mul.20:1 ibsa ni kenna: “ *seexanni* ” “ *waggaa kuma tokkoof* ” lafa namummaa dhabde “ *boolla* ” jedhamtu irratti ni hidhama . Waaqayyo ka'umsi isaa “ *boolla* ” keessatti akka ta'e ibsuudhaan, magaalaan kun **gonkumaa** isa wajjin hariiroo akka hin qabne ibsa ; yoo ta'e, yeroo ol'aantummaa isaa kan warra ormaa, kan baay'ee loojikii ta'e, garuu, sochii amantii phaaphaasi isaa hundumaa keessatti, faallaa waan ilmaan namootaa gowwoomfaman baay'een kufaatii isaaniif amanan, erga isaan waliin qooddataniif, “ *badiin* ” isaa inni dhuma **asitti mul'ateera** . Dubbii raajii erga tuffatanii booda, miidhamtoonni sossoba Roomaa ni ajaa'ibsiifatu sababiin isaas wal danda'uu dhabuun amantii haala dhuma labsamee fi mul'ate kana keessatti “ *deebi'ee ni mul'ata* ”. Waaqayyo akkasitti maqaa namoota filataman “ *hundeffama biyya lafaa* ” irraa kaasee akka beeku nu yaadachiisa. “ *Maqaan* ” isaanii “ *macaafa jirenyaa hoolaa* ” Yesus Kiristoos keessatti barreeffameera . Isaan fayyisuuf immoo iccitii raajii macaafa qulqulluu isaaf sammuu isaanii bane.

boolla ” jedhu ilaalcissee xiinxala lammaaffaa keeyyata kanaa asitti yaada dhiheessa . Calaqqee kana keessatti, akka ibsa inni “ *bineensa diimaa* ” *lakkoofsa* 3. Argineerra, “ *gaanfa kudhan* ” irratti “ *gonfoo* ” dhabamuu fi “ *mataa torba* ” *jechuun* “ *bara dhuma* ” keessa kaa'a ; kan bara keenyaa. Yaadni “ *gowwaa* ” jedhu gocha wal danda'uu dhabuu fi abbaa irree qofa kan ilaallatu ta'uu akka danda'u, kana irraa kan ka'es sirna wal danda'uu dhabuu guyyota dhuma qormaata amantii addunyaa maraatiin kan mallatteeffame qofa akka ta'e yeroo dheeraaf ilaaleen ture. Garuu dhugaa dubbachuuf dhuma qorraa bara 2020 yeroo waaqummaatti yaadni biraa na kakaase. “ *Bineensi* ” dhugaa dubbachuuf yeroo hundumaa lubbuu namaa ajjesaa kan jiru yoo ta'u, miidhamtoonni barsiisa namummaa isaa isa garmalee fi aarii guddaa qabu kanneen wal danda'uu dhabuu isaa caalaa baay'eedha. Amalli namummaa haaraa sossobaa fi gowwoomsaa kun eessaa dhufa? Innis firii hambaa yaada bilisaa falaasama warraaqsa irraa kan Waaqayyo Mul 11:7 irratti maqaa “ *bineensa boolla keessaa ka'u* ” jedhuun irratti xiyyeefate dha. Halluun “ *diimaan* ” “ *bineensa* ” bara keenyaa irratti maxxane , boqonnaa kana lakkofsa 3 irraa, cubbuu bilisummaa garmalee namni ofii isaatiif kenneen madde ni balaaleffata. Eenyu bakka buuti? Warri dhihaa ol'aantummaa madda Kiristaanummaa qaban kan bu'urri amantii isaanii Kaatolikii Awurooppaa irraa dhaalan: USA fi Awurooppaa guutummaatti amantii Kaatolikiitiin sossobaman. “ *Bineensi* ” Waaqayyo nutti argisiisu bu'aa dhuma gochoota ergaa “ *xurumbaa shanaffaa* ” keessatti raajii dubbatameedha. Amantiin Pirootestaantii, amantii Kaatolikii nagaa godhameen sossobame, Pirootestaantii fi Kaatolikii Waaqayyoon abaarame walitti fida, Adveentizimii dhaabbata ofiisaa

wajjin bara 1994tti makamee, “ qophii *lolaaf* ” Mul.9:7-9, “ *kan Armageddon* ”, . akka Mul.16:16, kan isaan waliin deeman, “ *xurumbaa ja'affaa* ” booda, tajaajiltoota Waaqayyoo amanamoo isa dhumaa, warra Sanbata isaa eeganii fi raawwatan irratti geggeessuuf; boqonnaa guyyaa torbaffaa abboommii isaa kurnan keessaa isa afrappaan ajajame. Yeroo nagaa haasaan isaanii jaalala obbolummaa fi bilisummaa qalbii ol kaasa. Garuu bilisummaan aarii fi sobaa libertarian godhame kun gara “ *du'a lammaffaa* ” tuuta addunyaa warra dhihaa keessa jiraatanitti geessa; kan amala qabu, gartokkoon, Waaqayyoon hin amanne, gartokkoon, dhimma hin qabne, gartokkoon immoo, waadaa amantii gatii hin qabne godhame, sababiin isaas isaan Waaqayyoon balaaleffatamaniiru, sababa barsiisa amantii sobaa isaaniitiin . Haala kanaan, “ *bineensi* ” namummaa kun ka’umsi isaa “ *boola* ” keessaa akka Hafuurri caqasa kana keessatti mul’isutti, amantiin kiristaanaa fakkii fi hojiirra oolmaa yaada namummaa ta’uu isaatiin . **Akkuma Yihudaan Yesusiif dhungachuu, . jaalalli sobaa sobaa namummaa yeroo nagaa billaa caalaa nama ajjeesa .** “ *Bineensi* ” bara nagaa keenyaas amala “ *dukkana* ” jechi “ *gadi fagoo* ” jedhu Uma.1:2 irratti kennu dhaala: “ *Lafti bifaa hin qabnee fi duwwaa turte: fuula gadi fagoo irratti dukkanni ture* , Hafuurris kan Waaqayyoo bishaan gubbaa socho'e . Akkasumas amala “ *dukkana* ” hawaasa madda Kiristaanummaa qaban kun mataan isaa haala wal faallessuun “ **ibsamuu** ” irraa kan dhaalame yoo ta'u, maqaa warraaqsa Faransaayii bilisaan yaadaniif kenname.

Walnyaatinsa kana yaada dhiyeessuun Hafuurri galma isaa kan tajaajiltoota isaa amanamoo ta’aniif murtii isaa addunyaa keenya warra dhihaa irratti mul’isuu fi ceephoo inni itti dubbatu galmaan ga’ a. Akkasitti cubbuu hedduu fi gantummaa isaa Yesus Kiristoositti, fayyisaa tokkicha gochi isaanii isa salphisu balaaleffata.

Lakkoofsa 9: “ *Hubannoog ogummaa qabu kun, mataan torba gaarreen torba, dubartittiin irra teesse.* »

Caqasni kun ibsa Roomaan yeroo dheeraaf ittiin moggaafamte: “ Roomaa, magaalaa tulluu torbaa ” jedhu mirkaneessa. Maqaa kana atlaasii teessuma lafaa mana barumsaa durii bara 1958 irraa eegalee caqafame argadhe. Garuu wanti sun falmisiisaa miti; kan “ *torban gaarreen* ” “tulluu” jedhaman har'as maqaawwan: Kaapitooliin, Paalaatiin, Caelius, Aventine, Viminal, Esquiline, fi Quirinal jedhu qabatanii jiru. Marsaa waaqolii tol famoo ta’e keessatti, tulluuwwan “bakka olka’oo” ta’an kun hundinuu mana qulqullummaa waaqolii tol famoo waaqolii tol famoo Waaqayyoon balaaleffateef kenname deggeru turan. Akkasumas “ *waaqa masaraawwan* ” kabajuuf, amantiin Kaatolikii dabaree isaatiin baasiilikaa isaa ol kaasee, Caelius irratti akka Roomaa “samii” jedhee moggaase. Kaappitoolii irratti, “mataa”, Masaraan Galma Magaalaa, gama siiviili qama haqaa ka’ a. Mee michuu guyyoota dhumaa Ameerikaan “Kaappitoolii” Waashigitan keessatti argamu irraas akka ol’aatummaa qabdu haa hubannu. Asittis, mallatoon “mataa” kan qajeelu abbaa murtii olaanaa kanaan kan Roomaa bakka bu’u, fi dabaree isaatiin jiraattota lafaa irratti ol’aatummaa qaba, “ *fuula ishee duratti* ” akka Mul.13:12.

Lakkoofsa 10: “ *Mootonni torbas jiru: shan kufaniiru, tokko jira, inni kaan immoo hin dhufne, yommuu dhufus yeroo muraasaaf in hafa.* »

Keeyyata kana keessatti, ibsa “*mootota torba*” jedhuun, Hafuurri sirnoota mootummaa “*torba*” kan Roomaatti kan maxxansiisu yoo ta’u isaanis wal duraa duubaan, ja’ a jalqabaatiif: *mootummaa* – 753 hanga – 510; Rippabiliika, Qoonsilaa, Mootummaa Abbaa Irree, Triumvirate, Impaayera erga Oktaaviyaan, Qeesaar Awugusxoos kan Yesus jalatti dhalate, fi Teetraarkii (mootota walqabatan 4) sadarkaa torbaffaa irratti bara 284 fi 324 gidduutti, kunis siritti “inni turuu qaba a yeroo gabaabaa”; qabatamaan wagga 30. Mootiin haaraan Qosxanxinoos 1ffaan ^{dafee} Roomaa gadhiisee Bahaatti Baaizaantiyeem (Qosxanxinoop Turkoonni Istaanbul jettee moggaafte) keessa qubata. Garuu bara 476 irraa eegalee impaayerri dhihaa Roomaa diigamee “*gaanfonni kurnan*” Daani’elii fi Apokilaapsii mootummoota Awurooppaa Dhihaa uumuudhaan walabummaa isaanii argatan. Bara 476 irraa eegalee Roomaan barbaroota Ostrogoth jalatti kan turte yoo ta’u, isaan irraa bara 538tti kan bilisa ta’e, jeneraal Belisarius waraana isaa waliin mootii Jastiiniyaan kan Baha Qosxanxinoos jiraatuun ergame.

Lakkoofsa 11: “*Bineensi inni ture, ammas hin jirre, ofii isaatii mootii saddeettamaa ti, lakkoofsi warra torba keessaas ta’ee gara badiisaatti in deema.* »

bara 538 labsii impaayera mijataa Emperor Justinian ^I tiin hundeffame dha. Akkasitti gaaffii haadha warraa isaa Théodora, kan duraan “sagaagaltuu” turte, isheen Vigile, hiriyyoota ishee keessaa tokko bakka bu’uun gidduu seenteef deebii kenne. Akkuma lakkooftsi 11 ibsutti, sirni phaaphaasi yeroo bulchiinsa “*torba*” caqasanitti kan mul’atu yoo ta’u, bifaa haaraa, kan kanaan dura hin argamne kan Daani’el mootii “*adda ta’e*” ta’uu isaa agarsiise *uume*. Wanti bara mootota “*torban*” duraanii dura ture maqaa geggeessaa amantii Roomaa duraanuu mootota isaatiif kan kennamee fi ka’umsa isaa irraa kaasee: “Pontifex Maximus”, ibsa Laatiin “Sovereign Pontiff” jedhamee hiikame, kunis, ergasii 538, maqaa ofisaa Phaaphaasi Kaatolikii Roomaa. Sirni Roomaa yeroo Yohaannis mul’ata argatutti jiru Impaayera, bulchiinsa Roomaa isa ja’affaadha; akkasumas bara isaatti maqaan “poontiff abbaa biyyummaa” jedhu mootichi ofii isaatii uffatee ture.

Roomaan gara seenaa seenaatti deebi’uun ishee mootiin Firaankii, Kiloovis I’ gara amantii Kiristaanummaa sobaa yeroo sanaatti “jijiiramee” kan dhufe, bara 496; jechuunis, amantii Kaatolikii Roomaa kan Qosxanxinoos 1ffaa ajajamee ^{fi} Amajjii 7, 321 irraa eegalee abaarsa Waaqayyootiin rukutamee ture. Erga ol’aantummaa impaayera booda Roomaan weeraramtee fi ol’aantummaa ummatoota ormaa godaansa baay’eedhaan dhufaniin. Afaanota fi aadaa adda addaa hubachuu dhabuun bu’uura jeequmsaa fi qabsuu keessoo tokkummaa fi cimina Roomaa balleessedha. Tarkaanfiin kun har’ a waaqayyoon Awurooppaa keessatti hojji irra oolchee laaffisee diinota isaatti geessuuf. Abaarsi muuxannoo “Masaraa Baabel” akkasitti jaarraa fi kumaatama keessatti bu’aa isaa hundumaa fi bu’ a qabeessummaa inni dhala namaa gara balaatti geessuu keessatti qabateera. Roomaa ilaalchisee, dhumarratti, ol’aantummaa Arian Ostrogoths kan amantii Kaatolikii Roomaa kan mootota Baaizaantiin deeggaramee morman jala galte. Kanaaf mootummaan phaaphaasi Roomaa bara 538 lafa isaa irratti akka danda’amuuf ol’aantummaa kana jalaa bilisa ta’uu qaba ture. Kana raawwachuuf akka Dan.7:8-20, “*gaanfa sadii.* ” phaaphaasi (*gaanfa xiqqaa*) dura gadi

bu'aniiru ; kan ilaallatu ummatoota amantii Kaatolikii Roomaa Phaaphaasota Roomaa, wal duraa duubaan, bara 476, Heruli, bara 534, Vaandaal, fi July 10, 538, "obomboleettii qorraatiin", dhuunfachuu Ostrogoths jeneraalicha irraa bilisa ta'an Belisarius ergame Justinian I Roomaan sirna phaaphaasii ishee adda ta'e, ol'aantummaa qabuu fi obsa hin qabne, kan mootii kanaan hundeffame keessa seenuu dandeessi, gaaffii nama shira xaxu Vigilius, phaaphaasii jalqabaa mata dureetiin. Yeroo kana irraa eegalee Roomaan " *magaalaa gudditti mootota lafaa irratti mootummaa qabdu* " **taatee jirti**, lakkooftsa 18 irraa, **innis gara** " **badiisa** " , akkuma Hafuurri ibsutti, asitti, yeroo lammaffaa, lakkooftsa 8 booda.

Kanaaf Phaaphaasiin akka inni jedhutti gara Qulqulluu Pheexiroositti osoo hin taane labsii Jastiiniyaan 1ffaan, ^{mootii} Baaizaantiin kan maqaa isaa fi aangoo amantii isaaf kenneetti deebi'a. Haala kanaan, Wiixata kan ajajame mootii Roomaa Qosxanxinoos 1ffaan ^{Amajii 7, 321} yoo ta'u, phaaphaasiin isa qajeelchu ammoo mootii Baaizaantiin Jastiiniyaan 1ffaan bara 538tti kan kaa'ame yoo ta'u ; guyyaa lama dhala namaa hundaaf bu'aa baay'ee suukaneessaa ta'e qaba. Akkasumas bara 538tti Phaaphaasiin Roomaa yeroo jalqabaaf maqaa Phaaphaasii kan fudhate.

Lakkooftsa 12: " *Gaanfota kurnan ati argite, mootota kudhan, isaan amma iyyuu mootummaa hin arganne, garuu bineensicha wajjin sa'aati tokkoof mootota ta'uuf aangoo kan fudhatan dha.* »

Asitti, Dan.7:24 irraa adda ta'ee, ergaan yeroo baay'ee gabaabaa dhuma " *yeroo xumuraa* " irratti argamu irratti xiyyeeffata.

Akkuma bara Daani'eel, bara Yohaannis, " *gaanfonni kurnan* " mootummaa Roomaa amma iyyuu walabummaa isaanii hin arganne ykn deebi'anii hin arganne turan. Garuu, yaadni boqonnaa 17 kana keessatti xiyyeeffate kan dhuma biyya lafaa ta'uu isaatiin, gahee " *gaanfa kurnan* " haala sirrii kana keessatti qaban kan Hafuuraan kakaafamudha, akkuma caqastoonni itti aanan ni mirkaneessa. " *Sa'aatiin* " raajiidhaan dubbatame yeroo qormaata amantii isa dhumaan kan labsame agarsiisa, Mul ifa Yesus Kiristoos bara 2020tti filatamoo isaaf kenne.

Akka koodii raajii Hisqi'eel raajiif kennameetti (His.4:5-6), " *guyyaan* " *raajii tokko* " *waggaa* " dhugaa gatii qaba , kanaaf, " *sa'aatiin* " raajii tokko guyyoota dhugaa 15 gatii qaba. Cimina guddaan ergaa hafuuraan inni boqonnaa 18 keessatti ibsa " *sa'aati tokko keessatti* " *jedhu dachaa sadii caqasuu*, " *sa'aatiin* " kun yeroo jalqaba 6ffaa " ^{dha'icha} *dhuma torba* " gidduu jiru akkan xiyyeeffatu na taasisa. akkasumas ulfinadhaan deebi'uu Gooftaa keenya waaqummaa Yesus isa ulfina Ergamaa Guddaa " *Mikaa'el* " du'a sagantaa qabame irraa filatamoo isaa baraaruuf deebi'u. Kanaaf " *sa'aatiin* " kun isa " *lola Armaagedoon* " itti turuudha.

Lakkooftsa 13: " *Isaan kaayyoo tokko qabu, humna isaanii fi aangoo isaanii bineensichaaf ni kenu.* »

Yeroo qorumsa isa dhumaan kanaa irratti xiyyeeffachuun, Hafuurri waa'ee " *gaanfa kurnan* " akkas jedha: " *Isaan kaayyoo tokko qabu, humna isaanii fi aangoo isaanii bineensichaaf ni kenu* ." Galmi isaan waliin qaban kun boqonnaan Wiixataa namoota Waraana Addunyaa Niwukilaraa Sadaffaa irraa hafan hundaan akka kabajamu gochuudha. Diigamuun humna waraanaa saboota Awurooppaa durii baay'ee hir'ise. Garuu, injifattoota waldhabdee kanaa,

Pirootestaantoonni Ameerikaa warra lubbuun hafan irraa argatan, abbaa biyyummaa isaanii guutummaatti dhiisuu. Kaka'umsi seexanaa yoo ta'u, warri kufan garuu kana hin beekan, hafuurri isaanii Seexanaaf kennames fedha isaa qofa raawwachuu danda'a.

Gamtaa "jawwee", "bineensa" fi "raajii sobaa" irraa qofa "gaanfa kurnan" aangoo isaanii "bineensichaa" kan dabarsan. Ganuun kun immoo cimina gidiraa dha'ichi Waaqayyoo isaan irratti fiduun kan dhufudha. Labsiin du'aa labsuu fi hojiirra oolmaa isaa gidduutti, namoonni Sanbata kabajan "mallattoo bineensichaa" akka fudhatan yeroon guyyoota 15 kennama, "Wiixata" isaa kan Roomaa waaqeffannaa aduu warra ormaatiin xuraa'e. Deebi'ee dhufuu Iyyasuus Kiristoos birraa Ebla 3, 2030 dura karoorfamee jira, hiika jecha "sa'atii" jedhu irratti dogongorri yoo jiraate malee, labsiin du'aa guyyaa kanaaf ykn guyyaa isaa fi guyyaa gidduu jiruuf labsamuu qaba kan birraa 2030 kan kalaandarii keenya ammaa barame.

Haalli yeroo dhumaal maal akka ta'u guutummaatti hubachuuf, dhugaawan armaan gadii ilaali. Xumurri yeroo ayyaanaa kan adda baafamu qondaaltota filatamoo labsii seera Wiixataa wajjin walqabsiisan qofa; caalaatti sirriitti yoo dubbanne, ishee booda. Walitti qabama ummatoota hin amannee fi finciltotaa ammallee lubbuun jiraniif, labsiin seera Wiixataa akka safartuu dantaa waliigalaa qofaatti kan mul'atu yoo ta'u, isaanif bu'aa hin qabu. Akkasumas dha'icha shanan jalqabaa erga isaan mudatee booda qofa aariin haaloo ba'uu isaanii murtoo warra adabbii samii isaaniif itti gaafatatummaa qaban ta'anii isaanitti dhiyaatan "ajjeesuu" guutummaatti akka raggaasisan isaan taasisa .

Lakkoofsa 14: "Hoolicha in lolu, hoolichiisaan in mo'a, inni Gooftaa gooftotaa fi Mootii moototaa waan ta'eef, warri waamaman, filataman, amanamoo ta'an warra isa wajjin jiranis isaan in mo'u. »

"Hoolicha ni lolu, Hoolichiisaan in mo'a ...", sababiin isaas inni Waaqa hundumaa danda'aa humni kamiyyuu isa dandamachuu hin dandeenye waan ta'eef. "Mootiin moototaa fi Gooftaan gooftotaa" humna waaqummaa isaa moototaa fi gooftota lafaa humna guddaa qaban irratti ni fe'a. Warri filatamoo kana hubatan immoo isa waliin ni mo'u. Hafuurri asitti ulaagaalee sadan Waaqayyo warra inni fayyisuu fi karaa fayyinnaa isa isaaniif jalqabu sadarkaa hafuuraa "waamame" fi sana booda jijjiiram, yeroo kun ta'u, in sadarkaa "filatame", "amanamummaa" gara uumaa Waaqayyoo fi ifa macaafa qulqulluu isaa hundumaatti mul'atuun. Lolli eerame lola "Armaagedoon", kan Mul.16:16; "sa'atii" "amanamummaan" "filatamoo" "waamaman" qormaata keessa seenu. Mul.9:7-9 irratti, Hafuurri amantiin Pirootestaantii "waraana" hafuuraa kanaaf qophaa'uu isaa mul'isee jira. Du'uuf kan itti murtaa'e, sababa amanamummaa Sanbataaf, filattooni abdii Waaqayyo raajii dubbate irratti amantaa kaa'ameef dhugaa ba'u fi dhugaa ba'umsi isaaf kennname kun, "ulfina" isa ergaa ergamaa isa jalqabaa keessatti gaafatu isaaf kenna kan 'Mul.14:7. Ittisaa fi deeggartooni Wiixata dirqama godhaman, muuxannoo kana keessatti, du'a isaan filatamoo Yesus Kiristoosiif kennuudhaaf qophaa'an ni argatu. Asitti nan yaadachiisa, warra Waaqayyo guyyoota boqonnaaf bakka guddaa akka kennu shakkii qabaniifi shakkan, namummaan keenya sababa barbaachisummaa inni "muka lama" iddo biqiltuu lafaatiif kenne irraa kan ka'e bara baraa akka dhabe .

“ Armaagedoon ” bakka bu’iinsa “muka lama” har’a “guyyaa gaarii fi hamaa beekuu”, Wiixata, fi “guyyaa jirenya qulqullaa’e”, Sanbata ykn Dilbata qabna .

Lakkoofsa 15: “ Innisakkana naan jedhe, Bishaan ati argite, kan ejjituun irra teesse, saboota, tuuta, saboota, afaan adda addaa dha. »

Lakkoofsi 15 furtuu “ bishaan ” “ ejjituun irra taa’u ” , eenyummaa ummatoota Awurooppaa “Kiristaana” jedhamanii, hunda caalaa garuu sobaa fi gowwoomsaadhaan “Kiristaana” jedhamanitti akka maxxansinu nu dandeessisu nuuf kenna. Awurooppaan amala ummatoota “ afaan ” adda addaa dubbatan walitti fiduu qabdi; kan gamtaa fi gamtaa uumame laaffisu. Garuu yeroo dhiyoo asitti afaan Ingiliffaa akka riqichaatti tajaajiluu fi waljijiirraa idil-addunyaa ni jajjabeessa; barumsi ilmaan namaa bal’inaan kennamu bu’a qabeessummaa meeshaa abaarsa waaqaa hir’isuun dizaayini Uumaa isaa morma. Kanaaf deebiin isaa caalaatti suukaneessaa ta’aa: du’a waraanaan fi dhumarraatti, ulfina dhufaati ulfina qabeessa ta’een.

Lakkoofsa 16: “ Gaanfonni kurnan ati argitee fi bineensichi ejjituun ni jibbu, ishee irraas ni uffata, qullaa ishee in baafatu, foon ishees ni nyaatu, ibiddaan ishee in balleessa. »

Lakkoofsi 16 sagantaa boqonnaa 18 dhufu beeksisa. Inni duubatti deebi’uu “ gaanfa kurnan fi bineensa ” kan erga ishee deggeree fi raggasise booda “ sagaagaltuu ” balleessuun xumuramu . Asirratti “ bineensi ” sirna waldaa humnoota siivilii fi amantii akka ta’ee fi haala kana keessatti, aangoo ummata Ameerikaa sirnaan Pirootestaantii ta’ee fi kan ummatoota Awurooppaa Kaatolikii fi Pirootestaantii kan agarsiisu yoo ta’u, “sagaagaltuun » ammoo kan moggaasu ta’uu isaa nan yaadadha . ” abbootii amantaa, jechuunis abbootii taayitaa barsiisaa aangoo amantii Kaatolikii: monoksota, luboota, luboonti, kaardinalotaa fi Phaaphaasi. Akkasitti, duubatti deebi’uu keessatti, ummatooti Awurooppaa Kaatolikii fi ummanni Ameerikaa Pirootestaantii, miidhamtoota lamaan soba Roomaa, abbootii amantii Kaatolikii Phaaphaasi Roomaa dura dhaabbatu. Akkasumas , Yesus karaa ulfina qabeessa gidduu seenuudhaan, haguuggii gowwoomsaa isaa isa seexanaa ta’ee fi sossobaa ta’ee yommuu diigu, “ ibiddaan ishee ni dhumu ” . “ Gaanfonni kurnan ” “ ishii ofirraa baasee qullaa ” sababni isaas isheen qananiin jiraattee, isheen ni uffatamti, waan isheen bifqulqullummaa uffatteef, isheen “ qullaa ” yookaan, salphina hafuuraatiin, tokko malee ni mul’atti qajeelummaa samii isaa uffachuuf. Siritti, “ foon isaa ni nyaatu ” , hammeenya dhiigaa adabbii isaa ibsa. Caqasni kun mata duree “ wayinii ” Mul 14:18 hanga 20: Wayinii dheekkamsaaf wayyoo!

Lakkoofsa 17: “ Waaqayyo hamma dubbiin Waaqayyoo raawwatamutti, kaayyoo isaa raawwachuu fi kaayyoo tokko raawwachuu, akkasumas mootummaa isaanii bineensichaaf kennuu garaa isaanii keessa kaa’eera. »

Lakkoofsi 17, lakkoofsa firdii jalatti, namoonni tuffachuu ykn dhimma dhabuudhaan ilaaluun dogoggora akka ta’ee yaada barbaachisaa Waaqa samii nuuf mul’isa. Waaqayyo asitti cichee jira, akka warri filataman isaa amananiif, inni tokkicha Gooftaa “tapha suukaneessaa” yeroo eegamutti bakka kaa’amu ta’uu isaati. Sagantaa kana kan qopheesse seexanaa osoo hin taane, Waaqayyo ofii isaati. Wanti inni Mul’ata isaa guddaa fi ol’aaanaa keessatti labse hundinuu kan Daani’elii fi Mul’ata ilaallatu yookaan duraan raawwatameera, yookaan

raawwatamuu qaba. Akkasumas “ *dhumni waan tokkoo jalqaba isaa caalaa waan caaluuf* ” akka Lal.7:8tti Waaqayyo nuuf xiyyeefata, qormaata amanamummaa isa dhumaan kana kan kiristaanota sobaa irraa adda nu baasu fi booda gara bara baraa samii isaatti galuudhaaf kan malu nu taasisu badiisa niwukilaraa Waraana Addunyaa Sadaffaa. Kanaaf wanti lafa irratti gurmaa’u hundinuu “ *dizaayinii* ” Waaqayyo ofii isaatiin qophaa’e waan ta’eef ofitti amanamummaadhaan eeguu qofa qabna . Waaqayyo yoo nuuf ta’e immoo, warri “ *karoorri* ” ajjeechaa isaanii isaan irratti hin deebi’an yoo ta’uu baate, eenyutu nu morma?

Hanga dubbiin Waaqayyoo raawwatamutti ” jechuun maal jechuudha ? Hafuurri hiree dhumaan “ *gaanfa xiqqa* ” phaaphaasichaaf kan eegame akka duraan raajii dubbatameetti, Dan.7:11 keessatti: “ *Achiis ani ilaale, sababa dubbii of tuulummaa gaanfichi dubbateef; utuun ilaalu bineensichi ni ajeefamee, reefi isaas ni balleeffame, akka gubamuuf ibiddatti geeffame* ”; Dan.7:26 keessatti: “ *Yeroo sanatti firdiin ni dhufa, bulchiinsi isaas isa irraa in fudhatama, bara baraan ni badama, ni badama* ”; akkasumas Dan.8:25: “ *Sababa badhaadhina isaa fi milkaa’ina haxxummaa isaatiin of tuulummaa garaa isaa keessa in qabata, namoota nagaan jiraatan hedduu in balleessa, Angafa angafoota irrattis in ka’; garuu ni caccaba, carraaqqii harka kamiuuu malee.* ” “ *Dubbiin Waaqayyoo* ” kan hafe dhuma Roomaa ilaachisee Mul 18, 19 fi 20 irratti ni dhiyataa.

Lakkoofsa 18: “ *Dubartiin ati argite, isheen mandara guddittii mootota lafaa irratti bultudha.* »

magaalaa guddittii ” dhuguma Roomaa akka taate ragaa hunda caalaa amansiisaa nuuf dhiheessa . Mee haa hubannu, ergamaan sun dhuunfaan Yohaannisiin dubbachaa jira. Akkasumas, “ *Dubartiin ati argite sun immoo mandara guddittii mootota lafaa irratti mootii qabdu dha* ” jechuudhaan, ergamaan sun waa’ee Roomaa, “magaalaa tulluu torbaa” akka dubbatu akka hubatutti geggeeffama, . kan bara isaa keessatti mootummoota adda addaa Impaayera koloneeffataa ishee guddaa guutuu ta’e irratti impaayeraan ol’aantummaa qaba ture. Gama impaayera isaatiin, duraanuu “ *mootota lafaa irratti mootummaa* ” waan qabuuf ol’aantummaa phaaphaasiisaa jalatti ni tursiti.

sagaagaltuu ”, diina isaa “balaa jaarrraa” Kiristaanummaa mirkanaa’inaan adda baasuuf nu dandeessiseera . Akkasitti lakkoofsa 17f miira dhugaa murtii isaa kenna. Ilaalcha kanatu waggaajarraa 17ffaa hundoeffama cubbuu kan guyyaa aduu Amajjii 7, 321 (guyyaa ofiisaa garuu Waaqayyoof 320) bara 2020 kana keessatti nu mudate fudhachuu kan ta’e iddo guddaa akkan kennu na taasise kan amma darbe. Waaqayyo dhuguma seenaa bara kiristaanaa (Covid-19) keessatti abaarsa kanaan dura hin argamne kan kufaatii dinagdee addunyaa Waraana Addunyaa Lammaffaa caalaa balaa guddaa fideen mallatteessee akka jiru hubachuu dandeenya. Abaarsi murtii qajeelaa waaqummaa kan biroo itti aanee dhufa, isaan ni arganna, guyyaa guyyaan.

Mul'ata 18: ejjituun adabbii ishee argatti

Boqonnaan 18 bal'inaan adda baafamuu sagaagaltuu sanaa kan hayyamu erga mul'isee booda, haala baay'ee adda ta'e xumura "lola Armaagedoon" ta'etti nu geessa. Jechoonni qabiyyee isaa mul'isu: "sa'atii adabbii Baabiloon guddittii, haadha ejjitoota biyya lafaa"; yeroo "midhaan" dhiigaan guutame.

Lakkoofsa 1: "Kana booda ergamaan kan bira aangoo guddaa qabu samii irraa bu'uu arge; laftis ulfina isaatiin ibsite. »

Ergamaan aangoo guddaa baatu gama Waaqayyooti, dhugaa dubbachuuf Waaqayyo ofii isaatii. Mikaa'el, angafa ergamootaa, maqaa biraas Yesus Kiristoos tajaajila isaa isa lafarraa dura samii irratti baatee dha. Maqaa kana jalatti, akkasumas aangoo ergamoota qulqulloonni isaaaf beekaniin, seexanaa fi jinniwwan isaa samii irraa kan ari'e, erga fannoo irratti injifatee booda. Kanaaf maqaa lamaan kana jalatti, ulfina Abbaatiin, filatamtoota isaa qaaliin irraa baasuuf gara lafaatti kan deebi'u; amanamoo waan ta'aniif gatii guddaa kan qaban yoo ta'u amanamummaan qoramee kun mul'ateera. Haala kana keessattidha akka *Mul*. Sanbata eeguudhaan, filattoonni isaa Waaqayyo uumaa isa qofti jirenya samii fi lafa irraa kaasee seera qabeessa ta'ee qabu ta'ee ulfina isaaf kennan.

Lakkoofsa 2: "Innis sagalee guddaadhaan, "Baabilon guddittii kuftee jirti, kufteetti! Bakka jinniwwanii, boolla hafuura xuraa'aa hundumaa, boolla simbirroota xuraa'oo fi jibbamoo hundumaa ta'eera,"

"Isheen kuftee jirti, kufteetti, Baabiloon guddittii! ". Mul. Haguuggiin qulqullummaa Baabilon phaaphaasi Roomaas ni kufa. Dhugaa dubbachuuf "iddoo jinniwwanii, boolla hafuura xuraa'aa hundumaa, boolla simbirroo xuraa'aa fi jibbisiisoo hundumaa". "Simbirroon" caqasuun isaa gocha lafaa duuba kaka'umsi samii ergamoota hamaa buufata Seexanaa, geggeessaa isaanii fi fincila uumama waaqummaa isa jalqabaa irraa akka jiru nu yaadachiisa.

Lakkoofsa 3: "sababni isaas saboонни hundinuu wayinii dheekkamsa halalummaa ishee dhuganii, mootonni lafaa ishee wajjin ejja raawwataniiru, daldaloonni biyya lafaas humna ulfina isheetiin waan badhaadhamaniif. »

"... sababni hundinuu wayinii dheekkamsa ejja isaa waan dhuganiif,..." Weerarri amantii kaka'umsa humna phaaphaasi Kaatolikii Roomaatiin kan mul'ate yoo ta'u kunis tajaajila Yesus Kiristoos keessa jira jedhee, barumsa amala inni argateef tuffii waliigalaa agarsiise duuka buutotaa fi ergamoota isaa lafarr jiran barsiiseera. Yesus lallaafummaadhaan guutame, phaaphaasonni aariidhaan guutaman; Yesus, fakkeenya gad of deebisuu, phaaphaasonni, fakkeenya waa'ee hin baafnee fi of tuulummaa, Yesus hiyyummaa qabeenya keessa jiraatu, phaaphaasonni qananii fi badhaadhina keessa jiraatu. Yesus lubbuu baraare, phaaphaasonni haqa malee fi hin barbaachifne lubbuu namootaa lakkoofsa hin qabne ajjeesan. Kanaaf Kiristaanummaan Kaatolikii phaaphaasi Roomaa kun amantii Yesus akka fakkeenyaatti kenne wajjin wal hin fakkaatu ture. Daani'eel keessatti Waaqayyo "milkaa'ina haxxummaa isaa" raajii dubbateera, garuu

milkaa'inni kun kan argame maaliifi? Deebiin isaa salphaadha: Waaqayyo waan isaaaf kenneef. Sababni isaas, mata duree adabbii " *xurumbaa lammaffaa* " jedhu Mul 8:8 jalatti akka ta'e yaadachuu qabna, kan inni sirna gara jabeessa fi gara jabeessa kana kaase irra daddarbaa Sanbata Amajjii 7, 321 irraa eegalee gatame adabuuf. In a comparative abboommii Waaqayyoof amanamummaa dhabuu isaaniitiin Israa'el irratti dha'icha mudatu waliin qo'adhu, Lew.26:19 irratti Waaqayyo akkas jedheera: "Ani of tuulummaa *humna keetii nan cabsa, samii kee nan deebisa.*" *akka sibiilaa , fi lafa kee akka sibiila diimaa .*" Kakuu haaraa keessatti sirni phaaphaasi abarsa wal fakkaatu kana raawwachuuf ka'eera. Projektii isaa keessatti Waaqayyo yeroo wal fakkaatutti Miidhamaa, Abbaa Murtii fi Raawwataa ta'ee ulaagaa seera jaalalaa fi haqa isaa isa guutuu ta'e guutuuuf. Bara 321 irraa eegalee, irra daddarbaan Sanbataa dhala namaa gatii guddaa kan kaffale yoo ta'u, kunis lolaa fi ajjeechaa hin barbaachifne keessatti, akkasumas weerara du'aa hamaa Waaqayyo uumaan uume keessatti gatii isaa kaffaleera. Keeyyata kana keessatti, " *eija* " (ykn " *saalquannamtii* ") kan hafuuraa yoo ta'u, amala amantiin kan hin malle kan ibsudha. " *Wayiniin* " barsiisa ishee kan agarsiisu yoo ta'u kunis maqaa Kiristoosiin namoota sababa isheetiin miidhamtoota haleellaa ykn weerartoota ta'an hunda gidduutti " *dheekkamsa* " *fi jibba seexanaa kan facaasudha.*

Yakki barsiisa Kaatolikii yakka dhala namaa hundumaa dhoksuu hin qabu, isaan hundi jechuun ni danda'ama gatiwwan Yesus Kiristoos ol kaasan kan hin goodne. Mootonni lafaa " *wayinii ejja* " (*debauchery*) " *Baabiloon* " yoo dhugan, akka " *sagaagaltuutti* ", yaaddoon ishee maamiltoota gammachiisuun qofa waan ta'eef; seerri kanuma, maamilchi quufuu qaba yoo kana hin taane hin deebi'an. Akkasumas amantiin Kaatolikii araada sadarkaa olaanaatti ol guddiseera, hamma yakkaatti, jaalala badhaadhinaafi jirenya qananiin guutame. Akkuma Yesus barsiise, akka tuuta waliin. Dhiironni hamoo fi of tuuloon haala kamiinuu ishee wajjinis ta'e osoo isheen hin jiraatin ni badu turan. Yaadachiisa: jal'inni jirenya namaa kan seene karaa Qaayin nama obboleessa isaa Abeel ajjeesee jalqaba seenaa lafaa irraa kaasee. " *Daldaltonni lafaa humna qananiin isheetiin badhaadhaniiru .*" Kun milkaa'ina sirna phaaphaasi Kaatolikii Roomaa ibsa. Daldaltonni lafaa qarshii qofatti amanu, amantiirratti finxaaleyii miti garuu amantiin yoo isaan badhaadhessan hiriyaa fudhatama qabu, illee dinqisiifamuu qabu ta'a. Haalli dhumaa mata duree kanaa lafti sun karaa hafuuraa amantiir Pirootestaantii waan moggaasuuf irra caalaa daldaltoota Pirootestaantii Ameerikaa adda baasuuf na geessa. ^{Jaarraa} 16ffaa irraa eegalee , Ameerikaan Kaabaa, bu'uuraan ka'umsa isheetiin Pirootestaantii, Kaatolikii Hispaniik simachaa turtee fi ergasii amantiin Kaatolikiiakkuma amantiir Pirootestaantii bakka bu'eera. Biyya "daldala" qofti lakkaa'amu kanaaf garaagarummaan amantiin kana booda dhimma hin qabu. Gammachuu duroomuu kan haaromsaan Jeeneevaa, Joon Kaalviin, jajjabeesseen kan mo'atan, daldaltonni Pirootestaantii amantiin Kaatolikii keessatti mala duroomuu kan seera Pirootestaantii jalqabaa hin dhiheessine argatan. Manneen qulqullummaa Pirootestaantii dallaa qulla ta'een duwwaa kan ta'an yoo ta'u, manneen amantaa Kaatolikii ammoo hambaalee meeshaalee gatii guddaa qaban, warqee, meetii, gaanfa gaanfa, meeshaalee hunda mata dureen kun lakkoofsa 12 irratti tarreesseen kan fe'aman yoo ta'u, badhaadhina waaqeffanna

Kaatolikii kanaaf, Waaqayyo Gooftaaf, kan ibsa laaffisuu amantii Pirootestaantii Ameerikaa. Doolaarri, Maammoon haaraan, garaa keessatti Waaqayyoon bakka buusuuf dhufeera, dhimmi barumsaas fedhii hunda dhabeera. Mormiin ni jira malee bifaa siyaasaa qofaan.

Lakkoofsa 4: “*Sagaleen biraam samii irraa, “Yaa saba koo, cubbuu ishee irraa akka hin hirmaanne, dha’icha ishee irraas akka hin hirmaanne ishee keessaa ba’aa” jedhu nan dhaga’e.* »

Lakkoofsi 4 yeroo addaan ba’uu isa dhumaan kaasa: “*Yaa saba koo ishee keessaa ba’aa*”; sa’atii filatamtooni gara samiitti ol fudhataman, Yesusiin wal arguuf. Wanti caqasni kun ibsu yeroo “*midhaan*”, mata duree Mul. 14:14 hanga 16. Isaan kan fudhataman, sababiin isaas akkuma caqasichi ibsutti, “haamaa” keessatti “*hirmaachuu*” hin qaban. *dha’icha* ” jedhu kan Roomaa phaaphaasi fi abbootii amantaa ishee rukutu. Garuu, barreeffamichi namoota fudhataman keessaa filatamoo ta’uuf “*cubbuu isaa keessatti hirmaachuu*” akka hin qabne ibsa. Akkasumas cubbuun inni jalqabaa boqonnaa Wiixataa, “*mallattoo bineensichaa* ” qormaata amantii isa dhumaan keessatti Kaatolikii fi Pirootestaantoonni kabajaman waan ta’eef, amantoonni gareewwan amantii gurguddoo lamaan kana keessatti argaman butamuu filatamoo keessatti hirmaachuu hin danda’an. **Barbaachisummaan “Baabiloon keessaa ba’uu” dhaabbataadha**, haa ta’u malee caqasa kana keessatti hafuurri yeroo carraan dhumaan ajaja Waaqayyoo kanaaf ajajamuuf of dhiyaatu irratti xiyyeffata sababiin isaas labsiin seera Wiixataa xumura yeroo ayyaanaa waan ta’eef. Labsiin kun namoota “*xurumbaa ja’affaan* ” (*Waraana Addunyaa III*) irraa hafan hunda biratti hubannoo akka qabaatan kan taasisu yoo ta’u , kunis ija Waaqayyoo isa uumaa jalatti filannoo isaaniif humna kan kennudha.

Lakkoofsa 5: “*Cubbuun ishee gara samiitti kuufameera, Waaqayyos yakka ishee yaadateera.* »

Jecha isaatiin Hafuurri fakkii “masaraa Baabel” kan maqaan isaa kan “*Baabiloon*” irraa madde yaada kenna. Bara 321 fi 538 irraa eegalee Roomaan, “*magaalaa guddittii* ” “*sagaagaltuun* ” “*teessoo ishee* ”, teessoo Phaaphaasi “*qulqulluu*” ishee bara 538 irraa eegalee qabdu, cubbuu Waaqayyoo irratti raawwatte dachaa gooteetti. Samii irraa wagga 1709 (bara 321 irraa eegalee) lakkaa’ee cubbuu kuufame galmeesse. Jesus ulfina qabeessa ta’een deebi’uudhaan sirna phaaphaasi haguuggii kan baase yoo ta’u, Roomaa fi qulqullummaa sobaa isheetiif yeroon yakka isaaniif kaffalan amma.

Lakkoofsa 6: “*Akkuma isheen kaffalteetti deebisaa, akka hojii isheettis dachaa lama deebisaa. Xoofoo bakka isheen itti naqxe sanatti dachaa ishee dhangalaasi.* »

Guddina mata dureewwan Mul.14 hordofuun, erga midhaan *sassaabamee* booda *wayinii* . Akkasumas warra soba Kaatolikiitiin miidhaman keessaa warra hamaa ta’aniif Waaqayyo jecha isaa kan dubbatudha: “*Akkuma kaffaltii isheef kaffalaa, akka hojii isheettis dachaa lama deebisaa* ”. Hojiwwan isaa ulee fi dararaa manneen murtii inquisitorial isaa akka ta’an seenaa irraa ni yaadanna. Kanaaf barsiisonni amantii Kaatolikii dachaa lama kan rakkatan, yoo danda’ame hiree gosa kana. Ergaan wal fakkaataan bifaa: “*Xoofoo isheen itti naqxe sanatti dachaa ishii dhangalaasi* .” Fakkiin xoofoo dhugaatii Jesus dararaa qaamni isaa

keessa darbuuf deemu agarsiisuuif itti fayyadame, hamma dhiphina dhumaan fannoo irratti, duraanuu Roomaan dhaabe, miila gaara Golgotaa irratti. Yesus karaa kanaan amantiin Kaatolikii gidiraa inni dandamachuuf walii gale tuffii jibbisiiisoo akka argisiisu waan ta'eef, dabareen isaa akka ta'e yaadata. Mammaaksi durii tokko yeroo kanatti gatii isaa guutuu ni qabata: wanta namoonni kaan akka sirratti godhan hin barbaanne gonkumaa namoota biroo irratti hin godhin. Gocha kana keessatti Waaqayyo seera haaloo bahuu raawwata: ijaaf ija, ilkaan ilkaan; seera guutummaatti haqa qabeessa ta'ee fi itti fayyadama dhuunfaa isaa eege. Garuu sadarkaa walootti hojiirra oolmaan isaa dhala namaaf hayyamamee ture, isaanis kanas ta'e sana Waaqayyoon caalaa haqa qabeessaa fi gaarii ta'u danda'u jedhanii yaaduudhaan balaaleffatan. Bu'aan isaas balaa, hammeenyi fi hafuurri fincilaan isaa hammaatee ummatoota warra dhihaa madda Kiristaanummaa qaban irratti ol'aantummaa qaba.

Mul . ————— Qulqullinni kun sochii amantii isaa fi itti fayyadama isaa addatti xoofoo Iqaarsitii irratti kan xiyyeffatedha. Sirna qulqulluu Yesus Kiristoosiin barsiisee fi qulqulla'e kana kabajuu dhabuun isaa adabbii walqixa adda ta'e argateera. Waaqni jaalalaa Waaqa haqaaf bakka kan kennu yoo ta'u yaadni murtii isaa ifatti namootatti mul'ata.

Lakkoofsa 7: “ *Akkuma ulfina of kennite, ulfina keessattis cuuphamte, akkasuma ishii dhiphisaa fi gadda isheef kennaa. Sababni isaas garaa ishee keessatti: Ani akka mootittii taa'een jira, ani dubartii abbaan manaa irraa du'e miti, gadda tokkollee hin argu! »*

Lakkoofsa 7 irratti hafuurri mormii jirenyaa fi du'aa calaqqiisa. Jirenyi balaa du'atiin hin tuqamne gammachuu, dhimma hin qabne, waan salphaa, gammachuu haaraa barbaaduudha. “Baabilon” Roomaa Phaaphaasi qabeenya jirenyi qananiin bitu barbaade. Akkasumas warra humna qabaniifi mootota irraa argachuuf, dhiifama cubbuu akka “indulgences”tti gurguruuf maqaa Yesus Kiristoositti fayyadamtee ammas itti fayyadamtii. Kun bal'ina madaallii firdii Waaqayyoo keessatti baay'ee ulfaataa ta'ee fi amma saayikolojii fi qaamaan araara gochuu qabdi. Badhaadhummaa fi qananiin kun arrabsamu Yesusii fi ergamoonni isaa wanta barbaachisaa ta'etti gammaduu isaanii gadhee jiraachuu isaanii irratti hundaa'a. Kanaaf, “ *dararaan* ” fi “ *gaddaan* ” “ *qabeenyaafi qananiin* ” abbootii amantii Kaatolikii Phaaphaasi Roomaa bakka bu'u.

Baabiloon hojii gowwoomsaa ishee keessatti, “ *Ani akka mootittii taa'een jira* ” jettee garaa ishee keessatti dubbatte; kan “ *mootota lafaa irratti mootummaa isaa* ” kan Mul.17:18 kan mirkaneessu. Akkasumas akka Mul.2:7 fi 20tti “ *teessoo* ” isaa Vaatikaan (vaticinate = raajii), Roomaa keessa jira. “ *Ani dubartii abbaan manaa irraa du'e miti* ”; abbaan manaa ishee Kiristoos inni haadha manaa isaati jette lubbuun jira. “ *Gaddaas hin argu* .” Fayyinni Mana Kiristaanaa ala hin jiru jette mormitoota ishee hundaan. Baay'ee irra deddeebitee waan dubbatteef amantee xumurte. Akkasumas bulchiinsi ishee bara baraan akka turu dhuguma mirkaneeffatteetti. Erga achi jiraattee Roomaan maqaan "magaalaa bara baraa" jedhu hin moggaafamnee? Kana malees, humnoota lafaa warra dhihaatiin deggeramuudhaan, namummaadhaan akka hin tuqamnee fi kan hin miidhamne jettee of amanuuf sababa gaarii qabdi turte. Akkasumas humna Waaqayyoo isa

tajaajiluu fi lafa irratti isa bakka bu'a jettee erga himtee booda humna Waaqayyoo hin sodaanne.

Lakkoofsa 8: “ *Sababa kanaan guyyaa tokkotti dha'ichi ishii, du'a, gaddaa fi beela ni dhufa, ibiddaanis in boba'a. Waaqayyo gooftaan inni ishee irratti murteesse jabaadha.* »

Keeyyatni kun fakkeessaa isaa hundaaf xumura godha: “ *sababa kanaan, guyyaa tokkotti* ”; isa Yesus ulfinaan itti deebi'u, “ *dha'ichi isaa ni dhufa* ” ykn, adabbiin Waaqayyoo ni dhufa; “ *du'a, gaddaafi beela* ” dhugaa dubbachuuf, wanti raawwatamu tartiiba faallaa ta'een. Guyyaa tokkotti beelaan hin duunu, kanaaf, tokkoffaa, “ *beela* ” hafuuraa buddeena jirenyaa dhabuudha innis bu'uura amantii amantii kiristaanaa ta'e. Sana booda “ *gadda* ” du'a namoota nutti dhihoo ta'anii, kanneen miira maatii waliin quoddannu agarsiisuuf uffatama. Dhumarrattis, “ *mindaan cubbuu du'a* , ” akka Rom.6:23 jedhutti, “ *duuti* ” *cubbamaa yakkamaa* sana rukuta . “ *Ibiddaanis ni boba'a* , ” akka beeksisa raajii Daani'elii fi Mul'ata keessatti irra deddeebi'amee jiruun. **Isheen mataan ishee uumamtoonni baay'een akka ibidda ishee irratti gubatan, haqa malee, haqa waaqummaa guutuu ta'een ofii isheetii ibidda keessatti akka badu taasifte.** “ *Gooftaan inni ishee irratti murteesse jabaadha* ”; yeroo sochii sossobaa raawwatutti amantiin Kaatolikii Maariyaam haadha Yesus bifaa mucaa xinnoo isheen harkatti qabatte qofaan mul'atte waaqeffachaa turte. Gama kanaan sammuu dhala namaa kan miira namaa kakaasu hawwate. Dubartii, kana caalaas haadha, amantiin akkam nama tasgabbeessu ta'e! Garuu sa'atii dhugaati, Kiristoos inni itti murteesse ulfina Waaqayyoo isa hundumaa danda'uun amma mul'ateera; humni waaqummaa Yesus Kiristoos inni haguuggii isaa baase kun immoo isa balleessa, dheekkamsa haaloo ba'uu namoota gowwoomfamaniif dabarsee kenna.

Lakkoofsa 9: “ *Mootonni biyya lafaa warri ishee wajjin saalqunnamtii raawwachuu fi qananiitti raawwatan hundinuu, aarri ishee gubatu yommuu argan, waa'ee ishee in boo'u, ni boo'u.* »

Caqasni kun amala " *mootota biyya lafaa ejjaafi qananiitti of kennan* ." Mootota, pirezidaantota, abbootii irree, geggeessitoomni saboota milkaa'inaafi sochii amantii Kaatolikii guddisan hundi, akkasumas rakkina isa dhumaa keessatti murtoo eegdota Sanbataa ajjeesuu raggaasisan hunda kan hammatanidha. Isaan “ *aarri ishee gubatu yommuu argan waa'ee ishee ni boo'u, ni boo'u* .” Mootonni lafaa haalli sun akka isaan irraa siqsee argu beekamaadha. Kana booda nama tokkollee hin geggeessan, ibidda Roomaa midhamtoota gowwoomfamaniin qabsifame, meeshalee haaloo ba'uu waaqummaa raawwatan qofa hubatu. Imimmaan fi boo'ichi isaanii kan sirrii ta'u, gatiwwan addunyaa gara aangoo olaanaatti isaan geessan tasa kufaa jiraachuu isaaniiti.

Lakk . Rakkoo ! Magaalaa guddittii, Baabilon, magaalaa jabaa! Sa'atii tokkicha keessatti firdiin kee dhufeera! »

“Magaalaan bara baraa” ni duuti, ni guba, *mootonni lafaa immoo* Roomaa irraa fagaatu. Amma hiree isaa quoddachuu akka qaban sodaatu. Wanti ta'aa jiru, **isaaniif , balaa** guddaa ta'a : “ *Rakkoo! Rakkoo ! Magaalaa guddittii, Baabiloon ,* ” wayyoo yeroo lama irra deddeebi'amee, “ *kuftee jirti, kufte, Baabiloon guddittii .* ” “ *Magaalaan jabaa!* ” » ; humna guddaa waan qabduuf, dhiibbaa geggeessitoota saboota Kiristiyanaa irratti gooteen addunyaa bulchaa turte; sababa walitti

hidhamiinsa Waaqayyoon balaaleffate kanaan, mootiin Luwiis 16ffaa fi haati warraa isaa lammii Oostiriyya Marii-Antoonette, akkasumas deeggartoonni isaanii, miidhamtoota "rakkina guddaa" ta'an, akkuma The Spirit labseetti, iskaafooldii giilootiin *kan* yaabbatan , Mul.2:22-23 keessatti. “ *Sa'atii tokkotti firdiin kee dhufe!*” » ; deebi'ee dhufuun Yesus yeroo dhuma biyya lafaa argisiisa. Qormaanni inni dhumaa “*sa'atii*” fakkeenyaa Mul.3:10 irratti raajii dubbatame kan mallatteesse yoo ta'u, garuu haalli amma jiru guutuun akka duubatti deebi'uuf Yesus Kiristoos mul'achuun isaa gahaa ta'a, yeroo kanas, “ *sa'atii tokko* ” jecha jechaatti ni ta'a jijiirama ajaa'ibaa kana argachuuf gahaadha.

Lakkoofsa 11: “ *Daldaltoonni biyya lafaa kana booda namni fe'umsa isaanii hin bitu waan ta'eef, waa'ee ishee ni boo'u, ni gaddas.* ”

Hafuurri yeroo kana “ *daldaltoota lafaa* ” irratti kan xiyyeffate yoo ta'u, keessumaa hafuura daldalaan Ameerikaa kan namoota lubbuun hafan guutummaa lafaa keessatti fudhataman irratti xiyyeffata akkuma qorannoo boqonnaa darbe 17 keessatti ibsame. Isaanis “ *sababa isheettiin boo'anii gaddanis, kana booda namni fe'umsa isaanii hin bitu ; ...* ”. Keeyyatni kun yakka jaalala Pirootestaantoonni amantii Kaatolikii inni gaddaa jiruuf qaban jala sarara , *kanaanis* fedhii dinagdee irraa kan ka'e dhuunfaan *itti* maxxanuu isaanii ragaa ba'a . Achiis, faallaa kanaatiin, hojiin haaromsaa Waaqayyoon yakka Kaatolikii phaaphaasi Roomaa balaaleffachuu fi dhugaawwan hubataman deebisuuf akka kaase; waan haaromsitoonni dhugaa bara isaaniitti hojjetan kan akka Piyeer Vaaldoo, Joon Wiikiliif fi Maartiin Luuter. Daldaltoonni kun sochii daldalaan isaaniitiin of badhaadhina argachuuf qofa waan jiraataniif, gatiiwwan jaallatan ija isaanii durattii akka caccabaa jirus gadda guddaadhaan argatu; daldala hojjechuun gammachuu jiraachuu isaanii gabaabsee ibsa.

Lakkoofsa 12: “ *fe'umsa warqee, meetii, dhagaa gati jabeessa, luqqisii, quncee talbaa, diimaa, silkii, diimaa, muka mi'aawaa gosa hundumaa, meeshaalee gosa hundumaa gaanfa gaanfa irraa, gosa hundumaa irraa meeshaalee muka baay'ee gatii guddaa qaban, naasaa, sibiilaa fi marbiliirraa hojjetaman ,* .

Meeshaalee addaa addaa kanneen bu'uura amantii waaqa tolfamaa waaqeffanna Roomaa Kaatolikii ta'an tarreessuun dura, qabxii addaa amantii dhugaa Yesus Kiristoos barsiise kana asitti nan yaadadha. Innis dubartii Samaariyaa sanaaf akkas jedhee labsee ture, “ *Dubartii,* ” Yesus akkas jedheen, “ *na amanaa, yeroon gaara kana irrattis ta'e Yerusaalemitti abbaan itti sagadan dhufaa jira. Waan hin beekne ni waaqeffatta; fayyinni Yihudoota irraa waan dhufuuf waan beeknu waaqeffanna . Garuu sa'atiin waaqeffattoonni dhugaa hafuuraa fi dhugaadhaan Abbaa itti waaqeffatan dhufaa jira, ammas dhufiera; sababni isaas waaqeffattoota Abbaan barbaadu isaan kana waan ta'eef. Waaqayyo Hafuura waan ta'eef warri isa waaqeffatan hafuuraa **fi dhugaadhaan** **isa waaqeffachuu qabu** .* (Yohaannis 4:21-23). ” Egaa, amantiin dhugaan meeshaa ykn meeshaa kamiyyuu hin barbaadu, sababiin isaas haala sammuu qofa irratti kan hundaa'e waan ta'eef. Kanarraa kan ka'es, amantiin dhugaa kun addunyaa araadaa fi hattuuf fedhii xiqqoo qaba, sababiin isaas, hafuuraan, warra filataman malee eenyuun iyyuu hin badhaadhessa. Filattooni Waaqayyoon hafuuraan waaqeffatu, kanaaf yaada isaanii keessatti, garuu, **dhugaadhaan** , kana jechuun

yaadni isaanii ulaagaa Waaqayyo agarsiise irratti ijaaramuu qaba. Wanti ulaagaa kanaan ala jiru kamiyuu gosa waaqa tolfamaa waaqeffannaa waaqa tolfamaa waaqeffannaa waaqa tolfamaa kan Waaqayyo dhugaan akka waaqa tolfamaatti itti tajaajiluudha. Yeroo injifanno isheetti Roomaan Rippabilikaan amantii biyyoota mo'amanii fudhatte. Akkasumas, barreeffamoonni amantii isaa baay'een isaanii madda Giriikii kan ta'an si'a ta'u, kunis qaroomina guddaa bara durii isa jalqabaa ture. Bara keenyatti, bifa phaaphaasiitiin, hambaan kun hundinuu "qulqulloota" haaraa "Kiristaana" wajjin walitti makamee arganna, ergamoota Gooftaa 12 irraa eegalee. Garuu, abboommii Waaqayyoo isa lammaffaa kan gocha waaqa tolfamaa waaqeffachuu kana balaaleffatu hamma ukkaamsuutti waan deemeef, amantiin Kaatolikii waaqeffannaa fakkiwwan bocaman, dibaman, ykn mul'ata jinniwwanii keessatti mul'atan itti fusiiisa. Kanaaf sirna waaqeffannaa isaa keessatti waaqolii tolfamoo bocaman kanneen boca fudhachuuf meeshaalee barbaadan kana kan argannu; meeshaalee Waaqayyo ofii isaatii tarree isaanii dhiyeessu: "...; ... *fe'umsa warqee, meetii, dhagaa gati jabeessa, luqqisii, quncee talbaa gaarii, diimaa, silkii, diimaa, muka mi'aawaa gosa hundumaa, gaanfa gosa hundumaa, meeshaalee gosa hundumaa muka baay'ee gatii guddaa qaban, sibiila diimaa, sibiilaa fi marbiliirraa hojjetaman,...*" . " Warqee, meetii, dhagaa gati jabeessa, fi meeshaaleen gatii guddaa qaban " " waaqa masaraawwan " mootii phaaphaasii Daan.11:38. Itti aansuudhaan, " *diimaa fi diimaa* " ejituu Baabilon Guddittii Mul.17:4; " *warqee, dhagaa gati jabeessa fi luqqisii* " faaya isheeti ; " *quncee talbaa gaarii* " qulqullummaa isaa kan argisiisudha, akka *Mul* . Meeshaaleen biroo caqafaman kanneen isheen waaqolii tolfamoo ishee irraa boctee hojjetteedha. Meeshaaleen qananiin guutaman kun, waaqeffannaa Kaatolikii waaqa tolfamaa waaqeffatu sadarkaa olaanaa qabu ibsu.

Lakkoofsa 13: " *siinamoomii, mi'eessituwwan, urgooftuu, miira, ixaana, wayinii, zayita, daakuu gaarii, qamadii, re'oota, hoolota, fardeen, gaarii konkolaataa, fooniifi lubbuu namootaa.* »

Kan " *urgooftuu, . kan miira, ixaana, wayinii fi zayitaa,* " kan caqasame sirna amantii isaa kan argisiisu dha. Wantoonni biroon soorataa fi meeshaalee kan agarsiisan bulchiinsa Solomoon ilma Daawit, ijaarsa mana qulqullummaa isa jalqabaa Waaqayyoof ijaarame, akka 1Mootota 4:20 hanga 28. Haala kanaan hafuurri yaalii isaa seeraan ala ta'uun isaa balaaleffata ijaarsa " *mana qulqullummaa Waaqayyoo* " isa inni " *arrabsu* ", Mul.13:6 keessatti, fi inni " *kuffisu* ", Dan.8:11 keessatti deebisee baay'isuu. Sirrummaa dhuma keeyyatichaa, " *qaamaa fi lubbuu namootaa* " ilaachisee, walta'iinsa isheen mootota isheen waliin qooddattu, seeraan ala, aangoo yeroo wajjin qabdu balaaleffata. Maqaa Kiristoosiin gocha jibbisiisoo kan akka garbummaa, dararaa fi uumamtoota Waaqayyo ajjeesuu amantiidhaan qajeelchite; waan Waaqayyo damee amantii keessatti ofii isaatiif kuufame; kunis hamma inni gocha isaa jechoota kanaan gabaabsee ibsutti: " *dhiigni warra lafa irratti ajjeefaman hundumaa ishee keessatti argame* ", boqonnaa kana lakkoofsa 18 irratti 18. Caqasee " *lubbuu namootaa* », Waaqayyo isatti maxxansa " *lubbuuwwan* " sochii isaa fi amantii sobaa fakkeessuudhaan seexannitti dabarfaman dhabuu .

Yaadachiisa : Macaafa Qulqulluu fi yaada waaqaa keessatti jechi " *lubbuu* " jedhu nama tokko gama hundaan, qaama foonii fi yaada sammuu ykn saayikii,

sammuu fi miira isaa agarsiisa. Tiyoorii "lubbuu" akka elementii jirenyaatti dhiyeessu, kan yeroo du'u qaama irraa of adda baatee fi lubbuun hafu, ka'umsa qulqulluu Giriikii kan warra ormaa ti. Kakuu moofaa keessatti Waaqayyo "lubbuu dhiiga waliin" uumama namaa ykn bineensota isaa adda baasee ibsa: Lew.17:14: "**Lubbuun foon hundumaa dhiigni isaa isa keessa jiru waan ta'eef.** Kanaaf ani ijoollees Israa'eliin, Dhiiga foon kamiiyyuu hin nyaatinaa; **lubbuun foon hundumaa dhiiga isaa waan ta'eef**: namni isa nyaate ni murama. ." Akkasitti ilaalcha faallaa yaadota Giriikii gara fuula duraa fudhatee yaada falaasama ummatoota ormaa gidduutti dhalatan irratti agarsiisa macaafa qulqulluu qopheessa. Jirenyi namaa fi bineensotaa hojii dhiigaa irratti hirkata. Dhiigni dhangala'ee, ykn ukkaamfamuudhaan xuraa'ee, kana booda sammuu dabalatee elementoota qaama foonii, deeggarsa yaadaaf oksijiinii hin dhiyeessu. Akkasumas inni lammafaan oksijiinii yoo hin arganne, qajeelfamni yaadaa ni dhaabata, sadarkaa dhumaan kana booda wanti lubbuun hafu hin jiru; yoo ta'u baate yaadanoo walnyaatinsa "lubbuu" du'e yaada bara baraa Waaqayyoo keessatti "du'aa ka'uu" isaa gara fuula duraa ilaalcha keessa galchuun, yoom "du'aa kaasa" ykn, yoom "deebisee kaase" jedha dhimmi isaa, jirenya bara baraaaf yookaan badiisa murtaa'aa "du'a lammaffaa".

Lakkoofsa 14: " *Firiin lubbuun kee hawwite si irraa fagaateera; wantoonti micciiramoo fi babbareedoo ta'an hundinuu si jalaa badaniiru, lammata hin argattu.* »

Waan caqasa darbe keessatti ibsame mirkaneessuuf, Hafuurri "fedhii" Roomaa phaaphaasi "lubbuu" ishee, dhuunfaa ishee sossobaa fi gowwoomsaa ta'etti lakkaa'a. Dhaaltuu falaasama Giriikii kan ta'e amantiin Kaatolikii gaaffii lubbuun bineensotaa fi namoota lafa haaraa irratti argamanitti maddisiisuu kan gaafate isa jalqabaati. Dhugaa dubbachuuf gaaffiin deebii isaa qaba; innis filannoo gocha gargaaraa sirrii ta'e irratti hundaa'a: namni lubbuu hin **qabu**, lubbuu waan **ta'eef**.

Hafuurri bu'aa du'a dhugaa isa inni hundeessee fi mul'ise Lal.9:5-6-10 keessatti gabaabsee ibsa. Bal'inni kun barreeffamoota gamtaa haaraa keessatti hin haaromfamu. Kanaaf, Macaafa Qulqulluu guutuu qo'achuun barbaachisaa akka ta'e ni argina. " *Babilon* " kan *balleeffamte* " *firi lubbuun ishee hawwite* " fi " *wantoota micciiramoo fi ulfina qabeessa* " dinqisiifattee fi barbaadde bara baraan " *dhabdee* " ta'a. Garuu Hafuurri akkas jechuun ibsa: " *isiniif* "; sababni isas, warri filataman, ishee irraa adda ta'ee, dinqisiifanna dinqiiwwan Waaqayyo isaaniif quodu, bara baraan, dheeressuu ni danda'u.

Lakkoofsa 15: " *Daldaltooni wantoota kanaa, warri ittiin badhaadhan, dhiphina isaa sodaataniiru; ni boo'u, ni gaddas,* "

Lakkoofsa 15 hanga 19tti Hafuurri " *daldaltoota ittiin badhaadhan* " irratti xiyyeefata. Irra deddeebiin ibsa " *sa'atii tokko keessatti* " jedhu irratti xiyyeefannoon akka kenname mul'isa, boqonnaa kana keessatti si'a sadii irra deddeebi'ame, akkasumas iyya " *Wayyoo! Rakoo!* ". Lakkooftsi 3 mudaa kan hin qabne ta'u agarsiisa. Waaqayyo kanaaf cichee, amala labsii raajii isa hin deebine mirkaneessuuf; adabbiin kun fiixaan ba'iinsa waaqummaa isaa hundumaan ni raawwatama. Iyya, " *Wayyoo! Rakoo!* ", daldaltootaan kan furguggifame, iyya akekkachiisaa warri filatamoo isheetiin Mul. 14:8 irratti

baname ni deebisa: “ *Isheen kufteetti! Kufte ! Baabilon Guddittii .* ” Daldaloonni kun “ darara isaa *sodaachuun* ” *fagoodhaa* badiisa isaa ilaalu . Akkasumas firii dheekkamsa haqaa Waaqayyoo isa jiraataa kana sodaachuun isaanii sirrii dha, sababiin isaas badiisa isaa gaabbuun buufata isaa keessa of kaa’u, dabaree isaaniis dheekkamsa namaa ajjeesaa warra gowwoomsaa amantii jajjabina hin qabneen ni balleeffamu. Keeyyatni kun milkaa’ina Waldaa Kaatolikii Roomaatiff itti gaafatamummaa guddaa dantaan daldalaan akka qabu akka hubannu nu taasisa. “ *Daldaloonni* ” sagaagaltuu fi murtoo gara jabeessa fi abbaa irree ishee hamaa ta’e kan deeggaran, fedhii maallaqaa fi qabeenya badhaadhina irraa kan ka’e qofa ture. Miidhaa inni baay’ee jibbisiisoo ta’e hunda ija jaamsaniiru, hiree isaa isa dhumaamooddachuuus isaaniif mala. Fakkeenyi seenaa kan ilaallatu lammilee Paaris bara mootii Firaansis 1ffaa fi isa booda jalqaba Haaromsaa irraa eegalee amantii Kaatolikii amantii Haaromfame irratti gama fudhatan ilaallata .

Lakkoofsa 16: “ *In jedha: Wayyoo! Rakkoo ! Magaalaa guddittii, quncee talbaa gaarii, diimaa fi diimaa uffatte, warqee fi dhagaa gati jabeessa fi luqqisiidhaan faayamte! Sa'aatiin tokko keessatti qabeenyi hangana ta'e barbadaa'e!* »

Keeyyatni kun galma ta’e ni mirkaneessa; “ *Baabilon guddittii, quncee talbaa, diimaa fi diimaa uffatte* ”; halluu uffataa, sababni isaas loltoonni Roomaa qoosaa turan uffataa “ *diimaa* ” jedhamuun garba Yesusitti kan haguugan waan ta’ee. Hiika Waaqayyo gocha isaaniif kenne tilmaamuun hin danda’amne: akka miidhamaa araaraatti, Jesus cubbuu filatamoo isaa kan halluuwwan, *diimaa ykn diimaa kanaan moggaafame ta'e* , . akka Isa.1:18tti. “ *Sa'aatiin tokko* ” Roomaa, phaaphaasiis ishee fi abbootii amantaa ishee balleessuuf gahaa ta’a, erga Jesus Kiristoos inni du’a filatamoo isaa ittisuuf dhufu ulfinaan deebi’ee booda. Qormataa isa dhumaam kana keessatti amanamummaan isaanii garaagarummaa hundumaa waan fiduuf, Waaqayyo keessumaa amantii isaanii fi amanannaagutuu isa irratti kaa’uu barachuu qaban cimsuuf maaliif akka ciche hubachuu dandeenya. Yeroo dheeraaf namni badiisni akkasii “ *sa'aati tokkotti* ” dinqii ta’uu isaa fi kanaaf akkuma Sodoomii fi Gomoraatti kallattiin gidduu seenuu Waaqayyoo ta’uu isaa qofa amansiisuu danda’at ure. Bara keenya yeroo namni ibidda niwukilaraa of danda’e kana keessatti kun kan nama ajaa’ibu xiqaadha.

Lakkoofsa 17: “ *Warri balaliistota gara iddo kanaa deeman hundinuu, warri doonii oofan hundinuu, warri galaana irratti hojjetan hundinuu fagoo dhaabbatan,* ”

Keeyyatni kun keessumaa “ *warra galaana fayyadaman, balaliistonni, dooniwwan gara iddo kanaatti deeman, hundi isaanii fagootti eegaman* ” irratti xiyyeefata. Fedhii mootonni of duroomsuuf qabanitti fayyadamuudhaan ture waldaan phaaphaasiis mataan ishee kan badhaate. Lafa dhiironni hin beekne hanga yeroo tajaajiltoonni ishee Kaatolikii maqaa Jesus Kiristoosiin ajjeechaa suukaneessa uummata irratti raawwatanitti argamanitti mo’amuu ni deggertee fi qajeelchiteetti. Kun irra caalaa Ameerikaa Kibbaa fi imala dhiigaan guutame kan Jeneraal Korteesiin durfamu ture. Warqueen naannolee kana irraa baafame mootota Kaatolikii fi Phaaphaasiis waliin ta’an badhaadhessuuf gara Awurooppaatti deebi’e. Kana malees, gama galaanaatiin cichuun, akka sirna “ *bineensa galaana*

keessaa ka'u "tti walitti dhufeenyi inni "dooniiwwan" waliin qabu badhaadhina waloo isaaniif akka cime nu yaadachiisa.

Lakk . »

"Magaalaa kamtu akka magaalaa guddittii turte? » dooniiwwan yeroo "aarri ibidda ishee" argan iyyu. Deebiin isaa saffisaa fi salphaadha: tokkollee hin jiru. Sababni isaas magaalaan tokkollee aangoo hamma kana walitti qabdee hin jiru, siiviilii akka magaalaa impaayera, sana booda amantii erga bara 538. Kaatolikii Raashiyaa amantiin Ortodoksii Bahaa itti dide irraa kan hafe biyyoota pilaaneetii kanarra jiran hundaaf ergamaa jira. Chaayinaanis erga isa simatte booda loltee ari'atte. Garuu har'as guutummaa warra dhihaa fi caalmaa ishee Ameerikaa, Afrikaa fi Awustiraaliyaa irratti ol'aantummaa qaba. Addunyaa irratti iddo turistii amantii isa jalqabaa yoo ta'u daawwattoota addunyaa mara irraa hawwatudha. Gariin "diigama durii" arguuf dhufu, kaan immoo bakka Phaaphaasichi fi kaardinaalonni isaa jiraatan ilaaluuf achi deemu.

Lakkoofsa 19: "Isaanis biyyee mataa isaaniitti darbatanii, boo'anii, gaddanis, iyyan, "Waayyoo! Rakkoo! Magaalaan guddittii, warri doonii galaana irra qaban hundinuu badhaadhina isheetiin itti badhaadhan, sa'atii tokkotti diigamte! »

Kun irra deddeebi'uu sadaffaa ibsitoonni kanaan duraa hundi walitti fidaman, akkasumas qulqullinni "sa'atii tokko keessatti, ni diigame" jedhudha. "Magaalaa guddittii warri galaana irra doonii qaban hundinuu badhaadhina isheetiin dureeyyii ta'an." Himannaan baay'ee ifa ta'a, dhugumatti karaa badhaadhina sirna phaaphaasiitiin abbootiin doonii galaanaa badhaadhina addunyaa gara Roomaatti fiduudhaan kan dureeyyii ta'an. Roomaan badhaadhina ishee kan argattu qabeenya mormitoota ishee michuu ishee bara baraa, humna mootii siiviilii, baallee ishee hidhatee jiruun ajjeefaman quoddachuu ishee irraati. Akka fakkeenyaa seenaa tokkootti du'a "Templars" qabna, qabeenyi isaanii gonfoo Philippe Le Bel fi abbootii amantaa Kaatolikii Roomaa gidduutti quodame. Boodarra kun "Pirootestaantoota" ta'a ture.

Lakkoofsa 20: "Waaqa, isheetti gammadi! Isin immoo qulqulloonni, ergamotootaa fi raajota, gammadaa! Waaqayyo ishee irratti murteessuu isaatiin haqa siif godheera. »

Hafuurri jiraattota samii fi qulqulloonni dhugaa, ergamotootaa fi raajota lafaa, badiisa Baabiloon Roomaatiin akka gammadan afeera. Kanaaf gammachuun dhukkubbii fi gidiraa isheen hoijettooni Waaqa dhugaa akka dandamatian gochuu ykn barbaadde waliin wal madaala, filatamtoota dhumaa Sanbata qulqulla'eef amanamoo ta'an ilaachisee.

Lakkoofsa 21: "Ergamaan jabaan tokko dhagaa akka dhagaa daakuun guddicha fakkaatu fiudhee galaana keessatti darbatee, "Baabilon magaalaa guddittiinis akkasitti hammeenyaan in darbamti, kana boodas hin argamtu" jedhee galaana keessatti darbate. »

Roomaa "dhagaa" wajjin wal bira qabuun yaada sadii argisiisa. Tokkoffaa, phaaphaasiin kan dorgomu Yesus Kiristoos isa ofii issaatii "dhagaa" Daan 2:34 keessatti fakkeeffame: "Isin ilaalaat turtan, dhagaan tokko gargaarsa harka kamiinuu malee hiikamee, miila sibiilaa fi suphee rukute fakkii, caccabsee isaan cabse. » Lakkoofsi Macaafa Qulqulluu biroonis mallattoo "dhagaa" kana

Zak.4:7; “ *golee guddaa* ” Faar.118:22; Mat.21:42; fi Hojii Ergamootaa.4:11: “ *Yesus dhagaa isin warri ijaartan bira gattee* , *inni angafa golee ta'e dha* ”. Yaadni lammaffaan ergamaa “ *Pheexiroos* ” bakka bu'uuf jecha phaaphaasi kan agarsiisudha ; sababni inni guddaan “ *milkaa'ina dhaabbilee isaa fi milkaa'ina mala isaa* ”, wantoota Waaqayyo Dan.8:25 keessatti balaaleffate. Ergamaan Pheexiroos mataa Waldaa Kiristiyaanaa ta'ee waan hin beekneef kun caalaatti kan ta'e sababni isaas maqaan kun gara Yesus Kiristoos ofii isaatii waan ta'eef. Kanaaf “ haxxummaan ” phaaphaasiis “ *soba* ” dha . Yaadni sadaffaan maqaa cimina amantii phaaphaasi, baasilika isaa beekamaan “ *Qulquulluu Pheexiroos Roomaa* ” jedhu kan ilaallatu yoo ta'u, ijaarsi isaa baay'ee qaala'aa ta'een gurgurtaa “ *indulgences* ” kan ija monoksummaa haaromsaa Maartin Luuter duratt Isa mul'ise. Ibsi kun yaada lammaffaaj wajjin walitti dhiyeenyaan kan walqabatu ta'ee hafa. Bakki Vaatikaan akka bakka awwaalchaa tajaajila ture garuu awwaalli Pheexiroos Ergamaa Gooftaa jedhamee tilmaamamu dhugaa jiru keessatti kan “ *Siimoon Pheexiroos falfalaa* ” waaqeffataa fi luba waaqa bofaa Iskulaapiyoos jedhamu ture.

Bara keenyatti yoo deebinu, Hafuurri “ *Baabiloon* ” Roomaa irratti raajii dubbata. Gara fuulduraatti badiisa isaa fakkii “ *dhagaa daakuun guddicha* ” “ *dhagaa* ” “ *ergamaan tokko galaanatti darbatu* ” wajjin wal bira qaba. Fakkeenyaa kanaan, himannaa Mat.18:6 irratti adda baafame Roomaa irratti dhiheesee: “ Namni tokko ijoollee natti amanan kana keessaa tokko yoo arrabse, *dhagaan daakuun morma isaa irratti utuu fannifamee isaa gaarii ta'a . mill, . gara jala galaanaattis darbadhu* . Dhimma isaa irrattis, isheen namoota xixiqqoo isatti amanan kana keessaa tokko qofa osoo hin taane, tuuta hedduu hin qaanessine. Wanti tokko mirkanaa'aa ta'ee hafa, innis al tokko “ *diigamee, lammata hin argamu* ”. Amma booda nama tokkollee hin miidhu.

Lakkoofsa 22: “ *Sagaleen warra qodaa, warra muuziqueessitootaa, warra shubbisaa fi warra xurumbaa dhageessisan kana booda isin gidduutti hin dhaga'amu, ogeessi ogummaa kamiyyuu isin gidduutti hin argamu, 'kana booda sagalee dhagaa daakuun isin keessa jiru hin dhaga'u mama, '* .

Sana booda Hafuurri sagalee muuziqaa kan dhiphina dhabuu fi gammachu jiraattota Roomaa ibsu kaasa. Erga barbadaa'anii booda achitti hin dhaga'aman. Miira hafuuraatiin ergamtoota Waaqayyo kan dubbiin isaanii sagalee muuziqaa “ *warra shubbisaa ykn xurumbaa* ” taphachiisan wajjin wal fakkaatuun dhaga'ame agarsiisa ; fakkii Mat.11:17 irratti fakkeenyaa kennname. Akkasumas “ *sagalee* ” ogeeyyiin harkaa ajaja hojii garmalee fe'amaniin godhan ni kaasa, sababiin isaas magaalaa durii tokko irraa “ *sagalee dhagaa daaku* ” *kan midhaan midhaanii ciruuf, ykn qarachuuf garagale dabalatee “ sagalee ” sochii ogummaa qofatu ba'a ture meeshaalee muraa akka cilee fi cirracha, cirrachaa fi billaa; kun, duraanuu Baabilon Kaldoottaa durii keessa, akka Er.25:10tti.*

Lakkoofsa 23: “ *Saboонни hundinuu waan ta'aniif, daldaltoонни keessan lafa kana irratti warra gurguddoo waan turaniif, kana booda ifa ibsaa isin gidduutti hin ifu, sagalee misirroo fi haadha manaas isin gidduutti hin dhaga'amu falfala keetiin sossobamtee , .* ”

“ *Kana booda ifni ibsaa mana keessan keessatti hin ifu.* » Afaan afuuraatiin hafuurri Roomaa akka Waaqayyootti dhugaa beekuuf kana booda ifni

Macaafa Qulqulluu akka hin dhufne carraa ibsitee akka hin dhufne akeekkachiisa. Fakkiiwan Er.25:10 irraa irra deddeebi'aman garuu " *faarfannaan misirroo fi misirroo* " asitti " *sagalee misirroo fi misirroo kana booda mana keessan keessatti hin dhaga'amne* " ta'u. Hafuuraan, isaanis sagalee waamicha Kiristoosii fi Walgahiin isaa Filatame lubbuuwwan bade akka jijiiramanii fi fayyaniif godhaniidha. Carraan kun bara baraan, erga diigamee booda ni bada. " *Daldaloonni kee lafa kana irratti warra gurguddoo turan* ." Roomaan amantii Kaatolikii ishee ummatoota lafaa hedduutti babal'isuu kan dandeesse namoota gurguddoo lafaa sossobuu isheetiin ture. Bakka bu'ota daldala amantii ishee ta'uun isaan fayyadamte. Bu'aan isaas " *saboонни hundinuu falfala keetiin gowwoomfamaniiru* ." Asitti Waaqayyo tuuta Kaatolikii " *enchantments* " jechuun waaqeffannaa waaqeffannaa waaqolii tolfamoo falfaltoota hamaa fi falfaltoota amala ta'e jedhee waama. Dhugaadha, foormulaa foormalistii irra deddeebi'amee, irra deddeebi'uu waa'ee hin baafne fayyadamuudhaan, amantiin Kaatolikii uumaa Waaqayyoof bakka xiqqoo akka of ibsu dhiisa. Inni akkas gochuuf illee hin yaalu, sababiin isaas Dan.11:39 keessatti " *waaqa ormaa* " isheef maxxansee akka garbittii ishee gonkumaa hin beekne; kanaaf "viikaar Ilma Waaqayyoo", maqaa Phaaphaasii, kanaaf bakka bu'aa isaa miti. Keeyyatni itti aanu sababa isaa ni ibsa.

Lakkoofsa 24: " *dhiigni raajotaa fi qulqullootaa fi warra lafa irratti ajeeefaman hundumaas ishee keessatti waan argameef*. »

"... *akkasumas dhiigni raajotaa, kan qulqullootaa waan keessa argameef*": Seenaan ishee keessatti gara jabeessa, kan hin jijiiramne, kan miira hin qabnee fi gara jabeessa, Roomaan dhiiga miidhamtoota ishee keessaa karaa ishee tolfattee jirti. Kun Roomaa waaqa tolfamaadhaaf dhugaa ture garuu Roomaa phaaphaasii kan moottoni mormitoota ishee akka ajeesan taasisseef, tajaajiltoota Waaqayyoon ibsaman kanneen uumama seexanaa ishee balaalefachuuf ija jabaatan. Gariin Waaqayyoon eegamaniiru kan akka Valdo, Wyyclif fi Luther, kaan immoo hin eegamnee fi jirenya isaanii wareegamtoota amantii ta'anii, ulee, bilookii, utubaa ykn fannoo irratti xumuran. Gochi isaa murteessaan akka dhaabbatu arguuf abdiin raajii jiraattota samii fi qulqulloota lafaa dhugaa qofa gammachiisuu danda'a. "... *fi warra lafa irratti ajeeefaman hundumaa keessaa* ": Namni murtii kana kennu waan inni dubbatu ni beeka, sababiin isaas inni erga Roomaan bara 747 Dh.K.D hundeeffamtee kaasee gocha ishee hordofaa ture. Haalli addunyaa bara dhumaa firii dhumaa saboota lafaa kanneen biroo warra Lixa mo'ataa fi ol'aantummaa qabataniin baatanidha. Roomaan mootii yeroo sanatti rippabilikaan ummatoota lafaa isheen bitte nyaatte. Moodeelli hawaasa kanaa kan waggoota 2000 Kiristaanummaa dhugaa fi sobaa ta'ee hafeera. Sana booda Roomaan waaqa tolfaamaa, Roomaan phaaphaasii fakkii nagaa Kiristoos balleessuun moodeela silaa ummatootaaf gammachuu fidu dhala namaa irraa fudhate. Qalma duuka buutota hoolaa dhugaa Yesus Kiristoos qajeelchuudhaan, waldhabdee amantii dhala namaa gara waraana addunyaa sadaffaa duguuggaa sanyii sodaachisaa ta'etti geessuuf karaa baneera. Sababa malee miti, seera qoonqoo cicciruu gareewwan hidhattoota Islaamaatiin ifatti kan mul'isudha. Jibbi Islaamummaa kun lola waraana fannoo Urban II in Adoolessa 27, 1095 Clermont-Ferrand irraa jalqabeef deebii booda ta'eedha.

Mul'ata 19: Lola Armaagedoon Yesus Kiristoos

Lakkoofsa 1: “ *Kana booda sagalee guddaa tuuta baay'ee samii irratti, “Aleluya! Fayyinni, ulfinni, humni kan Waaqa keenyaati.* ”

Boqonnaa 18 isa darbe irraa itti fufuun, filatamtoonni furamanii fi fayyan samii irratti of argatu, “ *maqaa haaraa* ” kan uumama isaanii isa haaraa samii agarsiisu baattoota. Gammachuun fi gammachuun ni bulcha ergamoonni samii amanamoo ta'an fayyisaa Waaqayyoo ol ni kaasu. Kun “ *tuuta "numerous "* ” “ *tuuta namni tokkollee lakkaa'uu hin dandeenye* ” Mul.7:9 irratti caqasame irraa adda . Innis walitti qabama ergamoota Waaqayyoo qulqulloota samii kanneen “ *ulfini* ” isaa ol kaasan bakka bu'a sababiin isaas lakkoofsa 4 irratti, filataman lafa irraa “ *jaarsolii 24* ” fakkeeffaman deebii ni kenuu, yaada dubbatameef cichuu isaaniis ni mirkaneessu, akkas jechuudhaan: “ *Ameen!* » Kana jechuun: Dhuguma!

Tartiiba jechoota “ *fayyina, ulfini, humna* ” jedhan loojikii isaa qaba. “ *Fayyinni* ” filatamtoota lafa irraa fi ergamoota qulqullootaa Waaqayyoo uumaa isa isaan fayyisuuf “ *humna* ” waaqummaa isaa waamee diinota waloo balleessuuf “ *ulfini* ” kennaniif kennname.

Lakkoofsa 2: “ *murtiin isaa dhugaa fi qajeelaa waan ta'eef; sababni isaas, ejjituu guddittii halalummaa isheetiin lafa balleessite sanatti murteessee jira, dhiiga tajaajiltoota ishee harka isaa irraa gaafachuudhaan haaloo ba'eera.* »

Qondaaltonni filataman dheebuu dhugaa fi haqa dhugaa waliin qaban amma guutummaan guutuutti quufuu fi guutamuun isaanii ni yaadatama.

Maraatummaa jaamaa isaa keessatti dhalli namaa Waaqayyo irraa addaan cite ulaagaa haqaa isaa lallaafachuudhaan ummatoota dhumaatiif gammachuu fiduu danda'a jedhee yaade; hammeenya qofatu filannoo kanatti fayyadamee akkuma gaangrene qaama dhala namaa guutuu weerare. Waaqayyo gaarii fi gara laafessa ta'e " *Baabloon guddittii* " irratti murtii kenneen, namni du'a kenu du'aan rakkachuu akka qabu argisiisa. Kun gocha hammeenya osoo hin taane, gocha haqaati. Haala kanaan, kana booda yakkamaa adabuu yeroo hin beekne haqni jal'ina ta'a.

Lakkoofsa 3: " *Isaanis yeroo lammataa, "Haleluya! ...aarri isaas bara bараan ol ka'a.* »

Fakkiin kun nama dogoggorsa, sababiin isaas " *aarri* " ibidda Roomaa balleesse irraa ba'e erga diigamtee booda ni bada. " *Eons of ages* " jechuun seera bu'uuraa bara baraa kan mo'attoota qormaata samii fi lafaa addunyaa maraa qofa ilaallatu agarsiisa. Ibsa kana keessatti jechi " *aarri* " jedhu badiisa kan agarsiisu yoo ta'u, ibsi " *jaarraa jaarraa* " jedhu bu'aa bara baraa, jechuunis badiisa murtaa'aa kan kennudha; lammata hin kaatu. Dhugaa dubbachuuf, yoo hammaate, " *aarri* " sammuu warra jiranii keessatti akka yaadannoo tarkaanfii waaqummaa ulfina qabeessa Waaqayyo Roomaa, diina dhiigaan guutame irratti raawwate ta'ee ka'uu danda'a.

Lakkoofsa 4: " *Jaarsoliin digdamii afran fi uumamtooni lubbu qabeeyyii afran kufanii teessoo irra taa'anii Waaqayyoon sagadan, "Ameen! Haleeluiyaa!* »

Dhugaa dubbachuuf ! Galanni YaHWÉH! ...warra furamanii lafaa fi addunyaalee qulqulluu ta'anii hafan waliin jedhaa. Waaqeffannaan Waaqayyo sujuuduudhaan kan mallatteeffamudha; unka seera qabeessa isa qofaaf kennname.

Lakkoofsa 5: " *Sagaleen teessoo irraa, "Isin garboonni isaa warri isa sodaattan hundinuu, xixiqqaa fi guddaa, Waaqayyoon keenya galateeffadhaa!* »

Sagaleen kun kan " *Mikaa'el* ", Yesus Kiristoos, ibsa samii fi lafaa lamaan Waaqayyo uumamtoota isaaf jalatti of mul'isudha. Yesus akkas jedha: " *isin warri isa sodaattan* ", akkasitti " *sodaa* " Waaqayyo ergaa ergamaa isa jalqabaa Mul.14:7 keessatti gaafatame yaadata. " *Waaqayyoon sodaachuun* " ilaalcha sammuu uumamni tokko Uumaa isaa isa humna jirenyaa fi du'aa isa irratti qabuuf qabu qofa gabaabsee ibsa. Akkuma Macaafni Qulqulluun 1Yohaannis 4:17-18 irratti barsiisu: " *jaalalli mudaa hin qabne sodaa in baasa* "; " *Akkuma inni jiru, nuyis biyya lafaa kana keessa jirra; kan murtii. Sodaan jaalala keessa hin jiru, jaalalli mudaa hin qabne garuu sodaa ni baasa; sodaan adabbii waan of keessaa qabuuf, namni sodaatu immoo jaalalaan guutuu miti* ." Kanaaf, namni filatame hamma Waaqayyoon jaallatu, caalaatti isaaf abboomama, sababni isaas isa sodaachuuf qabu xiqqaadha. Warri filataman warra xixinnoo keessaa, akka ergamootaa fi duuka buutota gad of deebisoota keessaa, garuu warra gurguddoo akka mootii guddaa Nebukadnezaar keessas Waaqayyoon filata. Mootiin moototaa bara isaa kun namoota biratti hammam guddaa ta'us mootiin uumaa isa hundumaa danda'u Waaqayyo duratti uumama dadhabaa qofa akka ta'e fakkeenyaa guutuudha.

Lakkoofsa 6: " *Akka sagalee tuuta baay'ee, akka sagalee bishaan baay'ee fi akka sagalee qilleensaa guddaa, "Aleluya! Waaqayyo gooftaan keenya inni hundumaa danda'u gara mootummaa isaa seeneera.* »

Keeyyatni kun ibsawan duraan mul'atan walitti fida. “ *Tuutni baay'een* ” “ *sagalee bishaan baay'ee* ” wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu Mul.1:15 keessatti Uumaa isaatiin bakka bu'a. “ *Sagaleen* ” of ibsan baay'ee “ *baay'ee* ” waan ta'aniif, gungumaa, “ *sagalee kan ni dhageessisa .* ” “ *Haleeluiyaa! Waaqayyo goofaan keenya inni hundumaa danda'u gara mootummaa isaa seeneera.* » Ergaan kun gocha “ *xurumba torbaffaa* ” *Mul .* ”

Lakkoofsa 7: “ *Gammanee, gammadnee, ulfina isaaf haa kenninu; gaa'elli Hoolichaa dhufeera, misirroon isaas of qopheessiteetti , .* ”

“ *Gammachuu* ” fi “ *gammachuun* ” guutummaatti qajeelaa dha, sababiin isaas yeroon “ *lola* ” darbeera. “ *Ulfina* ” samii keessatti, “ *misirroon* ”, Yaa'iin filatamtoota lafa irraa furamanii “ *Misirroo* ” isaa, Kiristoos, Waaqa jiraataa “ *Mikaa'el* ”, YaHWÉH. Hiriyoonni isaanii samii hundi bakka argamanitti, furamanii fi Yesus Kiristoos ayyanaa “ *cidha* ” isaan tokkoomsu ni kabaju. “ *Misirroon of qopheessite* ” dhugaawwan waaqummaa amantiin Kaatolikii amantii Kiristaanummaa isaa keessatti akka badan godhe hunda deebisuudhaan. “ *Qophiin* ” dheeraa ture, seenaa amantii jaarrea 17 irratti ijaarame, garuu keessumaa bara 1843 irraa eegalee, guyyaa jalqaba gaaffiin waaqummaa deebisanii dhaabuu adda addaa barbaachisoo ta'an, i.e. dhugaawwan haaromsitoota Pirootestaantii ari'atamaa turaniin hin deebifamne hunda. Xumurri qophii kanaa kan argame Adveentistoota guyyaa torbaffaa mormitoota isa dhumaan kanneen fudhatama Waaqayyoo fi ifa Yesus isaaf kenne keessatti hanga dhumaatti fi reefuu hanga jalqaba bara 2021 yeroon ibsaa isaa kana barreessaa jirutti hafaniiru.

Lakkoofsa 8: “ *Quncee talbaa gaarii, ifaa fi qulqulluu akka uffatu itti kennname. Quncee talbaa gaariin hojii qajeelaa qulqulloota ti.* »

“ *Quncee talbaa gaarii* ” “ *hojii qajeelaa qulqulloota* ” “ dhugaa warra dhumaan ” . ” “ *Hojiwwan* ” Waaqayyo “ *qajeelota* ” jedhee waamu kun firii mul'ata waaqayyoo bara 1843 fi 1994 irraa eegalee walduuraa duubaan fidamaniidha. Hojiin kun firii isa haaraa kan bara 2018 irraa eegalee kaka'umsa waaqummaa warra inni jaallatuu fi eebbisuuf kennname mul'isuu fi “ *qopheessu* ” dha. *cidha* ” jedhu caqasa kana keessatti caqafame. Waaqayyo “ *hojii qajeelaa* ” “ *qulqulloota* ” isaa isa dhugaa yoo eebbise, faallaa kanaatiin, mooraa qulqulloota sobaa kan “ *hojiin* ” isaanii “ haqa hin qabne” ta'e, hamma balleessutti, abaare fi lola ture.

Lakkoofsa 9: “ *Ergamaan sunis, “Kana barreessi: Warri irbaata gaa'ela hoolichaatti waamaman eebbifamoo dha! Innisakkana naan jedhe: Dubbiin kun dubbi Waaqayyoo isa dhugaati* ”

Eebaan kun kan badhaafamu qulqulloota dhiiga Yesus Kiristoosiin furamanii fi qajeelchitoonni isaanii kan Daan.12:12 (*Eebbifamaa warri hanga guyyaa 1335tti eegan*) qajeelchitoota siritti ” 144,000 » ykn 12 X 12 X 1000 kan Apo.7. Bara baraan samii seenuun dhuguma sababa gammachuu guddaa ta'ee warra carraa kana qaban waaqummaadhaan “ *gammachuu* ” kan taasisudha. Mirga kana irraa fayyadamoo ta'uuf carraan qofti miti, garuu dhiyeessiin fayyinaa cubbuu jalqabaa dhaaluu fi balaaleffanna booda akka “ *carraa lammaffaatti* ” Waaqayyo nuuf dhiyaata. Abdiin fayyinaa fi gammachuu samii gara fuula duraa kan Waaqayyo waadaa isaa dhaabbataadhaan waan eeguuf amantii keenyaaf kan malu waadaa afaniin kenne ta'uun mirkanaa'a. Qormaanni guyyoota dhumaan

mirkanaa'oo shakkiin kana booda bakka hin qabne ni barbaachisa. Wanti barreeffame kanaan dura waan dubbatameef filatamtoonni amantii abdii Waaqayyoo mul'ate irratti ijaarame irratti hirkatanii jiraachuu qabu. Kanaafidha Macaafni Qulqulluun, Caaffanni Qulqulla'oone : Dubbii Waaqayyoo kan jedhamu.

Lakkoofsa 10: “ *Isa sagaduudhaaf immoo miila isaa duratti nan kufe; garuuakkana naan jedhe: Akka hin goone of eeggadhu! Ani garbicha akka keetii, kan obboloota kee warra dhugaa ba'umsa Yesuus qabaniiti. Waaqayyoon waaqeffadhu. Dhugaa ba'umsi Yesuus hafuura raajii waan ta'eef.* »

Waaqayyo dogoggora Yohaannis fayyadamee amantii Kaatolikii miseensota isaa gosa waaqeffannaa uumama kana barsiisu balaaleffachuu isaa nuuf mul'isa. Garuu amantii Pirootestaantii isas “guyyaa aduu” warra ormaa Roomaa irraa dhaale kabajuudhaan badii kana raawwatus irratti xiyyeffata. Ergamaan isatti dubbatu “Gabri'eel” geggeessaa ergama waaqummaa Waaqayyootti dhihoo ta'ee fi duraanuu Daani'elii fi Maariyaam, haadha “bakka bu'aa” Yesusitti mul'ate ta'uun isaa hin shakkisiisu. “Gabri'eel” sadarkaa ol'aanaa ta'us, gad of deebisuu Yesus wajjin wal fakkaatu argisiisa. Inni maqaa “*hiriyaa tajaajilaa*” Yohaannis hanga Adveentistoota yeroo dhumaatti mormii qaban isa dhumaa filatamanitti qofa himata. Bara 1843 irraa eegalee, warri filataman “*dhugaa ba'umsa Yesuus*” kan akka caqasa kanaatti “hafuura raajii” kan jedhu of biraa qabu . Adveentistoonni, ofii isaanii dhabuudhaan, “*hafuura raajii*” kana hojii Ellen G. White, ergamtuu Gooftaa bara 1843 fi 1915 giddutti raawwatte irratti daangeessaniiru. Haa ta'u malee, “*hafuurri raajii*” kennaa dhaabbataa kan bu'aa hariiroo dhugaa Yesusii fi duuka buutota isaa gidduu jiruu fi hunda caalaa murtoo inni hojjetaa inni filate tokkoof ergama tokko aangoo waaqummaa isaa hundumaa wajjin imaanaa kennuu irratti kan hundaa'e dha. Hojiin kun kanaaf dhugaa ba'a: “*hafuurri raajii*” amma iyyuu baay'ee socho'aa waan jiruuf hanga dhuma addunyaatti itti fufuu danda'a.

Lakkoofsa 11: “ *Achiis samiin banamee arge, fardi adiin tokkos ni mul'ate. Kan isa irra yaabbate Amanamaa fi Dhugaa jedhama, qajeelummaattis ni murteessa, ni lola.* »

Baabiloon Guddittii ” dura gara lafaatti nu deebisa . Hafuurri yeroo, yeroo deebi'u, Kiristoos ulfina qabeessa ta'e finciltoota lafa irraa waliin wal-quunnamu agarsiisa. Yesus Kiristoos ulfina argate keessatti Waaqayyo ijaan arguu dhabuu isaa keessaa ba'a: “*samiin banaadha* ”. Inni fakkii “*chaappaa jalqabaa* ” Mul. 6:2 irratti mul'ata, akka yaabbataa, Geggeessaa, “*akka mo'ataa fi mo'achuuf* ” ka'ee “*farda adii* ” fakkii buufata isaa qulqullummaa fi qulqullummaadhaan mallatteeffame irratti yaabbatee . Maqaan “*amanamaa fi Dhugaa* ” jedhu inni mul'ata kana keessatti ofii isaatiif kenne gocha sana dheerina yeroo dhuma maqaa “*Laodiqee* ” jedhu Mul.3:14 keessatti raajii ta'e keessa kaa'a. Maqaan kun “namoota murtii argatan” jechuudha kunis asitti kan mirkanaa'e sirritti: “*Inni ni murteessa* ”. Hafuurri “*haqaan akka lolu* ” ibsuudhaan yeroo “*lola Armaagedoon* ” Mul. 16:16, kan inni mooraa jal'ina seexanni geggeeffamee fi kabaja kennameen tokko ta'e irratti lolu kaasa “guyyaa aduu” Qosxanxinoos 1ffaa fi phaaphaasota Kaatolikii Roomaa irraa dhaalameera.

Lakkoofsa 12: “ *Iiji isaa akka abidda ibiddaa in fakkaate; mataa ishee irratti gonfoo hedduutu ture; maqaa barreeffame, kan ofii isaa malee eenyullee hin beekne qaba ture;* »

Haala mul'ata sanaa beekuun, " *ijji isaa* " " *abidda ibiddaa* " wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu, finciltuummaa qaban " *lolaaf qophaa'an* " erga Mul.9:7-9 i.e., erga 1843. Hiikni " *goonfoo hedduu* " " *mataa isaa* " irratti uffatamu boqonnaa kana lakkoofsa 16 irratti ni kennama: inni " *Mootii moototaa fi Gooftaa gooftotaa* " dha. " *Maqaan isaa inni barreeffame kan ofii isaa malee namni hin beekne* " uumama waaqummaa isaa isa bara baraa agarsiisa.

Lakkoofsa 13: " *Uffata dhiigaan dibame uffatee ture. Maqaan isaa Dubbii Waaqayyooti.* »

" *Uffanni dhiigaan xuraa'e* " kun waan lama argisiisa. Inni tokkoffaan haqa isaa isa inni " *dhiiga* " ofii isaa furuudhaan warra filataman isaaf dhangalaasuun argatedha. Garuu wareegamni inni fedhii isaatiin namoota filate baraaruuf kaffale kun du'a warra isaan weerartoota fi ari'attoota isaan gaafata. " *Uffanni* " isaa ammas " *dhiigaan* " ni haguugama , yeroo kana garuu kan diinota isaa " *iddoo wayinii dheekkamsa Waaqayyoo keessatti dhidhiitaman* " ta'a akka Isaayaas 63 fi Mul 14:17 hanga 20tti. Maqaan " *Dubbii Waaqayyoo* " jedhu kun, tajaajila Yesus lafarraa fi mul'atni isaa du'aa ka'ee booda lafa irrattis ta'e samii irraa wal duraa duubaan kenname barbaachisummaa guddaa akka qabu argisiisa. Fayyisaan keenya Waaqayyo ofii isaatii mul'ata lafaa keessatti dhokate ture. Barsiisni dhaabbataa isaa qondaaltota isaa filataman irraa argate garaagarummaa mooraa baraare fi mooraa bade hunda ni fida.

Lakk . »

Fakkiin ulfina qabeessa, " *adiin* " qulqullummaa qulqullummaa buufata Waaqayyoo fi ergamotoa isaa baay'ee amanamoo ta'anii hafan kan agarsiisudha. " *Quncee talbaa gaariin* " hojii isaanii isa " *qajeelaa* " fi qulqulluu ta'e mul'isa .

Lakkoofsa 15: " *Saboota rukutuuf billaan qara qabu afaan isaa keessaa ba'e; ulee sibiilaatiin isaan tiksa; inni dheekkamsa hamaa Waaqa Hundumaa Danda'u ni dhidhiita* " .

" *Dubbiin Waaqayyoo* " Macaafa Qulqulluu kan moggaase yoo ta'u, " *dubbiin* " isaa isa qulqulluu inni barsiisa isaa isa filatamaa dhugaa waaqummaa isaa keessatti qajeelchu walitti fide. Guyyaa deebi'ee dhufutti " *Dubbiin Waaqayyoo* " akka " *billaa qara qabu* " dhufa, diinota isaa finciltoota, mormii, wal-waan, dhiiga filatamoo isa dhumaan dhangalaasuuf qophaa'an ajjeesuuf. Badiisni diinota isaa jecha " *ulee sibiilaatiin isaan bulcha* " jedhu kan ibsu yoo ta'u kunis hojii firdii filatamtonni raawwatan kan akka Mul.2:27tti injifatan kan agarsiisudha. Karoorri haaloo waaqummaa " *vintage* " jedhamu Mul 14:17 hanga 20tti ammas asitti mirkanaa'eera. Mata dureen kun Isa.63 keessatti kan guddate yoo ta'u hafuurri Waaqayyo nama tokko malee kophaa isaa akka hojjetu ibseera. Sababni isaas, qondaaltonni filataman duraanuu gara samiitti fudhataman diraamaa finciltoota rukutu kana hin argan.

Lakk . »

" *Uffanni* " hojiiwan lubbuu qabuu kan agarsiisu yoo ta'u " *qoma isaa* " humna isaa fi humna isaa kan agarsiisudha, sababiin issas bal'ina barbaachisaa ta'e tokko, akka nama yaabbatutti mul'ata, akkasumas farda irra dhaabachuuf,

maashaaleen “ qoma ” , kan irra caalaan namaa, qormaata keessa galanii tarkaanfii akka danda’amu godhu ykn hin danda’amu. Fakkiin inni akka farda fardaatti qabu yeroo darbe bifaa loltoonni waraanaa fudhatan kun waan ta’ee iddo guddaa qaba ture. Har’ a mallattoo fakkii kanaa kan yaabbatu barsiisaa garee dhala namaa “ *farda* ” yaabbatee fakkeeffame irratti ol’antummaa qabu ta’uu nutti himu nu hafe. Inni Yesus ol ba’u, namoota filatamoo yeroo ammaa guutummaa lafaa irratti faca’anii jiran ilaallata. Maqaan isaa “ *Mootii moototaa fi Gooftaa gooftolii* ” jedhu, warra filatamoo isaa jaallatamoo ajaja haqa hin qabne moototaa fi gooftota lafaa jalatti bulaniif jajjabina dhugaa ta’ a. Dhimmi kun qulqullaa’uu qaba. Fakkeenyi mootummaa lafaa seera bu’uraa Waaqayyo raggaasifame irratti kan qophaa’ e miti. Dhugumatti Waaqayyo Israa’el, **akka gaaffii isaatti , lafa irratti mootii tokkoon akka bulfamtu** kenneera , ani caqaseera, “akkuma saboota warra ormaa biroo” yeroo sanatti turan. Waaqayyo gaaffii garaa isaanii isa hamaa qofaaf deebii kenne. Sababni isaas, lafa irratti mootota keessaa inni gaariin uumama “ *jibbisiisoo* ” “ *bakka hin facaasne haammatu* ” qofa waan ta’ee inni Waaqayyoon beeku of haaromsuu dura saba isaatiin kuffifamuu hin eegu.ofii isaa. Moodeelli Yesus dhiheesee moodeela namoota gowwaa, wallaalotaa fi hamoo ta’aniin dhaloota irraa dhalootatti lafa irratti darbu ni balaaleffata. Addunyaa Waaqayyoo isa samii keessatti geggeessaan tajaajilaa saba isaati, ulfina isaa hundumaas isaan irraa argata. Furtuun gammachuu guutuu ta’ e achi jira, sababiin isaas lubbuun jiru kamiyyuu sababa nama akka isaatiin hin rakkatu. Yesus ulfina qabeessa ta’ee deebi’uu isaatiin moototaa fi gooftota hamoo, akkasumas hammeenyia isaanii balleessuuf dhufa, kunis bulchiinsi isaanii mirga waaqummaa akka ta’ e ibsuudhaan isa irraa madda. Yesus akkas akka hin taane isaan barsiisa; isaaniif, garuu ummata bal’aa jal’ina isaaniif sababa ta’ee. Kunis ibsa “fakkeenyia dandeettii” isa booda raawwatamee hojii irra ooludha.

Waldhabdee booda

Lakkoofsa 17: “ *Ergamaan tokko aduu keessa dhaabatee arge. Innis sagalee guddaadhaan simbirroota samii walakkaa balali'an hundumaan, "Kottaa irbaata Waaqayyoo isa guddaadhaaf walitti qabaa , " jedhee iyye .*

Yesus Kiristoos “ *Mikaa'eel* ” fakkii aduu mallattoo ifa waaqaatiin dhufee kiristaanota sobaa waaqeffattoota waaqa aduu isa jijiirama guyyaa boqonnaa Emperor Qosxanxinoos 1ffaatiin godhame haqummaa godhu ^{loluuuf}. Kiristoos Waaqayyoo wajjin wal-dura dhaabbachuu isaanii keessatti Waaqayyo jiraataan waaqa aduu isaanii caalaa sodaachisaa ta’uu isaa ni argatu. Yesus Kiristoos sagalee guddaadhaan simbirroota adamsitoota walitti qabaman waama.

Hubachiisa : Ammas asitti ibsuun qaba, finciltoonni waaqummaa aduu haala dammaqaa fi fedhiidhaan waaqeffachuu akka hin barbaanne, garuu Waaqayyoof guyyaan jalqabaa boqonnaa torban torbaniin kabajan xuraa’ummaa warra ormaa isaa akka qabatu xiqqeessuu isaaniiti yeroo darbe fayyadamuu. Akkasuma filannoon isaanii tartiiba yeroo inni jalqaba lafa uumuu isaa irraa kaasee hundeesseef tuffii guddaa mul’isa. Waaqayyo guyyoota naannoo lafti siiqqee ishee irratti mallatteeffame lakkaa’ a. Yeroo saba isaa Israa’eliif gidduu seenuuun, maqaa moggaasuun, guyyaa torbaffaa “sanbata” jedhamu agarsiisuudhaan tartiiba torban yaadachaa ture. Baay’een isaanii ikhlaasa isaanii

irraa kan ka'e Waaqayyoon qajeelaa ta'uu akka danda'an ni amanu. Namoota dhugaa Waaqayyo ifatti ibse mormaniif garaa qulqulluunis ta'e amantiin gatii hin qabu. Dhugaan isaa ulaagaa tokkicha aarsaa fedhiidhaan Yesus Kiristoositti amanuudhaan araara hayyamudha. Yaadni dhuunfaa Waaqayyo uumaatiin hin dhaga'amu ykn hin beekamu, Macaafni Qulqulluun seera bu'uuraa kana kan mirkaneessu Isaayaas 8:20 irraa caqasa kanaan: " *Seeraaf, dhugaa ba'uufis! Yoo akkanatti hin dubbanne ummataaf bariin hin jiru .*"

" *Ayyaanni* " lama Waaqayyoon kan qophaa'udha: " *irbaata cidhaa Hoolichaa* " kan keessummoonni isaa dhuunfaan filatamoo ta'an, sababiin isaas, walitti qabaatti, " *Misirroo* " bakka bu'u. " *Ayyaanni* " inni lammaffaan gosa macabre yoo ta'u fayyadamtoonni isaa " *simbirroota* " adamsituu, sangoota, kondoor, kites, fi gosoota gosa kanaa biroo qofa.

Lakkoofsa 18: " *Foon moototaa, foon ajajoota waraanaa, foon jajjaboo, foon fardaa fi warra isaan irra yaabbatanii, foon hundumaa, bilisa fi garbummaa, xixiqqaa fi guddaa nyaachuuf.* " »

Erga dhala namaa hunda balleessee booda namni reeffa lafa jala kaa'u hin hafu akka Er.16:4tti " *akka xurii lafa irratti ni babal'atu .*" Mee guutummaa keeyyata hiree Waaqayyo warra abaruuf kaa'e nu barsiisu haa argannu: " *Dhukkubaan ni du'u; imimmaan, awwaallis hin kennamu; lafa irratti akka xurii ni ta'u; billaa fi beelaan ni badu; reeffi isaaniis nyaata simbirroota samii fi bineensota lafaa ni ta'a .*" Akka lakkoofsa hafuurichi lakkoofsa 18 kana keessatti dhiheessetti namni du'a jalaa miliqu hin jiru. " *Fardeen* " akka Yaaqoob 3:3tti namoota geggeessitoota siiviilii fi amantii isaaniitiin geggeeffaman kan argisiisan ta'uu isaanii nan yaadadha : " *Fardeen akka nuuf ajajamanif biticha afaan fardeen keessa yoo galchine, qaama isaanii guutuus ni qajeelchina .*" »

Lakkoofsa 19: " *Bineensichi, mootonni lafaa, loltoonni isaaniis isa farda irra taa'ee fi loltoota isaa irratti loluuf walitti qabaman arge.* " »

Lolli Armaagedoon " kan hafuuraa akka ta'ee fi lafa irratti, gama isaatiin garboota dhugaa Yesus Kiristoos warra dhumaa hundumaa akka du'an labsuu kan of keessaa qabu ta'uu isaa ilaalleerra . Murtoon kun osoo Yesus Kiristoos hin deebi'in kan murtaa'e yoo ta'u, fincitoonni filannoo isaanii irratti mirkanaa'oo turan. Garuu yeroo hojjirra oolmaa isaa seenu samiin banamee Kiristoosiin haaloo ba'u waaqummaa fi waraana ergamoota isaa mul'ise. Kanaaf kana booda lola ta'uu danda'u hin jiru. Namni tokko illee yeroo inni mul'atu Waaqayyoon loluu hin danda'u bu'aan isaas Mul.6:15-17 kan nuuf mul'ise: " *Mootonni lafaa, warri guguddoo, ajajoota waraanaa, sooreyyii, jajjaboon, garboonni hundinuu fi warri bilisa ta'an holqa keessaa fi dhagaa gaara keessa dhokatan. Isaanis gaarreen fi dhagaadhaan, "Nuttu kufaa, fuula isa teessoo irra taa'ee fi dheekkamsa Hoolichaa jalaa nu dhoksaa! guyyaan dheekkamsa isaa inni guddaan ga'eera, eenyutu dhaabbachuu danda'a? .*" » Gaaffii isa dhumaatiif deebiin isaa: filatamtoota fincitootaan ajjeefamuuf turan; sanbata qulqulluu isa Yesus diinota isaa hundumaa fi warra isa furaman irratti injifanno akka injifatu raajii dubbateef amanamummaa isaaniitiin qulqullaan.

Lakkoofsa 20: " *Bineensichi, raajichi sobduus isa duratti mallattoo hojjetee, warra mallattoo bineensichaa fudhatanii fakkii isaa sagadanis*

gowwomse, isa wajjin fudhatame. Lamaanuu lubbuun haroo ibiddaa fi dibataan gubatutti darbataman. »

Xiyyeffannoo ! Hafuurri hiree dhuma firdii isa dhuma yeroo Waaqayyo " *bineensichaa fi raajii sobaa* " i.e. amantii Kaatolikii fi amantii Pirootestaantii Adveentistoota sobaatiin walitti makaman bara 1994 irraa eegalee nuuf mul'isa. For " *the lake burning with fire and of saltarii* " cubbamoota balleessuuf fi balleessuuf dhuma bara kuma torbaffaa qofatti lafa ni haguuga, murteessaadhaan, firdii isa dhuma booda." Keeyyatni kun miira ajaa'ibaa haqaa guutuu ta'e kan Waaqayyo uumaa keenya nuuf mul'isa. Garaagarummaa yakkamtoota dhugaa fi miidhamtoota filannoo isaaniif itti gaafatamummaa waan qabaniif gowwoomfaman garuu yakkamaa ta'an gidduu jiru ni hundeessa. Bulchitoonni amantii " *lubbuudhaan gara haroo ibiddaatti darbatamu* " sababiin isaas akka *Mul* .

Lakkoofsa 21: " *Warri hafan immoo billaa afaan isa farda irra taa'ee ba'een ajjeefaman; simbirroonni hundinuu foon isaaniitti quufan* " .

" *Warri kaan* " kun namoota Kiristaana hin taane ykn hin amanne sochii idil-addunyaa hordofanii fi tarkaanfii finciltonni amantii Kiristiyanaa raawwatan keessatti hirmaanna dhuunfaa osoo hin qabaatin sirna waliigalaatiif ajajaman ilaallata. Qajeelummaa dhiiga Yesus Kiristoosiin dhangalaaseen haguugamuu dhabuu isaaniitiin, deebi'uu Kiristoos irraa hin hafan garuu kanas ta'e sana jecha isaa " *billaa afaan isaa keessaa ba'een* " fakkeeffameen ajjeefamu. Uumamtoonni kufanii mul'achuu Waaqayyoo isa dhugaa ijaan argan kun murtii isa dhuma ni dhufu malee gidiraa du'a yeroo dheeraa " *haroo ibiddaa* " yakkamtoota amantii gurguddoo fincila sana *keessatti* socho'aniif kennameef hin rakkatan. Ulfina Waaqa uumaa guddaa, Abbaa Murtii Guddaa wajjin erga wal dura dhaabbatanii booda akka tasaa ni balleeffamu.

Mul'ata 20: **waggaa kumaa bara kuma torbaffaa** **fi murtii isa dhuma**

Adabbii Seexanaa

Lakk . »

" *Ergamaan* " ykn ergamaan Waaqayyoo " *samii irraa bu'a* " *gara lafaatti kan jirenya lafaa, namaa fi bineensotaa bifaa hundumaa irraa mulqame, asitti maqaa isaa " boolla "* kan Uma.1:2 keessatti isa ibsu fudhata . " *Furtuun* " lafa duwwaa kana seenuuf bana ykn cufa. Akkasumas " *sansalatni guddaan* " " *harka isaatiin* " qabame , lubbuun jiru tokko lafa badaa mana hidhaa isaa ta'u irratti sansalataan akka hidhamu nu hubachiisa.

Lakkoofsa 2: " *Innis jawwee bofa durii isa seexanaa fi Seexana ta'e qabatee wagga kuma tokkoof isa hidhe.* »

Ibsitoonni " *Seexana* ", ergamaa fincila, Mul 12:9 irratti ibsan asitti ammas caqasameera. Isaanis gidiraa amala fincila isaatiin dhufuuf itti gaafatamummaa baay'ee ol'aanaa akka qabu nu yaadachiisu; gidiraa fi

dhukkubbiin qaamaa fi naamusaa fi dhukkubbiin ol'aantummaadhaan kaka'umsaa fi dhiibbaa isaa jalatti kan fe'ame akkuma isaa hamaa waan ta'eef. Akka "jawwee" tti Roomaa impaayera waaqa tolfamaa geggesse, akkasumas akka "bofa", Roomaa Kiristaana phaaphaasii garuu yeroo Haaromsaatti haguuggii isaa kan hin hiikamne, ammas akka "jawwee" liigota Kaatolikii fi Pirootestaantii hidhatee fi "dragonnades" jedhu kan Luwiis 14ffaa. Buufata ergamoota jinniwwanii irraa, "Seexana" tokkicha lubbuun hafe, firdii isa dhuma irratti du'a araaraa isaa eegaa osoo jiruu, "waggoota kuma" kan biraatiif adda baafamee, uumama kamiinuu wal qunnamtii tokko malee, lafa qabdu irratti lubbuun ni tura mana hidhaa boca hin qabnee fi gammoojjii ta'u.duwwaa, reefaa fi lafee namaa fi bineensotaa manca'aa jiru qofaan kan guutame.

Ergamaan boolla lafa duwwaa irra jiru: Balleessaa Mul.9:11 .

Lakkoofsa 3: "Hanga waggoonni kumaan sun xumuramutti, lammata saboota akka hin gowwoomsineef, gara gadi fagootti isa darbatee, balbala isaa cufee cufe. Sana booda yeroo muraasaaf hiikkamuu qaba. »

Fakkiin kennname sirrii dha, Seexanni lafa duwwaa irratti haguuggii samii akka hin seenne isa dhorku jalatti kaa'ameera; akkasitti daangaa seera dhala namaa isa kasaaraa isaa fide ykn jajjabeesse jalatti of arga. Lubbu qabeeyyiin kaan, ergamoонни samii fi namoonni dabaree isaaniitiin ergamoota ta'an isa ol, samii isa kana booda erga Yesus Kiristoos cubuu fi du'a irratti injifatee booda itti hin arganne keessa jiru. Garuu kana booda dhaabbata, ergamaa, dhiira waan hin qabneef haalli isaa hammaateera. Samii irratti "saboonni" kan caqasni kun "kan lafaa" hin kaasne caqasudha. Kunis kan ta'eef saboota kana keessaan kan furaman hundinuu samii mootummaa Waaqayyoo keessa waan jiraniif. Gaheen "sansalataa" akkasitti mul'ata; kophaa isaa fi adda bahee lafa irratti akka turu isa dirqisiisa. Sagantaa waaqummaa keessatti, seexanni "waggaa kuma tokkoof" hidhamaa ta'ee ni tura, dhuma isaa irrattis ni gadhiifama, du'aa hamaa du'aa ka'u lammaffaa irratti, "du'a lammaffaa" isa dhumaatiif, qaqqabummaa fi wal qunnamtii qaba murtii, lafa irratti kan sana booda, yeroodhaaf, deebi'ee guutamu. Inni ammas ergamoota qulqulloota furamanii fi Yesus Kiristoos Abbaa Murtii guddicha irratti qabsaa'uuf yaaliin akkasumaan saboota finciltoota itti murtaa'an ni jilbeenfata.

Warri furaman jal'oota irratti murteessu

Lakkoofsa 4: "Teessoowan arge; warra achi taa'aniifis aangoon akka murteessan kennameef. Lubbuu warra sababa dhugaa ba'umsa Yesuus fi sababa dubbii Waaqayyootiin mataan muramee fi warra bineensichaas ta'e fakkii isaa hin sagadamne, morma isaanii irrattis ta'e mallattoo isaanii hin fudhanne arge harka. Jiraatani, Kiristoosiin waggaa kuma tokkoof moote ."

"Warri teessoo irra taa'an" murtii kennuudhaaf "aangoo" mootii qabu. Kun hiika Waaqayyo jecha "mootii" jedhuuf kenu hubachuuf furtuu barbaachisaa dha. Amma, mootummaa isaa keessatti, Yesus Kiristoos "Mikaa'el" keessatti, Waaqayyo uumamtoota isaa namoota lafa irraa furaman hundumaa wajjin murtii isaa qooddata. Murtiin jal'oota lafaa fi samii walitti qabamee Waaqayyoo wajjin kan qoodamu ta'a. Kun tokkicha gama mootummaa filatamoo

furamaniiti. Ol'aantummaan gosa filatamoo tokkoof osoo hin taane, hundumaaf kan kenname yoo ta'u, Hafuurri yeroo lafa irratti darbe keessatti, jalqaba ari'atamni ajjeechaa suukaneessaan akka ture kan inni kaasu caqasee akka ture nu yaadachiisa: "lubbuu warra mataan muramee ture sababni *isaas dhugaa ba'umsa Yesuus fi sababa dubbii Waaqayyootiin*"; Phaawulos isaan keessaa tokko ture. Hafuurri akkasitti miidhamtoota kiristaana waaqa tolummaa Roomaa fi amantii phaaphaasi Roomaa obsa hin qabne kan bara 30 fi 1843 gidduutti socho'u kaasa.Achiis warra filatamoo dhumaa "bineensa lafa irraa ka'u" Apo .13:11 tiin du'an doorsifaman irratti *xiyyeffata* -15, sa'atii dhumaa yeroo lafaa keessatti; bara 2029 hanga guyyaa jalqabaa birraa Faasikaa dura bara 2030tti.

Akkaataa beeksisa "xurumbaa torbaffaa" Mul. 11:18 irratti "yeroon warra du'an irratti murteessuu ga'eera" kunis faayidaa yeroo "waggaa kumaa" lakkofsa kana keessatti caqasame 4. Kunis ni hojii warra furamanii gara bara baraa Waaqayyoo isa samii seenanii ta'u. Namoota hamoo fi ergamoota samii kufaniif "murteessuu" qabu . Phaawulos 1Qor.6:3 irratti akkas jedha: "Ergamoota irratti akka murteessinu hin beektanii? Kana caalaas hammam wantoota jirenya kanaa irratti murteessuu hin qabnu? »

Du'aa ka'uun lammataa finciltoota kufaniif

Lakkoofsa 5: "Warri du'an hafan hamma waggaa kumaan sun xumuramutti deebi'anii hin jiraanne. Kun du'aa ka'uun isa jalqabaati. »

Kiyyoo irraa of eeggadhaa! Gaaleen "Du'aan kaan hanga waggoonni kumaan xumuramutti hin deebine" jedhu qaree kan uumu yoo ta'u ibsi isa hordofu "Du'aa ka'uun isa jalqabaati", kan ilaallatu warra du'an jalqabaa Kiristoos keessatti du'aa ka'e.jalqaba "waggaa kuma" jedhu caqasameera. Qabxiin kun osoo maqaa hin moggaasin beeksisa "du'aa ka'uun" isa lammaffaa kan warra hamoo du'aniif kan kennamee fi dhuma "waggaa kumaa" irratti murtii isa dhumaa fi adabbii du'aa "haroo ibiddaa fi salfarii"; kan "du'a lammaffaa" raawwatu.

Lakkoofsa 6: "Warri du'aa ka'uun isa duraa irratti hirmaatan eebbifamaa fi qulqulla'o dha! Duuti inni lammafaan isaan irratti humna hin qabu; isaan garuu luboota Waaqayyoo fi kan Kiristoos ta'anii waggaa kuma tokkoof isaa wajjin ni moo'u. »

Caqasni kun baay'ee salphaatti murtii qajeelaa Waaqayyoo mul'ate gabaabsee ibsa. Gammachuun kan dhiyaatu filatamoo dhugaa jalqaba "waggaa kuma" irratti "du'aa ka'uun warra du'anii Kiristoosiin" irratti hirmaatanidha. Isaan gara firdii hin dhufan garuu ofii isaanii firdii Waaqayyo, samii irratti, "waggaa kuma tokkoof" qindeesse keessatti firdii ta'u. "Bulchiinsi" "waggaa kuma" labsame "bulchiinsi" sochii abbootii murtii qofa waan ta'eef "waggoota kuma" kana qofa irratti kan daangeffame dha. Filattoonni bara baraatti waan seenaniif "du'a lammaffaa" sodaachuus ta'ee rakkachuu hin qaban, sababiin isaas faallaa kanaatiin, warra jal'oonni du'an kan itti murtaa'an akka rakkatan kan godhu isaanuma. Isaan kun yakkamtoota amantii keessaa warra guddaa fi hamaa, gara jabeeyyi fi nama ajjeesan ta'uun isaanii ni beekna. Abbootiin murtii filataman dheerina yeroo gidiraa tokkoon tokkoon uumamtoota murtaa'an, dhuunfaan, mudachuu qaban murteessuu qabu, adeemsa "du'a lammaffaa" balleessuu isaanii

keessatti, kunis du'a lafa irraa isa jalqabaa ammaa wajjin waan wal *hin* fakkaanne . Sababni isaas, ibidda bifa gocha diigumsaa kan kenu Waaqayyo uumaa dha. Ibiddi qaamolee samii fi qaamolee lafaa Waaqayyoon eegame irratti dhiibbaa hin qabu akkuma muuxannoon hiriyyoota Daani'eel sadan Daani'eel 3. Murtii isa dhumaatif qaamni du'aa ka'uu qaama lafaa amma jiru irraa deebii adda ta'e ni kenna . Maarqos 9:48 irratti Yesus akkas jedhee adda ta'uu isaa nuuf mul'isa: " *bakka raammoon isaanii hin duune, bakka ibiddi hin dhaamnetti* ". Akkuma girgiddaan qaama raammoo lafaa dhuunfaan lubbuudhaan hafu, qaamni abaaramaas hamma atoomii isaa isa dhumaajirenya ni qabaata. Kanaaf saffisi dhumuu isaanii dheerina yeroo gidiraa abbootii firdii qulqullootaa fi Yesus Kiristoosiin murtaa'e irratti hundaa'a.

Wal dura dhaabbannaa dhuma

Lakkoofsa 7: " *Waggoonni kumaan yommuu xumuramu, Seexanni mana hidhaa isaa keessaa ni ba'a.* »

Dhuma "waggaa kumaa" irratti, yeroo gabaabaaf, deebi'ee dhaabbata ni argata. Yeroon kun yeroo " *du'aa ka'uu* " lammaffaa fincilootta lafarra jiraniif qophaa'eedha.

Lakkoofsa 8: " *Saboota golee lafaa arfan , Goog fi Maagoog, lolaaf walitti qabuuf, gowwoomsuuf in ba'a; lakkofsi isaanii akka cirracha galaanaa ti.* "

Dhaabbanni kun kan " *saboota* " guutummaa lafaa irratti du'aa ka'anii akka foormulaa " *golee afran* " *agarsiisutti*. *kan lafaa* " ykn qabxiilee kaardinaalii afur kanneen gochicha amala addunyaa maraa kennan. Walgahiin akkasii sadarkaa tooftaa waraanaatiin waldhabdee Waraana Addunyaa Sadaffaa " *xurumbaa ja'affaa* " Mul.9:13 wajjin wal fakkaachuu malee, waan wal madaalu hin qabu. Walbira qabamuu kanatu Waaqayyo warra murtii dhumaajiratti walitti qabamaniif maqaa " *Goog fi Maagoog* " jalqaba His.38:2 irratti caqasame, kana duras Uma.10:2 keessatti bakka " *Maagoog* " ilma lammaffaa Yaafet ta'e akka kenuu isa geggeessa ; garuu ibsi xiqlaan tokko gama wal bira qabamee ilaalamu qofa kan mul'isu waamicha kanaa, sababiin issaas Hisqi'eel keessatti, Maagoog biyya Goog ti, akkasumas Raashiyyaa kan hojiitti hiiktu, yeroo Waraana Addunyaa Sadaffaa, loltoota yeroo hundumaa baay'ee ta'an kan agarsiisudha.nama seenaa waraanaa; kunis babal'ina guddaa fi saffisaan lafa ardi Awurooppaa Dhihaa qabachuu isaaf sababa ta'a.

Hafuurri " *cirracha galaanaa* " wajjin wal bira qaba akkasitti barbaachisummaa baay'ina miidhamtoota murtii isa dhumaajimsee ibsa. Akkasumas seexanaa fi ergamtoota isaa namaaf bitamuu isaanii kan agarsiisu Mul. 12:18 yookaan 13:1 (kan macaafa qulqulluu irratti hundaa'uun): waa'ee " *jawwee* " dubbannee dubbifnu: " *Innis cirracha irra dhaabbate kan galaana.* "

Fincila hin sirreffamne, Seexanni ammas waraana Waaqayyo mo'uu akka danda'u abdachuu jalqaba, namoota murtii itti murtaa'e kaan immoo Waaqayyo fi namoota filatamoo isaa wajjin lola irratti akka bobba'an amansiisuudhaan sossoba.

Lakkoofsa 9: " *Isaan gara lafaatti ol ba'anii, buufata qulqullootaa fi mandara jaallatamtuu marsan. Garuu ibiddi samii irraa bu'ee isaan nyaate.* » Garuu lafa mo'achuun kana booda mormituu waan hin tuqamne ta'eef qabachuu

zeroo dadhabnu kana booda homaa jechuu miti; akkuma hiriyyoota Daani'el ibiddis ta'e wanti biraa isaan miidhuu hin danda'u. Faallaa kanaatiin immoo, "ibiddi samii irraa dhufu" "buufata qulqullootaa" isa irratti dhiibbaa hin qabne keessattilee isaan rukuta. Garuu ibiddi kun diinota Waaqayyoo fi warra filatamoo isaa "ni nyaata". Zakaariyas 14 irratti Hafurri waraana lamaan "waggaa kuma" addaan ba'an raajii dubbata. Wanti "xurumbaa ja'affaan" dursee fi raawwatamu lakkofsa 1 hanga 3tti kan dhiyaate yoo ta'u, kan hafe waraana lammaffaa sa'atii firdii isa dhumaa irratti gaggeeffame, isa boodas, sirna addunyaa maraa lafa haaraa irratti hundeffame ilaallata. Lakkofsa 4 irratti raajiin kun Kiristoosii fi namoota filataman gara lafaatti gad bu'uu isaanii jechoota kanaan kan kaasudha: "Miilli isaa guyyaa sanatti gaara ejersaa isa faallaa Yerusaalem, gama 'bahaa' irra in dhaabata; gaarri ejersaa gidduutti, gara bahaa fi gara dhihaatti ni gargar ba'a, gammoojiin baay'ee guddaan ni uuma: walakkaan gaarichaa gara kaabaatti, walakkaan immoo gara kibbaatti ni duubatti deebi'a." » Mooraa qulqulloota firdii isa dhumaa akkasitti adda baafamee argama. Mee "miilli" Yesus lafa irratti, "gaara ejersaa isa faallaa Yerusaalem, gama bahaa" kan "kaa'u" dhuma "waggaa kuma" samii irratti qofa akka ta'e haa hubannu. Caqasni kun dogoggoraan kan hiikame yoo ta'u, "waggaa kumaa" keessatti bulchiinsa Yesus Kiristoos lafarraa akka ta'e amantii dogoggoraan kan uumedha.

Lakkofsa 10: "Diyabiloos inni isaan gowwoomse, gara haroo ibiddaa fi dibiddaa, bakka bineensichi fi raajichi sobaa jiranitti darbatame. Halkanii fi guyyaa immoo bara baraan ni dhiphatu. »

Yeroon murtii finciltoota amantii Mul.19:20 irratti mul'ate hojiirra oolchuuf ga'eera. Akkaataa beeksisa keeyyata kanaatti, "seexanni, bineensi, fi raajiin sobduu" waliin, "lubbuun haroo ibiddaa fi salfariitti darbatamu" kunis gocha "ibidda samii irraa" kan itti Dabalame irraa kan maddudha kanaaf maagmaa lafa jalaa baqfame kan caccabsa qoorqoorroo lafaa guutummaa pilaaneetii irratti gadhiifamudha. Lafti sana booda bifaa "aduu" kan "ibiddi" ishee foon finciltootaa nyaatu, ofii isaanii waqaeffattoota (hin beekne garuu yakkamaa) aduu Waaqayyo uume ta'anii fudhatti. Gocha kana keessattidha yakkamtoonni lafaa fi samii "gidira" "du'a lammaffaa" Mul.9:5-6 irraa eegalee raajii dubbatame kan rakkatan. Deeggarsi haqa hin qabne guyyaa boqonnaa sobaaf godhame xumura suukaneessaa kana fide. Sababni isaas akka carraa ta'ee warra itti murtaa'eef, hammam dheeratus, "du'a lammaffaa" illee xumura qaba. Akkasumas ibsi "bara baraan" jedhu "dararaawwan" ofii isaanii irratti osoo hin taane bu'aa diigaa "ibidda" isaan fidu irratti kan hojjetudha, sababiin isaas isaan kun bu'aa murtaa'aa fi bara baraa ta'u waan ta'eef.

Qajeeltoowwan murtii isa dhumaa

Lakkofsa 11: "Achiis teessoo guddaa adii, isa irra taa'us arge. Laftii fi samiin fuula isaa irraa baqatan, bakki isaaniis hin argamne."

"Adii" qulqullina guutuu kan qabu, "teessoo guddaa" isaa fakkii amala qulqulluu fi qulqulluu Waaqayyo uumaa jireenyaa fi wantoota hundumaa ti. Mudaa kan hin qabne ta'uun isaa "lafti" gama ishee isa diigamee fi nyaatame kan firdiin dhumaa isaaaf kenneen jiraachuu isaa obsuu hin danda'u. Kana malees,

jalloonni ka'umsa hundumaa erga barbadaa'anii, yeroon mallattoolee dhumeera, uumamni samii fi urjiileen isaa biliyoonaan lakkaa'aman kana booda sababa jiraachuuf hin qaban; " *samiin* " dimension lafaa keenyaa fi wanti inni of keessaa qabu hundi kanaaf ni dhabamsiifama, gara homaa ta'etti bada. Guyyaa bara baraa keessatti jirenya bara baraa yeroon isaa amma.

Lakk . *Kitaabonni banamaniiru. Kitaabni biraas ni baname, innis macaafa jirenyaati. Warri du'anis akka hojii isaaniitti, akka waan kitaabota kana keessatti barreeffameetti ni faradaman. »*

" *Du'an* " yakkamaa ta'anii argaman kun murtii isa dhumaatiif du'aa ka'aniiru. Waaqayyo nama kamiifuu adda ta'uu dhiisuu isaatiin, murtiin isaa inni haqaan " *guddaa* " fi " *xiqqaa* ", dureeyyii fi hiyyeeyyii irratti dhiibbaauumuun hiree wal fakkaatu, du'a, jirenya isaanii keessatti yeroo jalqabaatiif, walqixxummaa isaanii irratti fe'a.

Keeyyattonni itti aanan kun gocha murtii isa dhumaa irratti bal'inaan ni kenu. Duraanis Dan.7:10 irratti raajii dubbatame, " *kitaabonni* " dhugaa ba'umsa ergamootaa " *banaa* " yoo ta'an dhugaa baatonni ijaan hin mul'anne kunniin badii fi yakka warra murtiin itti murtaa'ee fi murtii tokkoon tokkoon dhimmaa filatamoo fi Yesus Kiristoosiin booda raawwatame hubataniiru , . murtiin dhumaa isa dhumaa kan hin deebine sagalee guutuun ragga'eera. Yeroo murtiin dhumaa murtiin kennname ni raawwatama.

Lakkoofsa 13: " *Galaanni warra du'an isa keessa jiran ni kenne, du'aa fi si'ool warra du'an isaan keessa jiran ni kenne; tokkoon tokkoon isaaniis akka hojii isaaniitti faradaman. »*

Qajeelfamni caqasa kana keessatti ibsame du'aa ka'uu lamaan irrattis ni hojjeta. Warri " *du'an* " " *galaana* " keessa ykn " *lafa* " irratti ni badu; Keeyyata kana keessatti kan ibsaman carraawwan lamaan kana. Mee bifaa " *qaba ture* " qaamni " *lafti* " ittiin kaafamu haa hubannu. Dhugumatti maqaan kun qajeelaa waan ta'eef, Waaqayyo nama cubbamaatti akkas jedhee labseera: " *Ati biyyoo dha, gara biyyoottis ni deebita* " Uma.3:19 irratti. Kanaaf " *qaba ture* " " *biyyee* " " *lafaa* " ti. Duuti yeroo tokko tokko ilmaan namaa ibiddaan kan nyaate yoo ta'u, kanaaf akka sirna awwaalchaa idileetti " *gara biyyeetti hin deebi'an* ". Kanaafidha, haala kana osoo hin dabalatin, Hafuurri " *du'a* ", mataan isaa, warra rukute bifaa kamiinuu akka deebisu kan ibsu; bittinnaa'uu ibidda niwukilaraa qaama namaa guutummaatti bittinnaa'e kan hin dhiifne hubachuudhaan.

Lakkoofsa 14: " *Duuti fi si'ool immoo haroo ibiddaatti darbataman. Kun du'a lammataa, haroo ibiddaati. »*

" *Duuti* " seera bu'uuraa kan jirenyaa wajjin guutummaatti faallaa ta'ee fi kaayyoon isaaas uumamtoota muuxannoon jirenyaa isaanii Waaqayyo biratti murtaa'ee fi balaaleffate dhabamsiisuu ture. Kaayyoon jirenyaa tokkichi michoota bara baraa filachuuf kaadhimamaa haaraa Waaqayyoof dhiyeessudha. Filannoон kun erga raawwatamee, jal'oonnis erga balleeffamanii booda, " *duuti* " fi " *lafti* " " *warra du'an qaba ture* " kana booda sababa jiraachuuf hin qaban. Qajeeltoowwan badiisaa wantoota kana lamaan mataan isaanii Waaqayyoon kan balleeffamanidha. " *Haroo ibiddaa* " booda , jirenyaa fi ifa waaqummaa uumamtoota isaa ibsuuf bakki ni taasifama.

Lakkoofsa 15: “ *Namni macaafa jirenyaa keessatti barreeffamee hin argamne haroo ibiddaatti darbatame.* ” »

Keeyyatni kun ni mirkaneessa, Waaqayyo dhuguma karaa lama, filannoo lama, hiree lama, hiree lama qofa nama dura kaa'eera (Kees.30:19). Maqaan filatamtootaa Waaqayyoon hundeffama addunyaa irraa kaasee ykn kana caalaas, sagantaa pirojektti isaa kan uumamtoota bilisaa fi of danda'an dhaabbataaf dhiyeessuuf kaayyeffate irraa beekama. Filannoona kun qaama foonii keessatti gidiraa hamaa isa baasuuf ture garuu fedhiin jaalalaaf qabu sodaa isaa caalaa waan ta'eef pirojektti isaa jalqabee seenaa keenya jirenya samii fi jirenya lafaa bal'inaan raawwatamuu isaa dursee beeka. Uumamni isaa inni jalqabaa gaaf tokko diina isaa isa du'aa akka ta'u beeka ture. Garuu beekumsa kana qabaatus carraa pirojektti isaa dhiisuu hunda isaaf kenne. Akka hin danda'amne beeka garuu akka ta'u godhe. Akkasitti maqaa filatamoo, gocha isaanii, ragaa jirenya isaanii guutuu beekee yeroo fi bara isaa keessatti tokkoon tokkoon isaanii gara isaatti isaan qajeelchee geggesse. Waaqayyoof wanti hin danda'amne tokko qofti: ajaa'ibsiifachuudha.

Akkasumas maqaa uumamtoota namaa baay'ee dhimma hin qabne, fincilitoota, waaqa tolfamaa waqaqeffatan kan adeemsi walhormaata namaa uume ni beeka ture. Garaagarummaan murtii Waaqayyoo Mul.19:19-20 irratti mul'ate uumama isaa hundumaa ilaallata. Isaan keessaa warri yakka xiqqaa qaban tokko tokko “ *darara ibidda du'a lammaaffaa* ” kan yakkamtoota amantii Kiristaanaa fi Yihudoota qofaaf yaadame osoo hin mudatin “ *sagalee Waaqayyoo* ” ni *ajjeefamu*. Garuu “ *du'aa ka'uun* ” inni lammaffaan uumama namaa isaa lafa irratti dhalataniifi ergamoota samii irratti uumaman hundumaa ilaallata, sababiin issaas Waaqayyo Rom.14:11 irratti akkas jedhee labseera: “ *Ani jiiraadhutti, jechi gooftaan, jilbi hundinuu fiula koo duratti in jilbeenfata* ” jedhamee *barreeffameera*, arrabni hundinuu Waaqayyoof ulfina ni kenna .”

Mul'ata 21: Yerusaalem Haaraa ulfina argatte fakkeenya

Lakkoofsa 1: “ *Achiis samii haaraa fi lafa haaraa arge; samiin inni duraa fi lafti inni duraa darbaniiru, galaannis kana booda hin turre.* »

Hafuurri miira sirna haaraa diimeessoota hedduu qabu dhuma bara kuma 7ffaa
booda hundeffamuun kaka'umsa argate nuuf qooda . Yeroo kana irraa eegalee yeroon hin

lakkaa'amu, wanti jiraatu hundi bara bara dhuma hin qabne seena. Wanti hundi haaraa ykn sirriitti yoo dubbanne haaromfameera. " *Samii fi lafti* " bara cubbuu bade, mallattoon " *du'aa* ", " *galaanni* " kana booda hin jiru. Waaqayyo akka Uumaatti bifa pilaaneetii Lafaa jijjiiree, wanti balaa ykn balaa bakka bu'u hundi jiraattota isheetiif akka badu godheera; kanaaf galaanni, gaarreen fiixee dhagaa cirrachaa qaban hin jiraatu. Iddoo biqiltuu guddaa akka " *Eden* " isa jalqabaa kan wanti hundinuu ulfinaa fi nagaa ta'e ta'eera ; kan Mul.22 keessatti mirkanaa'a.

Lakkoofsa 2: " *Magaalattiin qulqulluun, Yerusaalem haaraan, akka misirroo abbaa manaa isheetiif faayamteetti, waaqa irraa samii irraa bu'uu ishee nan arge.* »

Bashannanni haaraan kun walga'ii qulqulloota filatamoo biyya caqasa kana keessatti " *magaalaa qulqulluu* " jedhamee moggaafame irraa ni simata, akkuma Mul.11:2, " *Yerusaalem Haaraa* ", " *misirroo* " Yesus Kiristoos " *abbaa warraa* " ishee. Isheen " *samii irraa gadi buuti* ", mootummaa Waaqayyoo bakka ulfina Fayyisaa isheetiin deebi'uus ishee itti galte irraa. Sana booda yeroo jalqabaatiif dhuma " *waggaa kuma* " firdii samii irratti firdii isa dhumaatiif gara lafaatti buute. Sana booda gara samiitti deebitee hamma " *samiin haaraa fi lafti haaraan* " ishee simachuuf qophaa'utti eegde. Jechi " *samii* " jedhu tokkicha keessa akka jiru hubadhu, sababni isaas tokkummaa guutuu kan kakaasu, dachaan, " *samii* ", kan Uma.1:1 keessatti yaada kenne, uumamtoota samii gara mooraa walfaallaa lamatti quodamuu.

Lakkoofsa 3: " *Teessoo irraa sagalee guddaa, "Kunoo dinkaana Waaqayyoo namoota wajjin jiru! Inni isaanii wajjin ni jiraata, isaanis saba isaa ta'u, Waaqayyo ofii isaattiisaanii wajjin in ta'a.* »

" *Lafti haaraan* " keessummaa kabajamaa simatti, sababiin isaas " *Waaqayyo ofii isaatti* ", teessoo isaa isa durii isa samii dhiisee, teessoo isaa haaraa lafa irratti bakka inni seexanaa, cubbuu fi du'a injifate irratti dhaabuuf dhufa. " *Godoo Waaqayyoo* " qaama samii Waaqayyoo Iyyasuus Kiristoos " *Mikaa'eel* " (= kan Waaqayyo fakkaatu) agarsiisa. Garuu mallattoo Yaa'ii filatamtootaa kan Hafuurri Iyyasuus Kiristoos irra bulchudha. " *Godoo qulqullaa'aa, mana qulqullummaa, mana sagadaa, mana sagadaa, waldaa* ", jechootni kun hundinuu gamoo namni ijaare ta'uus isaanii dura mallattoo namoota qulqulloota furamaniiti; tokkoon tokkoon isaanii adeemsa pirojekti waaqummaa keessatti sadarkaa tokko agarsiisa. Akkasumas jalqaba, " *dinkaanni* " Gibxii keessaa ba'uul Ibroota Waaqayyoon qajeelfamuu fi gara gammoojjiitti geggeeffaman kan agarsiisu duumessa akka utubaa dunkaana qulqulluu irra bu'ee mul'atuun mul'ata. Yeroo sanatti reefuu " *namoota wajjin* " ture ; kunis jecha kana caqasa kana keessatti fayyadamuu isaaf sababa ta'a. Achiis " *manni qulqullummaa* " ijaarsa jabaa " *dunkaana* " argisiisa; hojii ajajamee fi raawwatamee mootii Soloomoon jalatti. Afaan Ibrootaatiin, addatti, jechi " *mana sagadaa* " jedhu: walga'ii jechuudha. Mul.2:9 fi 3:9 irratti Hafuurri Kiristoos saba Yihudootaa fincila " *mana sagadaa Seexanaa* " jedhee waama. Jechi dhuma " *waldaa* " jedhu afaan Giriikiitiin (ecclesia) walga'ii argisiisa; afaan tamsa'ina barumsa kiristaanaa Macaafa Qulqulluu. Yesus wal bira qabee " *kan isaa qaama* " " *mana qulqullummaa* " " *Yerusaalem* " keessatti , akkasumas akka Efe.5:23tti, Yaa'iin, " *Waldaan* " *isaa* , " *qaama isaati* ": " *abbaan manaa mataa haadha manaa waan ta'eef*, akkuma

Kiristoos isa mataa Waldaa, kan qaama isaa ta'ee fi Fayyisaa ishee ta'e . Ergamoonni Yesus gara samiitti ol ba'uuf yommuu isaan dhiisee deeme gadda isaan mudate ni yaadanna. Yeroo kana, “ abbaan manaa koo na waliin jiraata ” jechuun Filatamaa “ lafa haaraa ” irratti dhaabbii ishee keessatti jechuu danda'a. Haala kana keessatti dhamoonni maqaa kudha lamaa “ gosoota kudha lamaa ” Mul.7 gammachuu fi gammachuu injifannoo isaanii isa hin xuroofne ibsuu danda'u.

Lakkoofsa 4: “ *Inni imimmaan hundumaa ija isaanii irraa ni haxaa'a, duutis hin jiru, gaddi, boo'ichi, dhiphinnis hin jiru, wanti duraa waan darbeef.* ” »

Mul.7:17 wajjin walitti dhufeenyi isaa kan mirkanaa'u abdii waaqummaa kan Mul.7 ittiin xumuramu asitti argachuudhaani: “ *Inni imimmaan hundumaa ija isaanii irraa ni haxaa'a* ”. Qorichi boo'icha gammachuu fi gammachuudha. Waa'ee sa'aati abdiin Waaqayyoo itti raawwatamu fi itti raawwatamu dubbanna. Fuuldura ajaa'ibaa kana sirriitti ilaala, sababiin isaas yeroon “ *du'a, gadda, boo'ichi, dhukkubbii* ” kan kana booda, Waaqayyoo uumaa keenya isa ol'aanaa fi dinqisiisaa ta'een waan hundumaa haaromsuu hin taane, nu duratti beellamame jira. Wantoonni suukaneessaan kun murtii isa dhumaa dhuma “ *waggoota kumaa* ” irratti raawwatamu booda qofa akka badan nan ibsa. Warra filatamaniif, isaan qofaaf malee, bu'aan hammeenya ulfina Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'uun deebi'ee ni dhaabata.

Lakkoofsa 5: “ *Teessoo irra taa'us, “Kunoo, ani waan hundumaa haaromsa” jedhe. Innis akkana jedhe: Barreessaa; sababni isaas jechoonni kun mirkanaa'oo fi dhugaa waan ta'aniif.* »

Uumaan Waaqayyo, qaamaan, abdiidhaan of kenna, jecha raajii kanaafis dhugaa ba'a: “ *Kunoo, ani waan hundumaa haaraa nan godha* ”. Waan Waaqayyo qopheessu yaada argachuuf yaaluun oduu keenya isa lafaa keessatti fakkii barbaaduun bu'aa hin qabu, sababiin isaas wanti haaraan ibsamuu hin danda'u. Hanga sanatti immoo Waaqayyo wantoota dhukkubsatan bara keenya kana booda “ *lafa haaraa fi samii haaraa* ” kan akkasitti iccitii fi ajaa'ibsiisaa isaanii hunda qabatanii jiran keessa akka hin jirre nutti himuudhaan qofa nu yaadachiiseera . Ergamaan kun dubbii kana irratti dabalee akkas jedheera: “ *dubbiin kun dhugaa fi dhugaa dha* .” Waamichi ayyaanaa Waaqayyoo Yesus Kiristoosiin badhaasa abdii Waaqayyoo argachuuf amantii hin raafamne barbaada. Daandii ulfaataa faallaa seera addunyaatiin deemudha. Hafuura aarsaa guddaa, of ganuu, gad of deebisu garbicha Gooftaa isaatiif bitame keessatti barbaada. Kanaaf Waaqayyo amantaa keenya cimsuuf carraaqqiin godhu akka gaariitti sirrii dha: “dhugaa mul'atee fi ibsame irratti mirkanaa'uun” ulaagaa amantii dhugaati.

Lakkoofsa 6: “ *Innis akkana naan jedhe: Raawwatame! Ani alfaa fi omeegaa, jalqabaa fi dhuma. Nama dheeboteef burqaa bishaan jireenyaa irraa, tola nan kenna .* ”

Uumaan Waaqayyo Iyyasuus Kiristoos “ *waan haaraa hundumaa* ” uuma. “ *Raawwatame!* ” » ; Faar.33:9: “ *Inni waan dubbateef, wanti sun ni ta'e; ajaja, ni jira .* ” Jechi uumaa isaaakkuma dubbiin afaan isaa keessaa baheen raawwatama. Bara 30 irraa eegalee, nu duubaan, sagantaa bara kiristaanaa Daani'eel fi Mul'ata keessatti mul'ate hamma xiqlaatti raawwatameera. Waaqayyo gara fuulduraa isa filatameef qopheesse irra deebi'ee akka ilaallu nu afeera; wantootni labsaman

haala walfakkaatuun, mirkanaa'ina guutuudhaan ni raawwatamu. Yesus akkuma Mul.1:8 irratti nutti hima: “ *Ani alfaa fi omeegaa, jalqabaa fi dhuma* ”. Yaadni “ *jalqabaa fi dhuma* ” jedhu muuxannoo cubbuu lafaa kan guutummaatti “ *dhuma* ” bara kuma torbaffaa cubbamootaa fi du'a erga badee booda xumuramu qofa keessatti hiika qaba. Ilmaan Waaqayyoo biyya daldalaa keessa faffaca'aniif, Yesus, “ *bilisaan* ”, “ *burqaa bishaan jireenyaa irraa* .” Inni ofii isaatii, “ *madda* ” “ *bishaan jireenyaa* ” kanaa isa jirenya bara baraa kan argisiisudha. Kennaan Waaqayyoo bilisa, ibsi kun gurgurtaa “*indulgences*” Roomaa Kaatolikii kan dhiifama gatii phaaphaasii irraa argamuun kan ibsu balaaleffata.

Lakkoofsa 7: “ *Inni injifate wantoota kana in dhaala; Ani Waaqa isaa nanta'a, inni immoo ilma koo in ta'a .* ”

Filattoonni Waaqayyoo Yesus Kiristoosiin waliin dhaaltota. Tokkoffaa, Yesus “ *injifannoo* ” ofii isaatiin ulfina mootii uumamtoonni isaa samii hundinuu beekan “ *dhaale .* ” Isa booda, filattoonni isaa, akkasumas “ *injifattoota* ”, garuu karaa “ *injifannoo* ” isaatiin, “ *wantoota haaraa* ” Waaqayyo addatti isaaniif uume *kana ni dhaalu* . Yesus waaqummaa isaa ergamaa Filipoositti mirkaneesse, Yohaannis 14:9 irratti: “ *Yesusakkana jedheen: Ani yeroo dheeraaf si wajjin ture, ati garuu na hin beektu, Filipoos! Inni na argee Abbaa argeera; akkamitti jetta: Abbaa nutti agarsiisi?* » Namichi masiihichi “ *Abbaa Bara Baraa* ” ta'ee of dhiheesse, akkasitti beeksisa Isa.9:6 (ykn 5) irratti raajii dubbatame isa ilaallatu mirkaneesse. Kanaaf Yesus Kiristoos namoota filatamoo isaaf, obboleessa isaaniifis ta'e Abbaa isaaniitiif ta'a. Isaan mataan isaaniis obboloota isaa fi ilmaan isaati. Garuu waamichi dhuunfaa waan ta'eef, Hafuurri akkuma dhuma bara 7 mata duree “Xalayaa” jedhutti: “ *isa mo'eef* ”, “ *ilma koo ta'a* ” jedha. Cubbuu irratti injifachuu sadarkaa “ *ilma* ” Waaqa jiraataa irraa fayyadamuu barbaachisa .

Lakkoofsa 8: “ *Abshaalonni, warri hin amanne, warri jibbisuusoo, warri nama ajjeesan, warri saalqunnamtii raawwatan, warri falfala hojjetan, warri waaqa tolfamaa waaqeefatan, warri sobdoonni hundinuu garuu, qoodni isaanii haroo ibiddaa fi sobaan boba'u, innis du'a lammaffaa ta'e keessatti in ta'a .* »

Ulaagaaleen amala namaa kun guutummaa dhala namaa warra ormaa keessatti ni argamu, haa ta'u malee, Hafuurri asitti firii amantii kiristaanaa sobaa irratti xiyyeffata; balaaleffannaan amantii Yihudootaa Yesusiin ifatti ibsamee fi mul'ateera Mul.2:9 fi 3:9 irratti.

Akka Mul.19:20 tti, “... *haroo ibiddaa fi dibataan gubatu* ” murtii isa dhumaa irratti, kutaa “ *bineensichaa fi raajii sobaa* ”: amantii Kaatolikii fi amantii Pirootestaantii. Amantiin kiristaanaa sobaa amantii Yihudootaa sobaa irraa adda miti. Duudhaaleen inni dursa kenu faallaa kan Waaqayyooti. Akkasitti, Fariisonni Yihudootaa duuka buutota Yesus nyaata osoo hin nyaatin harka isaanii dhiqachuu dhabuu isaaniitiin yoo ceepha'an (Mat.15:2), Yesus arrabsoo kana isaan irratti godhee hin beeku sana booda, Mat.15:17 hanga 20tti akkas jedhe: “ *Raawwadhaa wanti afaan seene garaa keessa seena, achiis iddo dhokataatti akka darbatamu hin hubattu? Garuu wanti afaan keessaa bahu garaa keessaa dhufa, kanatu nama xureessa. Yaadni hamaan, aijeechaa, ejja, ejja, hanna, ragaa sobaa, arrabsoo garaa keessaa ni dhufa* . Wantoonni nama xureessan isaan kana; harka osoo hin dhiqatin nyaachuun garuu nama hin xureessuu ”.”

Akkasumas amantiin kiristaanaa sobaa cubbuu isaa hafuura irratti haguugee adda durummaan cubbuu foonii adabuudhaan. Yesus yaada isaa kan kenne Mat.21:3 irratti Yihudoottatti akkas jechuudhaan akkas jedheera: “ *warri qaraxa sassaabanii fi sagaagaltoonni gara mootummaa samiitti isin dursanii in deemu* ”; ifatti, haal-duree hunduu qalbii geddaratanii gara Waaqayyoo fi qulqullummaa isaatti akka jijjiiran. Yesus “ *qajeelchitoota jaamaa* ” kan Mat.23:24 irratti arrabsu, “ *qamalee calalanii gaala liqimsan* ”, yookaan immoo “ *qoree ija ollaa keessa jiru osoo hin argin arguu isaaniif ilaalu* amantii sobaati *beam that is in his own* ” akka Luqaas 6:42 fi Mat.7:3 hanga 5tti.

Namni ulaagaalee dhuunfaa Yesus tarreesse kana hundumaa wajjin adda baasu kamiyyuu abdiin isaa xiqqaadha. Tokko qofti uumama kee wajjin kan walsimu yoo ta'e, isa irratti qabsaa'uu fi mudaa kee irra aanuu qabda. Lolli amantii inni jalqabaa ofii irratti; akkasumas rakkina irra aanuuf rakkisaa ta'edha.

Lakkoofsa kana keessatti hiika hafuuraa isaanii kan fayyadu, Yesus Kiristoos, abbaan murtii waaqummaa guddaan, dogoggora amantii kiristaanaa sobaa goса Kaatolikii Roomaa phaaphaasiitiin himataman caqaseera. “*Abshaalota*” irratti xiyyeffachuudhaan, abdiin inni kenne hundi “ *isa mo'eef* ” waan kennameef, warra lola amantii isaanii irratti mo'achuu didan ni moggaasa . Haa ta'u malee, warra qabsaa'uu didaniif injifannoон danda'amu hin jiru. “ *Dhugaa ba'aan amanamaan* ” ija jabina qabaachuu qaba; abshaala keessaa ba'aa. “ *Amantii malee Waaqayyoon gammachiisuun hin danda'amu* ” (Ibr.11:6); ba'uu, “ *kan hin amanne* ”. Akkasumas amantiin amantii Yesus fakkeessuuuf akka fakkeenyatti kenname waliin wal hin simne, amantii dhabuu qofa. “ *Jibbiisaan* ” Waaqayyoof jibbamaa waan ta'eef firii warra ormaa ta'anii hafan ;ba'uu, “ *kan jibbiisiisoo* ”. Innis dhangala'aa “ *Baabiloon guddittii, haadha ejjitootaa fi jibbiisiisoo lafaa* ” jedhamuun kan walqabatedha akka Mul.17:4-5. “ *Warri nama ajjeesan* ” abboommii ja'affaa ni cabsu; ba'uu, “ *nama ajjeese* ”. Ajjeechaa kanaan kan walqabatu amantii Kaatolikii fi amantii Pirootestaantii “ *fakkeessitoota* ” akka Dan.11:34tti. Warri “ *safuu hin qabne* ” amala isaanii jijjiiranii hammeenya isaanii mo'uu danda'u, yoo kana hin taane; “ *isa qaanii hin qabne* ” keessaa ba'i. Garuu “ *xuraa ummaan* ” hafuuraa amantii Kaatolikii “ *sagaagaltuu* ” wajjin wal bira qabamee ilaalamu guutummaatti balbala samii itti cufa. Kana malees, Waaqayyo “ *qulqullummaa* ” ishee keessatti balaaleffata kunis gara “ *eija* ” hafuuraatti nama geessu : daldala seexanaa wajjin. “ *Falfaloonni* ” luboota Kaatolikii fi hordoftoota Pirootestaantii hafuurota jinniwwanii ti; ba'uu, “ *falfala* ”; gochi kun Mul.18:23 keessatti “ *Baabiloon guddittii* ” jedhamuun kan walqabatedha . “ *Warri waaqa tolfamaa waaqeffatan* ” amantii Kaatolikii, waaqolii tolfamoowwan isaa bocaman meeshaalee waaqeffannaa fi kadhanna ta'an kan argisiisudha; ba'uu, “ *nama waaqa tolfamaa waaqeffatu* ”. Dhuma irrattis, Yesus “ *sobdoota* ” akka abbaa hafuuraa isaaniitti “ *seexanaa, jalqabarraa kaasee sobduu fi nama ajjeesaa fi abbaa sobaa* ” akka Yohaannis 8:44; “ *sobduu* ” keessaa ba'i.

Lakkoofsa 9: “ *Achiis ergamoota torban dha'icha torban dhumaan qabatanii turan keessaa tokko dhufee, “Kottu, misirroo haadha manaa hoolichaa sitti nan argisiisa” naan jedhe. »*

Keeyyata kana keessatti Hafuurri filatamtoota yeroo gaddisiisaa fi suukaneessaa “ dha’icha *dhumaa torba* ” waaqummaa injifannoodhaan darbanif ergaa jajjabina dabarsa. Badhaasni isaanii ulfina filatamoo mo’attootaaf kan qabame arguu ta’a, isaanis marsaa seenaa isa *dhumaa* kana keessatti biyya cubbuu, “ *misirroo , haadha manaa Hoolichaa* ”, Yesus Kiristoos

“ *Ergamoonni torban qaruuraa torban dha’icha dhumaa torbaniin guutaman qabatanii turan* ” namoota ulaagaa amantii kiristaanaa sobaa caqasa darbe keessatti caqasame guutan irratti xiyyeefataniiru. “ *Dha’ichawwan dhumaa torban* ” kun qooda Waaqayyo yeroo dhiyotti buufata kufeef kennu ture. Inni amma nutti agarsiisa, fakkiwwan fakkeenyatiin, kutaa gara filatamoo injifattoota furamaniitti deemu. Fakkeenyummaa miira Waaqayyo isaanif qabu mul’isu keessatti, ergamaan filatamtoota walga’iin isaanii, walumaa galatti, “ *misirroo hoolaa* ” akka ta’e ni agarsiisa. “ *Haadha manaa Hoolichaa* ” jechuun ibsuudhaan , Hafuurri barsiisa Efesoon 5:22 hanga 32tti kennname mirkaneessa. Ergamaan Phaawuloos hariiroo abbaa manaa fi haadha manaa gaarii ta’e kan ibsu yoo ta’u kunis akka nama dhibetti raawwii isaa kan argatu hariiroo Filattooni Kiristoosii wajjin qaban qofa keessatti . Akkasumas seenaa Seera Uumamaa irra deebinee dubbisuu barachuu qabna, ifa barumsa Hafuura Waaqayyoo jiraataa, uumaa jirenya hundumaa, fi kalaqaa qaroo gattiwwan isaa isa mudaa hin qabneen kennameen. Jechi “ *dubartii* ” jedhu “ *misirroo* ”, “ *Isa Filatamaa* ” Kiristoos fakkii “ *dubartii* ” Mul’ata 12 irratti dhiyaate waliin walqabsiisa.

Ibsa waliigalaa Filatamoota Ulfina Qaban

Lakkoofsa 10: "Innis hafuuraan gara gaara guddaa fi olka'aa tokkotti na geesse. Innis mandara qulqulluu Yerusaalem ishee ulfina Waaqayyoo qabattee samii keessaa baate natti argisiise. »

Hafuuraan, Yohaannis gara yeroo Yesus Kiristoosii fi filattoonni isaa firdii samii “ waggaa kuma ” bara kuma torbaffaa booda samii irraa bu’anitti geejjibama. Mul.14:1 irratti, “ chaappaa ” Adveentistii “ 144,000 ” kan hafuura kiristaanaa “ gosoota kudha lama ” “ gaara Tsiyoon ” irratti agarsiifamaniiru . “ Waggaan kuma ” booda wanti raajii dubbatame dhugaa “ lafa haaraa ” keessatti raawwatama. Erga Yesus Kiristoos deebi’ee kaasee, warri filataman qaama samii ulfina qabeessa bara baraan godhame Waaqayyo biraa argataniiru. Akkasitti “ ulfina Waaqayyoo ” calaqqisiisu . Jijiirramni kun ergamaa Phaawuloos 1Qor.15:40 hanga 44tti akkas jedhee labseera: “ Qaamni samii fi qaamoni lafaa ni jiru; garuu ifa qaamolee samii adda, kan qaamolee lafaa adda. Tokko ifa aduu, kaan ifa ji’aa, kaan immoo ifa urjii ti; urjiin tokko illee ifaan urjii biraa irraa adda. Du’aa ka’uu warra du’anis akkasuma. Qaamni manca’ee facaafama; inni hin mancaane ka’aa; tuffatamee facaafama, ulfina qabeessa ta’ee ka’aa; inni dadhabee facaafama, humna guutuudhaan ni ka’aa; akka qaama bineensaa facaafama, akka qaama hafuuraatti du’aa ka’aa. Qaamni bineensaa yoo jiraate qaamni hafuuraati ni jira .”

Lakkoofsa 11: "Ifni isaa akka dhagaa baay'ee gati jabeessa, dhagaa yaasper akka kiristaala ifa ta'e fakkaata ture. »

Keeyyata darbe keessatti kan caqasame, " *ulfina Waaqayyo* " kan amala isaa ta'e " *dhagaan yaasper* " akkasumas gama " *Inni teessoo irra taa'u* "

Mul.4:3 keessatti waan agarsiisuuf mirkanaa'eera . Lakkofsota lamaan gidduutti, Mul.4 keessatti, haala firdiitiif, “ *dhagaan yaasper* ” inni Waaqayyoon kan argisiisu kun akkasumas bifa “ *sardonyx* ” waan qabuuf garaagarummaa ni hubanna. Asitti, rakkoon cubbuu erga furmaata argatee booda, Filatamaan gama qulqullummaa guutuu ta'een “ *iftoomina akka kiristaala* ” ta'een of dhiheessiti.

Lakkofsaa 12: “ *Dalla guddaa fi olka'aa qaba ture. Balbaloota kudha lama, balbaloota irrattis ergamoota kudha lama, maqaan gosoota Israa'el kudha lamaa barreeffame qaba ture:* ”

Fakkiin Hafuurri Iyyesuus Kiristoos yaada dhiheesse fakkeenya “ *mana qulqullummaa qulqullu* hafuuraa Efe.2:20 hanga 22.: “ *Isin bu'uura ergamootaa fi raajotaa irratti ijaaramtaniittu, Yesus Kiristoos mataan isaa dhagaa golee ta'ee. Isa keessatti gamoo guutuun, akka gaariitti qindaa'ee, mana qulqullummaa qulqullu Gooftaa keessatti ta'uuf ka'a . Isa keessattis hafuuraan mana jireenyaa Waaqayyoo ta'uuf ijaaramaa jirta.* ”.” Garuu hiikni kun Filattoota bara ergamootaa qofa ilaallata. “ *Dallaan olka'aan* ” jijiirama amantii Kiristiyanaa bara 30 irraa kaasee hanga bara 1843tti argisiisa; mee hanga guyyaa kanaatti ulaagaan dhugaa ergamootaan hubataniifi barsiisan akka hin jijiiramne haa hubannu. Kanaafidha jijiiramni guyyaa boqonnaa bara 321 hundeeffame kakuu qulqullu dhiiga Iyyesuus Kiristoosiin Waaqayyoo wajjin **gale kan cabsu**. **Fudhattoota dhugaa Mul'ata raajii kanaa ilaalchisee, mallattoolee amantii Adveentistii fakkeessanii, Waaqayyo bara 1843 irraa eegalee adda baase, “balbaloota kudha lamaatiin”, “banaa”** qondaaltota filatamoo “ *Filadelfiyaa* ” duratti fakkeeffamaniiru (Mul.3: 7) fi “ *cufame* ” dura kufe “ *du'aa jiraataa* ” “ *Sardis* ” (Mul.3:1). Isaan “ *maqaa gosoota 12 chaappaa Waaqayyootiin mallatteeffame* ” Mul.7.

Lakkofsaa 13: “ *Gara bahaatti karra sadii, gara kaabaatti karra sadii, gara kibbaatti karra sadii, gara dhihaatti immoo karra sadii.* »

balbaloonni ” gara qabxiilee kaardinalii afranitti qajeelfamuun kun amala isaa isa addunyaa maraa agarsiisa; kan amantii universalism jedhu kan hundee Giriikii “katholikos” ykn “catholic” jedhuun hiikame balaaleffatuu fi seeraan ala taasisu. Akkasitti, bara 1843 irraa eegalee, Waaqayyoof, Adveentizimi amantii kiristaanaa isa “ *Wangeela bara baraa* ” (Mul. 14:6) isaa ergama addunyaa maraa uummata lafaa barsiisuuf imaanaa itti kenne *qofaadha* . **Dhugaa inni hanga dhuma addunyaatti Filatamaa hafuuraa isaatiif mul'isu irraa kan hafe fayyinni hin jiru**. Adveentizimiin bifa sochii haaromsa amantii beeksisa deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos kan eegame, yeroo jalqabaatiif, birraa bara 1843; akkasumas hamma deebi'ee dhufuu dhugaa isa dhumaa Yesus Kiristoos birraa bara 2030tti beellamameetti amala kana eeguu qaba.“*Sochiin*” sochii jijiirama dhaabbataa keessa jiru waan ta'eef, yoo kana hin taane kana booda “sochii” osoo hin taane, dhaabbata “uggurame” fi du'e dha, kan duudhaa fi foormalizimii amantii deggeru; yookaan, waan Waaqayyo jibbuu fi balaaleffatu hundumaa; akkasumas Yihudoota finciltoota keessaa warra jalqabaa warra hin amanne balaaleffatee jira.

Ibsa bal'aa tartiiba yerootiin

Bu'uuraalee amantii kiristaanaa

Lakkoofsa 14: “ *Dallaan magaalattii bu'uura kudha lama qaba ture, isaan irrattis maqaan ergamoota hoolichaa kudha lamaa kudha lamaa qaba ture.* »

Roomaan bara 321 fi 538tti kan jallatedha kan “ *dhagaa jiraataa* ” akka 1 Pie.2:4-5: “ *Dhagaa jiraataa , namoota biratti gatame, garuu Waaqayyo duratti filatamaa fi gatii guddaa qabu, gara isaatti dhihaadhaa; isinis ofti keessanii, akka dhagaa jiraataa , mana hafuuraa , lubummaa qulqulluu uumuuf of ijaaraa , miidhamtoota hafuuraa, karaa Yesus Kiristoos Waaqayyo biratti fudhatama qaban dhiyeessuuf .* ”

Lakkoofsa 15: “ *Inni natti dubbate, magaalattii, karra ishee fi dallaa ishee safaruuf, safartuu warqee qaba ture.* »

Asitti, akkuma Mul. 11:1 irratti, gaafii " *safaruu* " ykn murtii dabarsuu gatii Filatamaa ulfina qabeessa ta'e irratti, bara Adveentistii (*karra 12*), fi amantii ergamootaa (*bu'uura fi dallaa*). " *qaccee* " Mul. 11:1 " *akka ulee* ", meeshaa adabbi yoo ta'e, faallaa isaa guutuu, kan caqasa kanaa " *qaccee warqee* " dha; " *warqueen* " fakkeenyaa " *amantii qormaataan qulqulla'e* " ta'uu isaati, akka 1 Phex.1:7tti: " *qormaanni amantii keessanii, warqee badu caalaa gatii guddaa kan qabu (innis ibiddaan qoram) galata akka fidu, . ulfinaa fi ulfina, yeroo Yesus Kiristoos mul'atu* . Kanaaf amantiin ulaagaa firdii Waaqayyooti.

Lakkoofsa 16: “ *Magaalattiin bifaa iskuweerii, dheerinni ishee bal'ina ishee wajjin wal qixa ture. Magaalattii qaccee sanaan safaree, istaadiyaa kuma kudha lama argate; dheerinni, bal'inni fi olka'iinsi isaa walqixa ture.* »

“ *Iskuweeri* ” bal'ina fuula irratti boca gaarii mudaa hin qabne dha. Jalqaba irratti gama “ *qulqulluu qulqullootaa* ” ykn “ *bakka hundumaa caalaa qulqulluu* ” godoo qulqulla'a'aa bara Musee ijaarame keessatti argama. Bocni “ *square* ” ragaa hirmaannaa sammuuti, uumamni “ *square* ” guutuu hin dhiyeessu. Sammuun Waaqayyoo safara mana qulqullummaa Ibirootaa kan “ *iskuweer* ” sadii walsimsiisuun uumame keessatti mul'ata . Lama ” *iddoo qulqulluu* ” fi inni sadaffaan, ” *qulqulluu qulqullootaa* ” ykn ” *iddoo hundumaa caalaa qulqulluu* ”, kan addatti argamu Waaqayyoof kan qabame waan ta'eef, ” *golgaa* ”, fakkii cubbuu kan Yesuus sa'atii isaatti ni araara. Pirooppoorshiniin harka sadii keessaa sadii kun fakkii waggoota 6000 ykn dachaa sadii 2000 piroektii fayyinaa Waaqayyo qopheesse keessatti filatamotoa filachuuf kennname ture. Xumura filannoo kanaa irratti, warri filataman akkasitti “ *square* ” “ *iddoo hunda caalaa qulqulluu* ” kan bu'aa piroektii fayyinaa raajii dubbateen fakkeeffamu; bakki hafuuraa kun sababa araara kakuu Kiristoos keessatti fideen dhaqqabamaa ta'uu isaa. Akkasumas “ *square* ” hafuuraa mana qulqullummaa akkasitti ibsame hundee isaa kan argate Ebla 3, 30, yeroo fayyinni fedhiidhaan du'a araaraa Furee keenya Yesus Kiristoosiin jalqabe. Fakkiin “ *iskuweer* ” hiika guutuu ta'uu dhugaa kana fiixaan baasuuf gahaa miti, lakkoofsi fakkeenyaa isaa “ *sadii* ” dha. Akkasumas, kan “ *kiyuubii* ” kan nuuf dhiyaatudha. Safartuu wal fakkaatu qabaachuudhaan, “ *dheerina, bal'ina, fi olka'iinsa* ” keessatti, yeroo kana qabna, mallattoo “ *sadii* ” kan guutuu ta'e “ *kiyuubii* ” fiixaan ba'iinsa, kan walga'ii filatamoo Yesus Kiristoosiin furaman. Bara 2030tti ijaarsi “ *magaalaa iskuweer* (fi kiyuubii illee: “ *olka'iinsa ishee* ”), hundee ishee fi karra ishee kudha lama ” ni xumurama. Bifa kiyuubii kennuudhaan, Hafuurri hiika jecha jechaatti “ *magaalaa* ” kan namoonni baay'een itti kennan dhorka.

Lakkoofsi safarame, “ *istaadiyeemii 12,000* ,” hiika “ *chaappaa 12,000* ” Mul.7 wajjin wal fakkaatu qaba. Akka yaadachiisaatti: $5 + 7 \times 1000$, jechuunis namni (5) + Waaqayyo (7) x baay’inaan (1000). Jechi “ *istaadiyeemii* ” jedhu hirmaannaa isaanii kan agarsiisu fiigicha kaayyoon isaa “ *badhaasa waamicha samii mo’achuu* ” ta’e akka barsiisa Phaawuloositti, Filp.3:14: “ *Gara galmaatti nan fiiga, badhaasa kan mo’achuu waamicha Waaqayyoo isa samii Yesus Kiristoosiin.* » ; akkasumas 1Qor.9:24 irratti: “ *Warri istaadiyeemii keessatti fiigan hundinuu akka fiigu, garuu namni tokko badhaasa akka argatu hin beektanii ? Akka injifattutti fiigi.* » Filatamaa injifate fiiguun badhaasa Waaqayyo Iyyasuu Kiristoosiin kenne injifate.

Lakk . »

“ *Cubit* ” duuba, safartuu dogoggoraa, Waaqayyo firdii isaa nuuf mul’isa akkasumas dhiirota lakkoofsa “5”n fakkeeffaman qofti walnyaatinsa Filatamaa keessatti akka hammataman nuuf mul’isa, isaanis Waaqayyo isa lakkoofsi isaa ta’e wajjin gamtaa godhaniiru “7” jedhu. Waliigala lakkoofsota kana lamaan “12” kan kenu yoo ta’u, yeroo “iskuweeriin” ta’u, lakkoofsa “144” kenna. Sirritti “ *safartuu nammaa* ” murtii “ *namoota* ” filatamoo dhiiga Yesus Kiristoosiin dhangala’een furamanii mirkaneessa. Lakkoofsi “12” akkasitti pirojektii gamtaa qulqulluu Waaqayyoo wajjin xumurame marsaa hundumaa keessatti argama: abbootii warraa Ibrootaa 12, ergamoota Yesus Kiristoos 12, fi gosoota 12 amantii Adveentistii bara 1843-1844 irraa eegalee hundeeffame fakkeessuuf.

Lakkoofsa 18: “ *Dallaan yaasperii irraa kan toljamte yoo ta’u, magaalattiin warqee qulqulluu akka feesbuukii qulqulluu ture.* »

Karaa mallattoolee kanaatiin Waaqayyo dinqisiifannaa inni amantii filattooni isaa filataman hanga bara 1843tti agarsiisan mul’isa. Yeroo baay’ee ifa xiqqoo qabu turan, garuu Waaqayyoof dhugaa ba’uun isaanii beenyaa fi jaalalaan isa guute. “ *Warqee qulqulluu fi geejjibni qulqulluun* ” caqasa kanaa qulqullummaa lubbuu isaanii argisiisa. Yeroo baay’ee abdii Waaqayyo karaa Yesus Kiristoosiin mul’atetti amanamuuf jecha lubbuu isaanii dabarsaniiru. Amanaan isa irratti kaa’ame hin mufatu, inni ofii isaatii gara “ *du’aa ka’uu isa jalqabaa* ”, kan warra dhugaa “ *Kiristoos keessatti du’an* ”, birraa bara 2030tti isaan sima.

Bu’uura ergamootaa

Lakkoofsa 19: “ *Bu’uurri dallaa magaalattii dhagaa gati jabeessa gosa hundumaatiin kan faayame ture: hundeen inni jalqabaa yaasperii irraa, inni lammaffaan immoo safir irraa, inni sadaffaan immoo kaalqedoonii irraa, inni afrappaan immoo emerald irraa,* ”

Lakkoofsa 20: “ *shanaffaan sardooniksii, ja’affaan sardooniksii, torbaffaan kiriisolaayitii, saddeettaffaan beeriil, sagalffaan topaaz, kurnaffaan kiriisopraasii, kudha tokkoffaan hayasintii, inni kudha tokkoffaan ametistii.* »

Waaqayyo yaada ilmaan namootaa fi yeroo bareedina dhagaa gati jabeessa yeroo muraman ykn foolii godhaman dinqisiifatan maal akka isaanitti dhagahamu ni beeka. Wantoota kana horachuuf gariin qabeenya hanga of balleessutti baasu, jaalalli isaaniiif qaban akkas. Adeemsa wal fakkaatuun Waaqayyo miira nammaa

kanatti fayyadamee miira filatamoo isaa jaallatamaa fi eebbifamaniif itti dhaga'amu ni ibsa.

“ *Dhagoonni gati jabeeyyi* ” adda addaa kunniin kan filataman kloonii walfakkaataa akka hin taane nu barsiisu, sababiin isaas namni tokkoon tokkoon namaa dhuunfaa mataa isaa qaba, sadarkaa qaamaa irratti, ifatti, garuu keessumaa sadarkaa hafuuraa irratti, sadarkaa amala isaa irratti. Fakkeenyi “ *ergamoota kudha lama* ” Yesus kenne yaada kana mirkaneessa. Jiin fi Piyeer gidduutti garaagarummaan akkamii! Haata'u malee, Yesus garaagarummaa isaanii wajjinis ta'e isaan jaallateera. Badhaadhummaan jirenyaa dhugaan Waaqayyo uume namoota adda addaa kana keessa kan argamu yoo ta'u, isaan hundinuu garaa isaanii fi lubbuu isaanii hundumaa keessatti bakka jalqabaa isaaf kennuu danda'aniiru.

Adveentizimii

Lakkoofsa 21: “ *Karrawwan kudha lamaan luqqisii kudha lama turan; tokkoon tokkoon balballi luqqisii tokkoo ture. Addabaabayii magaalattii warqee qulqulluu, akka geejjibaa iftoomina qabuu ture.* »

Bara 1843 irraa eegalee filattoonni filataman murtii Abbaa Murtii Fayyisaa irratti kan warra isaan dura turan caalaa amantii guddaa hin agarsiifne. Mallattoon “ *luqqisii tokko* ” kan jedhu Adveentizimiin eebbifame karoora fayyinaa Waaqayyoo hubachuu guutuu argachuu isaati. Waaqayyoof bara 1843 irraa eegalee filataman Adveentistii filataman ifa isaa hundumaa argachuuf akka malu of agarsiisaniiru. Garuu kun guddina dhaabbataa ta'een kan kennamu yoo ta'u, Adveentistoonni mormitoota dhumaan qofatu ibsa raajii bifa mudaa hin qabne isa dhumaan argatu. Wanti ani jechuu barbaade Adveentistiin dhumaan filatame warra kaan bara ergamootaa irraa furaman caalaa gatii guddaa hin qabaatu. “ *Luushiin* ” pirojektiin fayyisuu Waaqayyo sochii jalqabee fiixee akka ga'u argisiisa. Muuxannoo addaa kan mul'isu yoo ta'u kunis dhugaawan barsiisaa amantii Kaatolikii phaaphaasii Roomaa fi amantii Pirootestaantii gantummaatti kufe jallatee fi haleelame **hunda deebisuu of keessaa qaba**. Dhumarrattis, Waaqayyo labsii Daani'eel 8:14 birraa bara 1843tti hojiirra oolchuuf akka kenu: “ Hanga galgala kuma lamaa fi dhibba sadii fi *qulqullinni qajeelaa ta'utti* ” jedhu hojiirra oolchuuf barbaachisummaa guddaa nuuf mul'isa. “ *Luusii* ” fakkii “ *qulqullummaa qajeelaa* ” kanaa yoo ta'u, dhagaa gati jabeessa kan biroo irraa adda ta'ee, bareedina isaa mul'isuuf muramuu hin qabu. Haala isa dhumaan kana keessatti walga'iin filatamoo qulqullaa'anii kan walsimsiisu, “ *kan hin ceepha'amne* ” akka Mul. Sanbanni raajii fi bara kuma torbaffaan inni ittiin raajii dubbatame walitti dhufanii fiixaan ba'iinsa pirojekti fayyisuu hundumaa keessatti raawwatama, inni Waaqayyo uumaa guddaan yaadame. “ *Luusii gatii guddaa qabu* ” isaa kan Mat.13:45-46 ulfina inni itti kennuu barbaade hunda ibsa.

Jijiirama guddaa Yerusaalem haaraa

Hafuurri akkas jechuun ibsa: “ *addabaabayii magaalattii warqee qulqulluu irraa hojjetame, akka geejjibaa iftoomina qabuu.* » “ *Bakka warqee qulqulluu* ” ykn amantii qulqulluu kana caqasuudhaan , Mul.11:8 irratti maqaa “ *Sodoomii fi*

Gibxii ” jedhu argachuudhaan fakkii cubbuu kan qabdu Paaris wajjin wal bir aqabamee akka ilaalamu yaada dhiheessa .

Lakkoofsa 22: “ *Magaalattii keessatti mana qulqullummaa tokkollee hin argine; sababiin isaas, Waaqayyo goofaan inni hundumaa danda'u,akkuma Hoolichi mana qulqullummaa isaati.* »

Yeroon mallattoolee darbeera, filatamtoonni raawwii dhugaa pirojektii fayyina waaqummaa keessa seenaniiru. Akkuma har'a lafa irratti hubannu, “ *manni qulqullummaa* ” walitti qabamuu kana booda faayidaa tokkollee hin qabaatu. Bara baraa fi dhugaatti galuun “ *gaaddidduu* ” kan akka Qol.2:16-17tti raajii dubbate faayidaa akka hin qabne taasisa: “ *Kanaaf namni waa'ee nyaachuu ykn dhuguu, waa'ee ayyaana , waa'ee ji'a haaraa, ykn waa'ee sanbataatti isinitti hin murteessin : gaaddidduu waan dhufuuf ture , qaamni garuu Kiristoos keessa jira .* ” Xiyyeffannoo ! Keeyyata kana keessatti foormulaan “ *kan Sanbata* ” jedhu “ *Sanbata* ” ayyaana amantiitiin kan ka'u malee “ *Sanbata torbee* ” Waaqayyo erga addunyaan uumamee guyyaa torbafkaatti hundeessee fi qulqulla'e miti. Akkuma jalqaba dhufaatiin Kiristoos sirna ayyaanaa kakuu moofaa keessatti raajii isa dubbate faayidaa akka hin qabne godhe, gara bara baraatti galuun isaas mallattoolee lafaa akka dullooman kan taasisuu fi filataman 'Hoolaa haa ta'u, Yesus Kiristoos, kan dhugaa qulqulluu waaqummaa " *mana qulqullummaa* " kan ta'u, bara baraan, ibsa mul'ataa Hafuura uumaa.

Lakkoofsa 23: “ *Magaalattiin ibsuuf aduuji'sis hin barbaachisu; sababni isaas ulfinni Waaqayyoo isa ibsa, Hoolichi immoo ibsaa isaati.* »

Bara bara waaqummaa keessatti, filatamtoonni madda ifaa akka aduu keenya ammaa kan jiraachuun isaa “ *halkanii fi guyyaa* ” wal jijiiruu qofaan sirrii ta'e malee ifa dhaabbataa keessa jiraatu; “ *halkan yookaan dukkana* ” sababa cubbuutiin qajeelota. Cubbuun furmaata argatee waan badeef, “ *ifa* ” Waaqayyo Uma.1:4 irratti “ *gaarii* ” jedhee labse qofaaf bakki hafe.

Hafuurri Waaqayyoo osoo hin mul'atin hafee Yesuus Kiristoos gama uumamtoonni isaa isa arguu danda'anidha. Sababa kanaafidha “ *torch* ” Waaqa ijaan hin mul'anne ta'e kan dhiyaate.

Garuu hiikni hafuuraa jijiirama guddaa mul'isa. Samii seenuuudhaan, filatamtoonni kallattiin Yesusiin ni barsiifamu, sana booda “ *aduu* ”, mallattoo gamtaa haaraa, yookaan “ *ji'a* ”, mallattoo gamtaa Yihudoottaa durii hin barbaachisan; *lamaan* isaanii iyuu, akka Mul . Walumaagalatti, filatamtoonni kana booda Macaafa Qulqulluu Qulqulluun isaan hin barbaachisu.

Lakkoofsa 24: “ *Saboонни ifa isaa keessa in deddeebi'u, mootonni lafaas ulfina isaanii gara ishee in fidu.* »

“ *Saboонни* ” dhimmi ilaallatu “ *saboota* ” samii ta'an ykn samii ta'aniidha. “ *Lafit haaraan* ” mootummaa Waaqayyoo haaraa waan taateef, uumamni lubbuu qabu hundinuu Waaqayyoo uumaa kan argachuun danda'u achidha. “ *Mootonni lafaa* ” warra filatamoo ta'an jirenya bara baraa “ *lafa haaraa* ” irratti dhaabame kana keessatti “ *ulfina* ” qulqullummaa lubbuu isaanii ni fidu . Jechi “ *mootota lafaa* ” kun yeroo baay'ee, tuffidhaan , abbootii taayitaa lafaa fincilitoottaa irratti kan xiyyeffate, karaa dhokataa ta'een, *filatamoota* Mul . Akkasumas, Mul.5:10 irratti dubbifna: “ *mootummaa fi luboota Waaqayyo keenyaaf isaan goote , isaanis lafa irratti in moo'u .* ”

Lakkoofsa 25: “ *Halkan achitti waan hin jirreef, karri ishee guyyaa hin cufamu.* »

Ergaan kun nageenyi amma jiru dhabamuu isaa kan mul’isudha. Nagaa fi tasgabbiin ifa guyyaa bara baraa dhuma hin qabne keessatti guutuu ta’aa. Seenaa jireenyaa keessatti fakkiin dukkanaa lafa irratti qofa kan uumame lola ” *ifa* ” waaqummaa fi ” *dukkana* ” mooraa seexanaa gidduutti taasifameen ture.

Lakkoofsa 26: “ *Ulfinni fi ulfinni saboota achitti in fidama.* »

Waggaa 6000f dhiironni gosa, ummatootaa fi sabatti of gurmeessanii jiru. Bara kiristaanaa, biyyoota dhihaa keessatti, namoonni mootummaa isaanii gara sabaatti jijiiranii filataman kiristaanaa isaan keessaa filataman sababa “ *ulfinaa fi ulfina* ” Yesus keessatti Waaqayyoof kennan irraa kan ka’e Kiristoos.

Lakkoofsa 27: “ *Wanti xuraa’aan tokko illee ishiitti hin seenu, namni wanta jibbisiisoo ykn soba hojjete illee ishiitti hin seenu; warra macaafa jireenyaa Hoolichaa keessatti caafaman qofatu seena .* ”

Waaqayyo ni mirkaneessa, fayyinni dhimma gaaffii guddaa gama isaatiin. Jirenya bara baraa filatamuu kan danda’an lubbuwwan guutummaatti qulqulluu ta’an, dhugaa waaqummaaf jaalala agarsiisan qofa. Ammas Hafuurri ” *xuraa’e* ” kan amantii Pirootestaantii kufe ergaa ” *Sardes* ” Mul.3:4 irratti argisiisu, akkasumas amantii Kaatolikii kan hordofaan isaa ” *jibbisiisoo fi soba amantii fi siviiliidhaaf* of kennu diduu isaa haaromsa . Sababni isaas warri kan Waaqayyoo hin taane seexanaa fi jinniiwwan isaatiin akka too’ataman of hayyamu.

Ammas, Hafuurri nu yaadachiisa, wanti nama ajaa’ibu namootaaf kan qabame sababiin isaas Waaqayyo erga addunyaan hundeffamee kaasee maqaa filatamoo isaa ”macaafa jirenyaa isaa keessatti waan barreeffameef” waan beekuuf . Akkasumas ” *kitaaba jirenyaa hoolaa keessatti* ” ibsuudhaan , Waaqayyo amantii Kiristaana hin taane kamiyyuu karoora fayyina isaa keessaa hambisa . Mul’ata isaa keessatti amantiiwwan kiristaanaa sobaa akka hin hafne erga mul’isee booda, karaan fayyinnaaakkuma Yesus Mat.7:13-14 irratti labse ” *dhiphoo fi dhiphoo* ” ta’ee mul’ata: ” *Karra dhiphoo sanaan seeni. Balballi gara badiisaatti geessu bal’aa dha, karaan immoo bal’aa dha, warri ittiin seenanis baay’eenda. Garuu karri dhiphoo, karaan gara jirenyaatti geessu immoo dhiphoodha , kan argan immoo muraasni .* ”

Mul'ata 22: Guyyaa Bara Baraa Dhuma Hin Qabne

Mudaa kan hin qabne yeroo lafa irraa filannoo waaqummaa Apo.21: 7 x 3. Lakkofsi 22 haala wal faallessuun jalqaba seenaa kan agarsiisu yoo ta'ellee, kitaaba kana keessatti, xumura isaa kan uumudha. Haaromsi kun, akka Waaqayyootti “ *waan hundumaa* ” *kan ilaallatu*, “ *lafa haaraa fi samii haaraa* ” wajjin kan wal qabate yoo ta'u, lamaan isaanii iyuu bara baraa dha.

Lakkofsa 1: “ *Laga bishaan jirenyaa, akka kiristaala qulqulluu, teessoo Waaqayyoo fi hoolaa keessaa ba'u natti argisiise.* »

Fakkii haaraa, kan nama jajjabeessu kana keessatti, Hafuurri walga'iin filatamoo kan bara baraa ta'e, “ *laga bishaan jirenyaa* ” tiin fakkeeffame, uumama, hojii Waaqayyoo hafuuraan Kiristoos keessatti irra deebi'amee uumame kan argamuun isaa mul'atu ta'uu isaa nu yaadachiisa jedhu “ *teessoo* ” isaatiin yaada kennama ; kunis, karaa aarsaa “ *hoolaa* ”, Yesus Kiristoos; bara baraan firii dhaloota haaraa aarsaan kun filatamotoa keessatti fide ta'uu isaati.

“ *Lagni* ” bishaan qulqulluu baay'inaan dhangala'uudha. Jirenyaakkuma isaa sochii dhaabbataa keessa jiru fakkeessa. Bishaan qulqulluun qaama keenya lafa irraa %75 ta'a; kana jechuun bishaan qulqulluun isaaaf barbaachisaa ta'uu isaati, kanaafis Waaqayyo dubbii isaa,akkuma jirenya bara baraa argachuuf barbaachisaa ta'e, “ *madda bishaan jirenyaa* ” akka Apo.7 :17tti, ofii isaatii kana ta'uu isaatiin wal bira qabuuf “ *madda bishaan jirenyaa* ” akka Er.2:13tti. Mul asitti, “ *lagni* ” mallattoo filataman furamanii bara baraa ta'uu isaaniiti.

Lakkofsa 2: “ *Walakkaa addabaabayii magaalattii fi qarqara lagaa lamaan irratti mukti jirenyaa, ji'a ji'an firii isaa kan argamsiisu si'a kudha lama kan godhatu, baalli isaas saboota fayyisuuf kan ta'u ture .* »

Fakkii lammaffaa kana, Yesus Kiristoos, “ *mukti jirenyaa* ” walga'iin filatamoo isaa “ *addabaabayii* ” walga'ii sanaa keessatti naannoo isaa walitti qabaman “ *gidduutti* ” argama . Inni “ *gidduu* ” isaanii ta'us cinaacha isaanii irrattis jira, “ *qarqara lagaa lamaan* ” tiin bakka bu'a. Hafuurri waqqummaa Yesus Kiristoos bakka hundumaa waan jiruuf; bakka hundumaa fi nama hunda keessatti argamu. Firiin “ *muka* ” kanaa “ *jirenya* ” kan haaromfamuudha, yeroo hundumaa, “ *firiin isaa* ” tokkoon tokkoon “ *ji'oota 12* ” bara lafaa keenyaa keessatti waan argamuuf . Kun fakkii bareedaa jirenya bara baraa kan biraa fi fedhii Waaqayyootiin bara baraan akka eegamu kan yaadachiisudha.

Yesus yeroo baay'ee nama “ *mukkeen* ” firii qaban “ *firii isaaniitiin murteessina* ” wajjin wal bira qaba ture. Inni ofii isaatiif, jalqaba irraa kaasee

Uma.2:9 keessatti, fakkii fakkeenyaa “ *muka jireenyaa* ” jedhee maxxanseera. Garuu mukkeen akka “ *uffata* ” faaya “ *baala* ” isaanii qabu. Yesusiif “ *uffannaan* ” isaa hojii qajeelaa isaa fi kanaaf cubbuu filatamoo isaa warra fayyina isaanii isa irraa liqii qaban irraa furuu isaa kan argisiisu dha. Egaa akkuma “ *baalli* ” “ *mukaa* ” *dhukkuba fayyisu* , hojiin qajeelaan Yesus Kiristoosiin raawwatame dhukkuba du’aa cubbuu jalqabaa Addaamiifi Hewaan irraa kaasee filatamtoonni dhaalanii fi “ *baala* ” mukaatti fayyadamanii fooniisaanii haguuganii turan “ ni fayyisa ” fi qullaa hafuuraa muuxanno cubbuutiin argame.

Lakkoofsa 3: “ *Kana booda abaaramni hin jiraatu. Teessoon Waaqayyoo fi kan Hoolichaa magaalattii keessa in ta'a; tajaajiltoonni isaas isa ni tajaajilu, fuula isaas ni argu,* ”

Caqasa kana irraa Hafuurri yeroo gara fuula duraatti of ibsa, ergaa isaaf hiika jajjabinaa filatamtoota amma iyyuu hamma Kiristoos deebi’ee dhufuu fi lafa irraa buqqifamuu isaaniitti hammeenyaa fi bu’aa isaa loluu qabaniif kenna.cubbuu.

Innis “ *anathema* ”, abaarsa cubbuu Hewaan fi Addaam raawwatani, kan Waaqayyo ija namaatiin akka hin mul’anne godhee ture. Uumamni Israa’el kakuu moofaa homaa hin jijjiirre ture, sababiin isaas cubbuun amma iyyuu Waaqayyoon akka hin mul’anne waan godheef. Ammas guyyaa bifa duumessa jala dhokatee halkan flamboyant ta’uu qaba ture. Bakki qulqulluun iddo qulqulluun sanaa isa qofaaf kan kenname si’ a ta’u, nama yakka raawwate tokkoof adabbii du’aa jala ture. Haalli lafaa kun garuu kana booda hin jiru. Lafa haaraa irratti Waaqayyo tajaajiltoota isaa hundumaa biratti ni mul’ata, tajaajilli isaanii maal akka ta’u ammallee dhoksaa ta’ee hafeera, garuu akkuma ergamooni Yesus Kiristoosiin garba wal xuuxanii fi isa waliin haasa’anitti isa waliin wal qunnamtii ni qabaatu; fuula fulatti.

Lakkoofsa 4: “ *Maqaan isaas morma isaanii irratti in ta'a.* »

Maqaan Waaqayyoo “ *chaappaa Waaqa isa jiraataa* ” isa dhugaa ta’aa. Boqonnaan Sanbataa “ *mallattoo* ” kanaa isa alaa qofaadha. Sababni isaas “ *maqaan* ” Waaqayyoo amala isaa kan inni argisiisu fuula “ *bineensota afran* ”: “ *leenca, re'ee, namaa, fi adurree* ” kanneen walfaallaa walsimsiisaa amala Waaqayyoo haala gaariin kan agarsiisan waan ta’eeef : mootii fi cimaa, garuu aarsaaf qophaa’aa, bifa namaa, garuu uumama samii. Dubbiin Yesuus raawwateera; warri wal fakkaatan walitti yaa’u. Akkasumas, warri gatii waaqummaa qaban jirenya bara baraaft Waaqayyoon filatamanii gara isaatti walitti qabamaniiru. “ *Mormi* ” sammuu namichaa, wiirtuu sochii yaada isaa fi dhuunfaa isaa kan of keessaa qabudha. Sammuun socho’aa kun immoo ulaagaa dhugaa Waaqayyo isa fayyisuuf itti dhiheessu qorata, calaqqisiisaa fi raggaasisa ykn ni dida. Sammuun filatamtootaa agarsiisa jaalalaa Waaqayyo Yesus Kiristoosiin qindeesse jaallataniiru akkasumas mirga isaa wajjin jiraachuu argachuuf jecha, akka seera kaa’ameetti, gargaarsa isaatiin hammeenyaa mo’achuuf qabsaa’aniiru.

Dhumarratti, warri amala Waaqayyoo Yesus Kiristoosiin mul’ate qooddatan hundinuu bara baraan isa tajaajiluuf isa waliin of argatu. “ *Maqaan* ” Waaqayyoo “ *morma isaanii irratti barreeffame* ” jiraachuun isaa injifannoo isaanii ibsa; kunis, keessummaa, qormaata amantii Adveentistii isa dhumaa

keessatti, namoonni “ *morma isaanii* ”, “ *maqaa Waaqayyoo* ” ykn kan fincila “ *bineensa* ” irratti barreessuu filannoo qaban .

Lakkoofsa 5: “ *Halkan kana booda hin jiru; Waaqayyo Gooftaan ifa isaaniif waan kennuuf, ibsaa fi ibsaa isaan hin barbaachisu. Bara bara baraattis ni moo'u.* »

Akka Uma.1:5tti jecha “ *halkan* ” jedhu duuba jechi “ *dukkana* ” jedhu, mallattoo cubbuu fi hammeenyaati. “ *Ifa* ” Macaafa Qulqulluu, sagalee Waaqayyoo isa qulqulluu barreeffame kan ulaagaa “ *ifa isaa* ”, isa gaarii fi gaarii mul'isu agarsiisa. Kana booda faayidaa hin qabaatu, filataman kallattiin kaka'umsa waaqummaa isaa ni argatu, garuu yeroo ammaa kana qabateera, lafa cubbuu irratti, gahee isaa isa barbaachisaa “ *ibsu* ” isa qofti gara jirenya bara baraatti geessu.

Lakkoofsa 6: “ *Innis, “Dubbiin kun dhugaa fi dhugaa dha; Gooftaan, Waaqni hafuurota raajotaa, wanta dafee ta'uu qabu tajaajiltoota isaatti akka agarsiisiuuf ergamaa isaa ergeera ”.* ”

Yeroo lammataaf mirkaneessa waaqayyoo kana arganna: “ *Dubbiin kun mirkanaa'aa fi dhugaa dha .* ” Waaqayyo dubbisaa raajii amansiisuuf carraaqaa, sababiin isas jireenyi isaa bara baraa filannoo isaa irratti balaa irra jira. Mirkaneessa waaqummaa isaa wajjin walqabatee, ilmi namaa miira shanan Uumaan isaa isaaf kenneen haala mijeessa. Qorumsi dachaa fi bu'a qabeessa ta'ee hafuura irraa isa deebisuu irratti. Kanaaf cichaan Waaqayyoo guutummaatti qajeelaa dha. Balaan lubbuwwan irra gahu dhugaa fi yeroo hunda kan jirudha.

Raajii kana keessatti amala jecha jechaatti kan hin argamne kan dhiyeessu caqasa kana dubbisuu keenya haaromsuun sirrii dha. Keeyyata kana keessatti mallattoon tokkollee hin jiru, garuu Waaqayyo kaka'umsa raajota macaafa Macaafa Qulqulluu barreessan ta'uu isaa fi akka mul'ata dhumaatti "Gabri'eel" gara Yohaannisitti erge, akka inni fakkiidhaan maal akka itti mul'isu mirkaneessuu malee , bara 2020tti, “ *dafee* ”, ykn kanaan dura raawwatameera, hamma guddaa ta'a. Garuu bara 2020 fi 2030 gidduutti barri baay'ee suukaneessaa ta'e qaxxaamuruu qaba; yeroo suukaneessaa du'a, badiisa niwukilaraa fi “ *dha'icha dheekkamsa Waaqayyoo isa dhuma torban* ” suukaneessaa ta'een ibsame; namni fi uumamni hanga badutti akka malee rakkatu.

Lakkoofsa 7: “ *Kunoo, dafee dhufa. Dubbii raajii kitaaba kanaa kan eegu gammachuudha!* »

Deebi'uun Yesus birraa bara 2030. Gammachuun nuuf, hamma nuti “ *eegnu* ”, *hangaa dhumaatti*, “ *jechoota raajii macaafa kanaa* ” Mul'ata.

Gochimsi “ *dafee* ” jedhu Kiristoos sa'aatii deebi'ee dhufutti akka tasaa mul'achuu isaa ibsa, sababiin isas yeroon saffisa ykn suuta jechuu malee yeroo hunda waan darbuuf. Daani'eel 8:19 irraa eegalee Waaqayyo akkas jedhee nu yaadachiisa: “ *yeroon xumuraaf murtaa'e jira* ”; “ *Achiisakkana naan jedhe: Dhuma dheekkamsaatti wanta ta'u isin nan barsiisa, yeroon xumuraaf mallatteeffamee jira* ” Innis gidduu seenuu kan danda'u dhuma waggoota 6000 Waaqayyo filatamtoota filachuuf saganteffate irratti, jechuunis guyyaa jalqabaa birraa Ebla 3, 2030 dura qofa.

Lakkoofsa 8: “*Ani Yohaannis, wanta kana dhaga’ee fi arge. Yeroon dhaga’ee argees, ~~isa~~-waaqeffachuu fi fuula isaa duratti sujuuduudhaaf, miila ergamaa isaan natti agarsiise sanatti kufe .* »

Yeroo lammataaf Hafuurri akeekkachiisa isaa nuuf erguuf dhufa. Barreeffamoota Giriikii jalqabaa keessatti gochi “proskuneo” jedhu “duratti sujuuduu” jedhamee hiikama. Gochimni “waaqeffachuu” jedhu hambaa kan Laatiin “Vulgate” jedhamu irraa argamedha. Mul’ataan, hiikni hamaan kun shaakala amantii Kiristaanummaa gantootaa keessatti sujuuduu qaamaa dhiisuuf karaa qopheesse hanga “dhaabbatee” kadhachuuutti, sababa hiikkaa sobaa kan biraa gocha Giriikii “istemi,” Maarqos 11:25 irratti. Barreeffamicha keessatti, bifa isaa “stékéte” hiika “jabaatanii turuu ykn cichuu” jedhu qaba, garuu hiikni Oltramare kan L.Segond version keessatti fayyadame gara “stasis”tti hiikee hiikni isaas hiika jecha jechaatti “dhaabbachuu” jechuudha. Hiikni Macaafa Qulqulluu sobaa akkasitti, gowwoomsaadhaan, ilaalcha hin malle, of tuulummaa fi aarii guddaa uumaa guddaa Waaqayyoo, isa hundumaa danda’uuf, gama namoota miira qulqulluu dhugaa dhabaniin seera qabeessa taasisa. Kana qofa miti... Kanaafidha ilaalchi keenya hiika macaafa qulqulluu shakkii fi of eeggannoo ta’uu kan qabu, keessumaa Mul.9:11 keessatti, Waaqayyo itti fayyadama “badiisaa” (Abaddon-Apollyon), Macaafa Qulqulluu barreeffame waan mul’isuuf “Afaan Ibrootaa fi Giriikiitiin ”. Dhugaan barreeffamoota jalqabaa qofa keessatti argama, afaan Ibrootaatiin kan eegame ta’us badee barreeffamoota Giriikii kakuu haaraatiin bakka bu’eera. Achittis, beekamtii argachuu qaba, kadhannaan “dhaabbatee” amantoota Pirootestaantii gidduutti mul’ate, jechoota waaqummaa “. xurumbaa 5ffaa .” Sababni isaas, kan wal faallessu, kadhannaan jilbeenfachuun Kaatolikii biratti yeroo dheeraaf itti fufee jira, garuu nu ajaa’ibuu hin qabnu, sababiin isaas seexanni hordoftoota isaa fi miidhamtoota isaa fakkiiwwan bocaman abboommii Waaqayyoo kurnan keessaa lammafaan dhorkaman duratti akka sujuudanitti kan geggeessu amantii Kaatolikii kana keessatti; abboommii Kaatolikoonni tuffatan, sababiin isaas hiika Roomaa keessatti haqamee bakka bu’eera.

Lakkoofsa 9: “*Inni garuu, “Kana akka hin goone of eeggadhu! Ani garbicha akka keetii, kan obboloota kee raajotaa fi warra dubbii macaafa kanaa eeganii ti. Waaqeffanna-Waaqayyoo duratti sujuuda.* »

Badiin Yohaannis raawwate Waaqayyo akeekkachiisa warra filatamoo isaatiif kenname ta’ee yaada dhiheesse: “waaqeffanna waaqa tolfamaa keessatti akka hin kufne of eeggadhaa!” kunis badii guddaa amantiiwwan kiristaanaa Waaqayyoon Yesus Kiristoos keessatti dide ta’e kan uumudha. Mul’ata kanas akkuma barnoota isaa isa dhumaan qindeesseetti ergamoonni isaa sa’aatii hidhamuu isaatiif meeshaa waraanaa isaanii akka fudhatan ajajuun qindeessa. Yeroon isaa ga’ee akka itti hin fayyadamne dhorke. Barumsi kennamee akkas jette: “Akka hin goone of eeggadhu .” Caqasa kana keessatti Yohaannis ibsa: “Ani garbicha kee ti ” jedhu argateera. “Ergamoonni ”, “Gabri’eel ” dabalatee, akkuma namootaa uumamtoota Waaqayyo uumaa isa abboommii isaa kurnan keessaa isa lammafaa keessatti uumamtoota isaa duratti, fakkiiwwan bocaman, ykn fakkiiwwan dibaman duratti akka hin sujuudne dhorkeedha; bifa waaqa tolfamaa sun fudhachuu danda’u hunda. Akkasitti amala ergamootaa faallaa ta’e hubachuudhaan caqasa kana irraa barachuu dandeenyia. Asitti Gabri’eel, uumamni

samii Mikaa'eliin booda baay'ee malu, sujuuda isa duratti dhorka. Gama biraatiin Seexanni, bifaa sossobaa isaatiin, "Durbee" fakkeessee, siidaawwanii fi iddoowwan waaqeffannaa ishee waaqeffachuu fi tajaajiluuf akka dhaabbatan gaafatee... haguuggiin dukkanaa ifa ta'e ni kufa.

Ergamaan kun dabalataan "*fi kan obboloota keetii, kan raajotaa fi kan warra dubbii macaafa kanaa eeganii*" ibseera. Hima kanaa fi kan *Mul*. ijoolleen Waaqayyoo biroo ifa hiikame akka qooddatan taasisee isaanis dabaree isaaniitiin hojii "*raajota*" keessa akka galan taasiseera. Baay'isuun kun namoota waamaman biroo baay'inaan illee dhugaa mul'ate dhaga'uudhaan, fi hojii qabatamaatti galchuudhaan filannoo akka argatan taasisa.

Lakkoofsa 10: "*Innis, Jechoota raajii macaafa kanaa hin chaappaan naan jedhe. Yeroon dhihoo waan ta'eef.* »

Ergaan kun kan dogoggora ta'eef Yohaannis isa Waaqayyo jalqaba macaafichaa irraa kaasee gara bara dhumaan keenyaatti kan geejjibe waan ta'eef, akka *Mul*.1:10tti. Akkasumas, ajajni jechoota kitaabichaa akka hin cufamne yeroo kitaabichi guutummaatti chaappaan ba'etti kallattiin naaf kan dhiyaate ta'uu hubachuu qabna; sana booda "*kitaaba banaa xiqqoo*" *Mul*.10:5 ta'a. Gargaarsaa fi hayyama Waaqayyootiin yeroo "*banamu*" *immoo, kana booda gaaffiin "chaappaa"* itti cufuu hin jiru. Kunis, "*yeroon isaa waan dhihaateef*"; birraa bara 2021, wagga 9tu hafe, deebi'ee ulfina qabeessa Waaqayyo Gooftaa Iyyasuus Kiristoos dura.

Haa ta'u malee, banamni jalqabaa "*kitaaba xiqqaa*" labsii *Daan*.8:14 booda, i.e., bara 1843 fi 1844 booda; sababiin isaas hubannoonaan barbaachisaan dhimma qormaata amantii Adveentistii isa haaraa irratti mul'ata kallattiin Yesus Kiristoos ofii isaatiin, yookaan ergamaa isaatiin, obboleettii keenya Ellen.G.White, yeroo tajaajila ishee kenne irraa kan ka'e dha.

Lakkoofsa 11: "*Namni jal'aan deebi'ee jal'aa haa ta'u, inni xuraa'aan deebi'ee xuraa'aa haa ta'u; inni qajeelaan amma iyyuu qajeelummaa haa hojjetu, inni qulqulluun immoo amma iyyuu of haa qulqulleessu.* »

Dubbissa jalqabaa irratti, caqasni kun labsii *Dan*.8:14 hojirra ooluu isaa mirkaneessa. Adveentistoonni bara 1843 fi 1844 giddutti Waaqayyon filate adda bahuun isaanii ergaa "*Sardis*" kan *Pirootestaantoonni* "*lubbuun*" garuu "*du'anii*" fi "*hafuuraan*" "*xuraa'an*" argannu , akkasumas qajeelchitoonni Adveentistii "*adii ta'uu malu*" caqasa kana keessatti ". *qajeelummaa fi qulqullummaa*". Garuu banuun "*kitaaba xiqqaa*" akka "*daandii qajeelaa akka ifa guyyaa guddachaa deemu, barii irraa kaasee hanga olka'iinsa isaatti*" tarkaanfataa dha. Akkasumas qajeelchitoonni Adveentistii akka qo'annoonaan "*xurumbaa 5ffaa*" nutti mul'isutti bara 1991 fi 1994 giddutti *qormaanni amantii isaan calaluuf akka jiru hin beekan turan*. Kanarrraa kan ka'e dubbismi biroo caqasa kanaa ni danda'ama.

Yeroon chaappaa xumuramuutti jira akkuma *Mul*.7:3 irratti dubbifnu: "*Hanga nuti chaappaa goonutti morma garboota Waaqayyoo keenyaa hin chaappaan, lafa irrattis, galaana irrattis, muka irrattis miidhaha hin godhinaa.* » Lafa, galaana, fi muka miidhuuf hayyama eessa kaa'uu qabna? Carraan lamatu jira. "*xurumbaa ja'affaan*" dura moo "*dha'icha dhumaat torban*" dura? "*xurumbaa ja'affaan*" adabbii akeekkachiisaa ja'affaa Waaqayyo cubbamoota

lafaatiif kenne kan uumu yoo ta'u, haala kana keessatti carraa lammaffaa qabachuun loojikii natti fakkaata. Sababni isaas " dha'ichi dheekkamsa Waaqayyoo torban dhumaan " xiyyeefannoo isaanii kan ta'e "lafa " Pirootestaantii fi " galaana " Kaatolikii dha. Mee badiisa " xurumbaa ja'affaan " raawwatame akka hin dhorkine, garuu jijiirama filatamoo waamaman dhiiga Yesus Kiristoosiin furaman akka tarkaanfachiisu haa ilaallu.

Kanaaf, " xurumbaa ja'affaan " booda fi " dha'icha torban dhumaan " dura , akkasumas yeroo chaappaan sun yeroo ayyaana waloo fi dhuunfaa xumuramuu isaa agarsiisutti amma iyyuu jechoota irraa kaa'uu kan dandeenyudha caqasa kana: " Namni jal'aan deebi'ee jal'aa haa ta'u, inni xuraa'e deebi'ee haa xuraa'u; inni qajeelaan amma iyyuu qajeelummaa haa hojjetu, inni qulqulluun immoo amma iyyuu of haa qulqulleessu. » Namni hundinuu asitti karaa Hafuurri caqasa kana keessatti hiikkaa gaarii ani caqasa bu'uuraa "Adventist" jedhuuf dhiheesse kan Daani'eel 8:14: "... qulqullummaan qajeelaa ta'a " jedhee mirkaneesse arguu ni danda'a. Jechoonni " qajeelummaa fi qulqullummaa " jedhan cimsee kan deeggaramee fi kanaaf Waaqayyo biraa kan mirkanaa'u dha. Kanaaf ergaan kun yeroo xumura yeroon ayyaanaa tilmaama, garuu ibsi biraa akka armaan gadiitti. Xumura kitaabichaa irra ga'ee, Hafuurri yeroo kitaabni guutummaatti hiikame " kitaaba banaa xiqqaa " ta'u irratti xiyyeeffatee yeroo kana irraa eegalee fudhatama argachuun ykn diduun isaa " isa qajeelaa fi isa of xureessuu gidduu garaagarummaa ni fida " jechuun Gooftaan keenya " qulqullichii caalaatti akka of qulqulleessu " affeera. " Xuraa'ummaan " ergaa " Sardes " jedhu keessatti amantii Pirootestaantii akka ta'e ammas nan yaadadha . Hafuurri jechoota isaatiin Pirootestaantii fi Adveentizimii dhaabbataa kan bara 1994 irraa eegalee abaarsa isaa qooddate kana irratti xiyyeeffata, yeroo gamtaa ekuumeenikii seenuuudhaan itti makame. Kanaaf ergaa hiika kitaaba kanaa fudhachuun " ammas , garuu inni dhumaan, isa Waaqayyoon tajaajiluu fi isa isa hin tajaajille gidduu garaagarummaa ni fida " akka Mal.3:18.

Kanaaf barumsa keeyyata kanaa gabaabsee isiniif dhiheessa. Tokkoffaa, bara 1843 fi 1844 gidduutti Adveentistii Pirootestaantii irraa adda bahuu isaa mirkanessa.Dubbisa lammaffaa keessatti Adveentizimii ofiisaa kan bara 1994 booda gara gamtaa Pirootestaantii fi ekuumeenikii deebi'e irratti raawwatiinsa qaba.Akkasumas dubbisaa sadaffaa kan dhuma yeroo bara ayyaana bara 2029 osoo deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos jalqaba birraa kan Ebla 3 Faasikaa bara 2030 dura dhufuuuf murtaa'e.

Ibsa kana booda sababni kufaati Adveentizimii dhaabbataa, kan Yesus Kiristoos ergaa isaa gara Laodiqiyaatti barreesse keessatti " akka garaa kaa'u " isa taasise, bara 1994f deebi'uu isaa amanuu diduu xiqqaa ta'u isaa hubachuun nuuf hafe, sana gumaacha ifa hiikkaa dhugaa Daani'eel 8:14 ibsuuf dhufe tilmaama keessa galchuu diduu; ifa haala mormii hin qabneen barreeffama macaafa qulqulluu Ibirootaa isa jalqabaa mataa isaatiin agarsiifame. Cubbuun kun kan balaaleffamuu danda'u Waaqa haqaa isa yakkamaa akka qulqulluutti hin ilaalle qofa ture.

Lakkoofsa 12: " Kunoo, ani **dafee dhufa**, mindaan koos anaa wajjin jira, nama hundumaaf akka hojii isaatti deebisuudhaaf ."

Waggaa 9 booda Yesus ulfina waaqaa ibsamuu hin dandeenyen deebi'a. Mul. Akkasumas qooda Adveentistoota isaa filataman kanneen amanamoo ta'anii hafanii fi sagalee raajii isaa fi *Sanbata isaa* isa qulqulluu guyyaa torbaffaa kabajaniif kennname nuuf dhiheesse, Mul 7, 14, 21 fi 22 "*hojiin isaa*" *maali*, kan yakkamtoonni ija Kiristoos duratti of qajeelchuuf bakka xiqqoo dhiisu. Jechoonni of qajeelchan faayidaa kan hin qabne ta'u sababiin isas sana booda dogoggora filannoowwan darbanii jijiiruuf yeroon isaa darbeera.

Lakkoofsa 13: "Ani alfaa fi omeegaa, jalqabaa fi isa boodaa, jalqabaa fi dhuma. »

Wanti jalqaba qabus xumura qaba. Qajeelfamni kun dheerina yeroo lafaa Waaqayyo filatamtoota filachuuf kenne irratti kan hojjetudha. Alpha fi omega gidduutti waggoonni 6000 darba. Waggaa 30 Ebla 3tti, duuti araaraa fedhiidhaan Yesus Kiristoos yeroo alfaa gamtaa kiristaanaa waggoota 2000 ta'us ni agarsiisa; birraan 2030 yeroo omeegaa isaa humna guutuudhaan ni agarsiisa.

Garuu alfaanis 1844 omeegaa isaa waliin 1994. Dhuma irrattis alfaan anaa fi qondaaltota filataman dhumaatiif, 1995 omeegaa isaa waliin, 2030.

Lakkoofsa 14: "Warri abboommii isaa eegan eebbifamoo dha ~~uffata isaanii dhiqaehuu-~~, mirga muka jirenyaa argachuuf, akkasumas karra keessaa gara magaalatti seenuuf! »

Bifa lammaffaan "rakkina guddaa" bu'aa du'a baay'ee ta'een nu dura jira. Kanaaf karaa Yesus Kiristoosiin eegumsaa fi gargaarsa Waaqayyo biraan argachuun ariifachiisaa ta'a. Akkuma fakkiin kun ibsutti cubbamaan "abboommii isaa eeguu qaba." » ; kan Waaqayyoo fi kan Yesus, "Hoolaa Waaqayyoo" **kana jechuun bifa cubbuun qabaachuu danda'u hundumaa dhiisuu qaba.** Hiikkaan caqasa kanaa kan haguugamee Macaafa Qulqulluu keenya ammaa keessatti eegamee jiru amantii Kaatolikii Roomaa Vaatikaan irraa geggeeffamuu irraa kan ka'edha. Barreeffamooni harkaa kaan, kanneen durii, kanaaf caalaatti amanamoo ta'an, yaada dhiyeessu: "Warri abboommii isaa eegan eebbifamoo dha". Akkasumas cubbuun seera cabsuu waan ta'eef, ergaan sun jallatee ajajamu barbaachisaa fi barbaachisaa ta'e himanna salphaa kan kiristaanaa ta'uu isaatiin bakka bu'a. Yakka kana irraa eenyutu fayyadama? Warra Sanbata lolaniif hanga deebi'ee ulfina qabeessa Iyyasuus Kiristoos. Ergaan dhugaan akka armaan gadiitti gabaabfame: "Namni Uumaa isaaf ajajamu eebbifamoo dha". Ergaan kun isa Mul'ata 12:17 fi 14:12 irratti caqasame qofa irra deddeebi'a, innis: "warra abboommii Waaqayyoo fi amantii Yesuus eegan". Isaan kun fudhattoota ergaa isa dhumaan Yesus ergedha. Bu'aa argame kan murteessu Iyyasuus Kiristoos mataa isaa yoo ta'u, ulaagaan isas gidiraa wareegama isaa keessatti obsee wajjin wal qixa. Badhaasni warra filataman baay'ee guddaa ta'a; isaan hin duune ni argatu, karaa Adveentistii "karra kudha lamaa" fakkeenya "Yerusaalem haaraa" fakkeeffameen jirenyaa bara baraa ni seenu.

Lakkoofsa 15: "Saroota, fal faltoota, sagaagaltoota, warra aijeesan, warra waaqa tolfamaa waaqeffatanii fi nama soba jaallatuu fi hojjatu hundumaa wajjin ba'aa! »

Warri Yesus akkasitti maqaa moggaase eenyufa'i? Himannaan dhokataan kun amantii kiristaanaa guutuu kan gantoota ta'e ilaallata; amantii Kaatolikii, amantii Adveentistii dabalatee amantii Pirootestaantii bifa hedduu qabu kan bara

1994 irraa eegalee gamtaa isaa keessa seene; amantii Adveentistii jalqaba jiraachuu isaa irratti akkasitti baay'ee eebbfame, bakka bu'oota isaa warra dhumaa dirqisiifaman ilaachisee immoo caalaatti. " *Saroonni* " warra ormaa ta'us, hundumaa caalaa immoo warra obboloota kooti jedhanii isa **gantuudha**. Jechi " *saawan* " kun namoota warra dhihaa yeroo sanaatiif kan bineensa akka mallattoo amanamummaatti qabame kan wal faallessu yoo ta'u, warra Bahaatiif garuu fakkii arrabsoo ta'a. Asirrattis, Yesus amala namaa isaanii illee mormuudhaan akka bineensota amanamoo hin taaneetti isaan ilaala. Jechoonni biroo murtii kana ni mirkaneessu. Yesuus jechoota Mul.21:8 irratti dubbataman kan mirkaneessu yoo ta'u asitti immoo jechi " *saawan* " jedhu dabalamuun isaa murtii dhuunfaa isaa ibsa. Agarsiisa jaalalaa ol'aanaa inni dhiirotaaf kenne booda, warra kan kootii fi wareegama isaati jedhaniin gantuu caalaa wanti nama suukanneessuu hin jiru.

Sana booda, Yesus " *falfaltoota* " jedhee isaan waama sababa daldala isaanii ergamoota hamaa wajjin, hafuuraa, kan jalqaba amantii Kaatolikii mul'ata " Durba Maariyaam" tiin sossobe, waan macaafa qulqulluu keessatti hin danda'amne. Garuu dinqiiwwan jinniwwan raawwatan, wanta " *falfatoonni* " Fara'oonee Musee fi Aaron dura raawwatanaii wal fakkaata.

Qulqullummaa kan hin qabne " jedhee isaan waamuun , Yesus bilisummaa safuu balaaleffata garuu hundumaa caalaa gamtaa amantii uumamaan ala ta'e kan walfoonni Pirootestaantii amantii Kaatolikii raajonni Waaqayyoo garbicha seexanaa jedhanii balaaleffatan waliin godhan. Isaan, " akka ijoollee durbaa, " " *haala* " " haadha isaanii sagaagaltuu Baabilon Guddittii, " Mul.

Gantoonnis " *ajjeestoota* " yoo ta'an, Yesus filataman karaa dhufaatii isaa isa ulfina qabeessa ta'een isaan dhorkuuf gidduu hin seenne ajjeesuuf kan ophaa'anidha.

Jirenya hafuuraa caalaa jirenya qabeenyaaf fedhii waan kennuuf " *waaqeffattoota waqa tolfamaa* " dha . Waaqayyo ifa isaa yeroo isaan ergamtoota isaa dhugaa jinniitti jijiiruun safartuudhaan didan dhimma hin qabne ta'anii hafu.

Keeyyata kana xumuruuf immoo akkas jechuun ibsa: " *namni jaallatuu fi shaakalu immoo soba!* » Kana gochuudhaan warra uumamni isaanii sobaan maxxane, hamma isaan guutummaatti dhugaadhaaf miira hin qabneetti balaaleffata. Waa'ee mi'aa fi halluu irratti mari'achuun akka hin danda'amne dubbatameera; jaalala dhugaa ykn sobaa wajjinis kanuma. Garuu bara baraa isaatiif, Waaqayyo uumamtoota isaa kan walhormaanni namaa uumu keessaa, warra jaalala dhugaa kana qaban filata.

Bu'aan dhumaa karoora fayyina Waaqayyoo suukaneessaadha. Kan gataman, wal duraa duubaan, cubbamoota gaabbii hin qabne kanneen bishaan lolaa dura jajjaboo ta'an, gamtaa Yihudootaa durii kan hin amanne, amantii Kaatolikii Phaaphaasii Roomaa jibbisiisaan, amantii Ortodoksii waaqa tolfamaa waaqeffatu, amantii Pirootestaantii Kaalviinistii, fi dhumarratti, amantii Adveentistii dhaabbataa, miidhamtuu hafuuraa isa dhumaa duudhaa warri duraanii hundi isaanii walqixa jaallatan.

dhufaatii jalqabaa Masiihicha Daan.9:24 hanga 27tti labsametti amanuu diduu isaaniitiin kufaniiru.Lammaffaa, Kiristaanota Yesusiin gataman kanneen hundi isaanii qooddatan ergaa " Adventist" isa haaraa kan ***dhufaatii isaa***

isa lammaffaa beksisuuf fedhii dhabuu agarsiisuudhaan yakka . Dhugaa isaaf jaalala dhabuun isaanii isaan ajjeesa. Bara 2020tti amantiiwan gurguddoon ofiisaa kun hundi isaanii ergaa suukaneessaa Yesus bara 1843tti Pirootestaantii bara “ Sardis ” *Mul* .

Lakkoofsa 16: “ *Ani Yesus ergamaa koo waldoota keessatti akka siif dhugaa ba'uuf ergeera. Ani hundee fi sanyii Daawit, urjii ganama ifaa ti.* »

Yesus ergamaa isaa Gabrieel gara Yohaannis, karaa Yohaannis immoo gara keenya tajaajiltoota isaa amanamoo bara dhumaatti erge. Sababni isaas ergaan guutummaatti hiikame kun ergaa inni tajaajiltootaa fi duuka buutota isaa bara torbaa ykn Yaa’ii torbaaf dabarsu hubachuuf kan nu dandeessisu har’ a qofa. Yesus shakkii fakkeenyaan Apo.5: “ *hundee fi sanyii Daawit* ” irratti kaasuu isaa ni maqsa. Itti dabaluudhaanis: “ *urjii ganama ifaa* ”. Urjiin kun aduudha garuu akka mallattoo qofaatti adda baafata. Sababni isaas, osoo hin beekin, uumamtoonni garaa qulqulluu ta’an kanneen Yesus Kiristoosiin aarsaa isaaf jaallatan aduu keenya, urjii waaqeffannaa warra waqa tolfamaa ta’e kana kabaju. Baay’een isaanii yoo hin beekne, tuutni baay’een, dhimma kana irratti illee kan ibsaman, hammamummaa gocha waqa tolfamaa waaqeffannaa waqaolii tolfamoo kanaa hubachuuf qophaa’oo miti. Namni of dagachuu qaba, bakka Waaqayyoo isa sammuun isaa waggoota 6000tti siqu gocha namootaa hordofuu isaa irraa kan ka’e waan baay’ee adda ta’ee itti dhaga’amu of kaa’uuf. Tokkoon tokkoon gocha dhuguma maal akka bakka bu’u adda baasee ibsa; kunis dhiirota umriin isaanii gabaabaan adda durummaan fedhii isaanii guutuuf kan ilaallatu, adda durummaan kan foonii fi kan lafaa ta’e osoo hin taane, warra hafuuraa fi baay’ee amantii qabaniifi duudhaa abbootii kabajuu irraa kan ka’e uggarumanii hafaniifis ni ta’a.

Xumura ergaa *Tiyaatiraa irratti hafuurri* “ *nama mo’u* ” akkana jedhe: “ *Urjii ganamaas nan kenna* .” Asitti Yesus akka “ *urjii ganamaatti* ” of dhiheessa . Kanaaf namni injifate Yesusiin fi ifa jireenyaa isa madda isaa isa keessaa qabu hundumaa isa wajjin ni argata. Yaadachiisa jecha kanaa xiyyeffannoo guutuu “Adveentistoota” dhugaa isa dhumaa caqasoota 1Pt.2:19-20-21 kana irratti akka kennan agarsiisa: “ *Nuti immoo dubbii raajii caalaatti mirkanaa’aa qabna, isa isin kaffaltii gaarii itti gootan xiyyeffannaa, akka ibsaa iddo dukkanaa ibsutti, hamma guyyaan bari’uu fi urjiin ganamaa garaa keessan keessatti ba’utti; raajiin Caaffata Qulqullaa’oo kamiyyuu meeshaa hiikkaa dhuunfaa ta’uu akka hin dandeenye hunda dura of beekuudhaan, raajiin tokko yoomiyuu kan fidame fedha namaatiin osoo hin taane, namoonni Waaqayyo biraa kan dubbatan hafuura qulqulluudhaan kan socho’u waan ta’ef.* » Kana caalaa jechuu hin dandeenye. Inni filatamaan jechoota kana erga dhagahee booda hojiwwan Yesus Kiristoosiin tilmaama keessa galcheetti jijiira.

Lakkoofsa 17: “ *Hafuurri fi misirroon immoo, “Kottu! Namni dhaga’es: Kottaa haa jedhu. Kan dheebole immoo haa dhufu; namni fedhe bisaan jireenyaa bilisaan haa fudhatu .”* ”

Yesus jalqaba tajaajila isaa isa lafa irraa kaasee waamicha kana jalqabeera: “ *Kottaa* ”. Garuu fakkii “ *dheebuu* ” fudhachuudhaan, kan “ *dheebole* ” hin dhugne akka hin dhugne beeka . Waamichi isaa kan dhaga’amu, warra jirenyaa bara baraa haqni isaa guutuu ta’e ayyaana isaa qofaan, akka carraa lammaffatti nuuf dhiyeessu kanaaf “ *dheebotan* ” qofa. Gatii kana kan kaffale Yesus qofa;

kanaaf “ ***bilisaan*** ” ni dhiheessa . “Indulgence” Kaatolikii ykn waaqummaa kamiyyuu maallaqaan akka argamu hin hayyamu. Waamichi addunyaa maraa kun walga’ii qondaaltota filatamoo saba hundumaa fi ka’umsa hunda irraa dhufan qopheessa. Waamichi “ ***Kottaa*** ” jedhu furtuu garee filatamoo kanaaf qormaanni amantii bara dhumaan uumu ta’aa. Garuu, qorumsa lafa irratti affaca’e kan isaan mudatu yoo ta’u, yeroo Yesus Kiristoos ulfina isaatiin deebi’ee biyya cubbuu irraa isaan buqqisu qofa.

Lakk . »

Mul’anni kitaaba macaafa qulqulluu idilee miti. Hojii ogbarruu afaan macaafa qulqullutiin waaqa koodii ta’ee fi namoota Macaafa Qulqulluu guutuu jalqabaa hanga dhumaatti sakatta’aniin adda baafamuu danda’aniidha. Ibsitoonni irra deddeebiin dubbisuudhaan kan barataman ta’aa. Akkasumas “walsimsiisni macaafa qulqulluu” ibsa walfakkaataa argachuun akka danda’amu taasisa. Garuu siritti koodiin isaa baay’ee sirrii waan ta’eef, hiiktotaa fi barreessitoonni akeekkachiifama: “ *Namni kamiyyuu yoo itti dabale Waaqayyo dha’icha kitaaba kana keessatti ibsameen isa rukuta* ”.

Lakk . »

Sababa wal fakkaatuun, Waaqayyo nama “ *dubbii macaafa raajii kanaa keessaa waan tokko illee kan fudhatu* ” ni doorsisa. Namni balaa kana fudhatus akkas jedhamee akeekkachiifama: “ *Waaqayyo muka jirenyaa fi mandara qulqulleettii kitaaba kana keessatti ibsame irraa qooda isaa in kuta* .” Kanaaf jijjiiramni hubatame kun warra raawwataniif bu’aa hamaa qabaata.

Xiyyeffannoo keessan gara barumsa kanaatti nan harkisa. Fooyya’iinsi kitaaba koodii hubatamuun hin dandeenye kanaa karaa ciccimoo lamaan kanaan Yesus Kiristoosiin yoo adabame, warra ergaa koodii isaa guutummaatti hubatamaa ta’e didaniif maal ta’aa ?

Waaqayyo akeekkachiisa kana ifatti dhiheessuuf sababa gaarii qaba, sababiin isas Mul’anni kun, jechoonni isaa inni filate, barreeffama “abboommii kurnan” isaa “quba isaatiin gabatee dhagaa irratti bocame” wajjin gatii tokko qaba . Amma, Dan.7:25 irratti, “ *seerri* ” mootii isaa “ *akka jijjiiram* ” akkasumas “ *barri* ” akka ta’e raajii dubbateera . Gochi kun kan raawwatame, akkuma argine, aangoo Roomaatiin, wal duraa duubaan mootummaa bara 321, sana booda phaaphaasii, bara 538. Gochi inni “ *of tuulummaa* ” jedhee murteesse kun du’aan ni adabama, Waaqayyos akka hin hormaanne nu gorsa , gara raajiitti, gosa badii kana kan inni cimsee balaaleffatu.

Hojin Waaqayyoo yeroo itti raawwatamu osoo hin ilaalin hojii isaa ta’ee hafa. Raajii isaa hiikuun qajeelfama isaa malee hin danda’amu. Kana jechuun hojiin decrypted ta’e kan icciitii ta’ee wajjin gatii tokko qaba. Kanaaf hojiin yaadni Waaqayyoo ifatti itti mul’atu kun “ *qulqullummaa* ” baay’ee ol’aanaa akka ta’e hubadhu. Innis “ *dhugaa ba’umsa Yesus* ” isa dhumaan Waaqayyo tajaajiltoota isaa warra dhumaan mormitoota Adveentistii Guyyaa Torbaffaatti dubbate uuma; yeroo wal fakkaatutti immoo, shaakala Sanbata Dilbataa dhugaa wajjin, bara 2021, “ *qulqullummaa qajeelaa* ” isa dhumaan erga labsiin Dan.8:14 bara 1843 hojiirra oolee beellamame.

Lakkoofsa 20: “ *Namni wantoota kana dhugaa ba’e akkana jedha: Eeyyee, dafee nan dhufa* . Ameen! Kottu yaa Gooftaa Yesuus! »

Jechoota dhumaa Yesus Kiristoos duuka buutota isaatiif dubbate waan of keessaa qabuuf macaafni Mul'ata kun qulqullummaa baay'ee ol'aanaa qaba. Isa keessatti gabatee seeraa kan wal gitu, quba Waaqayyootiin bocamee Museef kennname arganna. Yesuus dhugaa ba'a; ragaa waaqummaa kana eenyetu mormuuf ija jabaata? Wanti hundinuu dubbatama, wanti hundinuu ni mul'ata, kana caalaa waan dubbatu hin qabu: "Eeyyee, dafee dhufaa jira .” “Eeyyee ” salphaan kan nama waaqummaa isaa guutuu hirmaachisu, waadaa isaa waan haaromsuuf dhufuun isaa dhiyoo mirkanaa'aadha jechuudha: “Dafee nan dhufa ”; a “dafee » dated which takes on its full meaning: in the spring of 2030. Labsii isaas “Ameen ” jechuun mirkaneessa; hiikni isaas: “Dhugaadhaan” jechuudha.

Egaa eenyetu: “Kottu yaa Gooftaa Yesuus ” jedha? Akka lakkoofsa 17 boqonaa kanaatti, isaan “Hafuura fi misirroo .”

Lakkoofsa 21: “ Ayyaanni Goftaa Yesuus qulqulloota hundumaa wajjin haa ta'u! »

ayyaana Goftaa Yesus ” kaasuun macaaficha cufa . Kun mata duree yeroo baay'ee jalqaba Yaa'ii Kiristaanaa irratti seera mormuudha. Yeroo sanatti ayyaanni warra dhiyeessii Kiristoos didanii seera faallaa ta'een hojiirra ooluu danda'a ture. Yihudoonni seera dhaaluun isaanii haqa waaqayyoo karaa isaa qofa akka argan argisiisa. Yesus seeraaf abboomamuu irraa isaan buqqisuu hin barbaanne garuu waan aarsaan horii raajii isaa dubbatan “**raawwachuuf** ” **dhufe**. Kanaafidha Mat.5:17 irratti akkas kan jedhe: “ Seera ykn raajota balleessuuf akkan dhufe hin yaadinaa; Ani raawwachuuf malee **haquuf** hin dhufne .”

Wanti baay'ee nama ajaa'ibu kiristaanonni seeraa fi ayyaana morman dhaga'uudha. Sababni isaas, akkuma ergamaan Phaawuloos ibsutti, ayyaanni hamma Yesus Yohaannis 15:5 irratti akkas jedhee labsutti, “Ani muka wayinii ti, isin damee ti. Ana malee homaa gochuu hin dandeessan waan ta'eef, inni ana keessa jiraatu fi ani keessa jiraadhu firii baay'ee in godha .” Waan “*hojjachuu* ” qabu akkamii dubbachaa jiraa fi “firii” akkamii? Seera ayyaanni isaa gargaarsa Hafuura Qulqulluudhaan qabuun akka danda'amu kabajuu.

ayyaanni Goftaa Yesus ta'ee ” fi “*hundumaa keessatti* ” socho'uu danda'ee barbaadamaa fi fayya qabeessa ture ; garuu keeyyatni jallatte kun hawwii hin dhugoomne qofa ibsa. Hundi keenya duraanuu baay'ee baay'ee akka ta'an haa abdannu; hamma danda'ametti baay'inaan; Waaqayyo, Uumaa fi Fayyisaan keenya dinqisiifamuun isaaaf mala; inni ol'aantummaadhaan kan isaaaf maludha. “*qulqulloota hundumaa wajjin* ” jechuun ibsuudhaan , barreeffamni jalqabaa wal-xaxaa kamiyyuu ni balleessa; ayyaanni Goftaa isaan qofa fayyaduu danda'uu isaa, warra “*dhugaa isaatiin qulqulleessu* ” (Yohaannis 17:17). Akkasumas namoota daandii Yesus Kiristoos himate fudhachuudhaan jirenya bara baraa argachuuf yaadaniif, “*karaa* ” fi “*jirenya* ” *giddiutti*, “*dhugaan* ” barbaachisaan akka jiru isin yaadachiisa , akka Yohaannis 14:6. Finciltoota eebba caqasa kanaa himatan mufannaa hin qabu, bara 1843 irraa eegalee ayyaanni Goftaa warra inni qulqulleessu qofa kan fayyade boqonaa Sanbata qulqulluu isaa Sanbata deebisuudhaan. Gocha kanatu “*dhugaa* ” isaa jaalala dhugaa ba'uu wajjin kan walqabatu filatamoo qulqulloota ayyaana gaaffii keessa jiruuf akka malu taasisa. Kanaaf ayyaanni “hundaaf” of kennuu hin danda'u. Kanaafuu, hiika Macaafa Qulqulluu hamaa fi nama dogoggorsu irraa of eeggadhaa, kunis namoota

balaa isaaniif isaan irratti hirkataniif abdii kutannaasaa isa dhumaas suukaneessaa ta'e fida!

Mul'anni waaqummaa hojii kana keessatti dhiyaate barumsa seenaa Seera Uumamaa keessatti raajii dubbatame kan mirkaneesse yoo ta'u, barbaachisummaan isaa inni murteessaa ta'e hubachuun dandeenyeerra. Xumura hojii kanaa irratti barumsawwan gurguddoo kana yaadachuun faayidaa kan qabu fakkaata. Kun sirrii waan ta'eef akkasumas addunyaa keenya yeroo ammaa kana keessatti amantiin kiristaanaa sababa hambaa waaqeffannaa amantii Kaatolikii Roomaatiin bifa jallateen baay'inaan akka dhiyaatu hubachiisuu barbaada. Dhugaan Waaqayyo barbaadu haala salphaa fi loojikii ergamoota Yesus Kiristoos jalqabaa hubatame keessa ture garuu salphaa ta'uun yeroo baay'ee tuffatamu kun, amala xiqqaa isaatiin, warra hin baratamneef walxaxaa ta'a. Dhugumatti, Qulqulloota Guyyoota Dhumaa boodaa kan Yesus Kiristoosii fi caasaa hafuuraa Mul'ata adda baasuuf, labsiin Daani'eel 8:14 kan hin hafnedha. Garuu labsii kana adda baasuuf, qorannoona macaafa Daani'eel guutuu fi raajii isaa hiikuun illee barbaachisaa dha. Wantoonni kun hubataman, Apokilaapsii iccitii isaa nutti mul'isa. Qorannoowwan barbaachisoo ta'an kun yeroo nutti nama hin amanne kan bara keenyaa warra dhihaa, fi keessummaa immoo Faransaayitti amansiisuuf yaalnu rakkoo nu mudatu ibsu.

Yesuus Abbaa isa geggeessu malee eenyullee gara isaa dhufuu akka hin dandeenye dubbateera akkasumas, waa'ee namoota filatamoo isaa, bishaanii fi hafuura irraa dhalachuun akka qaban dubbateera. Barsiisoonni kun lamaan wal-dabala jechuun Waaqayyo uumamtoota isaa hundumaa keessaa maalummaa hafuuraa filatamoo isaa ni beeka jechuudha. Kanarraa kan ka'e tokkoon tokkoon isaanii akka uumama isaaniitti deebii ni kenuu; akkasumas warri waa 39 ee Sanbata duraan dursanii Yihudoonni shaakalaa turan irratti loogii gaarii qaban baay 39 ee malee rakkina malee mul 39 ata raajii kan Waaqayyoon akka barbaadamu agarsiisu bara 1843 irraa eegalee ni fudhatu diduu isaatiif sababa gaarii ni argata. Seera bu'uuraa kana hubachuun, namoota dhugaa Kiristoos itti dhiheessinu irraa abdii akka hin kutanne nu eega. Raajichi dhugaa yaada waaqayyo mul'isuudhaan humna isaa hundumaa "Wangeela bara baraa" duuka buutonni Yesus " hamma dhuma biyya lafaatti saboota barsiisuu qabu " jedhuuf kenna.

"Bineensota" Apokilaapsii

Tartiiba yeroo fi walduraa duubaan diinonni Waaqayyo fi filataman isaa bifa "bineensoota" ta'anii mul'atan.

Inni jalqabaa Roomaa impaayera kan "jawwee gaanfa kudhan qabuu fi mataa torba kan gonfoo uffatee" fakkeeffame agarsiisa, Mul. 12:3; "Warra Niqolaa" Mul.2:6; "seexanaa" Mul.2:10 irratti.

Inni lammaffaan immoo Roomaa Kaatolikii phaaphaasi kana ilaallatu yoo ta'u, "bineensa galaana keessaa ka'u, gaanfa kudhan kan gonfoo fi mataa torba" Mul. 13:1; "teessoo Seexanaa" Mul.2:13; "dubartii Iizaabel" Mul.2:20; "ji'i dhiigaan halluu" Mul.6:12; "ji'aan ibsame sadaffaa" "xurumbaa afrappaan" Mul.8:12; "galaana" Mul.10:2; "qaccee akka ulee" Mul.11:1; "funyaan" "jawwee" Mul.12:4; "bofa" Mul.12:14; fi "jawwee" lakkofsa 13, 16 fi 17; "Baabiloon guddittii" Mul.14:8 fi 17:5 irratti.

Inni sadaffaan warraaqsa Faransaay Waaqayyoon hin amanne irratti kan xiyyeefate yoo ta'u, " *bineensa boolla keessaa ka'u* " Mul.11:7; " *rakkina guddaa* " Mul.2:22; " *xurumbaa afrappaan* " Mul.8:12; " *afaan laga liqimsu* " kan fakkeenya ummata Kaatolikii, Mul.12:16 keessatti. Kun bifa jalqabaa " *wayyoo lammaffaa* " Mul.11:14 keessatti caqasame ilaallata. Bifa isaa inni lammaffaan kan raawwatamu " *xurumbaa ja'affaan* " Apo.9:13, akka Apo.8:13 mata duree " *wayyoo lammaffaa* " jalatti, Amajjii 7, 2021 fi 2029 gidduutti, gama dhugaa Addunyaa tokkoo jalatti Waraanni sadaffaan waraana niwukilaraatiin xumurame. Duguuggaan sanyii namaa kan lafa uummata irraa hir'isu (*boolla*) walitti dhuseenya " *xurumbaa afrappaafi ja'affaa* " gidduutti hundeffamedha . Bal'inni guddina waraana kanaa Dan.11:40 hanga 45 keessatti mul'ateera.

Bineensi " inni afrappaan amantii Pirootestaantii fi amantii Kaatolikii, michuu isaa, qormaata amantii isa dhumaan seenaa lafaa keessatti argisiisa. Isheen " *lafa irraa ol baatee* , " Mul.13:11; kana jechuun isheen ofii isheeti, amantii Kaatolikii " *galaana* " jedhamuun fakkeeffame keessaa baatee jirti. Irra caalaa, bara Haaromsaa amantii Pirootestaantii hundeesse, gama dachaa kan qabu, gantummaadhaan kan mallatteeffame, hojiwwan Yohaannis Kaalviin keessatti ragaa ba'ee, amala waraanaa, gara jabeessa, gara jabeessa fi ari'atamaa ta'e. Labsiin Dan.8:14 hojiirra ooluu isaatiin birraa bara 1843 irraa eegalee akka addunyaatti balaaleffate.

Amantiin dhaabbataa Adveentistii, qormaata amantii Pirootestaantii bara 1843-1844 irraa lubbuun kan ba'e, kufaatii bara 1994 irraa eegalee gara sadarkaa amantii Pirootestaantii fi abaarsa waaqummaa isaatti deebi'eera; kunis sababa ifa raajii waaqummaa hojii kana keessatti mul'ate bara 1991 irraa eegalee sirnaan diduu isaati.Duuti hafuuraa bifa dhaabbataa kun Mul.3:16 irratti raajii dubbatameera: " *Afaan koo keessaa si nan garagalcha* ".

Raawwiin dhumaan raajiiwan nu dura jiru, amantiin nama hundumaas ni qorama. Gooftaan Iyyasuus Kiristoos, ilmaan namootaa hundumaa keessaa, warra kan isaa ta'an, warra mul'ata isaa isa barbaachisaa ta'e, firii jaalala waaqummaa, gammachuu fi amanamummaa galateeffannaatiin simatan ni beeka.

Sa'atii filannoo isa dhumaan irratti, filattooni maaliif kufe, Mul'anni waaqummaa akkasitti warra fayyanii fi warra badan gidduutti garaagarummaa akka fidu beekuu isaaniitiin adda ni ta'u bara ergamootaa "Efesoon" irraa eegalee, Apoo .2:5 irratti Waaqayyo, " *Egaa eessaa akka kufte yaadadhu* " jedheera; akkasumas bara 1843, bara " *Sardis* " keessatti, akkasumas Pirootestaantotaan, Mul.3:3 irratti akkas jedhe: " *akkamitti akka fudhattanii fi dhageessan yaadadhaa; eegaa, qalbii jijiirradhaa* "; kun bara 1994 irraa eegalee Adveentistoota kufaniif kan babal'atu yoo ta'u, isaanis warra Sanbata kabajan ta'anis ergaa Mul. kanaaf hinaaffaa qabaadhaa, qalbii jijiirradhaa ."

Mul'ata raajii kana qopheessuu keessatti, Waaqayyo uumaan, nama Yesus Kiristoos keessatti qunname, warri filataman diina isaanii ifatti akka adda baasan hayyamuuf galma ofii isaaf kaa'e; wanti sun raawwatamee kaayyoon Waaqayyo galma ga'a. Akkasitti hafuuraan badhaadhina, Filatamaan ishee " *Misirroo Irbaata Gaa'elaa Hoolichaaf qophaa'e* " taati. Inni " *quncee talbaa adii gaarii ishee uffise, kunis hojii qajaelaa qulqullootaa* " Mul.19:7 keessatti. Ati warri qabiyyee

hojii kanaa dubbifte, carraa fi eebba yoo argatte, “ *Waaqayyo kee wajjin wal arguuf of qopheessi* ” (Amos 4:12), dhugaa isaatiin!

Raajii dhoksaa Daani’elii fi Mul’ata hiikuun guutummaatti xumuramee yeroon Kiristoos dhugaadhaan itti deebi’u amma nutti beekamu, gaaffiin Yesus Kiristoos irraa Luqaas 18:8 irratti caqasame kun shakkii hamma tokko nama dhiphisu dhiisa: “ Ani isinitti hima, *inni dafee haqa isaaniif fida. Ilmi namaa gaafa dhufu garuu amantii lafa irratti ni argataa?* ”. Sababni isaas, baay’inni beekumsa sammuu dhugaa irratti argamu dadhabina qulqullina amantii kanaa beenyaa kaffaluu hin danda’u. Dhalli namaa deebi’ee dhufuu Yesus Kiristoos waliin wal-qunnamu haala ofittummaa cimsee jajjabeffameef bifa hundaaf mijatu keessatti guddateera. Milkaa’inni dhuunfaa ollaa ofii caccabsuun illee gatii kamiinuu galma ga’uu qabu ta’ee jira, kunis yeroo dheeraa nagaa addunyaa waggoota 70 oliif ture keessatti. Duudhaaleen samii Yesus Kiristoos yaada dhiheesse seera bara keenyaa kanaan guutummaatti kan morman ta’uu isaanii yeroo beeknu, gaaffiin isaa haala nama gaddisiisuun qajeelaa ta’ee mul’ata, sababiin isaas namoota "filataman" jedhanii of amanan ilaallachuu danda’a, garuu balaa isaaniif qofa kan hafu ta'a kan "waamaman"; sababni isaas Yesus ayyaana isaaf malu ta'uuf qulqullina amantii isaan keessaa hin argatu ture.

Xalayaan nama ajjeesa hafuurri garuu jirenyen kenna

Boqonnaan dhumaa kun hiikuu Mul’ata Apokilaapsii xumura. Dhugumatti, ani amma koodii macaafa qulqulluu kanneen mallattoolee Waaqayyo raajii isaa keessatti itti fayyadamu adda baasuuf kan dandeessisan dhiheesseen jira, garuu kaayyoon isaanii bara 1843-1844 irraa eegalee Sanbata deebi’uuf ulaagaa inni qabu mul’isuu ta’us, jechi sanbata jedhu hin mul’atu barreeffamoota raajii Daani’eel ykn Mul’ata kana keessatti al tokko qofa. Yeroo hunda yaada kennama malee ifatti hin caqasamne. Sababni ifatti moggaafamuu dhabuudhaaf, shaakala Sanbataa bu’uuraa idilee amantii kiristaanaa ergamootaa ta’uu isaati, sababiin isaas namni hundinuu dhimmi Sanbataa Yihudootaa fi ergamoota jalqabaa, duuka buutota Yesuus Kiristoos. Haa ta’u malee, seexanni isa irratti duuluu hin dhiifne,

jalqaba Yihudoota akka isa “xureessan” kakaase, achiis lammaffaa kiristaanota, guutummaatti akka “tuffatu” gochuudhaan. Bu’aa kana galmaan ga’uuf barreeffamoota jalqabaa isa caqasan hiika sobaa kakaase. Akkasumas, dhiheessiin dhugaa waaqaa kun osoo gochoota badaa jibbisiiioso kanaa, kanneen miidhaman, jalqaba, Waaqayyo Yesus Kiristoos keessatti, achiis warra duuti isaa isa araaraa jirenya bara baraa isaaniif dhiyeessu danda’u, osoo hin balaaleffatin guutuu hin ta’u ture.

caqasni sadarkaa Sanbata abboommii isaa kurnan keessaa afraffaarraa jijjiirama barsisu akka **hin** jirre nan mirkaneessa ; kana malees, Waaqayyoon qulqullaa’ee, jalqaba addunyaa keenya isa lafaa uumuu isaa irraa kaasee.

Erga labsiin Daani'eel 8:14 hojirra ooluu isaa irraa kan ka'e gantummaa Pirootestaantii, birraa bara 1843 hanga har'aatti, Macaafa Qulqulluu dubbisuun nama ajjeesa. Itti yaadee kan nama ajjeesu Macaafa Qulqulluu osoo hin taane, dogoggora hiikkaa irratti hundaa'uun itti fayyadama isaa kan barreeffamoota jalqabaa “ *Ibrootaa fi Giriikii* ” hiikaman keessatti mul’atan akka ta’e hubachiisuu barbaada; garuu hunda caalaa hiika bidaa irraa kan ka'es rakkoodha. Waaqayyo mataan isaa wanta sana mirkaneessa, fakkiiwaniin, Mul.9:11: “ . *Isaan mootii ta'anii ergamaa boolla boollaa, afaan Ibrootaatiin Abaadoonifi afaan Giriikiitiin Apooliyoon jedhamuun moggaafame* ”. ” Lakkoofsa kana keessatti ergaa dhokataa ta’e asitti nan yaadadha: “ *Abbadon fi Apollyon* ” jechuun, “ *afaan Ibrootaa fi Giriikiitiin* ”: Balleessaa jechuudha. “ *Ergamaan boolla* ” amantii balleessa macaafa qulqulluu “ *dhugaa ba'oota lama* ” Mul.11:3 fayyadamuu.

Akkasumas, bara 1843 irraa eegalee amantoonni sobaa ragaa seenaa Macaafa Qulqulluu dubbisuu isaanii irratti dogoggora lama raawwataniiru. Inni tokkoffaan du’aa isaa caalaa dhalachuu Iyyasuus Kiristoosiif iddo guddaa kan kenne yoo ta’u inni lammaffaan immoo dogoggora kana cimsa, du’aa isaa caalaa du’aa ka’uu isaatiif iddo guddaa kennuudhaan. Dogoggorri dachaa kun isaan irratti ragaa ba’a, sababiin isaas agarsiisni jaalala Waaqayyo uumamtoota isaatiif qabu, bu’uraan, murtoo fedhii isaatiin, Kiristoos keessatti, furuu filatamoo isaatiif jirenya isaa kennuu irratti hundaa’aa. Du’aa ka’uu Yesusiif dursa kennunis piroektii fayyina Waaqayyo jallisuu kan of keessaa qabu yoo ta’u, kunis yakkamtootaaf bu’aa isa irraa of kutuu fi gamtaa isaa isa qulqulluu, qajeelaa fi gaarii ta’e cabsuu qaba. Injifannoon Kiristoos du’aa fudhachuu isaa irratti hundaa’aa, du’aa ka’uun isaa bu’aa gammachuu fi haqaa guutuu ta’uu isaa waaqummaa qofa.

Qolosaayis 2:16-17: “ *Kanaaf nyaachuu, dhugaatii, ayyaana, ji'a haaraa, sanbata irratti namni tokko illee isinitti hin murteessinaa;* »

Caqasni kun yeroo baay’ee shaakala torban torbaniin “ *Sanbata* ” dhaabuuuf sababa ta’uuf itti fayyadama. Filanno kana sababoonni lama balaaleffatu. Inni jalqabaa ibsi “ *sanbata* ” jedhu “ *sanbata* ” kan argisiisu “ *ayyaanota* ” amantii wagga waggaadhaan Waaqayyo Lewwoota 23 irratti muudeen kan kaa’amu ta’uu isaati ”. Isaanis jecha “ *guyyaa sanatti hojii garbummaa tokkollee hin hojjetin* ” jedhu irraa kan ka’anidha. Maqaa isaanii “ *Sanbata* ” kan hiikni isaa “ *dhaabbachuu* , boqochuu” fi yeroo jalqabaatiif Uma.2:2: “ *Waaqayyo boqote* ”

jedhu irraa kan hafe "Sanbata " torbanitti walitti dhufeenya hin qaban . Akkasumas jechi " sanbata " jedhu barreeffama Ibrookaa abboommii afraffaa keessatti caqasame hiikkaa L.Segond isa ibsu keessatti akka hin mul'anne, qofa, maqaa " guyyaa boqonnaa " yookaan " guyyaa torbaffaa " jedhu jalatti. Haa ta'u malee, hundee isaa gocha Uma.2:2 keessatti caqasame irraa kan fudhate: " boqonnaa " yookaan " Sanbata " isa Macaafa Qulqulluu JNDarby version keessatti ifatti moggaafame.

Sababni inni lammataa kana: Phaawuloos waa'ee " ayyaanotaa fi sanbata " " gaaddidduu wantoota dhufan " jechuunis wantoota dhugaa ture ykn ta'u raajii dubbatan akka ta'e dubbateera. Keeyyata kana keessatti " Sanbata guyyaa torbaffaa " akka ilaallatu yoo fudhanne, hanga dhufaatii waggaa kuma torbaffaa isa inni raajii dubbatutti " gaaddidduun dhufu " ni jira . Duuti Iyyasuus Kiristoos hiika " Sanbata guyyaa torbaffaa " kan raajii dubbatu mul'ise, sababa injifannoo cubbuu fi du'a irratti qabuun, " waggaa kuma " samii yeroo sanatti filattoonni isaa warra lafaa fi samii kufanii irratti murteessan.

Keeyyata kana keessatti " ayyaanonni, ji'oонни haaraan " fi " sanbatoonni " isaanii jiraachuu bifa biyyooleessa Israa'el kakuu moofaa wajjin walitti hidhamaniiru. Yesus Kiristoos du'a isaatiin kakuu haaraa hundeessuun wantoota raajii kana faayidaa akka hin qabne taasisseera; isaanis akka " gaaddidduu " dhugaa tajaajila isaa isa lafa irratti raawwate dura badutti dhaabbachuu fi baduu qabu turan . "Sanbata" torban torbaniin dhufaatii bara kuma torbaffaa dhugaa isaa raajiidhaan dubbatame waliin wal arguu fi faayidaa isaa dhabuudhaaf yeroo eegu.

nyaachuu fi dhuguu illee caqaseera . Akka hojjetaa amanamaa tokkootti Waaqayyo wantoota kana irratti akka dubbate Lewwoota 11 fi Seera Keessa Deebii 14 keessatti nyaata qulqulluu hayyamamee fi nyaata xuraa'aa dhorkame ajajuu isaa ni beeka. Dubbiin Phaawuloos sirnoota waqqummaa kana mormuuf kan yaadame osoo hin taane yaada namaa qofa (*kan namni tokkollee...*) dhimma kana irratti ibse isa inni Roomaa 14 fi 1Qor.8 keessatti kan guddisu bakka yaadni isaa caalaatti ifatti mul'atu. Dhimmichi nyaata waaqolii tolfamoo fi waaqolii sobaatiif aarsaa ta'e ilaallata. Filattoonni Israa'el Waaqayyo hafuuraa uumuun dirqama isaaq qaban yaadachiisa, 1Qor.10:31 irratti akkas jechuudhaan: " *Nyaattaniis, dhugtaniis, wanta biraan yoo hojettan, waan hundumaa ulfina Waaqayyoof godhaa .*" Waaqayyo warra dhimmoota kana irratti seera isaa mul'ate tuffatanii fi tuffataniin ulfina argataa?

Dhimma dhaqna qabaa irratti ergamoota bakka bu'ee kan dubbatu Yaaqoob obboleessa Yesus dha , Hojii Ergamootaa 15:19-20-21 irratti: " *Kanaaf saboota gara isaaniitti deebi'an akka hin yaaddofne nan yaada Waaqayyo, xuraa'ummaa waaqa tolfamaa, ejja, waan ciniiname, dhiiga irraas akka fagaatan barreessuudhaaf malee; sababni isaas, Museen dhaloota durii kaasee, Sanbata hundumaa mana sagadaa keessatti dubbifamaa, magaalaa hundumaa keessatti namoota isa lallaban qaba .*"

Yeroo baay'ee bilisummaa warra waaqa tolfamaa gara Sanbataatti jijjiiraman qajeelchuuf kan itti fayyadaman, caqastoonni kun faallaa kanaatiin ragaa hundarra gaarii shaakala isaa kan ergamootaan jajjabeeffamee fi barsiise uumu. Dhugumayyuu, Jaak dhaqna qabaa isaan irratti fe'uun faayidaa akka hin

qabne kan ilaalu yoo ta'u, "Sanbata hundumaa" gara mana sagadaa Yihudootaa **naannoo** isaaniitti yeroo deeman barnoonni amantii gadi fageenya qabu waan isaaniif dhiyaatuuf seera bu'uraa barbaachisoo ta'an gabaabsee ibsa .

Sababa biraan ramaddiin nyaataa qulqulluu fi xuraa'aa ta'e akka dhaabbatu mirkaneessuuf itti fayyadame: mul'ata Pheexiroosiif kennname HoE 10. Ibsi isaas HoE 11 keessatti kan guddate yoo ta'u, "bineensota xuraa'oo" mul'ata sanaa "namoota" warra waaqa tolfamaa wajjin adda baasee kan ibsu yoo ta'u gara ajajaa dhibbaa Roomaa "Qorneeliyoos" akka dhaquuf isa kadhachuuf dhufe. Mul'ata kana keessatti Waaqayyo amala xuraa'aa warra ormaa isa hin tajaajille fi waaqolii sobaa hin tajaajille fakkeessa. Haa ta'u malee, aarsaa araaraa Yesus Kiristoosittti amanuudhaan balballi ayyaanaa isaaniif banamuuf, duuti fi du'aa ka'uun Yesus Kiristoos jijiirama guddaa isaaniif fida. Mul'ata kanaan Waaqayyo Pheexiroosiin waan haaraa kana kan barsiisudha. Kanarrraa kan ka'e, ramaddiin qulqulluu fi xuraa'aa Waaqayyo Lewwoota 11 keessatti hundeesse hanga dhuma addunyaatti hafee jira. Kana malee, bara 1843 irraa eegalee, labsii Dan.8:14 waliin, nyaanni ilmaan namootaa seera " *qulqulla'a'uu* " isa jalqabaa Uma.1:29 keessatti hundeeffamee fi tartiibame fudhateera: " *Waaqayyo akkas jedhe: Kunoo, ani Biqiltuu sanyii godhatu hundumaa lafa hundumaa irra jiru hundumaa fi muka firii mukaa keessa jiru hundumaa fi sanyii godhate kenneera; kun nyaata isiniif ta'a .*"

Yesus namoota filataman fayyisuuf lubbuu isaa dararaa qaamaa fi sammuudhaan kenne. Qulqullummaa sadarkaa baay'ee ol'aanaa du'a quuqama qabu kun isa inni fayyisu irraa deebisee gaafatu hin shakkinaa. Dhugaa dubbachuuf !

Yeroo lafaa Iyyesuus Kiristoos

Luusii Sanbata Amajjii 20, 2021

Jalqaba tajaajila kootii kaasee, "Yesus birraatti dhalate" jedheen mirkanoeffadheera, kanas faarfadheera. Sanbata Amajjii 20, 2021 kana, yeroon walga'ii hafuuraa jalqaba sa'atii 10:37 a.m. Hafuurri sana booda ragaa hamma

sanatti amantii salphaa qofa ta'e akkan barbaadu na geggeesse. Kaalaandariin Yihudootaa tokko yeroo birraa waggaa sanaa – 6 guyaa dhaloota Fayyisaa keenyaa isa ofiisaa Kiristaanummaa keenya dura, “Sanbata” Amajjii 21 akka kaa'an nu dandeessiseera.

Maaliif bara – 6?

Sababni isaas, guyyaan dhaloota Yesus Kiristoos akka ofiisaatti murteessuu keenya dogoggora lama irratti waan ijaarameef. Dh.K.D ^{jaarraa} 6ffaa keessa qofa monokseen Kaatolikii Diyoonisiyos Xiqqoo kalaandarii hundeessuuf kan ka'e. Bal'inni macaafa qulqulluu ykn seenaa waan hin jirreef, dhaloota kana guyyaa du'a mootichi Heroodis kaa'e, kunis bara 753 hundeeffama Roomaa keessa kaa'e. Ergasii as qorattooni seenaa shallaggii isaa keessatti dogoggora waggaa 4 mirkaneessaniiru; kunis du'a Heroodis bara 749tti kan kaa'u, hundeeffama Roomaa irraa kaasee. Garuu, Yesus du'a Heroodis dura kan dhalate yoo ta'u Mat.2:16 siritti kan nuuf kennu yoo ta'u kunis umurii Yesus " waggaa *lama* " yeroo "ajjeechaa namoota qulqulluu" mootii aarii guddaa qabu Heroodis ajaje, sababni isaas dhiphatee duuti kan gammachuu aangoo irraa isa cicciru akka dhufu itti dhaga'ame. Bal'inni isaa barbaachisaa dha, sababiin isaas barreffamichi, " *waggaa lama, akka guyyaa inni ogeeyyii wajjin of eeggannoodhaan gaafateetti* ." Waggoota afran dogongora kanaan duraa irratti yoo dabalame, bara – 6, ykn 747 hundeeffama Roomaa, macaafa qulqulluudhaan hundeeffama.

Equinox birraa waggaa – 6

Sanbata tokkotti kufuudhaan, bara kana – 6, Macaafni Qulqulluun ergamaan tokko “tiksitoota *hoolota isaanii eeggatan* ” akka of dhiheesee nutti hima. Sanbanni daldala dhorka malee kunuunsa fi kunuunsi bineensotaaf kennamu hin dhorku; Yesus kanas akkas jechuudhaan mirkaneesse: “ *Isin keessaa hoolaan guyyaa Sanbataatti illee boolla keessatti kuftee dhuftee hin oolchine qaba? ?* ”. Akkasitti ergamaa tokkoon, dhaloonni “ *Tiksee Gaarii* ”, fayyisaa fi qajeelcha hoolota namaa labsame, jalqaba, tiksitoota namaa, eegdotaa fi tiksitoota hoolota bineensotaaf. Ergamaan kun akkas jechuun ifa godheera: “ *...har'a mandara Daawit keessatti fayyisaan siif dhalateera, innis Kiristoos Goftaa dha* .” “ *har'a* ” kun kanaaf guyyaa Sanbataa waan ta'eef labsichi halkan waan ta'eef, dhaloonni Yesus sa'atii 6 p.m., jalqaba Sanbataa, fi sa'atii halkanii labsii ergamaan tiksitootaaf godhe giddutti raawwatame. Amma yeroo sirrii, yeroo Israa'el keessatti, yeroon birraa waggaa – 6 itti raawwatame hundeessuu qabna. Garuu kun hanga ammaatti hin danda'amu sababiin isaas waa'ee yeroo kanaa odeeaffannoo waan hin qabneef.

Dhalachuun Yesus guyyaa sanbataatti karoora fayyina Waaqayyoo ifaafi guutummaatti loojikii akka ta'u taasisa. Yesuus “ *Ilma Namaa* ”, “ *Goftaa Sanbataa* ” ta'u isaa labseera. Sababni isaas Sanbanni yeroodhaaf kan turuu fi faayidaan isaa hanga guyyaa dhufaatii isaa isa lammaffaatti itti fufa, yeroo kana humna guddaa fi ulfina qabeessa. Yesus cubbuu fi du'a irratti injifannoo isaatiin bara kuma torbaffaa isa hafe kan filatamoo isaa qofaaf injifate raajii waan dubbateef Sanbata hiika isaa guutuu kenna.

Yesus umuriin isaa “waggaa kudha *lama*” ta'ee ga'eessota ta'u isaa kabajuuf, namoota amantii waa'ee Masiihichaa Caaffata Qulqulla'o'oo keessatti

labse gaaffii keessa galche karaa hafuuraa gidduu seena. Warra isaa guyyoota sadiiif isa barbaadan irraa adda bahee, walabummaa waaqummaa isaa fi ergama isaa namoota lafa irraa fayyadu irratti hubannoo qabaachuu isaa ragaa ba'eera.

Achiis yeroon tajaajila isaa isa dammaqinaan fi sirnaan lafarratti tajaajilu ni dhufa. Barumsi Daani'eel 9:27 bifa " *kakuu* " *kan* " *a torban* " kan birraa 26 fi birraa 33 gidduutti waggoota torba kan agarsiisudha. Birraa kana lamaan gidduutti, bakka giddu galeessaatti, birraa fi ayyana Faasikaa bara 30 bakka, sa'aatii 3 p.m., "walakkaa torban Faasikaa, Roobii Ebla 3, 30 Yesus Kiristoos cubbuu warra filataman qofaaf araaramuuf lubbuu isaa dhiheessuudhaan, " *aarsaa fi aarsaan* " *bineensaa sirna Ibrookaa akka dhaabbatu godheera*. Yesus guyyaa du'etti waggaa 35 fi guyyaa 13 ture. Yesus cubbuu fi du'a mo'atee du'ee, " *Xumurame* " jedhee hafuura isaa Waaqayyoof dabarsee kennuu danda'a ture . Du'a irratti injifannoon isaa booda du'aa ka'uu isaatiin mirkanaa'eera. Akkasitti ergamoota isaa fi duuka buutota isaa wajjin turee fi barsiisaa ture, hamma isaan ilaalan, ayyana Pheenxeqosxee dura gara samiitti ol ba'utti, akka ragaa Hojii Ergamootaa 1:1 hanga 11. Garuu ergamoonni yeroo kanatti beeksisa isaa qopheessan ulfina qabeessa ta'ee deebi'ee akkas jedhee: " *Namoota Galiilaa, maalif gara samiitti ilaalaas as dhaabattu? Yesuus, inni si biraagara samiitti ol fudhatame kun, akkuma gara samiitti yeroodeemu argitan ni dhufa* . " ." Ayyana Pheenxeqosxeetti, tajaajila isaa isa samii "Hafuura Qulqulluu" kan jalqabe yoo ta'u kunis hanga dhuma addunyaatti, yeroo wal fakkaatutti, hafuura tokkoon tokkoon filatamoo isaa lafa irratti faca'anii akka socho'u isa dandeessisa. Yeroo sanatti maqaan isaa Isa.7:14, 8:8 fi Mat.1:23 irratti raajii dubbatame, " *Amaanu'eel* " hiikni isaas, "Waaqayyo nu waliin", kan fudhatu, kana caalaas, hiika isaa isa dhugaa.

Barreeffama kana keessatti bal'inaan kan ibsame badhaasa Yesus namoota filataman amantii isaanii argisiisuu isaaniif dinqisiifannaargisiisuuf kennu ta'a. Akkasitti guyyaan du'a isaa kan deebi'ee ulfina qabeessa isa dhumaan kan inni bara 2030tti guyyaa jalqabaa birraatti beellamame akka beeknuu fi akka isaaf qoodnu nu dandeessisa; jechuunis birraa fannifamuu isaa Ebla 3, 30 booda waggaa 2000 booda.

Qulqullummaa fi qulqullummaa

Qulqullummaa fi qulqullummaa addaan hin baane fi haala fayyinaa Waaqayyo Yesus Kiristoosiin dhiyeesseedha. Phaawulos kana Ibr.12:14 irratti yaadata: “ *Nagaa hundumaa wajjin, qulqullummaa, isa malee namni tokko illee Gooftaa hin argu .* ”

Yaadni waaqummaa “ **qulqullaa’uu** ” jedhu kun “waan Waaqayyoo ta’e hundumaa” waan ilaallatuuf guutummaatti hubatamuu qaba, akkasumasakkuma abbootii qabeenya hundumaa warra kana gochuuf ija jabaataniif bu’aa tokko malee buqqifamuu hin danda’u. Amma, wantoota kan isaa ta’an adda baasuun tarreessuun hin barbaachisu; Uumaa jireenyaa fi waan isa keessa jiru hunda, wanti hundi kan isaati. Kanaaf uumamtoota lubbu qabeeyyii isaa hunda irratti mirga jireenyaa fi du’aa qaba. Haa ta’u malee, nama hundumaa mirga isa waliin jiraachuus ta’e isa malee du’uu dhiisee, warri filataman isaa bara baraan kan isaa ta’uuf filannoo bilisaa fi fedhiidhaan isa waliin ta’u. Isa waliin araarri kun warra filataman qabeenya isaa taasisa. Warri inni simatuu fi beekamtii kenu yaada **qulqullummaa isaa** isaa duraanuu seera jirenyi lafaa irratti bitamu hunda ilaallatu keessa seenu. Kanaaf qulqullaa’uun seera foonii fi naamusaa Waaqayyoon hundeeffame, kanaafis raggaasifameef akka bitaman walii galuu of keessaa qaba. Sababa dachaa kanaafidha Sanbataa fi Abboommiin Kurnan qulqullummaa waqqummaa kana qabatamaan kan ibsan yoo ta’u, irra daddarbaan isaa du’a Masihii Yesuus kan gaafatu ta’.

Yaadni qulqullaa’uu kun baay’ee bu’uraa waan ta’eef Waaqayyo jalqaba Macaafa Qulqulluu Uma.2:3 irratti, guyyaa torbaffaa qulqulleessuun ibsuun barbaachisaa ta’ee arge. Kanaaf lakkofsi torba kun guutummaa Macaafa Qulqulluu keessatti fi caalaatti Mul.7:2 keessatti “chaappa mootii” isaa ta’uun isaa nama hin ajaa’ibu: “ Ergamaa kan biraa gara **aduu ba’utti ol ba’ee , chaappa sanas qabate arge kan Waaqa jiraataa ; ergamoota afran lafaa fi galaana miidhuuf kennameef sagalee guddaadhaan iyye, akkas jedhe :** Warri yaada Hafuura Waaqayyo isaa dhokataa dhaga’uuf gurra qaban “ **chaappaan Waaqayyo isaa jiraataa** ” kun Mul’ata boqonnaa “7” kana keessatti akka caqasame hubataniiru ta’.

Guyyaa Faasikaa fi Sanbata Ebla 3, 2021, wagga du’a fayyisaa keenya Iyyasuu Kiristoos kana, Hafuuri Waaqayyo yaada koo gara iddo qulqulluu Musee fi Mana Qulqullummaa mootichi Solomoon Yerusaalemitti ijaarametti yaada koo qajeelche. Achitti bal’ina tokko hubadheera, kunis hiika ani mana qulqullummaa kanaaf kenne cimsee kan mirkaneessu; jechuunis, gahee raajii pirojektii fayyisuu guddaa filatamotoa Waaqayyo furamaniif qophaa’e.

Bara 1948 irraa eegalee, amma iyyuu Yesus Kiristoosiin “Masihii” Waaqayyoon erge ta’uu isaa beekuu diduu isaaniitiin abaarsa waqqummaa baatanii kan jiran Yihudooni lafa saba isaanii deebifataniiru. Ergasii yaadni tokko, yaadni tokko issaan dhiphise: Mana Qulqullummaa Yerusaalem keessa jiru deebisee ijaaru. Wayyoo isaaniif, wanti kun gonkumaa hin ta’u, sababni isaa Waaqayyo sababa gaarii ittisuuf qaba; gaheen isaa du’aa fi du’aa ka’uu Iyyesuu Kiristoosiin xumurame. Qulqullummaan mana qulqullummaa guutummaa isaa lubbuu “Masihicha” keessatti, foon isaa fi hafuura isaa keessatti, guutuu fi xurii

tokko malee argate. Yesus barumsa kana kan ibse Yohaannis 2:14 irratti waa'ee qaama isaa yeroo dubbatu, “ *mana qulqullummaa kana balleessi, guyyaa sadii keessattis nan kaasa .*”

Dhuma faayidaa mana qulqullummaa karaa hedduudhaan Waaqayyoon mirkanaa'eera. Tokkoffaa, akkuma Daani'eel 9:26 irratti raajii dubbatame, bara 70 Dh.K.D loltoota Roomaa Tiitoosiin akka balleessu godhe. Sana booda yahuudota erga ari'ee booda bakka mana qulqullummaa amantii Islaamaa kan achitti masjiida lama ijaareef dabarsee kenne; isa durii “Al-Aqsa” fi Dome of the Rock. Kanaaf Israa'el, Waaqayyo biraa, mana qulqullummaa ishee deebitee ijaaruuf carraas ta'e hayyama hin qabdu. Sababni isaas irra deebiin ijaarsi kun pirojektiif fayyinaa inni raajii dubbate ni jallisa.

Yeroon seera qabeessummaa mana qulqullummaa Yerusaalem bifaa ijaarsa isaaatiin bocame. Garuu caalaatti ifatti ilaaluuf, gamoo amantii qulqullummaa baattee deemu kanaa bal'inaan mul'ate dursinee qorachuu qabna. Mee mana qulqullummaa kana kan ijaaru Daawit Mooticha isa fedhii sana ibsee fi Yerusaalem filatee simachuuf akka ta'e haa hubannu; Waaqayyo tole jedheera. Kana gochuufis bara Abrahaam irraa kaasee magaalaa durii “Iyebus” jedhamtu kana miidhagsee fi jabeessa ture. Akkasitti, Daawitii fi “ilma Daawit”, “Masiihii” gidduutti, “waggaan kuma” darbe. Waaqayyo garuu akkas akka godhu hin hayyamne, sababni isaas itti beeksise; inni haadha manaa isaa “Baat-Sheebaa” kan booda haadha Soloomoon mootichaa taate fudhachuuf hojjetaan isaa amanamaan “Uriyaan Heet” akka ajeefamu gochuudhaan nama dhiigaa ta'ee ture. Akkasitti Daawit gatii badii isaa baatee, du'a ilma isaa isa jalqabaa, Baatsheebaa irraa dhalateen adabame, sana booda, ajaja Waaqayyo malee saba isaa erga lakkaa'ee booda, adabamee Waaqayyo adabbii isaa filannoo sadii keessaa akka filatu isaaf dhiheesesse. Akka 2Sam.24:15tti du'a dha'icha weerara guyyaa sadii keessatti namoota 70,000 aijjeese filate.

1Mootota 6 keessatti ibsa mana qulqullummaa Soloomoon ijaare arganna. Maqaa, “*mana YaHWÉH*” jedhu itti moggaasa. Jechi “*mana*” jedhu kun bakka maatiin itti walitti dhufan kan argisiisudha. Manni ijaarame kun maati uumaa furtuu Waaqayyoo raajii dubbata. Innis wantoota walitti aanan lama irraa kan ijaarame yoo ta'u, isaanis mana qulqullummaa fi mana qulqullummaa dha.

Lafa irratti sirni amantii kan raawwatamu yoo ta'u kunis zoonii namaaf hayyamame keessatti raawwatama. Soloomoon akkas jedhee waama: mana qulqullummaa. Akka dheerina iddo hundumaa caalaa qulqulluu, isa inni mana qulqullummaa jedhee waamu, isa irraas golgaa qofaan adda bahee, kutaan mana qulqullummaa dheerinni isaa dhundhuma afurtama, ykn iddo qulqulluu sanaa dachaa lama guddata. Akkasittimanni qulqullummaa mana guutuu keessaa 2/3 uwvisa.

Booda bara Musee kan ijaarame ta'us, kakuun Yihudootaa guutummaatti gaaddisa kakuu Waaqayyoo fi Abrahaam gidduutti jalqaba wagga kuma sadaffaa erga Addaamiin booda godhame jala jira. “*Masiihichi jalqaba wagga kuma shanaffaatti, waggoota 2000 booda, saba Yihudootaa of ni dhiheessa.* Haa ta'u malee, yeroon Waaqayyo lafaaf filatamtoota filachuuf ramade wagga 6000 dha. Akkasitti yeroodhaaf, pirooppoorshinii 2/3 + 1/3 mana YaHWÉH arganna. Akkasumas wal bira qabamee ilaalamu kana keessatti kakuun Abrahaam 2/3 mana

YaHWéH isa golgaa addaan baasu irratti xumuramu 2/3 wajjin wal simu. Golgaan kun ce'umsa lafa irraa gara samii waan agarsiisuuf gahee guddaa qaba; kun jijiiramni kun gahee raajii mana qulqullummaa lafa irraa xumuramu isaa kan argisiisu ta'uu isaa beekuudhaan. Yaadonni kun golgaa addaan baasuuf hiika cubbuu kan Waaqayyo samii mudaan hin qabne nama lafa irraa mudaan hin qabnee fi cubbuu qabu irraa Addaamiifi Hewaan irraa kaasee adda baasu ni kennu. Golgaan addaan baasu amala lama qaba, sababiin isaas fiixaan ba'iinsa samii fi mudaan lafaa kan kutaalee lamaan walitti hidhamanii wajjin walsimuun qaba. Yeroo sanatti gaheen Masiihichaa kan mul'atu amala kana guutummaatti waan of keessaa qabuuf. Mudaan kan hin qabne waaqummaa isaatiin, Yesus Kiristoos warra filatamoo isaa bakka isaaniitti baachuun isaaniif araara fi gatii du'aa kaffaluuf cubbuu ta'e.

Xiinxalli kun mana qulqullummaa keessatti fakkii walduraa duubaan raajii marsaa hafuuraa gurguddoo waggoota 2000tti mallatteeffaman akka arginu nu geessa: Aarsaa 1ffaā ^{Addaamiin} dhiheesse – Aarsaa Abrahaam gaara Mooriyaa irratti dhiheesse, Golgotaa gara fuula duraa – Aarsaa Kiristoos miila irratti kan Tulluu Golgotaa – Aarsaa filatamoo isa dhuma fayyisaan Iyyasuus Kiristoos Mikaa'eliin ulfina qabeessa ta'een deebi'uu isaatiin dhorkame.

Waaqayyoof, akka 2 Pheexiroos 3:8tti, " *guyyaan tokko akka wagga kumaatti, wagga kumaan immoo akka guyya tokkotti* ", (Faarfanna 90:4s ilaali), sagantaan lafaa fakkii kan torban tokko walduraa duubaan: guyya 2 + guyya 2 + guyya 2. Walduraa duubaan kana duubas " *guyya torbaffaa* " bara bараан banama.

Qabiyyeen kutaa mana qulqulluu lamaan garmalee mul'isa.

Iddoo qulqulluu ykn iddo hunda caalaa qulqulluu

Kiruubeloni lamaan baallee diriirsan

Manni qulqulluun iddo hunda caalaa qulqulluu jedhamu dheerinni isaa dhundhuma 20 fi bal'inni isaa dhundhuma 20 qaba. Iskuweerii mudaan hin qabnedha. Olka'iinsi isaas dhundhuma 20; kunis kiyubii isa taasisa; fakkii mudaan hin qabne dachaa sadii (= 3 : L = l = H); kun akka ibsa " *Yerusaalem haaraa Waaqayyo biraam samii irraa buute* " Mul.20. Bakki hunda caalaa qulqulluu ta'e kun adabbii du'aa jalatti Waaqayyo namaaf dhorkeera. Sababni isaas salphaa fi loojikii dha; bakki kun Waaqayyoon simachuu kan danda'u samii kan agarsiisuuf fi amala Waaqayyoo isa samii kan fakkeessuuuf qofa. Yaada isaa keessatti karoori fayyina isaa kan qaamoleen fakkeenyaa mana qulqullummaa kana keessatti kaa'aman hundinuu gahee isaanii kan itti taphatan jira. Dhugaan Waaqayyoo keessa dimenshini samii keessatti kan argamu yoo ta'u, lafa irratti immoo fakkeenyaa dhugaa kanaa karaa mallattootiin kenna. Akkasitti mata duree argannoo addaa kanaa kan Faasikaa bara 2021. 1Mootota 6:23 hanga 27 irratti akkas dubbisina: " *Iddoo qulqulla'aa muka ejersaa bosonaa keessatti kiruubelota lama, olka'iinsa dhundhuma kudhan hojjete. Tokkoon tokkoon baalleewan lamaan kiruubelota tokko dhundhuma shan kan qaban si'a ta'u, kunis fiixee baallee isaa tokko irraa hamma fiixee isa kaaniitti dhundhuma kudhan ture. Kirubiin inni lammaffaan immoo dhundhuma kudhan qaba ture. Safartuu fi bocni isaa*

kiruubelota lamaan isaaniif tokko ture. Olka'iinsi Kiruubelota lamaan tokkoon tokkoon isaanii dhundhuma kudhan ture. Soloomoon kiruubelota mana sana gidduu, keessa kaa'e. Baaloonni isaanii diriiree turan: baallee isa duraa dallaa tokko tuqee, baallee isa lammaffaa immoo dallaa isa kaan tuqee ture; baalleewan isaanii kaan immoo dhuma mana sanaatti wal argan .”

Kiruubelonni kun dunkaana Musee keessa hin turre, garuu mana qulqullummaa Soloomoon keessa kaa'uudhaan Waaqayyo hiika iddo hunda caalaa qulqulluu kanaa ibsa. Kallattii bal'ina isaatiin, kutaan sun baallee lamaan lamaan kiruubelota lamaaniin kan qaxxaamureedha, kanaanis ulaagaa samii kan kenuu yoo ta'u, bu'a qabeessaan nama lafarra jiraatu qofaaf kan hin dhaqqabnedha. Carraa kanaan asitti fayyadamee kiruubelota kana ilaachisee dhugaa tokko balaaleffachuu fi deebisee hundeessuuf, kan, delirium iccitii warra ormaa keessatti, fakkii kaastoonni akka "Michelangelo" beekamoo ta'an bifaa' imman baallee qaban meeshaa taphachuu ykn harka isaaniitiin xiyya dhukaasanii kennaniif.bow. Samii keessa daa'imman hin jiran. Waaqayyoof immoo akka Faar.51:5 ykn 7: "Kunoo, ani jal'inaan dhaladhe, haati koos cubbuu keessatti na ulfoofte ", akkasumas Rom.3:23: "Hundumtuu cubbuu hoijetaniiru, ulfinas irraa mulqamaniiru kan Waaqayyoo ", daa'ima qulqulluu ykn qulqulluu jedhamu hin jiru, sababni isaas erga Addaam irraa kaasee namni dhaalaan cubbamaa ta'ee dhalateera." Ergamoonni samii hundinuu akkuma Addaam lafarra ture dargaggummaatti uumamaniiru. Isaan hin dulloomanii fi bara baraan akkasuma ta'anii hafan. Dullumni amala adda ta'e kan lafaa, bu'aa cubbuu fi du'aa, mindaa isaa isa dhumaakka Rom.6:23 tti.

Taabota Gamtaa Qulqulluu

1 Mootota 8:9: “*Taaboticha keessa gabatee dhagaa lamaan , kan Museen Horeeb keessatti kaa'e qofatu ture .”*

Kanaaf iddo qulqulluu yookaan iddo qulqulluu keessatti kiruubelonni gurguddoona lama kan baallee diriirfame, mallattoo amala samii sochii qabu, garuu akkasumas fi hundumaa caalaa, **saanduqa kakuu** inni **giddu galeessa** kutaa kiruubelota gurguddoo lamaan giddutti kaa'ame ni jiru. Sababni isaas gaaddisa gochuufi manni ijarama. Tartiiba Waaqayyo Museedhaaf wantoota amantii inni raawwachuu qabu itti dhiheessu keessatti, dursa, saanduqa kakuu ni argama. Garuu meeshaan kun qabiyyee isaa caalaa gatii xiqqaa qaba: gabatee dhagaa lamaan kan Waaqayyo quba isaatiin seera isaa isa qulqulluu ta'e kan abboommii kurnan irratti boce. Innis calaqqisiisa yaada isaa, seera isaa, amala isaa isa hin jijiiramne ti. Qo'annoo addaa (2018-2030, ejjennoo Adveentistii isa dhuma) keessatti, amala raajii isaa bara kiristaanaaf kanaan dura agarsiiseera. Iddoo qulqulluu keessatti yaada dhoksaa Waaqayyoo dubbisna. Achitti elementoota isa fayyaduu fi isa waliin walitti dhufeenyaa umuu akka danda'amu taasisan arganna. Cubbamaan fedhiidhaan abboommii isaa kurnan cabsee hafe fayyina isaa himachuu akka danda'u yoo amane of gowwoomsa jechuun gahaadha. Hariiroon sun amantii dhugaawan fakkeenyaa ta'an kanneen iddo hunda caalaa qulqulluu kana keessatti argaman irratti kaa'ame qofa irratti hundaa'a. Waaqayyo abboommii kudhan keessatti sadarkaa jireenyaa isaa kan ilmaan namootaa bifaa' isaa uumamaniif tumame gabaabsee ibsa; kana jechuun Waaqayyo ofii isaatii

abboommii isaa kabajuu fi raawwachuu jechuudha. Jireenyi namaaf kennamu abboommiiwan kana kabajuu irratti hundaa'a. Irra daddarbaan isaanii immoo cubbuu du'a nama yakkamaatiin adabamu ni uuma. Addaamiifi Hewaan irraa eegalee immoo ajajamuu diduun dhala nmaa hunda haala du'aa kana jala galcheera. Kanaaf duuti akka dhukkuba qoricha hin qabneetti namatti bu'e.

Teessoo araaraa

Iddoo qulqulluu keessatti, teessoo araaraa olitti, fakkii fakkeenyaa iddo aarsaa Hoolichi Waaqayyoo irratti gubachuu qabu, ergamoonni xixiqqoo biroo lama iddo aarsaa sana ilaalanii baalleewwan isaanii giddutti wal argan. Fakkii kanaan Waaqayyo fedhii ergamoonni amanamoo karoora fayyinaa isa du'a araaraa Yesus Kiristoos irratti hundaa'eef kennan agarsiisa. Sababni isaas, Yesus bifa daa'ima nmaa uffachuuf samii irraa bu'e. Inni fannoo Golgotaa irratti lubbuu isaa kenne jalqaba hiriyaa isaanii isa samii "Mikaa'el", angafa ergamootaa fi ibsa samii mul'atu kan uumaa Waaqayyoo Hafuura fi ergamoonni siritti "hojjetoota waliin" warra isa filataman ofitti *fudhatu*.

Bakka hunda caalaa qulqulla'a'aa ta'etti, taabonni teessoo araarsaatiin haguugame baallee kiuubelota gurguddoo fi xixiqqaa lamaan jala kaa'ama. Fakkii kana irratti fakkenya caqasa kanaa Mal.4:2 irraa arganna: " Isin warra maqaa koo sodaataniif ***aduun qajeelummaa in baatee , fayyinnis baallee isaa jala in ta'a ; baatee akka re'ee horii keessa ni utaalta .***" Teessoon araaraa, mallattoo fannoo Yesus irratti fannifame dursee kan agarsiisu, dhuguma dhukkuba cubbuu isa nama ajjeesu irraa fayyina ni fida. Yesus cubbuu irraa bilisa baasuuf du'ee, namoota filatamoo isaa harka hamaa cabbamotoa qalbii hin geddarannee fi fincitoota jalaa baasuuf deebi'ee ka'e. Seera markabicha keessa jiru cabsuun uumamtoota ilmaan namootaa lafa irra jiran hundaaf du'a fide. Akkasumas filatamtoota Waaqayyo Kiristoos keessatti filataniif, isaan qofaaf, teessoo araaraa taabota seera darbame of keessaa qabu gubbaatti kaa'ame injifannoo jirenyi bara baraa isa sa'atii du'aa ka'uu isa jalqabaatti itti seenan fideera; kan qulqulloota dhiiga Iyyasuus Kiristoos teessoo araaraa kana irratti dhangalaaseen furamanii. Du'a irraa fayyuun isaanii yeroo sanatti guutuu ta'a. Akka Mal.4:2tti, kiuubelonni fakkii Waaqayyoo hafuura samii isa Mul.4 mallattoo " uumamtoota *lubbuu qaban afran* " jedhee moggaaseedha. Sababni isaas, fayyinni teessoo araaraa sanatti maxxane, baalleewwan giddu galeessaa lamaan kiuubelota gurguddaa lamaan jala akka gaariitti waan kaa'ameef.

Akkuma sirna wagga Ibirootaa "guyyaa araaraa" keessatti, dhiigni bineensa re'ee fuulduraa fi teessoo araaraa irratti, gara Bahaatti facaafame, dhiigni Yesus Kiristoos inniliee qabatamaan dhangala'uun barbaachisaa ture teessoo araaraa wal fakkaatu kana irratti. Kanaafis Waaqayyo tajaajila luba nmaa hin waamne. Inni waan hundumaa dursee karoorfatee fi qindeesee ture, taabota fi wantoota qulqulluu bara Ermiyaas raajichaa iddo hunda caalaa qulqulluu fi iddo qulqulluu irraa gara holqa miila gaara Golgotaa jalatti, dhagaa jala jirutti akka geejjibsiifamu gochuudhaan lafa, gadi fageenya meetira jaha, qaawwa kiyuubii seentimeetira 50 gadi xiqqoo, dhagaa keessatti qotamee, loltooni Roomaa fannoo Yesus irratti fannifame itti dhaabbatan. Badii dheeraa fi gadi fagoo kirkira lafaa Macaafa Qulqulluu keessatti caqafameen uumameen dhiigni isaa jecha jechaatti

teessoo araara bitaa, jechuunis Kiristoos isa fannifame gama mirgaatiin dhangala'e. Akkasitti, Mat.27:51 wantoota kanaaf ragaa ba'uun isaa sababa malee miti: “*Kunoo, golgaan mana qulqullummaa gara lamatti cicciramee, gubbaa hanga jalaatti, lafti ni raafame, **dhagaan ni ciccirame**, ...*”. Bara 1982tti qorannoon saayinsii dhiigni goggogaa Roon Wyatt walitti qabe akka hin baramnetti kiroomozoomii X 23 fi kiroomozoomii Y tokko irraa kan ijaarame ta'uu isaa mul'ise.Uumaan waaqichaa isa duubatti dhiisuu barbaade, ragaa uumama waaqummaa isaa kan kafana qulqulluu isaa irratti dabalame kan fakkiin fuula isaa fi qaama isaa negaatiivii ta'een mul'atu. Akkasitti, seerri darbame taabota keessatti argamu, dhiiga cubbuu fayyisaa keenya Iyyasuus Kiristoos hundumaa irraa dhuguma qulqulluu ta'e iddo aarsaa isaa irratti fudhachuudhaan beenyaa isaa guutuu argateera. Sababni isaas, Waaqayyo wantoota kana Roon Waayitiif mul'isuu keessatti fedhii beekuu namaa quubsuuf hin barbaanne, garuu barumsa waaqummaa isaa Yesus Kiristoosiin qulqulla'u cimsuu barbaade. Dhiiga namoota kaan irraa adda ta'e waan qabuuf, uumama isaa isa mudaan hin qabnee fi qulqulluu, cubbuu gosa hundumaa irraa bilisa ta'etti amanuuf sababa kenna. Akkasitti akka Phaawuloos 1Qor.15:45 irratti jedhutti haaraa ykn “*Addaam isa dhuma*” qaama godhachuuf akka dhufe mirkaneessa , sababiin isaas qaama foonii keenyaan wal fakkaatuun kan argame, dhaga'amee fi ajjeefamus, walitti dhufeenya jeneetikii kan hin qabne ture sanyii namaa waliin. Pirojektii fayyisuu isaa raawwachuu keessatti bal'inaan xiyyeffannaan akkasii, Waaqayyo mallattoolee barsiisa isaatiif bakka guddaa akka kenuu mul'isa. Akkasumas maaliif akka ta'e caalaatti hubanna, Museen dhagaa Horeeb yeroo lama rukutee pirojektii fayyina waaqummaa kana jallisuu isaatiin adabame. Yeroo lammataa akka ajaja Waaqayyo kenneetti bishaan sana argachuuf qofa isa haasofsiisuu qaba ture.

Ulee Musee, mannaa, maraa kitaabaa Musee

Lak.17:10: “*Yaahiween Museedhaan: Ulee Aaron dhugaa ba'umsa duratti deebisi , ijoollee fincilitootaaf akka mallattoo ta'uuf, akka ati gungumuu isaanii na duratti xumuruuf, isaanis akka fedhanitti yeroo du'uu miti .*”

Bau.16:33-34: “*Museen immoo Aaroniinakkana jedhe: Mi'a tokko fudhadhuutii omeerii maanaan guutame keessa kaa'i, sanyii keetif akka eegamuuf YaaHWéH dura kaa'i. Akka ajaja YaHWéH Museef kennetti, Aaron akka eegamuuf, **dhugaa ba'umsa dura kaa'e**”*

Kes.31:26: “*Macaafa seeraa kana fudhadhaatii saanduqa **kakuu** Waaqayyo gooftaa keessanii cina kaa'aa, achittis dhugaa ba'aa isiniif ta'a _*”

Caqasoota kana irratti hundoofnee, ergamaa Phaawuloos dogoggora isaa isa wantoota kana taabota keessa akka kaa'u isa taasise cinaattis ta'e fuuldura isaa osoo hin taane, Ibr.9:3-4 keessatti: “*Golgaa isa lammaffaa duuba kutaan ture kan godoo qulqulla'a jedhamu , . ~~kan iddo aarsaa warqee ixaana~~, fi saanduqa kakuu, guutummaatti warqeendhaan haguugame of keessaa qabu. Taaboticha ~~fuuldura~~-meeshaan warqee mannaa, ulee Aaron isa biqilee fi gabatee kakuu of keessaa qabu tokkotu ture .*” Akkasuma, iddoon aarsaa ixaana iddo qulqulluu keessa osoo hin taane gama mana qulqullummaa golgaa fuuldura ture. Garuu elementoonni taabota cinaa kaa'aman dinqii Waaqayyo saba isaa Ibiroota Israa'el,

saba bilisa fi itti gaafatatumummaa qabu ta'aniif raawwate dhugaa ba'uuf achi turan.

Taaboticha cinaatti, uleen Musee fi Aaron, raajota Waaqayyoo dhugaa irratti amanamuu gaafata. Akka Kes.8:3tti, mannaan namoota Yesus duratti filataman “ *namni dubbii afaan YaHWéH keessaa ba'u hundumaan malee, buddeena fi bishaan qofaan akka hin jiraanne yaadachiisa .* ” Jechi kun immoo achitti bifaa maraa kitaabaa Musee barreesseen, ajaja Waaqayyoo jalatti bakka bu'eera. Taaboticha olitti iddoon aarsaa teessoo araaraa aarsaa fedhiidhaan jirenya Yesus Kiristoositti osoo hin amanin Waaqayyoo wajjin walitti dhufeenyi akka hin danda'amne barsiisa. Tuutni wantootaa kun bu'uura ti'ooloijii kakuu haaraa dhiiga namma Yesus Kiristoosiin dhangala'e irratti hundeffame kan uumudha. Akkasumas baay'ee loojikii ta'ee, guyyaan, isa keessatti, pirojektiin Waaqayyoo galma ga'ee fi raawwatame, gaheen mallattoolee fi ayyaanni “Yom Kippur” ykn “guyyaa araaraa” kan raajii dubbate dulloomee fi faayidaa kan hin qabne ta'e. Dhugaa jiru fuulduratti gaaddidduun ni bada. Kanaafidha manni qulqullummaa sirni raajii keessatti raawwatamu baduu fi lammata mul'achuu kan qabu. Akkuma Yesus barsiise, waaqeffataan Waaqayyoo “ *hafuuraa fi dhugaadhaan* ” karaa gidduu seenummaa Yesus Kiristoosiin hafuura isaa isa samii “ *bilisaan argachuu* ” isa waaqeffachuu qaba. Waaqeffannaan kun immoo bakka lafaa kamittuu hin maxxanne, Samaariyaa keessattis ta'e Yerusaalem keessattis, kana caalaas Roomaa, Santiyaagoo de Komposteela, Luurdes ykn Makkaatti.

Iddoo lafaa wajjin kan hin hidhamne ta'us, amantiin kan mul'atu hojiwwan Waaqayyo filatamtoota isatiif yeroo isaan lafa irra jiraatanitti dursee qopheessedha. Fakkeenyi iddoo qulqulluu jalqaba wagga kuma shanaffaatti cubbuu wagga 4,000 booda dhaabbate. Akkasumas pirojektiin Waaqayyoo waggoota 4000 oliif osoo ijaaramee, filatamtooni Sanbata torban torbaniin rajaahdaan gara boqonnaa Waaqayyootti seenu turan. Garuu kun hin turre, sababiin isaas Zakkaariyas irraa eegalee Waaqayyo gamtaa lama raajii dubbateera. Lammaffaa irrattis bal'inaan ibsa, Zaq.2:11 keessatti akkas jedha: “ *Saboонни баы’ен гүйяа санати Waaqayyoон in hirmaату, саба коос in та’у; Ani исин гиддуу наан жираадха, Waaqayyo goofтaa maccaa гара keessаниitti akka na erge ni beektu.* » Gamtaan lamaan kun Zaq.4:11 hanga 14tti “ *muka ejersaa lama* ” tiin kan ibsamanidha: “ *Anisakkana jedheen: Mukkeen ejersaa lamaan kun, гара миргaa shugguxii fi гара битаати маал jechuu dha? **Yeroo lammataaf dubbadhee**, akkas jedheen: Dameen ejersaa lamaan, kanneen karaa warqee lamaan warqeen keessaa yaa'utti dhihoo jiran maal jechuudha?* Innis akkas jedhee naaf deebise: *Maal jechuu isaanii hin beektuu?* Ani akkas jedha: **Lakki gooftaa koo**. Innis, “ *Warri dibamtooni lamaan Gooftaa lafa hundumaa dura dhaabbataniidha .* ” Caqasoota kana dubbisuun, haxxummaa ol aanaa Waaqayyoo uumaa, Hafuura Qulqulluu isa jecha macaafa qulqulluu kakaasu akkan argadhu na taasisa. Zakaariyas “ *mukkeen ejersaa lamaan* ” Waaqayyo deebii isaaf kennuudhaaf maal jechuu akka ta'e **si'a lama** gaafachuuf dirqame . Kunis pirojektiin gamtaa waqaqa marsaa **lama walitti aansuun ni mudata** garuu marsaan lammaffaan barnoota isa duraatiin waan barsiifamufi. Isaan keessaa lama jiru, dhugaa jiru garuu tokko qofa, sababiin isaas inni lammaffaan fiixee isa

jalqabaa qofa waan ta'eef. Dhugumatti, du'a araaraa Masihii Yesus malee kakuun moofaa maal gatii qaba? Homaa, funyaan peerii illee akka monokseen Maartiin Luuter jedhu. Kunis sababa balaa har'as Yihudoota biyyooleessa miidhu sanaati. Caqasoota kana keessattis Waaqayyo kakuu haaraa ganuu isaaniis deebii Zakaariyaas gaaffii "*Maal jechuu isaanii hin beektuu?*" Ani akkas jedha: **Lakki gooftaa koo**. Sababni isaas dhugaa dubbachuu Yihudooni sabaa hiika kana tuffatu hanga yeroo qormaata isa dhumaan deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos duraa bakka isaan jijiiran ykn diduu isaanii gatii jiraachuu isaaniitiin mirkaneessutti.

Ifatti, jijiiramni Kiristaanummaa ummatoota waaqolii tol famoo ta'an karorri waaqummaa dhuguma nama Yesus Kiristoosiin akka raawwatame kan mirkaneesse yoo ta'u, kunis mallattoo Waaqayyo amma iyyuu Yihudoota sabaa ta'e gamtaa isaa isa qulqulluu keessatti akka jiraataniif dhiyeessu qofa ta'uua isati. Akkasitti kan mirkanaa'e, kakuun inni lammaffaan ykn haaraan kun waggoota 6000 bara cubbuu lafaa keessaa harka sadii isa dhumaan irratti dheerachuu qabatute. Akkasumas Yesus Kiristoos yeroo kakuun lammaffaa xumuramuu isaa kan mallatteessu deebi'uu isaa isa dhumaan ulfina qabeessa ta'een qofa; sababni isaas hanga deebi'uu kanaatti, barnoonni mallattoolee raajii dubbatame beekumsa yeroo ulfina qabeessa ta'een deebi'uu isaa: jalqaba birraa bara 2030. Akkasitti, bara 1844tti, Sanbata kennudhaan, pirojektii waliigalaa Waaqayyo qopheesesse hubachuuf faayidaa qaba warra filatamoo ta'aniif, Waaqayyo barumsa fakkeenya mana qulqullummaa Ibirootaa fi mana qulqullummaa Soloomoon keessatti barreeffame irraa fudhata. Cubbuu Wiixata Kaatolikii Amajjii 7, 321 irraa eegalee Emperor Qosxanxinoos irraa dhaale ni balaaleffata, kunis "qulqulleessuu mana qulqullummaa" haaraa kan dhuguma al tokkoof bara baraaf raawwatame Yesus Kiristoos fannifamee fi du'aa ka'e keessatti barbaachisaa ta'uua agarsiisa. Waaqayyo dhugumatti "Wiixata Roomaa" balaaleffachuu isaa caalaatti ifatti balaaleffachuu hanga bara 1844tti eege. Sababni isaas guddifachuun isaa amantii kiristaanaa jalqaba qulqulluu ture abaarsa cubbuu jala kan kaa'e yoo ta'u kunis akkaataa beeksisa Dan.8:12 keessatti kennameen hariiroo Waaqayyoo wajjin qabu kan cabsudha.

Kanaaf qulqulla'uun dirqama Sanbata qulqulluu kabajuu kan agarsiisu yoo ta'u, mataan isaa Waaqayyo dhuma torban jalqabaa sirna lafaa uumuu isaa irraa eegalee qulqulla'e. Keessattuu injifannoo yesuusiin kan argaman gara boqonnaatti filatamtoonni akka seenan raajii waan ta'eef akkasumas abboommii Waaqayyoo kurnan keessaa isa arfaaffaa keessatti kan argamu taabota dhugaa ba'umsaa iddo hunda caalaa qulqulluu ta'e, mana qulqullummaa, mallattoo kan Hafuurri Waaqayyoo isa samii si'a sadii qulqulluu, qulqulluu ta'ee gahee isaa sadan walitti aansuun Abbaa, Ilmaa fi Hafuura Qulqulluu ta'uua isaatiin. Wantoonni achitti argaman hundinuu garaa Waaqayyootti jaallatamoo waan ta'aniif, yaadaa fi garaa warra filatamoo isaa, ijoollee isaa, namoota "mana" isaa keessattis akkuma kana jaallatamoo ta'uua qabu. Filannoon qulqullummaa dhugaa filatamoo akkasitti hundeffamee adda baafama.

Seera Musee kan guddina pirojektii Waaqayyootti madaqfamuu irraa adda ta'ee, wanti dhagaa irratti bocame hanga dhuma addunyaatti gatii bara baraa qabaata. Kunis abboommii isaa kurnan, isaan keessaa tokkollee fooyya'u fi kana caalaas buqqifamuu hin danda'u, akkuma Roomaan phaaphaasi abboommii

kurnan kana keessaa isa lammaffaadhaaf ija jabaate. Kaadhimamaa bara baraan gowwoomsuuf yaadni diyaabiloos lakkooftsa kudhan eeguuf jecha abboommii tokko dabaluu keessatti mul'ata. Garuu uumamtoota, fakkiwwan bocaman ykn bakka bu'iinsaaf jilbeenfachuu dhorku waaqummaa dhuguma buqqa'eera. Wanti gosa kanaa gaabbachuu dandeenya garuu kanas ta'e sana amantii sobaa haguuggii baasuuf nu dandeessisa. Namni hubachuu hin barbaanne fi loojikiidhaan gubbaa irraa hafe bu'aa amala isaa ni rakkata; haga Waaqayyoon itti faradamutti jechoota murtii isaa tuffata.

Mana qulqullummaa ykn iddoo qulqulluu

Mee gama samii amantii samii irraa mul'atu dhiifnee isa qulqullummaan amantii lafa irratti isaaf kenu jalatti haa ilaallu. Elementiwwan kutaa "mana qulqullummaa" "mana YaHWéH" keessatti kaa'aman keessatti arganna. Godoo qulqulla'a'aa bara Musee keessa kutaan kun dunkaana walga'ii ture. Qaamonni kun sadii kan jiran yoo ta'u isaanis minjaala daabboo agarsiisa, shugguxii tuuboo torbaa fi ibsaa torba qabuu fi iddoo aarsaaixaana kutaa walakkaa golgaa fuuldura qofa kaa'ame ilaallata. Alaa yoo dhufnu, minjaalli buddeenaa bitaa, gara kaabaa fi shugguxiin mirgaa, gara kibbaa. Mallattoowwan kun kanneen dhugaa jirenya filatamoo dhiiga Yesus Kiristoosiin dhangala'een furamanii keessatti boca qabaniiti. Isaanis guutummaatti kan wal-dabalani fi addaan hin baane dha.

Shugguxii warqee kan ibsaa torba qabu

Bau.26:35: " *Minjaala golgaa ala, ibsituu immoo faallaa minjaalichaa, godoo qulqulla'a'aa gara kibbaatti ni kaa'a; minjaala sanas gama kaabaa ni kaa'atta .*"

Mana qulqullummaa keessatti, gara bitaatti, gama Kibbaatiin kaa'ama. Mallattoolee yeroon dubbifamu, Kibbaa hanga Kaabaatti. Shugguxiin jalqaba kakuu moofaa irraa kaasee hafuuraa fi ifa Waaqayyoo fakkeessa. Gamtaan qulqulluun duraanuu aarsaa *faasikaa "hoolaa Waaqayyoo"* kan fakkeeffamee fi durfamu hoolaa ykn korbeeyyii hoolaa xixiqqoo Addaam irraa eegalee aarsaa ta'anii dhihaatan irratti hundaa'a. Mul.5:6 irratti mallattoon shugguxii itti maxxaneera: " *ija torba isaanis hafuurota Waaqayyoo torban lafa guutuu keessa ergaman*" fi " *gaanfa torba*" kanneen qulqullummaa humnaa itti kennan.

Shugguxiin barbaachisummaa ifa filatamoo guutuuf achi jira. Maqaa Iyyasuus Kiristoos isa keessa qulqulla'uun (= 7) ifa waaqummaatiin argatu. Qulqulleessuun kun kan fakkeeffamu lakkooftsa "torba" kan mul'ata macaafa qulqulluu keessatti argamuun erga uumamuu torban guyyaa torbaa jalqaba irraa kaasee. Zakaariyas keessatti Hafuurri dhagaa guddaa Zerubaabel mana qulqullummaa Solomoon warra Baabiloon diigame irra deebi'ee ijaaruuf " *ija torba*" jedheera. Waa'ee " *ija torba*" kanaas akkas jedha : " *Torban kun ija YaHWéH, warra lafa guutuu keessa fiigan ti.* » Mul.5:6 irratti ergaan kun Yesus Kiristoos, " *Hoolaa Waaqayyoo*" jedhamee kan waamame yoo ta'u : " *Teessoo fi uumamtoota lubbuu qaban afran gidduutti, jaarsolii gidduutti hoolaa tokko arge kan akka waan gubatameetti achi ture.* ***Gaanfa torbaa fi ija torba qaba ture, isaanis hafuurota Waaqayyoo torba guutummaa lafaa keessa ergaman .***" Keeyyatni kun qulqullummaa waaqummaa Masihi Yesus cimsee mirkaneessa.

Uumaan guddaan Waaqayyo aarsaa araaraa fedhii isaatiin Yesus keessatti raawwachuuuf gara lafaatti of erge. Ibsa hojiwwan koo keessatti dhiyaatan kan ani qabu gocha hafuura waaqummaa kanaati. Ifni tarkaanfataa fi beekumsi yeroo wajjin guddachaa deema. Hubannoo jechoota raajii isaa hunda isaaf liqii qabna.

Iddoo aarsaa urgooftuu

Yesus Kiristoos qaama foonii isaa du'aaf dhiyeessuun, seera hafuura isaa fi lubbuu isaa guutuu ta'een, urgooftuu gammachiisaa sirni Ibirootaa urgooftuudhaan fakkeessu Waaqayyo duratti fida. Kiristoos urgoftuuwwan kana keessatti kan bakka bu'e ta'us gahee nama urgoftuu kana dhiyeessuu keessattis bakka bu'a.

Gogaa sana fuuldura qofa, fi saanduqa dhugaa ba'umsaa fi teessoo araara isaa fulduratti, iddo aarsaa ixanaa kan nama hojii raawwatu, angafa lubaa, badii filatamoo isaa qofaan raawwatameef akka araarstuu ta'ee gahee isaa kennu jira. Sababni isaas, Yesus cubbuu biyya lafaa hundumaa ofitti hin fudhanne, kan filatamoo isaa warra galata isaa mallattoo itti kenne qofa. Lafa irratti, angafni lubaa gatii raajii fakkeenyaa qofa qaba, sababni isaas mirgi araarsummaa kan Kiristoos fayyisaa qofa waan ta'eef. Araarsummaan mirga addaa ishee waan ta'eef akka tartiiba Melkisedeqitti amala “ *bara baraa* ” kan qabu yoo ta'u kun daran Daan.8:11-12 keessatti ifa ta'eera: “ *Isheen gara geggeessaa waraanaatti ol kaatee , aarsaa bara baraa irraa fudhatte isa , iddo qulqullummaa isaas kuffisee. Waraanni aarsaa bara baraa wajjin dabarfamee kennae , sababa cubbuutiin; gaanfi dhugaa lafatti darbatee, hojii isaa milkaa'e* ”; akkasumas Ibr.7:23 keessatti. Jechoonni “ ~~aarsaa~~ ” jedhaman kan qaxxaamuran barreeffama Ibirootaa isa jalqabaa keessatti hin caqasamne. Keeyyata kana keessatti Waaqayyo bu'aa bulchiinsa phaaphaasi Roomaa ni balaaleffata. Walitti dhufeenyi kallattiin Kiristaanni Yesus wajjin qabu faayidaa geggeessaa phaaphaasiitiif jecha gara biraatti kan deebi'u dha; Waaqayyo tajaajiltoota isaa lubbuu dhaban ni dhaba. Mudaa kan hin qabne waaqummaa isaa keessatti, Waaqayyo Kiristoos keessatti araarsummaa isaa seera qabeessa gochuu kan danda'u Waaqayyo qofa, sababiin isaas inni, warra inni kadhatuuf akka furii ta'ee, aarsaa gara laafina fedhii isaatiin isa Waaqayyo murteessuuf Jaalalaa fi Haqa kan inni wal fakkaatutti bakka bu'uuf urgoftuu namatti tolu qaba yeroo . Araarsummaan isaa ofumaan hin ta'u, kadhataaan isaaaf malu fi dhiisuu isaa irratti hundaa'uun ni shaakala ykn hin shaakalu. Araarsummaan Iyyesuus Kiristoos kan kaka'u dadhabina foonii uumamaa filatamoo isaatiif gara laafina qabaachuu isaatiin yoo ta'u, garuu eenyullee isa gowwoomsuu hin danda'u, haqaa fi qajeelummaadhaan ni murteessa, lola, waaqeffattoota isaa fi garboota isaa isa dhugaas ni beeka; duuka buutonni isaa dhugaa maal akka ta'an. Sirna kana keessatti urgoftuuwwan urgaa gammachiisaa Yesus isa akkasitti urgoftuu dhuunfaa isaa isa Waaqayyoon gammachiisuun kadhannaqulqulloota isaa amanamoo dhiheessu kan argisiisu dha. Qajeelfamni kun nyaata nyaatamuu qabu mi'eessuu wajjin wal fakkaata. Fakkii raajii Kiristoos injifataa, Angafni Lubaa lafaa dulloomee mana qulqullummaa sirna amantii isaa itti raawwatu waliin baduu qaba. Kadhannaan qulqullooni Waaqayyoof dhiyaatan maqaa fi ga'umsa Yesus Kiristoos araarstuu

samii fi Waaqayyoo yeroo tokkotti guutummaatti waan dhiyaatuuf, qajeelfamni araarsummaa kana booda hafeera.

Gabatee daabboo agarsiisaa

Mana qulqullummaa keessatti, karaa mirgaa, gama kaabaatiin kaa'ama. Daabboon agarsiisaa soorata hafuuraa jirenya Yesus Kiristoos, mannaa samii dhugaa filatamtootaaf kennamu kan uumu bakka bu'a. Gamtaa waaqummaa fi namaa Yesus Kiristoos guutummaatti Waaqayyoo (= 7) fi guutummaatti Nama (= 5) keessatti raawwatame keessatti gosootni kudha lama akkuma jiran buddeena kudha lamatu jira; lakkoofsi kudha lama lakkoofsa gamtaa Waaqayyoo fi nama gidduu jiru kanaa ta'uu isaatiin, Yesus Kiristoos hojiirra oolmaa fi fakkeenyaa guutuu dha. Waaqayyo gamtaa isaa abbootii 12, ergamoota Yesus 12, gosoota 12 Mul.7 irratti chaappaa godhaman irratti kan ijaaru isa irratti. Dubbisaa kallattii isaa gara Kaaba "mana qulqullummaa"tti, gabatee kun gama kakuu haaraa fi gama Kiruub guddaa mana qulqullummaa keessatti gara bitaatti kaa'amee jira.

Addabaabayii

Iddoo aarsaa aarsaa

Mul'ata 11:2 irratti Hafuurri hiree addaa "mooraa" mana qulqullummaa sanaaf akka ta'e ibsa: "Mooraa mana qulqullummaa isa alaa garuu, keessa dhiisi ala, hin madaalin; sababni isaas sabootaaf kennameera, isaanis ji'a afurtamii lamaaf mandara qulquelleettii miilaan ni dhiitu ." "Manni murtii" mooraa alaa seensa iddo aqlqulluu ykn mana qulqullummaa haguugame dura jiru argisiisa. Achitti elementoota sirna amantii kanneen gama qaamaa uumamtootaa ilaallatan arganna. Tokkoffaa, iddo aarsaa aarsaa horiin aarsaa ta'e irratti gubatu jira. Erga Yesus Kiristoos inni aarsaa mudaan hin qabne raawwachuuuf dhufee kaasee sirni kun dulloomee akka raajii Dan.9:27tti xumurame: "Inni torban tokkoof, walakkaa torbaniif namoota baay'ee wajjin kakuu cimaa in seena aarsaa fi aarsaa ni dhaaba; kan balleessu wanta baay'ee jibbiisioso in raawwata, hamma badiin fi wanti furmaata argate isa balleessu irratti bu'utti ." Ibr.10:6 hanga 9tti wanti sun mirkanaa'eera: "Aarsaa gubamu ykn aarsaa cubbuu hin fudhanne . Achiis akkana jedheen: Kunoo, ani dhufa (Mara kitaabaa keessatti waa'ee koo dubbata) Yaa Waaqayyo fedha kee raawwachuuuf. Jalqaba: Aarsaa fi aarsaa isin hin barbaanne ykn hin fudhanne, Aarsaa gubamus ta'e aarsaa cubbuu (akka seeraatti dhihaatan) erga jedhee booda, ergasii akkas jedhe: Kunoo, ani fedha kee raawwachuuuf dhufe. Akkasitti waan jalqabaa haqee isa lammaffaa hundeessa. Fedha kanaan kan qulqulla'an, karaa aarsaa qaama Yesus Kiristoosiin, al tokkoof bara baraaf ." Phaawuloos, barreessaan ergaa kanaa kan "Ibirootaaf" barreeffame jedhamee fudhatame, ajaja Yesus Kiristoosiin kan barreesse fakkaata; kan ifa isaa isa guddaa fi sirrii ta'uu isaa isa wal hin madaalle kan mirkaneessu. Dhugumatti, Yesus Kiristoos qaamaan qofa akkas jechuu danda'e: "(Mara kitaabaa keessatti waa'ee kooti)" . Garuu barreeffamni Faarfannaa 40 lakkoofsi 8 " maraa kitaabaa anaaf barreeffame waliin ." Kanaaf fooyya'iinsi kun gocha dhuunfaa Kiristoos Phaawuloos waliin raawwate kanaan qajeelaa ta'uu danda'a, inni waggoota sadiif Arabiyaa keessatti adda baafamee ture, kallattiin hafuuraan qophaa'ee fi qajeelfamee ture. Akkasumas isin

yaadachiisa, kun duraanuu maraa kitaabaa Musee isa ajaja Waaqayyoo jalatti barreessee ture.

Galaana, taankii wuduu'aa

Qaamni lammafaan addabaabayii kanaa taankii wuduu'aa yoo ta'u, kunis sirna cuuphaa dursee kan agarsiisudha. Waaqayyo maqaa isaatiif jecha "galaana" jedhu itti kenneera. Muuxannoo namaa keessatti galaanni "du'a" wajjin walfakkaata. Bishaan badiisaa duraa bishaan badiisaa isheetiin liqimsitee loltoota fardaa Fara'oон Musee fi saba isaa Ibiroota ari'aa turan hunda bishaaniin liqimsite. Cuuphaa keessatti, dirqama guutummaatti cuuphamuu keessatti, namni cubbamaan durii bishaan keessaa ba'uuf akka uumama haaraa Yesus Kiristoosiin furamee fi deebi'ee dhalatee fi haqa isaa isa guutuu ta'e itti lakkaa'u ta'ee du'uu qaba jedhamee yaadama. Garuu kun qajeelfama ti'orii qofa yoo ta'u hojiirra oolmaan isaa maalummaa kaadhimamaa of dhiyeessu irratti kan hundaa'u ta'a. Innis akkuma Yesus, yeroo cuuphaa, fedha Waaqayyoo raawwachuuuf dhufaa? Deebiin kennamu dhuunfaa waan ta'eef Yesus dhimmicha irratti hundaa'uun qajeelummaa isaa ni lakkaa'a ykn hin lakkaa'u. Wanti mirkanaa'e, namni fedha isaa raawwachuu barbaadu seera waaqa qulqulluu isa irra darbuun isaa cubbuu ta'e gammachuu fi galata guddaadhaan akka kabajudha. Bishaan cuuphaa keessatti du'uun dirqama yoo ta'e, sababa dadhabina foonii dhala namaatiin malee, tajaajila Kiristoos keessatti deebi'ee dhalachuu isaa gaaffiin hin jiru.

Akkasitti, cubbuu isaa irraa qulqulla'ee fi qajeelummaa Yesus Kiristoos isaa tilmaamame uffachuun, akkuma luba kakuu moofaa, Kiristaanoni filataman gara iddo qulqulluu ykn mana qulqullummaa seenuun Yesus Kiristoosiin Waaqayyoon tajaajiluu danda'u. Daandiin amantii waaqummaa dhugaa akkasitti ijaarsa fakkii kanaan mul'ata sababiin isas kunniin mallattoo qofa waan ta'aniif, dhugaan hojiiwwan filataman qajeeloo ta'an namoota, ergamootaa fi Waaqayyo uumaa duratti fidan keessatti ni mul'ata.

Karoorri Waaqayyoo fakkiidhaan raajii dubbate

Karoora isaa keessatti Waaqayyo cubbuu filatamoo dhiiga Yesuus Kiristoos gara teessoo araaraa mana qulqullummaa ykn iddo hunda caalaa qulqulluutti fideen buqqise. Bakka gaara Golgotaan Yerusaalemitti argamutti hanga bara 1982tti qo'annoo addaa akka raawwatamuuf hayyamni kan kennameef, arki'ooloojistiin narsii Adveentistii Roon Waayit, dhugumatti dhiigni Yesus teessoo araaraa holqa lafa jalaa fannoo irraa meetira ja'a gadi ta'e keessatti argamu gama bitaatiin akka gadi yaa'e ibseera kan Kiristoos fannifamuu isaa; wanta miila gaara Golgotaatti raawwatame. Sirna lubummaa keessatti lubiin iddo qulqulluutti kaa'ame teessoo araaraa fi wantoota samii iddo hunda caalaa qulqulluu ta'e, mana qulqullummaa keessatti kaa'aman fuuldura isaati. Kanaaf, wanti bitaa namaa jiru gara mirga Waaqayyooti. Akkasuma barreffamni Afaan Ibrootaa mirga namaa irraa gara bitaatti kan raawwatamu, kallattii Kaabaa-Kibbaa fudhachuun, kanaaf, bitaa irraa gara mirga Waaqayyootti. Akkasitti, karoorri kakuu lamaan dubbisa iddo qulqulluu kana keessatti, mirga namaa irraa gara bitaatti barreffameera; ykn Waaqayyoof faallaa kanaati. Yihudoonni kakuu moofaa fakkii fakkeenyaa kiruubii isa mana qulqullummaa gara mirga isaaniitti

argamu jalatti Waaqayyoon tajaajilu turan. Yeroo gamtaa isaaniitti dhiigni re'ee "guyyaa araaraa" sanatti ajjeefamee fuulduraa fi teessoo araaraa irratti facaafama ture. Facaasuun kun yeroo torba quba isaatiin angafa lubaa gara Bahaatti raawwatame. Dhugaadha gamtaan durii kun marsaa bahaa pirojekti qusannaa isaa ture. Cubbamoonni dhiifama argachuu qaban ofii isaanii Baha, Yerusaalem keessa turan. Guyyaa Yesus dhiiga isaa dhangalaase, teessoo araara kanarra bu'ee, kakuun haaraan dhiiga isaa irratti hundeffame fi haqni isaa mallattoo kiruubii isaa lammaffaa bitaa, gama kibbaa irratti argamu jalatti jalqabe. Akkasitti, Waaqayyoon argee, guddinni kun bitaa isaa irraa gara "*mirga isaa*", gama eebba isaa, akkuma Faarfannaa 110:1 irratti barreeffame: "*Kan Daawit. Faarfannaa. Dubbiin Yaahiwwee Gooftaa kootiif: Hanga ani diinota kee miila kee godhutti, harka mirgaa koo taa'i*". Akkasumas Ibr.7:17 mirkaneessuudhaan, lakk. *Gooftaan harka kee mirgaa guyyaa dheekkamsa isaatti mootota ni cabsa. Saboota gidduutti haqa ni raawwata: wanti hundinuu reeffaan guutameera; guutummaa biyyaatti mataa cabsa. Osoo deemu sulula keessaa dhuga, kanaaf mataa isaa ol kaasa .*" Akkasitti, Yesus Kiristoos inni garraamoon garuu qajeelaan, qoosaa fi fincitoonni tuffii isaaniif gatii akka kaffalan godha, jaalala gara laafina inni filatamoo isaa furamaniif qabuuf dhugaa ba'umsa ol'aanaa qabu.

Ibiroota yeroo mana murtii ykn mana qulqullummaa seenan dugda isaanii "biiftuu baatee" yeroo hundumaa waaqeffamanii waaqeffamanii akka dhiheessaniif, Waaqayyo iddoon qulqulluu sun akka ijaaramu barbaade, dheerina isaatiin, Baha- Siiqqee dhihaa. Bal'ina isaatiin, dallaan mirgaa iddo hunda caalaa qulqulluu kanaaf gara "Kaabaatti" kan argamu yoo ta'u, dallaan bitaa immoo gama "Kibbaatti" kan argamu ture.

Mat.23:37 irratti Yesus fakkii " *hantuuta ilmoolee ishee baallee ishee jalatti eegdu* " ofii isaatiif kenneera: " *Yerusaalem, Yerusaalem, kan raajota ajjeeftu, warra sitti ergaman immoo dhagaadhaan rukuttu, Yeroo meeqa barbaade ijoollee keessan walitti qabaa, akkuma hantuutni ilmoolee ishee baallee ishee jalatti walitti qabdu, ati immoo fedhii hin turre!* "." Baalleen kiruubelota lamaan diriirfaman kan barsiisan kana, tokkoon tokkoon gamtaa lamaan walduraa duubaan jiranif. Akka Bau.19:4tti Waaqayyo " *adurree* " wajjin of wal bira qaba: " *Ati waanan Gibxii irratti godhe, akkan baallee adurree irra si baadhee gara kootti si fide argiteetta* ". Mul.12:14 keessatti " *adurree guddicha* " akkas jechuun ibsa: " *Baalleen adurree guddichaas lamaan dubartii sanaaf kenname, akka isheen gara gammoojiitti, gara iddo ishee, bakka isheen yeroodhaaf, yeroodhaaf soorattutti akka balali'uuf, yeroo walakkaa immoo, fuula bofa irraa fagaatee* ." Fakkiwwan kun dhugaa wal fakkaatu agarsiisu: Waaqayyo namoota jaallatu waan isa jaallataniif ni eega, gamtaa lamaan walduraa duubaan jiran keessatti, Yesus Kiristoos duraa fi booda.

Dhumarratti, fakkeenyaa, manni qulqullummaa Ibirootaa qaama Kiristoos, kan filatamtootaa fi walumaa galatti, Misirroo Kiristoos, Filattoota isaa, walga'ii filatamoo bakka bu'a ture. Sababoota kana hundaaf Waaqayyo seera nyaata qulqullina qabu hundeessee bifaa mana qulqullummaa adda addaa kun akka qulqulla'anii fi kabajamaniif; 1Qor.6:19: " *Qaamni keessan mana qulqullummaa hafiura qulqulluu isa isin keessa jiruu fi Waaqayyo biraa argattan akka ta'ee fi kan keessan akka hin taane hin beektanii?* »

Warqee, warqee malee homaa hin jiru

Barbaachisummaa ulaagaa kanaas hubachuu qabna: meeshaaleen manaa fi meeshaaleen manaa, kirusbelonni fi dallaan keessaa mataan isaanii warqee irraa kan hojjetaman yookaan warqee reebameen kan haguugaman dha. Amalli warqee amala isaa kan hin jijiiramne dha; gatii Waaqayyo itti kenu kana qofaadha. Warqee mallattoo amantii mudaan hin qabne, fakkeenyaa addaa fi mudaan hin qabne Yesus Kiristoos akka ta'u gochuun isaa nama hin ajaa'ibu. Keessa mana qulqullummaa fi fakkii qulqullummaa gama keessaa hafuura Yesus Kiristoos qulqullummaadhaan jiraatu, qulqullummaa Hafuura Qulqullu Waaqayyoo; amala isaa kan hin jijiiramne waan ta'eef cubbuu fi du'a irratti injifannoo isaaf sababa ta'e. Fakkeenyi Yesus kenne Waaqayyo namoota filataman hundumaaf fakkeenyaa ta'ee akka fakkeenyaaatti dhiheessee jira; kun ulaagaa isaati, dhuunfaa fi waloodhaan jirenya samii bara baraa wajjin walsimsiisuuf haalli tokkicha, mindaa fi badhaasa mo'attootaa. Duudhaaleen isaa turan kan keenya ta'uu qabu, akka kloonii isa fakkaachuu qabna, akkuma 1Yohaannis 2:6 irratti barreeffame: " *Namni isatti jiraadha jedhu akkuma deemetti deddeebi'uu qaba -same* ". Hiikni warqee 1 Pheexiroos 1:7 irratti nuuf kennemeera: " *qormaanni amantii keessanii warqee badu (isa ibiddaan qoram ugaruu) galata, ulfinaa fi ulfina akka argamsiisuuf, yeroo Yesus Kiristoos mul'atu* . Waaqayyo amantii warra filataman ni qora. Warqueen kan hin jijiiramne ta'us, wantoota xuraa'oo ta'an hamma tokko qabaachuu kan danda'u si'a ta'u, warqueen balleessuuuf immoo ho'ee baqfamuu qaba. Sana booda slag ykn xurii gara fuula isaa ol ka'ee baafamuu danda'a. Innis fakkii muuxannoo jirenya lafaa duuka buutota furamanii yeroo kana Kiristoos hammeenya buqqisee qulqulleessu, qormaata adda addaatiif isaan galchuudha. Akkasumas haala rakkina sana keessatti injifannoo argatan jalatti qofa dhuma jirenya isaanii irratti hiree bara baraa isaanii kan murtaa'u Abbaa Murtii guddaa Iyyasuus Kiristoosiin. Injifanno kun kan argamuu danda'u deggersaa fi gargaarsa isaatiin qofa, akkuma Yohaannis 15:5-6 fi 10 hanga 14 irratti labse: " *Ani muka wayinii ti, isin damee dha. Ana malee homaa gochuu waan hin dandeenyef, inni ana keessa jiraattuu fi ani keessa jiraadhu firii baay'ee in godha. Namni ana keessa hin hafne, akka dameetti darbatamee ni goga; achiis damee isaa walitti qabnee, ibiddatti ganna, isaanis ni gubatu .*" Abboommii Waaqayyoof ajajamuun barbaachisaadha: " *Abboommii koo yoo eegdan, akkuma ani abboommii abbaa koo eege, jaalala isaa keessatti jiraadha, jaalala koo keessa in jiraattu.* " " Hiriyyoota ofitiif du'un fiixee guutuu jaalala ofii olka'aa ta'e ta'a: " *Kun abboommii kooti: Akkuma ani isin jaalladhe wal jaalladhaa.* " *Hiriyyoota ofitiif lubbuu ofii dabarsuu caalaa jaalalli guddaan hin jiru .*" Garuu beekamtiin Yesus kenne kun haal-duree qaba: " ***Isin michoota koo ti, wanta ani isin ajaje yoo raawwattan .***"

Gama isaatiin, shugguxiin ibsaa torba qabu warqee jabaa irraa hojjetame. Yeroo sanatti mudaan kan hin qabne Yesus Kiristoos qofa argisiisuu danda'a ture. Warqueen booda waldoota amantii Kaatolikii Roomaa keessatti argame amantii sobaa isaa kan calaqqisiisudha. Kanaafidha, faallaa kanaatiin, manneen qulqullummaa Pirootestaantii faaya hunda kan mulqaman, gad of deebisanii fi ciccimoodha. Fakkeenyummaa mana qulqullummaa fi mana qulqullummaa keessatti, argamuun warqee kan mirkaneessu, iddoon qulqulluun sun Yesus

Kiristoos isa waaqummaa qofa bakka bu'uu akka danda'udha. Garuu bal'inaan, inni Mataa, mataa Waldaa kan qaama isaa ta'e Efe.5:23-24 irratti barreeffameera: “ *akkuma Kiristoos mataa Waldaa ta'e, abbaan manaas mataa haadha manaati , kan qaama isaa ta'ee, kan inni fayyisaa ta'e. Amma akkuma Waldaan Kiristoosiif bitamu, haadhotii manaas waan hundumaan abbaa warraa isaaniif bitamuu qabu.* » Garuu sana booda Hafuurri akkas jechuun ibsa: “ *Abbootiin manaa, akkuma Kiristoos Waldaa jaallate, isheedhaafis of kenne, haadhotii mana keessan jaalladhaa, **jechaan ishee qulqulleessuuf**, erga cuuphaa bishaaniin ishee qulqulleessee booda, Waldaa kana tolchuuf ulfina qabeessa, xurii ykn qinxirii ykn waan akkasii tokko malee, qulqulluu fi mudaa kan hin qabne malee fuula isaa duratti mul'adhaa.* ”. Asitti egaa, ifatti ibsame, amantiin kiristaanaa dhugaan maal of keessaa qaba. Istaandardiin isaa shaakala qabatamaa isaa hunda keessatti hojiirra oole waan ta'eef ti'oorti qofa miti. Ulaagaa “ **jecha** ” isaa isa mul'atee wajjin walii galuun barbaachisaadha; innis abboommii fi seera Waaqayyoo eeguu fi iccitiiwwan raajii Macaafa Qulqulluu isaa keessatti mul'atan beekuu of keessatti qabata. Ulaagaan kun, “ *kan hin ceepha'amne yookaan kan hin ceepha'amne* ” kan filatamoo, Mul. Isaanis mallattoo “ *144,000* ” kan “ **chaappaa Waaqayyoo** ” *Mul.7 irratti* mallatteeffamaniin kan ibsamanidha . Muuxannoon isaanii kan **guutummaati qulqulla'u** . Qorannoon kun akka agarsiisutti godoo qulqulla'aan, manni qulqulluun, mana qulqullummaa fi mallattoon isaanii hundi piroektii fayyina guddaa Waaqayyoo raajii akka dubbatan agarsiisa. Kaayyoo fi raawwii isaanii kan argatan tajaajila lafaa Iyyesuu Kiristoos dhala namaatti mul'ate keessatti. Haala kanaan, walitti dhufeenyi inni filatame isa waliin qabatu, amalaafi amala raajii kan qabudha; namni wallaalaan Waaqa uumaa isa waan hundumaa beekutti imaanaa of kenna; kan egeree isaa ijaaree itti mul'isu.

Qo'annoona mana qulqullummaa Soloomoon mootichi ijaare kutaa “mana qulqullummaa” namoota bira ga'uu danda'u “mana qulqullummaa” Waaqayyo isa samii qofaaf qophaa'ee wajjin wal-waraanuu akka hin qabne amma nutti agarsiiseera. Sababa kana irraa kan ka'e, jechi “qulqullummaa” jedhu bakka jecha “qulqullummaa” jedhu Dan.8:14 irratti fayyadame yeroo kana seera qabeessummaa hundumaa dhaba, sababiin isaas iddo samii qulqullinni hin barbaachifne bara 1843. Akkasumas faallaa kanaatiin , jechi “qulqullummaa” jedhu qulqulloota qulqulla'uuf ykn, Waaqayyoon filatamuuf jecha shaakala cubbuu lafa irratti raawwachuu irraa addaan ba'u qaban ilaallata.

Du'a Yesus Kiristoos irratti golgaan “mana qulqullummaa” “mana qulqullummaa” irraa adda baasu Waaqayyoon ciccirame, garuu kadhnanaa qulqulloota qofatu gara mana qulqullummaa samii bakka Yesus isaaniif kadhatutti karaa hafuuraa argachuun danda'a. Kutaan mana qulqullummaa ga'ee isaa akka mana walga'ii filatamotoota lafa kanarra jiraniif qabu itti fufuu qaba ture. Bara 1843ttis kanuma ture, qajeelfamni sun haaromfame. “Mana qulqullummaa” qulqulloota lafa irratti fi “mana qulqullummaa” keessatti hafeera, kan samii qofa, araarsummaan Kiristoos akka ofisaatti deebi'ee jalqaba kan filatamoo Adveentistii filataman qofa fayyadu. Kanaaf kana booda gamtaa haaraa keessatti “bakki qulqulluun” lafa irratti mallattoon isaa itti badu hin jiru. Kan hafe “mana qulqullummaa” hafuuraa warra filatamoo ta'anii qofa.

Xurii qulqullaa'uu kan barbaadu cubbuu namoota lafa irra jiran qofa ture, sababiin isaas cubbuun isaanii tokkollee samii xureessuuf hin dhufne. Kana gochuu kan danda'u argamuu seexanaa fi jinniwwan finciltoota isaa qofa, kanaafidha, injifannoodhaan, Mikaa'eel keessatti, Yesus Kiristoos samii irraa isaan ari'ee gara lafa cubbuutti isaan darbatee hanga du'a isaaniitti turuu qaban.

Fakkeenyummaa qulqullummaa irratti erga mari'annee booda wanti hubachuu qabnu tokko dabalataan jira. Fakkeenyonni kun akkuma qulqulluu ta'an, wantoota qaama qofa. Qulqullinni dhugaan warra jiraatan keessa jira, kanaafidha Yesus Kiristoos mana qulqullummaa isa mataan isaa seera Waaqayyoo, fakkii amala isaa fi haqni isaa cubbamaa lafa irraa mufate gaaddisa gochuuf qofa ture caalaa kan ture. Waaqayyo wantoota kana Musee fi hojjettoota isaatiin akka raawwatan godhe barsiisa warra filatamoo ta'aniif akka deggersaatti tajaajiluuf qofa. Amala waaqa tolfamaa waqaeffannaa irraa fagaachuuf jecha, Waaqayyo nama tokkoof, hojjetaan isaa Roon Wyatt, bara 1982tti saanduqa dhugaa ba'umsa isaa akka argatuu fi akka tuquuf hayyama kenne. Sababni isaas "dhuga ba'umsi Yesus" inni "hafuura raajii dha" baay'ee caala isaaf kan ta'ee fi hiika pirojekти fayyisuu namoota filatamoo isaa lafa irratti filatamaniif qophaa'e ifa gochuuf qaamaan waan dhufef caalaatti faayidaa kan qabu ta'uu isaati. Ron Wyatt Abboommii Kurnan ergamootaan doonii keessaa baafaman akka fiilmii hojjechuuf hayyamameef, garuu fiilmii kana eeguu dide. Dhugaawan kun Waaqayyo diduu isaa dursee akka beeku kan mirkaneessu ta'us, filannoon kun waqaeffannaa waaqa tolfamaa waraabbi akkasii filattoota isaa warra caalaatti saaxilamoo ta'an tokko tokko irratti fiduu danda'u irraa nu eega. Dhugaan kun nuuf mul'ateera, akka mirga mi'aawaa Waaqa Jaalalaa keenyaan kennemeetti yaada garaa keenyaa keessa akka tursiifnuuf.

Addaan bahuu Seera Uumamaa

Qo'annoona hojii kanaa iccitii raajii Daani'elii fi Mul'ata keessatti dhokate kan nuuf mul'isu yoo ta'ellee, amma raajii macaafa Seera Uumamaa keessatti mul'ate akka argattu si gargaaruun qaba, jecha hiikni isaa "jalqaba" jechuudha.

Xiyyeffannoo !!! Dhugaa ba'umsi qo'anno macaafa Seera Uumamaa kana keessatti hubannu kallattiin afaan Waaqayyoo isa garbicha isaa Museetti ajaje irraa dhufe. Seenaan kana amanuu dhiisuun aarii guddaa kallattiin Waaqayyoo irratti raawwatamuu danda'u uuma, aarii balbala samiitti murteessaa cufu sababiin isaas guutummaatti dhabamuu "amantii, isa malee *Waaqayyoon gammachiisuun hin danda'amu* , " akka jedhutti Ibroota 11:6.

Seensa Apokilaapsii isaa keessatti, Yesus ibsa kana irratti cimsee cicheeture: " *Ani alfaa fi omeegaa, jalqabaa fi dhuma* " isa inni irra deebi'ee dhuma Mul'ata isaa irratti Mul.22:13 irratti caqaseera. Keessattuu torban guyyoota torbaa kan waggoota kuma torbaa raajii dubbatu ilaachisee amala raajii macaafa Seera Uumamaa duraan hubanneerra. Asitti, kitaaba Seera Uumamaa kana gama mata duree " **addaan ba'uu** " kan addatti amala isaa ta'e akka ilaallutti nan dhiyaadha.

Seera Uumamaa 1

Guyyaa 1^{ffaa}

Uumama 1:1: " *Jalqaba Waaqayyo samii fi lafa uume* " .

Akkuma jechi " *jalqaba* " jedhu agarsiisutti, " *lafti* " dhuguma Waaqayyo akka wiirtuu fi bu'uura dimenshini haaraatti kan uumame yoo ta'u, bifa jirenya samii isa duraa wajjin wal fakkaata. Fakkii nama fakkii kaasu fayyadamuuf, isaaf fakkii haaraa uumuu fi hojiirra oolchuudha. Garuu, ka'umsa isaanii irraa, " *samii fi lafti* " **adda ba'uu isaanii dursinee haa hubannu** . " *samiin* " koosmoos urjiiilee gidduu duwwaa, dukkanaa'aa fi daangaa hin qabne agarsiisu; achiis " *lafti* " bifa kubbaa bisaaniin uwifameen mul'ata. " *Lafti* " jalqaba ykn " *jalqaba* " uumama dimenshini lafaa adda ta'e kanaa irratti waan uumameef torban uumama dura jiraachuu hin qabu ture. Innis homaa irraa kan ba'ee fi ajaja Waaqayyootiin gahee sababa bilisummaa isa ka'umsa cubbuu uumama isaa isa jalqabaatiin samii irratti raawwatame irraa kan ka'e barbaachisaa ta'e raawwachuuf bifa qaba; inni Isaayaas 14:12 maqaa " *urjii ganama* " fi " *ilma barii* " jedhee moggaase erga aangoo Waaqayyoo mormee kaasee Seexana ta'eera. Ergasii geggeessaa mooraa fincilstoota samii jiruu fi mooraa lafaa gara fuula duraa ta'ee jira.

Uma.1:2: " *Lafti bifa hin qabnee fi duwwaa turte, fiula gadi fagoo irratti dukkanni in ture, hafuurri Waaqayyoos bisaan irra in socho'e* ."

Akkuma fakkii kaasu tokko laayibara duubaa kanfaasicha irratti hojii irra oolchuudhaan jalqabu, Waaqayyo haala jirenya samii duraan uumamee fi jirenya lafaa inni uumu keessatti olaantummaa qabu dhiyeessa. Akkasitti jecha " *dukkana* " jedhuun waan isa fudhatama hin qabne hundumaa kan inni mormii guutuudhaan " *ifa* " jedhee moggaasu agarsiisa. Mee walitti dhufeenya keeyyatni kun jecha " *dukkana* " jedhu, yeroo hundumaa dachaan akkuma gama isaa dachaa

ta'eef, fi jecha " *boolla* " kan lafti bifaa jireenyaa tokkollee hin qabne agarsiisu gidduutti hundeessu haa hubannu. Waaqayyo mallattoo kana diinota isaa ibsuuf itti fayyadame: warraaqxota "waaqa hin qabne" fi yaada bilisaa Mul.11:7 fi finciltoota amantii Phaaphaasii Kaatolikii Mul.17:8. Garuu Pirootestaantoonni finciltoonni bara 1843tti isaanitti makaman, dabareedhaan ol'aantummaa Seexanaa, "ergamaa *boollaa* " Mul.9:11; kanneen bara 1995tti Adveentismii amanamoo hin taane itti dabalaman.

Fakkii caqasa kana keessatti dhiyaate keessatti, "dukkanni" " **hafuura** Waaqayyoo" " *bishaan* " irraa adda akka baasu argina kunis fakkeenyaa, Daani'eel fi Mul'ata keessatti, tuuta " *ummatoota, saboota fi kan afaanota* " fakkeenyota jalatti raajii dubbatu " *galaana* " Dan.7:2-3 fi Mul.13:1 keessatti, akkasumas kan " *lageen* " jalatti Mul.8:10, 9:14, 16:12, 17:1- 15. **Gargar bahuun** kun yeroo dhiyotti " *cubbuu* " isa jalqabaa Hewaan fi Addaamiin raawwatamuun kan walqabatu ta'a . Akkuma fakkii kennname irratti Waaqayyo addunyaa dukkanaa ergamoota finciltoota filannoo isaa keessatti Seexana hordofanii aangoo Waaqayyoo mormuuf maxxane waliin garba wal dhiqata.

Uma.1:3: " *Waaqayyo akkana jedhe: Ifni haa jiraatu! Ifni immoo ture*

Waaqayyo ulaagaa isaa " *gaarii* " akka murtii offi isaatii fi olaantummaa qabuutti kaa'a. Filannoон " *gaarii* " kun jecha " *ifa* " jedhu waliin kan walqabatu gama ulfina qabuun, hundumaafi hundumaaf kan mul'atu, sababni isaas gaariin " *salphina* " kan nama hammeenyaa isaa galmaan ga'uuf dhokachuuf nama geessu waan hin maddisiifneef.hojii. " *Salphinni*" kun akka Uma.3tti cubbuu booda Addaamitti ni dhaga'ama, Uma.2:25 wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu.

Uma.1:4: " *Waaqayyo ifni gaarii akka ta'e arge; Waaqayyos ifa dukkana irraa adda baase .*"

Kunis **murtii** Waaqayyoo isa jalqabaati. Filanno gaarii **jecha** " *ifa* " *jedhun kakaasee fi hamaa* jecha " *dukkana* " *jedhuun moggaafame* balaaleffachuu isaa mul'isa .

Waaqayyo kaayyoo uumama isaa isa lafa irraa fi kanaaf bu'aa dhuma pirojektiim isaa galmaan ga'u nuuf mul'isa: warra " *ifa* " isaa jaallatan warra " *dukkana* " filatan irraa **adda bahuu murtaa'aa**. " *Ifa fi dukkana* " filannoowwan lamaan seera bu'uuraa bilisummaa Waaqayyo uumamtoota isaa samii fi lafa irraa hundaaf kennuu barbaadeen danda'amaniidha. Mooraawan wal morkatan lamaan kun dhumarraati hogantoota lama qabu; Yesuus Kiristoos " *ifa* " fi Seexanni " *dukkana* " dhaaf. Akkasumas kaampii wal faallessan lamaan kun akkuma utubaawan lafaa lamaan, dhuma guutuu adda addaa lamas ni qabaatu; warri filataman ifa Waaqayyootiin bara baraan ni jiraatu akka Mul.21:23; fi deebi'uu Kiristoosiin kan balleeffaman, finciltoonni lafa duwwaa irra deebi'ee " *boolla* " Uma.1:2 taate irratti " *biyyee* " *ta'anii* ni xumuramu . Murtiidhaaf du'aa ka'anii, akka Mul.20:15tti " *haroo ibiddaa* " " *du'a lammaffaa* " keessatti nyaatamuun isaanii murtaa'ee ni bada .

Uma.1:5: " *Waaqayyo ifa guyyaa, dukkana immoo halkan jedhee waame. Akkasitti galgala ta'ee, ganamas ta'e, guyyaan jalqabaa sun ture .*"

" *Guyyaan jalqabaa* " Uumamaa kun kaampii lamaan filannoowwan " *ifaafi dukkana* " jedhamaniin ijaaraman kanneen hanga injifannoo dhuma Yesuus Kiristoosii fi haaromsa uumamaatti lafa irratti wal dura dhaabbatu murteessaa

ta'ee akka addaan ba'aniif kan kennamedha. Kanaaf "guyyaan jalqabaa" waggaa "kuma torba" torban guutuun raajii dubbatame keessatti, Waaqayyo finciltonni akka isa irratti qabsaa'aniif hayyama kennuudhaan "mallatteeffameera . Akkasitti mallattoo, yookaan " mallattoo " waaqeffanna waaqummaa sobaa adeemsa waggoota kuma jahaa keessatti ummatoota warra ormaa ykn Yihudootaa amanamoo hin taane gidduutti argame ta'uuf haala gaariin mijataadha, garuu keessumaa bara kiristaanaa keessatti, erga "guyyaa warra Hin Mo'amne" fudhatamee asitti Aduu" akka guyyaa boqonnaa torbanitti aangoo mootummaa Qosxanxinoos I ' Amajjii 7, 321. Akkasitti guyyaa kana irraa eegalee, Wiixata "Kiristaana" ammaa " mallattoo bineensichaa " ta'ee deggersa amantii kennameef itti fufe to him by the papal Roman Catholic faith from 538. "alfaa " Seera Uumamaa tajaajiltoota amanamoo Yesus Kiristoos bara " omega " sanaaf waan baay'ee akka qabu beekamaadha. Akkasumas hin xumuramne.

Guyyaa 2ffaa

Uma.1:6: " Waaqayyo, Bishaan gidduutti bal'inni haa jiraatu, bishaanii fi bishaan irraa adda haa bahu ."

Asittis gaaffii **addaan bahuuti** : " bishaan bishaan irraa ". Gochi kun uumamtoonni Waaqayyoo **adda ba'uu isaanii kan** " bishaaniin " fakkeeffame raajii dubbata. Keeyyatni kun jirenya samii jirenya lafaa irraa **adda bahuu** uumamaa kan mirkaneessu yoo ta'u lamaan isaanii keessatti, "ilmaan Waaqayyoo" "ilmaan seexanaa" irraa **adda ba'uu isaanii kanas ta'e sana hanga firdii mallatteeffameetti waliin jiraachuuf waamame, du'a Yesus Kiristoosiin sababa** ergamotoa hamoo finciltonaa, fi hanga ulfina Yesus Kiristoos warra Lafaatiif deebi'utti. **Gargar bahuun** kun namni ergamotoa samii irraa xiqqoo gadi ta'ee uumamuu issaaf sababa ta'a sababiin isaas dimenshiniin samii isa biratti dhaqqabamaa waan hin taaneef. Seenaan lafaa hanga dhuma isheetti kan yeroo dheeraaf addaan baafamuu ta'a. Cubbuun jeequmsa hundeessee Waaqayyo jeequmsa kana filannoodhaan adda baasuudhaan qindeessa.

Uma.1:7: " Waaqayyos bal'ina in tolche, bishaan lafa jala jirus bishaan bal'aa gubbaa jiru irraa adda in baase . Akkas ta'e ."

Fakkiin kenname jirenya lafaa " bishaan jala jiru " raajii dubbate jirenya samii isa " bal'ina olitti " jiru irraa **adda baasa** .

Uma.1:8: " Waaqayyo bal'inaan samii jedhee waame. Akkasitti galgala, ganamas ta'e, kun guyyaa lammataa ture ."

Samiin kun laayibarii hawaa kan gaazota lamaan (haayidiroojiinii fi oksijiinii) bishaan uumuun uumame, guutummaa lafaa marsee jiruu fi uumamaan namaa hin dhaqqabne agarsiisa. Waaqayyo jirenya samii ijaan hin mul'anne jiraachuu isaa wajjin walqabsiisa kunis seexanni mataan isaa maqaa " bulchaa humna qilleensaa " jedhu Efe.2:2 keessatti waan argateef: "... isa yeroo tokko keessa deemtan, akka karaa addunyaa kanaa, akka **bulchaa humna qilleensaa, kan hafuuraa amma ilmaan fincila keessatti socho'u** "; ilaalcha inni duraanuu addunyaa samii keessatti qabu ture.

Guyyaa 3ffaa

Uma.1:9: “ Waaqayyo, “Bishaan samii jala jiru bakka tokkotti haa walitti qabamu, lafti goggogaas haa mul’atu” jedhe. Akkas ta’e .”

Hanga yeroo kanaatti “ bishaan ” guutummaa lafaa uwwisee ture garuu ammallee bifa jirenya bineensota galaanaa ^{guyyaa} 5ffaa irratti uumamu kamiyyuu hin qaban turan . Sirrummaa kun dhugaa ta’uu isaa hundumaa gocha lolaa Seera Uumamaa 6 kan bifa jirenya galaanaa bineensotaa lafa bishaan keessa lixe irratti babal’isuu danda’uuf ni kenna; kunis sana booda fosiilii fi qola galaanaa achitti argachuun sirrii ta’a.

Uma.1:10: “ Waaqayyo lafa goggogaa lafa, bishaan baay’ee immoo galaana jedhee waame. Waaqayyo gaarii ta’uu isaa arge .”

Gargar bahuun haaraan kun Waaqayyo biratti “ gaarii ” jedhamee kan murtaa’eef galaanotaa fi ardiilee bira darbee jechoota lamaan kanaaf “ galaana fi lafa ” gahee mallattoo lamaa kan kenu yoo ta’u kunis wal duraa duubaan Waldaa Kiristaanaa Kaatolikii fi Waldaa Kaatolikii kan agarsiisu ta’a.Kiristiyaan Pirootestaantiin isa jalqabaa dhiisee deeme maqaa Waldaa Haaromfame jedhuun. Kanaaf **gargar bahuun** isaanii bara 1170 fi 1843 gidduutti raawwatame Waaqayyo biratti “ gaarii ” jedhamee murtaa’ a. Akkasumas yeroo Haaromsaatti tajaajiltoota isaa amanamoo ta’aniif jajjabinni inni kenne Mul . warra Tiyaatiraa keessa jiran hundumaaf, warra barumsa kana hin fudhanne, akkasumas gadi fageenya Seexanaa akka isaan jedhanitti hin beekne, isiniin jedha: Ani ba’aa biraan isin irratti hin **kaa’u** ; hamman dhufutti waan qabdu **gofa** qabadhu .” Ammas, karaa irra deebi’ee gurmaa’uu kanaan, Waaqayyo jeequmsa hafuurota ergamootaa fi namoota finciltootaan uumameef sirna fida. Mee barsiisa biraan kana haa hubannu, “ lafti ” maqaa ishee pilaaneetii guutuuf kan kenu “ goggogaa ” jirenya namaa isa uumamni kun Waaqayyoon itti tolfameef naannoo uumamaa ta’uuf waan qophaa’eef. Fuulli galaanaa lafa goggogaa caalaa dachaa afur guddaa waan ta’eef, pilaanetiin kun maqaa “ galaana ” jedhu fudhachuu dandeessi ture, kan caalaatti malu garuu pirojektii waaqummaa keessatti sirrii hin taane. Jechoonni “jecha” kanaa: “simbirroonni walitti yaa’u, simbirroonni rifeensa tokkos walitti yaa’u”, gareewan kana keessatti argamu. Akkasitti bara 1170 fi 1843 gidduutti Pirootestaantoonni amanamoo fi nagaa qaban haqaa Kiristoos isa boqonnaa sanbataa guyyaa torbaffaa isa dhugaa: Dilbata osoo hin ajajamiin addatti isaan irratti lakkaa’ameen fayyaniru. Akkasumas “ lafti ” mallattoo amantii kiristaanaa sobaa bara 1843 irraa eegalee kan godhu barbaachisummaa boqonnaa kanaati , akka Dan.8:14. Yesus dheekkamsa isaatiin isaan caccabsuuf “ miila isaa ” “ galaana fi lafa ” irra waan kaa’eef ragaan murtii waaqummaa kanaa Mul 10:5 irratti mul’ata .

Uma.1:11: “ Waaqayyo yommus, Lafti magariisummaa, marga sanyii kenu, mukkeen firii gosa isaaniitti firii godhatan, sanyii isaanii lafa irrattis haa in baasu! Akkas ta’e . »

Dursi Waaqayyo lafa gogaaf kenne mirkanaa’eera: tokkoffaa, humna “ oomishuuf ” “ magariisa, marga sanyii godhate, mukkeen firii akka gosa isaaniitti firii kennan ” argata; wantoota hundumaa dursee fedhii namaatiif, sadarkaa lammaffaa irratti immoo bineensota lafaa fi samii isa marsaniif oomishaman. Oomishawan lafaa kun Waaqayyo akka fakkii fakkeenyaatti itti

fayyadamee barumsa isaa tajaajiltoota isaatiif ni mul'isa. Namni akkuma "muka", gaariis ta'e hamaa firii ni godha.

Uma.1:12: " *Lafti magariisa, marga akka gosa isaatti sanyii godhate, mukkeen firii godhanii fi sanyii isaanii akka gosa isaaniitti of keessaa qaban in indeesse. Waaqayyo gaarii ta'uun isaa arge.* »

Guyyaa 3ffaa kana keessatti , badiin tokkollee hojii Waaqayyo uume hin xureessuu, uumamni guutuudha, " gaarii " jedhamee fudhatama. Qulqullina qilleensaa fi lafaa guutuu ta'een lafti oomisha ishee baay'isti. Firriin uumamtoota lafa irra jiraataniif kan yaadamedha: namootaa fi bineensonni dabaree isaaniitiin akka dhuunfaa isaaniitti firii ni argamsiisan.

Uma.1:13: " *Akkasitti galgala, ganamas ta'e, guyyaa sadaffaa ta'e .*"

Guyyaa ^{4ffaa}

Uma.1:14: " Waaqayyo, " *Guyyaa fi halkan gargar ba'uuf ifa samii keessa haa jiraatu ; yeroo, guyyoota fi waggoota mallattoo itti haa ta'an .*"

bahuun haaraan ni mul'ata: " *guyyaa halkan* ". Hanga guyyaa afraffaa kanaatti ifa guyyaa qaama samii tokkoon hin argamne. Halkanii fi guyyaa addaan bahuun duraanuu bifa dhugaa Waaqayyo uumeen jira ture. Uumamni isaa argama isaa irraa walaba akka ta'uuf Waaqayyo guyyaa afraffaatti urjiilee samii ni uuma kunis namoonni bakka urjiileen kun koosmoos urjiilee gidduu jiran irratti hundaa'uun kalaandarrii akka hundeessan kan taasisudha. Akkasitti mallatoon Zodiyaak ni mul'ata, urjii ilaaluun yeroo isaa dura garuu raajii ammaa isa itti maxxane malee, i.e. astronomy.

Uma.1:15: " *Lafa irratti ifa akka kennan bal'ina samii keessatti ifa haa ta'an. Akkas ta'e .*"

" *Lafti* " " *guyyaa* " akkasumas " *halkan* " ibsuu qabdi , garuu " *ifni* " " *guyyaa* " kan " *halkan* " caalu qaba sababiin isaas fakkii fakkeenyaa Waaqa dhugaa, uumaa hundumaa waan ta'eef kan jiraatu. Akkasumas tartiiba " *halkan guyyaa* " jedhuun walduraa duubaan diinota isaa hundumaa kanneen akkasumas warra filatamoo isaa jaallatamaa fi eebbfamoo ta'an irratti injifannoo isa dhumaakka argatu raajii dubbata. Gaheen " *lafa ibsuu* " kan of keessaa qabu kun urjiilee kanaaf hiika fakkeenyaa gocha amantii dhugaa ykn soba maqaa Waaqayyoo uumaatiin dhiyaate barsiisuun ni kenna.

Uma.1:16: " *Waaqayyo ifa gurguddaa lamaan, ifa guddaa guyyaa akka bulchu, ifa xiqqaan immoo halkan akka bulchu in uume; urjiis ni uume .*"

aduu " fi " *ji'a* " , " *ibsitoota gurguddoo lamaan* " kaasuun , Waaqayyo aduu ibsa " *isa guddaa* " jedhuun kan moggaasu yoo ta'u, aduu dukkanaa'uun garuu kana kan mirkaneessu, diskii aduu fi *ji'a* lamaan nutti mul'atu guddina walfakkaataa jalatti, tokko isa kaan wal-faana uwuwisa. Garuu Waaqayyo inni isa uume bifti isaa xiqqaan lafa irraa fageenya ishee irraa kan ka'e ta'u isaa nama duratti beeka, aduun dachaa 400 guddaa ta'us dachaa 400 *ji'a* irraa fagaattee jirti. Sirrummaa kanaan maqaa isaa isa ol aanaa Waaqayyoo uumaa jedhu mirkaneessa, ni mirkaneessa. Kana malees, sadarkaa hafuuraatti, xiqqaa ta'u *ji'a*, mallattoo

halkanii fi dukkanaa wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu “guddina” isaa kan wal hin madaalle mul’isa. Hojiirra oolmaan gahee fakkeenyaa kanaa kan ilaallatu Yesus Kiristoos Yohaannis 1:9 irratti “ *ifa* ” *jedhamee moggaafame*: “ *Ifni kun ifa dhugaa ture, inni gara biyya lafaa dhufuun nama hundumaa ibsu* ”. Mee gamtaan durii saba Yihudoota foon qaban kan kalaandarii ji’aa irratti ijaarame mallattoo bara “dukkanaa’aa” jalatti akka kaa’ame haa hubannu; kunis hanga dhufaatii Kiristoos isa jalqabaa fi isa lammaffaatti. Akkuma kabajni “ayyaana ji’oota haaraa”, yeroo ji’i bade hin mul’anne ta’u, dhufaatii bara aduu Kiristoos raajii dubbate, Mal.4:2 “aduu qajeelummaa” wajjin wal bira qaba: “ *Garuu sababni isaas isin namni maqaa koo sodaattan aduun qajeelummaa in baatee , fayyinnis baallee isaa jala in ta'a; ni baata, akka re'ee horii irraa ni utaalta ,...* ”. Gamtaa Yihudootaa durii booda " *ji'i* " mallattoo amantii kiristaanaa sobaa ta'e, bara 321 fi 538 irraa eegalee walduraa duubaan Kaatolikii, achiis bara 1843 irraa eegalee Pirootestaantii, fi... bara 1994 irraa eegalee Adveentistii dhaabbataa ta'e.

Caqasni kun “ *urjiilee* ” illee ni caqaseera. Ifni isaanii laafaa ta’us baay’ee waan ta’aniif kanas ta’e sana samii halkan lafa irraa ibsu. “ *Urjiin* ” akkasitti mallattoo ergamtoota amantii dhaabbatanii hafan ykn kufanii akka mallattoo “ *chaappaa 6ffaa* ” Mul.6:13 kan kufaatiin urjiilee Adoolessa 13, 1833 filatamtootaaf raajii dubbachuuf dhufe ta’a ’ kufaatii guddaa amantii Pirootestaantii bara 1843. Kufaatiin kun ergamtoota Kiristoos, warra ergaa “ *Sardis* ” irraa fudhatan kan Yesus *akkas jedhee labsees ilaallata ture* . Kufaatiin kun Mul.9:1 irratti yaadatama: “ *Ergamaan shanaffaan xurumbaa isaa dhageessise. Urjii samii irraa gara lafaatti kufe tokkos arge . Furtuun boolla boollaa isaaf kennname .* ” Kufaatii Pirootestaantii dura Mul 8:10 fi 11 kan amantii Kaatolikii Waaqayyoon murteessee balaaleffate kaasa: “ *Ergamaan sadaffaan xurumbaa dhageessise. Urjiin guddaan akka ibsaa boba'u samii irraa ni bu'e ; laggeen harka sadii keessaa harka sadii fi burqaa bishaanii irrattis ni bu'e .* » Lakkofsi 11 maqaa “ *Wormwood* ” jedhu itti kenna: “ *Maqaan urjii kanaa Wormwood ; bishaan sana keessaa harki sadaffaan gara mukaatti jijiiramee , namoonni baay'een bishaanicha hadhaawaa waan ta'aniif cinaatti ni du'an .* ” Wanti kun **Mul** . Jawween sun yeroo isheen deessee mucaa ishee nyaachuuf jecha, dubartii da'uuf jettu sana dura dhaabbate . Ergamtooni amantii yeroo sanatti miidhamtoota ajjeechaa warraaqxota Faransaay Mul 8:12 irratti: “ *Ergamaan afrappaan xurumbaa dhageessise. Aduu keessaa harka sadii keessaa tokko, ji'aa harka sadii keessaa tokko, urjii keessaa harka sadii keessaa tokko ni rukutame, harka sadii keessaa tokko ni dukkanaa'e , guyyaanis ifa isaa harka sadii keessaa tokko dhabe, halkanis akkasuma . Warraaqsitoota bilisaan yaadan kanneen amantii bifaa hundaaf diinummaa ta’anis, yeroo hunda gartokkoon (sadaffaa), “aduu” fi “ji'a” dha.*

Uma.15:5 irratti “ *urjiileen* ” “ *sanyii* ” Abrahaamiif abdachiifame kan argisiisudha: “ *Yommuu isa baase, “Gara samiitti ilaalaa, urjii lakkaa'uu yoo dandeesse” jedhe. Innisakkana jedheen: Sanyii kee kun in ta'a .* ” Xiyyeeffannoo ! Ergaan baay’ina baay’ee agarsiisa garuu waa’ee qulqullina amantii tuuta kanaa kan Waaqayyo “ *baay'ee waamaman garuu muraasa filataman* ” akka Mat.22:14tti argatu homaa hin dubbatu . “ *Urjiileen* ” ammas Daan.12:3 keessatti filatamtoota kan agarsiisudha: “ *Warri sammuu qaban akka ulfina samii in ifu,*

warri namoota baay'ee qajeelummaa barsiisan immoo bara baraan akka urjii in ifu”.

Uma.1:17: “Waaqayyo lafaaf ifa akka kenu bal'ina samii keessa isaan kaa'e.”

Waaqayyo gahee urjiilee kana irratti cichuu isaa sababa hafuuraatiin asitti argina: “lafa ibsuuf”.

Uma.1:18: “halkanii fi guyyaa bulchuuf, ifa dukkana irraas adda baasuuf . Waaqayyo gaarii ta'uu isaa arge.”

gama tokkoon “guyyaa fi ifa”, gama biraatiin immoo “halkanii fi dukkana” walitti hidhuudhaan gahee fakkeenya hafuuraa urjiileen kun qaban mirkaneessa .

Uma.1:19: “Akkasitti galgala, ganamas ta'e, guyyaa afraffaan ture.”

Lafti amma ho'a ifaafí aduu irraa fayyadamtee dhala qabaachuu fi oomisha nyaata biqiltootaa mirkaneessuu dandeessi. Garuu gaheen aduu barbaachisaa kan ta'u cubbuu Hewaan fi Addaam raawwatan booda qofa. Jireenyi hanga yeroo gaddisiisaa kanaatti humna dinqisiisaa humna uumaa Waaqayyoo irratti hundaa'a. Jireenyi lafaa yeroo cubbuun abaarsa isaa hundaan lafa rukutu kanaaf Waaqayyoon kan qindaa'edha.

Guyyaa 5ffaa

Uma.1:20: “Waaqayyo, Bishaan lubbu qabeeyyii baay'inaan haa baasu, simbirroonnis lafa irra gara samiitti haa balali'an.”

Guyyaa 5ffaa kana , Waaqayyo “bishaan” humna “bineensota lubbuu qaban baay'inaan akka oomishaniif” baay'ee fi garaa garaa waan ta'eef saayinsii ammayyaa hunda isaanii tarreessuuf rakkata. Jala boolla dukkana guutuu keessatti, bifaa jireenyaa hin beekamne bineensota xixiqqoo fluorescent kanneen balaqqeessa'an, jaamsan fi cimina ifaa fi halluu illee jijiiran arganna. Akkasumas bal'inni samii sochii balalii “simbirroota” ni argata. Asitti mallattoon “baallee” kan bineensonni foonii baallee qaban qilleensa keessa akka socho'an kan taasisu mul'ata. Mallattoon kun hafuurota samii kanneen seera fiizikaalaa lafaa fi samii jala waan hin jirreef isa hin barbaachifne irratti ni maxxanama. Gosa lafaa baallee qaban keessattis Waaqayyo fakkii “adurree” isa gosoota simbirrootaa fi bineensota balali'an hunda keessaa olka'iinsa ol ka'aa ta'e ofii isaatiif ni kenna. “Adurree” akkasumas mallattoo impaayera ta'a, kan mootii Nebukadnezaar Dan.7:4 fi kan Napoleon 1ffaa ^{Mul.8}:13: “Ani ilaaleen, adurree tokko samii irraa gidduutti balali'uu dhaga'e , akkas jedhe sagalee guddaadhaan: Wayyoo, wayyoo, wayyoo warra lafa irra jiraataniif, sababii sagalee xurumbaa ergamoota sadan dhageessisuuf jiran kanneen biroo! » Mul'achuun sirna impaayera kanaa “balaa” gurguddaa sadan kan jiraattota biyyoota dhihaa mallattoo “xurumbaa” sadan dhumaa Apoo jalatti rukutu raajii ture. 9 fi 11, bara 1843 irraa eegalee, yeroo labsiin Dan.8:14 hojniira oole.

“Adurreen” irraa kan hafe , “simbirroonni samii” kanneen biroo ergamoota samii, gaarii fi hamaa kan agarsiisan ta'u.

Uma.1:21: “ Waaqayyo qurxummii guddaa fi uumama lubbuu qabu hundumaa uume; simbirroo baallee qabdu hundumaas akka gosa isheetiin uume. Waaqayyo gaarii ta’uu isaa arge .”

Waaqayyo jirenya galaanaa haala cubbuutiif qopheessa, yeroo “ qurxummiin guddaan ” isa xiqaan nyaata isaanii itti godhan, kun hiree karoorfamee fi faayidaa baay’ina isaanii tokkoon tokkoon gosa keessatti. “ Simbirroonni baallee qaban ” seera bu’uraa kana jalaa hin bahan, sababiin isaas isaanis nyaataaf wal ajjeesu. Garuu cubbuu dura bineensi galaanaa ykn simbirroon kamiyyuu kan biraa hin miidhu, jireenyi hunda isaanii jiraachisa, walsimsiisaa guutuu ta’een waliin jiraatu. Kanaafidha Waaqayyo haala “ gaarii ” jedhee kan murteessu. “ Bineensonni ” fi “ simbirroonni ” galaanaa cubbuu booda gahee fakkeenyaa ni taphatu. Lolli du’aa gosoota gidduutti taasifamu sana booda “ galaana ” hiika “du’a” Waaqayyo sirna wudu’aa luboota Ibirootaa keessatti kennu ni kenna. Vat kaayyoo kanaaf itti fayyadamnu yaadannoo qaxxaamuraa “galaana diimaa” maqaa “ galaana ” jedhu ni kennamaaf , wantootni lamaan cuuphaa kiristaanaa fakkeenya ta’u. Kanaaf , Mul “ galaana ” irraa. Akkasumas, adurree, hawwii fi hawwii qolloo fi gugee ni nyaatu, sababa cubbuu Hewaan fi Addaami fi sanyii isaanii namoota baay’ee caalaa hamma ulfina Kiristoosiin deebi’anitti .

Uma.1:22: “ Waaqayyoakkana jedhee isaan eebbise, baay’adhaa, bishaan galaanaa guutaa; simbirroonis lafa irratti haa baay’atan .

Eebbi Waaqayyoo baay’achuudhaan kan dhugoomu yoo ta’u, haala kana keessatti kan bineensota galaanaa fi simbirroota, garuu yeroo dhiyootti, kan nama. Waldaan Kiristoos baay’ina hordoftoota ishee baay’isuudhaafis waamamti, achitti garuu, eebbi Waaqayyoo gahaa miti, sababiin isaas Waaqayyo waan waamuuf, garuu dhiyeessii fayyinnaa isaaf deebii akka kennu eenyuun iyuu hin dirqisiisu.

Uma.1:23: “ Akkasitti galgala, ganamas ture, guyyaa shanaffaa ture .”

Hubadhaa, lubbu qabeeyyii galaanaa guyyaa shanaffaatti kan uumamu, akkasitti uumama jirenya lafaa irraa **adda kan ta’e , sababa fakkeenya hafuuraa isaa kan bifa jalqabaa Kiristaanummaa abaaramaa fi gantuu ilaallatu irraa kan ka’e;** amantiin Kaatolikii Roomaa Amajjii 7, 321 irraa eegalee maal akka bakka bu’u, guyyaa fudhatama guyyaa boqonmaa warra sobaa warra ormaa, guyyaa jalqabaa fi "guyyaa aduu", boodarra maqaa moggaafame: Wiixata, guyyaa Gooftaa. Ibsi kun kan mirkanaa'u amantiin Kaatolikii Roomaa bara ^{kuma 5ffaa} fi kan Pirootestaantii kan bara ^{kuma 6ffaa} keessatti mul’achuun isaati .

Guyyaa ^{6ffaa}

Uma.1:24: “ Waaqayyo, Lafti akka gosa isaaniitti bineensota lubbuu qaban, horii, bineensonni rarra’an, bineensonni akka gosa isaaniitti haa horatan. Akkas ta’e ?”

^{Guyyaan} 6ffaan lubbu qabeeyyii lafaa uumamuun kan beekamu yoo ta’u kunis dabaree isaatiin galaana booda “ bineensota lubbuu qaban kan uumudha akka gosa isaaniitti, horiin, bineensonni lafa irra jiraatan, bineensonni lafaa akka

gosa isaaniitti . ” Waaqayyo adeemsa walhormaata uumamtoota lubbu qabeeyyii kana hunda sochii keessa galcha . Lafa irratti ni babal’atu.

Uma.1:25: “ *Waaqayyo bineensota biyya lafaa akka gosa isaaniitti, horii akka gosa isaaniitti, bineensonni lafa irra jiran hundumaas akka gosa isaaniitti in uume. Waaqayyo gaarii ta’uu isaa arge .* ”

Keeyyatni kun gocha isa duraa keessatti tartiibame mirkaneessa. Mee yeroo kanatti Waaqayyo uumaa fi daayreektaraa jirenya bineensota lafa irraa lafa irratti oomishame kanaa ta’uu isaa haa hubannu. Akkuma warra galaanaa bineensonni lafaa hanga bara cubbuu namaatti wal-danda’anii ni jiraatu. Waaqayyo uumama bineensaa kana “ *gaarii* ” kan keessatti gaheen fakkeenyaa itti uumamu argata, erga cubbuun hundeffamee booda ergaa raajii isaa keessatti itti fayyadama. Reptiles keessaa “ *bofti* ” akka meediyaa cubbuu kakaasuu seexanni itti fayyadamutti gahee guddaa qabaata. Cubbuu booda bineensonni lafaa gosa gosa irratti wal balleessu. Akkasumas aggaammii kun, Mul 13:11 irratti, maqaa “ *bineensa lafa irraa ka'u* ” kan amantii Pirootestaantii sadarkaa isaa isa dhumaan Waaqayyoon abaarame haala qormaata dhumaan amantii Adveentistii deebi’uu dhugaatiin qajeelaa ta’e keessatti kan ibsu ni qajeelcha of Jesus Christ scheduled for spring 2030. Haa ta’u malee, amantiin Pirootestaantii abaarsa bara 1843 irraa eegalee tuuta namootaatiin tuffatame kana akka baatu hubadhu.

Uma.1:26: “ *Kana booda Waaqayyo, “Fakkeenya keenyaatti nama haa uumnu, qurxummii galaanaa irratti, simbirroota samii irratti, horii irrattis, horii irrattis haa bulchu” jedhe guutummaa lafaa, wanta lafa irra rarra’an hundumaan irrattis .* ”

Haa goonu ” jechuun Waaqayyo hojii uumaa isaa wajjin addunyaa ergamootaa amanamaa gocha isaa dhugaa ba’ee fi quuqama guutuu isa marsee jiru walitti fida. Mata duree **addaan ba’uu jalatti , asitti hubadhu,** ^{guyyaa} 6ffaa keessatti gareedhaan , uumama bineensota lafaa fi kan namaa inni lakkofsa 26 kana keessatti caqafame, lakkofsa maqaa Waaqayyoo, lakkofsa qubeewwan Ibiroota afran “Yod = 10 +, Hé = 5 +, Dambalii = 6 +, Hé = 5 = 26”; qubeewwan maqaa isaa uumuun “YaHWÉH” jedhanii hiikaman. Filannoonaun kun caalaatti qajeelaa kan ta’e, “ *bifa Waaqayyootiin kan hojjetame* ”, “ *namni* ” Addaam akka fakkii Kiristoositti uumama lafaa keessatti fakkeenyaaan isa bakka bu’uuf waan dhufef. Waaqayyo gama qaamaa fi sammuu isaaf kenna, jechuunis dandeettii gaarii fi hamaa gidduutti murteessuu kan itti gaafatamummaa isa taasisu. Guyyuma bineensonni uumame, “ *namni* ” filanno “ *fakkaa* ” isaa: Waaqayyo yookaan bineensi, “ *bineensi* ” ni argata. Haa ta’u malee, Hewaan fi Addaam Waaqayyo irraa of muranii “ *fakkaatni* ” isaanii kan dhaban “*bineensa*”, “ *bofaan* ” akka sossobaman eeyyamuudhaani . Waaqayyo “ *bofa lafa irra rarraa’an* ” irratti ol’aantummaa namaaf kennuudhaan , “*bofa*” irratti akka ol’aantummaa qabaatu, kanaafis akka ittiin barsiifamu akka hin hayyamne affeera. Dhala namaatiif kan nama gaddisiisu Hewaan yeroo sossobamtee cubbuu ajajamuu diduutiin yakkamtu Addaam irraa adda baatee adda baatee jirti.

Waaqayyo uumama isaa isa lafaa hunda lubbuu galaana, lafaa fi samii keessatti of keessa qabuu fi oomishuuf imaanaa namaaf kenna.

Uma.1:27: “ *Waaqayyo nama bifa ofii isaatiin uume, akka bifa Waaqayyooti isa uume, dhiiraa fi dubartii uume .* ”

Guyyaan 6ffaan akkuma warra kaanii, sa'aatii 24 kan turu yoo ta'u, uumamni dhiiraa fi dubartiin uumama isaanii gabaabsuuf kaayyoo barnootaaf asitti garee ta'e fakkaata. Dhugumatti, Uma.2 uumama namaa kana kan fudhatu gochoota hedduu kanneen tarii guyyoota hedduu keessatti raawwataman mul'isudhaan. Seenaan boqonnaa 1 kanaa akkasitti amala naamusaa kan fudhatu yoo ta'u, kunis gatiwwan fakkeenyaa Waaqayyo guyyoota ja'a jalqabaa torban sanaaf kennuu barbaade mul'isa.

Torban kun pirojektii fayyisuu Waaqayyoo waan fakkeessuuf caalaatti gatii fakkeenyaa qaba. "Namni" Kiristoosii fi "dubartii," "Waldaa Filatamaa" isa irraa kaafamtu kan agarsiisuu fi raajii dubbata. Kana malees, cubbuu dura yeroon dhugaa dhimma hin qabu sababiin isaas haala mudaan hin qabne keessatti yeroon waan hin lakkaa'amneef lakkoofsi gara duubaatti "waggaa 6000" birraa jalqabaa cubbuu namaa isa jalqabaatiin mallatteeffame keessatti ni jalqaba. Sirna guutuu ta'een, halkan sa'aatii 12 fi guyyoonni sa'aatii 12 walitti fufinsaan wal hordofu. Keeyyata kana keessatti Waaqayyo fakkaachuu namaa akka fakkii isaatti uumame cimsee ibsa. Addaam dadhabaa miti, humna guutuu waan qabuuf qorumsa seexanaa ofirraa ittisuu danda'ee uumame.

Uma.1:28: "Waaqayyos isaan eebbisee, Waaqayyos, "Hora godhadhaa, baay'adhaa, lafa guutaa, injifadhaa; qurxummii galaanaa irratti, simbirroota samii irratti, uumama lubbuu qabuu lafa irra socho'u hundumaa irrattis bulchaa ."

Ergaan kun Waaqayyo dhala namaa hundumaa kan Addaamiifi Hewaan fakkeenyaa jalqabaa ta'aniif kan dhiyaatedha. Akkuma bineensaas dabaree isaaniitiin dhala namaa baay'isuuf jecha akka hormaatan eebbifamaa, jajjaboeffamu. Namni uumamtoota bineensotaa irratti ol'aantummaa Waaqayyoo irraa argata, kana jechuun miiraa fi dadhabina miiraa irraa kan ka'e akka isaan ol'aantummaa argatu hayyamuu hin qabu. Isaan miidhuu osoo hin taane isaan waliin walsimsiisuun jiraachuu qaba. Kun, haala abaarsa cubbuu dursu keessatti.

Uma.1:29: "Waaqayyo immoo, kunoo, muka sanyii godhatu hundumaa, isa fuula lafaa hundumaa irra jiru, muka ija keessa jiru hundumaa fi sanyii godhatu hundumaa isiniif nan kenna, innis nyaata keessan in ta'a ."

Waaqayyo uumama biqiltootaa isaa keessatti gaarummaa fi arjummaa isaa hundumaa baay'ina sanyii tokkoon tokkoon gosa biqiltootaa, muka firii, midhaan, baala mukaa fi kuduraalee baay'isuun mul'isa. Waaqayyo namaaf fakkeenyaa soorata mudaan hin qabne kan fayyaa qaamaa fi sammuu gaarii guutummaa orgaanizimii fi lubbuu namaatiif mijatu guddisa, har'as akkuma bara Addaam dhiyeessa. Dhimmi kun bara 1843 irraa eegalee Waaqayyoon akka ulaagaa namoota filatameetti kan dhiyaate yoo ta'u, bara keenya isa dhumaan nyaanni jirenya guddisuu dhiisee keemikaalota, xaa'oo, qoricha aramaa fi kanneen birootiin miidhamaa ta'e keessatti iddoa guddaa qaba.

Uma.1:30: "Bineensota lafaa hundumaaf, simbirroota samii hundumaaf, wanta lafa irra socho'u hundumaaf, hafuura jirenyaa qabu hundumaaf, baala magariisa hundumaa nyaataf nan kenna. Akkas ta'e ."

Keeyyatni kun furtuu jirenya walsimsiisaan kun jiraachuu akka danda'u kan mirkaneessu dhiheessa. Lubbu qabeeyyiin hundinuu veegaanii waan ta'aniif sababa of miidhan hin qaban. Cubbuu booda bineensonni yeroo baay'ee nyaataaf

wal duulu, sana booda duuti karaa tokkoon ykn kan biraatiin hunda isaanii ni rukuta.

Uma.1:31: “ *Waaqayyo wanta inni uume hundumaa argee kunoo, baay'ee gaarii ture. Akkasitti galgala, ganamas ta'e, guyyaa ja'affaa ture .* ”

Dhuma guyyaa 6ffaa irratti Waaqayyo uumamaa isaa kan namni lafa irratti argamuun yeroo kana "baay'ee gaarii " jedhamee murtaa'utti quufe , dhuma guyyaa 5ffaa qofa irratti garuu "gaarii " ture .

Waaqayyo guyyoota 6 jalqabaa torbee 7ffaa irraa **adda baasuuf qabu** , Seera Uumamaa boqonaa 1 kana keessatti garee isaanii walitti qabuun mul'ata . Haala kanaan caasaa abboommii 4ffaa seera waaqa isaa isa yeroo isaaniitti Ibroota garbummaa Gibxii jalaa bilisa ta'aniif ni dhiheessa. Addaam irraa eegalee ilmi namaa torbanitti guyyaa 6, torbanitti, hojii lafaa isaa irratti hojjechuuf qaba ture. Addaamiif wantootni akka gaariitti jalqaban, garuu erga isa irraa uumamtee booda, dubartiin, “ *gargaartuu* ” Waaqayyo isaaaf kenne, cubbuu gara uumama lafaa ni fiddi akkuma Uma.3 mul'isutti. Addaam jaalala haadha manaa isaatiif qabu irraa kan ka'e dabaree isaatiin firii dhorkame ni nyaatee hiriyoonni gaa'elaa hundinuu abaarsa cubbuutiin rukutamaniiru. Gocha kana keessatti Addaam Kiristoos isa badii Waldaa Filatamaa ishee jaallatamtuu qoddachuu fi bakka isaa kaffaluuf akka dhufu raajii dubbata. Duuti isaa fannoo irratti, miila gaara Golgota irratti, cubbuu hojjeteef ni araara, cubbuu fi du'a kan mo'ate, Yesus Kiristoos haqa isaa isa guutuu ta'e irraa namoota filataman fayyadamoo akka ta'an gochuuf mirga ni argata. Akkasitti jirenya bara baraa Addaamiifi Hewan irraa kaasee bade isaaniif dhiyeessuu danda'a. Filattooni yeroo wal fakkaatutti jirenya bara baraa kana jalqaba bara kuma 7ffaatti waliin ni seenu, yeroo sanatti gaheen raajii Sanbataa kan raawwatamu. Kanaaf mata dureen boqonaa guyyaa 7ffaa kun maalif akka dhiyaate Seera Uumamaa boqonaa 2 keessatti, guyyoota 6 jalqabaa boqonaa 1 keessatti gareedhaan walitti qabaman irraa **adda baafamee akka dhiyaate** hubachuu dandeessa .

Seera Uumamaa 2

Guyyaa torbaffaa

Uma.2:1: “ *Samii fi lafti, waraanni isaanii hundinuu akkasitti xumurame .* ”

Guyyoonni ja'an jalqabaa “ **torbaffaa** ” irraa adda kan ta'an hojiin Waaqayyoo lafaa fi samii uumuu waan xumuramuuf. Kun dhugaa ture, torban jalqabaa keessatti bu'uura jirenya uumame kaa'uuf, garuu kana caalaa, waggoota 7000 kan innis raajii dubbateef. Guyyoonni jahan jalqabaa Waaqayyo waggoota 6000f rakkina mooraa seexanaa fi gocha diigumsaa isaa fulduratti akka hojjetu beeksisu. Hojiin isaas namoota filate dhala namaa hunda keessaa filachuuf jecha gara isaatti harkisuu kan of keessaa qabu ta'a. Jaalala isaaaf ragaalee adda addaa ni kennaaf, gama hundaan fi gama hundaan warra isa jaallatanii fi issa raggaasisan ni qabata. Sababni isaas warri kana hin goone mooraa abaaramaa sheyxanaaatti makamuuf. “ *Waraanni* ” caqasame humnoota lubbuu qaban kaampii lamaan kanneen “ *lafa* ” irratti fi “ *samii* ” keessatti bakka “ *urjiileen samii* ” isaan

fakkeessanitti wal mormanii fi wal lolan agarsiisa . Lolli filannoo kun immoo waggaa 6000 ni tura.

Uma.2:2: “ *Guyyaa torbaffaatti Waaqayyo hojii isaa hojjete xumure, guyyaa torbaffaattis hojii hojjete hundumaa irraa boqote .*”

Dhuma torban jalqabaa seenaa lafaa irratti boqonnaan Waaqayyoo barumsa jalqabaa barsiisa: Addaamiifi Hewaan amma iyyuu cubbuu hin hoijenne; kunis Waaqayyo boqonnaa dhugaa argachuu akka danda'u ibsu. Kanaaf boqonnaan Waaqayyoo uumamtoota isaa keessatti cubbuun akka hin jirre kan haaldureedha.

Barumsi lammafaan caalaatti haxxummaa kan qabuu fi gama raajii “ ***guyyaa torbaffaa*** ” kana keessatti kan dhokate yoo ta'u kunis fakkii bara kumaa “ ***torbaffaa*** ” pirojektii fayyina guddaa Waaqayyoon saganteeffatedha.

“ ***waggaa kuma*** ” jedhamee kan waamamu gara waggaa kumaa “ ***torbaffaa*** ”tti seenuun filannoo filataman xumuramuu isaa agarsiisa. Waaqayyoo fi filattooni isaa lubbuun fayyaniif yookaan du'aa ka'aniif, garuu hundi isaanii ulfina kan argatan, kan hafe kan argamu bu'aa injifannoo Waaqayyo Yesus Kiristoosiin diinota isaa hundumaa irratti injifate ta'a. Barreeffama Ibrootaa keessatti gochi “ ***boqote*** ” jedhu hundee jecha “ ***sanbata*** ” jedhu irraa “shavat” dha.

Uma.2:3: “ *Waaqayyo guyyaa torbaffaa eebbisee qulqulleeffate, hojii isaa isa raawwachuudhaan uume hundumaa irraa waan boqoteef .*”

Jechi sanbata jedhu hin kaafamne garuu fakkiin isaa ***qulqullaa'uu*** “ ***guyyaa torbaffaa*** ” keessatti dursee argama. Kanaaf sababii ***qulqullaa'uu*** Waaqayyoon kanaa sirriitti hubadhu. Yeroo aarsaan isheen Yesus Kiristoos keessatti badhaasa isaa isa dhumaat itti argatu raajii dubbatti: gammachuu namoota ishee filataman hundaan marfamuu ishee yeroo isaaniitti wareegama, gidiraa, hanqina, yeroo baay'ee, hanga 'hangaa du'aatti' amanamummaa isaanii ragaa ba'an. Jalqaba bara kumaa “ ***torbaffaa*** ” irrattis hundi isaanii lubbuudhaan kan jiraatan si'a ta'u, kana booda du'a sodaachuu hin qaban. Waaqayyoo fi mooraa amanamoo Isaatiif, namni tokko sababa “ ***bogonaa*** ” kana caalu tilmaamuun ni danda'amaa? Waaqayyo kana booda warri isa jaallatan rakkachuu hin argu, kana booda gidiraa isaanii hirmaachuu hin qabu, “ ***bogonaa*** ” ***kanatu tokkoon tokkoon*** “ ***Sanbata guyyaa torbaffaa*** ” torban keenya bara baraa kan kabaju . Firiin injifannoo isaa isa dhumaat kun injifannoo Yesus Kiristoos cubbuu fi du'a irratti argateen ta'a. Ofii isaa keessatti, lafa irrattis ta'e namoota biroo biratti hojii amansiisaa hin taane raawwate: saba isaa filatamoo uumuuf du'a ofitti fudhatee sanbanni qajeelummaa isaa fi jirenya bara baraa warraaf dhiyeessuuf cubbuu akka mo'u Addaam irraa dhala namaatti beeksise warra amanamummaadhaan isa jaallatanii fi isa tajaajilan; waan Mul.6:2 labsuu fi kan mirkaneessu: “ *Ani ilaaleen, kunoo, fardi adiin tokko in mul'ate. Kan yaabbate bowwaa qaba ture; gonfoon isaaf kennamee, injifannoo fi injifachuuf ka'e .*”

Bara kuma torbaffaa keessa seenuun filatatoonni gara bara bara Waaqayyootti galuu isaanii kan agarsiisu yoo ta'u, kanaafidha, seenaa waaqaa kana keessatti, guyyaan torbaffaan jecha "galgala ture, ture Ganama ture, ture" jedhuun kan hin *cufamne ...guyyaa* ." Apokilaapsii isaa Yohaannisiiif kenname keessatti Kiristoos *bara kuma* torbaffaa kana ni kaasa akkasumas akka Mul .

Yeroon kun yeroo firdii samii kan filataman warra du'an mooraa abaaramaa irratti murteessuu qaban ta'a. Kanaaf yaadannoo cubbuu " *waggoota kuma* " dhumaan Sanbata guddaa dhuma torban hundumaa raajii dubbatame kana keessatti ni eegama. Firdii isa dhumaan qofatu yaada cubbuu xumura kan godhu yeroo, dhumaan bara kuma torbaffaa irratti, warri kufan hundinuu " *haroo ibiddaa du'a lammaffaa* " keessatti balleeffaman .

Waaqayyo waa'ee uumamasaa lafarraa ibsa kenna

Akeekkachiisa: Namoonni karaa irraa maqan kutaa Seera Uumamaa 2 kana akka ragaa lammaffaatti dhiyeessuun shakkii facasu kan seenaa Seera Uumamaa 1. Namoonni kun mala seeneffama Waaqayyo itti fayyadame hin hubanne. Uumama 1 keessatti, guutummaa guyyoota ja'a jalqabaa uumama isaa ni dhiheessa. Sana booda, Uma.2:4 irraa, dhimmoota tokko tokko Seera Uumamaa 1 keessatti hin ibsamne irratti ibsa dabalataa kennuudhaaf deebi'a.

Uma.2:4: " *Ka'umsi samii fi lafti yeroo uumaman isaan kana* " .

Ibsi dabalataa kunnin mata dureen cubbuu ibsa mataa isaa argachuu waan qabuuf baay'ee barbaachisoo dha. Akkasumas akkuma ilaalle mata dureen cubbuu kun bifa Waaqayyo bu'aa ba'ii lafaa fi samii isaaaf kenneen bakka hundatti argama. Ijaarsi torbee guyyoota torbaa mataan isaa iccitiiwan yeroo qofti filatamoo Kiristoositti mul'isu hedduu qaba.

Uma.2:5: " *Waaqayyo Waaqayyo lafaa fi samii yommuu tolche, lafti lafa irrattis biqiltuun dirree tokkollee hin biqilne; namni lafa misoomsu hin turre* .

Mul'achuu maqaa " *YaHWéH* " jedhu kan Waaqayyo gaaffii Museetiin maqaa isaa itti moggaase akka Ba'uu 3:14-15tti hubadhu. Museen mul'ata kana ajaja Waaqayyoo isa " *YaHWéH* " jedhee waamu jalatti barreessa. Mul'anni waaqummaa asitti eeruun seenaa isaa kan fudhate Gibxii keessaa ba'uu fi uumamuu saba Israa'el irraati.

Bal'ina baay'ee loojikii ta'e fakkaatu kana duuba yaadonni raajii dubbataman jiru. Waaqayyo guddina jirenya biqiltootaa, " *biqiltootaa fi baala maasii* " ni kakaasa, kana irratti " *rooba* " fi argama " *nama* " isa " *biyyee misoomsu* " itti dabalata . Bara 1656tti, cubbuu Addaam booda, Uma.7:11 irratti, " *roobni* " " *lolaa* " jirenya biqiltootaa, " *biqiltootaa fi baala maasii* " akkasumas " *nama* " fi " *midhaan* " isaa sababa cubbuu cimsuu.

Uma.2:6: " *Danfi tokko garuu lafa irraa ka'ee guutummaa lafaa bishaan obaase* ?"

Waan kamiyyuu balleessuu isaa dura, cubbuu dura, Waaqayyo " *lafti danfaadhaan guutummaa fuula ishee irratti akka bishaan obaasu* " godha. Gochi lallaafaa fi bu'a qabeessaa fi jirenya cubbuu hin qabne, ulfina qabeessaa fi guutummaatti qulqulluu ta'eef kan mijatu dha. Cubbuu booda samiin mallattoo abaarsa isheetiif obomboleettii balleessituu fi rooba cimaa ni erga.

Uumamuu nama

Uma.2:7: " *Waaqayyo gooftaan biyyoo lafaa irraa nama uume, hidhii isaattis afuura jirenyaa in baafate, namni immoo uumama jiraataa in ta'e* ."

Uumamni nama **addaan ba'uu haaraa irratti hundaa'a** : kan " *biyyee lafaa* " kutaan isaa jirenya bifa Waaqayyootiin tolfaame uumuuf fudhatame.

Gocha kana keessatti Waaqayyo namoota filatamoo madda lafaa qaban kan bara baraan isaan godhu argachuun fi dhuma irratti filachuuf karoora qabu mul'isa.

Waaqayyo yommuu isa uumu, namni Uumaa isaa irraa xiyyeeffannoo addaa kan argatudha. Hubadhaa “ *biyyee lafaa* ” irraa “ akka isa *uumu* ” fi ka’umsi tokkichi kun cubbuu isaa, du'a isaa, fi gara haala “ *biyyee* ” tti deebi'uu isaa raajii dubbata. Gochi waaqummaa kun kan “ *suphe dhooftuu* ” “ *meeshaa suphee* ” bocuu wajjin wal madaala; fakkii Waaqayyo Er.18:6 fi Rom.9:21 keessatti himata. Kana malees, jireenyi “ *namaa* ” “ *afuura* ” isaa isa Waaqayyo “ *qaawwa hidhii* ” *isaa keessatti hafuura baafatu* irratti hundaa'a . Kanaaf dhuguma “ *hafuura* ” sombaa malee hafuura hafuuraa kan namoonni baay'een yaadan miti. Bal'inni kun hundinuu jireenyi namaa hammam dadhaboo akka ta'e, dheerina isaaaf Waaqayyoo irratti kan hirkate akka ta'e nu yaadachiisuuf mul'ateera. Jireenyi Waaqayyoo qofa keessatti fi isa qofa keessatti waan argamuuf firii dinqii dhaabbataa ta'ee hafa. Fedha waaqummaa isaatiin ture kan “ *namni ta'e lubbuu qabu* .” Umuriin nama gaarii ykn hamaa yoo dheerate Waaqayyo waan hayyameef qofa. Duuti yeroo isa rukutus ammallee murtoo isaatu gaaffii keessa seena.

Cubbuu dura Addaam mudaa kan hin qabnee fi qulqulluu ta'ee uumamee, humna humna guddaa qabu kan qabuu fi wantoota bara baraatiin marfamee gara jirenyaa bara baraatti kan seene ture. Bifa uumama isaa qofatu hiree isaa suukaneessaa raajii dubbata.

Uma.2:8: “ *Achiis YaHWéH Waaqayyo Eden keessatti, gama bahaatti iddo dhaabaa dhaabe, nama inni uume sanas achi kaa'e .*”

Iddoon biqiltuu fakkii iddo gaarii nama soorataa fi mul'ataa isaa hunda kan nama hawwatu hunda achitti walitti qabamee argatuudha; daraaraawan ajaa'ibsiisoo hin hafnee fi gonkumaa hin dhabne urgooftuu urgaa gammachiisaa hamma daangaa hin qabnetti baay'ate. Nyaanni iddo biqiltuu keessatti dhihaatu kun jirenya nama tokkoo kan cubbuu dura nyaata irratti hin hirkanne hin ijaaru. Kanaaf nyaanni namaa gammachuu isaa qofaaf nyaata. Sirritti “ *Waaqayyo iddo biqiltuu dhaabe* ” jedhu jaalala uumama isaatiif qabu ragaa ba'a. Bakka jirenyaa ajaa'ibaa kana namaaf dhiyeessuuf nama biqiltuu kunuunsu ta'a.

Jechi Eden jedhu "iddoo biqiltuu gammachuu" jechuudha yoo ta'u Israa'el akka qabxii wabii giddu galeessaatti fudhachuun Waaqayyo Eden kana gara baha Israa'elitti argamsiisa. “*Gammachuu*” isaatiif, namni iddo biqiltuu mi'aawaa kana keessa Waaqayyo Uumaa isaatiin kaa'ama.

Uma.2:9: “ *Yaahiwwee Waaqayyo mukkeen gosa hundumaa lafa keessaa akka biqilan, ijaan kan namatti tolu, nyaataf gaarii, akkasumas muka jirenyaa iddo dhaabaa gidduu jiru , muka gaarii fi hamaa beekus in tolche .*”

Amalli iddo biqiltuu tokkoo mukkeen firii qaban kanneen “nyaataaf qophaa'oo” ta'e kan firii isaanii mi'aa lallaafaa fi mi'aawaa dachaa ta'e uumuun dhiyeessanidha. Hundi isaanii gammachuu Addaam qofaaf achi jiru, ammallee kophaa isaanii.

Iddoo biqiltuu keessattis mukkeen lama arfilee faallaa diyaameetirii qaban jiru: “ *muka jirenyaa* ” kan bakka giddugaleessaa qabate, “ *iddoo biqiltuu gidduutti* ”. Haala kanaan iddoon biqiltuu fi aarsaan isaa inni qananiin guutummaan guutuutti itti maxxaneera. Isa biratti “*mukti gaarii fi hamaa beekuu*

” jira . Duraanis, moggaasa isaa keessatti, jechi “ *hamaa* ” jedhu cubbuutti qaqqabummaa raajii dubbata. Sana booda mukkeen kun lamaan fakkiwwan buufatawwan lamaan lafa cubbuu irratti wal dura dhaabbatu ta'uu isaanii hubachuu dandeenya: buufata Yesus Kiristoos "muka jirenyaatiin " fakkeeffame *buufata* seexanaa isa, akkuma maqaa sanaa irratti kan “ *muka* ” uumama isaa irraa kaasee hanga guyyaa “ *hamaan* ” Uumaa isaa irratti fincila akka seenu isa taasiseetti , wal duraa duubaan, “ *gaarii* ” agarsiisa, beekee ykn mudateera ; wanta Waaqayyo “isa irratti cubbuu hojjechuu” jedhee waamu. Qajeeltoowwan “*gaarii fi hamaa* ” kun filannoowwan lama ykn firii faallaa garmalee ta'uu danda'an lama kan **bilisummaan waliigalaa** “ *uumama lubbuu qabu* ” fidu ta'uu isaanii isin yaadachiisa . Ergamaan inni jalqabaa osoo akkas hin goone ta'ee, ergamoonni kaan amma iyyuu fincila keessa seenu turan, akkuma muuxannoon lafa irraa amala namaa amma duraan mirkanesse.

Aarsaa arjummaadhaan iddo dhaabaa Waaqayyo Addaamiif qopheesee hundumaa keessatti mukti kun “ *gaarii fi hamaa beekuu* ” amanamummaa namaa qoruuf achi jira. Jechi “ *beekumsa* ” kun akka gaariitti hubatamuu qaba sababiin isaas Waaqayyoof gochi “ *beekuu* ” jedhu hiika garmalee kan fudhatu “ *gaarii yookaan hamaa* ” kan mudachuu gocha ajajamuu yookaan ajajamuu diduu irratti kan hundaa'u ta'a. Mukti iddo biqiltuu keessa jiru qormaata abboomammaaf deeggarsa meeshaa qofa waan ta'eef firiin isaas hammeenya qofa kan dabarsu Waaqayyo akka dhorkaa ta'ee dhiyeessuun gahee kana waan isaaf kenneef. Cubbuun firii keessa osoo hin taane Waaqayyo akka dhorke beekanii nyaachuudha.

Uma.2:10: “ *Lagni tokko Eden keessaa ba'ee iddo dhaabaa bishaan obaase, achi irraas damee afuritti qoodame .* ”

Ergaan **adda bahuu haaraan** ni dhiyaata, akkuma laga Eden keessaa bahu “ *harka afur* ”tti qoodamu, fakkiin kun dhala namaa kan sanyii isaa akka addunyaatti yookaan gara qabxiilee kaardinaalii afranitti, yookaan qilleensi afur samii irraa gara hundumaatti babal'atu raajii dubbata dachii. “ *Lagni* ” mallattoo ummata tokkoo yoo ta'u, bishaan mallattoo jirenya namaati. Qoqqoodinsa kanaan “ *harka afuritti* ” laga Eden keessaa bahu bishaan jirenyaa isaa guutummaa lafaa irratti ni babal'isa yaadni kun immoo fedhii Waaqayyo beekumsa isaa guutummaa lafa ishee irratti babal'isuuf qabu raajii dubbata. Pirojktiin isaa akka Uma.10tti Nohii fi ilmaan isaa sadan addaan bahuun erga lolaa bishaanii xumuramee booda raawwatama. Ragoonni lolaa kunniin yaadannoo adabbii waaqummaa hamaa dhalootaa dhalootatti ni dabarsu.

Bifa mul'ataa lafti bishaan lolaa dura qabdu hin beeknu, garuu ummatoonni addaan ba'uu isaanii dura lafti jiraattu akka ardii tokkootti madda bishaanii kanaan qofa kan bishaan obaafame kan iddo biqiltuu Eden irraa dhangala'u kanaan mul'achuu qabdi. Galaanni biyya keessaa amma jiru kan hin turre yoo ta'u, bu'aa lolaa wagga tokkoof lafa guutuu uwwise irraa kan maddedha. Hanga lolaa kanaatti ardiin kun guutuun lageen afran kanaan kan jallisiin misoomu yoo ta'u, lagawwan isaanii bishaan qulqulluu guutummaa lafa goggogaa irratti raabsu turan. Yeroo lolaa kanaatti, Straits of Gibraltar fi Galaanni Diimaan jiguun, uumamuu Galaana Meditiraaniyaanii fi Galaana Diimaa bishaan soogidda galaana irraa dhufuun weerarame qopheesee. Lafa haaraa Waaqayyo

mootummaa isaa itti dhaabu irratti akkuma Mul.21:1 jedhutti galaanni akka hin jirre beeki. Qoodinsi bu'aa cubbuu waan ta'eef bifa isaa isa hunda caalaa cimaa ta'e bishaan badiisaa bishaan badiisaatiin ni adabama. Ergaa kana dubbisuun, gama raajii isaa qofa jalatti, " *harki afran* " lagaa ummatoota afur amala dhala namaa ta'an moggaasu.

Uma.2:11: " *Maqaan issa duraa Piisoon jedhama; innis guutummaa biyya Haavilaa issa warqeen itti argamutti marsee jiruu dha .*"

Maqaan laga issa jalqabaa Pishon ykn Fiison jedhamee moggaafame hiikni isaa: baay'ina bishaanii jechuudha. Bakki Eden Waaqayyo dhaabe itti argamu bakka Tigris fi Efraaxis amma jiru madda isaanii ta'uu qaba; Efraaxis hanga Tulluu Aaraat, Tigris immoo hanga Taawuroositti. Gara bahaa fi walakkaa Turkii ammallee Haroo guddaan Vaan kan kuufama bishaan qulqulluu guddaa ta'e jira. Bishaan baay'een sun eebba Waaqayyootiin, iddoon biqiltuu Waaqayyoo garmalee akka babal'atu godheera. Biyyi Haavilaa warqeendaan beekamtu, akka namoonni tokko tokko jedhanitti kaaba baha Turkii yeroo ammaatti argamti ture. Gara qarqara galaanaa Joorjiyya yeroo ammaatti babal'ate. Garuu hiikni kun rakkoo uuma sababni isas akka Uma.10:7tti " *Havila* " " *ilma Kuush* " , ofii isaatii " *ilma Haam* " , akkasumas Itoophiyaa gara kibba Gibxiitti argamtu kan agarsiisudha. Kunis biyya " *Havila* " kana Itoophiyaa keessatti, ykn Yaman keessatti, bakka albuuda warqee Mootittiin Sheebaa mooticha Solomoniif dhiheessite ture akkan argadhu na taasisa .

Uma.2:12: " *Warqeen biyya kanaa qulqulluu dha; bdellium fi dhagaan onyx achittis ni argama .*"

" *Warqeen* " mallattoo amantii yoo ta'u Waaqayyo Itoophiyaaf raajii dubbata, amantii qulqulluu. Duraanis biyya addunyaa irratti hambaa amantii Mootitti Sheebaa erga mootii Soloomoon bira turtee booda eegde qofa ta'a. Faayidaa isaatifis haa dabalu, walabummaa isaa jaarraa dukkana amantii kan ummatoota "Kiristaana" Awurooppaa Dhihaa amala godhate keessatti eegame keessatti, Habashoonni amantii Kiristaanummaa eeganii Sanbata dhugaa wal arguun Soloomoon argatan shaakaluu isaanii. Ergamaan Filiphooz Kiristaana Habashaa isa jalqabaa kan cuuphe akkuma Hojii Ergamootaa 8:27-39 irratti mul'atu. Inni tajaajilaa eunuch tajaajila mootittii Kaandaasii waan ta'eef ummanni guutuun barsiisa amantii isaa fudhata ture. Bal'inni biraa eebba saba kanaa ragaa ba'a, Waaqayyo tarkaanfii waraanaa fudhatamee fi fedhii isatiin doonii geejjibaa beekamaa Vaaskoo da Gaamaatiin diinota isaanii irraa akka eegamu taasiseera.

Halluu gurmaacha gogaa Habashaa kan mirkaneessu " *dhagaa oniksii* " halluu "gurmaacha" kan qabuu fi siliikoonii daayi'oksaayidii irraa kan ijaarame dha; qabeenya dabalataa biyya kanaaf; sababni isas, tiraanzistara oomishuuf itti fayyadamni isaa har'a addatti akka dinqisiifamu waan godhuuf.

Uma.2:13: " *Maqaan laga issa lammaffaa Gihon jedhama; issa guutummaa biyya Kuush marsee jiruu dha .*"

"Laggeen" dagannee namoota isaan fakkeessan bakka isaanii haa kaa'annu. Ummanni lammataa kun " *lafa kuush marsa* " jechuun Itoophiyaa. Sanyii Seem biyya Arabaa fi hamma Faarsitti ni guddatu. Dhugumatti naannoo Itoophiyaa waan marseef, maqaa " *laga* " " *Gihon* " jedhuun fakkeeffamee waamamuu danda'a . Bara keenya isa dhumaa kana keessatti entourage kun amantii

"Muslimaa" Arabaa fi Faarsi ti. Akkasitti qindaa'inni jalqaba uumaa dhuma yeroo irratti deebi'ee baay'ata.

Uma.2:14: " *Maqaan isa sadaffaa Hiddekel jedhama; isa gara baha Asooritti yaa'udha. Lagni inni afrappaan Efraaxis dha .*"

" *Hiddekel* " "Laga Tiger" kan agarsiisu yoo ta'u, namoonni moggaafaman immoo Hindii kan "Tiger tiger" jedhamuun fakkeeffamte ta'a; Eeshiyaa fi qaroominni ishee bahaa sobaan "sanyii keeloo" jedhamee kan moggaafame kanaaf raajii fi kan ilaallatu yoo ta'u dhugaa dubbachuuuf " *gara baha Asoor* "tti argama. Dan.12 keessatti Waaqayyo mallattoo nama nyaatu " *laga* " "Tiger" kanaa fayyadamee rakkina Adveentistii bara 1828 fi 1873 gidduutti mudate, sababa du'a hafuuraa baay'ee inni fide irraa kan ka'e.

Maqaan " *Efraaxis* " jedhu: daraaraa, firii kan qabu. Raajii Mul'ata keessatti, " *Efraaxis* " kan agarsiisu Awurooppaa Dhihaa fi bu'aa isaa, Ameerikaa fi Awustiraaliyaa, kan Waaqayyo sirna amantii phaaphaasii Roomaatiin ol'aantummaadhaan dhiyeessu kan inni magaalaa isaa wajjin maqaa moggaase, " *Baabiloon guddittii* ". Sanyii Nohi kun kan Yaafet kan gara dhihaatti gara Giriikii fi Awurooppaatti, gara kaabaatti immoo gara Raashiyaatti diriiru ta'a. Awurooppaan biyyee amantiin Kiristaanummaa kufaati biyyalessaa Israa'el booda guddina gaarii fi hamaa hunda itti mudate turte; maqibsi "daraaraa, firii" jedhu qajeelaa waan ta'eef akka raajii sanaatti ilmaan Liiyaa, dubartii hin jaallatamne, kan Raahel, haadha manaa Yaaqoob jaallate caalaa ni baay'atu.

Ergaa kana keessatti qoqqoodinsa amantii isaanii isa dhuma hunduu ta'us, qaroomina lafaa gosootni afran kun uumaa Waaqayyoo Abbaa wajjin tokko akka qaban yaadachiisa argachuun gaariidha, jiraachuu isaanii mirkaneessuuf.

Uma.2:15: " *Waaqayyo gooftaan namicha fuudhee iddo dhaabaa Eeden keessa kaa'e akka inni misoomsuufi eegu .*"

Waaqayyo Addaamiif hojii kan " *misoomsuu fi kunuunsuu* " iddo biqiltuu of keessaa qabu dhiyeessa. Bifa qonna kanaa nu biratti hin beekamne garuu cubbuu dura dadhabbi tokko malee raawwatame. Akkasumas, uumama hundumaa keessatti weeraraa bifa kamiinuu utuu hin jiraatin, eegumsi isaa hamma daangaa darbeetti salphaa ta'e. Haa ta'u malee, gaheen waardiyyaa kun balaan yeroo dhiyotti gama dhugaa fi sirrii ta'e fudhatu jiraachuu isaa kan agarsiisu ture: yaada namaa sossobuu seexanaa iddo biqiltuu kana keessatti.

Uma.2:16: " *Waaqayyo gooftaan abboommii kana namaaf kenne: Isin muka iddo dhaabaa hundumaa nyaachuu dandeessu;* »

Mukkeen firii qaban hedduun Addaamiif bilisaan akka argatan taasifama. Waaqayyo fedhii isaa isa mi'aa fi urgooftuu adda addaatiin fedhii nyaataa guutuu of keessaa qabu bira darbee isa guuta. Dhiyeessiin Waaqayyoo gaarii dha, garuu " *ajaja* " Addaamiif kennu keessaa kutaa jalqabaa qofa . Kutaan lammaffaan " *tartiiba* " kanaa itti aanee dhufa.

Uma.2:17: " *Muka gaarii fi hamaa beeku garuu hin nyaatin, guyyaa irraa nyaattutti ni duuta .*"

Tartiiba " Waaqayyoo keessatti , kutaan kun baay'ee cimaadha, sababiin isas doorsisni dhiyaate akkuma ajajamuu diduun, firii cubbuu, xumuramee fi raawwatameen hojii irra oola. Akkasumas hin dagatinaa, pirojetiin qubsuma cubbuu addunyaa maraa akka raawwatamuuf Addaam kufuu qaba. Waan ta'uuf

jiru caalaatti hubachuuf, Addaam “ *muka gaarii fi hamaa beekuu* ” irraa akka hin nyaanne ykn, akka itti hin sooranee “ *ajaja* ” *isaa dhiyeessuun yeroo isa akeekkachiisu* amma iyyuu kophaa akka ta’e haa yaadannu yaada seexanaa. Kana malees, haala jirenya bara baraa ilaachisee Waaqayyo “ *du’uu* ” jechuun maal jechuu akka ta’e isaaaf ibsuu qaba ture. Sababni isaas doorsisni waan jiruuf, “ *ni duuta* ” kana keessatti. Walumaagalatti Waaqayyo Addaamiif bosona dhiyeesssee garuu muka tokkicha isa dhorka. Namoota tokko tokkoof immoo dhorkaan kun qofti hin danda’amu, yeroo sanatti mukti bosona dhoksa, akkuma jedhamu. “ *Muka gaarii fi hamaa beekuu* ” irraa nyaachuu jechuun: barsiisa seexanaa duraanuu hafuura Waaqayyoo fi haqa isaa irratti fincilaatiin jiraate nyaachuu jechuudha. Sababni *isaas* “ *mukti* ” dhorkamee iddo dhaabaa keessa kaa’ame fakkii nama isaati, akkuma “ *mukti jirenyaa* ” fakkii amala Yesus Kiristoos ta’e.

Uma.2:18: “ *Waaqayyo gooftaanakkana jedhe: Namni kophaa ta’uun gaarii miti; Akka isaa nan gargaara .* ”

Waaqayyo dachii fi nama uume gaarummaa isaa fi hammeenya seexanaa mul’isuuf. Pirojektiin qusannaa isaa wantoota itti aanan keessatti nuuf mul’ata. Hubachuuf, namni ga’ee Waaqayyoo qaamaan kan akka inni yaadu, akka hojjetuu fi akka dubbatu isa godhu akka ofumaa yaadu, gochaa fi dubbatu akka taphatu beeki. Addaam inni jalqabaa kun fakkii raajii Kiristoos kan Phaawuloos Addaam haaraa ta’ee dhiyeessudha.

Hammeenya seexanaa fi gaarummaa Waaqayyoo mul’isuuf Addaamiin cubbuu hojjechuun akka lafti seexanni ol’aatummaa argattuu fi hojiin isaa inni jal’aan addunyaa maratti akka mul’atuuf cubbuu hojjechuun barbaachisaadha. Yaadni hiriyoonni gaa’elaa kun lafa cubbuudhaaf uumame qofa irratti argama, sababiin isaas duo akkasitti uumame sababa hafuuraa kan ta’eef hariroo Kiristoos waaqummaa Hiriya gaa’elaa isaa isa filatamoo isaa ibsu wajjin qabu raajii dubbatu. Filatamaan karoora fayyinaa Waaqayyo karoorfateef miidhamtuu fi fayyadamtuu ta’uu ishee beekuu qabdi; isheen miidhamtuu cubbuu Waaqayyoof barbaachisaa taasifame akka inni dhuma irratti seexanaa balaaleffachuu danda’uuf, akkasumas fayyadamtuu ayyana fayyisuu isaati sababiin isaas, itti gaafatamummaa isaa cubbuu jiraachuu isaa beekee, inni ofii isaatii gatii cubbuu sanaa ni kaffala. atonement for cubbuu Yesus Kiristoos keessatti. Kanaaf, jalqaba irratti Waaqayyo kophummaa gaarii akka hin taanee fi barbaachisummaan jaalalaa baay’ee waan ta’eef, jaalala kana argachuuf gatii guddaa kaffaluuf fedhii qaba ture. Dhaabbanni kun, fuula-fuulatti, kan qoodamuu hayyamu kun, Waaqayyo “ *gargaarsa* ” jedhee waama namni immoo jecha kana yeroo gita isaa dubartii namaa kaasu ni fayyadama. Gama gargaarsaatiin jaalala irraa kan ka’e akka kufee cubbuutti akka isa geessu ni gooti. Garuu jaalalli Addaam Hewaaniif qabu kun bifaa jaalala Kiristoos cubbamoota isaa filatamoo ta’aniif qabu, du’a bara baraa kan maludha.

Uma.2:19: “ *Waaqayyo gooftaan bineensota bosonaa fi simbirroonni samii hundumaa lafa keessaa tolchee gara namaatti isaan fide, inni maal akka isaan moggaasu ilaaluuf, uumamni lubbuu qabu hundinuu maqaa kana akka qabataniif namni ni kenna ture .* ”

Waan isa gadi ta’eef maqaa kan moggaasu isa ol’aanadha. Waaqayyo maqaa isaa ofiif kan kenne yoo ta’u, Addaamiif mirga kana kennuudhaan,

akkasitti ol'aantummaa namni waan lafa irra jiraatu hundumaa irratti qabu mirkaneessa. Bifa uumama lafaa isa jalqabaa kana keessatti gosti bineensota dirree fi simbirroonni samii hir'atee Waaqayyo akkuma bishaan badiisaa dura lama lama ta'ee gara Nohitti isaan geggesse gara Addaamitti isaan fida.

Uma.2:20: “ *Namichis horii hundumaa, simbirroota samii fi bineensota bosonaa hundumaaf maqaa moggaase; namaaf garuu akka isaa gargaarsa hin arganne .* ” Bineensonni seenaa duraa jedhaman kun cubbuu booda kan uumaman bu'aa abaarsa waaqaa galaana dabalatee guutummaa lafaa rukutu cimsuuf yoo ta'u. Yeroo qulqullummaatti jireenyi bineensotaa “ loon ” *namichaaf* faayidaa qaban, “ *simbirroota kan samii* ” fi “ *bineensota maasii* ” caalaatti of danda'anii. Garuu dhiheessi kana keessatti ammallee waan hin jirreef gita namaa hin arganne.

Uma.2:21: “ *Ergasii YaHWéH Waaqayyo namicha irratti hirriba gad buuse, innis ni rafe; lafee cinaachaa isa tokko fudhatee, foon bakka isaa cufe .* ”

Unkaan baqaqsanii hodhuu kanaaf kennname pirojektii quşannaa kana daran mul'isa. Mikaa'eel keessatti Waaqayyo samii irraa of dhabamsiisa, ergamotootaa isaa gaarii irraa ba'ee adda ba'a kunis “ *hirriba gadi fagoo* ” Addaam itti lixu kan seera ta'edha . Yesus Kiristoos fooniin dhalate keessatti lafeen cinaa waaqummaa fudhatamee erga du'ee fi du'aa ka'ee booda, ergamotootaa isaa kudha lamaan irratti, “ *gargaarsa* ” isaa uuma, isa irraa gama foonii fi cubbuu isaa fudhatee fi isas “ Qulqulluu Hafuura ”. Hiikni hafuuraa jecha “ *gargaarsa* ” *kanaa guddaa dha, sababiin Isaas Waldaa Isaaf, Filattoota Isaatiif*, karoora fayyinnaa fi qubsuma addunyaa maraa cubbuu fi hiree cubbamootaa dhugoomsuu ishee keessatti gahee “ *gargaarsa* ” waan kennuuf.

Uma.2:22: “ *Waaqayyo gooftaan lafee cinaachaa namicha irraa fuudhe irraa dubartii uume, gara dhiiraattis ishee fide .* ”

Haala kanaan uumamuun dubartii kan Filatamaa Kiristoos raajii dubbata. Sababni isas Waaqayyo fooniin dhufuudhaan waldaa isaa amanamtuu, miidhamtuu uumama foonii isaa kan uumuudha. Warra filataman foon irraa oolchuuf Waaqayyo foon bifaa qabaachuu qaba ture. Akkasumas, jirenya bara baraa of keessaa waan qabuuf, filatamoo isaaf quoduuuf dhufe.

Uma.2:23: “ *Namichis akkana jedhe: Kunoo yeroo kana lafee lafee kootii, foon foon kootii! Dhiira irraa waan fudhatamteef dubartii jedhamti .* ”

dubartii ” jedhu itti moggaase jedhu dubbachuu danda'uuf jecha . Dubbiin kun afaan Ibrootaatiin caalaatti kan mul'atu jechi dhiiraa dhiira jedhu, “ ish ” jecha dubartii jedhuuf “ isha ” ta'a. Gocha kana keessatti ol'aantummaa ishee irratti qabu mirkaneessa. Garuu “ *dubartiin* ” *kun akka waan “ rib ”* qaama isaa irraa fudhatame gara isaatti deebi'ee bakka isaa bu'uu barbaadetti isa biratti kan hin hafne taati . Muuxannoo adda ta'e kana keessatti Addaam haadha manaa isaatiif miira haati mucaa isheen deesseef erga gadameessa ishee keessatti baattee booda itti dhaga'amu ni dhaga'ama. Muuxannoon kun immoo Waaqayyoon kan jiraatus uumamtoonni lubbu qabeeyyii inni naannoo isaa uumu ijoolee isa keessaa bahan waan ta'aniif; kunis hamma Haadha akka Abbaa isa taasisa.

Uma.2:24: “ *Kanaaf dhiirri abbaa isaa fi haadha isaa dhiisee haadha manaa isaatti in maxxana, isaanis foon tokko in ta'u .* ”

Keeyyata kana keessatti Waaqayyo namoota filatamoo isaaf karoora isaa ibsa, isaanis yeroo baay'ee Filatamoota Waaqayyoon eebbfamanii wajjin walitti

dhufeenya maatii foonii addaan kutuun dirqama ta'a. Akkasumas hin dagatinaa, tokkoffaa, Yesus Kiristoos keessatti, Mikaa'el sadarkaa Abbaa samii ta'uu isaa dhiisee dhufee jaalala duuka buutota isaa filatamoo lafarraa jiran mo'achuuf; kanas hamma humna waaqummaa isaatti fayyadamee cubbuu fi seexanaa loluuf ganuutti. Asirratti mata dureewwan **addaan bahuu fi walitti dhufeenya addaan hin baane ta'uu** isaanii hubanna . Lafa irratti, filatamtoonni namoota inni jaallatu irraa fooniin **adda ba'anii** gara **walitti dhufeenya** hafuuraatti seenuu fi Kiristoosii fi filatamoo isaa hundumaa wajjin "tokko" ta'uu qabu, akkasumas ergamootaa isaa gaarii amanamoo ta'an.

Fedhiin "*lafee cinaachaa*" bakka jalqabaatti deebi'uuf qabu hiika isaa kan argatu walqunnamtii saalaa dhala namaa keessatti, gocha foonii fi hafuuraa dhiiraa fi dubartiin qaamaan foon tokko itti uumuudha.

Uma.2:25: "*Namichi fi haati manaa isaa qullaa turan, hin qaanofne .*"

Qullaa qaamaa nama hunda hin dhiphisu. Deeggartoonni naturism ni jiru. Jalqaba seenaa ilmaan namootaa irrattis qullaa qaamaan mul'achuun "*salphina*" hin fidne. Mul'achuun "*salphina*" bu'aa cubbuu ta'a, akka waan "*muka beekumsa gaarii fi hamaa*" irraa nyaachuun sammuu namaa bu'aa hanga ammaatti hin beekamnetti banuun tuffatamuu danda'a. Dhugaa jiru yoo ilaalle, firiin muka dhorkamee barreessaa jijiirama kanaa hin ta'u, mala qofa ta'a, sababni isaas namni gatii wantootaa fi qalbii jijiiru Waaqayyo waan ta'eef isa qofa. Miira "*salphina*" hiriyoonni gaa'elaa cubbamootaa waa'ee qullaa qaama isaanii kan itti gaafatatummaa hin qabne sammuu isaanii keessatti itti dhaga'amu kan kakaasu isadha ; sababni isaas badiin sun safuu kan ta'ee fi ajajamuu diduu hojiirra oole, Waaqayyo hubate qofa kan ilaallatu ta'a.

Barsiisa Seera Uumamaa 2 gabaabsee ibsuu keessatti Waaqayyo jalqaba qulqullummaa boqonnaa ykn Sanbata guyyaa torbaffaa nuuf dhiheesee boqonnaa guddaa bara kuma torbaffaatti Waaqayyoofis ta'e filatamoo amanamoo ta'aniif kennamu raajii dubbatu. Garuu boqonnaan kun lola lafaa Waaqayyo cubbuu fi seexanaa irratti godhuun, Yesus Kiristoosiin foon uffachuudhaan mo'amuu qabatue. Muuxannoon Addaam lafarratti argate karoora fayyina Waaqayyo qopheesesse kana argisiisa. Kiristoos keessatti, foon ta'ee isa foon irraa filatame kan dhuma irratti qaama samii kan ergamootaa wajjin wal fakkaatu argatu uumuuf.

Seera Uumamaa 3

cubbuu irraa adda bahuu

Uma.3:1: "*Bofti bineensota bosonaa Waaqayyo gooftaan uume hundumaa caalaa haxxee ture. Innis dubartii sanaan, "Dhuguma Waaqayyo, 'Muka iddo dhaabaa hundumaa irraa hin nyaatinaa?"*"

Hiyyeesi "*bofti*" ergamootaa Waaqayyo uume keessaa "*haxxee*" ta'aniin akka dooftuutti itti fayyadamuuf carraa rakkina qaba ture . Bineensonni reptileen akka "*bofa*" waa'ee isaanii hin dubbanne; afaan addaa fakkii

Waaqayyoo namaaf kennname ture. Waan gaarii akeeki, sheyxanni yeroo dubartiin abbaa manaa ishee irraa adda baatutti akka inni dubbatu taasisa. Kophaa bahuun kun du'a isaaf ta'a sababiin isaas bakka Addaam jirutti seexanni ilmaan namootaa ajaja Waaqayyoo akka hin ajajamne geggeessuuf caalaatti rakkata ture.

Yesus Kiristoos jiraachuu seexanaa kan inni moggaase Yohaannis 8:44 irratti, inni " *jalqabarraa abbaa sobaa fi nama ajeesaa* " jechuudhaan mul'ise. Jechi isaa mirkanaa'ina manaa raasuuf kan kaayyeffate yoo ta'u, "Eeyyee yookaan Lakki" Waaqayyo gaafatu irratti, "garuu" yookaan "tarii" kan mirkanoeffattoota dhugaadhaaf humna isaa kenuu kan balleessu itti dabalata. Ajajni Waaqayyo kenne Addaamiin fudhate innis sana booda haadha manaa isaatti dabarsee, isheen garuu sagalee Waaqayyoo isa ajaja kenne hin dhageeny. Akkasumas, shakkiin ishee abbaa manaa ishee irratti hundaa'a, akka: "waan Waaqayyo itti hime hubatee? »

Uma.3:2: " *Dubartittiin bosatti deebistee: Ija muka iddo dhaabaa keessaa ni nyaanna .*"

Ragaan dubbii seexanaa kan deggeru fakkaata; sababeefstatee ogummaadhaan dubbata. " *Dubartiin* " dogoggora ishee jalqabaa kan raawwattu " *bofa* " dubbatuuf deebii kennuudhaan ; kunis waanuma jiru miti. Tokkoffaa, gaarummaa Waaqayyoo isa muka hundumaa irraa nyaachuu akka danda'an isaaniif kenne, isa dhorkaa ta'e irraa kan hafe, qajeelcha.

Uma.3:3: " *Waa'ee firii mukaa iddo dhaabaa gidduu jiru garuu, Waaqayyo, akka hin duunetti, irraa hin nyaatin, hin tuqne* " jedheera. "

Addaam ergaa ajaja Waaqayyoo dabarsuu isaa gaalee " *akka hin duune* " jedhu keessatti mul'ata. Jechoonni Waaqayyo Addaamiin: " *guyyaa irraa nyaattu ni duuta* " jedhee waan dubbateef siritti dubbate miti . Jechoonni waaqaa laaffisuun cubbuu akka nyaatan ni jajjabeessa. Sababa " *sodaa* " tokkoof Waaqayyoof abboomamuu ishee qajeelchuudhaan " *dubartittiin* " " *sodaa* " kana akka inni jedhutti qajeelaa hin taane kana mirkaneessuuf carraa seexanni dhiyeessiti .

Uma.3:4: " *Bofti sun dubartii samaan, "Hin du'u ;*"

Akkasumas Sobduun Olaanaan jecha Waaqayyoo: " *hin duutu* " jedhu kan faallessu kana keessatti mul'ateera.

Uma.3:5: " *Waaqayyo garuu guyyaa isa nyaattanitti iji keessan akka banamu, gaarii fi hamaa akka beektan akka waaqayyootti akka taatan ni beeka .*"

Amma tartiiba Waaqayyo kenne kan inni yaada hamaa fi ofittummaa itti maxxansu qajeelchuu qaba: Waaqayyo gad of deebisuu fi gadi aanaa si tursiisuu barbaada. Ofittummaadhaan akka isaa akka hin taane si dhowwu barbaada. Beekumsa gaarii fi hamaa akka faayidaa Waaqayyo ofii isaa qofaaf qabachuu barbaadutti dhiheessa. Garuu gaarii beekuun faayidaan yoo jiraate, hamaa beekuun faayidaan eessa jira? Gaarii fi hamaan faallaa guutuu kan akka halkanii fi guyyaa, ifaa fi dukkana waan ta'aniif Waaqayyoof beekumsi mudachuu ykn tarkaanfii fudhachuu of keessaa qaba. Dhugaa jiru yoo ilaalle, Waaqayyo mukkeen iddo biqiltuu sanaa **hayyamuu fi** isa "gaarii fi hamaa" bakka **bu'u dhorkuudhaan beekumsa sammuu gaarii fi hamaa** namaaf kenneera ; sababni isas inni fakkii fakkeenyaa seexanaa kan qabatamaan walduuraa duubaan, " *gaarii* " sana booda " *hamaa* " Uumaa isaa irratti finci luudhaan mudate waan ta'eef.

Uma.3:6: “ *Dubartiin sunis mukni sun nyaatadhaaf gaarii, ijaan kan namatti tolu ta’uu isaa, yaada namaa banuufis gatii guddaa akka qabu argite; firii isaa irraa fudhattee nyaatte; abbaa manaa ishii isa ishee wajjin jiruufis ni kennite, inni immoo irraa nyaate .* ”

Jechoonni bofa irraa dhufan bu'aa isaanii qaba, shakkiin sun ni bada dubartittiin bofti dhugaa itti hime ta'uu ishee caalaatti mirkanoeffatti. Firiin sun gaarii fi ijaan kan nama gammachiisu fakkaata, garuu hunda caalaa “ *sammuu banuuf gatii guddaa qaba* ” jettee ilaalti. Seexanni bu'aa barbaadame argata, reefuu hordofaa ilaalcha fincilaan isaa bobbaasee jira. Firi haraama nyaachuunis ofiishee muka beekumsa badii taati. Filed with love for his wife from whom he is not ready to accept being **separated** , Addaam Waaqayyo qoqqobbii du'aa isaa akka hojiirra oolchu waan beekuuf hiree balaa isaa qoddachuu filata. Akkasumas firii dhorkamaa dabareedhaan nyaachuun, ol'aantummaa garboomfataa seexanaa kan rakkatu hiriyoottan gaa'elaa guutuudha. Kanas ta'e sana, kan wal faallessu, jaalalli quuqama qabu kun bifaa Isa Kiristoos Filatamaa isaatiif mudatu, innillee isheef du'uuf walii galeera. Akkasumas, Waaqayyo Addaamiin hubachuu danda'a.

Uma.3:7: “ *Iji lamaan isaanii banamee, qullaa ta’uu isaanii in beekanii, baala harbuu walitti tolchanii, girdoo ofii isaaniiif tolchan .* ”

Yeroo kanatti, cubbuun hiriyoonni gaa'elaa namootaatiin yeroo xumurame, lakkofsi waggoota 6000 Waaqayyo karoorfate jalqabe. Tokkoffaa, dammaqiinsi isaanii Waaqayyoon jijiirama. Ijji fedhii firii “ ija namaa *gammachiisu* ” sanaaf itti gaafatamummaa fudhachaa turan murtii haaraa wantootaatiif miidhamtoota ta'u. Akkasumas faayidaan abdatamee fi barbaadamu gara miidhaatti jijiirama, sababiin isaas qullaa ta'uu isaanii isa hanga sanatti rakkina tokkollee hin uumne, gara isaaniittis ta'e gara Waaqayyoottis “ *salphina* ” *waan itti dhaga’amuuf*. Qullaa qaamaa argame qullaa hafuuraa hiriyoonni gaa'elaa hin ajajamne sun keessatti of argatan keessaa gama foonii qofa ture. Qullaa hafuuraa kun haqa waaqummaa isaan dhorkee qoqqobbii du'aa isaan keessa seene, kanaaf qullaa ta'uun isaanii argachuun bu'aa du'a Waaqayyo kenne isa jalqabaa ta'e. Akkasitti, duuti bu'aa beekumsa hamaa muuxannooodhaan argame ture; waan Phaawuloos Rom.6:23 keessatti barsiisu: “ *mindaan cubbuu du'a waan ta'eef* ”. Qullaa isaanii haguuggachuuf, hiriyoonni gaa'elaa fincillooni kun kaka'umsa namaan kan “ *baala harbuu tolchuu* ” of keessaa qabuun “ *girdoo* ” hojjechuuf gargaaran. Gochi kun hafuuraan yaalii namni of qajeelchuuf godhu fakkeessa. “ *girgiddaan* ” mallattoo “ *dhugaa* ” Efe.6:14 keessatti ni ta'a. Kanaaf “ *girgiddaan* ” Addaam “ *baala harbuu* ” irraa tolfame mormii keessa jira, kunis mallattoo **soba** cubbamaan of tasgabbeessuuf duubatti gaaddisa itti godhu argisiisa.

Uma.3:8: “ *Sana booda gara galgalaatti sagalee Waaqayyo iddo dhaabaa keessa darbu dhaga'an, namichaa fi haati manaa isaas fuula Waaqayyoo isa muka iddo dhaabaa keessaa dhokatan.* ”

Kan tiruu fi onnee sakatta'u waan amma ta'ee fi pirojektii qusannaa isaa wajjin kan walsimu ni beeka. Kun tarkaanfii jalqabaa qofa kan seexanni yaada isaa fi uumama isaa isa hamaa mul'isuuf naannoo kan kennudha. Garuu waan baay'ee itti himu waan qabuuf namicha waliin wal arguu qaba. Amma namni

Waaqayyo, Abbaa isaa, Uumaa isaa, isa amma baqachu qofa barbaadu waliin wal arguuf hin ariifatu, hamma kana arrabsoo isaa dhagahuu sodaata. Iddoo dhaabaa kana keessa immoo ilaalcha Waaqayyoo jalaa eessatti dhokachuu qabna? Ammas “ *mukkeen iddo dhaabaa* ” fuula isaa irraa isa dhoksuu akka danda'an amanuun, Addaam cubbamaa erga ta'ee kaasee haala sammuu itti kufe ragaa ba'a.

Uma.3:9: “ *Waaqayyo garuu namicha waamee: Ati eessa jirta?* »

Waaqayyo Addaam bakka dhokatee jiru sirriitti beeka garuu gaaffii, “ *eessa jirta?* ” » harka gargaarsaa diriirsee gara badii isaa himachuutti isa harkisu.

Uma.3:10: “ *Innis, “Idoo dhaabaa keessatti sagalee kee dhaga'eera, qullaa waanan tureef, waanan dhokadhees nan sodaadhe .”*

Deebiin Addaam kenne mataan isaa abboomamuu diduu isaa himachuwaan ta'eef Waaqayyo jechoota isaatti fayyadamee karaa muuxannoo cubbuu itti dhiheessu ni argata.

Uma.3:11: “ *YaHWéH Waaqayyo immooakkana jedhe: Eenyutu qullaa akka taate sitti hime? Muka ani irraa nyaachuu si dhoorke irraa nyaatte?* »

Waaqayyo Addaam irraa balleessaa isaa himachuwaan barbaada. Hir'ina irraa kaasee hanga hir'inaatti gaaffii kana ifatti ishee gaafachuun xumura: “ *Muka ani irraa nyaachuu si dhoowwee irraa nyaatte?* ” ”.”

Uma.3:12: “ *Namichis, Dubartiin ati na bira kaa'atte muka irraa naaf kennite, anis nan nyaadhe .”*

Dhugaa ta'us, deebii Addaam kenne ulfina hin qabu. Mallattoo seexanaa of keessaa qaba, kana booda eeyyee ykn lakki jedhee deebii kennuu hin beeku, garuu akkuma Seexanaa yakka mataa isaa fi guddaa ta'e salphaatti akka hin amanneef karaa naanna'aa ta'een deebii kenna. Haadha manaa isaa, yakkamaa jalqabaa waan isaaf kenneef, muuxannoo sanaa keessatti qooda inni qabu Waaqayyoon yaadachiisuf hanga ga'a, of dura yaada. Kutaan seenaa kanaa inni gaariin wanti hundi dhugaa ta'u isaa fi Waaqayyo pirojektii isaa keessatti cubbuun barbaachisaa waan tureef quba hin qabne miti. Bakki inni dogoggore garuu fakkeenyaa dubartii sanaa hordofuudhaan isheef filachuu isaa Waaqayyoon miidhuuf agarsiisuu isaati, kunis badii isaa isa guddaa ture. Sababni isaas jalqabarraa kaasee wanti Waaqayyoo waan hundumaa fi nama hundumaa caalaa jaallatamuu qaba ture.

Uma.3:13: “ *Waaqayyo gooftaan dubartii sanaan, “Maaliif kana goote? Dubartiin sunis deebisteef, “Bofti na gowwoomsee anis nyaadhe .”*

Abbaan Murtii guddaan sana booda gara dubartii namicha himatteetti garagalee achittis ammas deebii dubartii sanaa dhugaa dhugaa jiruu wajjin kan walsimudha: “ *Bofti na sossobe, anis nyaadhe .”* Kanaaf akka sossobantu of hayyamte sun immoo badii ishee du'aa ti.

Uma.3:14: “ *Waaqayyo gooftaan immoo bofaan, “Ati kana waan gooteef, horii hundumaa irra, bineensa bosonaa hundumaa irra abaaramaa in taata, guyyoota jirenya kee .”*

bofa ” maaliif akkas akka godhe hin gaafatu , sababiin isaaas Waaqayyo Seexana, seexanaan akka meediyaatti akka itti fayyadame waan beekuuf. Hireen Waaqayyo “ *bofaaf* ” kenu dhugumatti seexanaa ofii isaa ilaallata. “ *Bofaaf* ” hojiirra oolmaan isaa battalumatti ture, seexanaaf garuu raajii qofa ture innis erga Yesus Kiristoos cubbuu fi du'a irratti injifatee booda raawwatamu ture. Akka

Mul.12:9tti bifaa jalqabaa iyyannoo kanaa mootummaa samii keessaa akkasumas ergamoota hamoo buufata isaa keessaa ari'amuu isaati. Lafa hanga du'a isaaniitti gonkumaa hin dhiifne irratti darbatamanii waggoota kuma tokkoof, lafa duwwaa irratti adda baafamanii, Seexanni biyyoo sababa isaatiin du'anii fi bilisummaa inni ittiin fayyadame simatte keessatti ni sardama. Lafa waaqayyoon abaaraman irrattis akka bofaatti amala ni qabaatu, sodaa fi of eeggannoo sababni isaas Iyyesuu Kiristoosiin mo'amanii nama diina isaanii ta'e jalaa baqachuu. Namoota qaama samii isaanii ijaan hin mul'anne keessatti dhokatan wal irratti boolla itti naquudhaan ni miidhu.

Uma.3:15: “ *Sifī dubartii jidduutti, sanyii kee fi sanyii ishee gidduuttis diinummaa nan kaa'a, isheen mataa kee in dhiita, ati immoo kofoo ishee in dhiita .* ”

“Bofa” irratti yoo hojiirra oolu, himni kun dhugaa mudatee fi ilaalam mirkaneessa. Hojiirra oolmaan isaa sheyxanaa irratti caalaatti haxxeedha. Diinummaan gama isaa fi dhala namaa gidduu jiru mirkanaa'ee beekamtii argateera. “ *Sanyii dubartii mataa isaa caccabdu* ” kan Kiristoosii fi warra amanamoo filataman ta'a. Isheen isa balleessuuf ni dhumti, garuu sana dura, jinniwwan carraa bara baraa “ *kofoo* ” *dubartii* ” *madaa'u* ni qabaatu , Filatamaa Kiristoos ofii isaatii fakkeeffame, jalqaba, “ *kofoo* ” kanaan . Sababni isaas “ *kofoo* ” akkuma “ *dhagaan golee* ” dhagaa mana qulqullummaa hafuuraa Waaqayyo irratti ijaarame ta'e, hundee qaama namaati.

Uma.3:16: “ *Innis dubartii sanaan: Ani dhiphina mucaa kee nan dabala, ati immoo dhiphinaan ijoollee in deesse, fedhiin kee abbaa manaa keetiif in ta'a, inni garuu sirratti in bulcha .* ”

ulfa ishee keessatti rakkachuu ” qabdi ; isheen “ *dhukkubbiiidhaan ni deesse* ,” wanti hundi jecha jechaatti raawwatamee fi hubatame. Garuu asitti ammas hiikni raajii fakkichaa hubatamuu qaba. Yohaannis 16:21 fi Mul .

Uma.3:17: “ *Innis namichaan, Ati sagalee haadha manaa keetii waan abboomamteef, muka ani si ajaje irraas waan nyaatteef, irraa hin nyaatin! ! Sababa keetiin lafti ni abaaramti. Guyyoota jirenya kee guutuu soorata kee irraa kan argattu dadhabbiidha,* ”

Gara namaatti yoo deebinu Waaqayyo ibsa dhugaa haala isaa isa inni qaanii dhoksuf barbaade isaaf dhiheessa. Yakki isaa guutuu waan ta'eef Addaam isa oolchu isaa dura du'a isaa tuuta abaarsa kan namoota tokko tokko jirenya caalaa du'a akka filataniif kan dursu ta'u isas ni arga. Abaarsi lafaa waan fokkisaa waan ta'eef Addaam karaa ulfaataa ta'een ni barata.

Uma.3:18: “ *inni qoree fi qoree siif in hora, ati immoo marga maasii ni nyaatta .* ”

Misoomni salphaan Iddoo dhaabaa Eden badeera, lola addaan hin cinne marga quackgrass, “ *briers, thorns* ” fi marga biyyee lafaa keessatti baay'atu irratti godhamuun bakka bu'eera. Caalaatti abaarsi biyyee kun du'a dhala namaa waan ariifachiisuuf, “ *guddina* ” saayinsaawaa ta'een, namni bara dhuma keessatti summii keemikaalaa biyyee midhaan isaa keessa kaa'uudhaan, margaa fi raammoo ilbiisota dhabamsiisuuf of summii waan ta'eef. Nyaanni baay'ee fi salphaatti argamuu danda'u kana booda iddo biqiltuu inni irraa ari'amu akkasumas haadha manaa Waaqayyo isa jaallattuun alatti hin argamu.

Uma.3:19: “ *Dafqa fuula keetiin buddeena ni nyaatta; ati biyyoo waan taateef, gara biyyootti in deebita .* ”

Hireen ilma namaa irratti bu'u kun bifa Waaqayyo uumama isaa fi uumamuu isaa siritti mul'ise, “ *biyyee lafaa* ” irraa qajeelcha. Addaam duuti Waaqayyo kakaase maal akka of keessaa qabu baasii isaa fi baasii keenyaan barata. Mee namni du'e “ *biyyee* ” *malee homaa akka hin taanee* fi “ *biyyee* ” kanaan ala hafurri lubbuu qabu qaama du'aa kana keessaa ba'u akka hin hafne haa hubannu. Lal.9 fi caqasoonni biroo haala du'aa kana ni mirkaneessu.

Uma.3:20: “ *Addaam haadha manaa isaa Hewaan jedhee moggaase, haadha warra jiraatan hundumaa waan turteef .* ”

Asittis Addaam “ *dubartii* ” *irratti maqaa ishee* “ *Hewaan* ” ykn “Jirenya” jedhu kennuudhaan ol'aantummaa isaa mallatteeffeera; maqaa dhugaa bu'uraa seenaa dhala nmaa ta'ee sirrii ta'e. Hundi keenya sanyii fagoodha, Hewaan haadha manaa Addaam sossobamte kan abaarsi du'aa karaa isheetiin daddarbu irraa kan dhalannee fi hanga jalqaba birraa bara 2030tti ulfina Yesus Kiristoos deebi'utti ni jirra.

Uma.3:21: “ *YahWeH Waaqayyo Addaamiifi haadha manaa isaatiif uffata gogaa irraa tolche, isaanis uffise .* ”

Waaqayyo cubbuun hiriyottan gaa'elaa lafa irraa qaama pirojektii fayyisuu isaa kan amma bifa agarsiifame qabaatu akka ture hin dagatu. Cubbuu booda dhiifamni waaqaa maqaa Kiristoos loltoota Roomaatiin aarsaa ta'ee fannifamuun ni argama. Gocha kana keessatti, uumamni qulqulluun, cubbuu hundumaa irraa bilisa ta'e, cubbuu filatamoo amanamoo tokkicha isaaniif, bakka isaaniitti, araarsuuf du'uuf walii gala. Jalqabarraa kaasee bineensonni qulqulluun “ *gogaan* ” isaanii qullaa Addaamiifi Hewwaan akka haguuguuf Waaqayyo ajjeefamu turan. Gocha kana keessatti “ *haqa* ” ilmi nmaa yaade kan karoorri fayyina isaa karaa amantii itti lakkau bakka buusa . “ *Haqni* ” namni yaade soba gowwoomsaa qofa waan tureef bakka isaa Waaqayyo “ *uffata* ” fakkeenya “ *haqa isaa isa dhugaa* ”, “ *girdoo dhugaa isaa* ” kan fedhiidhaan aarsaa Kiristoosii fi kan lubbuu isaa warra amanamummaadhaan isa jaallataniif furuuf dhiheessu.

Uma.3:22: “ *YahWeH Waaqayyoakkana jedhe: Kunoo namni akka nama tokkoo ta'eera, gaarii fi hamaa beekuuf. Amma harka isaa diriirsee muka jirenyaa akka hin fudhanne, nyaatee bara baraan akka hin jiraanne haa dhowwnu .* ”

Mikaa'el keessatti Waaqayyo ergamoota isaa gaggaarii diraamaa reefuu lafa irratti raawwatame argaa jiranitti dubbateera. Innis, “ *Kunoo, namni gaarii fi hamaa beekuuf akka keenya ta'eera .* ” Guyyaa du'uu isaa dura, Yesus Kiristoos ibsa wal fakkaatu Yihudaa ilaachisee ni fayyadama, gantuu Yihudoota amantii qaban sana booda warra Roomaatti akka fannifamuuf isa dabarsee kennu ture, kun Yohaannis 6:70 irratti: “Yesus deebii isaaniif kenne : Was ana miti kan isin filadhe, warra kudha lamaan? Isin keessaa tokko immoo jinniidha! ”.” Caqasa kana keessatti “ *nuti* ” kan jedhu haala dubbii adda addaa irraa kan ka'e “ *isin* ” ta'a, garuu itti dhihaannaan Waaqayyoo tokko. Gaaleen “ *nu keessaa tokko* ” jedhu Seexana isa amma iyyuu ergamoota jalqaba uumama lafaa irratti uumaman hundumaa gidduutti mootummaa Waaqayyoo isa samii keessatti bilisaan argachuu fi sochii qabu agarsiisa.

“muka jireenyaa” akka hin nyaanne gochuun barbaachisaa ta’uunsaa, dhugaa Yesus dubbii isaa isa Phanxos Philaaxos isa bulchaa Roomaa ta’eef dubbate keessatti dhugaa ba’uuf dhufe isa barbaachisa ture. “Mukti jireenyaa” fakkii Kiristoos furtuu waan ta’eef nyaachuu jechuun barsiisa isaatiinis ta’e namummaa hafuuraa isaa hundaan of sooru, akka bakka bu’aa fi fayyisaa dhuunfaatti isa fudhachuu jechuudha. Haalli “muka jireenyaa” kana nyaachuudhaaf sababa ta’uu danda’u kana qofa ture. Humni jirenyaa muka keessa osoo hin taane isa mukti fakkeesee ture: Kiristoos. Kana malees, mukti kun jirenya bara baraa haala kan mijeesse yoo ta’u cubbuu jalqabaa booda jirenyi bara baraa kun hanga Waaqayyo isa dhuma Kiristoosii fi Mikaa’eliin deebi’utti bara baraan badeera. Kanaaf “mukti jirenyaa” fi mukkeen kaan akkasumas iddoon dhaabaa Waaqayyoo baduu danda’u.

Uma.3:23: “Waaqayyo immoo lafa inni irraa fudhatame akka misoomtuuf iddoon dhaabaa Eden keessaa isa ari’e.”

Uumaaf kan hafe hiriyonni gaa’elaa namootaa Addaam isa jalqabaa (jecha gosa namaa ibsu: diimaa = sanguine) irraa kan uumaman, ajajamuu diduu isaaniitiin akka hin malle of agarsiisan iddo biqiltuu ajaa’ibaa sana keessaa ari’uudha. Akkasumas iddo biqiltuu sanaan alatti jirenyi dhukkubsataa, qaama qaamaa fi sammuudhaan dadhabe keessatti, isaaf ni jalqaba. Lafa jabaa fi finciltuu taatetti deebi’uun dhala namaa ka’umsa “biyyee” isaa ni yaadachiisa.

Uma.3:24: “Akkasitti Addaamiin ari’e; karaa muka jirenyaa eeguuf immoo kiruubelota billaa boba’aa raasanii iddoon dhaabaa Eeden irraa gara bahaatti kaa’e.”

Kana booda Addaam miti kan iddo biqiltuu eegu malee ergamoota akka hin seenne kan dhorkudha. Iddoon biqiltuu kun dhuma irratti bishaan lolaa bara 1656 erga cubbuu Hewaan fi kan Addaam booda uumame dura xiqqoo ni bada.

Keeyyata kana keessatti bakka Iddoo dhaabaa Eeden jiru adda baasuuf ibsa faayidaa qabu qabna. Ergamoonni eegdota “gara baha iddoon dhaabaa” kan kaa’aman yoo ta’u kunis mataan isaa kanaaf gara dhihaatti bakka Addaamiifi Hewwaan soorama itti boqotan. Naannoo jalqaba boqonmaa kanaa irratti dhiyaate jedhamee yaadamu ibsa kanaan kan walsimudha: Addaamiifi Hewaan gara lafa kibba gaara Araaratti duubatti deebi’u fi iddoon biqiltuu dhorkame naannoo “bishaan baay’ee” Turkii naannoo haroo Vaan, ta’etti argama gara dhihaatti ejjennoo isaanii irraa.

Seera Uumamaa 4

Du'aan gargar bahuu

Boqonnaan 4 kun, Waaqayyo Seexanaa fi jinniwwan isaa fincilitoataaf laaboraatoorii agarsiisaa hamma hammeenya isaanii mul’isu dhiyeessuun maaliif akka barbaachise caalaatti hubachuuf nu dandeessisa.

Samii irratti, uumamtoonni samii humna wal ajjeesuu waan hin qabneef, jal'inni daangaa qaba ture; sababiin isaas hundi isaanii yeroodhaaf kan hin duune turan. Kanaaf haalli kun, Waaqayyo hammeenyaa fi gara jabummaa ol'aanaa diinonni isaa danda'an akka mul'isu hin heyyamne. Kanaaf lafti du'a bifaa gara jabeessa sammuun uumama akka Seexanaa tilmaamu danda'uun hayyamuuf kaayyeffatee uumamte.

Boqonnaan 4 kun hiika fakkeenyaa lakkoofsa 4 kanaa kan addunyaa maraa ta'e jalatti kan kaa'ame, kanaaf haala du'a jalqabaa dhala namaa lafa irraa ni kaasa; duuti uumama Waaqayyo uume hundumaa keessaa amala addaa fi adda ta'e addunyaa maraa ta'uun isaati. Cubbuu Addaamiifi Hewaan booda jireenyi lafaa " *addunyaa fi ergamootaaf daawwanna* " ture akkuma 1Qor.4:9 irratti dubbatame, dhugaa ba'aa hafuuraa fi amanamaa Phaawuloos, Saa'ol duraanii kan Taarsoos ari'ataa isa jalqabaa kan ajajame waldaa Kiristoos.

Uma.4:1: " *Addaam haadha manaa isaa Hewan ni beeka ture* ; isheen ulfooftee Qaayin deessee akkas jette: *Gargaarsa YaHWéH tiin nama uumeera* .

Keeyyata kana keessatti Waaqayyo hiika inni gocha " *beekuu* " jedhuuf kenuu nuuf kan ibsu yoo ta'u qabxiin kun immoo akkuma Yohaannis 17:3 irratti barreeffameetti amantiidhaan qajeelaa ta'uun keessatti baay'ee barbaachisaa dha: " Amma jirenyi bara baraa isaan *si beekuu isaaniiti* , *Waaqa dhugaa tokkicha, akkasumas isa ati ergite Yesus Kiristoos* . Waaqayyoon beekuu jechuun isa wajjin hariiroo jaalalaa, haala kana keessatti kan hafuuraa, haala Addaamiifi Hewan keessatti garuu kan foonii irratti bobba'uu jechuudha. Ammas fakkeenyaa hiriyottan gaa'elaa jalqabaa kana hordofuun, jaalala foonii kana irraa "mucaan" dhalate; tole "mucaan" tokkos hariiroo jaalalaa hafuuraa Waaqayyoo wajjin qabnu keessatti deebi'ee dhalachuun qaba. Dhalachuun haaraan kun " *beekumsa* " *Waaqayyoo* isa dhugaa irraa kan ka'e Mul.12:2-5 irratti mul'ateera: " *Ulfa turt, da'umsaa fi dhiphina da'umsaatiin iyyite. ... Ilma deesse, innis ulee sibiilaatiin saboota hundumaa bulchuu qaba. Mucaan ishee immoo gara Waaqayyoo fi gara teessoo isaatti ol fudhatame* ." Mucaan waaqayyoon dhalate amala Abbaa isaa horsiisuu qaba garuu kun ilma jalqabaa namoota irraa dhalate hin turre.

Maqaan Qaayin jedhu argachuun jechuudha. Maqaan kun hiree foonii fi lafaa isaaf tilmaama, faallaa nama hafuuraa obboleessi isaa quxisuun Abeel ta'u.

Jalqaba seenaa dhala namaa kana irratti haati deessee uumamuun jirenya haaraa kanaa bu'aa dinqii uumaa guddaa Waaqayyo YaHWéH raawwate ta'uun isaa waan beektuuf dhala kana waliin Waaqayyoon walitti hidhu ta'uun isaa haa hubannu. Bara dhumaa keenyatti kun kana booda hin ta'u ykn baay'ee hin mul'atu.

Uma.4:2: " *Ammas obboleessa isaa Abeel deesse. Abeel tiksee, Qaayin immoo qottoo ture* ."

Abeel jechuun afuura jechuudha. Qaayin caalaa mucaan Abeel akka waraabbi Addaam, isa jalqabaa hafuura sombaa Waaqayyo biraa fudhateetti dhiyaateera. Dhugaa dubbachuuf, du'a isaatiin, obboleessa isaatiin ajjeefamee, faktii Yesus Kiristoos, Ilma Waaqayyoo isa dhugaa, fayyisaa warra filatamoo dhiiga isaatiin furuu bakka bu'a.

Ogummaan obbolaa lamaan kun uumama isaanii faallaa ta'e mirkaneessa. Akkuma Kiristoos, "Abeel tiksee ture" akkasumasakkuma nama lafa irraa qabeenya jaallatu kan hin amanne, "Qaayin qottoo ture". Ijoolleen jalqabaa seenaa dhala namaa kun hiree Waaqayyo raajii dubbate ni labsu. Akkasumas pirojekti qusannaa isaa irratti bal'inaan kenuudhaaf dhufu.

Uma.4:3: "Yeroo muraasa booda, Qaayin firii lafaa YaHWéHf aarsaa dhiheesse; »

Qaayin Waaqayyo akka jiru waan beekuuf, isa kabajuu akka barbaadu itti argisiisuuf, "aarsaa firii lafaa" jechuunis wantoota sochiin isaa fide isa godha. Gahee kana keessattis fakkii namoota amantii Yihudootaa, Kiristaana ykn Musliimaa baay'ee ta'anii fi hojii gaarii isaanii kan calaqqisiisan Waaqayyo maal akka jaallatuu fi isaan irraa eegu beekuu fi hubachuuf osoo hin yaadda'iin fudhata. Kennaawwan hiika kan qaban yoo nama isa fudhatu biratti dinqisiifamee qofa.

Uma.4:4: "Abeel immoo hoolota isaa fi furdaa isaanii keessaa angafa ishee tokko godhe. YaHWéH Abeeliifi aarsaa isaa akka gaariitti ilaale; »

angafa hoolota isaa fi cooma isaanii irraa" Waaqayyoof aarsaa dhiheessa . Kun Waaqayyoon kan gammachiisu aarsaa "angafa" kanaa keessatti fakkii aarsaa mataa isaa Yesus Kiristoosiin isa eegamee fi raajii dubbatame waan argufi . Mul.1:5 keessatti akkas dubbifna: "... Yesus Kiristoos irraas, dhugaa ba'aa amanamaa, angafa warra du'anii , fi bulchaa mootota lafaa! Isa nu jaallatu, isa dhiiga isaatiin cubbuu keenya jalaa nu baaseef, ...". Waaqayyo pirojekti fayyisuu isaa dhiyeessii Abeel keessatti argee kan isa gammachiisu qofa argachuu danda'a.

Uma.4:5: "garuu Qaayini fi aarsaa isaa hin ilaalle. Qaayin baay'ee aaree, fuulli isaas ni kufe. »

Dhiyeessii Abeel wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu, Waaqayyo dhiyeessii Qaayin isaakkuma loojikii ta'een abdii kutachuu fi gadda qofa ta'uu danda'u kanaaf fedhii xinnoo akka kenuu loojikii dha. "Fuulli isaa gadi bu'eera ", garuu aariin sun akka "baay'ee aaruutti" akka isa geessu haa hubannu, kunis waanuma jiru miti sababiin isaas deebiin kun firii of tuulummaa abdii kutanna waan ta'eef. Aarii fi of tuuluun yeroo dhiyootti firii hamaa ta'e ni argamsiisa: ajjeechaa obboleessa isaa Abeel, dhimma hinaaffaa isaati.

Uma.4:6: "YaHWéH immoo Qaayiniinakkana jedhe: Maaliif aarta, fuulli kee immoo maaliif gad bu'e? »

Sababni inni dhiyeessii Abeel filate Waaqayyo qofatu beeka. Qaayin deebii Waaqayyo kenne haqa qabeessa akka hin taane qofa argachuu danda'a, garuu aaruu mannaa, sababa filannoo haqa qabeessa hin taane fakkaatu kanaaf sababa akka hubatu Waaqayyoon kadhachuu qaba. Waaqayyo maalummaa Qaayin isa utuu hin beekin ga'ee hojjetaa hamaa isaaf taphate Mat.24:48-49: "Inni garbicha hamaa yoo ta'e garuu, inni of keessaan: Gooftaan koo dhufuuf harkifata, yoo hiriyyoota isaa reebuu jalqaba , yoo machaa'oota waliin nyaatee dhuge,... ". Waaqayyo gaaffii deebii isaa guutummaatti beeku isa gaafate, ammas garuu, kana gochuudhaan Qaayin sababa gidiraa isaa akka isaaf quoduuuf carraa kenna. Gaaffiwwan kun Qaayiniin deebii malee waan hafaniif, Waaqayyo hammeenya isa qabatu irraa isa akeekkachiisa.

Uma.4:7: “ *Dhugumatti, yoo waan gaarii hojettan fuula kee ol in kaaftha, yoo hamaa hojettan immoo cubbuun balbala dura in ciisee, hawwiin isaas siif ta'a, ati garuu isa irratti ol aantummaa qabda .* »

gaarii fi hamaa beekuu ” qabaachuudhaan nyaatanii sadarkaa seexanaa erga fudhatanii booda , Qaayin obboleessa isaa Abeel akka ajjeesuuf dhiibee deebi'ee mul'ata. Filannoon lamaan, “ *gaarii fi hamaa* ,” isa dura jiru; “ *warri gaariin* ” ofii isaatii gadhiisee filannoo Waaqayyoo osoo hin hubatin illee akka fudhatu isa taasisa. Garuu filannoo “ *hamaa* ” Waaqayyo irratti cubbuu akka isa godhu, abboommii isaa isa ja'affaa: “ *Ajjeechaa hin raawwatin* ” jedhu akka darbu gochuudhaan; akkasumas lakki, “ *hin ajjeesin* ”akkuma hiikoonni dhiyeessan. Abboommiin Waaqayyoo yakka kan balaaleffatu malee yakkamtoota yakkamtoota ajjeesuu miti kan inni ajajuudhaan seera qabeessa taasisee fi haala kana keessatti dhufatiin Iyyasuus Kiristoos murtii haqaa Waaqayyoo kana keessatti homaa hin jijiirre.

Waaqayyo bifaa akka waan dubartii dubbatuutti “ *cubbuu* ” itti kaasu hubadhu, akka inni Hewaaniin Uma.3:16 irratti dubbatee turetti: “ *fedhiinkee gara abbaa manaa keetii in ta'a, inni garuu si irratti in bulcha* ”. Waaqayyoof qorumsi “ *cubbuu* ” kan dubartii abbaa manaa ishee sossobuu barbaadduu wajjin wal fakkaata waan ta'eef inni isheen ykn isa biratti “ *ol'aantummaa* ” akka ta'u of *hayyamuu hin qabu*. *Haala kanaan Waaqayyo namni* “ *cubbuu* ” dubartiin bakka bu'uun akka hin sossobamne ajaja kenneera .

Uma.4:8: “ *Haa ta'u malee, Qaayin obboleessa isaa Abeeliin dubbate; garuu utuu isaan dirree keessa jiranii, Qaayin obboleessa isaa Abeel irratti kufee ajjeese.* »

Akekkachiisni Waaqayyoo kun kan kenuu ta'us, uumamni Qaayin firii isaa ni argamsiisa. Qaayin inni jalqabarraa kaasee hafuura isaa keessatti nama ajjeese akkuma abbaa hafuuraa isaa seexanni “ *obboleessa isaa Abeel irratti of durbatee ajjeese* .” Muuxannoon kun hiree dhala namaa obboleessi obboleessa akka ajjeesu raajii dubbata, yeroo baay'ee hinaaffaa addunyaa ykn amantii irraa kan ka'e hanga dhuma addunyaatti.

Uma.4:9: “ *Waaqayyo Qaayiniinakkana jedhe: Obboleessi kee Abeel eessa jira? Innisakkana jedhee deebiseef: Hin beeku; ani eegduu obboleessa kooti?* »

Akkuma Addaam isa jalaa dhokatee tureen “ *Eessa jirta?* ”, Waaqayyo Qaayiniin “ *Obboleessi kee Abeel eessa jira?* », yeroo hunda carraa badii isaa akka himatu kenuuf. Garuu gowwummaadhaan, Waaqayyo akka isa ajjeese beekuu isaa bira darbuu waan hin dandeenyeef, gara jabinaan “ *Hin beeku* ” jedhee deebisa, of tuulummaa nama hin amansiiyneen immoo dabaree isatiin Waaqayyoona gaaffii tokko gaafate: “ *ani eegduu obboleessa kootii?* »

Uma.4:10: “ *Waaqayyo immoo, “Maal goote? Sagaleen dhiiga obboleessa keetii lafa irraa gara natti iyye* ”

Waaqayyo deebii isaa isaaaf kenna kana jechuun: ati nama isa ajjeese waan taateef eegduu isaa miti. Waaqayyo waan inni hojjete sirriitti waan beekuuuf suuraan isaaaf dhiheessa: “ *sagaleen dhiiga obboleessa keetii lafa irraa gara natti iyya* ”. Foormulaan fakkii dhiiga dhangala'eef sagalee gara Waaqayyootti iyuu kenuu kun Apo.6 keessatti “ *chaappaa 5ffaa* ”, iyya wareegamtoota ari'atama

phaaphaasi Roomaatiin amantii Kaatolikii irratti raawwatameen ajjeefamanii: Apo. 6 :9-10: “ *Chaappaa shanaffaa yommuu banu, lubbuu namoota sababa dubbii Waaqayyoo fi dhugaa ba’umsa isaaniitiin ajjeefamanii iddo aarsaa jalatti arge. Sagalee guddaadhaan iyyan ,akkana jedhanii iyyan: Yaa Gooftaa qulquulluu fi dhugaa, warra lafa irra jiraatan irratti murtii kennuu, fi dhiiga keenya haaloo ba’uu irratti hanga yoomiitti harkifta?* ”. Haala kanaan dhiigni haqa malee dhangala’e yakkamaa irratti haaloo ba’uu gaafata. Haaloo ba’in seera qabeessa ta’e kun ni dhufa garuu waan Waaqayyo ofi isaatiif qofa kaa’eedha. Kes.32:35 irratti akkas jedhee labsa: “ *Haaloo bahuu fi adabbiin kan koo ti, miilli isaanii yommuu gafatu! Guyyaan badiisa isaanii dhihaateera, wanti isaan eeggatus hin turu .* ” Isa.61:2 keessatti, “ *bara ayyaanaa* ” waliin , “ *guyyaan haaloo ba’uu* ” sagantaa masihiicha Iyyasuus Kiristoos keessa jiira: “... na ergeera...bara ayyaanaa kan YaHWéH , *fi guyyaa Waaqayyo keenya irraa haaloo ba’uu ; warra rakkatan hunda jajjabeessuuf ; ...* ”. “ *Maxxansi* ” “ *bara ayyaana* ” kanaa “ *guyyaa haaloo ba’uu* ” irraa waggaa 2000 adda ba’uu akka qabu enyullee hubachuu hin danda’u ture .

Haala kanaan warri du’an yaadannoo Waaqayyoo isa yaadannoo isaa daangaa hin qabne qofa keessatti iyuu danda’u.

Yakki Qaayin raawwate adabbiin haqa qabeessa ta’uu qaba.

Uma.4:11: “ *Amma lafti dhiiga obboleessa keetii harka kee keessaa fudhachuuf afaan ishee bantee in abaaramta .* »

Qaayin lafa irraa ni abaarama malee hin ajjeefamu. Gara laafina waaqummaa kana mirkaneessuuf yakki jalqabaa kun kanaan dura raawwatame akka hin qabne amanuu qabna. Qaayin ajjeesun maal jechuu akka ta’e kan hin beekne si’a ta’u, aarii sababeeffanna hunda jaamsee gara gara jabummaa lubbuu namaa galaafatutti isa geesseera. Amma obboleessi isaa erga du’ee booda dhalli namaa duuti maal akka ta’e hin beekne jechuu hin danda’u. Seerri Waaqayyo Bau.21:12 irratti hundeesse sana booda hojiirra oola: “ *Namni nama rukutu du’aan in adabama .* ”

Keeyyatni kun ibsa kanas dhiheessa: “ *lafti dhiiga obboleessa keetii harka kee irraa fudhachuuf afaan ishee bante .* ” Waaqayyo afaan dhiiga ishee irratti dhangala’e xuuxu kennudhaan lafa nama godha. Ergasii afaan kun isheetti dubbatee gocha du’aa ishee xureesse ishee yaadachiisa. Fakkiin kun Kes.26:10 keessatti ni fudhatama: “ *Lafti afaan ishee bantee Qoraa wajjin isaan liqimsite, warri walitti qabaman yommuu du’an, ibiddis namoota dhibba lamaa fi shantama sana in balleesse, isaanis namoota akekkachiisaa tajaajilan .* ” Sana booda Mul.12:16 irratti ni ta’a: “ *Laftis dubartii sana gargaartee lafti afaan ishee bantee laga jawween afaan isaa keessaa baase liqimsite .* ” “ *Lagni* ” kun liigota mootii Kaatolikii Faransaay kan gareen waraanaa “jawwee” addatti uumame Pirootestaantoota amanamoo ari’atanii gaarreen biyyattii keessa isaan ari’an kan argisiisudha. Keeyyatni kun hiika lama qaba: diddaa hidhannoo Pirootestaantii, achiis Warraaqsa Faransaay dhiigaan guutame. Haala lamaan keessatti ibsi “ *lafti afaan ishee bante* ” jedhu dhiiga namoota baay’ee akka simatutti agarsiisa.

Uma.4:12: “ *Lafti yommuu misoomtan kana booda qabeenya isaa isiniif hin kennu. Dachee irra naanna’aa fi naanna’aa ni taata.* »

Adabbiin Qaayin lafa inni jalqaba dhiiga namaa irratti dhangalaasuun xureesse qofa irratti daangeffama; kan nama jalqaba bifa Waaqayyootiin uumame. Cubbuun erga ta'ee, amala isaa Waaqayyo irraa qabata malee kana booda qulqullummaa isaa isa guutuu hin qabu. Sochiin namaa irra caalaa lafa hojjechuun nyaata oomishuu kan of keessaa qabu ture. Kanaaf Qaayin karaa biraa itti sooramu barbaaduu qaba.

Uma.4:13: “ *Qaayin YaHWéHakkana jedhe: Adabbiin koo baay'ee guddaadha .*”

Kana jechuun: haalawan kanneen keessatti of ajjeesun naaf wayya.

Uma.4:14: “ *Kunoo, ati har'a lafa kanarraa na gatta; Fuula kee jalaa nan dhokadha, dachee irra naanna'aa fi naanna'aa ta'a, namni na argate immoo na ajjeesa .*”

Kunoo amma baay'ee haasa'aa waan ta'eef haala isaa akka murtii du'aatti gabaabsee ibsa.

Uma.4:15: “ *Waaqayyoakkana jedhe: Namni Qaayin yoo ajjeese Qaayin si'a torba haaloo ba'a. Yaahiwween Qaayin akka isa argate akka isa hin ajjeesneef mallattoo kaa'e .*”

Sababoota duraan mul'ataniif lubbuu Qaayin quachuuuf murteessee, Waaqayyo du'a isaa akka kaffalamu itti hime, " *haaloo ba'e* ", " *si'a torba* ". Sana booda " *mallattoo* " isa eegu kaasa . Hanga kanaatti Waaqayyo gatii fakkeenyaa lakkoofsa " *torba* " kan Sanbataa fi qulqullaa'uu boqonnaa kan agarsiisu yoo ta'u, kunis dhuma torbanitti raajiidhaan kan dubbatame, pirojektii fayyina isaa kan waggaan kuma torbaffaa keessatti guutummaatti raawwatamuu isaa kan argatu raajii dubbata. Sanbanni mallattoo kan Waaqayyoo uumaa ta'uu ta'a His.20:14-20 keessatti. His.9 keessatti immoo sa'atii adabbii waaqaatti akka hin ajjeefamneef " *mallatoon* " warra kan Waaqayyoo ta'an irratti kaa'ameera. Dhumarratti, seera bu'uuraa **addaan ba'uu eegumsa qabu** kana mirkaneessuuf , Mul.7 keessatti, " *mallattoo* ", " *chaappaa Waaqayyoo isa jiraataa* ", " *morma chaappaa* " tajaajiltoota Waaqayyoo dhufa , " *chaappaa fi mallatoon* " kunis Sanbata isaa guyyaa torbaffaa.

Uma.4:16: “ *Kana booda Qaayinfuula YaHWéHirraa bahee biyya Nod, baha Eden keessa jiraate .*”

Addaamiifi Hewaan iddoor dhaabaa Waaqayyoo keessaa erga ari'amanii booda kan ofirraa ba'an duruu gara baha Eden ture. Lafti kun asitti maqaa Nod jedhu argatti hiikni isas: gidiraa. Jireenyi Qaayin akkasitti gidiraa sammuu fi qaamaatiin kan mallatteeffamu ta'a sababiin isas fuula Waaqayyoo irraa fagootti ganamuun isaa garaa jabaa Qaayin isa lakkoofsa 13 irratti isa sodaatee ture keessattilee aarsaa waan dhiisuuf: "Ani fuula kee irraa fagootti nan dhokadha. " *fuula* ".

Uma.4:17: “ *Qaayin haadha manaa isaa ni beeka ture; isheen Henok ulfooftee deesse. Achiis magaalaa ijaaree, magaalattiis maqaa ilma isaa Heenook moggaase .*”

Qaayin abbaa ummata magaalaa maqaa ilma isaa isa jalqabaa itti kenne ta'a: Henok hiikni isas: jalqabsiisuu, barsiisuu, sochii qaamaa gochuu, fi waan tokkotti fayyadamuu jalqabuu. Maqaan kun waan gochimoonni kun bakka bu'an hunda kan gabaabsu yoo ta'u, Qaayinii fi sanyiwwan isaa gosa hawaasa

Waaqayyoo hin qabne kan hanga dhuma addunyaatti itti fufu waan eebbisaniif sirrii dha.

Uma.4:18: “ *Henok Iraad, Iraad Mehuya’el, Mehuya’el Meetushaa’el, Metushaa’el immoo Lameek dhalche .* »

Hidda dhalootaa gabaabaan kun itti yaadee nama maqaan isaa Lameq jedhamu irratti kan dhaabbatu yoo ta’u, hiikni isaa sirriin kan hin beekamne ta’us jechi hundee kana irraa dhufe qajeelfama akka maqaa Henok, akkasumas yaada humnaa ilaallata.

Uma.4:19: “ *Lameek haadhotii manaa lama fuudhe: tokko Adaa, maqaan inni kaan immoo Ziilaa .* »

Lameq kana keessatti mallattoo jalqabaa Waaqayyoo wajjin addaan ba’uu arganna akka kanaan “ *namni abbaa fi haadha isaa dhiisee haadha manaa isaatti maxxanuu, lamaan isaaniis foon tokko in ta’u* ” (Uma.2:24 ilaali). Lameq keessatti garuu namichi dubartoota lamatti maxxanee sadan isaanii foon tokko ta’u. Waaqayyo irraa adda bahuun guutummaatti akka ta’e ifaadha.

Uma.4:20: “ *Adaan Yaabaal in deesse, inni abbaa warra dinkaana keessa jiraataniifi hoolota bira jiraataniif .* ”

Jabalakkuma ummatooni Arabaa tokko tokko har’as ta’an, tiksitoota godaantootaa ti.

Uma.4:21: “ *Maqaan obboleessa isaa Yubaal jedhama, abbaa warra sibiila fi ujummo dhageessisan hundumaa ture .* »

Jubal har’as aadaan, beekumsi fi artistiin bu’uura hawaasa keenya ammayyaa ta’e keessatti qaroomina Waaqayyoon hin jirre keessatti bakka guddaa qaban hunda keessaa abbaa muuziqeessitoota ture.

Uma.4:22: “ *Ziilaan gama isheetiin Tuubal Qaayin isa meeshaalee sibiila diimaa fi sibiilaan hojjetaman hundumaa tolche deesse. Obboleettiin Tubal Qaayin Naama jedhamti .* »

Keeyyatni kun barsiisa ofiisaa hayyoota seenaa bara Sibiilaan dura bara Biroonzi jedhanii fudhatan kan faallessudha. Dhugaa dubbachuuf akka Waaqayyo jedhutti namoonni jalqabaa sibiilli bocuu beeku, tarii immoo Addaam ofii isaati kaasee waan ta’ef barreeffamichi waa’ee Tubal Qaayin abbaa warra sibiila tolchanii akka ta’e waan hin dubbanneef. Garuu qaroominni namoota jalqabaa irraa kaasee akka jiru akka hubannuuf ibsi bal’aan mul’ate kun nuuf kennname. Aadaan isaanii waaqa hin qabne kan keenya har’aa irraa gadi hin turre.

Uma.4:23: “ *Lameek haadhotii manaa isaatiin: Adaa fi Ziilaa, sagalee koo dhaggeeffadhaa! Dubatoonni Lameq dubbi koo dhaga’aa! Madaa kootiif nama, madaa kootiif immoo dargaggeessa ajjeese .* »

Lameek haadhotii manaa isaa lamaan nama ajjeesuu isaatiin of jaja, kunis firdii Waaqayyoo keessatti isa miidha. Garuu of tuulummaa fi qoosaadhaan dargaggeessa tokkos akka ajjeese, kunis murtii Waaqayyoo keessatti dhimmi isaa akka hammeessuu fi “ajjesaa” dhugaa fi irra deddeebi’ee yakkamaa akka ta’u isa taasisa jedhee itti dabaleera.

Uma.4:24: “ *Qaayin si’a torba, Lameek immoo si’a torbaatamii torba haaloo in ba’aa .* »

Sana booda gara laafina Waaqayyo Qaayintti agarsiisetti ni qoosa. Erga nama ajjeesee booda du'a Qaayin "si'a torba" haaloo ba'uu waan qabuuf, erga

nama tokkoo fi dargaggeessa tokko ajjeesee booda, Lameek Waaqayyoon "yeroo torbaatamii torba" haaloo ba'a. Yaada jibbisiisoo akkasii tilmaamuun hin danda'amu. Waaqayyo immoo bakka bu'oonti isaa jalqabaa dhaloota lammaffaa, kan Qaayin hanga torbaffaatti, kan Lameek, sadarkaa Waaqayyoon sodaachuu dhabuu sadarkaa olaanaa irra akka ga'an dhala namaaf mul'isuu barbaade. Kunis bu'aa isa irraa adda ba'u agarsiisuu isaati.

Uma.4:25: “ *Addaam haadha manaa isaa ni beeka ture; ilma deessee, maqaa Isaas Seet jettee moggaafte, sababiin Isaas, Waaqayyo bakka Abeel isa Qaayin isa ajjeese sanyii biraan naaf kenneera .* ”

Maqaan Seet afaan Ibrootaatiin “keet” jedhamee waamamu, bu'uura qaama namaa kan argisiisudha. Tokko tokko “walqixa yookaan deebisuu” jedhanii hiiku garuu ani hima kanaaf sababa Ibrootaatiin argachuu hin dandeeny. Kanaaf “bu'uura qaamaa” qabadheera sababiin Isaas Seetiin hundee ykn bu'uura bu'uura hidda amanamaa kan Uma.6 ibsa “ *ilmaan Waaqayyo* ” jedhuun moggaasu ta'a, “dubartoota” sanyii finciltotta hidda dhaloottaa kan Qaayin kan isaan gowwomsan, mormii keessatti, maqaa “ *ijoollee durbaa namootaa* ” jedhu.

“ *sanyii* ” haaraa facaasee kaasa , sanyii torbaffaa, Henok kan bira, akka fakkeenyatti Uma.5:21 hanga 24. Inni lubbuun samii seenuu mirga argateera, osuu du'a keessa hin darbiin, booda Jirenya lafaa waggaa 365 Waaqayyo uumaatiif amanamummaadhaan jiraate. Henok kun maqaa isaa akka gaariitti kan baate “*barnoonni* ” isaa kan maqaa isaatiin moggaafame, ilma Lameq, ilma hidda Qaayin irraa adda ta'ee ulfina Waaqayyoof waan ta'eef. Lameen immoo, Lameq inni fincila fi Henok inni qajeelaan sanyii “*torbaffaa* ” hidda dhaloottaa isaanii turan.

Uma.4:26: “ *Seetiin ilma tokko qaba ture, maqaa Isaas Heenoosh jedhee moggaase. Yeroo kana ture namoonni maqaa YaHWéH jedhanii waamuu kan jalqaban .* »

Henoos jechuun: nama, nama du'u, nama jal'aa jechuudha. Maqaan kun yeroo namoonni maqaa YaHWéH waamuu jalqaban waliin walqabatee jira. Wanti Waaqayyo wantoota kana lamaan walqabiisuudhaan nutti himuu barbaadu namni hidda dhaloottaa amanamaa ta'e hammeenyaa uumama isaa kan kana malees kan du'aa ta'e beekuu isaati. Dammaqjinsi kun immoo Uumaa isaa akka isa kabajuu fi amanamummaadhaan waaqeffannaa isa gammachiisu akka isaaf kenuu isa taasise.

Seera Uumamaa 5

Qulqulleessuun adda bahuu

Boqonnaa 5 kana keessatti Waaqayyo hidda dhaloottaa isaaf amanamoo ta'anii hafan walitti fide. Sababa lakkofsa kanaa kan yeroo Addaamiifi Nohi beekamaa gidduu jiru kan uwuisu hubachuuf kan nu dandeessisan caqasoota jalqabaa qofa bal'inaan qo'annoo isiniif dhiheessa.

Uma.5:1: “ *Kun macaafa sanyii Addaam ti. Waaqayyo nama yommuu uumu bifa Waaqayyootti isa uume .* ”

Keeyyatni kun tarree maqaa dhiirota caqasamaniif ulaagaa kaa'a. Wanti hundinuu yaadachiisa kana irratti hundaa'a: “ *Waaqayyo nama yommuu uumu, bifa Waaqayyootiin isa uume .* ” Kanaaf namni tarree kana seenuuf “ *bifa Waaqayyoo* ” isaa eeguu akka qabu hubachuu qabna. Kanaaf, maqaawwan akka Qaayin barbaachisoo ta'an maaliif tarree kana keessa akka hin galle hubachuu dandeeny. Sababni isaas gaaffii walfakkeenya qaamaa osoo hin taane kan walfakkeenya amala waan ta'eef, boqonnaan 4 immoo amma kan Qaayinii fi sanyii isaa nutti agarsiiseera.

Uma.5:2: “ *Dhiiraa fi dubartii uume, isaan eebbise, yeroo uumamanis maqaa dhiiraatiin isaan waame .* ”

Asittis Waaqayyo dhiiraa fi dubartii irratti eebbisuu isaa yaadachiisuun maqaaleen caqafaman Waaqayyoon eebbifamaniiru jechuudha. Uumama isaanii Waaqayyoon cimsuun isaa barbaachisummaa inni akka uumaa Waaqayyo adda baasu, tajaajiltoota isaa qulqulleessu, mallattoo sanbaatiin, kanneen hafan torban isaanii hundumaa irraa guyyaa torbaffaa keessatti kabajaman ta'ee beekamtii akka argatan kan mul'isudha. Qulqullummaa Sanbataa fi fakkeenya amala isaatiin eeba Waaqayyoo eeguun, namni tokko " *nama* " jedhamee waamamu malu ta'ee akka turuuf haal-duree Waaqayyo barbaadudha. Fuduraalee kanaan alatti, ilmi namaa akka murtii isaatti gosoota biroo caalaa "bineensa" guddatee fi barate ta'a.

Uma.5:3: “ *Addaam umriin isaa wagcaa dhibbaa fi soddoma yoo ta'u, akka fakkii isaatti ilma fakkaattu dhalche, maqaa isaas Seet jedhee moggaase .* ”

Mul'ataan Addaamiifi Seet giddutti maqaan lama dhabameera: kan Qaayin (kan hidda dhaloota amanamaa hin taane) fi Abeel (kan sanyii malee du'e). Ulaagaa filannoo eebbfamamaa akkasitti agarsiifama. Maqaawwan biroo caqafaman hundaafis kanuma.

Uma.5:4: “ *Barri Addaam Seet erga dhalatee booda wagcaa dhibba saddeet ture; ilmaan dhiiraa fi dubaraa ni dhalche .* ”

Wanti hubachuu qabnu Addaam " *ilmaan dhiiraa fi ijoolle durbaa dhale* ", *osoo " Seet "* hin dhalatin fi sana booda, garuu kunniin amantii abbaa ykn kan "Seet" hin mul'isne. Isaanis "namoota bineensotaa" warra Waaqayyo jiraataaf amanamoo fi kabaja hin qabnetti makaman. Akkasitti, warra isa irraa dhalatan hunda keessaa, erga Abeel du'ee booda, " *Seet* " amantii isaa fi amanamummaa Waaqa YaHWéH isa abbaa isaa isa lafaa uumee fi uumeef adda of baase isa jalqabaati. Isa booda warri kaanis, maqaan isaanii hin ibsamne, fakkeenya isaa hordofuu danda'u, garuu tarreen Waaqayyo filate walduraa duubaan namoota amanamoo jalqabaa tokkoon tokkoon sanyii dhiyaatan irratti waan ijaarameef maqaan isaanii hin ibsamne. Ibsi kun, Addaamiif yeroo ilmi isaa "Seet" dhalate, umriin duraanuu olka'aa ta'e, "wagcaa 130" akka hubatamu taasisa. Akkasumas qajeelfamni kun tokkoon tokkoon filatamoo tarree dheeraa Nohi irratti dhaabbatu keessatti caqafamaniif ni hojjeta, sababiin isaas ilmaan isaa sadan: Seem, Kaamiifi Yaafet hin filataman, fakkaachuu hafuuraa isaatiin miti.

Uma.5:5: “ *Barri Addaam jiraate hundi wagcaa dhibba sagal fi soddoma ture; achiis ni du'e .* ”

Kallattiin gara isa torbaffaa isa filatamaa maqaan isaa Henok jedhamutti nan deema; Henok kan amala isaa Henok ilma Qaayin irraa faallaa ta'e.

Uma.5:21: “ *Henok umriin isaa waggaa jaatamii shan utuu jiruu, Matuseelaa in dhalche .*”

Uma.5:22: “ *Henok Matuusaal erga dhalatee waggaa dhibba sadii Waaqayyoo wajjin in deddeebi'e; ilmaan dhiiraa fi dubaraa ni dhalche .*”

Uma.5:23: “ *Barri Henok hundi waggaa dhibba sadii fi jaatamii shan ture .*”

Uma.5:24: “ *Henok Waaqayyoo wajjin in deddeebi'e; sana booda Waaqayyo waan isa fudhateef kana booda hin turre .*”

Dhimma Henok irraa ibsa addaa kanaan Waaqayyo kan nuuf mul'isu: warri bishaan lolaa duraas “Eeliyaas” isaanii du'a keessa osoo hin darbiin gara samiitti akka geeffamu godhaniiru. Dhugumatti, foormulaan caqasa kanaa kanneen biroo hundumaa irraa kan adda ta'e isaanis akka jirenya Addaamitti xumuraman, jechoota “ *sana booda ni du'e* ” jedhu qaba.

Itti aansee Metushelah, nama Lafa kanarra yeroo dheeraa jiraate, waggaa 969; achiis Lameek kan biraan kan sarara kanaa Waaqayyoon eebbifame.

Uma.5:28: “ *Lameek umriin isaa waggaa dhibba tokkoo fi saddeettamii lamaa ilma dhalche .*”

Uma.5:29: “ Innis maqaa isaa Nohi jedhee moggaase: Inni kun *biyya YaHWéH abaarame kana irraa dhufee dadhabina keenyaa fi hojii harka keenyaaf nu jajjabeessa .*”

Hiika keeyyata kanaa hubachuuf maqaan Nohi jedhu hiikni isaa: boqonnaa akka ta'e beekuu qabda. Lameek dubbiin isaa hammam akka dhugoomu tilmaamuun isaa hin oolu, sababiin isaas “ *lafa abaaramaa* ” kofa “ *dadhabpii keenyaa fi hojii harka keenyaa isa dhukkubsataa* ” qofa irraa arge jedhe. Garuu bara Nohitti Waaqayyo sababa hammeenyaa namoota inni baatteef ni balleessa, akkuma Seera Uumamaa 6 hubachuuf nuuf hayyama. Haata'u malee, Lameek inni abbaan Nohi ta'e, nama filatamaa ta'eefi akkuma filatamoo muraasa bara isaa turan, hammeenyi namoota naannoo isaanii jiranii guddachuu isaa arguun isaa gadde ta'uu qaba.

Uma.5:30: “ *Lameek erga Nohi dhalatee waggaa dhibba shanii fi sagaltamii shan jiraate; ilmaan dhiiraa fi ijoollee durbaa ni dhalche .*”

Uma.5:31: “ *Barri Lameek hundi waggaa dhibba torbaa fi torbaatamii torba ture; sana booda du'e .*”

Uma.5:32: “ *Nohi umuriin isaa waggaa dhibba shan Sheem, Kaam fi Yaafet in dhalche .*”

Seera Uumamaa 6

Gargar bahuun ni fashalaa'a

Uma.6:1: “ *Yeroo namoonni lafa irratti baay'achuu jalqaban, ijoollee durbaas isaaniif dhalatan, .*”

Akka barumsa kanaan dura baratameetti, baay'inni namaa kun seera bineensotaa kan Waaqayyoon tuffatu isa akkasitti isaanis diduudhaaf sababa gaarii qaba. Sossobbiin Addaam haadha warraa isaa Hewan guutummaa dhala namaa keessatti kan dhalate yoo ta'u akka foonitti waanuma jirudha: shamarran dhiirota sossobanii waan hawwan isaan irraa argatu.

Uma.6:2: “ *Ilmaan Waaqayyoo ijoolleen durbaa namootaa bareedduu ta'uu isaanii arganii, warra filatan hundumaa keessaas haadha manaa godhatan* ”

Bakki wanti itti jal'atu kana. **Gargar buhuun** warra qulqullaa'anii fi warra amantii hin qabne gidduu jiru dhuma irratti ni bada. Warri asitti qulqullaa'an loojikiidhaan “ *ilmaan Waaqayyoo* ” jedhaman sossoba “ *ijoollee durbaa namootaa* ” ykn, garee namaa “bineensaa” jalatti kufu. Gamtaan karaa gaa'elaa akkasitti sababa kufaatii addaan ba'uu **Waaqayyo** hawwuu fi barbaadamu ta'a. Muuxannoo hin dagatamne kanatu booda ilmaan Israa'el dubartoota biyya ormaa haadha manaa akka hin fudhanne akka dhorku isa taasise. Lolaan bu'aa kana irraa dhufu dhorkaan kun hangam akka bitamuu qabu agarsiisa. Seera hundumaa irraa kan hafe ni jira, sababiin isaas dubartoonni tokko tokko akka Ruut abbaa manaa Yihudii wajjin Waaqayyo dhugaa fudhataniiru. Balaan dubartittiin orma ta'uu ishee osoo hin taane “ *ilma Waaqayyoo* ” amantii waaqa tolfamaa aadaa ka'umsa isaa akka fudhatu gochuudhaan gara gantummaa warra ormaa geessuu isheeti. Kana malees, dubartiin “intalti Waaqayyoo” “ilma namootaa” “bineensota” fi amantii sobaa fuudhuudhaan balaa du'aa keessa of galchiti, kunis isheef caalaatti balaa waan ta'eef, faallaa kanaas dhorkaadha. “Dubartiin” yookaan “intalti” hundinuu “dubartii” yeroo isheen lafa irra jiraattu qofa waan ta'eef, isaan keessaa filatamoonis akka namootaa qaama samii saalqunnamtii hin qabne ergamoota Waaqayyoo wajjin wal fakkaatu ni argatu. Bara baraan saala tokkoo fi fakkii amala Yesus Kiristoos, fakkeenyaa waaqummaa mudaan hin qabne dha.

Rakkoon gaa'elaa ammaliee jira. Sababni isaas, namni nama amantii isaa keessa hin jirre fuudhe, amantiin isaa sirrii ta'us dogoggora ta'us, ragaa ofii isaatiif ragaa ba'a. Kana malees, gochi kun amantiifi kanaafis Waaqayyo ofii isaatiif dhimmamuu dhabuu agarsiisa. Filatamtooni filatamuuf kan malu ta'uuf waan hundumaa caalaa Waaqayyoon jaallachuu qabu. Haa ta'u malee, gamtaan orma waliin uumamu isa hin gammachiisu, filatamaan waliigaltee kana godhu filannoof kan hin malle ta'ee amantiin isaas of tuulummaa ta'a, illusion which will end in terrible disillusionment. Hir'ina dhuma baasuun hafeera. Gaa'elli amma iyyuu rakkina kana kan fidu yoo ta'e, hawaasni dhala namaa ammayyaa haala safuu xuraa'ummaa kan bara Nohii wajjin wal fakkaatu keessa waan of argateefidha. Kanaaf ergaan kun yeroo keenya isa dhuma sobni sammuu namaa kan guutummaatti “dhugaa” waaqummaatti cufamee ol'aantummaa qabuuf.

“Bara dhuma” keenyaaf barbaachisummaa waan qabuuf, Waaqayyo ergaa seenaa Seera Uumamaa kana keessatti mul'ate kana dhuma irratti akkan guddifadhu na geggeesse. Sababni isaas muuxannoon filatamoo bishaan badiisaa duraa “ *jalqaba* ” *gammachiisaa fi* “ *xumura* ” gaddisiisaa gantummaa fi jibbisiisoo ta'een gabaabfama . Haa ta'u malee, muuxannoon kun kan waldaa ishee isa dhuma bifa dhaabbataa ishee “Seventh-day Adventist” jedhamuunis gabaabsee kan ibsu yoo ta'u, ifatti fi seenaadhaan bara 1863 kan eebbfame garuu

hafuuraan bara 1873, "Filadelphia" keessatti, Mul.3:7 keessatti, " jalqaba " isheetif . , fi " vomited " Yesus Kiristoosiin Mul.3:14 keessatti, " Laodiqee " keessatti bara 1994, " dhuma " isaa irratti , sababa foormaalistii lukewarmness isaa fi sababa gamtaa mooraa diina ecumenical wajjin bara 1995. The The time of Kanaaf, Waaqayyo dhaabbata amantii Kiristiyaanaa kanaaf fudhatama argachuun isaa " jalqabaa fi xumura " jedhamuun murtaa'a . Garuuakkuma kakuun Yihudoottaa ergamoota kudha lamaan Yesusiin filatamaniin itti fufe, akkasuma hojiin Adveentistii anaa fi warra dhugaa raajii kana fudhatanii hojii amantii Waaqayyo jalqaba irratti eebbise warra Adveentizimii bara 1843 fi 1844. Waaqayyo kaka'umsa amantii isaanii kan eebbise malee ulaagaa hiika raajii isaanii kan booda gaaffii keessa galuu akka hin taane nan ibsa. Shaakala Sanbata tarii formalist fi aadaa ta'u, shaakala firdii Waaqayyoo kana booda jaalala dhugaa filatamoo isaa keessatti hubatame malee waan biraa hin eebbisu, " jalqabaa hanga dhumaatti " yookaan, hanga dhugaa ulfina qabeessa deebi'u Kiristoos , kan qophaa'e yeroo darbe birraa bara 2030 keessa ture.

alfaa fi omeegaa " jedhee of dhiyeessuun , Yesus Kiristoos caasaa fi gama inni guutummaa Macaafa Qulqulluu keessatti nuuf mul'isu hubachuuf furtuu nuuf mul'isa, " firdii " isaa , Yeroo hundumaa kan hundaa'edha ilaalcha haala " jalqaba " fi isa " dhuma " irratti mul'atu irratti, kan jirenya, kan gamtaa, ykn kan waldaa. Qajeelfamni kun Dan.5 keessatti kan mul'atu yoo ta'u jechoonni Waaqayyo dallaa irratti barreesse, " lakkofsa, lakkofsifame ", itti aansee " madaalamee fi goodame ", " jalqaba " jirenya mootii Belshaazar fi yeroo " xumura " isaa bakka bu'u . Haala kanaan Waaqayyo murtiin isaa to'anno dhaabbataa dhimma murtii irratti kennamu irratti kan hundaa'e ta'u isaa mirkaneessa. " Jalqaba " ykn " alfaa " isaa irraa kaasee hamma " dhuma " isaa , " omeegaa " isaatti ilaalcha isaa jala ture .

Macaafa Mul'ataa keessattis ta'e mata duree xalayaawwan " Waldoota torban " dhaaf barreeffaman keessatti, qajeelfamni walfakkaataan " jalqabaa fi dhuma " " Waldoota " dhimmi ilaallatu hundumaa ni murteessa . Tokkoffaa, Waldaa ergamootaa, isheen " jalqabni " ishee ulfina qabeessa ergaa gara " Efesonitti " dabarfamee keessatti yaadatamee fi " dhumni ishee " sababa hinaaffaa dhabuu isaatiin Hafuurri Waaqayyoo akka ofirraa deebi'u sodaa jala galche arganna. Akka carraa ta'ee ergaan bara 303 dura " Ismirnaa " keessatti darbe waamichi Kiristoos gara qalbii diddiirrannaa ulfina Waaqayyoof akka dhaga'ame ragaa ba'a. Sana booda, Waldaan Kaatolikii Phaaphaasii Roomaa " Pergamum " irraa jalqabdi, bara 538, " Thyatira " keessattis xumurama , yeroo Haaromsa Pirootestaantii garuu keessumaa akka ofiisaatti kan du'a Phaaphaasii Piyoos 6 mana hidhaa Vaaleenshiyaa, magaalaa koo keessatti qabame , Faransaayitti, bara 1799. Achiis dhimmi amantii Pirootestaantii kan dhufu yoo ta'u, Waaqayyo biratti fudhatama argachuun isaas yeroon daangeffamaadha. " Jalqabni " isaa " Tiyaatiraa " keessatti kan caqafame yoo ta'u, " dhumni " isaas bara 1843tti " Sardes " keessatti kan mul'ateef sababa shaakala Wiixata amantii Roomaa irraa dhaaleen. Yesus kana caalaa ifa ta'u hin danda'u, ergaan isaa, " ati duute ", gara burjaajiitti hin geessu. Akkasumas sadaffaan " Filadelfiyyaa fi Laodiqee " jalatti dhimmi Adveentizimii dhaabbataa kan kanaan dura argine mata duree ergaawwan " waldoota torban " fi yeroo baroota isaan fakkeenya ta'aniif ergaman cufa.

Wantoota duraan raawwataman akkamitti akka murteesse har'a nuuf mul'isuudhaan, akkasumas " *jalqaba* " akka Seera Uumamaa irraa kaasee, Waaqayyo yeroo keenyatti dhugaa fi waldoota akkamitti akka murteessu hubachuuf furtuu nuuf kenna. " *Firdiin* " qo'annoo keenya keessaa ba'u akkasitti " *Chaappaa* " Hafuura waaqummaa isaa qaba.

Uma.6:3: " *Ergasii YaHWéH* akkana jedhe: *Hafuurri koo bara baraan nama keessa hin jiraatu, namni foon waan ta'eef, umriin isaas waggaa dhibbaa fi digdama in ta'a .* »

Deebi'ee dhufuu Kiristoos waggaa 10 osoo hin guutin ergaan har'aa kun mata duree ajaa'ibaa qaba. Hafuurri jirenyaa Waaqayyo kenne " *namni foon waan ta'eef, bara baraan nama keessa hin jiraatu, umriin isaas waggaa dhibba tokkoo fi digdamii-sagal in ta'a* ." Dhugaa dubbachuu, hiika Waaqayyo dubbiisaatiif kenne kana hin turre. Na hubadhaa, Isa hubadhaa: Waaqayyo pirojektiisaa waggaa kuma jahaa kan filatamoo waamuu fi filachuu hin dhiisu. Rakkoon isaa umrii dheeraa inni warra bishaan lola duraatiif kenne keessa jira erga Addaam waggaa 930tti du'ee kaasee, isa booda, Methuschela biraahanga waggaa 969 jiraata. Amanamummaa waggaa 930 yoo ta'e, sun kan dandamatuu fi Waaqayyoon illee kan gammachiisu yoo ta'e, garuu Lameek of tuultuu fi jibbisiiyoo yoo ta'e, Waaqayyo giddu galeessaan waggaa 120 isa obsuun gahaa ol akka ta'u tilmaama. Hiikkaan kun seenaan kan mirkanaa'u yoo ta'u, erga dhuma lolaa sanaa kaasee dheerinni umurii namaa bara keenyatti giddu galeessaan waggaa 80tti waan hir'ateef.

Uma.6:4: " *Warri gurguddaan bara sanatti lafa irra turan, ilmaan Waaqayyoos gara ijoolee durbaa namootaa erga dhufanii ijoolee isaaniif godhanii booda, isaan kun gootonni durii beekamoo turan* .

" *fi akkasumas* " jedhu dabaluufan ture , sababiin isaa hiikni ergaa sanaa waan jijiirameef. Waaqayyo uumamni isaa inni jalqabaa bishaan badiisaa dura sadarkaa guddaa akka qabu nutti mul'isa, Addaam mataan isaa tilmaamaan meetira 4 ykn 5 olka'iinsa qabaachuu qaba. Bulchiinsi lafa lafaa jijiiramee hir'ata. Tarkaanfin " *gurguddaa* " kana keessaa tokko kan keenya shan kan gatti qabu si'a ta'u, nyaata nama har'a jiru caalaa dachaa shan lafa irraa argachuu qaba ture. Kanaaf lafti jalqabaa daftee ummataan kan guutamee fi guutummaa lafa isaa irratti kan jiraatu ture. Sirrummaa "**" *fi akkasumas* " *ulaagaan* " *gigantoota***" kun gamtaa warra qulqullaa'anii fi warra gataman, " *ilmaan Waaqayyo* " fi " *ijoollee durbaa namootaatiin* " akka hin fooyya'in nu barsiisa . Kanaaf Nohi ofii isaatii guddaa meetira 4 hanga 5 akkasumas ijoolee isaa fi haadhotii manaa isaanii ture. Bara Museetti, seera bishaan badiisaa duraa kun amma iyyuu biyya Kana'aan keessatti kan argaman si'a ta'u, basaastota Ibirootaa gara biyyattiitti ergaman kan sodaachisan gurguddaa kana, jechuunis "Anaakim" turan.

Uma.6:5: " *Yaahiwween hammeenyi namootaa lafa irratti baay'ee akka ta'e, yaadni garaa isaaniis hundinuu guyyaa guyyaatti gara hamaa qofa akka ta'e in arge ?* "

Ilaalchi akkasii murtoon isaa akka hubatamu taasisa. Jal'ina yaada uumamtoota isaa samii fi lafaa keessatti dhokate kana mul'isuuf lafaa fi nama akka uume isin yaadachiisa. Kanaaf " *yaadni garaa isaanii hundi guyyaa guyyaan gara hamaa qofatti waan qajeelfameef* " agarsiisni barbaadamu argame .

Uma.6:6: “ *Yaahiwween lafa irratti nama uume, garaa isaa keessattis ni gadde .* ”

Waan ta’uuf jiru dursanii beekuun waan tokko ta’us, raawwii isaa keessatti mudachuunis waan biraati. Akkasumas dhugaa hamaa ol'aantummaa qabaachuu wajjin wal-qabatee, yaadni gaabbii, yookaan caalaatti sirriitti yoo dubbanne gaabbii, yeroodhaaf sammuu Waaqayyoo keessatti ka’uu danda’aa, balaa naamusaa kana keessatti gidiraan isaa baay’ee guddaadha.

Uma.6:7: “ *Yihowaan immoo, “Ani nama ani uume lafa irraa, nama irraa hamma horiitti, hamma horii, hamma simbirroota samii keessa jiranitti nan balleessa; sababni isaas ani isaan raawwachuu kootti qalbii diddiirradheera .* ”

Bishaan badiisaa dura, Waaqayyo injifannoo Seexanaa fi jinniwwan isaa lafaa fi jiraattota ishee irratti argatan hubata. Isaaf rakkinni sun hamaa ture garuu agarsiisa argachuu barbaade argate. Wanti hafe bifaa jireenyaa isa jalqabaa dhiironni yeroo dheeraaf jiraataniifi hamma guddaa humna guddaa qaban kana balleessuudha. Bineenonni lafaa namatti dhihoo ta'an kanneen akka horii, reptiles fi simbirroonni qilleensaa bara baraan isaan waliin baduu qabu.

Uma.6:8: “ *Nohi garuu ayyaana argate ija YaHWéH duratti .* ”

Akka Ezé.14 jedhutti immoo Waaqayyo duratti ayyaana kan argate isa qofa ture, ijoolleen isaa fi haadhotii manaa isaanii fayyina argachuu hin malle.

Uma.6:9: “ *Isaan kun sanyii Nohi. Nohi bara isaatti nama qajeelaa fi qajeelaa ture; Nohi Waaqayyoo wajjin deeme .* ”

Nohi akkuma Iyoob Waaqayyoon “ *qajeelaa fi qajeelaa* ” *irratti murtii argateera*. Akkasumas akkuma Henok isa qajeelaa isa dura ture, Waaqayyo isa wajjin “ *akka deemu* ” itti lakkaa’aa.

Uma.6:10: “ *Nohi ilmaan sadii deesse: Seem, Kaam fi Yaafet .* ”

Umurii wagga 500 akka Uma.5:22tti, “ *Nohi ilmaan sadii dhalche: Seem, Kaam fi Yaafet .* ” Ilmaan kun ni guddatu, dhiira ta’anii, haadha manaa ni fudhatu. Kanaaf Nohi yeroo doonii sana ijaaruu qabutti ilmaan isaatin gargaaramee gargaara. Yeroo dhaloota isaanii fi lolaa giddutti waggooni 100 ni darba. Kun “wagga 120” lakkofsa 3ffaa yeroo ijaarsa isaa xumuruuf isaaf kenname kan ilaallatu akka hin taane mirkaneessa.

Uma.6:11: “ *Lafti Waaqayyo duratti manca’aa turte, laftis jeequmsaan guutamte .* ”

Malaammaltummaan jeequmsa ta’uun dirqama miti, garuu jeequmsi mallattoo fi amala isaa yeroo ta’u gidiraan Waaqa jaalala qabeessa ta’e cimaa fi kan hin danda’amne ta’aa. Jeequmsi olka’iinsa irra ga’e kun, gosa Lameek Uma.4:23 irratti of jaje: “ *Madaa kootiif nama, madaa kootiif immoo dargaggeessa ajjeeseera .* ”

Uma.6:12: “ *Waaqayyo lafa ilaalee, manca’aa turte; foon hundinuu karaa isaa lafa irratti balleesseera .* ”

Waggaa 10 hin guunne keessatti Waaqayyo deebi’ee lafa ilaalee haala yeroo bishaan badiisaa sanaa wajjin wal fakkaatuun ni arga, “ *foon hundi karaa isaa ni manca’aa .* ” Garuu Waaqayyo waa’ee malaammaltummaa yommuu dubbatu maal jechuu akka barbaade hubachuu qabda. Sababni isaas, wabii jecha kanaa nama yoo ta’e, deebiin isaa akkuma yaada dhimmicha irratti kenname baay’eedha. Waaqa Uumaa biratti deebiin isaa salphaa fi sirrii dha. Malaammaltummaa

jechuun jallinnaa dhiiraa fi dubartiin sirnaa fi seera inni hundeesse irratti fidan hunda jedhee waama: Malaammaltummaa keessatti dhiirri kana booda gahee akka dhiiraatti hin fudhatu, dubartiinis akka dubartiitti gahee ishee hin fudhatu. Dhimm Lameq, bigamist, sanyii Qaayin, fakkeenya, sababiin isaas seera waaqummaa akkas jedhee itti hima: “ namni tokko abbaa isaa fi haadha isaa haadha manaa isaatti maxxanuudhaaf ni dhiisa ”. Bifti caasaa qaama isaanii gahee dhiiraa fi dubartii mul’isa. Garuu gahee isa akka “ gargaarsa ” Addaamiif kennname caalaatti hubachuuf fakkiin isaa kan Waldaa Kiristoos kan fakkeenya ta’e deebii nuuf kenna. Waldaan Kiristoosiif “ gargaarsa ” akkamii kennuu dandeessi? Gaheen isaas namoota fayyan filataman baay’isuu fi isaaf rakkachuuf walii galuu of keessaa qaba. Dubartii Addaamiif kennames akkasuma. Humna maashaa Addaam irraa kan hafe, gaheen ishee ijoolle ishee hanga isaan dabaree isaanii maatii argatanitti guddisuu fi akkasitti lafti ni guutamti, akka tartiiba Waaqayyo Uma.1:28 irratti ajajeetti: “ Waaqayyos isaan eebbise . . . qurxummii galaanaa irratti, simbirroota samii irratti, uumama lubbuu qabuu lafa irra socho’u hundumaa irrattis bulchaa .” Jireenyi ammayyaa jal’ina isaa keessatti seera kana dugda garagalchee jira. Jireenyi magaalaa xiyyeffannaa fi hojiin industirii waliin ta’uun fedhii maallaqaa yeroo hunda dabalaan dhufe uume. Kunis dubartoonni gahee haadha ta’uu isaanii dhiisanii warshaa ykn suuqii keessatti akka hojjetan taasiseera. Guddina gaarii hin qabne ijoolleen kun kaappitaa fi gaaffii kan gaafatan ta’anii bara 2021 firii jeequmsaa oomishaa kan jiran yoo ta’u ibsa Phaawuloos Ximotewosiif kenne 2Xim.3:1 hanga 9tti guutummaatti walsimsiisu. Yeroo fudhattee akka dubbiftan isin dhaama , xiyyeffannoo isaaniif malu hundumaa wajjin, guutummaatti, ergaawan lamaan inni Ximotewosiif barreesse, xalayaawan kana keessatti ulaagaa Waaqayyo kaa’e argachuuf, jalqabarraa kaasee, hanga gara deebi’utti akka hin jijiiramnee fi akka hin jijiiramne beekee ulfina birraa bara 2030.

Uma.6:13: “ Waaqayyo Nohiin, “Dhuma foon hundumaa anaan murteeffama; sababni isaan dachii jeequmsaan guutaniiru; kunoo, ani lafa wajjin isaan nan balleessa .”

Hammeenyi haala hin deebineen hundeffamee, badiisa jiraattota lafaa wanta Waaqayyo gochuu danda’u tokkicha ta’ee hafa. Waaqayyo murtoon isaa waan murtaa’ee fi murtaa’ee waan murtaa’ef pirojektiis isaa isa suukaneessaa hiriyayaa isaa tokkicha lafa irraatti beeksisa. Hiree addaa Waaqayyo Henok, isa tokkicha du’a keessa osoo hin darbiin bara baraatti seenu, fi Nohi, nama tokkicha bishaan badiisa balleessu irraa lubbuun hafuu kan malu ta’ee argame hubachuu qabna. Sababni isaas Waaqayyo dubbii isaatiin “ isaan . . . ” fi “ isaan nan balleessa ” jedha. Nohi amanamaa ta’ee waan itti fufef, murtoo Waaqayyo godheen hin tuqamne.

Uma.6:14: “ Taabota muka lallaafaa irraa tolfadhu; taabota kana gara kutaa kutaatti ni qindeessitta, keessaa fi alaas sagalee guddadhaan ni uwifta .”

Nohi lubbuun jiraachuu qaba malee isa qofa miti sababni isaas Waaqayyo jireenyi uumama isaa hanga dhuma waggaa 6000 filannoo pirojektiis isaa akka itti fufu waan barbaaduuf. Yeroo lolaa bishaanii lubbu qabeeyyii filataman kunuunsuuf, dooniin lola’u ijaaramuu qaba. Waaqayyo qajeelfama isaa Nohiif kenna. Muka lallaafaa bishaan hin dandeenye kan fayyadamu yoo ta’u, arkichi

bishaan akka hin dandeenye kan taasifamu, coating of pitch, resin kan pine ykn fir irraa fudhatame. Bineensota doonii sana keessa jiraniif waldhabdee dhiphina qabu akka hin uumamneef gosti tokkoon tokkoon isaanii addaan akka jiraataniif seelii ni ijaara. Turtiin doonii keessa turuun wagga guutuu kan turu yoo ta'u, hojiin sun garuu Waaqayyo isa wanti hin danda'amne tokko illee kan qajeelchudha.

Uma.6:15: “ *Akkasitti in tolchita: Taabotni dheerinni dhundhuma dhibba sadii, bal'inni dhundhuma shantama, olka'iinsi dhundhuma soddoma in ta'a .* ”

“ Cubit ” kan nama guddaa tokkoo yoo ta'e, kan warra Ibrootaa dachaa shan ta'uu danda'a innis tilmaamaan cm 55 ta'a. Waaqayyo dimenshiniwwan kana kan mul'ise ulaagaa Ibrootaa fi Musee kanneen seenaa kana Waaqayyo biraa fudhatan beekan keessatti. Kanaafuu, arkiin ijaarame dheerinni isaa m 165, bal'inni isaa m 27.5 fi olka'iinsa m 16.5 qaba ture. Kanaaf arkiin boca saanduqa reektangulaaraa qabu guddina ajaa'ibaa qaba ture garuu dhiirota guddinni isaanii isa waliin walqabatee ijaarame. Sababni isaas, olka'iinsa isaatiif, dhiirota ofii isaanii olka'iinsa m 4 fi 5 gidduutti safaraniif, dabaree sadii tilmaamaan meetira shan ta'e arganna.

Uma.6:16: “ *Taabotichaaf foddaa in tolchi , isa gubbaa dhundhuma tokkootti ni hir'ifta ; cinaacha Taabotichaa irratti balbala ni dhaabbatta ; akkasumas seenaa gadi aanaa, isa lammaffaa fi sadaffaa ni ijaarta .* »

Akka ibsa kanaatti " balballi " markabichaa tokkichi sadarkaa kutaa tokkoffaa " cinaacha markabichaa " irratti kaa'ame. Taabotni guutummaatti cufamee ture, foddaa sadarkaa sadaffaa gadiitti foddaan tokko olka'iinsaa fi bal'inni isaa seentimeetira 55 hanga dhuma lolaa sanaatti cufamee akka turu ture, akka Uma.8:6tti. Namoonni doonii sana keessa turan dukkanaa fi ifa namtolchee ibsaa zayitii yeroo bishaan badiisaa sana keessa jiraatu turan.

Uma.6:17: “ *Namoota samii jalatti hafiura jireenyaa qaban hundumaa balleessuuf bishaan lolaa lafa irratti nan fida; wanti lafa irra jiru hundi ni bada .* ”

Waaqayyo badiisa kanaan ergaa akekkachiisaa namoota bishaan badiisaa booda fi hanga dhuma wagga 6000 pirojekti waaqummaatti ulfina Yesus Kristoosiin deebi'utti lafa kana deebi'anii guutaniif dhiisu barbaada. Jireenyi hundinuu seera lolaa duraa wajjin ni bada. Sababni isaas bishaan lolaa booda Waaqayyo guddina lubbu qabeeyyii, namaa fi bineensotaa suuta suutaan hamma Piigmii Afrikaa ni hir'isa.

Uma.6:18: “ *Ani garuu kakuu koo isiniif nan nan jabeessa; atii fi ilmaan kee, haadha manaa kee fi haadhotii manaa ilmaan keetii si wajjin doonii sanatti ni seenta .* »

Bishaan badiisaa dhufu irraa kan hafan saddeet yoo ta'u, isaan keessaa torba garuu eeba addaa fi dhuunfaa Nohi irraa haala adda ta'een fayyadamoo ta'u. Ragaan isaa His.14:19-20 irratti kan mul'atu yoo ta'u Waaqayyo akkas jedheera: “ *Yookiin yoo ani dha'icha gara biyya kanaatti ergee, dheekkamsa koo du'aan ishee irratti yoo dhangalaase, namaa fi bineensa irraa balleessuuf, Nohis isa keessa ture , Daani'eel fi Iyoob, ani jiraadha! jedha gooftaan Gooftaan, isaan ilmaan dhüraas ta'e ijoollee durbaa hin fayyisan turan, qajeelummaa isaaniitiin lubbuu ofii isaanii ni fayyisu turan .* ” Lafa irra deebi'anii baay'isuuf

ni fayyadu, garuu sadarkaa hafuuraa Nohi waan hin taaneef, mudaa isaanii isa firii isaa hamaa fiduuf yeroo hin fudhanne gara addunyaa haaraatti fidu.

Uma.6:19: “ *Lubbu qabeeyyii hundumaa keessaa, foon hundumaa keessaa, isaan si wajjin jiraachisuuf, gosa tokkoon tokkoon isaanii lama gara dooniitti galchi, dhiira tokkoo fi dubartii tokko in ta'u.* ”

Gosa tokkoof hiriyoonni gaa'elaa tokko “ *waan jiraatu hundumaa keessaa* ” seera walhormaataaf barbaachisaa ta'e qofa, gosa bineensota lafaa keessaa kanneen lubbuun hafan qofa ta'a.

Uma.6:20: “ *Simbirroota akka gosa isaaniitti, horiin akka gosa isaaniitti, bineensonni lafa irra jiran hundumaa keessaa akka gosa isaaniitti, gosa hundumaa keessaa lama lama gara keessan in dhufu jirenya isaanii.* ”

Lakkoofsa kana keessatti, lakkoofsa isaa keessatti, Waaqayyo bineensota bosonaa hin kaasu, garuu akka doonii irra akka fudhataman Uma.7:14 keessatti ni caqafamu.

Uma.6:21: “ *Atis nyaata nyaatame hundumaa fudhadhuutii si biratti kuufadhu, nyaata siifti isaaniif akka ta'uuf.* ”

Nyaanni namoota saddeet nyaachisuuf kan barbaachisu si'a ta'u, bineensonni wagga tokkoof doonii irra geeffaman hundi doonii sana keessatti bakka guddaa qabaachuu qabu turan.

Uma.6:22: “ *Nohi akkas godhe: wanta Waaqayyo isa ajaje hundumaa raawwate .* ”

Nohiifi ilmaansaa amanamummaadhaan, Waaqayyoon deggeruudhaan hojii Waaqayyo isaaf kenne raawwataniiru. Kunoo immoo, lafti ardi tokkicha lagaa fi laga qofaan jallisiin misoomsitu ta'uu yaadachuu qabna. Naannoo gaara Ararat bakka Nohii fi ilmaan isaa jiraatanitti dirree qofti galaana hin jiru.Kanaaf warri bara isaa Nohi ijaarsa lola'aa walakteessa ardi galaana hin qabne keessatti ijaaruu isaa argu.Ergasii tilmaamuun ni danda'ama, qoosaa, qoosaa fi arrabsoo garee xiqqaa Waaqayyoon eebbifame sana ittiin roobsuu qaban. Garuu warri qoosan yeroo dhiyotti isa filatame sanatti qoosuu dhiisanii bishaan lolaa itti amanuu hin barbaanne keessatti liqimfamu.

Seera Uumamaa 7

Gargar bahuu dhumaalolaa

Uma.7:1: “ *Yaahiwween Nohiinakkana jedhe: Atii fi maatiin kee hundinuu gara dooniitti seeni; sababni isaas dhaloota kana gidduutti sirriitti fuula koo duratti si argeera .* »

Yeroon dhugaa ga'ee gargar bahuun uumaa isa dhumaalolaa **ni** raawwatama. “ *Doonii seenuudhaan ,* ” lubbuun Nohiifi maatiisaa ni fayyama. Jecha “ *doonii* ” jedhu fi “ *qajeelummaa* ” Waaqayyo Nohitti lakka'u gidduu walitti dhufeenyi jira . Walitti hidhamiinsi kun gara fuulduraatti “ *saanduqa dhugaa ba'umsaa* ” kan ta'u saanduqa qulqulluu “ *haqa* ” Waaqayyo of keessaa qabu ta'a, bifa gabatee lamaan qubni isaa “ *abboommii kurnan* ” isaa irratti bocuun ibsama.

Walbira qabamee ilaalamu kana keessatti, Nohii fi hiriyyoonni isaa akkuma siritti **waagaa** agarsiisutti seera waaqummaa kanaan adda baafamuu kan malu Nohi qofa yoo ta'ellee, yeroo doonii seenan hundi isaanii baraarsa irraa faayidaa akka argatan walqixa akka ta'e agarsiifameera: “ *Argeera ati sirrii dha .* ” Kanaaf Nohi seera Waaqayyoo isa duraan dursee seera bu'uuraa isaa keessatti tajaajiltoota isaa bishaan badiisaa duraa barsiisee wajjin haala gaariin kan walsimu ture.

Uma.7:2: “ *Bineensota qulqulluu hundumaa keessaa, kormaa fi dubartii isaa torba siif fudhatta; bineensota qulqulluu hin taane lama, dhiiraa fi dubartiin isaa;* »

Nuyi haala bishaan lola duraa keessa jirra Waaqayyos bineensa “ *qulqulluu yookaan xuraa'aa* ” jedhamee ramadame gidduu garaagarummaa kaasa. Kanaaf ulaagaan kun akkuma uumama lafaa durii waan ta'eef Lewwoota 11 keessatti Waaqayyo ulaagaalee jalqaba irraa kaasee hundeesse kana qofa yaadateera. Kanaaf Waaqayyo akkuma " *Sanbata* " sababoota gaarii filatamoo isaa irraa, bara keenyatti, wantoota sirna namaaf hundeffame ulfina kennan sanaaf kabaja gaafachuuf qaba. " *xuraa'aa* " tokkoof " *hiriyoottan gaa'elaa qulqulluu torba* " filachuudhaan , Waaqayyo qulqullummaa inni " *chaappaa* " isaatiin mallatteesseef filannoo isaa agarsiisa, lakkoofsa " 7 " qulqullummaa yeroo pirojektii isaa isa lafaa.

Uma.7:3: “ *simbirroonni samii torba, dhiiraa fi dubartiin, sanyii isaanii lafa hundumaa irratti jiraachisuuf .* ”

Sababa fakkii isaanii jirenya samii ergamootaa irraa kan ka'e, “ *lamaan torba* ” “ *simbirroonni samii* ” illee ni fayyu.

Uma.7:4: “ *Guyyoota torba dabalataan guyyaa afurtamaafi halkan afurtama lafa irratti roobsa, uumama ani uume hundumaas lafa irraa nan balleessa .* ”

Lakkoofsi “ *torba* ” (7) amma iyyuu kan caqafame “ *guyyoota torba* ” kan yeroo bineensonni fi namoonni gara dooniitti seenan, bishaan jalqabaa irraa **adda baasu kan agarsiisudha**. Waaqayyo “ *guyyaa 40 fi halkan 40* ” rooba addaan hin cinne ni roobsa . Lakkoofsi “40” kun kan qormaataati. Innis “ *guyyoota 40* ” basaastota Ibirootaa gara biyya Kana'aanitti ergamuu fi “ *waggaa 40* ” lubbuu fi du'a gammoojji keessatti sababa isaan biyya gingilchaan jiraattu seenuu diduu isaaniitiin kan ilaallatu ta'a. Akkasumas, Yesus tajaajila isaa isa lafaa irratti yommuu seenu, “ *guyyaa 40 fi halkan 40* ” erga soomee booda qorumsa seexanaa keessatti ni kennama . Akkasumas du'aa ka'uu Kiristoosii fi dhangala'u Hafuura Qulqulluu gidduutti “ *guyyaa 40* ” ni jiraata .

uumamtoota inni tolche ” balleessuudha . Akkasitti akka Waaqa uumaa ta'etti lubbuun uumamtoota isaa hundaa kan isaa akka ta'e yaadata, isaan oolchuuf ykn balleessuuf. Dhaloonni dhufuuf barumsa hadhaawaa dagachuu hin qabne kennuu barbaada.

Uma.7:5: “ *Nohi waan YaHWéH isa ajaje hundumaa raawwate .* ”

Nohi amanamaa fi abboomamaa waan ta'eef Waaqayyoon abdii hin kutachiifne waan isa ajaje hunda raawwateera.

Uma.7:6: “ *Nohi yeroo bishaan badiisaa lafa irratti dhufu wagga dhibba jaha ture .* »

Yeroo sanaa ilaachisee ibsi bal'aan kan biraan ni kennama garuu duruu caqasni kun bishaan badiisaa ^{waggaa 600ffaa} jirenya Nohi keessa kaa'a. Erga ilmi isaa inni jalqabaa ^{waggaa 500ffaa keessatti dhalatee}, waggoonni 100 darbaniiru.

Uma.7:7: “ *Nohi immoo bishaan bishaan badiisaa jalaa miliquuf ilmaan isaa, haadha manaa isaa fi haadhotii manaa ilmaan isaa wajjin gara doonii seene* ”

Namoonni saddeet qofti lolaa kana jalaa bahu.

Uma.7:8: “ *Bineensota qulqulluu fi bineensota qulqulluu hin taane, simbirroota fi waan lafa irra socho'an hundumaa gidduutti,* ”

Waaqayyo kan mirkaneessudha. Fayyina argachuuf “ *waan lafa irra socho'u hundumaa* ” lama lama, gara doonii seena. Garuu “ *lafa* ” isa kam keessaa, antediluvian moo postdiluvian? Yeroon ammaa gocha “ *socho'a* ” jedhu lafa bishaan lolaa boodaa bara Musee kan Waaqayyo seenaa isaa keessatti itti dubbate agarsiisa. Haxxummaan kun, gosoota bineensotaa tokko tokko, kan lafa irra deebi'amee jiraatte irratti kan hin barbaachifne, yoo lolaa dura jiraatan, dhiisuu fi guutummaatti dhabamsiisuudhaaf sababa ta'uu danda'a.

Uma.7:9: “ *akkuma Waaqayyo Nohi ajajetti dhiiraa fi dubartii lama lama lamatti Nohi wajjin doonii seene* ”

Qajeelfamni kun bineensota ilaallata garuu hiriyoonni gaa'elaa namaa sadan ilmaan isaa sadan fi haadhotii manaa isaaniitiin uumamanii fi kan isaa kan isaa fi haadha manaa isaa ilaallatu. Filannoon Waaqayyo hiriyottan gaa'elaa qofa filachuu isaa gahee Waaqayyo isaaniif kenu nutti mul'isa: walhormaataa fi baay'achuu.

Uma.7:10: “ *Guyyaa torba booda bishaan badiisaa lafa irra in ture .* ”

Akka ibsa kanaatti, gara dooniitti seenuuun kan raawwatame guyyaa kurnaffaa ji'a lammaffaa wagga ^{jirenya} 600ffaa 17ffaa laccoofsa 11 kan itti aanu keessatti ^{agarsiifame}. Guyyaa kurnaffaa kana ture Waaqayyo ofii isaatii “ *balbala* ” markabichaa namoota ishee keessa jiraatan hundumaa irratti kan cufe, akka sirritti boqonnaa 7 kana laccoofsa 16 irratti caqasameetti.

Uma.7:11: “ *Jirenya Nohi wagga dhibba ja'affaatti, ji'a lammaffaatti, ji'icha keessa guyyaa kudha torbaffaatti , guyyaa sanatti burqaawan gad fagoo guddaa keessa jiran hundi ni dhoo'an, balbaloonni bishaan badiisaa samii ni dhangala'an .banameera » .* ”

Waaqayyo “ *foddaa samii banuuf* ” “ *ji'a lammaffaa guyyaa kudha torbaffaau* ” ^{waggaa} 600ffaa Nohi filate . Laccoofsi 17 koodii laccoofsaa Macaafa Qulqulluu fi raajii isaa keessatti **firdii** kan argisiisudha .

Shallaggiin walduraa duubaan filatamtoota Uma.6n hundeeffame bishaan lolaa bara 1656 keessa kaa'a, cubbuu Hewaan fi Addaam irraa eegalee, jechuunis birraa bara 6001 dhuma addunyaa kan raawwatamu wagga 4345 dura kalaandarri keenya isa barame birraa bara 2030, fi wagga 2345 dura du'a araaraa Yesus Kiristoos kan Ebla 3, 30 kalaandarri namaa sobaa fi dogoggorsaa keenya.

Ibsi armaan gadii Uma.8:2 keessatti ni haaromfama. Gahee dabalataa “ *madda gadi fagoo* ” kaasuun , caqasa kana keessatti, Waaqayyo lolaa kana kan uumame rooba samii irraa dhufu qofaan akka hin taane nutti mul'isa. “ *Bolli* ” lafa uumama jalqabaa irraa kaasee guutummaatti bishaaniin uwifamte akka

argisiisu waan beekuuf , “ *maddoонни* ” isaa bishaan galaanni mataan isaa irraa kan ka’e akka dabalu argisiisu. Mul’anni kun kan argamu sadarkaa lafa galaanaa fooyyessuudhaan yoo ta’u, kunis ol ba’ee sadarkaa bishaanii hanga sadarkaa guyyaa jalqabaa lafa guutuu uwwise ga’utti ol kaasa. Lafti gogaan guyyaa 3ffaa bishaan keessaa kan bahe yoo ta’u, ^{lafti} gogaa bishaan lolaatiin kan uwwfame yoo ta’u, tarkaanfii duubatti deebi’een ture. Roobni “ *balbala lolaa samii* ” jedhamu sun adabbiin samii irraa, Waaqa samii irraa akka dhufe agarsiisuuf qofa faayidaa qaba ture. Booda fakkiin kun “ *qulfiin samii* ” gahee faallaa eebbaa isa Waaqayyo isa samii tokko irraa dhufu ni fudhata.

Uma.7:12: “ *Roobni guyyaa afurtamaa fi halkan afurtama lafa irratti roobe .* ”

Taatee kun cubbamoota hin amanne ajaa’ibsiisee ta’uu qaba. Keessattuu lolaa kanaan dura roobni waan hin jirreef. Lafti bishaan lola duraa sululaa fi sulula isaatiin jallisii fi bishaan obaasa ture; kanaaf roobni barbaachisaa hin turre, bokkaa ganama bakka isaa bu’e. Kunis erga inni doonii kana lafa goggogaa irratti ijaaree as jechaa fi gochaan lolaa bishaanii Nohiin labsetti amanuu kan hin amanne maalif akka rakkatan ibsa.

Yeroon “ *guyyaa 40 fi halkan 40* ” yeroo yaaliif xiyyeffata. Dabareen isas Israa’el foonii reefuu Gibxii keessaa ba’e yeroo Museen yeroo kana Waaqayyo isa waliin eege hin jirretti ni qorama. Bu’aan isas “ re’ee warqee ” waliigaltee Aaron, obboleessa Musee isaa foon ta’een baqfame ta’a. Sana booda “ *guyyaa 40 fi halkan 40* ” qorannoo biyya Kana’aan kan ta’u yoo ta’u, kanarrraa kan ka’e sababii gingilchaa ishee keessa jiraataniif namoonni itti seenuu diduu isaaniiti . Yesus dabaree isaatiin “ *guyyaa 40 fi halkan 40* ” ni qorama , yeroo kana garuu sooma dheeraa kanaan yoo dadhabe iyuu, seexanaa isa qoru ni morma, dhumarrattis injifannoo isaa osoo hin argatin isa dhiisee deema. Yesusiif tajaajilli isaa lafarratti akka danda’amuu fi seera qabeessa akka ta’u kan godhe isature.

Uma.7:13: “ *Guyyuma sanatti Nohi, Seem, Kaam, Yaafet, ilmaan Nohi, haati manaa Nohi, haadhotii manaa ilmaan isaa sadan isaanii wajjin gara doonii seenan:* ”

Keeyyatni kun filannoo saala lamaan uumamtoota namaan lafa irraa calaqisiisa. Tokkoon tokkoon dhiira namaan “ *gargaartuu isaa* ” waliin kan jiru yoo ta’u , dubartiin isaa “ *haadha manaa* ” jedhamti. Haala kanaan tokkoon tokkoon hiriyooni gaa’elaa bifaa Kiristoosii fi Waldaa isaa, “ *gargaarsa isaa* ”, Filatamaa isaa isa inni fayyisu of dhiyeessu. Sababni isas gaaddisi “ *taboon* ” fakkii fayyinaa isaa jalqabaa ilma namaatti mul’isu waan ta’eeef.

Uma.7:14: “ *isaanis, bineensonni hundinuu akka gosa isaaniitti, horiin hundinuu gosa isaaniitti, bineensonni lafa irra rarra’an hundinuu akka gosa isaaniitti, simbirroonni gosa isaaniitti, simbirroonni xixinnoon hundinuu, warri baallee qaban hundinuu .* ”

Jecha “ *gosa* ” jedhu cimsee ibsuudhaan, Waaqayyo seera uumama isaa kan dhalli namaan yeroo keenya isa dhumaa keessatti bineensotaa fi dhala namaan illee dorgomuu, irra darbuu fi gaaffii keessa galchuutti akka gammadu yaadata. Qulqullina sanyii sanaa kan ittisaa isa caalu jiraachuu hin danda’u. Akkasumas filatamtoota isaa irraa yaada waaqummaa isaa dhimma kana irratti akka

qooddatan gaafata sababiin isaas fiixaan ba'iinsi uumama isaa isa jalqabaa qulqullummaa kanaa fi **addaan baafamuu** gosoota guutuu kana keessa ture.

2:2. *mootummaa Diyaabiloos* jalatti buluutti yaada dhiheessa, ofii isaatii Efe.

Uma.7:15: “ *Isaan foon hafuura jirenyaa qabu hundumaa keessaa lama lama lamatti gara Nohitti doonii seenan .* ”

Tokkoon tokkoon hiriyooni gaa'elaa Waaqayyo filate, jireenyi isaanii bishaan badiisaa booda akka itti fufuuf, warra gosa isaanii irraa **adda ba'u** . In this definitive **separation** , Waaqayyo seera bu'uraa daandii lamaan filannoo namaa bilisaa dura kaa'u hojiitti hiika: kan gaariin gara jirenyaatti kan geessu yoo ta'u kan hamaa garuu gara du'aatti nama geessa.

Uma.7:16: “ *Akkuma Waaqayyo Nohi ajajetti, dhiiras ta'ee dubartiin foon hundumaa keessaa in seenan. Sana booda YaHWéH balbala itti cufe .* »

Kaayyoon walhormaata “ *gosa* ” asitti kan mirkanaa'e “ *dhiiraa fi dubartii* ” jedhu kaasuun isaati .

Kunoo gochi muuxannoo kanaaf barbaachisummaa isaa hundumaa fi amala raajii isaa kan dhuma yeroo ayyaana waaqummaa kennu: “ *Sana booda YaHWéH balbala isa irratti cufe* ”. Yeroo hireen jirenyaa fi kan du'aa **osoo** jijjiiramni hin danda'amne addaan ba'aniidha. Bara 2029ttis kanuma ta'a, yeroo warri yeroo sanaa lubbuun hafan Waaqayyoo fi Sanbata isaa guyyaa torbaffaa, jechuunis Dilbata kabajuu ykn Roomaa fi Wiixata guyyaa jalqabaa ishee kabajuuf filannoo godhanii ta'a, akka xumura xumuraatti bifaa labsii namummaa fincilaatiin. Asitti ammas “ *balballi ayyaanaa* ” Waaqayyoon ni cufama, “ *kan banu, kan cufu* ” akka Mul.3:7.

Uma.7:17: “ *Bishaan badiisaa guyyaa afurtama lafa irra ture. Bishaanichi baay'atee Taaboticha ol kaase, lafa irraas ol ka'e .* ”

Arkiin ol ka'ee jira.

Uma.7:18: “ *Bishaan lafa irratti baay'achaa, baay'achaa deeme, markabichis bishaan gubbaatti ni yaa'a .* ”

Taabonni sun ni yaa'a.

Uma.7:19: “ *Bishaan baay'achaa dhufe, gaarreen ol ka'oon samii jala jiran hundinuu ni uwuwifaman .* ”

Biyyeen goggogaa bishaaniin liqimfamee akka addunyaatti ni bada.

Uma.7:20: “ *Bishaan gaarreen irraa dhundhuma kudha shan ol ka'ee uwuwifame .* ”

Gaarri olka'aan yeroo sanaa tilmaamaan bishaan m 8 ta'een kan uwuwifame dha.

Uma.7:21: “ *Wanti lafa irra socho'u hundinuu, simbirroonni, horiin, bineensonni, wanti lafa irra sardaman hundinuu, akkasumas namoonni hundinuu ni badan .* ”

Bineensonni qilleensa hafuura baasan hundinuu ni liqimfamu. Bishaan badiisaa fakkii raajii firdii isa dhumaan waan ta'eef, simbirroota ilaalchisee sirrii ta'uun caalaatti kan nama hawwatu yoo ta'u, kunis uumamtoonni samii kan akka Seexanaa uumamtoota lafaa wajjin ni bada.

Uma.7:22: “ *Wanti afuura qabu, afuurri jirenyaa kan hidhii isaa keessa jiruu fi lafa goggogaa irra jiru hundinuu ni du'e .* ”

Lubbu qabeeyyiin akka namaa kan jireenyi isaanii afuura isaa irratti hundaa'e uumaman hundi bishaaniin liqimfaman du'u. Adabbiil lolaa irratti gaaddidduu kana qofa, sababiin isaas yakki cimsee nama irratti waan ta'eef bakka tokkotti, du'a bineensota qulquulluu haqa hin qabu. Garuu dhala namaa finciltoota guutummaatti liqimsuuf, Waaqayyo bineensota akka isaanii qilleensa qilleensa lafaa hafuura baafatan sana isaan waliin balleessuuf dirqama. Dhumarratti murtoo kana hubachuuf Waaqayyo lafa kan uume nama bifaa isatiin umameef malee bineensi isa marsuuf, isa waliin akka deemu, horii yoo ta'e immoo akka isa tajaajluuf uumameef akka hin taane tilmaamaa keessa galchaa.

Uma.7:23: “ *Uumamtooni lafa irra turan hundinuu, namaa, horii, bineensa rarra'aa fi simbirroo samii irraa ni muramaniiru. Nohii fi warri doonii sana keessa isaa wajjin turan qofatu hafe .* ”

Caqasni kun garaagarummaa Waaqayyo Nohii fi hiriyyoota isaa namoota bineensotaa wajjin garee ta'anii of argan, hundi isaanii " *waan isa waliin ture* " keessatti kaka'anii fi kan isaan yaaddessu gidduutti godhu mirkaneessa taabota keessa .”

Uma.7:24: “ *Bishaan guyyaa dhibbaa fi shantamaaf lafa irratti baay'ee ture .* ”

“ *Guyyaa dhibbaa fi shantama* ” kan jalqabe rooba guyyaa 40 fi halkan 40 addaan hin cinne lolaa kana uume booda. Olka'iinsa guddaa “ *15 cubit* ” ykn tilmaamaan 8 m “ *gaarreen olka'oo* ” yeroo sanaa irraa erga ga'ee booda, sadarkaan bishaanii “ *guyyoota 150* ” tasgabbaa'ee ture. Sana booda hamma gogiinsa Waaqayyo hawwutti suuta suutaan ni hir'ata.

Hubachiisa : Waaqayyo jirenyaa kan uume ulaagaa guddaa namootaa fi bineensota bishaan badiisaa dura turan ilaallatan. Garuu lolaa booda pirojektiin isaa guddina uumamtoota isaa hunda walmadaaluun hir'isuuf kan kaayyeffate yoo ta'u, akkasitti, jireenyi seera lolaa boodaa keessatti ni dhalata. Basaastoonni Ibirootaa Kana'aan yommuu seenan, tuuta wayinii baay'ee guddaa ta'ee fi baachuuf namoota hamma isaanii lama akka isaan barbaachisu ija isaaniitiin akka argan ragaa ba'aniiru. Kanaafuu hir'inni guddinaa muka, fuduraalee fi muduraas ilaallata. Akkasitti Uumaan uumamuu gonkumaa hin dhiisu, sababiin isas yeroon darbaa deemuun uumama isaa lafa irraa haala jirenyaa haaraa uumamuun fooyyessa fi madaqsa. Inni kan uume, gogaa namootaa naannoo tiroopikaalaa fi ikuwaatoorii lafaa bakka balaqqeessa aduu digrii 90n lafa rukutu keessatti raadiyaashiniin aduu cimaaf saaxilamanii jiraatan. Halluun gogaa biroo hamma ifa aduu irratti hundaa'uun xiqqaa fi guddaan adii ykn halluu diimaa fi xiqqaa fi guddaan sibiila diimaa kan qabani dha. Garuu diimaan bu'uuraa Addaam (Diimaan) sababa dhiigaatiin dhala namaa hunda keessatti argama.

Macaafni Qulquulluun maqaa gosoota bineensota bishaan lolaa dura jiraatan bal'inaan hin ibsine. Waaqayyo dhimma kana dhoksaa ta'ee dhiisuun, mul'ata addaa tokko malee, namni hundinuu akkaataa wantoota itti yaadu keessatti bilisa. Haa ta'u malee, Waaqayyo bifaa jirenyaa lafaa isa jalqabaa kanaaf amala mudaa hin qabne kennuu waan barbaadeef, yeroo sanatti, bineensota seenaa duraa kanneen lafeen isaanii har'a, qorattoota saayinsiitiin, biyyee dachee. Akkasumas, namoota, dafanii, deebi'anii isa irraa garagalaniif abaarsa lafaa jabeessuuf jecha,

bishaan badiisaa booda Waaqayyoon kan uumaman ta'uu danda'u kana kaa'eera. Isa irraa of kutuun sammuu isaanii fi beekumsa guddaa Waaqayyo Addaam irraa gara Nohitti kenne ni dhabu. Kun, hamma lafa irratti bakka murtaa'e keessatti namni haala gad-aanaa "nama holqa" bineensota gara jabeeyyii ta'aniin haleelamee fi doorsifame keessatti of arga, isaanis gareedhaan, kanas ta'e sana gargaarsa qaalii uumamaatiin balleessuu danda'a haala qilleensaa hamaa fi fedhii gaarii Waaqayyo isa gara laafessa.

Seera Uumamaa 8

Yeroodhaaf addaan buhuun namoota doonii sana keessa jiraatan

Uma.8:1: “ *Waaqayyo Nohi, horii fi horii isa waliin doonii keessa turan hundumaa yaadate; Waaqayyo qilleensi lafa irra akka darbu godhe, bishaanis tasgabbaa'ee ture .*”

Mirkaneeffadhaa, inni gonkumaa hin daganne, garuu dhugaadha, walitti qabamuun lubbuu adda ta'e kun doonii lola'aa keessatti marfame kun dhala nاما fi gosoota bineensotaa bifaa hir'ate waan ta'eef Waaqayyoon kan gatame fakkaachuu isaati. Dhugaa dubbachuu, Waaqayyo akka qabeenyaatti waan isaan ilaaluuf jireenyi kun guutummaatti nageenya qaba. Isaanis wanta baay'ee gatii guddaa qabudha: firriwan jalqabaa lafa deebi'anii guutanii fi fuula ishee irratti babal'atan.

Uma.8:2: “ *Burqaawwan gad fagoo fi foddaawwan samii cufamanii, kana booda samii irraa roobni hin roobne* ”

Waaqayyo bishaan badiisaa akka barbaachisummaa isaatti uuma. Eessaa dhufu? Samii irraa, garuu hunda caalaa humna uumaa Waaqayyo irraa. Fakkii qulfi eegduu fudhatee karra lolaa samii fakkeenya ta'e baneera yeroon deebi'ee cufu ni ga'a.

madda gadi fagoo ” kaasuun , caqasa kana keessatti, Waaqayyo lolaa kana kan uumame rooba samii irraa dhufu qofaan akka hin taane nutti mul'isa. “ *Booll* ” lafa uumama jalqabaa irraa kaasee guutummaatti bishaanii uwifamite akka argisiisu waan beekuuf , “ *maddooni* ” isaa bishaan galaanni mataan isaa irraa kan ka'e akka dabalu argisiisu. Mul'anni kun kan argamu sadarkaa lafa galaanaa fooyyessuudhaan yoo ta'u, kunis ol ba'ee sadarkaa bishaanii hanga sadarkaa guyyaa jalqabaa lafa guutuu uwwise ga'utti ol kaasa. Lafti gogaan guyyaa 3ffaa bishaan keessaa kan bahe yoo ta'u, ^{lafti} gogaa bishaan lolaatiin kan uwifame yoo ta'u, tarkaanfii duubatti deebi'een ture. Roobni " *balbala lolaa samii* " jedhamu sun adabbiin samii irraa, Waaqa samii irraa akka dhufe agarsiisuuf qofa faayidaa qaba ture. Booda fakkiin kun “ *qulfiin samii* ” gahee faallaa eebbaa isa Waaqayyo isa samii tokko irraa dhufu ni fudhata.

Waaqayyo uumaa waan ta'eef, bishaan jabaa sana ija jaamsuudhaan, akka fedhetti uumuu danda'a ture. Kanas ta'e sana uumama isaa isa duraan uumame irratti suuta suutaan socho'uu filate. Akkasitti uumamni harka isaa keessa meeshaa humna guddaa qabu, mala humna guddaa qabuu fi gaarii fi hamaa keessa

deemuu isaa irratti hundaa'uun eebba isaa ykn abaarsa isaa dhiyeessuuf itti to'atu ta'uu isaa dhala namaa agarsiisa.

Uma.8:3: “ *Bishaan lafa irraa ba'ee, ba'ee, ba'ee, dhuma guyyaa dhibbaa fi shantamaattis bishaan hir'ate .* ”

Guyyoota 40 fi halkan 40 roobni addaan hin cinne itti aansee guyyoota 150f sadarkaa bishaanii olaanaa irratti tasgabbii erga argateen booda kufaatiin kufaatiin ni jalqaba. Suuta suutaan sadarkaan boolla galaanaa gadi bu'a garuu akka lolaa duraa gadi fageenyaan hin gadi bu'u.

Uma.8:4: “ *Ji'a torbaffaatti, ji'icha keessaa guyyaa kudha torbaffaatti, Taabotni gaarreen Araraat irratti boqote .* ”

Dhuma ji'a shanii, hanga guyyaa, “ *ji'a torbaffaa keessaa kudha torbaffaa ,* ” dooniin sun yaa'uu ni dhiisa; gaara olka'aa Ararat irratti boqota. Lakkoofsi “kudha torba” kun xumura gocha murtii waaqummaa mirkaneessa. Ifa kana irraa kan mul'atu, yeroo bishaan badiisaa dooniin kun naannoo Nohii fi ilmaan isaatiin ijaraame irraa fagoo akka hin sochoone. Akkasumas Waaqayyo ragaan lolaa kun hanga dhuma addunyaatti akka mul'atu barbaade, fiihee gaara Ararat isa aangawoota Raashiyaa fi Turkiitiin itti seenuun dhorkamee fi dhorkamee ture kana irratti. Garuu yeroo Inni filate sanatti Waaqayyo suuraa qilleensa irraa kaafamuu kan jaallatu yoo ta'u kunis kutaan doonii bubbee fi qorra keessatti qabame jiraachuu isaa mirkaneesse. Har'a, ilaalchi saatalaayitii argama kana humnaan mirkaneessuu danda'a. Abbootiin taayitaa lafaa garuu sirriitti Waaqayyoon uumaa ulfina kennuu hin barbaadan; isaanis akka diinaatti isa amala qabu, haqa hundumaa keessattis Waaqayyo isaaniif deebisa, weerara fi haleellaa shororkeessummaa isaan rukutuun.

Uma.8:5: “ *Bishaan hamma ji'a kurnaffaatti hir'achaa ture. Ji'a kurnaffaatti, guyyaa jalqabaa ji'ichaatti, fiixeen gaarreen ni mul'ate* ”

Hir'inni bishaanii daangeffamaadha sababiin isaas lolaa booda sadarkaan bishaanii kan lafa antediluvian caalaa waan ta'uuf. Gammoojjiin durii bishaan keessa hafee bifaa galaana biyya keessaa amma jiru kan akka Galaana Meditiraaniyaanii, Kaaspiyaan, Galaana Diimaa, Galaana Gurraacha fi kkf ni fudhatu.

Uma.8:6: “ *Dhuma guyyaa afurtamaa booda, Nohi foddaa doonii sanaaf tolche bane .* ”

Guyyoota 150 tasgabbii fi guyyoota 40 eegaa booda yeroo jalqabaatiif Nohi foddaa xiqqa sana bana. Guddinni isaa xiqqaan isaa, dhundhuma tokko ykn seentimeetira 55, itti fayyadamni isaa simbirroota akkasitti saanduqa jireenyaa keessaa miliqiuu danda'an gadhiisuu qofa waan ta'eef sirrii ture.

Uma.8:7: “ *Gaafa gad lakkisee, hamma bishaan lafa irratti gogutti ba'ee deebi'e .* ”

Argannoon lafa goggogaa tartiiba “ *dukkanaa fi ifa* ” ykn “ *halkanii fi guyyaa* ” jalqaba uumama irratti ka'a. Akkasumas, argate jalqabaa ergame “ *raven* ” **xuraa'aa yoo ta'u**, rifeensa “ *gurraacha* ” akka “ *halkan* ” kan qabudha. Inni Nohi isa Waaqayyo filate irratti bilisaan of danda'ee socho'a. Kanaaf amantiwwan dukkanaa'oo Waaqayyo wajjin hariiroo tokko malee kan socho'an kan agarsiisudha.

Karaa caalaatti sirrii ta'een Israa'el foonii kakuu moofaa Waaqayyo raajota isaa yeroo dachaa akka dhufaattii fi deemsaa qoochoottti erguun saba isaa gocha cubbuu irraa baraaruuf yaaluun kan agarsiisudha. Akkuma " *sangoota* ", Israa'el dhuma irratti Waaqayyoon ganame kun seenaa isaa isa irraa **adda ba'ee itti fufte**.

Uma.8:8: " *Bishaan lafa irraa yoo hir'ate ilaaluif gugee sanas gadhiise .*"

Tartiiba wal fakkaatuun " *gugee* " **qulqulluun** , rifeensa " **adii** " akka qorraa qabu, sakatta'uuf ergama. Mallatloo " *guyyaa fi ifa* " jala kaa'ama. Akka kanaan dhiiga Yesus Kiristoos dhangalaase irratti hundaa'uun kakuu haaraa raajii dubbatti.

Uma.8:9: " *Gugee garuu lafa guutummaa lafaa irra bishaan waan tureef, gara markabaatti deebite. Innis harka isaa diriirsee fuudhee gara markabaatti galche .*"

" *gugee* " gurraacha walaba ta'e irraa adda ta'ee , " *gugee* " adiin Nohi isa " *harka isaa fudhatee gara dooniitti ishee fiduuf* " isa waliin dhiheessee wajjin walitti dhufeenya cimaa qaba. Innis fakkii hidhaa isa filatamaa Waaqa samii wajjin walitti hidhudha. " *Gugee* " guyyaa tokko Yesus Kiristoos irratti yeroo inni Yohaannis cuuphaa duratti mul'atu isadhaan cuuphamuuf ni bu'a.

Caqasoota macaafa qulqulluu lamaan kana wal bira qabdee akka ilaaltu yaada kooti; kan caqasa kanaa: " *Gugee garuu bakka miila ishee itti boqottu hin arganne* " caqasa kanaan Mat.8:20 irraa: " *Yesus akkas jedhee deebiseef: Sareen boolla qabu, simbirroonni samii immoo man'ee qabu ; ilmi nama garuu bakka mataa isaa itti kaa'u hin qabu* "; akkasumas caqasoonni kun Yohaannis 1:5 fi 11 irraa, bakka waa'ee Kiristoos, foon uffachuu waaqummaa " *ifa* " jireenyaa *dubbatutti* , akkas jedha: " *Ifni dukkana keessatti ni ibsa, dukkannis hin fudhanne ... / ...Isheen dhufte saba isheetiif, sabni ishees ishee hin simanne .*" Akkuma " *gugee* " Nohiin akka inni fudhatamuuf hayyamuun gara Nohitti deebi'e, " *harka isaa* " keessatti, du'aa ka'ee, Furee Iyyasuus Kiristoos ergaa lafa irratti dhiisee gara waaqummaa isaatti gara waaqummaa isaatti gara samiitti ol ba'e kan furuu filatamoo isaa, oduu gammachiisaa isaa " *Wangeela Bara Baraa* " jedhamee Mul.14:6. Mul . -----

Uma.8:10: " *Guyyoota torba dabalataan eegee, ammas gugee sana doonii keessaa baase .*"

Yaadannoo dachaa " *guyyoota torba* " kun, Nohiif akkuma har'aa jireenyi Waaqayyoon tokkummaa torbee " *guyyoota torba* " irratti, akkasumas tokkummaa fakkeenyaa waggoota " *kuma torbaa* " irratti akka hundeffamee fi tartiibame nu barsiisa kan pirojektii qusanna guddaa isaa. Lakkofsi kun " *torba* " akka caqasamuuf cichuun kun, barbaachisummaa Waaqayyo isaf kennu hubachuuf nu dandeessisa; kunis hanga ulfina Kiristoosiin deebi'ee dhufutti keessummaa seexanaan haleelamuu isaa kan isa qajeelchu ta'a kunis bulchiinsa isaa isa lafa irratti xumura kan godhudha.

Uma.8:11: " *Gugee galgala gara isaatti deebite; kunoo, baalli ejersaa ciccirame tokko afaan isaa keessa ture. Kanaaf Nohi bishaan lafa irraa akka hir'ate beeka ture .*"

Yeroo dheeraa " *dukkana* " jecha " *galgala* " jedhuun labsame booda abdiin fayyinaa fi gammachuun cubbuu irraa bilisa ta'uu fakkii " *muka ejersaa* "

jalatti ni dhufa, wal duraa duubaan isa durii sana booda gamtaa haaraa. Akkuma Nohi karaa “ *baala ejersaa* ” lafti abdatamaa fi eegamu isa simachuuf qophaa’aa akka taate beeku, “ *ilmaan Waaqayyoo* ” *mootummaan samii ergamaa biyyaatiin* akka isaaniif baname baratanii ni hubatu **samii** Yesus Kiristoos.

“ *Baalli ejersaa* ” kun biqiluu fi guddinni mukkeen deebi’ee akka danda’amu Nohiif ragaa ba’eera.

Uma.8:12: “ *Guyyoota torba dabalataan eege; gugee sanas gadhiise. Isheen garuu gara isaatti deebitee hin beektu .* ”

Mallattoon kun murteessaa ture, sababiin isaas “ *gugee* ” uumama keessa turuu filachuu ishee kan mirkaneesse yoo ta’u kunis ammas nyaata isaaf dhiyeesse.

Akkuma “ *gugee* ” ergaa abdii isaa erga dabarsee booda badu, erga namoota filataman furuuf lafa irratti lubbuu isaa kennee booda, Yesus Kiristoos, “ *Abbootii nagaa* ”, lafaa fi duuka buutota isaa dhiisee, bilisa fi of danda’ee isaan dhiisa jirenya isaanii hanga ulfina qabeessa isa dhumaa deebi’uu isaatti geggeessuuf.

Uma.8:13: “ *Waggaa dhibba jahaa fi tokko keessatti, ji'a tokkoffaatti, guyyaa tokkoffaatti bishaan lafa irratti goge. Nohi haguuggii doonii sanaa buqqisee ilaalee, kunoo, lafti akka goge arge .* ”

Goguun lafaa amma iyyuu gartokkoon garuu abdachiisaa waan ta’eef, Nohi doonicha alaa ilaaluuf foddaa doonii sanaa banuu jalqaba fi flixee gaara Araraat irratti akka qabame beekee , mul’anni isaa baay’ee fagoo fi baay’ee babal’ate bal’inaan kan mul’atudha. Muuxannoo lolaa keessatti dooniin sun fakkii hanqaquu baqaqee jiruu fudhata. Yeroo baqaqxu, ilmoon ofii isaatii qola itti marfame sana ni cabsa. Nohis akkasuma godha; inni “ *haguuggii doonii irraa buqqisa* ” kunis kana booda rooba cimaa irraa eeguuf faayidaa hin qabu. Waaqayyo balbala taabota ofii isaatii cufee ture sana banuuf akka hin dhufne hubadhu; kana jechuun ulaagaa firdii isaa gara fincilitoota lafaa balballi fayyinaa fi samii yoomiyuu cufamaniif hin gaaffii keessa galchu ykn hin jijjiiru.

Uma.8:14: “ *Ji'a lammaffaatti, guyyaa digdamii torbaffaatti lafti ni goge .* ”

Lafti guyyaa doonii yaabbachuu fi Waaqayyo balballi cufame irraa eegalee guyyoota 377f guutummaatti doonii keessatti erga hidhamtee booda deebitee jirenyaaf mijataa taati.

Uma.8:15: “ *Achiis Waaqayyo Nohiin akkas jedhee dubbate: .* ”

Uma.8:16: “ *Atii fi haati manaa kee, ilmaan kee fi haadhotii manaa ilmaan keetii si wajjin doonii keessaa ba'i .* ”

“ *taboon* ” akka ba’uuf mallattoo kan kennu , inni bishaan badiisaa dura namoota ishee keessa jiraatan irratti “ *balbala* ” *tokkicha cufe*.

Uma.8:17: “ *Uumama lubbuu qabu hundumaa foon hundumaa keessaa, simbirroota, loon, fi bineensa lafa irra rarrraa'u hundumaa si wajjin baasi, dhalaa, lafa irrattis baay'adhaa .* ”

Mul’anni kun kan torban uumama guyyaa shanaffaa fakkaata, garuu gaaffii uumama haaraa miti, sababiin isaas lolaa booda, baay’inni lafaa deebi’ee baay’isuun marsaa pirojektii seenaa lafaa waggoota 6000 jalqabaa raajii dubbatame waan ta’eef . Waaqayyo marsaan kun suukaneessaa fi kan nama

dhorku akka ta'u barbaade. Innis bu'aa firdiin Waaqummaa isaa ilaalchisee ragaa du'aa dhala namaaf kenneera. Ragaa 2 Pheexiroos 3:5 hanga 8tti yaadatamu: “*Dhugumatti, samiin durii sagalee Waaqayyootiin akka ture, akkuma lafti bishaan keessaa fudhatamee bishaaniin uumame, fi wantoota kanaan addunyaan bara sanaa bishaaniin liqimfamtee bade, samii fi lafti ammaa guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanneef ibiddaaf kan eegamanii fi ibiddaaf kan qabaman jecha wal fakkaatuun. Yaa jaalatamtoota koo, wanti isin wallaaluu hin qabne tokko jira, Gooftaa biratti guyyaan tokko akka waggaa kuma tokkoo, waggaa kumaan immoo akka guyyaa tokkootti.*” Lolaan ibiddaa tilmaamame kun dhuma waggaa torbaffaa irratti murtii isa dhuma sababeeffachuun, maddoota abidda qabsiisan kan maagmaa lafa jalaa kan guutummaa lafaa uwvisu banuudhaan raawwatama. “*Haroon ibiddaa*” Mul.20:14-15 irratti caqasame kun, jiraattota fincilitoota amanamoo hin taane waliin akkasumas hojii isaanii jaalala Waaqayyoo mul'ate tuffachuudhaan mirga argachuu barbaadan waliin lafa ni nyaata. Akkasumas bara kuma torbaffaan kun torban keessaa guyyaa torbaffaatti raajii dubbatame, kun akka hiika “*guyyaan tokko akka waggaa kuma tokkoo fi waggaa kuma tokko immoo akka guyyaa tokkoo*” jedhutti.

Uma.8:18: “*Nohi immoo ilmaan isaa, haadha manaa isaa fi haadhotii manaa ilmaan isaa wajjin ba'e.*”

Bineensonni erga gadhiifamanii booda bakka bu'oonni dhala namaa haaraa dabaree isaaniitiin doonii keessaa ba'u. Ifa aduu fi iddo bal'aa fi daangaa hin qabne jechuun ni danda'ama kan uumamni isaaniif dhiyeessu argatu, guyyaa fi halkan 377 bakka dhiphoo fi dukkanaa'aa cufame keessatti erga hidhamanii booda.

Uma.8:19: “*Bineensonni hundinuu, wanti rarra'an hundinuu, simbirroonni hundinuu, wanti lafa irra socho'an hundinuu, akka gosa isaaniitti doonii keessaa ba'an.*”

Taabotni keessaa bahuun namoota filataman gara mootummaa samiitti akka seenan raajii kan ibsu yoo ta'u garuu warra Waaqayyoon qulqulluu ta'anii itti murtaa'e qofatu seena. Bara Nohitti, qulqulluu fi xuraa'oon waliin jiraatu, lafa tokko irratti, hanga dhuma addunyaatti wal loluu waan ta'eef, kun ammallee hin taane.

Uma.8:20: “*Nohi YaHWéHf iddo aarsaa ijaare; bineensota qulqulluu hundumaa fi simbirroota qulqulluu hundumaa keessaa fudhatee, iddo aarsaa irratti aarsaa gubamu dhiheesse.*”

Aarsaan gubamu gocha Nohiin filatame galata isaa Waaqayyoon itti argisiisudha. Duuti miidhamaa qulqulluu, haala kana keessatti bineensa, uumaa Waaqayyoo karaa ittiin, Yesus Kiristoos keessatti, lubbuu filatamoo isaa furuuf itti dhufu yaadachiisa. Bineensonni qulqulluun aarsaa Kiristoos isa qulqullummaa guutuu lubbuu isaa, qaama isaa fi hafuura isaa guutuu keessatti of keessaa qabu fakkeessuuf kan maludha.

Uma.8:21: “*Waaqayyo immoo urgoftuu namatti tolu urgaa'ee, Waaqayyo garaa isaa keessatti, “Yaadni garaa namaal qalqabarrraa hamaa waan ta'eef, kana booda namaaf jedhee lafa hin abaaru. dargaggummaa ; kana boodas akkuman godhe lubbu qabeeyyii hundumaa hin rukutu .*”

Aarsaan gubamaa Nohi dhiheesesse gocha amantii dhugaa, fi amantii abboomamaadha. Sababni isaas, Waaqayyoof aarsaa yoo dhiheesesse, sirna aarsaa tokkoof deebii kennuudhaan isa ajaje, Ibroota Gibxii keessaa bahan barsiisuu isaa yeroo dheeraa dura. Ibsi " *urgooftuu gammachiisaa* " jedhu miira urgaauu waaqummaa osoo hin taane Hafuura waaqummaa isaa kan abboomamuu filatamoo amanamoo ta'anii fi mul'ata raajii sirni kun aarsaa gara laafina isaa gara fuula duraatiif kenu, Yesus Kiristoos keessatti kan dinqisiifatudha.

Hanga firdii isa dhumaatti, kana booda bishaan badiisaa hin jiraatu. Muuxannoon amma argisiiseera namni uumamaan fi dhaalaan fooniin " **hamaa** " ta'u isaa,akkuma Yesus ergamoota isaa ilaachisee Mat.7:11 irratti dubbate: " *Egaa akkuma keessan jal'oo taatanis , ijoollie keessaniif kennaa gaarii kennuu yoo beektan , Abbaan keessan inni samii irra jiru warra isa kadhataniif kennaa gaarii hammam hin kenu .*" Kanaaf Waaqayyo " bineensa **hamaa** " kana leenjisuu qaba , yaada Phaawuloos 1Qor.2:14 irratti qooddate, akkasumas humna jaalala inni isaaniif qabu Yesus Kiristoos keessatti agarsiisuudhaan, warri " *jal'oota* " jedhaman tokko tokko ni ta'u warra filataman.namoonni amanamoo fi ajajamoo ta'an.

Uma.8:22: " *Lafti hamma dandamatutti, facaasuu fi sassaabuu, qorri fi ho'i, ganni fi qorri, halkanii fi guyyaa hin dhaabbatu .*"

Boqonnaan saddeettaffaan kun kan xumuramu wal jijiirraa faallaa guutuu kan haala jirenya lafaa guyyaa jalqabaa uumama irraa eegalee bulchan kan heera isaa "halkan fi guyyaa ", Waaqayyo lola lafaa " *dukkana* " fi " . ifa " isaa dhumarratti karaa Yesus Kiristoosiin mo'u. Keeyyata kana keessatti wal jijiirraa garmalee kana kan tarreessu yoo ta'u, isaanis cubbuu mataan isaa bu'aa filannoo bilisaa uumamtoota samii fi lafaa kanaaf kennamee fi akkasitti isa jaallachuu fi tajaajiluuf ykn hamma isa jibbuutti isa diduudhaaf bilisa ta'an ta'uua isaati. Garuu bu'aan bilisummaa kanaa warra gaarummaaf jirenya, warra hamaatiif ammoo du'a, akkuma lolaan amma agarsiise, badiisa ta'a.

Dhimmoonni caqasaman hundi ergaa hafuuraa qabataniiru:

" *Facaasuu fi sassaabuu* ": jalqaba Wangeelaa fi dhuma addunyaa yaada; fakkiwwan Yesus Kiristoos fakkeenyaa isaa keessatti fudhatan, keessumaa Mat.13:37 hanga 39tti akkas jedhee deebise: " *Inni sanyii gaarii facaasu Ilma namaa ti; dirreen addunyaa; sanyii gaariin ilmaan mootummaati; marga ilmaan isa hamaa ti; diinni isa facaase sheyxanaa; midhaan sassaabuun dhuma addunyaati ; warri midhaan sassaaban ergamoota .*"

" *Qorqorroo fi ho'a* "; " **ho'a** " Mul.7:16 irratti caqasameera: " *Isaan kana booda hin beela'an, kana boodas hin dheebotan, aduun isaan hin rukutu, ho'i tokkollee isaan hin rukutu* ". " Garuu faallaa kanaatiin " *qorri* " bu'aa abaarsa cubbuuti.

" *Ganna fi qorra* ": kunniin waqtilee lamaan daangaa darbuu yoo ta'an, lamaan isaanii iyyuu akkuma isa kaanii garmalee hin tolle.

" *Halkanii fi halkan* ": Waaqayyo tartiiba namni isaaf kennuun isaan caqasa, sababni isaas pirojektii isaa keessatti, Kiristoos keessatti yeroon guyyaa ni dhufa, inni waamicha ayyaana isaa keessa seenuuf godhamu, yeroon kana booda garuu kan " . *halkan namni tokko illee hojjechuu hin dandeanye* " akka Yohaannis

9:4tti, jechuunis dhuma yeroo ayyaanaa irraa kaasee jirenyaaaf ykn du'aaf murteessaa waan ta'eef hiree ofii jijiiruuf.

Seera Uumamaa 9

Sirna jirenyaa irraa adda bahuu

Uma.9:1: “ *Waaqayyos Nohii fi ilmaan isaa eebbissee, “Badhaadhaa, baay’adhaa, dachiis guutaa” jedheen. »*

Kun ga'ee inni jalqabaa Waaqayyo lubbu qabeeyyii doonii namootaan ijaaramaniin filataniifi fayyanifi kenuu ta'a: Nohii fi ilmaan isaa sadan.

Uma.9:2: “ *Bineensota lafaa hundumaaf, simbirroota samii hundumaaf, uumamtoota lafa irra socho’an hundumaaf, qurxummii galaanaa hundumaaf sodaa fi gaddisiisaa in taatu, isaanis ni oolfama harka keessanitti .”*

Jirenyi bineensotaa lubbuun jiraachuu isaa nama irraa kan qabu yoo ta'u, kanaafidha, lolaa dura caalaa illee, namni bineensota irratti ol'aantummaa qabaachuu kan danda'u. Yeroo sodaa ykn aariidhaan bineensi tokko to'annaa dhabe malee, akka seera waliigalaa bineensonni hundi nama sodaataniiru, yeroo isa qunnaman immoo isa jalaa baqachuuf yaalu.

Uma.9:3: “ *Wanti socho’ee fi jirenya qabu hundinuu nyaata isiniif in ta'a : kana hundumaa akka marga magariisaatti isiniif nan kenna .”*

Jijjiiramni nyaataa kun sababoota hedduu qaba. Tartiiba dhiyaateef bakka guddaa osoo hin kennis, tokkoffaa, nyaanni biqiltootaa yeroo lolaa dhama'e battalumatti dhabuu fi lafti bishaan soogidda qabuun uwatifame gartokkoon sterile ta'uun isaa suuta suutaan qofa dhala guutuu fi guutuu ta'ee fi oomishtummaa isaa deebisee akka argatu nan kaasa. Kana malees, sirna aarsaa Ibiroota hundeffachuuf, yeroo isaatti, foon nama miidhame mul'ata raajii Irbaata Qulquulluu keessatti aarsaa ta'e nyaachuu kan gaafatu yoo ta'u, bakka daabboon sun akka fakkeenyaa qaama Yesus Kiristoositti itti nyaatamu, fi wayinii dhangala'aa akka mallattoo dhiiga isaatti dhugame. Sababni sadaffaan, kan fudhatama hin qabne, garuu dhugaa gadi hin taane, Waaqayyo umurii namaa gabaabsuu barbaada; akkasumas foon of mancaasu fi qaamolee jirenya balleessan gara qaama namaatti fidu nyaachuuun bu'uura milkaa'ina fedhii fi murtoo nama tokkoo ta'a. Muuxannoona nyaata vegetarian ykn vegan qofatu mirkaneessa dhuunfaa kenna. Yaada kana cimsuuf, Waaqayyo bineensonni **xuraa'oo**, fayyaa isaa irratti miidhaa geessisan illee akka hin nyaanne akka hin dhowwine hubadhu .

Uma.9:4: “ *Foon lubbuu isaa wajjin, dhiiga isaa wajjin qofa hin nyaatin .”*

Dhorkaan kun akka Lew.17:10-11tti kakuu moofaa keessatti seera qabeessa ta'ee itti fufa: " *Namni mana Israa'el ykn orma isaan keessa jiraatan dhiiga gosa kamiiyyuu yoo nyaate , ani nama nyaatu irratti fuula koo nan garagalcha.” dhiiga, saba isaa keessaas isa nan kuta .*" akkasumas oduu keessatti, akka Hojii Ergamootaa 15:19 hanga 21tti: " *Kanaaf, warra ormoota gara Waaqayyootti deebi'aniif rakkina hin uumnu, akka isaan barreessinu malee,*

xuraa'ummaa waaqa tolfamaa irraa of quşadħaa, . ejja irraa, wantoota ciniinamanii fi dhiiga irraa . Sababni isaas, Museen guyyaa Sanbata hundumaa mana sagadaa keessatti waan dubbifamuuf , dhaloota hedduudhaaf namoota isalallaban qaba ture .”

uumama guutuu qaama foonii fi hafuura guutummaatti foon irratti hirkate irraa ijaarame " *lubbuu* " *jedhee waama*. Foon kana keessatti qaamni sochii qaamaa sammuu dhiiga ofii isaatiin dhiyeessu yoo ta'u kunis hafuura tokkoon tokkoon oksijiinii sombaan xuuxuun qulqullaa'a. Haala jirenyaa keessatti sammuun mallatloo elektirikii yaada fi yaadannoo maddisiisu uumuun hojji qaamolee foonii biroo qaama foonii uumuu hunda ni bulcha. Gaheen "dhiiga" kan kana malees, jiinoomiin, tokkoon tokkoon lubbuu lubbuu qabuuf adda ta'e, sababa fayyaatiin nyaatamuun hin qabu, sababiin isaas balfaa fi xurii qaama guutuu keessatti uumame waan baatuuf, akkasumas sababa hafuuraatiin. Waaqayyo haala guutummaatti adda ta'een, barsiisa amantii isaatiif, seera bu'uuraa dhiiga Kiristoos dhuguu, garuu bifä fakkeenyaa dhangala'aa wayinii qofaan qabateera. Jirenyi dhiiga keessa yoo ta'e, inni dhiiga Kiristoos dhugu, akkaataa seera bu'uuraa dhugaa qaamni waan sooru irraa kan uumame jedhutti, uumama isaa qulqulluu fi guutuu ta'een deebi'ee ijaarama.

Uma.9:5: “ Kanas beekaa, dhiiga lubbuu keessanii nan barbaada, bineensa hundumaa irraas nan barbaada; lubbuu namaas nama irraa, nama obboleessa isaa ta'e irraa nan barbaada .”

Jirenyi Uumaa Waaqayyo isa uume biratti wanti hunda caalaa barbaachisaa dha. Aarii yakki sun isa irratti, abbaa dhugaa lubbuu fudhatame sanaa irratti fidu hubachuuf isa dhaggeeffachuu qabna. Akka kanaan ajaja lubbuu fudhachuuf kennname seera qabeessa gochuu kan danda'u isa qofa. Keeyyata darbe keessatti Waaqayyo lubbuu bineensotaa fudhachuun nyaata isaa akka ta'uuf nama hayyameera, asitti garuu, gaaffii yakka, ajjeechaa kan jirenya nama murteessaa ta'een xumura itti godhudha. Jirenyi buqqa'e kun kana booda Waaqayyotti dhihaachuuf carraa hin argatu, akkasumas hanga sanatti ulaagaa fayyina isaa wajjin kan wal hin simne ta'ee jijjiirama amala isaa arguuf hin argatu. Asitti Waaqayyo bu'uura seera haaloo ba'uu, "ijaaf ija, ilkaan ilkaan, jirenyaaaf jirenyi" kaa'a. Bineensichi ajjeechaa nama du'a ofitiin kan kaffalu yoo ta'u namichi akka Qaayin sun "**obboleessa**" dhiiga ofii kan gosa Abeel yoo ajjeese ni ajjeefama.

Uma.9:6: “ Namni dhiiga nama yoo dhangalaase, dhiigni isaa nama in dhangala'a; Waaqayyo bifä isaatiin nama uume .”

Waaqayyo lakkofsa du'aa dabaluu hin barbaadu sababiin isaas, faallaa kanaatiin, nama ajjeese tokko akka ajjeefamu hayyamuudhaan, bu'aa ofirraa ittisuu irratti lakkaa'aa waan jiruuf, sababa balaa isa mudateen, ilmaan namootaa baay'inaan akka baratan amala isaanii to'achuu.aggressiveness, akka nama ajjeesaa hin taaneef, dabaree isaatiin, du'aaf kan malu.

Waaqayyo bifä isaatiin nama uume ” jechuun maal jechuu akka ta'e hubachuu kan danda'u amantii dhugaa fi dhugaa ta'een kan jiraate qofa . Keessattuu yeroo dhalli nama akkuma har'a addunyaa warra dhihaa fi lafa kana irratti bakka hundatti beekumsa saayinsiit sossobame hamaa fi jibbisiisoo ta'u.

Uma.9:7: “ *Isin immoo baay’adhaa, lafa irrattis babal’adhaa, ishee irrattis baay’adhaa .* ”

Waaqayyo baay’ina kana dhuguma barbaada, sababa gaariidhaafis, lakkoofsi filatamoo, warra waamaman karaa irratti kufanii wajjin walqabatee illee baay’ee xiqqaa waan ta’eef, baay’inni uumamtoota isaa hamma baay’atu isaan keessaa baay’ee ni danda’a filatamoo isaa argachuu fi filachuuf; sababni isaas akka siritti Dan.7:9 irratti ibsametti, pirooppoorshiniin miliyoona tokko kan filatame biliyoona kudhan waamameef, ykn 1 10,000f.

Uma.9:8: “ *Waaqayyo ammas Nohii fi ilmaan isaa wajjin akkas jedhee dubbate:* ”

Waaqayyo dhiirota afran kanaaf kan dubbate bakka bu’aa dhiiraa sanyii namaatiif ol’aatnummaa kennuudhaan, dubartootaa fi ijoolle aangoo isaanii jala kaa’amaniin waan hayyamaniif itti gaafatatummaa ni fudhatu. Ol’aatnummaan mallattoo ofitti amanamummaa Waaqayyo namootaaf dhiyeessu ta’us fuula isaa fi murtii isaa duratti guutummaatti itti gaafatatummaa akka qabaatan isaan taasisa.

Uma.9:9: “ *Kunoo, ani kakuu koo si wajjin, sanyii kee si boodaa wajjinis nan kaa’aa;* »

sanyii ” Waaqayyo “ *kakuu* ” isaa waliin hundeesse sana ta’uu keenya hubachuun keenya barbaachisaa dha . Jireenyi ammayyaa fi kalaqni isaa inni hawwataan waa’ee ka’umsa namaa keenyaa homaa hin jijiiru. Nuti dhaaltota jalqaba haaraa Waaqayyo bishaan badiisaa hamaa booda dhala namaatiif kenne. Kakuun Nohii fi ilmaan isaa sadan waliin hundeeffame adda kan ta’edha. Kana booda bishaan lolaatiin dhala namaa hundumaa akka hin balleessine Waaqayyoon waadaa seena. Isa booda gamtaan Waaqayyo Abrahaam wajjin hundeessu ni dhufa, innis gama isaa lamaan walduraa duubaan kan raawwatamu, jecha jechaatti yeroo fi hafuuraan, tajaajila furuu Yesus Kiristoos irratti kan xiyyeffate ta’aa. Gamtaan kun bu’uraan akka sadarkaa fayyinnaa gaaffii keessa jiruutti dhuunfaa ta’aa. Jaarrraa 16n dhufaattii isaa isa jalqabaa dura ta’an keessatti Waaqayyo karoora fayyina isaa sirna amantii saba Ibrootaaf ajajameen ni mul’isa. Sana booda, erga Yesus Kiristoos keessatti karoorri kun ifa isaa hundumaan mul’atee booda, tilmaamaan jaarrraa 16 kan biroof amanamummaa dhabuun amanamummaa ni milkaa’ a waggoota 1260f, dukkanni dukkanan’ aah dahoo phaaphaasi Roomaa jalatti ni bulcha. Bara 1170 irraa eegalee, yeroo Piitar Vaaldoo ammas amantii kiristaanaa qulqulluu fi amanamaa ta’e kabajuu Sanbata dhugaa dabalatee shaakaluu danda’e, qondaaltonni filatamoo ifa xiqqaa qaban, isa booda, hojii Haaromsaa irratti filataman bobba’anii garuu hin xumuramne. Akkasumas, bara 1843 irraa eegalee qofa ture, qormaata amantii dachaa ta’een, Waaqayyo qajeelchitoota Adveentizimii keessaa filatamoo amanamoo ta’an argachuu kan danda’e. Garuu iccitiiwan raajiiwwan isaa keessatti mul’atan guutummaatti hubachuuf amma iyyuu dafee ture. Mallattoon gamtaan Waaqayyo wajjin yeroo hundumaa ifa isaa fiduu fi fudhachuudha, kanaafidha hojiin ani maqaa isaatiin barreessaa jiru, filatamoo isaa ibsuuf, akka “dhugaa ba’umsa Yesus », bifa isaa isa dhumaan , . mallattoo gamtaan isaa baay’ee dhugaa fi mirkanaa’ e ta’uu isaa agarsiisu.

Uma.9:10: “ *uumama lubbuu qabu hundumaa wajjin, simbirroota, horii fi bineensa lafaa hundumaa wajjin, warra doonii keessaa ba'an hundumaa wajjin yookaan bineensota lafaa hundumaa wajjin .* ”

Gamtaan Waaqayyo dhiheesses bineensota, waan lafa irra jiraatuu fi baay'atu hundumaa ilaallata.

Uma.9:11: “ *Ani kakuu koo isinii wajjin nan qabadheera, kana booda foon bishaan badiisaatiin hin badu, kana booda bishaan badiisaa lafa balleessuuf hin jiru .* ”

Barumsi lolaan kenne adda ta'ee hafuu qaba. Waaqayyo amma kaayyoona isaa garaa warra filataman mo'achuu waan ta'eef lola dhiyeenyatti ni seena.

Uma.9:12: “ *Waaqayyo immoo, “Kun mallattoo kakuu ani anaa fi isin gidduutti, uumamtoota lubbuu qaban hundumaa wajjin, dhaloota hundumaatti, kana dha:* ”

Mallattoon Waaqayyo kenuu kun waan jiraataa hundumaa, qulqulluu fi xuraa'aa ilaallata. Ammallee mallattoo kan nama isaa ta'uu miti, kuniis Sanbata guyyaa torbaffaa ta'a. Mallattoon kun lubbu qabeeyyii waadaa inni lammata bishaan lolaatiin akka isaan hin balleessine gale yaadachiisa; sun daangaa isaati.

Uma.9:13: “ *Xiyyaa koo duumessa keessa kaa'eera, kunis mallattoo kakuu anaa fi lafa gidduu jiruu in ta'a* ”

Saayinsiin sababa fiizikaalaa jiraachuu bokkaa ni ibsa. Innis caccabsa ispeektarmii ifa ifa aduu kan bishaan haphii ykn jiidhina ol'aanaa irratti bu'uudha. Bokkaa yeroo roobni roobu akka mul'atu, aduun immoo balaqqeessa ifa ishee akka dhangalaasu namni hundi hubateera. Dhugaan jiru garuu roobni lolaa kan yaadachiisu yoo ta'u ifni aduu immoo fakkii ifa Waaqayyoo dinqisiifamuu, faayidaa qabuu fi tasgabbeessaa ta'uu isaati.

Uma.9:14: “ *Yeroon duumessa lafa irraa walitti qabu, xiyyaan duumessa keessatti in mul'ata;* »

Kanaaf duumessi Waaqayyoona kan kalaqe yoo ta'u, lolaa booda qofa rooba akka uumuuf, yeroo wal fakkaatutti immoo seera bu'uuraa bokkaa wajjin. Haa ta'u malee, bara jibbisiso keenya kana keessatti, dhiironni fi dubartoonni Waaqayyoona hin sodaanne, mallattoo gamtaa waaqummaa kana fudhachuudhaan, jecha gabaabduu fi asxaa walitti qabama namoota saalqunnamtii jal'isan gochuuf jecha, dhimma bokkaa kana jallisani xureessaniiru. Waaqayyo dhala namaa jibbisiso fi kabaja hin qabne kana isa fi sanyii namaa irratti ruktuuf sababa gaarii kana keessaa argachuu qaba. Mallattoon dheekkamsa isaa inni dhumaan yeroo dhiyotti akka ibiddaa gubatee akka du'aa kan balleessu ni mul'ata.

Uma.9:15: “ *Anis kakuu koo ana fi isin gidduutti, uumama lubbuu qabu hundumaa foon hundumaa nan yaadadha, kana booda bishaanis foon hundumaa balleessuuf lolaa hin ta'u .* ”

Jechoota gaarummaa afaan Waaqayyoo keessaa dhufan kana dubbisu kootiin, jechoota inni har'a jechuu danda'u sababa jal'ina namaa sadarkaa warra bishaan lola duraa irra ga'een dubbachuu danda'u yaaduun wal-faallaa sana nan madaala.

Waaqayyo dubbii isaa ni eega, kana booda lolaan bishaanii hin jiraatu, fincilitoota hundumaaf garuu guyyaa firdiidhaaf lolaa ibiddatu qabamee jira; kan ergamaan Pheexiroos 2 Phexros 3:7 irratti nu yaadachiise. Garuu murtii isaa

dhumaa kana dura, fi Kiristoos deebi'uu isaa dura, ibiddi niwukilaraa Waraana Addunyaa Sadaffaa ykn " ^{xurumba 6ffaa} " Mul.9:13 hanga 21, ni dhufa, bifa "mushroom" du'aa dachaa fi hamaa ta'een. , baqannaa walqixxummaa dhabuu magaalonni gurguddoon, magaalonni gurguddoon ta'us ta'u baatus, pilaaneetii lafaa ta'an irraa fudhachuu.

Uma.9:16: " *Xiyyaan duumessa keessa in ta'a; kakuu bara baraa Waaqayyoo fi uumama lubbuu qabu hundumaa, foon lafa irra jiru hundumaa dabalatee, yaadachuuf isa nan ilaala.*"

Yeroon sun nu irraa fagoo waan ta'eef bakka bu'oota haaraa dhala namaa dogoggora warri lola duraa raawwatan irraa fagaachuuf abdii guddaa qabaachuu danda'a. Garuu har'a abdiin kana booda hin hayyamamu sababiin isaas firiin warra bishaan lola duraa bakka hundatti nu gidduutti mul'ata.

Uma.9:17: " *Waaqayyos Nohiin: Mallattoo kakuu ani anaa fi namoota lafa irra jiran hundumaa gidduutti kaa'u isa kana .*"

Waaqayyo amala kakuu kanaa isa "foon hundumaa wajjin" hundeeffame cimsee ibsa. Kun gamtaa yeroo hunda miira walootiin dhala namaa ilaallatudha.

Uma.9:18: " *Ilmaan Nohi doonii keessaa ba'an, Seem, Kaam fi Yaafeturan. Haam abbaa Kana'aan ture .*"

Ifni nuuf kenname: " *Haam abbaa Kana'aan ture* ". Nohii fi ilmaan isaa hundi isaanii namoota gurguddaa hamma warra bishaan lolaa dura turan ta'u isaanii yaadadhu. Akkasitti, giboonni baay'achuu isaanii itti fufu, keessumaa biyya "Kaanaa'aan" keessatti, kan Ibiroota Gibxii gadhiisanii deeman balaa isaanii isaan argatu, sodaan guddina isaanii irraa kan ka'e waggoota 40f gammoojjii keessatti akka burjaaja'an waan isaan mурteessuuuf achittis du'u.

Uma.9:19: " *Ilmaan Nohi sadan kun, sanyiin isaanis guutummaa lafaa keessa jiraatu .*"

Hubadhaa jalqaba irratti, warri bishaan lola duraa hundi isaanii ka'umsa isaanii nama tokko qabu turan: Addaam. Jireenyi haaraan bishaan boollaa boodaa namoota sadii Sheem, Chaam fi Yaafeetii irratti ijaarame. Kanaaf ummatoonni sanyii isaanii **addaan ba'anii ni qoodamu** . Tokkoon tokkoon dhaloota haaraa abbaa isaa, Sheem, Kaam ykn Yaafeetii wajjin kan walqabatu ta'a. Hafuurri qoqqoodinsa ka'umsa adda addaa kana irratti hirkatee dhiirota duudhaa abbootii isaanitti maxxanan wal irratti boolla ni godha.

Uma.9:20: " *Nohi lafa misoomsuu jalqabe, wayiniis dhaabe .*"

Sochiin kun, walumaa galatti, haala idilee ta'een, kanas ta'e sana bu'aa hamaa qabaata. Sababni isaas, Nohi dhuma qonna isaa irratti wayinii sassaaba, dhangala'aan dhiibame oksaayidii erga ta'ee booda alkoolii dhuge.

Uma.9:21: " *Inni wayinii dhugee machaa'e, dinkaana isaa gidduuttis of mul'ate. »*

Gocha isaa to'achuu dhabuudhaan Noé kophaa isaa ta'u isaa of amana, of saaxilee guutummaatti of mul'isa.

Uma.9:22: " *Haam abbaan Kana'aan qullaa abbaa isaa argee obboloota isaa lamaanitti isa hime. »*

Yeroo sanatti sammuun namaa ammallee qullaa Addaam cubbamaa argate kanaaf baay'ee miira qaba ture. Chaam immoo, qoosaa fi xiqqoo qoosuun isaa hin

oolu, muuxannoo mul'ataa isaa obboloota isaa lamaanitti gabaasuu yaada hamaa qaba.

Uma.9:23: “ *Achiis Seemiifi Yaafeet uffata sana fudhatanii garba isaanii irra kaa'anii duubatti deebi'anii quallaa abbaa isaanii haguugan; akkuma fuulli isaanii garagalfame, quallaa abbaa isaanii hin argine .* ”

Of eeggannoobarbaachisu hundaan obbolaan lamaan qaama quallaa abbaa isaanii haguugan.

Uma.9:24: “ *Nohi wayinii isaa keessaa yommuu dammaqu, wanta ilmi isaa quxisuun isaa irratti raawwate dhaga'e .* ”

Kanaaf obboloonni lamaan isa barsiisuu qabu turan. Akkasumas balaaleffannaan kun Nohi isa kabajni Abbaa akka sarbame itti dhaga'amu ni gammachiisa. Fedhii isaatiin alkoolii kan hin dhugne yoo ta'u, yeroon darbaa deemuu oksayidii ta'ee fi sukkaarri isaa gara alkooliitti jijiiramu irraas dhangala'aa wayinii irraa deebii uumamaa ta'ee ture.

Uma.9:25: “ *Innis akkana jedhe: Kana'aan abaaramaa! Garba garboota obboloota isaa haa ta'u!* »

Dhugaa dubbachuuf, muuxannoontun kun Waaqayyo uumaan waa'ee sanyii ilmaan Nohi raajii akka dubbatuuf sababa ta'ee qofa tajaajila. Kana'aan mataan isaa gocha abbaa isaa Kaam raawwate wajjin waan wal qabatu hin qabu ture; kanaaf badii isaa irraa qulqulluu ture. Nohi immoo isa homaa hin hojenne isaa abaare. Haalli hundeffame seera bu'uuraa firdii Waaqayyoo tokko nuuf mul'isuu jalqaba innis abboommii isaa kurnan keessaa isa lammaffaa Bau.20:5 irratti dubbifame keessatti mul'ata: “ *Isanitti hin sagadin, isaanis hin tajaajilli ; ani Waaqayyo gooftaan keessan, waaqa hinaaffaa dha, hamma dhaloota sadaffaa fi afrappaatti warra na jibbanitti balleessaa abbootii ijoollee irratti nan dha'a .* ” Haqa dhabuu mul'atu kana keessa ogummaan Waaqayyoo hundinuu argama. Sababni isaas, itti yaadi, walitti dhufeenyi ilmaa fi abbaa gidduu jiru uumamaan waan ta'eeef ilmi yeroo hunda yeroo itti duultu gama abbaa isaa ni fudhata; kanneen baay'ee hin argamne irraa kan hafe. Waaqayyo abbaa yoo rukute ilmi isaa jibbee abbaa isaa ni falma. Nohi ilma Kana'aan abaaruudhaan Haam, abbaan milkaa'ina sanyii isaa yaadda'u adabe. Kana'aan immoo gama isaatiin, bu'aa ilma Kaam ta'uun isaaf ni obsa. Kanaaf Nohii fi ilmaan lamaan inni eebbisu Sheemii fi Yaafet irratti aarii bara baraa ni qabaata. Sanyii Kana'aan Israa'el, saba isaa garbummaa Gibxii jalaa bilisa ba'e (ilma Haam kan biraa: Mizraayim), naannoo saba isaanii dhiyeessuuf Waaqayyoon akka balleessan dursinee beekna.

Uma.9:26: “ *Innis ammas akkana jedhe: Yaa waaqa Seem kan eebbfamu, Kana'aan immoo garbicha isaanii haa ta'u!* »

Nohi karoora Waaqayyo tokkoon tokkoon isaanifi qabu ilmaan isaa irratti raajii dubbata. Kanaaf sanyii Kana'aan sanyii Seem garboota ta'u. Chaam gara kibbaatti babal'atee ardi Afrikaa hanga lafa amma Israa'el jirtuutti ni guuta. Seem gara bahaa fi kibba bahaatti babal'atee biyyoota Musliimaa Arabaa amma jiraatan ni guuta. Kaldiyaa Iraaq ammaa irraa Abrahaam Seem qulqulluu ta'ee ni ba'a. Seenaan ni mirkaneessa, Afrikaan Kana'aan dhuguma garba Arboota Sheem irraa bu'ee ture.

Uma.9:27: “ *Waaqayyo qabeenya Yaafeet haa dheeressu, dinkaana Seem keessas haa jiraatu, Kana'aan immoo garbicha isaanii haa ta'u!* »

Yaafeet gara kaabaa, bahaa fi dhihaatti ni babal'ata. Yeroo dheeraaf kaabaan kibba irratti ol'aantummaa qabaata. Biyyoonni kaabaa kiristaana ta'an guddina teeknikaa fi saayinsii kan biyyoota Arabaa kibbaa fayyadamuu fi ummatoota Afrikaa sanyii Kana'aan garboomsuuf isaan dandeessisu ni argatu.

Uma.9:28: “ *Nohi bishaan badiisaa booda waggaa dhibba sadii fi shantama jiraate .*”

Nohi waggoota 350f waa'ee bishaan badiisaa namoota bara isaa turan dhugaa ba'uu fi dogoggora namoota bishaan badiisaa dura turan irraa isaan akeekkachiisuu danda'eera.

Uma.9:29: “ *Barri Nohi hundi waggaa dhibba sagal fi shantama ture; achiis ni du'e .*”

Bara 1656, bara bishaan badiisaa Addaam irraa dhufe, Nohi wagga 600 waan tureef, erga Addaam cubbuu hojjeteet booda, wagga 950 ta'ee bara 2006tti du'e. Akka Uma.10:25tti, yeroo dhalate " *Peleg* ", bara 1757, " *lafti qoodamte* ", Waaqayyoon sababa muuxannoo fincila fincila mootii Naamrudii fi Masaraa Baabel isaa irraa kan ka'e. Qoodinsi ykn **addaan bahuun kun** bu'aa afaanota adda addaa Waaqayyo ummatootaaf kenne akka isaan **adda ba'anii** fi kana booda fuula isaa fi fedha isaa duratti bilookii tokkummaa akka hin uumneef ture. Kanaaf Nohi taatee kana mudatee yeroo sanatti umuriin isaa wagga 757 ture.

Yeroo Nohi du'e Abraam duraanuu dhalatee ture (bara 1948, du'a Yesus Kiristoos dura wagga 2052 kan bara 30 kalaandarii sobaa waliigalaa keenyaa), garuu inni Ur, Kaldiya, Nohi isa gara kaabaatti jiraatu irraa fagaatee ture Gaara Ararat.

Bara 1948 kan dhalate, yeroo abbaan isaa Térach umuriin isaa wagga 70 ture, Abraam ajaja Waaqayyoof deebii kennuudhaaf, Haraan gadhiise, bara 2023tti umurii isaa wagga 75tti, i.e., bara 2006tti Nohi erga du'ee wagga 17 booda. The spiritual relay of the alliance is akkasitti mirkanaa'ee fi raawwatame.

Umurii wagga 100tti, bara 2048tti Abraam Yisihaaq dhalche. Bara 2123tti umrii isaa wagga 175tti du'e.

Umurii wagga 60tti, bara 2108tti Yisihaaq ilmaan lamaan Esaawuu fi Yaaqoob akka dhalate Uma.25:26.

Seera Uumamaa 10

Addaan bahuu ummatootaa

Boqonnaan kun sanyii ilmaan Nohi sadan nu beksisa. Waaqayyo raajiiwwan isaa keessatti yeroo hundumaa maqaa jalqabaa naannoowwan dhimmi ilaallatu waan eeruuf, mul'anni kun faayidaa qaba. Maqaaleen kun tokko tokko hundee ijoo waan eeganiif maqaa ammaa ta'uun salphaatti adda baafamuu danda'u, fakkeenyaaf: " *Madai* " Mede, " *Tubal* " Tobolsk, " *Meshech* " Moscow.

Uma.10:1: “ *Isaan kun sanyii ilmaan Nohi, Seem, Kaam fi Yaafeet ti. Bishaan badiisaa booda ilmaan isaaniif dhalatan. »*

Ilmaan Yaafeet

Uma.10:2: “ *Ilmaan Yaafet: Gomer, Maagoog, Madaayi, Jaavaan, Tubal, Mesheekii fi Tiraas .* »

“ *Madaai* ” jechuun Miidiyaa; “ *Jaavaan* ”, Giriik; “ *Tubal* ”, Tobolsk, “ *Meshech* ”, Moskoo.

Uma.10:3: “ *Ilmaan Gomer: Ashkenaz, Rifaat fi Togarmaa.* »

Uma.10:4: “ *Ilmaan Jaawaan: Elsa'i, Tarshiish, Kitiim fi Dodaanim.* »

“ *Taarshiish* ” jechuun Tarse; “ *Kittim* ”, Qophros.

Uma.10:5: “ *Odolawwan saboontti akka lafa isaaniitti, akka afaan isaaniitti , akka maatii isaaniitti, akka saba isaaniitti isaan keessa jiraatan .* »

Jechi “ *odola sabootaa* ” jedhu saboota dhihaa Awurooppaa har'aa fi dheerina isaanii guddaa kan akka Ameerikaa fi Awustiraaliyaa agarsiisa.

Sirrummaa “ *akka afaan nama tokkoo tokkootti* ” ibsa isaa muuxannoo Masaraa Baabel Uma.11 keessatti mul'ate keessatti ni argata.

Ilmaan Haam

Uma.10:6: “ *Ilmaan Kaam: Kuush, Mizraayim, Puut fi Kana'aan turan.* »

Kuush Itoophiyaa moggaasa; “ *Mitzraayim* ”, Gibxii; “ *Puut* ”, Liibiyaa; fi “ *Kana'aan* ”, Israa'el ammaa ykn Falaxxiin durii.

Uma.10:7: “ *Ilmaan Kuush Sheebaa, Haavilaa, Sabtaa, Raemaa fi Sabtekkaa. Ilmaan Raa'imaa: Seebaa fi Dedaan.* »

Uma.10:8: “ *Kuushis Naamrudiin in dhalate; lafa irratti humna qabaachuu kan jalqabe isa ture.* »

Mootiin “ *Naamrood* ” kun ijaraa “ *Masaraa Baabel* ” ta'a, sababa afaanota Waaqayyoon **adda baasuu fi namoota gara ummatootaa fi sabaatti adda** baasuu fi adda baasuu akka Uma.11.

Uma.10:9: “ *Inni YaHWéH duratti adamsituu goota ture; kanaaf akkas jedhama: Akkuma Naamrood, YaHWéH duratti adamsituu goota.* »

Uma.10:10: “ *Inni jalqaba biyya Shinaar keessatti Baabel, Ereek, Akaad fi Kaalnee irratti moote.* »

“ *Baabel* ” jechuun Baabilon durii kan argisiisudha; “ *Accad* ”, Akkaadiyaa durii fi magaalaa amma Bagdaad; “ *Shinear* ”, Iraaq.

Uma.10:11: “ *Biyya sana keessaa Ashur ni ba'e; Nanawhee, Rehobot Hiir, Kaalaa,* ”.

“ *Assur* ” jechuun Asoor argisiisa. “ *Nanawween* ” bakka amma Mosul jedhamtu taate.

Uma.10:12: “ *Resen immoo Nanawhee fi Kaalaa gidduutti; magaalaa gudditiidha.* »

Magaalonni sadan kun Iraaq har'aa keessatti kaabaa fi qarqara laga “*Tiger*” jedhamutti argamu turan.

Uma.10:13: “ *Mitzraayim warra Ludim, Anaamim, Lehaabim, Naftuhim,* ”

Uma.10:14: “ *Paatruusium, Kasluhiim, Filisxeemonni fi Kaaftoriim irraa dhufan.* »

“ *Filisxeemonni* ” Falaxxiinota ammaa, ammalleeakkuma gamtaa durii Israa'el irratti waraana irra jiran kan moggaasu. Isaan ilmaan Masrii, diina seenaa Israa'el kan biraahanga bara 1979 yeroo Masriin Israa'el waliin gamtaa uumtedha.

Uma.10:15: “ *Kana’aan ilma isaa angafa Siidoon, Heetis in in dhalate;* »

Uma.10:16: “ *Yebusiin, Amoorota, Girgaashii,* ” .

“ *Yebus* ” jechuun Yerusaalem kan argisiisudha; “ *Amoroonni* ” naannoo Waaqayyo Israa’eliif kenne keessa jiraattota jalqabaa turan. Isaan seera guddaa keessa kan hafan ta’us, Waaqayyo isaan ajjeesee, bakka sana bilisa baasuuf saba isaa fulduratti hornet summii qabuun isaan haxaa’e.

Uma.10:17: “ *Hiwoota, Arqoota, Siinoota,* ”

“ *Cubbuu* ” jechuun Chaayinaa agarsiisa.

Uma.10:18: “ *warri Arvaadiyaa, warri Zemaar, warri Hamaati. Achiis maatiin Kana’aan ni bittinnaa’an.* »

Uma.10:19: “ *Daangaan warra Kana’aan Siidoon irraa ka’ee, gama Geeraar, hanga Gaazaatti, gama Sodoom, Gomoraa, Admaa fi Zebo’im, hamma Leshaatti ture.* »

Maqaaleen durii kunniin lafa Israa’el gama dhihaatiin kaaba bakka Siidoon jirtu irraa gara kibbaatti bakka Gaazaa har’aa jirtutti, gama bahaatiin immoo kibba irraa akka hundeffama Sodoomii fi Gomoraa bakka sanatti daangessu kan “galaana du’aa”, gara kaabaatti bakka Zeboyim jirutti.

Uma.10:20: “ *Ilmaan Kaam kun akka maatii isaaniitti, akka afaan isaaniitti, akka biyya isaaniitti, akka saba isaaniitti.* »

Ilmaan Seem

Uma.10:21: “ *Seem, abbaa ilmaan Heber hundumaa, obboleessa Yaafeet isa angafaa irraas ilmaan in dhalate.* »

Uma.10:22: “ *Ilmaan Seem: Eelaam, Asur, Arphaxaad, Luud fi Aram turan.* »

“ *Eelaam* ” jechuun ummata Faarsi durii Iraan har’aa, akkasumas Ariyaanota kaaba Hindii kan argisiisudha; “ *Assur* ”, Asoor durii Iraaq amma jirtu; “ *Luud* ”, tarii Lood Israa’el keessatti; “ *Aram* ”, warra Aramoota Sooriyaa.

Uma.10:23: “ *Ilmaan Aram: Uz, Hul, Geeterii fi Mash.* »

Uma.10:24: “ *Arphaaksaad Shelaak in dhalche; Shelaak immoo Heber in dhalche.* »

Uma.10:25: “ *Heber irraa ilmaan lama in dhalatan: bara isaatti biyyichi waan qoodamteef, maqaan obboleessa isaa immoo Yoktaan jedhama.* »

Keeyyata kana keessatti sirritti arganna: “ *sababni isaas bara isaatti lafti qoodamtee turte* ”. Nuyi isaaf liqii qabna, bara 1757 cubbuu Addaam, afaanonni **adda bahuun** yaaliin tokkummaa finciltootaa kaasuun Masaraa Baabel irraa kan madde. Kanaaf bara mootii Naamrud ti.

Uma.10:26: “ *Yoktaan Almodaad, Shelef, Hazarmaaveet, Yeraah,* ” jedhamtu dhalche.

Uma.10:27: “ *Hadooram, Uzaal, Diqilaa,* ”

Uma.10:28: “ *Obaal, Abiimaa’eel, Sheebaa,* ”

Uma.10:29: “ *Ofir, Haavilaa fi Iyoobaab. Isaan kun hundinuu ilmaan Yoktan turan.* »

Uma.10:30: “ *Meeshaa irraa ka’anii, Sefaar gama, gaara bahaatti in jiraatan.* »

Uma.10:31: “ *Ilmaan Seem kun akka maatii isaaniitti, akka afaan isaaniitti, akka biyya isaaniitti, akka saba isaaniitti.* »

Uma.10:32: “ *Maatiin ilmaan Nohi kun akka dhaloota isaaniitti, akka saba isaaniitti. Saboонни bishaan badiisaa booda lafa irratti babal'atan isaan keessaa dhufan .* »

Seera Uumamaa 11

Afaanotaan Addaan Bahuu

Uma.11:1: “ *Lafti hundinuu afaan tokkoo fi dubbii tokkicha .* ”

Waaqayyo asitti bu’aa loojikii dhalli nammaa hundinuu hiriyoottan gaa’elaa tokko irraa akka ta’e yaadata: Addaamiifi Hewan. Kanaaf afaan dubbatamu sanyii hundaaf darba ture.

Uma.11:2: “ *Gara bahaan utuu deemanii, biyya Shinaar keessatti dirree argan, achis in jiraatan .* ”

Biyya “Shinear” Iraaq amma jirtu irraa gara “bahaatti” Iraan har’aa turt. Naannawa olka’aa dhiisanii, dhiironni dirree, lageen gurguddoo lamaan, “Efraaxisii fi Tigris” (Ibirootaan: Phrat fi Hiddekel) fi lalisaa ta’een bishaan gaarii ta’e keessatti walitti qabamu. Bara isaa Loox, ilmi obboleessa Abrahaam, achi qubachuuf iddo kana filate, yeroo adeera isaa irraa adda bahu. Dirree guddaan kun ijaarsa magaalaa guidditti, “ *Baabel* ”, kan hanga dhuma addunyaatti beekamtuu taate ni fayyada.

Uma.11:3: “ *Isaanis, ‘Kottaa! Mee cilee tolchinee, ibidda keessatti haa bilcheessinu. Sibiilanis akka dhagaatti isaan tajaajila, bituumen immoo akka simintootti isaan tajaajila ture .* ”

Dhiironni walitti qabaman kana booda dafkaana keessa hin jiraatan, oomisha cilee ibiddaan gubame kan ijaarsa mana jireenyaa dhaabbataa dhaabuu dandeessisu argatu. Argannoon kun ka’umsa magaalota hundaati. Yeroo garbummaa isaanii Gibxiitti, oomishni cilee kanaa, Raamses Fara’ooniif ijaaruuf, sababa gidiraa Ibrootaa ta’a. Garaagarummaa cilee isaanii ibidda keessatti hin daangeffamne, garuu lafaa fi qoree irraa tolfamu, aduu gubaa Gibxii keessatti ni gogsu.

Uma.11:4: “ *Isaanis ammas, “Haa deemnu! Magaalaa fi masaraa fiixeen isaa hanga samiitti ga’u ofii keenyaaf haa ijaarru , lafa hundumaa irratti akka hin faca’ineef maqaa ofii keenyaaf haa guddifnu .* ”

Ilmaan Nohii fi sanyii isaa lafa irra faca’anii, akka godaantotaatti, yeroo hundumaa dafkaana imala isaanii wajjin walsimu keessa jiraatu turan. Waaqayyo mul’ata kana keessatti yeroo seenaa dhala nammaa keessatti yeroo jalqabaatiif dhiironni bakka tokkoo fi mana jireenyaa dhaabbataa keessa qubachuuf murteessan irratti xiyyeffata, kanaanis namoota jalqaba taa’an uumuu danda’u. Akkasumas walga’iin jalqabaa kun gargar ba’uu **falmii** , waldhabdee fi du’a namatti fidu jalaa miliqouf akka yaalan tokko ta’a. Hammeenyaa fi jeequmsa namoota bishaan lolaa dura turan Nohi irraa baratan; hamma Waaqayyo isaan

balleessuu qabutti. Akkasumas balaa dogoggora wal fakkaatu deebi'anii raawwachuu danda'u caalaatti to'achuuf bakka tokkotti walitti dhiyeenyaan walitti qabamuun jeequmsa kana irraa fagaachuu ni milkaa'u jedhanii yaadu. Jedhan: lakkoofsaan humni jira. Bara Baabel irraa eegalee bulchitoonni gurguddoон fi bulchitoonni gurguddoон hundi humna isaanii tokkummaa fi walitti qabamuun irratti hundaa'aniiru. Boqonnaan darbe mootii Naamrood kan caqaseera inni, akka fakkaatutti, geggeessaa dhala namaa isa jalqabaa tokoomsu bara isaa ture, sirriitti, Baabeelii fi masaraa ishee ijaaruudhaan.

Barreeffamichi akkas jechuun ibsa: “***masaraa gubbaan isaa samii tuqu***”. Yaadni “samii tuquu” jedhu kun, namoonni isa malee jiraachuu akka danda'anii fi ofii isaaniitii rakkoo isaanii irraa fagaachuu fi furuuf yaada akka qaban itti agarsiisuuuf samii irratti Waaqayyootti makamuuf yaada qabaachuu isaanii agarsiisa. Uumaa Waaqayyoof qormaata ta'uu caalaa homaa gadi miti.

Uma.11:5: “***Waaqayyo magaalattii fi masaraa ilmaan namootaa ijaaraa turan arguuf gad bu'e***.”

Waaqayyo pirojektii dhala namaa yaada fincilaatiin deebi'ee socho'e akka beeku fakkii qofaadha.

Uma.11:6: “***YaHWéH immooakkana jedhe: Kunoo, isaan saba tokkicha, hundi isaaniis afaan tokko qabu, isaan kanas isaan fudhataniiru; amma wanti isaan karoorfatan hunda akka hin hojenne isaan dhorku hin jiru .***”

Haalli bara Baabel ture universalists yeroo sanaa kanneen yaada kana abjootaniin hinaafu: ummata tokko ijaaruu fi afaan tokko dubbachuu. Akkasumas universalists keenya akkuma warra Nimrod walitti qabee ture, Waaqayyo dhimma kana irratti maal akka yaadu dhimma hin qaban. Haata'u malee, bara 1747 tti erga Addaam cubbuu hojjetee as Waaqayyo dubbatee yaadasaa ibseera. Akkuma jechi isaa agarsiisu yaadni pirojektii namaa isa hin gammachiisu, isa aarsuudha. Haa ta'u malee, ammas isaan balleessuun gaaffiin hin jiru. Garuu Waaqayyo bu'a qabeessummaa itti dhihaanna dhala namaa finciloottaa akka hin mormne haa hubannu. Isheen hanqina tokko qofa qabdi innis isaaf: hamma walitti qabamanitti isa gantu, kana booda isa hin tajaajilu, ykn kan caalu immoo fuula isaa durattti waaqolii sobaa tajaajilu.

Uma.11:7: “***Kottaa! Mee gad buune, achittis afaan isaanii haa burjaajeessinu, akka isaan kana booda afaan walii hin dhageenyef .***”

Waaqayyo furmaata isaa qaba: “***afaan isaanii haa burjaajeessinu, kana booda afaan walii akka hin dhageenyef .***” Gochi kun dinqii waqaaf fiduuf kan akeekedha. Battala tokkotti dhiironni afaan adda addaatiin of ibsanii kana booda wal hubachuu dhabuun wal irraa fagaachuuf dirqamu. Yuunitiin barbaadamu ni **cabe**. Addaan **bahuun** dhirotaa, mata dureen qorannoo kanaa, ammallee achi jira, akka gaariitti raawwatameera.

Uma.11:8: “***Yihowaan achiis lafa hundumaa irratti isaan facaase; magaalattii isjaaruu dhiisan .***”

Warri afaan tokko dubbatan walitti gurmaa'anii nama biraa irraa fagaatu. Kanaaf mudannoo “***afaanota***” kana booda dha ummanni bakka adda addaa qubatee magaalota dhagaa fi cilee irraa hojjetaman argatu. Saboonni ni ijaaramanii badii isaanii adabuuf Waaqayyo wal irratti isaan kaa'uu ni danda'a. Yaaliin “***Baabel's***” nagaa addunyaa maraa hundeessuuf goote hin milkoofne.

Uma.11:9: “ *Kanaaf maqaan isaanii Baabel jedhamee moggaafame, sababiin isaas Waaqayyo achitti afaan guutummaa lafaa waan burjaajeesseef, achi irraas Waaqayyo lafa hundumaa irratti isaan facaase* ”.

Maqaan “Baabel” hiikni isaa “burjaajii” jedhu, Waaqayyo yaaliin tokkummaa addunyaa maraaf godhaniif akkamitti akka deebii kenne namootaaf ragaa waan ta’eef beekamuu qaba: “ *burjaajii afaanota* ”. Barumsi kun dhala namaa akekkachiisuuf kan yaadame ture, hanga dhuma addunyaatti, Waaqayyo muuxannoo kana dhugaa ba’umsa isaa keessatti mul’isuu waan barbaadeef, Musee irratti dictated akkasitti kitaabota jalqabaa Macaafa Qulqulluu isaa isa qulqulluu har’as ‘har’a’ dubbisnu. Kanaaf Waaqayyo finciltoota yeroo sanaa irratti jeequmsa fayyadamuu hin qabu ture. Garuu akkasuma hin ta’u, dhuma addunyaa irratti, walga’ii addunyaa maraa Waaqayyoon balaaleffate kana deebisee horsiisudhaan, finciliooni dhumaa lubbuun hafan Waraana Addunyaa Sadaffaa booda ulfina qabeessa deebi’ee dhufuu Yesus Kiristoosiin ni bada. Sana booda “dheekkamsa isaa” wajjin wal’ansoo qabuun isaan irra jiraata, kana malees, erga inni biyya lafaa uume kaasee Sanbata isaa isa qulqulla’eef amanamoo ta’anii waan jiraataniif, namoota isaa isa dhumaa filataman ajjeesuuf murtoo gochuu isaaniiti. Barumsi Waaqayyo kenne dhala namaatiin gonkumaa kan hin eegamnee fi yeroo hundumaa guutummaa lafaa irratti magaaloni gurguddoon hanga Waaqayyo ummatoota birootiin ykn weerara bal’aa lubbuu namaa galaafatuun akka balleessan godhutti uumamu turan.

Sanyii Seem

Gara Abrahaam abbaa amantootaa fi amantiwwan waaqa tokkicha yeroo ammaa

Uma.11:10: “ *Isaan kun sanyii Seem. Sheem, umuriin isaa waggaa dhibba tokkoo, Bishaan bishaanii sana booda waggaa lama booda Arpaakhaad dhalche .*

Ilmi Sheem, Arphaakshaad bara 1658 (1656 + 2) dhalate.

Uma.11:11: “ *Seem erga Arphaakhaad dhalatee waggaa dhibba shan jiraate; ilmaan dhiiraa fi dubaraa ni dhalche .*

Shem bara 2158 umrii waggaa 600 (100 + 500)tti du'e.

Uma.11:12: “ *Arphaakhaad inni waggaa soddomii shan Shelaak dhalche .*”

Ilmi Arpacshad, Schélach bara 1693 (1658 + 35) dhalate.

Uma.11:13: “ *Arphaakhaad erga Shelaak dhalatee waggaa dhibba afuriifi sadii jiraate; ilmaan dhiiraa fi ijoolle durbaa ni dhalche .*

Arpacshad bara 2096 umrii 438 (35 + 403)tti du'e.

Uma.11:14: “ *Shelaak, umriin isaa waggaa soddoma, Heber dhalche .*”

Héber bara 1723 (1693 + 30) dhalate.

Uma.11:15: “ *Shelaak Heber erga dhalatee booda waggaa dhibba afuriifi sadii jiraate; ilmaan dhiiraa fi ijoolle durbaa ni dhalche .*

Schélach bara 2126 (1723 + 403) umrii 433 (30 + 403)tti du'e.

Uma.11:16: “ *Heber, umriin isaa waggaa soddomii afur, Peleegiin dhalche .*”

Péleg bara 1757 (1723 + 34) dhalate. **Yeroo dhalatutti akka Uma.10:25 jedhutti, " lafti goodamte " afaanota dubbataman Waaqayyo namoota Baabel keessatti walitti qabaman addaan baasuu fi addaan baasuuf uume.**

Uma.11:17: "*Heber Peleeg erga dhalatee booda waggaa dhibba afuriifi soddoma jiraate; ilmaan dhiiraa fi ijoolllee durbaa ni dhalche .*"

Héber bara 2187 (1757 + 430) umrii 464 (34 + 430)tti du'e.

Uma.11:18: "*Peleeg, umriin isaa waggaa soddoma, Rehu dhalche .*"

Rehu bara 1787 (1757 + 30) dhalate.

Uma.11:19: "*Peleeg erga Rehuu dhalatee waggaa dhibba lamaa fi sagal jiraate; ilmaan dhiiraa fi ijoolllee durbaa ni dhalche .*"

Péleg bara 1996 (1787 + 209) umrii waggaa 239 (30 + 209)tti du'e. Jireenyi gara jabinaan gabaabfamuu isaa tarii fincila Masaraa Baabel bara isaa keessatti raawwatame irraa kan ka'e ta'uu ni hubata.

Uma.11:20: "*Rehu, umriin isaa waggaa soddomii lama, Seerug dhalche .*"

Serug bara 1819 (1787 + 32) dhalate.

Uma.11:21: "*Rehun erga Seerug dhalatee waggaa dhibba lamaa fi torba jiraate; ilmaan dhiiraa fi ijoolllee durbaa ni dhalche .*"

Rehu bara 2096 (1819 + 207) umrii waggaa 239 (32 + 207)tti du'e.

Uma.11:22: "*Seerug, nama waggaa soddoma, Naahor dhalche .*"

Nachoor bara 1849 (1819 + 30) dhalate.

Uma.11:23: "*Seerug erga Naahor dhalatee waggaa dhibba lama jiraate; ilmaan dhiiraa fi ijoolllee durbaa ni dhalche .*"

Serug bara 2049 (1849 + 200) umrii 230 (30 + 200)tti du'e.

Uma.11:24: "*Naahor, umriin isaa waggaa digdamii sagal, Taaraan dhalche .*"

Térach bara 1878 (1849 + 29) dhalate.

Uma.11:25: "*Taaraan erga dhalatee booda, Naahor waggaa dhibbaa fi kudha sagal jiraate; ilmaan dhiiraa fi ijoolllee durbaa ni dhalche .*"

Nachoor bara 1968 (1849 + 119) umrii waggaa 148 (29 + 119)tti du'e.

Uma.11:26: "*Taaraan umuriin ishee waggaa torbaatama Abraam, Naahor fi Kaaraan dhalche .*"

Abraam bara 1948 (1878 + 70) dhalate.

Abraam ilma isaa isa jalqabaa isa seera qabeessa Yisihaaq yeroo waggaa 100 ta'u, bara 2048 , akka Uma.21:5 jedhutti: "*Abrahaam yeroo ilmi isaa Yisihaaq dhalate waggaa dhibba ture .*"

Abraam bara 2123tti umrii waggaa 175tti ni du'a , akka Uma.25:7 jedhutti: "*. Barri Abrahaam bara jirenyia isaa kana: waggaa dhibba tokkoo fi torbaatamii shan jiraate .*"

Uma.11:27: "*Isaan kun sanyii Taariyaa ti. Taaraan Abraam, Naahor fi Kaaraan dhalche. Haaraan Looxiin dhalche .*"

Abraam ilmaan Taaraa sadan keessaa hangafa ta'uu isaa hubadhu. Kanaaf kan dhalate yeroo abbaan isaa Taaraan waggaa 70 ture, akkuma armaan olitti lakkoofsa 26 irratti ibsametti.

Uma.11:28: "*Kanaanis bakka abbaa isaa Taaraan, biyya dhaloota isaa, Uur warra Kaldootaatti in du'e .*"

Duuti kun Loox yeroo booda Abraam wajjin imala isaa irratti maaliif akka deemu ibsa. Abraam eegumsa isaa jala isa galche.

Abraam kan dhalate Uur Kaldiyya keessatti yoo ta'u bara raajii Ermiyaas fi Daani'eel raajii Israa'el fincilttoonni booji'amuuf kan geggeeffaman Baabiloon Kaldiyya keessatti ture.

Uma.11:29: " Abraamiifi Naahor haadhotii manaa godhatan: haadha manaa Abraam Saaraayi, haadha manaa Naahor immoo Milkaa, intala Kaaraan, abbaa Milkaa fi abbaa Jiskaa ture . "

Gamtaan yeroo kanaa baayyee walitti dhufeenyaa qaba: Nachor intala obboleessa isaa Haran Milkaa fuudhe. Innis dirqama qulqullina sanyii sanyii eeguuf yaadame tokkoof seera fi ajajamuu ture. Yisihaaq dabaree isaatiin garbicha isaa ilma isaa Yisihaaq maatii dhihoo Laabaan nama Aramaayikii ta'e keessaa haadha manaa akka argatu ni erga.

Uma.11:30: " Saaraayi dhala hin qabdu turete . "

Dhala dhabuun kun Waaqayyo uumaan humna uumaa isaa akka mul'isu ni taasisa; kanas akkuma abbaa warraashee Abraam wagga dhibbatti dhihaatutti mucaa akka deesse dandeettii akka qabdu gochuudhaani. Dhala dhabuun kun sadarkaa raajii irratti barbaachisaa ture, sababiin isas Yisihaaq akka fakkeenya Addaam haaraa Yesus Kiristoos bara isaatti foon uffatutti dhiyaateera; namoonni lamaan bara isaaniitti " ilmaan abdii waqaqaa" turan. Kanaaf, yeroo hundumaa ga'ee raajii "ilma Waaqayyoo" ta'uu isaatiin kan ka'e ofii isaatii haadha manaa isaa hin filatu, sababni isas foon Yesus keessatti, ergamoota isaa fi duuka buutota isaa kan filatu Waaqayyodha, innis Hafuura Abbaa isa keessa jiru akkasumas kan isa lubbuu itti horu.

Uma.11:31: " Taaraan Abraam ilma isaa, Loox ilma Kaaraan ilma ilma isaa, Saaraayi intala haadha manaa Abraam ilma isaa fudhate. Uur isa Kaldootaa irraa gara biyya Kana'aanitti waliin deeman. Isaan gara Kaaraan dhufanii achi jiraatan .

Abraam dabalatee maatiin hundinuu kaaba biyyattii, Chaaraan keessa qubatan. Sochiin jalqabaa kun bakka dhala namaatti akka dhihaatan isaan taasisa. Magaalota gurguddoo, duraanuu baay'ee uummataa fi reefuu baay'ee finciltoota, dirree lalisaa fi badhaadhina qabu irraa **adda of baasu** .

Uma.11:32: " Barri Taaraan wagga dhibba lamaa fi shan ture; Taaraan immoo Kaaraanitti duute .

Bara 1878 kan dhalate Térach bara 2083tti umrii isaa wagga 205tti du'e.

Xumura qo'annoo boqonnaa kanaa irratti pirojektiin umurii wagga 120tti hir'isuuf hoijetame milkaa'inaaf karaa gaarii irra akka jiru haa hubannu. "Wagga 600" Seem fi "wagga 148" Naahor ykn "wagga 175" Abrahaam gidduutti, umriin gabaabbachuun isaa ifaadha. Gara jaarraa 4 booda Museen sirriitti wagga 120 ni jiraata. Lakkofsi Waaqayyo caqase akka fakkeenya xumurameetti ni argama.

Muuxannoo Abrahaam jiraate keessatti Waaqayyo jireenya namoota filatamoo isaa kan inni uumamtoota isaa hundumaa keessaa filatu akka isaan faktii isaa eeguu fi dhiisuu isaaniitiin furuuf ofii isaatii maal gochuuf qophaa'e

agarsiisa. Mul'ata seenaa kana keessatti Abrahaam Abbaa keessatti Waaqayyo, Yisihaaq, Ilma keessatti Waaqayyo waan ta'eef raawwiin isaa Yesus Kiristoosiin kan raawwatamu yoo ta'u aarsaa tola ooltummaa isaa irrattis kakuun haaraan ni dhalata.

Seera Uumamaa 12

Maatii Lafaa irraa adda bahuu

Uma.12:1: “ *Yaahiwween Abraamiin: Biyya kee, biyya abbaa keetii fi mana abbaa keetii gara biyya ani sitti argisiusutti dhaqi .* ”

Ajaja Waaqayyootiin Abraam maatii isaa isa lafa irraa, mana abbaa isaa dhiisee deemuuf jira, tartiiba kanaan hiika hafuuraa Waaqayyo Uma.2:24 irratti kenne arguu qabna, jecha isaa isa akkas jedhetti: “ C 'Kanaaf namni ni abbaa isaa fi haadha isaa dhiisee haadha manaa isaatti ni maxxana, isaanis foon tokko ta'u .' Abraam “ *abbaa fi haadha isaa dhiisee* ” gahee hafuuraa raajii Kiristoos isa “ *Misirroo* ,” yaa'ii filatamoo isaa qofaaf lakkaa'amutti seenuuq qaba . Hidhamni foonii gufuu guddina hafuuraa kan filataman irraa fagaachuu qaban, fakkii fakkeenyatiin, Yesus Kiristoos Waaqayyo uumaa YaHWéH wajjin “ *foon tokko* ” gochuu irratti milkaa'uuf .

Uma.12:2: “ *Saba guddaa si godha, si eebbisa; Maqaa kee nan guddisa, ati immoo madda eebbaa taata .* ”

Abraam Paatriyaarkoota Macaafa Qulqulluu keessaa isa jalqabaa ta'a, warra waaqa tokkootiin “abbaa amantootaa” ta'uun beekamtii argate. Akkasumas Macaafa Qulqulluu keessa jira, tajaajilaa Waaqayyoo isa jalqabaa bal'inaan jirenya isaa hordofee bal'inaan kan mul'atudha.

Uma.12:3: “ *Warra si eebbisnan nan eebbisa, warra si abaaranis nan abaarsa; maatiin biyya lafaa hundinuu si keessatti in eebbifamu .* ”

Imala fi wal arguun Abraam kanaaf ragaa ni kenna akkasumas duraanuu Gibxii keessatti yeroo Fara'oон Saaraa wajjin ciisuu barbaade, akka waan Abraam lubbuu isaa eeguuf jedhetti obboleettii isaa ta'uu ishee amane. Mul'ataan waaqayyo Saaraan haadha manaa raajii ta'uu ishee fi du'uuf akka dhihaate itti hime.

Kutaan lammaffaan caqasa kanaa, “ *maatiin lafaa hundinuu si keessatti in eebbifamu* ”, raawwii isaa kan argatu Yesus Kiristoos, ilma Daawit gosa Yihudaa, ilma Israa'el, ilma Yisihaq, ilma Abraam. Waaqayyo gamtaa isaa lamaan walitti aansuun kan ulaagaa fayyina isaa dhiyeessan kan ijaaru Abraam irratti. Sababni isaas, ulaagaaleen kun gosa fakkeenyaa irraa gara gosa dhugaatti ce'uuf guddachuu waan qabaniif; akka namni cubbamaan Kiristoos dura moo isa booda jiraachuu isaati.

Uma.12:4: “ *Abraam akkuma YaHWéH itti hime ni deeme, Loox immoo isaa wajjin deeme. Abraam yeroo Kaaraan keessaa bahu umuriin isaa waggaat torbaatamii shan ture .* ”

Abraam umrii waggaat 75tti, reefuu muuxannoo jirenyaa yeroo dheeraa qaba. Muuxannoo kana argachuun Waaqayyoon dhaggeeffachuu fi barbaaduu

qabna; kan raawwatamu abaarsa dhala namaa isa irraa adda bahe erga argateen booda. Waaqayyo yoo isa waame, Abraam waan isa barbaadaa tureef waan ta'eef, Waaqayyo yommuu of mul'isu isaaf abboomamuuf ariifata. Akkasumas ajajamuun fayya qabeessa kun ilma isaa Yisihaqiif caqasa Uma.26:5 irratti caqasame kana keessatti ni mirkanaa'a, ni yaadatama: " *sababni isaas Abrahaam sagalee kootiif abboomamee, ajaja koo, abboommii koo, seera koo fi seera koo waan eegeef* ". Abraam wantoota kana eeguu kan danda'u utuu Waaqayyo isaaf dhiheesse qofa ture. Dhugaa ba'umsi Waaqayyo biraa kennname kun wantoonni Macaafa Qulqulluu keessatti hin caqasamne hedduun akka raawwataman nutti mul'isa. Macaafni Qulqulluun jirenya ilmaan namootaa yeroo dheeraa turuu isaa gabaabinaan qofa nuuf dhiheessa. Akkasumas jirenyi dhiiraa waggaa 175 waan isheen jiraatte daqiiqaa daqiiqaa, sekondii sekondii dubbachuu kan danda'u Waaqayyo qofa, nuuf garuu waan barbaachisaa ta'e gabaabsinee gahaadha.

Akkasitti eebbi Waaqayyoo Abraamiif kennname abboomamuu isaa irratti kan hundaa'u yoo ta'u, Macaafa Qulqulluu fi raajii isaa irratti qo'annaan keenya hundinuu osoo barbaachisummaa ajajamuu kanaa hin hubannee akkasumaan ta'a sababiin isaas Yesus Kiristoos Yohaannis keessatti jecha isaa akka fakkeenyatti nuuf kenneera 8:29: " *Inni na erge anaa wajjin jira; yeroo hundumaa wanta isa gammachiisu waanan hojjedhuuf kophaa koo na hin dhiisne .*" Nama kamiinuu akkasuma; walitti dhufeenyi gaariin kamiyyuu kan argamu nama gammachiisuu barbaaddu irratti " *waan namatti tolu* " gochuudhaani. Kanaaf, amantiin haa ta'u, amantiin dhugaan, waan walxaxaa osoo hin taane, gosa hariiroo salphaa Waaqayyoofis ta'e ofitti gammachiisudha.

Bara dhumaa keenya keessatti mallattoon mul'achaa jiru ijooleen warra isaanii fi aangawoota biyyalessaaf ajajamuu diduu isaaniiti. Waaqayyo wantoota kana kan qindeessu ga'eessonni finciltotta, galata hin qabne ykn isaaf dhimma hin qabne sababa hammeenya isaaniitiin waan inni ofii isaatii mudatu akka argatan gochuuf. Akkasitti, gochi Waaqayyo uume iyyaa fi haasaa caalaa baay'ee sagalee guddaadhaan iyye, aarii qajeelaa fi arrabsuu haqaa isaa ibsuuf.

Uma.12:5: " *Abraam haadha manaa isaa Saaraayi fi ilma obboleessa isaa Loox, qabeenya isaanii fi tajaajiltoota isaan Kaaraanitti argatan hundumaa wajjin fudhate. Isaan gara biyya Kana'aan dhaquuf ka'anii gara biyya Kana'aan dhufan .*"

Karaan kaaba baha Kana'aan irraa argamti. Kanaaf Abraam Kaaraan irraa gara dhihaatti achiis gara kibbaatti deemee Kana'aan seene.

Uma.12:6: " *Abraam biyya keessa darbee gara iddo Sheekem jedhamu, gara muka muka Mooreetti in dhaqe. Kana'aanonni yeroo sanatti biyyicha keessa turan .*"

Yaadachuu qabnaa? " *Kana'aanonni* " gurguddaa ta'us, Abraam ofii isaatii hoo? Lolaan sun amma iyyuu baay'ee dhihoo waan tureef Abraam hamma nama guddaa tokkoo ta'uu danda'a ture. Yeroo Kana'aan seenu, namoonni gurguddoon kun jiraachuu isaanii hin gabaasu, kunis ofii isaatii ammallee seera kana keessa yoo jiraate loojikii dha. Abraam gara kibbaatti gad bu'ee Galiilaa yeroo ammaa qaxxaamuree Samaariyaa yeroo ammaa, jechuunis Sheekem ga'e. Biyyi Samaariyaa kun iddo wangeela lallabuuf Yesus Kiristoosiin jaallatamu ta'a.

Achitti, "dubartii Samaariyaa" fi maatii ishee irratti amantii ni argata, yeroo jalqabaatiif Yihudii tokko akka seenu kan isaan ajaa'ibe guddaa ture.

Uma.12:7: "*Waaqayyo Abraamitti mul'atee, biyya kana sanyii keetiif nan kenna. Abraam immoo achitti YaHWéH isa isatti mul'ateef iddo aarsaa ijaare .*"

Waaqayyo jalqaba Samaariyaa har'aa kan filate Abraamitti of agarsiisuuf isa achitti iddo aarsaa ijaaruudhaan walga'ii kana qulqulleessu, fakkeenya raajii fannoo dararama Kiristoos. Filannoon kun lallaba wangeelaa biyyattii gara fuulduraatti Yesus Kiristoosii fi ergamoota isaatiin walitti dhufeenya akka qabu agarsiisa. Waaqayyo biyya kana sanyii isaatiif akka kennu kan itti beeksisu iddo kanarrraa. Garuu isa kam, kan Yihudii moo kan Kiristaana? Dhugaawwan seenaa Yihudoota fayyadu jiraatanis, abdiin kun namoota Kiristoos lafa haaraa keessatti raawwatamuuf filataman kan ilaallatu fakkaata; sababiin isaas, warri Kiristoos filatamanis, akka seera bu'uuraa amantiidhaan qajeelummaatti, sanyii Abraamiif abdachiifame dha.

Uma.12:8: "*Achii gara gaara Bet'el gara bahaatti argamutti in ce'e, gara dhihaatti Bet'el, gara bahaatti immoo Aayi qabatee dunkaana isaa dhaabe. Achittis iddo aarsaa YaHWéH ijaaree, maqaa YaHWéH .*"

Abraam gara kibbaatti gad bu'ee, gaarreen Bet'eliifi Aayi gidduu jiran keessa buufate. Waaqayyo kallattii magaalota lamaan ibsa. Bet'el jechuun "mana Waaqayyoo" jechuudha Abraam immoo gara dhihaatti, kallattii godoo qulqullaa'aa fi mana qulqullummaa Yerusaalemitti kennamu keessa kaa'a, akkasitti gara qulqullummaa Waaqayyoo, mana isaatti yeroo seenan, warri hojji hojjetan dugda isaa garagalchan aduu baatee kan bahaan, bahaan baatu. Bahaan magaalaa Aï kan hundeen ishee: tuullaa dhagaa, diigama ykn tulluu fi siidaa jechuudha. Waaqayyo firdii isaa nuuf mul'isa: faallaa seensa filatamoo gara mana Waaqayyootti gara bahaatti diigamaa fi tuullaa dhagaa qofatu jira. Fakkii kana irratti Abraam karaan bilisummaa lamaan fuula isaa duratti banaa ture: gara dhihaatti, Bet'el fi jirenyaa ykn gara bahaatti Aayi fi du'a. Akka carraa ta'ee, inni duraanuu jirenya YaHWéH wajjin filatee ture.

Uma.12:9: "*Abraam gara kibbaatti tarkaanfachaa deemsaa isaa itti fufe .*"

Hubadhaa, qaxxaamuraa Kana'aan isa jalqabaa kana keessatti, Abraam gara "Iyebus" kan hin deemne, maqaa magaalaa Daawit gara fuulduraatti: Yerusaalem, kan akkasitti guutummaatti isa biratti tuffatame.

Uma.12:10: "*Biyyattii keessatti beelli ni mudate; Abraam immoo beelli biyya sana keessatti baay'ee waan tureef, gara Gibxiitti achi keessa jiraachuuf gad bu'e .*"

Akkuma ta'u, yeroo Yoseef ilmi Yaaqoob, Israa'el, vizier Gibxii isa jalqabaa ta'etti, Abraam gara Gibxiitti kan fide beela ture. Muuxannoowwan inni achitti argate caqasoota boqonnaa kanaa hafan keessatti irra deebi'amee ibsameera.

Abraam nama nagaa qabuu fi illee nama sodaachisaa dha. Haadha warraa isaa Saraï baayyee bareedduu turte fudhachuuf ajjeefamuu sodaachuun akka obboleettii isaatti dhiyeessuuf murteesse, walakkaa dhugaa. Tooftaa kanaan Fara'oон isa gammachiisee meeshaa qabeenyaafi aangoo isaaf kennu itti uwwise. Kana argate Waaqayyo Fara'oон dha'ichaan rukutee Saaraayi haadha manaa isaa ta'uu ishee bare. Sana booda Abraam isa Gibxii sooreessaa fi humna qabu dhiisee

ba'e ari'a. Muuxannoon kun turtii Ibroota kanneen garboota Gibxii erga ta'anii booda warqee ishee fi qabeenya ishee fudhatanii dhiisanii deeman raajii dubbata. Humni kun immoo yeroo dhiyottti baay'ee isa fayyada.

Seera Uumamaa 13

Abraam Loox irraa adda bahuu isaa

Gibxii irraa deebi'anii, Abraam, maatiin isaa fi Loox ilmi obboleessa isaa gara Bet'elitti deebi'anii bakka inni Waaqayyoon waamuuf iddo aarsaa dhaabeetti deebi'an. Hundi isaanii bakka kana Bet'el fi Ai be gidduutti, "mana Waaqayyoo" fi "diigama" gidduutti osoo jiranii. Waldhabdee tajaajiltoota isaanii gidduutti uumame hordofee, Abraam Loox isa inni filannoo kallattii inni fudhachuu barbaadu itti kenne irraa adda ba'a. Loox immoo carraa argatetti fayyadamee dirree fi dhala isaa badhaadhina abdachiisaa filate. Lakkofsi 10 akkas jedha: "*Loox ija isaa ol jedhee lafa Yordaanos guutummaa bishaaniin guutame arge. Yaahiwween Sodoomii fi Gomoraa osoo hin balleessin dura, hamma Zo'aaritti iddo dhaabaa Gooftaa, akka biyya Gibxii ture .*" Kana gochuudhaan "diigama" filatee, Waaqayyo magaalota gammoojiji kanaa har'a gartokkoon isaanii "Galaana Du'aan" uwatifaman ibiddaa fi salfariin yommuu rukutu ni argata; adabbi kan inni ijoollee durbaa isaa lamaan waliin jalaa miliqu, galata araara Waaqayyoo isa ergamoota lama erguun isa akekkachiisuufi bakka inni jiraatu Sodoom keessaa akka buhu isa godhu. Lakkofsa 13 irratti dubbifna: "*Sabni Sodoom jal'oota, YaHWéH irrattis cubbamoota gurguddoo turan .*"

Kanaaf Abraam, naannoo Bet'el, "mana Waaqayyoo" gaara sana keessa jiraata.

Uma.13:14 hanga 18: "*Waaqayyo Abraamiin erga Loox isa irraa adda bahee booda: Ija kee ol kaasi, bakka jirtu irraas gara kaabaa fi gara kibbaatti, gara baha fi gara dhihaatti ilaali; sababni isaas, biyya ati argitu hundumaa bara baraan siif, sanyii keetiif nan kenna. Sanyii kee akka biyyoo lafaa nan godha , namni biyyoo lafaa lakkaa'uu danda'e , sanyii kees akka lakkaa'amuuf. Ka'aa, dheerina fi bal'ina lafaa irra deddeebi'aa; sababiin isaas ani isiniif nan kenna . Abraam dinkaana isaa dhaabee, muka muka Maamree isa naannoo Hebroonitti argamu gidduu jiraate. Achittis iddo aarsaa YaHWéH ijaare .*"

Filannoo Looxiif dhiisee, Abraam qooda Waaqayyo isaaaf kennuu barbaadu argatee achitti ammas, eeba isaa fi abdi isaa haaromsa. "Sanyii" isaa "biyyee lafaa" wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu, ka'umsaa fi dhumni lubbuu, foonii fi hafuura nama, akka Uma.2:7tti, kan "urjii samii" Uma .15: 5..

Seera Uumamaa 14

Aangoon addaan bahuu

Mootonni afur bahaa irraa mootota gammoojji Sodoom keessa jirtuu fi Loox keessa jiraatu shanan waraanaaf dhufu. Mootonni shanan akkasumas Loox reebamanii booji'amanii. Abraam akekkachiifamee isa gargaaraa dhufee namoota booji'aman hunda bilisa baasa. Mee fedhii keeyyata itti aanu haa hubannu.

Uma.14:16: “ Inni qabeenya hundumaa deebisee; akkasumas Loox obboleessa isaa meeshaa isaa, akkasumas dubartootaa fi namoota sana waliin deebisee fide .”

Dhugaa jiru yoo ilaalle, Abraam kan gidduu seene Loox qofaaf ture. Garuu dhugaa jiru irra deebi'ee himuudhaan, Waaqayyo dhugaa jiru kana haguugee Looxiin isa filannoo hamaa magaalaa jal'oota keessa jiraachuu godhe irratti arrabsoo isaa kakaasa.

Uma.14:17: “ Abraam Kedorlaomeeriifi mootota isaa wajjin turan irraa injifannoodhaan erga deebi'ee booda, mottiin Sodoom gammoojji Shaawee isa gammoojji mootichaa ta'etti isa simachuuf ba'e .”

Kan injifate galateeffamuu qaba. Jechi "Shavéh" jedhu hiikni isaa: ifa; sirriitti, wanti Looxiin sossobee fi filannoo isaa irratti dhiibbaa uume.

Uma.14:18: “ Melkisedeq, mottiin Saaleem, buddeena fi wayinii fidee dhufe, luba Waaqayyoo isa hundumaa gararraa ture ”.

Mottiin Saaleem kun "luba Waaqayyo isa hundumaa ol ta'eef" ture. Maqaan isaa: "Mottiin koo Haqa" jechuudha. Argamuun isaa fi gidduu seenuun isaa dhuma bishaan badiisaa irraa eegalee waaqeffannaan Waaqayyoo isa dhugaa lafa irratti itti fufiinsa akka qabu ragaa kan kenu yoo ta'u kunis amma iyuu yaada namoota bara Abraam keessatti baay'ee argama. Garuu waqqeffattooni Waaqayyoo isa dhugaa kun waa'ee pirojektti fayyisuu Waaqayyo muuxannoo raajii Abraamiifi sanyii isaa jiraataniin mul'isu homaa hin beekan.

Uma.14:19: “ Innis Abraam eebbiseeakkana jedhe: Abraam Waaqayyo isa hundumaa ol ta'een haa eebbfamu, gooftaa samii fi lafaa! »

Eebbi bakka bu'aa Waaqayyoo ofisaa kanaa eeba Waaqayyo kallattiin qaamaan Abraamiif kenne caalaatti mirkaneessa.

Uma.14:20: “ Diinota kee harka keetti dabarsee kan kenne Waaqayyo hundarra ol ta'e haa eebbfamu! Abraam immoo waan hundumaa keessaa kurnoo tokko isaaaf kenne .”

Malkisedeq Abraamiin kan eebbisu ta'us, injifannoo isaa kan isaaaf maddisiisu akka hin taane of eeggata; innis "Waaqa ol-aanaa isa diinota isaa harka isaaatti dabarsee kenne . Akkasumas, Abraam seera Waaqayyoof abboomamuu isaa fakkeenyaa qabatamaa qabna erga inni "waan hundumaa irraa kurnoo kenne " Melkisedeq kan maqaan isaa: "Mottiin koo Haqaa dha" jechuudha. Kanaaf seerri kurnoo kun erga dhuma bishaan badiisaa lafa irratti fi tarii "bishaan badiisaa" dura illee ture.

Uma.14:21: “ Mottiin Sodoom Abraamiinakkana jedhe: Namoota naaf kenni, badhaadhina ofitti fudhadhu ”

Mottiin Sodoom Abraam isa saba isaa oolche irraa liqii qaba. Kanaaf tajaajila isaaaf kaffaltii mootii kaffaluu barbaada.

Uma.14:22: “ *Abraam mootii Sodoomitti deebisee: Ani harka koo gara YaHWéH, Waaqayyo isa hundumaa ol ta’etti, gooftaa samii fi lafaatti nan ol kaasa:* ”

Abraam haala jirutti fayyadamee mootii jallaa sana jiraachuu “ *YaHWéH Waaqayyo isa hundumaa caalaa ol aanaa* ”, “ *Gooftaa samii fi lafaa* ” isa adda ta’e yaadachiisa; kunis qabeenya mootichi hammeenya isaatiin argatu hundaaf abbaa tokkicha isa taasisa.

Uma.14:23: “ *Ani Abraamiin sooreessa godheera akka hin jenneef, wanta kee ta’e tokko illee hin fudhadhu. Anaaf homaa hin jiru !* »

Ilaalcha kanaan Abraam lola kana kan dhufe ilma obboleessa isaa Loox fayyisuuf qofa akka ta’e mootii Sodoomiif ragaa ba’a. Abraam mootii hammeenya, jallinaa fi jeequmsa keessa jiraatu kana akka Waaqayyoo balaaleffata. Kanas badhaadhummaa isaa kan hin malle argate diduudhaan ifa isaaf godha.

Uma.14:24: “ *Waan dargaggoonni nyaatan, qooda warra anaa wajjin deeman, Aneer, Eshqol fi Maamree qofa: qooda isaanii ni fudhatu .* ”

Filannoon Abraam kun garuu isa, nama hojjetaa Waaqayyoo qofa kan ilaallatu si’ a ta’u, tajaajiltoonni isaas qabeenya dhihaate keessaa qooda isaanii fudhachuu danda’u.

Seera Uumamaa 15

Kakuudhaan Addaan Bahuu

Uma.15:1: “ *. Taateewwan kana booda dubbiin Yaahiwwee mul’ataan gara Abraamitti dhufee, akkas jedhe: Abraam, hin sodaatin; Ani gaachana keeti, mindaan kees baay’ee guddaa ta’ a .* ”

Abraam nama nagaa addunyaa gara jabeessa keessa jiraatudha, akkasumas mul’ata Waaqayyo, hiriyaan isaa YaHWéH, akkas jedhee isa mirkaneessuuf dhufa: “ *Ani gaachana kee ti, mindaan kees baay’ee guddaa ta’ a .* ”

Uma.15:2: “ *Abraam deebisee: Gooftaa YaHWéH, maal naaf kennita? Ijoollee malee deemaa jira; dhaaltuun mana koos Eliyaazer nama Damaasqoo dha .* ”

Yeroo dheeraaf Abraam sababa dhala dhabuu Saaraayi, haadha manaa isaa seera qabeessa taate irraa kan ka’e abbaa ta’uu dadhabuu isaatiin rakkachaa ture. Yeroo du’us firri dhihoo qabeenya isaa akka dhaalu ni beeka: “ *Eliyaazar nama Damaasqoo* ”. Mee darbiinsaan magaalaan “ *Damaasqoo* ” Sooriyaa keessa jirtu kun umriin ishee meeqa akka ta’ e haa hubannu.

Uma.15:3: “ *Abraam immoo, kunoo, ati sanyii naaf hin kennine, inni mana koo keessatti dhalates dhaaltuu koo in ta’ a .* ”

Abraam waadaa sanyii isaaf galame erga hin qabneef hin hubatu, dhala dhabuu isaatiin.

Uma.15:4: “ *Sana booda dubbiin Waaqayyoo gara isaatti dhufe: Inni dhaaltuu kee hin ta’u, inni qaama kee keessaa ba’ e garuu dhaaltuu kee in ta’ a .* ”

Waaqayyo dhuguma abbaa mucaa akka ta’u itti hima.

Uma.15:5: “ *Erga isa baasee booda, gara samiitti ilaalaa, urjii lakkaa’uu yoo dandeesse. Innisakkana jedheen: Sanyii kee kun in ta’ā .* ”

Mul’ata Abraamiif kenname kana sababeffachuun Waaqayyo furtuu fakkeenyaa hiika hafuuraan jecha “ *urjii* ” jedhuuf kennu nuuf mul’isa. Jalqaba Uma.1:15 irratti kan caqasame “ *urjiin* ” gahee “ *lafa ibsuu* ” kan qabu yoo ta’u gaheen kun duruu kan Abraam isa Waaqayyo kaayyoo kanaaf waamee adda baase ta’us, kan amantoota hundaas ta’ā amantii isaa fi tajaajila Waaqayyoof kenne ni himata. Akka Dan.12:3 jedhutti, sadarkaan “ *urjiilee* ” filatamtootaaf gara bara baraatti yeroo seenan akka kennamu hubadhu: “ *Warri sammuu qaban akka ulfina samii in ifu, warri qajeelummaa barsisan , namoota baay’eedhaaf bara baraan akka urjii in ibsa .* ” Fakkiin “ *urjii* ” Waaqayyoon filachuu isaanii irraa kan ka’e salphaatti isaaniif kan kennamedha.

Uma.15:6: “ *Abraam YaHWéH isa akka qajeelummaa isaatti lakkaa’etti amanate .* ”

Koorsii keeyyata kun qaama ofisaa hiika amantii fi seera bu’uraa amantiidhaan qajeelummaa kan uumudha. Sababni isaas amantiin imaanaa ifa, qajeelaa fi ulfina qabu malee waan biraa miti. Waaqayyotti amanamuun seera qabeessa kan ta’u fedhii isaa fi waan isa gammachiisu hundumaa beekumsa ifa ta’ē qofaan yoo ta’u, kana malees seera qabeessa ta’ā. Waaqayyoon amanamuun fakkeinya Abraamiifi fakkeinya Yesus Kristoos isa mudaa hin qabne hordofuudhaan warra isaaf abboomaman qofa akka eebbisu amanuudha.

Murtiin Waaqayyo Abraam irratti kenne kun isa inni warra akka isaa socho’an hundumaaf fidu raajii dubbata, dhugaa waaqummaa yeroo isaaniitti yaada dhihaatee fi gaafatameef abboomamuu wal fakkaatuun.

Uma.15:7: “ *Waaqayyo ammasakkana jedheen: “ Ani yaahiwween biyya kana akka qabaattuuf siif kennuudhaaf Uur warra Kaldoottaa keessaa si baase .”* ”

Akka seensa kakuu inni Abraam wajjin gale dhiheessuutti, Waaqayyo Abraam Uur warra Kaldoottaa keessaa akka isa baase yaadachiisa. Foormulaan kun kan fakkeinya ta’ē dhiheessi “abboommiiwwan kurnan” Waaqayyoo keessaa isa jalqabaa Ba’u.20:2 irratti caqasame: “ *Ani YaHWéH, Waaqayyo kee, biyya Gibxii keessaa, mana garbummaa keessaa si baase .* ”

Uma.15:8: “ *Abraamakkana jedhee deebise: Gooftaa YaHWéH, ani akkan isa qabadhu maaliin beeka? .* »

Abraam mallattoo YaHWéH gaafate.

Uma.15:9: “ *YaHWéH immooakkana jedheen: Re’ee waggaasadii, re’ee waggaasadii, korbeessa hoolaa waggaasadii, gugeefi gugeefudhadhu .* ”

Uma.15:10: “ *Abraam horii kana hundumaa fuudhee, gidduu isaaniitti muree, tokkoontokkoona isaanii faallaa isa kaa’ē; gariuusimbirroota sana hin goodne .* ”

Deebiin Waaqayyoo fi gochi Abraam kenne ibsa barbaada. Sirni aarsaa kun yaada qooddachuu kan qaamolee lamaan gamtaa irratti bobba’an ilaallatu irratti kan hundaa’ē yoo ta’u, kunis: waliin haa qoodnu. Bineensonni gidduutti muraman qaama Kiristoos kan agarsiisu yoo ta’u, innis tokko ta’uu isaatiin Waaqayyoo fi warra filatamoo isaa gidduutti hafuuraan kan qoodamu ta’ā. Hooloni fakkii namaa fi kan Kiristoos ta’us simbirroonni fakkii namichaa kana hin qaban kan Kiristoos Waaqayyo erge ta’u. Kanaafidha, akka mallattoo samiitti

kakuu keessatti kan mul'atan malee kan hin cinneef. Araarri Yesus cubbuudhaaf kenne ergamoota samiidhaaf utuu hin ta'in, warra lafa irraa filataman qofaaf kan tolu ta'a.

Uma 15:11: “ *Simbirrooni adamsan reefa irratti ni bu'an; Abraam immoo isaan ari'e .* ”

Pirojktii Waaqayyo raajii dubbate keessatti, ulfina Kiristoos fayyisaatiin yeroo deebi'an reefa namoota jal'ootaa fi finciltootaa qofa akka nyaataatti simbirroota adamsitootaaf ni kennama. Bara dhumaatti hireen kun warra Kiristoosii fi seera isaatiin Waaqayyoo wajjin kakuu galan hin ilaallatu. Sababni isaas reefi bineensotaa akkasitti saaxilame Waaqayyoofis Abraamiif qulqullummaa baay'ee guddaa waan ta'eef. Sochiin Abraam kan sirrii ta'eef dhugaan jiru raajii isa egeree fi hiree dhumaa qulqullummaa Kiristoos ilaallatu wajjin wal faallessuu waan hin qabneef.

Uma.15:12: “ *Yeroo aduun lixxu hirribni cimaan Abraam irratti in bu'e; kunoo, sodaaf i dukkanni guddaan isatti dhufe .* ”

Hirribni kun waanuma jiru miti. Innis “ *hirriba gadi fagoo* ”, akkuma isa Waaqayyo Addaamiin dubartii uumuuf itti liqimse, “ *gargaarsa isaa* ”, lafee cinaachaa isaa tokko irraa. Akka qaama gamtaa inni Abraam wajjin godhutti, Waaqayyo hiika raajii “ *gargaarsa* ” kanaaf kennname isa meeshaa jaalala Waaqayyoo Kiristoos keessatti ta'u isaaf ni mul'isa. Dhugaa dubbachuuf, bifa qofaan Waaqayyo argama isaa isa bara baraa akka seenuuf akka du'u isa taasisa, kanaanis gara jirenya bara baraatti, jechuunis gara jirenya dhugaatti akka seenu tilmaama, akkaataa seera bu'uuraa namni kamiyyuu Waaqayyoon argee jiraachuu hin danda'u jedhutti.

“ *Dukkanni guddaan* ” jechuun Waaqayyo sammuu isaa keessatti fakkiwwan dhugaa ta'an kanneen uumama raajii ta'an, mul'achuu fi argamuun Waaqayyoo ofii isaa dabalatee akka ijaaruuf jirenya lafaa akka jaamsu isa taasisa jechuudha. Akkasitti dukkana keessa lixe, Abraam “ *sodaa* ” seera qabeessa ta'e itti dhaga'ama. Kana malees, amala sodaachisaa Waaqayyo uumaa isa itti dubbatu jala sarara.

Uma.15:13: “ *YaHWéH immoo Abraamiinakkana jedhe: Sanyiin kee biyya kan isaanii hin taane keessatti orma akka ta'an beeki; achitti gabroomfamu, wagga dhibba afuriif ni cunqurfama .* ”

Waaqayyo gara fuulduraa, hiree sanyii isaatiif kennname Abraamitti beeksisa.

“... *sanyiin keessan biyya kan isaanii hin taane keessatti orma ta'u* ”: kun Gibxii dha.

“... *achitti garboomfamu* ”: jijjiirama Fara'oон haaraa Yoseef hin beekne, Ibirootaa isa isa duraa vizier guddaa ta'e irratti. Garbummaan kun bara Museetti raawwatama.

“... *wagga dhibba afuriif immoo ni cunqurfama* ”: Kun waa'ee cunqursaa Gibxii qofa osoo hin taane, bal'inaan waa'ee cunqursaa sanyii Abraam hanga qabeenya Kana'aan , lafa saba isaanii Waaqayyo abdachiise keessatti qabaatanitti dhiibbaa geesisudha.

Uma.15:14: “ *Ani garuu saba isaan tajaajilaniif nan farada, achiis qabeenya guddaa qabatanii in ba'u .* ”

Sabni yeroo kana irratti xiyyeefate Gibxii qofa, kan isaan dhiisanii deemu, bu'a qabeessa ta'ee qabeenya ishee hunda fudhata. Keeyata kana keessatti Waaqayyo "cunqursaa" caqasa darbe keessatti caqasame Gibxiitti akka hin laanne hubadhu. Kun immoo "waggoonni dhibba afur" caqafaman Gibxii qofa akka hin ilaallanne mirkaneessa .

Uma.15:15: "Nagaan gara abbootii keetii ni deemta, dulloomuu gammachuudhaan booda ni awwaalama ."

Wanti hundinuu akkuma Waaqayyo itti hime ni ta'a. Hebroon keessatti holqa Maqpelaa keessatti lafa Abraam bara jirenya isaa Heet irraa bite irratti ni awwaalama.

Uma.15:16: "Dhaloota afrappaatti as ni deebi'u; sababiin isaas, yakki Amoorotaa amma iyyuu olka'iinsa isaa irra hin geeny'e ."

Amoorota kana keessaa Heetonni Abraam isa akka bakka bu'aa Waaqa guddichaatti ilaalan waliin hariiroo gaarii qabu. Kanaaf lafa awwaala isaaf ta'u itti gurguruuf walii galu. Garuu "dhaloota afur" ykn "waggaa dhibba afur" keessatti haalli jiru adda waan ta'eef ummatooni Kana'aan ulaa fincila Waaqayyoon hin deggeramne irra ga'anii hundi isaanii lafa isaanii warra Ibroota tolchaniif dhiisuuf ni dhabamsiifamu biyyee biyyolessaa isaanii.

Pirojktii balaa Kana'aanotaaf geessise kana caalaatti hubachuuf, Nohi Kana'aan isa ilma ilma isaa Haam isa jalqabaa ta'e akka abaare yaadachuu qabna. Kanaaf biyyi abdachiifamte sanyii Kaam Nohii fi Waaqayyoon abaarame kanaan kan guutame ture. Badiisni isaanii dhimma yeroo Waaqayyo kaayyoo isaa lafa irratti galmaan ga'uuf muude qofa ture.

Uma.15:17: "Biiftuun yommuu lixxu dukkanni cimaan in ta'e; kunoo, iddo ibiddaa aarsu ta'ee, abiddi horii gargar ba'an gidduutti ni darba ture ."

Sirna kana keessatti ibiddi namni qabsiisu dhorkaadha. Ijoolleen Aaron lamaan seera bu'uraa kana irra darbuuf ija jabina waan qabaniif, gaaf tokko Waaqayyoon ni nyaatamu. Abraam mallattoo Waaqayyoon gaafatee ture innis bifa ibidda samiitiin dhufe kunis bineensota lamatti muraman gidduutti darbe. Akkasitti Waaqayyo tajaajiltoota isaa kan akka raajii Eliyas raajota Baal mootittii ormaa fi haadha manaa mootii Ahaab Iizaabel jedhamtuun deeggaraman durattu dhugaa ba'a. Iddoon aarsaa ishee bishaaniin liqimfame, ibiddi Waaqayyo erge iddo aarsaa fi bishaan Eliyaasiin qopheesee ni guba, iddoon aarsaa raajota sobaa garuu ibidda isaatiin ni tuffatama.

Uma.15:18: "Guyyaa sanatti Waaqayyo Abraamitti kakuu gale, "Laga Gibxii irraa kaasee hamma laga guddicha, laga Efraaxisitti, sanyii keetiif biyya kana nan kenna" jedheen ."

Xumura boqonnaa 15 kanaa irratti, keeyyatni kun ni mirkaneessa, mata dureen isaa inni guddaan dhugumatti **gamtaa kan filataman namoota biroo irraa adda baasu** akka isaan gamtaa kana Waaqayyoo wajjin qooddatanii isa tajaajilaniif.

Daangaan biyya Ibrootaaf abdachiifame kan sabni kun Kana'aan erga mo'atee booda qabatu caala. Garuu Waaqayyo dhiyeessii isaa keessatti gammoojjii guddaa Sooriyaa fi Arabaa kan gara bahaatti "Efraaxis"tti makaman akkasumas gammoojjii Shuur kan "Gibxii" Israa'el irraa adda baasu of keessatti

qabata. Gammoojiji kana gidduutti biyyi abdachiifamte bifa iddo dhaabaa Waaqayyoo argatti.

Dubbisa hafurraa raajii keessatti " *lageen* " ummatoota kan agarsiisan waan ta'eef Waaqayyo waa'ee sanyii Abraam ta'uu raajii dubbachuu danda'a, waa'ee Kiristoos isa waaqeffattoota isaa fi filatamoo isaa Israa'elii fi Gibxii bira darbee, gara dhihaatti " *Awurooppaa* " keessatti mul'ata 9 irratti kan fakkeeffame argatu: 14 maqaa " *laga guddaa Efraaxis* " jedhuun.

Uma.15:19: " *biyya Keenoota, warra Keeniz, warra Kaadmoon,* "

Uma.15:20: " *warra Heetotaa, warra Fereezii, warra Refaayim,* "

Uma.15:21: " *Amoorotaa, Kana'aanota, Girgaashootaa fi Yebusootaa .*"

Bara Abraam maqaaleen kun maatii magaalota biyya Kana'aan ijaaranii fi jiraatan keessatti walitti qabaman kan agarsiisanidha. Isaan keessaa, Refaayim warra kaan caalaa yeroo Iyaasuun naannoo sana fudhate " *dhaloota afur* " ykn " *waggaa dhibba afur* " booda ulaagaa guddaa warra bishaan lolaa dura turan kan eegan ta'u .

Abraam abbaa kakuu lamaan karoora Waaqayyooti. Karaa fooniin gad bu'uun isaa sanyii baay'ee kan dhalatan ummata Waaqayyo filate, garuu inni hin filatamne keessatti ni maddisiisa. Kanarraa kan ka'e, gamtaan jalqabaa foon irratti hundaa'e kun pirojektii fayyina isaa jallisee hubannoo isaa ni burjaajeessa, sababiin isaas fayyinni gocha amantii gamtaa lamaan keessatti qofa waan boqotuuf. Dhaqna qabaa foon nama Ibroottaa hin fayyine Waaqayyo irraa kan barbaadamu ta'us. Fayyina akka argatu kan isa dandeessise hojii ajajamuu isaa kan amantii fi Waaqayyotti amanamuu isaa mul'isee fi kan mirkaneessudha. Akkasumas kakuu haaraa keessatti fayyina haala kan mijessu isaa kana, amantiin Kiristoos hojii abboommii, sirna fi seera bu'uraa waaqummaa Waaqayyoon mul'ateef abboomamuudhaan jiraachisa, guutummaa Macaafa Qulqulluu keessatti. Waaqayyoo wajjin walitti dhufeenyaa raawwatame keessatti barnoonni xalayaan sammuu hafurraatiin ibsama; kanaafidha Yesus: " *xalayaan nama ajeesa, hafuurri garuu jirenya in kenna* ".

Seera Uumamaa 16

Seerummaadhaan adda bahuu

Uma.16:1: " *Saaraayi haati manaa Abraam ijoollee hin deesseef. Hojjetaa Gibxii Agar jedhamu qabdi turte .*

Uma.16:2: " *Saaraayiin immoo Abraamiin, "Kunoo, Waaqayyo gogaa na godheera; gara garbicha koottu si kadhadha; tarii karaa ishee ijoollee nan godha ta'a. Abraam sagalee Saaraa dhaggeeffate .*"

Uma.16:3: " *Saaraayi, haati manaa Abraam, Abraam biyya Kana'aan keessa waggaan kudhan erga jiraatee booda, Agaar nama Gibxii hojjettuu ishee fuutee abbaa manaa ishee Abraamitti kennite .*"

Filannoo carraa hin qabne kana sababa kaka'umsa Saraayitiin qeequun nuuf salphaadha garuu haala jiru akka imni hiriyoonni gaa'elaa eebbifamtootaaf of dhiheessetti ilaaluun nuuf salphaadha.

Waaqayyo Abraamitti mucaan gadameessa **isaa irraa akka dhalatu itti himee ture**. Inni garuu waa'ee haadha manaa isaa Saaraayi ishee dhaltuu taate itti hin himne. Kana malees, Abraam beeksisa isaa ilaachissee bal'inaan Uumaa isaa hin gaafanne. Akka fedha isaa isa olaantummaatti Waaqayyo akka itti dubbatu eegaa ture. Achittis, ibsa dhabuun kun sirriitti kaka'umsa namaa kana kakaasuuf kan yaadame ta'u isaa hubachuu qabna, Waaqayyo gama abdii eebbaatiin, garuu faayidaa kan qabu, Israa'el gara fuulduraa Yisihaaq irratti ijaarame fuuldura kaa'uuf, gita seeraan alaa uumu, . dorgommii waraanaa fi mormii, diinaa fi illee diina. Waaqayyo karaa lamaan, gaarii fi hamaan filannoo namaa dura kaa'ame malees, "kaarotaa fi ulee" akkuma walii barbaachisaa akka ta'e, "harree" fuulduratti tarkaanfachiisuuf akka ta'e hubate.» recalcitrant. Dhalooni Ismaa'el, akkasumas ilma Abraam, ijaarsa ulee Arabaa hanga bifa isaa isa dhumaan seenaa, amantii, Islaamummaa (bidachuu; ummata uumamaa fi dhalootaan fincilstoota kanaaf olka'iinsa) ni guddisa.

Uma.16:4: “ *Inni gara Aggaar dhaqee ulfoofte. Yeroo ulfa ta'u of argitu tuffiidhaan gooftaa ishee ilaalte .*

Ilaalchi tuffii Hagar, lammii Gibxii gooftaa isheef qabdu kun, har'as ummatoota Muslima Arabaa keessatti amala qaba. Kana gochuudhaanis guutummaatti dogoggora miti sababiin isas addunyaan warra dhihaa mirga guddaa maqaa Kiristoos Yesuus isa waaqa ta'een wangeela lallabuu isaanii tuffachuu isaaniiti. Akka amantiin Arabaa sobaa kun yeroo warri dhihaa galmeed yaada isaa keessaa isa haqee Waaqayyo guddaa ta'u isaa labsuu itti fufa.

Fakkiin caqasa kana keessatti kennname haala sirrii bara dhumaan keenyaa agarsiisa, sababni isas kiristaanummaan warra dhihaa, illee kan jallate, akka Saaraa kana booda ilmaan hin deessu fi dhalummaa hafuuraa dukkana keessa lixe. Biyya jaamaa keessattis warri ija tokko qaban mootota jedhama.

Uma.16:5: “ *Saaraayis Abraamiin, “Arrabsoon ana irratti raawwatame sirra jira” jetteetti. Garbicha koo garaa kee keessa kaa'eera; ulfa ta'u ishee yommuu argitu tuffiidhaan na ilaalte. Yaahiwween anaa fi isin gidduutti abbaa firdii haa ta'u! »*

Uma.16:6: “ *Abraam Saaraayiin, “Kunoo, garbitti kee humna kee jala jirti, akka ati barbaaddetti ishee wajjin godhi” jedheen. Achiis Saaraayiin ishee miidhe; Agar immoo ishee jalaa baqatte ”*

Abraam itti gaafatatummaa isaa kan fudhate si'a ta'u, Saaraayiin dhaloota seeraan alaa kanaaf kaka'umsa ta'u isheetiif hin komatu. Haala kanaan jalqabarrraa kaasee seera qabeessummaan seera isaa seeraan ala ta'u irratti kan fe'u yoo ta'u barumsa kana hordofuun amma booda gaa'elli namoota maatii dhiyeenya tokko irraa walitti fiduun hanga Israa'el gara fuula duraa fi bifa biyyolessaa ishee erga Israa'el keessaa ba'ee booda argatte qofa tokkoomsa.Gabrummaa Gibxii.

Uma.16:7: “ *Ergamaan YaHWéH burqaa bishaanii gammoojji keessaa, burqaa gara Shuur karaa irra jiru bira ishee argate ”*

Waljijiirraan kallattiin Waaqayyoo fi Agar gidduu jiru kun kan danda'amu sadarkaa Abraam eebbfamaa ta'u isatiin qofa. Waaqayyo gammoojji Schur kan mana Araboota godaantootaa kanneen hoolotaa fi gaala isaaniif nyaata yeroo hunda barbaaduu dunkaana keessa jiraatan ta'u keessatti

arga. Maddi bishaanii kun mala lubbuun jiraachuu Aagaar turee fi "burraa bishaan jireenyaa" waliin wal qunnamti, kunis sadarkaa tajaajilaa ishee fi hiree ishee baay'ee ta'e akka fudhattu ishee jajjabeessuuf dhufa.

Uma.16:8: "*Innis, "Ajaar, garbittii Saaraa, eessaa dhufte, eessa deemta? Isheenis akkas jettee deebisteef: Ani Saaraa, gooftaa koo irraa baqachaa jira .*

Agar gaaffilee lamaan: eessa deemta? Deebii: Ani baqachaa jira. Eessaa dhufa ? Deebii: Saaraa, gooftaa koo irraa.

Uma.16:9: "*Ergamaan YaHWéHakkana jedheen: Gara gooftaa keetti deebi'i harka ishee jalatti gad of deebisi .*"

Abbaan murtii guddaan filannoo tokko illee isaaf hin dhiisu, akka deebi'uu fi gad of deebisuu ajaja, sababiin Isaas rakkoon dhugaa dhuguma tuffii gooftaa isaa kan dhala dhabuu isheetiin alatti, gooftaa isaa seera qabeessa ta'ee haftee tajaajiluu fi kabajamuu qabdu irratti agarsiifame irraati.

Uma.16:10: "*Ergamaan YaHWéHakkana jedheen: Sanyii kee nan baay'isa, hamma lakka'amuu hin dandeenyetti in baay'atu .*"

YaHWéH "kaarota" isaaf dhiyeessuun isa jajjabeessa. Sanyii "baay'ee hamma nuti lakka'uui hin dandeenyeye" jedhee waadaa seena. Hin dogoggorinaa, tuutni kun kan foonii malee kan hafuraa miti. Sababni Isaas, dubbiin Waaqayyoo hamma kakuu haaraan hundeffamutti, sanyii Ibroota qofaan ni baatama. Garuu beekamaadha, Arabni garaa qulqulluun kamiyyuu ulaagaalee Ibirootaan Macaafa Qulqulluu keessatti barreesse fudhachuudhaan kakuu Waaqayyoo seenuu danda'a. Erga mul'atee as immoo Qur'aanni Muslimaa ulaagaa kana hin guunne. Dhugaawwan macaafa qulqulluu Yesus Kiristoosiin dhugoomse ni hima, ni qeeqa, ni jallisa.

Ibsa duraan Abraamiif fayyadame, "baay'ee waan ta'eef lakka'amuu hin dandeenyeye" jedhu Ismaa'eliif fayyadamuudhaan, gaaffii baay'ina namaa qofa malee kan filatamoo jireenyaa bara baraaf filataman akka hin taane hubanna. Wal bira qabamee ilaaluun Waaqayyo yaada dhiheesse yeroo hundumaa haalawwan guutamuu qaban jalatti argama. Fakkeenyaaaf: "urjiileen samii" sochii amantii kamiyyuu kan ilaallatu yoo ta'u kunis "lafa ibsuu" kan of keessaa qabudha. Garuu ifa akkamii? Ifa dhugaa Waaqayyo seera qabeessa ta'e qofatu "urjii" tokko samii irratti "bara baraan ifu" akka malu taasisa , akka Dan.12:3, sababiin Isaas isaan **dhuguma** "sammuu" waan ta'anif **dhuguma** "qajeelummaa barsiisaniiru" akka Waaqa.

Uma.16:11: "*Ergamaan YaHWéHakkana jedheen: Kunoo ati ulfoofte, ilma ni deesse, maqaa Isaas Ismaa'eel ni moggaasta; sababni Isaas YaHWéH rakkina keessanitti isin dhaga'eera .*"

Uma.16:12: "*Inni akka harree bosonaa in ta'a; harki isaa hundumaa irratti in ta'a, harki hundumaas isa irratti in in ta'a; obboloota isaa hundumaa duras in jiraata .*"

Waaqayyo Ismaa'eel, fi sanyii isaa Arabaa, "harree bosona" wajjin wal bira qaba, bineensa amala finxaaleyyii fi mata jabeessa ta'een beekamtu; kana malees, gara jabeessa erga "savage" jedhamee waamame. Kanaaf akka inni leenjifamu, mana keessa jiraatu ykn akka sossobamu of hin hayyamu. Gabaabumatti hin jaallatu, akka jaallatamus hin hayyamu, obbolaa ofii fi orma ofii irratti dhaala aggaammii qabu jiini isaa keessatti qabata. Murtiin waaqayyoon

hundeeffamee fi mul'ise kun, yeroo dhuma kana keessatti, gahee adabbii, Waaqayyoof, amantii Islaamaa isa Kiristaanummaa sobaatiin yeroo " ifni " kiristaanaa ". *dukkana*". Erga gara biyyee abbootii isheetti deebitee as Israa'el ammas galma ishee taatee jirti,akkuma Kiristaanonni Dhihaa humna Ameerikaatiin eegamte, isaanis osoo garmalee hin dogoggorin "Seexana guddaa" jedhanii waamu. "Seexanni" xiqqaan "isa guddaa" adda baasuu akka danda'u dhugaadha.

Ismaa'eel, maqaa hiikni isaa "Waaqayyo dhaga'eera", mucaa falmichaa deessee, Waaqayyo maatii Abraam keessatti **addaan ba'iinsa dabalataa uuma**. Abaarsa afaanota muuxannoo Baabel keessatti uumaman irratti dabalata. Garuu mala adabuuf yoo qopheesse, amala fincilaan ilmaan namootaa gamtaa isaa lamaan walitti aansun hanga dhuma addunyaatti dursee waan beekuuf.

Uma.16:13: " *Atta El roi maqaa YaHWÉH isa isheetti dubbate jettee waamte; sababiin isaas isheen: Erga inni na argeen asitti waan tokko argeeraa?* »

Maqaan Atta El Roï jedhu: Ati Waaqa argudha. Garuu duruu, jalqabni Waaqayyoof maqaa moggaasuuf godhame kun olaantummaa isaa irratti aarii guddaadha. Keeyyatni kun kan hafe karaa adda addaa hedduudhaan hiikame yaada kana keessatti boba'a. Agar amanuu hin dandeessu. Isheen, hojjettuu xiqqaan, wanta xiyyeffanna uumaa guddaa Waaqayyo isa hiree argee mul'isu turte. Muuxannoo kana booda maal sodaachuu dandeessi?

Uma 16:14 " *Kanaaf boolli kun boolla bishaanii mootii Lakaayi jedhame; innis Kadès fi Bared giddutti argama .*"

Bakkeewwan lafaa Waaqayyo itti of mul'ise kabajamoo ta'us kabajni namoonni isaaniif kennan yeroo baay'ee hafuura waaqa tolfamaa waaqeffanna isaaniitiin kan dhufu yoo ta'u, kunis isa waliin isaan hin araarsu.

Uma 16:15 " *Agar Abraamiin ilma deesse; Abraam immoo ilma Agar deesseef maqaa Ismaa'eel kenne .*"

Ismaa'eel dhuguma ilma Abraam isa dhugaati, keessumaa immoo mucaa isaa isa jalqabaa kan uumamaan itti maxxanudha. Garuu ilma abdii Waaqayyo kanaan dura labse miti. Ta'us Waaqayyoon kan filatame, maqaan " *Ismaa'eel* " kan isaaf kennname ykn " *Waaqayyo dhaga'eera* " jedhu hunda caalaa dhiphina Aggaar, murtoo gooftaa isaa fi gooftaan isaa fudhatan irratti kan hundaa'edha. Garuu miira lammaffaatiin, akkasumas dogoggora Abraam fi Saaraayiin yeroodhaaf ilmi Aagaar, nama Gibxiin ulfeesse kun mirkaneessa, "raawwii", fi raawwii labsii Waaqayyoo ta'uu isaa amanuu isaanii irrattis kan hundaa'edha. Dogoggorri sun hanga dhuma addunyaatti bu'aa dhiigaa qabaata.

Waaqayyo tapha yaada namaa keessa seenee isaaf wanti barbaachisaan raawwatameera: mucaan waldhabdee fi waldbaddee **addaan bahuu** lubbuun jira.

Uma.16:16: " *Yeroo Aagar Abraam Ismaa'eel deesse Abraam umriin isaa wagga saddeettamii ja'a ture .*"

Kanaaf "Ismaa'eel" bara 2034 (1948 + 86) yeroo Abraam umriin isaa wagga 86 dhalate.

Seera Uumamaa 17

Dhaqna qabaadhaan adda bahuu: foon keessatti mallattoo

Uma.17:1: “ *Abraam wagga sagaltamii sagal yommuu ta'u, Yihowaan Abraamitti mul'atee, ani Waaqayyo hundumaa danda'uudha. Fuula koo dura deemi, mudaa tokko malees ta'i .* ”

Bara 2047, umrii 99 fi Ismaa'el 13, Abraam hafuuraan kan daawwatame Waaqayyo yeroo jalqabaaf “ *Waaqa hundumaa danda'u* ” jedhee of dhiheesse. Waaqayyo gocha amala “waan hundumaa danda'u” kana mul'isu qopheessaa jira. Mul'anni Waaqayyoo baayyinaan tartiiba dubbii fi dhageettii waan ta'eef ulfinni isaa osoo hin mul'atin hafa garuu fakkiin nama isaa fakkaatu osoo hin du'in mul'achuun ni danda'ama.

Uma.17:2: “ *Anaa fi isin gidduutti kakuu koo nan nan jabeessa, dhuma hin qabnes isin baay'isa .* ”

Waaqayyo abdii baay'achuu isaa ni haaromsa, yeroo kana “ *hanga dhuma hin qabnetti* ” haa ta'u, akka “ *biyyee lafaa* ” fi “ *urjiilee samii* ” “ *namni tokkollee lakkaa'uu hin danda'u* ” jedhee ibsa.

Uma.17:3: “ *Abraam fuula isaatiin kufe; Waaqayyos akkas jedhee itti dubbate :* ”

Abraam inni itti dubbatu “Waaqa Hundumaa Danda'u” ta'uu isaa hubatee, Waaqayyoon akka hin ilaalle fuula isaa irratti kufe, garuu jechoota isaa lubbuu isaa guutuu gammachiisan dhaggeeffata.

Uma.17:4: “ *Kakuun koo inni isinii wajjin gale kuni. Abbaa saboota baay'ee ni taata .* »

Kakuun Waaqayyoo fi Abraam gidduutti galfame guyyaa sanatti cimeeture: “ *Ati abbaa saba baay'ee ni taata .* ”

Uma.17:5: “ *Kana booda Abraam hin jedhamtu; maqaan kee garuu Abrahaam jedhama, ani abbaa saba hedduu si godheera .* »

Maqaa Abraam irraa gara Abrahaamitti jijiiramuun murteessaa waan ta'eef bara isaatti Yesus maqaa ergamoota isaa jijiiruun akkasuma ni godha.

Uma.17:6: “ *Baay'inaan isin horsa, saba keessan nan godha; mootonni immoo si keessaa ni bahu .* »

Abraam abbaa jalqabaa saba Arabaa Ismaa'el keessatti, Yisihaaq keessatti, abbaa warra Ibrootaa, ilmaan Israa'el ni ta'a; Miidiyaanittis abbaa sanyii Miidiyaan in ta'a; bakka Museen haadha manaa isaa Ziphoraa intala Yetroo ni argatu.

Uma.17:7: “ *Kakuu koo ana fi si gidduutti, sanyii kee si boodas, dhaloota isaanii hundumaatti nan kaa'a, kakuu bara baraa ta'a, ani siif, sanyii kee si boodas Waaqayyo akkan ta'u .* ”

Waaqayyo jechoota kakuu isaa kanneen “bara baraa” ta'an garuu bara baraa hin taame karaa dhokataa ta'een filata. Kana jechuun gamtaan sanyii isaa foonii waliin xumurame turtii daangeffame qabaata jechuudha. Daangaan kun kan ga'u immoo, dhufaatii isaa isa jalqabaa fi foon ta'uu isaa keessatti, Kiristoos waaqummaa du'a araara isaa fedhii isaatiin, bu'uura gamtaa haaraa isa bu'aa bara baraa qabaatu irratti yeroo hundeessu ta'a.

Yeroo kanatti, hubatamuu qaba, ilmaan namootaa angafaa jalqabarraa kaasee irratti xiyyeffataniifi maqaan moggaafaman hundi seera qabeessummaa isaanii dhabu. Kun dhimma Qaayin, angafa Addaam, kan Ismaa'eel, angafa garuu ilma Abraam seeraan ala ta'e, isa boodas, dhimma Esaawu isa angafaa Yisihaaq ta'a. Qajeelfamni kufaatii angafaa kun kufaatii gamtaa foonii Yihudootaa raajii dubbata. Kakuun inni lammaffaan kan hafuuraa kan ta'u yoo ta'u, mul'ata gowwoomsaa fakkeessuu namootaa sobaatiin kan dhufu ta'us, warra waaqa tolfamaa dhugaadhaan jijiiraman qofaaf kan fayyadu ta'a.

Uma.17:8: “ Biyya orma taatee jiraattu, **guutummaa** biyya Kana'aan, siif nan kenna , ani immoo Waaqa isaanii nan ta'a.

Akkasuma, biyyi Kana'aan hamma Waaqayyo kakuu isaatiin hidhamee jirutti “ bara baraan ” **ni kennama** . Akkasumas Masihi Yesus diduun isaa null akka ta'u ni taasisa, akkasumas, aarii kana booda waggaa 40 booda, sabni fi magaalaan guddoon isaa Yerusaalem loltoota Roomaatiin ni barbadaa'a, Yihudooni lubbuun hafan biyyoota addunyaa adda addaa keessatti ni faca'u. Sababni isaas Waaqayyo haal-duree kakuu tokko ibsa: “ Ani Waaqa isaanii nan ta'a ”. Akkasumas, akka Waaqayyo ergameetti, Yesus saba sanaan ifatti yeroo fudhatamu, Waaqayyo seera qabeessummaa guutuu ta'een gamtaa isaa cabsuu ni danda'a.

Uma.17:9: “ Waaqayyo Abrahaamiinakkana jedhe: Atii fi sanyii kee booda dhaloota isaaniitti kakuu koo in eeggatta .”

Keeyyatni kun fakkeessuu amantii kana hundumaa kan Waaqayyoon Waaqa amantiwwan waaqa tokkicha ta'anii fi barsiisa isaanii kan wal hin simnee fi wal faallessu ta'us gamtaa ekuumeenikii keessatti walitti qabaman kan godhan morma qaxxaamura. Waaqayyo jechoota ofii isaatii kan bu'uura kakuu isaa kaa'an qofaan hidhamee jira, gosa waliigaltee warra isaaf qofa abboomaman wajjin godhame. Namni kakuu isaa yoo eege dhugoomsee dheeressa. Garuu namni pirojektiisaa marsaa lama walitti aansuun ijaarame keessatti Waaqayyoon hordofuu qaba; inni tokkoffaan kan foonii, inni lammaffaan immoo kan hafuuraati. Akkasumas kutaan kun isa jalqabaa irraa hanga isa lammaffaatti amantii dhuunfaa namootaa, hundumaa dura immoo kan Yihudootaa qorata. Sabni Yihudootaa Kiristoosiin ganuudhaan kakuu Waaqayyoo isa warra waaqa tolfamaadhaaf balbala banu, fi isaan keessaa warri gara Kiristoositti jijiiraman isa fudhatee Abrahaamitti akka ilmaan hafuuraatti lakkaa'amu waliin kakuu isaa cabsa. Kanaaf, warri kakuu isaa eegan hundinuu fooniin ykn hafuuraan ilmaan ykn ijoollee durbaa Abrahaam ti.

Keeyyata kana keessatti, Israa'el, sabni gara fuulduraatti maqaa sanaan waamamu, madda isaa Abrahaam irraa akka ta'e ni argina. Waaqayyo sanyii isaa saba agarsiisa lafarratti gaggeeffamuuf ‘addaan baafame’ gochuuf murteessa. Gaaffii ummata fayye osoo hin taane, heera walga'ii namaa kan kaadhimamaa biyya lafaa bakka bu'ee filatamtoota ayyana Waaqayyoo gara fuula duraatiin fayyan kan Yesus Kiristoosiin argamuudha.

Uma.17:10: “ Kakuun koo inni anaa fi isin gidduutti, sanyii keessan boodas ta'e, dhiirri isin keessaa hundinuu ni dhaqna qabama .”

Dhaqna qabaan mallattoo kakuu Waaqayyoo, Abrahaam fi sanyii isaa, sanyii isaa foonii gidduutti raawwatamuudha. Dadhabbiin isaa bifaa waloo isaa kan

sanyii isaa hunda ilaallatu, amantiidhaan kan socho'u ta'us amantiidhaan kan socho'u ta'us, ajajamuu baatus kan hin jiraannedha. Gama biraatiin, gamtaa haaraa keessatti, filannoo amantiidhaan qormaata keessa galfame dhuunfaadhaan filatamtootaan kan mudatu yoo ta'u, isaanis sana booda jirenya bara baraa gamtaa kana keessatti balaa irra jiru argatu. Dhaqna qabaa irratti dabaluu qabna, bu'aa hin taane: Muslimoonnis erga abbaan isaanii Ismaa'eel irraa kaasee dhaqna qabaa kan turan yoo ta'u, dhaqna qabaa kanaaf gatii hafuraa kan kennan yoo ta'u kunis mirga bara baraa akka himatan isaan taasisa. Haa ta'u malee, dhaqna qabaan bu'aa foonii kan bara baraa osoo hin taane kan bara baraa qofa qaba.

Uma.17:11: “ *Of dhaqna qabaa; akkasumas mallattoo gamtaa anaa fi isin gidduutti ta'a .*

Dhugumatti mallattoo Waaqayyoo wajjin gamtaa ta'uu isaati garuu bu'a qabeessummaan isaa kan foonii qofaa fi lakkofsi 7, 8, fi lakkofsi itti aanu 13 hojiirra oolmaa isaa “ ***bara baraa*** ” tokkicha mirkaneessa.

Uma.17:12: “ *Dhiirri hundinuu guyyaa saddeet yommuu ta'u, akka dhaloota keessaniitti, dhiironni hundinuu mana keessatti dhalatanis, ilma 'orma' kamirraayyuu qarshiidhaan yoo bitame, . sanyii kee keessaa osoo hin taane '.*

Wanti amma iyuu baay'ee nama ajaa'ibu, garuu uumamni isaa bara baraa ta'us, kanas ta'e sana raajii kan pirojekti Waaqayyoo wagga ^{kuma 8ffaa mul'isu uuma}. Kunis sababa filannoo "guyyaa saddeet" ti, sababni isaas guyyooni torban jalqabaa yeroo lafa irraa filataman wagga kuma jahaa fi murtii bara kuma torbaffaa kan agarsiisan waan ta'eef. Gurmeessuudhaan, lafa irratti, saba Yihudootaa fi miciree isaa isa jalqabaa, Abraam wajjin walitti dhufeenyaa cimaa uumuudhaan, Waaqayyo fakkii bara baraa gara fuula duraa filatamoo dadhabina saalqunnamtii foonii irraa bilisa ta'anii gogaa qaama saalaa dhiiraa irraa murame irratti xiyyeffate mul'isa. Sana booda akkuma filataman ka'umsa saboota lafaa hundumaa irraa dhufan, garuu Kiristoos qofa keessatti, kakuu moofaa keessatti, dhaqna qabaan orma irratti illee yeroo isaan gama Waaqayyo filate waliin jiraachuu barbaadanitti hojiirra ooluu qaba.

Yaadni dhaqna qabaa inni guddaan mootummaa Waaqayyoo isa bara baraa keessatti namoonni kana booda akka hin hormaanne fi fedhiin foonii kana booda akka hin danda'amne barsiisuudha. Kana malees, ergamaan Phaawuloos dhaqna qabaa foonii kakuu moofaa fi kan garaa warra filataman kakuu haaraa keessatti wal bira qaba. Ilaalcha kanaan qulqullummaa foonii fi kan garaa isa Kiristoosiif of kenuu agarsiisa.

Dhaqna qabaa jechuun **naannoo murachuu jechuudha** yaadni kun immoo Waaqayyo uumama isaa wajjin walitti dhufeenyaa adda ta'e uumuu akka barbaadu mul'isa. Waaqayyo “inaaffaa” qabu keessatti, jaalala filatamoo isaa kanneen yoo barbaachisaa ta'e, hariiroo dhala namaa naannoo isaanii jiru kan fayyina isaaniif miidhaa geessisu addaan kutuu fi wantootaa fi namoota walitti dhufeenyaa isaanii waliin miidhaa geessisan waliin walitti dhufeenyaa addaan kutuu qabu, adda ta'uu fi dursa kennuu gaafata isa. Akka fakkii raajii barsiisaa tokkootti, qajeelfamni kun Israa'el foonii isaa, tokkoffaa, fi Israa'el hafuraa isaa kan yeroo hundumaa kan ilaallatu yoo ta'u kunis Yesus Kiristoos keessatti mudaan kan hin qabne ta'uu isaatiin mul'ata.

Uma.17:13: “ *Namni mana keessatti dhalatee fi qarshiin bitame dhaqna qabama; kakuun koos foon keessatt kakuu **bara baraa in ta'a*** » .

argate qarshii fudhate ” jedhu deebi'uu isaatiin mallatteeffame Yesus raajii dubbata Kiristoos kan Yihudoota amantii finciltootaatiin diinaarii 30tti tilmaamamu. Akkasittis, diinaarii 30n, Waaqayyo maqaa gamtaa qulqulluu isaatiin filatamoo Yihudootaa fi warra waqaq tolfamaa furuudhaan lubbuu namaa isaa ni dhiheessa. *Garuu “ bara baraan ”* uumamni mallattoo dhaqna qabaa yaadatamee siritti “ *foon kee keessatti* ” amala yeroof ta'u isaa mirkaneessa. Sababni isaas kakuun asitti jalqabu kun yeroo Masihichi “ *cubbuu xumuruuf* ” mul'atutti xumurama, akka Dan.7:24tti.

Uma.17:14: “ *Dhiirri dhagna hin qabaatin fooniin hin dhaqnamin saba isaa keessaa ni murama, kakuu koo in cabsa* ”

Kabajni seera Waaqayyo kaa'eef baay'ee cimaa dha, irra daddarbaan isaanii pirojektii raajii isaa waan jallisuuf, kan ala ta'e tokkollee kan hin fudhanne yoo ta'u, badiin kun baay'ee guddaa akka ta'es Museen akka Kana'aan akka hin seenne dhorkuudhaan ni agarsiisa. Namoonni fooniin hin dhaqnamin, warri garaadhaan hin dhaqnamin mootummaa Waaqayyoo isa bara baraa gara fuulduuratti ta'u caalaa, saba Yihudoota lafaa keessa jiraachuun seera qabeessa miti.

Uma.17:15: “ *Waaqayyo Abrahaamiin, “Kana booda Saaraayi haadha manaa kee Saaraa hin jettu; maqaan ishee garuu Saaraa jedhama .”*

Abraam jechuun abbaa ummataa jechuudha Abrahaam garuu abbaa tuuta jechuudha. Haaluma walfakkaatuun Saaraa jechuun kabajamaa jechuu yoo ta'u Saaraan garuu giiftii jechuudha.

Abraam duruu abbaa Ismaa'eel ta'us, jijjiiramni maqaa isaa Abrahaam garuu Ismaa'eel irratti osoo hin taane Yisihaaq ilma isa Waaqayyo itti beeksisu keessatti sanyii isaa baay'achuu irratti sirrii dha. Sababa wal fakkaatuun Saaraayiin dhaltuu taate karaa Yisihaqiin dhaltee tuuta ni deessee maqaan ishee Saaraa ta'a.

Uma.17:16: “ *Ishee nan eebbisa, isheetiin ilma siif nan kenna; Ani nan eebbisa, saboota in ta'a; mootonni ummatootaa ishee bira ni dhufu .”*

Abraam Waaqayyoo wajjin deema, garuu jireenyi isaa guyyaa guyyaa kan lafaa fi haala uumamaa lafaa irratti kan hundaa'e malee dinqii waaqaa miti. Akkasumas yaada isaa keessatti dubbii Waaqayyoof miira eebbaa kan kennu karaa Saaraayiin karaa hojjettuu ishee Aagaar ilma argatte.

Uma.17:17: “ *Abrahaam fuula isaatiin kufe; jedhee kolfee, garaa isaatiin, “Nama wagga dhibbaa irraa ilmi ni dhalataa? Saaraan umuriin ishee wagga sagaltamaa immoo ni deessee?* »

Waaqayyo Saaraayiin dhala godhachuu kan dandeessu ta'uu akka danda'u waan hubateef, reefuu wagga 99 ta'us, garaa isaatti kolfe. Haalli jiru sadarkaa dhala namaa lafaa irratti baay'ee kan hin yaadamne waan ta'eef, calaqqisiisni yaada isaa kun uumamaan fakkaata. Yaada isaatiifis hiika kenna.

Uma.17:18: “ *Abrahaam immoo Waaqayyo: Yaa! Ismaa'eel fuula kee dura haa jiraatu!* »

Abrahaam sababeeffannaan fooniin akka ta'ee fi baay'achuu isaa kan hubatu karaa Ismaa'eel ilma duraan dhalatee umuriin isaa waggaa 13 qofa akka ta'ee ifaadha.

Uma.17:19: “ *Waaqayyo, haati manaa kee Saaraan ilma siif deesse; maqaa isaas Yisihaaq in moggaasta. Sanyii isa booda dhufaniif kakuu bara baraa akka ta'uuf kakuu koo isa wajjin nan hundeessa .*”

Yaada Abrahaam beekee Waaqayyo isa ceepha'ee beeksisa sana haaromsa dogongora hiikkaadhaaf carraa xiqqoollee osoo hin dhiisin.

Shakkiin Abrahaam waa'ee dinqiidhaan dhalachuu Yisihaaq ibse shakkii fi amantii dhabuu dhalli namaa gara Yesus Kiristoositti akka mul'atu raajii dubbata. Shakkiin kunis bifa diduu ofiisaa gama sanyii Abrahaam fooniitiin ni qabaata.

Uma 17:20 *Waa'ee Ismaa'eel si dhaga'eera. Kunoo, ani isa nan eebbisa, isa nan godha, baay'ee isa nan baay'isa; inni bulchitoota kudha lama ni dhalcha, ani immoo saba guddaa isa nan godha .*”

Ismaa'eel jechuun Waaqayyo dhaga'eera jechuudha, akkasumas, gidduu seensaa kana keessatti, Waaqayyo ammallee maqaa isaaf kenne sana qajeelcha. Waaqayyo ni firii godha, ni baay'ata, saba Arabaa guddaa “bultota kudha lama” irraa ijaarame ni uuma. Lakkofsi 12 kun ilmaan Yaaqoob gamtaa qulqulluu isaa 12 kan ergamotoa Yesus Kiristoos 12n bakka bu'anii wajjin wal fakkaata, garuu wal fakkaata jechuun wal fakkaata jechuu miti sababiin isaa gargaarsa waaqayyoo kan mirkaneessu malee pirojektiijirenya bara baraa isaa ilaachisee gamtaa fayyisu miti. Kana malees, Ismaa'eel fi sanyii isaa warra gamtaa qulqulluu Waaqayyootti seenan hundumaa, wal duraa duubaan Yihudoota sana booda Kiristaanota irratti diinummaa ni qabaatu. Gaheen miidhaa geessisu kun adeemsa walqixa seeraan alaa haadha dhala hin qabnee fi abbaan garmalee ofitti gammadu yaadaniin da'umsa seeraan alaa qoqqobbii ni kenna. Kanaafidha ilmaan Abrahaam foon ta'an abaarsa wal fakkaatu kan baataniifi dhuma irrattis Waaqayyo biraan diduu wal fakkaatu kan isaan mudatu.

Waaqayyoo fi gatii isaa erga beekanii booda, sanyiwwan Ismaa'eel hanga gamtaa Yihudoottaa seenanitti akka seera isaatii jiraachuu filachuu danda'u, garuu filannoo kun akka fayyina bara baraa isa filatamtootaaf dhiyaatutti dhuunfaa ta'ee hafa. Akkasumasakkuma namoota biroo ka'umsa hundumaa qaban fayyinni Kiristoos keessatti isaaniif ni dhiyaata karaan bara baraa isaaniif banaa ta'a, garuu ulaagaa ajajamuu Kiristoos fayyisaa, fannifame, du'ee fi du'aa ka'e qofa irratti.

Uma.17:21: “ *Yisihaaq isa Saaraan bara dhufu yeroo kanatti siif deessetti kakuu koo nan nan qaba .*”

Ismaa'eel yeroo mul'ata kanaatti akka lakkofsa 27tti umuriin isaa waggaa 13 waan ta'eef, kanaaf yeroo Yisihaaq dhalatu umuriin isaa waggaa 14 ta'a. Waaqayyo garuu qabxii kana irratti cichee dubbata: kakuun isaa Ismaa'eel waliin osoo hin taane Yisihaaq waliin ni hundeffama. Saaraa irraas ni dhalata.

Uma.17:22: “ *Erga isaatii dubbatee xumuree Waaqayyo Abrahaam irra ol of in ol kaase .*”

Mul'achuun Waaqayyoo baay'ee xiqqaa fi adda kan ta'e yoo ta'u, kunis ilmaan namootaa maaliif dinqii waaqummaa akka hin barannee fiakkuma

Abrahaam sababni isaanii seera uumamaa jirenya lafaatiin kan haalduree ta'ee akka hafu ibsa. Ergaan isaa dabarfamee, Waaqayyo ofirraa deebisa.

Uma.17:23: “ *Abrahaam ilma isaa Ismaa'eel, warra mana isaa keessatti dhalatan hundumaa, warra qarshiidhaan bite hundumaa, dhiirota mana Abrahaam keessaa tokkoon tokkoon isaanii fudhate; akkuma ajaja Waaqayyo isaaf kennetti guyyaa sanatti isaan dhaqna qabate .*”

Ajajni Waaqayyo kenne battaluma sanatti raawwatama. Abboomamuun isaa kakuu Waaqayyoo wajjin gale qajeela. Gooftaan durii humna guddaa qabu kun tajaajiltoota kan bite yoo ta'u sadarkaan garbummaas kan turee fi hin mormamne. Dhugaa dubbachuuf, wanti dhimmichi gaaffii keessa galchu, itti fayyadama jeequmsaa fi haala hamaa tajaajiltoota irratti raawwatamuudha. **Sadarkaan garbichaas kan warra Yesus Kiristoosiin furaman hundaati, har'as .**

Uma.17:24: “ *Abrahaam yeroo dhaqna qabamu umriin isaa waggaa sagaltamii sagal ture .*”

Qulqulleessuun kun, umriin isaanii maal iyyuu yoo ta'e, namoota irraa ajajamuu Waaqayyo irraa akka barbaadu nu yaadachiisa; quxisuu irraa hanga hangafaatti.

Uma.17:25: “ *Ismaa'eel ilmi isaa yeroo dhaqna qabamu waggaa kudha sadii ture .*”

Kanaaf obboleessa isaa Yisihaaq wagga 14n kan caalu ta'a, kunis obboleessa isaa quxisuu ilma haadha manaa seera qabeessa ta'e irratti miidhaa dhugaa geessisuu danda'a.

Uma.17:26: “ *Guyyaa sanatti Abrahaam ilmi isaa Ismaa'el ni dhaqna qabame .*”

Waaqayyo seera qabeessummaa Ismaa'el Abrahaam isa abbaa isaa ta'eef qabu yaadata. Dhaqna qabaan isaanii inni waliigalaa akkuma himannaa sanyii isaanii warra Waaqa tokko irraa akka ta'e himanii dogoggorsa. Sababni isaas Waaqayyoon himachuuf abbaa foonii akaakilee tokko qabaachuun qofti gahaa miti. Akkasumas Yihudooni hin amanne sababa abbaa isaanii Abrahaamiin Waaqayyoo wajjin walitti dhufeenya kana yeroo himatan, Yesus falmii kana didee seexanaa, Seexana, abbaa sobaa fi nama ajjeesaa jalqabarraa kaasee isaanitti lakka'a. Wanti Yesus Yihudoota finciltotta bara isaa turanitti dubbate, fakkeessuu Arabaa fi Muslimoota keenyaa irrattis akkuma kana ni hojjeta.

Uma.17:27: “ *Namoonni mana isaa keessa jiraatan hundinuu, mana isaa keessatti dhalatanis, orma irraa qarshiidhaan kan argatan, isaa wajjin dhaqna qabaman .*”

Moodeela ajajamuu kana booda, carraan Ibiroota Gibxii gadhiisanii ba'an yeroo hundumaa ajajamuu Waaqayyo guutummaatti, yeroo hundumaa fi hanga dhuma addunyaatti gaafatu kana xiqqeessuu isaanii irraa akka dhufu ni ilaalla.

Seera Uumamaa 18

Gargar bahuu obboleeyyan diinaa

Uma.18:1 : “Yihowaan muka muka Mamree gidduutti mul’ate, yeroo inni balbala dunkaana isaa irra taa’ee ture .”

Uma.18:2: “ Innis ija isaa ol qabatee ilaalee, kunoo, namoonni sadii isa bira dhaabbatanii turan. Yommuu isaan arge, balbala dunkaana isaa irraa fiigaa isaan simatee lafatti jilbeenfate .”

Abrahaam nama waggaan dhibbaati, amma dulloomuu isaa ni beeka garuu boca qaamaa gaarii qaba, daawwattoota isaa wajjin “ fiigaa ” waan ta’eeef. Ergamtoota samii ta’uu isaanii beekeeraa? Isaan duratti “ lafaaf sujuuda ” waan ta’eeef akkas jennee fudhachuu dandeenyaa. Garuu wanti inni arge "dhiirota sadii" yoo ta'u sana booda deebii isaa keessatti arguu dandeenyaa, miira keessummeessitoota ofumaan ta'e kan firii amala jaalalaa uumamamaa isaa ta'e.

Uma.18:3: “ Innis, “Yaa Gooftaa, ani si duratti tola yoo argadhe, garbicha kee irraa hin darbiin .”

Daawwataa “gooftaa” jedhanii waamuun bu’aa gad of deebisuud guddaa Abrahaam waan ta’eeef ammas Waaqayyoon dubbachaa jira jedhee akka yaade ragaan hin jiru. Sababni isaas, daawwannaan Waaqayyoo kun bifa namaa guutuudhaan Museen illee akka Bau.33:20 hanga 23tti “ ulfina ” fuula Waaqayyoo arguuf hayyama waan hin arganeeef : “ YahWéH akkas jedha: Hin dandeessan fuula koo arguuf, namni na argee jiraachuu waan hin dandeenyeeef. Yaahiwweenakkana jedhe: Kunoo bakki tokko natti dhihoo jira; dhagaa irra ni dhaabbatta. Ulfinni koo yommuu darbu boolla dhagaa keessa si nan kaa'a, hamman darbutti harka kootiin si haguuga. Harka koo yommuin garagalfadhu immoo duubatti na argita, fuulli koo garuu hin mul’atu .” Mul’anni “ulfina ” Waaqayyoo yoo dhorkame, bifa namaa fudhatee uumamtoota isaatti dhiyaachuu irraa of hin dhorku. Waaqayyo Abrahaam michuu isaa daawwachuuuf kan godhu yoo ta'u, ulfa miciree irraa kaasee hanga du'a araaraa isaatti bifa Yesus Kiristosiin deebi'ee ni raawwataa.

Uma.18:4: “ Miila kee dhiquuf namni bishaan xiqqoo haa fidu; muka kana jala boqodhu .”

Lakkoofsi 1 ifa godheera, ho’aa dha, dafqi miilaas biyyee lafaatiin kan haguugame dha miila daawwattootaa dhiqachuun sirrii ta'a. Dhiyeessii gammachiisaa isaaniif dhihaatedha. Xiyyeffannaan kun immoo galata Abrahaamtii.

Uma.18:5: “ Ani dhaqee buddeena tokko fudhadha, garaa kee jabeessuuf; sana booda, imala kee itti fufta; sababni isaas kanaafi garbicha kee bira darbita. Isaanisakkana jedhanii deebisaniiif: Akkuma jette raawwadhu .”

Asirratti Abrahaam daawwattoota kana akka uumamtoota samii adda hin baasne argina. Kanaaf xiyyeffannaan inni isaanitti argisiisu amala namummaa uumamamaa isaaaf ragaadha. Inni gad of deebisu, jaalala qabeessa, lallaafaa, arjaa, nama gargaaraa fi keessummeessituu dha; wantoota Waaqayyo biratti isa jaallatu. Gama namaa kanaan Waaqayyo yaada isaa hunda ni raggaasisa, ni fudhata.

Uma.18:6: “ Abrahaam dafee dunkaana isaa keessa gara Saaraatti seenee, daftee daakuu gaarii safartuu sadii, daaku, daabboo tolchi .”

Nyaanni qaama fooniitiif kan fayyadu yoo ta'u, qaama foonii sadii isa dura arguun, Abrahaam humna qaamaa daawwattoota isaa haaromsuuf nyaata qophaa'e qaba ture.

Uma.18:7: “ *Abrahaam immoo gara hoolota isaatti fiige, re’ee lallaafaa fi gaarii ta’e tokko fudhatee hojjetaa tokkoof kenne, innis ariifate qopheesse .*”

Filannoont re’ee lallaafaa arjummaa fi tola ooltummaa uumamaa isaa daran agarsiisa; olla isaa gammachiisuun gammachuu isaa. Bu’aa kana galmaan ga’uuf daawwattoota isaaaf waan hunda caalu dhiyeessa.

Uma.18:8: “ *Innis kiriimii fi aannan dabalataa, re’ee qophaa’e sanaa wajjin fudhatee isaan dura kaa’e. Inni ofii isaatii isaan cinaa, muka jala dhaabatee ture. Isaanis ni nyaatan .*”

Nyaatni fedhii nyaataa namaa hawwatu kun namoota hin beekne, namoota inni hin beekne garuu akka miseensa maatii ofii isaafti ilaalu darbaniif dhiyaata. Daawwattooni nyaata namaaft hojjetame waan nyaataniif foon uffachuun isaanii baayyee dhugaadha.

Uma.18:9: “ *Isaanis, “Haati manaa kee Saaraan eessa jirti? Innis akkas jedhee deebiseef: Isheen achi jirti, dafkaana keessa .*”

Rakkoon keessummeessituu ulfina Waaqayyoo fi kan isaaftiif milkaa’ina waan ta’eeef, daawwattooni maqaa haadha manaa isaa "Saaraa" jedhu moggaasuun maalummaa isaanii isa dhugaa mul’isu, isa Waaqayyo mul’ata isaa isa duraa keessatti isaafti kenne.

Uma.18:10: “ *Isaan keessaa tokko, “Yeroo kanatti gara keessan nan deebi’aa; kunoo, Saaraan haati manaa kee ilma ni godhatti. Saaraan balbala dafkaana isa duubaan jirutti dhaggeeffachaa ture .*”

Mul’ata daawwattoota sadan keessatti ergamoota lamaan isa waliin deeman irraa wanti YaHWéh adda baasu akka hin jirre haa hubannu. Jireenyi samii asitti kan mul’atu yoo ta’u, hiika walqixxummaa achitti bulchu mul’isa.

Daawwattoota sadan keessaa tokko Saaraa dhalachuu dhihoo ta’uu ishee yeroo beeksisu, isheen seensa dafkaana irraa waan dubbatamu dhaggeeffachaa barreeffamichi eenu "isa duuba akka ture" ibsa; kana jechuun ishee hin arginee fi namummaadhaan argama ishee beekuu hin dandeenye jechuudha. Garuu dhiirota hin turre.

Uma.18:11: “ *Abrahaamiifi Saaraan dulloomaniiru, umriin isaaniis dullooman, Saaraan immoo kana booda ijoollee godhachuuf abdii hin qabdu ture .*”

Keeyyatni kun haala dhala namaa idilee dhala namaa hundaaf walfakkaatu ibsa.

Uma.18:12: “ *Isheen immoo ofitti kolfitee , “Amma dulloomeera, amma iyyuu nan hawwa? Gooftaan koos dulloomeera .*”

Ammas siritti hubadhu: “ *Of keessaa kolfitee*”; akkasitti Waaqayyo jiraataa yaadaa fi garaa sakatta'u malee namni kolfa isaa dhaga'e hin jiru.

Uma.18:13: “ *Yaahiwween Abrahaamiinakkana jedhe: Saaraan maaliifakkana jettee kolfitee: Ani dulloomus, dhuguma mucaa in godha? »*

Waaqayyo carraa argatetti fayyadamee eenyummaa waaqummaa isaa mul’isa, kunis YaHWéH caqafamuu isaaft sababa ta’aa sababiin isas mul’ata namaa kanaan Abrahaamitti kan dubbatu isa waan ta’eeef. Yaada dhokataa Saaraa beeku kan danda'u waaqayyo qofa yoo ta'u amma Abrahaam Waaqayyo akka isaafti dubbatu beeka.

Uma.18:14: “ *Gama YaHWéH wanti nama ajaa’ibu jiraa? Yeroo murtaa’etti gara keessan nan deebi’a, yeroo wal fakkaatu kanatti; Saaraan immoo ilma ni godhatti .* ”

Waaqayyo abbaa irree ta’ee raajii isaa maqaa YaHWéH waaqummaa isaatiin ifatti haaromsa.

Uma.18:15: “ *Saaraan, ‘Ani hin kolfine’ jettee sobde. Sababni isaas sodaatte. Inni garuuakkana jedhe: Faallaa kanaatiin kolfite .* ”

“ *Saaraan sobde* ” jedha barreffamichi Waaqayyo yaada dhoksaa ishee waan dhaga’eef, garuu kolfi asaan ishee keessaa hin baane; kanaaf Waaqayyoof soba xiqqoo qofa ture malee namaaf hin turre. Waaqayyo yoo ishee ceepha’e immoo Waaqayyo yaada ishee to’achuu isaa waan hin amanneef. Hanga isa sobuutti deemtee ragaa kenniti. Kanaafidha: “ *Faallaa kanaa (soba), kolfite .* ” Ilmi nama Waaqayyoon eebbise Abrahaam malee Saaraa haadha manaa isaa seera qabeessa eeba abbaa manaa ishee qofa irraa fayyadamtu akka hin taane hin dagannu. Yaadni isaa kanaan duras abaarsa dhaloota Ismaa’eel, diina dhalootaa fi dorgomaa Israa’el gara fuula duraatti fideera; pirojektii waaqummaa raawwachuu dhugaadha.

Uma.18:16: “ *Namoonni kun immoo ka’anii gara Sodoomitti ilaalan. Abrahaam isaan waliin deemuufisaan waliin deeme .* ”

Daawwattooni samii Abrahaamiifi Saaraaf gara fuulduraatti dhalachuul ilma seera qabeessa Yisihaaq erga dhaamsanii, sooramanii fi haaromsanii, daawwattooni samii daawwannaan isaanii gara lafaattis ergama biraa sammuu isaanii keessa akka qabu Abrahaamiif mul’isu: Sodoom ilaallata.

Uma.18:17: “ *Ergasii YaHWéHakkana jedhe: Abrahaam irraa waanan godhuuf deemu dhoksuu?... .* ”

Asitti hojiirra oolmaa sirrii caqasa kanaa Amos 3:7 irraa qabna: “ *Gooftaan, YaHWéH, iccitii isaa tajaajiltoota isaa rajotaaf osoo hin ibsin homaa hin godhu .* ”

Uma.18:18: “ *Abrahaam saba guddaa fi jabaa ta’ee, saboonti biyya lafaa hundinuu isatti in eebbifamu .* ”

Hiika dhabuu barame kan gochima “ *mirkanaa’aa* ” jedhu irratti hojiirra oolu irraa kan ka’e, hiiknii isaa: haala murtaa’aa fi guutuu ta’een akka ta’e nan yaadadha. Waaqayyo pirojektii diigumsaa isaa ifa gochuu isaa dura fuula isaa duratti waa’ee sadarkaa ofii isaa Abrahaam mirkaneessuuf ariifatee eeba isaaf kenu haaromsa. Waaqayyo Abrahaam sadarkaa amala seenaa guddaa dhala namaatti ol kaasuuf jecha nama sadaffatiin dubbachuu jalqaba. Akkasitti hojjechuun, sanyii isaa foonii fi hafuuraa fakkeenya inni eebbisu fi kan inni yaadatu fi caqasa dhufu keessatti ibsu agarsiisa.

Uma.18:19: “ *Ani isa filadheera, inni ilmaan isaa fi manni isaa isa boodaa karaa Waaqayyoo qajeelummaa fi qajeelummaadhaan akka eegan ajajuuf, abdii inni isaaf kenne Abrahaam isa tola... .* ”

Wanti Waaqayyo caqasa kana keessatti ibse garaagarummaa hundumaa Sodoomii wajjin kan inni balleessu fida. Hanga dhuma addunyaatti warri ishee filataman akka ibsa kanaa ta’u: karaa YaHWéH eeguu qajeelummaa fi haqa shaakaluu of keessaa qaba; qajeelummaa dhugaa fi haqa dhugaa Waaqayyo

barreeffamoota seeraa irratti ijaaree saba isaa Israa'el barsiisa. Wantoota kanaaf kabajuun Waaqayyo abdii eebbaa kenne akka kabajuuf haal-duree ta'a.

Uma.18:20: “ *YaHWéH immooakkana jedhe: Sodoomii fi Gomoraa irratti iyichi ni dabala, cubbuun isaaniis guddaa dha .* ”

Waaqayyo firdii kana Sodoomii fi Gomoraa irratti fida, magaalota mootota Abrahaam yeroo isaan haleelaman gargaaruuf dhufe. Garuu ilmi obboleessa isaa Loox, maatii isaa fi tajaajiltoota isaa wajjin qubachuuf kan filate Sodoom keessattis ture. Hidhaa walitti hidhamiinsa Abrahaam ilma obboleessa isaatiif qabu beekee, Waaqayyo bifa xiyyeeffannoo gara jaarsa sanaatti baay'isuun akeeka isaa itti beeksisa. Kana gochuufis sadarkaa sababeeffanna namaa Abrahaam garbicha isaa irra of kaa'uuf hamma danda'ametti of namummaa gochuuf sadarkaa namaatti of gadi buusa.

Uma.18:21: “ *Kanaaf nan gad bu'a, akka oduu natti dhufeetti guutummaatti hojjechuu isaanii nan ilaala; yoo hin taane immoo nan beeka .* ”

Jechoonni kun beekumsa yaada Saaraa wajjin kan wal faallessudha, sababiin isaas Waaqayyo sadarkaa safuu xuraa'ummaa magaalota dirree lamaan kana keessatti irra ga'amee fi badhaadhina baay'ee isaanii bira darbuu hin danda'u. Deebiin kun, hojjetaan isaa amanamaan murtii firdiin isaa isa haqa qabeessa ta'e akka fudhatu of eeggannoo inni godhu mul'isa.

Uma.18:22: “ *Namoonni sun achiis gara Sodoom dhaqan. Abrahaam garuu amma iyuu fuula YaHWéH dura dhaabbate .* ”

Asitti, adda bahuun daawwattootaa Abrahaam isaan keessaa Waaqayyo jiraataa, YaHWéH, bifa namaa salphaa ta'een isa waliin argamu kan jechoota wal jijjiiruu jajjabeessuun adda baasuuf isa dandeessisa. Abrahaam ija jabina ni qabaata hamma fayyina magaalota lamaan, isaan keessaa tokko ilma obboleessa isaa jaallatamaa Loox keessa jiraatu argachuuf jecha daldala gosa tokkoo irratti bobba'uutti.

Uma.18:23: “ *Abrahaam itti dhihaatee, “Ati warra qajeelota jal'oota wajjin ni balleessi? .* »

Gaaffiin Abrahaam gaafate sirrii dha, sababni isaas gocha haqaa waloo isaa keessatti dhalli namaa miidhaa wabii jedhamu du'a miidhamtoota qulqulluu waan ta'eef. Garuu dhalli namaa garaagarummaa adda baasuu yoo dadhabe Waaqayyo ni danda'a. Kanaafis Abrahaamiifi nu warra dhugaa ba'umsa macaafa qulqulluu isaa dubbifneef ragaa ni dhiheessa.

Uma.18:24: “ *Tarii magaalattii keessa namoonni qajeelonni shantama ta'uu danda'u, isaanis ni balleessitaa, sababii qajeelota shantama ishee gidduu jiranif magaalattiidhaaf dhiifama hin gootuu? 'Isheen ?* »

Lubbuu isaa lallaafaa fi jaalala qabeettii keessatti Abrahaam fakkeessaadhaan kan guutame yoo ta'u magaalota lamaan kana keessatti yoo xiqqaate namoota qajeelota 50 argachuun akka danda'amu tilmaamuun namoota qajeelota 50 ta'uu danda'an kana waamamee ayyaana magaalota lamaan keessa jiran Waaqayyo biraa argachuuf maqaa haqaa isaa isa mudaa hin qabne isa qulqulluu yakkamaa wajjin rukutuu hin dandeenye.

Uma.18:25: “ *Qajeelaa warra jal'ootaa wajjin ajjeesuun, akka warra jal'ootaatti akka ta'uuf, isin irraa haa fagaatu! Sirraa fagoo ! Inni lafa hundumaa irratti murteessu haqa hin argisiisu? .* »

Abrahaam akkasitti namummaa isaa isa miira haqaa guutuu ta'etti akka malee maxxane osoo hin haalin waan gochuu hin dandeenye Waaqayyoon yaadachiisuudhaan rakkinchu furuuf yaada.

Uma.18:26: “ *YaHWéH immoo akkana jedhe: Sodoom keessatti namoota qajeelota shantama magaalattii gidduutti yoo argadhe, isaaniif jedhee magaalattii hundumaa dhiifama nan godha .* ”

Obsaa fi gaarummaadhaan YaHWéH Abrahaam akka dubbatu taasissee deebii isaa keessattis sirrii akka ta'e mirkaneessa: namoota qajeelota 50f magaalonni hin diigaman.

Uma.18:27: “ *Abrahaam deebisee, kunoo, ani biyyee fi asheeta ta'e, Gooftaatti dubbachuuf ija jabaadheera .* ”

Magaalonni lamaan gammoojjii keessa jiran erga barbadaa'anii booda namoonni Waaqayyoon hin sodaanne ni hafu yaada “ *biyyoo fi asheeta* ” ti? Ammas Abrahaam ofii isaatii “ *biyyee fi asheeta* ” malee homaa akka hin taane hima.

Uma.18:28: “ *Qajeeltota shantama keessaa shan in dhabamuu danda'a, shan magaalattii guutuu ni balleessi? Yaahiwween immoo: Namoota qajeelota afurtamii shan achitti yoo argadhe, ani isa hin balleessu .* ”

Ija jabina Abrahaam yeroo hundumaa lakkofsa filatamoo argamuu danda'an gadi buusuun daldala isaa akka itti fufu isa taasisa akkasumas lakkofsa qajeelota kudhan irratti lakkofsa 32 irratti ni dhaabata. Yeroo hundumaas Waaqayyo sababa lakkofsa Abrahaam yaada dhiheesseef ayyaana isaa ni kenna.

Uma.18:29: “ *Abrahaam isatti dubbachuui isaa itti fufee, "Tarii namoonni qajeelonni afurtama achitti argamuu danda'u" jedhe. Yaahiwween immoo: Ani afurtama kanaaf jedhee homaa hin godhu .* ”

Uma.18:30: “ *Abrahaam, "Gooftaan hin aaru, anis nan dubbadha" jedhe. Tarii achitti namoonni qajeelonni soddoma ta'u. Yaahiwween immoo: Namoota qajeeloo soddoma achitti yoo argadhe homaa hin godhu .* ”

Uma.18:31: “ *Abrahaam, Kunoo, ani gooftaatti dubbachuuf ija jabaadheera. Tarii achitti namoonni qajeelonni digdama ta'u. Yaahiwween immoo: Ani digdamoota kanaaf jedhee isa hin balleessu .* ”

Uma.18:32: “ *Abrahaam, "Gooftaan hin dheekamin, ani yeroo kana caalaa hin dubbadhu" jedhe. Tarii achitti namoonni qajeelonni kudhan ni jiraatu. Yaahiwween immoo: Ani qajeelota kurnan kanaaf jedhee isa hin balleessu .* ”

Asirratti daldalli Abrahaam kan daangaa kaa'amuu qabu akka jiru hubatee cichaan isaa sababa kan hin qabne ta'u asitti xumurama. Lakkofsa namoota qajeelota kudhan irratti dhaabbata. Looxiifi firoota isaa lakkaa'u qofa yoo ta'e, lakkofsi namoota qajeeloo kun magaalota manca'aa lamaan kana keessatti argamuu akka qabu abdii guddaan amana.

Uma.18:33: “ *Yaahiwween Abrahaamitti erga dubbatee fixee deeme. Abrahaam immoo gara mana jireenyaa isattiddeebi'e .* ”

Walgahiin lafa irraa hiriyyoota lamaa, tokko Waaqa samii fi isa hundumaa danda'u, inni kaan immoo nama, biyyee lafaa, xumuramee, tokkoon tokkoon isaanii gara hojii isaaniitti deebi'u. Abrahaam gara mana jirenyaa isattiddeebi'e YaHWéH immoo gara Sodoomii fi Gomoraatti firdiin isaa isa diigaa irratti kufa.

Abrahaam Waaqayyoo wajjin wal jijiire keessatti amala isaa kan bifa Waaqayyoo ta'e mul'ise, haqni dhugaa akka raawwatamu arguuf kan isa yaaddessu yoo ta'u, jirenyaaf gatii isaa isa gatii guddaa qabu cimaa ta'e kennuudhaan. Kanaafidha daldalli hojjetaa isaa garaa Waaqayyoo isa miira isaa guutummaatti qooddatu gammachiisuu fi gammachiisuu qofa kan danda'e.

Seera Uumamaa 19

Yeroo muddamaa keessatti addaan bahuu

Uma.19:1: “ Ergamoonni lamaan galgala gara Sodoom dhufan; Loox immoo karra Sodoom irra taa'e. Loox yommuu isaan arge isaan simachuuf ka'ee, fuula isaatiin lafatti kufe .”

Amala kana keessatti dhiibbaa gaarii Abrahaam ilma obboleessa isaa Loox irratti qabu ni hubanna, sababiin isaas inni daawwattoota darban irrattis yaada wal fakkaatu waan agarsiisuuf. Safuu badaa jiraattota magaalaa Sodoom keessa jiraachuuf qubate waan beekuuf xiyyeefannaa guddaadhaan raawwata.

Uma.19:2: “ Achiis, kunoo, yaa gooftota koo, mana garbicha keessanii seenaatii achitti bulchaa; miila keessan dhiqadhaa; ganama barii kaatee, imala kee itti fufta. Lakkii jedhanii deebisaniif, halkan karaa irra bulchina .”

Loox namoota mana isaa keessa darban simachuun gocha qaanii fi hamaa jiraattota malaammaltummaa irraa eeguun dirqama isaa godha. Jechoota simannaa Abraam daawwattoota isaa sadan irratti dubbate sana arganna. Loox dhuguma nama qajeelaa uumamtoota jallaa magaalaa kanaa wajjin jiraachuu isaatiin akka manca'u of hin hayyamnedha. Ergamoonni lamaan magaalattii balleessuuf dhufaniiru garuu osoo hin balleessin dura, hammeenya jiraattota gocha keessatti qabachuudhaan, jal'ina isaanii dammaqinaan agarsiisuudhaan burjaajessu barbaadu. Bu'aa kana argachuuf immoo halkan sana daandii irratti dabarsuun warra Sodoomiin haleelamuu isaaniif gahaadha.

Uma.19:3: “ Loox garuu baay'ee isaan jajjabeessee gara isaa dhufanii mana isaa seenan. Ayyaana isaaniif kenne, buddeena raacitii hin qabnes ni tolche. Isaanis ni nyaatan .”

Kanaaf Loox isaan amansiisuudhaan ni milkaa'a, isaanis keessummoota isaa ni fudhatu; kunis amma iyyuu akkuma Abrahaam isa dura godhe arjummaa isaa akka argisiisu carraa isaaf kenna. Muuxannoon sun lubbuu bareedduu Loox, nama qajeelaa warra jal'oota gidduu jiru akka argatan isaan barsiisa.

Uma.19:4: “ Isaan amma iyyuu utuu hin ciisin, namoonni magaalattii, warri Sodoom, ijoolllee irraa kaasee hamma jaarsoliitti mana sana marsan; ummanni hundi fiigaa dhufe .”

Agarsiisni hammeenya jiraattotaa mana Loox isaan simate keessattillee isaaan barbaaduuf waan dhufaniif, ergamoonni lamaan isaan irraa eegamuun ol ta'a. Sadarkaa daddarbiinsa hammeenya kanaa hubadhu: “ *daa'imman irraa kaasee hanga maanguddootaatti* ”. Kanaaf murtiin YaHWÉH guutummaatti sirrii dha.

Uma.19:5: “ *Looxiin waamanii, “Namoonni halkan kana gara kee dhufan eessa jiru? Akka isaan beeknuuf isaan nuuf baasi .”*

Namoonni naive akeeka warra Sodoomiin gowwoomfamuu danda'u, sababni isaas gaaffii wal baruu osoo hin taane beekumsaaf jecha hiika macaafa qulqulluu jecha fakkenya "Addaam haadha manaa isaa beekee ilma deesse" jedhu waan ta'eef. Kanaaf manca'iinsi namoota kanaa waliigala fi qoricha kan hin qabneedha.

Uma.19:6: “ *Loox balbala manaatti gara isaaniitti ba'ee balbala cufe .”*

Loox ija jabeessa kan offii isaatii uumamtoota jibbisiiiso ta'an waliin wal arguuf ariifatuu fi daawwattoota isaa eeguuf jecha balbala mana isaa duubaan cufuuf of eeggannoo godhu.

Uma.19:7: “ *Innisakkana jedhe: Obboloota koo, hamaa hin godhinaa; »*

Namni gaariin hamaa akka hin hojenne gorsa. Isaan dhiirota akka isaa waan ta'aniif "obboloota" jedhee isaan waama, isaan keessaa tokko tokko du'a gochi isaanii gara isattii isaan qajeelchaa jiru irraa baraaruuf abdii of keessaa qabateera.

Uma.19:8: “ *Kunoo, ani ijoollee durbaa lama qaba; Ala isaan sitti nan fida, ati immoo waan barbaadde isaanitti gochuu dandeessa. Jarreen kun gaaddidduu foddaa koo erga dhufanii qofa homaa hin godhinaa .”*

Looxiif amala warra Sodoom muuxannoo kana keessatti sadarkaa kanaan dura irra ga'ee hin beekne irra ga'eera. Daawwattoota isaa lamaan eeguuf immoo, ijoollee durbaa isaa lamaan amma iyyuu durba ta'an bakka isaanii dhiheessuuf dhufa.

Uma.19:9: “ *Isaanis, 'Deemi! Ammasakkana jedhan: Inni kun akka ormaatti dhufeera, abbaa murtii ta'ee hojjechuu barbaada! Tole isaan caalaa hammeenya isin hojjen. Looxiin cimsanii dhiibuudhaan, balbala diiguuf gara fuulduuratti dhufan .”*

Dubbiin Loox tuuta walitti qabame hin tasgabbeessu, uumamtooni bineenonni kun, isaan caalaa isa hamaa gochuuf qophaa'aa jiru jedhu. Sana booda balbala cabsuuf yaalu.

Uma.19:10: “ *Namoonni sunis harka isaanii diriirsanii Looxiin gara manaatti galchanii balbala cufan .”*

Loox inni ija jabeessa ta'e offii isaatii balaadhaaf saaxilamee, ergamoonni gidduu seenuuudhaan Looxiin mana keessa galchan.

Uma.19:11: “ *Warra balbala manaa irra turan, warra xinnoo irraa kaasee hamma guddaatti, jaamsanii, balbala sana argachuuf akkasumaan dhiphatan .”*

Alaa namoonni gammachuudhaan dhihoo ta'an ija jaamsanii rukutamu; kanaaf namoonni mana sana keessa jiraatan eegumsa argatu.

Uma.19:12: “ *Namoonni sun Looxiin, “Ati amma iyyuu asitti eenyu? Ijoolleen warraa, ilmaan dhiiraa fi ijoollee durbaa, wanta magaalattii keessa jiru hundumaas iddo kana keessaa isaan baasaa .”*

Loox ergamootaa fi Waaqayyo isa isaan erge biratti tola argate. Lubbuun isaa akka fayyuuf “ **bahuu qaba** » kan magaalattii fi gammoojjii dirree sababni isaas ergamoonni jiraattota gammoojjii kanaa kan akka magaala Aï zoonii diigamaa ta'u ni balleessu. Aarsaan ergamootaa uumamtoota namaa lubbuu qaban keessatti kan isaa ta'e hundaaf ni babal'ata.

Mata duree **addaan ba'uu kana keessatti** ajajni waaqummaa “ ***ba'aa*** ” jedhu dhaabbataadha. Sababni isaas uumamtooni isaa hammeenyä bifa hundumaa kan akka waldoota kiristaanaa sobaa irraa akka **adda of baasan dhaama**. Mul.18:4 irratti warra filataman “ akka ***ba'an*** » kan “ *Baabiloon guddittii* ”, kan tokkoffaa amantii Kaatolikii fi lammaffaa amantii Pirootestaantii bifa hedduu qabu kan ilaallatu yoo ta'u, dhiibbaa isaa jalatti hanga yeroo kanaatti hafaniiru. Akkasumas akkuma Loox lubbuun isaanii kan fayyu battalumatti ajaja Waaqayyoof ajajamuudhaan qofa. Sababni isaas, akkuma seerri guyyaa jalqabaa boqonnaa Wiixataa dirqama godhu labsamee, dhumni yeroo ayyaanaa ni xumurama. Sana booda immoo yaada fi ejjennoo keessan gara rakkoo kanaatti jijiiruuf yeroon isaa darba.

Asirratti murtee barbaachisaa ta'e hanga boodaatti dabarsuudhaan balaa bakka bu'u irratti xiyyeffannaa keessan nan harkisa. Jireenyi keenya dadhaboodha, dhukkuba, balaa, ykn weerara, wantoota ta'uu danda'an yoo Waaqayyo deebii kennuudhaaf suuta jechuu keenya hin dinqisiifanne ta'uu danda'u, haala kana keessattis, dhumni yeroo ayyaana waloo barbaachisummaa isaa hunda dhaba . Rakkoo kana beekee Phaawuloos Ibr.3:7-8 irratti akkas jedha: “ *Har'a sagalee isaa yoo dhageessan akka fincila sanaatti garaa keessan hin jabeessinaa...* ”. Kanaaf yeroo hundumaa dhiyeessii Waaqayyo dhiheesseef deebii kennuudhaaf ariifannaa kan qabu yoo ta'u, Phaawuloos akka Ibr.4:1tti yaada kana qaba: “ *Kanaaf abdiin boqonnaa isaatti galuudhaaf amma iyyuu hafeetti, isin keessaa namni tokko illee akka hin sodaanne yeroon booda waan dhufte hin fakkaatu .* ”

Uma.19:13: “ *Iyyi namoota ishee irratti godhamu YaHWéH duratti baay'ee waan ta'eef, iddo kana ni balleessina. YaHWéH akka balleessiuuf nu erge .* ”

Yeroo kanatti yeroon waan dhumuuf ergamoontti sababa mana isaatti argamuun Looxiin beeksisan. Magaalattiin murtoo YaHWéH daftee barbadaa'u qabdi.

Uma.19:14: “ *Loox bahee mucaa abbaa warraa isaa warra ijoollee durbaa isaa fiudhanittiakkana jedhe: Ka'aa, iddo kana keessaa ba'aa; sababiin isaas YaHWéH magaalattii ni balleessa. Garuu, ija ilmaan abbaa warraa isaa duratti waan qoosaa jiru fakkaata ture .* ”

Ilmaan abbaa warraa Loox sadarkaa hammeenyä warra Sodoom warra kaanii irra akka hin turre beekamaadha, garuu fayyinaaf amantii qofatu lakkaa'ama. Akkasumas ifatti, isaan hin qaban turan. Amantiin abbaa warraa isaanii isaan hin hawwine ture, yaadni tasa Waaqayyo YaHWéH magaalattii balleessuuuf qophaa'eera jedhu salphaatti isaaniif waan hin amanne ture.

Uma.19:15: “ *Ergamoontti barii irraa kaasee Looxiin, “Ka'i haadha manaa kee fi ijoollee durbaa kee lamaan as jiran fudhadhu, akka ati diigama magaalattii keessatti hin badneef .* ”

Diigamuun Sodoom gargar bahuu garaa nama nyaatu **kan** amantii fi amantii dhabuu mul'isu uuma. Ijoolleen durbaa Loox abbaa isaanii hordofuu ykn abbaa manaa isaanii hordofuu keessaa filachuu qabu.

Uma.19:16: “ *Yeroo inni harkifatu, namoonni sun isa, haadha manaa isaa fi ijoolee durbaa isaa lamaan harka isaa qabatan; Isaanis isa fuudhanii magaalaa ala dhiisanii deeman .*

Gocha kana keessatti Waaqayyo “ *maqaa ibidda irraa fudhatame* ” nutti agarsiisa. Ammas Waaqayyo isa, ijoolee durbaa isaa lamaan fi haadha manaa isaa wajjin kan fayyisu Looxiin qajeelaadhaaf. Akkasitti magaalattii irraa cicciramee ala, bilisa fi lubbuun of argatu.

Uma.19:17: “ *Yommuu isaan baase, isaan keessaa tokko, “Lubbuu keetif quasadhu; duuba kee hin ilaaliin, dirree hundumaa keessas hin dhaabbatin; akka hin badneef gara gaara sanaatti baqadhaa .”*

Fayyinni gaara keessa ta'a, filannoo Abrahaamiif hafe. Loox akkasitti dirree fi badhaadhina isaa filachuu isaatiin dogoggora isaa hubachuu fi gaabbuu danda'a. Jireenyi isaa balaa irra waan jiruuf, yeroo ibiddi Waaqayyoo gammoojjii rukutu nagaa ta'uu yoo barbaade ariifachuu qaba. Duuba akka hin ilaalle ajajameera. Tartiiba jecha jechaatti fi fakkeenyaan fudhatamuu qaba. Fuulduuraa fi jireenyi namoota Sodoom irraa hafan fuuldura jira, sababiin isaas isaan duuba, yeroo dhiyootti diigama ibiddaa dhagaa salfarii samii irraa darbatameen qabsifame malee wanti biraa hin jiraatu.

Uma.19:18: “ *Looxakkana isaaniin jedhe: Yaa! lakki yaa Gooftaa! »*

Ajajni ergamaan kenne Looxiin ni sodaachisa.

Uma.19:19: “ *Kunoo, ani fuula kee duratti ayyaana argadheera, ati immoo lubbuu koo eeguu keetti araara kee guddaa natti argiteetta; garuu balaan na mudatee gara gaara sanaatti miliquu hin danda'u, nan bada .”*

Loox naannoo inni jiraatu kana ni beeka gaara sana ga'uuf yeroo baay'ee akka isa fudhatu ni beeka. Kanaafidha ergamaa sana kadhathee furmaata biraa kan isaaf dhiheessu.

Uma.19:20: “ *Kunoo, magaalaan kun natti dhihoo dha, isheen immoo xinnoodha. Maaloo ! akkan achi miliquu danda'u,... xiqqaa mitii?... lubbuun koos akka jiraattu!* »

Dhuma gammoojjii kanaa irratti Tsoar, jecha hiikni isaa xiqqaa jechuudha. Looxiifi maatii isaatiif baqanna taatee tajaajiluuf jecha balaa gammoojjii sanaa irraa hafte.

Uma.19:21: “ *Innis, Kunoo, anis ayyaana kana siif kenna, magaalaa ati waa'ee ishee dubbattus hin balleessu .”*

Magaalaan kun jiraachuun ishee ammallee taatee diraamaa magaalota gammoojjii dirree magaaloni lamaan Sodoomii fi Gomoraa keessa turan irratti dhiibbaa uume kanaaf ragaadha.

Uma.19:22: “ *Dafii achitti kooluu galfadhu, hamma ati achi geessutti homaa gochuu hin danda'u. Kanaafidha maqaan Zo'aar magaalaa kanaaf kan moggaafame .*

Ergamaan amma waliigaltee isaa irratti kan hirkate yoo ta'u, hamma Loox gammoojjii rukutuuf Zo'aar seenutti ni eega.

Uma.19:23: “ *Loox gara Zo'aaritti yommuu seenu aduun lafa irratti baatee turte .”*

Warra Sodoomiif guyyaan haaraan aduu bareedduu ba'uu jalatti waan labsame fakkaata ture; guyyaa akka guyyaa kamiyyuu...

Uma.19:24: “ *Achiis Yaahibni samii irraa sodomii fi Gomoraattis YaaHWéH irraa shimbirroo fi ibidda roobse .* ”

Tarkaanfiin waaqa dinqisiisaa kun argannoo arkiyoolojoji Adveentistii Roon Waayit argateen ragaa cimaa argateera. Bakka magaalaa Gomoraan kan manni jireenyaa ishee gaara dhihaa gammoojji kanaan daangeffame irratti wal hirkate adda baaseera. Lafti iddo kanaa dhagaa salfarii irraa kan hojjetame yoo ta’u, yeroo ibiddaaf saaxilaman har’as ni boba’u. Dinqiin waaqa akkasitti guutummaatti mirkanaa’ee amantii filatamtootaaf kan malu ta’u.

Faallaa waan yeroo baay’ee yaadamaa fi dubbataamaa tureen Waaqayyo gammoojji kana balleessuuf humna niwukilaraa osoo hin taane, dhagaa salfarii fi salfarii qulqulluu, qulqullina %90tti tilmaamamu irratti kan waamu yoo ta’u, kunis akka ogeeyyiin kun jedhanitti addadha. Samiin duumessa salfarii hin baatu, kanaaf badiisni kun hojii uumaa Waaqayyooti jechuu nan danda’u. Lafa, samii fi waan isaan keessa jiran hunda erga uumee kaasee akka barbaachisummaa isaatti dhimma kamiyyuu uumuu danda’u.

Uma.19:25: “ *Magaalota sana, dirree hundumaa, jiraattota magaalota hundumaa fi biqiltoota lafaa ni balleesse .* ”

Bakka rooba dhagaa salfarii abiddaan gubate keessatti maaltu jiraachuu danda’u? Homaa hin jiru, dhagaa fi dhagaa salfarii ammallee jiru malee.

Uma.19:26: “ *Haati manaa Loox of duuba ilaatee utubaa soogidda taate .* ”

Haadha manaa Loox irraa duubatti deebi’ee ilaaluun kun gaabbi fi fedhii iddo abaaramaa kanaaf qabame mul’isa. Haalli sammuu kun Waaqayyo hin gammachiisu qaama isaa gara utubaa soogidda, fakkii dhala dhabuu hafuuraa guutuutti jijiiruun akka beekamu taasisa.

Uma.19:27: “ *Abrahaam gara iddo YaHWéH dura dhaabatee ture dhaquuf ganama barii ka’ e .* ”

Diraamaa raawwatame kana osoo hin beekin Abrahaam gara muka Mamree bakka daawwatoota isaa sadan itti simateetti dhufe.

Uma.19:28: “ *Innis gara Sodoomii fi Gomoraa fi naannoo dirree sanaa hundumaa ilaale; kunoo, aarri akka aarri ibiddaa lafa irraa ka’u arge .* ”

Gaarri kun bakka ilaalchaa baayyee gaarii dha. Olka’iinsa isaa irraa ka’ee Abrahaam naannoo sanatti ol’aantummaa waan qabuuf gammoojjiin Sodoomii fi Gomoraa eessa akka jiru ni beeka. Lafti iddo sanaa ammallee brazier incandescent yoo ta’e, olitti aarri acrid salfarii fi meeshaalee magaalaa tokko keessatti walitti qabaman hunda namni fayyadamuu irraa kan ka’e ol ka’u. Bakki sun hanga dhuma addunyaatti dhala dhabuu itti murtaa’eera. Achitti dhagaa, dhagaa, dhagaa salfarii, fi soogidda qofa arganna, soogidda baay’ee kan dhalummaa biyee guddisu.

Uma.19:29: “ *Waaqayyo magaalota dirree keessaa yommuu balleessu Abrahaamiin yaadate; balaa sana keessaas Looxiin akka miliqu godhe, ittiin immoo magaalota Loox bakka jireenyaa isaa itti godhe garagalche .* ”

Qulqulleessuun kun barbaachisaa kan ta’ee Waaqayyo Looxiin kan fayyise Abrahaam, garbicha isaa isa amanamaa gammachiisuuf qofa akka ta’e waan nuuf mul’isuuf. Kanaaf gammoojji badhaadhina qabuu fi magaalota ishee manca’oo ta’aniif filannoo godheef isa ceepha’uu hin dhiisne. Kunis dhuguma

hiree Sodoom "maqaa ibidda irraa butame" ykn, garmalee sirrii ta'een beektu irraa akka baraare mirkaneessa.

Uma.19:30: “ *Loox Zo'aar keessa turuu waan sodaateef, Zo'aar dhiisee gara olka'iinsaatti, ijoolle durbaa isaa lamaan wajjin gaara sanarra qubate. Holqa keessa jiraata ture, inni ijoolle durbaa isaa lamaan waliin .* ”

Barbaachisummaan **addaan bahuu** amma Looxiif ifa ta'a. Akkasumas Zo'aar kan “xiqqa” ta’us namoota Waaqayyoo duratti manca’oo fi cubbamoota ta’aniin guutame keessa akka hin turre kan murteessu isadha. Dabareen isaas gara gaara sanaa deemee, jajjabina kimirraayyuu fagaatee, ijoolle durbaa isaa lamaan waliin holqa, gaaddisa uumamaa nageenya qabu kan uumamni Waaqayyoo dhiyeesse keessa jiraata.

Uma.19:31: “ *Guddichi quxisuudhaan, “Abbaan keenya dulloomeera; akka aadaa biyyoota hundumaatti namni gara keenya dhufu biyya keessa hin jiru .* ”

Kaka’umsa ijoolle durbaa Loox lamaan fudhatan keessaa wanti nama qaanessu hin jiru. Kaka’umsi isaanii kan qajeelaa fi Waaqayyoon kan raggaasifame abbaa isaaniif sanyii kennuuf yaada qabatanii waan hojjetaniif. Osso kaka’umsi kun hin jiraatin jalqabbiin sun incestuous ta'a.

Uma.19:32: “ *Sanyii abbaa keenyaa eeguuf kottaa abbaa keenya wayinii haa dhugnee, isa wajjin haa ciifnu .* ”

Uma.19:33: “ *Halkan sana abbaa isaanii wayinii ni dhugsan; angafni immoo abbaa ishii wajjin rafte: yeroo isheen ciistus yeroo isheen kaatu hin hubanne .* ”

Uma.19:34: “ *Guyyaa itti aanutti jaarsichi quxisuu sanaan, “Kunoo, halkan edaa abbaa koo wajjin rafeera; halkan kana deebisnee wayinii haa dhugnee, sanyii abbaa keenyaa akka eegnuuf deemnee isa waliin haa rafnu .* ”

Uma.19:35: “ *Halkan sana abbaa isaanii wayinii dhugsan; inni quxisuun immoo isaa wajjin rafe: yeroo isheen ciistus yeroo isheen kaatu hin hubanne .* ”

Loox gocha kana keessatti guutummaatti of wallaluun isaa adeemsa kanaaf fakkii walhormaata namtolchee yeroo keenya isa dhumaa bineensotaa fi nama irratti dibame kenna. Gammachuu barbaaduun xiqqoollee waan hin jirreef wanti jalqaba dhala namaa irratti obbolaa fi obboleettii wal-qunnamtii saalaa raawwachuu caalaa nama hin rifachiisu.

Uma.19:36: “ *Intaloonni Loox lamaan abbaa isaanii irraa ulfoofte .* ”

Intaloota Loox lamaan kana keessatti amaloota adda ta'an kanneen faayidaa kabaja abbaa isaaniitiif jecha of aarsaa gochuu ni hubanna. Akka haadholii hin fuudhinetti, mucaa isaanii kophaa isaanii guddifatu, akka ofisaatti abbaa malee, akkasitti abbaa manaa, haadha warraa, hiriyyaa fudhachuu ni dhiisu.

Uma.19:37: “ *Angafni ilma dhalche, maqaa isaas Mo'aab jedhee moggaase ;* ”

Uma.19:38: “ *Quxisuun ilma dhalche, maqaa isaas Been Amii jedhee moggaase ;* ”

Raajii Daani'eel 11:41 irratti, waa'ee sanyii ilmaan lamaan caqafamuu isaa ni arganna: “ *Inni gara biyya baay'ee bareedduutti in seena, baay'een ni kufu; garuu Edoom, Mo'aab , fi angafoonni ijoolle Amoon harka isaa jalaa in ba'u .* ” Kanaaf hidhata foonii fi hafuuraa sanyii kana gara Israa'el kan Abrahaam irratti

hundeffame, hundee Heber booda saba Ibrootaa ta'etti tokkoomsa. Garuu hundeen waloo kun waldhabdee kakaasuun sanyii kana saba Israa'el irratti ni kaa'a. Sefaniyaas 2:8 fi 9 irratti Waaqayyo balaa Mo'aab fi ijoollee Amoon irratti akka ga'u raajii dubbateera: “*Arrabsoo Mo'aab fi arrabsoo ilmaan Amoon, yeroo isaan saba koo arrabsan, daangaa ishee irrattis of tuulan dhaga'eera. Kanaafidha lubbuun jira! jedha Waaqayyo gooftaan maccaa, Waaqni Israa'el, Mo'aab akka Sodoom, ijoolleen Amoon akka Gomoraa, iddo qoreedhaan uwifame, albuuda soogidda, gammoqjii bara baraan in ta'u; sabni koo inni hafe isaan ni saama, sabni koo inni hafe isaan ni qabata .*”

Kunis eebbi Waaqayyoo Abrahaam qofa irratti akka turee fi obboloonni isaa Taaraan abbaa tokko irraa dhalatan akka hin qoodne kan mirkaneessudha. Loox fakkeenya Abrahaam irraa faayidaa argachuu kan danda'e yoo ta'e, sanyii isaa ijoollee durbaa isaa lamaan irraa dhalataniif akkas hin ta'u.

Seera Uumamaa 20

Sadarkaa raajii Waaqayyootiin adda bahuu

Muuxannoo Fara'oон wajjin uumame Seera Uumamaa 12 irratti gabaafame haaromsee, Abrahaam haadha manaa isaa Saaraa akka obboleettii isatti Abimelek mootii Geeraar (yeroo ammaa Falasxiin naannoo Gaazaatti) dhiheessa. Ammas, deebii Waaqayyo isa adabu abbaan manaa Saaraa raajii isaa ta'u isaa akka argatu isa taasisa. Aangoon fi sodaan Abrahaam akkasitti naannoo sana hunda keessatti babal'ate.

Seera Uumamaa 21

Kan seera qabeessaa fi kan seeraan alaa addaan bahuu

Waan jaallannu wareegama baasuun addaan bahuu

Uma.21:1: “*Yihowaanakkuma dubbatetti Saaraa in daawwate, Waaqayyosakkuma dubbate Saaraa in godhe.* »

Daawwannaan kana keessatti Waaqayyo Saaraa yeroo dheeraaf dhala dhabuu ishee xumura.

Uma.21:2: “*Saaraan immoo Abrahaam yeroo Waaqayyo itti dubbate sanatti ulfooftee ilma deesse.* »

Isa.55:11 kana mirkaneessa: “*Dubbiin koo inni afaan koo keessaa ba'us akkasuma, fedha koo utuu hin raawwatin, karoora koos osoo hin raawwatin, duwwaa gara kootti hin deebi'u*”; abdiin Abrahaamiif galame ni raawwatama, kanaaf caqasni sun qajeelaa dha. Ilmi kun erga Waaqayyo dhalachuu isaa beeksisee booda gara biyya lafaa dhufa. Macaafni Qulqulluun akka “ilma abdii”tti isa dhiheessa, kunis Yisihaaq fakkeenya raajii isa masihichaa “Ilma Waaqayyoo”: Yesus isa taasisa.

Uma.21:3: “ *Abrahaam immoo ilma isaa isa Saaraan deesseeef Yisihaaq jedhee moggaase.* »

Maqaan Yisihaaq hiikni isaa: ni kolfa. Abrahaamiifi Saaraan lamaan isaanii iyyuu Waaqayyo ilma isaanii isa gara fuulduraa akka beeksisu yommuu dhaga'an kolfan. Kolfi gammachuu gaarii yoo ta'e, kolfa qoosaa irratti akkas miti. Dhugaa dubbachuuf, hiriyooni gaa'elaa lamaan isaanii iyyuu miidhamtoota loogii namaa ta'uudhaan deebii wal fakkaatu qaban turan. Sababni isaas, yaada deebii namaa namoota naannoo isaanii jiraniin kolfaniif. Erga lolaa kanaan booda umriin baay'ee gabaabfamee dhala namaatiif ammoo umriin 100 marks dulluma guddiseera; isa jirenya irraa waan xiqqoo eegnu. Garuu umriin haala walitti dhufeenya uumaa Waaqayyo isa daangaa waan hundumaa kaa'u wajjin jiru keessatti homaa jechuu miti. Abrahaam immoo muuxannoo isaa keessatti kana argatee, karaa Waaqayyoo, qabeenya, kabajaa fi abbaa ta'u argata, yeroo kana, seera qabeessa.

Uma.21:4: “ *Abrahaam ilma isaa Yisihaaqakkuma Waaqayyo isa ajajetti guyyaa saddeet ta'ee dhaqna qabate.* »

Dabareen ilmi seera qabeessa ta'e ni dhaqna qabama. Ajajni Waaqayyoo ni kabajama.

Uma.21:5: “ *Abrahaam yeroo ilmi isaa Yisihaaq irraa dhalate waggaadhibba tokko ture.* »

Wanti sun ajaa'iba, garuu ulaagaa antediluvian miti.

Uma.21:6: “ *Saaraan immoo, "Waaqayyo akkan kolfu naaf kenneera; namni dhaga'e na waliin kolfa.* »

Saaraan nama waan taateef akkasumas miidhamtuu loogii namaa waan taateef haalli kun nama kofalchiisa. Garuu fedhiin kolfuun kun gammachuu hin eegamnes kan calaqqisiisudha. Akkuma Abrahaam abbaa warraa ishee, umurii kun gama idilee dhala namaatiin yaadamuu hin dandeenyetti carraa da'uu argatti.

Uma.21:7: “ *Isheenis akkana jette: Eenyutu Abrahaamiin: Saaraan ilmaan ni hoosisti? Sababni isaas, ani dulloomuu isaatti ilma isaaf dhalcheera.* »

Wanti sun dhuguma adda fi guutummaatti dinqii dha. Jechoota Saaraa kana sadarkaa raajiitiin yoo ilaalle, Yisihaaq ilma kakuu haaraa Kiristoosiin raajii dubbatu, Ismaa'el immoo ilma kakuu isa duraa raajii dubbatu keessatti arguu dandeenya. Kiristoos Yesuus diduu isaatiin ilmi uumamaa mallattoo dhaqna qabaatiin akka foonitti dhalate kun ilma kiristaanaa karaa amantiitiin filatame fayyaduudhaan Waaqayyoon ni fudhatama. Kiristoos kakuu haaraa hundeesse akkuma Yisihaaq bifaa namaatiin Waaqayyoon mul'isuu fi bakka bu'uuf dinqidhaan ni dhalata. Faallaa kanaatiin Ismaa'eel bu'uura foonii fi hubannoo cimaa namaa qofa irratti kan ulfaa'edha.

Uma.21:8: “ *Mucaan guddatee harma irraa cite; Abrahaam immoo guyyaa Yisihaaq harma irraa cite sanatti ayyaana guddaa qopheesse.* »

Daa'imni harma hoosistu dargaggeessa ta'a, Abbaa Abrahaamiif immoo egeree abdii fi gammachuudhaan guutamee kan inni gammachuudhaan kabaju banama.

Uma.21:9: “ *Saaraan immoo ilmi Agaar nama Gibxii isheen Abrahaamiif deesse kolfaa argite; isheen immoo Abrahaamiin akkana jette:* ”

Kolfi jirenya hiriyoottan gaa'elaa eebbfamoo keessatti bakka guddaa akka qabu ifaadha. Diinummaa fi hinaaffaan Ismaa'el Yisihaaq ilma seera qabeessa ta'eef qabu akka kolfu, itti qosuudhaan isa geessa. Saaraaf daangaa waan dandamachuu danda'u irra ga'eera: qoosaa haadha booda kan ilmaa dhufa; kun garmaleedha.

Uma.21:10: “ *Garbittii kana fi ilma ishee ari ; ilmi garbittii kanaa ilma koo wajjin Yisihaaq wajjin hin dhaalu.* »

Aarii Saaraa hubachuu dandeenya garuu armaan olitti na waliin ilaala. Saaraan gamtaa jalqabaa kan filatamoo wajjin isa haaraa hin dhaalne, haqa Kiristoos Yesuusitti amantii irratti hundaa'uun, akka hin malle raajii dubbatti.

Uma.21:11: “ *Sababa ilma isaatiin Abrahaam duratti baay'ee hamaa ture.* »

Abrahaam miirri isaa ilmaan isaa lamaan giddutti waan qoodamuuf akka Saaraa deebii hin kenu. Dhalachuun Yisihaaq jaalala waggaa 14 Ismaa'eliin isa hidhe hin dhabamsiisu.

Uma.21:12: “ *Waaqayyos Abrahaamiin, "Wabii mucaa fi hojettuu keetiin hamaa si duratti hin ta'in" jedhe. Wanta Saaraan siin jette hundumaa keessatti sagalee ishee dhaggeeffadhu, Yisihaaq keessatti sanyii ni waamamta.* »

Ergaa kana keessatti Waaqayyo Abrahaam ilma isaa angafaa Ismaa'eel irraa adda ba'uu akka fudhatu qopheessa. **Gargar bahuun** kun pirojekti raajii Waaqayyoo keessa jira; erga inni kufaatii gamtaa Musee durii raajii dubbateef. Akka jajjabinaatti, Yisihaaq keessatti, Sanyii isaa ni baay'isa. Akkasumas raawwiin dubbii waaqummaa kanaa kakuu haaraa isa “ *filataman* ” ergaa Wangeela Waaqayyoo isa bara baraa Yesus Kiristoosiin “ *itti waamaman* ” *hundeessuun ta'a.* ”

Akkasitti, haala wal faallessuun, Yisihaaq abbaa kakuu moofaa ni ta'a hundumaa caalaas Yaaqoob ilma isaa keessatti akka fooniifi mallattoo dhaqna qabaanitti Israa'el Waaqayyoo bu'uura isaa irratti kan dhaabbatu ta'a. Garuu wanti wal faallessu Yisihaaq inni kun kakuu haaraa Kiristoos keessatti argamu ilaalchisee barumsa qofa raajii dubbata.

Uma.21:13: “ *Ilma garbittii sanyii kee waan ta'eef saba nan godha.* »

Ismaa'el abbaa ummatoota Baha Giddu Galeessaa hedduu ti. Hanga Kiristoos tajaajila fayyisuu lafaa irratti mul'atutti, seera qabeessummaan hafuuraa kan sanyii ilmaan Abrahaam lamaan kanaa qofa ture. Addunyaa warra dhihaa jiraachuu Waaqayyoo uumaa guddaa tuffachuudhaan bifaa dachaatiin waaqeffannaa waaqa tolfamaa jiraachaa ture.

Uma.21:14: “ *Abrahaam ganama barii ka'ee buddeena fi gogaa bishaanii fiuudhee Aggaaritti kenne, garba ishee irra kaa'ee, mucaa sanas isheef kenne, ishee achiis . Deemtee lafa onaa Beer-Sheebaa keessa naanna'aa ture.* »

Waaqayyo gidduu seenuun isaa Abrahaam tasgabbeesse. Waaqayyo ofii isaatii Aggaarii fi Ismaa'eel akka eegu waan beekuuf isaan irraa **adda ba'uuf** walii gala , sababiin isas Waaqayyo akka isaan eegu fi qajeelchu waan amaneef. Sababni isas inni ofii isaatii hanga ammaatti Isaan eegamee fi qajeelfamee jira.

Uma.21:15: “ *Bishaan gogaa wayinii keessa jiru yommuu dhumu, mucaa sana bosona keessa tokko jala darbatte,* ”

Gammoojjii Beer-sheebaa keessatti bishaan fuudhame dafee waan dhumu fi bishaan malee Agar haala ishee isa hin gammachiifne kanaaf bu'aa dhumaa ta'ee du'a qofa ilaalti.

Uma.21:16: “ *dhaqee faallaa, bowwaa bira taa'e; sababiin isaas isheen: Mucaan sun du'uu isaa hin argu jette. Isheenis faallaa teessee, sagalee ishee ol kaastee boosse. »*

Haala hamaa kana keessatti yeroo lammataaf Aagaar imimmaan ishee fuula Waaqayyoo duratti dhangalafti.

Uma.21:17: “ *Waaqayyo sagalee mucaa sanaa dhaga'ee, Ergamaan Waaqayyoo samii irraa Aggaar waamee, "Aggaar maaltu si mudate? Hin sodaatin, Waaqayyo sagalee mucaa bakka inni jirutti dhaga'eera. »*

Yeroo lammataaf immoo Waaqayyo gidduu seenee ishee tasgabbeessuuf itti dubbate.

Uma.21:18: “ *Ka'i, mucaa sana fudhadhuu harka keetti qabadhu; saba guddaa nan godha. »*

Ani isin yaadachiisa, mucaan Ismaa'eel dargaggeessa umrii waggaa 15 hanga 17 ta'eedha, garuu kanas ta'e sana daa'ima haadha isaa Agariif bitamu waan ta'eef lamaan isaanii kana booda bishaan dhugan hin qaban. Waaqayyo ilmashee akka deggertu barbaada, sababiin isaas hiree humna guddaa qabutu isaaf qophaa'eera.

Uma.21:19: “ *Waaqayyo ija ishee banee boolla bishaanii argite; deemtee gogaa bishaaniin guuttee mucaa sana dhugde. »*

Bu'aan dinqii ta'us ta'uu baatus, boollu bishaanii kun yeroo barbaachisaa ta'etti mul'ata Aggaarii fi ilma isheef mi'aa jirenyaa kennuudhaaf. Akkasumas lubbuu isaanii Uumaa humna guddaa qabuu fi mul'ataa fi sammuu wantootaa banu ykn cufuuf liqii qabu.

Uma.21:20: “ *Waaqayyos mucaa wajjin ture, guddatee lafa onaa keessa jiraatee, xiyyaa darbataa in ta'e. »*

Kanaaf gammoojjiin duwwaa hin turre erga Ismaa'eel bineensota adamsee nyaachuuf xiyya isaatiin aijjeese.

Uma.21:21: “ *Innis lafa onaa Paaraan keessa in jiraate; haati isaas biyya Gibxii irraa haadha manaa isaaffudhatte. »*

Kanaaf walitti dhufeenyi Ismaa'eel fi warra Gibxii gidduu jiru ni cima yeroon darbaa deemuun dorgommiin Ismaa'eel Yisihaaq waliin qabu hamma diina uumamaa dhaabbataa isaan taasisuutti dabalaa deema.

Uma.21:22: “ *Yeroo sanatti Abiimelek fi Piqool ajajaan loltoota isaa Abrahaamiinakkana jedhanii dubbatan; Waan gootu hundumaa keessatti Waaqayyo si waliin jira. »*

Muuxannoowwan Saaraa akka obboleettii isaatti dhiheessuun fide, wantootni Uma.20 keessatti galmaa'an, Abrahaam raajii Waaqayyoo ta'uu isaa Abimelek barsiisaniiru. Amma sodaatamaa fi sodaatamaa jira.

Uma.21:23: “ *Ammas akka gaarummaa ani sitti argisiiseetti, anaaf, ijoolleekottti, ijoolleekotttis akka soba hin hojenne Waaqayyo asitti na kakadhu gara biyya keessa turteetti. »*

Abimelek kana booda mala Abrahaam irratti miidhamaa ta'uu waan hin barbaanneef, gamtaa nagaa uumuuf waadaa cimaa fi murteessaa isa irraa argachuu barbaada.

Uma.21:24: “*Abrahaam immoo, “Ani nan kakadha” jedhe.* »

Abrahaam Abimelek irratti yaada hamaa waan hin qabneef akkasitti waliigaltee kana irratti walii galuu danda'a.

Uma.21:25: “*Abrahaam boolla bishaanii garboonni Abiimelek humnaan fudhatan irraa kan ka’e Abimelek in ceeph’e.* »

Uma.21:26: “*Abimelek immoo, “Ani eenyu akka kana godhe hin beeku, ati immoo waa’ee kanaa na hin akeekkachiifne, har’aa qofa dhaga’eera” jedheen.* »

Uma.21:27: “*Abrahaam hoolotaa fi hoolota fuudhee Abimelekiif kenne, isaan lamaan kakuu galan.* »

Uma.21:28: “*Abrahaam hoolota torba hoolota keessaa adda baasee;* »

Filannoon Abrahaam “hoolota torba” godhe, Waaqayyo uumaa isa akkasitti hojji isaa wajjin walitti hidhuu barbaadu wajjin walitti dhufeenyaa akka qabu ragaa ba'a. Abrahaam biyya ormaa qubatee jira garuu firiin dadhabpii isaa qabeenya isaa akka hafu barbaada.

Uma.21:29: “*Abiimelek immoo Abrahaamiin, “Hoolonni torba adda baaftan kun maali?* »

Uma.21:30: “*Innis, “Ani boolla bishaanii kana qotuu koo akka naaf ba’uuf, hoolota torba kana harka koo keessaa ni baafta” jedheen.* »

Uma.21:31: “*Lamaan isaanii iyuu achitti waan kakataniif iddo sana Beer-Sheebaa jedhanii moggaasan.* »

Boolla bishaanii falmisiisaa ta'e kun maqaa jecha “sheba” jedhuun kan moggaafame yoo ta'u kunis hundee lakkoofsa “torba” jedhu afaan Ibrootaatiin yoo ta'u, jecha “shabbat” jedhu kan guyyaa torbaffaa, Sanbata keenya boqonnaa torban torbaniin Waaqayyoon qulqullaa'e kan agarsiisu keessatti arganna jalqaba uumama isaa lafa irraa kaasee. Yaadanoo gamtaa kanaa eeguuf, boolli bishaanii akkasitti “boolla torbaa” jedhamee waamame.

Uma.21:32: “*Beer-sheebaattis kakuu galan. Abimelek fi Piqool ajajaan waraana isaa ka'anii gara biyya Filisxeemotaatti deebi'an.* »

Uma.21:33: “*Abrahaam immoo Beer-sheebaatti muka timaariskii dhaabe; achittis maqaa Yaahiwwee isa Waaqa bara baraa waame.* »

Uma.21:34: “*Abrahaam biyya Filisxeemotaa keessa yeroo dheeraa jiraate.* »

Waaqayyo tajaajilaa isaatiif haala nagaa fi tasgabbii qopheessee ture.

Seera Uumamaa 22

Adda bahuun abbaa fi ilma tokkicha wareegame

Boqonnaan 22 kun mata duree raajii Kiristoos Waaqayyo akka Abbaatti akka aarsaatti dhihaate dhiheessa. Innis seera bu'uuraa fayyinnaa Waaqayyo

jalqaba murtoo isaa irraa kaasee dhoksaan qopheesesse kan agarsiisu yoo ta'u, faallaa isaa faallaa isaa kan bilisa ta'e, beekaa fi of danda'e uumuuf. Wareegamni kun gatii deebi'ee jaalala uumamtoota isaa irraa argachuuf kaffalu ta'a. Warri filataman bilisummaa filannoo guutuudhaan warra Waaqayyo irraa eegutti deebii kennan ta'a.

Uma.22:1: “ *Wantoota kana booda Waaqayyo Abrahaam qoree, Abrahaam! Innisakkana jedhee deebiseef: Kunoo ani jira!* »

Abrahaam Waaqayyoof baay'ee abboomama, garuu ajajamuun kun hangam deemuu danda'a? Waaqayyo deebii isaa duraanuu beeka, garuu Abrahaam, akka dhugaa ba'umsa filatamoo hundaaf, ragaa qabatamaa fakkeenyummaa isaa isa jaalala Waaqayyo isaatiif akkasitti malu isa taasisu dhiisuu qaba kunis abbaa manaa kan sanyii isaa kan sublimated ta'u isa godhu dhaloota Kiristoos Yesuus.

Uma.22:2: “ *Waaqayyoakkana jedhe: Ilma kee isa tokkicha ilma kee isa jaallattu Yisihaaq fudhadhu; gara biyya Mooriyaa dhaqaatii, achitti gaarreen ani isinitti himu keessaa tokko irratti aarsaa gubamaa isa dhiheessaa.* »

Waaqayyo itti yaadee waan nama dhukkubsu irratti dhiiba, hanga jaarsa wagga dhibbaa ol ta'e kanaaf dandamachuu danda'utti. Waaqayyo dinqiidhaan ilma isaa fi Saaraa haadha manaa isaa isa halaalatti dhalachuu isaatiin gammachuu isaaaf kenneera. Akkasumas, gaaffii Waaqayyoof isaa nama hin amansiifne: “ *Ilma kee tokkicha aarsaa godhi* ” jedhu namoota naannoo isaa jiran irraa ni dhoksa. Deebiin gaariin Abrahaam kenne immoo dhala manaa hundaaf bu'aa bara baraa ni qabaata. Sababni isas, Abrahaam ilma isaa dhiheessuuf erga hayyamee booda, Waaqayyo ofii isatii kana booda hojii fayyisuu isaa dhiisuu hin danda'u; osoo dhiisuu yaaduu danda'ee.

Mee fedhii sirritti haa hubannu: “ *gaarreen ani isinitti himu keessaa tokko irratti* ”. Bakki sirriin kun dhiiga Kiristoos fudhachuuf saganteffameera.

Uma.22:3: “ *Abrahaam ganama barii ka'ee, harree isaa irratti kofoo kaa'ee, garboota lamaa fi ilma isaa Yisihaaq fudhate. Innis muka aarsaa gubamuuf cicciree gara iddo Waaqayyo itti hime dhaquuf ka'e.* »

Abrahaam garmalee kanaaf abboomamuuf murteessee lubbuu isaa keessatti du'a qabaachuun sirna dhiigaan guutame Waaqayyo ajaje qopheesesse.

Uma.22:4: “ *Guyyaa sadafkaatti Abrahaam ija isaa ol kaasee iddo sana fagootti arge.* »

Biyyi Morijaa bakka inni jiraatu irraa guyyaa sadii deemuu ni danda'ama.

Uma.22:5: “ *Abrahaam immoo garboota isaatiin, “Harree wajjin as jiraadhaa; Anifi dargaggeessichi hamma sana deemnee waaqeffanna, gara keetti deebina.* »

Tarkaanfiin suukaneessaan inni raawwachuuf jedhu ragaa hin barbaadu. Inni _ . kanaaf tajaajiltoota isaa lamaan kanneen deebi'ee dhufuu isaa eeguu qaban irraa **adda ba'a**.

Uma.22:6: “ *Abrahaam muka aarsaa gubamu fuudhee, ilma isaa Yisihaaq irratti fe'ee, ibiddaa fi qaccee harkatti qabate. Lamaan isaanii iyyuu waliin deeman .* »

Mul'ata raajii kana keessatti, akkuma Kiristoos "patibulum" ulfaataa kan harki isaa itti mismaaraan itti dha'amu baachuu qabu, Yisihaaq muka isa, ibiddaan gubatee, qaama isaa aarsaa ta'e nyaatu sanaan fe'ameera.

Uma.22:7: "Achiis Yisihaaq abbaa isaa Abrahaamitti, "Abbaa koo! Innisakkana jedhee deebiseef: Kunoo ilma koo! Yisihaaqakkana jedhee deebiseef: Kunoo ibiddaa fi muka; hoolaan aarsaa gubamu garuu eessa jira? »

Yisihaaq aarsaa amantii hedduu kan arge yoo ta'u bineensi wareegamuuf jiru dhabamuu isaatiin ajaa'ibsiisuun isaa sirrii dha.

Uma.22:8: "Abrahaam, "Ilma koo, Waaqayyo hoolaa aarsaa gubamuuf in qopheessa" jedhe. Lamaan isaanii iyyuu waliin deeman. »

Deebiin Abrahaam irraa kenname kun kallattiin Waaqayyoon kan kaka'e waan ta'eef, aarsaa guddaa Waaqayyo foon namaatiin fannifamuuf of dhiyeessuun, akkasitti cubbamoota filataman Fayyisaa bu'a qabeessaa fi haqa qabeessa ta'e mudaa kan hin qabne waaqa ta'e argachuuf barbaachisummaa isaanii kan guutu waan ta'eef, haala ajaa'ibsiisaa ta'een raajii waan ta'eef. Garuu Abrahaam egeree fayyisuu kana hin argu, gahee Kiristoos Fayyisaa kana bineensi YaHWéH, Waaqayyo uumaa hundumaa danda'uuf aarsaa ta'een raajii dubbate. Isaaf deebii kun salphaatti yeroo akka argatu isa dandeessisa, sababiin isaas yakka raawwachuu qabu sodaa guddaadhaan ilaala.

Uma.22:9: "Idoo Waaqayyo isatti dubbate yommuu ga'an, Abrahaam iddo aarsaa achitti ijaree muka sanas tolche. Ilma isaa Yisihaq hidhee, iddo aarsaa muka gubbaa kaa'e. »

Abrahaam iddo aarsaa fulduratti kan nama dhibu, kana booda hoolaa aarsaa ta'u isa ta'uu Yisihaaq jalaa dhokachuun hin jiru. Abbaan Abrahaam fudhatama addaa kana keessatti ol'aanaa ta'uu isaa yoo of agarsiise, amala abboomamaa Yisihaaq calaqqisiisa Yesus Kiristoos bara isaa keessatti maal akka ta'u: ajajamuu fi of kennuu isaatiin ol'aanaa ta'uu isaati.

Uma.22:10: "Achiis Abrahaam harka isaa diriirsee ilma isaa ajeesuuf cirracha fudhate. »

Hubadhaa, Waaqayyo deebii kennuudhaaf, gatii dhugaa fi dhugaa ta'uu isaa isa filataman dhugaa ba'uuf hanga dhuma qormataa isa dhumaa akka eegu. Kan "cirracha harkaa"; kan hafe akkuma hoolota baay'ee duraan aarsaa ta'anii Yisihaaq qalachuu qofa.

Uma.22:11: "Ergamaan YaHWéH samii irraa gara isaatti waamee: Abrahaam! Abrahaam! Innisakkana jedhee deebiseef: Kunoo ani jira! »

Amantiin Abrahaam abboomamummaa isaa kan raawwatamee fi haala gaariin kan raawwatame dha. Waaqayyo rakkina jaarsichaa fi kan ilma isaa isa akkasitti isaa fi jaalala isaaf malu xumura godha.

Hubadhaa, yeroo Waaqayyo ykn ilma isaatiin waamamu hundumaatti, Abrahaam yeroo hundumaa "Kunoo ani jira" jechuudhaan deebii kenna. Deebiin ofumaan isa irraa maddu kun amala arjummaa fi banaa ollaa isaaf qabu ragaa ba'a. Kana malees, ilaalcha Addaam haala cubbuu keessatti qabamee Waaqayyoon dhokatee, hamma Waaqayyo: "Ati eessa jirta ?"."

Uma.22:12: "Ergamaan sunis, "Harka kee mucaa irratti hin diriirsin, homaa isaaf hin godhin; amma immoo akka ati Waaqayyoon sodaattu, ilma kee tokkicha na irraa akka hin dhowwine nan beeka. »

Amantii amanamaa fi abboomamaa isaa agarsiisuudhaan, Abrahaam ija nama hundumaa duratti ta'uu danda'a, hamma dhuma biyya lafaattis fakkeenya amantii dhugaa ta'ee agarsiifamuu danda'a, Waaqayyoon, hanga dhufaatii Kiristoos isa foon uffatutti.in fiixaan ba'iinsa waaqummaa keessatti garagaluu. Moodeela ajajamuu mudaa hin qabne kana keessattidha Abrahaam abbaa hafuraa amantoota dhugaa dhiiga Yesus Kiristoosiin dhangala'een fayyanif ta'a. Muuxannoo kana keessatti Abrahaam reefuu gahee Waaqayyo Abbaa isa akka aarsaa dhugaa fi du'aatti dhiyeessu, ilma isaa tokkicha Yesus nama Naazireet jedhamu taphateera.

Uma.22:13: “ Abrahaam ija isaa ol kaasee, korbeessa hoolaa gaanfa isaatiin bosona keessaa qabame tokko arge; Abrahaam immoo dhaqee korbeessa hoolaa sana fuudhee bakka ilma isaa aarsaa gubamuuf dhiheesse. »

Yeroo kanatti, Abrahaam deebii inni Yisihaqif kenne, " *ilma koo, Waaqayyo hoolaa aarsaa gubamu ofii isaatiif ni qopheessa* ", Waaqayyoon kaka'umsa akka argate hubachuu danda'a, sababiin isas " *hoolaan* ", dhugaa dubbachuuf, " *korbeessa hoolaa* " . , dhugumatti Waaqayyoon " *kan qopheessee* " *fi kan inni dhiheessedha*. Hubadhaa bineensonni YaHWéHf aarsaa ta'an yeroo hunda dhiira ta'uu isaanii sababa itti gaafatatummaa fi olaantummaa namaaf kennameef, Addaam dhiiraa. Kiristoos furtunis dhiira ta'a.

Uma.22:14: “ Abrahaam iddo kana YaHWéH Jireh jedhee moggaase. Kanaafidha har'a kan jedhame: Gaara YaHWéH keessatti ni mul'ata. »

Maqaan " *YaHWéH Jireh* " jedhu: YaHWéH ni mul'ata. Maqaan kun fudhatamuun isaa raajii dhugaa ta'ee biyya Mooriyaa keessatti Waaqayyo guddaan ijaan hin mul'anne kan sodaa fi sodaa kakaasu bifa namaa sodaachisaa hin taaneen akka mul'atu, fayyina filatamoo fiduu fi argachuuf akka ta'e kan beeksisudha. Akkasumas ka'umsi muudama kanaa, Yisihaaq akka aarsaatti dhiyeessuun, tajaajila lafaa " *Hoolaa Waaqayyo isa cubbuu biyya lafaa irraa fuudhu* " mirkaneessa. Fedhii Waaqayyo gosootaa fi moodeelota baay'isaniif fi irra deddeebi'amaniif kabajuu isaa beekee, Abrahaam aarsaa isaa bakka, jaarrraa 19 booda, Yesus fannifamuuif ture sanatti, miila gaara Golgota irratti akka dhiheessee ta'uun isaa hin oolu, mirkanaa'aadhas jechuun ni danda'ama , Yerusaalem ala, magaalattiin, yeroo muraasaaf qofa, qulqulluu.

Uma.22:15: “ Ergamaan YaHWéH yeroo lammataaf samii irraa Abrahaam waame, ”

Rakkoon hamaan kun Abrahaam isa dhuma ta'a. Waaqayyo isa keessatti fakkeenya abbaa amantii abboomamaa ta'e isa keessatti argate, kanas isaaf beeksise.

Uma.22:16: “ jedheen: Jecha YaHWéH ofuma kootiin nan kakadha! Sababni isas ati kana gootee, ilma kee isa tokkicha ilma kee hin dhowwine ”.

Waaqayyo jechoota kana cimsee kan ibsu " *ilma kee tokkicha* ", sababni isas akka Yohaannis 3:16tti aarsaa gara fuulduraatti Yesus Kiristoosiin akka ta'u raajii waan dubbataniif: " *Waaqayyo akkasitti biyya lafaa jaallate, ilma isaa tokkicha hamma kenneetti, namni isatti amanu hundinuu akka hin amanneef.*" *badaa, jirenya bara baraa garuu qabaadhaa .*"

Uma.22:17: “ *Ani akka urjii samii fi akka cirracha qarqara galaanaa jirutti si nan eebvisa, sanyii kees nan baay’isa; sanyiwwan kees karra diinota isaanii ni qabaatu.* »

Xiyyeffannoo ! Eebbi Abrahaam kan dhaalamuu miti, isa qofaaf waan ta’eef dhiirri ykn dubartiin sanyii isaa keessaa tokkoon tokkoon isaanii dabaree isaatiin eebba Waaqayyoo argachuu qabu. Waaqayyo sanyii baay’eedhaaf waadaa waan seenuuuf sanyii kana keessaa garuu warra filatamoo amanamummaa wal fakkaatuun fi abboomamummaa wal fakkaatuun socho’an qofatu Waaqayyoon eebbfama. Sana booda wallaalummaa hafuuraa Yihudoota boonsaan ilmaan Abrahaam waan ta’eef ilmaan dhaalli eebba isaa argachuun isaaniif malu jedhan hunda madaaluu dandeessa. Yesuus dhagaa itti agarsiisuu fi dhagaa kana irraa Waaqayyo sanyii Abrahaamiif kennuu akka danda’u dubbachuudhaan isaan sodaa ta’e. Akkasumas, Abrahaam utuu hin ta’in, seexanaa malee abbaa isaanii akka ta’etti isaan galateeffate.

Iyaasuun biyya Kana’aan mo’achuu isaatiin karra diinota isaa ni qabaata, isaan keessaa inni jalqabaa kan kufe magaalaa Yerikoo ture. Dhuma irrattis, Waaqayyoo wajjin, qulqulloonni filataman balbala diina isa dhumaa: “ *Baabiloon Guddittii* ” akka barsiisa adda addaa Apokilaapsii Yesus Kiristoos keessatti mul’atetti ni qabaatu.

Uma.22:18: “ *Sabonni biyya lafaa hundinuu sanyii kee keessatti in eebbfamu ;* »

Dhugumatti “ *saboota lafaa hundumaa* ”, sababni isaas dhiyeessiin fayyinnaa Kiristoos keessatti dhala namaa hundumaaf, ka’umsa hundumaa fi ummatoota hundumaaf kan dhiyaatu waan ta’eef. Garuu sabonni kun Abrahaam irraas liqii waaqummaa saba Ibrootaa biyya Gibxii keessaa ba’aniif mul’ate argachuun danda’uu isaaniiti. Fayyinni Kiristoos keessatti argamu eebba dachaa Abrahaam fi sanyii isaa kan saba Ibrootaa fi Yesus nama Naazireet Iyyasuuus Kiristoosiin bakka bu’anidha.

Keeyyata kana keessatti, eebbaa fi sababa isaa: ajajamuu Waaqayyoon raggaasifame ifatti hubachuun barbaachisaadha.

Uma.22:19: “ *Abrahaam gara garboota isaatti yommuu deebi’u, isaan ka’aniigara Beer-Sheebaa deeman; sababni isaas Abrahaam Beer-Sheebaa keessa jiraachaa ture.* »

Uma.22:20: “ *Kana booda Abrahaamitti, “Kunoo, Milkaan obboleessa kee Naahortiif ilmaan deessee jira;* ”

Lakkofsi itti aanu “ *Ribqaa* ” isheen haadha manaa gaarii Waaqayyo Yisihaaq isa amanamaa fi abboomamaa ta’eef filate ta’u waliin walitti hidhamiinsa qopheessuuuf kan yaadamanidha. Isheen maatii dhihoo Abrahaam sanyii obboleessa isaa Naahor keessaa ni fudhatamti.

Uma.22:21: “ *Uz ilma isaa angafa, Buz obboleessa isaa Kemu’el abbaa Aram,* ” .

Uma.22:22: “ *Keesed, Hazo, Pildaash, Jidlaaffi Betu’eel.* »

Uma.22:23: “ *Betu’eel Ribqaan dhalche . Isaan kun ilmaan saddeet Milkaan Naahor obboleessa Abrahaamiif deessedha .* »

Uma.22:24: “ *Saartoon isaa Reewaa jedhamtus Tebaak, Gahaam, Tahaashiifi Maakaa deesse. ”.* ”

Raawwii abdii Abrahaamiif galame

Seera Uumamaa 23 du'aa fi awwaalcha haadha manaa isaa Saaraa Hebroon keessatti, holqa Maqpelaa keessatti dubbata. Abrahaam gara wagga 400 booda Waaqayyo guutummaa lafa sana sanyii isaatiif akka kenu eegaa utuu jiruu lafa Kana'aan irratti bakka awwaalchaa qabate.

Sana booda Uma.24 keessatti Abrahaam ammallee gahee Waaqayyoo qabateera. Ummatoota waaqa tolfamaa naannoo sanaa irraa **adda ta'ee** turuuf , hojjetaa isaa gara bakka fagootti, gara maatii isaa dhiyootti, ilma isaa Yisihaqiif haadha manaa akka barbaaduuf ni erga Waaqayyo akka isaaniif filatu ni hayyamu. Haaluma wal fakkaatuun Waaqayyo filatamoo misirroo Kiristoos ilma Waaqayyoo ta'an ni filata. Filannoo kana keessatti namni kaka'umsaa fi firdiin kan Waaqayyoo waan ta'eef waan isa waliin wal qabatu hin qabu. Filannoon Waaqayyoo mudaa kan hin qabne, kan hin ceepha'nee fi bu'a qabeessa,akkuma Ribqaa haadha manaa filatamtuu, jaalala qabeettii, sammuu fi bifaan bareedduu, hundumaa caalaa immoo hafuuraa fi amanamtuu dha; luuzii dhiironni hafuuraa haadha manaa fudhachuu barbaadan hundi barbaaduu qaban.

Yaaqoob fi Esaawuu

Boodarra akka Uma.25tti Ribqaan jalqaba irratti akkuma haadha manaa Abraam Saaraayi ishee dura terte dhala hin qabdu. Dhala dhabuun waliin qaban kun dubartoonni lamaan kun sanyii eebbifamaa gara Kiristoos isa ofii isaatiif gadameessa intala durbaa xiqqoo Maariyaam jedhamtu keessatti Waaqayyoon kan uumamutti geessuu isaanii irraa kan maddedha. Haala kanaan, hidda dhaloota pirojektiif fayyisuu Waaqayyoo gocha dinqii inni raawwateen kan

mallatteeffamudha. Dhala dhabuu uumamaa kanaan kan rakkatte Ribqaan YaHWéHtti iyyattee lamaan lama gadameessa ishee keessatti wal lolan isa irraa argatti. Yaaddoo keessa galtee waa'ee waan kanaa Waaqayyoon gaafatti: “*YaHWéH immoo akkas jedheen : 1.1. Saboonni lama gadameessa kee keessa jiru, saboonni lamas gadameessa kee irraa adda in ba'u; namoota kana keessaa tokko isa kaan caalaa cimaa kan ta'u si'a ta'u, inni guddaan immoo isa xiqqaadhaaf ni bitama .* » Lamaan lama deesse. Rifeensa cimaa waan qabuuf, akkasumas guutummaatti “*diimaa*” ture, kanarrraa ka'uun maqaan “*Edoom*” sanyii isaatiif kennname, inni angafaa “*Esaawu*” jedhamee moggaafame, maqaan kun hiikni isaas “rifeensa” jechuudha. Inni quxisuun “*Yaaqoob*” jedhama , maqaan kun hiikni isaas: “*Gowwoomsaa*”. Duraanis maqaan lamaan kun hiree isaanii raajii dubbatu. “*Velu*” mirga dhaloota isaa isa quxisuutti nyaata mi'aawaa “*roux*” ykn qamadii diimaa ta'een ni gurgura. Mirga dhalootaa kana kan gurguru gatii madaalawaa isaa waan xiqqeessuufidha. Faallaa kanaatiin, “*Gowwoomsaan*” hafuuraa maqaa kabajaa qofa osoo hin taane kana hawwa, sababiin isaas eebbi Waaqayyoo waan itti maxxaneef. “*Gowwoomsaan*” gosa namoota jeequmsaa warra aarsaa kamiinuu mootummaa samii dirqisiisuu barbaadanii fi Yesus dhimma kana irratti kan dubbate isa yaada keessa galchuudhaan ture. Hinaaffaa boba'aa kana argee garaan Waaqayyoo baay'ee gammada. Akkasumas, “Rifeensa”dhaaf baay'ee hamaadha, “*Gowwoomsaa*” immoo baay'ee gaarii dha, sababiin isaas inni “*Israa'el*” ta'a, murtoo Waaqayyootiin. Hin dogoggorinaa, Yaaqoob gowwoomsaa idilee miti nama dinqisiisaa dha, sababiin isaas eeba Waqqayyoo argachuuf kutannoo isaa kan agarsiisu fakkeenyi macaafa qulqulluu kan biraa waan hin jirreef, kaayyoo kana galmaan ga'uuf qofa kan inni gowwoomsu ”. Kanaaf hundi keenya fakkeinya isaa hordofuu kan dandeenyu si'a ta'u, samiin amanamaan ni gammada. Esaawuun gama isaatiin akka sanyii isaatti saba “*Edoom*”, maqaa hiikni isaa “*diimaa*”, hundee fi hiikni Addaam wajjin wal fakkaatu qaba, sabni kun akkuma raajiin waqa labse mormituu Israa'el ta'a.

Halluun “*diimaan*” cubbuu akka agarsiisu, qofa, fakkiwwan raajii pirojekti fayyisuu Waaqayyo mul'ise keessatti akka ta'ee fi ulaagaan kun kan ilaallatu, taphattoota oomisha isaa qofa, kan akka “*Esaawu*” irratti akka ta'e nan ibsa. Bara dukkanaa bara giddu galeessaa keessa ijoolleen rifeensa diimaa qaban kanneen hamaa jedhaman ni ajjeefamu turan. Kanaafidha, ani kanin akeeku, halluun diimaan nama idilee nama bifaa diimaa ykn bifaa diimaa caalaa cubbuu kan hin goone, sababiin isaas cubbamaan hojiwwan baddaa amantii isaatiin adda baafama. Kanaaf, gatii fakkeenyatiin qofa, “*diimaan*”, halluun dhiiga namaa, fakkeinya cubbuu akka ta'e, akka Isa.1:18tti: “*Kottaa haa kadhannu! jedha YaHWéH. Cubbuun keessan akka diimaa yoo ta'e, akka qorraatti in adii ta'a; yoo akka diimaa diimaa ta'an , akka suufii ni ta'u .* » Akkasumas, Apokilaapsii isaa, Mul'ata isaa keessatti, Yesus halluu diimaa meeshaalee nmaa kanneen osoo hin beekin yookaan osoo hin beekin, seexanaa, Seexana cubbamaa jirenyaa isa jalqabaa Waaqayyo uume tajaajilan waliin walqabsiisa; fakkeinya: “*farda diimaa*” Mul.6:4, “*jawwee diimaa ykn abiddaa*” Mul.12:3, fi “*bineensa diimaa*” Mul.17:3.

Amma mirga angafummaa kana waan qabuuf, Yaaqoob dabaree isaatiin muuxannoowwan jireenyaa karoora Waaqayyoo raajii dubbatan, akka nama Abrahaam bakka bu'utti ni jiraata.

Dheekkamsa obboleessa isaa Esaawuu sodaatee maatii isaa dhiissee deeme, sababa gaarii qaba, akka Uma.27:24tti, sababni isaas, eebba abbaa isaa du'aa jiru karaa irraa maqsuu hordofee, "gowwoomfame" a ruse sammuu Rebecca haadha manaa isaa keessaa ba'e. Butamuu kana keessatti maqaan lamaan lamaan barbaachisummaa isaanii mul'isa. Sababni isaas, "Tempeer" Yisihaaq isa jaamaa ta'e gowwomsuuf gogaa rifeensa qabutti fayyadamee, akkasitti obboleessa isaa isa angafaa uumamaan "Rifeensa" qabu ta'ee of dabarseera. Namoonni hafuuraa wal deeggaru Ribqaan immoo Esaawu caalaa Yaaqoob fakkaatte. Gocha kana keessatti Waaqayyo filannoo namaa fi foonii Yisihaaq isa Esaawuu adamsituu adamsituu isaaf fide kan inni dinqisiifate kan filate morma. Waaqayyo immoo mirga angafummaa isa hunda caalaa isaaf malu: Yaaqoob Gowwoomsaaf kenna.

Yaaqoob gara Laabaan, adeera isaa isa afaan Araamaatiin, obboleessi Ribqaa, isa hojjechuuf yeroo ga'u, Raahel ishee ijoollee durbaa Laabaan keessaa ishee quxisuu ta'us baay'ee bareedduu taate jaallate. Wanti inni hin beekne jirenyaa isaa isa dhugaa keessatti Waaqayyo gahee raajii akka taphatu isa taasisa kunis pirojektii fayyisuu isaa raajii dubbachuu qaba. Akkasumas, Laabaan Raahel ishee jaallattu argachuuf "waggoota torba" erga hojjetee booda, intala isaa hangafaa "Liyyaa" irratti fe'ee haadha manaa isaa akka gootu isaaf kenna. Raahel argachuu fi fuudhuuf, adeera isaatiif "waggaa torba dabalataa" hojjechuu qaba. Muuxanno kana keessatti, "Yaaqoob" Waaqayyo pirojektii fayyisuu isaa keessatti maal keessa darbuu akka qabu raajii dubbata. Innis fedhii garaa isaa wajjin kan wal hin simne gamtaa jalqabaa ni godha, sababiin isaas muuxannoon Israa'el foonii fi sabaa milkaa'ina fi ulfina gaarummaan ishee malu irraa kan mallatteeffamu hin ta'u. Walduraa duubaan "Abbootii firdii" fi "mootota" yeroo hundumaa haala hamaadhaan xumurama, muraasni kan hin argamne ta'anis. Haadha manaa jaalala isaaf malu barbaadame immoo, jaalala isaa erga agarsiisee fi karoora fayyina isaa tajaajila Yesus Kiristoos keessatti erga mul'isee booda gamtaa lammaffaa keessatti qofa argata; barsiisa isaa, du'a isaa fi du'aa ka'u isaa. Filannoon namaa fi waaqa guutummaatti garagalfamuu isaa hubadhu. Jaalalleen Yaaqoob Raahel dhala hin qabne yoo taatu, kan Waaqayyoo garuu Liyyaa ishee baay'ee guddiftedha. Waaqayyo Yaaqoob, jalqaba, Liyyaa akka haadha manaa isaatti kennuudhaan, raajiin isaa mufannaa lamaan isaanii iyyuu gamtaa isaanii isa jalqabaa keessatti isaan mudatu akka argatu godha. Muuxanno kana keessatti Waaqayyo gamtaan isaa inni jalqabaa kufaatii hamaa akka ta'u beeksisa. Akkasumas sanyii isaatiin Masihi Yesuus ganuun isaanii ergaa raajii kana mirkaneesse. Liyaan, isheen jaalallee misirroon filate hin turre, fakkii filatamoo gamtaa haaraa kanneen madda warra ormaa ta'an, jiraachuu Waaqayyoo uumaa adda ta'e wallaaluudhaan yeroo dheeraaf jiraatan raajii dubbatudha. Haata'u malee, Liyaan baay'ee kan argamtu ta'uun ishee kakuu ulfina Waaqayyoof firii baay'ee akka godhatu raajii dubbateera. Isaayaas 54:1 immoo akkas jedhee mirkaneessa, "Yaa dhala hin qabne, yaa warra kana booda hin deemne gammadi! Isin warri kana booda dhukkubbii hin qabne gammachuun keessanii fi gammachuun keessan haa dhoo'u! Ilmaan warra gatamee ilmaan

ishee heerumte caalaa in baay'atu, jedha Yihowaan .” Asitti kan gatame, karaa Liiyaa, kakuu haaraa, fi kan fuudhee, karaa Raahel, kakuu Ibirootaa isa durii raajii dubbata.

Yaaqoob Israa’el ta’ā

Laabaan sooreessa fi badhaadhina qabu dhiisee, Yaaqoob fi warri kan isaa ta’ān gara obboleessa isaa Esaawu isa dheekkamsa qajeelaa fi haaloo ba’uu isaa sodaatutti deebi’u. Halkan tokko Waaqayyo itti mul’atee hanga bari’utti wal lolan. Waaqayyo dhumarratti jilba isaa madaa’ee kana booda "Israa’el" jedhamee akka waamamu itti hima, sababiin isas Waaqayyo fi namoota lolee injifannoodhaan waan ba’eef. Muuxanno kana keessatti Waaqayyo fakkii lubbuu Yaaqoob loltuu amantii isaa keessatti fakkeessun barbaade. Waaqayyoon Israa’el jedhamee kan moggaafame, waan baay’ee hawwee fi barbaade: eeba isaa Waaqayyo biraa argata. Eebbi Abrahaam Yisihaaq keessatti akkasitti karaa heera Israa’el foonii kan Yaaqoob isa Israa’el ta’ē irratti ijaaramee, yeroo dhiyootti saba sodaatamaa ta’u, erga garbummaa Gibxii keessaa ba’ee booda bocame. Ayyaanni Waaqayyo Esaawu erga qopheessee booda obboloonni lamaan nagaa fi gammachuudhaan of argatu.

Yaaqoob haadhotii manaa isaa lamaan fi tajaajiltoota isaanii lamaan wajjin abbaa ijoollee dhiiraa 12 fi intala tokko qofa ta’ee of argate. Jalqaba irratti akka Saaraayii fi Ribqaa dhala hin qabne, garuu waaqa tolfamaa kan waaqeffattu, Raahel Waaqayyo irraa ijoollee lama argatti, Yoseef isa angafaa fi Biniyaam isa quxisuu. Mucaa ishee lammaffaa osoo deessee duute. Akkasitti dhuma kakuu moofaa isa haaraa dhiiga araaraa Iyyasuus Kiristoos irratti hundaa’e hundeeffamee wajjin akka dhaabbatu raajii dubbatti. Garuu hojiirra oolmaa lammaffaa keessatti, haalli du’aa kun hiree dhuma filatamoo isaa kan yeroo inni Mikaa’el Yesus Kiristoos keessatti gama waaqummaa isaa isa ulfina qabeessa ta’een deebi’u gidduu seenummaa isaa gammachuudhaan fayyu raajii dubbatu. Haalli warra dhuma filataman duubatti deebi’uun kun raajii maqaa mucaa "Ben-Oni" ykn, "ilma gadda koo" jedhee waame, haadha du’aa jirtuun, Yaaqoob, abbaa, ". Biniyaam » yookaan, "ilma mirgaa" (gara mirgaa) yookaan, ilma eebbfamaa. Mirkaneessuudhaaf, Mat.25:33 irratti, Yesus Kiristoos “**hoolota isaa gara mirga isaa , re’oota isaa bitaa isaa** ” ni kaa’ā . Maqaan “Biniyaam” kun Waaqayyoon kan filate, pirojektii raajii isaa qofaaf, kanaaf nuuf, sababiin isas Yaaqoob hiika xiqqoo waan qabuuf; Waaqayyoof immoo Raahel waaqa tolfamaa waaqeffattu “**sirrii** ” jechuun ulaagaa guutuu hin qabdu turte. Wantoonni dhuma biyya lafaa ilaallatan kun ibsa Mul.7:8 keessatti guddataniiru.

Yooseef dinqisiifamaa

Seena Israa’el keessatti gaheen Waaqayyo Yoseefiif kenu obboloota isaa kanneen ol’aatummaa hafuuraa isatiin aaran daldaltoota Arabaatti isa gurguran akka ol’aatummaa qabaatu isa taasisa. Gibxii keessatti amanamummaan isaa fi amanamummaan isaa akka dinqisiifamu isa taasiseera, haati manaa gooftaa isaa garuu isa mormuu waan barbaaddeef, Yoseef mana hidhaa keessatti of argate. Achitti abjuu ibsuudhaan taateewwan gara sadarkaa olaanaa fara’oon gaditti isa

geessu: Vizier jalqabaa. Olka'iinsi kun kennaan raajii isaa irratti kan hundaa'e akka Daani'eel isa boodaa. Kennaan kun Fara'oон Gibxii imaanaa isaf kenne biratti akka dinqisiifamu isa taasiseera. Yeroo beela obboloonni Yaaqoob gara Gibxiitti ni deemu achittis, Yoseef obboloota isaa hamoo wajjin ni araarama. Yaaqoob fi Biniyaam isaanitti makamu akkasitti Ibiroota naannoo Gosheen Gibxii keessa qubatu.

Ba'uu fi Musee amanamaa

Garboota ta'anii, Ibiroota Musee keessatti, mucaa Ibrootaa kan maqaan isaa "bishaan irraa fayye" laga Naayilii, intala Fara'oon, bilisa baaftuu Waaqayyo qopheesseen guddifamee guddifate ni argatu.

Haalli garbummaa isaanii jabaatee dabala osoo jiruu, Ibiroota tokko ittisuuf, Museen nama Gibxii tokko ajjeesee, Gibxii keessaa baqate. Imalli isaa gara Sa'udii Arabiyaa Miidiyaanitti kan geessu yoo ta'u, bakka sanyii Abrahaam jiraataniifi Keetuuraan haadha manaa isaa lammaffaan erga Saaraa du'ee booda heerumte. Museen intala angafaa abbaa warraa isaa Yetroo kan taate Ziphora wagga 40 booda fuudhee, hoolota isaa gara gaara Horeeb tiksee osoo jiruu Waaqayyo wal bare. Uumaan bifaa bosona incandescent kan gubatu garuu hin nyaatamneen itti mul'ata. Karoora Israa'eliif qabu itti mul'isee gara biyya Gibxiitti ergee ba'uu sabni isaa qajeelcha.

Fara'oon garboota isaa gati jabeeyyii bilisaan akka gadhiisu dirqisiisuuf dha'ichi kudhan ni barbaachisa. Garuu barbaachisummaa raajii guddaa kan fudhatu kurnaffaadha. Sababiin isas, waaqayyo ilmaan Gibxii angafa namootaa fi horii hundumaa ni ajjeese. Guyyuma sanatti immoo Ibiroota seenaa isaanii keessatti Ayyaana Faasikaa isa jalqabaa kabajan. Ayyaanni Faasikaa du'a Masihi Yesus, "angafa" fi "Hoolaa Waaqayyoo" qulqulluu fi xurii hin qabneakkuma "hoolaa" guyyaa Gibxii ba'etti aarsaa ta'ee dhihaate raajii dubbateera. Aarsaa Yisihaaq Waaqayyo Abrahaam irraa gaafate booda, Ayyaanni Faasikaa Gibxii keessaa bahuu beeksisa raajii lammaffaa du'a Masihi (Dibame) Yesus, yookaan jecha Giriikiitiin, Yesus Kiristoos ti. Gibxii keessaa bahuun kan raawwatame ji'a jalqabaa wagga ^{guyyaa 14ffaa, naannoo jaarraa 15ffaa Dh.K.D.}, naannoo wagga 2500 cubbuu Hewaan fi Addaam booda. Lakkofsi kun yeroo "wagga 400" "dhalooni afran" Waaqayyo Amooroota jiraattota biyya Kana'aan jiraataniif kenne mirkaneessu.

Hafuurri of tuulummaa fi fincilaan Fara'oon waraana isaa waliin bishaan "galaana diimaa" kan akkasitti hiika isaa argatu keessatti ni bada, sababiin isas Ibiroota biyya Sa'udii Arabiyaa irratti akka galan hayyamuuf erga banamee booda isaan irratti cufama, by the dhuma kibbaa peninsula Gibxii. Miidiyaan irraa fagaachuun Waaqayyo saba isaa gammoojji keessa gara gaara Siinaatti geggeessa achitti seera isaa "abboommii kurnan" isaaniif dhiheessa. Waaqa dhugaa tokkicha duratti Israa'el amma saba baratee qorumsa irra ga'amuu qabudha. Kanaaf Museen gara isaatti waamamee, gaara Siinaa irratti Waaqayyo guyyaa fi halkan 40 achitti isa eega. Gabatee seeraa lamaan quba waaqaatiin bocame isaf kenna. Buufata saba Ibirootaa keessatti, yeroo dheeraaf Museen jiraachuu dhabuun isaa hafuurota finciltootaa Aaron irratti dhiibbaa godhanii fi dhumarratti "re'ee

warqee ” darbachuu fi bocamuu akka fudhatu godhan ni *fayyada* . Muuxannoон kun qofti amala namoota finciltoota yeroо hundumaa Waaqayyoof qaban gabaabsee ibsa. Aangoo isaaf bitamuu diduun isaanii jiraachuu isaa shakkuu akka filataniif isaan taasisa. Adabbiin Waaqayyo dachaa ta'es homaa hin jijiiru. Guyyaa fi halkan 40 qorumsa kana booda sodaan gurguddaa Kana'aan waggaа 40f gammoojii keessa akka jooran kan murteessu yoo ta'u, dhaloota qoramee kana keessaa qofa Iyaasuu fi Kaaleb biyya abdachiifame Waaqayyo dhiheesse seenuu danda'a naannoo bara 2540 erga cubbuu Addaam.

Seenaa Uumamaa keessatti taphatoonni adda duree ta'an oomisha uumaa Waaqayyootiin qophaa'e keessatti qooda fudhatootadha. Tokkoon tokkoon isaanii kaayyoo raajii ta'eefis ta'uu baatus, barumsa kan dabarsu yoo ta'u, yaadni daawwannaa kun ergamaa Phaawuloos isa 1Qor.4:9 irratti akkas jedhee mirkanaa'eera: “Waaqayyo nu *uume* , *ergamoota*, *namoota keessaa warra dhumaa*, *karaa tokkoon du'aaf kan itti murtaa'e*, *erga nuti addunyaaf*, *ergamootaaf fi namootaaf daawwannaa taaneे jirra* . » Ergasii ergantuun Gooftaa, Ellen G. White kitaaba ishee beekamaa mata duree “The Tragedy of the Ages” jedhu barreessite. Kanaaf yaadni “daawwannaa” mirkanaa'eera, garuu “urjiilee, urjiilee” macaafa qulqulluu booda, dabareen tokkoon tokkoon keenyaaati, muuxannoо isaaniitiin qajeelfamne, nuti akka jirru beekuun gahee mataa keenyaa taphachuudha hojii gaarii isaanii fakkeessuuf dirqama keessa kaa'aman, dogoggora isaanii osoo hin baay'isin. Nutiif, akkuma Daani'eel (Abbaan Murtii koo Waaqayyodha), Waaqayyo “Abbaa Murtii keenya” ta'ee hafa, gara laafessa, mirkanaa'aa dha, garuu “Abbaa Murtii” kan nama kamiifuu adda hin taane.

Muuxannoон saba Yihudootaa Israa'el balaa guddaa kan fidu yoo ta'u, garuu kan amantiir kiristaanaa bara keenyaa kan gantummaa bal'inaan xumuramu caalaa miti. Walfakteenyi kun nu ajaa'ibuu hin qabnu, sababni isaas Israa'el kakuu moofaa microcosm, sample, ilmaan namootaa guutummaa lafaa guutan qofa ture. Kanaafidha amantiin dhugaan achitti akkuma kakuu haaraa Fayyisaa fi “*Dhugaa Baatuu Amanamaa* ” Yesus Kiristoos irratti ijaarame keessatti baay'ee kan hin argamne.

Walumaagalatti Macaafa Qulqulluu irraa

Macaafni Qulqulluun guutuun, Waaqayyo tajaajiltoota isaa namoota ta'aniif kan ajajee fi achiis kaka'umsa kan argate si'a ta'u, barumsa raajii qaba; Seera Uumamaa irraa kaasee hanga Mul'ataatti. Taphatoonni Waaqayyo filate akkuma dhuguma uumama isaanii isa dhugaatiin nuuf dhiyaatu. Garuu daawwannaa bara baraa kana keessatti ergaa rajii ijaaruuf, uumaan Waaqayyo Qindeessaa taateewwanii ta'a. Erga Gibxii keessaa bahee booda, Waaqayyo Israa'eliif gama bilisaa seera samii isaa waggoota 300f kenna, yeroon "abbootii firdii" kan naannoo bara 2840tti xumurama. Akkasumas bilisummaa kana keessatti, cubbuutti deebi'uun, Waaqayyo saba isaa “torba yeroo” kan inni dhumarratti Filisxeemota, diinota dhaalaa isaanii ta'aniif dabarsee kenne. Akkasumas “yeroo torba” “bilisoomtoota” kaasa. Macaafni Qulqulluun bara sanatti “*namni hundinuu wanta barbaade akka raawwatu* .” Yeroon bilisummaa

guutuu kun immoo firiin tokkoon tokkoon namaa ba'e akka mul'atuuf barbaachisaa ture. “*Bara dhumaa*” keenya keessattis kanuma . Waggoota dhibba sadan bilisummaa Ibiroota yeroo hundumaa gara cubbuutti deebi’uu isaaniitiin kan mallatteeffaman kun, Waaqayyo waggoota dhibba sadii jirenya Henok isa qajeelaa isa akka fakkeenya fakkeenyaatti filatamoo isaa ta’ee nuuf dhiheesee wajjin wal bira qabnee akka ilaallu nu afeera, akkas jedhee: “*Henok waggaa dhibba sadii Waaqayyoo wajjin deeme, Waaqayyo waan isa fudhateef kana booda hin turre*”; isa wajjin, akka isa booda, Musee fi Eliyas, akkasumas qulqulloota du'a Yesusitti du'aa ka'an, ergamoota Yesus Kiristoos dabalatee, filatamoo kaan hundumaa duratti dursee gara bara baraatti akka seenu gochuudhaan; hundi isaanii guyyaa dhumaatti ni jijiiramu ykn du'aa ka'u.

Kan “abbootii firdii” booda, yeroon moototaa dhufee achittis ammas, Waaqayyo taphattoota isaa lamaan jalqabaa gahee raajii kan kennu yoo ta'u kunis ergaa guddina hammeenya gara gaarii isa dhumaan, jechuunis halkan irraa, ykn dukkana irraa , . gara ifaatti. Akkasitti namoonni lamaan kun, Saa'olii fi Daawit, pirojektti waliigalaa karoora fayyinaa warra lafa irraa filatamaniif qophaa'e, jechuunis marsaa lamaan ykn tumsa qulqulluu lama walitti aansuun raajii dubbataniiru. Na waliin fudhadhaa, Daawit mootii kan ta'u du'a mootii Saa'ol qofa irratti, akkuma du'a kakuu bara baraa durii Kiristoos kakuu isaa haaraa, bulchiinsa isaa fi bulchiinsa isaa isa bara baraa akka hundeessu hayyamu.

akkuma saboota lafaa kaanii”, isaan, “*pagan*” mootii akka qabaatu Waaqayyoon waan gaafataniif, mootonni lafaa seera qabeessummaa waaqummaa akka hin qabne isin yaadachiisuu barbaada . Kana jechuun moodeelli mootota kanaa gosa gatii seexanaa malee kan waaqummaa miti. Akkuma, Waaqayyoof, mootichi lallaafaa, garaa gad of deebisu, of kennu fi gara laafina guutuu, tajaajilaa hundumaa of gochuu, hamma kan seexanaa gara jabeessa, of tuultuu, ofittoo fi tuffii, akkasumas gaafata hundaan akka tajaajiluuf. Saba isaatiin diduu isaatiin haqa malee miidhame Waaqayyo gaaffii isaa kan kenne yoo ta'u, rakkina isaaaf immoo akka ulaagaa seexanaa fi jal'ina isaa hundaatti mootii kenneef. Yeroo sanaa kaasee saba isaa Israa'eliif, **garuu isa qofaaf** , mootummaan seera qabeessummaa waaqummaa isaa argate.

Dubbiin afaaniin ykn barreeffamaan karaa namoota dhuunfaa lama gidduutti waljijiiruudha. Macaafni Qulqulluun dubbi Waaqayyo yoo ta'u, barumsa isaa uumamtoota isaa lafa irraatti dabarsuudhaaf Waaqayyo dhugaa ba'umsa tajaajiltoota isaaaj ajajame ykn hafuuraan geggeeffame walitti qabeera; dhugaa ba'umsa yeroon itti sassaabame, filatamee fi gurmaa'e. Haqni lafa irratti hundeeffame mudaa kan hin qabne ta'u isaa yommuu hubannu nu ajaa'ibuu hin qabnu, sababiin isas Waaqayyo irraa addaan citee namoonni haqa isaanii qabee seeraa qofa irratti hundeessu danda'u. Amma, Waaqayyo karaa Yesuusiin nutti hima “*xalayaan ni ajjeesa hafuurri garuu jiraachisa*”, xalayaan kun. Kanaaf macaafa qulqulluun Macaafa Qulqulluu akkuma *Mul* . Qubeen seeraa firdii qajeelaa kennu akka hin dandeenyehubachuudhaan, Waaqayyo dhugaa uumama waaqummaa nama isaa qofa irratti hundaa'e mul'isa. Inni qofti murtii haqaa kennu danda'a, sababiin isas dandeettiin inni yaada dhoksaa sammuu uumamtoota isaa xiinxaluu kaka'umsa namoota inni murteessu, wantoota uumamtoota birootiin dhokataniifi tuffataman akka beeku isa dandeessisa. Kanaaf

Macaafni Qulqulluun bu'uura dhugaa ba'umsa firdiidhaaf oolu qofa kenna. “Waggoota kuma” firdii samii keessatti qulqulloonni filataman kaka'umsa lubbuuwwan itti murtaa'an ni argatu. Yesus Kiristoosiin akkasitti murtii dhumaa yeroo gidiraa du'a lammaffaa keessatti irra ga'e hammam akka ta'e waan mirkaneesseef, murtii mudaa hin qabne barbaachisaa ta'e kennuu ni danda'u. Beekumsi kaka'umsa dhugaa yakkamaa kun araara Waaqayyo Qaayin isa nama biyya lafaa irratti nama ajjeese isa jalqabaa irratti argisiise caalaatti hubachuuf nu dandeessisa. Akka ragaan tokkicha barreeffamaan Macaafa Qulqulluu keessatti dhiyaatetti, Qaayin aarsaa Abeel eebbisuu fi kan Qaayin tuffachuu filachuu isaatiin gara hinaaffaatti dhiibame, inni lammaffaan sababa garaagarummaa kanaa kan hafuuraa ta'e osoo hin beekin ammas tuffatame. Wantoonni akkas ta'u, jireenyi parameetarootaa fi haalawwan lakkoofsa hin qabneen kan ijaarame yoo ta'u, Waaqayyo qofatu dhugaa jiru beekumsa guutuudhaan adda baasee murteessuu danda'a. Kana jechuun, Macaafni Qulqulluun namootaaf hafe, kitaaba tokkicha bu'uura seera gocha isaanii irratti murteessu qubeedhaan dhiyeessu, osoo yaadni dhoksaa isaanii qulquloota filatamoo samii irratti mul'atu eegu. Haa ta'u malee gaheen xalayaa gocha sana balaaleffachuu ykn murteessuudha. Kanaafidha, Mul'ata isaa keessatti, Yesus barbaachisummaa “hojii” isaanii namoota yaadachiisee fi waa'ee amantii isaanii yeroo muraasa kan dubbatu. Yaaqoob 2:17 irratti ergamaan Yaaqoob “hojii malee amantiin du'eera” akka ta'e yaadateera, yaada kanas mirkanessuudhaan, Yesus waa'ee “hojiwwan” gaarii ykn hamaa amantiidhaan uumaman qofa dubbata. Akkasumas amantiidhaan kan maddan hojiwwan kun kan Macaafni Qulqulluun seera waaqayyoo jalatti barsiisu qofaadha. Hojiwwan gaariin Waldaan Kaatolikii gatii guddaa kennitu tilmaama keessa hin galfamu, sababiin isaas hojiwwan amala namummaa fi kaka'umsa qaban waan ta'aniif.

Yeroo dhumaatti Macaafni Qulqulluun guutummaatti tuffatamee hawaasni dhala namaa gama iccitii fi sobaa addunyaa guutuu ta'e dhiyeessa. Yeroo sanatti jechi “dhugaa” jedhu kan amala Macaafa Qulqulluu Qulqulluu, sagalee Waaqayyoo jiraataa, fi bal'inaan pirojetii isaa addunyaa maraa kan ta'e, barbaachisummaa isaa guutuu kan fudhatu. Sababni isaas tuffiin “dhugaa” adda ta'e kana dhalli namaa gama hariiroo, sekulaarii, amantii, siyaasaa ykn dinagdee hunda keessatti soba irratti akka of ijaaru taasisa.

Barreeffamni kun guyyaa Sanbata Hagayya 14, 2021, boru, Hagayya 15, walga'ii gurguddaa irratti kan barreeffamu yoo ta'u, miidhamtoonni amantii sobaatiin gowwoomfaman, hojii isaa keessatti iccitii sexanaa isa hunda caalaa milkaa'aa ta'eef kabaja ni kennu, erga inni “bofa” akka “Eden” keessatti meediyyaa : fakkii “Durba Maariyaam” jalatti mul'achuu ishee. Inni dhugaan kana booda durba hin turre, sababiin isaas Yesus booda ilmaan dhiiraa fi ijoollee durbaa waan deesseef; obboloota Yesus. Garuu sobni cimee du'a falmii macaafa qulqulluu isa gaarii illee ni morma. Haa ta'u malee, Hagayya 15 kana booda, aarii kanaaf qofatu hafe, yoo baay'ate, ayyaana saddeet Waaqayyoon aarsuu fi dheekkamsa isaa isa haqaa kan mataa yakkamtootaa irratti bu'u kakaasuuf. Hubadhaa mul'ata kana keessatti ijoolleen mul'ata “durba” dhugoomsuudhaaf filataman. Akka namoonni dubbatanii fi of fakkeessanitti qulqulluudhaa? Cubbamoota ta'anii dhalatan, qulqullinni dogoggoraan isaaniif kan dhiyaatu yoo

ta'u, kanaaf garuu hirmaannaa isaanii himachuu hin dandeenyu. Mul'anni ijoolleen kun argatan baay'ee dhugaa ture, garuu seexanni hafuura fincilaa baay'ee dhugaa ta'ee fi Yesus Kiristoos waa'ee isaa tajaajiltoota isaa akeekkachiisuuf jecha isaa baay'ee isaaf kenneera. Humna sossobaa gowwoomsaa isaa kan miidhamtoota isaa sossobaman fi gowwoomfaman gara " *du'a lammaffaa* " *geessuuf seenaan ragaa ba'a*. Waaqeffannaan seexanaa guutummaa Waldaa Phaaphaasii fi Kaatolikii Roomaa keessatti Waaqayyoon balaaleffama, caqasa kana keessatti **Mul** . *jedhanii bineensicha waaqeffatan*, " *Eenyu akka bineensichaa, eenyutu isa lolu?* " . Dhugaa jiru yoo ilaalle, " *waaqeffannaan* " " *bineensa* " *qulqulloota filatamoo dhugaa Yesus Kiristoos* isa dirqisiisu fi ari'atu kun erga xumuramee booda qofa , yeroo wal danda'uu haalli itti fe'e keessatti waaqeffannaan kun kan jalqabu.kan dheeratu mala sossobaa mul'ata "durba" seexanaatiin; " *bofti* " " *dubartii* " *abbaa manaa ishee sossobdee erga sossobdee* booda " *bofa* " bakka buusuuf . Qajeelfamni sun akkuma jirutti kan hafe yoo ta'u ammas akkuma kana bu'a qabeessa.

Yeroo filannoo dhumaal

Qorannoon mul'ata waaqaa kun xiinxala macaafa Seera Uumamaa isa Waaqayyo gama amala isaa hundumaan eenu akka ta'e nuuf mul'isuudhaan xumurama. Abraam yeroo umuriin isaa wagga dhibbaatti dhihaatu qormaata amantii adda ta'e jala galchuudhaan uumamtoota isaa irraa ajajamuu gaafachuu isaa irratti akkamitti kutannoo akka qabu amma ilaalleerra; kanaaf barbaachisummaan waaqummaa kun kana booda agarsiisuu hin barbaachisu.

Yeroo filannoo isa dhumaal Waaqayyo birraa bara 1843 irraa eegalee yaada dhiheesse, fi caalaatti sirriitti Onkoloolessa 22, 1844 irraa eegalee kan barbaadame, kabajaan Sanbataa Waaqayyo irraa akka ragaa jaalala qulqulloota isaa isa dhugaa filataman irraa barbaadamuuf barbaada. Haalli hafuuraa addunyaa maraa akkasitti bifa gaaffii tokkoon kan dhiyaatu yoo ta'u kunis miseensota amantii, dhaabbilee kiristaanaa hundaaf, qofaaf kan dhiyaatudha.

Gaaffii bara baraan nama ajeesu ykn akka jiraattu si godhu

Emperor, mootiin ykn phaaphaasiin jechoota Waaqayyo dubbatee fi barreesse jijiiruuf aangoo fi aangoo qaba moo akkuma Musee ajaja isaa jalatti?

Yesus waan hundumaa dursee waan argee booda, gaaffii kana illee, Mat.5:17-18 irratti akkas jedheera: " *Ani seera ykn raajota balleessuuf akkan dhufe hin yaadinaa; Haquuf osoo hin taane, raawwachuuf hin dhufne. Dhuguma isiniin jedha, hamma samii fi lafti darbanitti, hamma wanti hundinuu raawwatamutti, seera irraa qubeen tokkollee hin darbu* . » Yesusdhuma kanas dubbiin isaa inni dubbate akka nutti murteessu beeksiseera, Yohaannis 12:47 hanga 49tti: " *Namni dubbii koo dhaga'ee yoo hin eegne, kan isaaf murteessu ana miti; sababni isaas, ani biyya lafaa fayysiuf malee biyya lafaa irratti murteessuuf hin dhufne. Kan na ganee dubbii koo hin fudhanne abbaa murtii isaa qaba; jechi ani dubbadhe guyyaa dhumaatti isa irratti murteessa* . Ani waa'ee ofii kootii waanan hin dubbanneef; Abbaan inni na erge garuu waanan jechuu fi labsuu qabu ofii isaatii naaf ajajeera. »

Kun yaada Waaqayyo seera isaa irratti qabudha. Garuu Dan.7:25 **yaadni "jijiiruu"** bara kiristaanaa keessatti mul'achuu akka ta'e mul'ise, waa'ee phaaphaasii Kaatolikii Roomaa akkas jedheera: " *Inni hundumaa isa hundumaa irratti jechoota ni dubbata, qulqulloota isa hundumaa caalaa ol'aanaa ni cunqursa.*" -Ol'aanaa, **yeroo fi seera jijiiruuf ni abdata** ; *qulqullooniis yeroodhaaf, yeroodhaaf, walakkaa yeroodhaaf harka isaatti in kennama.* » Aariin kan dhaabbatuu fi akkamitti akka haqaan adabuu beeku akka lakkoofsa 26 kan itti aanutti: " *Yeroo sanatti firdiin ni dhufa, bulchiinsi isaas isa irraa in fudhatama, innis bara baraan ni badama, ni balleeffama.* » " *Yeroon* " ykn waggoonni raajii kun bulchiinsa ari'atamaa waggoota 1260f, bara 538 hanga 1798tti raawwate ni beeksisu.

" **Murtiin** " kun marsaa hedduudhaan raawwatama.

Marsaan jalqabaa qophiidha; hojii amantii "Adventist" kan Waaqayyo birraa bara 1843 irraa eegalee hundeesse **adda baasuu fi qulqulleessuudha**. Adventism amantii Kaatolikii fi Pirootestaantii irraa **adda bahee jira**. Mul'ata keessatti, marsaan kun bara " *Sardis, Filadelfiyyaa fi Laodiqee* " Mul.3:1-7-14 ilaallata.

Marsaan lammafaan hojiirra kan ooludha: " *ol'aantummaa isaa ni fudhanna* ". Innis deebi'uul fina qabeessa Yesus Kiristoos birraa bara 2030tti eegama. Adveentistoonni filataman finciltootaa Kaatolikii, Pirootestaantii fi Adveentistii kanneen hin malle lafa irratti du'aa jiran irraa **adda ba'anii bara baraatti seenu**. Gochi kun kan raawwatamu dhuma bara " *Laodiqee* " Mul.3:14 irratti.

Marsaan sadaffaan firdii warra kufanii du'anii, filatamtoota mootummaa Waaqayyoo isa samii seenaniin hojiitti hiikamuudha. Miidhaamtoonni abbootii murtii ta'anii addaan ba'anii , lubbuun finciltootaa tokkoon tokkoon isaanii murtaa'ee murtiin dhuma yakka isaanii wajjin walmadaalu ni murtaa'a. Himoonni kun dheerina yeroo " *gidiraa* " gochi " *du'a lammataa* " isaanii fidu murteessu. Mul'ata keessatti mata dureen kun mata duree Mul.4; 11:18 fi 20:4; kana erga Dan.7:9-10.

Afraffaa, dhuma bara kuma torbaffaa, Sanbata guddaan Waaqayyoo fi namoota isaaf Kiristoos keessatti filataman, marsaan raawwachiisummaa murtii Kiristoosii fi filattoonni isaa dabarsan dhufa. Biyya cubbuu du'aa ka'an keessatti finciltoonni itti murtaa'an, " *bara baraan* ", " *ibidda du'a lammaffaa* . Mul'ata keessatti murtiin raawwachiistuu ykn " *firdiin dhuma* " kun mata duree Mul.20:11-15 ti.

Yeroo filannoo isa dhuma yaad-rimeen amantii lama kan hin araaramne murteessaa ta'ee **addaan ba'u** , sababiin isaas garmalee wal faallaa waan ta'aniif. Filattoonni Kiristoos yeroo inni isaanitti dubbatee fi waamu sagalee isaa dhaga'anii gaaffii isaa wajjin madaqu. Ejjennoo biraa irratti kiristaanoni duudhaa amantii jaarraa hedduuf ture akka waan dhugaan dhimma yeroo malee kan sammuu, sababeeffanna fi dhugaa ba'umsaa hin taaneetti hordofanidha. Namoonni kun " *kakuun haaraan* " raajicha Ermiyas Erm.31:31 hanga 34tti maal akka bakka bu'e hin hubanne : " *Kunoo guyyoonni ani mana Israa'el fi mana Yihudaa irratti hojjedhu dhufa jedha YaHWÉH kakuu haaraa, akka kakuu abboota isaanii wajjin gale miti, guyyaa ani harka isaanii qabee biyya Gibxii*

*keessaa isaan baasuuf, kakuu isaan cabsan, ani gooftaa isaanii ta'us , jedha YaHWéH. Garuu kakuun ani guyyoota sana booda mana Israa'el waliin galchu kana, jedha Yaahiwween: **Seera koo isaan keessa nan kaa'a, garaa isaanii irratti nan barreessa** ; ani Waaqa isaanii nan ta'a, isaanis saba koo ta'u. Inni kun kana booda ollaa isaa, obboleessa isaas hin barsiisu: YHWH beeki! Inni xiqqaa irraa kaasee hamma guddaatti namni hundinuu ana in beeka jedha Waaqayyo; **Ani yakka isaanii nan dhiisa, kana booda cubbuu isaaniis hin yaadadhu** . » Waaqayyo akkamitti “**garaa keessatti barreessuudhaan** milkaa'uu danda'a » kan namaa jaalala seera isaa isa qulqulluu, waan seera kakuu moofaa argachuu hin milkoofne? Deebiin gaaffii kanaa, fi garaagarummaan gamtaa lamaan gidduu jiru, gama agarsiisa jaalala waaqummaa du'a araaraa bakka bu'aa Yesus Kiristoos isa foon uffatee fi mul'atuun raawwatameen dhufa. Haa ta'u malee duuti Yesus ajajamuu xumuruuf kan dhufe osoo hin taane faallaa kanaatiin filataman Waaqa akkasitti cimsee jaallachuu danda'uuf caalaatti akka abboomamaniif sababa kenneera. Garaa namaa yommuu injifatu immoo galma waaqayyoon barbaade galma; bara baraa isaa quoddachuuuf nama filatamaa fi malu argata.*

Ergaan dhumaa Waaqayyo hojii kana keessatti isiniif dhiheesee dhimma **addaan ba'uudha** . Kun qabxii murteessaa garaagarummaa filatamaa fi waamame gidduu jiru hunda uumudha. Uumama isaa isa idilee keessatti namni amala isaa fi yaada wantootaa irratti qabu keessatti jeeqamuu hin jaallatu. Haa ta'u malee, jeequmsi kun kan barbaachisaa ta'eef soba hundeffame sana waan barateef, isa filatamaa isaa ta'uuf, namni dhugaa Waaqayyo isa agarsiisutti akka madaquuf hundee irraa buqqifamuu fi karaa irraa maqfamuu qaba. Yeroo sanatti **warra Waaqayyo hin fudhanne irraa adda bahuun barbaachisaa ta'a** . Inni filatame yaada isaa, amala isaa fi walitti dhufeenyaa foonii uumamtoota hiree isaanii gonkumaa jirenyaa bara baraa hin taane waliin haala qabatamaa ta'een mormuu danda'u isaa agarsiisuu qaba.

Qondaaltota filatamaniif dursi amantii dhaabbataadha; galmi isaas hariiroo dhala namaa kan miidhu yoo ta'ellee, Waaqayyo uumaa wajjin walitti dhufeenyaa cimaa uumuudha. Warra kufaniif amantiin wal-qixaa dha; walitti dhufeenyaa namoota biroo wajjin uumameef dursa kan kennan yoo ta'ellee, Waaqayyoon kan miidhu ta'us.

Adveentizimii guyyaa torbaffaa: Addaan bahuu, maqaa, seenaa

Filattoonni dhumaa amantii kiristaanaa hafuuraan walitti qabamanii Israa'el kan “ gosoota 12 ” Mul.7. Filannoonaanii kan raawwatame qormaata amantii walduraa duubaan fedhii jecha raajii agarsiifame irratti hundaa'uun kan Daan.8:14 keessatti guyyaa 1843 beeksisu.Innis Waaqayyo Kiristaanummaan deebi'ee jalqabuu isaa mallatteessu ture, hamma achitti amantii Kaatolikiitiin bakka bu'utti bara 538 irraa eegalee fi amantii Pirootestaantii bara Haaromsaa irraa kan ka'e bara 1170 irraa eegalee.Lakkoofsi Dan.8:14 ulfina qabeessa deebi'uu Kiristoos, dhufaatii isaa kan "eegduu" isaa sababa ta'e akka beeksisutti hiikame, kanarraa ka'uun Laatiin "adventus" tiin the Adventist name which was given to the experience and its followers between 1843 and 1844. Mul'ataan, ergaan kun waa'ee Sanbataa kan dubbate osoo hin taane, mul'ata qofaan, sababiin

isaas deebi'uun Kiristoos gara bara kuma torbaffaa, Sanbata guddaatti seenuu kan agarsiisu ta'a raajii dubbatan, torban torbaniin, Sanbata guyyaa torbaffaa: Dilbata Yihudootaa. Walitti dhufeenya kana osoo hin beekin Adveentistoonni jalqabaa barbaachisummaa Waaqayyo Sanbataaf kenu yeroo qormaataa kana booda qofa hin arganne. Kana yeroo hubatanis, qajeelchitoonni dhugaa Sanbataa maqaa waldaa ijaaramteen yaadatamu, "guyyaa torbaffaa" cimsanii barsiisan. Garuu yeroon darbaa deemuun, dhaaltonni hojii sanaa kana booda Sanbataaf bakka Waaqayyo isaaf kenu hin kennine, guyyaa bara 1843 raajii Daani'eel agarsiisutti maxxansiisuu mannaa yeroo deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoosittti maxxansiisuudhaan. Ulaagaa waaqummaa bu'uuraa akkasii yeroo biraatti dabarsuunis badii kan bu'aan isaas, bara 1994tti, Waaqayyo dhaabbatichaa fi miseensota isaa kan inni bara 1843 irraa eegalee mooraa finciloottaa isa duraan balaaleffatameetti geessu diduu isaa ta'e. Muuxannoo gaddisiisaa kanaa fi kufaatii qondaala isa dhumaa kana dhaabbata amantii Kiristaanummaa Kiristaanummaan sobaa **hidhata namaa addaan bahuu fudhachuu dadhabuu kana ragaa ba'a**. Jaalalli dhugaa waaqaafi kanaaf Waaqayyo ofii isaatiif qabaachuu dhabuun falmii keessa jira, kunis seenaa amantii kiristaanaa keessatti barumsa dhumaa ani isiniif ibsuu danda'u, isin barsiisuu fi isin akeekkachiisuuf, maqaa Waaqayyoo isa hundumaa danda'uun isiniif ibsuu danda'a, YaHWéH-Mikaa'el-Yesuus Kiristoos.

Dhumarratti, amma iyyuu mata duree wal fakkaatu kana keessatti, gatii addaan ba'uu hafuuraa dhukkubsataa waan na baaseef, caqasa kana Mat.10:37 irraa fi, caqastoonni isa dura jiran amala adda ba'uu amantii kiristaanaa dhugaa ifatti waan gabaabsuufi isin yaadachiisa, laccoofsa 34 irraa kaasee hanga laccoofsa 38tti hunda isaaniin kaasa:

“ Lafa irratti nagaa fiduuf akkan dhufe hin yaadinaa; Nagaa fiduuf hin dhufne, billaa malee. Ani dhiiraa fi abbaa isaa gidduutti, intala tokkoo fi haadha ishee gidduutti, intala haadha manaa fi haadha warraa ishee gidduutti qoqqoodinsa kaa'uufan dhufe; diinni namaas kan mana isaa ta'a. Namni abbaa isaa ykn haadha isaa na caalaa jaallatu anaaf hin malu , ilma isaa ykn intala isaa ana caalaa jaalatus anaaf hin malu ; kan fanno isaa fudhatee na duukaa hin buune naaf hin malu. » Laccoofsi 37 kun eeba Abrahaam qajeelcha; ilma foonii caalaa Waaqayyoon akka jaallatu ragaa ba'eera. Akkasumas obboleessa Adveentistii tokko dirqama isaa yaadachiisuun, caqasa kana isaaf caqasuuudhaan, karaan keenya addaan bahee Waaqayyo biraa eeba addaa argadhe. Yeroo sanatti “obboleessa” kanaan nama finxaaleyii jedhamuun kan na waamame yoo ta'u, muuxannoo kana irraa eegalee daandii aadaa Adveentistii hordofee ture. Inni Adveentizimii fi faayidaa vegetarianism na beeksise booda dhukkuba Alseimer'n du'e, osoon fayyaa gaarii qaba, lubbuun jiruu fi tajaajila Waaqa koo irratti sochii gochaa jiruu, umuriin koo waggaa 77, fi n doktorootaas ta'e qorichatti hin gargaaramne. Ulfinni hundinuu gara uumaa Waaqayyoo fi gorsa isaa isa gatii guddaa qabuudha. Dhugaa dubbachuuf !

Seenaa Adveentizimii gabaabsinee ibsuuf dhugaawwan armaan gadii yaadachuu qabna. Maqaa “Adventist” kana jalatti, Waaqayyo qulqulloota isaa isa dhumaa erga ol'aantummaa yeroo dheeraa amantii Kaatolikii kan seera qabeessa taasisee booda, **amantiidhaan**, Wiixata maqaa isaa isa waaqeffanna “guyyaa aduu hin mo'amne” jalatti Qosxanxinoos 1ffaan ^{Amajji} 7, 321. Garuu

Adveentistoonni Jalqabaa Pirootestaantii ykn Kaatolikii Wiixata Kiristiyaanaa dhaalameef of kennuudhaan kabaju turan. Kanaaf birraa bara 1843 fi Waxabajji 22, 1844f wal duraa duubaan isaanitti labsamee deebi'uu Iyyasuus Kiristoosiin kan gammadan amala isaaniitiin Waaqayyoon filataman. Filannoo kana booda qofa ifni sanbataa isaaniif kenne ture dhiyaateera. Akkasumas, hiikni isaan raajii Daani'eel fi Mul'ata irratti kennan dogoggora guddaa kan of keessaa qabu yoo ta'u isaanis hojii kana keessatti nan sirreessa. Qajeelchitoonni waa'ee Sanbataa osoo hin beekin yaada murtii "qorannoo" jedhamu kan isaan gonkumaa gaaffii keessa galchuu hin dandeenye ijaaran; erga ifni guyyaa Sanbataa isaaniif kennamee boodas. Warra hin beekneef akka yaada kanaatti bara 1843, sana booda bara 1844 irraa eegalee samii irratti Yesus macaafota dhugaa ba'umsaa qoratee filatamoo isaa isa dhumaan kan fayyuun dirqama ta'e akka filatu isin yaadachiisa. Ta'us cubbuu Wiixataa ifatti adda baasun ergaa Dan.8:14 hiika sirrii kenneera, bifa isaa isa gaarii hin taane "***mana qulqullummaa qulquelleessuu***" jedhuun illee. Hiikni hamaan kun immoo falmii furmaata hin qabne uume, sababni isaas ibsi kun adda durummaan du'a araaraa Yesus Kristoosiin raawwatamuun kan ilaallatu akka Ibr.9:23tti: "*Kanaaf fakkiwwan wantoota samii keessa jiran waan ta'aniif barbaachisaa ture haala kanaan kan qulqullaa'e , wantootni samii mataan isaanii aarsaa kanneen caalaa gaarii ta'een kan qulqullaa'an ta'uu fi dhiisuu isaanii .* Kiristoos amma ***fuula Waaqayyo duratti nuuf*** akka mul'atuuf , gara samiitti malee, isa dhugaa fakkeessee gara mana qulqullummaa harkaan tol fametti hin seenne ." Akkasitti, wanti samii irratti qulqullaa'uu qabu hundi du'a Yesus Kristoosiin qulqullaa'e: kanaaf firdiin qorannoo kana booda hiika loojikii tokkollee hin qabu. Du'aa fi du'aa ka'uu Yesuus booda cubbuun ykn cubbamaan kamiyyuu deebi'ee xureessuuf samii hin seenu, sababni isaas Yesus naannoo samii isaa kan qulqulleesse Seexanaa fi duuka buutota ergamoota isaa gara lafaatti ari'uudhaan, akka Mul.12:7 12 irratti fi keessumaa lakkofsa 9 irratti: "*Jawween guddaan, bofti durii, seexanaa fi Seexana jedhame, inni guutummaa lafaa gowwoomsu, gara lafaatti darbatame , ergamoonni isaas isa wajjin gataman.* »

Dogoggori lammaffaan Adveentizimii ofiisaas gahee Sanbataa wallaaluu jalqabaa irraa kan dhufe yoo ta'u, yeroo baay'ee booda iddo guddaa fudhate. Adveentistoonni dogoggoraan xiyyeffannoo isaanii yeroo isa dhumaan, isa dhumaan, qormaata amantii irratti kan xiyyeffatan yoo ta'u kunis dhugaa jirutti warra yeroo dhugaadhaan deebi'ee dhufuu Yesus Kristoos lubbuun jiraatan qofa kan ilaallatu ta'a. Keessattuu, Wiixata yeroo qormaata isa dhumaan kana qofa "***mallattoo bineensichaa***" ta'a jedhamii dogoggoraan yaadan , kunis barbaacha hiriyummaa warra Wiixata abaaramaa sanaa wajjin taasifamuu ibsa. Waaqayyoon, dhugaa jiru keessatti, ka'umsa isaa irraa. Ragaan ani kenu jiraachuu isaati "frumpets torba" Mul 8, 9 fi 11, isaan keessaa ja'an jalqabaa bara 321 booda, bara kiristaanaa guutuu, namoonni cubbuu warra balaaleffataman Wiixata by shaakaluu isaanii akeekkachiisu Waaqa. Kan Dan.8:12 kanaan dura mul'isee ture: "***Waraanni aarsaa bara baraa wajjin dabarfamee kenname , sababa cubbuutiin ; gaanfi dhugaa lafatti darbatee, hojii isaa keessatti milkaa'e.*** » "***Cubbuun***" kun duruu ture, shaakala Wiixataa bara 321 irraa eegalee Qosxanxinoos 1ffaa irraa siiviiliidhaan kan dhaale fi bara 538 irraa eegalee Roomaa phaaphaasiitiin amantiidhaan qajeelaa kan ta'e, "***mallattoo bineensichaa***" Apo.13:15 irratti caqasame; 14:9-11; 16:2. Bara

1995tti, ifa raajii ani bara 1982 fi 1991 gidduutti yaada dhiheesse diduu erga mul'isee booda, Adveentizimiin ofisaa diinota Waaqayyoo labsamanii fi mul'atan waliin tumsa uumuun dogoggora guddaa raawwate. Fakkeenyi arrabsoo baay'ee Waaqayyo Israa'el durii Gibxii wajjin michuu ta'uu isheetiif dubbate, fakkii fakkeenyaa cubbuu fakkeenyaa ta'e, gocha kana keessatti guutummaatti tuffatameera; kunis cubbuu Adveentistii daran guddaa taasisa.

Dhugaa dubbachuuf, sabni Adveentistii gahee Sanbataa fi barbaachisummaa inni maqaa Waaqayyoo Uumaa jedhuuf kennu erga hubatanii booda diina amantii isaanii ifatti adda baasuun isaanii wajjin tumsa obbolummaa kamiyyuu irraa fagaachuu qabu turan. Sababni isaas, Sanbata **Dilbataa** “*chaappa Waaqa jiraataa*” Mul.7:2 ta'uu isaatiin, mallattoo mootii Waaqayyoo uumaa, mormituu isaa, Wiixata , “*mallattoo bineensichaa*” Mul.13:15 qofa ta'uu danda'a .

Asitti sababoони kufaatii Adveentizimii dhaabbata ofisaa dachaa ta'uu isaanii nan yaadadha, garuu inni ijoo fi cimaan ifa hiika dhugaa Daani'eel 8:14 irratti dhangala'e diduu fi tuffii ibsa haaraa Daani'eel 12 irratti agarsiifame , barumsi isaas seera qabeessummaa waaqummaa Adveentizimii ^{guyyaa 7ffaa calaqqisiisudha}. Sana booda badiin deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos bara 1994f labsame irratti abdii isaanii kaa'uu dhabuu isaanii dhufa; akkuma qajeelchitoonni hojii kanaa bara 1843 fi 1844tti hojjetan.

Murtiwwan Waaqayyoo ijoo

Uumamni isaa lafaa fi samii xumuree, guyyaa ja'affaatti Waaqayyo nama lafa irra kaa'a. Akkasumas amala ajajamuu diduu dhala namaatiin, kanaafis cubbuu irraa kan ka'edha, Waaqayyo, walduraa duubaan, seenaa isaa waggaan kuma torbaa keessatti, firdii isaa baay'ee jala kan isa galchu. Tokkoon tokkoon murtii kanaa wajjin jijiiramni haala qabatamaa fi mul'atuun ni godhama, ni hubatama. Garmalee dhalli namaa hordofu gidduu seentoota waaqummaa kana kan barbaadu yoo ta'u kunis daandii dhugaa murtii abbaa biyyummaa isaatiin mirkanaa'e irratti deebisee kaa'uuf kan kaayeffate dha.

Murtii Kakuu Moofaa .

1ffaa : Waaqayyo cubbuu Hewaan fi Addaam, warra abaaramaa fi “*Iddoo Eeden*” keessaa ari'aman irratti murteessa.

2ffaa : Waaqayyo dhala namaa fincilootta bishaan “*bishaan badiisaa addunyaatiin ni balleessa* .

3ffaa : Waaqayyo namoota “*Masaraa Baabel* ” irraa ol ka'anii booda afaan adda addaatiin **addaan baasa** .

^{Murtii} 4ffaa : Waaqayyo Abraam waliin gamtaa uume innis sana booda Abrahaam ta'a. Yeroo kanatti Waaqayyo magaalota cubbuu garmalee itti raawwatamu **Sodoomii fi Gomoraa ni balleessa;** “*beekumsa* ” jibbisiisoo fi jibbisiisoo ta'an .

5ffaa : Waaqayyo Israa'el garbummaa Gibxii jalaa baase, Israa'el saba bilisa fi of danda'ee Waaqayyo seera isaa itti dhiheessu taati .

6ffaa : Wagga 300f qajeelfama isaa jalatti fi gocha abbootii murtii ^{bilisa}
baasan ⁷ⁿ Israa'el sababa cubbuutiin diinota isheetiin weeraramte bilisa baasa.

7ffaa : Gaaffii ummataatiin, fi abaarsa isaaniif, Waaqayyo mootota lafaa fi
mootummaa isaanii dheeraa (Mootota Yihudaa fi mootota Israa'el) tiin bakka bu'a

Murtii 8ffaa : Israa'el gara Baabilonitti ari'amte.

Murtii 9ffaa : Israa'el "Masiihii" waaqummaa Yesus ni didde – Xumura
kakuu moofaa. Kakuun haaraan bu'uura barumsa mudaa hin qabne irratti jalqaba.

10ffaa : Mootummaan biyyooleessa Israa'el bara 70tti warra Roomaatiin
barbadaa'e

Murtii Kakuu Haaraa .

xurumbaa torban " jedhuun caqafamaniiru .

Murtii 1ffaa : Weerara barbaroota bara 321 booda bara 395 fi 538 gidduutti.

2ffaa : Sirni amantii phaaphaasi olaantummaa qabu ^{bara} 538tti
hundeeffame.

3ffaa : Waraana Amantii: isaan Kaatolikii haaromsitoota Pirootestaantii
Waaqayyoon hin fudhanne mormu: " *fakkeessitoota* " kan Dan.11:34.

4ffaa : Warraaqsa Faransaay Waaqayyoon hin amanne sirna mootummaa
kuffisee abbaa irree Kaatolikii Roomaa xumura .

Murtii 5ffaa : 1843-1844 fi 1994.

– Jalqaba: Labsiin Dan.8:14 hojiirra oola – hojii Haaromsi jalqabe erga
Piitar Vaaldo, fakkeenya mudaa hin qabne, bara 1170 irraa eegalee akka
xumuramu gaafata.Amantii Pirootestaantii kufee Adveentizimiin
injifannoodhaan dhalata : Kan amantii shaakala Wiixata Roomaa kan
balaaleffatamuu fi kan Sanbata Dilbataa kan qajeelaa fi Waaqayyo irraa Yesus
Kiristoosiin bara 1843 irraa eegalee kan barbaadamu ta'a.Hojii haaromsaa
akkasitti xumuramee xumurama.

– Xumura: " *garaa kaafame* " Yesusiin, akkaataa ergaa " *Laodiqee* " tti
ergameen, bara 1994 dhaabbataatti duute. Firdiin Waaqayyoo kan jalqabe manni
isaa qormata amantii raajii du'aa keessa darbuu isaatiin ture. Qondaalli filatamaa
duraanii kun kan hin fudhanne, mooraa fincilootta Kaatolikii fi Pirootestaantiitti
makame.

6ffaa : " *xurumbaa 6ffaan* " bifa Waraana Addunya Sadaffaa, yeroo kana
niwukilarii, Dan.11:40 hanga 45 keessatti ibsametti raawwatama.Warri lubbuun
hafan mootummaa addunyaa isa dhuma qindeessuun guyyaa dirqama jalqabaa
isa hafe by labsii baase. Kanarraa kan ka'e, boqonnaan Sanbata guyyaa torbaffaa,
Dilbata, dhorkamee, jalqaba irratti adabbii qoqqobbii hawaasummaa jalatti
dhorkamee, achiis, dhumarratti, labsii haaraatiin du'aan adabame.

7ffaa : yeroo dha'icha torban dhuma Mul Dhalli namaa ni
dhabamsiifama. Seexana qofatu " *wagga kuma tokkoof* " lafa duwwaa, "boolla"
Mul.20 irratti hidhamaa ta'ee hafa .

8ffaa : Yesus Kiristoosiin gara samiitti kan fudhataman, filattooni isaa
warra hamoo du'aniif murteessuuf itti fufu Kunis murtii Mul.11:18 keessatti
caqasamedha.

Murtii 9ffaa : Murtii isa dhumaa; warri hamoon du'an sababa "haroo ibiddaa" isa lafa uwwisee fi hojiwwan sababa cubbuutiin raawwataman hunda isaanii wajjin nyaatu irraa kan ka'e ulaagaa "du'a lammaaffaa" akka rakkataniif du'aa ka'u.

Firdii 10ffaa : Lafti xuraa'ee fi samiin ni haaromfama, ni ulfina. Filattoonni gara mootummaa Waaqayyoo isa haaraa bara baraatti baga nagaan dhuftan!

Waaqummaa A irraa gara Z, Aleph irraa hanga Tav, alpha irraa gara omega

Macaafni Qulqulluun bifa mul'ataa fuula isaa irraa kan hafe kitaabota dhala namaatiin barreffaman biroo wajjin waan wal fakkaatu hin qabu. Sababni isaas, dhugaa jiru keessatti, fuula isaa qofa kan arginu isa akka waliigaltee barreffamamaa afaanota Ibrootaa fi Giriikii adda ta'etti dubbifnu, barreffamoonni jalqabaa ittiin nuuf darban. Garuu Museen Macaafa Qulqulluu barreessuu isaa keessatti afaan Ibrootaa durii kan qubeewwan qabee isaa qubeewwan amma jiran irraa adda ta'e fayyadameera, isaanis yeroo Baabilonitti booji'aman qabee qubeedhaan bakka buufaman, osoo rakkoo hin uumin. Garuu qubeewwan jechoota addaan addaan hin kutatin walitti maxxananiiru, kunis dubbisuuf salphaa hin taasifne. Garuu miidhaa kana duuba faayidaan filannoo qabee jalqaba isaa mallatteessuf filatame irratti hundaa'uun jechoota adda addaauumuutu jira. Kun kan danda'amuu fi kan agarsiifame yoo ta'u, kunis Macaafni Qulqulluun dhuguma yaada namaa fi galma ga'iinsa namootaa irraa baay'ee kan caalu ta'u isaa kan mirkaneessudha. Hojji akkasii kana kan ulfeessuu danda'u yaadaa fi yaadannoo uumaa daangaa hin qabne Waaqayyo qofa ture. Sababni isaas ilaalchi dubbis Macaafa Qulqulluu dachaa ta'e kun tokkoon tokkoon jechi achitti mul'atu Waaqayyoon barreessitoota macaafa isaa adda addaatiif yeroon akka filatamee fi kaka'umsa argate hanga isa dhumaa, Mul'ata ykn Apokilaapsii isaatti akka ta'e mul'isa.

Naannoo bara 1890tti ogeessi herregaa lammii Raashiyaa Yvan Panin ijaarsa barreffamoota macaafa qulqulluu gama adda addaatiin lakkofsi lakkofsaa jiraachuu isaa agarsiiseera. Sababni isaas, Afaan Ibrootaa fi Giriikii qubeewwan qabee isaaniis akka lakkofsaati itti fayyadamuu isaanii kan walfakkaatu waan qabaniif. Hirrii Yvan Panin godhe yakka dhiirota Macaafa Qulqulluu Waaqayyoo akka waan guddaatti hin ilaalle baay'ee hammeessee jira. Sababni isaas, argannoowwan kun dhiironni Waaqayyoon akka jaallatan gochuu irratti dhiibbaa kan hin qabne yoo ta'e, kanas ta'e sana jiraachuu isaatti amanuu dhiisuu irraa seera qabeessummaa kamyuu ni fudhatu. Yvan Panin akkamitti lakkofsi "torba" ijaarsa Macaafa Qulqulluu keessatti bakka hundatti akka argamu agarsiiseera, keessummaa caqasa issaa isa jalqabaa keessatti, Uma.1:1. Sanbata guyaa torbaffaa "chaappaa Waaqa jiraataa" Mul.7:2 ta'u ofii kootii erga agarsiise booda, hojiin kun ragaa ogeessa herregaa qaroo kanaan argate qofa kan mirkaneessu yoo ta'u, inni saayintistoota gaaffii gaafatan, kan bara isaa fi kan keenyaa, ragaa saayinsii mormii hin qabne dhiyeesse .

Yvan Panin irraa eegalee, kompiitarri ammayyaa mallattoolee qabee 304,805 kanneen Caaffata Qulqulla'oo gamtaa durii tokkicha uumuun xiinxalee jira, sooftiweerii tokkoon tokkoon qabee checkerboard guddaa irratti kaa'uudhaan

dubbisa adda addaa lakkofsa hin qabne kan dhiyessu yoo ta'u, carraan walsimsiisaa isaa sarara qajeelaa tokkoon kan jalqabu qabee 304805 hanga dhumaratti sarara dhaabbataa tokko qabee 304805 kana keessaa argatutti; fi qindaa'ina daangaa lamaan kana gidduutti walnyaatinsa gidduugaleessaa lakkofsa hin qabne hunda. Ergaawwan addunyaa lafaa, taateewwan idil-addunyaa ishee fi maqaa namoota durii fi ammayyaa ilaallatan ni arganna akkasumas carraawwan jiran baay'ee guddaa dha sababiin isaas dirqama tokkoon tokkoon qabee jechoota uumaman gidduutti iddo walfakkaataa (1 irraa hanga n...) qabaachuu qofa waan ta'eef. Hiriirsa qajeelaa fi dhaabbataa malees, qindaa'inoota oblique baay'inaan, gubbaa gara jalaatti fi jalaa gara gubbaatti, mirgaan gara bitaatti fi bitaa gara mirgaatti ni jiru.

Kanaaf fakkii galaana fudhachuun beekumsi keenya Macaafa Qulqulluu sadarkaa fuula isaa irra akka jiru nan mirkaneessa. Wanti dhokatee ture bara bareaan itti seenan filatamaniif ni mul'ata. Waaqayyos amma iyyuu humna isaa isa guddaa fi daangaa hin qabneen namoota jaallatu ni dinqisiifata.

Agarsiisni nama ajaa'ibu kun akka nama dhibetti garaa ilmaan namootaa jijiiruu akka hin dandeenye “ *garaa isaanii guutuudhaan, lubuu isaanii guutuudhaan, humna isaanii guutuudhaan, yaada isaanii guutuudhaan* ” (Kees.6:5; Mat . 22:37 irratti kan argamu); akka gaaffii haqaa isaatti. Muuxannoon lafaa mirkaneessee ta'a, ceepha'uun, ceepha'uun, adabbiin namoota hin jijiiru, kanaafidha pirojektiin fayyisuu Waaqayyoo jalqaba jirenya bilisaa irraa kaasee caqasa kana irratti kan hundaa'e: “ jaalalli mudaa hin qabne sodaa ni baasa ” (1 Yohaannis 4:18). Filannoon filatamtootaa Waaqayyoon, Abbaa isaanii isa Waaqa irraa jaalala guutuu ta'e agarsiisuu isaanii irratti hundaa'a. “ *Jaalala guutuu* ” kana keessatti , kana booda seera ykn abboommii hin barbaachisu, kana dura kan hubate Henok dulloomaa isa Waaqayyoon jaalala isaa “ *isa waliin deemuun* ” agarsiise, homaa akka hin hojenne of eeggatee.issa mufachiisuuf. Sababni isaas abboomamuun jaallachuu yoo ta'u jaallachuun immoo nama jaallatuuf gammachuu fi gammachuu kennuuf kaayeffatee ajajamuu of keessaa qaba. Mudaa kan hin qabne waaqummaa isaatiin, Yesus dabaree isaatiin barumsa jaalala “ *dhugaa* ” kana mirkaneessuuf dhufe, fakteenyaa namoota jalqabaa, Abrahaam, Musee, Eliyas, Daani'eel, Iyoobii fi namoota hedduu maqaa isaanii Waaqayyo qofti beeku hordofee.

Difoormeeshini sababa yeroon

Lafa kanarra afaan jijiiramaafi jijiirama hafuura jallaa dhala namaatiin kan hin mudanne hin jiru. Dhimma kana keessattis, Ibiroota jallinnaa nama kana jalaa hin miliqne kanaaf barreffamni Ibirootaa inni jalqabaa jennee fudhannu duruu jalqaba barreffamota Musee haala gartokkoon jallateen caalaa homaa miti. Argannoo kana kanan qabu hojii Ivan Panin fi barreffama Ibirootaa isa bara 1890tti fayyadame keessatti, Uma.1:1 keessatti, jecha Waaqayyo jedhu jecha Ibirootaa "elohim" jedhuun dijiitaala gochuu isaati. Afaan Ibrootaatiin "elohim" jechuun dacha "eloha" kan jedhu yoo ta'u hiikni isaas tokkicha keessatti waaqa jechuudha. Bifa sadaffaan ni jira: "Él". Jecha Waaqayyoo jedhu maqaawwan: Daani'eel; Saamu'eel; Bet'el; fi kkf... Jechoonni Waaqa dhugaa kan ibsan kun

hiikkaa keenya keessatti qabee guddaa argatu, garaagarummaa Waaqa dhugaa fi waaqolii sobaa warra ormaa namootaa gidduu jiru mallatteessu.

Macaafni Qulqulluun siritti fi cichee Waaqayyo "tokko" ta'uu isaa cimsee kan ibsu yoo ta'u kunis "eloha" isa taasisa, "eloha" isa dhugaa tokkicha. Kanaafidha, jecha dacha "elohim" jedhu ofitti maxxansuudhaan, Seera Uumamaa 1 fi bakka biraatti, Waaqayyo ergaa inni dursee Abbaa lubbuu baay'ee kanneen uumama sirna lafaa keenyaa dura turan ta'uu isaa siritti nuuf erga ykn dimension, fi jirenya lafa irratti mul'atu hundumaa. Jirenyi samii duraanuu uumame kun cubbuu uumama isaa isa jalqabaa bilisa ta'e keessatti mul'atuun duraanuu addaan quodamaniiru. Uumaan Waaqayyo jecha "elohim" jedhuun of moggaasuudhaan, waan jiraataa fi isa irraa dhalate hundumaa irratti aangoo isaa mirkaneessa. Boodarra, Yesus Kiristooni, cubbuu tuuta filatamoo isaa baachuu fi du'a araaraa isaa qofaan lubbuu namoota baay'ee fayyisuu kan danda'u dandeettii kana keessatti. Jechi "elohim", dachaa, kanaaf Waaqayyo humna uumaa isaatiin waan jiraatu hundumaa agarsiisa. Jechi kun akkasumas gahee dachaa inni pirojektii fayyina isaa keessatti taphatu kan inni duraanuu irra caalaa fi walduraa duubaan, "Abbaa, Ilmaa fi Hafuura Qulqullu" kan ta'ee fi cuuphaa booda jirenya filatamoo isaa qulqulleessuuf fi qulqulleessuuf socho'u raajii dha. Dachaan kun maqaa adda addaa Waaqayyo baachuufis ni ilaallata: Mikaa'el ergamoota isaatiif; Yesuus Kiristoon ilmaan namootaa isaa filatamoo dhiiga isaatiin bitamaniif.

Akka fakkeenyaaatti jal'ina sababa jal'ina namaatiin kan gocha "eebbisuu" jedhu nan kenna, kan afaan Ibrootaatiin hundee "brq" jedhuun ibsamee fi filannoo dubbachiiftuu isaa kan itti fayyadame dhumarattii "eebbisuu" ykn "abaarsa" jedhamee hiikama. Jal'inni jallaa kun hiika ergaa Iyoob ilaachisee jallisa, haati manaa isaa dhugumatti "Waaqayyoon eebbisaa du'aa" jette malee, "Waaqayyoon abaaraatii du'aa" miti,—akkuma hiikoonti yaada dhiyeessan. Fakkeenyi jijiirama jallaa haxxummaa kan bira, afaan Faransaayii keessatti ibsi "mirkanaa'aa" jedhu kan jalqaba irratti mirkanaa'aa fi guutuu ta'e hiikni isaa yaada namaa keessatti hiika "tarii", guutummaatti faallaa ta'e fudhateera. Fakkeenyi dhumaan kun immoo barbaachisummaa waan argatuufi bu'aa hamaa waan qabuuf kaasun kan maludha. Galmee jechootaa "petit Larousse" keessatti hiika jecha "Wiixata" jedhu ilaachisee jijiirama argeera. Bara 1980tti guyyaa jalqabaa torbaniitti kan dhiyaate yoo ta'u, bara itti aanutti guyyaa torbaffaa ta'e. Kanaaf ijoolleen Waaqa dhugaa walghaahii jijiirama tirannaa namoonni hundeessan irraa of eeggachuu qabu sababiin isaas gama isaatiin Waaqayyo uumaa guddaan akka isaanii hin jijiiramnee fi gatiwwan isaas akkuma tartiiba wantootaa fi kan yeroo inni addunyaa hundeffama irraa kaasee hundeesse.

Hojiiwwan jallaa dhala namaa barreeffama Ibirootaa Macaafa Qulqulluu illee mallattoo itti godhaniiru, bakka dubbachiiftooni fayyinaaf bu'aa tokko malee haqa malee ramadaman, garuu isa ofiisaa eeguuuf Waaqayyo mala lakkofsatiin, mala barreeffama dhugaa sobaa irraa adda baasuuf qopheessee jira. Kunis jiraachuu lakkofsota lakkofsaa baay'ee kanneen adda ta'e amala macaafa qulqulluu isa dhugaa ta'e, afaan Ibrootaatiin akkuma Giriikii, mallatoon isaanii Dh.K.D jaarrraa 2ffaa irraa eegalee kan hin fooyya'in jiraachuu isaanii mirkaneessuu fi hubachuuf nu ^{dandeessisa}.

**Hafuurri waa'ee qajeelummaa amantiidhaan (amantii ofiitiin)
dhugaa deebisa .**

Jal'ina barreffama macaafa qulqulluu amma kaaseen jira; wantoota sababa hiiktoota dachaa barreffamoota jalqabaa irraa kan ka'e. Namoota isaa bara dhumaa ibsuuf, Hafuurri dhugaa dhugaa isaanii deebisee, sammuu filatamoo isaa gara barreffamoota jallinni guddaan ammaliee hafetti qajeelcha. Sanbata Adoolessa 4, 2021 kana, hangan maqaa "crystal sabbath" jedhu itti kennetti kan amma raawwatame kana. Filannoo mata duree qo'achuuf obboleettii Ruwaandaa tokkoo kan adeemsa Sanbata keenyaa toora interneetii irratti waliin qoodnutti dhiiseen ture. Isheen "amantiidhaan qajeelaa ta'uu" yaada dhiheessite. Qorannoон kun argannoowwan barbaachisoo dhugaa ta'an tokko tokko kan hubannoo dhimma kanaaf qabnu baay'ee ifa godhan nuuf fideera.

Macaafa Qulqulluu keessatti, 1Phex.1:7 irratti, Hafuurri amantii warqee qulqullaan fakkeessa: "*qormaanni amantii keessanii warqee badu caalaa gatii guddaa qabu, ibiddaan qoramus, galata, ulfinaa fi ulfina yeroo Yesus Kiristoos ni mul'ata .*" Wal bira qabamee ilaalamuu kana irraa duraan hubanna amantiin, amantiin dhugaa, waan garmalee baay'ee hin argamne ta'uu isaa;bakka hundumaatti dhagaa cilee fi dhagaa arganna, kunis warqee irratti akkas miti.

Sana booda, lakkofsa irraa gara caqasaatti, jalqaba akkas jedhu qabannee turre: "*amantii malee Waaqayyoon gammachiisuun hin danda'amu*", akka Ibr.11:6tti: "*Amantii malees isa gammachiisuun hin danda'amu; sababni isaas namni gara Waaqayyo dhufu Waaqayyo akka jiru, warra isa barbaadaniif immoo badhaasa akka ta'e amanuu qaba.* » *Barumsi lama amantii wajjin kan walqabatudha: jiraachuu isaatti amanuu, garuu akkasumas,* " *warra isa barbaadan* " akka eebbisu mirkanaa'uu isaa , garaadhaa, bal'ina barbaachisaa irratti gowwoomfamuu hin dandeenye. Akkasumas galmi amantii Isa gammachiisu waan ta'eef, inni filatame sun maqaa jaalala uumamtoota isaatiif qabuun sirboota fi abboommii isaa hundumaaf ajajamuudhaan jaalala Waaqayyoof deebii ni kenna. Firiin hidhoo jaalalaa kanaa kan akka maagneetii warra wal jaallatanii fi Kiristoosiin Waaqayyoon jaallatan tokkoomsu, barsiisa beekamaa 1Qor.13 irratti caqasame kan jaalala dhugaa Waaqayyoon gammachiisu ibsu keessatti nuuf dhiyaateera. Dubbisa kana hordofee ergaa beekamaa kana gadi hin taane HabaKuk 2:4 irratti kenname: "... *namni qajeelaan amantii isaatiin in jiraata* " jedheen yaade . Garuu, caqasa kana keessatti hiikni Luwiis Segond yaada dhiheesse akkas jedhee nutti hima: " *Kunoo, lubbuun isaa of tuulte, isa keessatti qajeelaan miti; namni qajeelaan garuu amantii isaatiin in jiraata.* » Yeroo dheeraaf keeyyatni kun rakkoo furuuf hin yaalne natti fide. Namni *of tuuluun* " *of tuuluun* " *akkamitti Waaqayyo biratti " qajeelaan "* ta'ee itti murtaa'uu danda'a ? Inni akka Fak.3:34, Yaaqoob 4:6 fi 1 Phexros 5:5tti " *of tuultoota mormu, warra gad of deebisaniif garuu ayyaana kan kenu* " ? Furmaanni kan mul'ate barreffama Ibirootaa keessatti jecha " *hin amanne* " jedhu bakka jecha " *dhiita'e* " jedhu Segond keessatti caqasame argachuudhaan fi ajaa'ibsiifannaadhaan, "Kaatolikii" Vigouroux version keessatti, hiika gaarii fi akkas loojikii ta'e kan guutummaatti ifa godhu arganne ergaa Hafuura irraa. Sababni isas, dhugaa dubbachuuf, Hafuurri Anbaaqom keessatti ergaa tokko

akkaataa duraan Soloomoon mooticha keessatti kaka'umsa argateen bifa mammaaksa isaatiin kan inni kakaasu parameetaroota mormii faallaa guutuu ta'an keessa kaa'a; asitti Anbaaqom keessatti "amanuu dhabuu" fi "amantii" dha. Akkasumas akka Vigouroux fi bu'uura Laatiin Vulgate hiikkaa isaatti, caqasni kun akkas jedha: "Kunoo, namni hin amanne lubbuu (kan) qajeelaa of keessaa hin qabu; namni qajeelaan garuu **amantii isaatiin** in jiraata." » Kutaa caqasichaa lamaan dhimma tokkotti lakkaa'uudhaan, Luwiis Seegoon ergaa hafuuraa jallisee dubbistoonni isaas ergaa dhugaa Waaqayyo kenne akka hin hubanne dhorkamaniiru. Wanti sun erga suphamee booda, amma akkamitti Anbaaqom qorumsa "Adveentistii" bara 1843-1844, 1994, fi guyyaa dhumaa isa dhugaa isa dhumaa deebi'uu Kiristoos ilaallatu, birraa bara 2030 sirriitti akka ibsu ni arganna.Dhugumatti, ifa haaraa dhiheenya kanaa kana kan deebi'ee dhufuu Kiristoos bara 2030f sirreessuu muuxannoowwan Adveentistii walduraa duubaan duraan *mirkanaa'an*, *Mul raawwatame*." Agarsiisa kanaaf, barreeffama Anbaaqom 2 jalqaba isaa irraa kaaseen fudhadha, yaada ibsituu gidduu galeessa.

L.Segond version kan na fooyesse

Lakkoofsa 1: "Ani iddo koo irra nan jiraadha, masaraa irrattis nan dhaabadha; YaHWéH maal akka natti jedhu, falmii koo keessatti maal akkan deebisu ilaaluuf nan ilaala." »

Ilaalcha "eeguu" raajii kan amala qormaata Adveentistii ta'u hubadhu, Hafuuri ergaa Dan.12:12 keessatti nutti hima: "Inni **hang**a guyyaa 1335tti eegu eebbfamaa dha". Ifatti hubachuuf, hiikni "falmii" kanaa boqonnaa darbe keessatti rakkoon Anbaaqom kaase badhaadhina jal'oota lafa irratti dheerachuu isaati: "Kanaaf kiyyoo isaa duwwaa, qala- . yeroo hundumaa saboota, osoo hin quusat? » (Hab 1:17) jedhu. Calaqqe kanaa fi gaaffii kana keessatti, Anbaaqom amala namoota hundumaa hamma dhuma addunyaatti ilaalcha wal fakkaatu godhan fakkeessa. Akkasumas, Waaqayyo deebii isaa raajiidhaan dhimma deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos yaada dhiyeessuun ni dhiheessa, kunis, murteessaadhaan, ol'aantummaa warra jal'oota, tuffii, warra hin amanne, warra amanamoo hin taanee fi fincilitoonaaf xumura ni godha.

Lakkoofsa 2: "YahWeH natti dubbatee, akkana jedhe: Raajii sana barreessi, gabatee irratti boca, akka inni baay'inaan dubbifamuuf." »

Bara 1831 fi 1844 gidduutti, Wiliyaam Miilar gabatee beeksisa isaa gabaabsee kan dhiheesee yoo ta'u, isaanis jalqaba birraa bara 1843, achiis ji'a kufaatii bara 1844tti deebi'uu Yesus Kiristoos raajii dubbatan , gabatee afur irratti, gabaabduu ibsaa raajii haaraa Gooftaa Dhugaatiin kaka'umsa "bara dhuma" keenyaaf. Bu'aan dhugaa rakkina bara 1994 kanaan walqabatee dhufe yeroo mallatteeffamee booda qofa kan hubatame yoo ta'e, akkuma bara 1844tti, guyyaan fi shallaggiin isaa hanga har'aatti Hafuura Waaqayyoo jiraataatiin mirkanaa'eera.

Lakkoofsa 3: "Raajii yeroon isaa dursee murtaa'e dha, " .

Yeroon Waaqayyo muude kun bara 2018 irraa eegalee mul'ateera.Guyyaa deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos irratti xiyyeffachuu yeroon muudame kun birraa bara 2030 dha.

"Gara dhuma ishee deemaa jirti, hin sobdu; »

Deebi'uun Kiristoos injifataa yeroo isaatti ni raawwatama, raajiin isa labsu " *hin sobu* " jedhus. Yesus Kiristoos birraa bara 2030tti deebi'uun isaa hin oolu.

" *Yoo harkifate eegaa, ni ta'a, ta'uun isaa hin oolu.* »

Guyyaan sun Waaqayyoon kan murtaa'e yoo ta'e, isaaf deebi'uun Kiristoos inni dhugaan yeroo murtaa'e kanatti isa qofti hanga bara 2018tti beku kanatti raawwatama. The suggested delay, " if it *delays* ", can therefore concerned only men, because God reserves the mirga beeksisa sobaa deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos fayyadamuu kan isa dandeessisu, wal duraa duubaan, bara 1843, 1844, 1994 fi hanga yeroo dhuma keenyaatti, amantii kiristaanaa fayyina isaati jedhan, kan filatamoo isaa filachuuf isa dandeessisu . Beeksisni sobaan eegggame kun deebi'ee dhufuu Iyyasuus Kiristoos kun Waaqayyo, hangaa dhuma biyya lafaa, " qamadii qamadii irraa, hoolaa re'ee irraa ", amantoota kaafiroota irraa, "amantoota warra hin amanne irraa adda baasuuf itti fayyadama », warra kufanii keessaa filatamoo.

Caqasni kun parameetara Adveentistii " *eeguu* " kan mirkaneessu yoo ta'u kunis qaama ibsituu ta'ee hafe qulqulloota dhumaan adda baafamanii fi shaakala Sanbata guyyaa torbaffaa dhugaatiin erga kufaatii bara 1844, xumura qormaata Adveentistii lammaffaa. Keeyyata kana keessatti Hafuurri yaada **mirkanaa'ummaa** kan amala deebi'uu Kiristoos mo'ataa, bilisa baasaa fi haaloo ba'u kana ta'e cimsee ibsa.

Vigouroux version jedhamuun beekama

Lakkoofsa 4: " *Kunoo, namni hin amanne lubbuu qajeelaa of keessaa hin qabu; namni qajeelaan garuu amantii isaatiin in jiraata .* »

Ergaan kun murtii Waaqayyo namoota qormaata Adveentistii afran guyyoota 1843, 1844, 1994 fi 2030 wajjin walqabatan irratti akka fudhatu mul'isa. Murtiin Waaqayyo tokkoon tokkoon baraa keessatti qara dha. Karaa beeksisa raajii Waaqayyo Kiristaanota " *fakkeessitoota* " *uumama* isaanii " *hin amanne* " mul'isan, beeksisa raajii ergamtoota isaa filatamoo ykn raajota isaa tuffachuudhaan, haguuggii isaa ni baasa. Faallaa kanaatiin, warri filataman ergaa raajii isaa fudhachuu fi kallattii haaraa isaan mul'isuuf abboomamuudhaan Waaqayyoof ulfina kenuu. Abboomamuun Waaqayyoon " *nama gammachiisu* " jedhamee kan murtaa'e kun, yeroo wal fakkaatutti, qajeelummaa maqaa Yesus Kiristoositti lakkaa'ame eeguuf akka malutti murtaa'a.

Amantiin abboomamaa "jaalala" Waaqayyoof qabu kana qofatu bara bara dhufutti galuudhaaf kan malu ta'ee murtaa'a. Kan dhiigni Kiristoos cubbuu isaa irraa qulqulleessu qofatu fayya " amantii isaatiin ". Deebiin amantii dhuunfaa waan ta'eef, kanaafidha Yesus ergaawan isaa, dhuunfaadhaan, warra filataman, fakkeenyaaaf: Mat.24:13: " Inni hanga dhumaatti jabaatu garuu ni jiraata fayye ." Amantiin ulaagaa tokko yoo guute waloo ta'uu danda'a. Garuu of eeggadhaa ! Himannaan namootaa dogoggorsa, sababni isaas Yesus qofti akka murtii isaa amantii kaadhimamaa samii seenuu barbaadaniin agarsiisanitti eenyu akka fayyu ykn badu murteessa.

Walumaagalatti, caqasoota Anbaaqom kana keessatti Hafuurri hidhata dhiyoo fi **addaan hin baane** " *amantii* " fi " *hojiwwan* " inni maddisiisu mul'isa, ni mirkaneessa; wanta duraanuu ergamaan Yaaqoob kaase (Yaq.2:17: " *Amantiinis akkasuma; hojii yoo hin qabaanne ofii isaatii du'eera .* "); kunis

jalqaba wangeela lallabuu irraa kaasee dhimmi amantii dogoggoraan hubatamuu fi dogoggoraan hiikamuu isaa kan agarsiisudha. Gariin, akkuma har'aa, ragaa hojiwwan gatii isaa fi jirenya isaaaf kennan tuffatanii, gama amantii qofa itti maxxanan. Amalli namootaa, kan Waaqayyo beeksisa isaa waa'ee deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos itti beeksisu, maalummaa amantii isaanii isa dhugaa mul'isa. Yeroo Waaqayyo ifa isaa guddaa tajaajiltoota isaa isa dhuma irratti dhangalaasaa jiru kanatti, kana booda nama ulaagaa haaraa Waaqayyo bara 1843 irraa eegalee hundeesse hin hubanneef sababni tokkollee hin jiru. Fayyinni ayyaanaan itti fufa, garuu guyyaa kana irraa eegalee, it qofa namoota filatamoo Yesus Kiristoosiin filataman fayyada, karaa dhugaa ba'umsa agarsiisa dhugaa jaalala isaan isaaaf kennan. Jalqaba irratti Sanbanni mallattoo eebba waqaan kanaa ta'us, bara 1844 irraa eegalee garuu gonkumaa akkas ta'ee hin beeku mataan isaa gahaadha, sababni isaaas jaalalli dhugaa raajii isaa, kan bara 1843 fi hanga bara 2030 giddutti mul'ate, akkasumas yeroo hundumaa Waaqayyoon barbaadamaa ture. Dhugaa dubbachuuf, ibsi haaraan bara 2018 irraa eegalee argame Sanbata guyyaa torbaffaa wajjin walitti dhufeenyaa cimaa kan qabu yoo ta'u kunis fakkii raajii bara kuma torbaffaa kan ta'e yoo ta'u kunis birraa bara 2030tti deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos irraa eegalee kan jalqabu yoo ta'u, bara 2018 irraa eegalee "justification by amantiin » bu'aa argatee warra waamaman warra filatamoo ta'an kan fayyadu jaalala Waaqayyo fi ifa isaa isa durii fi haaraa maqaa Yesus Kiristoosiin mul'ate hundumaa mul'isuudhaan akka Mat.13:52 irratti barsiifamutti: "Innisakkana jedheen: It is Kanaaf barreessaan waa'ee mootummaa samii baratu hundinuu akka abbaa manaa qabeenya isaa keessaa wantoota haaraa fi wantoota durii baasu ti . Namni Waaqayyoon jaallatu kamiyyuu pirojkoottaa isaa fi iccitii isaa kan yeroo dheeraaf dhokatee fi namoota biratti tuffatamee ture argachuu qofa jaallachuu danda'a.

Anbaaqom fi jalqaba dhufaatii Masihichaa

Raajiin kun Israa'el lammii Yihudootaa ta'eef illee raawwii kan argate si'a ta'u, yeroo jalqabaatiif dhufaatii Masihiichaa labseera. Yeroon dhufaatii kanaa Daan.9:25 keessatti murtaa'ee labsameera. Akkasumas furtuun shallaggii isaa macaafa Izraa keessatti argame, boqonnaa 7. Yihudoonni macaafa Daani'eel macaafa seenaa keessa akka kaa'an, macaafa Izraa duras akka ta'e ni mul'ata. Garuu haala kanaan gaheen raajii isaa hir'atee dubbisaaf xiqqaa ta'e. Yesus raajii jalqabaa xiyyeffannaa ergamootaa fi duuka buutota isaa gara raajii Daani'el irratti harkisee ture.

Harkifannaa labsame, " *yoo harkifate, eegaa* ", akkasumas raawwii isaa qaba ture, sababiin isaaas Yihudoonni masihiii haaloo ba'aa fi bilisa baasu warra Roomaa ta'e eegaa turan, Isaayaas 61 irratti hirkatanii bakka hafuurri waa'ee Kiristoos lakkofsa 1 irratti dubbatu : " *Hafuurri Gooftaa, YaHWéH, ana irra jira, YaHWéH hiyyeyyiif misiraachoo akkan fiduuf na dibe; Namoota garaan isaanii cabe akkan fayyisu, warra booji'amtootaaf bilisummaa akkan labsuuf, warra hidhamtootaaf immoo bilisa ba'uu akkan labsuuf na ergeera;* " ." Lakkoofsa 2ffaa irratti Hafuurri akkas jedhee ibsa: " *Waggaa YaHWéH irraa tola , Waaqayyo keenya irraas guyyaa haaloo ba'uu labsuuf ; Namoota rakkatan hundumaa jajjabeessuuf;* " ." Yihudoonni " *bara ayyaanaa* " fi " *guyyaa haaloo ba'uu* "

gidduutti, ammas waggoonni 2000 darbuu akka qaban hin beekan turan, saba kana gara deebi'uu Kiristoos injifataa, bilisa baasaa fi haaloo ba'utti geessuuf, akka Isaayaas 61:2. Barumsi kun dhugaa ba'umsa Luqaas 4:16-21 irratti caqasame keessatti ifatti mul'ata: “ *Inni gara Naazireet bakka itti guddate dhaqee akka aadaa isaatti guyyaa Sanbata mana sagadaa seene. Dubbisuuf ka'ee, macaafni raajicha Isaayaas kennameef. Erga hiikee booda, iddo itti barreeffame argate: Hafuurri Gooftaa hiyyeeyyiitti misiraachoo akkan lallabuuf waan na dibeef ana irratti jira; Namoota garaan isaanii cabe akkan fayyisu, warra booji'amtottaaf bilisa ba'uu, warra jaamotaaf immoo deebi'ee arguu akkan labsuuf, warra cunqurfamoo bilisa baasuuf, bara tola Gooftaa akkan labsuuf na ergeera. Achiis kitaabicha maratee hojjetaa sanaaf kennee taa'e.* » Dubbisa isaa asitti dhaabuun, dhufaatiin isaa inni jalqabaa “ **bara ayyaanaa** ” raajichi Isaayaas labse kana qofa akka ilaallatu mirkaneesse . Lakkoofsi 21 itti fufee, “ *Warri mana sagadaa keessa turan hundinuu isa ilaalan. Achiisakkana jechuu jalqabe: Har'a macaafni amma dhageessan sun raawwatameera.* » “ **Guyyaan haaloo ba'uu** ” kan tuffatamee fi hin dubbifamne , Waaqayyo, birraa bara 2030, dhufaatiit isaa isa lammaffaatiif, yeroo kana, humna waaqummaa isaa hundumaan kaa'e. Garuu deebi'uu kana dura, raajiin Anbaaqom “ *harkifanna* ”, karaa qormaata “Adventist”, bara 1843-1844 fi 1994, akkuma amma ilaalle,

raawwatamuu qaba ture .

Of kennuu isa dhumaa

Dhugaa jiru fuuldura

Birraa bara 2021, jalqaba bara waaqummaa, sooreessi garuu sobaan Kiristaanummaa dhalli namaa warra dhihaa reefu fedhii lubbuu maanguddootaa kunuunsuuf qabu agarsiiseera, yoo gatii badiisa dinagdee biyyalessaa ta'ellee. Kanaafidha Waaqayyo Waraana Addunyaa Sadaffaa kan lubbuu namoota umuriin isaanii adda ta'e baay'ee fudhatutti kan geessu, adabbii waaqummaa isa lammaffaa kanaaf qorichi ykn talaalliin akka hin jirre beekee. Nu dura, wagga 8 booda, bara 6000 uumama lafaa ni ta'a, dhumni isaas deebi'ee dhufuu Yesus Kiristoos ta'a. Injifannoo fi injifataa, warra furamanii, filatamoo isaa jiraatanii fi warra inni du'aa kaasu, gara mootummaa samii isaatti ni geggeessa jirenya dhala namaa lafa irratti kophaa isaa, dukkana keessatti adda baafamee, ergamaa fincilaajalqaba irraa kaasee dhiisee deemu hunda ni balleessa , Seexana, seexana.

Sagantaa kana fudhachuu seera bu'uuraa wagga 6000 irratti amanuun barbaachisaa dha. Lakkoofsa Macaafa Qulqulluu keessatti kennname irraa shallaggiin sirrii ta'e guyyaa dhaloota Abrahaam ilaachisee "warra ifa hin taane" waan ta'eef (guyyaa tokko ilmaan Taaraa sadan: Uma.11:26) irraa kan ka'e akka hin danda'amne godhame. Garuu, tartiiba walduraa duubaan dhaloonti namaa Addaam irraa kaasee hanga deebi'ee dhufutti lakkoofsi kun 6000 ta'uu isaa mirkaneessa. Amantii keenya lakkoofsa geengoo, sirrii ta'e kanaaf kennuudhaan, filannoo kana uumama "beekaa" ta'eef, jechuunis, gara uumaa Waaqayyo, madda sammuu fi jirenya hundumaa. Akka seera bu'uuraa "sanbata" abboommii isaa isa afrappaatti caqasameetti, Waaqayyo nama hojji isaa hundumaa akka hojjetu "guyyaa jahaa" fi wagga kuma jaha kenneera, garuu guyyaan torbaffaa fi wagga kuma torbaffaa yeroo boqonnaa "qulqulla'aa" dha.(set addaan) Waaqayyoo fi filatamoo isaatiif.

amala " *sammuu ykn ogeeyyi* " filatamoo ta'an kan Waaqayyo dubbatu, raajii dubbatu ykn yaadu hundumaa irraa fayyadamoo ta'aniin akka ijaaramu agarsiiseera (Dani'eel 12:3 ilaali: " *Ogeeyyiin immoo akka ulfina ni ifu kan bal'aa, akkasumas warra tuutaatti qajeelummaa barsiisan,akkuma urjiilee, bara bараан.*" Akkasitti hojjechuudhaan, haqaa furuu isaa isa Yesus Kiristoosiin mul'ate irraa akka fayyadaman gochuuf filannoo Waaqayyoo qajeelummaa isaaniif mirkaneessu."

Hojii kana cufuuf, diraamaa dhufuu isaa dura, dabaree kootiin, ijoollee Waaqayyoo isa dhugaa hundumaa kan isa dubbisan, akkasumas amantii fi gammachuudhaan kan simatan, caqasni kun Yohaannis 16:33 irraa kan cuuphaa koo June 14, 1980 sababeeffachuun maddoota adda addaa lamaatiin kan eebbfame; tokko ragaa cuuphaa koo dhaabbaticha irraa, inni kaan immoo seensa kitaaba "Yesuus Kiristoos" jedhu kan yeroo kanatti hojjetaa koo wajjin tureen yeroo kanatti naaf dhihaate irratti, bara Yesus lubbuu isaa aarsaa godhee dhiheesseetti jechuun ni danda'ama: " *Nagaa ana keessa akka qabaattaniif kana isinitti dubbadheera. Biyya lafaa irratti rakkina ni qabaatta; garuu ija jabaadhu, ani biyya lafaa injifadheera .*"

Saamu'eel, hojjetaa eebbfamaa Yesus Kiristoos, "Dhugumatti"!

Waamicha dhumaan

Ergaa kana yeroon barreessu dhuma bara 2021tti addunyaan ammallee nagaa amantii addunyaan maraa dinqisiifamuu fi dinqisiifamuu qabu argatti. Haa ta'u malee, beekumsa ani mul'ata raajii hiikame Waaqayyo qopheesse irratti hundaa'uun, shakkii xiqqoo tokko malee, Waraanni Addunyaan suukaneessaan waggoota 3 hanga 5 itti aanan keessatti raawwataamuuf qophaa'aa fi daandii irra akka jiru nan mirkaneessa. Mul.9 irratti maqaa fakkeenyaa " *xurumbaa ja'affaa* " jedhuun dhiheeessuudhaan , hafuurri sun duraanuu adabbiin suukaneessaan shan sanbata qulqulluu isaaf amanamummaa dhiisuu fi seerota isaa biroo Amajjii 7 321 irraa eegalee kabaja dhabuu adabuuf dhufuu isaanii nu yaadachiisa. Kanneen adabbiin Waaqayyo isa hin duune seenaa dhala namaa waggaa 1600 sagantaa amantii waqaatiin qindaa'e kan hammate ture. Adabbiin isaa inni ja'affaan kan dhufu, yeroo dhumaatiif, Kiristaanummaan amanamummaa dhabuu isaaf yakkamaa ta'e akekkaachiisuuf. Waaqayyoo fi piroektii fayyisuu isaatiin alatti jireenyi namaa hiika hin qabu. Kanaafidha, " *xurumbaa* " amala suuta suutaan kan walfakteessuudhaan Lewwoota 26 irratti mul'ate qabaachuu isaaniitiin, ciminni ajjeechaa " *ja'affaan* " olka'iinsa sodaachisaa dhalli namaa yeroo dheeraaf sodaachaa fi sodaachaa ture irra kan ga'u. " *xurumbaa ja'affaan* " Waraana Addunyaan isa dhumaan kan ilmaan namootaa baay'ee, " *namoota harka sadii keessaa tokko* " akka Mul.9:15tti haxaa'u ilaallata . Akkasumas madaalliiin kun jecha jechaatti lola loltoonni ogummaa hidhatanii, leenji'anii fi meeshaa waraanaa qaban 200,000,000 ta'an wal dura dhaabbatu keessatti ga'amuu danda'a, akka siritti Mul.9:16 irratti kennameetti: "Lakkoofsi abbootii fardaa waraana sana keessa turan kumaatamaan lakkaa'aman lama ture : *Lakkoofsa isaanii dhaga'eera* "; i.e., 2 x 10000 x 10000. Waldhabdee isa dhumaan kana dura, ^{jaarraa} 20ffaa keessa , waraanni addunyaan lamaan bara 1914-1918 fi 1939-1945 adabbii guddaa bara saboota bilisaa fi walaba ta'anii xumuruuf dhufaa jiruuf dursitoota turan. Waaqayyo namoota filataniif magaalota baqannaan hin mirkaneessine, garuu naannoowwan dheekkamsa waaqummaa isaatiin dursa kennuudhaaf xiyyeffate irraa akka baqannu agarsiiftuu ifa ta'e gahaa nuuf dhiisee jira. rukuttaa ilmi namaa hojii kanaaf waamame geessisuu qabu ni qajeelcha. Garuu isaan keessaa tokkollee warra filatamoo isaa keessaa tokko hin ta'u. Finciltoonni ykn kaafiroonni hin amanne lafa irratti faca'an meeshaa fi miidhamtoota dheekkamsa waaqummaa isaa ni ta'u. Waraanni Addunyaan Lammaffaa ummatoota warra dhihaa kan amantiin isaanii Kiristaana ta'ee fi wal dorgoman giddutti lolame. Garuu Sadaffaa dhufu keessatti, kaka'umsi walitti bu'iinsa kanaa bu'uuraan amantii ta'a, amantiawan wal dorgoman kanneen doktiriiniin walsimsiisee hin beekne wal morkaa. Fakkeessi kun akka guddatu kan taasise nagaa fi daldala qofa. Garuu yeroo Waaqayyo filatetti, akka Mul.7:2-3tti, university jinnii ergamotoa Waaqayyootiin qabame " *lafaa fi galaana irratti miidhaa geessisuudhaaf* " ykn, mallattoolee decoded ta'uun , " *to miidhaa* " "Pirootestaantii fi Kaatolikii" warra Yesus Kiristoosiif amanamoo hin taane. Baay'ee loojikii ta'ee, amantiin

Kiristaanummaa amanamaa hin taane, dheekkamsa Abbaa Murtii qajeelaa Yesus Kiristoos isa ijoo ta'a; akkuma kakuu moofaa, Israa'el yeroo hundumaa amanamummaa dhabuu isheetiin hanga badiisa sabaa ishee bara 70tti adabamte. In wal fakkaataadhaan " *xurumbaa ja'affaa* ", raajiin Dan.11:40 hanga 45, mirkaneessa, " *mootota sadii kaasuun* ", hiika amantiwwan sadan waaqa tokkoo: Kaatolikii Awurooppaa, Islaamummaa Arabaa fi Kaaba Afrikaa, fi Ortodoksii Raashiyaa. Waldhabdeen kun sababa gidduu seenummaa Pirootestaantii Ameerikaatiin haalli jiru duubatti deebi'uudhaan xumurame, mootii jedhamee kan moggaafame osoo hin taane, akka diina aadaa Raashiyaa ta'uu danda'utti yaada dhihaate. Humna dorgoman dhabamsiisuun mata duree " *the bineensa lafa irraa ol ba'u* " Mul.13:11 irratti ibsameera. Mee haala dhumaan kana keessatti amantiin Pirootestaantii Ameerikaa xiqqaa ta'uu isaa, amantiin Kaatolikii Roomaa baay'inaan ta'uu isaa, sababa godaansa Hispaniik walduraa duubaan dhufuun akka ta'e haa ibsinu. Bara 2022tti pirezidaantiin ishee madda Aayilaandi ta'e ofii isatii akkuma pirezidaantii ajjeefame Joon Keeneedii Kaatolikii dha.

Mul.18:4 irratti, Waaqayyo isa hundumaa danda'uu keessatti, Yesus Kiristoos namoota isatti amananii fi abdatan hundumaa, warra filatamoo ta'an, " *Baabilon Guddittii keessaa akka ba'an* ." Hojii kana keessatti ragaa wajjin kan adda baafame Waldaa Kaatolikii Roomaa Phaaphaasi, " *Baabiloon* " sababa " *cubbuu ishee* " irraa kan ka'e firdii fi balaaleffamti . Seena dhaaluun " *cubbuu isaa* ", yakki amantii Kaatolikii Pirootestaantii fi namoota Ortodoksii kanneen, karaa shaakala amantii isaaniitiin, boqonnaa Wiixataa Roomaa irraa dhaalan qajeelchanitti babal'ata. Baabiloon keessaa bahuun " *cubbuu ofii* " *dhiisuu kan agarsiisudha, isaan keessaa inni guddaan, Waaqayyo* " *mallattoo* " adda baasuu waan godheef : guyyaa boqonnaa torbanitti, guyyaa jalqabaa torban sirna waaqummaa, Wiixata Roomaa .

Ergaa kana keessatti, ariifannaa yeroo sanaa ilaalcha keessa galchuun, ilmaan fi ijoollee durbaa Waaqayyoo zoonii kaabaa Faransaay magaalaa guddoo ishee Paaris giddu galeessa godhate akka dhiisan nan gaafadha. Sababni isaas yeroo dhiyootti dheekkamsa Waaqayyootiin waan rukutamuuf, " *ibidda samii irraa* " rakkachaa, yeroo kana niwukilarii, akkuma magaalaa " *Sodom* " ishee wajjin wal bira qabee ilaalu, Mul'ata isaa keessatti, Mul 11:8 irratti. Akkasumas maqaa " *Gibxii* " jedhuun moggaasa, fakkii fakkeenyaa " *cubbuu* ", sababa ilaalcha fincilaamantii malee of kennuu isaa isa Waaqayyoon mormu irraa kan ka'e, akkuma fara'oon seenaa seenaa Ba'uu namoota Ibrooktaa keessatti. Haala waraanaa, daandiin citee dhorkamee jiru keessatti, naannoo xiyyeefannoonti itti kennname keessaa bahuun balaa lubbuu namaa galaafatu jalaa miliqun hin danda'amu.

Saamu'eel hojjetaa Waaqa jiraataa Iyyasuus Kiristoos

Warri argachuu barbaadan, jalqaba, waan dhuma hojii kanaa irratti dhiyaate, maaliif akkan akkasitti akkan amansiise, badiisa Faransaayii fi Awurooppaa dhihoo jiru kan hin deebine ta'uu isaa hubachuuf ni rakkatu. Garuu warri dubbisian, jalqaba isaa irraa kaasee hanga dhuma isaatti, adeemsa dubbisuu

keessatti, ragaalee itti fufiinsaan tuulaman walitti qabani, hamma dhuma irratti amantii hin raafamne ‘Hafuurri Waaqayyoo ana keessattis ta’e warra kan isaa ta’an hunda keessatti ijaareera; dhugaadhaan. ULFINNI hundi kan ISAATI.

Taajjabbi hamaan kan dhufu warra mata jabinaan humna isaa isa wal hin madaalle, isa baay’ee ta’ee fi dandeettii inni waan hundumaa akka karoora isaatiin geggeessuu isaa hanga galma ga’iinsa isaa guutuu ta’etti beekuu didan qofa irraati.

Hojii kana asitti nan cufa, garuu kaka’umsi Yesus naaf kennuu itti fufe bifaa ergaawwan hojii “ **Mannaasamii warra Adveentistii warra dhumaadeeman** ” jedhu keessatti dhiyaateen bara baraan galmaa’ee galmaa’eera.